EL-LÜ'LÜÜ VEL-MERCAN

BUHARÎ ve MÜSLİM İTTİFAK ETTİĞİ HADİSLER

Müellif
MUHAMMED FUAD ABDULBAKİ
Tercüme
HARUN YILDIRIM

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم

EL-LÜ’LÜÜ VE’L-MERCAN

(Buharî ve Müslim’in İttifak Ettiği Hadisler)

Tercüme	Harun YILDIRIM e-mail: harunyildirim68@hotmail.com
Redaksiyon	Hüseyin Temel ALICI e-mail: muslumanbiz@hotmail.com
Sayfa Düzeni	Mustafa BİLGİN m.bilgin@hotmail.com.tr
Sertifika No	16244
ISBN	978-975-9180-55-3 Mayıs-2011 / İstanbul
Baskı	Lord Matbaacılık Davutpafla, Emintaş San. Sit. No: 430 Topkapı/İST.

SAĞLAM YAYINEVİ
Çatalçeşme Sk. No: 19/1 D: 4 Cağaloğlu/İST
Tel: 212 527 52 79 Faks: 212 513 67 70
www.saglamyayinevi.com
e-posta: saglam@saglamyayinevi.com

اَ للُّؤْ لؤُ وَالْمَرْجَانْ

EL-LÜ'LÜÜ VE'L-MERCAN

BUHARÎ VE MÜSLİM'İN İTTİFAK ETTİĞİ HADİSLER

MUHAMMED FUAD ABDULBAKİ

Tercüme:
HARUN YILDIRIM

GİRİŞ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ، نَحْمَدُهُ، وَنَسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلا تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالا كَثِيراً وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي تَتَسَاءَلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيدًا . يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا. أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللّٰهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هَدْىِ مُحَمَّدٍ وَشَرَّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ، وَكُلَّ ضَلاَلَةٍ فِى النَّارِ.

Hamd, ancak Allah içindir. O’na hamdeder, O’ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O’na sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse onu saptıracak yoktur, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur.

Allah’tan başka ilâh olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve şehadet ederim ki, Muhammed O’nun kulu ve Rasulü’dür.

“Ey iman edenler! Allah’tan sakınılması gerektiği şekilde sakının ve ancak müslüman olarak ölün.” (Al-i İmran:102)

“Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah’tan ve akrabalık

haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir." (Nisa: l)

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. Ki Allah işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah ve Rasulüne itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur." (Ahzab: 70-71)

Bundan sonra:

"Muhakkak ki, sözlerin en doğrusu Allah'ın kelâm'ı, yolların en hayırlısı Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü ise sonradan uydurulanlardır. Sonradan uydurulup dine sokulan her amel bid'at, her bid'at sapıklık ve her sapıklık da ateştedir."

'Hutbetü'1-Hace' ismiyle meşhur olan bu duayı, cuma hutbelerinde vesair konuşmalarında okuyan Rasulullah, bizzat sahabelere de öğretmiştir. [Müslim (867), Nesei (1387)].

Müttefekun aleyh anlam olarak, üzerinde ittifak edilen herhangi bir konu, söz veya mesele demektir. Bu terimin, İslâmî ilimler sahasında değişik anlamlarda kullanıldığı görülür. Sahabe tarafından müttefekun aleyh olan hususlar, bütün sahabenin ittifak ettiği ve hiç birinin muhalefet etmediği hususlardır. Fıkıh sahasındaki müttefekun aleyh ise, imam ve müctehidlerin ittifak ettikleri hükümlerdir.

İmam-ı Buharî

Kur'an-ı Kerimden sonra en kıymetli kitap olan Sahih-i Buharî adıyla meşhur hadis kitabını yazan büyük hadis âlimidir. İsmi, **Muhammed bin İsmail** olup künyesi Ebu Abdullah'tır. Hadis ilminde yüksek derecede olup, 300.000'den fazla hadis-i şerifi senetleriyle birlikte ezbere bilen bir âlim olduğu için *"İmam"*, Buhara'lı olduğu için "Buharî" denilmiş, İmam *Buharî* ismiyle meşhur olmuştur. 810 (H. 194) senesinde Buhara'da doğdu. 870 (H. 256) senesinde Semerkand'ın Hartenk kasabasında vefat etti.

Küçük yaşta babasını kaybeden Buharî, ilk tahsiline doğum yeri olan Buhara'da başladı. Duası makbul saliha bir hanım olan annesi, onun ve kardeşinin yetişmesi için gayret sarf etti. On yaşından itibaren hadis âlimlerinin derslerine devam etti. On beş yaşına girmeden 70.000 hadis-i şerifi ezberledi.

Hadis ilminde kısa sürede o derece ilerledi ki, hocaları ile karşılıklı ilmi münazaralarda bulunmaya başladı. Nitekim hocası Dâhili, bazı hadis rivayetlerindeki eksikliklerini onun yardımıyla tamamlamıştır. On altı yaşındayken Abdullah bin Mübarek ve Veki bin Cerrâh'ın kitaplarını ezberledi. Fıkıh ilminde, müctehidlerin bildirdiklerini öğrendi. Sonra annesi ve kardeşiyle bir-

likte hacca gitti. Hac farizasını ifa ettikten sonra annesi ve kardeşi Buhara'ya döndüler, İmam Buharî ise, Mekke'de kalıp, hadis-i şerif toplamaya başladı. On sekiz yaşındayken Sahabe ve Tâbiîn fetvalarını topladı. Abdullah bin Zübeyr el-Hamidi'den Şafiî fıkhını öğrendi. Bu arada Medine-i Münevvere'ye gidip Resulullah efendimizin kabri şerifini ziyaret edip, geceleri kabri şerif başında Tarih'ul-Kebir kitabını yazdı. Mekke ve Medine'den başka, Bağdat, Basra, Kûfe, Mısır, Nişâbur, Belh, Merv, Askalan, Dımeşk, Hums, Rey ve Kayseriyye gibi ilim merkezlerini dolaşıp, hadis âlimleriyle görüşüp binden fazla âlimden hadis ve diğer ilimleri öğrenip nakletti.

Kuvvetli bir zeka ve hafızaya sahip olan İmam Buharî, işittiği hadis-i şerifi hemen ezberliyordu. Onunla hadis-i şerif dinleyenler yazdığı halde, o, yazma ihtiyacını duymuyordu. Muhammed bin Selam el-Bikendi, İbrâhim bin el-Eşâs, Ebu Âsım eş-Şeybani, Abdurrahman bin Muhammed bin Hammad, Hâlid bin Mahled, Ebu Nasr-il-Ferâdisi, Abdân bin Osmân el-Mervezi, Ali bin el-Medini, Ahmed bin Hanbel, Yahya bin Main, İshak bin Raheveyh, Süleyman bin Harb, Abdullah bin Zübeyr el-Hamidi gibi alimlerin yanında yetişti.

İmam Buharî hazretleri, ilim tahsilini bitirdikten sonra, Mısır'dan Maveraünnehr'e kadar tanınmış ilim merkezlerinde hadis ve çeşitli ilimler okuttu. Derslerinde binlerce talebe bulunurdu. Kendisinden 70.000'den fazla talebe hadis dinlemiştir. Bunlar arasında, Tirmizi, Nesai, Ebu Zür'a ve Ebu Bekr bin Huzeyme, İbnu Ebi Davud, Muhammed bin Nasr-ul-Mervezi, Müslim bin Haccâc, İbnu Ebiddünya gibi büyük ve tanınmış hadis âlimleri de vardı.

Binlerce talebe yetiştirdikten sonra Nişabur'a oradan da Buhara'ya döndü. Bir müddet Buhara'da kalıp, hadis ve ilim öğretmekle meşgul oldu. Bir rivayete göre Buhara valisi çocukları için özel ders verilmesini, buraya kimsenin girip dersi dinlememesini istedi. Buharî cevabında; "Ben bir kısım kimseleri hadis dinlemekten men edip, birkaç kişiye hadis öğretmem" dedi. Bu durum valiyle arasının açılmasına sebep oldu. Buhara'dan ayrıldı. Allahü teâlâya, şikayet yoluyla valinin verdiği sıkıntıyı arz etti. Duası kabul oldu, aradan bir ay geçmeden vali azledildi ve zindana atıldı. Bu arada Semerkandlılar kendisini davet ettiler. Giderken yolda, Semerkandlılardan bir kısım insanların isteyip bir kısmının istemediği haberini alınca, Hartenk köyünde kaldı. İşin iç yüzünü öğrenmek istemişti. İnsanların bu hâlinden kalbi daraldı ve canı sıkıldı. Teheccüd namazından sonra ellerini açıp; "Yâ Rabbi! Yeryüzü bu genişlikle bana dar oldu. Beni tarafına al!" diye dua etti. O ay, orada hastalandı ve 870 yılının Ramazan bayramı gecesi Semerkant'tan 72 km uzaklıkta olan Hartenk'de vefat etti. Kabri oradadır.

İmam Buhari, çok cömert olup herkese iyilik ederdi. Fakirlere çok sadaka verir, talebelerinin ihtiyaçlarını bizzat karşılardı. Bayram günleri hariç bütün yılını oruçla geçirirdi. Haramlardan ve şüphelilerden daima kaçar, gıybetten çok korkardı. *"İsterim ki Rabbime kavuştuğumda hiç gıybet etmemiş olayım ve böyle bir şey için kimse beni aramasın"* buyururdu. Gecenin ilk saatlerinde biraz uyur, sonra kalkar ilim ve ibadetle meşgul olurdu.

Hadis ilminin ve hadis âlimlerinin önderi olan İmam Buharî hazretleri, yüz binlerce hadis-i şerifi ezberlemişti. Hadis-i şerifleri metinleri ve senetleriyle bilirdi. Hadis-i şeriflerin ravilerini çok inceler, dinin emirlerine uymayan, edeplerini gözetmeyen, ahlâkında bir kusur olanların rivayet ettiği hadis-i şerifleri almazdı. Hadis-i şerifin metnini ezberlediği gibi, o hadis-i şerifi rivayet eden kimselerin, künyelerini, doğum ve ölüm tarihlerini, ahlâk ve yaşayışlarını, kimden rivayette bulunduklarını, o raviden başka kimlerin hadis-i şerif aldığını öğrenir ve ezberlerdi. Bir kimse hadis rivayetinde ve ravilerin senedinde hataya düşse hemen İmam Buharî hazretlerini bulup sorar ve doğrusunu öğrenirdi. Gittiği her yerde, etrafı hadis-i şerif almak ve öğrenmek isteyenlerle dolup taşardı. İmam Buharî hazretlerinin hadis ilmindeki rumuzu "H" harfidir. Aynı zamanda tefsir ve kelâm ilimlerinde de üstad olan İmam Buharî hazretlerinin tefsire dair bildirdiği rivayetler tefsir âlimlerinin eserlerini süslemektedir. Kelâm ilmine dair eserler de yazmıştır.

Eserleri

1) Câmi'us-Sahih:

En büyük ve en meşhur eseridir. Sahih-i Buhari ismiyle de tanınır. İslam âlimleri söz birliğiyle; *"Kur'an-ı Kerim'den sonra en sahih kitap Sahih-i Buhari'dir"* buyurmuşlardır. İmam Buharî bu kitabı Mescid-i Haram'da yazmış ve "Bu kitabı on altı yılda tamamladım" demiştir.

Kütüb-i Sitte adı verilen altı sahih hadis kitabının en başta geleni olan Sahih-i Buhari'nin, Ali el-Yünûni tarafından el yazmasıyla çoğaltılan metni muteber olmuştur. Bu nüshanın aslı Kâhire'de Akboğa Medresesi Kütüphanesindedir. Sahih-i Buhari'nin birçok şerhleri ve baskıları yapılmıştır. 1894'te Sultan II. Abdülhamid Han tarafından Mısır'da yaptırılan iki cilt baskısı pek nefis ciltlenip, altın tuğra ve nukûş ile süslenmiştir. Bu baskı Bulak'ta Emiriyye Matbaasında yapılmıştır. Zeynüddin Ahmed Zebidi, mükerrer rivayetleri birleştirerek Buhari-i Şerif Tecrid-i Sarih ismiyle kısaltmıştır.

2) Tarih'ul-Kebir

3) Tarih'ul-Evsat

4) Tarih'us-Sagir *(Bu üç eser hadis ravilerinin hayatlarını ve hadis ilmindeki yerlerini ihtiva etmektedir.)*

5) Kitab-u Duafâ-is-Sağire *(Zayıf ravilerin hallerinden bahseder)*

6) Et-Tarih fi Marifeti Ruvât'ül-Hadis

7) Et-Tevârih'ul-Ensab

8) Kitab'ül-Kûnâ

9) El-Edeb'ül-Müfred *(Bu beş eser ahlakla ilgili hadis-i şerifleri toplayan eserdir.)*

10) Ref'ul-Yedeyn fissalâti

11) Kitab'ül-Kırâati Half-el-İmam

12) Halk'ul-Ef'âl-il-İbâdi ver-Reddü alel-Cehmiyye

13) El-Akide yâhut Et-Tevhid

14) El-Câmi'ul-Kebir

15) Et-Tefsir'ül-Kebir

16) Kitab'ül-Mebsût

17) Esmâ'üs-Sahabe

İmâm-ı Müslim

Altı meşhur hadis-i şerif kitabı, Kütüb-i Sitte'nin ikincisi, Sahih-i Müslim'dir. Bu kıymetli eserin müellifi de, **Müslim bin Müslim el-Kuşeyri en-Nişâburî** hazretleridir. Arapların ''Beni Kuşeyr'' kabilesine mensup olmasına rağmen, Nişâbûr'da doğmuştur. Bu sebeple, Nişâburî olarak anılır. Künyesi: Ebü'l-Hüseyn'dir. En önde gelen, hadis imamlarından biridir! İlim öğrenmek ve hadis dinlemek üzere Hicaz, Irak, Şam ve Mısır diyarlarını dolaştı.

Oralarda Ahmed bin Hanbel, Kureybe bin Sâid, Ebû Bekr bin Ebi Şeybe ve İmam Şafiî'nin talebelerinden ve daha bir çok âlimden hadis dinleyip, rivayette bulunmuştur.

Büyük muhaddis İmâm Muhammed Buhari ile, Nişâbur'da görüşmüştür. Bir sohbet esnasında, kendisinin bilmediği bir hususu Buharî gösterince ayağa kalkarak onu alnından öpmüş ve: ''Ey Muhammed Buharî! senin dünyada bir benzerin olmadığına, şehadet ederim! Sana buğzedenler ancak, hasetlerinden buğzederler.'' demiş ve çok iltifat etmiştir.Ömrünün son yıllarını, doğduğu yerde (Nişâbur'da) geçirdi.

Zamanını, hadis dersi vermekle geçiriyordu. Nafakasını çıkaracak kadar, ticaret de yapıyordu. Ancak 55 sene yaşamış ve 875 (261h.) yılında, Nişâbûr'da vefat etmiştir. Sahih-i Müslim'de bildirilen bir hadisde Resûlullah Efendimiz, Allahü Teâlâ'nın şöyle buyurduğunu naklederdi: ''Ey kullarım!

Zulmetmeyi kendime haram kıldığım gibi, sizin aranızda da haram kıldım! Binâenaleyh, birbirinize zulmetmeyiniz", "Ey kullarım! sizden öncekiler ve sonrakiler, bütün insanlar ve cinler bir yere toplanıp; benden ihtiyaçlarını dileyecek olsalar ve hepsinin dileklerini, yerine getirsem, benim mülkümden ancak, iğne denize batırıldığında, onun denizden noksanlaştırdığı kadar azalır." Allahü Teâlâ "Sahih" hadisleri; bize ulaştıranlardan razı olsun, âmin.

İmam Müslim'in bu büyük eserinde; 4.000 kadar hadis-i şerif mevcuttur. Bunları bizzat kendisinin topladığı 300.000 hadis arasından seçtiğini bildirir. Bu büyük eserini, 52 kitaba ayırmıştır. Buharî gibi ayrıca, bâblara (bölümlere) bölmemiştir. Eserin baş tarafında; hadis ilmiyle alâkalı mühim açıklamalar mevcuttur. Bilhassa, isnad üzerinde, önemle durmuştur. Çünkü kitabına koyduğu farklı metinler için; değişik isnadlarda bulunur. Değişik verilen metinleri (hâ) harfiyle gösterilmiştir. İmâm Müslim'in Sahih'inden başka; 12 kadar orijinal eseri mevcuttur.

MUKADDİME

Kur'an-ı Kerîm'de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetiyle hükmetmeyi öngören pek çok ayet vardır. Ben bu mukaddimede Kur'an ve Sünnete dönmenin gerekliliği ile ilgili bazı ayetleri zikredeceğim. ***"Muhakkak ki nasihat vermek (öğüt vermek) mü'minlere fayda verir."*** (Zariyat:55)

Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor:

"Allah ve Rasülü, bir işe hükmettikleri zaman, mü'min erkek ve mü'min kadının kendi işlerinde artık başka bir şeyi seçmeye hakları yoktur. Kim Allah'a ve Rasülü'ne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur." (Ahzab: 36)

"Bunlar Allah'ın (kulları için koyduğu) hudutlarıdır. Kim Allah'a ve Rasûlüne itaat ederse, O da onu, içinde daimi kalacağı (ağaçları) altından ırmaklar akan cennetlere sokar; bu da en büyük kurtuluştur." (Nisa: 13)

"Sana indirilen (Kur'ân)'a ve senden önce indirilen (kitap)'lara inandıklarını iddia eden (şu münafık) kimseleri görmüyor musun? Aslında (fesad ve dalâlet kaynağı olan) tağutu inkâr etmekle emrolundukları hâlde, yine de onun önünde muhakeme olunmak istiyorlar. Şeytan da onları (dönüşü olmayan uzak bir sapıklığa düşürmek istiyor.)" (Nisa: 60)

"Onlara "Allah'ın indirdiği (Kur'ân)'a ve Peygambere gelin denildiği zaman o münafıkların senden yüzçevirip kaçtıklarını da görürsün." (Nisa: 61)

"Deki; Allah'a ve Rasülü'ne itaatta, eğer yüzçevirirlerse muhakkak ki Allah kâfirleri sevmez." (Ali-İmran: 32)

"..Sana da (Ey Muhammed) zikri indirdik ki, insanlara (kendileri için) indirileni açıklayasın, taki düşünüp öğüt alsınlar." (Nahl: 44)

"Allah'a ve peygambere itaat edin ki, size merhamet olunsun." (Ali-İmran: 132)

"Kim Rasüle itaat ederse, Muhakkak Allah'a itaat etmiş olur." (Nisa: 80)

"Aralarında hükmetmek için Allah ve Rasülü'ne çağrıldıkları zaman, mü'minlerin sözü sadece işittik ve itaat ettik demeleridir, işte bunlar kurtuluşa erenlerdir." (Nur: 51)

"Peygamber size ne getirdi ise onu alın; size de neyi yasak etti ise ondan uzak durun." (Haşr:7)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

"Size iki şey bırakıyorum; bunlara sarıldığınız müddetçe asla sapıklığa düşmezsiniz. O da Allah'ın kitabı Kur'ân ve Rasulü'nün sünnetidir." (İmam Malik, el-Muvatta 2/899, Hakim 1/93)

Allah'a hamd-ü sena eder, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'e onun tertemiz ailesine, ashabına ve onların sünnetine tâbi olanların üzerine kıyamete kadar salat-u selâm olsun.

Asrımızda, müslümanların içinde bulunmuş oldukları duruma baktığımızda şunu görmekteyiz; Adil ve Hakim olan Allah'ın bir topluma gönderdiği belalar, onların isyanları, Allah ve Rasülü'nün emirlerine muhalif davranmaları yüzündendir. Özellikle halkı müslüman olan ülkelerin fertleri Kur'an ve sünnetten uzaklaşıp, şirk düzenlerinin hakimiyetinden dolayı bir çok fitne ve zorluklarla yüzyüzedir. Neticede ister itikadi, ister amelî olsun kitap ve sünnetten uzaklaşma en korkunç şekliyle bugün gözler önündedir. İslâm sadece namaz ve oruçtan ibaretmiş gibi kabul edilmektedir. Sünnetin ise; yerini bid'at ve hurafeler almış, sünnete uygun İslâmî bir yaşayış tarzı üzerine Avrupaî bir yaşayış tarzı her yönüyle tercih edilmiştir.

Nüfusun büyük çoğunluğunu teşkil ettikleri ülkelerde Müslümanlar, kendi inançlarına göre yaşayamazlar. Sebebi ise, İslâm'ın hakim olmayışı, küfür rejiminin, tağutun Müslümanlar üzerindeki hâkimiyetidir. Buna da fırsat veren Müslümanların bizzat kendilerinden başkası değildir. Diğer nedenlerinden biri de, Müslümanların çeşitli fırkalara ve görüşlere ayrılmaları, ihtilâf ettikleri meselelerde İslâmî bir tavırla, kitap ve sünneti hakem kılmayışlarıdır.

Bugünkü din anlayışımız şundan ibarettir; falan hoca şöyle der, bizim görüşümüz budur. Biz böyle gördük, biz ayetten ve hadisten anlamayız ve buna benzer nice sorular Müslümanların çoğunda hakim olan yanlış bir anlayış ve davranış, kitap ve sünneti devreden çıkarıp onları rafa kaldırıp hükümsüz kılmak asrın uğraşısı haline gelmiştir.

Dolayısıyla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bütün insanlara örnek olsun diye ortaya koyduğu tertemiz sünneti ihmal ve gözardı edilmekdedir.

Evet bugün Müslümanların zafere ulaşamamalarının en büyük sebebi; İslâm'dan uzak olmaları, nefiscilik, taassup, söz ve amellerinin bir olmayışın-

dan, ihtilâf ve anlaşmazlık anında, kitap ve sünneti hakem tayin etmediklerindendir. Oysa Allah ve Rasulü birlik, ve beraberliği emretmekte, açık delil olduğunda, ona tâbi olmayı, kesinlikle ayrılığa düşmemeyi emretmektedir.

Şimdi bu gerçeğin ışığı altında ümmete düşen; Kur'ân ve sünnete ittibaın gerekliliğini ve sahih hadisle amel etmenin önemini, görev bilip artık boşa geçirmiş olduğu zamanlarını hatırlayıp, hemen Rabbani kaynak olan Allah'ın kitabına ve Rasulü'nün sünnetine dönmesidir. Kurtuluş ancak kitap ve sünnetle amel etmemizle mümkündür.

Umarım terceme ettiğimiz **El-Lü'lüü Ve'l-Mercan** adlı eser hayra vesile olur ve ümmetin dirilişine fayda verir.

"Ey Rabb'imiz! Bize dünyada da bir güzellik ver, ahirettede bir güzellik ver ve bizi o ateş azabından koru" (Bakara: 201)

"Ey Rabb'imiz! Hesap günü, ayağa kalkacağımız gün bana, ana ve babama ve bütün iman edenlere mağfiret eyle" (İbrâhîm:41)

".... Ben gücümün yettiği kadar islahtan başka bir şey arzu etmem. Benim başarım, ancak Allah'ın yardımıyledir. Ben yalnız O'na güvenip O'na dayandım ve yalnız O'na dönerim." (Hud Süresi: 88)

Velhamdulillahi Rabbil Alemin.

Tevfik ve hidayet Allah'tandır. Selâm; Kur'ân ve sünnete tâbi olanların üzerine olsun.

TERCEMEDE TAKİP ETTİĞİM METOD

Sahih-i Buharî ve Sahihi Müslim'in ittifak ettiği hadisler **"El-Lü'lüü Ve'l-Mercan"** adlı eseri terceme ederken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin muradına en yakın manayı yakalayabilmek amacıyla Sahih-i Buhari'nin meşhur ve âlimler katında muteber olan *İbnu Hacer el-Askalâni*'nin **Fethul-Bari** adlı eserinden büyük ölçüde faydalandım.

Elimdeki Fethul-Bari nüshası ise Şeyh İbnu Baz'ın –Allah ona rahmet etsin- Bûlâg, Ensari ve Selefi baskılarından yaptığı çok kıymetli bir çalışmayla ortaya çıkmıştır.

Kitapların, babların ve hadislerin rakamlandırılması ise *Muhammed Fuad Abdulbaki* –Allah ona rahmet etsin- tarafından yapılmıştır.

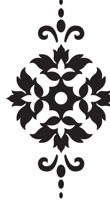
Hadisin senedinde ise zincirin en sonundaki ravi zikredilmiş, geri kalanı ise terceme edilmemiştir. Ancak hadisin senedi, Arapça metninde olduğu gibi nakledilmiştir.

Hadisleri tercüme ederken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin muradının hâsıl olabilmesi için geniş ve açıklamalı tercemeye gidilmiş ve bu

konuda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin o hadise yüklediği mana büyük bir titizlikle hadise yansıtılmaya çalışılmış ve bu konuda hadis ulemasının görüşlerine başvurulmuştur.

Böyle bir eseri Arapça'dan Türkçeye aktarmayı nasip ettiği için Allah'a hamdu senalar olsun. Rabbım ahiret azığı kılsın. Okuyan kişilere ise öğrenme, yaşama, hıfz etme ve anlatmayı nasip etsin. Amin.

HARUN YILDIRIM

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın Adıyla

بَاب إِثْمِ مَنْ كَذَبَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme Yalan İsnad Eden Kimsenin Günâhı Bâbı

١ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ أَخْبَرَنِي مَنْصُورٌ قَالَ سَمِعْتُ رِبْعِيَّ بْنَ حِرَاشٍ يَقُولُ سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَكْذِبُوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَلْيَلِجْ النَّارَ.

1- Ali ibnu Ebi Talip şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bana yalan isnad etmeyin, her kim bana yalan isnad ederse ateşe girer." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 106)

٢ – حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ أَنَسٌ إِنَّهُ لَيَمْنَعُنِي أَنْ أُحَدِّثَكُمْ حَدِيثًا كَثِيرًا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَعَمَّدَ عَلَيَّ كَذِبًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنْ النَّارِ.

2- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Sizlere çok hadis nakletmemi engelleyen şey Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurmuş olmasıdır:

"Her kim bilerek, kasten bana yalan isnad ederse, kendisine ateşten bir ev edinsin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: Buhari: 108)

٣ – حَدَّثَنَا مُوسَى قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَسَمَّوْا بِاسْمِي وَلَا تَكْتَنُوا بِكُنْيَتِي وَمَنْ رَآنِي فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَآنِي فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَمَثَّلُ فِي صُورَتِي وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنْ النَّارِ.

3- Ebu Hûreyre'den -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benim ismimle isimlendirin, künyemle künyelendirmeyin. Her kim beni rüyasında görmüşse, gerçekten beni görmüştür. Muhakkak ki şeytan benim suretime giremez. Her kim bilerek, kasten bana yalan isnad ederse, kendisine ateşten bir ev edinsin" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 110, 3539, 6188, 6197, 6993)

٤ – حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ الْمُغِيرَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ كَذِبًا عَلَيَّ لَيْسَ كَكَذِبٍ عَلَى أَحَدٍ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنْ النَّارِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ.

4- Muğira'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Benim adıma yalan söylemek, başka bir kimsenin adına yalan söylemek gibi değildir. Her kim bilerek, kasten benim adıma yalan uydurursa ateşteki yerine hazırlansın". Muğira dedi ki: Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle derken işittim:

"Herhangi bir ölünün ardından bağıra-çağıra ağlanırsa, bu bağıra-çağıra ağlama sebebiyle o ölü azâplandırılır."

كِتَاب الْإِيمَانِ

İMAN KİTABI

بَاب سُؤَالِ جِبْرِيلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ وَالْإِحْسَانِ وَعِلْمِ السَّاعَةِ وَبَيَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُ

Cibril aleyhisselamın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme İman, İslam, İhsan ve Kıyametin Vaktinin İlminden Sorması ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin O'na Bunları Beyânı Bâbı

٥ – حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَيَّانَ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَارِزًا يَوْمًا لِلنَّاسِ فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ فَقَالَ مَا الْإِيمَانُ قَالَ الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِااللَّهُ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَبِلِقَائِهِ وَرُسُلِهِ وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ قَالَ مَا الْإِسْلَامُ قَالَ الْإِسْلَامُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهُ وَلَا تُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤَدِّيَ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ قَالَ مَا الْإِحْسَانُ قَالَ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهُ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ قَالَ مَتَى السَّاعَةُ قَالَ مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ وَسَأُخْبِرُكَ عَنْ أَشْرَاطِهَا إِذَا وَلَدَتْ الْأَمَةُ رَبَّهَا وَإِذَا تَطَاوَلَ رُعَاةُ الْإِبِلِ الْبُهْمُ فِي الْبُنْيَانِ فِي خَمْسٍ لَا يَعْلَمُهُنَّ إِلَّا ا للَّهُ ثُمَّ تَلَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ إِنَّ اللَّهُ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ ﴾ الْآيَةَ ثُمَّ أَدْبَرَ فَقَالَ رُدُّوهُ فَلَمْ يَرَوْا شَيْئًا فَقَالَ هَذَا جِبْرِيلُ جَاءَ يُعَلِّمُ النَّاسَ دِينَهُمْ قَالَ أَبُو عَبْد اللَّهُ جَعَلَ ذَلِك كُلَّهُ مِنْ الْإِيمَانِ.

5- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir gün ashabının arasında otururken bir adam geldi ve: İman nedir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İman, Allah'a, Meleklerine, Allah'a kavuşmaya Peygamberlerine ve

öldükten sonra diriltileceğine inanmandır." buyurdu. O zât: İslam nedir? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İslam, yalnızca Allah'a ibadet edip, hiçbir şeyi O'na ortak kılmaman, namazı dosdoğru kılman, farz olan zekatı vermen ve Ramazan orucunu tutmandır " buyurdu. O adam: İhsan nedir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sanki O'nu görüyormuş gibi Allah'a ibadet etmendir. Her ne kadar sen Allah'ı göremiyorsan da O seni görür." buyurdu. O zât: Kıyamet ne zaman kopacaktır? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu konuda sorulan, soru sorandan daha bilgili değildir. Sana onun alâmetlerinden haber vereyim. Cariyenin efendisini doğurması, fakir deve çobanlarının çok bina yapmada birbirleriyle yarışıp bununla övünmeleri. Beş şey vardır ki bunları Allah'tan başkası bilmez". Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ***«Kıyâmetin ilmi Allah katındadır»*** âyetini okudu. Sonra soru soran şahıs çekip gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: „Onu bana getirin" buyurdu. (Gidip baktılar) ve hiçbir şey göremediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "O Cibril'di. İnsanlara dinlerini öğretmek için geldi." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 50, 4777)

بيان الصلوات التي هي أحد أركان الإسلام بَاب

İslamın Şartlarından Namazın Beyanı Babı

٦ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ عَمِّهِ أَبِي سُهَيْلِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ طَلْحَةَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهُ يَقُولُ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ ثَائِرَ الرَّأْسِ يُسْمَعُ دَوِيُّ صَوْتِهِ وَلَا يُفْقَهُ مَا يَقُولُ حَتَّى دَنَا فَإِذَا هُوَ يَسْأَلُ عَنْ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ فَقَالَ هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ قَالَ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصِيَامُ رَمَضَانَ قَالَ هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ قَالَ وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزَّكَاةَ قَالَ هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا قَالَ لَا إِلَّا أَنْ تَطَوَّعَ قَالَ فَأَدْبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ وَاللَّهُ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا أَنْقُصُ قَالَ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ.

6- Talha ibnu Ubeydullah şöyle dedi:

Necd ehlinden saçı başı dağınık, ne dediği anlaşılmayan bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. O, İslam Şeriatı'ndan soruyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ‘‘Bir gece ve gündüz içinde beş vakit namaz kılmandır.’’ Adam dedi ki: Benim üzerime bundan başkası var mıdır? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Hayır, üzerine bir şey gerekmez. Ancak nafile istersen bu sana kalmıştır.’’ Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Ramazan orucunu tutmandır.’’ buyurdu. O şahıs: - Benim üzerime bundan başkası var mıdır? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Hayır, üzerine bir şey gerekmez. Ancak nafile istersen bu sana kalmıştır. ‘‘ buyurdu. Talha dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona zekâtı da zikretti. Adam: - Yapmam gereken başka bir şey var mıdır? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Hayır, üzerine başka bir şey gerekmez. Ancak nafile istersen bu sana kalmıştır.’’ buyurdu. O şahıs: - Vallahi bunun üzerine ne katarım ne de eksiltirim, diyerek arkasını dönüp çekip gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki:

- ‘‘Şayet doğru söylemişse kurtuluşa ermiştir’’ (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 46, 1891, 2678, 6956)

بَاب بيان الإيمان الذي يدخل به الجنة

Cennete Girdirecek İman Babı

٧– حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بِشْرٍ حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهَبٍ وَأَبُوهُ عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُمَا سَمِعَا مُوسَى بْنَ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهُ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ فَقَالَ الْقَوْمُ مَا لَهُ مَا لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَبٌ مَا لَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعْبُدُ اللَّهُ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ وَتَصِلُ الرَّحِمَ ذَرْهَا قَالَ كَأَنَّهُ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ.

7- Ebû Eyyûb’dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Bana, beni cennete girdirecek amelden haber ver! dedi. Orada bulunanlar: Buna ne oluyor? Buna ne oluyor? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu, isteği olan bir kimsedir. Allah’a ibâdet eder ve O’na hiçbir şeyi ortak (şirk) koşmazsın, namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir ve akrabana iyilik yaparsın.’’ (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1396, 5982)

٨ – حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدِ بْنِ حَيَّانَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ قَالَ تَعْبُدُ اللَّهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ وَتُؤَدِّي الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَتَصُومُ رَمَضَانَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا فَلَمَّا وَلَّى قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي حَيَّانَ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو زُرْعَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا.

8- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir bedevi geldi ve şöyle dedi: Bana, öyle bir amel göster ki, ben o ameli işlediğimde cennete gireyim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yalnızca bir olan Allah'a ibadet/kulluk eder ve O'na hiçbir şeyi ortak (şirk) koşmazsın, farz olan namazları hakkıyla kılar, farz kılınmış olan zekâtı verirsin ve Ramazan orucunu tutarsın"

Bedevi dedi ki:

Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, ben bundan fazla bir ibadet yapmam. Adam geri dönüp gittiğinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İçinizden her kim, cennet ehlinden bir kimseye bakmak onu sevindirecekse, şu giden adama baksın!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1395)

بَاب قول النبي صلى الله عليه وسلم بُني الإسلام على خمس

İslam Beş Şey Üzerine Bina Edilmiştir Babı

٩ – حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى قَالَ أَخْبَرَنَا حَنْظَلَةُ بْنُ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ.

9- İbnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: (İslam beş esas üzere bina edilmiştir: Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh olma-

dığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacc etmek, ramazân orucunu tutmak") (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yerler: 8, 4515)

الأمر بالإيمان بالله ورسوله وشرائع الدين والدعاء إليه

Allah'a ve Rasûlüne ve Dinin Emirlerine İman Ve Ona Davet

١٠ – حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ قَالَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ قَالَ كُنْتُ أَقْعُدُ مَعَ ابْنِ عَبَّاسٍ يُجْلِسُنِي عَلَى سَرِيرِهِ فَقَالَ أَقِمْ عِنْدِي حَتَّى أَجْعَلَ لَكَ سَهْمًا مِنْ مَالِي فَأَقَمْتُ مَعَهُ شَهْرَيْنِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ لَمَّا أَتَوْا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ الْقَوْمُ أَوْ مَنْ الْوَفْدُ قَالُوا رَبِيعَةُ قَالَ مَرْحَبًا بِالْقَوْمِ أَوْ بِالْوَفْدِ غَيْرَ خَزَايَا وَلَا نَدَامَى فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَأْتِيكَ إِلَّا فِي الشَّهْرِ الْحَرَامِ وَبَيْنَنَا وَبَيْنَكَ هَذَا الْحَيُّ مِنْ كُفَّارِ مُضَرَ فَمُرْنَا بِأَمْرٍ فَصْلٍ نُخْبِرْ بِهِ مَنْ وَرَاءَنَا وَنَدْخُلْ بِهِ الْجَنَّةَ وَسَأَلُوهُ عَنْ الْأَشْرِبَةِ فَأَمَرَهُمْ بِأَرْبَعٍ وَنَهَاهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ أَمَرَهُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَحْدَهُ قَالَ أَتَدْرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَحْدَهُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَصِيَامُ رَمَضَانَ وَأَنْ تُعْطُوا مِنْ الْمَغْنَمِ الْخُمُسَ وَنَهَاهُمْ عَنْ أَرْبَعٍ عَنْ الْحَنْتَمِ وَالدُّبَّاءِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ وَرُبَّمَا قَالَ الْمُقَيَّرِ وَقَالَ احْفَظُوهُنَّ وَأَخْبِرُوا بِهِنَّ مَنْ وَرَاءَكُمْ.

10- Ebu Cemre[1] şöyle dedi:

İbnu Abbas'la beraber bulunuyordum. Beni kendi minderine oturtup dedi ki: Benimle beraber kal da sana malımdan bir pay vereyim. O'nun yanında iki ay kaldım. Sonra dedi ki: Abdul-Kays heyeti Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiklerinde O dedi ki:

- "Bu kavim veya bu heyet kimlerdendir?" Rabia kabilesi olduğunu söylediler. Dedi ki:

1 Ebu Cemre Farsça bilen birisiydi. İbnu Abbas sözlerini insanlara tercüme etmesi için onu yanına çağırdı.

- "Merhaba hoş geldiniz ey kavim -veya ey heyet-! Allah sizleri utandırmasın, pişman etmesin."[2] Dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler sana haram olan ayın dışında gelemiyoruz. Seninle bizim aramızda Mudar kâfirlerinden oluşan bir topluluk vardır. Bize hakla batılı birbirinden ayıran emirler emret ki geri de kalanlara onları haber verelim ve o emirler sebebiyle cennete girelim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme içeceklerden de sordular. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara dört şeyi emredip dört şeyden de yasakladı. Onlara yalnızca Allah'a iman etmeyi emredip dedi ki:

- "Yalnızca Allah'a iman etmek nedir bilir misiniz?" Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazan orucunu tutmak ve ganimetten beşte birini vermektir. "Onlara dört şeyi de yasakladı. Bunlar hantem, dubba', nakir ve muzeffet (veya mukayyer) denilen kaplarda yapılan içkilerdir.[3] Sonra da şöyle buyurdu:

- "Bunları aklınızda tutun ve kavminize haber verin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 53, 6176, Müslimdeki numarası: 125)

١١ – حَدَّثَنَا أُمَيَّةُ بْنُ بِسْطَامٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ ا للَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَعَثَ مُعَاذًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى الْيَمَنِ قَالَ إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ عِبَادَةُ اللَّهِ فَإِذَا عَرَفُوا اللَّهُ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهُ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِهِمْ وَلَيْلَتِهِمْ فَإِذَا فَعَلُوا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهُ فَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ فَإِذَا أَطَاعُوا بِهَا فَخُذْ مِنْهُمْ وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ.

11- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem Muâz'ı -Allah ondan razı olsun- Yemen'e gönderirken O'na şöyle buyurdu:

---

2 Çünkü bunlar savaş olmadan kendi istekleriyle Müslüman olmuşlardı.

3 Yasaklanan dört kap şunlar:"Hantem" testi demektir. "Dubba" içi boş kabaktan yapılmış kaptır."Nakir" içi oyulmuş hurma ağacından yapılmış kaptır. "Muzeffet" zift ile sıvanmış kaptır. "Mukayyer" kuruduğunda yanan sıvamada kullanılan bir tür bitki ile sıvanan kaptır.

"Sen Kitâp Ehli olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları ilk davet edeceğin şey Allah'ı birleme olsun. Allah'ı bir olarak tanıdıkları zaman, Allah'ın onlara bir gün içinde beş vakit namazı farz kıldığını haber ver. Namazı kıldıkları zaman, Allah'ın onlara mallarından alınıp fakirlerine verilecek olan zekâtı haber ver. Şayet senin sözünü dinlerler ve sana itaat ederlerse, zekât olarak mallarından al. Ancak onların mallarının en güzellerini almaktan sakın.[4] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1395,1458, 1496, 4347, 7371, 7372, Müslimdeki :132)

---

4 Muaz'ın Yemen'e vali olarak gönderilmesi, hicretin 9. yılında Tebük gazasından sonra olmuştur. Kitap ehli: Kendilerine Allah tarafından peygamber gönderilen ve kitap indirilen gayri müslimlerdir. Yemenliler de, Kitap ehli idiler. "et-Telvih"de, Yemenlilerin, o sırada Yahudi oldukları kaydedilmektedir. Kitap ehli, her ne kadar Allah'ın varlığını kabul etseler bile, Allah'ı mahlukatına benzetip O'nu cisimleştiren Yahudiler ile O'na çocuk ve eş nispet eden Hıristiyanlar, gerçekte, Allah'ı bilmiş değillerdir. Dolayısıyla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Muaz'a; onlara ilk önce kelime-i şahadeti teklif etmesini, daha sonra da namazın ve zekâtın onlara farz olduğunu bildirmesini istemiştir. Bu rivayette gösteriyorki kıyamete kadar davet baki. Yemen'e, Kitap ehline giden davet öncelikle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem değildir. Davete başlanan ilk esas tevhid olup sonra namaz sonra zekat ve diğer esaslardır. Müslüman yöneticiler, kumandanlar ve bütün görevlilerin vazifesi, hangi din ve inanca bağlı olursa olsunlar bütün insanları öncelikle İslâm'a dâvettir. Bu dâvetin ilk merhalesi de kelime-i şehâdet, yani Allah'dan başka ilah olmadığını ve Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu kabul etmeye çağırmaktadır. Bazılarının zannetiği veya iddia ettiği gibi, Yahudi ve Hıristiyanların geçerli sayılacak bir imana sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Onların Allah inancı, tevhid akîdesinin tamamen dışında olup, Yahudiler Allah'ı mahlûkâta benzetmek ve cisimleştirmek, Hıristiyanlar da, Allah'a çocuk ve zevce isnad etmek, teslisi, uluhiyyeti baba-oğul-ruhu'l-kudüs diye üçe izafeyi caiz görmek suretiyle doğru yoldan ve tevhid akidesinden sapmışlardır. Böyle olduğu içindir ki, Kur'an'ın pek çok âyetinde onların şirkinden ve küfründen bahsedilmiş, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanından beri kendileri dine dâvet edilmiş ve onlarla cihad edilegelmiştir. İslâm'a dâvet edilen toplumların veya fertlerin sadece kelime-i şehadeti dil ile ikrar etmeleriyle yetinilmemekte, bu temel esası kabul ettikten sonra onun getirdiği ibadetlerin kabulü istenilmektedir. Burada sadece namaz ve zekât zikredilmiştir. Oruç ve haccın zikredilmemiş olması, İslâm'ın bu iki temelinin henüz o sırada farz kılınmadığı veya daha az öneme sahip olduğu gibi anlamlara gelmez. Çünkü oruç hicretin ikinci yılında, hac da hicretin dokuzuncu yılında, Muâz Yemen'e gönderilmeden bir kaç ay önce farz kılınmıştı. Dinin bir emrinin, bir tâlimatının önemsizliği de söz konusu olamaz. O halde, Peygamberimiz, o zaman için, Yemenliler açısından daha mühim ve öncelikli olanları bildirmek istemiştir. Burada farz kılınış sırasına veya öncelikli farz sırasına göre bir sıralama söz konusu olmayıp, nelerin farz olduğunu ve yerine getirilmesi gerektiğini bildirip öğreten bir açıklama vardır. Ayrıca bu tâlimat, kelime-i şehadet getirip müslüman olan bir kimsenin, dinin bütün emirlerini kabul etmiş sayılacağının da delili olmaktadır. Kâfirler ilk önce yalnızca iman et-

١٢- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا زَكَرِيَّاءُ بْنُ إِسْحَاقَ الْمَكِّيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ اتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ.

12- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Muâz İbnu Cebel'i Yemen'e vâlî ve bir davetçi olarak gönderdi ve ona şöyle buyurdu: "Mazlumun bedduasından sakın. Çünkü onunla Allah arasında perde yoktur." (Yani mazlumun bedduası Allah katında kabul edilen, Allah'ın kabul edeceğini taahhüt ettiği dualar arasındadır.)[5] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1395,1458, 1496, 2448, 4347, 7371, 7372)

mekle mükelleftirler; dinin diğer emirlerini yerine getirmekle mükellef değildirler; onları tedricen yerine getirirler, diyen âlimler de bu hadisi delil olarak gösterirler. Çünkü burada dine dâvette bir sıralama vardır. Bu hadis mazlumun bedduasından sakınmayı emreden, son cümlesi sebebiyle burada zikredilmiştir. Mazlumun duasının ve bedduasının makbul olacağı bu hadisten bir kere daha anlaşılmaktadır. Bir görevli, kendisine zekât farz olan bir kimsenin malının en kıymetli ve en gözde olanını alırsa, bu bir nevi zulümdür. Veya zekât verene karşı sert davranırsa diliyle ona eziyet etmiş olur ki, bu da bir zulümdür. O halde zulmün her çeşidinden sakınmak, kaçınmak ve uzak durmak gerekir. Allah ile mazlumun arasında bir perde olmaması, isteğinin hemen kabul edileceğine delil sayılır. Çünkü perde bir engeli ifade eder, oysa mazlumun duası ile Allah'ın arasında böyle bir engel bulunmamaktadır. Bu tavsiye, hem zâlimin zulmünü önlemeye, hem de mazlumu sabretmeye teşvik edici niteliktedir. Hangi din ve ırka mensup olursa olsun, insanlara zulüm yapmak dinimizde haram kılınmıştır. Hatta bunu daha geniş mânada yorumlamak mümkündür. Yani İslâm, bütün canlılara, insanlara, hayvanlara ve bitkilere bile merhametsizliği yasaklamıştır. Onların her birine karşı insanoğlunun görevleri vardır.

5 Zulüm iki şekilde olur: Biri haksız yere başkasının malını almak, diğeride adaletle emreden Allah'a muhalefet etmektir ki, bu ikincisi insanların irtikâb ettiği günâhların en büyüğüdür. Şüphesiz ki, zulüm, kuvvetlinin Allah'tan başka yardımcısı olmayan zayıfa îka ettiği çirkin fiildir. Zayıf, Allah'ın emân ve emânetinde iken ona zulmetmek, Allah'ın emânını tanımamaktır. Bu hadis de gösteriyor ki kim olursa olsun kişi halisane Allah'a döner, bir şey isterse Allah onu geri çevirmez.

الأمر بقتال الناس حتى يقولوا لا إله إلا الله محمد رسول الله

“La ilâhe illallah” Deyinceye Kadar İnsanlarla Savaşa Devam Etme

١٣- حديث أَبي بَكْر وَعُمَر قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: لَمّا تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَكانَ أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه، وَكَفَرَ مَنْ كَفرَ مِنَ الْعَرَب، فَقالَ عُمَرُ رضي الله عنه: كَيْفَ تُقاتِلُ النَّاسَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أُمِرْتُ أَنْ أُقاتِلَ النَّاسَ حَتّى يَقُولوا لا إِلهَ إِلاَّ اللهُ، فَمَنْ قالَها فَقَدْ عَصَمَ مِنِّي مالَهُ وَنَفْسَهُ إِلاَّ بِحَقِّهِ، وَحِسابُهُ عَلى اللهِ فَقالَ أَبُو بَكْرٍ:

وَاللهِ لأُقاتِلَنَّ مَنْ فَرَّقَ بَيْنَ الصَّلاةِ وَالزَّكاةِ، فَإِنَّ الزَّكاةَ حَقُّ الْمالِ، وَاللهِ لَوْ مَنَعُونِي عَناقًا كَانوا يُؤَدُّونَها إِلى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَقاتَلْتُهُمْ عَلى مَنْعِها.

قالَ عُمَر رضي الله عنه: فَواللهِ ما هُوَ إِلاَّ أَنْ قَدْ شَرَحَ اللهُ صَدْرَ أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنه فَعَرَفْتُ أَنَّهُ الْحَقُّ.

13- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edip Ebû Bekr halîfe yapıldığı ve Arab kavminden kâfir olanlar kâfirliğe döndükleri zaman, ordu gönderilmesinde Ömer: Yâ Ebâ Bekr! Bu insanlara karşı nasıl harp açar, kıtal yaparsın? Hâlbuki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ben insanlarla, onlar Lâ ilâhe illallâh deyinceye kadar harp etmekle emrolundum. Her kim bu Lâ ilâhe illallâh şehâdet kelimesini söylerse, hakkı ile olmak hâriç, benden malını ve canını korumuş olur, gizli küfür ve masiyetinin hesabı ise, Allah’a âittir” buyurmuştu, dedi.

Ebû Bekr cevaben: Vallahi ben, namaz ile zekât arasını ayıran kimselerle muhakkak harp ederim. Çünkü zekât, malı bir haktır. Allah’a yemin ederim ki, bunlar Rasûlullaha veregeldikleri bir dişi oğlağı, benden men ederlerse, bu men ediş üzerine onlarla muhakkak harb ederim! dedi.

Bunun üzerine Ömer: Vallahi şunu gördüm ki, mürtecilerin katli hakkındaki halîfenin bu hükmü, Allah’ın, Ebû Bekr’in gönlünde yarattığı genişliğin eseridir. Bu sayede onlarla harp etmenin hakk olduğunu öğrendim! dedi.

١٤– حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى اللَّهُ عليه وسلم: أُمِرْتُ أَنْ أُقاتِلَ النَّاسَ حَتّى يَقُولُوا لا إِلَهَ إِلاّ اللَّهُ، فَمَنْ قَالَ لا إِلَهَ إِلاّ اللَّهُ فَقَدْ عَصَمَ مِنّي نَفْسَهُ وَمالَهُ إِلاَّ بِحَقِّهِ، وَحِسابُهُ عَلى اللهِ.

14- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ben insanlarla, onlar Lâ ilâhe illallah deyinceye kadar harp etmekle emrolundum. Her kim bu Lâ ilahe illallâh şehâdet kelimesini söylerse, hakkı ile olmak hâriç, benden malını ve canını korumuş olur, gizli küfür ve masiyetinin hesabı ise, Allah'a âittir" dedi.

١٥ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمُسْنَدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو رَوْحٍ الْحَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ وَاقِدِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ «أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهُ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهُ».

15- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah bana, Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet edinceye, namazı kılıp zekâtı da verinceye kadar insanlarla savaşmamı emretti. Şayet bunları yaparlarsa İslam'ın hakkı müstesna benden mallarını ve kanlarını korumuş olurlar. Onların sırlı işlerinin hesabı ise Allah'a kalmıştır."

أول الإيمان قول لا إله إلا الله

İmanın Evvelinin La ilâhe illallah Olduğu

١٦ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ صَالِحٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ لَمَّا حَضَرَتْ أَبَا طَالِبٍ الْوَفَاةُ جَاءَهُ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ عِنْدَهُ أَبَا جَهْلِ بْنَ هِشَامٍ وَعَبْدَ اللَّهُ بْنَ أَبِي أُمَيَّةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ قَالَ رَسُولُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَبِي طَالِبٍ يَا عَمِّ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

كَلِمَةً أَشْهَدُ لَكَ بِهَا عِنْدَ اللَّهِ فَقَالَ أَبُو جَهْلٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ يَا أَبَا طَالِبٍ أَتَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْرِضُهَا عَلَيْهِ وَيَعُودَانِ بِتِلْكَ الْمَقَالَةِ حَتَّى قَالَ أَبُو طَالِبٍ آخِرَ مَا كَلَّمَهُمْ هُوَ عَلَى مِلَّةِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَأَبَى أَنْ يَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا وَاللَّهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ مَا لَمْ أُنْهَ عَنْكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِ { مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ } الْآيَةَ

16- Said ibnu Museyyeb, babasından haber verdi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin amcası Ebû Tâlib'in ölümü yaklaştığında, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına geldi. Amcasının yanında Ebû Cehil ibnu Hişâm ile Abdullah ibnu Ebî Umeyye vardı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Tâlib'e dedi ki:

"Ey Amca! Lâ ilâhe illallah, de. Bu kelimeyle Allah katında sana şahidlik edeyim."

Ebû Cehil ve Abdullah ibnu Ebî Umeyye:

Ey Ebû Tâlib! Abdulmuttalib'in dininden yüz mü çeviriyorsun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun La ilâhe illallah demesini telkin etmeye devam etti. Bu arada o ikisi de aynı sözlerini tekrar edip durdular.

Ebû Tâlib son söz olarak: Ben Abdulmuttalib'in dini üzereyim, dedi ve Lâ ilâhe illallah demekten kaçındı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vallahi bundan yasaklanmadığım müddetçe Allah'tan seni bağışlamasını dileyeceğim."

Buna binaen Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Kendilerinin cehennem ehlinden oldukları iyice belli olduktan sonra, yakın akraba da olsalar, müşrikler için (Allah'tan) af ve mağfiret dilemek ne Peygamber için, ne de mü'minler için yapılacak iş değildir.» (Tevbe: 113) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3884, 4675, 4772, 6681)

١٧ – حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ هَانِئٍ قَالَ حَدَّثَنِي جُنَادَةُ بْنُ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ عُبَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ أَدْخَلَهُ

اللَّهُ الْجَنَّةَ عَلَى مَا كَانَ مِنْ الْعَمَلِ قَالَ الْوَلِيدُ حَدَّثَنِي ابْنُ جَابِرٍ عَنْ عُمَيْرٍ عَنْ جُنَادَةَ وَزَادَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ أَيَّهَا شَاءَ.

17- Ubâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim, Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına, O'nun tek olduğuna ve hiçbir ortağı olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve Rasûlü olduğuna, İsa'nın Allah'ın kulu ve Rasûlü ve Meryem'e attığı bir kelimesi ve O'ndan bir ruh olduğuna, Cennet ve Cehennemin hak olduğuna şehadet ederse, Allah onu hangi ameli işlerse işlesin cennetine girdirir."

Cunade'den gelen rivayette: "Cennetin sekiz kapısından dilediğinden girdirir" ziyadesi vardır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3435)

١٨ – حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَيْنَا أَنَا رَدِيفُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ إِلَّا أَخِرَةُ الرَّحْلِ فَقَالَ يَا مُعَاذُ بْنَ جَبَلٍ قُلْتُ لَبَّيْكَ رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ ثُمَّ سَارَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاذُ قُلْتُ لَبَّيْكَ رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ ثُمَّ سَارَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاذُ قُلْتُ لَبَّيْكَ رَسُولَ ا للَّهِ وَسَعْدَيْكَ قَالَ هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ حَقُّ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ثُمَّ سَارَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ يَا مُعَاذُ بْنَ جَبَلٍ قُلْتُ لَبَّيْكَ رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ فَقَالَ هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ إِذَا فَعَلُوهُ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمْ.

18- Muâz ibnu Cebel -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir yolculukta ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bineğinin terkisine binmiştim. Benimle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arasında semerin arka ağacından başka bir şey yoktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Ey Muâz!" diye seslendi. Ben de:

- Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim! dedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet yoluna devam etti.

- "Ey Muâz!" diye seslendi. Ben de:

-Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim! dedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet yoluna devam etti.

- "Ey Muâz!" diye seslendi. Ben yine:

- Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim! dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Allah'ın kulları üzerindeki hakkını bilir misin?" diye sordu. Ben:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, O'na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na şirk koşmamalarıdır."

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet daha yoluna devam etti.

- "Ey Muaz ibnu Cebel!" diye seslendi. Ben de:

- Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim! dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bunu yaptıkları zaman, kulların Allah üzerindeki hakları nedir bilir misin?" diye sordu. Ben de:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Kulların Allah üzerindeki hakkı ise, kendisine şirk koşmayan kuluna azab etmemesidir." (Hadisin Buahride geçtiği diğer yerler: 2856, 6267, 6500, 7373)

١٩– حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ سَمِعَ يَحْيَى بْنَ آدَمَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ رِدْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِمَارٍ يُقَالُ لَهُ عُفَيْرٌ فَقَالَ يَا مُعَاذُ هَلْ تَدْرِي حَقَّ اللهِ عَلَى عِبَادِهِ وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ فَإِنَّ حَقَّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَفَلَا أُبَشِّرُ بِهِ النَّاسَ قَالَ لَا تُبَشِّرْهُمْ فَيَتَّكِلُوا.

19- Muâz ibnu Cebel -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir yolculukta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bindiği ve Ufeyr denilen bir merkebin terkisinde idim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Ey Muâz! Allah'ın kulları üzerindeki hakkını, kulların da Allah üzerindeki hakkı nedir bilir misin?" diye sordu. Ben:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, O'na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na şirk koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkı ise, kendisine şirk koşmayan kuluna azab etmemesidir." Bunun üzerine ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bunu insanlara müjde olarak vermeyeyim mi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallau aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Hayır, bunu onlara müjdeleme! Sonra buna dayanıp güvenirler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2856, 5967, 6267, 6500, 7373)

٢٠ – حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ يَا مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَالَ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ وَسَعْدَيْكَ قَالَ يَا مُعَاذُ قَالَ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ وَسَعْدَيْكَ ثَلَاثًا قَالَ مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللهِ أَفَلَا أُخْبِرُ بِهِ النَّاسَ فَيَسْتَبْشِرُوا قَالَ إِذًا يَتَّكِلُوا وَأَخْبَرَ بِهَا مُعَاذٌ عِنْدَ مَوْتِهِ تَأَثُّمًا.

20- Enes ibnu Malik'ten. -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem -Muaz, devesinin üzerinde terkinde iken- dedi ki:

– Ey Muaz ibnu Cebel!

– Emrine amadeyim, buyur Ey Allah'ın Rasulü, dedi. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem:

– Ey Muaz dedi. Emrine amadeyim buyur ey Allah'ın Rasulü dedi. (Bu nida ve cevap üç kere gerçekleşti) Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasulü olduğuna şahadet eder ve kalbiyle de tasdik ederse Allah ona cehennemi haram kılar." Muaz dedi ki:

– Ey Allah'ın Rasulü! İnsanlara bunu haber vereyim de, bu müjdeli habere sevinsinler mi? Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem

– "Şayet haber verirsen buna güvenirler" buyurdu. Muaz ölümünden önce ilmi gizlemekten dolayı günah kazanacağından korkarak bunu haber verdi.[6] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 129)

6 Bu ve bundan sonra gelen rivayetler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin La

شعب الإيمان

İmanın Şubeleri

٢١ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْجُعْفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنْ الْإِيمَانِ.

21- Ebu Hureyre –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini haber vermiştir:

"İman altmış küsur şubedir. Haya da imandan bir şubedir."[7] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 9, 6244)

٢٢ – حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ قَالَ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى رَجُلٍ مِنْ الْأَنْصَارِ وَهُوَ يَعِظُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعْهُ فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنْ الْإِيمَانِ.

22- Salim ibnu Abdullah babası Abdullah ibnu Ömer'den haber verdi ve dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ensardan birinin yanından geçiyordu. O şahıs kardeşini hayâsı konusunda (ona zarar verdiği gerekçesiyle) azarlıyordu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Onu bırak! Muhakkak ki hayâ imandandır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 24, 6118)

---

ilâhe illallah diyen cennete girer sözünün açıklamaları üzerinedir. Burada şöyle bir kaidenin anlaşılması gerekir ki o da mutlakın mukayyete hamledilmesidir.

7 Haya: Sözlükte; insanların kendisini ayıplaması korkusuyla başına gelen şeyden dolayı pişmanlık duyup değişmesidir. Sebebe binaen bir şeyi terk etmekte denilebilir. Şer'an ise manası: Kötü olan şeylerden uzak durmada kullanılan huy, yaratılıştan gelen özelliklerdir. Hak sahibinin hakkında ihmalkarlığı önler. Bu yüzden dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (Hayanın tamamı hayırdır) buyurmuştur. Haya yaratılıştan gelen bir huydur, öyleyse neden imandan bir şube kılınmıştır? diye sorulursa ona şöyle denilir: Bu yaratılıştan gelen bir özellik olabilir fakat bunu şeran kullanmak yani dinde kullanmak niyet ve ilim elde etmeye muhtaçtır. Bu yüzden dolayı haya imandandır. Bu da onu iyi amellere teşvik edici olurken kötü amellerden de alıkoyucudur.

٢٣– حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي السَّوَّارِ الْعَدَوِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَيَاءُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ.

23- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayâ hayırdan başka bir şey getirmez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6117)

بيان تفاضل الإسلام وأي أموره أفضل

İslâm'ın Fazilet Bakımından Dereceleri ve En Faziletlisi

٢٤ – حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ.

24- Abdullah ibnu Amr –Allah ondan razı olsun- bir adamın Nebi sallallahu aleyhi ve selleme şu soruyu sorduğunu bildirdi:

- İslâm'ın hangi hasletleri daha hayırlıdır?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Yemek yedirmen, tanıdığına tanımadığına selâm vermendir"[8] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 12, 28, 6236.)

٢٥ – حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقُرَشِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو بُرْدَةَ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ قَالَ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ

25- Ebû Mûsâ –Allah ondan razı olsun– şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Müslümanların hangisi üstündür? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Müslümanların, dilinden ve elinden güvende oldukları kimsedir." buyurdu.

---

8 Tanıdığına ve tanımadığına derken; yani selam verirken yapmacık hareketlerle veya büyüklük taslayarak hiç kimseyi ayırt etme. Bilakis İslâm şiarını ve İslâm kardeşliğini koruma adına bunu yapman gerekir.

بيان خصال من اتصف بهن وجد حلاوة الإيمان

Şu Özellikler Kimde Bulunursa, O Kimse İmanın Gerçek Tadını Alır

٢٦ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْذَفَ فِي النَّارِ.

26- Enes -Allah ondan razı olsun- tahdis edip şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kimde şu üç haslet bulunursa îmânın tadını almış olur:

1- Allah ve Rasûlü kendisine başkalarından daha sevgili olmak,

2- Bir kimseyi yalnız Allah için sevmek,

3- (İman ettikten sonra tekrar) Küfre dönmekten, tıpkı ateşe atılacakmış gibi hoşlanmamak”.[9] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 21, 6041, 6941.)

وجوب محبة رسول الله صلى الله عليه وسلم أكثر من الأَهل والولد والوالد والناس أجمعين.

Rasûlullah (s.a.v) Kişinin Kendisine Aile Efradından, Malından Ve Bütün İnsanlardan Daha Sevgili Olmadıkça İman Etmiş Olmayacağı

٢٧ – حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح و حَدَّثَنَا آدَمُ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ

---

9 Şeyh Ebu Muhammed ibnu Ebi Cemre şöyle dedi: Halave yani tatlılık diye tabir etmesinin sebebi; çünkü Allah imanı « Güzel kelime, güzel bir ağaç misalidir. » âyetinde olduğu gibi ağaca benzetmiştir. Kelime ise Kelimetul-İhlas yani La İlahe İllallah sözüdür. Ağaç imanın aslı, dalları ise emirlere uyup yasaklardan kaçınmadır. Yaprakları ise bir müminin hayırdan yana ihtimam gösterdikleridir. Onun meyvesi ise güzel amellerdir. Sonuçta ise meyvesi olgunlaşır ki bununla onun tatlılığı ortaya çıkar.

وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ.

27- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki sizden hiçbiriniz, ben kendisine babasından, evlâdından ve bütün insanlardan daha sevgili gelmedikçe (kâmil) iman etmiş olmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 15)

الدليل على أن من خصال الإيمان أن يحب لأَخيه ما يحب لنفسه من الخير

Kendisi İçin Arzu Ettiğini, (Mümin) Kardeşi İçin İstemenin İmandan Olması

٢٨ – حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ حُسَيْنٍ الْمُعَلِّمِ قَالَ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ.

28- Enes –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini bildirdi:

"Sizden hiçbiriniz, kendisi için istediğini kardeşi için de istemedikçe, (kemâliyle) iman etmiş olmaz"[10]

الحث على إكرام الجار والضيف وقول الخير أو لزوم الصمت وكون ذلك كله من الإيمان

Komşu Ve Misafire İkram Etme, Hayır Konuşma Yada Susmanın İmandan Oluşu

٢٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى اللَّهُ عليه وسلم: مَنْ كانَ يُؤْمِنُ

---

10 Hayırdan yana nefsi için ne seviyorsa kardeşi içinde sevmek. Hayır-iyilik ise dü - yevi ve uhrevi mübah olan şeyleri içine alır. Buradaki maksat ise, tevazu sahibi olmaya teşviktir. Kendisinin bir başkasından daha üstün olmayı sevmez. Bu ise eşit olmayı gerektirir. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi: « İşte bu âhiret diyarını biz yeryüzünde yücelik ve fesat istemeyenler için hazırlarız. » Bu ise ancak hased, kin besleme, çekememezlik ve sahtekarlığın terkiyle mümkündür. Bunların hepsi de yerilmiş ve sevilmeyen hasletlerdir. Kermani şöyle dedi: Şerden yana kendisi için istemediğini kardeşi için de istememesi imandandır.

بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلا يُؤْذِ جارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ.

29- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini bildirdi:

"Allah'a ve son güne (Ahiret gününe) iman eden, ya hayır söylesin, yahut sussun. Allah'a ve son güne iman eden komşusuna ikram etsin. Allah'a ve son güne iman eden konuğuna ikram eylesin."

٣٠ – حديث أَبي شُرَيْحٍ الْعَدَوِيّ قَالَ: سَمِعَتْ أُذُنَايَ وَأَبْصَرَتْ عَيْنَايَ حِينَ تَكَلَّمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جارَهُ، وَمَنْ كانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ جائِزَتُهُ، قَالَ: وَما جائِزَتُهُ يا رَسُولَ اللهِ قالَ: يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالضِّيافَةُ ثلاثَةُ أَيَّامٍ فَما كانَ وراءَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ عَلَيْهِ، وَمَنْ كانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ.

30- Ebû Şurayh el-Adevî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden komşusuna ikramda bulunsun. Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden misafirine bir gün ve bir gece ikramda bulunsun. Misafirlik üç gündür. Üç günden sonrası ise ev sahibi için sadakadır. Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden ya hayır söylesin ya da sussun." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6135, 6476)

تفاضل أهل الإيمان فيه ورجحان أهل اليمن فيه

İman Ehlinin Fazilette Farklı Olması ve Yemen Ehlinin Daha Üstün Olduğu

٣١ – حديثُ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو أَبي مَسْعودٍ قَالَ: أَشارَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِيَدِهِ نَحْوَ الْيَمَنِ فَقالَ: الإِيمانُ يَمانٍ هَهنا، أَلا إِنَّ الْقَسْوَةَ وَغِلَظَ الْقُلُوبِ في الْفَدَّادِينَ عِنْدَ أُصولِ أَذْنابِ الإِبْلِ حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنا الشَّيْطانِ في رَبيعَةَ وَمُضَرَ.

31- Ebu Mesûd ve Ukbe bin Amr'ın -Allah onlardan razı olsun- şöyle demişlerdir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eliyle Yemen tarafına doğru işaret ederek şöyle buyurdu:

"Bana bakın, hiç şüphesiz iman, şu taraftadır. Taş gibi sertlik ve yürek-

lerin katılığı da, develerin kuyrukları dibinde onlara haykıranlar da, şeytanın iki boynuzunun doğacağı yönde bulunan Rabîa ve Mudar kabilelerindedir."

٣٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَتاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ، أَضْعَف قُلوبًا، وَأَرَقُّ أَفْئِدَةً، الْفِقْهُ يَمانٍ وَالْحِكْمَةُ يَمانِيَةٌ.

32- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Size Yemen ehli geldi. Yemenliler kalpleri en zayıf ve gönülleri en şefkatli kimselerdir. Onlar fıkıh-dinde anlayış Yemenlidir. Hikmet Yemenlidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4390)

٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: رَأْسُ الْكُفْرِ نَحْوَ الْمَشْرِقِ، وَالْفَخْرُ وَالْخُيَلاءُ فِي أَهْلِ الْخَيْلِ وَالإِبِلِ وَالْفَدَّادينَ أَهْلِ الْوَبَرِ، وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ

33- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Küfrün başı doğu tarafındadır. Kendini beğenmek ve kibirlenmek de at ve deve sahipleri ile hayvan sürülerine bağırıp çağıran bedevilerdedir. Tevazu ve vakar ise koyun sahiplerindedir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 3301, 3499, 4388, 4389, 4390)

٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: الْفَخْر وَالْخُيَلاءُ فِي الْفَدَّادينَ أَهْلِ الْوَبَرِ، وَالسَّكِينَةُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ، وَالإِيمانُ يَمانٍ، وَالْحِكْمَةُ يَمانِيَةٌيَمَانِيَةٌ قَالَ أَبُو عَبْد الله' سُمِّيَتْ الْيَمَنَ لِأَنَّهَا عَنْ يَمِينِ الْكَعْبَةِ وَالشَّأْمَ لِأَنَّهَا عَنْ يَسَارِ الْكَعْبَةِ وَالْمَشْأَمَةُ الْمَيْسَرَةُ وَالْيَدُ الْيُسْرَى الشُّؤْمَى وَالْجَانِبُ الْأَيْسَرُ الْأَشْأَمُ.

34- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kendini beğenmek ve kibirlenmek de at ve deve sahipleri ile hayvan sürülerine bağırıp çağıran bedevilerdedir. Tevazu ve vakar ise koyun sahiplerindedir. Îmân Yemenlidir, hikmet Yemenlidir."Ebû Abdullah el-Buhârî -Allah kendisine rahmet etsin- şöyle dedi: "Yemen" Yemen diye isimlendirildi;

çünkü o Kabe'nin sağındadır. Şâm da Kabe'nin solundadır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3301, 3499)

بيان أن الدين النصيحة

Dinin Nasihat Oluşu

٣٥ – حديث جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ بايَعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَلى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، فَلَقَّنَني فِيما اسْتَطَعْتُ، وَالنُّصْحِ لِكلِّ مُسْلِمٍ.

35- Cerîr ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme emir ve nehiylerini dinlemek ve itaat etmek üzere beyat ettim, O da bana: "Gücümün yettiği kadar" kaydını söylememi telkîn buyurdu. Bir de ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e herbir müslümâna hayırhah olmak üzerine de beyat ettim.

بيان نقصان الإيمان بالمعاصي ونفيه عن المتلبس بالمعصية على إرادة نفي كماله

Masivalarla İmanın eksileceği

٣٦ – حديثُ أَبي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لا يَزْني الزَّاني حِينَ يَزْني وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُها وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وزادَ في رِوايَةٍ وَلا يَنْتَهِبُ نُهْبَةً ذَاتَ شَرَفٍ يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَبْصارَهُمْ فِيها حِينَ يَنْتَهِبُها وَهُوَ مُؤْمِنٌ.

36- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zinâkâr kişi zina ederken kâmil bir mümin olduğu hâlde zina edemez. İçki içen de içki içerken kâmil bir mümin olarak içki içemez. Hırsız da çalarken kâmil bir mümin olarak çalamaz."

Ebu Bekir ibnu Abdurrahman, Ebu Hureyre hadisinde şunu da zikrederdi: "Halkın gözü önünde yağmacılık eden zalim ve makam-mevki sahibi kimse de yağmacılık ettiği sırada kâmil bir mümin olarak yağmacılık edemez" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2475, 6772, 6810)

بيان خصال المنافق

Münafıkların Hasletleri

٣٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنافِقًا خَالِصًا، وَمَنْ كانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهُنَّ كانَتْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنَ النِّفاقِ حَتّى يَدَعَهَا: إِذا اؤْتُمِنَ خَانَ، وَإِذا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذا عاهَدَ غَدَرَ، وَإِذا خَاصَمَ فَجَرَ.

37- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu bildirmiştir:

"Her kimde şu dört haslet bulunursa hâlis münafık olur. Her kimde de bunların bir parçası bulunursa onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir huy kalmış olur. Bunlar şunlardır: Kendisine bir şey emniyet edildiği zaman hıyanet etmek; söz söylerken yalan söylemek; ahd ettiğinde ahdini tutmamak; husûmet zamanında da haktan ayrılmaktır". Şu'betu'bnu'l-Haccâc bu hadîsi Süleyman el-A'meş'ten rivayet etmekte Sufyân es-Sevrî'ye mutâbaat etti.[11] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2459, 3178.)

٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: آيَةُ الْمُنافِقِ ثَلاثٌ: إِذا حَدَّثَ كَذَب، وَإِذا وَعَد.

38- Ebû Hureyre'nin -Allah ondan razı olsun- bildirdiğine göre Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Münâfığın alâmeti üçtür:Konuştuğunda yalan söyler; söz verdiğinde sözünde durmaz; kendisine bir şey emanet edildiği zaman hıyanet eder" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2682, 2749, 6095.)

بيان حال إيمان من قال لأَخيه المسلم يا كافر

Müslümana Ey Kafir Demenin Hükmü

٣٩ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَيُّما رَجُلٍ

11 Münafığın alâmeti: Buhârî küfür ve zulmün farklı mertebeleri bulunduğunu ifade ettikten sonra münafıklığın da böyle olduğunu bildirmiştir. Hadiste zikredilen üç alâmetle yetinilmesinin nedeni, bu üçünün geri kalanlara işaret ediyor olmasıdır. Dinle ilgili şeyler üç unsurda toplanır: Söz, fiil ve niyet.

قالَ لأخيهِ يا كافِرُ فَقَدْ باءَ بِها أَحَدُهُما أخرجه.

39- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Herhangi bir kimse din kardeşine (mümin kardeşine): "Ey kâfir!" dediği zaman, bu söylediği ikisinden birine döner."

بيان حال إيمان من رغب عن أبيه وهو يعلم

Babası Olmadığı Halde Babam Demenin Beyanı

٤٠ – حديث أَبي ذَرٍّ رضي الله عنه أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعَى لِغَيْرِ أَبيهِ وَهُوَ يَعْلَمُهُ إِلاَّ كَفَرَ، وَمَنِ ادَّعى قَوْمًا لَيْسَ لَهُ فِيهِمْ نَسَبٌ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

40- Ebû Zerr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kişi kendisini babasından başkasına, onun kendi babası olmadığını bile bile onun babası olduğu iddiasında bulunursa o küfretmiş olur. Her kim de akrabalık bağı olmayan bir kavimden olduğunu iddia ederse, o da cehennemdeki yerine hazırlansın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6045)

٤١ – حديثُ أَبي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لا تَرْغَبُوا عَنْ آبائِكُمْ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ أَبيهِ فَهُوَ كُفْرٌ.

41- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sakın babalarınızdan yüz çevirip uzaklaşmayınız! Her kim babasından yüz çevirip onu terkederse aile nimetine nankörlük etmiş olur" buyurdu.

٤٢ – حديثُ سَعْدِ بْنِ أَبي وَقَّاصٍ وَأَبي بَكْرَةَ قالَ سَعْدٌ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنِ ادَّعى إِلى غَيْرِ أَبيهِ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبيهِ فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرامٌ فَذُكِرَ لأَبي بَكْرَةَ فَقَالَ: وَأَنا سَمِعَتْهُ أُذُنايَ وَوَعاهُ قَلْبي مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم.

42- Sa'd ibnu Ebu Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim, şöyle buyuruyordu:

"Her kim babasından başkasına onun kendi babası olmadığını bile bile neseb iddia ederse, bu kişiye cennet haramdır".

بيان قول النبيّ صلى الله عليه وسلم سباب المسلم فسوق وقتاله كُفر

Müslümana Sövmenin Fısk Onunla Savaşmanın Küfür Olduğu

٤٣ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعودٍ أَنَّ النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتالُهُ كُفْرٌ

43- Abdullah İbnu Mesud -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Müslümana sövmek fısk[12], onunla savaşmak küfürdür[13]." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6044, 7076.)

لا ترجعوا بعدي كفارًا يضرب بعضكم رقاب بعض

Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'in "Benden Sonra Dönüp Birbirinizin Boyunlarını Vurmayın, Böyle Yapan Kafirlerin Ahlakı İle Ahlaklanmayın" Hadisini Beyan Babı

٤٤ – حديثُ جَريرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ لَهُ في حَجَّةِ الْوَداعِ: اسْتَنْصِتِ النَّاسَ، فَقالَ: لا تَرْجِعُوا بَعْدي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقابَ بَعْضٍ.

44- Cerir ibnu Abdullah el-Beceli'den -Allah ondan razı olsun- Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem Veda Haccında ona şöyle dedi:

---

12 **Fısk:** Lugatta çıkmak demektir. Dinde ise Allah ve Resulune itaatten yüz çevirmek manasına gelir. Bu yüzden Allah azze ve celle kitabında: "Allah size imanı sevdirdi. Küfrü, fıskı, isyanı tiksindirdi."(Hucurat – 7) buyurmuştur.

13 Amelinin iptal edilmesi" kişinin işlediği amelin sevabından mahrum kalması d - mektir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sözünde Zulum üçtür demiş ve işlenen günahları üç kısma ayırmıştır. Allah'a karşı, kullara karşı ve kişinin kendi nefsine karşı. Allah'a karşı işlenenin şirk boyutu olduğunu ve affetmeyeceğini, kullara karşı olana karışmayacağını ve nefse dönük olanıda meşietine kaldığını dilerse azap edip dilerse affedeceğini bildirmiştir. Sahabeler -Allah onlardan razı olsun- hepside nifaktan korkarlardı.Yine onlar münafık olmaktan korkarlardı.

"İnsanları sustur" Sonra şöyle buyurdu: "Benden sonra, kâfirlerin birbirlerinin boyunlarını vurdukları gibi, böyle yaparak onlara benze-meyin."[14]

٤٥ – حديثُ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: وَيْلَكُمْ أَوْ وَيْحَكُمْ، لا تَرْجِعُوا بَعْدي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقابَ بَعْضٍ

45- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yazık size! Benden sonra, kâfirlerin birbirlerinin boyunlarını vurdukları gibi, böyle yaparak onlara benzemeyin."[15]

بيان كفر من قال مطرنا بالنوء

Yıldızın Doğup Batması İle Yağmura Kavuştuk Diyenin Küfrünü Beyan Babı

٤٦ – حديث زَيْدِ بْنِ خالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: صَلّى لَنا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَلاةَ الصُّبْحِ بالحُدَيْبِيَةِ عَلى إِثْرِ سَماءٍ كانَتْ مِنَ اللَّيْلَةِ، فَلَمّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلى النّاسِ فَقالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَاذا قَالَ رَبُّكُمْ قالوا اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: أَصْبَحَ مِنْ عِبادي مُؤْمِنٌ بِي وَكافِرٌ، فَأَمّا مَنْ قَالَ مُطِرْنا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي وَكافِرٌ بِالْكَوْكَبِ وَأَمّا مَنْ قَالَ مُطِرْنا بِنَوْءِ كَذا وَكَذا فَذَلِكَ كافِرٌ بِي وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ.

46- Zeyd ibnu Hâlid el- Cuheni'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yağmurlu bir gecenin ardından Hudeybiye de bize sabah namazını kıldırdı. Namazı bitirdikten sonra yüzünü insanlara doğru yönelerek şöyle buyurdu:

---

14 İbnu Battal şöyle dedi: Hadiste, Âlimin karşısında susup onun sözüne kulak vermek öğrencinin veya soru soranın takınması gereken tavırdır. Çünkü alimler, peygamberlerin varisleridir. Sufyan es-Sevri ve diğerleri şöyle dediler: İlmin başlangıcı dinleme, sonra susma, sonra ezberleme, sonra amel etme, sonra da onu neşretmedir.

15 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsan olmamız hasebiyle olacak her fitn - den bizleri uyarıyor. Her ne olursa olsun hisle değil gelen naslarla amel etmemizi Allah'tan korkmamızı tavsiye ediyor. Kafirlerin ahlakı gibi ahlaklanmayın, kafanıza eseni yapmayın, bir gün dost iken bir sebeb teşkil edip hemen canınıza kasdetmeyin diye bizleri uyarıyor.

"Rabbimizin ne dilediğini biliyor musunuz?" Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kullarımdan bazıları mümin olarak, bazıları da kâfir olarak sabahladı. Her kim, Allah'ın fazlı ve rahmetiyle üzerimize yağmur indirildi demişse bana imân etmiş, yıldızları ise inkâr etmiştir. Her kim de falanca ve falanca yıldız sayesinde üzerimize yağmur indirildi derse o da, yıldıza iman etmiş, beni ise inkâr etmiştir."

الدليل على أن حب الأَنصار من الإيمان

Ensarı Sevmenin İmandan Olmasının Delili Babı

٤٧ – حديث أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: آيَةُ الإِيمانِ حُبُّ الأَنْصارِ، وَآيَةُ النِّفاقِ بُغْضُ الأَنْصارِ.

46- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

« "Ensar sevgisi iman alameti, Ensar'a buğzetmek ise nifak alametidir." »[16] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer, 3784.)

٤٨ – حديث الْبَراءِ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الأَنْصارُ لا يُحِبُّهُمْ إِلاَّ مُؤْمِنٌ، وَلا يُبْغِضُهُمْ إِلاّ مُنافِقٌ، فَمَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ اللهُ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللهُ

47- Berâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ensâr'ı ancak mümin olan sever. Onlardan münafıktan başkası nefret etmez. Her kim Ensâr'ı severse Allah da onu sever, her kim de onlara karşı nefret beslerse, Allah da ona buğz eder, onlara karşı sevgi beslemez."

---

16 Ensar: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yardım edenler yani Evs ve Hazrec kabileleridir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları Ensar olarak isimlendirdi. Bu da onlar için özel bir isim oldu. Yine bu isim onların evlatları, müttefikleri ve dostları içinde kullanılmıştır. Hased, buğzu yani sevmemeyi-nefreti doğurur. Bunun içindir ki buğzdan tahzir edip uyarmış, sevgiyi ise teşvik etmiştir. Bu yüzden onların değerini yüceltmek ve yaptıkları fiilin ne denli yüce olduğunu haber vermek için onları sevmeyi ve sevmemeyi iman ve nifak alameti olarak belirlemiştir. Muslim'in sahihinde gelen bir rivayette Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ali'ye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: « Seni ancak mümin olan sever ve yine sana ancak münafık olan buğzeder. »

بيان نقصان الإيمان بنقص الطاعات

İbadetlerin Azalması İle İmanın Noksanlaşmasının Beyanı Babı

٤٩ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم في أَضْحًى أَوْ فِطْرٍ إِلى الْمُصَلَّى فَمَرَّ عَلى النِّساءِ فَقَالَ: يا مَعْشَرَ النِّساءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ فَقُلْنَ: وَبِمَ يا رَسُولَ اللهِ قَالَ: تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، ما رَأَيْتُ مِنْ ناقِصاتِ عَقْلٍ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِلُبِّ الرَّجُلِ الْحازِمِ مِنْ إِحْداكُنَّ قُلْنَ: وَما نُقْصانُ دِينِنا وَعَقْلِنا يا رَسُولَ اللهِ قَالَ: أَلَيْسَ شَهادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلَ نِصْفِ شَهادَةِ الرَّجُلِ قُلْنَ: بَلَى، قَالَ: فَذَلِكَ مِنْ نُقْصانِ عَقْلِها، أَلَيْسَ إِذا حَاضَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ قُلْنَ: بَلى، قَالَ: فَذَلِكَ مِنْ نُقْصانِ دِينِها

49- Ebu Said el-Hudri'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem kurban –veya Ramazan- bayramında musallaya çıktı. Kadınların yanına gelip şöyle nasihatta bulundu:

"Ey kadınlar topluluğu! Sadaka verin. Muhakkak ki (Allah İsra Gecesinde) bana, Cehennem ehlinin çoğunluğunun sizler olduğunuzu gösterdi."

Kadınlar dediler ki:

- Neden ey Allah'ın Rasulü?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Çünkü sizler laneti çoğaltır ve kocalarınıza nankörlük edersiniz. Zeki ve basiretli bir erkeğin aklını gideren, onu aciz bırakan, onlara boyun eğdiren, sizin gibi dini ve aklı eksik bir kimseyi görmedim."

Kadınlar dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasulü! Bizim dinimizin ve aklımızın eksikliği nedir?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Kadının şahitliği, erkeğin şahitliğinin yarısı gibi değil midir?"

Kadınlar:

- Evet, öyledir, dediler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "İşte bu aklının noksanlığıdır. Hayızlı iken namaz kılmaz ve oruç tutmaz değil mi?"

Kadınlar:

- Evet öyledir, dediler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "İşte bu da dininin noksanlığıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler;1462, 1951, 2658)

بيان كون الإيمان بالله تعالى أفضل الأعمال

Allah Azze Ve Celle'ye İmanın, Amellerin En Faziletlisi Olduğunu Beyan Babı

٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم سُئِلَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ فَقَالَ: إِيمانٌ بِاللهِ وَرَسُولِهِ قِيلَ: ثُمَّ ماذا قَالَ: الْجِهادُ في سَبيلِ اللهِ قِيلَ: ثُمَّ ماذا قَالَ: حَجٌّ مَبْرورٌ

50- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Amellerin hangisi daha üstündür? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah'a ve Rasûl'üne îmân etmektir".[17]

- Sonra hangisidir? diye soruldu.

- "Allah yolunda cihad etmektir" buyurdu.

- Sonra hangisidir? diye soruldu.

- "Kabul edilmiş bir hacdır" buyurdu.[18] (Hadisin Buhari'de geçtiği bir diğer yer: 1519.)

٥١ – حديث أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ قَالَ: إِيمانٌ بِاللهِ وَجِهادٌ في سَبيلِهِ قُلْتُ: فَأَيُّ الرِّقابِ أَفْضَلُ قَالَ: أَغْلاها ثَمَنًا وَأَنْفَسُها عِنْدَ أَهْلِها قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ قَالَ: تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لأَخْرَقَ قَالَ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ

17 Buradaki imandan kasıt tasdiktir.

18 Nevevi şöyle dedi: Bu hadiste cihadı imandan sonra zikretmiştir. Ebu Zer hadisinde ise haccı zikretmeyip köle azad etmeyi zikretmiştir. İbnu Mesud hadisinde ise namazla başlamış sonra ana babaya iyiliği sonra da cihattan bahsetmiştir. Daha önce geçen hadislerde ise elin ve dilin selametinden bahsedilmiştir. Âlimler şöyle demişlerdir. Cevapların çeşitliliğinin sebebi ise o anki durumların ve karşıdakinin ihtiyacına binaendir.

قَالَ: تَدَعُ النَّاسَ مِنَ الشَّرِّ فَإِنَّها صَدَقَةٌ تَصَدَّقُ بِها عَلى نَفْسِكَ.

51- Ebû Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Hangi amel daha faziletlidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Allah’a îmân etmek ve Allah yolunda cihâd etmektir’’ buyurdu.

- Esir veya kölelerin hangisini âzât edip hürriyetine kavuşturmak daha üstündür? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- Fiyatça en yüksek ve sahipleri yanında en iyi olandır’’ buyurdu.

- Şayet köle âzâd edemez isem, ne yapayım? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Fakir, zavallı kimseye yardım edersin, veya bir sanatı omayan ve iş yapmasını beceremeyen birine iş yaparsın’’ buyurdu.

- Şayet bunu da yapmaya gücüm yetmez ise ne yapayım? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ‘‘İnsanların senin şerrinden emin olmalarını sağlarsın. Bu da, senin nefsine yapmış olduğun bir sadakadır.’’[19]

٥٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلى اللهِ قَالَ: الصَّلاةُ عَلى وَقْتِها قَالَ: ثُمَّ أَيّ قَالَ: ثُمَّ بِرُّ الْوالِدَيْنِ قَالَ: ثُمَّ أَيّ قَالَ: الْجِهادُ فِي سَبيلِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي بِهِنَّ، وَلَوِ اسْتَزَدْتُهُ لَزَادَنِي

52- Abdullah ibnu Mesud’dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve selleme:

- Hangi amel Allah’a daha sevimlidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Vaktinde kılınan namazdır’’ buyurdu.

- Sonra hangisidir?

---

19 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu hadîsinde en faziletli olan amelleri sırasıyla bildirmiştir. Hadîsin son kısmında topluluğa hiçbir faydası dokunmayan kimse bahis konusudur. Böylesinin de en faziletli hayâtı, şerrinden, kötülüklerinden insanları ve cemiyeti masun bırakmasıdır. Mâdem ki insanlara yardım ve iyilik yapmaktan uzaktır, bari zararı dokunmasın. Bu da onun menfaati ve günâhtan korunması bakımından yapılan bir sadakadır, diye ifâde edilmiştir.

- "Sonra ana-babaya iyilik etmektir."

- Sonra hangisidir?

- "Allah yolunda cihad etmektir."

İbnu Mesud dedi ki: Bunları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bildirdi. Şayet ben daha fazla soru sorsaydım, O da bana cevap verecekti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2782, 5970, 7534)

كون الشرك أقبح الذنوب وبيان أعظمها بعده

Şirkin Günahların En Büyüğü Olduğu Ve Ondan Sonra En Büyük Günahın Beyanı Babı

٥٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم: أَيُّ الذَّنْبِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ قَالَ: أَنْ تَجْعَلَ للهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ قُلْتُ: إِنَّ ذَلِكَ لَعَظِيمٌ، قلْتُ: ثُمَّ أَيِّ قَالَ: وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيّ قَالَ: أَنْ تُزانِيَ حَلِيلَةَ جارِكَ.

53- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Allah katında günahın[20] en büyüğü hangisidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah seni yarattığı hâlde, Allah'a şirk[21] koşmandır." Ben:

- Sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordum. Allah Rasûlü

20 Allah'ın buyruklarına aykırı düşen, dinen suç sayılan davranışlar, İslâm şerîatının ve temiz insan fıtratının yapılmamasını emrettiği hususlardır. Arapça'da günâh'ın karşılığında; İsm, zenb, isyan, cürm kelimeleri kullanılır. İsm, günâhın tam karşılık anlamıdır. Zenb (cürm), insanın Allah'ın rızasını kazanmasını engelleyen; isyan, Allah'a itaat etmemek-demektir.

21 "Şirk", "şerike" fiilinden masdardır. "Şirk" ve aynı kökten gelen şirket, müşâreket, sözlükte; mülk ve saltanatta ortak olmak demektir. Bir şeyin birden fazla kişiye ait olduğunu ifade ederler. Aynı kökten gelen 'eşreke' fiili, ortak koşmak, ortak olmak anlamına gelir. Ortak koşana ise "müşrik" denir. Istılahta şirk; Allah'a zatında, sıfatlarında ve fiillerinde ortak ve denk tanımaktır. Şirk koşan kişiye müşrik denir. İki veya daha çok ilâh tanımak, herhangi bir varlığı ma'bud (ibadet edilen) olarak bilmek, Allah'ın yaratıcı, kadim, bâki... gibi sıfatlarını başka varlıklara vermek şirktir. Kısaca şirk, Allah'ın ilâhlık vasıflarını Allah'tan başkasına vermektir. Şirk; tevhidin temeli olan "Lâ ilâhe illallah" gerçeğinin dışına çıkmak, Allah'tan başka ilâhlar olduğunu inanç, söz veya eylemle iddia etmek, Allah'ın dışında ibâdet edilecek, duâ edilecek, gerçek anlamda güç ve kudret sahibi olduğunu kabul etmektir.

sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Yemeğini onunla paylaşmak korkusuyla çocuğunu öldürmendir’’ buyurdu.

- Bundan sonra günahların en büyüğü hangisidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Komşunun hanımıyla zina etmendir’’ buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler; 4477, 4761)

بيان الكبائر وأكبرها

Büyük Günahları Ve Onların En Büyüğünü Beyan Babı

٥٤ – حديث أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَلا أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبائِرِ ثَلاثًا، قَالُوا: بَلى يا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: الإِشْراكُ بِاللهِ وَعُقوقُ الْوالِدَيْنِ وَجَلَسَ، وَكانَ مُتَّكِئًا، فَقالَ أَلا وَقَوْلُ الزّورِ قالَ فَما زَالَ يُكَرِّرُها حَتّى قُلْنا لَيْتَهُ سَكَتَ أخرجه.

54- Ebû Bekra -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üç kere şöyle buyurdu:

“Sizlere büyük günâhların en büyüğünü haber vereyim mi?” Sahabeler:

- Evet, haber ver, ey Allah’ın Rasûlü! dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Allah‘a şirk koşmak; ana-babanın sözünü dinlememek, onlara karşı çıkmak ve onlara itaatsizlik etmek.”

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yere dayanmakta iken oturdu ve:

- “Dikkat edin! Bu büyük günahlardan biri de yalan söz ve yalan yere şahitlik etmektir” buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözünü söylemeye devam etti. Hatta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem susmayacak, dedik. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2654, 6273, 6274, 6919)

٥٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه قَالَ سُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْكَبائِرِ قَالَ: الإِشْراكُ بِاللهِ، وَعُقوقُ الْوالِدَيْنِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَشَهادَةُ الزّورِ

55- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme büyük günâhlardan soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah'a şirk koşmak; haksız yere insan öldürmek, ana-babanın sözünü dinlememek, onlara karşı çıkmak ve onlara itaatsizlik etmektir. Günahların en büyüğünü sizlere haber vereyim mi? O yalan söz veya yalan yere şahitliktir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2653, 6871)

٥٦ – حديث أَبي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقاتِ قَالُوا: يا رَسُولَ اللهِ وَما هُنَّ قَالَ: الشِّرْكُ بِاللهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتي حَرَّمَ اللهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِناتِ الْغافِلاتِ.

56- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Helak edici yedi şeyden sakının" buyurdu. Sahabeler:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bunlar nelerdir? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak, haklı olması müstesna Allah'ın haram kıldığı canı öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak, namuslu mümin kadınlara zina iftirası atmak." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2766, 5764, 6857)

٥٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبائِرِ أَنْ يَلْعَنَ الرَّجُلُ والِدَيْهِ قِيلَ يا رَسُولَ اللهِ وَكَيْفَ يَلْعَنُ الرَّجُلُ والِدَيْهِ قَالَ: يَسُبُّ الرَّجُلُ أَبا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَباهُ وَيَسُبُّ أُمَّهُ.

57- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Büyük günahlardan biri de kişinin anne ve babasına lânet etmesidir." Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ey Allah'ın Rasûlü! Kişi kendi anne ve babasına nasıl lanet eder? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse diğerinin babasına söver, o da onun babasına söver. Annesine söver, o da onun annesine söver."

من مات لا يشرك بالله شيئًا دخل الجنة

Allah Azze Ve Celleye Hiç Bir Şey Ortak Koşmadan Ölen Kimsenin Cennete Gireceği Babı

٥٨ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعودٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَنْ ماتَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ وَقُلْتُ أَنا: مَنْ ماتَ لا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ

58- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'a bir şeyi şirk koşarak ölen kimse cehenneme girer." Ben de dedim ki: Allah'a bir şeyi ortak koşmadan ölen kimse cennete girer. (Hadisin Buhari'de geçtiği yerler: 4497, 6683)

٥٩ – حديث أَبي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَتاني آتٍ مِنْ رَبّي فَأَخْبَرَني، أَوْ قَالَ بَشَّرَني، أَنَّهُ مَنْ ماتَ مِنْ أُمَّتي لا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ.

59- Ebu Zer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bana Rabbim tarafından gönderilmiş Cibril gelip ümmetimden şirk koşmayanın cennete gireceğini haber verdi veya beni müjdeledi, dedi- Ben, zîna etse, hırsızlık yapsa da mı? dedim. Cibril: Zîna etse de hırsızlık yapsa da, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1237, 1408, 2388, 3222, 5827, 6268, 6443, 6444, 7487)

٦٠ – حديث أَبي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: أَتَيْتُ النَّبيَّ صلى الله عليه وسلم وَعَلَيْهِ ثَوْبٌ أَبْيَضُ وَهُوَ نائِمٌ، ثُمَّ أَتَيْتُهُ وَقَدِ اسْتَيْقَظَ، فَقالَ: ما مَنْ عَبْدٍ قَالَ لا إِلهَ إِلاّ اللهُ ثُمَّ ماتَ عَلى ذَلِكَ إِلاّ دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ، قُلْتُ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ، قُلْتُ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ: وَإِنْ زَنى وَإِنْ سَرَقَ عَلى رَغْمِ أَنْفِ أَبي ذَرٍّ وَكانَ أَبُو ذَرٍّ إِذا حَدَّثَ بِهذا قَالَ وَإِنْ رَغِمَ أَنْفُ أَبي ذَرٍّ

60- Ebû Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. O, uyuyordu ve üzerinde de beyaz bir elbise vardı. Sonra O'nun yanına tekrar geldiğimde uyandı ve şöyle buyurdu: "Lâ ilâhe illallah diyen ve sonra da bu hal üzere ölen bir kul cennete girer." Ben dedim ki: O kul zina etse de hırsızlık yapsa da mı cennete girecek? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Zina etse de hırsızlık yapsa da cennete girecek" buyurdu. Ben yine: O kul zina etse de hırsızlık yapsa da mı cennete girecek? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de yine: "Zina etse de hırsızlık yapsa da cennete girecek" buyurdu. Ben: O kul zina etse de hırsızlık yapsa da mı cennete girecek? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: "Ebû Zerr'in inadına rağmen, onun isteğinin aksine o kul zina etse de, hırsızlık yapsa da cennete girecektir" buyurdu.

Ebul-Esved şöyle dedi: Ebû Zerr bu hadîsi her rivayet edişinde: "Ebû Zerr'in inadına rağmen, onun isteğinin aksine" der idi.

Ebû Abdullah el-Buhârî şöyle dedi: Bu ancak ölüm anında veya ölümden önce tövbe edip günahlarına pişman olan ve "Lâ ilâhe illallâh" diyen ve bağışlanan kişi için geçerlidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1237, 1408, 2388, 3222, 6268, 6443, 6444, 7487)

تحريم قتل الكافر بعد أن قال لا إله إلا الله

Lâ İlâhe İllallah Diyen Bir Kimsenin Öldürülmesinin Haram Oluşu Babı

٦١ – حديث الْمِقْدَادِ بْنِ الأَسْوَدِ (هُوَ الْمِقْدادُ بْنُ عَمْرٍو الْكِنْدِيُّ) أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَرَأَيْتَ إِنْ لَقِيتُ رَجُلاً مِنَ الْكُفَّارِ، فَاقْتَتَلْنا، فَضَرَبَ إِحْدى يَدَيَّ بِالسَّيْفِ فَقَطَعَها، ثُمَّ لاذَ مِنّي بِشَجَرَةٍ، فَقالَ أَسْلَمْتُ للهِ، أَأَقْتُلُهُ يا رَسولَ اللهِ بَعْدَ أَنْ قَالَها فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لا تَقْتُلْهُ، فَقالَ يا رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ قَطَعَ إِحْدى يَدَيَّ ثُمَّ قَالَ ذَلِكَ بَعْدَ ما قَطَعَها؛ فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لا تَقْتُلْهُ، فَإِنْ قَتَلْتَهُ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَتِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلَهُ، وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقولَ كَلِمَتَهُ الَّتي قَالَ

61- Mikdâd ibnu Amr el-Kindi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Bana haber ver ey Allah'ın Rasûlü! Ben kafirlerden biriyle karşılaşsam ve onunla vuruşsam, ardından o benim bir kolumu kılıçla vurup koparsa, sonra da kaçıp bir ağaca sığınsa, sonra da: Ben Müslüman oldum, dese, bu sözünden sonra onu öldürebilir miyim?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Hayır onu öldürme” buyurdu. Bunun üzerine Mikdâd şöyle dedi:

- Ey Allah’ın Rasûlü! O benim iki elimden birisini kestikten sonra İslam dinine girdiğini söyledi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Onu öldürme! Şayet sen onu öldürürsen, o senin onu öldürmezden önceki durumundadır. Sen de onun Müslüman olmak için söylediği şehadet kelimesini söylemesinden önceki durumunda olursun.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6865)

٦٢ – حديث أُسامَةَ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنهما قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلى الْحُرَقَةِ فَصَبَّحْنا الْقَوْمَ فَهَزَمْنَاهُمْ، وَلَحِقْتُ أَنَا وَرَجُلٌ مِنَ الأَنْصارِ رَجُلاً مِنْهُمْ، فَلَمّا غَشِينَاهُ قَالَ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ، فَكَفَّ الأَنْصارِيُّ عَنْهُ، وَطَعَنْتُهُ بِرُمْحي حَتّى قَتَلْتُهُ؛ فَلَمّا قَدِمْنَا، بَلَغَ النَّبيَّ صلى الله عليه وسلم فَقالَ: يا أُسامَةُ أَقَتَلْتَهُ بَعْدَما قَالَ لا إِلهَ إِلاَّ اللهُ، قُلْتُ كَانَ مُتَعَوِّذًا؛ فَما زَالَ يُكَرِّرُها حَتّى تَمَنَّيْتُ أَنّي لَمْ أَكُنْ أَسْلَمْتُ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ

62- Usâme ibnu Zeyd –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizi Cuheyne kabilesinden Huraka boyu üzerine gönderdi. Bizler o kavme sabahın erken saatinde saldırdık ve onları bozguna uğrattık. Ben ve Ensar’dan biri ile beraber onlardan bir adama rast geldik. Onu öldüreceğimiz esnada: Lâ ilahe illallah, dedi. Bu söz üzerine Ensârî ondan uzaklaştı. Ben ise mızrağımı ona sapladım ve onu öldürdüm. Medine’ye döndüğümüzde bu olay Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

Ey Usâme! Sen o adamı La ilâhe illallah dedikten sonra mı öldürdün? Ben: O ölümden korktuğu için böyle söyledi, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözünü o kadar çok tekrar etti ki, ben bu günden önce Müslüman olmayaydım, diye temenni ettim.[22] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6872)

---

22 Burda İslâm’da tekfir meselesi gündeme geliyor. Bu konuda ehli sünnetin görüşü: Cehalet umum manada özürdür. Ama bu her zaman, her yerde, herkese, her meselede değil. Cehalet, Cahil ile aynı kökten gelir. Cahil; bilmeyen, işbilmez, bilgisiz anlamlarına gelen ve halk aranında yol-yordam, ilim-irfandan haberdar olmayan

قول النبي صلى الله عليه وسلم من حمل علينا السلاح فليس منا

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Bize Silah Çeken Bizden Değildir Hadisi Babı

٦٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ حَمَلَ عَلَيْنا السِّلاَحَ فَلَيْسَ مِنّا

63- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Her kim biz müslümânlara silah çekip kıtal ederse, artık o biz müslümânların camiasından değildir" buyurmuştur.

٦٤ – حديث أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلاَحَ فَلَيْسَ مِنّا

64- Ebû Mûsâ eI-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Her kim bize silâh çekerse, artık o bizden değildir" buyurmuştur.

---

kimse. Cahilin içinde bulunduğu hale de "cehalet" denir. Ayrıca cehalet, ilmin karşısında olmak, bilmemek manasını taşır. İlim bilmek, herşeyin en iyisi, en hayırlısı olduğu gibi, Cehalet de onun zıddıdır. Her şeyin en fenasıdır. İlim sahibi faziletli, yüce kişi sayılırken, cahil insanlar da bilgiye karşı daima aşağılanan kişiler olarak binilirler. Hücced ikame edilmeden hiç kimse mesul tutulmaz. Adam "La ilâhe illallah" diyor. Usame öldürüyor. Ey Allah'ın Resulu korkudan dedi, bunu diyor. His öyle değil mi? Ey Allah'ın Resulu, korkudan dedi. His bunu gösteriyor. Ama kalbini mi yardın" dedi. İşte oraya karışamazsın diyor. Kafir olmayan birisine kafirsin dedin mi, onda yoksa sana döner. Kafir olmak için ille küfür işlemek gerekmiyor. Birisine sen kafirsin dedin mi onda yoksa ne olur, sahibine döner. Yani birisine hak etmediği halde dersen gene gidersin. Biz doğruyu öğrenmek için Kitab ve Sünnet'e sarılmalıyız. Bu dinde asıldır. Değilse aksi halde insanların yanlış ve doğrularını tesbit edelim derken fikrimize uyanları seçme durumun çıkar. Birkaç senedir toplumda bir tekfir etme hastalığı oluştuysa bunu bırakma zorluğu olur. Bu hastalık birdenbire gitmez. Cehaleti umum manada mazeret kabul etmezsen herkesin her yerde her zaman kafir olması gerekir. Mesuliyet, "Fıtrat ve İman" Yani Allah (cc)'ı bilme ve birleme merhale merhale gelir. Onun için cehalet umumen mazettir. Ama herkese her meselede değil. Cehalet meselesinde mutlak mazerettir deyip sapan mürcie taifesi olmuş, mazeret değildir diyerek sapanda harici kesim olmuştur. İslâm zahire bakar, batını Allah'a aittir.

تحريم ضرب الخدود وشق الجيوب والدعاء بدعوى الجاهلية

Yüze Vurmanın, Yaka Paça Yırtmanın Ve Cahiliye Davetiyle Çağırmanın Haram Olması Babı

٦٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعودٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لَيْسَ مِنّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُودَ، وَشَقَّ الْجُيُوبَ، وَدَعا بِدَعْوى الْجاهِلِيَّةِ

65- Abdullah ibnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ölüler için feryat, dövünme esnasında yüzüne vuran, yakalarını baştan aşağı yırtan ve cahiliye ağlayışı ile bağırıp-çağırarak ağlayan kimse bizden değildir."

٦٦ – حديث أَبِي مُوسَى رضي الله عنه وَجِعَ أَبُو مُوسَى وَجَعًا شَديدًا فَغُشِي عَلَيْهِ وَرَأْسُهُ فِي حَجْرِ امْرَأَةٍ مِنْ أَهْلِهِ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَرُدَّ عَلَيْها شَيْئًا؛ فَلَمَّا أَفاقَ قَالَ أَنا بَرِيءٌ مِمَّنْ بَرِئَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم بَرِئَ مِنَ الصَّالِقَةِ وَالْحالِقَةِ وَالشَّاقَّةِ.

66- Ebû Burde ibnu Ebi Musa'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ebu Musa şiddetli bir hastalığa yakalanmış ve bu yüzden bayılmıştı. Bu sırada başı ailesinden bir kadının kucağında idi. Bunun üzerine kadın ağlamaya başladı. Ancak Ebu Musa, kadının bu ağlamasına engel olamadı. Bu baygınlık hali geçince Ebu Musa şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin uzak olduğu kimselerden ben de uzağım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem musibet yani ölüm zamanında yüksek sesle bağırıp-çağırarak ağlayan, başını ustura ile tıraş eden ve elbisesini parçalayan kadınlardan uzak olmuştur. (Yani onlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünneti ve yolu üzere değildirler.)

بيان غلظ تحريم النميمة

Koğuculuğun Ağır Şekilde Haram Olması Babı

٦٧ – حديث حُذَيْفَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَّاتٌ.

67- Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar arasında laf götürüp getiren (Nemmam) cennete giremez."

بيان غلظ تحريم إسبال الإزار والمن بالعطية وتنفيق السلعة بالحلف، وبيان الثلاثة الذين لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم، ولا يزكيهم ولهم عذاب أليم

Elbisenin Eteğini Yerde Sürtmenin, Yaptığı İyiliği Başa Kakmanın, Malını Yemin Ederek Satmanın Ağır Şekilde Haram Olması Ve Kıyamet Gününde Allah Azze ve Celle'nin Kendileriyle Konuşmayıp Yüzlerine Bakmayacağı Üç Sınıf İnsanın Beyanı Babı

٦٨ – حديث أَبي هُرَيْرَةَ قالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثَلاثَةٌ لا يَنْظُرُ اللهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيامَةِ وَلا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذابٌ أَلِيمٌ: رَجُلٌ كانَ لَهُ فَضْلُ ماءٍ بِالطَّرِيقِ فَمَنَعَهُ مِنِ ابْنِ السَّبيلِ؛ وَرَجُلٌ بايَعَ إِمامَهُ لا يُبايِعُهُ إِلاّ لِدُنْيا، فَإِنْ أَعْطاهُ مِنْها رَضِيَ، وَإِنْ لَمْ يُعْطِهِ مِنْهَا سَخِطَ؛ وَرَجُلٌ أَقامَ سِلْعَتَهُ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقالَ وَاللهِ الَّذي لا إِلهَ غَيْرُهُ لَقَدْ أَعْطَيْتُ بِها كَذا وَكَذا، فَصَدَّقَهُ رَجُلٌ ثُمَّ قَرَأَ هذِهِ الآيَةَ (إِنَّ الَّذينَ يَشْتَرونَ بِعَهْدِ اللهِ وَأَيْمانِهِمْ ثَمَنًا قَليلاً)

68- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kimse vardır ki, Allah, Kıyamet gününde onlara bakmaz, onların günahlarını temizlemez ve onlar için elem verici bir azâb vardır: Birincisi şu kimsedir:

Kendisinin yol üstünde ihtiyâcından fazla suyu vardır da, onu ihtiyacı olan yolculara vermemiştir.

İkincisi ise şu kimsedir: Devlet başkanına yalnız dünyâ menfaati için beyat eden kimsedir ki, o kimse devlet başkanı ona dünyalık verirse ondan razı olur, vermezse öfkelenir.

Üçüncüsü ise şu kimsedir: Bu adam da malını pazara ikindiden sonra getirir ve: O'ndan başka hak ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki bu mala şöyle şöyle para verdim, diye yemin eder ve müşteri de onun bu yeminine karşılık ona inanır ve o malı dediği fiyata satın alır. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu:

« Allah'a olan ahidlerini ve yeminlerini az bir ücret mukabili satanlar…» (Al-i İmran: 77) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2369, 2672, 7212, 7446)

بيان غلظ تحريم قتل الإنسان نفسه وأن من قتل نفسه بشيء عذب به في النار، وأنه لا يدخل الجنة إلا نفس مسلمة

İnsanın Kendisini Öldürmesinin Şiddetli Haram Olması, Kendisini Öldürdüğü Şeyle Cehennemde Azap Olunacağı Ve Cennete Yalnız Müslümanın Gireceği Babı

٦٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ يَتَرَدَّى فِيهِ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيها أَبَدًا، وَمَنْ تَحَسَّى سُمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فيها أَبَدًا، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَجَأُ بِها فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيها أَبَدًا

69- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dağdan atlayarak intihar eden kimse, cehennemde de kendini dağdan atar bir şekilde ebedi olarak azab olunacaktır. Zehir içerek intihar eden kimse de zehiri elinde, cehennem ateşi içinde ebedî olarak zehiri içer bir vaziyette azab olunacaktır. Her kim de kendisini bir demir parçasıyla öldürürse, o da demiri elinde kendi karnına vurur ve yarar hâlde ebedî olarak cehennemde azab olunacaktır."[23] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1365)

٧٠ – حديث ثَابِتِ بْنِ الضَّحَّاكِ، وَكانَ مِنْ أَصْحابِ الشَّجَرَةِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ حَلَفَ عَلى مِلَّةٍ غَيْرِ الإِسْلامِ فَهُوَ كَما قَالَ، وَلَيْسَ عَلى ابْنِ آدَمَ نَذْرٌ فِيما لا يَمْلِكُ، وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ فِي الدُّنْيا عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيامَةِ، وَمَنْ لَعَنَ مُؤْمِنًا فَهُوَ كَقَتْلِهِ، وَمَنْ قَذَفَ مُؤْمِنًا بِكُفْرٍ فَهُوَ كَقَتْلِهِ

70- Sabit ibnu Dahhâk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İslâm milletinden, yani İslâm Dîninden başkasıyla yemîn eden kimse, söylediği o dîn sahibi gibidir. Her kim dünyâda kendisini birşeyle öldürürse, cehennem ateşinde intihar ettiği nesne ile azab olunur. Mümine lanet etmek,

---

23 Kendini öldürme büyük günahlardandır ve Allah ın meşietinde olan bir meseledir. Allah azze ve celle isterse azab eder isterse bağışlar. Kendini öldürenin cenaze namazı kılınır ama emir kılmaz Müslümanlar kılar.

onu öldürmek gibidir. Her kim de bir mümine kâfirlik isnâd ederse, bu da onu öldürmek gibidir".

٧١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: شَهِدْنا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَيْبَرَ، فَقالَ لِرَجُلٍ مِمَّنْ يَدَّعِي الإِسْلامَ: هذا مِنْ أَهْلِ النَّارِ، فَلَمّا حَضَرَ الْقِتالُ قاتَلَ الرَّجُلُ قِتالاً شَديدًا فَأَصابَتْهُ جِراحَةٌ، فَقِيلَ يا رَسُولَ اللهِ الَّذي قُلْتَ إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَإِنَّه قَدْ قاتَلَ الْيَوْمَ قِتالاً شَدِيدًا، وَقَدْ مَاتَ، فَقالَ صلى الله عليه وسلم: إِلى النَّارِ قَالَ فَكادَ بَعْضُ النَّاسِ أَنْ يَرْتابَ؛ فَبَيْنَما هُمْ عَلى ذلِكَ إِذْ قِيلَ إِنَّهُ لَمْ يَمُتْ وَلكِنَّ بِهِ جِراحًا شَدِيدًا، فَلَمّا كانَ مِنَ اللَّيْلِ لَمْ يَصْبِرْ عَلى الْجِراحِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ: فَأُخْبِرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِذلِكَ، فَقالَ: اللهُ أَكْبَرُ أَشْهَدُ أَنّي عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ، ثُمَّ أَمَرَ بِلالاً فَنادى في النَّاسِ: إِنَّه لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلاّ نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وَإِنَّ اللهَ لَيُؤَيِّدُ هذا الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفاجِرِ

71- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Hayber'de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in beraberinde hazır bulunduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, İslâm'ı iddia etmekte olanlardan bir kimse için:

"Bu adam ateş ehlindendir" buyurdu. Savaş başlayınca bu adam şiddetli bir muharebe ve çarpışma yaptı ve kendisine büyük bir yara isabet etti. Bunun üzerine bir sahabe tarafından: Ey Allah'ın Rasûlü! "O, ateş ehlindendir" buyurduğun şu kimse, bu gün muhakkak çok çetin bir muharebe yapmış ve ölmüştür, denildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu söze karşılık:

- "O, ateşe gitmiştir" buyurdu.

Râvî dedi ki: İnsanların bâzısı o adam hakkındaki bu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sözünün doğruluğundan şüphe etmeye yaklaştı. Onlar bu şaşkınlık hâli üzerinde bulundukları sırada birdenbire:

- O adam ölmemiştir, lâkin onda şiddetli bir yara vardır, denildi.

Geceden bir vakit olunca o yaralı adam, yaranın acısına sabredemedi de kendisini öldürdü. Akabinde bu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Allâhu Ekber! Ben şehadet ederim ki ben Allah'ın kulu ve Rasûlüyüm." Sonra Bilal'e insanlara şöyle nida etmesini emretti:

"Cennete Müslüman olandan başkası giremeyecektir. Muhakkak ki Allah bu dini fâcir bir kimseylede kuvvetlendirir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3062, 4203, 4204, 6606)

٧٢ – حديثُ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْتَقى هُوَ وَالْمُشْرِكُونَ فَاقْتَتَلُوا فَلَمَّا مَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلى عَسْكَرِهِ، وَمالَ الآخَرُونَ إِلى عَسْكَرِهِمْ، وَفي أَصْحابِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَجُلٌ لا يَدَعُ لَهُمْ شاذَّةً وَلا فاذَّةً إِلاَّ اتَّبَعَها يَضْرِبُها بِسَيْفِهِ، فَقالُوا ما أَجْزَأَ مِنّا الْيَوْمَ أَحَدٌ كَما أَجْزَأَ فُلانٌ؛ فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَما إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَقالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: أَنا صاحِبُهُ قالَ فَخَرَجَ مَعَهُ كُلَّما وَقَفَ وَقَفَ مَعَهُ، وَإِذا أَسْرَعَ أسرع مَعَهُ؛ قالَ فَجُرِحَ الرَّجُلُ جُرْحًا شَديدًا، فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ فَوَضَعَ نَصْلَ سَيْفِهِ بِالأَرْضِ، وَذُبابَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ ثُمَّ تَحامَلَ عَلى نَفْسِهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَخَرَجَ الرَّجُلُ إِلى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللهِ قالَ: وَما ذاكَ قالَ: الرَّجُلُ الَّذي ذَكَرْتَ آنِفًا أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَأَعْظَمَ النَّاسُ ذَلِكَ، فَقُلْتُ: أَنا لَكُمْ بِهِ، فَخَرَجْتُ في طَلَبِهِ، ثُمَّ جُرِحَ جُرْحًا شَديدًا فَاسْتَعْجَلَ الْمَوْتَ، فَوَضَعَ نَصْلَ سَيْفِهِ في الأَرْضِ، وَذُبابَهُ بَيْنَ ثَدْيَيْهِ، ثُمَّ تَحامَلَ عَلَيْهِ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ ذَلِكَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فيما يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ النَّارِ فِيما يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهْوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

72- Sehl ibn Sa'd es-Sâidî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve müşrikler karşı karşıya gelip savaştılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem günün sonunda kendi karargâhına yönelince kafirler de kendi karargâhlarına yöneldiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabeleri içinde bir adam düşman ordusundan ayrılan ve orduya katılmayan her bir düşmanın arkasını bırakmayıp amansız takip ediyor ve onu kılıcıyla vuruyordu. O adamın savaş meydanında gösterdiği bu kahramanlık üzerine dediler ki:

- Bu gün bizden hiç kimse falânın gösterdiği kahramanlık gibi kahramanlık gösteremedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Fakat o, cehennem ehlindendir!" buyurdu. Sahabelerden biri: Ben o kimseyle beraber olup onu gözleyeceğim, dedi,

O sahabe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin "o cehennemliktir" dediği adamı adım adım takip etmeye başladı. O dursa, o da duruyor, hızlandığı yerde, o da onunla beraber hızlanıyordu.

O adam ağır şekilde yaralandı. Yaralarına dayanamadı. Kılıcının kabzasını yere, ucunu da göğsünün ortasına dayadı ve kendisini kılıcının üzerine

bırakmak suretiyle intihar etti. Onu savaş meydanının her yerinde takip eden sahabi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek:

- Ben şehadet ederim ki, muhakkak sen Allah'ın Rasûlü'sün, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ne oldu ki?" diye sordu. Şöyle dedi:

- Biraz önce, onun cehennem ehlinden olduğunu söyleyince, bu hükmü insanlar büyüttü. Ben de: Ben sizin için bu adamı izleyip gözetleyeceğim dedim. Sonra onun her hareketini izlemeye başladım. Bu adam, savaşta ağır yaralar aldı. Sonunda bu acılara dayanamadı ve kılıcının kabzasını yere, ucunu ise göğsünün ortasına dayayarak kendi canına kıydı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bir kimse, insanlara görünen işlerde cennet ehlinin amelini işler. Ancak o, cehennem ehlindendir. Yine bir kimse, insanlara görünen işlerde cehennem ehlinin yapacağı kötü işler yapar. Hâlbuki o, cennet ehlindendir.» (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2898, 4202, 4207, 6493, 6607)

٧٣ – حديث جُنْدُبَ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ فَجَزِعَ، فَأَخَذَ سِكِّينًا فَحَزَّ بِها يَدَهُ فَما رَقَأَ الدَّمُ حَتّى مَاتَ، قَالَ اللهُ تَعالَى بادَرَنِي عَبْدي بِنَفْسِهِ حَرَّمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ

73- Cundeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden önceki ümmetlerden birisinde bir kimse vardı. Kendisinde bir şişkin yara meydana gelmişti. Yara kendisine çok ızdırap verince, deriden yapılmış ok muhafazasından bir ok çekerek onunla vücudundaki şişkinliği yardı. Ancak kan dinmedi ve nihayet öldü." (Bunun üzerine) Rabbiniz: "Ona Cenneti haram kıldım" buyurdu.

غلظ تحريم الغلول وأنه لا يدخل الجنة إلا المؤمنون

Ganimete Hıyanet Etmenin Haramlılığı Ve Cennete Müminlerden Başka Kimsenin Giremeyeceği Babı

٧٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: افْتَتَحْنا خَيْبَرَ وَلَمْ نَغْنَمْ ذَهَبًا وَلا فِضَّةً، إِنَّما غَنِمْنا الْبَقَرَ وَالإِبِلَ وَالْمَتاعَ وَالْحَوائِطَ، ثُمَّ انْصَرَفْنا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلى وادي الْقُرى وَمَعَهُ عَبْدٌ لَهُ يُقالُ لَهُ مِدْعَمٌ، أَهْداهُ لَهُ أَحَدُ بَنِي الضِّبابِ؛ فَبَيْنَما هُوَ

يَحُطُّ رَحْلَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذْ جاءَهُ سَهْمٌ عائِرٌ حَتّى أَصابَ ذَلِكَ الْعَبْدَ فَقالَ النَّاسُ: هَنيئًا لَهُ الشَّهادَةُ فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: بَلى وَالَّذي نَفْسي بِيَدِهِ إِنَّ الشَّمْلَةَ الَّتي أَصابَها يَوْمَ خَيْبَرَ مِنَ الْمَغانِمِ لَمْ تُصِبْها الْمَقاسِمُ لَتَشْتَعِلُ عَلَيْهِ نارًا فَجاءَ رَجُلٌ، حِينَ سَمِعَ ذَلِكَ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، بِشِراكٍ أَوْ بِشِراكَيْنِ، فَقالَ: هذا شَيْءٌ كُنْتُ أَصَبْتُهُ فَقالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: شِراكٌ أَوْ شِرَاكانِ مِنْ نارٍ

أخرجه

74- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Hayber’i fethettik. Ancak ganimet olarak altın ve gümüş elde etmedik. Ganimet malları sığır, deve ve hurma bahçelerinden ibaretti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Kurâ vadisine gittik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in beraberinde Dibâb oğullarının hediye ettiği ve kendisine Mid’am denilen bir köle vardı. İşte bu köle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in yolculuk eşyasını deveden indirdiği sırada ona, kimin attığı bilinmeyen bir ok geldi ve bu köleye isabet etti. Bunun üzerine insanlar: Şehitlik ona mübarek olsun, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

“Hayır, nefsim elinde bulunan Allah’a yemin ederim ki, onun Hayber günü taksimleri yapılmamış olan ganimetlerden aldığı elbise kendi üzerinde tutuşup yanmaktadır” buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözlerini duyan bir adam bir veya iki ayakkabı bağı getirdi ve: Bunlar benim ganimet malları taksim edilmeden önce aldığım şeylerdir, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Ateşten bir veya iki ayakkabı bağı” buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6707)

هل يؤاخذ بأعمال الجاهلية

Cahiliye Zamanındaki Amellerden Sorumlu Olunup Olunmayacağı Babı

٧٥ – حديث ابْنِ مَسْعودٍ رضي الله عنه قالَ: قَالَ رَجُلٌ يا رَسُولَ اللهِ أَنُؤاخَذُ بِما عَمِلْنا في الْجاهِلِيَّةِ قالَ: مَنْ أَحْسَنَ في الإِسْلامِ لَمْ يُؤَاخَذْ بِما عَمِلَ في الْجاهِلِيَّةِ، وَمَنْ أَساءَ في الإِسْلامِ أُخِذَ بِالأَوَّلِ وَالآخِرِ

75- Abdullah ibnu Mesûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Rasûlullaha: Ey Allah'ın Rasûlü! Câhiliyet zamanında Müslüman olmadan önce işlediğimiz günâhlardan dolayı ceza görecek miyiz? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevâb verdi:

"Her kim Müslümanlıkta güzel hareket ederse, cahiliyet hayatında işlediği günâh ile muaheze olunmaz. Fakat her kim Müslümanlıkta sebat etmeyip irtidâd etmek fenalığında bulunursa ve küfür üzere ölürse o, hem evvelce câhiliyetteki ameliyle, hem de sonra Müslümanlıktaki küfür ve irtidâdıyle muaheze olunur, ebedî cehennemde kalır".

كون الإِسلام يهدم ما قبله وكذا الهجرة والحج

İslâm'ın Kendinden Önceki Amelleri Yıktığı, Hicret İle Haccın da Böyle Olduğu Babı

٧٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ ناسًا مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ كانُوا قَدْ قَتَلُوا وَأَكْثَروا، وَزَنَوْا وَأَكْثَرُوا، فَأَتَوْا مُحَمَّدًا صلى الله عليه وسلم فَقالُوا: إِنَّ الَّذي تَقُولُ وَتَدْعُو إِلَيْهِ لَحَسَنٌ لَوْ تُخْبِرُنا أَنَّ لِما عَمِلْنا كَفَّارَةً؛ فَنَزَلَ (وَالَّذينَ لا يَدْعُونَ مَعَ اللهِ إِلهًا آخَرَ وَلا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتي حَرَّمَ اللهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ وَلا يَزْنُونَ)، وَنَزَلَ: (قُلْ يا عِبادِيَ الَّذينَ أَسْرَفُوا عَلى أَنْفُسِهِمْ لا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ)

76- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Müşriklerden birtakım insanlar cinayet işlemeyi ve zina etmeyi çoğaltmışlardı. Bunlar bu şekilde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiler ve şöyle dediler:

- Senin bize söylediğin sözler ve çağırdığın din çok güzel. Bize işlediğimiz bütün bu günahlara karşılık bir kefareti olduğunu haber versen!

Oların bu sözleri üzerine Allah Azze ve Celle şu âyetleri indirdi:

«Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarmayanlar, hak yolla olmadıkça Allah'ın haram kıldığı nefsi öldürmeyenler ve zina etmeyenlerdir.» (Furkan: 68)

«Ey Muhammed! De ki: "Ey kendilerine karşı günâh işlemekte aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Zira Allah bütün günahları bağışlar. O, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.» (Zumer: 53) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6519, 7382, 7413)

حكم عمل الكافر إِذا أسلم بعده

Kafirin Müslüman Olmadan Önceki Amellerinin Hükmü Babı

٧٧ – حديث حَكيم بْنِ حِزام رضي الله عنه، قالَ: قُلْتُ يا رَسُولَ اللهِ أَرَأَيْتَ أَشْياءَ كُنْتُ أَتَحَنَّثُ بِها فِي الْجاهِلِيَّةِ مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عَتاقَةٍ وَصِلَةِ رَحِمٍ، فَهَلْ فيها مِنْ أَجْرٍ فَقالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَسْلَمْتَ عَلى ما سَلَفَ مِنْ خَيْرٍ

77- Hakîm ibnu Hizâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Câhiliyet devrinde (henüz Müslüman olmamışken) sadaka vermek, köle âzâd etmek, akrabaya iyilik etmek gibi bazı ibadetler yapardım. Bana bundan dolayı sevab var mıdır? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sen, yapmış olduğun hayırlar (iyilikler) sebebiyle Müslüman oldun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1436, 2220, 2538 ve 5992)

صدق الإيمان وإِخلاصه

İmanın Sadakatı ve İhlası Babı

٧٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قالَ: لَمّا نَزَلَتْ (الَّذينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسوا إِيمانَهُمْ بِظُلْمٍ) شَقَّ ذَلِكَ عَلى الْمُسْلِمينَ؛ فَقالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّنا لاَ يَظْلِمُ نَفْسَهُ قالَ: لَيْسَ ذَلِكَ، إِنَّما هُوَ الشِّرْكُ؛ أَلَمْ تَسْمَعُوا ما قالَ لُقْمانُ لاِبْنِهِ وَهوَ يَعِظُهُ (يا بُنَيَّ لا تُشْرِكْ بِاللهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ)

78- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«İman edip de imanlarına zulüm karıştırmayanlar» (Enam: 82) âyeti inince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı dediler ki: Hangimiz imanına zulüm karıştırmamıştır ki? Bunun üzerine Allah Teâlâ: **«Allah'a şirk koşmak büyük bir zulümdür»** (Lokman: 13) âyetini indirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 32)

تجاوز الله عن حديث النفس والخواطر بالقلب إِذا لم تستقر

Yer Etmemek Şartı İle Kalpten Geçen Şeyleri Allah Azze ve Celle'nin Affetmesi Babı

٧٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ اللهَ تَجاوَزَ عَنْ أُمَّتِي ما حَدَّثَتْ بِهِ أَنْفُسُها ما لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَتَكَلَّمْ

79- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah, benim sebebimle, ümmetimin içinden geçirdikleri kötü düşünceleri konuşmadıkları ve yapmadıkları sürece onlardan bu affedilmiştir."[24]

إِذا هم العبد بحسنة كتبت وإِذا هم بسيئة لم تكتب

Kul Bir İyilik Yapmayı Kalbinden Geçirdiği Zaman Onun Yazılması, Kötülük Geçirdiği Zaman İse Onun Yazılmaması Babı

٨٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلامَهُ فَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُها تُكْتَبُ لَهُ بِعَشْرِ أَمْثالِها، إِلى سَبْعِمائَةِ ضِعْفٍ، وَكُلُّ سَيِّئَةٍ يَعْمَلُها تُكْتَبُ لَهُ بِمِثْلِها

80- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

«Sizden her kim İslâm'ını güzelleştirirse, yapmış olduğu her iyiliğe karşı on ila yedi yüz katı sevap verilir. İşlemiş olduğu her kötü amele karşı da bir misli verilir.»

٨١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِيما يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قَالَ: قَالَ إِنَّ اللهَ كَتَبَ الْحَسَناتِ وَالسَّيِّئاتِ، ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْها كَتَبَها اللهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِها فَعَمِلَها كَتَبَها اللهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَناتٍ، إِلى سَبْعِمائَةِ ضِعْفٍ، إِلى أَضْعافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْها، كَتَبَها اللهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كامِلَةً، فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِها فَعَمِلَها كَتَبَها اللهُ لَهُ سَيِّئَةً واحِدَةً.

81- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

---

24 Vesveseye, kalbe iyice yatışıp yerleşmediği zaman itibâr yoktur. Unutan ve yanılan da böyledir; onlar için de kalbin bir nesneye yatışıp yerleşmesi yoktur.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah Azze ve Celle'den rivayet ettiği bir hadîsinde şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah Azze ve Celle iyilik ve kötülükleri ezelden takdir edip yazdı. Sonra bunları açıkladı. Her kim bir iyilik yapmayı içinden geçirir, ancak onu yapamazsa Allah Azze ve Celle ona katında tam bir iyilik olarak yazar. Şayet iyilik yapmayı içinden geçirir ve onu da yaparsa Allah Azze ve Celle ona katında on iyilikten yedi yüz iyiliğe kadar yazar. Her kim bir kötülük yapmayı içinden geçirir, onu yapmazsa Allah Azze ve Celle ona katında tam bir iyilik yazar. Şayet o kötülük yapmayı içinden geçirir ve onu da yaparsa Allah Azze ve Celle ona bir kötülük yazar."

الوسوسة في الإِيمان وما يقوله من وجدها

İmanda Vesvese Ve Onu Kendinde Hisseden Kimsenin Ne Diyeceği Babı

٨٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَأْتِي الشَّيْطانُ أَحَدَكُمْ فَيَقُولُ: مَنْ خَلَقَ كَذا مَنْ خَلَقَ كَذا حَتَّى يَقُولَ: مَنْ خَلَقَ رَبَّكَ فَإِذا بَلَغَهُ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللهِ وَلْيَنْتَهِ.

82- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinize şeytan gelir ve: Şunu böyle kim yarattı? Şunu böyle kim yarattı? Bu sorular çoğalır hatta: Rabbini kim yarattı? diyerek vesvese verir. Kimin başına böyle bir şey gelirse şeytandan Allah'a sığınsın (Euzu billahi mineşşeytanirracim desin) ve şeytanın tuzağı ve vesvesesine karşı uyanık olsun."

٨٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَنْ يَبْرَحَ النَّاسُ يَتَساءَلُونَ حَتّى يَقُولوا: هذا اللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ، فَمَنْ خَلَقَ اللهَ

83- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"İnsanlar birbirlerine birtakım suâller sormaktan asla vazgeçmeyeceklerdir. Hattâ: "Herşeyi yaratan Allah'tır, fakat Allah'ı kim yaratmıştır?" diyeceklerdir" buyurdu.

وعيد من اقتطع حق مسلم بيمين فاجرة بالنار

Yalan Yere Yemin Etmenin Hükmü

٨٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَنْ حَلَفَ يَمينِ صَبْرٍ لِيَقْتَطِعَ بِها مَالَ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ، لَقِيَ اللهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبانُ فَأَنْزَلَ اللهُ تَصْديقَ ذَلِكَ (إِنَّ الَّذينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللهِ وَأَيْمانِهِمْ ثَمَنًا قَليلاً أُولئِكَ لاَ خَلاقَ لَهُمْ في الآخِرَةِ) إِلى آخر الآية؛ قَالَ فَدخَلَ الأَشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ وَقَالَ: ما يُحَدِّثُكُمْ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمنِ قُلْنا: كَذا وَكَذا، قَالَ فِيَّ أُنْزِلَتْ: كانَتْ لي بِئْرٌ في أَرْضِ ابْنِ عَمٍّ لي، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَيِّنَتُكَ أَوْ يَمينُهُ؛ فَقُلْتُ: إِذًا يَحْلِفَ يا رَسُول اللهِ؛ فَقالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ حَلَفَ عَلى يَمِينِ صَبْرٍ يَقْتَطِعُ بِها مَالَ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ، وَهُوَ فِيها فاجِرٌ لَقِيَ اللهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبانُ.

84- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse, bir Müslüman'ın malını yalan yere yemin[25] ederek alırsa

---

25 **Yemin:** Yapmış olduğu anlaşma ve yeminlere itibarla (sağ) el hakkında bir istiredir. Zira antlaşmalarda her biri diğerinin sağ elini tutar. Denilmiştir ki: Bir şeyi muhafazada sağ elin önemi vardır. Üzerine yemin edilen şeyin muhafazasından dolayı buna yemin denilmiştir. üç çeşidi vardır: 1- Lagv yemin. 2- Mun'akide yemin. 3- Gamus yemin. Lagv Yemin: Kişinin kalbinde akdetmeksizin dilinden çıkan yemindir. Mesela: "Vallahi şöyle yapacağım", "Hayır vallahi", "Evet vallahi" gibi, yemin kastıyla veya kalbin akdiyle olmayan sözler söylemektir. Kimisi şöyle demiştir: "Kişinin şakalaşırken, öfkeliyken, kavga veya tartışma anında kalbinde akdetmeksizin söylediği yemindir." Hükmü: Bunun için kefaret veya başka bir şey gerekmez. Zira kalp onu akdetmemiştir. Mun'akide Yemin: Yemin eden kimsenin kasıtlı olarak ve kalbinin akdiyle bir şeyi yapmaya veya yapmamaya yemin etmesidir.Hükmü: Bunun yerine getirilmesi, aksi halde kefaretin yerine getirilmesi gerekir. Gamus Yemin: Yemin eden kimsenin yalan yere, hakları zayi etmek üzere, malları ve ırzları batıl olarak yemek üzere yaptığı yemindir. Bu şekilde isimlendirilmesinin sebebi sahibini günaha ve ateşe daldırmasıdır. Hükmü: En şiddetli haramlardandır. Zira bu büyük günahlardandır. Bu yemin için kefaret yoktur. Ancak Allah Teala'ya meşru şartlarına uyarak nasuh tevbesi yapmak gerekir. Onun durumu Allah'a aittir. Dilerse bağışlar, dilerse onu sorumlu tutar. Allah merhametlilerin en merhametlisidir.

Allah'tan Başkası Adına Yemin Etmenin Hükmü ve Kefareti, İslâm Dininden Başkası Üzerine Yemin Etmek: Allah'tan başkası adına yemin etmek haramdır. Zira yemin tazimi gerektirir. Azamet ise tümüyle Allah'a aittir. Bunun bir şeyden men

Kıyamet günü Allah, kendisini öfkeli olarak karşılar.” Akabinde Allah (c.c), Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi doğrulayarak şu âyeti indirdi:

« Şüphesiz ki Allah'a verdikleri sözü ve kendi yeminlerini verip karşılığında az bir değeri satın alanlar var ya, işte onların, âhirette nasibi yoktur. Allah, onlarla konuşmayacak, kıyamet gününde onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için can yakıcı bir azap vardır.» Al-i İmran: 77

Bu sırada meclise Eş'as ibnu Kays gelmiş ve dinleyicilere hitaben:

- Ebû Abdurrahmân size ne tahdîs ediyor? Bu âyet benim hakkımda indirildi. Şöyle ki: Amca oğlumun arazisinde bana âit bir kuyu vardı. O bunu inkâr ediyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- “Şahitlerini hazırla” buyurdu. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu takdirde o yemîn eder, dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Bir kimse, bir Müslüman'ın malını yalan yere yemin ederek alırsa Kıyamet günü Allah, kendisini öfkeli olarak karşılar.” (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2356 ve 2357)

الدليل على أن من قصد أخذ مال غيره بغير حق كان القاصد مهدر الدم في حقه، وإن قتل كان في النار، وأن من قتل دون ماله فهو شهيد

Haksız Yere Başkasının Malını Almak İsteyen Kişinin Kendi Hakkında Kanı Heder, Öldürülürse Cehennemlik,

---

etmek veya bir şeyi yapmaya teşvik için Allah'tan başkasına çevrilmesi caiz değildir.

Yeminde İstisna: Şunlar da yeminin hükümlerindendir: Yemininde istisna yapan kimse bundan dönüş yapmakta muhayyerdir ve kendisine kefaret gerekmez. Mesela: “Vallahi Allah dilerse şöyle yapacağım” der ve o işi yapmazsa kendisine kefaret gerekmez. Bir kimse bir şeye yemin eder ve unutarak, hata ederek veya zorlanarak yeminini bozarsa kefaret veya başka bir şey gerekmez. Zira o bunu kasıtlı olarak yapmamıştır. Yemininden dönmek isteyen kimsenin yemini bozmadan önce kefaretini yerine getirse veya bozduktan sonra kefaretini verse bu caizdir. Bir mecliste pekiştirmek için yemin tekrar edilirse sadece bir kefaret gerekir. Ancak bununla yeni bir yemine niyet etmişse bu durumda kefaret de artar. Tevriye: Buna ta'riz de denilir. Söylenen sözün zahirinden başka bir anlam kastetmektir. Mesela bir kimse: «Vallahi o benim kardeşimdir» der ve bu sözüyle onun nesep olarak değil, İslam kardeşi olduğunu kasteder. Konuşmalarda tevriye yapmak mubahtır. Aynı şekilde yeminlerde de eğer yalana götürmeyecekse veya bir kimsenin hakkını zayi etmeye sebep olmayacaksa mubahtır.

Malı Uğrunda Öldürülen Kimsenin de Şehid Olduğu Babı

٨٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ قُتِلَ دُونَ مالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ

85- Abdullah İbnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Malının haksız yere alındığı bir esnada, malını muhafaza ederken öldürülen kimse şehittir."

استحقاق الوالي الغاش لرعيته النار

Halkını Aldatan Valinin Cehennemi Hak Edeceği Babı

٨٦ – حديث مَعْقِلِ بْنِ يَسارٍ، أَنَّ عُبَيْدَ اللهِ بْنَ زِيادٍ عادَهُ في مَرَضِهِ الَّذي مَاتَ فِيهِ، فَقَالَ لَهُ مَعْقِلٌ إِنِّي مُحَدِّثُكَ حَديثًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: ما مِنْ عَبْدٍ اسْتَرْعاهُ اللهُ رَعِيَّةً فَلَمْ يَحُطْها بِنَصيحَةٍ إِلاّ لَمْ يَجِدْ رائِحَةَ الْجَنَّةِ.

86- Hasan Basrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Basra Emîri Ubeydullah ibnu Ziyâd, Ma'kıl ibnu Yesâr'ı vefat hastalığı içinde ziyaret etmişti. Ma'kıl, İbnu Ziyâd'a şöyle dedi:

Ben sana Rasûlullah'tan işittiğim bir hadîs tahdîs edeceğim: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyururken işittim:

"Bir kul ki, Allah onu halkı görüp gözetmek üzere vâlî kılar da, o, hayırlı irşâdiyle halkı muhafaza etmezse, elbette o kişi cennet kokusu koklayamayacaktır."

رفع الأمانة والإيمان من بعض القلوب وعرض الفتن على القلوب

Bazı Kalplerden Emanet Ve İmanın Kaldırılması Ve Kalplere Fitne Arız Olması Babı

٨٧ – حديث حُذَيْفَةَ قَالَ: حَدَّثَنا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَديثَيْنِ، رَأَيْتُ أَحَدَهُمَا، وَأَنا أَنْتَظِرُ الآخَرَ حَدَّثَنا أَنَّ الأَمانَةَ نَزَلَتْ في جَذْرِ قُلوبِ الرِّجالِ، ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ

الْقُرْآنِ ثُمَّ عَلِمُوا مِنَ السُّنَّةِ وَحَدَّثَنا عَنْ رَفْعِها قَالَ: يَنامُ الرَّجُلُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ الأَمانَةُ مِنْ قَلْبِهِ، فَيَظَلُّ أَثَرُها مثل أَثَرِ الْوَكْتِ، ثُمَّ يَنامُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ، فَيَبْقى أَثَرُها مِثْلَ الْمَجْلِ كَجَمْرٍ دَحْرَجْتَهُ عَلى رِجْلِكَ، فَنَفِطَ فَتَرَاهُ مُنْتَبِرًا وَلَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ، فَيُصْبِحُ النَّاسُ يَتَبايَعُونَ فَلاَ يَكادُ أَحَدٌ يُؤَدِّي الأَمَانَةَ، فَيُقَالُ إِنَّ فِي بَنِي فُلاَنٍ رَجُلاً أَمِينًا؛ وَيُقَالُ لِلرَّجُلِ مَا أَعْقَلَهُ وَمَا أَظْرَفَهُ وَمَا أَجْلَدَهُ وَمَا فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ. وَلَقَدْ أَتَى عَلَيَّ زَمَانٌ وَمَا أُبَالِي أَيَّكُمْ بَايَعْتُ؛ لَئِنْ كَانَ مُسْلِمًا رَدَّهُ عَلَيَّ الإِسْلاَمُ، وَإِنْ كَانَ نَصْرَانِيًّا رَدَّهُ عَلَيَّ سَاعِيهِ، فَأَمَّا الْيَوْمَ، فَمَا كُنْتُ أُبَايِعُ إِلاَّ فُلاَنًا وَفُلاَنًا.

87- Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize iki hâdise haber verdi. Bunlardan birisini gördüm, diğerini de görmeyi gözlüyorum. Rasûlullah bana emânetin nasıl indirildiğini şöyle haber verdi:

“Emânet yânı dîn duyguları, adalet ve emniyet umdeleri ilk önce sâlih kimselerin gönüllerinin derinliğine indi. Böylece emânet fıtrî oldu. Sonra o kullar Kur’ân’dan bilgi aldılar, sonra sünnetten bilgi aldılar bu da kesbî oldu.” Rasûlullah bize emânetin geri kaldırılmasını da haber verip şöyle buyurdu: “Fıtrî ve kesbî duygular sahibi olan bilgili kişi, bir uyku uyur. O uyurken emânet kalbinden silinip alınır da, emânetin eseri izi, yeri, rengi uçuk bir nokta hâlinde yanık yeri gibi kalır. Sonra o bilgin kişi bir uyku daha uyurken, emânetin geri kalan kısmı da alınır. Bunun eseri ve yeri de balta sallayan bir işçinin avucundaki kabarcık gibi kalır, bir zaman sonra o da söner gider. Şu hâlde o mübarek emânet, senin ayağına düşürdüğün bir ateş parçasının düştüğü yeri şişirip senin onu bir kabarcık şeklinde görmen gibidir. Hâlbuki bu kabarcıkta bedenin hayâtı üzerinde tesîrli birşey yoktur bir zaman sonra söner gider. Şu vaziyette halk birbirleriyle alışveriş etmek ve medenî münâsebette bulunmak için müşkil bir günün sabahına erişmiş bulunur. Hiçbir kimse emâneti edâ etmek imkânını bulamaz. Şöyle ki, bazen filan oğulları içinde emîn bir kimse vardır emâneti ona verelim denilir. Bazen birisinin lehine: O ne akıllıdır, ne tedbirlidir; o ne zerâfetli zâttır, o ne kahramandır! diye şehâdet olunur. Hâlbuki hakkında propaganda yapılan şahsın kalbinde hardal dânesi kadar imandan bir eser yoktur.”

Huzeyfe dedi ki: Bana öyle bir zaman karşı geldi öyle bir zamanda yaşadım ki, o saâdetli ve emânetli devirde ben kiminle alışveriş edeceğim diye tasalanmazdım. Çünkü medenî münâsebette bulunacağım kimse Müslümânsa, onu İslâm Dîni bana hıyanet etmekten men ederdi. Eğer Hırıstiyan ve Yahudi

ise, onu bulunduğu yerin vâlîsi hıyanetten men ederdi. Bu suretle o devirde genel bir emniyet vardı. Bu gün ise, ben filan ve filandan başka kimse ile alışveriş edemez oldum!.[26]

بيان أن الإسلام بدأ غريبا وسيعود غريبا وأنه يأرز بين المسجدين

İslâm'ın Garip Başlayıp Garip Biteceği Ve İki Mescid Arasına Çekileceği Babı

٨٨ – حديث حُذَيْفَةَ، قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ عُمَرَ رضي الله عنه فَقَالَ: أَيُّكُمْ يَحْفَظُ قَوْلَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْفِتْنَةِ قُلْتُ: أَنَا كَمَا قَالَهُ، قَالَ: إِنَّكَ عَلَيْهِ أَوْ عَلَيْهَا لَجَرِيءٌ؛ قُلْتُ فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ تُكَفِّرُهَا الصَّلاَةُ وَالصَّوْمُ وَالصَّدَقَةُ وَالأَمْرُ وَالنَّهْيُ، قَالَ: لَيْسَ هذَا أُرِيدُ وَلكِنْ الْفِتْنَةُ الَّتِي تَمُوجُ كَمَا يَمُوجُ الْبَحْرُ، قَالَ: لَيْسَ عَلَيْكَ مِنْهَا بَأْسٌ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، إِنَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابًا مُغْلَقًا، قَالَ: أَيُكْسَرُ أَمْ يُفْتَحُ قَالَ: يُكْسَرُ، قَالَ: إِذًا لاَ يُغْلَقُ أَبَدًا قُلْنَا: أَكَانَ عُمَرُ يَعْلَمُ الْبَابَ قَالَ نَعَمْ، كَمَا أَنَّ دُونَ الْغَدِ اللَّيْلَةَ، إِنِّي حَدَّثْتُهُ بِحَدِيثٍ لَيْسَ بِالأَغَالِيطِ فَهِبْنَا أَنْ نَسْأَلَ حُذَيْفَةَ، فَأَمَرْنَا مَسْرُوقًا فَسَأَلَهُ؛ فَقَالَ: الْبَاب عُمَرُ.

88- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer'in -Allah ondan razı olsun- yanında oturuyorduk. Dedi ki: Sizden hanginiz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin fitne hakkındaki sözünü ezberlemiştir? Dedim ki: Ben O'nun dediğini ezberledim. Ömer dedi ki: Sen Nebi sallallahu aleyhi ve selleme ve söylenilen söz üzerine çok cesursun. Ben dedim ki: Kişinin ailesi, malı, çocuğu ve komşusu tarafından uğradığı fitnedir. Buna ise namaz, oruç, sadaka, iyiliği emredip kötülükten yasaklamak keffâret

---

26 Dünya sevgisi ve ölüm korkusu insanları yoldan çıkarmış.Sahih kaynaklarımız başta olmak üzere hemen her hadis eserinde ölüm halleri, kıyamet ve ahiret ile ilgili hususi bölümler bulunmaktadır. Ancak onları okuyanların ortak kanaatleri üzere sanki günümüzde bu hadiselerin çoğu zuhur etmiş bulunmakta ve her işimizden daha önemli olmak kaydıyla kulluğumuzu gözden geçirmemiz gerekmektedir. Bununla beraber insanımızın (güya) dine sıcak bakması ya da memnun etme anlayışından vb. bahanelerden olsa gerek insanlarımıza bu hakikatler yeteri kadar ulaştırılmamıştır. Öyle ki bu hadis-i şeriflerden birisini zikrettiğimiz zaman birçok insan "böyle bir hadis mi var" edasıyla bakmaktadır.Kıyamet ahvalinin anlatıldığı bu mübarek sözler kimi âlimlerimizce direk tezahür edeceği yönde anlaşılırken, kimi âlimlerimiz de bu hadis-i şerifleri yorumlamış, yine diğer konu ile ilgili âyet-i kerimeleri ve diğer hadis-i şerifleri yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olaylarla teşbih ederek anlamaya çalışmışlardır.

olur. Ömer dedi ki: Ben bu fitneyi kastetmiyorum. Fakat denizin dalgalandığı gibi dalgalanacak fitneyi kastediyorum. Huzeyfe dedi ki: O fitnelerden sana hiçbir kötülük gelmez ey müminlerin emiri! Seninle o fitneler arasında kapalı bir kapı vardır. (Yani fitnenin zamanı ile senin zamanın arasında senin varlığın, yani senin hayatta olman vardır.) Ömer dedi ki: O kapı kırılacak mı yoksa açılacak mı? Huzeyfe dedi ki: Kırılacak. Ömer: Öyleyse asla kapanmayacak, dedi. Bizler dedik ki: Ömer kapının ne olduğunu biliyor muydu? Huzeyfe: Evet, yarından önce gecenin olduğunu bildiği gibi, dedi. Ben O'na, içinde yanlışlık olmayan bir söz söyledim.

Bizler Huzeyfe'ye (o kapının kim olduğunu) sormaya korktukta Mesruk'a bunu sormasını emrettik. O da sordu. Huzeyfe: Kapı Ömer'dir, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 525, 1435, 1895, 3586, 7096)

٨٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الإِيمَانَ لَيَأْرِزُ إِلَى الْمَدِينَةِ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ إِلَى جُحْرِهَا

89- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yılanın yuvasına toplandığı gibi iman ehli de muhakkak Medine'ye toplanacaktır."

جواز الاستسرار للخائف

Korkan Bir Kimsenin İmanını Gizlemesinin Cevazı Babı

٩٠ – حديث حُذَيْفَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم اكْتُبُوا لِي مَنْ تَلَفَّظَ بِالإِسْلاَمِ مِنَ النَّاسِ فَكَتَبْنَا لَهُ أَلْفًا وَخَمْسَمِائَةِ رَجُلٍ فَقُلْنَا نَخَافُ وَنَحْنُ أَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٍ فَلَقَدْ رَأَيْتُنَا ابْتُلِينَا حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ لَيُصَلِّي وَحْدَهُ وَهُوَ خَائِفٌ

90- Huzeyfe ibnul-Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar içinde Müslümân olanları benim için sayıp yazın." Biz, ordu mevcudunu bin beş yüz kişi sayıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem için yazdık.

- Biz bin beş yüz kişilik bir ordu olduğumuz hâlde düşmandan korkar mıyız? dedik. Bir müddet sonra öyle bir fitne ile karşılaştık ki, bir adam tek başına namazı korkarak kılıyordu.

تألف قلب من يخاف على إيمانه لضعفه والنهي عن القطع بالإيمان من غير دليل قاطع

İmanı Zayıf Olduğu İçin İmanından Korkulan Kimsenin Kalbini Tatmin Etme Ve Kesin Delil Olmadıkça Kati Surette İman Hükmü Vermekten Nehiy Babı

٩١ – حديث سَعْدٍ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَعْطَى رَهْطًا وَسَعْدٌ جَالِسٌ، فَتَرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَجُلاً هُوَ أَعْجَبُهُمْ إِلَيَّ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا لَكَ عَنْ فُلاَنٍ فَوَاللهِ إِنِّي لأَرَاهُ مُؤْمِنًا، فَقَالَ: أَوْ مُسْلِمًا فَسَكَتُّ قَلِيلاً ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي فَقُلْتُ: مَا لَكَ عَنْ فُلاَنٍ فَوَاللهِ إِنِّي لأَرَاهُ مُؤمِنًا فَقَالَ: أَوْ مُسْلِمًا فَسَكَتُّ قَلِيلاً ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ مِنْهُ، فَعُدْتُ لِمَقَالَتِي، وَعَادَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ قَالَ: يَا سَعْدُ إِنِّي لأُعْطِي الرَّجُلَ، وَغَيْرُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ، خَشْيَةَ أَنْ يَكُبَّهُ اللهُ فِي النَّارِ.

91- Sa'd İbnu Ebi Vakkas şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd'ın da oturduğu bir zamanda bir gurup insanlara maldan yana bir şeyler veriyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içlerinden benim sevdiğim birisine vermedi. Bunun üzerine dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

- "(Ona mümin deme fakat) Müslüman de", buyurdu.

Bu sözünden sonra bir müddet sustum. Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim ve dedim ki:

- Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

- "(Ona mümin deme fakat) Müslüman de", buyurdu.

Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de söylediklerini tekrarladı. Sonra da şöyle dedi:

- «"Ey Sa'd, ben bir başkası bana daha sevgili geldiği halde Allah onu yüzüstü ateşe atar korkusuyla bir diğerine veririm. "»

Bu hadîsi Zuhrî'den Yûnus, Salih, Ma'mer ve Zuhrî'nin erkek kardeşinin oğlundan rivayet etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 1478.)[27]

---

27 Bunun manası şudur: Şayet her kim İslâmını açığa vururda yani Müslüman olduğunu söylerde içini-hakikatini bilmezse mümin olamaz.

زيادة طمأنينة بتظاهر الأَدلة

Delillerin Artmasıyla Kalbin Mutmain Olması Babı

٩٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ نَحْنُ أَحَقُّ بِالشَّكِّ مِنْ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ: ﴿رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي﴾ وَيَرْحَمُ اللهُ لُوطًا، لَقَدْ كَانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ؛ وَلَوْ لَبِثْتُ فِي السِّجْنِ طولَ مَا لَبِثَ يُوسُفَ لأَجَبْتُ الدَّاعِيَ

92- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biz şüphe konusunda İbrahim'den daha haklıyız: İbrahim şöyle demişti: **«Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster! demişti. Rabbi: Yoksa inanmıyor musun? buyurunca: Hayır, inanıyorum, fakat kalbimin huzur bulması için, demişti»** (Bakara: 260)

Allah, Lût Peygamber'e de rahmet etsin, O da çok sağlam bir rükne, Allah'a dayanıp dururken şöyle dedi: **«Âh keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir kaleye sığınsaydım.»** (Hûd: 80)

Şayet ben Yusuf aleyhisselamın hapiste kaldığı gibi hapiste uzun süre kalmış olsaydım, muhakkak gelen kişiye hemen icabet ederdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3375, 3387, 4537, 4694, 6992)

وجوب الإيمان برسالة نبينا محمد صلى الله عليه وسلم إلى جميع الناس ونسخ الملل بملته

Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve Sellem'in Bütün İnsanlara Gönderildiğine Ve Bütün Dinlerin Onun Dini İle Neshedildiğine İmanın Gerekliliği Babı

٩٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَا مِنَ الأَنْبِيَاءِ نَبِيٌّ إِلاَّ أُعْطِيَ مَا مِثْلُهُ آمَنَ عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيتُهُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

93- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle, gönderdiği bütün peygamberlerine insanlığın onun sebebiyle iman etmesi için mucizeler vermiştir. Bana ise mucize olarak Allah Azze ve Celle'nin bana indirdiği vahyi verildi. Ben, Kıyamet günü

peygamberler içinde en çok ümmeti olan peygamber olmayı ümit ederim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7274)

٩٤ – حديث أَبِي مُوسَى، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثَلاَثَةٌ لَهُمْ أَجْرَانِ، رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنَ بِنَبِيِّهِ وَآمَنَ بِمُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم، وَالْعَبْدُ الْمَمْلُوكُ إِذَا أَدَّى حَقَّ اللهِ وَحَقَّ مَوَالِيهِ، وَرَجُلٌ كَانَتْ عِنْدَهُ أَمَةٌ فَأَدَّبَهَا فَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا، وَعَلَّمَهَا فَأَحْسَنَ تَعْلِيمَهَا ثُمَّ أَعْتَقَهَا فَتَزَوَّجَهَا فَلَهُ أَجْرَانِ

94- Ebu Burde babası Ebu Musa el-Eşari'den bildirmiştir. O dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kimse vardır ki onlara (yaptıklarından dolayı) iki ecir verilir. Ehli kitaptan olup da kendi peygamberine ve Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme iman eden kimseye; Allah'ın hakkıyla efendilerinin hakkını yerine getiren köleye; yanında bir cariyesi olan ve onu güzelce terbiye eden, güzelce ona öğreten sonra da onu azat edip evlenen kimseye iki ecir vardır. "

Âmir eş-Şabi dedi ki: Biz bunu sana herhangi dünyalık bir menfaat beklemeksizin anlatıyoruz. (Peygamber ve dört halife zamanında) bundan daha küçük bir mesele için Medine'ye gidilirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2544, 2547, 2551, 3011, 3446, 5083)

نزول عيسى بن مريم حاكما بشريعة نبينا محمد صلى الله عليه وسلم

İsa aleyhisselamın Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'in Şeriatı İle Hükmederek İnmesi Babı

٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزِلَ فِيكُمُ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا، فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ، وَيَقْتُلَ الْخِنْزِيرَ، وَيَضَعَ الْجِزْيَةَ وَيَفِيضَ الْمَالُ حَتَّى لاَ يَقْبَلَهُ أَحَدٌ

95- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, Meryem'in oğlu İsâ'nın sizin içinize âdil bir hakem olarak inmesi, Hıristiyanların o haçını kırması, domuzu öldürmesi, cizye vergisini indirmesi, malın hiçbir kişinin kabul etmeyeceği kadar çoğalıp taşması muhakkak gerçekleşecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2476, 3448, 3449)

٩٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم
كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ وَإِمَامُكُمْ مِنْكُمْ

96- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İmamınız kendinizden olduğu hâlde Meryem oğlu İsa sizin içinize indiği zaman acaba durumunuz nasıl olur?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2222)

بيان الزمن الذي لا يقبل فيه الإيمان

İmanın Kabul Edilmeyeceği Zamanın Beyanı Babı

٩٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم
لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا، فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَآهَا النَّاسُ آمَنُوا أَجْمَعُونَ،
وَذَلِكَ حِينَ لاَ يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا ثُمَّ قَرَأَ الآية

97- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Güneş battığı yerden yani batıdan doğmadıkça kıyamet kopmayacaktır. İnsanlar onu gördükleri zaman yeryüzünde bulunanlar îmân ederler. Fakat işte o gün daha önce iman etmeyenlerin imanı kendilerine fayda vermeyecektir."

٩٨ – حديث أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَرَسُولُ اللهِ صلى الله
عليه وسلم جَالِسٌ، فَلَمَّا غَرَبَتِ الشَّمْسُ قَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ هَلْ تَدْرِي أَيْنَ تَذْهَبُ هذِهِ قَالَ قُلْتُ
اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: فَإِنَّهَا تَذْهَبُ تَسْتَأْذِنُ فِي السُّجُودِ فَيُؤْذَنُ لَهَا وَكَأَنَّهَا قَدْ قِيل لَهَا
ارْجِعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ، فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا ثُمَّ قَرَأَ (ذَلِكَ مُسْتَقَرٌّ لَهَا)

98- Ebû Zerr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben mescide girdim, Rasûlullah oturmaktaydı. Güneş batınca bana:

"Yâ Ebâ Zerr! Bu Güneş nereye gider, bilir misin?" diye sordu. Ebû Zerr dedi ki: Ben:

Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Güneş gider, secde hâlinde izin ister de kendisine izin verilir. Sanki ona 'Nereden geldin ise oraya dön!' denilir. O da battığı taraftan doğar" buyurdu.

Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem: "Zâlike mustakarrun lehâ, Bu onun karar yeridir"[28] âyetini okudu. Bu okuyuş, Abdullah İbnu Mes'ûd'un okuyuşunda böyledir.

بدء الوحى إِلى رسول الله صلى الله عليه وسلم

Vahyin Başlangıcı

٩٩ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالتْ: أَوَّلُ مَا بُدِىءَ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْوَحْيِ الرؤيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ، فَكَانَ لاَ يَرَى رُؤْيَا إِلاَّ جاءَتْ مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ، ثُمَّ حُبِّبَ إِلَيْهِ الْخَلاَءُ، وَكَانَ يَخْلُو بغَارِ حِرَاءٍ فَيَتَحَنَّثُ فِيه، وَهُوَ التَّعَبُّدُ، اللَّيَالِيَ ذَوَاتِ الْعَدَدِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَى أَهْلِهِ، وَيَتَزَوَّدُ لِذَلِك، ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى خَدِيجَةَ فَيَتَزَوَّدُ لِمِثْلِهَا، حَتَّى جاءَهُ الْحَقُّ وَهُوَ فِي غَارِ حِرَاءٍ؛ فَجَاءَهُ الْمَلَكُ فقَالَ اقْرَأْ، قَالَ: مَا أَنَا بِقَارِيءٍ، قَالَ: فَأَخَذَنِي فغَطَّنِي حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فقَالَ: اقْرَأْ قُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِيءٍ، فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: اقْرَأْ، فَقُلْتُ: مَا أَنَا بِقَارِيءٍ، فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّالِثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ: (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الأَكْرَمُ) فَرَجَعَ بِهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَرْجُفُ فُؤَادُهُ، فَدَخَلَ عَلَى خَدِيجَةَ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ، فَقَالَ: زَمِّلُونِي زَمِّلُونِي فَزَمَّلُوهُ حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ الرَّوْعُ، فَقَالَ لِخَدِيجَةَ، وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ لَقَدْ خَشِيتُ عَلَى نَفْسِي فَقَالَتْ خَدِيجَةُ: كَلاَّ وَاللهِ، مَا يُخْزِيكَ اللهُ أَبَدًا، إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ، وَتَحْمِلُ الْكَلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ، وَتَقْرِي الضَّيْفَ، وَتُعِين عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَانْطَلَقَتْ بِهِ خَدِيجَةُ حَتَّى أَتَتْ بِهِ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلِ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعُزَّى ابْنَ عَمِّ خَدِيجَةَ، وَكَانَ امْرءًا تَنَصَّرَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ فَيَكْتُبُ مِنَ الإِنْجِيلِ بِالْعِبْرَانِيَّةِ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَكْتُبَ، وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدْ عَمِيَ، فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ: يَا ابْنَ عَمِّ اسْمَعْ مِنَ ابْنِ أَخِيك

---

28 Ayetin tamamı şöyle: **"Güneş, kendine âit bir yer çevresinde akar gider. Bu, dâima gâlib olan ve her şeyi hakkıyle bilen Allah'ın takdiridir."** (Yasin 38)

فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَرَى فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِخَبَرِ مَا رَأَى فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ: هذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللهُ عَلَى مُوسَى صلى الله عليه وسلم، يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَذَعًا، لَيْتَنِي أَكُونُ حَيًّا إِذْ يُخْرِجُكَ قَوْمكَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَوَ مُخْرِجِيَّ هُمْ قَالَ نَعَمْ، لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلاَّ عُودِيَ، وَإِنْ يُدْرِكْنِي يَوْمُكَ أَنْصُرْكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا

99- Mü'minlerin annesi Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahyin ilk başlangıcı uykusunda gördüğü salih rüya şeklinde olmuştur. Gördüğü hiç bir rüya yoktu ki tıpkı sabahın aydınlığı gibi çıkmasın. Sonra kendisine yalnızlık sevdirildi. Bir ay müddetle ki bu Ramazan ayıydı. Hira mağarasında kaldı ve İbrahim'in dini olan "Hanifiyye"den kalma ibadetlerle uğraşırdı. Ailesinden ayrılmadan önce yeteri kadar yiyeceğini alır sonra tekrar Hatice'nin -Allah ondan razı olsun- yanına gelip azığını alır ve mağarada ibadetine devam ederdi. Bu durum Hira mağarasında olduğu halde hak olan emir gelinceye kadar devam etti. Ona melek gelip: "Oku" dedi.

- "Ben okuma bilmem" dedi. Dedi ki: "(Melek) beni aldı ve gücüm kuvvetim kesilene kadar beni tuttu Sonra beni bıraktı". (Melek) dedi ki: "Oku" Ben "Okuma bilmem" dedim. Sonra beni ikinci kez alıp gücüm kuvvetim kesilinceye kadar tuttu. Sonra beni bıraktı ve "Oku" dedi. Ben: "Okuma bilmem" dedim. Melek beni alıp üçüncü kez gücüm kuvvetim kesilene kadar tuttu. Sonra dedi ki:

[Yaratan Rabbinin adıyla oku! O insanı yapışkan bir kan pıhtısından yarattı. Oku! Rabbın sonsuz kerem sahibidir.]

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine vahyolunan âyetler ve başından gelen kıssayla ve korkarak Hatice binti Huveylid'in -Allah ondan razı olsun- yanına dönüp dedi ki:

"Beni örtün, beni örtün" Korkusu gidinceye kadar onu sarıp örttüler. Ondan sonra olanları Hatîce'ye haber vererek: "Kendimden korktum" dedi. Hatîce -Allah ondan razı olsun-: "Sakın korkma! Allah'a yemîn ederim ki, Allah asla seni mahcup edip zor duruma düşürmez. Çünkü sen akrabana iyilik eder, herkesin yardımına koşar, insanların senden gayrisinde bulamadıkları maldan onlara verirsin, misafirini ağırlarsın, musibet anında insanlara yardım edersin" dedi. Bundan sonra Hatîce, onunla birlikte amcasının oğlu Varaka ibnu Nevfel ibnu Esed ibnu Abdul-Uzzâ'ya gitti. O, câhiliyet zamanında Hristiyanlığı benimsemiş, İbrânîce yazı bilen ve İncil'den Allah'ın dilediği kadar İbrânîce yazan yaşlı ve kör olmuş biriydi. Hatîce ona dedi ki:

- Ey amcamın oğlu! Kardeşinin oğlunu bir dinle, dedi. Varaka:

- Ne oldu ey kardeşimin oğlu? diye sorunca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gördüklerini ona anlattı. Varaka O'na şöyle dedi:

"Bu gördüğün, Allah'ın Musa'ya gönderdiği Nâmûs'tur (Cibril). Keşke senin davet ettiğin günlerde sana yardım etmek için genç olsaydım! Kavminin seni çıkaracakları zaman keşke hayâtta olsaydım!" Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki:

- "Onlar beni çıkaracaklar mı ki?" O da:

- "Evet. Senin getirdiğini getirmiş hiçbir kimse yoktur ki ona düşmanca davranılmasın (eziyete uğramasın). Şayet senin çıkarılacağın o güne yetişirsem sana yardım ederim," cevâbını verdi. Ondan sonra aradan çok geçmedi, Varaka vefat etti. Bir müddet vahy kesildi.[29] (Hadis'in geçtiği diğer yerler: 3392, 4953, 4955, 4956, 4957, 6982)

١٠٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيِّ، قَالَ وَهُوَ يُحَدِّثُ عَنْ فَتْرَةِ الْوَحْيِ، فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ: بَيْنَا أَنَا أَمْشِي إِذْ سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ السَّمَاءِ فَرَفَعْتُ بَصَرِي فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِرَاءٍ جَالِسٌ عَلَى كُرْسِيٍّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ، فَرُعِبْتُ مِنْهُ، فَرَجَعْتُ، فَقُلْتُ: زَمِّلُونِي، فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (يأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ) إِلَى قَوْلِهِ: (وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ) فَحَمِيَ الْوَحْيُ وَتَتَابَعَ.

100- İbnu Şihâb şöyle dedi: Bana Ebû Seleme ibnu Abdurrahmân haber verdi. Câbir ibnu Abdullah el-Ensari vahyin gelişinin bir müddet kesilmesinden bahsettiği hadisinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu söyledi:

"Ben (bir gün) yürürken gökyüzü tarafından bir ses işittim. Başımı kaldırdım ki Hırâ'da bana gelen melek gökyüzü ile yeryüzü arasında bir kürsî üzerinde oturmuş. Ondan korktum. Eve dönüp: 'Beni örtün' dedim. Bunun üzerine Allah Teâlâ **("Ey örtüye bürünen (Muhammed)! Kalk ve uyar.**

---

29 Bu hadisi şerif vahyin başlangıcını oluşturur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve se - leme önce yanlızlık sevdirilmiş sonra Hira dağındaki mağaraya çekilmiş sonrada vahy meleği gönderilmiştir. Vahy meleği gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem etkilenmiş korkmuş ve akabinde evine gelmiş, beni örtün demiştir. Hadiste Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin güzel ahlakı zikredilmiş ve eşi tarafından teskin edilmiştir. Sonra Varaka bin Nevfel'e gitmiş, Varaka, kendisine daha önceki peygamberlerden bahsetmiş ve kendisinin peygamber olduğunu ve başına bir çok şeyin geleceğini bildirmiştir.

Rabbını tekbir et. Elbiseni temizle. Günâhlardan uzak dur.”) âyetlerini indirdi. Artık vahiy kesilmeksizin devam etti.

Abdullah ibnu Yusuf ve Ebu Salih, Yahya ibnu Bukeyr’e bu hadiste mütabaat etmişlerdir. Hilâl ibnu Raddâd’da Zühri’den ona mütabaat etmişlerdir. Yûnus ve Ma’mer bu hadisi Zühri’den bir önceki hadise lâfzen mutabık olarak rivayet ettiler. Ancak “kalbi titredi” (korktu) ibaresi yerine “korku anında omuzu ile boynu arasındaki eti titredi” ibaresini kullandılar. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 4, 3238, 4922, 4923, 4924, 4925, 4926, 4954, 6214.)

١٠١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيِّ عَنْ يَحْيِ بْنِ كَثِيرٍ، سَأَلْتُ أَبَا سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمنِ عَنْ أَوَّلِ مَا نَزَلَ مِنَ الْقُرْآنِ قَالَ يأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُلْتُ يَقُولُونَ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ فَقَالَ أَبُو سَلَمَةَ سَأَلْتُ جَابِرَ بنَ عَبْدِ اللهِ عَنْ ذَلِكَ، وَقُلْتُ لَهُ مِثْلَ الَّذِي قُلْتَ، فَقَالَ جَابِرٌ لاَ أُحَدِّثُكَ إِلاَّ مَا حَدَّثَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: جَاوَرْتُ بِحِرَاءٍ فَلَمَّا قَضَيْتُ جِوَارِي هَبَطْتُ فَنُودِيتُ فَنَظَرْتُ عَنْ يَمِينِي فَلَمْ أَرَ شَيْئًا، وَنَظَرْتُ عَنْ شِمَالِي فَلَمْ أَرَ شَيْئًا، وَنَظَرْتُ أَمَامِي فَلَمْ أَرَ شَيْئًا، وَنَظَرْتُ خَلْفِي فَلَمْ أَرَ شَيْئًا؛ فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَرَأَيْتُ شَيْئًا، فَأَتَيْتُ خَدِيجَةَ فَقُلْتُ: دَثِّرُونِي وَصُبُّوا عَلَيَّ مَاءً بَارِدًا، قَالَ فَدَثَّرُونِي وَصَبُّوا عَلَيَّ مَاءً بَارِدًا، قَالَ فَنَزَلَتْ (يأَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ)

101- Yahya ibnu Ebî Kesîr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Seleme ibnu Abdurrahmân’a Kurân’da inen ilk âyeti sordum.

- Kurân’da ilk inen âyet ﴿ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴾ (Muddessir Suresi), diye cevap verdi. Ben de dedim ki:

- ﴿ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴾(Alak Suresi) âyeti olduğu bana bildirildi. Bunun üzerine Ebu Seleme şöyle dedi:

- Ben Cabir ibnu Abdullah’a: Kurân’da inen ilk âyet hangisidir? diye sordum. O da ﴿ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴾ diye cevap verdi. Ben de dedim ki:

Bana ﴿ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴾olduğu bildirildi. Câbir şöyle dedi:

- Ben sana ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bana haber verdiği bir şeyi haber veriyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ‘‘Ben Hira’da uzlete çekildim. Oradaki uzlet zamanımı bitirip aşağıya indim. Tam vadinin orta yerine gelmiştim ki birinin bana seslendiğini duydum. Önüme, arkama, sağıma ve soluma bakındım, ama kimseyi göremedim. Başımı yukarıya çevirdiğimde gökyüzü ile yeryüzü arasında bir arşın üze-

rinde oturmuş bir haldeki Cibril aleyhisselamı gördüm. Hemen Hadîce'nin yanına geldim ve: Beni örtün ve üzerime soğuk su dökün! dedim. Bu esnada şu âyetler indi: **«Ey örtüye bürünen (Muhammed!) kalk ve uyar. Rabbini tekbir et. (O'nu yücelt.)»** (Muddessir: 1-3)

الإسراء برسول الله صلى الله عليه وسلم إِلى السموات وفرض الصلوات

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Gece Semalara Yükseltilmesi Ve Namazların Farz Kılınması Babı

١٠٢ – حديث أَبِي ذَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: فُرِجَ عَنْ سَقْفِ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ، فَنَزَلَ جِبْرِيلُ فَفَرَجَ عَنْ صَدْرِي، ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءِ زَمْزَمَ، ثُمَّ جَاءَ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مُمْتَلِيءٍ حِكْمَةً وَإِيمَانًا فَأَفْرَغَهُ فِي صَدْرِي، ثُمَّ أَطْبَقَهُ، ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَعَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، فَلَمَّا جِئْتُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا قَالَ جِبْرِيلُ لِخَازِنِ السَّمَاءِ افْتَحْ، قَالَ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا جِبْرِيلُ، قَالَ: هَلْ مَعَكَ أَحَدٌ قَالَ: نَعَمْ مَعِي مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَوَ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ: نَعَمْ؛ فَلَمَّا فَتَحَ عَلَوْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَإِذَا رَجُلٌ قَاعِدٌ، عَلَى يَمِينِهِ أَسْوِدَةٌ وَعَلَى يَسَارِهِ أَسْوِدَةٌ، إِذَا نَظَرَ قِبَلَ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ يَسَارِهِ بَكَى، فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالابْنِ الصَّالِحِ، قُلْتُ لِجِبْرِيلَ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا آدَمُ، وَهذِهِ الأَسْوِدَةَ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ، فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ، وَالأَسْوِدَةُ الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ؛ فَإِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ ضَحِكَ، وَإِذَا نَظَرَ قِبَلَ شِمَالِهِ بَكَى حَتَّى عَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ فَقَالَ لِخَازِنِهَا افْتَحْ، فَقَالَ لَهُ خَازِنُهَا مِثْلَ مَا قَالَ الأَوَّلُ؛ فَفَتَحَ قَالَ أَنَسٌ فَذَكَرَ أَنَّهُ وَجَدَ فِي السَّموَاتِ آدَمَ وَإِدْرِيسَ وَمُوسَى وَعِيسَى وَإِبْرَاهِيمَ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَيْهِمْ، وَلَمْ يُثْبِتْ كَيْفَ مَنَازِلُهُمْ؛ غَيْرَ أَنَّهُ ذَكَرَ أَنَّهُ وَجَدَ آدَمَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا وَإِبْرَاهِيمَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ قَالَ أَنَسٌ، فَلَمَّا مَرَّ جِبْرِيلُ بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِإِدْرِيسَ قَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالأَخِ الصَّالِحِ فَقُلْتُ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا إِدْرِيسُ ثُمَّ مَرَرْتُ بِمُوسَى فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالأَخِ الصَّالِحِ؛ قُلْتُ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا مُوسَى ثُمَّ مَرَرْتُ بِعِيسَى فَقَالَ مَرْحَبَا بِالأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ؛ قُلْتُ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا عِيسَى ثُمَّ مَرَرْتُ بِإِبْرَاهِيمَ فَقَالَ مَرْحَبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالابْنِ الصَّالِحِ؛ قُلْتُ: مَنْ هذَا قَالَ: هذَا إِبْرَاهِيمُ صلى الله عليه وسلم

ثُمَّ عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ لِمُسْتَوَى أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الأَقْلاَمِ، فَفَرَضَ اللهُ عَلَى أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلاَةً، فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ حَتَّى مَرَرْتُ عَلَى مُوسَى، فَقَالَ: مَا فَرَضَ اللهُ لَكَ عَلَى أُمَّتِكَ قُلْتُ: فَرَضَ خَمْسِينَ صَلاَةً، قَالَ فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ، فَرَاجَعَنِي فَوَضَعَ شَطْرَهَا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقُلْتُ: وَضَعَ شَطْرَهَا؛ فَقَالَ: رَاجِعْ رَبَّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ، فَرَاجَعْتُ فَوَضَعَ شَطْرَهَا، فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ: ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ، فَرَاجَعْتُهُ، فَقَالَ: هِيَ خَمْسٌ وَهِيَ خَمْسُونَ لاَ يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ رَاجِعْ رَبَّكَ، فَقُلْتُ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي ثُمَّ انْطَلَقَ بِي حَتَّى انْتَهَى بِي إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى، وَغَشِيَهَا أَلْوَانٌ لاَ أَدْرِي مَا هِيَ ثُمَّ أُدْخِلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا فِيهَا حَبَايِلُ اللُّؤْلُؤِ، وَإِذَا تُرَابُهَا الْمِسْكُ.

102- Enes İbnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Zer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini haber vermiştir. "Ben Mekke'de iken evimin damı açıldı. Cibril inip benim göğsümü yardı. Sonra zemzem suyu ile yıkadı. Sonra içi iman ve hikmet dolu olan altından bir leğen getirip onu göğsüme boşalttı ve sonra da göğsümü kapattı. Sonra benim elimden tutup beni dünya semasına yükseltti. Dünya semasına vardığımda Cibril gökyüzünün bekçisine:

- Aç, dedi.

- Kimdir O?

- Cibril'dir.

- Beraberinde kimse var mı?

- Evet, yanımda Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem vardır.

- O'na gökyüzüne çıkması için haber gönderildi mi?

- Evet, dedi.

Açılınca dünya semasının üstüne çıktık. Bir de baktım ki bir adam oturmuş, sağında ve solunda her şeyden şahıslar vardır. Sağ tarafına bakınca gülüyor, sol tarafına bakınca ağlıyor.

O adam dedi ki:

- Merhaba salih peygamber ve salih oğul.

Ben Cibril'e:

- Bu kimdir? diye sordum.

- Bu Âdem'dır. Sağında ve solunda olan her şeyden şahıslar ise çocuklarının ruhlarıdır. O'nun sağ tarafında olanlar cennet ehli, sol tarafındaki

şeylerden şahıslar ise cehennem ehlidir. Sağına bakınca güler, soluna bakınca ağlar.

Cibril beni ikinci semaya çıkardı ve bekçisine: " Aç " dedi. Bekçi, ilk bekçinin söylediğini söyleyip açtı.

Enes dedi ki: Ebu Zer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin semalarda Âdem, İdris, Musa, İsa ve İbrahim'le –Allah'ın salât ve selamı onların üzerine olsun– karşılaştığını zikretti. Onların menzillerinin nasıl olduğunu tespit etmedi. Ancak Âdem'i dünya semasında, İbrahim'i ise altıncı semada bulduğunu zikretmiştir. Enes dedi ki: Cibril, Nebi sallallahu aleyhi ve selemle beraber İdris peygambere uğradı. İdris dedi ki:

- Merhaba salih peygamber ve salih kardeş. Ben dedim ki:

- Bu kimdir? Cibril dedi ki:

- Bu İdris'tir.

- Sonra Musa'ya uğradım. Musa dedi ki:

- Merhaba salih peygamber ve salih kardeş. Ben dedim ki:

- Bu kimdir? Cibril:

- Bu Musa'dır, dedi.

- Sonra İsa'ya uğradım. Dedi ki:

- Merhaba salih peygamber ve salih kardeş. Ben:

- Kimdir bu? dedim. Cibril:

- Bu İsa'dır, dedi. Sonra İbrahim'e uğradım. O da bana:

- Merhaba salih peygamber ve salih oğul, dedi. Ben dedim ki:

- Bu kimdir? Cibril:

- Bu İbrahim sallallahu aleyhi ve sellemdir, dedi.

İbnu Şihab dedi ki: Bana İbnu Hazm haber verip şöyle dedi: İbnu Abbas ve Ebu Habbe el-Ensari şöyle diyorlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sonra ben yükseklere çıkarıldım. Orada meleklerin Allah Subhânehû ve Teâlâ'nın taktir edip de onların da yazdıkları yazının sesini duyuyordum." İbnu Hazm ve Enes İbnu Malik dediler ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" Allah ümmetime elli vakit namazı farz kıldı. Geri döndüm ve Musa'ya rastladım. Musa dedi ki:

- Allah ümmetine neyi farz kıldı. Ben dedim ki:

- Elli vakit namazı farz kıldı. Musa dedi ki:

- Rabbine geri dön. Çünkü ümmetin buna güç yetiremez. Rabbime geri döndüm. Bir kısmını indirdi. Musa'ya gelip dedim ki:

- Rabbim bir kısmını indirdi. Musa dedi ki:

- Rabbine geri dön. Çünkü ümmetin buna güç yetiremez. Rabbime geri döndüm ve bir kısmını daha hafifletti. Musa'ya geri döndüm. Dedi ki:

- Rabbine geri dön. Çünkü ümmetin buna güç yetiremez. Rabbime geri döndüm Allahu Teâlâ şöyle buyurdu: "Namaz beş vakittir. Ancak elli vakit namaz sevabındadır. Benim katımda söz değiştirilmez." Musa'ya geri döndüm. O dedi ki:

- Rabbine geri dön. Ben dedim ki:

- Artık Rabbime karşı utanıyorum.

Sonra Cibril beni **Sidretul-Munteha**'ya kadar götürdü. Orayı öyle renkler kuşatmıştı ki onların ne olduklarını bilmiyorum. Sonra cennete girdirildim. İçinde inci dizileri vardı ve toprağı da misk idi.

١٠٣ – حديث مالِكِ بْنِ صَعْصَعَة رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَيْنَا أَنَا عِنْدَ الْبَيْتِ بَيْنَ النَّائِمِ وَالْيَقْظَانِ، وَذَكَرَ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ، فَأُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مُلِيءَ حِكْمَةً وَإِيمَانًا، فَشُقَّ مِنَ النَّحْرِ إِلَى مَرَاقِّ الْبَطْنِ، ثُمَّ غُسِلَ الْبَطْنُ بِمَاءِ زَمْزَمَ، ثُمَّ مُلِيءَ حِكْمَةً وَإِيمَانًا، وَأُتِيتُ بِدَابَّةٍ أَبْيَضَ دُونَ الْبَغْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ، الْبُرَاقُ، فَانْطَلَقْتُ مَعَ جِبْرِيل حَتَّى أَتَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا، قِيلَ مَنْ هذا قَالَ: جِبْرِيلُ؛ قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قَالَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ: نَعَمْ؛ قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ؛ فَأَتَيْتُ عَلَى آدَمَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ:

مَرْحَبًا بِكَ مِنِ ابْنٍ وَنَبِيٍّ، فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ قِيلَ: مَنْ هذَا قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قَالَ: مَحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم، قِيلَ: أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ؛ فَأَتَيْتُ عَلَى عِيسَى وَيَحْيَى فَقَالاَ:

مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخٍ وَنَبِيٍّ فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ الثَّالِثَةَ قِيلَ: مَنْ هذَا قِيلَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قِيلَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَأَتَيْتُ يُوسُفَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، قَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخٍ وَنَبِيٍّ فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ، قِيلَ: مَنْ هذَا قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قِيلَ: مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قِيلَ: نَعَمْ، قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَأَتَيْتُ عَلَى إِدْرِيسَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ

مَرْحَبًا مِن أَخٍ وَنَبِيٍّ فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ، قِيلَ: مَنْ هذَا قَالَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ قِيلَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ: نَعَمْ، قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَأَتَيْنَا عَلَى هرُونَ، فَسَلَّمتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ:

مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخٍ وَنَبِيٍّ فَأَتَيْنا عَلَى السَّمَاءِ السَّادِسَةِ، قِيلَ: مَنْ هذَا قِيلَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قَالَ: مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ المَجِيءُ جَاءَ فَأَتَيْتُ عَلَى مُوسَى فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ:

مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخٍ وَنَبِيٍّ، فَلَمَّا جَاوَزْتُ بَكَى، فَقِيلَ: مَا أَبْكَاكَ فَقَالَ: يَا رَبِّ هذَا الْغُلاَمُ الَّذِي بُعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِهِ أَفْضَلُ مِمَّا يَدْخلُ مِنْ أُمَّتِي فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ السَّابِعَةَ، قِيلَ: مَنْ هذَا قِيلَ: جِبْرِيلُ، قِيلَ: مَنْ مَعَكَ قِيلَ: مُحَمَّدٌ، قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ مَرْحَبًا بِهِ وَلَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَأَتَيْتُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنِ ابْنٍ وَنَبِيٍّ فَرُفِعَ لِيَ الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ، فَسَأَلْتُ جِبْرِيلَ، فَقَالَ:

هذَا الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ، يَصَلِّي فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ، إِذَا خَرَجُوا لَمْ يَعُودُوا إِلَيْهِ آخِرَ مَا عَلَيْهِمْ وَرُفِعَتْ لِي سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى، فَإِذَا نَبِقُهَا كَأَنَّهُ قِلاَلُ هَجَرٍ وَوَرَقُهَا كَأَنَّهُ آذَانُ الْفُيُولِ، فِي أَصْلِهَا أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ، نَهْرَانِ بَاطِنَانِ وَنَهْرَانِ ظَاهِرَانِ، فَسَأَلْتُ جِبْرِيلَ، فَقَالَ:

أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَفِي الْجَنَّةِ، وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ فَالنِّيلُ وَالْفُرَاتُ ثُمَّ فُرِضَتْ عَلَيَّ خَمْسُونَ صَلاَةً، فَأَقْبَلْتُ حَتَّى جِئْتُ مُوسَى، فَقَالَ:

مَا صَنَعْتَ قُلْتُ: فُرِضَتْ عَلَيَّ خَمْسُونَ صَلاَةً، قَالَ أَنَا أَعْلَمُ بِالنَّاسِ مِنْكَ، عَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ، وَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَلْهُ، فَرَجَعْتُ فَسَأَلْتُهُ، فَجَعَلَهَا أَرْبَعِينَ، ثُمَّ مِثْلَهُ، ثُمَّ ثَلاثِينَ، ثُمَّ مِثْلَهُ، فَجَعَلَ عِشْرِينَ، ثُمَّ مِثْلَهُ، فَجَعَلَ عَشْرًا، فَأَتَيْتُ مُوسَى فَقَالَ مِثْلَهُ، فَجَعَلَهَا خَمْسًا، فَأَتَيْتُ مُوسَى، فَقَالَ:

مَا صَنَعْتَ قُلْتُ: جَعَلَهَا خَمْسًا، فَقَالَ مِثْلَهُ، قُلْتُ: سَلَّمْتُ بِخَيْرٍ، فَنُودِيَ إِنِّي قَدْ أَمْضَيْت فَرِيضَتِي وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي وَأَجْزِي الْحَسَنَةَ عَشْرًا.

103- Mâlik ibnu Sa'sa'a -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kâbe'nin yanında uyurla uyanıklık arasında idim. –Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem burada iki kişinin arasında olan adamı, kastetti- İçi hikmet ve iman dolu altından yapılmış bir kap getirildi. Göğüsten karnın alt tarafına kadar yarıldı. Sonra karın Zemzem suyu ile yıkandı. Sonra hikmet ve îmân ile dolduruldu. Ve bana katırdan küçük, eşekten büyük beyaz bir hayvan getirildi ki, o Burak'tır. Akabinde ben Cibril ile beraber gittim. Dünya semasına geldiğimizde: Nihayet alt semâya vardık.

- Kim o? denildi. Cibril'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi. Cibril:

- Muhammed'dir, diye cevap verildi.

- Ona buraya gelsin diye davet gönderildi mi? diye soruldu. Cibril:

- Evet, dedi.

- Merhaba O'na, hoş gelmiş. Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir! denildi. Âdem'in yanına geldim ve O'na selâm verdim. O da:

- Merhaba sana, oğul ve Peygamber! dedi. Akabinde ikinci semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi. Cibril:

- Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir, dedi.

- Ona gelsin diye haber gönderildi mi? denildi. Cibril:

- Evet gönderildi, dedi.

- Merhaba O'na hoş geldi, safa geldi ve bu gelenin gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde ben İsâ ve Yahya Peygamberlerin yanına vardım. Onlar:

- Merhaba sana, kardeş ve peygamber! dediler. Sonra üçüncü semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, dedi.

- Beraberindeki kimdir? denildi. Cibril:

- O Muhammed'dir, dedi.

- Ona buraya gelmesi için davet gönderilmiş midir? denildi. Cibril:

- Evet, gönderilmiştir, dedi.

- Merhaba O'na ve bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde ben Yûsuf'un yanına vardım ve ona selâm verdim. O da:

- Kardeşim ve bir peygamber olan! Merhaba, hoş geldin! dedi. Sonra dördüncü semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, denildi.

- Beraberindeki kimdir? denildi. Cibril:

- Muhammed'dir, denildi.

- Ona mirâç[30] daveti gönderilmiş midir? denildi. Cibril:

- Evet, gönderilmiştir, dedi.

- Merhaba! Bu gelenin gelişi ne güzeldir! denildi. Ben İdris peygamberin yanına vardım ve ona selâm verdim. O da:

- Kardeşim ve bir peygamber olan! Merhaba, hoş geldin! dedi. Sonra beşinci semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, dedi.

- Beraberindeki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- Ona davet gönderilmiş midir? denildi. Cibril:

- Evet gönderilmiştir, dedi.

- Merhaba! Bu gelen kişinin gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde biz Harun'un yanına geldik. Ben ona selâm verdim.O da:

- Kardeşim ve bir peygamber olan! Merhaba, hoş geldin! dedi. Sonra altıncı semâya vardık.

---

30 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kâbe'de amcasının kızı Ümmühani bi - ti Ebi Talib'in evinde yatarken Cebrail gelip göğsünü yardı, kalbini Zemzem ile yıkadıktan sonra içine iman ve hikmet doldurdu. Burak adlı bineğe bindirilerek Beytü'l-Makdis'e getirildi. Burada İbrahim Aleyhisselam, Musa Aleyhisselam, İsa Aleyhisselam ve diğer bazı peygamberler tarafından karşılandı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem imam olarak diğer peygamberlere namaz kıldırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Beytü'l-Makdis'te kurulan bir Mirac'la ve yanında Cebrail olduğu halde göğe yükselmeye başladı. Göğün birinci katında Adem Aleyhisselam, ikinci katında İsa Aleyhisselam ve Yahya Aleyhisselam, üçüncü katında Yusuf Aleyhisselam, dördüncü katında İdris Aleyhisselam, beşinci katında Harun Aleyhisselam, altıncı katında Musa Aleyhisselam ve yedinci katında İbrahim Aleyhisselam ile görüştü. Cebrail ile birlikte yükseliş Sidretü'l-Münteha'ya kadar sürdü. Cebrail, "Buradan bir parmak ucu ileri geçecek olursam yanarım" diyerek Sidretü'l Münteha'da kaldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buradan itibaren Refref adlı başka bir binekle yükselişini sürdürdü. Bu yükseliş sırasında Cennet ve nimetlerini, Cehennem ve azabını müşahede etti. Sonunda Allah'ın huzuruna kabul edildi. Kendisine ümmetinden Allah'a şirk koşmayanların Cennet'e gireceği müjdelendi, Bakara suresinin son ayetleri verildi ve beş vakit namaz farzı kılındı. Yeniden Refref ile Sidretü'l-Münteha'ya, oradan Burak'la Kudüs'e, oradan da Mekke'ye döndürüldü.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, dedi.

- Beraberindeki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- O'na davet gönderilmiş midir? Bu gelen kişiye merhaba ve O'nun bu gelişi ne güzeldir! denildi. Akabinde ben Musa'nın yanına vardım ve ona selâm verdim. O da:

- Kardeşim ve bir peygamber olan! Merhaba, hoş geldin! dedi. Ben Musa'yı bırakıp geçince Mûsâ ağladı. Musa'ya:

- Neden ağlıyorsun, seni ağlatan nedir? denildi: Mûsâ:

- Yâ Rabbi! Benden sonra peygamber olarak gönderilen bu genç, O'nun ümmetinden cennete girecekler benim ümmetimden gireceklerden daha faziletlidir de ona ağlıyorum! dedi. Sonra yedinci semâya vardık.

- Kimdir o? denildi.

- Cibril'dir, dedi.

- Yanındaki kimdir? denildi.

- Muhammed'dir, denildi.

- O'na davet gönderilmiş midir? Merhaba! Bunun gelişi ne güzeldir! denildi. Daha sonra ben İbrahim peygamberin yanına vardım ve ona selâm verdim. O da:

- Bir oğul ve peygamber olan! Merhaba, hoş geldin! dedi. Sonra bana el-Beytu'l-Ma'mûr[31] yükseltildi. Ben Cibril'e bunu sordum. Cibril:

- Bu el-Beytu'l-Ma'mûr'dur, her gün onun içinde yetmiş bin melek namaz kılar, bundan çıktıkları zaman artık bu onların son girişidir, bir daha oraya dönmezler, dedi. Bana Sidretu'l-Munteha[32] da gösterildi. Bir de gördüm

---

31 **Beytu'l-Ma'mûr;** Ma'mûr, bayındır, bakımlı ev. Kâbe'nin üst hizasında bulu-nan bir yerdir. Diğer bir adı da "Durâh"dır. Beytü'l-Ma'mûr'dan Kuran'ı Kerîm'de şöyle bahsedilir: «Tür'a, yayılmış ince deri üzerine satır satır dizilmiş Kitâb'a, bayındır eve (beytü'l-ma'mûra), yükseltilmiş tavan gibi göğe, kaynayacak denize and olsun ki, Rabbi'nin azabı hiç şüphesiz gelecektir» (Tûr: 52/1-7). Allahû Teâlâ, Kuran-ı Kerîm'in bazı yerlerinde yemin ettiği gibi bu ayet-i kerîmede de Tûr Dağı'na, Kuran-ı Kerîm'e ve Beytü'l-Mâ'mûr'a yemin etmektedir. Buradaki yeminden maksad, bunların kıymetine işaret etmek ve değerlerini yükseltmektir.

32 Müntehâ kelimesi son, nihayet, bitiş anlamlarına gelmektedir. Sidre kelimesi de, ağaç anlamındadır. Sidretül-Müntehâ', "Cennetin uçlarındandır, üzerinde Sündüs ve İstebrekın Cennetlerinin etekleri vardır", diye açıklanmıştır. Sidr denilen bu ağaç Cennetin en üst kısmındadır. Eskilerin ve yenilerin ilminin ulaştığı son noktadır.

ki, sidre ağacının yemişleri sanki Yemen'in Hecer şehri testileri gibi; yaprakları ise fillerin kulakları gibidir. Sidre'nin dibinde dört nehir vardır: İki bâtın nehir, iki zahir nehir. Ben Cibril'e bunları sordum. Cibril:

- Bâtın olan iki nehir cennettedir. Zahir olan iki nehir ise Nîl ile Fırât nehirleridir, dedi. Sonra benim üzerime her gün elli namaz farz kılındı. Ben bunları kabul ettim ve Musa'ya geldim. Mûsâ:

- Ne yaptın? dedi.

- Üzerime elli namaz farz olundu, dedim. Mûsâ:

- Ben, insanları senden daha iyi biliyorum; ben Îsrâîl oğullarını sıkı bir denemeye tâbi tuttum. Senin ümmetin her gün elli namaza güç yetiremez. Onun için Rabbi'ne dön de hafifletmesini iste, dedi.

Ben de döndüm ve hafifletmeyi istedim. Rabbim namazları kırk yaptı. Sonra evvelki gibi Mûsâ'ya; akabinde Rabbime gidip yine hafifletme istedim. Sonra Rabbim namazları otuz yaptı. Sonra yine bundan önceki gibi Musa'ya; akabinde Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu sefer Rabbim namazları yirmi yaptı. Sonra yine Musa'ya ve akabinde Rabbime gidip hafifletme istedim. Bu sefer Rabbim namazları on yaptı. Sonra Musa'ya geldim. O da yine hafifletme istememi söyledi. Bu sefer Rabbim namazları beş yaptı. Akabinde Musa'ya geldim. Mûsâ:

- Ne yaptın? dedi.

- Rabbim namazları beş yaptı, dedim.

Mûsâ önceki gibi yine hafifletme istememi söyledi. Ben Musa'ya:

- Hayırla selâmette kal ben bu beşi kabul ediyorum, dedim. Akabinde Allah tarafından:

- Ben beş vakit namazla alakalı farzı, kullarımın yapması gerekeni tamamladım ve kullarıma ibadeti hafiflettim. Ben yapılan iyiliğe on katı ile ecir veririm." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3393, 3430, 3887)

١٠٤ – حديث ابنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي؛ مُوسَى، رَجُلاً آدَمَ طُوَالاً جَعْدًا كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنُوءَةَ؛ وَرَأَيْتُ عِيسَى رَجُلاً مَرْبُوعًا،

Arşın sağında yer almaktadır. Sidretü'l-Müntehâ' denilmesinin sebebi, buraya hem büyük meleklerin, hem de büyük peygamberlerin geçememesi ve burası hakkında bilgilerin yeterli olmamasıdır. Bunun için bu tabir kullanılmış ve beşerî, yani insanlara ait ilmin son sınırı diye de açıklanmıştır. Gerek peygamberlerin, gerekse diğer yaratılmışlardan her âlimin ilmi burada son bulur, ondan ileri geçemez.

مَرْبُوعَ الْخَلْقِ إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ، سَبِطَ الرَّأْسِ، وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ، وَالدَّجَّالَ فِي آيَاتٍ أَرَاهُنَّ اللهُ إِيَّاهُ، فَلاَ تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ

104- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mirâç[33] gecesinde Musa'yı esmer yüzlü, uzun boylu, kıvırcık saçlı bir şekilde gördüm. Musâ uzunluk ve esmerlik yönünden Şenûe kabilesinden biri gibidir. Îsâ'yı da gördüm: Ne uzun ne kısa, orta boyda, benzi kırmızı ile beyaza meyilli olup başı, düz ve uzun saçlı bir kimse idi. Allah'ın bana gösterdiği hayrete düşürücü daha birtakım âyetler-alametler arasında cehennem bekçisi Mâlik'i ve Deccâl'i de gördüm. Onunla birgün karşı karşıya geleceğin konusunda asla kuşku duyma.

Enes ve Ebû Bekra -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Melekler, Deccâl'in[34] Medine'ye girmesine engel olup Medine'yi korurlar" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3396)

---

33 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kâbe'de amcasının kızı Ümmühani binti Ebi Talib'in evinde yatarken Cebrail gelip göğsünü yardı, kalbini Zemzem ile yıkadıktan sonra içine iman ve hikmet doldurdu. Burak adlı bineğe bindirilerek Beytü'l-Makdis'e getirildi. Burada İbrahim Aleyhis selam, Musa Aleyhis selam, İsa Aleyhis selam ve diğer bazı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ler tarafından karşılandı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem imam olarak diğer Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem lere namaz kıldırdı.Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Beytü'l-Makdis'te kurulan bir Mirac'la ve yanında Cebrail olduğu halde göğe yükselmeye başladı. Göğün birinci katında Adem Aleyhis selam, ikinci katında İsa Aleyhis selam ve Yahya Aleyhis selam, üçüncü katında Yusuf Aleyhis selam, dördüncü katında İdris Aleyhis selam, beşinci katında Harun Aleyhis selam, altıncı katında Musa Aleyhis selam ve yedinci katında İbrahim Aleyhis selam ile görüştü. Cebrail ile birlikte yükseliş Sidretü'l-Münteha'ya kadar sürdü. Cebrail, "Buradan bir parmak ucu ileri geçecek olursam yanarım" diyerek Sidretü'l Münteha'da kaldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buradan itibaren Refref adlı başka bir binekle yükselişini sürdürdü. Bu yükseliş sırasında Cennet ve nimetlerini, Cehennem ve azabını müşahede etti. Sonunda Allah'ın huzuruna kabul edildi. Kendisine ümmetinden Allah'a şirk koşmayanların Cennet'e gireceği müjdelendi, Bakara suresinin son ayetleri verildi ve beş vakit namaz farzı kılındı. Yeniden Refref ile Sidretü'l-Münteha'ya, oradan Burak'la Kudüse, oradan da Mekke'ye döndürüldü.

34 Deccâl, "decl"in mübâlağa siğası olup "çok yalancı, aldatıcı, hilekâr" manasına ge - mektedir. O "Bu ümmetin âhir zamanında çıkacak Yahûdîlerden biri olup ilâhlık iddia edecektir." Yalancı olduğundan kendisine bu isim verilmiştir. Deccal kelimesi "Decl" kelimesinden alınmadır. Deve uyuz olduğunda katran ile boyanır ve buna "Decl" denir. Katrana "Düceyl" ve "Dücale" denir. Allah Teâla Deccal'in berabe-

rinde zuhur edecek harikalar ile kullarını imtihan edecektir. Kendisine icabet edenler için Deccal, göğe emir verip yağmur yağdıracak, yere emir verip bitki bitirecek, onları kendileri ve davarları yiyecek, hayvanları onlara semiz olarak dönecektir. Deccal'e icabet etmeyip, reddedenler için emredecekte kıtlık, hastalık, ölüm ile hayvanlarının kırılması, mallardan, canlardan ve mahsullerden eksilme isabet edecek. Mesih Deccal -Allah'ın laneti onun üzerine olsun- görünüş olarak ayıplar ve kusurlarla muttasıftır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Deccal'i hadislerinde, akl-ı selim sahiplerini şüphede bırakmayacak şekilde vasıflamıştır. İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet ediyor; "Şüphesiz Deccal, büyük ve kızıl bir bünyeye sahip, kıvırcık saçlı, tek gözü kör olup sanki yerinden fırlamış üzüm tanesi gibidir." İbnu Abbas'dan -Allah ondan razı olsun- rivayet edilen şu hadiste "Deccal'i ne çok esmer, ne de tam beyaz olmayan bir renkte, vücudunu irice gördüm. Saçları adeta ağaç dalları gibi birbirine girgin idi." Ubade ibnu Samit'in -Allah ondan razı olsun- hadisinde; "Kısa boylu, çarpık bacaklı, kıvırcık saçlı, tek gözlü, göz yuvası ne çukurdur, ne de şişkin." diye tarif ediliyor. İbnu Ömer'in -Allah ondan razı olsun- rivayetinde; "Gözlerinin arasında "Ke, fe, ra" harfleri yazılıdır ve Deccal'in işlerini çirkin gören herkes o yazıyı okuyabilir" "Deccal'in kulağı kesiktir." Sa'b ibnu Cusame -Allah ondan razı olsun- dedi ki; "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu işittim; "İnsanlar Deccal'i unutmadıkça, imamlar minberlerde ondan bahsi kesmedikçe Deccal meydana çıkmaz" Deccal, dinden gafil olunduğu ve ilimden yüz çevrildiği bir zamanda ortaya çıkar" Şüphesiz o, Allah'ın kullarına müptela kıldığı bir şahıstır. Allah'ın takdir ettiği miktarda, öldürdüğünü diriltecek, beraberinde dünya nimetleri zuhur edecek, cenneti, cehennemi ve iki nehri bulunacak, yeryüzünün hazineleri ona tabi olacak, göğe emredecek yağmur yağacak, yeryüzü ot bitirecek, bunun gibi şeyler Allah'ın takdiri ve dilemesi ile vuku bulacaktır. Şüphesiz onun fitnesi gerçekten büyüktür, akılları dehşete düşürür ve şaşkın halde bırakır. Onun mahluk olduğuna dair delilleri ve kusurlarını hali zayıf olanların düşünmesine fırsat bırakmadan işi yaygınlaşır ve onu tasdik eden böyle bir halde tasdik eder. Bu yüzden peygamberler –Allah'ın salat ve selamı onların üzerine olsun- onun fitnesinden sakındırmışlar, onun kusurlarını ve batıl olduğunu haber vermişlerdir. Ancak Tevfik ehli bunlarla aldanmaz ve onun yanındaki şeylerle tuzağa düşmezler. Onun yalancılığının delillerinden bu bahsedişimiz sebebiyle onun hali hakkındaki ilimde öne geçen kimse, Deccal kendisini öldürüp dirilttiği zaman; "Senin bu işin ancak, senin hakkındaki basiretimi artırdı" diyecektir. Abdullah ibnu Amr'ın -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden rivayet ettiği hadiste buyrulur ki: "Deccal ümmetim içinde çıkar ve kırk zaman bekler. Bilmiyorum kırk gün mü, kırk ay mı, kırk sene mi?" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazında Mesih Deccal'in fitnesinden sığınırdı. "Kim Kehf suresinin başından on ayet ezberlerse Deccal'in fitnesinden korunur" Ve bir rivayette; "Kim Kehf suresinin sonundan on ayet ezberlerse Deccal'in fitnesinden korunur, buyurmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim Deccal'i işitirse ondan uzaklaşsın. Allah'a yemin olsun ki, bir adam muhakkak ona gelir de, şüphesiz onu Mü'min zanneder ve onun şüphe verici işlerine aldanarak ona tabi oluverir." İsa aleyhisselam dünyaya inecek ve Deccal'i öldürecektir. Mesih Deccal'in, askerlerinin ve ona tabi olanların fitnesi böylece biter ve Allah fitne ateşlerini söndürür. İlk büyük fitne sona ermiştir.

١٠٥ – حديثُ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ مُجاهِدٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ، فَذَكَرُوا الدَّجَّالَ أَنَّهُ قَالَ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَافِرٌ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: لَمْ أَسْمَعْهُ وَلكِنَّهُ قَالَ أَمَّا مُوسَى كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ إِذِ انْحَدَرَ فِي الْوَادِي يُلَبِّي

105- Mucâhid'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bizler ibnu Abbâs'ın -Allah ondan ve babasından razı olsun- yanında idik. Bu arda orada bulunanlar Deccâl'dan bahsedip, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin: "Onun iki gözü arasında kâfir yazılıdır" buyurduğunu zikrettiler. Bunun üzerine İbnu Abbâs: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bu sözü işitmedim, dedi. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Musa aleyhisselamı Erzak Vadisi'ne indiğinde telbiye getirirken görür gibiyim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3355, 5913)

١٠٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ رَأَيْتُ مُوسَى وَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبٌ رَجِلٌ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنُوءَةَ، وَرَأَيْتُ عِيسَى فَإِذَا هُوَ رَجُلٌ رَبْعَةٌ أَحْمَرُ، كَأَنَّمَا خَرَجَ مِنْ دِيمَاسٍ، وَأَنَا أَشْبَهُ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ بِهِ، ثُمَّ أُتِيتُ بِإِنَاءَيْنِ فِي أَحَدِهِمَا لَبَنٌ، وَفِي الآخَرِ خَمْرٌ، فَقَالَ اشْرَبْ أَيَّهُمَا شِئْتَ، فَأَخَذْتُ اللَّبَنَ فَشَرِبْتُهُ، فَقِيلَ أَخَذْتَ الْفِطْرَةَ، أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَخَذْتَ الْخَمْرَ غَوَتْ أُمَّتُكَ

106- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mirac gecesinde Musa'yı gördüm. Baktım ki Mûsâ, Yemen'in Şenûe kabilesi erkeklerinden biri gibi uzun boylu, balık etli bir zâttır. İsa'yı da gördüm. Baktım ki, o, orta yapılı, sanki hamamdan çıkmış gibi al çehreli idi. Ben İbrâhîm'i de gördüm. Çocukları içinde İbrahim'e en çok benzeyeni benimdir. Sonra bana birinin içinde süt, diğerinde şarap bulunan iki kap getirildi. Cibril bana: Bunlardan hangisini istersen iç, dedi. Ben sütü aldım ve onu içtim. Bana: Fıtratı aldın. Eğer sen şarâbı almış olsaydın, ümmetin azgın olurdu, denildi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3394, 5576)

في ذكر المسيح بن مريم والمسيح الدجال

Meryem Oğlu İsa İle Mesih Deccalın Zikri Babı

١٠٧ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: ذَكَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَوْمًا بَيْنَ ظَهْرَي النَّاسِ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ، فَقَالَ: إِنَّ اللهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ، أَلاَ إِنَّ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ أَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيُمْنَى كَأَنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ

107- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün insanların arasında Mesîh Deccal'den bahsederek şöyle buyurdu:

"Şüphesiz Allah şaşı değildir. Dikkat edin ki, Mesih Deccal'in sağ gözü şaşıdır. Onun gözü sanki salkımından dışarı çıkmış, iri bir üzüm tânesi gibidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3057)

١٠٨ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَرَانِي اللَّيْلَةَ عِنْدَ الْكَعْبَةِ فِي الْمَنَامِ، فَإِذَا رَجُلٌ آدَمُ كَأَحْسَنِ مَا يُرَى مِنْ أُدْمِ الرِّجَالِ، تَضْرِبُ لِمَّتُهُ بَيْنَ مَنْكِبَيْهِ، رَجِلُ الشَّعَرِ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكِبَيْ رَجُلَيْنِ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هذَا فَقَالُوا: هذَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ، ثُمَّ رَأَيْتُ رَجُلاً وَرَاءَهُ جَعْدًا قَطِطًا، أَعْوَرَ الْعَيْنِ الْيُمْنَى، كَأَشْبَهِ مَنْ رَأَيْتُ بِابْنِ قَطَنٍ، وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى مَنْكِبَيْ رَجُلٍ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ، فَقُلْتُ: مَنْ هذَا فَقَالُوا الْمَسِيحُ الدَّجَّالُ

108- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Hayır vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İsâ aleyhisselam için "Kırmızı çehrelidir" demedi. Lâkin o, şöyle buyurdu:

"Ben uyumuştum, rüyâmda Kâbe'yi tavaf ediyordum. O esnada esmer, salıverilmiş düz saçlı bir kişi gördüm. İki kişi arasında onlara dayanarak Kâbe'yi tavaf ediyordu. Başı da su damlatıyordu veya başı su akıtıyordu. Ben:

- Bu kimdir? diye sordum.

- Meryem'in oğlu'dur, dediler. Ona yönelmek üzere yürüdüğüm sırada bir de kırmızı yüzlü, uzun boylu, başı kıvırcık saçlı, sağ gözü şaşı, börtlek gözlü yani sanki salkımından dışarı çıkmış iri bir üzüm tanesi. Orada bulunanlara:

- Bu kimdir? diye sordum.

- Bu, Deccâl'dir, dediler. Ona benzerlikçe insanların en yakın olanı İbnu Katan'dır."

١٠٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لَمَّا كَذَّبَتْنِي قُرَيْشٌ قُمْتُ فِي الْحِجْرِ فَجَلاَ اللهُ لِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ، فَطَفِقْتُ أُخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ

109- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın geceleyin beni Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürdüğünü söylediğimde Kureyş beni yalanlayınca, Mescid-i Harâm'a gidip Hicr'de ayakta durdum. Allah Azze ve Celle benimle Beytul-Makdis arasındaki perdeyi kaldırdı. Onların sordukları soruları Mescidi Aksâ'ya bakarak, onun alâmetlerinden Kureyş'e haber vermeye başladım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4710)

في ذكر سدرة المنتهى

Sidret-i Münteha'nın Zikri Babı

١١٠ – حديث ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي إِسْحقَ الشَّيْبَانِيّ، قَالَ: سَأَلْتُ زِرَّ بْنَ حُبَيْشٍ عَنْ قَوْلِ اللهِ تَعَالَى (فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ ما أَوْحَى) قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ مَسْعُودٍ أَنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ لَهُ سِتُّمِائَةِ جَنَاحٍ

110- Ebû İshâk eş-Şeybânî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Zırr ibnu Hubeyş'e Yüce Allah'ın şu kavlinden sordum:

«İşte o zaman araları, iki yay arası kadar, belki daha da yakın olmuş; o sırada da Allah, kuluna vahyedeceğini etmiştir.» Necm: 9-10

O şöyle dedi: Bize İbnu Mes'ûd: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Cibril'i[35] yaratılmış olduğu surette altı yüz kanatlı olarak gördü, diye bildirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4856, 4857)

---

35 İkrime, İbnu Abbas, Ebu Salih ve Reb'i ibnu Enes bu âyet-i kerimeyi şu şekilde izah etmişlerdir; "Muhammed'in kalbi, gördüğünü yalanlamadı. Yani, Muhammed Rabbini bizzat gözüyle görmedi. Allah onun kalbine nur verdi, o da kalbinin nuruyla Rabbini gördü. Abdullah ibnu Mes'ud ve Katade'ye göre ise bu ayeti kerime, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin, Cebrail'i kalbiyle gördüğünü beyan etmektedir. Abdullah ibnu Mesud bu âyeti izah ederken şöyle demiştir: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cebrail'i ipekten bir elbise içinde gördü. O, gökle yer arasını doldurmuştu. [Tirmizi, K.Tefsir el-Kur'anf Sure: 53, Hadis no: 3283] Allah Teâlâ'yı gözler dünyada görmeyecek, âhirette görecektir. Hz. Aişe: "Gözler onu

معنى قول الله عز وجل: (ولقد رآه نزلة أخرى)، وهل رأى النبي صلى الله عليه وسلم ربه ليلة الإسراء

Allah Azze ve Celle'nin Yemin Olsun Ki, Onu Bir Başka İnişte De Gördü Ayet-i Kerimesinin Manası Ve Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in İsra Gecesi Rabbini Görüp Görmediği Babı

١١١ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ يَا أُمَّتَاهْ هَلْ رَأَى مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم رَبَّهُ فَقَالَتْ لَقَدْ قَفَّ شَعَرِي مِمَّا قُلْتَ، أَيْنَ أَنْتَ مِنْ ثَلَاثٍ مَنْ حَدَّثَكَهُنَّ

---

göremez o ise bütün gözleri görür." (En'am 103) âyetini delil göstererek bu görüşü beyan etmiştir. Mesruk ediyor ki: "Ben, Aişe'ye (Allah onlardan razı olsun) dedim ki: "Ey anneciğim, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Rabbini gördü mü?" Aişe şöyle dedi: "Söylediğin söz tüylerimi ürpertti. Sen şu üç şeyi bilmez misin ki, kim bunların meydana geldiğini sana söylerse yalan söylemiştir. Kim sana " Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Rabbini gördü." derse şüphesiz ki o yalan söylemiştir." Aişe bu sözlerden sonra şu âyetleri okudu. "Gözler onu görmez, o ise bütün gözleri görür.» [En'am Suresi, âyet: 103] "Allah bir insanla ancak vahiyle veya perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderir de izniyle ona dilediğini vahyedir. [Şura 51] Aişe sözlerine devamla şöyle dedi: "Yine kim sana yarın ne olacağını bildiğini söylerse şüphesiz ki o yalan söylemiş olur." Sonra şu âyeti okudu: "Hiçbir kimse yarın ne kazanacağını bilmez. [Lokman Suresi, âyet: 34] Yine kim sana: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir şey gizledi" derse şüphesiz ki o yalan söylemiştir." demiş ve şu âyeti okumuştur: "Ey peygamber, Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer yapmazsan Allah'ın peygamberliğini tebliğ etmemiş olursun. Allah seni insanlardan korur. Şüphesiz ki Allah, kâfiler topluluğunu hidayete erdirmez.» [Maide: 67] Hz. Aişe sözlerine devamla şöyle demiştir: " Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem rabbini görmedi. Fakat o, Cebrail aleyhisselamı kendi asli suretinde iki kere gördü. [Buharı, K. Tefsir el-Kur'an sure 53, bab:l] Abdullah ibnu Şekik diyor ki: "Ben, Ebu Zer'e dedim ki: "Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin zamanına yetişmiş olsaydım ben ona bir şey sorardım." Ebu Zer: "Ondan neyi sorardın?" dedi. Abdullah da: "Ey Allah'ın Resulü, sen Rabbini gördün mü?" diye sorardım." dedi. Ebu Zer dedi ki: "Ben onu sordum, o da: "Ben nur olarak gördüm." dedi. [Müslim, K.el-İman, bab: 292, Hadis no: 178] Diğer bir rivayette: "O nurdur, o bana nasıl gösterilecek? [Müslim, K. el-îman, bab: 292, Hadis no: 178] diye cevap verdiği bildirilmektedir. Yani, benim, onun zatını görmeme nuru engel oldu. Görüldüğü gibi bu rivayetler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin dünyada iken Allah'ı kalb gözüyle gördüğünü beyan etmektedirler. Allah Teâlâ'nın, âhirette görüleceğini beyan eden sahih hadisler rivayet edilmiştir. Bunlar Ebu Said el-Hudrî, Ebu Hureyre, Enes ibnu Mâlik, Süheyb-i Rûmî ve Bilal-i Habeşîdir. (Allah onlardan razı olsun)

فَقَدْ كَذَبَ: مَنْ حَدَّثَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا صلى الله عليه وسلم رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ كَذَبَ، ثُمَّ قَرَأَتْ (لاَ تُدْرِكُهُ الأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ)، (وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللهُ إِلاَّ وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ)؛ وَمَنْ حَدَّثَكَ أَنَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي غَدٍ فَقَدْ كَذَبَ، ثُمَّ قَرَأَتْ (وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا)؛ وَمَنْ حَدَّثَكَ أَنَّهُ كَتَمَ فَقَدْ كَذَبَ، ثُمَّ قَرَأَتْ (يَأَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ) الآيَةَ؛ وَلكِنَّهُ رَأَى جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ فِي صُورَتِهِ مَرَّتَيْنِ

111- Mesrûk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Aişe'ye şöyle dedim:

- Ey anneciğim! Muhammed (s.a.v), Rabbini gördü mü?

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle cevap verdi:

- Bu söylediğin sözden ötürü tüylerim diken diken oldu. Her kim şu üç sözü söylerse muhakkak yalan söylemiştir: Her kim Muhammed, Rabb'ini gördü derse, muhakkak yalan söylemiştir.

Sonra Âişe şu âyetleri okudu: **«Gözler O'nu idrak edemez; fakat O, bütün gözleri idrak eder. O, Latif'tir, her şeyden haberdârdır.»** (Enâm: 103) **«Allah'ın bir insanla karşılıklı konuşması asla olacak şey değildir. Ancak ya vahiy yoluyla, ya da perde arkasından konuşur.»** (Şûrâ 51) Her kim sana, yarın ne olacağını bilirim derse, muhakkak o yalan söylemiştir.

Sonra Aişe şu âyeti okudu: **«Hiç kimse, yarın ne kazanacağını bilmez.»** (Lokmân: 34)

Her kim sana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vahyi gizlediğini söylerse, muhakkak o yalan söylemiştir.

Sonra Aişe şu âyeti okudu: **«Ey Peygamber! Rabbinden sana indirilen âyetleri teblîğ et. Eğer bunu yapmazsan, Rabbinin peygamberliğini yapmamış olursun.»** (Mâide: 67)

Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cibrîl aleyhisselamı kendi sûretinde iki kere gördü.

١١٢ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ مَنْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَأَى رَبَّهُ فَقَدْ أَعْظَمَ، ولكِنْ قد رَأى جِبْرِيلَ فِي صُورَتِهِ، وَخَلْقُهُ سَادٌّ مَا بَيْنَ الأُفُقِ

112- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Her kim Muhammed'in Rabbini gördüğünü iddia ederse çok büyük bir işin altına girmiştir. Ancak iki ufkun arasını kaplamış bir şekilde Cibril'i kendi sûretinde görmüştür. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3235, 4612, 4855, 7380, 7531)

إثبات رؤية المؤمنين في الآخرة ربهم سبحانه وتعالى

Müminlerin Ahirette Allah Azze ve Celleyi Göreceklerini İspat Babı

١١٣ – حديث أَبِي مُوسَى، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: جَنَّتَانِ مِنْ فِضَّةٍ آنِيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَجَنَّتَانِ مِنْ ذَهَبٍ، آنِيَتُهُمَا وَمَا فِيهِمَا، وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى رَبِّهِمْ إِلاَّ رِدَاءُ الْكِبْرِ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ

113- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki cennet vardır ki, bunların kapları ve içlerinde bulunan şeyler hep gümüştendir. İki cennet daha vardır ki onun da kapları ve içinde bulunan şeyler altındandır. Adn cennetindeki cennetliklerle bunların kendi Rabb'lerine bakmaları arasında, Allah'ın vechi üzerindeki büyüklük ridâsından başka bir şey bulunmayacaktır."

معرفة طريق الرؤية

Rabbı Görmenin Yolunu Bilme Babı

١١٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّاس قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ: هَلْ تُمَارُونَ فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ قَالُوا لاَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: فَهَلْ تمَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ قَالُوا لاَ يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذلِكَ يُحْشَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ مَنْ كَانَ يَعْبدُ شَيْئًا فَلْيَتْبَعْهُ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الشَّمْسَ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الْقَمَر، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَّبِعُ الطَّوَاغِيتَ وَتَبْقَى هذِهِ الأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا، فَيَأْتِيهِمُ اللهُ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ هذَا مَكَانُنَا حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا، فَإِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ، فَيَأْتِيهِمُ اللهُ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ، فَيقُولُونَ أَنْتَ رَبُّنَا، فَيَدْعُوهُمْ، وَيُضْرَبُ الصِّرَاطُ بَيْنَ ظَهْرَانَيْ جَهَنَّمَ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يَجُوزُ مِنَ الرّسُلِ بِأُمَّتِهِ، وَلاَ يَتَكَلَّمُ يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ إِلاَّ الرُّسُلُ، وَكَلاَمُ الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ اللهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ، وَفِي جَهَنَّمَ كَلاَلِيبُ مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ، هَلْ رَأَيْتُمْ شَوْكَ السَّعْدَانِ قَالُوا نَعَمْ، قَالَ: فَإِنَّهَا مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدانِ، غَيْرَ أَنَّهُ لاَ يَعْلَمُ قَدْرَ عِظَمِهَا إِلاَّ اللهُ، تَخْطَفُ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ، فَمِنْهُمْ مَنْ يُوبَقُ بِعَمَلِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يُخَرْدَلُ ثُمَّ يَنْجُو، حَتَّى إِذَا أَرَادَ اللهُ

رَحْمَةَ مَنْ أَرَادَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ أَمَرَ اللهُ الْمَلاَئِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللهَ، فَيُخْرِجُونَهُمْ، وَيَعْرِفُونَهُمْ بِآثَارِ السُّجُودِ، وَحَرَّمَ اللهُ عَلَى النَّارِ أَنْ تَأْكُلَ أَثَرَ السُّجُودِ، فَيَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ، فَكُلُّ ابْنِ آدَمَ تَأْكُلُهُ النَّارُ إِلاَّ أَثَرَ السُّجُودِ؛ فَيَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ قَدِ امْتَحَشُوا، فَيُصَبُّ عَلَيْهِمْ مَاءُ الْحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحِبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ؛ ثُمَّ يَفْرُغُ اللهُ مِنَ الْقَضَاءِ بَيْنَ الْعِبَادِ، وَيَبْقَى رَجُلٌ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَهُوَ آخِرُ أَهْلِ النَّارِ دُخُولاً الْجَنَّةَ، مُقْبِلاً بِوَجْهِهِ قِبَلَ النَّارِ، فَيَقُولُ يَا رَبِّ اصْرِفْ وَجْهِي عَنِ النَّارِ، قَدْ قَشَبَنِي رِيحُهَا، وَأَحْرَقَنِي ذَكَاؤُهَا، فَيَقُولُ هَلْ عَسِيْتَ إِنْ فُعِلَ ذَلِكَ بِكَ أَنْ تَسْأَلَ غَيْرَ ذَلِكَ فَيَقُولُ لاَ وَعِزَّتِكَ، فَيُعْطِي اللهَ مَا يَشَاءُ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ؛ فَيَصْرِفُ اللهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ فَإِذَا أَقْبَلَ بِهِ عَلَى الْجَنَّةِ رَأَى بَهْجَتَهَا، سَكَتَ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَسْكُتَ، ثُمَّ قَالَ يَا رَبِّ قَدِّمْنِي عِنْدَ بَابِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ اللهُ لَهُ، أَلَيْسَ قَدْ أَعْطَيْتَ الْعُهُودَ وَالْمَوَاثِيقَ أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنْتَ سَأَلْتَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لاَ أَكُونَنَّ أَشْقَى خَلْقِكَ؛ فَيَقُولُ فَمَا عَسِيْتَ إِنْ أُعْطِيتَ ذَلِكَ أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَهُ فَيَقُولُ لاَ وَعِزَّتِكَ لاَ أَسْأَلُ غَيْرَ ذَلِكَ؛ فَيُعْطِي رَبَّهُ مَا شَاءَ مِنْ عَهْدٍ وَمِيثَاقٍ، فَيُقَدِّمُهُ إِلَى بَابِ الْجَنَّةِ، فَإِذَا بَلَغَ بَابَهَا فَرَأَى زَهْرَتَهَا، وَمَا فِيهَا مِنَ النَّضْرَةِ وَالسُّرُورِ فَيَسْكُتُ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَسْكُتَ، فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَدْخِلْنِي الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ اللهُ: وَيْحَكَ يَا ابْنَ آدَمَ مَا أَغْدَرَكَ أَلَيْسَ قَدْ أَعْطَيْتَ الْعُهُودَ وَالْمَوَاثِيقَ أَنْ لاَ تَسْأَلَ غَيْرَ الَّذِي أُعْطِيتَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لاَ تَجْعَلْنِي أَشْقَى خَلْقِكَ، فَيَضْحَكُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ، ثُمَّ يَأْذَنُ لَهُ فِي دُخُولِ الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ تَمَنَّ، فَيَتَمَنَّى، حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ أُمْنِيَّتُهُ، قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: مِنْ كَذَا وَكَذَا أَقْبَلَ يُذَكِّرُهُ رَبُّهُ؛ حَتَّى إِذَا انْتَهَتْ بِهِ الأَمَانِيُّ قَالَ اللهُ تَعَالَى: لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ

114- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar ey Allah'ın Rasûlü! Kıyamet günü Rabbimizi görecekmiyiz? dediler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hiçbir bulut olmadığı zaman dolunayı görmede birbirinizle itişip kakışırmısınız? buyurdu. Hayır, ey Allah'ın Rasûlü dediler, Allah Rasûlü dedi ki: Bulut olmadığı zaman güneşi görmede birbirinizle itişip kakışır mısınız? Hayır dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İşte sizlerde Rabbinizi öylece göreceksiniz." Kıyamet günü insanlar toplanırlar ve Allah azze ve celle onlara der ki: Her kim neye tapıyor idiyse ona tabi olsun. Onlardan kimi güneşe, kimisi aya, kimide tagutlara tâbi olur. Bu ümmet kalır ve içlerinde münafıklar vardır. Allah

azze ve celle onlara gelip der ki: Ben sizin Rabbinizim. Onlar derler ki: Rabbimiz gelene kadar burası bizim mekânımızdır. Rabbimiz geldiğinde biz O'nu tanırız. Allah azze ve celle, onlara gelip der ki: Ben sizin Rabbinizim. Onlar sen, bizim Rabbimizsin derler. Allah azze ve celle onları çağırır. Sırat köprüsü cehennemin orta yerine kurulur. Peygamberler içinde ümmetiyle ordan ilk geçecek ben olurum. O gün peygamberlerin sözü " Allahumme sellim, sellim" (Allah selâmet ver, selâmet ver) Cehennemde sa'dân dikenine benzer kancalar vardır. Sizler sa'dân dikenini gördünüz mü? Evet dediler. O tıpkı sa'dân dikeni gibidir. Ancak, onun ne kadar büyük olduğunu Allah bilir. Bu kancalar, insanları amellerinden dolayı kaparlar. Onlardan kimi ameli sebebiyle helâk olur, kimi de hardal tanesi gibi ezildikten sonra kurtulur. Allah azze ve celle cehennem ehlinden rahmet etmek istediğinde meleklerine, Allah'a ibadet edenleri çıkarmalarını emreder. Melekler onları çıkarırlar. Onları secde izlerinden tanırlar. Allah azze ve celle cehenneme secde izini yemeyi, onu yakmayı haram kılmıştır. Onlar cehennemden çıkarlar. Cehennem Adem oğullarının secde izi hariç bütününü yer. Bunlar cehennemden kavrulup kapkara olarak çıkarlar. Üzerlerine hayat suyu dökülür. Selin uğradığı tohum gibi biterler. Sonra Allah azze ve celle kulları arasında ki hükmünü tamamlar. Cennet ile Cehennem arasında bir adam kalır. O ise cehennem ehlinden cennete girecek olan sonuncu şahıstır. O şahıs, yüzü cehennem tarafına çevrilmiş bir halde der ki: Ey Rabbim! Yüzümü ateşten döndür. Onun kokusu beni zehirledi ve onun parlaklığı beni yakıyor. Allah azze ve celle der ki: Dediğin yapılırsa bundan başka bir şey istemeyecek misin? Adam, izzetine yemin olsun ki hayır der. Allah azze ve celle o ahd ve misaktan ona dilediğini verir. Allah onun yüzünü cehennemden uzaklaştırır. O şahsın yüzü cennete döndürüldüğünde, cennetin görkemini, cennet ehlinin sevincini görür. Allah'ın dilediği kadar susar. Sonra der ki: Ey Rabbim! Beni cennetin kapısına yaklaştır. Allah azze ve celle ona der ki: Daha önce istediğin şeyler dışında başka bir şey istemeyeceğine dair ahd ve mîsak vermemiş miydin? Adam dedi ki: Ey Rabbim! İnsanların en mutsuzu, sıkıntı çekeni ben olmayayım. Allah azze ve celle derki: Umarım bu istediğini verdiğimde, başka bir şey istemeyesin. Ahd ve mîsaktan dilediğini verir ve onu cennetin kapısına yaklaştırır. Cennetin kapısına geldiğinde, orada ki güzelliği, parıltı ve mutluluğu görür. Allah'ın susmasını dilediği kadar susar. Der ki: Ey Rabbim! Beni cennetine girdir. Allah azze ve celle der ki: Sana yazıklar olsun ey Âdemoğlu, sen ne sözünde durmaz kimsesin! Verdiğimden başka bir şey istemeyeceğine dair ben senden ahd ve mîsak almamış mıydım? Adam der ki: Ey Rabbim! Ben yarattıklarının en mutsuzu, en sıkıntı çekeni olmayayım. Onun bu sözünden dolayı Allah azze ve celle güler. Sonra o kimseye cennete girmesine izin verilir. Allah azze ve celle ona der ki: Temenni et, O'da temenni eder. Hatta onun temennileri, istekleri bitince Allah azze ve

celle ona bunu ve bunuda iste diye ona hatırlatmada bulunur. İstekleri bitince Allah Teâlâ ona der ki: Bu istediklerin ve bununla beraber bir misli verildi.''

Ebu Said el- Hudri, Ebu Hureyre'ye -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Allah azze ve celle dedi ki: Bu ve bunun on misli sana verilmiştir.'' Ebu Hureyre dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin '' Bu ve bununla beraber bir misli sana verildi'' sözünden başkasını ezberlemedim. Ebu Said dedi ki: Ben onu şöyle derken işittim: Bu ve bunun on misli sana verildi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 806, 6573, 7437)

١١٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ: هَلْ تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ إِذَا كَانَتْ صَحْوًا قُلْنَا لاَ قَالَ: فَإِنَّكُمْ لاَ تُضَارُونَ فِي رُؤْيَةِ رَبِّكُمْ يَوْمَئِذٍ إِلاَّ كَمَا تُضَارُونَ فِي رُؤْيَتِهِمَا ثُمَّ قَالَ: يُنَادِي مُنَادٍ: لِيَذْهَبْ كُلُّ قَوْمٍ إِلَى مَا كَانُوا يَعْبُدُونَ، فَيَذْهَبُ أَصْحَابُ الصَّلِيبِ مَعَ صَلِيبِهِمْ، وَأَصْحَابُ الأَوْثَانِ مَعَ أَوْثَانِهِمْ، وَأَصْحَابُ كُلِّ آلِهَةٍ مَعَ آلِهَتِهِمْ، حَتَّى يَبْقَى مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللهَ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، وَغُبَّرَاتٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، ثُمَّ يُؤْتَى بِجَهَنَّمَ تُعْرَضُ كَأَنَّهَا سَرَابٌ، فَيُقَالُ لِلْيَهُودِ: مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ قَالُوا كُنَّا نَعْبُدُ عُزَيْرَ ابْنَ اللهِ، فَقَالَ كَذَبْتُمْ، لَمْ يَكُنْ للهِ صَاحِبَةٌ وَلاَ وَلَدٌ، فَمَا تُرِيدُون قَالُوا نُرِيدُ أَنْ تَسْقِيَنَا، فَيُقَالُ اشْرَبُوا، فَيَتَسَاقَطُونَ فِي جَهَنَّمَ ثُمَّ يُقَالُ لِلنَّصَارَى مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ فَيَقُولونَ كُنَّا نَعْبُدُ الْمَسِيحَ ابْنَ اللهِ، فَيُقَال كَذَبْتُمْ لَمْ يَكُنْ للهِ صَاحِبَةٌ وَلاَ وَلَدٌ، فَمَا تُرِيدُونَ فَيَقُولُونَ نُرِيدُ أَنْ تَسْقِيَنَا، فَيُقَالُ اشْرَبُوا، فَيَتَسَاقَطُونَ فِي جَهَنَّمَ حَتَّى يَبْقَى مَنْ كَانَ يَعْبُدُ اللهَ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ، فَيُقَالُ لَهُمْ مَا يَحْبِسُكُمْ وَقَدْ ذَهَبَ النَّاس فَيَقُولُونَ فَارَقْنَاهُمْ وَنَحْنُ أَحْوَجُ مِنَّا إِلَيْهِ الْيَوْمَ، وَإِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي: لِيَلْحَقْ كلُّ قَوْمٍ بِمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ وَإِنَّمَا نَنْتَظِرُ رَبَّنَا؛ قَالَ فَيَأْتِيهِمُ الْجَبَّارُ، فِي صُورَةٍ غَيْرَ صُورَتِهِ الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ؛ فَيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُون أَنْتَ رَبُّنَا فَلاَ يُكَلِّمُهُ إِلاَّ الأَنْبِيَاءُ، فَيَقُولُ هَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَه آيَةٌ تَعْرِفُونَهُ فَيَقُولُونَ السَّاقُ؛ فَيَكْشِفُ عَنْ سَاقِهِ، فَيَسْجُدُ لَهُ كُلُّ مُؤْمِنٍ، وَيَبْقَى مَنْ كَانَ يَسْجُدُ للهِ رِيَاءً وَسُمْعَةً؛ فَيَذْهَبُ كَيْما يَسْجُدَ فَيَعُودُ ظَهْرُهُ طَبَقًا وَاحِدًا، ثُمَّ يُؤْتَى بِالْجِسْمِ فَيُجْعَلُ بَيْنَ ظَهْرَيْ جَهَنَّمَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا الْجِسْرُ قَالَ مَدْحَضَةٌ مَزِلَّةٌ عَلَيْهِ خَطَاطِيفُ وَكَلاَلِيبُ، وَحَسَكَةٌ مُفَلْطَحَةٌ لَهَا شَوْكَةٌ عُقَيْفَاءُ تَكُونُ بِنَجْدٍ يُقَالُ لَهَا السَّعْدَانُ الْمُؤْمِنُ عَلَيْهَا كَالطَّرْفِ

وَكَالْبَرْقِ وكَالرِّيحِ، وَكَأَجَاوِيدَ الْخَيْلِ وَالرِّكَابِ، فَنَاجٍ مُسَلَّمٌ، وَنَاجٍ مَخْدُوشٌ، وَمَكْدُوسٌ فِي نَارِ جهَنَّمَ، حَتَّى يَمُرَّ آخِرُهُمْ يُسْحَبُ سَحْبًا فَمَا أَنْتُمْ بِأَشَدَّ لِي مُنَاشَدَةً فِي الْحَقِّ قَدْ تبَيَّنَ لَكُمْ مِنَ الْمؤْمِنِ يَوْمَئِذٍ لِلْجبَّارِ فإِذَا رَأَوْا أَنهُمْ قَدْ نَجوْا وَبَقِيَ إِخْوَانُهُمْ، يَقولُونَ رَبَّنَا إِخْوَانُنَا كَانُوا يُصَلُّونَ مَعَنَا وَيَصُومُونَ مَعَنَا وَيَعْمَلُونَ مَعَنَا؛ فَيَقُولُ اللهُ تَعَالَى اذْهَبُوا فَمَنْ وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ دِينَارٍ مِنْ إِيمَانٍ فَأَخرِجُوهُ، وَيُحَرِّمُ اللهُ صُوَرَهمْ عَلَى النَّارِ، فَيَأْتُونَهُمْ وَبَعْضُهُمْ قَدْ غَابَ فِي النَّارِ إِلَى قَدَمِهِ وَإِلَى أَنْصَافِ سَاقَيْهِ، فَيُخْرِجُونَ مَنْ عَرَفوا ثُمَّ يَعُودُونَ فَيَقُولُ اذْهَبُوا فَمَنْ وَجَدْتُم فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ نِصْفِ دِينَارٍ فَأَخْرِجُوهُ؛ فَيُخْرِجُونَ مَنْ عَرَفُوا ثُمَّ يَعُودُونَ فَيَقُولُ اذْهَبُوا فَمَنْ وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مِنْ إِيمَانٍ فَأَخرِجُوهُ؛ فَيُخْرِجُونَ مَنْ عَرَفُوا

قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَإِنْ لَمْ تُصَدِّقُونِي فَاقْرَءُوا (إِنَّ اللهَ لاَ يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا) فَيَشْفَعُ النَّبِيُّونَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَالْمُؤْمِنُونَ فَيَقُولُ الْجَبَّارُ بَقِيَتْ شَفَاعَتِي، فَيَقْبِضُ قَبْضَةً مِنَ النَّارِ فَيُخْرِجُ أَقْوَامًا قَدِ امْتُحِشُوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهَرٍ بِأَفْوَاهِ الْجَنَّةِ يُقَالُ لَهُ مَاءُ الْحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ فِي حَافَتَيهِ كَمَا تَنْبُتُ الْحِبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ قَدْ رَأَيْتُمُوهَا إِلَى جَانِبِ الصَّخْرَةِ إِلَى جَانِبِ الشَّجَرَةِ، فَمَا كَانَ إِلَى الشَّمْسِ مِنْهَا كَانَ أَخْضَرَ، وَمَا كَان مِنْهَا إِلَى الظِّلِّ كَانَ أَبْيَضَ فَيَخْرُجُونَ كَأَنَّهُمُ اللُّؤْلُؤُ، فَيُجعَلُ فِي رِقَابِهِم الْخَوَاتِيمُ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ، فَيَقُولُ أَهْلُ الْجَنَّةِ هؤُلاَءِ عُتَقَاءُ الرَّحْمنِ أَدْخَلَهُمُ الْجَنَّةَ بَغيْرِ عَمَلٍ عَمِلُوهُ، وَلاَ خَيْرٍ قَدَّمُوهُ، فَيُقَالُ لَهُمْ لَكُمْ مَا رَأَيْتُمْ وَمِثْلُهُ مَعَهُ

115- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Biz:

Yâ Rasûlallah, kıyamet gününde bizler Rabb'imizi görecek miyiz? diye sorduk.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizler gökyüzünde bulut olmadığı zaman Güneş'i ve Ay'ı görmek için birbirinizle sıkışıp darlığa düşer misiniz?" buyurdu.

Biz: Hayır sıkışmayız, dedik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şübhesiz sizler Güneş ile Ay'ı görmekte birbirinizle sıkışıp darlığa düşmediğiniz gibi, o gün Rabb'inizi görmekte de hiç birbirinizle sıkışıp darlığa düşmeyeceksiniz" buyurdu. Sonra şöyle devam etti:

"Herbir kavmin dünyâda ibâdet edegeldiği şeye gitmesi için bir nidâcı nida eder. Bunun üzerine haç sahibleri, yânı salibe tapanlar salîbleriyle, put-

ların sahihleri olan putperestler putlarıyle, herbir mabudun sahibleri de kendi mabûdlarıyle giderler. Nihayet iyi olsun, fâcir olsun, hakk üzere kalan kitâb ehlinin bakıyyeleri olsun, Allah Taâlâ'ya ibâdet etmekte olanlar kalır. Sonra cehenneme getirilirler, cehennem onlara gösterilir ki, sanki cehennem onların nazarında birbirini kırıp geçiren bir serâbdır. Yahudiler'e:

– Sizler kime tapardınız? diye sorulacak. Onlar:

– Biz Allah'ın oğlu Uzeyr'e tapardık, diyecekler. Bunun üzerine onlara:

– Siz yalan söylüyorsunuz. Allah Taâlâ hiçbir eş, hiçbir oğul edinmiş değildir. Şimdi söyleyiniz, istediğiniz nedir? denilecek. O Yahudi taifesi de:

– Yâ Rabb! Bize su içirmeni istiyoruz, diyecekler. Onlara:

– Haydi içiniz, denilecek de onlar birbiri ardınca cehennemin içine dökülecekler. Sonra Hrıstiyanlar'a hitaben:

– Sizler kime tapıyordunuz? diye sorulacak. Onlar da:

– Biz Allah'ın oğlu Mesih'e tapardık, diyecekler. Bunun üzerine onlara:

– Siz yalan söylüyorsunuz. Allah Taâlâ hiçbir eş, hiçbir oğul edinmiş değildir. Şimdi söyleyiniz: Ne istiyorsunuz? denilecek. Onlar da:

– Bize su içirmeni istiyoruz, diyecekler. Onlara da:

– Haydi su içiniz, denilecek de birbiri ardınca cehennemin içine dökülecekler. Nihayet iyi olsun, fâcir olsun, Allah 'a ibâdet etmekte olanlar kalır. Onlara da:

– İnsanlar hep gittikleri hâlde sizleri hapseden nedir? denilecek. Onlar:

– Biz şimdikinden ziyâde kendilerine muhtâc iken onlardan dünyâda ayrılmıştık. Şimdi nasıl olur da onların arkasına takılırız? Biz bir münâdînin: Her kavim vaktiyle ibâdet ettiği ne idiyse ona kavuşsun! diye nida ettiğini işittik. Ondan dolayı bizler Rabb'imizi bekleyip duruyoruz! diyecekler".

Dedi ki: "Meydanda kalan mü'minlere Cebbar olan Allah, onlara ilk defa gördükleri tanıdıkları suretten başka bir surette gelecek de:

Ben sizin Rabb'inizim! buyuracak. Onlar da:

Sen bizim Rabb'imizsin! diyecekler.

Artık O'nunla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemlerden başkası kelâm edemez. Allah Taâlâ:

Rabbinizi tanıyabilmek için aranızda bir alâmet var mıdır? diye suâl edecek. Onlar:

Evet, sâk'tır! demeleri üzerine Rabb Taâlâ, sâk'ını keşfedip açacak.

Bunun üzerine her mü'min Allah'a secde eder. Allah'a riya ve şöhret için secde eden kimseler kalır. Onlar da secde etmeye davranırlar. Fakat onun sırtı tek bir tahta gibi kaskatı bir tabakaya döner. Sonra köprü getirilir de cehennemin ortasına kurulur." Biz:

Yâ Rasûlallah! Köprü nedir? dedik. Şöyle buyurdu:

"Ayakların kayacağı bir yerdir ki, üzerinde başları eğri demirden çengeller, dikenler; sert, keskin enli şeyler vardır. Bunların Necd'de olan ve sa'dân denilen dikenler gibi uçları kıvrık, eğri dikenleri vardır. Müminlerin kimi onun üzerinden göz kırpacak kadar zaman içinde, kimi şimşek gibi, kimi rüzgâr gibi, kimi iyi cins yürük at ve develer gibi sür'atle geçerler. Bunların kimi sapasağlam, olduğu gibi kurtulur. Kimi tırmıklar içinde perişan olmuş olarak salıverilir. Kimi de cehennem ateşi içine sapır sapır düşerler. Nihayet sonuncuları sürüklene sürüklene geçer, kurtulur. Bugünkü günde apâşîkâre olmuş hakkını kurtarmak için hiçbirinizin yalvarıp yakarması, o dehşetli günde âsî mü'min kardeşleri arasından çıkıp necat bulan müminlerin, kalanlar için Cebbar Zu 'l-Celâl hazretlerine yalvarıp yakarmasına benzemez. Diyeceklerdir ki:

Ey bizim Rabb'imiz, bu kalanlar bizim kardeşlerimizdir. Onlar bizimle beraber namaz kılar, oruç tutar, her türlü iyi işlerde bulunurlardı.

Allah Taâlâ:

Haydi gidin, kalbinde bir dinar ağırlığınca imân ve yakîn olan her kimi bulursanız, çıkarınız! buyuracak.

Allah Taâlâ onların suretlerini yakmayı ateşe haram edecektir. Artık bu şefaatçiler -yâhud kurtarılacak olanlar- kimi ayağının üstüne, kimi de yarı inciğine kadar ateşe gömülerek içeriye dalmış bulunacaklar. Tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Taâlâ:

Haydi bir daha gidin, kalbinde zerre ağırlığınca imân ve yakîn olan her kimi bulursanız, onları da çıkarınız! buyuracak.

Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkarıp dönecekler. Yine Allah Taâlâ:

Haydi bir daha gidin, kalbinde zerre aırlığınca imân ve yakîn olan her kimi bulursanız, çıkarınız! buyuracak.

Yine böyle olanlardan tanıdıklarını çıkaracaklar".

Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Eğer bu dediğime inanmıyorsanız, **"Allah, şüphesiz, zerre kadar haksızlık yapmaz. (Yapılan) bir iyilik olursa, onun karşılığını kat kat artırır ve ayrıca kendi katından son derece büyük mükâfat verir."** (Nisâ: 40) âyetini okuyunuz.

“Hâsılı peygamberler, melekler, mü’minlere şefaat etmiş bulunacaklar. Derken Allah Azze Ve Celle:

Artık sıra benim şefaatime geldi, buyuracak da ateşten bir kabza tutacak, yani bir kısım insanı toplayacak da simsiyah yanmış olan birtakım kavimleri dışarı çıkaracak, akabinde bunlar cennetin yolları üzerinde olup “Hayat Nehri” denilen bir nehrin içine atılacaklardır. Onlar o nehrin iki tarafında sel uğrağında biten yabanî reyhân tohumlarının çabucak bittiği gibi biteceklerdir. Sizler o yabanî reyhan tohumlarını taşın yanında, ağacın yanında görmüşsünüzdür. Onlardan güneşte olanları yeşildir, gölgede olanları da beyazdır. Sonra onlar Hayat Nehri’nden beyaz, parlak inciler gibi çıkacaklar, boyunlarına kendileriyle tanınacakları altın, gümüş nev’inden hâtemler takılır ve cennete girerler. Cennet ahâlîsi:

İşlenmiş hiçbir amelleri, geçmiş hiçbir hayır ve hasaneleri olmadığı hâlde Allah’ın cennete girdirdiği âzâtlıkları işte bunlardır! diyeceklerdir.

Sonra onlara:

Gözünüzün görebildiği sizindir, bir o kadarı daha sizindir! denilecektir”.

إِثبات الشفاعة وإِخراج الموحدين من النار

Şefaatin İsbatı Ve Muvahhidlerin Cehennemden Çıkarılması Babı

١١٦ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ، وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ ثُمَّ يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: أَخْرِجُوا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ، فَيُخْرَجُونَ مِنْهَا قَدِ اسْوَدُّوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهَرِ الْحَيَا أَوِ الْحَيَاةِ (شكٌّ من أَحد رجال السَّند) فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحِبَّةُ فِي جَانِبِ السَّيْلِ، أَلَمْ تَرَأَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً

116- Ebu Saîd el-Hudri şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

« “Cennet ehli cennete, cehennem ehli de ateşe girdikten sonra Allah; Kimin kalbinde zerre miktarınca îmân varsa onu ateşten çıkarın, diye emreder. Oradan simsiyah oldukları halde çıkarılırlar ve Hayât (veya Haya) nehrine atılırlar ve orada su nehrinin yanında dikilen tohumun filizlenmesi gibi onlarda oradan öylece çıkarlar. O tohumun sarı ve kıvrımlı olarak çıkışını

görmez misin?"»[36] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 22, 4581, 4919,6560, 6574, 7438, 7439.)

آخر أهل النار خروجا

Cehennemden Çıkarılacak En Sonuncu Kimsenin Babı

١١٧ – حديثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لأَعْلَمُ آخِرَ أَهْلِ النَّارِ خُرُوجًا مِنْهَا، وَآخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولاً رَجُلٌ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ كَبْوًا فَيَقُولُ اللهُ اذْهَبْ فَادْخُلِ الْجَنَّةَ، فَيَأْتِيهَا فَيُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهَا مَلأَى، فَيَرْجِعُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَجَدْتُهَا مَلأَى، فَيَقُولُ اذْهَب فَادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَأْتِيها فَيُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهَا مَلأَى، فَيَرْجِعُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَجَدْتُهَا مَلأَى، فَيَقُولُ اذْهَب فادْخُلِ الْجَنَّةَ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشَرَةَ أَمْثَالِهَا، أَوْ إِنَّ لَكَ مِثْلَ عَشَرَةِ أَمْثَالِ الدُّنْيَا، فَيَقُولُ تَسخَرُ مِنِّي أَوْ تَضْحَكُ مِنِّي وَأَنْتَ الْمَلِكُ فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ وَكَانَ يُقَالُ: ذَلِكَ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلَةً

117- Abdullah ibnu Mesûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Ben ateş ehlinin cehennemden son çıkacak ve cennet ehlinin cennete son girecek olanını biliyorum. Bu o kimsedir ki, cehennemden emekliye emekliye çıkar. Yüce Allah ona: Git, cennete gir! buyurur. O kimse cennete varır, ona öyle bir hayâl gelir ki, cennet dopdoludur herkes kendilerine âid yerlerini almış, açık bir yer kalmamıştır. Dönüp: Yâ Rabb! Ben cenneti dopdolu buldum! der. Allah yine: Git, cennete gir! buyurur, O kimse cennete varır. Yine cennet ona dopdolu gibi hayâl ettirilir. Dönüp: Yâ Rabb! Cenneti ben dopdolu buldum! der. Allah ona: Git, cennete gir! Dünyâ kadar ve dünyânın on misli kadar yer senindir yâhut dünyânın on misli kadar yer senindir! buyurur. O kul: Sen yegâne Melik olduğun hâlde benimle alay mı ediyorsun yâhud bana gülüyor musun? der".

Râvî dedi ki: Bu ilâhî vadi o kimse alaya hamlettiğinden dolayı, Vallâhî Rasûlullah'ın gerideki dişleri belirinceye kadar güldüğünü gördüm. Sahâbîler arasında: Cennet ehlinin en aşağı menzil sahibi, işte bu kimsedir! denilirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6571, 7511)

36 Bu hadiste ameller sebebiyle hasıl olan fazilet farklılığı ele alınmaktadır.

أدنى أهل الجنة منزلة فيها

Cennette Makamı En Aşağı Olanların Beyanı Babı

١١٨ – حديث أَنَس بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَجْمَعُ اللهُ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقولُونَ لَوِ اسْتَشْفَعْنَا عَلَى رَبِّنَا حَتَّى يُرِيحَنا مِنْ مَكَانِنَا فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ: أَنْتَ الَّذِي خَلَقَكَ اللهُ بِيَدِهِ، وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلاَئِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، فَاشْفَعْ لَنَا عِنْدَ رَبِّنَا؛ فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ، وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ، وَيَقول ائْتُوا نُوحًا، أَوَّلَ رَسُولٍ بَعَثَهُ اللهُ فَيَأْتُونَهُ فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ، وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ، ائْتُوا إِبْرَاهِيمَ الَّذِي اتَّخَذَهُ اللهُ خَلِيلاً، فَيَأْتُونَهُ فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ، وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ، ائْتوا مُوسَى الَّذِي كَلَّمَهُ اللهُ؛ فَيَأْتُونَه فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ، فَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ، ائْتُوا عِيسَى، فَيَأْتُونَهُ فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ، ائْتُوا مُحَمَّدًا صلى الله عليه وسلم فَقَدْ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ فَيَأْتُونِي، فَأَسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي، فَإِذَا رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا، فَيَدَعُنِي مَا شَاءَ اللهُ، ثُمَّ يُقَالُ ارْفَعْ رَأْسَكَ، سَلْ تُعْطَهْ، وَقُلْ يُسمَعْ، وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَحْمَدُ رَبِّي بِتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِي؛ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَحُدُّ لِي حَدًّا، ثُمَّ أُخْرِجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ؛ ثُمَّ أَعُودُ فَأَقَعُ سَاجِدًا مِثْلَهُ فِي الثَّالِثَةِ أَوِ الرَّابِعَةِ حَتَّى مَا يَبْقَى فِي النَّارِ إِلاَّ مَنْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ

118- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah kıyamet gününde insanları toplar. Onlar: İçinde bulunduğumuz şu sıkıntılı durumdan bizleri kurtarması için Rabbimize karşı şefaat istesek! derler. Müteakiben Âdem aleyhisselâma gelirler ve: Sen, Allah'ın kendi eliyle yarattığı, sana kendi ruhundan hayât verdiği, meleklere emredip de meleklerin senin için secde ettikleri kimsesin. Sen bizim için Rabbin huzurunda şefaat et! derler. Âdem de: Ben buna ehil değilim, der ve o işlemiş olduğu hatasını zikreder. Siz, Allahın gönderdiği ilk resul olan Nuh'a gidin, der. Sonra onlar Nuh'a gelirler. Nuh; işlemiş olduğu hatasını anar da: Ben buna ehil değilim. Siz, Allahın kendisini bir halil edindiği İbrahîm aleyhisselâma gidin, der. Akabinde onlar İbrahim'e gelirler. İbrâhîm de, işlediği hatasını anarak: Ben buna ehil değilim. Siz İsa'ya gidin, der. Akabinde İsa'ya gelirler: O da: Ben buna ehil değilim, siz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gidin. Allah Onun geçmiş ve geri kalmış bütün günâhlarını mağfiret buyurmuştur! der. Bunun üzerine insanlar bana gelirler. Ben Rabbimin huzuruna izin isterim. Onu görünce hemen secdeye kapanırım. Allah dilediği kadar beni bu

vaziyette bırakır. Sonra Allah tarafından bana: Başını kaldır! İste, sana verilir; söyle, sözün dinlenir; şefaat et, şefaatin kabul olunur! buyurulur. Ben secdeden başımı kaldırır ve Rabbimin bana öğreteceği bir tahmîd ile Rabbime hamd ederim. Sonra şefaat ederim. Benim için bir sınır tayîn buyurur. Sonra ben insanları ateşten çıkarır ve cennete girdiririm. Sonra döner yine evvelki gibi secdeye kapanırım. Böylece nihayet üçüncü yâhud dördüncü defada: Yâ Rabb! Ateş içinde Kurân'ın hapsettiklerinden başka yânî ebedîlik vâcib olanlardan başka kimse kalmıyor! derim". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 44, 4476, 6565, 7410, 7440, 7509, 7510, 7516.)

١١٩ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ مَاجَ النَّاسُ بَعْضُهُمْ فِي بَعْضٍ، فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ: اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا وَلكِنْ عَلَيْكُمْ بِإِبْرَاهِيمَ فَإِنَّهُ خَلِيلُ الرَّحْمنِ؛ فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ، فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا وَلكِنْ عَلَيْكُمْ بِمُوسَى فَإِنَّهُ كَلِيمُ اللهِ؛ فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا وَلكِنْ عَلَيْكُمْ بِعِيسَى فَإِنَّهُ رُوحُ اللهِ وَكَلِمَتُهُ؛ فَيَأْتُونَ عِيسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ لَهَا وَلكِنْ عَلَيْكُمْ بِمحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم؛ فَيَأْتُونِي فَأَقُولُ: أَنَا لَهَا، فَأَسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فَيُؤْذَنُ لِي، وَيُلْهِمُنِي مَحَامِدَ أَحْمَدُهُ بِهَا لاَ تَحْضُرُنِي الآنَ، فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ وَأَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا، فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ؛ فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمَّتِي، أُمَّتِي، فَيُقَالُ: انْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ شَعِيرَةٍ مِنْ إِيمَانٍ، فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا؛ فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفَعْ؛ فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أُمَّتِي، أُمَّتِي فَيُقَالُ انْطَلِقْ فَأَخْرِجْ مِنْهَا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ أَوْ خَرْدَلَةٍ مِنْ إِيمَانٍ؛ فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَلُ؛ ثُمَّ أَعُودُ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا؛ فَيُقَالُ يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَعْ لَكَ، وَسَلْ تُعْطَ، وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ؛ فَأَقُولُ يَا رَبِّ أُمَّتِي، أُمَّتِي فَيُقَالُ انْطَلِقْ فَأخْرِجْ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ أَدْنَى أَدْنَى أَدْنَى مِثْقَالِ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ فَأَخْرِجْهُ مِنَ النَّارِ؛ فَأَنْطَلِقُ فَأَفْعَل ثُمَّ أَعُودُ الرَّابِعَةَ فَأَحْمَدُهُ بِتِلْكَ الْمَحَامِدِ، ثُمَّ أَخِرُّ لَهُ سَاجِدًا؛ فَيُقَالُ يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ، وَقُلْ يُسْمَع، وَسَلْ تُعْطَهْ، وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ؛ فَأَقول يَا رَبِّ ائْذَنْ لِي فِيمَنْ قَالَ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ، فَيَقُولُ وَعِزَّتِي وَجَلاَلِي وَكِبْرِيَائِي وَعَظَمَتِي لأُخْرِجَنَّ مِنْهَا مَنْ قَالَ لا إِله إِلاَّ اللهُ

119- Ma'bed İbnu Hilâl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Basra ahâlîsinden birkaç kişi bir araya toplandık da Enes İbnu Mâlik'i ziyarete gittik. Bizimle beraber Sabit el-Bunânî de gitmişti. Sâbit bize Enes ten "Büyük şefaat Hadîsi'ni sorduracaktı."

Enes Basra'ya iki fersah mesafede bulunan Zaviye mevkindeki kasrında ikamet ediyordu. Ziyaretimiz Enes'in Duhâ namazı kıldığı bir zamana raslamıştı. Biz içeri girmeye izin istedik. Bize izin verdi. Verilen izin üzerine biz Enes İbnu Mâlik'in huzuruna girdik.

Enes bir minder üzerinde oturuyordu. Girerken biz Sâbit'e, şefaat hadîsi'nden önce hiçbirşey sormamasını tenbîh etmiştik. O da:

Yâ Ebâ Hamza! Bu Basralı kardeşlerimiz size Şefaat Hadîsi'ni sormaya geldiler, dedi.

Bunun üzerine Enes: Bize Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem tahdîs edip şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü olduğu zaman insanlar birbiri üzerine dalgalanıp çalkalanırlar. Nihayet Âdem'e gelirler de: Rabb 'in huzurunda bize şefaat et! derler. O da: Ben buna ehil değilim. Fakat sizler İbrahim'e gidin. Çünkü o, Halîlullah'tır der".

Dedi ki: "Sonra İbrahim'e gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Fakat siz Mûsâ'ya gidin. Çünkü o Kelîmullah'tır Allah'ın kelâm ettiği peygamberidir, der. Akabinde insanlar Musa'ya gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Lâkin sizler İsa'ya gidin. Çünkü o Allah'ın Ruhu ve Kelimesi'dir, der.

İsâ'ya gelirler. O da: Ben buna ehil değilim. Lâkin siz Muhammed'e gidin, der. İnsanlar bana gelirler. Ben de: Ben onun için yaratılmışımdır, derim. Hemen gider, Rabb'imin huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Bana şimdi hatırlayamadığım, Kendisine yapacağım birtakım hamdler ilham eder. Ben bu hamdlerle hamdederim ve Kendisine secdeye kapanırım. Bana: Yâ Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, isteğin sana verilir; şefaat et, şefaatin kabul edilir! buyurulur.

Bunun üzerine ben: Yâ Rabb! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefaat dilerim. Bana: Git, kalbinde bir arpa ağırlığı kadar îmân bulunan kimseleri oradan çıkar! denilir. Ben de gider bunu yaparım. Sonra yine Rabb'ime döner, bu hamdlerle hamdederim. Sonra Rabb'ime secdeye kapanırım. Bana: Yâ Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste, sana verilir; şefaat et, şefaatin kabul olunur! denilir. Bunun üzerine ben: Yâ Rabbi! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefaat dilerim. Bana: Git, kalbinde bir zerre ağırlığınca yâhud hardal tanesi kadar îmân bulunanları oradan çıkar! denilir. Ben gider, bunu yaparım. Sonra döner yine bu hamdler ile Rabb'ime hamd ederim. Sonra O'na secdeye kapanırım. Bana: Yâ Muhammed! Başını kaldır, söyle, sözün dinlenir; iste,

isteğin sana verilir, şefaat et, şefaatin kabul edilir! buyurulur. Bunun üzerine ben: Yâ Rabbi! Ümmetimi, ümmetimi! diye şefaat dilerim. Bana: Git, kalbinde bir hardal tanesi ağırlığından daha az, daha az, daha az imân bulunan kim varsa, onları da ateşten çıkar! buyurur. Ben hemen gider bunu yaparım.

Ma'bed şöyle dedi: Akabinde biz Enes'in yanından çıktığımızda ben arkadaşlarımızdan bâzısına:

Biz Hasan el-Basrî'nin yanına uğrasak. O, Ebû Halîfe et-Tâî'nin evinde Haccâc'ın zulmünden gizlenmiş bir hâlde bulunmaktadır, dedim.

Enes İbnu Mâlik'in bize tahdîs ettiği hadîsle Hasan'ın yanına vardık. Ona selâm verdik. Bize izin verdi. Biz ona:

Yâ Ebâ Saîd! Biz kardeşin Enes İbnu Mâlik'in yanından geldik. Şefaat hakkında bize tahdîs ettiği hadîsin benzerini hiç duymamıştık, dedik.

O: Devam edin, hadîsi söyleyin! dedi. Biz de ona bu hadîsi tahdîs ettik. Hadîs bu son noktaya ulaşınca Hasan bize: Devam edin, daha söyleyin! dedi. Biz de ona: Enes bize daha fazla artırmadı, dedik. O da bize şunları söyledi: Yemîn olsun ki, o bunu bana yirmi sene önce tahdîs etmişti. Kendisi o günlerde bütün hafızasını ve kuvvetini toplamış hâldeydi. Şimdi ise bir kısım şeyi terketmiştir. O bunu unuttu mu yoksa güvenip dayanırsınız diye sizlere tahdîs etmeyi kerîh mi gördü, bilmiyorum, dedi.

Biz de ona: Yâ Ebâ Saîd! Bize sen tahdîs et, dedik. Bunun üzerine güldü ve: **"İnsan aceleden yaratılmıştır"** (Enbiyâ: 37). Bunu size sâdece o hadîsi tahdîs etmeyi isteyerek zikrettim, dedi ve şöyle devam etti:

Enes bana bu hadîsi size tahdîs ettiği gibi tahdîs etti. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: "Sonra ben dördüncü defa yine Rabb'ime döner, bu hamdler ile O'na tekrar hamdederim. Sonra O'na secde ederek kapanırım. Bunun üzerine bana:

Yâ Muhammed, başını kaldır ve söyle; sözün dinlenir; iste, sana verilir; şefaat et, şefaatin kabul edilir! buyurulur. Ben de: Yâ Rabb, bana izin ver de "Lâ ilahe illallah" diyen bütün tevhid ehli hakkında şefaat edeyim! diye niyaz ederim.

Bunun üzerine Yüce Allah: İzzetim, Celâlim, Kibriyâm, Azametim hakkı için ben **"Lâ ilahe illallah"** diyen tevhid ehli'nin hepsini muhakkak surette cehennemden çıkaracağım! buyuracaktır".

١٢٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: أُتِيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِلَحْمٍ، فَرُفِعَ إِلَيْهِ الذِّرَاعُ، وَكَانَتْ تُعْجِبُهُ، فَنَهَسَ مِنْهَا نَهْسَةً ثُمَّ قَالَ: أَنَا سَيِّدُ النَّاسِ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ، وَهَلْ تَدْرُونَ مِمَّ ذَلِكَ يُجْمَعُ النَّاسُ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ، يُسْمِعُهُمُ الدَّاعِي، وَيَنْفُذُهُمُ الْبَصَرُ، وَتَدْنُو الشَّمْسُ فَيَبْلُغُ النَّاسَ مِنَ الغَمِّ وَالْكَرْبِ مَا لاَ يُطِيقُونَ وَلاَ يَحْتَمِلُونَ؛ فَيَقُولُ النَّاسُ أَلاَ تَرَوْنَ مَا قَدْ بَلَغَكُمْ أَلاَ تَنْظُرُونَ مَنْ يَشْفَعُ لَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ فَيقُولُ بَعْضُ النَّاسِ لِبَعْضٍ، عَلَيْكُمْ بِآدَمَ، فَيَأْتُونَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ؛ فَيَقُولُونَ لَهُ: أَنْتَ أَبُو الْبَشَرِ، خَلَقَكَ اللهُ بِيَدِهِ، وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ، وَأَمَرَ الْمَلاَئِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ أَلاَ تَرَى إِلَى مَا قَدْ بَلَغَنَا فَيَقُولُ آدَمُ إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنَّهُ نَهَانِي عَنِ الشَّجَرَةِ فَعَصَيْتُهُ، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي؛ اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى نُوحٍ؛

فَيَأْتُونَ نُوحًا فَيَقُولُونَ: يَا نُوحُ إِنَّكَ أَنْتَ أَوَّلُ الرُّسُلِ إِلَى أَهْلِ الأَرْضِ، وَقَدْ سَمَّاكَ اللهُ عَبْدًا شَكُورًا، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَيَقُولُ: إِنَّ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ؛ وَإِنَّهُ قَدْ كَانَتْ لِي دَعْوَةٌ دَعَوْتُهَا عَلَى قَوْمِي، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى إِبْرَاهِيمَ، فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُونَ يَا إِبْرَاهِيمُ أَنْتَ نَبِيُّ اللهِ وَخَلِيلُهُ مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَيَقُولُ لَهُمْ إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَه، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ؛

وَإِنِّي قَدْ كُنْتُ كَذَبْتُ ثَلاثَ كَذَبَاتٍ، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى مُوسَى فَيَأْتُونَ مُوسَى، فَيَقُولُونَ: يَا مُوسَى أَنْتَ رَسُولُ اللهِ فَضَّلَكَ اللهُ بِرِسَالَتِهِ وَبِكَلاَمِهِ عَلَى النَّاسِ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَيَقُولُ إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ، وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَإِنِّي قَدْ قَتَلْتُ نَفْسًا لَمْ أُومَرْ بِقَتْلِهَا، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى عِيسَى؛ فَيَأْتُونَ عِيسَى،

فَيَقُولُونَ يَا عِيسَى أَنْتَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَكَلَّمْتَ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا، اشْفَعْ لَنَا، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَيَقُولُ عِيسَى، إِنَّ رَبِّي قَدْ غَضِبَ الْيَوْمَ غَضَبًا لَمْ يَغْضَبْ قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَلَنْ يَغْضَبَ بَعْدَهُ مِثْلَهُ، وَلَمْ يَذْكُرْ ذَنْبًا، نَفْسِي نَفْسِي نَفْسِي اذْهَبُوا إِلَى غَيْرِي، اذْهَبُوا إِلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم؛

فَيَأْتُونَ مُحَمَّدًا صلى الله عليه وسلم، فَيَقُولُونَ: يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ رَسُولُ اللهِ وَخَاتِمُ الأَنْبِيَاءِ، وَقَدْ غَفَرَ اللهُ لَكَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ، اشْفَعْ لَنَا إِلَى رَبِّكَ، أَلاَ تَرَى إِلَى مَا نَحْنُ فِيهِ فَأَنْطَلِقُ فَآتِي تَحْتَ الْعَرْشِ فَأَقَعُ سَاجِدًا لِرَبِّي عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ يَفْتَحُ اللهُ عَلَيَّ مِنْ مَحَامِدِهِ وَحُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا لَمْ يَفْتَحْهُ عَلَى أَحَدٍ قَبْلِي، ثُمَّ يُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ، سَلْ تُعْطَهْ، وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ؛ فَأَرْفَعُ رَأْسِي، فَأَقُولُ: أُمَّتِي يَا رَبِّ أُمَّتِي يَا رَبِّ فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ أَدْخِلْ مِنْ أُمَّتِكَ مَنْ لاَ حِسَابَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْبَابِ الأَيْمَنِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، وَهُمْ شُرَكَاءُ النَّاسِ فِيمَا سِوَى ذَلِكَ مِنَ الأَبْوَابِ، ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ مَا بَيْنَ الْمِصْرَاعَيْنِ مِنْ مَصَارِيعِ الْجَنَّةِ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَحِمْيَرَ، أَوْ كَمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَبُصْرَى

120- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir velime yani düğün yemeğinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bir koyun budu getirildi. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem etin bu kısmını severdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ondan ön dişleriyle bir lokma kopardı. Ve şöyle buyurdu:

"Ben kıyamet gününde bütün insanların efendisiyim. Bu nedendir bilir misiniz? Allah kıyamet gününde gelmiş geçmiş bütün insanları düz ve geniş bir sahada toplayacaktır. Orada bakan kişi onların hepsini görecek ve sesini orada bulunanlara duyuracaktır. Güneş o mahşer halkına yaklaşacak. Bu sırada bazı insanlar şöyle derler:

- İçinizde bulunduğunuz durumu görmez misiniz? Rabbiniz katında size şefaat edecek birine bakmaz mısınız? Bunun üzerine bazı insanlar şöyle derler:

- Sizin babanız Âdem'dir. O yüzden size Allah katında şefaat etsin. Akabinde Adem'e gelirler ve derler ki:

- Ey Âdem! Sen insanlığın babasısın. Allah seni eliyle yarattı ve sana kendi ruhundan üfürdü. Meleklere emretti de onlar da sana secde ettiler. Allah seni cennette yerleştirdi. Sen bizlere Rabbin katında şefaat etmez misin? İçinde bulunduğumuz bu durumu ve başımıza geleni görmez misin? Âdem de şöyle der:

- Rabbim bu gün öyle öfkeli oldu ki, bundan önce bunun gibi öfkelenmemiş, bundan sonra da bunun benzeri öfkelenmez. Bununla beraber Rabbim beni o ağaçtan yasaklamış iken ben O'na âsî oldum. Şimdi ben kendi nefsimden başkasına fayda veremem. Siz benden başkasına gidin. Siz Nuh'a gidin. Bunun üzerine Nuh'a gelirler ve derler ki:

- Ey Nûh! Sen yeryüzüne gönderilen ilk rasulsün. Allah seni "abden-şekûren" şükreden kul diye isimlendirdi. Bizim içinde bulunduğumuz şu durumu görmez misin? Bize ulaşan şeyi görmez misin? Rabbinin katında bize şefaatçi olmaz mısın?

Onların bu isteği üzerine Nûh şöyle der:

- Rabbim bu gün öyle öfkelidir ki, ne bundan önce böyle öfkelenmiş ne de bundan sonra bunun benzeri öfkelenir. Ben dua hakkımı daha önce kavmimin helakı için kullanmıştım. Ben bugün kendimden başkasına fayda veremem. Vay nefsim, nefsim, nefsim! Şimdi siz benden başka bir şefaatçiye gidiniz, İbrahim'e gidiniz! diyecek. Onlar da İbrahim'e varacaklar ve şöyle diyecekler:

- Ey İbrahim! Sen yeryüzündeki insanlardan Allah'ın Peygamberi ve Halili'sin. Rabbinin huzurunda bize şefaat et! İçinde bulunduğumuz şu sıkıntılı durumu görmez misin? İbrahim aleyhisselam da onlara şöyle der:

- Bu gün Rabbim öyle bir gadaplanmıştır ki, daha önce böyle gadaplanmamıştır. Bu günden sonra da bu şekilde gadaplanmayacaktır. Ben dünyada iken üç yerde yalan söyledim. Nefsim, nefsim, nefsim! Şefaat istemek için benden başkasına, Musa aleyhisselama gidin. Bunun üzerine onlar da Musa'ya giderler ve derler ki:

- Ey Mûsâ, sen ki Allah'ın bir peygamberisin. Allah Azze ve Celle sana peygamberlik vermesi ve seninle konuşmasıyla seni diğer insanların üzerine üstün kıldı. Rabbinin yanında bize şefaatçi ol! İçinde bulunduğumuz sıkıntılı durumu görmez misin? Mûsâ aleyhisselam onlara şöyle der:

- Bu gün Rabbim öyle bir gadaplanmıştır ki, daha önce böyle gadaplanmamıştır. Bu günden sonra da bu şekilde gadaplanmayacaktır. Ben dünyada iken öldürülmesiyle görevlendirilmediğim bir canı öldürdüm. Nefsim, nefsim, nefsim! Allah katında size şefaatçi olabilmesi için benden başkasına gidin. İsa aleyhisselama gidin! Bunun üzerine onlar da İsâ aleyhisselamın yanına gelecekler. O'na da şöyle diyecekler:

- Ey İsâ! Sen ki Allah'ın peygamberisin. Allah Azze ve Celle'nin Meryem'e attığı kelimesisin. O'ndan bir ruhsun. Henüz bir beşikte bebek iken insanlarla konuştun. Bize Allah katında şefaatçi ol! İçinde bulunduğumuz sıkıntılı durumu görmez misin? Bunun üzerine İsâ aleyhisselam şöyle diyecek:

- Bu gün Rabbim öyle bir gadaplanmıştır ki, daha önce böyle gadaplanmamıştır. Bu günden sonra da bu şekilde gadaplanmayacaktır. -İsa aleyhisselam hiçbir günah zikretmeyecek.- Nefsim, nefsim, nefsim! Allah katında size şefaatçi olabilmesi için benden başkasına gidin. Muhammed sallallahu

aleyhi ve sellem'e gidin! Onlar da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e gelecekler ve şöyle diyecekler:

- Ey Muhammed! Sen ki Allah'ın peygamberisin. Peygamberlerin sonuncususun. Muhakkak ki Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlamıştır.[37] Rabbinin katında bize şefaatçi ol! İçinde bulunduğumuz sıkıntılı durumu görmez misin?

Bunun üzerine ben hemen Arş'ın altına giderim ve Azîz ve Celîl olan Rabbime secde edici olarak yere kapanırım. Sonra secdemde Allah bana kendisine yapılacak hamdlerinden ve üzerine güzel senadan öylesini açıp ilham edecektir ki, benden önce onu hiçbir kimseye açmamıştır. Ben o hamdler ve senalarla hamd ve sena ettikten sonra bana şöyle denilir:

- Ey Muhammed! Başını kaldır! İste! İsteğin sana verilecek! Şefaat et! Senin şefaatin kabul edilecektir! Bunun üzerine ben başımı secdeden kaldırırım ve:

- "Ümmetimi isterim ya Rabbi! Ümmetimi isterim ya Rabbi!" derim. Bana şöyle denilir:

- Ey Muhammed! Ümmetin içinde hesapsız cennete girecekleri cennetin sağ kapısından girdir. Onlar cennetin bundan başka olan diğer kapılarında da insanlarla ortaktırlar.

Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, cennetin kapısının aralığı Mekke ile Himyer veya Mekke ile Busrâ arası kadar geniştir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3340, 3361)

اختباء النبي صلى الله عليه وسلم دعوة الشفاعة لأُمته

Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'in Duasını Ümmeti İçin Saklaması Babı

١٢١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ، فَأُرِيدُ، إِنْ شَاءَ اللهُ، أَنْ أَخْتَبِيَ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ

121- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her peygamberin kabul edilecek bir duası vardır. Ben duamı inşâallah kıyamet günü ümmetime şefaat etmek için saklamak istiyorum".

---

37 Bu ibare Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hayatı boyunca günah işlemediğini açıklamaktadır.

١٢٢ – حديث أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: كُلُّ نَبِيٍّ سَأَلَ سُؤَالاً أَوْ قَالَ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ قَد دَعَا بِهَا فَاسْتُجِيبَتْ، فَجَعَلْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ

122- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her peygamberin bir isteği vardı. -ya da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu- Her peygamberin bir duası vardı. Onunla dua etti ve duası kabul olundu. Ben duamı Kıyamet Günü ümmetime şefaat etmek için sakladım."

Allah Azze ve Celle'nin En Yakınlarını Uyar Ayeti Kerimesi Hakkındaki Bab

١٢٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حِينَ أَنْزَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ)، قَالَ: يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ، لاَ أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللهِ شَيْئًا يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لاَ أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللهِ شَيْئًا يَا عَبَّاسُ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لاَ أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللهِ شَيْئًا وَيَا صَفِيَّةُ عَمَّةَ رَسُولِ اللهِ لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ اللهِ شَيْئًا وَيَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم، سَلِينِي مَا شِئْتِ مِنْ مَالِي، لاَ أُغْنِي عَنْكِ مِنَ اللهِ شَيْئًا

123- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Azze ve Celle:

«Ey Muhammed! Önce en yakın akrabanı uyar» Şuara: 214. âyetini indirdiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve şöyle buyurdu:

"Ey Kureyş topluluğu! Nefislerinizi satın alın! Ben, Allah'tan gelecek hiçbir şeye engel olamam. Ey Abdi Menâf oğulları! Sizin için Allah'tan gelecek hiçbir şeye engel olamam. Ey Abbâs ibnu Abdulmuttalib! Senden de Allah'tan gelecek hiçbir şeye engel olamam. Ey Allah Rasûlü'nün halası olan Safiyye! Senden de Allah'tan gelecek hiçbir şeye engel olamam. Ey Muhammed'in kızı Fâtıma! Malımdan dilediğin şeyi iste vereyim. Ancak Allah'tan gelecek hiçbir şeye engel olamam. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3527, 4771)

١٢٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الأَقْرَبِينَ) وَرَهْطَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ، خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى صَعِدَ الصَّفَا فَهَتَفَ: يَا صَبَاحَاهْ فَقَالُوا مَنْ هذَا فَاجْتَمَعُوا إِلَيْهِ فَقَالَ: أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ خَيْلاً تَخْرُجُ مِنْ سَفْحِ هذَا الْجَبَلِ أَكُنْتُمْ مُصَدِّقِيَّ قَالُوا مَا جَرَّبْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا، قَالَ: فَإِنِّي نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ، قال أَبُو لَهَبٍ: تَبًّا لَكَ مَا جَمَعْتَنَا إِلاَّ لِهذَا ثُمَّ قَامَ فَنَزَلَتْ (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ)

124- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

«Ey Muhammed! Önce en yakın akrabanı uyar.» (Şuarâ: 214) âyeti indiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Safa Tepesi'nin üzerine çıktı ve Kureyş'in boylarına:

- ''Ey Fihr oğulları! Ey Adiy oğulları!'' diyerek nida etti. Onlar da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu nidası üzerine orada toplandılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu:

- ''Şayet ben, şu vadinin arkasında süvari birlikler var ve sizin üzerinize saldıracaklar, desem, benim bu sözümü onaylar mısınız?'' Onlar da dediler ki:

- Evet, onaylarız. Çünkü şu ana kadar senden doğru sözden başka bir şey duymadık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Muhakkak ki ben, gelecek olan çok çetin bir azaptan önce sizleri uyarıcı bir peygamber olarak gönderildim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözleri üzerine Ebu Leheb şöyle dedi:

- Yazıklar olsun sana! Bu günden sonra hüsrana uğrayasın. Bizleri bunun için mi buraya topladın?

Ebu Leheb'in bu sözleri üzerine Allah Azze ve Celle şu âyetleri indirdi:

«Ebû Leheb'in iki eli kurusun. Kurudu da. Onun ne malı ne de kazandığı kendisine fayda vermedi.» (Tebbet: 1-2)

شفاعة النبي صلى الله عليه وسلم لأبي طالب والتخفيف عنه بسببه

Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'in Ebu Talib'e Şefaat Etmesi Ve Bu Sebepten Dolayı Azabının Hafiflemesi Babı

١٢٥ – حديثُ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رضي الله عنه قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: مَا أَغْنَيْتَ عَنْ عَمِّكَ فَإِنَّهُ كَانَ يَحُوطُكَ وَيَغْضَبُ لَكَ قَالَ: هُوَ فِي ضَحْضَاحٍ مِنْ نَارٍ

وَلَوْلاَ أَنَا لَكَانَ فِي الدَّرَكِ الأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

125- Abbâs ibnu Abdulmuttalib -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

Amcan Ebû Tâlib'e yardımcı olmandan seni alı koyan ne idi? Muhakkak ki o seni korur ve senin için öfkelenirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O, cehennemde azabı hafifletilmiş olarak topuklarına kadar ulaşan ateşle azab olunacaktır. Şayet benim onun için şefaatim olmasaydı muhakkak o cehennemin en derin çukurunda olurdu."[38]

١٢٦ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَذُكِرَ عِنْدَهُ عَمُّهُ، فَقالَ: لَعَلَّهُ تَنْفَعُهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُجْعَلُ فِي ضَحضَاحٍ مِنَ النَّارِ يَبْلُغُ كَعْبَيْهِ يَغْلِي مِنْهُ دِمَاغهُ

126- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında amcası Ebû Tâlib zikredilince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Umarım ki Kıyamet günü benim şefaatim ona fayda verecektir. Cehennemde onun topuklarına kadar ulaşan bir ateşle azab olunacaktır. Bu ateşin tesiriyle beyni kaynayacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3885, 6564)

أهون أهل النار عذابًا

Cehennem Ehlinin En Hafif Azab Görecek Olanı Babı

١٢٧ – حديث النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِنَّ أَهْوَنَ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَرَجُلٌ توضَعُ فِي أَخْمَصِ قَدَميْهِ جَمْرَةٌ يَغْلِي مِنْهَا دِمَاغُهُ

127- Numân ibnu Beşîr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyordu:

"Kıyamet gününde cehennem ehlinin azâbca en hafif ceza göreni o kimsedir ki, onun iki ayak altının çukurlarına iki ateş parçası konulacak, bun-

38 Bu rivayette şefeatin bir müşriğe bile fayda vereceği ve cehennemde topuklarına kadar ateşe gireceğini bununlada beyninin fokurdayacağı bildiriliyor.

ların tesiriyle beyni tencere gibi kaynayacaktır''[39] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6561, 6562)

موالاة المؤمنين ومقاطعة غيرهم والبراءة منهم

Müminlerin Birbirleriyle Yardımlaşması Ve Başkalarıyla Alakayı Keserek Onlardan Uzaklaşması Babı

١٢٨ – حديث عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم جِهَارًا غَيْرَ سِرٍّ يَقُولُ: إِنَّ آلَ أَبِي فُلاَنٍ لَيْسُوا بِأَوْلِيَائِي، إِنَّمَا وَلِيِّيَ اللهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ، وَلكِنْ لَهُمْ رَحِمٌ أَبَلُّهَا بِبَلاَلِهَا يَعْنِي أَصِلُهَا بِصِلَتِهَا.

128- Amr ibnu As Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Babamın akrabası filan, benim velilerim değillerdir. Benim velim ancak Allah azze ve celledir ve salih müminlerdir. Şu kadar ki, onların rahm ve akrabalık hakları vardır. O akrabalık sebebiyle onlara bağlı bulunurum.

الدليل على دخول طوائف من المسلمين الجنة بغير حساب ولا عذاب

Müslümanlardan Bir Çok Taifenin Hesapsız Ve Azapsız Cennete Gireceklerine Delil Babı

١٢٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: يَدْخُلُ مِنْ أُمَّتِي زُمْرَةٌ هُمْ سَبْعُونَ أَلْفًا تُضِيءُ وُجُوهُهُمْ إِضَاءَةَ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَقَامَ عُكَّاشَةُ بْنُ مِحْصَنٍ الأَسَدِيُّ يَرْفَعُ نَمِرَةً عَلَيْهِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قَالَ: اللهُمَّ اجْعَلْهُ مِنْهُمْ ثُمَّ قَامَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، فَقَالَ: سَبَقَكَ عُكَّاشَةُ

129- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ümmetimden yetmiş bin kişi cennete hesapsız girecektir. Onların yüzleri ayın ışık saçması gibi ışık saçar." Al-

39 Bu rivayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemle amcası Ebu Talibin müşrik olarak ölmesi ayetle tescil edilince bir soru üzerine söyleniyor. Peki Ey Allahın Rasûlü Ebu Talibin sana yaptığı bunca iyilik karşılıksızmı kalacak. Bunun üzerine, kafirerede şefeatın olacağı oda cehennemde yine ebedi kalacak ama ayaklarına kadar ateşe gireceği bununlada beyni fokurduyacağını söylüyor.

lah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine Ukkâşe ibnu Mihsan el-Esedî, üzerine kaplan derisi gibi çizgili bir şemle kaldırarak: Ey Allah'ın Rasûlü! Beni de cennete hesapsız girecek kimselerden eylemesi için dua et! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

"Allahım! Onu onlardan kıl" diye Ukkâşe'ye dua etti. Sonra ensardan bir adam daha kalktı ve: Ey Allah'ın Rasûlü! Onlardan kılması için bana da dua et, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu konuda Ukkâşe seni geçti" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5811, 6542)

١٣٠ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعُونَ أَلْفًا، أَوْ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ (لاَ يَدْرِي الرَّاوِي أَيُّهُمَا قَالَ) مُتَمَاسِكُونَ آخِذٌ بَعْضُهُمْ بعضًا، لاَ يَدْخُلُ أَوَّلُهُمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ، وُجُوهُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ

130- Sehl ibnu Sad -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki, ümmetimden yetmiş bin yâhud yediyüzbin bunların hangisini söylediğinde Ebû Hazım şekk etmiştir kişi veya zümre hesâb ve ikab görmeksizin ilk defa olarak cennete girecektir. Bunlar birbirlerine tutunmuşlar olarak, bâzısı bâzısına tutmuş vaziyette cennete girerler. Bu ilk zümrenin sondakileri cennete girinceye kadar öndekileri girmez yânî, bir saff hâlinde hepsi birden gireceklerdir. Bunların yüzleri, bedir gecesinde ayın ışığı üzeredir". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3347, 6543, 7136)

١٣١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَوْمًا فَقَالَ عُرِضَتْ عَلَيَّ الأُمَمُ فَجَعَلَ يَمُرُّ النَّبِيُّ مَعَهُ الرَّجُلُ، وَالنَّبِيُّ مَعَهُ الرَّجُلاَنِ، وَالنَّبِيُّ مَعَهُ الرَّهْطُ، وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ، وَرَأَيْتُ سَوَادًا كَثِيراً سَدَّ الأُفُقَ، فَرَجَوْتُ أَنْ تَكُونَ أُمَّتِي، فَقِيلَ هذَا مُوسى وَقَوْمُهُ؛ ثُمَّ قِيلَ لِي انْظُرْ، فَرَأَيْتُ سَوَادًا كَثِيرًا سَدَّ الأُفُقَ، فَقِيلَ لِي انْظُرْ هكَذَا وَهكَذَا، فَرَأَيْتُ سَوَادًا كَثِيرًا سَدَّ الأُفُقَ، فَقِيلَ هؤُلاَءِ أُمَّتُكَ، وَمَعَ هؤُلاَءِ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ فَتَفَرَّقَ النَّاسُ وَلَمْ يُبَيِّنْ لَهُمْ؛ فَتَذَاكَرَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالُوا: أَمَّا نَحْنُ فَوُلِدْنا فِي الشِّرْكِ، وَلكِنَّا آمَنَّا بِاللهِ وَرَسُولِهِ، وَلكِنَّ هؤُلاَءِ هُمْ أَبْنَاؤُنَا فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: هُمُ الَّذِينَ لاَ يَتَطَيَّرُونَ وَلاَ يَسْتَرْقُونَ وَلاَ يَكْتَوُونَ وَعَلَى

رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ فَقَامَ عُكَّاشَةُ بْنُ مِحْصَنٍ، فَقَالَ أَمِنْهُمْ أَنَا يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: نَعَمْ فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: أَمِنْهُمْ أَنَا فَقَالَ: سَبَقَكَ بِهَا عُكَّاشَةُ.

131- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bana ümmetler arz olundu. Bir ve iki peygamber kendilerine tabi olan bir gurupla geçiyordu. Bir peygamber beraberinde hiç kimse olmadığı halde geçiyordu. Bana büyük bir karaltı gösterildi. Ben: Bu nedir? Bu benim ümmetim mi? dedim. Bana: Bilakis bu Musa ve kavmi, denildi. Bana: Ufka bak, denildi. Başımı ufka doğru çevirdiğimde çok büyük bir karartı gördüm. Sonra bana gökyüzünün ufuklarında: Şuraya ve şuraya da bak, denildi. Çok büyük bir karartı ufku kaplamıştı. Bana: İşte bu senin ümmetin. Bunlardan yetmiş bin kişi hesapsız olarak cennete girecektir."

Bu sözlerinden sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evine girdi ve onlara bu konuda herhangi bir açıklama yapmadı. Orada bulunanlar kendi aralarında konuşmaya başladılar ve dediler ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bahsettiği o hesapsız cennete girecek kimseler bizleriz. Çünkü bizler Allah'a iman ettik ve peygamberin getirdiklerine tabi olduk; ya da İslam'ın hakim olduğu bir zamanda doğmuşlardır. Çünkü bizler cahiliyede doğduk. Onların bu sözleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dışarı çıkarak şöyle buyurdu:

"Onlar öyle kimselerdir ki, kendilerine rukye yaptırmak istemezler. Herhangi bir şeyin uğursuzluğunu kabul etmezler. Kendilerini ateşle dağlatmazlar. Onlar Rablerine tevekkül ederler."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine Ukkâşe ibnu Mihsan: Ben onlardan mıyım ey Allah'ın Rasûlü! diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

"Evet, sen hesapsız cennete hesapsız girecek kimselerdensin" buyurdu. Bunun üzerine başka bir adam kalktı ve: Ben de onlardan mıyım? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Bu konuda Ukkâşe seni geçti" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3410, 5752, 6472, 6541)

١٣٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي قُبَّةٍ، فَقَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا رُبُعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ قُلْنَا: نَعَمْ، قَالَ: أَتَرْضَوْنَ أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ قُلْنَا: نَعَمْ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنِّي لأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَذَلِكَ أَنَّ الْجَنَّةَ لاَ يَدْخُلُها إِلاَّ نَفْسٌ مُسْلِمَةٌ، وَمَا أَنْتُمْ فِي أَهْلِ الشِّرْكِ إِلاَّ كَالشَّعَرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ، أَوْ كَالشَّعَرَةِ

السَّوْدَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَحْمَرِ.

132- Abdullah ibnu Mesûd –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz kırk kişi kadar bir topluluk bir kubbenin içinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde bulunuyorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizler cennet ehlinin dörtte biri olmanıza razı olur musunuz?" buyurdu. Bizler: Evet! Dedik. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Cennet ehlinin üçte biri olmanıza razı olur musunuz?" diye sordu. Biz tekrar: Evet! Diye cevâb verdik. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Cennet ehlinin yarısı olmanıza razı olur musunuz?" buyurdu. Bizler yine: Evet! Dîye cevâb verdik. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Muhammedin nefsi elinde bulunan Allaha yemîn ederim ki, ben sizin cennet ehlinin yarısı olmanızı kuvvetle ümîd ediyorum. Şu da muhakkak ki, cennete müslümân nefisten başkası girmeyecektir. Sizler şirk ehline nisbetle siyah öküzün derisi üzerindeki beyaz kıl mesabesinden başka değilsiniz. Yâhud da sanki kırmızı öküzün derisi üzerindeki siyah kıl mesabesinde!" buyurdu.

قوله يقول الله لآدم: أخرج بعث النار من كل ألف تسعمائة وتسعة وتسعين

Allah Azze ve Celle'nin Cehenneme Gönderilenlerin Her Bir Tanesinden Dokuz Yüz Doksan Dokuzunu Çıkar Buyuracak Babı

١٣٣ – حديث أَبِي سَعِيد، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَقُولُ اللهُ: يَا آدَمُ فَيَقُولُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيكَ وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ قَالَ: يَقُولُ: أَخْرِجْ بَعْثَ النَّارِ، قَالَ: وَمَا بَعثُ النَّارِ قَالَ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ، تِسْعَمِائَةٍ وَتِسْعَةً وَتِسْعِينَ، فَذَاكَ حِينَ يَشِيبُ الصَّغِيرُ، وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا، وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيدٌ فَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ، فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّنَا ذَلِكَ الرَّجُلُ قَالَ: أَبْشِرُوا فَإِنَّ مِنْ يَأْجُوج وَمَأْجُوجَ أَلْفًا وَمِنْكُمْ رَجُلٌ، ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي فِي يَدِهِ إِنِّي لأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، قَالَ: فَحَمِدْنَا اللهَ وَكَبَّرْنَا، ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي فِي يَدِهِ إِنِّي لأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الجَنَّةِ، إِنَّ مَثَلَكُمْ فِي الأُمَمِ كَمَثَلِ الشَّعَرَةِ الْبَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ، أَوِ الرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الْحِمَارِ

133- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze Ve Celle:

– Yâ Âdem! buyurur. Adem hemen cevâb olarak:

– Yâ Rabb, mükerreren icabet eder, her emrini yerine getirmeye dâima kıyam eylerim. Ve her hayır Senin iki elindedir der. Allah Azze Ve Celle:

– Ateşe girecekleri halk arasından çıkarıp gönder! der. Âdem: Yâ Rabb! Ateşe gönderileceklerin mikdârı ne kadardır? diye sorar. Allah Taâlâ:

– Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzu! diye cevâb verir. Allah Âdeme böyle buyurduğu sıra, **"Onu gördüğünüz gün, her emzikli emzirdiğinden geçer; her hâmile çocuğunu düşürür. İnsanları, sarhoş olmadıkları halde sarhoş gibi görürsün.Fakat Allah'ın azabı çok şiddetlidir."** (Hacc: 2)".

Oradakilere bu haber ağır geldi de: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu binde bir kişi hangimizdir? diye sordular. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Size müjdeler olsun! Muhakkak ki, sizden bir kişiye mukabil Yecûc ve Mecûc'den bin kişi cehenneme gönderilecektir" buyurdu.

Sonra da: "Nefsim elinde bulunan Allah'a yemîn ederim: Ben sizlerin cennet ehlinin üçte biri olmanızı kuvvetle tama etmekteyim" buyurdu.

Râvî dedi ki: Bunun üzerine bizler Allaha hamdettik ve tekbîr getirdik. Sonra Rasûllulah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Nefsim elinde olan Allaha yemîn ederim ki, ben sizlerin cennet ehlinin üçte biri olmanızı kuvvetle tama etmekteyim" buyurdu.

Râvî dedi ki: Bunun üzerine biz yine Allah'a hamdettik ve tekbîr getirdik. Bundan sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Nefsim elinde bulunan Allaha yemin ederim ki, ben sizlerin cennet ehlinin yarısı olmanızı kuvvetle tama etmekteyim. Çünkü ümmetlere nisbetle sizin misaleniz, siyah öküzün derisi üzerindeki beyaz kıl gibidir. Yâhud da eşeğin ön ayaklarının iç taraflarında bulunan daire şeklindeki mühre gibidir" buyurdu.[40] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3348, 4741, 6530, 7483)

---

40 Dünyadaki yaşamımız boyunca geçen her gün, bizi o mahşer gününe biraz daha yakınlaştırır. Geçen her saat, her dakika, hatta her saniye, ölüme, yeniden dirilişe ve hesaba doğru atılmış bir adımdır. Hayat, bir kum saati gibi sürekli olarak bu yöne doğru akar. Saati durdurmanın ya da geri çevirmenin yolu yoktur. Tüm insanlar, bu yolu izleyeceklerdir.İnsan, eğer dünyadaki yaşamında Allah'a kul olmamışsa ve bu büyük güne iman edip ona hazırlık yapmamışsa, pişmanlığın en büyüğünü yaşayacaktır. Toprak olmayı, dirilmeye bin kere tercih edecektir. Ancak bu pişmanlığın faydası yoktur; onu azaptan kurtaramayacaktır. Aksine, bu pişmanlık onun için yeni bir azap kaynağı olacak, cehennemde çekeceği fiziksel acıların üzerine bir de manevi işkence olarak eklenecektir.

TEMİZLİK KİTABI

وجوب الطهارة للصلاة

Namaz İçin Temizliğin Vucubu Babı

١٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ يَقْبَلُ اللهُ صَلاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ

134- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Herhangi birinizde abdestsizlik vuku olduğu zaman, o kimse abdest alıncaya kadar Allah sizden o kimsenin namazını kabul etmez" buyurmuştur.

صفة الوضوء وكماله

Abdestin Sıfatı Ve Kemali Babı

١٣٥ – حديث عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ دَعَا بِإِنَاءٍ فَأَفْرَغ عَلَى كَفَّيْهِ ثَلاَثَ مِرَارٍ فَغَسَلَهُمَا، ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي الإِنَاءِ، فَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلاَثًا، وَيَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ثَلاَثَ مِرَارٍ، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلاَثَ مِرَارٍ إِلَى الْكَعْبَيْنِ، ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضُوئِي هذَا ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لاَ يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

135- Osman'ın -Allah ondan razı olsun- himayesinde bulunan Hurman haber verdi. O, Osman İbnu Affan'ı -Allah ondan razı olsun- abdest alırken görmüştür. O, su kabı istedi ve ellerine üçer kere döküp yıkadı. Sonra sağ elini su kabına sokup su alarak ağzına verip suyu ağzında çalkaladı ve dışarı çıkardı ve burnuna verip sümkürdü. Sonra yüzünü ve dirseklere kadar ellerini

üç kere yıkadı. Başını meshetti. Sonra aşık kemiğine kadar ayaklarını üç kere yıkadı. Sonra dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim benim aldığım gibi abdest alır, sonra iki rekât namaz kılar ve bu amelleri yaparken (yani abdest ve namaz kılma esnasında) kendiyle konuşmazsa (yani dünyalık işlerden kendini uzaklaştırarak nefsini rahatlatırsa) geçmiş günahları bağışlanır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 159, 160, 164, 1934, 3433)

في وضوء النبي صلى الله عليه وسلم

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Abdesti Babı

١٣٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ سُئِلَ عَنْ وُضُوءِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَدَعَا بِتَوْرٍ مِنْ مَاءٍ، فَتَوَضَّأَ لَهُمْ وُضُوءَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأَكْفَأَ عَلَى يَدِهِ مِنَ التَّوْرِ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ ثَلاَثًا، ثُمَّ أَدْخَلَ يَدَهُ فِي التَّوْرِ، فَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ، وَاسْتَنْثَرَ بِثَلاَثِ غَرَفَاتٍ، ثُمَّ أَدْخَلَ يَدَهُ فَغَسَلَ وَجْهَهُ ثَلاَثًا، ثُمَّ غَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ أَدْخَلَ يَدَهُ فَمَسَحَ رَأْسَهُ، فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ مَرَّةً وَاحِدَةً، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ إِلَى الْكَعْبَيْنِ

136- Abdullah İbnu Zeyd'den Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin abdestini soruldu. Abdullah ibnu Zeyd su dolu bir tast istedi ve onlar için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin aldığı gibi abdest aldı. Tası eğerek eline su döktü ve ellerini üç kere yıkadı. Sonra elini tasa soktu üçer kere suyu avuçlayarak ağzına verip çalkaladı ve burnuna su verip burun nefesi ile geri çıkardı. Sonra elini tasa sokup yüzünü üç kere yıkadı.[41] Sonra dirseklere kadar kolunu iki kere yıkadı. Sonra elini sokup önden başlayıp arkaya oradan da öne olmak üzere başınının tamamını bir kere meshetti. Sonra ayaklarını topuklara kadar yıkadı.

الإيتار في الاستنثار والاستجمار

İstinsar Ve İsticmarı Tek Yapma Babı

١٣٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ: مَنْ تَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ، وَمَنِ اسْتَجْمَرَ فَلْيُوتِرْ

41 Bu rivayette her uzvu yıkamada ayrı bir avuç su almak gerektiği açıklanmıştır.

137- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim abdest alırsa, burnuna su verdiğinde burun nefesiyle onu çıkarsın, her kim de taşlarla istinca ederse onun sayısını teklesin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 162)

١٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَتَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ ثَلاَثًا فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَيْشُومِهِ

138- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizin biriniz uykusundan uyanıp da abdest aldığında burnunu üç kere sümkürsün. Çünkü şeytân, kişinin genzinde geceler."

وجوب غسل الرجلين بكمالهما

Ayakları Tamamen Yıkamanın Gerekliliği Babı

١٣٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ تَخَلَّفَ عَنَّا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي سَفْرَةٍ سَافَرْنَاهَا فَأَدْرَكَنَا، وَقَدْ أَرْهَقَتْنَا الصَّلاَةُ، وَنَحْنُ نَتَوَضَّأُ، فَجَعَلْنَا نَمْسَحُ عَلَى أَرْجُلِنَا، فَنَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ: وَيْلٌ لِلأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا

139- Abdullah ibnu Amr şöyle demiştir: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber çıktığımız yolculukların birinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizden geride kalmış, sonra bize yetişmişti. Bu arada namazın vakti girmiş, bizlerde abdest alıyorduk. Ayaklarımızı yıkadığımız esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüksek bir sesle iki veya üç kere: "Vay o ateşte yanacak olan topuklara" diye bağırdı.[42] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 96, 163.)

---

42 İmam Buhari –Allah ona rahmet etsin- bu hadisi ilme delalet eden bir konuşma esnasında sesi yükseltmenin caiz olduğuna delil olarak getirmiştir. «En yüksek sesiyle bağırdı» bunu gerektiren ise ya uzaklıktan ya topluluğun çokluğundan ya da başka sebeplerdendir. Câbir hadisinde olduğu gibi hutbe verirken de ses yükseltilir. «Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hutbe esnasında kıyametten bahsederken öfkesi artar ve sesi yükselirdi.» Ahmed'de gelen Nu'man hadisinde şu ziyade vardır: «Öyle ki çarşıda bulunan birisi onu duyardı.» Yine bu hadiste sözün anlaşılması için tekrar edilmesinin delaleti vardır.

١٤٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ كَانَ يَمُرُّ وَالنَّاسُ يَتَوَضَّؤُونَ مِنَ الْمِطْهَرَةِ؛ فَقَالَ: أَسْبِغُوا الْوُضوءَ، فَإِنَّ أَبَا الْقَاسِمِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: وَيْلٌ لِلأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ

140- Muhammed ibnu Ziyad'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- işittim. İnsanlar temizlik için hazırlanmış bir kaptan abdest alırlarken yanımıza geldi ve şöyle dedi: Abdestinizi güzelleştirin, tam ve kamil bir şekilde alın. Ebul-Kasım sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vay o ateşte yanacak topuklara!"

استحباب إطالة الغرة والتحجيل في الوضوء

Abdestte Gurre Ve Tahcili Uzatmanın Müstehap Olduğu Babı

١٤١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ إِنَّ أُمَّتِي يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنْ آثَارِ الْوُضُوءِ، فَمَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يُطِيلَ غُرَّتَهُ فَلْيَفْعَلْ

141- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Benim ümmetim kıyamet gününde, abdestin izlerinden dolayı yüzleri nurdan pırıl pırıl parlayanlar diye nida edilecektir." ("Sizden her kim nurunu fazlalaştırmaya gücü yeterse bunu yapsın.")[43]

السواك

Misvak Babı

١٤٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ:

43 Ebu Nuaym son cümlenin Allah Rasûlü'nden mi yoksa Ebu Hureyre'nin sözünün mü olduğunu bilmediğini söylemiştir. Bu hadisi Ebu Hureyre'den rivayet eden on sahabiden bu cümleyi ben görmedim. Bu sadece, Ebu Nuaym rivayetinde mevcuttur. Allah en iyisini bilendir. Abdest alırken uzuvları yıkamada, elleri pazuları dahil yıkamak ve ayaklarda da diz kapağına kadar yıkamak vardır. Müslim de gelen Ebu Hureyre'nin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ref ettiği hadiste olduğu gibi.

لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي أَوْ عَلَى النَّاسِ لأَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلاَةٍ

142- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet ümmetime –veya insanlara- zor gelmeyeceğini bilseydim, her namazla beraber onlara dişlerini misvaklamalarını emrederdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 7240)

١٤٣ – حديث أَبِي مُوسى قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَوَجَدْتُهُ يَسْتَنُّ بِسِوَاكٍ بِيَدِهِ، يَقُولُ: أُعْ أُعْ وَالسِّوَاكُ فِي فِيهِ كَأَنَّهُ يَتَهَوَّعُ

143- Ebu Musa el-Eşari'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. Onu, elindeki misvakı kullanarak dişlerini temizlediğini ve misvak ağzında olduğu halde oooo diye ses çıkarırken gördüm.

١٤٤ – حديث حُذَيْفَةَ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوص فَاهُ بِالسِّوَاكِ

144- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin kalktığında ağzını misvak kullanarak yıkar ve temizlerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 889, 1136)

خصال الفطرة

Fıtrat Hasletleri Babı

١٤٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْفِطْرَة خَمْسٌ أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ، وَالاِسْتِحْدَادُ، وَنَتْفُ الإِبْطِ، وتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ

145- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun-şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beş şey fıtrattandır: Çocukları sünnet etmek, avret yeri ve koltuk altı kıllarını tıraş etmek, tırnakları kesmek ve bıyığı kısaltmak." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 5889, 6297)

١٤٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ، وَفِّرُوا اللِّحَى وَأَحْفُوا الشَّوَارِبَ

146- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"(Sakallarını kısaltan veya kesen) müşriklere muhalefet edin. Sizler sakallarınızı bolca bırakın, bıyıklarınızı ise iyice kısaltın." (Hadisin geçtiği diğer yer: 5892)

١٤٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَنْهِكوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللِّحَى

147- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bıyıkları iyice kısaltın, sakalları bol bırakın!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5893)

الاستطابة

İstinca Babı

١٤٨ – حديث أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا أَتَيْتُمُ الْغَائِطَ فَلاَ تَسْتَقْبِلُوا الْقِبْلَةَ وَلاَ تَسْتَدْبِرُوهَا، وَلكِنْ شَرِّقُوا أَوْ غَرِّبُوا قَالَ أَبُو أَيُّوبَ: فَقَدِمْنَا الشَّأْمَ فَوَجَدْنَا مَرَاحِيضَ بُنِيَتْ قِبَلَ الْقِبْلَةِ، فَنَنْحَرِفُ وَنَسْتَغْفِرُ اللهَ تَعَالَى

148- Ebu Eyyüb el- Ensari'den -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

"Helâya geldiğinizde, kıbleyi önünüze ve arkanıza almayın. Ancak Medine'nin doğusuna ve batısına doğru dönün. "

Ebu Eyyüb dedi ki: Şam'a gittiğimizde helâları kıble cihetine doğru bina edilmiş olarak bulduk. Helâya girdiğimizde kıble cihetinden başka bir yere döner ve Allah'tan bağışlanma dilerdik.

Zuhri, Ata'dan şöyle dedi: Ebu Eyyüb'tan, O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem den bu hadisin aynını işittim.

١٤٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ كَانَ يَقولُ: إِنَّ نَاسًا يَقُولُونَ إِذَا قَعَدْتَ عَلَى حَاجَتِكَ فَلاَ تَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ وَلاَ بَيْتَ الْمَقْدِسِ، فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ لَقَدِ ارْتَقَيْتُ يَوْمًا عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ لَنَا، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى لَبِنَتَيْنِ مُسْتَقْبِلاً بَيْتَ الْمَقْدِسِ لِحَاجَتِهِ

149- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle diyordu:

İnsanlar diyorlar ki; büyük hacetini giderirken kıbleye ve Beytul-Makdis'e doğru yönelme. Abdullah ibnu Ömer dedi ki: Bir gün ben evimizin damına çıkmıştım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi iki kerpiç üzerinde Beytul-Makdis'e yönelmiş bir şekilde hacetini giderirken gördüm.

١٥٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ ارْتَقَيْتُ فَوْقَ ظَهْرِ بَيْتِ حَفْصَةَ لِبَعضِ حَاجَتِي فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقْضِي حَاجَتَهُ مُسْتَدْبِرَ الْقِبْلَةِ مُسْتَقْبِلَ الشَّامِ

150- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Bir gün evimizin damına çıkmıştım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi sırtını kıble cihetine, önünü de Şam cihetine dönmüş bir şekilde kazayı hacetini giderirken gördüm.

النهي عن الاستنجاء باليمين

Sağ El İle Taharetlenmekten Nehiy Babı

١٥١ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَتَنَفَّسْ فِي الإِنَاءِ، وَإِذَا أَتَى الْخَلاَءَ فَلاَ يَمَسَّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ وَلاَ يَتَمَسَّحْ بِيَمِينِهِ

151- Ebu Katâde şöyle demiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz su içerken, su içtiği kabın içinde nefes alıp vermesin (yani hohlamasın). Bevletmek için helâya girdiğinde sağ eliyle zekerini (cinsel organını) tutmasın. Sağ eliyle de istinca etmesin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 154, 5630)

التيمن في الطهور وغيره

Temizlik Ve Başka Şeylerde Sağdan Başlanması Babı

١٥٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُعْجِبُهُ التَّيَمُّنُ فِي تَنَعُّلِهِ وَتَرَجُّلِهِ وَطُهُورِهِ، وَفِي شَأْنِهِ كُلِّهِ

152- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayakkabı giyerken, saçını tarayıp yağlarken, temizlenip abdest alırken ve her işinde sağla başlamak hoşuna giderdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 168, 426, 5380, 5854, 5926)

الاستنجاء بالماء من التبرز

Büyük Abdesten Sonra Su İle Temizlenme Babı

١٥٣ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدْخُلُ الْخَلاَءَ فَأَحْمِلُ أَنَا وَغُلاَمٌ إِدَاوَةً مِنْ مَاءٍ وَعَنَزَةً؛ يَسْتَنْجِي

153- Enes ibnu Malik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem helaya girer, ben ve bir çocuk (beraberimde) deriden yapılmış suyla dolu bir kap ve mızrak uçlu değnek (asa) taşırdım. Suyla istinca ederdi.

١٥٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا تَبَرَّزَ لِحَاجَتِهِ أَتَيْتُهُ بِمَاءٍ فَيَغْسِلُ بِهِ

154- Enes ibnu Malik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem haceti (büyük abdest bozmak) için çıktığında, kendisine su götürürdüm. O'da, o suyla temizliğini yapardı.

المسح على الخفين

Mestler Üzerine Mesh Babı

١٥٥ – حديث جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بَالَ ثُمَّ تَوضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى خُفَّيْهِ ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى، فسُئِلَ فَقَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَنَعَ مِثْلَ هذَا

155- Hemmam ibnul-Haris'ten, O, şöyle dedi: Cerir ibnu Abdullah'ın bevlettiğini, sonra abdest alıp mestleri üzerine meshettiğini, sonra da kalkıp

namaz kıldığını gördüm. Ona, neden böyle yaptığı sorulduğunda o şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi tıpkı böyle yaparken gördüm.

١٥٦ – حديث حُذَيْفَةَ، قَالَ: رَأَيْتُنِي أَنَا وَالنَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَتَمَاشَى، فَأَتَى سُبَاطَةَ قَوْمٍ خَلْفَ حَائِطٍ فَقَامَ كَمَا يَقُومُ أَحَدُكُمْ، فَبَالَ، فَانْتَبَذْتُ مِنْهُ، فَأَشَارَ إِلَيَّ فَجِئْتُهُ، فَقُمْتُ عِنْدَ عَقِبِهِ حَتَّى فَرَغَ

156- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yürürken duvarın arkasında bir kavmin süprüntüsüne geldi ve sizden biriniz ayakta durduğu gibi ayakta dikildi. Ve bevletti. Bende ondan uzaklaştım. Bana işaret etti ve O'nun yanına geldim. O, işini bitirene kadar arkasında ayakta durdum.

١٥٧ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ خَرَجَ لِحَاجَتِهِ فَاتَّبَعَهُ الْمُغِيرَةُ بِإِدَاوَةٍ فِيهَا مَاءٌ، فَصَبَّ عَلَيْهِ حِينَ فَرَغَ مِنْ حَاجَتِهِ، فَتَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى الْخُفَّيْنِ

157- Muğire ibnu Şu'be'den: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem haceti için çıkmış, Muğire'de bir kap dolusu su ile peşinden gitti. Hacetini giderdikten sonra abdest alması için su döktü, O da mestleri üzerine meshetti.

١٥٨ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي سَفَرٍ، فَقَالَ: يَا مُغِيرَةُ خُذِ الإِدَاوَةَ؛ فَأَخَذْتُهَا، فَانْطَلَقَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى تَوَارَى عَنِّي؛ فَقَضَى حَاجَتَهُ وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ شَأْمِيَّةٌ، فَذَهَبَ لِيُخْرِجَ يَدَهُ مِنْ كُمِّهَا فَضَاقَتْ، فَأَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ أَسْفَلِهَا، فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ فَتَوَضَّأَ وُضُوءَهُ لِلصَّلاَةِ، وَمَسَحَ عَلَى خُفَّيْهِ ثُمَّ صَلَّى

158- Muğira ibnu Şu'be'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bir yolculukta, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdim. Dedi ki:

"Ey Muğire! Su kabını al" Ben de su kabını elime aldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana görünmeyene kadar yürüdü ve kazayı hacetini yaptı. Üzerinde Şam cübbesi vardı. Ellerini cübbenin yeninden çıkarmak istedi fakat dar olduğu için çıkaramadı. Bunun üzerine elini cübbenin altından çıkardı. O'na su döktüm. O da namaz için abdest aldı. Mestleri üzerine meshetti ve sonra da namaz kıldı.

١٥٩ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ذَاتَ لَيْلَةٍ فِي سَفَرٍ، فَقَالَ: أَمَعَكَ مَاءٌ قُلْتُ: نَعَمْ؛ فَنَزَلَ عَنْ رَاحِلَتِهِ، فَمَشَى حَتَّى تَوَارَى عَنِّي فِي سَوَادِ اللَّيْلِ، ثُمَّ جَاءَ، فَأَفْرَغْتُ عَلَيْهِ الإِدَاوَةَ، فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ مِنْ صُوفٍ فَلَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يُخْرِجَ ذِرَاعَيْهِ مِنْهَا، حَتَّى أَخْرَجَهُمَا مِنْ أَسْفَلِ الْجُبَّةِ، فَغَسَلَ ذِرَاعَيْهِ، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ أَهْوَيْتُ لأَنْزِعَ خُفَّيْهِ، فَقَالَ: دَعْهُمَا فَإِنِّي أَدْخَلْتُهُمَا طَاهِرَتَيْنِ فَمَسَحَ عَلَيْهِمَا

159- Mugîre ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben bir yolculukta bir gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte idim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

"Yanında su var mı?" diye sordu. Ben: Evet var, dedim. Bunun üzerine bineğinden indi de gecenin karanlığı içinde benden iyice gizleninceye kadar yürüdü. Sonra geldi. Ben O'na kaptan su döktüm, O da yüzünü ve ellerini yıkadı. Üzerinde yünden yapılmış bir cübbe vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem cübbenin kolları dar olmasından dolayı ellerini çıkaramadı. Kollarını cübbenin aşağısından çıkardı ve kollarını yıkadı. Sonra başını meshetti. Sonra ben ayakkabısını çıkarmak için eğildiğimde: "Onlara dokunma! Muhakkak ki ben o ikisini abdestli olarak giydim" buyurdu ve ayakkabılarının üzerine meshetti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 182, 203, 206, 363, 388, 2918, 4421, 5798, 5799)

حكم ولوغ الكلب

Köpeğin Yaladığı Kabın Hükmü Babı

١٦٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعًا

160- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun-O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birinizin kabından köpek içtiği zaman o kabı yedi kere yıkasın."

النهي عن البول في الماء الراكد

Durgun Suya Bevl Etmekten Nehiy Babı

١٦١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَبُولَنَّ

أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ الَّذِي لاَ يَجْرِي ثُمَّ يَغْتَسِلُ فِيهِ

161- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz akmayan durgun suya bevletmesin. Sonra onda yıkanır."

وجوب غسل البول وغيره من النجاسات إِذَا حصلت فِي المسجد وأن الأرض تطهر بالماء من غير حاجة إلى حفرها

Bevl Ve Diğer Necasetler Mescidde Bulunursa Onları Yıkamanın Vucubu Ve Yerin Kazımaya Hacet Kalmaksızın Su İle Temizleneceği Babı

١٦٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ أَعْرَابِيًّا بَالَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَامُوا إِلَيْهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تُزْرِمُوهُ ثُمَّ دَعَا بِدَلْوٍ مِنْ مَاءٍ فَصُبَّ عَلَيْهِ

162- Enes ibnu Malik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir bedevi Mescid'e bevletti. İnsanlar onun üzerine yürüyüp ona engel olmak istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Ona bırakın" buyurdu. O bedevi işini bitirdiğinde, bir kova su isteyip bevlin üzerine döktü. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 219, 221)

حكم بول الطفل الرضيع وكيفية غسله

Süt Emen Çocuğun Bevlinin Hükmü Ve Nasıl Yıkanacağı Babı

١٦٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُؤْتَى بِالصِّبْيَانِ، فَيَدْعُو لَهُمْ، فَأُتِيَ بِصَبِيٍّ فَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَأَتْبَعَهُ إِيَّاهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ

163- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e küçük çocuklar getirilir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara dua ederdi. Bir çocuk getirdiler, o da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerine bevl etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hemen su istedi, suyu çocuğun bevlinin üzerine döktü, onu yıkamadı.

١٦٤ – حديث أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ أَنَّهَا أَتَتْ بِابْنٍ لَهَا صَغِيرٍ لَمْ يَأْكُلِ الطَّعَامَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَجْلَسَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي حِجْرِهِ فَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَنَضَحَهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ

164- Ummu Kays bintu Mihsan'dan, -Allah ondan razı olsun- O henüz yemek yemeyen (sadece süt emen) oğlunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğu kucağına oturttu. Çocuk Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elbisesinin üzerine işedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem su istedi ve elbisesinin üzerine serpti de onu yıkamadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 223, 5693)

غسل المني في الثوب وفركه

Elbisedeki Meninin Yıkanması Ve Ovalanması Babı

١٦٥ – حديث عَائِشَةَ سُئِلَتْ عَنِ الْمَنِيِّ يُصِيبُ الثَّوْبَ، فَقَالَتْ: كُنْتُ أَغْسِلُهُ مِنْ ثَوْبِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَيَخْرُجُ إِلَى الصَّلاَةِ وَأَثَرُ الغَسْلِ فِي ثَوْبِهِ، بُقَعُ الْمَاءِ

165- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin elbisesinden cenabetlik izini (yani meniyi) yıkardım. Elbisesinde su izi olduğu halde namaza çıkardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 230, 231, 232)

نجاسة الدم وكيفية غسله

Kanın Pisliği Ve Onu Yıkamanın Keyfiyeti Babı

١٦٦ – حديث أَسْماءَ قَالَتْ: جَاءتِ امْرَأَةٌ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: أَرَأَيْتَ إِحْدَانَا تَحِيضُ فِي الثَّوْبِ كَيْفَ تَصْنَعُ قَالَ: تَحُتُّهُ ثُمَّ تَقْرُصُهُ بِالْمَاءِ وَتَنْضَحُهُ ثُمَّ تُصَلي فِيهِ

166- Esma'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bir kadın, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip dedi ki: Bizden birinin hayız kanı elbisesine bulaşırsa ne yapması gerekir? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Önce elbisesini eliyle çitiler, sonra elbisesinin kan bulaşan kısmını çıkması için parmaklarının uçlarıyla suyla beraber ovalar, sonra da elbisesini

yıkar. Bundan sonra o elbiseyle namaz kılabilir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 307)

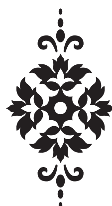
الدليل على نجاسة البول ووجوب الاستبراء منه

Bevlin Necis Ve Ondan İstibra Etmenin Vacip Olmasına Delil Babı

١٦٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِقَبْرَيْنِ، فَقَالَ: إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ، وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ؛ أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لاَ يَسْتَبْرِى مِنَ الْبَوْلِ؛ وَأَمَّا الآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطْبَةً فَشَقَّهَا نِصْفَيْنِ، فَغَرَزَ فِي كلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً قَالُوا يَا رَسُولَ اللهِ لِمَ فَعَلْتَ هذَا قَالَ: لَعَلَّهُ يُخَفَّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَيْبَسَا

167- Abdullah ibnu Abbas’tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem iki kabre uğradı ve şöyle dedi:

“Muhakkak ki bu ikisi azap olunuyorlar. Büyük günahlardan dolayı azap olunmuyorlar. O ikisinden biri bevlinden korunmazdı. Diğeri ise nemmamcılık yapardı (yani insanlar arasında laf taşırdı). Sonra yaprağı olmayan yaş bir hurma dalı aldı ve onu ikiye böldü. Her kabrin başına dikti. Ey Allah’ın Rasûlü! Bunu neden yaptın? diye sorduklarında:” umulur ki o, yaş kaldığı müddetçe o ikisinin azabını hafifletir.” buyurdu.

مباشرة الحائض فوق الإزار

HAYIZ KİTABI

١٦٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا، فَأَرادَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ يُبَاشِرَهَا، أَمَرَهَا أَنْ تَتَّزِرَ فِي فَوْرِ حَيْضَتِهَا، ثُمَّ يُبَاشِرُهَا قالَتْ: وَأَيُّكُمْ يَمْلِك إِرْبَهُ كَمَا كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَمْلِكُ إِرْبَهُ

168- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından biri hayız olduğunda ve Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem de onunla (cima etmeksizin) mübaşeret etmek istediğinde O'na hayzının başlangıcında ve kanamanın yoğun olduğu zamanda (göbeğiyle diz kapağı arasına) izarını örtmesini emreder ve onunla (cima etmeksizin) mübaşeret ederdi. Aişe dedi ki: Hanginiz Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin nefsine hakim olduğu gibi hacetini gidermede nefsine hakim olabilir ki?

١٦٩ – حديث مَيْمُونَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا أَرَادَ أَنْ يُبَاشِرَ امْرَأَةً مِنْ نِسَائِهِ، أَمَرَهَا فَاتَّزَرَتْ وَهِيَ حَائِضٌ

169- Meymune'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarından biriyle hayızlı olduğu halde (cima dışında yapılan) mübaşeret etmek istediğinde O'na (göbeğiyle diz kapağı arasını) izarla örtmesini emrederdi.

الاضطجاع مع الحائض في لحاف واحد

Hayızlı Kadınla Bir Yorgan Altında Yatma Babı

١٧٠ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: بَيْنَا أَنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مُضْطَجِعَةٌ

فِي خَمِيلَةٍ، حِضْتُ، فَانْسَلَلْتُ، فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حَيْضَتِي؛ فَقَالَ: أَنُفِسْتِ قُلْتُ: نَعَمْ فَدَعَانِي فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ

170- Ümmü Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber saçaklı örtünün altında uyurken hayız oldum. Sessizce yanından ayrılıp hayız elbisemi giydim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana dedi ki:

"Hayız mı oldun?" Ben, evet, dedim. Beni yanına çağırdı ve O'nunla beraber saçaklı örtünün altına uzandım.

١٧١ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: وَكُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ مِنَ الْجَنَابَةِ

171- Ümmü Seleme'nin kızı Zeynep dedi ki: Ummu Seleme bana şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem oruçlu olduğu halde onu öperdi. Cünüplükten dolayı ben ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir kaptan yıkanırdık.

جواز غسل الحائض رأس روجها وترجيله

Hayızlı Kadının Eşinin Başını Yıkayıp Taramasının Cevazı Babı

١٧٢ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: وَإِنْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيُدْخِلُ عَلَيَّ رَأْسَهُ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ فَأُرَجِّلُهُ، وَكَانَ لاَ يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلاَّ لِحَاجَةٍ إِذَا كَانَ مُعْتَكِفًا

172- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescitte itikâfta olduğu halde başını eve doğru uzatır, ben de onun saçlarını tarardım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem itikâflı olduğunda bir ihtiyaç olmadıkça eve girmezdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2033, 2034, 2041, 2045)

١٧٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُبَاشِرُنِي وَأَنَا حَائِضٌ، وَكَانَ يُخْرِجُ رَأْسَهُ مِنَ الْمَسْجِدِ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ

173- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescitte itikâfta iken, Mescitten başını benim odama doğru uzatır ve ben hayızlı olduğum halde O'nun saçlarını yıkardım.

١٧٤ – حديث عَائِشَةَ، حَدَّثَتْ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَتَّكِى فِي حَجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ ثُمَّ يَقْرأُ الْقُرْآنَ

174- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben hayızlı olduğum halde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem benim kucağıma yaslanır ve Kur'an okurdu.

المذي

Mezi Babı

١٧٥ – حديثُ عَلِيٍّ، قَالَ: كُنْتُ رَجُلاً مَذَّاءً فَاسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسْأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَمَرْتُ الْمِقْدَادَ ابْنَ الأَسْوَدِ فَسَأَلَهُ؛ فَقَالَ: فِيهِ الْوُضُوءُ

175- Ali'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben mezisi çok olan birisi idim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bundan sormayı utandım da Mikdat ibnu Esved'e bunu sormasını emrettim. O'da sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

" Bundan dolayı abdest gerekir." buyurdu.

جواز نوم الجنب واستحباب الوضوء له

Cünüp İken Uyumanın Cevazı Ve Uyku İçin Abdest Alınmasının Müstehap Olması Babı

١٧٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ جُنُبٌ غَسَلَ فَرْجَهُ وَتَوَضَّأَ لِلصَّلاَةِ

176- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem cünübken uyumak istediğinde avret yerini yıkar ve namaz abdesti gibi abdest alırdı.

١٧٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ سَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَيَرْقُدُ أَحَدُنَا وَهُوَ جُنُبٌ قَالَ: نَعَمْ، إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْقُدْ وَهُوَ جُنُبٌ

177- Ömer ibnul-Hattab'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle sordu:

Bizden biri cünüblü olduğu halde uyuyabilir mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evet, sizden biriniz cünüblüyken abdest alıp uyusun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 289, 290)

١٧٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: ذَكَرَ عُمَرُ ابْنُ الْخطَّابِ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ تُصِيبُهُ الْجَنَابَةُ مِنَ اللَّيْلِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: تَوَضَّأْ وَاغْسِلْ ذَكَرَكَ ثُمَّ نَمْ

178- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme şunu sordu: Bizden biri cünüblü olduğu halde uyuyabilir mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Abdest alındığında, evet uyuyabilir."

١٧٩ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ نَبِيَّ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَطُوفُ عَلَى نِسائِهِ فِي اللَّيْلَةِ الْوَاحِدَةِ وَلَهُ يَوْمَئِذٍ تِسْعُ نِسْوَةٍ

179- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem bir gece içinde hanımlarını dolaşırdı (yani onlarla cima ederdi). O zaman O'nun dokuz hanımı var idi.

وجوب الغسل على المرأة بخروج المني منها

Meni Gelmesinden Dolayı Kadına Yıkanmanın Vacip Olması Babı

١٨٠ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ؛ قَالَتْ: جَاءَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ اللهَ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ الحَقِّ، فَهَلْ عَلَى الْمَرْأَةِ مِنْ غسْلٍ إِذَا احْتَلَمَتْ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا رَأَتِ الْمَاءَ، فَغَطَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ، تَعْنِي، وَجْهَهَا، وَقَالَتْ: يَا رَسولَ اللهِ وَتَحْتَلِمُ الْمَرْأَةُ قَالَ: نَعَمْ، تَرِبَتْ يَمِينُكِ، فَبِمَ يُشْبِهُهَا وَلَدُهَا

180- Ümmü Seleme'den, O şöyle dedi: Ummu Süleym, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Muhakkak ki Allah haktan hayâ etmez. Bir kadın ihtilam olursa (yani rüyasında cima ettiğini görürse) gusletmesi gerekir mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet su (meni) gelirse evet gusleder. "Ümmü Seleme yüzünü kapatarak dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! (meni gelmek suretiyle) kadın ihtilam olur mu? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Sağ elin toprağa gelsin! Bu olmasa çocuğu kendisine nasıl benzesin ki."[44] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 130, 282, 3328, 6091, 6121)

صفة غسل الجنابة

Cünüplükten Yıkanmanın Sıfatı Babı

١٨١ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الجَنَابَةِ بَدَأَ فَغَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلاَةِ، ثُمَّ يُدْخِلُ أَصَابِعَهُ فِي الْمَاءِ فَيخَلِّلُ بِهَا أُصُولَ شَعَرِه، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلاثَ غُرَفٍ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ

181- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem cünüplük sebebiyle yıkanacağı zaman ellerini yıkamakla başlardı. Sonra namaz abdesti gibi abdest alırdı. Sonra parmaklarını suya girdirir ve onunla saç diplerini hilallerdi. Sonra başına üç avuç su dökerdi. Sonra suyu bütün vücuduna dökerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 262, 272)

١٨٢ – حديث مَيْمُونَةَ، قَالَتْ: صَبَبْتُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم غُسْلاً، فَأَفْرَغَ بِيَمِينِهِ عَلَى يَسَارِهِ، فَغَسَلَهُمَا ثُمَّ غَسَلَ فَرْجَهُ، ثُمَّ قَالَ بِيَدِهِ الأَرْضَ، فَمَسَحَهَا بِالتُّرَابِ، ثُمَّ غَسَلَهَا، ثُمَّ تَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ وَأَفَاضَ عَلَى رَأْسِهِ، ثُمَّ تَنَحَّى فَغَسَلَ قَدَمَيْهِ، ثُمَّ أُتِيَ بِمِنْدِيلٍ، فَلَمْ يَنْفُضْ بِهَا

182- Meymune'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

---

44 Haya imandandır.Allah gerçeği söylemekten haya etmez. Burada Ümmü süleym -Allah ondan razı olsun- bunu sormasının sebebi ihtilamın bazı kadınlarda olup bazılarında olmaması yüzünden sormasıdır.

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gusletmesi için su döktüm. Sağ eliyle sol eline su döküp ellerini yıkadı. Sonra avret yerini yıkadı. Sonra elini vurup toprağa sürdü. Sonra ellerini suyla yıkadı. Sonra ağzına su verip çalkaladı ve burnuna su verdi. Sonra yüzünü yıkadı ve başına su döktü. Sonra bulunduğu yerden ayrılıp başka bir yerde ayaklarını yıkadı. Sonra kendisine bir bez parçası getirildi, fakat onunla silinmedi.

١٨٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ دَعَا بِشَيْءٍ نَحْوَ الْحِلاَبِ فَأَخَذَ بِكَفِّهِ فَبَدَأَ بِشِقِّ رَأْسِهِ الأَيْمَنِ ثُمَّ الأَيْسَرِ، فَقَالَ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ

183- Aişe'den -Allah ondan razı olsun-O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem cünüplükten dolayı gusledeceği zaman hitaba benzer bir kap ister ve ondan avcuyla alır başının sağ kısmını sonrada sol kısmına, sonra avcuyla alıp kafasının ortasına sürerdi.

القدر المستحب من الماء في غسل الجنابة

Cünüplükten Yıkanırken Müstehap Olan Su Miktarı Babı

١٨٤ – حديث عَائِشَة، قَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، مِنْ قَدَحٍ يُقالُ لَهُ الْفَرَق

184- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (beraberce) "fara"[45] denilen bir kaptan guslederdik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 261, 263, 273, 299, 5956, 7339)

١٨٥ – حديث عَائِشَة سَأَلَهَا أَخُوهَا عَنْ غُسْلِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ نَحْوٍ مِنْ صَاعٍ، فَاغْتَسَلَتْ وَأَفَاضَتْ عَلَى رَأْسِهَا؛ وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا حِجَابٌ (قَوْلَ أَبِي سَلَمَةَ)

45 «Farak» miktarı, Müslim de İbnu Uzeyne'nin Zuhri'den rivayet ettiği bu hadiste Sufyan ibnu Uyeyne dedi ki: « farak » üç sa'dır.

185- Ebu Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve Aişe'nin erkek kardeşi, Aişe'nin yanına geldik. O'nun kardeşi Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin guslünden sordu. Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir sa' dolusu su istedi. Bizimle O'nun arasında bir örtü olduğu halde suyu başının üzerine döktü.[46]

١٨٦ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَغْسِلُ، أَوْ كَانَ يَغْتَسِلُ بِالصَّاعِ إِلَى خَمْسَةِ أَمْدَادٍ، وَيَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ

186- Enes İbnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem vücudunu bir sa'dan beş müd miktarı suyla yıkar yada yıkanırdı. Bir müd ile abdest alırdı.

استحباب إفاضة الماء على الرأس وغيره ثلاثا

Başa Ve Diğer Yerlere Suyu Üç Defa Dökmenin Müstehap Olması Babı

١٨٧ – حديث جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَمَّا أَنَا فَأُفِيضُ عَلَى رَأْسِي ثَلاَثًا، وَأَشَارَ بِيَدَيْهِ، كِلْتَيْهِمَا

187- Cubeyr ibnu Mut'im'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: (Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında cünüplükten dolayı gusletmekten bahsettiler de)[47] Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bana gelince; ben başımın üzerinden üç kere su dökerim" buyurdu ve avucuna işaret etti.

---

46 Kadı İyad şöyle dedi: Görülen o ki, o ikisi Aişe'nin -Allah ondan razı olsun- başına su döktüğünü ve bedenin yukarısını, bir muhrimin yani nikah düşmeyen birinin görmesi caiz olan yerlerini görmüşlerdir. Çünkü Aişe -Allah ondan razı olsun- Ebu Seleme'nin süt teyzesidir ki onu Aişe'nin kardeşi Ummu Kulsum emzirmiştir. Nikah düşen birinin görmesi caiz olmayan yerlerini ise bir örtüyle kapatmıştır.

47 Bu kısmı Ebu Nuaym Mustehnac'inde zikreder. Muslim'de Ebu İshak'tan gelen rivayet ise şöyledir: « Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında gusul hakkında konuştular. Topluluktan bazıları dedi ki: Bana gelince, ben başımı şöyle şöyle yıkarım « Ondan sonra hadisi zikretti.

١٨٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ: إِنَّهُ كَانَ عِنْدَهُ هُوَ وَأَبُوهُ، وَعِنْدَهُ قَوْمٌ، فَسَأَلُوهُ عَنِ الْغُسْلِ، فَقَالَ: يَكْفِيكَ صَاعٌ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا يَكْفِينِي؛ فَقَالَ جَابِرٌ: كَانَ يَكْفِي مَنْ هُوَ أَوْفَى مِنْكَ شَعَرًا، وَخَيْرٌ مِنْكَ ثُمَّ أَمَّنَا فِي ثَوْبٍ

188- Ebu Cafer bildirdi. O ve babası bir topluluğun yanındayken, Cabir ibnu Abdullah'a gusulden sordular. O şöyle dedi: Sana bir sa' dolusu su yeter. Adam dedi ki: Bana bir sa' dolusu su yetmez. Cabir: Senden daha uzun ve daha çok saçı olan birine yetiyor, dedi ve sonra da bize imam oldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer:255, 256)

استحباب استعمال المغتسلة من الحيض فرصة من مسك في موضع الدم

Hayızdan Yıkanan Kadının Kan Gelen Yere Bir Parça Misk Sürmesinin Müstehap Oluşu Babı

١٨٩ – حديث عَائِشَةَ أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنْ غُسْلِهَا مِنَ الْمَحِيضِ، فَأَمَرَهَا كَيْفَ تَغْتَسِلُ، قَالَ: خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكٍ فَتَطَهَّرِي بِهَا، قَالَتْ: كَيْفَ أَتَطَهَّرُ بِهَا قَالَ: تَطَهَّرِي بِهَا، قَالَتْ: كَيْفَ قَالَ: سُبْحانَ اللهِ تَطَهَّرِي بِهَا فَاجْتَبَذْتُهَا إِلَيَّ، فَقُلْتُ تَتَبَعِي بِهَا أَثَرَ الدَّمِ

189- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bir kadın, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme hayızdan dolayı nasıl gusledeceğini sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ona nasıl gusledeceğini anlattıktan sonra şöyle buyurdu:

"Miske sürülmüş bir pamuk al ve onunla temizlen" Kadın: Nasıl temizleneyim? dedi. Allah Rasûlü: "Onunla temizlen" buyurdu. Kadın: Nasıl? deyince "Subhânallâh! Temizlen işte!" buyurdu. Bunun üzerine kadını yanıma çağırıp dedim ki: Onunla avret yerinden kanın izini temizle.

المستحاضة وغسلها وصلاتها

Müstehaze, Müstehazenin Yıkanması Ve Namazı Babı

١٩٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ ابْنَةُ أَبِي حُبَيْشٍ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي امْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ، فَلاَ أَطْهُرُ، أَفَأَدَعُ الصَّلاَةَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ

صلى الله عليه وسلم: لاَ، إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ وَلَيْسَ بِحَيْضٍ، فَإِذَا أَقْبَلَتْ حَيْضَتُكِ فَدَعِي الصَّلاَةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكِ الدَّمَ ثُمَّ صَلِّي ثُمَّ تَوَضَّئِي لِكُلِّ صَلاَةٍ حَتَّى يَجِيءَ ذَلِكَ الْوَقْتُ

190- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Hubeyş'in kızı Fatıma, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelerek dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben hayız müddetim bittikten sonra kanamam devam ediyor da bu yüzden dolayı hayızdan temizlenemiyorum. Bu durumda olduğum zaman namazı terk edeyim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hayır, namazını bırakma! Bu hayız değil, damardan gelen kandır (yani kanın hayız vaktinin dışında gelen kandır). Hayız kanı geldiğinde namazı bırak. Hayız kanı kesildiğinde ise gusül abdesti al sonra namazını kıl"

Hişam ibnu Urve dedi ki: Babam (Urvetu-bnuz-Zubeyr) dedi ki: "O vakit gelinceyе kadar, her namaz için abdest al." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 306, 320, 325, 331)

١٩١ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ اسْتُحِيضَتْ سَبْعَ سِنِينَ، فَسَأَلَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ ذَلِكَ فَأَمَرَهَا أَنْ تَغْتَسِلَ، فَقَالَ: هذَا عِرْقٌ فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ لِكُلِّ صَلاَةٍ

191- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummu Habibe yedi sene boyunca istihaze oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bundan sordu da, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona gusletmesini emretti ve dedi ki: "Bu bir damardır." Ummu Habibe her namaz için guslederdi.

وجوب قضاء الصوم على الحائض دون الصلاة

Hayızlı Kadına Orucun Kazasının Vacip Olması Namazın Olmaması Babı

١٩٢ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ لَهَا: أَتَجْزِي إِحْدَانَا صَلاَتَهَا إِذَا طَهُرَتْ فَقَالَتْ: أَحَرُورِيَّةٌ أَنْتِ كُنَّا نَحِيضُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَلاَ يَأْمُرُنَا بِهِ، أَو قَالَتْ: فَلاَ نَفْعَلُهُ

192- Muâze'den, O şöyle dedi: Bir kadın Aişe'ye şöyle dedi:

Bizden biri hayızlı iken kılmadığı namazları temizlendikten sonra kaza eder mi? Aişe dedi: Sen Haruralı[48] mısın? Bizler Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında hayız olurduk da (hayızlı iken kılmadığımız)

تستر المغتسل بثوب ونحوه

Yıkanan Kimsenin Elbise Veya Başka Bir Şeyle Örtünmesi Babı

١٩٣ – حديث أُمِّ هَانِىءٍ بِنْتِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَتْ: ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَامَ الْفَتْحِ فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ، وَفَاطِمَةُ ابْنَتُهُ تَسْتُرُهُ، قَالَتْ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ؛ فَقَالَ: مَنْ هذِهِ فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِىءٍ بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ؛ فَقَالَ: مَرْحَبًا بِأُمِّ هَانِىءٍ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ غُسْلِهِ، قَامَ فَصَلَّى ثَمَانِيَ رَكَعَاتٍ، مُلْتَحِفًا فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، فَلَمَّا انْصَرَفَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ زَعَمَ ابْنُ أُمِّي أَنَّهُ قَاتِلٌ رَجُلاً قَدْ أَجَرْتُهُ، فُلاَنَ بْنَ هُبَيْرَةَ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتِ يَا أُمَّ هَانِىءٍ، قَالَتْ أُمُّ هَانِىءٍ: وَذَاكَ ضُحًى

193- Ummu Hani Bintu Ebi Talip'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Fetih yılı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gittim ve onu yıkanırken buldum. Kızı Fatıma'da O'nu perdeliyordu. Ummu Hani dedi ki: O'na selam verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem: "Bu kadın kimdir?" diye sordu. Ben dedim ki: Ben Ebu Talip'in kızı Ummu Hani'yim. "Merhaba Ummu Hani" dedi. Yıkanmasını bitirdikten sonra bir kumaşa bürünmüş şekilde sekiz rekât namaz kıldı. Namazını bitirince dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Anamın oğlu (yani Ali ibnu Ebi Talip), benim himayem altındaki Hubayra'nın oğlu falancayı öldüreceğini söylüyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Senin himaye ettiğini, biz de himayemiz altına aldık ey Ummu Hani!"

جواز الاغتسال عريانًا في الخلوة

Tenha Yerde Çıplak Yıkanmanın Caiz Olması Babı

١٩٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كَانَتْ بَنُو

48 Küfe yakınlarında bir köy. Ayrıca Harici inancına sahip kişilere de Harici denir; yada haruri.

إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عُرَاةً يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، وَكَانَ مُوسى يَغْتَسِلُ وَحْدَهُ؛ فَقَالُوا وَاللهِ مَا يَمْنَعُ مُوسى أَنْ يَغْتَسِلَ مَعَنَا إِلاَّ أَنَّهُ آدَرُ، فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى حَجَرٍ، فَفَرَّ الْحَجَرُ بِثَوْبِهِ، فَخَرَجَ مُوسى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ ثَوْبِي يَا حَجَرُ حَتَّى نَظَرَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى مُوسى، فَقَالُوا وَاللهِ مَا بِمُوسى مِنْ بَأْسٍ؛ وَأَخَذَ ثَوْبَهُ وَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَاللهِ إِنَّهُ لَنَدَبٌ بِالْحَجَرِ سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ ضَرْبًا بِالْحَجَرِ

194- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellem O şöyle buyurdu:

"İsrail oğulları çıplak olarak ve birbirlerine bakar bir halde yıkanırlardı. Musa ise tek başına yıkanırdı. Dediler ki: Musa'nın bizimle yıkanmasını engelleyen şey testislerinde şişkinlik olmasıdır. Bir seferinde yıkanmak için (insanlardan uzak bir yere) gitmişti. Elbisesini çıkarıp bir taşın üzerine koydu. Bu arada taş elbiseyle beraber kaçtı. Musa, taşın arkasından "Ey taş elbisemi getir, ey taş elbisemi getir" diyerek hızlıca koşmaya başladı. Nihayet İsrailoğulları Musa'yı bu halde (yani çıplak olarak) gördüler ve dediler ki: Allah'a yemin olsun ki Musa da hiçbir kusur yokmuş. Musa elbisesini taşın üzerinden aldı ve ona vurmaya başladı."

Ebu Hureyre dedi ki: Taşın üzerinde altı veya yedi vurma izi kalmıştır.
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3404, 4799)

الاعتناء بحفظ العورة

Avret Yerinin Açılmasından Korkmaya İtina Gösterilmesi Babı

١٩٥ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَنْقُلُ مَعَهُمُ الْحِجَارَةَ لِلْكَعْبَةِ، وَعَلَيْهِ إِزَارُهُ؛ فَقَالَ لَهُ الْعَبَّاسُ عَمُّهُ يَا ابْنَ أَخِي لَوْ حَلَلْتَ إِزَارَكَ فَجَعَلْتَهُ عَلَى مَنْكِبَيْكَ دُونَ الْحِجَارَةِ قَالَ فَحَلَّهُ فَجَعَلَهُ عَلَى مَنْكِبَيْهِ، فَسَقَطَ مَغْشِيًّا عَلَيْهِ؛ فَمَا رُئِيَ بَعْدَ ذَلِكَ عُرْيَانًا / صلى الله عليه وسلم

195- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kureyşlilerle beraber, Kâbe'nin yapımı için taş taşıyordu. Üzerinde de izarı vardı. Amcası Abbas O'na dedi ki. Ey kardeşimin oğlu! İzarını çözüp omuzlarının üzerine koysan da taşları onun üzerinde taşısan. Câbir veya bu olayı ona haber veren dedi ki: İzarını çözüp omuzlarının üzerine koydu ve bayılıp yere düştü. Bundan sonra Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem çıplak olarak görünmedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1582, 3829)

إنما الماء من الماء

Su Ancak Sudan Dolayı İcab Eder Babı

١٩٦ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَرْسَلَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ فَجَاءَ وَرَأْسُهُ يَقْطُرُ؛ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَعَلَّنَا أَعْجَلْنَاكَ، فَقَالَ: نَعَمْ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا أُعْجِلْتَ أَوْ قُحِطْتَ فَعَلَيْكَ الْوُضُوءُ

196- Ebu Said el-Hudri'den : -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ensar'dan bir adama haber gönderip gelmesini emretti. Adam yıkanmadan dolayı başından damla damla su akar bir halde geldi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Galiba seni süratli davranmaya zorladık." O zat, evet, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cima halindeyken, süratli davranmaya zorlanır ya da meni gelmezse, abdest alman gerekir."

Vehb bunu rivayette Nadr'a mütabaa edip şöyle demiştir: Bize Şu'be bildirdi. İmam Buhari dedi ki: Ğunder ve Yahya, Şu'be'den rivayetlerinde "abdest" kelimesini nakletmemişlerdir.

١٩٧ – حديث أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِذَا جَامَعَ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ فَلَمْ يُنْزِلْ قَالَ: يَغْسِلُ مَا مَسَّ الْمَرْأَةَ مِنْهُ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ وَيُصَلِّي

197- Ubey İbnu Kab'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasulü! Bir kimse hanımıyla cima eder ancak meni gelmezse ne yapması gerekir? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadının avret yerinden, kendi avret yerine gelen ıslaklığı yıkar. Sonra abdest alır ve namaz kılar."

Ebu Abdullah dedi ki: Gusletmek daha ihtiyatlıdır. Biz bu son cümleyi ancak ihtilaflarından dolayı açıkladık.

١٩٨ – حديث عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رضي الله عنه، قَالَ لَهُ زَيْدُ بْنُ خَالِدٍ: أَرَأَيْتَ إِذَا جَامَعَ فَلَمْ يُمْنِ قَالَ عُثْمَانُ: يَتَوَضَّأُ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلاَةِ وَيَغْسِلُ ذَكَرَهُ؛ قَالَ عُثْمَانُ: سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

198- Zeyd ibnu Halid'den, Osman ibnu Affan'a -Allah ondan razı olsun- şöyle sordu: Bir kişi hanımıyla cima eder fakat bu esnada meni gelmezse ne yapması gerekir? Osman dedi ki: Zekerini yıkar ve namaz abdesti [49] gibi abdest alır. Osman dedi ki: Ben bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim.

(Zeyd dedi ki:) Bu meseleyi ben Ali, Zubeyr, Talha ve Ubeyd ibnu Ka'b'a da sordum. -Allah onlardan razı olsun- aynısını emrettiler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 292)

نسخ (الماء من الماء) ووجوب الغسل بالتقاء الختانين

Su Ancak Sudan Dolayı İcap Eder Hadisinin Neshi Ve Sünnet Mahallerinin Birbirine Kavuşması İle Guslün Vacip Olması Babı

١٩٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعَبِهَا الأَرْبَعِ ثُمَّ جَهَدَهَا فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ

199- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir erkek hanımıyla cima ettiğinde gusül gerekir."

نسخ الوضوء مما مست النار

Ateşte Pişen Şeylerden Dolayı Abdest Lazım Gelmesinin Neshi Babı

٢٠٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَكَلَ كَتِفَ شَاةٍ ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

200- Abdullah ibnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem koyunun kürek etinden yedi de abdest almadan namaz kıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 207, 5404, 5405)

---

49 Bu mesele gusül kitabının sonunda zikredilecektir. Orada bu hadisin mensuh olduğunu yani hükmünün ortadan kaldırıldığını, cima olduktan sonra meni gelmese bile gusul gerektiğini zikredeceğiz.

٢٠١ – حديث عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ، أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَحْتَزُّ مِنْ كَتِفِ شَاةٍ، فَدُعِيَ إِلَى الصَّلاَةِ فَأَلْقَى السِّكِّينَ، فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

201- Cafer ibnu Amr ibnu Umeyye'nin babası O'na Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi koyunun kürek etinden keserken gördüğünü haber vermiştir. Namaza çağrıldığında bıçağı bırakıp abdest almadan namaz kıldırdı.[50]

٢٠٢ – حديث مَيْمُونَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَكَلَ عِنْدَهَا كَتِفًا، ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ

202- Meymune'den: -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yanında koyunun kürek etinden yedi. Sonra abdest almadan namaz kıldı.

٢٠٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم شَرِبَ لَبَنًا فَمَضْمَضَ وَقَالَ: إِنَّ لَهُ دَسَمًا

203- Abdullah ibnu Abbas'tan: -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem süt içti ve ağzını çalkaladı ve dedi ki: "Bu süt yağlıdır " Yunus ve Salih ibnu Keysan, Zuhri'den O'na mutabaa etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 211, 5609)

الدليل على أن من تيقن الطهارة ثم شك في الحدث فله أن يصلي بطهارته

Abdestli Olduğunu Yakinen Bilen Bir Kimse Sonra Abdestinin Bozulduğundan Şüphe Etse O Abdestle Namaz Kılınabileceğinin Delil Babı

٢٠٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ الأَنْصَارِيِّ، أَنَّهُ شَكَا إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، الرَّجُلُ الَّذِي يُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَجِدُ الشَّيْءَ فِي الصَّلاَةِ، فَقَالَ: لاَ يَنْفَتِلْ أَوْ لاَ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا

50 İmam Buhari'nin « yiyecekler » bölümünde Ma'mer'in Zuhri'den rivayetinde « ondan yiyordu » ibaresi vardır. « namaz » bölümünde ise Salih'in Zuhri'den gelen rivayetinde « koyunun budundan kesip yiyordu » ibaresi vardır.

204- Abbad ibnu Temim, amcası Abdullah ibnu Zeyd el-Ensari'den bildirdi. Amcası, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme namazdayken kendisinden bir şey (hades) geldiğini zanneden kimsenin durumunu sormuştu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir ses duyana ya da bir koku hissedene kadar namazını bozmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 177, 2056)

طهارة جلود الميتة بالدباغ

Ölü Hayvan Derilerinin Tabaklanmasıyla, Temizlenmesi Babı

٢٠٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: وَجَدَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم شَاةً مَيِّتَةً أُعْطِيَتْهَا مَولاَةٌ لِمَيْمُونَةَ مِنَ الصَّدَقَةِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: هَلاَّ انْتَفَعْتُمْ بِجِلْدِهَا، قَالُوا: إِنَّهَا مَيْتَةٌ؛ قَالَ: إِنَّمَا حَرُمَ أَكْلُهَا

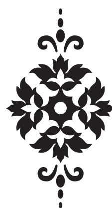
205- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Meymûne'nin azâdlı cariyesine sadaka malından verilmiş olan koyunu ölmüş olarak buldu. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu koyunun derisinden niçin faydalanmadınız?"

Bu koyun ölüdür, dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah ancak, ölü hayvanın etini yemeyi haram kılmıştır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1492, 2221, 5531, 5533)

التيمم

TEYEMMÜM BABI

٢٠٦ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْض أَسْفَارِهِ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ، أَوْ، بِذَاتِ الْجَيْشِ، انْقَطَعَ عِقْدٌ لِي؛ فَأَقَام رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى الْتِمَاسِهِ، وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ؛ فَأَتَى النَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ فقَالُوا: أَلاَ تَرَى إِلَى مَا صَنَعَتْ عَائِشَةُ أَقَامَتْ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسِ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَاضِعٌ رَأْسَهُ عَلَى فَخِذِي قَدْ نَامَ فَقَالَ: حَبَسْتِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسَ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ، وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ؛ فَقَالَتْ عَائِشَةُ: فَعاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَقولَ، وَجَعَلَ يطْعُنُنِي بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي فَلاَ يَمْنَعُنِي مِنَ التَّحَرُّكِ إِلاَّ مَكَانُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى فَخِذِي، فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حِينَ أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ، فَأَنْزَلَ اللهُ آيَةَ التَّيَمُّمِ، فَتيَمَّمُوا؛ فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ الْحُضَيْرِ: مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ: فَبَعَثْنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ فَأَصَبْنَا الْعِقْدَ تَحْتَهُ

206- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin seferlerinden birinde O'nunla beraber yola çıktık. Beyda[51] -veya Zatul-Ceyş- mevkiinde iken bana ait kolyem koptu ve onu kaybettim. Orada su bulunmadığı halde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve O'nun beraberindeki insanlar O'nun talebine binaen (kolyenin bulunması için) beklediler. İnsanlar Ebu Bekr es-Sıddık'a gelip dediler ki: Aişe'nin ne yaptığını görmüyor musun? Yanlarında su olmadığı halde insanları ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi oyalayıp

51 Mekke ile Medine arası bir mevki.

yollarından alıkoydu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem başını dizime koyup uyumuş bir vaziyette iken Ebu Bekr yanıma geldi ve dedi ki: Burada su olmadığı ve yanlarında da su bulunmadığı halde insanları ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yollarından alı koydun. Aişe dedi ki: Ebu Bekr bu yüzden dolayı beni azarladı ve Allah'ın söylemesini dilediği kadar sözler söyledi, eliyle de belime dürtmeye başladı. Ben ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dizimde uyuyor olmasından dolayı (O'na rahatsızlık vermemek için) hareket etmiyordum. Sabah olunca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyandı ve hiç su yoktu. Bunun üzerine Allah, teyemmüm âyetini indirdi ve insanlar teyemmüm ettiler.

Useyd ibnul-Hudayr dedi ki: Ey Ebu Bekr ailesi! Bu sizin ilk bereketiniz değildir.

Aişe dedi ki: Sonra hareket edeceğimiz sırada üzerine bindiğim deveyi kaldırdık ve gerdanımı onun altında bulduk. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 334, 3773)

٢٠٧ – حديث عَمَّارٍ عَنْ شَقِيقٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا مَعَ عَبْدِ اللهِ وَأَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ، فَقَالَ لَهُ أَبُو مُوسى لَوْ أَنَّ رَجُلاً أَجْنَبَ فَلَمْ يَجِدِ الماءَ شَهْرًا، أَمَا كَانَ يَتَيَمَّمُ وَيُصَلِّي فَكَيْفَ تَصْنَعُونَ بِهذِهِ الآيَةِ فِي سُورَةِ الْمَائِدَةِ (فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا) فَقَالَ عَبْدُ اللهِ: لَوْ رُخِّصَ لَهُمْ فِي هذَا لأَوْشَكُوا إِذَا بَرَدَ عَلَيْهِمُ الْمَاءَ أَنْ يَتَيَمَّموا الصَّعِيدَ قُلْتُ: وَإِنَّمَا كَرِهْتُمْ هذَا لِذَا قَالَ: نَعَمْ فَقَالَ أَبُو مُوسى: أَلَمْ تَسْمَع قَوْلَ عَمَّارٍ لِعُمَر: بَعَثَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي حَاجَةٍ فَأَجْنَبْتُ فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ، فتَمَرَّغْتُ فِي الصَّعِيدِ كما تَمَرَّغُ الدَّابَّةُ، فَذَكَرْتُ ذلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنَمَا كَانَ يَكْفِيكَ أَنْ تَصْنَعَ هكَذَا؛ فَضَرَبَ بِكَفِّهِ ضَرْبَةً عَلَى الأَرْضِ، ثُمَّ نَفَضَهَا، ثُمَّ مَسَحَ بِهَا ظَهْرَ كَفِّهِ بِشِمَالِهِ، أَوْ ظَهْرَ شِمَالِهِ بِكَفِّهِ، ثُمَّ مَسَحَ بِهَا وَجْهَه فَقَالَ عَبْدُ اللهِ: أَفَلَمْ تَرَ عُمَرَ لَمْ يَقْنَعْ بِقَوْلِ عَمَّارٍ

207- Şakik'ten, O şöyle dedi: Ben Abdullah ibnu Mesud ve Ebu Musa el-Eşari ile oturuyordum. İbnu Mesud, Ebu Musa'ya dedi ki:

Bir kimse cünüb olurda bir ay boyunca su bulamazsa teyemmüm etmeyip namaz kılmayacak mı? Maide suresindeki **«Eğer su bulamazsanız, temiz toprakla teyemmüm edin»** âyetini ne yapacaksın? Abdullah dedi ki: Şayet onlara bu konuda ruhsat verilirse, onlar suyu soğuk bulduklarında hemen temiz toprakla teyemmüm ediverirler. Dedim ki: Sen bunu, bu yüzden mi kerih gördün? İbnu Mesud, evet, dedi. Ebu Musa dedi ki: Ammar'ın Ömer'e söylediği şu sözünü işitmedin mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem

beni bir hacet için göndermişti. Bende yoldayken cünüb oldum ve gusletmek için su da bulamadım. Ben de hayvanın toprakta debelendiği gibi, toprakta yuvarlandım. Bu olayı Nebi sallallahu aleyhi ve selleme haber verdim. "Şöyle yapman senin için yeterlidir" dedi ve avucunu birkere yere vurdu, sonra silkeledi, sonra sol avucu ile sağ avucunun arkasına veya da sağ avucu ile sol avucunun arkasını meshetti. Sonra eliyle yüzünü meshetti. Abdullah dedi ki: Ömer'in Ammar'ın sözüne kanaat getirmediğini görmedin mi?

Ya'la; A'meş'ten, O da Şakik'ten rivayette şu ziyadelik vardır: Abdullah ve Ebu Musa ile beraberdim. Ebu Musa dedi ki: Ammar'ın Ömer'e söylediği sözü duymadın mı? O şöyle demişti: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni ve seni bir yere göndermişti. Ben yolda cünüb olmuş ve toprakta yuvarlanmıştım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip olup biteni haber verdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Senin şöyle yapman yeterlidir" buyurdu ve yüzünü ve ellerini bir kere meshetti.

٢٠٨ – حديثُ عَمَّارٍ جاءَ رَجُلٌ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ؛ فَقَالَ: إِنِّي أَجْنَبْتُ فَلَمْ أُصِبِ الْمَاءَ، فَقَالَ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: أَمَا تَذْكُرُ أَنَّا كُنَّا فِي سَفَرٍ أَنَا وَأَنْتَ؛ فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ، وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعَّكْتُ فَصَلَّيْتُ، فَذَكَرْتُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ هكَذَا، فَضَرَبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِكَفَّيْهِ الأَرْضَ، وَنَفَخَ فِيهِمَا وَجْهَهُ، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَّيْهِ

208- Ammar Hadisi: Bir adam Ömer ibnul-Hattab'a gelip dedi ki: Ben cünüb oldum ve yıkanacak suda bulamadım. (Ne yapmam gerekir?) Ammar ibnu Yasir, Ömer ibnul-Hattab'a şöyle dedi: Hatırlar mısın? Bizler bir seferde idik. Ben ve sen cünüb olmuştuk. Sen bundan dolayı namaz kılmamış, ben ise toprakta yuvarlanıp sonra da namazımı kılmıştım. Bunu, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme haber verdiğimde ise Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

"Böyle yapman yeterli idi" dedi ve ellerini yere vurdu, ellerine üfürdü ve sonra da elleriyle yüzünü ve ellerini meshetti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 339, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 347)

٢٠٩ – حديث أَبِي الْجُهَيْمِ الأَنْصَارِيِّ عَنْ عُمَيْرٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أَقْبَلْتُ أَنَا وَعَبْدُ اللهِ بْنُ يَسَارٍ مَوْلَى مَيْمُونَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَبِي جُهَيْمِ بْنِ الْحرِثِ بْنِ الصِّمَّةِ الأَنْصَارِيِّ، فَقَالَ أَبُو الْجُهَيْمِ: أَقْبَلَ النَبِيُّ صلى الله عليه وسلم

مِنْ نَحْوِ بِئْرِ جَمَلٍ، فَلَقِيَهُ رَجُلٌ فَسَلَّمَ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى أَقْبَلَ عَلَى الْجِدَارِ، فَمَسَحَ بِوَجْهِهِ وَيَدَيْهِ، ثُمَّ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلاَمَ

209- Ebu Cuheym şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Cemel kuyusu tarafından geliyordu. Bir adam O'nunla karşılaşıp, O'na selam verdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir duvarın yanına gelip (duvara elini sürterek) yüzünü ve elini meshedinceye kadar onun selamını almadı. Sonra kendisine selam verenin selamını aldı.

الدليل على أن المسلم لا ينجس

Müslümanın Necis Olmayacağının Delili Babı

٢١٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: لَقِيَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَنَا جُنُبٌ فَأَخَذَ بِيَدِي، فَمَشَيْتُ مَعَهُ حَتَّى قَعَدَ، فَانْسَلَلْتُ مِنْهُ وَأَتَيْتُ الرَّحْلَ فَاغْتَسَلْتُ، ثُمَّ جِئْتُ وَهُوَ قَاعِدٌ؛ فَقَالَ: أَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هِرٍّ فَقُلْتُ لَهُ، فَقَالَ: سُبْحَانَ اللهِ يَا أَبَا هِرٍّ إِنَّ الْمُؤْمِنَ لاَ يَنْجُسُ

210- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem cünüp olduğum halde benimle karşılaştı. Benim elimi tuttu ve oturana kadar O'nunla beraber yürüdüm. Sonra O'nun yanından gizlice ayrıldım ve kaldığım yere gelip gusül abdesti aldım. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem oturuyor olduğu halde O'nun yanına geldim. Dedi ki:

"Nerede idin ey Ebu Hirr?" O'na ne olduğunu söyledim. Bunun üzerine dedi ki: "Subhânallâh! Ey Ebu Hirr, muhakkak ki bir mümin necis olmaz."

ما يقول إذا أراد دخول الخلاء

Tuvalete Girmek İsteyen Kişinin Okuyacağı Dua Babı

٢١١ – حديث أَنَس، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا دَخَلَ الْخَلاَءَ، قَالَ: اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ

211- Abdulaziz ibnu Suheyb'ten, O şöyle dedi:

Enes'i işittim şöyle diyordu: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tuvalete gireceği zaman şöyle derdi: "(Bismillah) Allahumme inni euzubike

mine'l-hubsi ve'l-habais)Allah'ım, pislikten ve pis olan şeylerden (dişi ve erkek şeytandan) sana sığınırım."

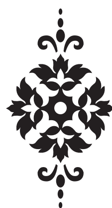
الدليل على أن نوم الجالس لا ينقض الوُضوء

Oturarak Uyumanın Abdesti Bozmayacağı Babı

٢١٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: أُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُنَاجِي رَجُلاً فِي جَانِبِ الْمَسْجِدِ، فَمَا قَامَ إِلَى الصَّلاَةِ حَتَّى نَامَ الْقَوْمُ

212- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Namaz için kâmet getirildiği halde, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem mescidin bir kenarında yüz yüze durmuş konuşuyordu. Mescitte bulunanlar uyuyuncaya kadar namaza kalkmadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 643, 6292)

بد ءالأذان

NAMAZ KİTABI

الأمر بشفع الأذان وإيتار الإقامة

Ezanın Başlaması Babı

٢١٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ كَانَ يَقُولُ: كَانَ الْمُسْلِمُونَ حِينَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ يَجْتَمِعُونَ فَيَتَحيَّنُونَ الصَّلاَةَ، لَيْسَ يُنَادَى لَهَا؛ فَتَكَلَّمُوا يَوْمًا فِي ذَلِكَ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ اتَّخِذُوا نَاقُوسًا مِثْلَ نَاقُوسِ النَّصَارَى، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ بُوقًا مِثْلَ بُوقِ الْيَهُودِ؛ فَقَالَ عُمَرُ رضي الله عنه: أَوَلاً تَبْعَثُونَ رَجُلاً يُنَادِي بِالصَّلاَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا بِلاَلُ قُمْ فَنَادِ بِالصَّلاَةِ

213- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Müslümanlar Medine'ye geldiklerinde toplanırlar ve namazın vaktinin girmesini beklerlerdi. O zamanlarda namaza çağıran, namazın vaktinin girdiğini ilan eden bir şey yoktu. Bir gün bu konuda konuştular. Bazıları dediler ki: Hıristiyanların çanları gibi çan edinin. Bazıları ise şöyle dediler: Yahudilerin borusu gibi bir boru edinin. Ömer dedi ki: Namaz için nida eden, (insanları, namazın vakti girdiğinde namaza çağıran) bir kimseyi göndermez misiniz? Bunun üzerine Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Bilâl! Kalk ve insanları namaza çağır."

٢١٤ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: ذَكَرُوا النَّارَ وَالنَّاقُوسَ، فَذَكَرُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، فَأُمِرَ بِلاَلٌ أَنْ يَشْفَعَ الأَذَانَ وَأَنْ يُوتِرَ الإِقَامَةَ

214- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(İnsanları namazın vaktinin girdiğini duyurup, onları mescide çağırma konusunda) ateş yakmayı ve çan çalmayı önerdiler. Ancak bunların Yahudi

ve Hıristiyanlara özgü bir şey olduğu zikredildi. Bunun üzerine Bilal'e, ezan lafızlarını ikişer kere, kâmet lafızlarını ise birer defa okuması emrolundu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 605, 606, 607, 3457)

القول مثل قول المؤذن لمن سمعه ثم يصلي على النبي صلى الله عليه وسلم ثم يسأل له الوسيلة

Ezanı İşiten Kimsenin Müezzinin Sözlerini Tekrarlamasının Sonra Allah Rasulu sallallahu aleyhi ve sellem'in Üzerine Salavat Getirmesinin Sonra Da Ona Vesileyi İstemesinin Müstehap Oluşu Babı

٢١٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا سَمِعْتُمُ النِّدَاءَ فَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ الْمُؤَذِّنُ

215- Ebû Said el-Hudri'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ezanı işittiğinizde, müezzinin söylediği sözleri söyleyiniz."

فضل الأذان وهرب الشيطان عند سماعه

Ezanın Fazileti Ve Onu İşitince Şeytanın Kaçması Babı

٢١٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا نُودِيَ لِلصَّلاَةِ أَدْبَرَ الشَّيْطَان وَلَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لاَ يَسْمَعَ التَّأْذِينَ، فَإِذَا قُضِيَ النِّدَاءُ أَقْبَلَ، حَتَّى إِذَا ثُوِّبَ بِالصَّلاَةِ أَدْبَرَ، حَتَّى إِذَا قُضِيَ التَّثْوِيبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطُرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ، يَقُولُ اذْكُرْ كَذَا، اذْكُرْ كَذَا، لِمَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ؛ حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ لاَ يَدْرِي كَمْ صَلَّى

216- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Namaz için ezan okunduğunda, şeytan ezanı duymamak için ürkerek yellene yellene kaçar. Ezan bittiğinde geri döner. Namaz için kamet getirildiğinde yine kaçıp gider. Kâmet bitince tekrar gelir. Tâki insan namazında kaç rekât kıldığını bilmeyinceye kadar şunu da hatırla, şunu da hatırla diyerek kişi ile nefsi arasında girip aklında olmayan şeyleri hatırlatır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1222, 1231, 1223, 3285)

استحباب رفع اليدين حذو المنكبين مع تكبيرة الإحرام والركوع وفي الرفع من الركوع وأنه لا يفعله إذا رفع من السجود

Tahrim, Rukü Ve Ruküdan Kalkarken Tekbirlerle Beraber Elleri Omuz Hizasına Kaldırmanın Müstehap Oluşu, Secdeden Kalkarken Bunun Yapılmaması Babı

٢١٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا قَامَ فِي الصَّلاَةِ رَفَعَ يدَيْهِ حَتَّى تَكُونَا حَذْوَ مَنْكِبَيْهِ، وَكَانَ يَفْعَلُ ذَلِكَ حِينَ يُكَبِّرُ لِلرُّكُوعِ، وَيَفْعَلُ ذَلِكَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ، وَيَقُولُ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، وَلاَ يَفْعَلُ ذَلِكَ فِي السُّجُودِ

217- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi namaza kalktığında ellerini omuz hizasına kadar kaldırdığını gördüm. Bunu (yani omuzları hizasına kadar el kaldırmayı) rûkü için tekbir getirdiğinde, rûküdan başını kaldırıp " Semiallahulimen- hamideh" dediğin de yapardı. Secdesinde ise bunu yapmazdı.

٢١٨ – حديث مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ عَنْ أَبِي قِلاَبَةَ، أَنَّهُ رَأَى مَالِكَ بْنَ الْحُوَيْرِثِ إِذَا صَلَّى كَبَّرَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ رَفَعَ يَدَيْهِ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ رَفَعَ يَدَيْهِ، وَحَدَّثَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَنَعَ هكَذَا

218- Ebu Kilâbe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kendisi, Mâlik ibnu-l Huveyris'i namaz esnasında tekbir getirip ellerini kaldırdığını, rûkü etmek istediğinde ellerini kaldırdığını görmüştür. Mâlik ibnu-l Huveyris, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin böyle yaptığını bildirmiştir.

إثبات التكبير في كل خفض ورفع في الصلاة إلا رفعه من الركوع فيقول فيه: سمع الله لمن حمده

Namaz İçinde Her Eğiliş Ve Doğruluşta Tekbir Getirileceğini, Bundan Yanlız Rûkü'dan Doğrulma Halinin Müstesna Olduğunu, O Halde *"Semiallahu limen hamideh"* Denileceğinin İspatı Babı

٢١٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ كَانَ يُصَلِّي بِهِمْ فَيُكَبِّرُ كلَّما خَفَضَ وَرَفَعَ، فَإِذَا انْصَرَفَ قَالَ: إِنِّي لأَشْبَهُكُمْ صَلاَةً بِرَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم

219- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O, namaz kıldırırken her eğilip kalkmasında tekbir getirmiş ve namazını bitirdikten sonra şöyle demişti. İçinizde namazını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin namazına en çok benzeteniniz benim.

٢٢٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلاَةِ يُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْكَعُ، ثُمَّ يَقُولُ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ حِينَ يَرْفَعُ صُلْبَهُ مِنَ الرُّكُوعِ، ثُمَّ يَقُولُ وَهُوَ قَائِمٌ: رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَهْوِي، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَسْجُدُ، ثُمَّ يُكَبِّرُ حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ؛ ثُمَّ يَفْعَلُ ذلِكَ فِي الصَّلاَةِ كُلِّهَا حَتَّى يَقْضِيَهَا؛ وَيُكَبِّرُ حِينَ يَقُومُ مِنَ الثِّنْتَيْنِ بَعْدَ الْجُلُوسِ

220- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaza durduğunda ayakta iken (iftitah için) tekbir alırdı. Sonra, rûkü ettiğinde tekbir getirir ve sonra da rûküdan belini doğrulttuğunda **"Semiallahulimen- hamideh"** derdi. Sonra ayakta iken **" Rabbena velekel hamd"** derdi.

- Abdullah ibnu Salih, Leys'ten, O'nun **"Rabbena velekel hamd"** dediğini belirtmiştir. Sonra secdeye varırken tekbir getirir, sonra secde ettiğinde tekbir getirir, sonra başını secdeden kaldırdığında yine tekbir getirirdi. Sonra, namazını bitirene kadar namazının tamamında böyle yapardı. İkinci rekâtta teşehhüd oturuşundan kalkarkende tekbir getirirdi.

٢٢١ – حديث عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، أَنَا وَعِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ، فَكَانَ إِذَا سَجَدَ كَبَّرَ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ كَبَّرَ، وَإِذَا نَهَضَ مِنَ الرَّكْعَتَيْنِ كَبَّرَ؛ فَلَمَّا قَضَى الصَّلاَةَ أَخَذَ بِيَدِي عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ فَقَالَ: لَقَدْ ذَكَّرَنِي هذَا صَلاَةَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم، أَوْ قَالَ: لَقَدْ صَلَّى بِنَا صَلاَةَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم

221- Mutarrif İbnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve İmran ibnu Husayn Ali ibnu ebi Tâlib'in arkasında namaz kıldık. Secde ettiğinde, secdeden başını kaldırdığında ve ikinci rekâttan kalk-

tığında tekbir getirdi. Namaz bittikten sonra İmran İbnu Husayn ellerimden tutup şöyle dedi: Bu zât bana Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin namazını kıldırdı.

وجوب قراءة الفاتحة في كل ركعة وأنه إذا لم يحسن الفاتحة ولا أمكنه تعلمها، قرأ ما تيسر له من غيرها

Her Rekâtta Fatiha Okumanın Vacip Oluşu, Fatiha Okumayanın Ve Öğrenme İmkânı Olmayanın Kolayına Gelen Başka Bir Sure Okuması Babı

٢٢٢ – حديث عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ صَلاَةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ

222- Ubadetu-bnus Samit'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Fatiha suresini okumayanın namazı yoktur." (Yani, Fatiha suresini okumadan namaz kılmayın.)

٢٢٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: فِي كُلِّ صَلاَةٍ يُقْرَأُ، فَمَا أَسْمَعَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَسْمَعْنَاكُمْ، وَمَا أَخْفَى عَنَّا أَخْفَيْنَا عَنْكُمْ، وَإِنْ لَمْ تَزِدْ عَلى أُمِّ الْقُرْآن أَجْزَأَتْ، وَإِنْ زِدْتَ فَهُوَ خَيْرٌ

223- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Her namazda Kuran okunur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bizlere işittirdiklerini, bizler de sizlere işittiriyoruz. Bizden gizlice okuduklarını, bizler de sizlerden gizlice okuyoruz. Fatiha sûresinden sonra başka bir sûre daha okursan bu daha hayırlıdır.

٢٢٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ الْمَسْجِدَ؛ فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى، ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَرَدَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَيْهِ السَّلاَمَ؛ فَقَالَ: ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ فَصَلَّى، ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَ: ارْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ ثَلاَثًا فَقَالَ: وَالَّذي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا أُحْسِنُ

غَيْرَهُ، فَعَلِّمْنِي قَالَ: إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلاَةِ فَكَبِّرْ ثُمَّ اقْرَأْ مَا تَيَسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْتَدِلَ قَائِمًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلاَتِكَ كُلِّهَا

224- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem mescide girdi. Ardından bir adam mescide girdi, namaz kıldı. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve selleme selam verdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem selamını aldı ve şöyle buyurdu:

"Geri dön ve namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmış olmadın." Adam namaz kıldı. Sonra gelip Nebi sallallahu aleyhi ve selleme selam verdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem:

"Geri dön ve namaz kıl. Çünkü sen namaz kılmış olmadın." buyurdu. Bu olay üç kere tekrarlandı. Adam dedi ki: Seni hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki bundan daha iyisini yapamam. Bana (nasıl namaz kılacağımı) öğret. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaza durduğunda iftitah tekbiri al. Sonra Kurân'dan kolayına geleni oku. Sonra mutmain oluncaya kadar rûkü et. Sonra tamamen doğruluncaya kadar kıyamda dur. Mutmain oluncaya kadar secde et. Sonra tamamen oturuncaya kadar başını secdeden kaldır. Sonra mutmain oluncaya kadar secde et. Sonra bunu namazının tamamında yap."

حجة من قال لا يجهر بالبسملة

Namazda Besmele Sesli Okunmaz Diyenlerin Delili Babı

٢٢٥ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ، كَانُوا يَفْتَتِحُونَ الصَّلاَةَ ب الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

225- Enes'ten,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer namaza "**Elhamdulillahi Rabbil âlemin"** yani Fatiha suresiyle başlarlardı.

التشهد في الصلاة

Namazda Teşehhüd Babı

٢٢٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه

وسلم قُلْنَا السَّلاَمُ عَلَى اللهِ قَبْلَ عِبَادِهِ، السَّلاَمُ عَلَى جِبْرِيلَ، السَّلاَمُ عَلَى مِيكَائِيلَ، السَّلاَمُ عَلَى فُلاَنٍ؛ فَلَمَّا انْصَرَفَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ، فَقَالَ: إِنَّ اللهَ هُوَ السَّلاَمُ، فَإِذَا جَلَسَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلاَةِ فَلْيَقُلِ التَّحِيَّاتُ للهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ؛ فَإِنَّهُ إِذَا قَالَ ذَلِكَ أَصَابَ كُلَّ عَبْدٍ صَالِحٍ فِي السَّمَاءِ وَالأَرْضِ؛ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، ثُمَّ يَتَخَيَّرُ بَعْدُ مِنَ الْكَلاَمِ مَا شَاءَ

226- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığımızda, şöyle dedik: Kullarından Allah'a selam olsun. Selâm falanın ve falanın üzerine olsun. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Selam Allah'ın üzerine olsun" demeyin. Selam, Allah'tır. Ancak şöyle deyin: Ettehiyyâtü lillâhi vessalavâtu vet tayyibâtu. Eslâmu aleyke eyyuhen- Nebiyyu ve rahmetullâhi ve berakâtuh. Esselâmu aleynâ ve alâ ibadillâhis-sâlihin. Eşhedu ellâ ilâhe illalâh ve eşhedu enne Muhammeden a'bduhu ve Rasûlüh"

(Bütün selamlar, salavât ve güzellikler Allah'adır. Allah'ın selâmı rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.-Böyle dediğinizde gökte veya gökle yer arasındaki her kula ulaşır- Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek başka bir ilâh yoktur. Yine şehâdet ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.) Sonra istediği duayı seçer ve onunla dua eder."

الصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم بعد التشهد

Teşehhüdden Sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'e Salavat Getirme Babı

٢٢٧ – حديث كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى، قَالَ: لَقِيَنِي كَعْبُ بْنُ عُجْرَةَ؛ فَقَالَ: أَلاَ أُهْدِي لَكَ هَدِيَّةً سَمِعْتُهَا مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقُلْتُ: بَلَى فَأَهْدِهَا لِي فَقَالَ: سَأَلْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ الصَّلاَةُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ فَإِنَّ اللهَ قَدْ عَلَّمَنَا كَيْفَ نُسَلِّمُ عَلَيْكُمْ، قَالَ: قُولُوا اللهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

227- Abdurrahman ibnu Ebî Leylâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ka'b ibnu Ucre benimle karşılaştı ve şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittiğim bir hediyeyi sana hediye edeyim mi? Ben de:

- Evet, onu bana hediye et, dedim. Ka'b şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle bir soru sorduk ve dedik ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Sizin ehli beytinize salât nasıldır? Allah bize sana nasıl salat ve selam edeceğimizi öğretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dememizi buyurdu:

"Allâhumme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed kemâ salleyte alâ ibrâhîme ve alâ âli İbrâhîme inneke hamîdun mecîd." (Allahım! İbrâhim'e ve İbrâhim'in ailesine salât ettiğin gibi, Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine de salât et. Muhakkak ki sen övgüye ve hamd edilmeye layık olansın.)

Allâhumme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli ibrâhîme inneke hamîdun mecîd" (Allahım! İbrâhim'i ve İbrâhim'in ailesini mübarek kıldığın gibi, Muhammed'i ve Muhammed'in ailesini de mübarek kıl. Muhakkak ki sen övgüye ve hamd edilmeye layık olansın.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3370, 4797, 6357)

٢٢٨ – حديث أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه، أَنَّهُمْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ نُصَلِّي عَلَيْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قُولُوا: اللهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

228- Ebû Humeyd es-Sâidî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Ey Allah'ın Rasûlü, sana nasıl salâvat[52] getirelim? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle deyin buyurdu:

"Allâhumme salli alâ Muhammedin ve ezvâcihî ve zürrîyyeti-hî kemâ salleyte alâ âli İbrâhîme ve bârik alâ Muhammedin ve ezvâcihî ve zürrîyyetihî kemâ bârekte alâ âli İbrâhîme inneke hamîdun mecîd"

---

52 Salat, dua demektir. Peygamber efendimiz için yapılan dualara salavat getirmek denir.

(Allahım! İbrâhîm ailesine salât ettiğin gibi Muhammed'e, hanımlarına ve zürrîyetine de salât et ve Muhammed'i, hanımlarını ve zürrîyetini İbrâhîm ailesini mübarek kıldığın gibi mübarek kıl. Hiç şüphesiz Sen Hamîd'sin, Mecîd'sin) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3369, 6360)

التسميع والتحميد والتأمين

Tesmi' Tahmid Ve Temin Babı

٢٢٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا قَالَ الإِمَامُ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: اللهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ؛ فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلُهُ قَوْلَ الْمَلاَئِكَةِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

229- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: " İmam" Semiallahulimen-hamideh" dediğinde, sizler "Allahumme Rabbenâ velekel hamd" deyin. Bunu söylemekle her kimin sözü meleklerin sözüne muvafakat ederse, geçmiş günahları bağışlanır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 3228)

٢٣٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا قَالَ أَحَدُكُمْ آمِينَ، وَقَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ فِي السَّمَاءِ آمِينَ، فَوَافَقَتْ إِحْداهُمَا الأُخْرَى؛ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

230- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biri amin dediğinde, meleklerde gökyüzünde amin derler. Birinin amin demesi, diğerine muvafakat ettiğinde, onun geçmiş günahları bağışlanır."

٢٣١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا قَالَ الإِمَامُ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ فَقُولُوا: آمِينَ؛ فَإِنَّهُ مَنْ وَافَقَ قَوْلُهُ قَوْلَ الْمَلاَئِكَةِ؛ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

231- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" İmam "gayril mağdubi aleyhim veled dâllîn" dediğinde sizler amin

deyin. Her kimin sözü meleklerin sözüyle muvafakat ederse, onun geçmiş günahları bağışlanır.

ائتمام المأموم بالإمام

Cemaatin İmama Uyması Babı

٢٣٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: سَقَطَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ فَرَسٍ فَجُحِشَ شِقُّهُ الأَيْمَنُ، فَدَخَلْنَا عَلَيْهِ نَعُودُهُ، فَحَضَرَتِ الصَّلاَةُ، فَصَلَّى بنا قَاعِدًا، فَقَعَدْنَا؛ فَلَمَّا قَضَى الصَّلاَةَ، قَالَ: إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ؛ فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا، وَإِذَا رَفَع فارْفَعُوا، وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا

232- Enes İbnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem attan düştü. Vücudunun sağ tarafı yaralandı. O'nu ziyaret için yanına geldik. Namaz vakti girdi ve bize oturarak namaz kıldırdı ve bizlerde oturduk.

Bir keresinde Sufyan dedi ki: Oturarak namaz kıldık. Namazı bitirdikten sonra. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İmam kendisine uyulması içindir. İmam tekbir aldığında sizde tekbir alın rûkü ettiğinde, sizde rûkü edin. Rûküdan doğrulduğunda sizler de doğrulun. *"Semiallahulimen hamideh"* dediğinde. *"Rabbena velekel hamd"* deyin. Secde ettiğinde sizde secde edin. Sufyan dedi ki: Ma'mer bunun gibi mi rivayet etti, evet, dedim. Dedi ki: Ondan ezberledi, Zûhri'de *"Velekel hamd"* dedi, ben sağ tarafından yaralandı dediğini ezberledim. Biz Zûhri'nin yanından çıktığımızda, ibnu Cureyc bende Zûhri'nin yanında bulunduğum halde sağ bacağından yaralandı, dedi.

٢٣٣ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّهَا قَالَتْ: صَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي بَيْتِهِ وَهُوَ شَاكٍ، فَصَلَّى جَالِسًا وَصَلَّى وَرَاءَهُ قَوْمٌ قِيَامًا، فَأَشَارَ إِلَيْهِمْ أَنِ اجْلِسُوا؛ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ: إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا، وَإِذَا رَفَعَ فَارْفَعُوا، وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا

233- Müminlerin annesi Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hasta olduğu bir sırada evimde namaz kıldırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oturarak arkasındakiler ise ayakta, namaz kıldılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara oturmalarını işaret etti. Namazı bitirdikten sonra şöyle buyurdu: " İmam, kendisine uyulması için, imam yapılmıştır, O, rûkü ettiğinde, sizlerde rûkuü edin, kafasını kaldırdığında sizler de başınızı kaldırın. Oturarak namaz kıldığında, sizler de oturarak namaz kılın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerİer: 688, 1112, 1236)

٢٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا، وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولوا: رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا، وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا أَجْمَعُونَ

234- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: " İmam kendisine uyulması için imam yapılmıştır. İmam tekbir getirdiğinde yani Allahu Ekber dediğinde sizlerde tekbir getirin, yani Allahu Ekber deyin. Rûkü ettiğinde siz de rûkü edin. *" Semiallahulimen- hamideh"* dediğinde, sizler de *" Rabbena velekel-hamd"* deyin. Oturarak namaz kıldırdığında sizde hepiniz oturarak namaz kılın. "

استخلاف الإمام إذا عرض له عذر من مرض وسفر وغيرهما من يصلي بالناس

Kendisine Hastalık, Yolculuk Ve Bunlar Gibi Bir Özür Hasıl Olduğunda İmamın Cemaate Namaz Kıldıracak Birini Tayin Etmesi Babı

٢٣٥ – حديث عَائِشَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُتْبَةَ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ: أَلاَ تُحَدِّثِينِي عَنْ مَرَضِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ: بَلَى ثَقُلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَصَلَّى النَّاسُ قُلْنَا: لاَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ؛ قَالَ: ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ قَالَتْ: فَفَعَلْنَا، فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَنُوءَ فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ؛ فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: أَصَلَّى النَّاسُ قُلْنَا: لاَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ قَالَتْ: فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَنُوءَ، فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: أَصَلَّى النَّاسُ قُلْنَا: لاَ، هُمْ يَنْتَظِرُونَكَ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ ضَعُوا لِي مَاءً فِي الْمِخْضَبِ فَقَعَدَ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ

ذَهَبَ لِيَنُوءَ، فَأُغْمِيَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ أَصَلَّى النَّاسُ فَقُلْنَا لاَ، هُمْ يَنْتَظِرونَكَ يَا رَسُولَ اللهِ وَالنَّاسُ عُكُوفٌ فِي الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُونَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم لِصَلاَةِ الْعِشَاءِ الآخِرَةِ؛ فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِلَى أَبِي بَكْرٍ بِأَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَأَتَاهُ الرَّسُولُ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَأْمُرُكَ أَنْ تُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ، وَكَانَ رَجُلاً رَقِيقًا: يَا عُمَر صَلِّ بِالنَّاسِ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَنْتَ أَحَقُّ بِذَلِكَ، فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ تِلْكَ الأَيَّام ثُمَّ إِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَجَدَ مِنْ نَفْسِهِ خِفَّةً فَخَرَجَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ، أَحَدُهُمَا الْعَبَّاسُ، لِصَلاَةِ الظُّهْرِ، وَأَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي بِالنَّاسِ؛ فَلَمَّا رَآهُ أَبُو بَكْر ذَهَبَ لِيَتَأَخَّرَ، فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِأَنْ لاَ يَتَأَخَّرَ؛ قَالَ: أَجْلِسَانِي إِلَى جَنْبِهِ، فَأَجْلَسَاهُ إِلَى جَنْبِ أَبِي بَكْرٍ، قَالَ: فَجَعَلَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي وَهُوَ يَأْتَمُّ بِصَلاَةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَالنَّاسُ بِصَلاَةِ أَبِي بَكْرٍ وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَاعِدٌ قَالَ عُبَيْدُ اللهِ: فَدَخَلْتُ عَلَى عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، فَقُلْتُ لَهُ: أَلاَ أَعْرِضُ عَلَيْكَ مَا حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ عَنْ مَرَضِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: هَاتِ؛ فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ حَدِيثَهَا فَمَا أَنْكَرَ مِنْهُ شَيْئًا، غَيْرَ أَنَّهُ قَالَ أَسَمَّتْ لَكَ الرَّجُلَ الَّذِي كَانَ مَعَ الْعَبَّاسِ قُلْتُ: لاَ؛ قَالَ: هُوَ عَلِيٌّ

235- Ubeydullah ibnu Abdullah ibnu Utbe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'nin yanına gelip dedim ki: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığında neler yaptığını bana anlatır mısın? Aişe, evet anlatırım, dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ağırlaşınca: "İnsanlar namaz kıldı mı?" diye sordu. Bizler: Hayır, onlar seni bekliyorlar, dedik. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benim için leğene su koyun." Aişe dedi ki: Dediğini yaptık. Yıkandı ve namaz için Mescid'e çıkmak istedi. Ancak bayılıp kaldı. Sonra kendine gelince: "İnsanlar namaz kıldı mı? diye sordu. Bizler, Hayır ey Allah'ın Rasûlü! Onlar seni bekliyorlar, dedik. Şöyle buyurdu:

Benim için leğene su hazırlayın". Aişe dedi ki: Oturup, yıkandı. Sonra (Mescid'e namaz kıldırmak için) gitmek isterken, bayılıp kaldı. Sonra kendine gelince yine: "İnsanlar namaz kıldı mı ?" diye sordu. Bizler: Hayır, seni bekliyorlar ey Allah'ın Rasûlü! dedik. İnsanlar Mescitten ayrılmamış yatsı namazı için Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi bekliyorlardı. Bunun üzerine Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir'e dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana insanlara namaz kıldırmanı emrediyor. Ebu Bekir dedi ki – nitekim kendisi yumuşak kalpli biriydi-. Ey Ömer, insanlara namaz kıldır. Ömer, O'na dedi ki: Sen buna daha layıksın. O günlerde Ebu Bekir namaz kıldırdı. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem nefsinde bir hafifleme buldu ve iki kişi arasında -ki birisi Abbas'tı- öğle namazı için Mescid'e çıktı. O esnada Ebu Bekir insanlara namaz kıldırıyordu. Ebu Bekir Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördüğünde geri çekilmek istedi. Ancak Nebi sallallahu aleyhi ve sellem O'nun geri çekilmemesini eliyle işaret etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beni, O'nun yanına oturtun." O'nu Ebu Bekir'in yanına oturttular. Ebu Bekir, Nebi sallallahu aleyhi ve selemin namazına, insanlar da Ebu Bekir'in namazına uyarak ve ayakta, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem de oturduğu halde namaz kılmaya başladılar.

Ubeydullah dedi ki: Abdullah ibnu Abbas'ın yanına girip dedim ki: Aişe'nin, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığı hakkında bana bildirdiklerini sana söyleyeyim mi? İbnu Abbas, söyle dedi. Aişe'nin hadisini ona arz ettim. Ondan bir şey inkâr etmedi. Ancak dedi ki: Abbas ile birlikte olan şahsın adını sana zikretti mi? Ben, hayır, dedim. Dedi'ki: O, Ali'dir.

٢٣٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَاشْتَدَّ وَجَعُهُ، اسْتَأْذَنَ أَزْوَاجَهُ أَنْ يُمَرَّضَ فِي بَيْتِي، فَأَذِنَّ لَهُ، فَخَرَجَ بَيْنَ رَجُلَيْنِ تَخُطُّ رِجْلاَهُ الأَرْضَ، وَكَانَ بَيْنَ الْعَبَّاسِ وَبَيْنَ رَجُلٍ آخَرَ؛ فَقَالَ عُبَيْدُ اللهِ (راوي الحديث) فَذَكَرْتُ لاِبْنِ عَبَّاسٍ مَا قَالَتْ عَائِشَةُ؛ فَقَالَ: وَهَلْ تَدْرِي مَنِ الرَّجُلُ الَّذِي لَمْ تُسَمِّ عَائِشَةُ قُلْتُ: لاَ، قَالَ: هُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ

236- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığı artıp rahatsızlığı şiddetlenince, hastalığında O'na hizmet etmem için diğer hanımlarından izin istedi, onlarda izin verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kişinin omuzunda ve ayakları yerde sürünerek çıktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Abbas ve diğer bir adamın arasında idi. Ubeydullah dedi ki: Abdullah ibnu Abbas'a Aişe'nin dediklerini haber verdim. O şöyle dedi: Aişe'nin ismini söylemediği diğer adamın kim olduğunu biliyor musun? Ben: Hayır, dedim. İbnu Abbas: O,Ali ibnu Ebi Talib'dir, dedi.

٢٣٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَقَدْ رَاجَعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي ذَلِكَ وَمَا حَمَلَنِي عَلَى كَثْرَةِ مُرَاجَعَتِهِ إِلاَّ أَنَّهُ لَمْ يَقَعْ فِي قَلْبِي أَنْ يُحِبَّ النَّاسُ بَعْدَهُ رَجُلاً قَامَ مَقَامَهُ أَبَدًا وَلاَ كُنْتُ أُرَى أَنَّهُ لَنْ يَقُومَ أَحَدٌ مَقَامَهُ إِلاَّ تَشَاءَمَ النَّاسُ بِهِ، فَأَرَدْتُ أَنْ يَعْدِلَ ذَلِكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَبِي بَكْرٍ

237- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefatından önceki hastalığında Ebu Bekir'i insanlara namaz kıldırması için görevlendirmesi hususunda onu bu işle görevlendirmemesi için çokça kendisine müracaat ettim. Böyle yapmamın sebebi ise, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin makamına geçecek olanı insanların sevebileceğine inanmıyordum. İnsanların O'nun yerine geçen kimseye karşı kötümser olacaklarını zannediyordum. İşte bu sebepten dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ebu Bekir'e verdiği kendi yerine namaz kıldırma görevini geri almasını istedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 198)

٢٣٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا مَرِضَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَرَضَهُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَحَضَرَتِ الصَّلاَةُ فَأُذِّنَ، فَقَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رجلٌ أَسِيفٌ إِذَا قَامَ فِي مَقَامِكَ لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يُصَلِّي بِالنَّاسِ وَأَعَادَ فَأَعَادُوا لَهُ، فَأَعَادَ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ: إِنَّكُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ؛ فَخَرَجَ أَبُو بَكْرٍ فَصَلَّى، فَوَجَدَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنْ نَفْسِهِ خِفَّةً، فَخَرَجَ يُهَادَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ، كَأَنِّي أَنْظُرُ رِجْلَيْهِ تَخُطَّانِ الأَرْضَ مِنَ الْوَجَعِ، فَأَرَادَ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَتَأَخَّرَ فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ مَكَانَكَ، ثُمَّ أُتِيَ بِهِ حَتَّى جَلَسَ إِلَى جَنْبِهِ فَكَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي، وأَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي بِصَلاَتِهِ، وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلاَةِ أَبِي بَكْرٍ

238- Esved'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'nin yanında bulunduğumuz bir sırada namaza süreklilik ve onu yüceltmekten bahsettik. Aişe dedi ki: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem ölümünden önceki hastalığa yakalandığı bir sırada namaz vakti gelmiş ve ezan okunmuştu. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki:

"Ebu Bekir'e söyleyin de insanlara namaz kıldırsın." O'na denildi ki: Muhakkak ki Ebu Bekir yumuşak kalpli birisidir ve senin makamına durduğunda insanlara namaz kıldıramaz. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem sözünü tekrar etti. Orada bulunan ev halkı da sözlerini tekrar ettiler. Allah

Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem üçüncü kez sözünü tekrarlayıp şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki siz kadınlar (içindekini gizleyip, başka şekilde davranan) Yusuf'un kadınları gibisiniz. Ebu Bekir'e söyleyin insanlara namaz kıldırsın." Bunun üzerine Ebu Bekir çıkıp namazı kıldırdı. Ebu Bekir'in namaz kıldırdığı o günlerde Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem hastalığında bir hafifleme hissetti ve iki kişinin kolları arasında namaza çıktı. Rahatsızlığından dolayı ayaklarını yerde sürüdüğünü görür gibiyim. Ebu Bekir geriye çekilmek istedi. Ancak Nebi sallallahu aleyhi ve sellem eliyle O'nun yerinde kalmasını işaret etti. Sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem getirildi ve (namaz kıldırmakta olan) Ebu Bekir'in yanına oturdu.

A'meş'e denildi ki: Ebu Bekir, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin namazına, insanlar da Ebu Bekir'in namazına uyarak mı namaz kılıyorlardı? A'meş, başı ile işaret ederek, evet, dedi.

Ebu Davud, Şube'den, O da Ameş'ten bu hadisin bir kısmını rivayet etmiştir.

Ebu Muaviye dedi ki: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir'in soluna oturdu. Ebu Bekir ayakta olduğu halde namaz kılıyordu.

٢٣٩ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا ثَقُلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم جَاءَ بِلاَلٌ يُؤْذِنُهُ بِالصَّلاَةِ فَقَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ أَسِيفٌ وَإِنَّهُ مَتى مَا يَقُمْ مَقَامَكَ لاَ يُسْمِعُ النَّاسَ فَلَوْ أَمَرْتَ عُمَرَ فَقَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ يُصَلِّي بِالنَّاسِ؛ فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ: قُولِي لَهُ إِنَّ أَبَا بَكْرٍ رَجُلٌ أَسِيفٌ، وَإِنَّهُ مَتى يَقُمْ مَقَامَكَ لاَ يُسْمِعُ النَّاسَ فَلَوْ أَمَرْتَ عُمَرَ قَالَ: إِنَّكُنَّ لأَنْتُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ، مُرُوا أَبَا بَكْرٍ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ؛ فَلَمَّا دَخَلَ فِي الصَّلاَةِ وَجَدَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي نَفْسِهِ خِفَّةً، فَقَامَ يُهَادَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ، وَرِجْلاَهُ تَخُطَّانِ فِي الأَرْضِ حَتَّى دَخَلَ الْمَسْجِدَ؛ فَلَمَّا سَمِعَ أَبُو بَكْرٍ حِسَّهُ، ذَهَبَ أَبُو بَكْرٍ يَتَأَخَّرُ؛ فَأَوْمَأَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَجَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى جَلَسَ عَنْ يَسَارِ أَبِي بَكْرٍ، فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ يُصَلِّي قَائِمًا، وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي قَاعِدًا، يَقْتَدِي أَبُو بَكْرٍ بِصَلاَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَالنَّاسُ مُقْتَدُونَ بِصَلاَةِ أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنه.

239- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığı ağırlaşınca Bilal

gelip, namazın vaktinin girdiğini haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurdu:

"Ebu Bekir'e söyleyin insanlara namaz kıldırsın." Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ebu Bekir kalbi yumuşak bir kimsedir. Sen ona ne zaman senin yerine namaz kıldırman için emretsen O (ağlamadan dolayı) insanlara sesini duyuramaz. İnsanlara namaz kıldırmasını Ömer'e emretsen. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ebu Bekir'e -Allah ondan razı olsun- söyleyin insanlara namaz kıldırsın." Hafsa'ya -Allah ondan razı olsun- dedim ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme de ki: Ebu Bekir kalbi yumuşak bir kimsedir. Sen O'na ne zaman senin yerine namaz kıldırman için emretsen, o (ağlamadan dolayı) insanlara sesini duyuramaz. İnsanlara namaz kıldırmasını Ömer'e emretsen. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizler muhakkak Yûsuf'un kadınları gibisiniz. Ebu Bekir'e emredin insanlara namaz kıldırsın." Ebu Bekir namaz kıldırmaya başlayınca. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendinde bir hafifleme hissetti. İki kişi arasında ayakları yere sürünerek mescide girdi. Ebu Bekir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gelişini sezince geri çekildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona yerinde kalmasını işaret etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gelip Ebu Bekir'in soluna oturdu. Ebu Bekir ayakta namaz kılıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise oturarak namaz kılıyordu. Ebu Bekir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin namazına uyuyor, insanlarda Ebu Bekir'in -Allah ondan razı olsun- namazına uyuyorlardı.

٢٤٠ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ الأَنْصَارِيِّ، وَكَانَ تَبِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَخَدَمَهُ، وَصَحِبَهُ، أَنَّ أَبَا بَكْرٍ كَانَ يُصَلِّي لَهُمْ فِي وَجَعِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الَّذِي تُوُفِّيَ فِيهِ، حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ الاثْنَيْنِ وَهُمْ صُفُوفٌ فِي الصَّلاَةِ، فَكَشَفَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سِتْرَ الْحُجْرَةِ، يَنْظُرُ إِلَيْنَا وَهُوَ قَائِمٌ كَأَنَّ وَجْهَهُ وَرَقَةُ مُصْحَفٍ، ثُمَّ تَبَسَّمَ يَضْحَكُ، فَهَمَمْنَا أَنْ نَفْتَتِنَ مِنَ الْفَرَحِ بِرُؤْيَةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَنَكَصَ أَبُو بَكْرٍ عَلَى عَقِبَيْهِ لِيَصِلَ الصَّفَّ، وَظَنَّ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم خَارِجٌ إِلَى الصَّلاَةِ، فَأَشَارَ إِلَيْنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ أَتِمُّوا صَلاَتَكُمْ، وَأَرْخَى السِّتْرَ، فَتُوُفِّيَ مِنْ يَوْمِهِ

240- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- (O, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme tâbi olmuş, O'na hizmet etmiş ve O'na arkadaşlık etmiş birisidir.) şöyle haber verdi:

Ebu Bekir, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin vefat ettiği hastalığında insanlara namaz kıldırıyordu. Bir pazartesi günü sahabeler Mescitte namaz için saf tutmuşlardı. Derken Nebi sallallahu aleyhi ve sellem odasının perdesini aralamış ayakta bize bakıyordu. Yüzü sanki Kuran sayfası gibiydi. Sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm edip güldü. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi görmekteki sevincimizden dolayı neredeyse namazımızı bozacaktık. Ebu Bekir de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaza çıkacak zannıyla safa girmek için iki topuğu üzerinde geri gelmeye başladı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bizlere namazınızı tamamlayın, diye işaret ederek perdeyi örttü. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem o gün vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 681, 754, 1205, 4448)

٢٤١ – حديث أَنَس، قَالَ: لَمْ يَخْرُجِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم ثَلاَثًا، فَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، فَذَهَبَ أَبُو بَكْرٍ يَتَقَدَّمُ؛ فَقَالَ نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالْحِجَابِ فَرَفَعَهُ، فَلَمَّا وَضَحَ وَجْهُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، مَا نَظَرْنَا مَنْظَرًا كَانَ أَعْجَبَ إِلَيْنَا مِنْ وَجْهِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم حِينَ وَضَحَ لَنَا، فَأَوْمَأَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِيَدِهِ إِلَى أَبِي بَكْرٍ أَنْ يَتَقَدَّمَ، وَأَرْخَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْحِجَابَ، فَلَمْ يُقْدَرْ عَلَيْهِ حَتَّى مَاتَ

241- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (Mescide çıkıp, oturarak namaz kıldıktan bu yana) üç gün boyunca evinden dışarı çıkmadı. Namaz için kamet getirildi ve Ebu Bekir namaz kıldırmak için cemaatin önüne geçti. Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem odasının perdesini kaldırdı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yüzü göründüğünde, bizler bugüne kadar Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yüzünden daha güzel bir manzaraya bakmamıştık. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Bekir'e ilerlemesini eliyle işaret etti ve Nebi sallallahu aleyhi ve sellem perdeyi indirdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi bundan sonra vefât edinceye kadar görmek nasib olmadı. (ki Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem o gün vefât etmiştir.)

٢٤٢ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: مَرِضَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَاشْتَدَّ مَرَضُهُ، فَقَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ قَالَتْ عَائِشَةُ: إِنَّهُ رَجُلٌ رَقِيقٌ إِذَا قَامَ مَقَامَكَ لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، قَالَ: مُرُوا أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ، فَعَادَتْ، فَقَالَ: مُرِي أَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ فَإِنَّكُنَّ صَوَاحِبُ يُوسُفَ فَأَتَاهُ الرَّسُولُ فَصَلَّى بِالنَّاسِ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

242- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hastalanmış ve hastalığı iyice şiddetlenmişti. Şöyle buyurdu: "Ebu Bekir'e söyleyin insanlara namaz kıldırsın." Aişe dedi ki: Muhakkak ki O, kalbi yumuşak biridir. Namaz için durduğunda ağlamaktan dolayı insanlara namaz kıldıramaz. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ebu Bekir'e söyleyin insanlara namaz kıldırsın." buyurdu. Aişe sözünü tekrar etti. Bunun üzerine Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "(Ey Aişe!) Ebu Bekir'e söyle insanlara namaz kıldırsın. Muhakkak ki siz kadınlar Yusuf'un kadınlarına benzediniz." Bunun üzerine Bilal gelip Ebu Bekir'e haber verdi. Ebu Bekir de Nebi sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken insanlara namaz kıldırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3385)

تقديم الجماعة من يصلي بهم إذا تأخر الإمام ولم يخافوا مفسدة بالتقديم

İmam Geciktiği Ve Başkasını İmam Yapmakta Bir Mefsedet Korkusu Bulunmadığı Vakit Cemaatin Bir Kimseyi İmamlığa Geçirmesi Babı

٢٤٣ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذَهَبَ إِلَى بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ لِيُصْلِحَ بَيْنَهُمْ، فَحَانَتِ الصَّلاَةُ، فَجَاءَ الْمُؤَذِّنُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ: أَتُصَلِّي بِالنَّاسِ فَأُقِيمَ قَالَ: نَعَمْ فَصَلَّى أَبُو بَكْرٍ؛ فَجَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسُ فِي الصَّلاَةِ، فَتَخَلَّصَ حَتَّى وَقَفَ فِي الصَّفِّ، فَصَفَّقَ النَّاسُ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ لاَ يَلْتَفِتُ فِي صَلاَتِهِ، فَلَمَّا أَكْثَرَ النَّاسُ التَّصْفِيقَ الْتَفَتَ فَرَأَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَشَارَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنِ امْكُثْ مَكَانَكَ، فَرَفَعَ أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه يَدَيْهِ فَحَمِدَ اللهَ عَلَى مَا أَمَرَهُ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ ذلِكَ، ثُمَّ اسْتَأْخَرَ أَبُو بَكْرٍ حَتَّى اسْتَوَى فِي الصَّفِّ، وَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَصَلَّى؛ فَلَمَّا انْصَرَفَ، قَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَثْبُتَ إِذْ أَمَرْتُكَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا كَانَ لاِبْنِ أَبِي قُحَافَةَ أَنْ يُصَلِّي بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا لِي رَأَيْتُكُمْ أَكْثَرْتُمُ التَّصْفِيقَ مَنْ رَابَهُ شَيْءٌ فِي صَلاَتِهِ فَلْيُسَبِّحْ فَإِنَّهُ إِذَا سَبَّحَ الْتُفِتَ إِلَيْهِ، وَإِنَّمَا التَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ

243- Sahl ibnu Sa'd es-Sadi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem Amr ibnu Avf oğullarının arasını düzeltmek için gitti. Namaz vakti girdiğinde, müezzin Ebu Bekir'e gelip: Namaz için kamet getirsem, insanlara namaz kıldırır mısın? dedi. Ebu Bekir, evet, dedi. Ebu Bekir, namaza başladığı ve insanlar namazda olduğu halde Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem geldi. Birinci safa ulaştı. Bunun üzerine insanlar el çırpmaya başladılar. Ebu Bekir, namazında sağa sola bakmazdı. İnsanlar el çırpmayı fazlalaştırınca dönüp Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin geldiğini gördü. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem eliyle onun yerinde kalmasını işaret etti. Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- elini kaldırıp, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin bu emrinden dolayı Allah'a hamd etti. Sonra Ebu Bekir, safa girene kadar geriledi. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem de mihraba ilerleyerek namaz kıldırdı. Namazı bitirince şöyle buyurdu: "Ey Ebu Bekir! Sana emrettiğim halde yerinde kalmanı engelleyen şey ne ola ki? Ebu Bekir dedi ki: Ebu Kuhafe'nin oğlunun, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin önünde namaz kıldırması olmaz. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Size ne oluyor da el çırpmayı çoğalttınız? Her kim namazda bir eksiklik-yanlışlık görürse 'Subhânallah' desin. Şayet 'Subhânallah' derse bu dikkate alınır. Muhakkak ki (imamın namazda yaptığı hatadan dolayı onu uyarmak için) el çırpmak, ancak kadınlara mahsus bir davranıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1201, 1204, 1218, 1234, 2690, 2693)

تسبيح الرجل وَتصفيق المرأة إِذا نابهما شيء في الصلاة

Namazda Kendilerine Bir Hal Ârız Olduğunda Erkeğin Tesbih, Kadının El Çırpması Babı

٢٤٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: التَّسْبِيحُ لِلرِّجَالِ وَالتَّصْفِيقُ لِلنِّسَاءِ

244- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: (İmam namazında hata ettiğinde, onu uyarmak amaçlı) "Subhânallâh" demek erkeklere, el çırpmak ise kadınlara mahsustur."

الأمر بتحسين الصلاة وإتمامها والخشوع فيها

Namazı Güzel, Tamam Ve Hûşu İle Kılmayı Emir Babı

٢٤٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: هَلْ تَرَوْنَ

قِبْلَتِي هٰهُنَا فَوَاللهِ مَا يَخْفَى عَلَيَّ خُشُوعُكُمْ وَلاَ رُكُوعُكُم، إِنِّي لأَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي

245- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizler zannediyor musunuz ki, kıble bu cihette olduğu için sizlerin arka tarafımda ne yaptığınızı göremiyorum. Allah'a yemin olsun ki sizin secdeniz ve rükû etmeniz bana gizli kalmaz. Çünkü ben sizleri arkamdan da görüyorum."

٢٤٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَقِيمُوا الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَوَاللهِ إِنِّي لأَرَاكُمْ مِنْ بَعْدِي، وَرُبَّمَا قَالَ: مِنْ بَعْدِ ظَهْرِي إِذَا رَكَعْتُمْ وَسَجَدْتُمْ

246- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rûküyu ve secdeyi tamamlayın. Vallahi ben sizleri rûkü ve secde ettiğinizde arkamdan da görüyorum.

النهي عن سبق الإمام بركوع أو سجود ونحوهما

Rûkü, Sücud Ve Diğer Rûkünleri İmamdan Önce Yapmaktan Nehiy Babı

٢٤٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَمَا يَخْشَى أَحَدُكُمْ، أَوْ لاَ يَخْشَى أَحَدُكُمْ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَبْلَ الإِمَامِ أَنْ يَجْعَلَ اللهُ رَأْسَهُ رَأْسَ حِمَارٍ، أَوْ يَجْعَلَ اللهُ صُورَتَهُ صُورَةَ حِمَارٍ

247- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" Sizden biri başını secdeden imamdan önce kaldırdığında başının eşek başına çevrilmesinden, veya suretinin (yüzünün) eşek suretine çevrilmesinden korkmaz mı ?"

تسوية الصفوف وإقامتها

Safların Düz Ve Doğru Tutulması Babı

٢٤٨ – حديث أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: سَوُّوا صُفُوفَكُمْ فَإِنَّ

تَسْوِيَةَ الصُّفوفِ مِنْ إِقَامَةِ الصَّلاَةِ

248- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Saflarınızı düzeltin, Muhakkak ki safların düzgünlüğü namazı ikame etmektendir.

٢٤٩ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَقِيمُو الصُّفُوفَ فَإِنِّي أَرَاكُمْ خَلْفَ ظَهْرِي

249- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Saflarınızı düzeltin. Muhakkak ki ben sizleri arkamdan da görüyorum."

٢٥٠ – حديث النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَتُسَوُّنَّ صُفُوفَكُمْ، أَوْ لَيُخَالِفَنَّ اللهُ بَيْنَ وُجُوهِكُمْ

250- Nu'man İbnu Beşir'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: " Saflarınızı, düzeltin, şayet saflarınızı düzeltmezseniz Allah yüzlerinizi birbirine çevirir." (Yani aranıza düşmanlık, kin konur ve kalpleriniz birbirine çevrilir.)

٢٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَفِّ الأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلاَّ أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لاَسْتَهَمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهْجِيرِ لاَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْعَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا

251- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar ezan okumadaki ve birinci saftaki (kazanacakları ecri veya bunun faziletini) bilselerdi, bu hususta kura çekmekten başka çare bulamazlardı ve çekerlerdi de. Şayet ilk vaktinde öğle namazına gelmenin faziletini bilselerdi, muhakkak bunun için yarışırlardı. Şayet yatsı ve sabah namazındaki fazileti bilselerdi, sürünerek ya da emekleyerek de olsa muhakkak (mescide) gelirlerdi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 654, 721, 2689)

أمر النساء المصليات وراء الرجال أن لا يرفعن رؤوسهن من السجود حتى يرفع الرجال

Erkeklerin Arkasında Namaz Kılan Kadınlara Erkeklerden Önce Başlarını Secdeden Kaldırmamalarını Emir Babı

٢٥٢ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: كَانَ رِجَالٌ يُصلُّونَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَاقِدِي أُزْرِهِمْ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ كَهَيْئَةِ الصِّبْيَانِ، وَيُقَالُ لِلنِّسَاءِ: لاَ تَرْفَعْنَ رُؤُوسَكُنَّ حَتَّى يَسْتَوِيَ الرِّجَالُ جُلُوسًا

252- Sehl ibnu Said'den, O şöyle dedi:

Erkekler, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber, izarlarını çocuklar gibi boyunlarına bağlayarak namazlarını kılarlardı. Kadınlara şöyle denilirdi: Erkekler (secdeden) tamamen doğrulup oturmadıkça başlarınızı (secdeden) kaldırmayınız.

خروج النساء إلى المساجد إذا لم يترتب عليه فتنة وأنها لا تخرج مطيبة

Fitneye Sebep Olmamak Şartı İle Kadınların Mescidlere Çıkmaları Fakat Koku Sürünerek Çıkmamaları Babı

٢٥٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا اسْتَأْذَنَتِ امْرَأَةُ أَحَدِكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلاَ يَمْنَعْهَا

253- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden birinizin hanımı mescide gitmek için izin istediğinde, onu bundan yasaklamasın!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 865)

٢٥٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَتِ امْرَأَةٌ لِعُمَرَ تَشْهَدُ صَلاَةَ الصُّبْحِ وَالْعِشَاءِ فِي الْجَمَاعَةِ فِي الْمَسْجِدِ، فَقِيلَ لَهَا: لِم تَخْرُجِينَ وَقَدْ تَعْلَمِينَ أَنَّ عُمَرَ يَكْرَهُ ذلِكَ وَيَغَارُ قَالَتْ: وَمَا يَمْنَعُهُ أَنْ يَنْهَانِي قَالَ: يَمْنَعُهُ قَوْلُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللهِ مَسَاجِدَ اللهِ

254- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer'in bir hanımı sabah ve yatsı namazlarını Mescitte cemaatle kılardı. O'na denildi ki: Ömer'in bundan hoşlanmadığı ve kıskandığı halde neden

evinden Mescid'e çıkıyorsun? Hanımı dedi ki: O'nun beni bundan yasaklamasına engel olan şey nedir ? O dedi ki: Ömer'i bu fiilden engelleyen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin: "Allah'ın kadın kullarını, Allah'ın mescidlerinden yasaklamayın." sözüdür.

٢٥٥ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَوْ أَدْرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَا أَحْدَثَ النِّسَاءُ لَمَنَعَهُنَّ الْمَسَاجِدَ كَمَا مُنِعَتْ نِسَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

255- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinden sonra kadınların yaptıklarını görseydi, İsrailoğullarının kadınlarının (Mescide çıkmaları) yasaklandığı gibi onları da bundan yasaklardı.

التوسط في القراءة في الصلاة الجهرية بين الجهر والإسرار إذا خاف من الجهر مفسدة

Cehri Namazda Sesli Okumak Yüzünden Bir Fitne Çıkacağından Korktuğu Zaman Kıraatte Sesli Sessiz Arası Bir Yol Tutması Babı

٢٥٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ (وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا) قَالَ: أُنْزِلَتْ وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُتَوَارٍ بِمَكَّةَ، فَكَانَ إِذَا رَفَعَ صَوْتَهُ سَمِعَ الْمُشْرِكُونَ، فَسبُّوا الْقُرْآنَ وَمَنْ أَنْزَلَهُ وَمَنْ جَاءَ بِهِ؛ فَقَالَ اللهُ تَعَالَى (وَلا تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا) لاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ حَتَّى يَسْمعَ الْمُشْرِكُونَ، وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا عَنْ أَصْحَابِكَ فَلاَ تُسْمِعُهُمْ (وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً) أَسْمِعْهُمْ وَلاَ تَجْهَرْ حَتَّى يَأْخُذُوا عَنْكَ الْقُرْآنَ

256- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

O: "...Namazda kıraatini çok yükseltme; gizli de okuma. Bunun arasında orta bir yol bul." (İsrâ: 110) âyeti, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'de gizli yaşamakta iken indirildi. Fakat Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, sahâbîleriyle namaz kıldığı zaman Kur'ân okurken sesini yükseltir, müşrikler ise O'nun sesini işitirler de hem Kur'ân'a, hem Kur'ân'ı indirene, hem de Kur'ân kendisine gelmiş olana söverlerdi.

Yüce Allah: "Namazda kıraatini çok yükseltme; gizli de okuma. Bunun arasında orta bir yol bul.", yânî, "Namazında kıraatini çok açıklama, sonra müşrikler işitirler. Ve sesini sahâbîlerinden gizli de yapma. Sonra onlara işittiremezsin. Bunun ikisi arası bir yol tut, pek bağırmayarak onlara işittir ki, onlar Kur'ân'ı Sen'den alabilsinler" buyurdu.

الاستماع للقراءة

Kıraati Dinleme Babı

٢٥٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ (لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا نَزَلَ جِبْرِيلُ بِالْوَحْيِ وَكَانَ مِمَّا يُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَهُ وَشَفَتَيْهِ فَيَشْتَدُّ عَلَيْهِ، وَكَانَ يُعْرَفُ مِنْهُ، فَأَنْزَلَ اللهُ الآيَةَ الَّتِي فِي (لاَ أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ) (لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَه وَقُرْآنَهُ) قَالَ: عَلَيْنَا أَنْ نَجْمَعَهُ فِي صَدْرِكَ، وَقُرْآنَهُ (فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ) فَإِذَا أَنْزَلْنَاهُ فَاسْتَمِعْ (ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَه) عَلَيْنَا أَنْ نُبَيِّنَهُ بِلِسَانِكَ قَالَ: فَكَانَ إِذَا أَتَاهُ جِبْرِيلُ أَطْرَقَ، فَإِذَا ذَهَبَ قَرَأَهُ كَمَا وَعَدَهُ اللهُ

257- Saîd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbas, **«Ey Muhammed! Cebrail sana Kurân'ı okurken unutmamak için acele edip dilini Kurân'la hareket ettirip durma.»** (Kıyâmet: 16) âyeti hakkında şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Cibril aleyhisselam vahiyle indiği zamanlarda, vahiy sebebiyle dilini ve dudaklarını şiddetli bir şekilde hareket ettirirdi. O'nun böyle yapmasından kendisine vahiy geldiği bilinirdi. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle Kıyâmet suresindeki şu âyeti indirdi: «**Dilini Kurân'la hareket ettirip durma**. **Onu toplayıp kalbine yerleştirmek ve sana okutmak bize düşer.»** (Kıyâmet: 16) Yani senin göğsünde Kurân'ı toplamak bize düşer. **«Onu sana okuduğumuz zaman, onun okunuşunu dinle.»** (Kıyâmet: 18) Biz vahyimizi indirdiğimiz zaman sen sadece dinle. **«Sonra onun açıklaması bize aittir.»** Yani bu Kurân'ı senin dilin üzere açıklamamız bize aittir. Cibril aleyhisselam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiyle indiği zaman gözlerini yere dikerek susar, Cibril aleyhisselam gittiği zamanda Allah Azze ve Celle'nin vaat etmiş olduğu gibi okurdu. ﴿أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى﴾ (Kıyâmet: 34) **«Yazıklar olsun sana, yazıklar»** Bu bir tehdittir.

٢٥٨ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى (لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُعَالِجُ مِنَ التَّنْزِيلِ شِدَّةً، وَكَانَ مِمَّا يُحَرِّكُ شَفَتَيْهِ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَأَنَا أُحَرِّكُهُمَا لَكُمْ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُحَرِّكُهُمَا وَقَالَ سَعِيدٌ (هُوَ سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ رَاوِي الْحَدِيثِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ): أَنَا أُحَرِّكُهُمَا كَمَا رَأَيْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يُحَرِّكُهُمَا، فَحَرَّكَ شَفَتَيْهِ فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (لاَ تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا

جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ) قَالَ جَمْعُهُ لَهُ فِي صَدْرِكَ وَتَقْرَأَهُ، (فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ) قَالَ: فَاسْتَمِعْ لَهُ وَأَنْصِتْ (ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ) ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا أَنْ تَقْرَأَهُ فَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بَعْدَ ذَلِكَ، إِذَا أَتَاهُ جِبْرِيلُ اسْتَمَعَ، فَإِذَا انْطَلَقَ جِبْرِيلُ قَرَأَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم كَمَا قَرَأَهُ

258- Bize Mûsâ ibnu İsmail bildirip şöyle dedi: Bize Ebû Avâne bildirip şöyle dedi: Bize Mûsâ ibnu Ebî Âişe bildirip şöyle dedi: Bize Said ibnu Cubeyr, İbnu Abbâs'dan Allah Teâlâ'nın:

[(Ey Muhammed! Cebrâil sana Kur'ân'ı okurken unutmamak için) acele edip dilini (Kur'ân'la) hareket ettirip durma)]" Kıyame Suresi 16-19'uncu âyetinin tefsîri hakkında şöyle dediğini bildirdi: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem indirilen âyetlerin hıfzını zorlukla yapmaya çalışır ve bundan dolayı dudaklarını çokça oynatırdı." İbnu Abbâs dedi ki: "Ben de, tıpkı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin dudaklarını oynattığı gibi sizlere öylece dudaklarımı oynatıyorum." Said dedi ki: "İbnu Abbas'ı dudaklarını oynatır gördüğüm gibi ben de dudaklarımı oynatıyorum –dudaklarını oynattı-. Bunun üzerine Allah Teâlâ:

[(Ey Muhammed! Cebrâil sana Kur'ân'ı okurken unutmamak için) acele edip dilini (Kur'ân'la) hareket ettirip durma. Onu toplayıp (kalbine yerleştirmek ve sana) okutmak bize düşer.] Kıyame Suresi 16-19'uncu âyetini indirdi.

İbnu Abbas dedi ki: Onu senin göğsünde toplayıp okutmak bize âittir.

[Onu (sana) okuduğumuz zaman, onun okunuşunu dinle.] İbnu Abbas dedi ki: Onu dinle ve sus. [Sonra onun açıklanması yine bize âittir.] Sonra onu okumanda bize âittir. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cibril geldiğinde onu dinledi. Cibril gittiğinde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onun okuduğu gibi okudu.[53] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4927, 4928, 4929, 5044, 7524.)

الجهر بالقراءة في الصبح والقراءَة على الجن

Sabah Namazında Kuranın Aşikâr Okunması Ve Cinlere Kuran Okuma Babı

53 Bu hadisi şerif aynı zamanda sünnetinde vahy olduğunun delilidir. Dilini oynatma! Onu kalbinde toplayacak biziz daha sonrada onun beyanını öğretecekte biziz derken inenin beyanını yani sünnetide indirenin Allah azze ve celle olduğunun delilidir.

٢٥٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: انْطَلَقَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي طَائِفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَقَدْ حِيلَ بَيْنَ الشَّيَاطِينِ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْهِمُ الشُّهُبُ فَرَجَعَتِ الشَّيَاطِينُ إِلَى قَوْمِهِمْ، فَقَالُوا مَا لَكُمْ قَالُوا: حِيلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ، وَأُرْسِلَتْ عَلَيْنَا الشُّهُبُ قَالُوا: مَا حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ إِلاَّ شَيْءٌ حَدَثَ، فَاضْرِبُوا مَشَارِقَ الأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا فَانْظُرُوا مَا هذَا الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ فَانْصَرَفَ أُولئِكَ الَّذِينَ تَوَجَّهُوا نَحْوَ تِهَامَةَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ بِنَخْلَةَ عَامِدِينَ إِلَى سُوقِ عُكَاظٍ، وَهُوَ يُصَلِّي بِأَصْحَابِهِ صَلاَةَ الْفَجْرِ، فَلَمَّا سَمِعُوا الْقُرْآنَ اسْتَمَعُوا لَهُ؛ فَقَالُوا: هذَا وَاللهِ الَّذِي حَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ خَبَرِ السَّمَاءِ، فَهُنَالِكَ حِينَ رَجَعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ؛ فَقَالُوا: (يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا يَهْدِي إِلى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا) فَأَنْزَلَ اللهُ عَلَى نَبِيِّهِ صلى الله عليه وسلم (قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ) وَإِنَّمَا أُوحِيَ إِلَيْهِ قَوْلُ الْجِنِّ

259- İbnu Abbas'tan,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabından bir grup ukâz çarşısına doğru gittiler. Şeytanlar ile sema haberi arasına girilmiş ve üzerlerine yakan ateşli yıldızlar gönderilmişti. Şeytanlar bu halde kendi kavimlerine döndüklerinde onlara dediler ki: Size ne oluyor? Dediler ki: Bizimle sema haberi arasına girildi ve üzerimizi yakan ateşli yıldızlar gönderildi. Dediler ki: Sizinle sema haberlerinin arasına giren yeni bir şeydir. Yeryüzünün doğusunu ve batısını dolanın ve sizinle sema haberleri arasına giren şey neymiş öğrenin. Tihâme tarafına Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin bulunduğu yere bir grup yöneldi. O sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Nahle'de bulunmakta ve Ukâz çarşısına gitmekte idi. Ashabıyla birlikte sabah namazı kılıyordu. Sabah namazında okuduğu Kuran'ı işitince dediler ki: Vallahi sizinle sema haberleri arasına giren işte budur. Kendi kavimlerine döndüklerinde dediler ki:

"Ey Kavmimiz! Bizi doğru yola ileten hayret verici bir Kuran dinledik ve ona iman ettik. Artık Rabbımıza hiç kimseyi ortak koşmayacağız." (Cin sûresi 2 ve 3 ncü ayetler) Bunun üzerine Allah Teâlâ Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem' e:

(Ey Muhammed!) De ki: Bana vahyolundu (yani Cin sûresi indirildi. Kendisine cinlerin sözü vahyolundu.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 4921)

القراءة في الظهر والعصر

Öğle Ve İkindi Namazlarında Kıraat Babı

٢٦٠ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: كَانَ النَبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الأُولَيَيْنِ مِنْ صَلاَةِ الظُّهْرِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، يُطَوِّلُ فِي الأُولَى وَيُقَصِّرُ فِي الثَّانِيَةِ، وَيُسْمِعُ الآيَةَ أَحْيانًا، وَكَانَ يَقْرَأُ فِي الْعَصْرِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَسُورَتَيْنِ، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي الأُولَى، وَكَانَ يُطَوِّلُ فِي الرَّكْعَةِ الأُولَى مِنْ صَلاَةِ الصُّبْحِ وَيُقَصِّرُ فِي الثَّانِيَةِ

260- Ebu Katâden, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını kıldırırken Fatiha sûresini okuduktan sonra birer sûre daha okur, birinci rekâtta uzun, ikinci rekâtta ise kısa sûre okurdu. Bazen okuduğu ayeti bize duyururdu. İkindi namazında Fatiha sûresini ve (ilk iki rekâtında) birer sûre daha okurdu. Sabah namazını kıldırırken de birinci rekâtı uzun tutar ikinci rekâtı ise kısaltırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:762, 776, 778, 779)

٢٦١ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: شَكَا أَهْلُ الْكُوفَةِ سَعْدًا إِلَى عُمَرَ رضي الله عنه، فَعَزَلَهُ، وَاسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَمَّارًا فَشَكَوْا حَتَّى ذَكَرُوا أَنَّهُ لاَ يُحْسِنُ يُصَلِّي، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: يَا أَبَا إِسْحقَ إِنَّ هؤُلاَءِ يَزْعُمُونَ أَنَّكَ لاَ تُحْسِنُ تُصَلِّي قَالَ أَبُو إِسْحقَ: أَمَّا أَنَا وَاللهِ فَإِنِّي كُنْتُ أُصَلِّي بِهِمْ صَلاَةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مَا أَخْرِمُ عَنْهَا، أُصَلِّي صَلاَةَ الْعِشَاءِ فَأَرْكُدُ فِي الأُولَيَيْنِ، وَأُخِفُّ فِي الأُخْرَيَيْنِ قَالَ: ذَاكَ الظَّنُّ بِكَ يَا أَبَا إِسْحقَ فَأَرْسَلَ مَعَهُ رَجُلاً، أَوْ رِجَالاً، إِلَى الْكُوفَةِ فَسَأَلَ عَنْهُ أَهْلَ الْكُوفَةِ، وَلَمْ يَدَعْ مَسْجِدًا إِلاَّ سَأَلَ عَنْهُ، وَيُثْنُونَ مَعْرُوفًا، حَتَّى دَخَلَ مَسْجِدًا لِبَنِي عَبْسٍ؛ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ يُقَالُ لَهُ أُسَامَةُ بْنُ قَتَادَةَ، يُكْنَى أَبَا سَعْدَةَ؛ فَقَالَ: أَمَّا إِذْ نَشَدْتَنَا فَإِنَّ سَعْدًا كَانَ لاَ يَسِيرُ بِالسَّرِيَّةِ، وَلاَ يَقْسِمُ بِالسَّوِيَّةِ، وَلاَ يَعْدِلُ فِي الْقَضِيَّةِ قَالَ سَعْدٌ: أَمَا وَاللهِ لأَدْعُوَنَّ بِثَلاَثٍ: اللهُمَّ إِنْ كَانَ عَبْدُكَ هذَا كَاذِبًا قَامَ رِيَاءً وَسُمْعَةً فَأَطِلْ عُمْرَهُ، وَأَطِلْ فَقْرَهُ، وَعَرِّضْهُ بِالْفِتَنِ فَكَانَ بَعْدُ، إِذَا سُئِلَ يَقُولُ: شَيْخٌ كَبِيرٌ مَفْتُونٌ أَصَابَتْنِي دَعْوَةُ سَعْد قَالَ عَبْدُ الْمَلِكِ (أَحَدُ رُوَاةِ هذَا الْحَدِيثَ) فَأَنَا رَأَيْتُهُ بَعْدُ، قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ، وَإِنَّهُ لَيَتَعَرَّضُ لِلْجَوَارِي فِي الطُّرُقِ يَغْمِزُهُنَّ

261- Câbir ibnu Semura'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kûfe ehli, Sad'ı -Allah ondan razı olsun- Ömer'e -Allah ondan razı olsun- şikâyet etti. Ömer de onu azletti. Onlara Ammar'ı -Allah ondan razı olsun- gönderdi. Onlar, o namazı güzel kıldırmıyor, diye şikayette bulundular. Elçi gönderip Sad'ı getirip dedi ki: Ey Ebu İshâk! Bunlar senin namazı güzel kıldırmadığın iddasında bulunuyorlar.

Ebu İshâk dedi ki: Vallahi ben onlara Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin namazını kıldırıyor ve bundan da hiçbir şey eksiltmiyordum. Yatsı namazını kıldırır ve ilk iki rekâtta uzunca durur, son iki rekâtı ise hafif tutarım. Ömer dedi ki: Bizim, senin hakkındaki zannımız da budur ey Ebu İshâk. O'nunla beraber Kûfe'ye adam veya adamlar gönderdi ve Kûfe ehline O'ndan sordular. O'nun hakkında sormadık hiçbir mescid bırakmadılar. Hepside O'nu iyilikle andılar. Sad, Abs oğullarının mescidine girdi. Kendisine Usâme ibnu Katâde denilen ve Ebu Sa'de diye künyelenen bir adam ayağa kalkıp dedi ki: Mademki bize sordun, (öyleyse söyleyeyim). Sa'd askerle birlikte savaşa çıkmaz, mal taksiminde eşit davranmaz ve hükmünde de âdil olmaz. Sa'd dedi ki: Vallahi ben sana üç beddua edeceğim. Allahım! Şayet bu kulun yalancı insanların kendisini görmesi ve meşhur olmak için bunu söylemişse onun ömrünü uzat, fakirliğini çoğalt ve O'nu fitnelere uğrat.

Abdulmelik İbnu Umeyr dedi ki: Sonradan ona sorulduğunda derdi ki: Yaşlı ve fitneye uğramış biriyim. Sad'ın bedduasına uğradım. Abdulmelik dedi ki: Ben onu sonradan yaşlılıktan dolayı kaşları gözlerinin üzerine sarkmış bir halde, yolda karşılaştığı kadınlara sataşır ve onlara kaş göz işâreti yaparken gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 758, 770)

القراءة في الصبح والمغرب

Sabah Ve Akşam Namazlarında Kıraat Babı

٢٦٢ - حديث أَبِي بَرْزَةَ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي الصُّبْحَ وَأَحَدُنَا يَعْرِفُ جَلِيسَهُ وَيَقْرأُ فِيهَا مَا بَيْنَ السِّتِّينَ إِلَى الْمِائَةِ، وَيُصَلِّي الظُّهْرَ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ، وَالْعَصْرَ وَأَحَدُنَا يَذْهَبُ إِلَى أَقْصَى الْمَدِينَةِ ثُمَّ يَرْجِعُ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ وَلاَ يُبَالِي بِتَأْخِيرِ الْعِشَاءِ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ

262- Ebu Berze'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldırdığında bizden her biri yanında oturanı aydınlıktan dolayı tanırdı. Sabah namazında ise altmış ile yüz âyete kadar okurdu. Öğle namazını da güneş tam tepeden batıya

doğru meylettiğinde kılardı. İkindi namazını kıldırdığında ise, Medine'nin mescitten en uzak yerine giderdi ve güneş diri yani ışıkları canlı ve rengi değişmemiş olurdu. Akşam namazının vakti hakkında ne dediğini unuttum. Yatsı namazını gecenin üçte birine –sonra da dedi ki- gecenin yarısına kadar geciktirmede bir sakınca görmezdi.

Muaz dedi ki: Şube şöyle dedi: Sonra onunla karşılaşmamda dedi ki: Veya gecenin üçte birinde. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 547, 568, 599, 771)

٢٦٣ – حديث أُمِّ الْفَضْلِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ أُمَّ الْفَضْلِ سَمِعَتْهُ وَهُوَ يَقْرَأُ (وَالْمُرْسَلاَتِ عُرْفًا) فَقَالَتْ: يَا بُنَيَّ وَاللهِ لَقَدْ ذَكَّرْتَنِي بِقِرَاءَتِكَ هذِهِ السُّورَةَ، إِنَّهَا لآخِرُ مَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ بِهَا فِي الْمَغْرِبِ

263- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummul- Fadl, oğlu İbnu Abbas'ı (akşam namazında) " vel mürselati urfen" (yani mürselât sûresini okurken işitti. Bunun üzerine şöyle dedi: Ey oğulcuğum, vallahi bu sûreyi okumanla sen bana unuttuğum bir şeyi hatırlattın. Bu sûre Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin akşam namazında okuduğunu işittiğim en son sûredir.

٢٦٤ – حديث جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ فِي الْمَغْرِبِ بِالطورِ

264- Cubeyr ibnu Mutim'den. -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin akşam namazında Tûr sûresini okuduğunu işittim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 765, 3050, 4023,4854)

القراءة في العشاء

Yatsı Namazında Kıraat Babı

٢٦٥ – حديث الْبَرَاءِ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ فِي سَفَرٍ فَقَرَأَ فِي الْعِشَاءِ فِي إِحْدَى الرَّكْعَتَيْنِ بِالتِّينِ وَالزَّيْتُون

265- Bera'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta idi. Yatsı namazının iki rekâtının birinde Tîn sûresini okudu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 769, 4952, 7546)

٢٦٦ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ رضي الله عنه كَانَ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ يَأْتِي قَوْمَهُ فَيُصَلِّي بِهِمْ الصَّلاَةَ، فَقَرَأَ بِهِمُ الْبَقَرَةَ قَالَ: فَتَجَوَّزَ رَجُلٌ فَصَلَّى صَلاَةً خَفِيفَةً، فَبَلَغَ ذَلِكَ مُعَاذًا، فَقَالَ: إِنَّهُ مُنَافِقٌ فَبَلَغَ ذلِكَ الرَّجُلَ، فَأَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا قَوْمٌ نَعْمَلُ بِأَيْدِينَا، وَنَسْقِي بِنَوَاضِحِنَا وَإِنَّ مُعَاذًا صَلَّى بِنَا الْبَارِحَةَ، فَقَرَأَ الْبَقَرَةَ، فَتَجَوَّزْتُ، فَزَعَمَ أَنِّي مُنَافِقٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَا مُعَاذُ أَفَتَّانٌ أَنْتَ ثلاثًا اقْرَأْ (وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا) وَ (سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الأَعْلَى) وَنَحْوَهَا

266- Câbir ibnu Abdullah el- Ensâriden, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam, gece karanlık olunca, hurma ağaçları ve tarlasını sulamak için kullandığı iki devesiyle geldi. O sırada Muaz -Allah ondan razı olsun- namaz kıldırıyordu. Adam devesini bırakıp Muaz'ın,-Allah ondan razı olsun- imam olduğu cemaate dahil oldu. Bunun üzerine adam namazı bırakarak çekip gitti. Muaz'ın, -Allah ondan razı olsun- kendisi hakkında kötü konuştuğu kendisine ulaşınca, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Muaz! -Allah ondan razı olsun- Sen fitneci mi oldun?" diye üç kere tekrarladı. "A'lâ, Şems, Duha ve Leyl sûrelerini oku.

أمر الأئمة بتخفيف الصلاة في تمام

İmamlara Namazın Tamamını Hafif Kıldırmalarını Emir Babı

٢٦٧ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي وَاللهِ لأَتَأَخَّرُ عَنْ صَلاَةِ الْغَدَاةِ مِنْ أَجْلِ فُلاَنٍ مِمَّا يُطِيلُ بِنَا فِيهَا قَالَ: فَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَطُّ أَشَدَّ غَضَبًا فِي مَوْعِظَةٍ مِنْهُ يَوْمَئِذٍ، ثُمَّ قَالَ: يأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ مِنْكُمْ مُنَفِّرِينَ؛ فَأَيُّكُمْ مَا صَلَّى بِالنَّاسِ فَلْيُوجِزْ، فَإِنَّ فِيهِمُ الْكَبِيرَ وَالضَّعِيفَ وَذَا الْحَاجَةِ

267- Ebu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam dedi ki: Vallahi ey Allah'ın Rasûlü, ben falancanın namazda kıratı uzatması yüzünden sabah namazına cemaata gelmiyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi: O günkü gibi öfkeli görmemiştim. Sonra şöyle buyurdu: " Sizden bazıları namazda kıraâtı uzatarak cemaatten bazı kimselerin namazdan çıkmalarına ve cemaatle namazdan hoşlanmamalarına sebep

oluyor. Sizden her kim insanlara namaz kıldırırsa, kıraâtı hafif tutsun.(Yani kısa sûreler okusun.) Çünkü cemaatin içinde zayıf, yaşlı ve hâcet sahibi olanlar vardır.

٢٦٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ لِلنَّاسِ فَلْيُخَفِّفْ، فَإِنَّ مِنْهُمُ الضَّعِيفَ وَالسَّقِيمَ وَالْكَبِيرَ؛ وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ لِنَفْسِهِ فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ

268- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu. "Sizden biri insanlara namaz kıldıracığında, namazı hafif tutsun. Cemaatin içinde zayıf, hasta ve yaşlı olan vardır. Sizden biriniz tek başına namaz kıldığında kıraâtini dilediği kadar uzatsın."

٢٦٩ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُوجِزُ الصَّلاَةَ وَيُكْمِلُهَا.

269- Enes'ten. -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namazı hafif tutar ve (rûkunlarını) tam olarak yapardı.

٢٧٠ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: مَا صَلَّيْتُ وَرَاءَ إِمَامٍ قَطُّ أَخَفَّ صَلاَةً وَلاَ أَتَمَّ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ وَإِنْ كَانَ لَيَسْمَعُ بُكَاءَ الصَّبِيِّ فَيُخَفِّفُ مَخَافَةَ أَنْ تُفْتَنَ أُمُّهُ

270- Enes İbnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin arkasında kıldığım namaz gibi daha hafif ve rûkunlerini tam yapan başka bir imamın arkasında namaz kılmadım. Namazda çocuğun ağlama sesini duyduğunda,annesinin kalbi çocuğunun ağlamasıyla meşgul olacağından korkarak namazı hafif tutardı.

٢٧١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنِّي لأَدْخُلُ فِي الصَّلاةِ وَأَنَا أُرِيدُ إِطَالَتَهَا فَأَسْمَعُ بُكَاءَ الصَّبِيِّ فَأَتَجَوَّزُ فِي صَلاَتِي مِمَّا أَعْلَمُ مِنْ شِدَّةِ وَجْدِ أُمِّهِ مِنْ بُكَائِهِ

271- Enes İbnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

"Ben namaza başladığımda, namazda kıraâtı uzun tutmak isterim. Ancak çocuğun ağlama sesini duyduğumda, çocuğunun ağlamasından dolayı annenin üzüntüsünün nedenli şiddetli olduğunu bildiğimden namazımı hafifletirim."

اعتدال أركان الصلاة وتخفيفها في تمام

Namazın Rûkünlarını Yerli Yerince Yapmak Ve Namazı Tam Kılmak Şartıyla Hafif Tutmak Babı

٢٧٢ - حديث الْبَرَاءِ، قَالَ: كَانَ رُكُوعُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَسُجُودُهُ، وَبَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ، وَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ، مَا خَلاَ الْقِيَامَ وَالْقُعُودَ، قَرِيبًا مِنَ السَّوَاءِ

272- Bera'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem itidal ve iki secde arasında'ki oturuşu müstesna rûküsu, secdes, iki secde arası ve rûkusü birbirine yakın idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 801, 820)

٢٧٣ - حديث أَنَسٍ رضي الله عنه قَالَ: إِنِّي لاَ آلُو أَنْ أُصَلِّي بِكُمْ كَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي بِنَا قَالَ ثَابِتٌ (راوي هذَا الْحَدِيثِ) كَانَ أَنَسٌ يَصْنَعُ شَيْئًا لَمْ أَرَكُمْ تَصْنَعُونَهُ، كَانَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَامَ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ؛ وَبَيْنَ السَّجْدَتَيْنِ، حَتَّى يَقولَ الْقَائِلُ قَدْ نَسِيَ

273- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi bize nasıl namaz kıldırır gördüysem sizlere öylece namaz kıldırmaktan vazgeçmeyeceğim. Sâbit dedi ki: Enes, sizi yaparken görmediğim bir şeyi yapardı. Rûküdan doğrulduğunda biri secdeye gitmeyi unuttu diyecek kadar kıyamda dururdu. İki secde arasında birisi tekrar secde etmeyi unuttu diyecek kadar otururdu.

متابعة الإمام والعمل بعده

İmama Tabi Olma Ve Ondan Sonraki Ameller Babı

٢٧٤ - حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي خَلْفَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَإِذَا قَالَ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ لَمْ يَحْنِ أَحَدٌ مِنَّا ظَهْرَهُ حَتَّى يَضَعَ النَبِيُّ صلى الله

عليه وسلم جَبْهَتَهُ عَلَى الأَرْضِ

274- Bera İbnu Azib'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem alnını yere koymadıkça, bizler (secdeye varmak için) belimizi bükmezdik.

ما يقال في الركوع والسجود

Rûkü Ve Secdelerde Okunacak Dualar Babı

٢٧٥ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ فِي رُكُوعِهِ وَسُجُودِهِ: سُبْحَانَكَ اللهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللهُمَّ اغْفِرْ لِي يَتَأَوَّلُ الْقُرْآنَ

275- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem rûkü ve secdesinde "Subhâneke Allâhumme Rabbenâ ve bihamdike, Allâhummeğfirli (Rabbimiz olan Allahım! Hamdın ile seni her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim. Allahım beni bağışla.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kuran'da kendisine emredileni (yani Nasr sûresindeki "Rabbini hamd ile tesbih et" emrini) yerine getiriyordu.

أعضاء السجود والنهي عن كف الشعر والثوب وعقص الرأس في الصلاة

Secde Uzuvları Ve Namazda Saçı Ve Elbiseyi Toplamaktan, Başa Topuz Yapmaktan Nehiy Babı

٢٧٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أُمِرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ يَسْجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْضَاءٍ، وَلاَ يَكُفَّ شَعَرًا وَلاَ ثَوْبًا: الْجَبْهَةِ، وَالْيَدَيْنِ وَالرُّكْبَتَيْنِ وَالرِّجْلَيْنِ

276- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yedi uzuv üzere secde etmekle ve namazda saçı ve elbiseyi toplamamakla emrolundu: Alın ve burun, eller, dizler ve ayaklardır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 810, 813, 815, 816)

ما يجمع صفة الصلاة وما يفتتح به ويختم به

Namazın Sıfatı, Ne İle Başlanıp Ne İle Bitirileceği Babı

٢٧٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَالِكِ بْنِ بحَيْنَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ إِذَا

صَلَّى فَرَّجَ بَيْنَ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْدُوَ بَيَاضُ إِبْطَيْهِ

277- Abdullah ibnu Malik ibnu Buhayne'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi.

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kıldığı zaman koltuk altlarının beyazı gözükecek şekilde pazularının arasını açardı.

سترة المصلي

Namaz Kılanın Sütre Edinmesi Babı

٢٧٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ إِذَا خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ أَمَر بِالْحَرْبَةِ فَتُوضَعُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَيُصَلي إِلَيْهَا، وَالنَّاسُ وَرَاءَهُ، وَكَانَ يَفْعَلُ ذلِكَ فِي السَّفَرِ، فَمِنْ ثَمَّ اتَّخَذَهَا الأُمَرَاءُ

278- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bayram günü (musallaya) çıkacağı zaman hizmetçisine bir mızrak getirmesini emrederdi. O mızrak, namaz kılacağında (sütre olarak) önüne konulur ve insanlar da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin arkasında namaza dururlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu namazda yöneleceği bir duvar olmadığı zaman o mızrağı önüne dikerdi. İşte bu yüzden, emirler, bayram ve diğer günlerde çıktıklarında o mızrağı önlerine dikerlerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 498, 972, 973)

٢٧٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ كَانَ يُعَرِّضُ رَاحِلَتَهُ فَيُصَلِّي إِلَيْهَا

279- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem devesini yan duruma getirir ve ona doğru namaz kılardı.

٢٨٠ – حديث أَبِي جُحَيْفَةَ، أَنَّهُ رَأَى بِلاَلاً يُؤَذِّنُ، فَجَعَلْتُ أَتَتَبَّعُ فَاهُ ههُنَا وَههُنَا بِالأَذانِ

280- Ebu Cuhayfe'den, -Allah ondan razı olsun- o şöyle dedi:

Bilal'i ezan okurken gördüm. Onun ezan okuduğu bir sırada sağa ve sola döndüğünü gördüm.

٢٨١ – حديث أَبِي جُحَيْفَةَ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي قُبَّةٍ حَمْرَاءَ مِنْ أَدَمٍ، وَرَأَيْتُ بِلاَلاً أَخَذَ وَضُوءَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَرَأَيْتُ النَّاسَ يَبْتَدِرُونَ ذَاكَ الْوَضوءَ، فَمَنْ أَصَابَ مِنْهُ شَيْئًا تَمَسَّحَ بِهِ، وَمَنْ لَمْ يُصِبْ مِنْهُ شَيْئًا أَخَذَ مِنْ بَلَلِ يَدِ صَاحِبِهِ، ثُمَّ رَأَيْتُ بِلاَلاً أَخَذَ عَنَزَةً فَرَكَزَهَا، وَخَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ مُشَمِّرًا، صَلَّى إِلَى الْعَنَزَةِ بِالنَّاسِ رَكْعَتَيْنِ، وَرَأَيْتُ النَّاسَ وَالدَّوَابَّ يَمُرُّونَ مِنْ بَيْنَ يَدَيِ الْعَنَزَةِ

281- Avn ibnu Ebû Cuhayfe, babasından şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi deriden kırmızı renkli, kubbe şeklinde yapılmış (bir çadırın) içinde gördüm. Bilal'i, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin abdest aldığı suyu almış, insanlarda o abdest suyundan almak için uğraşırlarken gördüm. O sudan alan, onu vücuduna sürüyor, alamayan ise arkadaşının elindeki ıslaklıktan alıyordu. Sonra Bilal'in bir mızrak alıp yere diktiğini gördüm Nebi sallallahu aleyhi ve sellem çadırından kırmızı bir Hulle'ye[54] bürünmüş bir şekilde çıktı. Mızrağı kendisine sütre edinip insanlara iki rekât namaz kıldırdı. İnsanların ve hayvanların o mızrağın önünden geçtiklerini gördüm.

٢٨٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أَقْبَلْتُ رَاكِبًا عَلَى حِمَارٍ أَتَانٍ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ قَدْ نَاهَزْتُ الاحْتِلاَمَ، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي بِمِنَى إِلَى غَيْرِ جِدَارٍ، فَمَرَرْتُ بَيْنَ يَدَيْ بَعْضِ الصَّفِّ، وَأَرْسَلْتُ الأَتَانَ تَرْتَعُ، فَدَخَلْتُ فِي الصَّفِّ، فَلَمْ يُنْكَرْ ذلِكَ عَلَيَ

282- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mina'da insanlara sütresiz namaz kıldırdığı bir esnada dişi bir merkebe binmiş bir halde karşıdan geldim. Ben o günlerde buluğ çağına yaklaşmıştım. Bazı safların önünden geçtim. Bineğimi otlaması için bıraktım ve (namaz kılmak için) safa girdim. Buna kimse itiraz etmedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 493, 861, 1857, 4412)

54 Hulle izar ve ridadan oluşan takıma denir. Bu iki giyecek birlikte olursa ancak o zaman hulle adını alır. 'Kırmızı Hulle' diğer Yemen hırkaları gibi kırmızı siyah çizgiler halinde dokunan iki Yemen hırkasından ibarettir.

منع المار بين يدي المصلي

Namaz Kılanın Önünden Geçeni Men Etmesi Babı

٢٨٣ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ أَبُو صَالِحٍ السَّمَّانُ: رَأَيْتُ أَبَا سَعِيدٍ الخُدْرِيَّ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ يُصَلِّي إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ، فَأَرَادَ شَابٌّ مِنْ بَنِي أَبِي مُعَيْطٍ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَدَفَعَ أَبُو سَعِيدٍ فِي صَدْرِهِ، فَنَظَرَ الشَّابُ فَلَمْ يَجِدْ مَسَاغًا إِلاَّ بَيْنَ يَدَيْهِ؛ فَعَادَ لِيَجْتَازَ فَدَفَعَهُ أَبُو سَعِيدٍ أَشَدَّ مِنَ الأُولَى فَنَالَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، ثُمَّ دَخَلَ عَلَى مَرْوَانَ، فَشَكَا إِلَيْهِ مَا لَقِيَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ، وَدَخَلَ أَبُو سَعِيدٍ خَلْفَهُ عَلَى مَرْوَانَ، فَقَالَ: مَا لَكَ وَلاِبْنِ أَخِيكَ يَا أَبَا سَعِيدٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ إِلَى شَيْءٍ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ فَأَرَادَ أَحَدٌ أَنْ يَجْتَازَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلْيَدْفَعْهُ، فَإِنْ أَبَى فَلْيُقَاتِلْهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ

283- Ebu Said es-Sevman'dan, O şöyle dedi:

Ebu Said el-Hudri'yi Cuma günü insanların önünden gelip geçmelerine mecal vermeyecek bir şekilde sütreye doğru namaz kılarken gördüm. Ebu Muayt oğullarından bir genç önünden geçmek istedi. Ebu Said'de onun göğsüne hafifçe vurup onu itti. Genç, etrafına bakındı ve onun önünden başka geçecek başka bir yer bulamadı. Tekrar önünden geçmek istedi. Ebu Said bu sefer, birincisinden daha sert bir şekilde onu itti. O genç, Ebu Said'e sövüp gitti. Sonra Medine valisi Mervan'ın yanına gitti ve Ebu Said'in yaptıklarını ona şikâyet etti. Arkasından Ebu Said'de Mervan'ın yanına girdi. Mervan dedi ki: Sana ve bu kardeşinin oğluna ne oluyor ey Ebu Said? Ebu Said şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Sizden biri insanların önünden gelip geçmelerine mecal vermeyecek bir şekilde, sütreye doğru namaz kılarken, biri onun önünden geçmek isterse eliyle onu geri çevirsin. (Önünden geçmesini engellesin.) Buna rağmen ısrarla önünden geçmek isterse onunla dövüşsün. Çünkü onun bu fiili ancak şeytanın amelidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 3274)

٢٨٤ – حديث أَبِي جُهَيْمٍ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ، أَنَّ زَيْدَ بْنَ خَالِدٍ أَرْسَلَهُ إِلَى أَبِي جُهَيْمٍ يَسْأَلُهُ مَاذَا سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي، فَقَالَ أَبُو جُهَيْمٍ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّي مَاذَا عَلَيْهِ مِنَ الإِثْمِ لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ

284- Busr ibnu Said'den, O şöyle dedi:

Zeyd İbnu Hâlid, onu namaz kılanın önünden geçen kimsenin durumu hakkında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden ne işittiğini sorması için Ebu Cuheym'e gönderdi. Ebu Cuheym şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaz kılanın önünden geçen kimse, bundan dolayı kazanacağı günahı bilseydi, namaz kılan birinin önünden geçmektense kırk (gün, veya kırk ay veya kırk yıl) beklemesi onun için daha hayırlıdır."

دنو المصلي من السترة

Namaz Kılanın Sütreye Yakın Durması Babı

٢٨٥ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: كَانَ بَيْنَ مُصَلَّي رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَبَيْنَ الْجِدَارِ مَمَرُّ الشَّاةِ

285- Sehl'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberi ile mescidin duvarı arasında bir koyun geçecek kadar mesafe var idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 7334)

٢٨٦ – حديث سَلَمَةَ، قَالَ: كَانَ جِدَارُ الْمَسْجِدِ عِنْدَ الْمِنْبَرِ مَا كَادَتِ الشَّاةُ تَجُوزُهَا

286- Seleme'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Mescidin duvarı ile minber arasındaki mesafe bir koyunun geçebileceği kadar idi.

٢٨٧ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ قَالَ يَزِيدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ: كُنْتُ آتِي مَعَ سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ فَيُصَلِّي عِنْدَ الأُسْطُوَانَةِ الَّتِي عِنْدَ الْمُصْحَفِ، فَقُلْتُ يَا أَبَا مُسْلِمٍ أَرَاكَ تَتَحَرَّى الصَّلاَةَ عِنْدَ هذِهِ الأُسْطُوَانَةِ قَالَ: فَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَتَحَرَّى الصَّلاَةَ عِنْدَهَا

287- Yezid ibnu Ebi Ubeyd'den, O şöyle dedi:

Ben, (mescide) Seleme ibnul-Ekva ile birlikte geliyordum. O, Kur'an-ı Kerim konulan (dolabın) yanındaki direğe doğru namaz kılardı. Ben dedim ki: Ey ebu Muslim! Seni hep bu direğin arkasında namaz kılmaya çalıştığını görüyorum. Seleme dedi ki: Ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi bu direğin arkasında namaz kılmaya çalışırken gördüm.

الاعتراض بين يدي المصلي

Namaz Kılan Kimsenin Önünde Yatmak Babı

٢٨٨ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُصَلِّي وَهِيَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ عَلَى فِرَاشِ أَهْلِهِ اعْتِرَاضَ الْجَنَازَةِ

288- Aişe -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemin, ailesine ait döşeğin üzerinde, kendisi ile kıblesi arasında cenaze namazı kılan cemaatin önündeki cenaze misali sağdan sola uzanıp uyur olduğum halde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılardı.

٢٨٩ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي وَأَنَا رَاقِدَةٌ مُعْتَرِضَةٌ عَلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يُوتِرَ أَيْقَظَنِي فَأَوْتَرْتُ

289- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yatağında yatay bir şekilde uyur olduğum halde O namaz kılardı. Vitir namazını kılmak istediğinde ise beni uyandırır, ben de vitir namazımı kılardım.

٢٩٠ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَهَا (عَائِشَةَ) مَا يَقْطَعُ الصَّلاَةَ، الْكَلْبُ وَالْحِمَارُ وَالْمَرْأَةُ فَقَالَتْ: شَبَّهْتُمُونَا بالْحُمُر وَالْكِلاَب وَاللهِ لَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي وَإِنِّي عَلَى السَرِيرِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ، مُضْطَجِعَةً، فَتَبْدو لِي الْحَاجَةُ فَأَكْرَهُ أَنْ أَجْلِسَ فأُوذِيَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَأَنْسَلُّ مِنْ عِنْد رِجْلَيْهِ

290- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

O'nun yanında, namazı köpeğin, merkebin ve kadının kestiğinden bahsedildi. Aişe dedi ki: Beni, namazı kesme hususunda merkeb ve köpeklere benzettiniz. Allah'a yemin olsun ki ben O'nunla kıblesi arasında yatağın üzerine uzanmış bir haldeyken Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi namaz kılarken gördüm. Benim bir hacetim olurdu da, nebi sallallahu aleyhi ve selleme eziyet etmekten hoşlanmaz ve yatağın ucundan usulca çıkardım.

٢٩١ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: أَعَدَلْتُمُونَا بِالْكَلْبِ وَالْحِمَارِ لَقَدْ رَأَيْتُنِي مُضْطَجِعَةً عَلَى السَّرِيرِ فَيَجِيءُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَيَتَوَسَّطُ السَّرِيرَ، فَيُصَلِّي، فَأَكْرَهُ أَنْ أُسَنِّحَهُ فَأَنْسَلُّ مِنْ قِبَلِ رِجْلَيِ السَّرِيرِ حَتَّى أَنْسَلَّ مِنْ لِحَافِي

291- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(O'nun bulunduğu bir ortamda "Namazı, köpek, merkeb ve kadın keser" rivayeti zikredilince) Siz, bizleri köpek ve merkeble denk mi tuttunuz? Muhakkak ki ben, yatağa uzanmış bir haldeyken Nebi sallallahu aleyhi ve sellem gelir ve yatağın orta yerine doğru namaz kılardı. Ben ise, (namaz kılarken) O'nun önünde durmaktan hoşlanmaz ve yavaşça yatağın uç kısmından, yorganımdan çıkardım.

٢٩٢ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا قَالَتْ: كُنْتُ أَنَامُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَرِجْلاَيَ فِي قِبْلَتِهِ، فَإِذَا سَجَدَ غَمَزَنِي فَقَبَضْتُ رِجْلَيَّ، فَإِذَا قَامَ بَسَطْتُهُمَا قَالَتْ: والْبُيُوتُ يَوْمَئِذٍ لَيْسَ فِيهَا مَصَابِيحُ

292- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namaz kılarken O'nun önünde ayaklarım kıblesine yani secde ettiği yere gelecek şekilde uyurdum. Secde edeceği zaman bana dokunur ve ben ayaklarımı toplardım. Secdeden kalktığında ise ayaklarımı tekrar uzatırdım. Aişe dedi ki: O günlerde evlerde kandiller yoktu.

٢٩٣ – حديث مَيْمُونَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي وَأَنَا حِذَاءَهُ، وَأَنَا حَائِضٌ، وَرُبَّمَا أَصَابَنِي ثَوْبُهُ إِذَا سَجَدَ

293- Meymune'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ben O'nun karşısında ve hayızlı olduğum halde namaz kılardı. Secde ettiğinde elbisesi bana değerdi.

الصلاة في ثوب واحد وصفة لبسه

Bir Tek Elbise İçersinde Namaz Kılmak Ve Onu Giymenin Sıfatı Babı

٢٩٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ سَائِلاً سَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الصَّلاَةِ فِي ثَوبٍ وَاحِدٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَوَلِكُلِّكُمْ ثَوْبَانِ

294- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bir tek (yani tek parça) kumaş için de namaz kılmaktan sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden kimin iki kumaşı var ki?"

٢٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ يُصَلِّي أَحَدُكُمْ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ لَيْسَ عَلَى عَاتِقَيْهِ شَيْءٌ

295- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biri omuzları açık olduğu halde bir tek kumaş içerisinde namaz kılmasın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 360)

٢٩٦ – حديث عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ مُشْتَمِلاً بِهِ، فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، وَاضِعًا طَرَفَيْهِ عَلَى عَاتِقَيْهِ

296- Ömer ibnu Ebi Seleme'den, O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, Ummu Seleme'nin evinde bir kumaşa bürünmüş ve iki ucunu omuzuna koymuş bir şekilde namaz kılarken gördüm.

٢٩٧ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ: رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ يُصَلِّي فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، وَقَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي فِي ثَوْبٍ

297- Muhammed ibnul-Munkedir'den, O şöyle dedi:

Câbir ibnu Abdullah'ı tek parça kumaş içinde namaz kılarken gördüm. Câbir dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi tek parça kumaş içinde namaz kılarken gördüm.

كتاب المساجد ومواضع الصلاة

Mescidler Ve Namaz Kılınan Yerler Babı

٢٩٨ – حديث أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أيُّ مَسْجِدٍ وُضِعَ فِي الأَرْضِ أَوَّلُ قَالَ: الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ أيٌّ قَالَ: الْمَسْجِدُ الأَقْصى قُلْتُ: كَمْ كَانَ بَيْنَهُمَا قَالَ: أَرْبَعُونَ سَنَةً، ثُمَّ أَيْنَمَا أَدْرَكَتْكَ الصَّلاَةُ بَعْدُ، فَصَلِّ، فَإِنَّ الْفَضْلَ فِيهِ

298- Ebû Zerr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Yeryüzünde ilk önce hangi mescit inşa edildi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''el-Mescidul-Harâm yani Kâbe'' buyurdu. Ben:

- Sonra hangisi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''el-Mescidul-Aksâ'' buyurdu. Sonra ben:

- Bu iki mescidin kuruluşu arasında ne kadar zaman vardır? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Kırk sene. Bundan böyle namazın vakti nerede girerse sen namazı orada kıl! Çünkü en faziletli namaz, vakti içinde kılınandır'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3425)

٢٩٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أُعْطِيتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الأَنْبِيَاءِ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِيَ الأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكَتْهُ الصَّلاَةُ فَلْيُصَلِّ، وَأُحِلَّتْ لِيَ الْغَنَائِمُ، وَكَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ

299- Cabir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Benden önce hiçbir peygambere verilmemiş beş şey bana verildi. (Düşmanlarımın kalbine) bir aylık mesafeden korku salmakla yardım olundum. Yeryüzü bana mescid ve temizleyici kılınmıştır. Ümmetimden her kime namaz vakti erişirse (su bulamazsa, temiz bir toprakla teyemmüm alıp) namazını kılsın. Benden önce hiçbir peygambere helal kılınmayan savaş ganimetleri bana helal kılındı. Bana şefaat etme hakkı verildi. Benden önceki peygamberler özel olarak kendi kavimlerine gönderilirlerdi. Ben ise tüm insanlığa gönderildim.''

٣٠٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: بُعِثْتُ بِجَوَامِعِ الْكَلِمِ، وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ، فَبَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِمَفَاتِيحِ خَزَائِنِ الأَرْضِ فَوُضِعَتْ فِي يَدِي قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَقَدْ ذَهَبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَنْتُمْ تَنْتَثِلُونَهَا

300- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben cevâmiul-kelim (yani çok mana ifade eden az söz) ile gönderildim. Düşmanlarımın kalplerine korku salmakla yardım olundum. Ben uyuduğum sırada bana yerdeki hazinelerin anahtarları getirildi de benim elimin içine konuldu."

Ebû Hureyre şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dünyadan gitti. Artık bu hazîneleri yerlerinden sizler çıkarırsınız. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6998, 7013, 7273)

ابتناء مسجد النبي صلى الله عليه وسلم

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Mescidinin İnşası Babı

٣٠١ – حديث أَنَسٍ قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ، فَنَزَلَ أَعْلَى الْمَدِينَةِ فِي حَيٍّ يُقَالُ لَهُمْ بَنُو عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ، فَأَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِيهِمْ أَرْبَعَ عَشْرَةَ لَيْلَةً، ثُمَّ أَرْسَلَ إِلَى بَنِي النَّجَّارِ فَجَاءُوا مُتَقَلِّدِي السُّيُوفِ، فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَلَى رَاحِلَته، وَأَبُو بَكْرٍ رِدْفُهُ، وَمَلأُ بَنِي النَّجَّارِ حَوْلَهُ، حَتَّى أَلْقَى بِفِنَاءِ أَبِي أَيُّوبَ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يُصَلِّي حَيْثُ أَدْرَكَتْهُ الصَّلاَةُ، وَيُصَلِّي فِي مَرَابِضِ الْغَنَمِ، وَأَنَّهُ أَمَرَ بِبِنَاءِ الْمَسْجِدِ، فَأَرْسَلَ إِلَى مَلإٍ مِنْ بَنِي النَّجَّارِ، فَقَالَ: يَا بَنِي النَّجَّارِ ثَامِنُونِي بِحَائِطِكُمْ هذَا قَالُوا: لاَ وَاللهِ لاَ نَطْلُبُ ثَمَنَهُ إِلاَّ إِلَى اللهِ قَالَ أَنَسٌ: فَكَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ لَكُمْ، قُبُورُ الْمُشْرِكِينَ، وَفِيهِ خَرِبٌ، وَفِيهِ نَخْلٌ؛ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِقُبُورِ الْمُشْرِكِينَ فَنُبِشَتْ، ثُمَّ بِالْخَرِبِ فَسُوِّيَتْ، وَبِالنَّخْلِ فَقُطِعَ فَصَفُّوا النَّخْلَ قِبْلَةَ الْمَسْجِدِ، وَجَعَلُوا عِضَادَتَيْهِ الْحِجَارَةَ، وَجَعَلُوا يَنْقُلُونَ الصَّخْرَ وَهُمْ يَرْتَجِزُونَ، وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَعَهُمْ وَهُوَ يَقُولُ: اللّهُمَّ لاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُ الآخِرَهْفَاغْفِرْ لِلأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَهْ.

301- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye girdi ve Medine'nin en yüksek yerine Amr ibnu Avf oğulları denilen kimselerin bulunduğu mahalleye indi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem orada on dört gece kaldı. Sonra Neccar oğullarına haber gönderdi. Onlarda boyunlarında kılıçları asılı olduğu halde geldiler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem devesinin üzerinde Ebu Bekir terkisinde ve Neccar oğulları çevresinde olduğu halde yola çıkışları hala gözümün önündedir. Nihayet Ebu Eyyüp'ün avlusuna devesini çökertti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem nerede namazın vakti girerse hemencecik orada namazını kılmayı severdi. Koyun ağıllarında da namaz kılardı. Orada mescidin yapılması emrini verdi. Neccar oğulları cemaatine haber gönderip dedi ki: "Ey Neccar Oğulları! Bu arsanızın fiyatını bana söyleyin." Dediler ki: Hayır, Allah'a yemin olsun ki bizler onun fiyatını istemiyoruz. Bizim ecrimiz Allah katındadır. Enes dedi ki: O arsanın içinde müşriklerin kabirleri, harabeler ve hurma ağaçları vardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem müşriklerin kabirlerinin kazılmasını emretti. Sonra harabelerin düzeltilmesini emretti ve onlarda düzeltildi. Hurma ağaçlarının da kesilmesini emretti. Hurma ağaçları da kesildi. Hurma ağaçlarını mescidin kıblesine sırayla dizdiler. Mescidin yan duvarlarını da taştan ördüler. Sahabeler şiirler söyleyerek taş taşımaya başladılar. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlarla beraber şiir söylüyor ve şöyle diyordu:

"Allah'ım ahiret hayrından başka hayır yoktur. Sen Ensarı ve Muhacirleri bağışla."

تحويل القبلة من القدس إلى الكعبة

Kıblenin Kudüs'den Kâbe'ye Çevrilmesi Babı

٣٠٢ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَلَّى نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا، وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُحِبُّ أَنْ يُوَجَّهَ إِلَى الْكَعْبَةِ، فَأَنْزَلَ اللهُ (قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ) فتَوَجَّهَ نَحْوَ الْكَعْبَةِ وَقَالَ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ، وَهُمُ الْيَهُودُ مَا وَلاَّهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ للهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيم فَصَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم رَجُلٌ ثُمَّ خَرَجَ بَعْدَ مَا صَلَّى، فَمَرَّ عَلَى قَوْمٍ مِنَ الأَنْصَارِ فِي صَلاَةِ الْعَصْرِ

يُصَلُّونَ نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ، فَقَالَ هُوَ يَشْهَدُ أَنَّهُ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَنَّهُ تَوَجَّهَ نَحْوَ الْكَعْبَةِ؛ فَتَحَرَّفَ الْقَوْمُ حَتَّى تَوَجَّهُوا نَحْوَ الْكَعْبَةِ.

302- El Bera ibnu Azib'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Beytul Maktis'e doğru onaltı -veya onyedi ay- boyunca namaz kıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıblesini Kâbe cihetine çevrilmekle emrolunmayı arzu ediyordu. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle:

«Senin, yüzünü çok defa gökyüzüne çevirip durduğunu elbette görüyoruz. İşte şimdi, hoşnut olacağın bir kıbleye seni döndürüyorum: Yüzünü Mescid-i Haram tarafına (Kâbeye) çevir. Ey Müslümanlar! Nerede bulunursanız siz de yüzlerinizi onun tarafına çevirin.» (Bakara: 144) âyetini indirdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü ve Müslümanlar namazlarında Kâbe'ye yöneldiler. İnsanlar içinde beyinsiz olanlar ki onlar Yahudilerdir, dediler ki: **«"Üzerinde bulundukları kıblelerinden onları döndüren nedir?" (Ey Muhammed!) De ki: "O doğu da batı da Allah'a aittir. O, dilediği kimseyi doğruya iletir."»** (Bakara 242) Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir adam (Abbas İbnu Bişer) namaz kıldı. Namaz kıldıktan sonra çıktı ve ikindi namazını Beytul Makdis'e doğru kılan Ensar'dan bir topluluğa rast geldi. Kendisinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığına şahadet ederek, O'nun Kâbe'ye yöneldiğini söyledi. O cemaatte namazda oldukları halde Beyt'ul- Makdis cihetinden Kâbe'ye doğru yöneldiler. (Ki ikisi ters istikamettedir. Kâbe Medine'nin güneyinde, Beyt'ul Maktis ise Medine'nin kuzeyindedir.)

٣٠٣ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّيْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم نَحْوَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ سِتَّةَ عَشَرَ أَوْ سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا، ثُمَّ صُرِفُوا نَحْوَ الْقِبْلَةِ

303- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber on altı veya on yedi ay Beyt'ul-Makdis tarafına doğru namaz kıldık. Sonra Allah O'nu Kâbe yönüne döndürdü.

٣٠٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: بَيْنَا النَّاسُ بِقبَاءٍ فِي صَلاَةِ الصُّبْحِ إِذْ جَاءَهُمْ آتٍ؛ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قد أُنْزِلَ عَلَيْهِ اللَّيْلَةَ قُرْآنٌ، وَقَدْ أُمِرَ أَنْ يَسْتَقْبِلَ الْكَعْبَةَ، فَاسْتَقْبِلُوهَا وَكَانَتْ وُجُوهُهُمْ إِلَى الشَّامِ، فَاسْتَدَارُوا إِلَى الْكَعْبَةِ

304- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar Kuba mescidinde sabah namazını kılar bir halde iken onlara birisi gelip dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geçen gece âyet indi ve namazda Kâbe'ye yönelmekle emrolundu, onlarda yöneldiler. O sırada onların yüzleri Şam (yani Beyt'ul Makdis) tarafına idi. (Onlar namazda oldukları halde) Kâbe'ye doğru döndüler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4488, 4490, 4491, 4492, 4493, 7251)

النهي عن بناء المساجد على القبور

Kabirlerin Üzerine Mescid Yapmaktan Nehiy Babı

٣٠٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ ذَكَرَتَا كَنِيسَةً رَأَتَاهَا بِالْحَبَشَةِ، فِيهَا تَصَاوِيرُ، فَذَكَرَتَا ذلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنَّ أُولئِكَ إِذَا كَانَ فِيهِمُ الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَمَاتَ، بَنَوْا عَلَى قَبْرِهِ مَسْجِدًا، وَصَوَّرُوا فِيهِ تِلْكَ الصُّوَرَ، فَأُولئِكَ شِرَارُ الْخَلْقِ عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

305- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi: Ummu Habibe ve Ummu Seleme Habeşistan'da gördükleri kiliseden ve içindeki resimlerden konuştular. Bunu Nebi sallallahu aleyhi ve selleme haber verince O şöyle buyurdu: "Onlar, içlerinde salih bir kimse öldüğünde, kabrine bir mescid inşa ederler ve içine de o resimlerden yaparlar. Onlar kıyamet günü Allah katında insanların en şerlileridir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 434, 1341, 3828)

٣٠٦ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ: لَعَنَ اللهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ قَالَتْ: وَلَوْلاَ ذلِكَ لأَبْرَزُوا قَبْرَهُ، غَيْرَ أَنِّي أَخْشى أَنْ يُتَّخَذَ مِسْجِدًا

306- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği hastalığı esnasında şöyle buyurdu:

"Peygamberlerinin kabirlerini mescidler edinen Yahudi ve Hıristiyanlara Allah lânet etsin." Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Şayet böyle bir endişe olmasaydı sahabeler, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin kabrini açık bırakırlardı. Ancak ben O'nun kabrinin mescid edinilmesinden korkarım.

٣٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: قَاتَلَ اللهُ الْيَهُودَ، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ

307- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Peygamberlerinin kabirlerini mescidler edinen Yahudileri Allah öldürsün."[55]

٣٠٨ – حديث عَائِشَةَ وَعَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالاَ: لَمَّا نَزَلَ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، طَفِقَ يَطْرَحُ خَمِيصَةً لَهُ عَلَى وَجْهِهِ، فَإِذَا اغْتَمَّ بِهَا كَشَفَهَا عَنْ وَجْهِهِ، فَقَالَ، وَهُوَ كَذلِكَ: لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ يُحَذِّرُ مَا صَنَعُوا

308- Aişe ve Abdullah ibnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O ikisi şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ölüm hastalığında iken kendisine ait motifli bir elbiseyi yüzüne örterdi. Bunalınca da onu yüzünden çekerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu haldeyken şöyle buyurdu:

"Peygamberlerinin kabirlerini mescidler edinen Yahudi ve Hıristiyanlara Allah lânet etsin." Onların yaptıklarından ümmetini sakındırıyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 435, 1330, 1390, 3453, 4441, 4443, 5815; 3454, 4444, 5816)

فضل بناء المساجد والحث عليها

Mescid Yapmanın Fazileti Ve Buna Teşvik Babı

٣٠٩ – حديث عُثْمَانَ بْنِ عَفَّان عَنْ عُبَيْدِ اللهِ الْخَوْلاَنِيِّ، أَنَّهُ سَمِعَ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ يَقُولُ، عِنْدَ قَوْلِ النَّاسِ فِيهِ، حِينَ بَنَى مَسْجِدَ الرَّسُولِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّكُمْ أَكْثَرْتُمْ، وَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ بَنَى مَسْجِدًا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللهِ بَنَى اللهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ

309- Ubeydullah el-Havlani'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

55 Bu rivayet türbelerin ve kabirlerin yükseltilmesini ve oraları bayram yerine ç - virmeyi yasaklıyor.

Osman ibnu Affan, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mescidini yeniden inşa ederken, insanların bunun hakkında konuştuklarını duyunca şöyle dedi: "Muhakkak ki sizler bu konuda sözü çoğalttınız. Oysa ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Her kim yalnızca Allah'ın rızasını isteyerek mescid inşa ederse, Allah da onun için aynını cennette inşa eder."

الندب إِلى وضع الأيدي على الركب في الركوع ونسخ التطبيق

Rûkü'da Elleri Dizleri Üzerine Koymanın Mendubiyeti Ve Avuçları Birbiri Üzerine Kapamanın Nesh Edilmesi Babı

٣١٠ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ مُصْعَبُ ابْنُ سَعْدٍ: صَلَيْتُ إِلَى جَنْبِ أَبِي فَطَبَّقْتُ بَيْنَ كَفَّيَّ، ثُمَّ وَضَعْتُهُمَا بَيْنَ فَخِذَيَّ، فَنَهَانِي أَبِي، وَقَالَ: كُنَّا نَفْعَلُهُ؛ فَنُهِينَا عَنْهُ، وَأُمِرْنَا أَنْ نَضَعَ أَيْدِينَا عَلَى الرُّكَبِ

310- Musab ibnu Sad'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Babamın yanında namaz kıldım ve iki elimin avuç içlerini birleştirip iki uyluğumun arasına koydum. Babam beni bundan nehyedip şöyle dedi: Biz bunları yapardık ancak bundan yasaklandık ve rûküda iken avuç içlerini diz kapaklarımıza koymakla emrolunduk.

تحريم الكلام في الصلاة ونسخ ما كان من إِباحته

Namazda Konuşmanın Haram Olması Ve Önceden Mübah Olan Konuşmanın Neshi Babı

٣١١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نُسَلِّمُ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ فِي الصَّلاَةِ فَيَرُدُّ عَلَيْنَا، فَلَمَّا رَجَعْنَا مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ سَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْنَا، وَقَالَ: إِنَّ فِي الصَّلاَةِ شُغْلاً

311- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme O namazda iken selam verir, O da selamımızı alırdı. Necaşi'nin yanından döndüğümüzde (O namazda iken) selam verdik. Ancak O selamımızı almadı. Şöyle buyurdu: "Muhakkak ki kişi namazında Kuran, dua ve zikirle meşguldür. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1216, 3875)

٣١٢ – حديث زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، قَالَ: كُنَّا نَتَكَلَّمُ فِي الصَّلاَةِ، يُكَلِّمُ أَحَدُنَا أَخَاهُ فِي حَاجَتِهِ، حَتَّى نَزَلَتْ هذِهِ الآيَةُ (حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا للهِ قَانِتِينَ) فَأُمِرْنَا بِالسُّكُوتِ

312- Zeyd ibnu Erkam -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler namaz kılarken konuşurduk. Bizden biri kardeşine namazda iken hacetini söylerdi. Bu durum şu âyet ininceye kadar devam etti. « **Namazlara ve orta namaza devam edin. Gönülden boyun eğerek Allah'ın huzurunda durun.** » (Bakara: 238)

Allah Azze ve Celle bize namaz kılarken namaz dışında bir şeyle meşgul olmamamızı, yani susmamızı emretti.

٣١٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي حَاجَةٍ لَهُ، فَانْطَلَقْتُ، ثُمَّ رَجَعْتُ وَقَدْ قَضَيْتُهَا، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ، فَوَقَعَ فِي قَلْبِي مَا اللهُ أَعْلَمُ بِهِ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي لَعَلَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَجَدَ عَلَيَّ أَنِّي أَبْطَأْتُ عَلَيْهِ، ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ فَوَقَعَ فِي قَلْبِي أَشَدُّ مِنَ الْمَرَّةِ الأُولَى؛ ثُمَّ سَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ، وَقَالَ: إِنَّمَا مَنَعَنِي أَنْ أَرُدَّ عَلَيْكَ أَنِّي كُنْتُ أُصَلِّي وَكَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ مُتَوَجِّهًا إِلَى غَيْرِ الْقِبْلَةِ

313- Cabir İbnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

(Mustalik oğulları savaşında) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni bir haceti için gönderdi. Bende gittim. Sonra o göndermiş olduğu haceti yerine getirip geri döndüm. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelip (O namaz kılarken selam) verdim. Ancak O, selamı mı almadı. Bunun üzerine kalbimde öyle bir hüzün meydana geldi ki, bunu ancak Allah bilir. Kendi kendime dedim ki: Herhalde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin işinde yavaş davrandım, sonra O'na selam verdim de bu yüzden selamımı almadı. (Bu düşünceden sonra) hüznüm ilkinden daha da fazla oldu. Sonra tekrar selam verdim. Bu sefer selamımı aldı ve şöyle buyurdu:

Benim senin selamını almama engel olan şey, benim namaz da olmamdır." Bu esnada bir yolculukta devesinin üzerinde ve kıble tarafından başka bir cihete yönelmiş bir durumda idi.

جواز لعن الشيطان في أثناء الصلاة

Namaz İçersinde Şeytana Lanet Etmenin Caiz Olması Babı

٣١٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ عِفْرِيتًا مِنَ الْجِنِّ تَفَلَّتَ عَلَيَّ الْبَارِحَةَ لِيَقْطَعَ عَلَيَّ الصَّلاَةَ، فَأَمْكَنَنِي اللهُ مِنْهُ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَرْبِطَهُ إِلَى سَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ حَتَّى تُصْبِحُوا وَتَنْظُرُوا إِلَيْهِ كُلُّكُمْ، فَذَكَرْتُ قَوْلَ أَخِي سُلَيْمَانَ (رَبِّ هَبْ لِي مُلْكًا لاَ يَنْبَغِي لأَحدٍ مِنْ بَعْدِي) فَرَدَّهُ خَاسِئًا

314- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cinden olan İfrit, dün gece benim namazımı kesmek için bana musallat oldu. Allah bana onu yakalama imkânı verdi. Ben onu mescidin direklerinden birine bağlayıp sabaha kadar öylece kalmasını ve hepinizin ona bakmasını arzuladım. Ancak kardeşim Süleyman'ın şu sözünü hatırladım. (yani bunu yapmama beni kardeşim Süleyman'ın şu sözü engelledi:) **"Rabbim! Beni bağışla ve bana, benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak bir hükümranlık ihsan et "** (Sâd: 35)

Ravi dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu kovdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1210, 3284, 3423, 4808)

جواز حمل الصبيان في الصلاة

Namazda Çocuk Taşımanın Caiz Olması Babı

٣١٥ – حديث أَبِي قَتَادَةَ الأَنْصَارِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُصَلِّي وَهُوَ حَامِلٌ أُمَامَةَ بِنْتَ زَيْنَبَ بِنْتِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلأَبِي الْعَاصِ بْنِ رَبِيعَةَ بْنِ عَبْدِ شَمْسٍ، فَإِذَا سَجَدَ وَضَعَهَا، وَإِذَا قَامَ حَمَلَهَا

315- Ebu Katade el-Ensari'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torunu Umame'yi taşıyarak namaz kılardı. Secde ettiğinde onu bırakır, kalktığında ise onu tekrar alırdı. (Umame, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Zeyneb'in kızıdır. Babası ise Ebul-As ibnu Rabia Abdişems'dir.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 516, 5996)

جواز الخطوة والخطوتين في الصلاة

Namazda Yürümenin Caiz Olması Babı

٣١٦ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، قَالَ أَبُو حَازِمِ بْنِ دِينَارٍ: إِنَّ رِجَالاً أَتَوْا سَهْلَ بْنَ سَعْدٍ السَّاعِدِيَّ، وَقَدِ امْتَرَوْا فِي الْمِنْبَرِ، مِمَّ عُودُهُ، فَسَأَلُوهُ عَنْ ذلِكَ، فَقَالَ: وَاللهِ إِنِّي لأَعْرِفُ مِمَّا هُوَ، وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَوَّلَ يَوْمٍ وُضِعَ، وأَوَّلَ يَوْمٍ جَلَسَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَرْسَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى فُلاَنَةَ (امْرَأَةٍ قَدْ سَمَّاهَا سَهْلٌ): مُرِي غُلاَمَكِ النَّجَّارَ أَنْ يَعْمَلَ لِي أَعْوَادًا أَجْلِسُ عَلَيْهِنَّ إِذَا كَلَّمْتُ النَّاسَ فَأَمَرَتْهُ فَعَمِلَهَا مِنْ طَرْفَاءِ الْغَابَةِ، ثُمَّ جَاءَ بِهَا، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَمَرَ بِهَا فَوُضِعَتْ ههُنَا ثُمَّ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَلَّى عَلَيْهَا، وَكَبَّرَ وَهُوَ عَلَيْهَا، ثُمَّ رَكَعَ وَهُوَ عَلَيْهَا، ثُمَّ نَزَلَ الْقَهْقَرَى، فَسَجَدَ فِي أَصْلِ الْمِنْبَرِ، ثُمَّ عَادَ، فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا صَنَعْتُ هذَا لِتَأْتَمُّوا وَلِتُعَلَّمُوا صَلاَتِي.

316- Ebu Hâzim ibnu Dînâr'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberinin hangi tahta parçasından yapıldığı konusunda birbirleriyle tartışan bazı kimseler Sehl ibnu Sa'd es –Sâdi'nin yanına geldiler. O'na bundan sordular. O şöyle dedi:

Vallahi ben onun neden yapıldığını biliyorum. O'nun konulduğu ilk günü ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin onun üzerine oturduğunu görmüşümdür. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem falanca kadına:

-Sehl bu kadını söylemiştir- "Marangoz olan kölene emrette, insanlara konuştuğumda (onlara hutbe verdiğinde) üzerine çıkıp oturabileceğim tahta parçalarından bir (minber) yapsın." Kadın kölesine bunu emretti ve o da onu ılgın ağacından yaptı ve onu getirdi. Kadın, onu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gönderdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde onun işte buraya konulmasını emretti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi onun üzerinde namaz kıldırırken gördüm. Onun üzerindeyken tekbir aldı, onun üzerindeyken rûkü etti, sonra minberden inip geriye çekilerek birinci basamağın yanında yere secde etti. Sonra minberin üzerine tekrar çıktı (tâki namazını tamalayana kadar böyle yaptı). Namazını tamamladığında yüzünü insanlara dönüp şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Böyle yapmamın sebebi bana uyasınız ve namazımı öğrenesiniz diyedir.

كراهة الاختصار في الصلاة

Namazda Elleri Böğüre Koymanın Yasaklanması Babı

٣١٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: نُهِيَ أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ مُخْتَصِرًا

317- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:
Bir kimsenin elini beline koyarak namaz kılması yasaklanmıştır.

كراهة مسح الحصى وتسوية التراب في الصلاة

Namazda Ufak Taşları Atmanın Ve Toprağı Düzeltmenin Kerahati Babı

٣١٨ – حديث مُعَيْقيب، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: فِي الرَّجُلِ يُسَوِّي التُّرَابَ حَيْثُ يَسْجُدُ، قَالَ: إِنْ كُنْتَ فَاعِلاً فَوَاحِدَةً

318- Muaygîb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem secde ettiğinde toprağı düzelten bir adam hakkında şöyle buyurdu:

"Şayet böyle toprağı düzeltecek olursan bunu bir kere yap."

النهي عن البصاق في المسجد، في الصلاة وغيرها

Namazda Ve Namaz Dışında Mescide Tükürmekden Nehiy Babı

٣١٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَأَى بُصَاقًا فِي جِدَارِ الْقِبْلَةِ فَحَكَّهُ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي فَلاَ يَبْصُقْ قِبَلَ وَجْهِهِ، فَإِنَّ اللهَ قِبَلَ وَجْهِهِ إِذَا صَلَّى

319- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıble cihetindeki duvarda tükürük görüp hemen onu kazıdı. Sonra insanlara dönüp şöyle buyurdu.

"Sizden biriniz namaz kılarken ön tarafına doğru tükürmesin. Çünkü namaz kıldığında, Allah yüzünün geldiği taraftadır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 406, 753, 1213, 6111)

٣٢٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَبْصَرَ نُخَامَةً فِي قِبْلَةِ الْمَسْجِدِ فَحَكَّهَا بِحَصَاةٍ، ثُمَّ نَهى أَنْ يَبْزُقَ الرَّجُلُ بَيْنَ يَدَيْهِ، أَوْ عَنْ يَمِينِهِ، وَلكِنْ عَنْ يَسَارِهِ، أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ الْيُسْرَى

320- Ebu Said'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem mescidin kıble tarafındaki (duvarda) tükürük gördü ve onu küçük bir taşla kazıdı. Sonra bir kişinin önüne veya sağına tükürmesini yasakladı. Fakat soluna ya da sol ayağının altına tükürsün, buyurdu.

٣٢١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَأَى نُخَامَةً فِي جِدَارِ الْمَسْجِدِ فَتَنَاوَلَ حَصَاةً فَحَكَّهَا، فَقَالَ: إِذَا تَنَخَّمَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَتَنَخَّمَنَّ قِبَلَ وَجْهِهِ، وَلاَ عَنْ يَمِينِهِ، وَلْيَبْصُقْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ الْيُسْرَى

321- Ebu Hureyre ve Ebu Said şöyle haber verdiler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescidin duvarında balgam gördü. Küçük bir taş alıp onu kazıdı ve şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz balgam çıkardığı zaman sağına ya da önüne tükürmesin, soluna ya da sol ayağının altına tükürsün." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 410, 416,411, 414)

٣٢٢ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَأَى فِي جِدارِ الْقِبْلَةِ مُخاطًا، أَوْ بُصَاقًا، أَوْ نُخامةً فَحَكَّهُ

322- Müminlerin annesi Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescidin kıble duvarında sümük veya tükürük ya da balgam gördü ve onu kazıdı.

٣٢٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا كَانَ فِي الصَّلاَةِ فَإِنَّمَا يُنَاجِي رَبَّهُ، فَلاَ يَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلاَ عَنْ يَمِينِهِ، وَلكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَو تَحْتَ قَدَمِهِ

323- Enes ibnu Malik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir mümin

namazda iken Rabbisine münacaat eder. O kimse (namazda iken) önüne veya sağına tükürmesin. Fakat soluna veya (sol) ayağının altına tükürsün.”

٣٢٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الْبُزَاق فِي الْمَسْجِدِ خَطِيئَةٌ وَكَفَّارَتُهَا دَفْنُهَا

324- Enes İbnu Malik’ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mescidde tükürmek günahtır. Tükürüğün kefareti ise onu mescidin toprağında gizlemek (veya üzerine toprak serpmek veya çakıl taşı ile kazımaktır.)”

جواز الصلاة في النعلين

Ayakkabılar İle Namaz Kılmak Babı

٣٢٥ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ الأَزْدِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ: أَكَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي فِي نَعْلَيْهِ قَالَ: نَعَمْ.

325- Ebu Mesleme Said İbnu Yezid el-Ezdi haber verip şöyle dedi:

Ben, Enes’e: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ayakkabılarıyla namaz kılar mıydı? diye sordum. O, evet, dedi:[56] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer bir yer: 585)

كراهة الصلاة في ثوب له أعلام

Çizgili Elbise İçinde Namaz Kılmanın Kerahati Babı

٣٢٦ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَلَّى فِي خَمِيصَةٍ لَهَا أَعْلاَمٌ، فَقَالَ: شَغَلَتْنِي أَعْلاَمُ هذِهِ اذهبوا بِهَا إِلَى أَبِي جَهْمٍ وَأْتُونِي بِأَنْبَجَانِيَّةٍ

326- Aişe’den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem üzerinde motifleri olan bir gömlekle namaz kıldı. Sonra şöyle buyurdu: “ Bu motifler namazımda beni meşgul etti. Bunu Ebu Cehm’e götürün ve bana motifsiz olanını getirin.”

---

56 Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ayakkabılarıyla namaz kılmış, Yahudi ve Hıristiyanlara muhalefet edin, demiştir.

كراهة الصلاة بحضرة الطعام

Yemek Hazırken Namaz Kılmanın Kerahatı Babı

٣٢٧ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا وُضِعَ الْعَشَاءُ وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ فَابْدَءُوا بِالْعَشَاءِ

327- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Akşam yemeği sofraya konulur ve o esnada da namaz için kamet getirilirse siz önce yemeğe başlayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 672)

٣٢٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا قُدِّمَ الْعَشَاءُ فَابْدَءُوا بِهِ قَبْلَ أَنْ تُصَلُّوا صَلاَةَ الْمَغْرِبِ، وَلاَ تَعْجَلُوا عَنْ عَشَائِكُمْ

328- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Akşam namazını kılmadan önce, akşam yemeği hazır olup önünüze konduğunda yemeğe başlayın. Yemeğinizde acele etmeyin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5463)

٣٢٩ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ: إِذَا وُضِعَ الْعَشَاءُ وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ فَابْدَءُوا بِالْعَشَاءِ

329- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sofra ortaya konur ve namaz için de kamet getirilirse siz önce yemeğe başlayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5465)

٣٣٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا وُضِعَ عَشَاءُ أَحَدِكُمْ وَأُقِيمَت الصَّلاَةُ فَابْدَءُوا بِالْعَشَاءِ، وَلاَ يَعْجَلْ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْهُ

330- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinizin yemeği önüne konulur ve namaz için de kamet getirilirse yemeğe başlayın. Yemekten ayrılana kadar (yemeği yemede) acele etmesin.

نهي من أكل ثومًا أو بصلاً أو كراثًا أو نحوها

Sarımsak, Soğan, Pırasa Ve Bunlar Gibi Bir Şey Yemekten Nehiy Babı

٣٣١ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ فِي غَزْوَةِ خَيْبَرَ: مَنْ أَكَلَ مِنْ هذِهِ الشَّجَرَةِ يَعْنِي الثُّومَ فَلاَ يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا.

331- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Hayber savaşında iken şöyle buyurdu:

"Kim bu ağaçtan yani sarımsak yerse kesinlikle bizim mescidimize yaklaşmasın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 853, 5521)

٣٣٢ – حديث أَنَس عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ، قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَنَسًا، مَا سَمِعْتَ نَبِيَّ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي الثُّومِ فَقَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ أَكَلَ مِنْ هذِهِ الشَّجَرَةِ فَلاَ يَقْرَبْنَا أَوْ لاَ يُصَلِّيَنَّ مَعَنَا.

332- Abdulaziz'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Enes'e: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin sarımsak hakkında ne dediğini işittin mi, diye sordu. Enes dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim bu ağaçtan (sarımsaktan) yerse bize yaklaşmasın veya bizimle beraber namaz kılmasın. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 856, 5451)

٣٣٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، زَعَمَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلاً فَلْيَعْتَزِلْنَا أَوْ قَالَ فَلْيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ وَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أُتِيَ بِقِدْرٍ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ بُقُولٍ فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا، فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنَ الْبُقُولِ، فَقَالَ: قَرِّبُوهَا إِلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ فَلَمَّا رَآهُ كَرِهَ أَكْلَهَا، قَالَ: كُلْ فَإِنِّي أُنَاجِي مَنْ لاَ تُنَاجِي

333- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim sarımsak veya soğan yerse bizim mescidimizden uzak dursun ve evinde otursun."

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme içinde bitki cinsinden sebzeler bulu-

nan bir tencere getirildi ve içinde bir koku hissetti. Bu kokunun ne olduğunu sordu. Kendisine onun içinde olan bitkiler haber verildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "O'nu bana yaklaştırın" buyurdu. Ashâbından bazı kimseler O'nun yanında idiler. Tencerenin içindeki sebzeleri görünce hoşuna gitmedi ve "Sen ye, muhakkak ki ben, senin buluşmadığın (meleklerle) buluşurum" buyurdu.

السهو في الصلاة والسجود له

Namazda Yanılma Ve Bundan Dolayı Secde Etme

٣٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا نُودِيَ بِالصَّلاَةِ أَدْبَرَ الشَّيْطَانُ وَلَهُ ضُرَاطٌ حَتَّى لاَ يَسْمَعَ الأَذَانَ، فَإِذَا قُضِيَ الأَذَانُ أَقْبَلَ، فَإِذَا ثُوِّبَ بِهَا أَدْبَرَ، فَإِذَا قُضِيَ التَّثْوِيبُ أَقْبَلَ، حَتَّى يَخْطِرَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَنَفْسِهِ، يَقُولُ اذْكُرْ كَذَا وَكَذَا، مَا لَمْ يَكُنْ يَذْكُرُ، حَتَّى يَظَلَّ الرَّجُلُ إِنْ يَدْرِي كَمْ صَلَّى فَإِذَا لَمْ يَدْرِ أَحَدُكُمْ كَمْ صَلَّى، ثَلاَثًا أَوْ أَرْبَعًا، فَلْيَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ

334- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaz için ezan okunduğunda şeytan ezan sesini duymayana kadar yellene yellene kaçar. Ezan bittiğinde geri gelir. Namaz için kâmet getirildiğinde tekrar kaçıp gider. Kâmet bittiğinde geri gelir ve hatırlamadığı şeyleri zikrederek şunu da hatırla, şunu da hatırla diyerek kişi ile nefsi arasına girer ve hatırlatmada bulunur. Öyle ki insan artık namazda kaç rekât kıldığını bilemez duruma gelir. Sizden biriniz üç rekât mı yoksa dört rekât mı kıldığını bilmezse otururken iki kere secde etsin." (Hadisin geçtiği diğer yer: 1231)

٣٣٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ بُحَيْنَةَ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَكْعَتَيْنِ مِنْ بَعْضِ الصَّلَوَاتِ، ثُمَّ قَامَ فَلَمْ يَجْلِسْ، فَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، فَلَمَّا قَضَى صَلاَتَهُ وَنَظَرْنَا تَسْلِيمَهُ كَبَّرَ قَبْلَ التَّسْلِيمِ، فَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ وَهُوَ جَالِسٌ، ثُمَّ سَلَّمَ

335- Abdullah ibnu Buhayne'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize namazların birinde iki rekât kıldırdı. Sonra teşehhüde oturmadan kalktı. İnsanlar da O'nunla birlikte kıyama kalktılar. Namaz bitiminde bizler O'nun selam vermesini bekledik.

Ancak O selamdan önce tekbir aldı ve oturur olduğu halde iki kere secde etti. Sonra selam verdi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1224)

٣٣٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، (قَالَ إِبْرَاهِيمُ، أَحَدُ الرُّوَاةِ، لاَ أَدْرِي زَادَ أَوْ نَقَصَ)؛ فَلَمَّا سَلَّمَ قِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللهِ أَحَدَثَ فِي الصَّلاَةِ شَيْءٌ قَالَ: وَمَا ذَاكَ قَالُوا: صَلَّيْتَ كَذَا وَكَذَا فَثَنَى رِجْلَيْهِ وَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ وَسَجَدَ سَجْدَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ فَلَمَّا أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ، قَالَ: إِنَّهُ لَوْ حَدَثَ فِي الصَّلاَةِ شَيْءٌ لَنَبَّأْتُكُمْ بِهِ، وَلكِنْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَنْسى كَمَا تَنْسَوْنَ، فَإِذَا نَسِيتُ فَذَكِّرُونِي، وَإِذَا شَكَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلاَتِهِ فَلْيَتَحَرَّ الصَّوَابَ فَلْيُتِمَّ عَلَيْهِ، ثُمَّ لِيسَلِّمْ ثُمَّ يَسْجُدْ سَجْدَتَيْنِ

336- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namaz kıldırdı. -İbrahim dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin namazı eksik mi yoksa fazla mı kıldırdığını bilmiyorum- Selam verdiğinde O'na denildi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz hakkında yeni bir vahiy mi geldi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ne oldu ki?" dedi. Dediler ki: Şöyle şöyle kıldırdın. Ayaklarını büktü, kıbleye yöneldi, iki kere secde etti. Sonra da selam verdi. Yüzünü bize doğru döndüğünde şöyle buyurdu:

"Şayet namaz hakkında bana yeni bir vahiy indirilmiş olsaydı bunu muhakkak sizlere bildirirdim. Fakat ben sizler gibi beşerim. Sizlerin unuttuğu gibi bende unuturum. (Namazda) unuttuğum zaman, (Subhânallâh diyerek) bana hatırlatmada bulunun. Sizden biriniz namazında şüpheye düşerse (yani acaba dört rekât mı, yoksa beş rekât mı kıldım derse) kanaati hangisine ağır basıyorsa o kanaat üzere namazını tamamlasın. Sonra selam versin, sonra da iki kere secde etsin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 404, 1226, 6671, 7249)

٣٣٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الظُّهْرَ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ، ثُمَّ قَامَ إِلَى خَشَبَةٍ فِي مُقَدَّمِ الْمَسْجِدِ وَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهَا؛ وَفِي الْقَوْمِ يَوْمَئِذٍ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَهَابَا أَنْ يُكَلِّمَاهُ، وَخَرَجَ سَرَعَانُ النَّاسِ، فَقَالُوا: قَصُرَتِ الصَّلاَةُ، وَفِي الْقَوْمِ رَجُلٌ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَدْعُوهُ ذَا الْيَدَيْنِ، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللهِ أَنَسِيتَ أَمْ قَصُرَتْ، فَقَالَ: لَمْ أَنْسَ وَلَمْ تَقْصُرْ، قَالُوا: بَلْ نَسِيتَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: صَدَقَ ذُو الْيَدَيْنِ،

فَقَامَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ، ثُمَّ كَبَّرَ فَسَجَدَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ، ثُمَّ وَضَعَ مِثْلَ سُجُودِهِ أَوْ أَطْوَلَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ وَكَبَّرَ

337- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize öğle namazını kıldırdı. Dört rekat olan öğle namazını bize iki rekat olarak kıldırdı ve selam verdi. Sonra ayağa kalktı ve mescidin ön tarafında bulunan bir ağacın yanına gidip elini onun üzerine koydu. O esnada topluluk içinde Ebu Bekir ve Ömer de vardı. O ikisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir şey söylemekten çekindiler. Acele işi olanlar mescidin kapılarından: Namaz kısaltıldı, diyerek çıktılar. Orada bulunanların içinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendisine eli uzun olduğu için "Zul-Yedeyn" diye çağırdığı biri vardı. O dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Dört rekat olan öğle namazını iki rekat olarak kıldırdın. Diğer iki rekatı kıldırmayı unuttun mu, yoksa namaz mı kısaltıldı? Onun bu sözü üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ben ne unuttum ne de namaz kısaltıldı" buyurdu. Zul-Yedeyn ise: Bilakis, sen iki rekat olarak kıldırdın ve diğer iki rekatı unuttun ey Allah'ın Rasûlü! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Zul-Yedeyn doğru söyledi" buyurdu ve aya kalktı ve iki rekat namaz daha kıldırdı sonra da selam verdi. Sonra Allahu Ekber diyerek namazdaki secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve Allahu Ekber dedi. Sonra namazdaki secdesi gibi veya daha uzun bir şekilde secde etti. Sonra başını secdeden kaldırdı ve Allahu Ekber dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 482, 714, 715, 1227, 1228, 1229, 6051, 7250,)

سجود التلاوة

Tilavet Secdesi Babı

٣٣٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ عَلَيْنَا السُّورَةَ، فِيهَا السَّجْدَةُ، فَيَسْجُدُ وَنَسْجُدُ حَتَّى مَا يَجِدُ أَحَدُنَا مَوْضِعَ جَبْهَتِهِ

338- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem içinde tilâvet secdesi olan bir sûre okur akabinde secde eder ve bizler de secde ederdik. Öyle ki bizden biri (aşırı kalabalıktan dolayı) alnını koyacak yer bulamazdı.

٣٣٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَرَأَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم النَّجْمَ بِمَكَّةَ فَسَجَدَ فِيهَا وَسَجَدَ مَنْ مَعَهُ غَيْرَ شَيْخٍ أَخَذَ كَفًّا مِنْ حَصًى أَوْ تُرَابٍ فَرَفَعَهُ إِلَى جَبْهَتِهِ، وَقَالَ: يَكْفِينِي هذَا؛ فَرَأَيْتُهُ بَعْدَ ذلِكَ قُتِلَ كَافِرًا

339- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresinde okudu ve secde etti, O'nunla beraber olan topluluğun tamamı da secde ettiler. O topluluktan bir adam çakıl veya topraktan bir avuç olarak yüzüne doğru kaldırarak dedi ki: Bu bana yeter. Bundan sonra ben o adamın kâfir olarak öldürüldüğünü gördüm.

٣٤٠ – حديث زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، أَنَّهُ سَأَلَ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ رضي الله عنه، فَزَعَمَ أَنَّهُ قَرَأَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَالنَّجْمِ فَلَمْ يَسْجُدْ فِيهَا

340- Ata ibnu Yesâr'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kendisi Zeyd ibnu Sabit'e -Allah ondan razı olsun- tilâvet secdesini sordu. Zeyd, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresini okuduğunu ancak O'nun secde etmediğini söylemiştir.

٣٤١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ الْعَتَمَةَ فَقَرَأَ (إِذَا السَّمَاءُ انْشَقَّتْ) فَسَجَدَ، فَقُلْتُ: مَا هذِهِ قَالَ: سَجَدْتُ بِهَا خَلْفَ أَبِي الْقَاسِمِ صلى الله عليه وسلم، فَلاَ أَزَالُ أَسْجُدُ بِهَا حَتَّى أَلْقَاهُ

341- Ebu Rafi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- ile beraber yatsı namazı kıldım. Namazda "izes- sema un- şekkat" (yani inşikak) suresini okudu. Tilâvet secdesi ayetine gelince tilâvet secdesi yaptı. Ben bu secde nedir dedim. Ebu Hureyre, şöyle dedi: Bu tilavet secdesini Ebu-l Kasım sallallahu aleyhi ve sellemin arkasında yaptım. O'na kavuşana (yani ölene) kadar o tilâvet secdesini yapmaya devam edeceğim.

الذكر بعد الصلاة

Namazdan Sonra Zikir Babı

٣٤٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كُنْتُ أَعْرِفُ انْقِضَاءَ صَلاَةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بَالتَّكْبِيرِ

342- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin namazı bitirdiğini tekbir getirmesinden bilirdim. (Yani selamdan sonra Allahu Ekber denirdi.)

استحباب التعوذ من عذاب القبر

Kabir Azabından Allah'a Sığınmanın Müstehap Olması Babı

٣٤٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَتْ عَلَيَّ عَجُوزَانِ مِنْ عُجُزِ يَهُودِ الْمَدِينَةِ، فَقَالَتَا لِي، إِنَّ أَهْلَ الْقُبُورِ يُعَذَّبُونَ فِي قُبُورِهِمْ، فَكَذَّبْتُهُمَا وَلَمْ أُنْعِمْ أَنْ أُصَدِّقَهُمَا؛ فَخَرَجَتَا وَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقُلْت لَهُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ عَجُوزَيْنِ، وَذَكَرْتُ لَهُ؛ فَقَال: صَدَقَتَا، إِنَّهُمْ يُعَذَّبُونَ عَذَابًا تَسْمَعُهُ الْبَهَائِمُ كُلُّهَا فَمَا رَأَيْتُهُ بَعْدُ فِي صَلاَةٍ إِلاَّ تَعَوَّذَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

343- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Medine Yahudilerinden iki yaşlı kadın yanıma geldiler ve bana:

- Muhakkak ki kabir ehli kabirlerinde azab olunuyorlar, dediler. Ben ise o ikisini yalanladım, o ikisinin sözünü doğru olarak kabul etmek bana güzel gelmedi. O iki yaşlı Yahudi kadın yanımdan çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldiğinde O'na:

- Ey Allah'ın Rasûlü! İki yaşlı Yahudi kadın benim yanıma geldiler, dedim ve sözlerini haber verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

- O ikisi doğru söylemiş. Muhakkak ki kabir ehli kabirlerinde azab olunurlar. Onların seslerini insanların dışında hayvanların hepsi işitirler."

Bu olaydan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi namazında kabir azabından Allah'a sığınırken gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1049, 1055, 1282)

ما يستعاذ منه في الصلاة

Namazda Allah'a Sığınılacak Şeyler Babı

٣٤٤ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَسْتَعِيذ فِي صَلاَتِهِ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ

344- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi namazda Deccâl'in fitnesinden Allah'a sığınırken işittim.

٣٤٥ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَدْعُو فِي الصَّلاَةِ اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَفِتْنَةِ الْمَمَاتِ، اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ، فقَالَ لَهُ قَائِلٌ: مَا أَكْثَرَ مَا تَسْتَعِيذُ مِنَ الْمَغْرَمِ فَقَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذا غَرِمَ حَدَّثَ فَكَذب وَوَعَدَ فَأَخْلَفَ

345- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazda şöyle dua ederdi:

"Allahım! Kabir âzabından sana sığınırım. Mesih- Deccal'in fitnesinden sana sığınırım. Hayatın fitnesinden ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. Allahım! Günah işlemekten ve borçlanmaktan sana sığınırım." Birisi O'na dedi ki: Borçtan Allah'a sığınmayı ne kadar da çok zikrediyorsun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse borçlandığında, konuşur ve yalan söyler, söz verir ve sözünde durmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 833, 2397, 6368, 6375, 6376, 6377)

٣٤٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدْعُو: اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ

346- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (namazında son teşehhüde oturduğunda) şöyle duâ ederdi:

"Allâhumme innî eû'zu bike min a'zabil gabri ve min a'zâbi cehennem ve min fitnetil mahyâ vel memât ve min şerri fitnetil-mesihid-deccâl." (Allahım! Kabir azâbından, cehennem azabından, ölümün ve hayatın fitnesinden ve Mesîh Deccâl'in fitnesinin şerrinden sana sığınırım.)

استحباب الذكر بعد الصلاة وبيان صفته

Namazdan Sonra Zikrin Müstehap Olması Ve Sıfatını Beyan Babı

٣٤٧ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ وَرَّادٍ، كَاتِبِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، قَالَ: أَمْلَى عَلَيَّ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ فِي كِتَابٍ إِلَى مُعَاوِيَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَقُولُ فِي دُبُرِ كلِّ صَلاَةٍ مَكْتُوبَةٍ: لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ

347- Muğîre İbnu Şu'be'nin kâtibi Verrad'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Muğire ibnu Şu'be, Muaviye'ye gönderilmek üzere bana yazdırdığı bir mektupta şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem her farz namazın ardından şöyle derdi:

"La ilâhe illallâhu vahdehu lâ şerîkeleh lehul-mulku velehul-hamdu ve huve a'lâ kulli şey in gadir. Allâhumme lâ mânia lima e'tayte, vela mu'tiye limâ mena'te, velâ yenfu zel-ceddi minkel cedd" (Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek başka bir ilah yoktur. O tektir ve O'nun hiçbir ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır ve O, here şeye kâdirdir. Allahım! Senin verdiğini engelleyecek, engellediğini de verecek yoktur. Hiçbir makam sahibinin makamı senin katında fayda vermez.)

Şu'be bunu Abdulmelik'ten rivayet etti. Yine Şu'be, Hakem'den O da Kâsım ibnu Muhaymina'dan, O'da Verad'dan bunu rivayet etti. Hasen dedi ki: el- Ceddu kelimesi zenginlik manasına gelir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 844, 1477, 2408, 5975, 6330, 6473, 6615)

٣٤٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ الْفُقَرَاءِ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالُوا: ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ مِنَ الأَمْوالِ بِالدَّرَجَاتِ الْعُلاَ

وَالنَّعِيمِ الْمُقِيمِ، يُصَلُّونَ كمَا نُصَلِّي وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَلَهُم فَضْلٌ مِنْ أَمْوَالٍ يَحُجُّونَ بِهَا وَيَعْتَمِرُونَ، وَيُجَاهِدُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ قَالَ: أَلاَ أُحَدِّثكُمْ بِمَا إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ أَدْرَكْتُمْ مَنْ سَبَقَكُمْ وَلَمْ يُدْرِكْكُمْ أَحَدٌ بَعْدَكُمْ، وَكُنْتُمْ خَيْرَ مَنْ أَنْتُمْ بَيْنَ ظَهْرَانَيْهِمْ، إِلاَّ مَنْ عَمِلَ مِثْلَهُ تُسبِّحُونَ وَتَحْمَدُونَ وَتكبِّرُونَ خَلْفَ كُلِّ صَلاَةٍ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ، فَاخْتَلَفْنَا بَيْنَنَا، فَقَالَ بَعْضُنَا نُسَبِّحُ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ وَنَحْمَدُ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ وَنكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلاَثِينَ فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ: تَقُولُ: سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ وَاللهُ أَكْبَرُ، حَتَّى يَكُونَ مِنْهُنَّ كُلِّهِنَّ ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ

348- Ebu Hureyre,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Fakirler Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip dediler ki: Zenginler, yüce derecelere ve kalıcı nimetlere ulaştılar: Onlar bizim kıldığımız gibi namaz kılıyor, oruç tuttuğumuz gibi oruç tutuyorlar. Onların fazla malları, var ve onunla haccediyor ve umre yapıyorlar, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Size bir iş bildireyim mi ki onu yaptığınızda sizleri (hayırda) geçenlere ulaşasınız ve sizden sonra sizlere kimse ulaşamasın? Bununla da aralarında bulunduğunuz insanlar içinde en hayırlısı sizler olasınız. Bunun aynını yapan kişi bundan müstesnadır: Her farz namazın ardından otuzüç kere Subhânallâh, otuzüç kere Elhamdulillah ve otuzüç kere Allahu Ekber dersiniz.

Bizler aramızda çelişkiye düştük. Bizden kimimiz, otuz üç kere Subhânallâh, otuz üç kere Elhamdulillâh ve otuzüç kere de Allahu Ekber şeklinde söyledi. Bunun üzerine bunu sormak için yanına döndüm. O şöyle dedi: Subhânallâh, Elhamdulillâh Allahu Ekber. Bunların her birinden otuz üç kere söyleyin. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer bir yer: 843, 6329)

ما يقال بين تكبيرة الإحرام والقراءة

İhram Tekbiri İle Kıraat Arasında Ne Okunacağı Babı

٣٤٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَسْكُتُ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَبَيْنَ الْقِرَاءَةِ إِسْكَاتَةً هُنَيَّةً، فَقُلْتُ: بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ إِسْكَاتُكَ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةِ مَا تَقُولُ قَالَ: أَقُولُ: اللهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ

وَالْمَغْرِبِ؛ اللهُمَّ نقِّني مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَلْجِ وَالْبَرَدِ

349- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iftitah tekbiri ile Fatiha arasında bir müddet susardı. Dedim ki: Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü! İftitah tekbiriyle kıraatın arasında sustuğunda ne okuyorsun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Derim ki: (Allâhumme bâ'id beyni ve beyne hatâyâye kema bâ'adte beynel meşrigi vel mağrib. Allâhumme neggıni min hatâyâye kemâ yunaggas sevbul ebyadu mined-denes. Allâhummeğ-silnî min hatâyâye bisselci vel mâi vel berad.) Allahım, benimle hatalarım arasını doğu ile batının arasını uzaklaştırdığın gibi uzaklaştır. Allah'ım, beyaz elbisenin kirden temizlendiği gibi beni günahlarımdan temizle. Allahım günahlarımı su, kar ve dolu ile yıka.

استحباب إتيان الصلاة بوقار وسكينة والنهي عن إتيانها سعيًا

Namaza Vakar Ve Sûkûnet İle Gelmenin Müstehap Olması Ve Koşarak Gelmenin Nehiy Edilmiş Olması Babı

٣٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِذَا أُقِيمَتِ الصَّلاَةُ فَلاَ تَأْتُوهَا تَسْعَوْنَ وَأْتُوهَا تَمْشُونَ، عَلَيْكُمُ السَّكِينَةُ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصلُّوا وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا

350- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namaz için kamet getirildiğinde mescide koşarak gelmeyin. Mescide yürüyerek gelin. Sükûnet ve vakar içinde olun ulaştığınız yeri imamla beraber kılın.Ulaşamadığınız yeri de imam selam verdikten sonra tamamlayın."

٣٥١ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، إِذْ سَمِعَ جَلَبَةَ رِجَالٍ، فَلَمَّا صَلَّى قَالَ: مَا شَأْنُكُمْ قَالُوا: اسْتَعْجَلْنَا إِلَى الصَّلاَةِ، قَالَ: فَلاَ تَفْعَلُوا، إِذَا أَتَيْتُمُ الصَّلاَةَ فَعَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ، فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا، وَمَا فَاتَكُمْ فَأَتِمُّوا

351- Ebu Katade'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaz kıldığımız bir esnada, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bazı kimselerin koşuşturma seslerini

duydu. Namazı kıldığında dedi ki: "Size ne oluyor?" Namaza yetişmek için acele ettik, dediler. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namaza gelirken acele edip koşuşturmayın. Namaza sükûnet ve vakar içinde gelin. Namaza ulaştığınız kısmını kılın, ulaşamadığınız kısmını ise (imam selam verdikten sonra) tamamlayın."

متى يقوم الناس للصلاة

Cemaatin Namaza Ne Zaman Kalkacağı Babı

٣٥٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: أُقِيمَتِ الصَّلاَةُ وَعُدِّلَتِ الصُّفُوفُ قِيَامًا، فَخَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلَمَّا قَامَ فِي مُصَلاَّهُ ذَكَرَ أَنَّهُ جُنُبٌ؛ فَقَالَ لَنَا: مَكَانَكُمْ ثُمَّ رَجَعَ فاغْتَسَلَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيْنَا وَرأْسُهُ يَقْطُرُ، فَكَبَّرَ، فَصَلَّيْنَا مَعَهُ

352- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Namaz için kamet getirildi ve ayakta olduğumuz halde saflar düzeltildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (namaz kıldırmak için) yanımıza geldi. Musallaya durduğunda kendisinin cünüp olduğunu hatırladı ve bize dedi ki: "Yerlerinizde bekleyiniz" Sonra evine dönüp gusletti. Sonra başından su damlıyor olduğu halde yanımıza geldi. (Namaz için) tekbir getirdi ve bizlerde O'nunla beraber namaz kıldık.

Abdul-A'la, Ma'mer'den, O da Zuhri'den rivayetinde Osman ibnu Ömer'e mutabaa etmiştir. Bu hadisi Evzai, Zuhri'den rivayet etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 639, 640)

من أدرك ركعة من الصلاة فقد أدرك تلك الصلاة

Namazın Bir Rekâtına Yetişen Kimsenin O Namaza Yetişmiş Sayılacağı Babı

٣٥٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ أَدرَكَ رَكْعَةً مِنَ الصَّلاَةِ فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلاَةَ

353- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim namazdan bir rekâta ulaşırsa, namazın vaktini idrak etmiştir.[57]

57 Kim namaza başlar ve bir rekatını kılarsa vakit çıksa bile namazın kılınacağı vakte yetişmiş demektir.

أوقات الصلوات الخمس

٣٥٤ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: نَزَلَ جِبْرِيلُ فَأَمَّنِي فَصَلَّيْتُ مَعَهُ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ، ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ يَحْسُبُ بِأَصَابِعِهِ خَمْسَ صَلَوَاتٍ

354- Ebu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Cibril indi ve bana imâm oldu, ben de onunla birlikte namaz kıldım. Sonra onunla namaz kıldım. Sonra onunla namaz kıldım. Sonra onunla namaz kıldım. Sonra onunla namaz kıldım." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylerken birer birer beş namazı parmaklarıyla sayıyordu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 521, 3221, 4007)[58]

٣٥٥ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ أَخَّرَ الصَّلاَةَ يَوْمًا، فَدَخَلَ عَلَيْهِ عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ أَخَّرَ الصَّلاَةَ يَوْمًا وَهُوَ بِالْعِرَاقِ، فَدَخَلَ عَلَيْهِ أَبُو مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيُّ؛ فَقَالَ: مَا هذَا يَا مُغِيرَةُ؛ أَلَيْسَ قَدْ عَلِمْتَ أَنَّ جِبْرِيلَ صلى الله عليه وسلم نَزَلَ فَصَلَّى فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَلَّى فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَلَّى فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَلَّى فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَلَّى فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ قَالَ: بِهذَا أُمِرْتُ فَقَالَ عُمَرُ لِعُرْوَةَ: اعْلَمْ مَا تُحَدِّثُ بِهِ، أَوَ إِنَّ جِبْرِيلَ هُو أَقَامَ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَقْتَ الصَّلاَةِ قَالَ عُرْوَةُ: كَذلِكَ كَانَ بَشِيرُ بْنُ أَبِي مَسْعُودٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ

355- İbnu Şihab'tan, O şöyle dedi:

Ömer ibnu Abdulaziz bir gün namazı geciktirdi. O'nun yanına Urvetubnuz-Zubeyr girdi ve Muğire ibnu Şube'nin Irak'ta iken bir gün namazı geciktirdiğini ve O'nun yanına Ebu Mesud el-Ensari'nin girip şöyle dediğini haber verdi: Bu namazı geciktirme de neyin nesi ey Muğira? Bilmez misin ki (namazın farz kılındığı gecenin sabahında) Cibril inip namaz kıldı, Allah

58 Bu rivayet namazın dahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemle tarif edilmesini gösteriyor. Bize düşende Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem nasıl kılmışsa öyle kılmak.

Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de namaz kıldı. Sonra Cibril namaz kıldı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de namaz kıldı. Sonra Cibril namaz kıldı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de namaz kıldı. Sonra Cibril namaz kıldı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de namaz kıldı. Sonra Cibril namaz kıldı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de namaz kıldı. Sonra Cibril dedi ki: İşte bunu sana bildirmekle emrolundum.

Ömer, Urve'ye dedi ki: Ne konuştuğunu bil! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme namaz vakitlerini bildiren Cibril midir? Urve dedi ki: Beşir ibnu Ebu Mesud, babasından döyle bildirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3221, 4007)

٣٥٦ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ وَالشَّمْسُ فِي حُجْرَتِهَا قَبْلَ أَنْ تَظْهَرَ

356- Aişe şöyle bildirdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem odasında güneş belirgin olmadan önce ikindi namazını kılardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 544, 545, 546, 3103)

استحباب الإبراد بالظهر في شدة الحر لمن يمضي إلى جماعة ويناله الحر في طريقه

Şiddetli Sıcakta Cemaate Gidecek Olan Bir Kimseye Yolda Sıcak Dokunacaksa Öğleyi Serinliğe Bırakmanın Müstehap Olması

٣٥٧ – حديثُ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا بِالصَّلاَةِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

357- Ebu Hureyre ve İbnu Ömer -Allah onlardan razı olsun- şöyle bildirdiler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sıcak şiddetlendiği zaman namazı (vaktin soğuğuna ve güneş parıltısının kırılmasına kadar) geciktirin. Muhakkak ki sıcaklığın şiddeti cehennemin nefes almasından ve genişliğinin yayılmasındandır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 536)

٣٥٨ – حديث أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: أَذَّنَ مُؤَذِّنُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الظُّهْرَ، فَقَالَ: أَبْرِدْ أَبْرِدْ أَوْ قَالَ: انْتَظِرْ انْتَظِرْ، وَقَالَ: شِدَّةُ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ، فَإِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا عَنِ الصَّلاَةِ حَتَّى رَأَيْنَا فَيْءَ التُّلُولِ

358- Ebu Zerr'den, -Allah ondan razı olsun- o şöyle dedi:

Öğle namazı için Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin müezzini Bilal ezan okumak istedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: "Serinliği bekle, serinliği bekle" veya "bekle, bekle" dedi. "Sıcaklığın şiddeti cehennemin nefes almasından ve genişliğinin yayılmasındandır. Sıcak şiddetlendiği zaman namazı (vaktin soğuğuna ve güneş parıltısının kırılmasına kadar) geciktirin. Tâki tepelerin (öğleden sonraki) gölgesini görene kadar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 539, 629, 3258)

٣٥٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: اشْتَكَتِ النَّارُ إِلَى رَبِّهَا، فَقَالَتْ: يَا رَبِّ أَكَلَ بَعْضِي بَعْضًا؛ فَأَذِنَ لَهَا بِنَفَسَيْنِ، نَفَسٍ فِي الشِّتَاءِ وَنَفَسٍ فِي الصَّيْفِ، فَهُوَ أَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الْحَرِّ، وَأَشَدُّ مَا تَجِدُونَ مِنَ الزَّمْهَرِيرِ

359- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cehennem ateşi, Rabbisine şikâyette bulunup şöyle dedi: Ey Rabbim! Bir kısmım bir kısmımı yedi. Allah, ona, bir nefes kışın ve bir nefeste yazın olmak üzere iki nefes almasına izin verdi. O ise yazın sıcağın en şiddetli olduğu zaman ile kışın soğuğun en şiddetli olduğu zamandır."[59] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3260)

استحباب تقديم الظهر في أول الوقت في غير شدة الحر

Şiddetli Sıcak Olmadığı Zaman Öğle Namazını Vaktin Evvelinde Kılmanın Müstehap Olması Babı

٣٦٠ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي شِدَّةِ الْحَرِّ، فَإِذَا لَمْ يَسْتَطِعْ أَحَدُنَا أَنْ يُمَكِّنَ وَجْهَهُ مِنَ الأَرْضِ بَسَطَ ثَوْبَهُ فَسَجَدَ عَلَيْهِ

360- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber şiddetli sıcaklarda namaz kılardık. Bizden biri sıcaklıktan sonra alnını toprağa koymaya güç yetiremezse elbisesini yere serer ve üzerine secde ederdi.

---

59 Bu hadis, cehennem ancak kıyamet günü yaratılacak diyen Mutezile ve diğerlerine reddiyedir.

استحباب التبكير بالعصر

İkindiyi Vaktin Evvelinde Kılmanın Müstehap Olması Babı

٣٦١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي الْعَصْرَ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ حَيَّةٌ، فَيَذْهَبُ الذَّاهِبُ إِلَى الْعَوَالِي فَيَأْتِيهِمْ وَالشَّمْسُ مُرْتَفِعَةٌ؛ وَبَعْضُ الْعَوَالِي مِنَ الْمَدِينَةِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَمْيَالٍ، أَوْ نَحْوِهِ

361- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler ikindi namazını Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber kılar, sonra da bizden biri Kuba'ya gider ve güneş yüksekte olurdu.

٣٦٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، قَالَ: صَلَّيْنَا مَعَ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الظُّهْرَ، ثُمَّ خَرَجْنَا حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، فَوَجَدْنَاهُ يُصَلِّي الْعَصْرَ، فَقُلْتُ: يَا عَمِّ مَا هذِهِ الصَّلاَةُ الَّتِي صَلَّيْتَ قَالَ: الْعَصْرُ، وَهذِهِ صَلاَةُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم الَّتِي كُنَّا نُصَلِّي مَعَهُ

362- Ebu Umame'den, O şöyle dedi:

Ömer ibnu Abdulaziz ile beraber öğle namazını kıldık. Sonra O'nun yanından ayrıldık ve Enes ibnu Malik'in yanına geldik. O'nu ikindi namazını kılar bir halde bulduk. Ben dedim ki: Ey amca, kıldığın bu namaz nedir?[60] Enes dedi ki: Bu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber kıldığımız namazdır.

٣٦٣ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نُصَلِّى مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الْعَصْرَ، فَنَنْحَرُ جَزُورًا فَتُقْسَمُ عَشْرَ قِسَمٍ، فَنأْكُلُ لَحْمًا نَضِيجًا قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ

363- Râfi ibnu Hadîc -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber ikindi namazını

---

60 Enes ibnu Malik'e amca diye hitab etmesi kendisinden yaşça büyük olması sebebiyle ve O'na olan saygı ve hürmetinden dolayıdır. Nitekim nesebi Ensar'da birleşmektedir. Ancak hakiki amcası değildir.

kılardık. Akabinde de bir deve keserdik. Etler on parçaya bölünür ve güneş batmadan önce pişmiş et yerdik.

التغليظ في تفويت صلاة العصر

İkindi Namazını Geciktirme Hususundaki Şiddetli Ceza Babı

٣٦٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: الَّذِي تَفُوتُهُ صَلاَةُ الْعَصْرِ كَأَنَّمَا وُتِرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ

364- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İkindi namazının câiz olan vaktini geciktiren kimse sanki ailesini ve malını kaybetmiş kimse gibidir."[61]

الدليل لمن قال الصلاة الوسطى هي صلاة العصر

Orta Namaz İkindi Namazıdır Diyenlerin Delili Babı

٣٦٥ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ الأَحْزَابِ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَلأَ اللهُ بُيُوتَهُمْ وَقُبورَهُمْ نَارًا، شَغَلُونَا عَنِ الصَّلاَةِ الْوُسْطَى حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ

365- Ali ibnu Ebî Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hendek savaşında müşriklerle savaşla meşgul olan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah müşriklerin evlerini ve mezarlarını ateşle doldursun! Onlar bizleri güneş battığı zamana kadar ikindi namazından alıkoydular"[62] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4111, 4533, 6396)

٣٦٦ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الخَطَّابِ جَاءَ يَوْمَ الْخَنْدَقِ بَعْدَمَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ فَجَعَلَ يَسُبُّ كُفَّارَ قُرَيْشٍ، قَالَ: يَا رَسولَ اللهِ مَا كِدْتُ أُصَلِّي الْعَصْرَ

---

61 Ailesi helak olmuş, malını yitirmiş kimse gibidir.Ameli boşa gider.

62 Hadîs de «Allah onların evlerini ve kabirlerini ateşle doldursun» sözünden maksat, evlerini yakmakta onların nefislerine sarsıntının son derecesi olmasındandır. Bu onlara çok ağır gelir.

حَتَّى كَادَتِ الشَّمْسُ تَغْرُبُ، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: واللهِ مَا صَلَّيْتُهَا فَقُمْنَا إِلَى بُطْحَانَ، فَتوَضَّأَ لِلصَّلاَةِ، وَتوَضَّأْنَا لَهَا، فَصَلَّى الْعَصْرَ بَعْدَ مَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى بَعْدَهَا الْمَغْرِبَ

366- Cabir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattab, Hendek savaşında güneş battıktan sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve Kureyş kâfirlerine ağır söz söylemeye ve onlara beddua etmeye başladı. Ömer dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! İkindi namazını neredeyse güneş batmadan kılamayacaktım. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Allah'a yemin ederim ki, ben de ikindi namazını kılamadım." Bunun üzerine kalkıp Buthân vadisine gittik ve namaz için abdest aldı. Bizler de abdest aldık. Güneş battıktan sonra ikindiyi, sonra da ardından akşam namazını kıldırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 598, 641, 945, 4112)

فضل صلاتي الصبح والعصر والمحافظة عليهما

Sabah Ve İkindi Namazlarının Fazileti Ve Bunları Cemaatle Kılmaya Devam Babı

٣٦٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ، مَلاَئِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلاَئِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ وَصَلاَةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ، وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ، كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ

367- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gecenin melekleri ile gündüzün melekleri sizlere birbirinin peşi sıra gelirler. Sabah ve ikindi namazlarında bir araya gelirler. Sonra sizinle beraber geceleyen (gecenin melekleri) semaya yükselir. Rableri, meleklere: -O en iyi bilen olduğu halde- "Kullarımı nasıl bıraktınız?" diye sorar. Melekler derler ki: "Onları namaz kılar bir halde terk ettik ve yanlarına da namaz kılarken vardık." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3223, 7429, 7486)

٣٦٨ – حديث جَرِيرٍ، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَنَظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةً، يَعْنِي الْبَدْرَ، فَقَالَ: إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هذَا الْقَمَرَ، لاَ تُضَامُّونَ فِي رُؤْيَتِهِ،

فَإِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لاَ تُغْلَبُوا عَلَى صَلاَةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا ثُمَّ قَرَأَ: (وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ)

368- Cerir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bulunduğumuz bir sırada, O, dolunaya bakıp şöyle dedi:

"Muhakkak ki sizler, şu dolunayı nasıl izdiham olmaksızın apaçık bir şekilde görüyorsanız, işte Rabbinizi de (kıyamet günü) öylece göreceksiniz. Güneşin doğuşundan ve batışından önceki (sabah ve yatsı) namazlarını kılmanıza mani olan uyku ve meşguliyetten uzaklaşıp bunları (cemaatle ve vaktinde) kılabilirseniz, bunu yapın." Sonra şu âyeti okudu. **«Güneşin doğuşundan ve batışından önce Rabbini hamd ile tesbih et.»** (Kâf: 39) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 573, 4851, 7434, 7435, 7436)

٣٦٩ – حديث أَبِي مُوسى، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ

369- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim sabah ve ikindi namazını kılarsa cennete girer."

بيان أن أول وقت المغرب عند غروب الشمس
Akşam Namazının İlk Vaktinin Güneş Battıktan Sonra Girdiğini Beyan Babı

٣٧٠ – حديث سَلَمَةَ، قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الْمَغْرِبَ إِذَا تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ

370- Seleme ibnul-Ekva'dan, O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber akşam namazını güneş batıp kendini gizlediğinde kılardık.

٣٧١ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ، قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي الْمَغْرِبَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَيَنْصَرِفُ أَحَدُنَا وَإِنَّهُ لَيُبْصِرُ مَوَاقِعَ نَبْلِهِ

371- Rafi ibnu Hadic'den, O şöyle dedi:

Akşam namazını Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber kılardık. Bizden biri namazdan çıkar ve ok attığında okun düştüğü yerleri görürdü.

وقت العشاء وتأخيرها

Yatsı Namazının Vakti Ve Yatsı Namazını Geciktirme Babı

٣٧٢ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: أَعْتَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةً بِالْعِشَاءِ، وَذلِكَ قَبْلَ أَنْ يَفْشُوَ الإِسْلاَمُ، فَلَمْ يَخْرُجْ حَتَّى قَالَ عُمَرُ: نَامَ النِّسَاءُ وَالصِّبْيَانُ؛ فَخَرَجَ، فَقَالَ لأَهْلِ الْمَسْجِدِ: مَا يَنْتَظِرُهَا أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ غَيْرَكُمْ

372- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece yatsı namazını kıldırmayı geciktirdi. Bu İslam'ın henüz Medine dışına yayılmasından önceydi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ömer'in: "Mescitte namazı bekleyen çocuk ve kadınlar uyudular." sözünü işitinceye kadar evinden mescide çıkmadı. Odasından çıkıp mescitte bulunanlara şöyle buyurdu: "Şu anda yeryüzünde bu namazı sizden başka kimse beklemiyor." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 569, 862, 864)

٣٧٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بن عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم شُغِلَ عَنْهَا لَيْلَةً، فَأَخَّرَهَا حَتَّى رَقَدْنَا فِي الْمَسْجِدِ، ثُمَّ اسْتَيْقَظْنَا، ثُمَّ رَقَدْنَا ثُمَّ اسْتَيْقَظْنَا، ثُمَّ خَرَجَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ قَالَ: لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ يَنْتَظِرُ الصَّلاَةَ غَيْرُكُمْ

373- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi bir iş meşgul etti de yatsı namazını geciktirdi. Öyle ki bizler mescitte (namazı beklerken) uyuduk. Sonra uyandık. Sonra uyuduk ve sonra uyandık. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mescid'e çıktı ve şöyle buyurdu:

"Yeryüzünde sizden başka bu namazı bekleyen yoktur."

٣٧٤ – حديث أَنَسٍ قَالَ حُمَيْدٌ: سُئِلَ أَنَسٌ، هَلِ اتَّخَذَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم خاتَمًا قَالَ: أَخَّرَ لَيْلَةً صَلاَةَ الْعِشَاءِ إِلَى شَطْرِ اللَّيْلِ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ خَاتَمِهِ قَالَ: إِنَّ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا وَنَامُوا وَإِنَّكُمْ لَمْ تَزَالُوا فِي صَلاَةٍ مَا انْتَظَرْتُمُوهَا

374- Humeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Enes'e: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzük edindi mi? diye soruldu. Enes şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazını gece yarısına kadar geciktirdi. Sonra kıldı. Namazdan sonra yüzünü bize doğru döndü. Sanki ben o gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzüğünün pırıltısını görür gibiyim.Sonra da şöyle buyurdu: "İnsanlar namazlarını kılıp uyudular. Ancak sizler, namazı beklediğiniz müddetçe namazdasınız."[63]

٣٧٥ – حديث أَبِي مَوسى قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَأَصْحَابِي الَّذِينَ قَدِمُوا مَعِي فِي السَّفِينَةِ نُزُولاً فِي بَقِيعِ بُطْحَانَ، وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْمَدِينَةِ، فَكَانَ يَتَنَاوَبُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ صَلاَةِ الْعِشَاءِ كُلَّ لَيْلَةٍ نَفَرٌ مِنْهُمْ، فَوَافَقْنَا النَّبِيَّ عَلَيْهِ السَّلاَمُ أَنَا وَأَصْحَابِي، وَلَهُ بَعْضُ الشُّغْلِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ فَأَعْتَمَ بِالصَّلاَةِ حَتَّى ابْهَارَّ اللَّيْلُ، ثُمَّ خَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَصَلَّى بِهِمْ، فَلَمَّا قَضَى صَلاَتَهُ، قَالَ لِمَنْ حَضَرهُ: عَلَى رِسْلِكُمْ، أَبْشِرُوا، إِنَّ مِنْ نِعْمَةِ اللهِ عَلَيْكُمْ أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ يُصَلِّي هذِهِ السَّاعَةَ غَيْرُكُمْ، أَوْ قَالَ: مَا صَلَّى هذِهِ السَّاعَةَ أَحَدٌ غَيْرُكُمْ قَالَ أَبُو مُوسى، فَفَرِحْنَا بِمَا سَمِعْنَا مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

375- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve benimle beraber gemiyle gelen arkadaşlarım Bâkiu-Buthan vadisinde konakladık. –O sırada Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de idi.

– Onlardan bir gurup her gece yatsı namazını nöbetleşe Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında kılardı. Nöbet sırasının bana ve arkadaşlarıma geldiği bir sırada, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi meşgul eden bazı işleri vardı. Gecenin yarısına kadar yatsı namazını geciktirdi. Sonra Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazını kıldırdı. Namazı bitirdikten sonra orada bulunanlara şöyle buyurdu: "Acele etmeyin! Sevinin! Sizden başka bu saatte insanlar içinde namaz kılan kimsenin olmaması Allah'ın sizin üzerinize olan nimetindendir." Veya şöyle buyurdu: "Sizden başka bu saatte kimse namaz kılmadı."

Ebu Musa, bu iki cümleden hangisini dediğini bilmiyordu. Ebu Musa dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden duyduğumuz bu sözden dolayı sevinerek geri döndük.

---

63 Sabah namazının ilk vakti imsakın başlaması fecrin tulu etmesi ile başlar çıkışı ise güneşin doğması ile çıkar. Buradaki rivayette ise bu iki vakitten bahsediliyor.

٣٧٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: أَعْتَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةً بِالْعِشَاءِ حَتَّى رَقَدَ النَّاسُ وَاسْتَيْقَظُوا، وَرَقَدُوا وَاسْتَيْقَظُوا؛ فَقَامَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَقَالَ: الصَّلاَةَ فَخَرَجَ نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ الآنَ، يَقْطُرُ رَأْسُهُ مَاءً، وَاضِعًا يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ فَقَالَ: لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُصَلُّوهَا هكَذَا (قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ الرَّاوِي عَنْ عَطَاءٍ، الرَّاوِي عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ) فَاسْتَثْبَتُّ عَطَاءً كَيْفَ وَضَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَى رَأْسِهِ يَدَهُ كَمَا أَنْبَأَهُ ابْنُ عبَّاسٍ، فَبَدَّدَ لِي عَطَاءٌ بَيْنَ أَصَابِعِهِ شَيْئًا مِنْ تَبْدِيدٍ، ثُمَّ وَضَعَ أَطْرَافَ أَصَابِعِهِ عَلَى قَرْنِ الرَّأْسِ ثُمَّ ضَمَّهَا، يُمِرُّهَا كَذلِكَ عَلَى الرَّأْسِ حَتَّى مَسَّتْ إِبْهَامُهُ طَرَفَ الأُذُنِ مِمَّا يَلِي الْوَجْهَ عَلَى الصُّدْغِ وَنَاحِيَةِ اللِّحْيَةِ، لاَ يُقَصِّرُ وَلاَ يَبْطشُ إِلاَّ كَذلِكَ، وَقَالَ: لَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي لأَمَرْتُهُمْ أَنْ يُصَلُّوهَا هكَذَا

376- Ata dedi ki: Ben ibnu Abbas'ı şöyle derken işittim:

Bir gece Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazını öyle geciktirdi ki, insanlar uyudular, uyandılar, uyudular ve uyandılar. Ömer ibnul-Hattab kalkıp dedi ki: Namaz! Ata dedi ki: İbnu Abbas şöyle dedi: Allah'ın Nebisi'nin sallallahu aleyhi ve sellem elini başına koymuş ve başından su damlayışını şimdi görür gibiyim. Şöyle buyurdu: "Şayet ümmetime zorluk vermeyeceğimi bilseydim, yatsı namazını bu şekilde kılmalarını emrederdim."

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Ata'dan, ibnu Abbas'ın bildirdiği gibi Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin elini başına nasıl koyduğunu göstermesini istedim. Ata, benim için parmaklarının arasını ayırdı. Sonra parmak uçlarını başının tepesine koydu. Sonra parmaklarını bitiştirip başparmağı yüzü tarafından kulağının bir ucuna değene kadar şakağına ve sakalının kenarına indirdi. Bunu yaparken ne eksiltiyor ne de acele ediyordu. Şöyle buyurdu: "Şayet ümmetime zorluk vermeyeceğimi bilseydim, yatsı namazını bu vakitte kılmalarını emrederdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7239)

استحباب التبكير بالصبح في أول وقتها وهو التغليس وبيان قدر القراءة فيها

Sabah Namazını Vaktinin Evvelinde, Alaca Karanlıkta Kılmanın Müstehap Olması Ve Sabah Namazında Kıraatin Miktarını Beyan Babı

٣٧٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كُنَّ نِسَاءُ الْمُؤْمنَاتِ يَشْهَدْنَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى

اللهِ عليه وسلم صَلاَةَ الْفَجْرِ مُتَلَفِّعَاتٍ بِمُرُوطِهِنَّ، ثُمَّ يَنْقَلِبْنَ إِلَى بُيُوتِهِنَّ حِينَ يَقْضِينَ الصَّلاَةَ لاَ يَعْرِفُهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْغَلَسِ

377- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mümine kadınlar örtülerine bürünmüş bir şekilde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber sabah namazında hazır bulunurlardı. Sonra namazı kıldıklarında evlerine dönerlerdi. Onları karanlıktan dolayı kimse tanıyamazdı.

٣٧٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي الظُّهْرَ بِالْهَاجِرَةِ، وَالْعَصْرَ وَالشَّمْسُ نَقِيَّةٌ، وَالْمَغْرِبَ إِذَا وَجَبَتْ، وَالْعِشَاءَ أَحْيَانًا وَأَحْيَانًا: إِذَا رَآهُمُ اجْتَمَعُوا عَجَّلَ، وَإِذَا رَآهُمْ أَبْطَوْا أَخَّرَ؛ وَالصُّبْحَ كَانُوا، أَوْ، كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّيها بِغَلَسٍ

378- Muhammed ibnu Amr ibnul-Hasen ibnu Ali'den, O şöyle dedi:

Haccâc (Medine'ye emir olarak) geldi. Cabir ibnu Abdullah'a namazın vakitlerini sorduk. O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını öğle sıcağının şiddetinde (yani güneş tam tepeden batıya doğru meylettiğinde) kılardı. İkindi namazını güneş saf, rengi değişip sarılaşmadan önce kılardı. Akşam namazını ise güneş battığında, yatsı namazını ise bazen, sahabelerin toplandıklarını gördüğünde acele eder, bazen de geciktiklerini gördüğünde geciktirirdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını ise gecenin sonundaki, sabahın ışıkları ile karışık karanlıkta kılardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 565)

٣٧٩ – حديث أَبِي بَرْزَةَ الأَسْلَمِيِّ، وَقَدْ سُئِلَ عَنْ وَقْتِ الصَّلَوَاتِ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي الظُّهْرَ حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ، وَالْعَصْرَ، وَيَرْجِعُ الرَّجُلُ إِلَى أَقْصى الْمَدِينَةِ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ (قَالَ الرَّاوِي عَنْ أَبِي بَرْزَةَ: وَنَسِيتُ مَا قَالَ فِي الْمَغْرِبِ) وَلاَ يُبَالِي بِتَأْخِيرِ الْعِشَاءِ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ، وَلاَ يُحِبُّ النَّوْمَ قَبْلَهَا وَلاَ الْحَدِيثَ بَعْدَهَا، وَيُصَلِّي الصُّبْحَ، فَيَنْصَرِفُ الرَّجُلُ فَيَعْرِفُ جَلِيسَهُ؛ وَكَانَ يَقْرَأُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ أَوْ إِحْدَاهُمَا مَا بَيْنَ السِّتِّينَ إِلَى الْمِائَةِ

379- Seyyâr ibnu Selâme'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben ve babam Ebû Berze el- Eslemi'nin yanına girdik ve O'na namazın vakitlerini sorduk. O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem öğle namazını güneş tam tepeden batıya doğru meylettiğinde kılardı. İkindi namazını kıldığında bir adam, Medine'nin en uzak yerine gider ve güneş rengini ve sıcaklığını kaybetmemiş olurdu. Akşam namazı hakkında ne dediğini unuttum. Yatsı namazını gecenin ilk üçte birine kadar geciktirmekte bir sakınca görmezdi. Yatsı namazından önce uykudan ve sonrasında da konuşmaktan hoşlanmazdı. Sabah namazını kıldırdığında ise kişi Mescitten ayrılır ve yanında oturanı aydınlıktan dolayı tanırdı. İki rekâtta veya ikisinden birinde altmış âyetten yüz âyete kadar okurdu.

فضل صلاة الجماعة وبيان التشديد في التخلف عنها

Cemaatle Namaz Kılmanın Fazileti Ve Cemaate Devam Etmeyenler Hakkında ki Şiddetin Beyanı Babı

٣٨٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: تَفْضُلُ صَلاَةُ الْجَمِيعِ صَلاَةَ أَحَدِكُمْ وَحْدَهُ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا، وَتَجْتَمِعُ مَلاَئِكَةُ اللَّيْلِ وَمَلاَئِكَةُ النَّهَارِ فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ: فَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ ﴿إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾

380- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cemaatle kılınan namaz, sizden birinizin tek başına kıldığı namazdan yirmi beş derece daha üstündür. Gecenin melekleri ile gündüzün melekleri sabah namazında bir araya gelirler."

Sonra Ebu Hureyre dedi ki: Dilerseniz: **«Sabah namazı, (melekler tarafından) şâhid olunan bir namazdır.»** (İsrâ: 78) âyetini okuyun.

٣٨١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: صَلاَةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً

381- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha üstündür." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 649)

٣٨٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُرَ بِحَطَبٍ فَيُحْطَبَ، ثُمَّ آمُرَ بِالصَّلاَةِ فَيُؤَذَّنَ لَهَا، ثُمَّ آمُرَ رَجُلاً فَيَؤُمَّ النَّاسَ، ثُمَّ أُخَالِفَ إِلَى رِجَالٍ فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ يَعْلَمُ أَحَدُهُمْ أَنَّهُ يَجِدُ عَرْقًا سَمِينًا، أَوْ مِرْمَاتَيْنِ حَسَنَتَيْنِ لَشَهِدَ الْعِشَاءَ

382- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, aklımdan öyle geçirdim ki, odun toplanılmasını, sonra da namaz için ezan okunmasını emredeyim. Sonra da bir kişiye imam olup insanlara namaz kıldırmasını emredeyim. Sonra da cemaate gelmeyenlerin evlerini üstlerine yakıvereyim. Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, onlardan biri (Mescitte) etli bir kemik parçası veya iki paça bulacağını bilseydi muhakkak yatsı namazında hazır bulunurdu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 657, 2420, 7224)

٣٨٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَيْسَ صَلاَةٌ أَثْقَلَ عَلَى الْمُنَافِقِينَ مِنَ الْفَجْرِ وَالْعِشَاءِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا، لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُرَ الْمُؤَذِّنَ فَيُقِيمَ ثُمَّ آمُرَ رَجُلاً يَؤُمُّ النَّاسَ، ثُمَّ آخُذُ شُعَلاً مِنْ نَارٍ فَأُحَرِّقَ عَلَى مَنْ لاَ يَخْرُجُ إِلَى الصَّلاَةِ بَعْدُ

383- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Münafıklara yatsı ve sabah namazından daha ağır gelen başka bir namaz yoktur. O ikisindeki (fazileti) bilselerdi sürünerek de olsa namaza gelirlerdi. Aklımdan şöyle geçirdim: Müezzine namaz için kâmet getirmesini, sonra da bir adama imam olmasını emredeyim. Sonra da ateşten bir meşale alıp (ezanı işittikten ve mescide gelmeye gücü yettikten sonra) namaz için evinden çıkmayanın evlerini yakayım."

الرخصة في التخلف عن الجماعة بعذر

Bir Özürden Dolayı Cemaate Gitmemek İçin Ruhsat Babı

٣٨٤ – حديث عِتْبَانَ بْنِ مَالِكٍ، وَهُوَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا مِنَ الأَنْصَارِ، أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ

قَدْ أَنْكَرْتُ بَصَرِي، وَأَنَا أُصَلِّي لِقَوْمِي، فَإِذَا كَانَتِ الأَمْطَارُ سَالَ الْوَادِي الَّذِي بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ، لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ آتِيَ مَسْجِدَهُمْ، فَأُصَلِّيَ بِهِمْ، وَوَدِدْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَنَّكَ تَأْتِينِي فَتُصَلِّيَ فِي بَيْتِي فَأَتَّخِذَهُ مُصَلًّى قَالَ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: سَأَفْعَلُ إِنْ شَاءَ اللهُ قَالَ عِتْبَانُ: فَغَدَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو بَكْرٍ حِينَ ارْتَفَعَ النَّهَارُ، فَاسْتَأْذَنَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَذِنْتُ لَهُ، فَلَمْ يَجْلِسْ حَتَّى دَخَلَ الْبَيْتَ، ثُمَّ قَالَ: أَيْنَ تُحِبُّ أَنْ أُصَلِّيَ مِنْ بَيْتِكَ قَالَ، فَأَشَرْتُ لَه إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ الْبَيْتِ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَكَبَّرَ، فَقُمْنَا فَصَفَّنَا فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ؛ قَالَ وَحَبَسْنَاهُ عَلَى خَزِيرَةٍ صَنَعْنَاهَا لَهُ، قَالَ، فَثَابَ فِي الْبَيْتِ رِجَالٌ مِنْ أَهْلِ الدَّارِ ذَوُو عَدَدٍ، فَاجْتَمَعُوا؛ فَقَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ: أَيْنَ مَالِكُ بْنُ الدُّخَيْشِنِ أَوِ ابْنُ الدُّخْشُنِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: ذلِكَ مُنَافِقٌ لاَ يُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَقُلْ ذلِكَ، أَلاَ تَرَاهُ قَدْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، يُرِيدُ بِذلِكَ وَجْهَ اللهِ قَالَ: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّا نَرَى وَجْهَهُ وَنَصِيحَتَهُ إِلَى الْمُنَافِقِينَ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: فَإِنَّ اللهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللهِ

384- İtban İbnu Malik, -Allah ondan razı olsun- O şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabından olan ve Bedir savaşına katılmış Ensardan olan İtban ibnu Malik, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Gözlerim iyice zayıfladı ve ben kavmime namaz kıldıran biriyim. Evimle mescit arasındaki vadi, yağmur yağdığında doluyor ve ben kavmimin mescidine gelip onlara namaz kıldıramıyorum. Ey Allah'ın Rasûlü! Bana gelip evimde namaz kılmanı ve orayı da namazgâh edinmeyi temenni ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Evine gelip namaz kılacağım inşallah" dedi. İtban dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir gün yükseldiği vakit bana geldiler ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem girmek için izin istedi, ben de O'na izin verdim. Evime girdiğinde hemen oturmayıp: "Evinin neresinde namaz kılmamı istersin" dedi. Evin bir tarafını işaret ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oraya gidip (namaz için) tekbir getirdi. Bizde onun arkasında saf tuttuk ve bize iki rekât namaz kıldırdı. Sonra selam verdi. O'nun için yaptığımız "hazira"[64] yemeğini yemesi için O'nu alıkoyduk. O mahallede

64 Hazira: Etlerin küçük küçük doğranıp bol suyla kaynatıldıktan sonra içine un katılarak yapılan yemeğin adıdır.

oturan mahalle sakinleri (Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geldiğini duyunca) toplandılar. Onlardan biri dedi ki: Malik ibnud-Duhayşin -veya İbnu Duhayşin- nerede? Onlardan bazıları dediler ki: O, Allah'ı ve Rasulünü sevmeyen bir münafıktır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Öyle deme. Onun Lailahe illallah (Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur) deyip bununla Allah'ın rızasını istediğini görmedin mi?" Adam dedi ki: Allah ve Rasûlü en iyi bilendir. Itban dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin münafıklar hakkında izlediği yolu, onlar hakkındaki metodu ve önerisini böyle bulurduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki Allah, Lailahe illallah (Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur) diyen ve bununla da Allah'ın rızasını isteyen kimseye cehennemi haram kılmıştır." İbnu Şihab şöyle dedi:

Sonra, Salim oğullarından ve onların en hayırlılarından biri olan Husayn ibnu Muhammed el-Ensari'ye, Mahmud ibnur-Rabi hadisinden sordum. O da onu doğruladı.

٣٨٥ – حديث مَحْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ زَعَمَ أَنَّهُ عَقَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَعَقَلَ مَجَّةً مَجَّهَا مِنْ دَلْوٍ كَانَ فِي دَارِهِمْ، ثُمَّ حَدَّثَ عَنْ عِتْبَانَ حَدِيثَهُ السَّابِقَ

385- Zuhri'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Mahmud ibnur- Rabi bana haber verdi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi hatırladığını söyledi. Evlerinde bulunan bir kuyudan ağzına su alıp yüzüne püskürttüğünü hatırladığını söyledi.

جواز الجماعة في النافلة والصلاة على حصير وخمرة وثوب وغيرها من الطاهرات

Nafile Namazda Cemaat Olmanın, Hasır, Seccade, Kumaş Ve Diğer Temiz Şeyler Üzerine Namaz Kılmanın Caiz Olması Babı

٣٨٦ – حديث مَيْمُونَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي وَأَنَا حِذَاءَهُ، وَأَنَا حَائِضٌ، وَرُبَّمَا أَصَابَنِي ثَوْبُهُ إِذَا سَجد قَالَتْ: وَكَانَ يُصَلِّي عَلَى الْخَمْرَةِ

386- Meymune'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ben O'nun karşısında ve hayızlı olduğum halde namaz kılardı. Secde ettiğinde elbisesi bana değerdi.

Meymune dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hurma yaprağından yapılmış küçük bir seccadenin üzerinde namaz kılardı.

فضل صلاة الجماعة وانتظار الصلاة

Namazı Cemaatle Kılmanın Ve Namazı Beklemenin Fazileti Babı

٣٨٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: صَلاَةُ الْجَمِيعِ تَزِيدُ عَلَى صَلاَتِهِ فِي بَيْتِهِ وَصَلاَتِهِ فِي سُوقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ دَرَجَةً، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ، وَأَتَى الْمَسْجِدَ لاَ يُرِيدُ إِلاَّ الصَّلاَةَ، لَمْ يَخْطُ خَطْوَةً إِلاَّ رَفَعَهُ اللهُ بِهَا دَرَجَةً، وَحَطَّ عَنْهُ خَطِيئَةً حَتَّى يَدْخُلَ الْمَسْجِدَ، وَإِذَا دَخَلَ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلاَةٍ مَا كَانَتْ تَحْبِسُهُ، وَتُصَلِّي عَلَيْهِ الْمَلاَئِكَةُ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي يُصَلِّي فيهِ: اللهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، اللهُمَّ ارْحَمْهُ، مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ

387- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"(Mescitte) cemaatle kılınan namaz, kişinin evinde ve çarşısında tek başına kıldığı namazdan yirmi beş derece daha üstündür. Sizden biriniz güzelce abdest alır ve namaz kastiyle mescide gelirse, attığı her adımda Allah onu bir derece yükseltir ve onunla bir hatasını siler, tâki mescide girene kadar. Mescide girdiğinde ise, orada kaldığı müddetçe namazdaymış gibi ecir alır. Bulunduğu yerde oturduğu ve abdestini de bozmadığı müddetçe, Melekler ona: "Allahım! onu bağışla, Allahım! ona merhamet et." diye dua ederler."

فضل كثرة الخطا إلى المساجد

Mescidlere Doğru Çok Adım Atmanın Fazileti Babı

٣٨٨ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَعْظَمُ النَّاسِ أَجْرًا فِي الصَّلاَةِ أَبْعَدُهُمْ فَأَبْعَدُهُمْ مَمْشًى، وَالَّذِي يَنْتَظِرُ الصَّلاَةَ حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ الإِمَامِ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ الَّذِي يُصَلِّي ثُمَّ يَنَامُ

388- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Namazda insanların en üstün ecre sahip olanı, mescide en uzak mesafeden yürüyüp gelen-

dir. İmamla beraber namaz kılmak için bekleyen de, namazını kılıp sonra da uyuyandan daha fazla ecre sahip olur."

المشي إلى الصلاة تمحى به الخطايا وترفع به الدرجات

Namaza Gitmekle Günahların Yok Edilmesi Ve Derecelerin Yükseltilmesi Babı

٣٨٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهَرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ فِيهِ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسًا، مَا تَقُولُ ذٰلِكَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ قَالُوا: لاَ يُبْقِي مِنْ دَرَنِهِ شَيْئًا قَالَ: فَذٰلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِ الْخَطَايَا

389- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işitmiştir:

"Bana haber verin, sizden birinizin kapısının önünde bir nehir aksa ve her gün o nehirde beş kere yıkansa, kirden bir eser kalır mı?" Kirden bir eser kalmaz, dediler. "İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah onunla hataları siler."

٣٩٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ وَرَاحَ أَعَدَّ اللهُ لَهُ نُزُلَهُ مِنَ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا أَوْ رَاحَ

390- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim mescide gider gelirse, Allah, onun mescide her gidiş gelişinde cennetteki yerini hazırlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 662, 5463)

من أحق بالإمامة

İmamete En Layık Olan Kimse Babı

٣٩١ – حديث مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ، قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي نَفَرٍ مِنْ قَوْمِي فَأَقَمْنَا عِنْدَهُ عِشْرِينَ لَيْلَةً، وَكَانَ رَحِيمًا رَفِيقًا، فَلَمَّا رَأَى شَوْقَنَا إِلَى أَهَالِينَا، قَالَ: ارْجِعُوا فَكُونُوا فِيهِمْ، وَعَلِّمُوهُمْ، وَصَلُّوا؛ فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلاَةُ فَلْيُؤَذِّنْ لَكُمْ أَحَدُكُمْ، وَلْيَؤُمَّكُمْ أَكْبَرُكُمْ

391- Malik ibnul-Huveyris'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kavmimden bir gurup insanla Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. O'nun yanında yirmi gün kaldık. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem yumuşak kalpli ve merhametli biriydi. Bizim ailelerimizi özlediğimizi görünce: "Ailelerinize dönün ve onların yanında bulunun. Onlara dinlerini öğretin. (Beni nasıl namaz kılar gördüyseniz, öylece) namaz kılın. Namaz vakti girdiğinde sizden biri ezan okusun ve içinizden yaşça en büyüğünüzde size imam olup namaz kıldırsın." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 628, 630, 631, 658, 685, 819, 2848, 6008, 7246)

استحباب القنوت في جميع الصلاة إِذا نزلت بالمسلمين نازلة

Müslümanların Başına Bir Musibet Geldiği Zaman Bütün Namazlarda Kunut Okumanın Müstehap Olması Babı

٣٩٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حِينَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ يَقُولُ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ يَدْعُو لِرِجَالٍ فَيُسَمِّيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ؛ فَيَقُولُ: اللّهُمَّ أَنْجِ الْوَلِيد بْنَ الْوَلِيدِ وَسَلَمَةَ بْنَ هِشَامٍ وَعَيَّاشَ بْنَ أَبِي رَبِيعَةَ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ؛ اللّهُمَّ اشْدُدْ وَطْأَتَكَ عَلَى مُضَرَ، وَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ سِنِينَ كَسِنِي يُوسُفَ وَأَهْلُ الْمَشْرِقِ يَوْمَئِذٍ مِنْ مُضَرَ مُخَالِفُونَ لَهُ

392- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem rûküdan doğrulunca *"Semiallâhulimen hamideh Rabbena velekel hamd."* derdi. İsimlerini zikrederek bazı kimselere dua ederdi." Allahım! Velid ibnul- Velid'i, Seleme ibnu Hişam'ı, Ayyaş ibnu Ebi Rabia'yı ve müminlerden zayıf olanları kurtar. "Allahım! Mudar kabilesini daha şiddetli çiğne. Onları Yusuf aleyhisselamın yıllarına benzet." Mudar'ın doğu tarafında olanlar Müslümanlara muhalif idiler.

٣٩٣ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: قَنَتَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم شَهْرًا يَدْعُو عَلَى رِعْلٍ وَذَكْوَانَ

393- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ri'l ve Zekvan kabilelerine kunutunda bir ay boyunca beddua etti.

٣٩٤ – حديث أَنَسٍ عَنْ عَاصِمٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسًا رضي الله عنه، عَنِ الْقُنُوتِ، قَالَ: قَبْلَ الرُّكُوعِ فَقُلْتُ: إِنَّ فُلاَنًا يَزْعُمُ أَنَّكَ قُلْتَ بَعْدَ الرُّكُوعِ فقال: كَذَبَ؛ ثُمَّ حَدَّثَنَا عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَنَتَ شَهْرًا بَعْدَ الرُّكُوعِ يَدْعُو عَلَى أَحْيَاءٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ قَالَ: بَعَثَ أَرْبَعِينَ أَوْ سَبْعِينَ (يَشُكُّ فِيهِ) مِنَ الْقُرَّاءِ إِلى أَنَاسٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَعَرَضَ لَهُمْ هؤُلاَءِ، فَقَتَلُوهُمْ؛ وَكَانَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَهْدٌ، فَمَا رَأَيْتُهُ وَجَدَ عَلَى أَحَدٍ مَا وَجَدَ عَلَيْهِمْ

394- Âsım ibnu Süleyman -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Enes'e -Allah ondan razı olsun- kunûttan sordum. Enes:

- Kunût, rükûdan öncedir, dedi. Ben dedim ki:

- Falanca kimse senin, kunut rukudan sonradır, dediğini iddia ediyor. Bunun üzerine Enes:

- O yalan söylemiş, dedi. Sonra bize, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in rükûdan sonra kunut yaptığını ve bu kunutunda Suleym oğullarından olan bâzı Arap kabilelerine beddua ettiğini bildirdi. Enes şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kırk veya yetmiş hafızı müşriklerden bir takım insanların yanına gönderdi. Bunlar bu hafızları karşıladı ve onların hepsini öldürdü. O toplulukla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arasında anlaşma vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bunlar için üzüldüğü gibi hiçbir şey için üzüldüğünü görmedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1001, 1300, 2801, 2814, 3064, 3170, 4088-4091)

٣٩٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سَرِيَّةً يُقَالُ لَهُمُ الْقُرَّاءُ، فَأُصِيبُوا، فَمَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَجَدَ عَلَى شَيْءٍ مَا وَجَدَ عَلَيْهِمْ، فَقَنَتَ شَهْرًا فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ، وَيَقُولُ: إِنَّ عُصَيَّةَ عَصَوُا اللهَ وَرَسُولَهُ

395- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Rı'l, Zekvân, Usayya ve Lıhyân oğulları kabilelerine Ensar'dan yetmiş kişiyi onlara din öğretmek için gönderdi. Biz onları Kurrâ diye isimlendirirdik. Maûne Kuyusu'na ulaştıklarında o kabileler bunlara hainlik yaptılar ve bu Kurân hafızı sahabeleri öldürdüler. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin o anki gibi daha şiddetli bir üzüntüyle üzüldüğünü hiç görmemiştim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay boyunca sabah namazında kunut yaptı. Kunutunda şöyle diyor-

du: "Usayye kabilesi Allah'a ve Rasûlü'ne isyan ettiler!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1001, 1300, 2801, 2814, 3064, 3170, 4088-4091)

قضاء الصلاة الفائتة واستحباب تعجيل قضائها

Geçmiş Namazların Kazası Babı

٣٩٦ – حديث عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، أَنَّهُمْ كَانُوا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي مَسِيرٍ، فَأَدْلَجُوا لَيْلَتَهُمْ، حَتَّى إِذَا كَانَ وَجْهُ الصُّبْحِ عَرَّسُوا فَغَلَبَتْهُمْ أَعْيُنُهُمْ حَتَّى ارْتَفَعَتِ الشَّمْسُ، فَكَانَ أَوَّلَ مَنِ اسْتَيْقَظَ مِنْ مَنَامِهِ أَبُو بَكْرٍ، وَكَانَ لاَ يُوقَظُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ مَنَامِهِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ، فَاسْتَيْقَظَ عُمَرُ فَقَعَدَ أَبُو بَكْرٍ عِنْدَ رَأْسِهِ، فَجَعَلَ يُكَبِّرُ وَيَرْفَعُ صَوْتَهُ حَتَّى اسْتَيْقَظَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَنَزَلَ وَصَلَّى بِنَا الْغَدَاةَ؛ فَاعْتَزَلَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ لَمْ يُصَلِّ مَعَنَا فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ: يَا فُلاَنُ مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تُصَلِّيَ مَعَنَا قَالَ: أَصَابَتْنِي جَنَابَةٌ فَأَمَرَهُ أَنْ يَتَيَمَّمَ بِالصَّعِيدِ، ثُمَّ صَلَّى وَجَعَلَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي رَكُوبٍ بَيْنَ يَدَيْهِ، وَقَدْ عَطِشْنَا عَطَشًا شَدِيدًا فَبَيْنَمَا نَحْنُ نَسِيرُ إِذا بِامْرَأَةٍ سَادِلَةٍ رِجْلَيْهَا بَيْنَ مَزَادَتَيْنِ؛ فَقُلْنَا لَهَا: أَيْنَ الْمَاءُ فَقَالَتْ: إِنَّهُ لاَ مَاءَ فَقُلْنَا: كَمْ بَيْنَ أَهْلِكِ وَبَيْنَ الْمَاءِ قَالَتْ: يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ فَقُلْنَا: انْطَلِقِي إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ: وَمَا رَسُولُ اللهِ فَلَمْ نُمَلِّكْهَا مِن أَمْرِهَا حَتَّى اسْتَقْبَلْنَا بِهَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَحَدَّثَتْهُ بِمِثْلِ الَّذِي حَدَّثَتْنَا، غَيْرَ أَنَّهَا حَدَّثَتْهُ أَنَّهَا مُؤْتِمَةٌ فَأَمَرَ بِمَزَادَتَيْهَا، فَمَسَحَ فِي الْعَزْلاَوَيْنِ، فَشَرِبْنَا عِطَاشًا، أَرْبَعِينَ رَجُلاً، حَتَّى رَوِينَا فَمَلأْنَا كُلَّ قِرْبَةٍ مَعَنَا وَإِدَاوَةٍ، غَيْرَ أَنَّهُ لَمْ نَسْقِ بَعِيرًا، وَهِيَ تَكَادُ تَنِضُّ مِنَ الْمِلْءِ ثُمَّ قَالَ: هَاتُوا مَا عِنْدَكُمْ فَجُمِعَ لَهَا مِنَ الْكِسَرِ وَالتَّمْرِ حَتَّى أَتَتْ أَهْلَهَا فَقَالَتْ: لَقِيتُ أَسْحَرَ النَّاسِ أَوْ هُوَ نَبِيٌّ كَمَا زَعَمُوا فَهَدَى اللهُ ذَاكَ الصِّرْمَ بِتِلْكَ الْمَرْأَةِ، فَأَسْلَمَتْ وَأَسْلَمُوا

396- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendileri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir yolculukta idiler. Bütün gece yürümüşler ve sabaha yakın bir zamanda mola vermişlerdi. Uykusuzluğa dayanamamış ve güneş yükselinceye kadar uyuyakalmışlardı. Ebû Bekir uykusundan ilk uyanan kimse olmuştu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendiliğinden uyanıncaya kadar uykusundan uyandırılmazdı. (Çünkü bizler uykusunda neler olduğunu, uykusunda rüya yoluy-

la vahiy geldiğini, bilmediğimizden vahiy kesilir korkusuyla O'nu uyandırmaktan sakınırdık.) Derken Ömer uyandı. Ebû Bekir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in başının yanında oturup tekbîr getirmeye ve sesini yükseltmeye başladı. Nihayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyandı. Biraz yürüdükten sonra konakladı ve bizlere sabah namazını kıldırdı. Bir adam topluluktan ayrılmış, bizimle namaz kılmamıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazdan ayrılınca:

- "Ey Falân! Bizimle beraber namaz kılmana engel olan şey nedir?" diye sordu. O da:

- Cünüb oldum, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona temiz toprakla teyemmüm etmesini emretti. Sonra o şahıs teyemmüm edip namaz kıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni önündeki binek hayvanına tahsis etti. Biz çok şiddetli bir susuzluğa uğradık. Biz su aramak üzere önden yürüdüğümüz sırada devesi üstünde iki büyük su kırbası ortasına oturup ayaklarını sarkıtmış bir kadınla karşılaştık. Kadına:

- Su nerede? diye sorduk. Kadın:

- Burada su yoktur, dedi. Biz kadına:

- Senin ehlinle su arasında ne kadar mesafe var? dedik. Kadın:

- Bir gündüz ve bir gece, dedi. Biz:

- Öyle ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına yürü! dedik. Kadın:

- Allah'ın Rasûlü nedir? diye sordu. Biz o kadının işinden hiçbir şeye mâlik olmaksızın onu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in karşısına getirdik. Kadın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e de bize söylediği şeylerin benzerini söyledi, şu kadar var ki, o, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e yetîm çocukların sahibesi olduğunu da söyledi. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kadının su tulumlarının indirilmesini emretti. Kırbaların aşağı taraflarındaki iki ağzına eliyle dokundu. Biz çok susamış kırk kişi kanıncaya kadar su içtik ve beraberimizde bulunan her su kırbasını ve su kabını da doldurduk. Ancak hiçbir deveye su içirmedik. Su tulumu ise, doluluktan hâlâ su sızdırır vaziyette idi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, yanında bulunanlara:

- "Yanınızdaki yiyecekleri getirin!" buyurdu. Kadın için yiyecek parçaları ve hurmadan bir miktar toplandı. Bunlar bir bez içine konup kucağına verildi. Kadın gecikmiş olarak kabîlesi halkına vardı ve:

- Ben insanların en sihirbazına kavuştum; veya da O, dedikleri gibi bir peygamberdir, dedi.

Sonra Allah o kadın yüzünden o kabileye hidâyet verdi de, kadın Müslüman olduğu gibi kavmi de Müslüman oldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 344)

٣٩٧ – حديث أَنَس، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ نَسِيَ صَلاَةً فَلْيُصَلِّ إِذَا ذَكَرَهَا، لاَ كَفَّارَةَ لَهَا إِلاَّ ذلِكَ، (وَأَقِمِ الصَّلاَةَ لِذِكْرِي)

397- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim bir namazı kılmayı unutursa onu hatırladığında kılsın. O namazın bundan başka keffâreti yoktur." **«Beni anmak için namaz kıl.»** (Taha: 14)

صلاة المسافرين وقصرها

Yolcuların Namazı Ve Bu Namazın Kısaltılması

٣٩٨ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: فَرَضَ اللهُ الصَّلاَةَ حِينَ فَرَضَهَا رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ، فَأُقِرَّتْ صَلاَةُ السَّفَرِ، وَزِيدَ فِي صَلاَةِ الْحَضَرِ

398- Müminlerin annesi Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah namazı farz kıldığında, seferde ve hazarda ikişer rekât farz kılmıştır. Sonra seferde ki namazlar olduğu gibi (ikişer rekât olarak) bırakıldı. Hazar da kılınan namaz ise fazlalaştırıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 350, 1090, 3935)

٣٩٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُمَرَ، فَقَالَ: صَحِبْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَلَمْ أَرَهُ يُسَبِّحُ فِي السَّفَرِ وَقَالَ اللهُ جَلَّ ذِكْرُهُ (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ)

399- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- yolculuğa çıktı ve şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme bir yolculuğu esnasında arkadaşlık ettim ve O'nun yolculuk esnasında nafile namaz kıldığını görmedim. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: **«Sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü arzu eden ve Allah'ı çok zikreden için, Allah'ın Rasûlünde sizin için en güzel örnekler vardır.»** (Ahzab:21)

٤٠٠ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّيْتُ الظُّهْرَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا، وَبِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ

400- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'de öğle namazını dört rekât olarak kıldım. Zul- Huleyfe'de (ikindi namazını) ise iki rekât olarak kıldık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1546-1548, 1551, 1712, 1714-1715,2951,2986)

٤٠١ – حديث أَنَسٍ، قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْمَدِينَةِ إِلَى مَكَّةَ، فَكَانَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ حَتَّى رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَة سَأَلَهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي إِسْحقَ قَالَ: أَقَمْتُمْ بِمَكَّةَ شَيْئًا قَالَ أَقَمْنَا بِهَا عَشْرًا.

401- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'den Mekke'ye yolculuğa çıktık. Namazlarını ikişer rekât olarak kılıyordu. Medine'ye dönene kadar durum böyle devam etti. Ben dedim ki: Mekke'de kaldınız mı? Enes dedi ki: Mekke de on gün kaldık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4297)

قصر الصلاة بمنى

Minada Namazın Kısaltılması Babı

٤٠٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ، وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ، وَمَعَ عُثْمَانَ صَدْرًا مِنْ إِمَارَتِهِ، ثُمَّ أَتَمَّهَا

402- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem, Ebû Bekir, Ömer ve halifeliğinin ilk döneminde Osman ile beraber Mina'da iki rekat namaz kıldım. Sonra Osman bunu dörde tamamladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1656)

٤٠٣ – حديث حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ الْخُزَاعِيِّ رضي الله عنه قَالَ صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَنَحْنُ أَكْثَرُ مَا كُنَّا قَطُّ وَآمَنُهُ، بِمِنًى رَكْعَتَيْنِ

403- Harise ibnu Vehb el-Huzâî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kalabalık ve en güvenli oldu-

ğumuz yani düşman korkusu olmadığı halde, bize namazı Mina'da iki rekat olarak kıldırdı.

الصلاة في الرحال في المطر

Yağmurlu Zamanlarda Namazın Evlerde Kılınması Babı

٤٠٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ أَذَّنَ بِالصَّلاَةِ فِي لَيْلَةٍ ذَاتِ بَرْدٍ وَرِيحٍ، ثُمَّ قَالَ: أَلاَ صَلُّوا فِي الرِّحَالِ ثُمَّ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَأْمُرُ الْمُؤَذِّنَ، إِذَا كَانَتْ لَيْلَةٌ ذاتُ بَرْدٍ وَمَطَرٍ، يَقُولُ: أَلاَ صَلُّوا فِي الرِّحَالِ

404- İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Soğuk ve rüzgarlı bir gecede namaz için ezan okudu. Ezandan sonra da şöyle dedi: "Namazlarınızı evlerinizde kılın." Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem soğuk ve yağmurlu bir günde müezzine "Namazınızı evlerinizde kılın" demesini emrederdi.

٤٠٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ لِمُؤَذِّنِهِ فِي يَوْمٍ مَطِيرٍ: إِذَا قُلْتَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ فَلاَ تَقُلْ حَيَّ عَلَى الصَّلاَةِ، قُلْ صَلُّوا فِي بُيُوتِكُمْ فَكَأَنَّ النَّاسَ اسْتَنْكَرُوا، قَالَ: فَعَلَهُ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي، إِنَّ الْجُمُعَةَ عَزْمَةٌ، وَإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أُحْرِجَكُمْ فَتَمْشُونَ فِي الطِّينِ وَالدَّحْضِ

405- Muhammed ibnu Sirin'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yağmurlu bir (Cuma gününde) ibnu Abbas müezzine dedi ki: "Eşhedu enne Muhammeder- Rasûlullâh" dediğinde "Hayya ales- salah" (haydin namaza) deme. Bunun yerine "Sallû fî buyutikum" (namazınızı evlerinizde kılın) de İnsanlar sanki bunu garipsediler. İbnu Abbas dedi ki: Bunu benden daha hayırlı birisi yaptı. Muhakkak ki Cuma namazı farzdır. Benim sizleri çamurda kaygan olan toprakta yürüyerek sıkıntıya sokmak hoşuma gitmedi.

جواز صلاة النافلة على الدابة في السفر حيث توجهت

Yolculuk Esnasında Hayvan Üzerinde Gittiği İstikamete Doğru Nafile Namaz Kılmanın Caiz Olduğu Babı

٤٠٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي فِي السَّفَرِ

عَلَى رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ، يُومِئُ إِيمَاءَ، صَلاَةَ اللَّيْلِ إِلاَّ الْفَرَائِضَ، وَيُوتِرُ عَلَى رَاحِلَتِهِ

406- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (yolculukta iken) devesi (kıble dışında) hangi yöne yönelirse yönelsin devesinin üzerinde başı ile ima ederek nafile namaz kılardı.

٤٠٧ – حديث عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ، أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَلَّى السُّبْحَةَ بِاللَّيْلِ فِي السَّفَرِ عَلَى ظَهْرِ رَاحِلَتِهِ حَيْثُ تَوَجَّهَتْ بِهِ

407- Âmir ibnu Rabia el- Anzî'den -Allah ondan razı olsun- O, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta iken devesi (kıble dışında) hangi yöne yönelirse yönelsin devesinin üzerinde geceleyin nafile namaz kıldığını gördüğünü haber vermiştir.

٤٠٨ – حديث أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ سِيرِينَ، قَالَ: اسْتَقْبَلْنَا أَنَسًا حِينَ قَدِمَ مِنَ الشَّأْمِ فَلَقِينَاهُ بِعَيْنِ التَّمْرِ، فَرَأَيْتُهُ يُصَلِّي عَلَى حِمَارٍ، وَوَجْهُهُ مِنْ ذَا الْجَانِبِ، يَعْنِي عَنْ يَسَارِ الْقِبْلَةِ، فَقُلْتُ: رَأَيْتُكَ تُصَلِّي لِغَيْرِ الْقِبْلَةِ، فَقَالَ: لَوْلاَ أَنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَعَلَهُ لَمْ أَفْعَلْهُ

408- Enes ibnu Sirîn'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes İbnu Mâlik'in Şam'dan dönmekte olduğunu (öğrenince) O'nu karşılamaya çıktık. O'nunla Aynut- Temr mevkiinde karşılaştık. O'nu bir merkebin üzerinde ve yönü kıblenin soluna olduğu halde nafile namaz kılarken gördüm. Dedim ki: Senin, kıblenin dışında bir yere yönelerek namaz kıldığını gördüm. Enes dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin böyle yaptığını görmeseydim yapmazdım.

جواز الجمع بين الصلاتين في السفر

Yolculuk Esnasında İki Namazı Birleştirerek Kılmanın Caiz Olduğu Babı

٤٠٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا أَعْجَلَهُ السَّيْرُ فِي السَّفَرِ يُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْعِشَاءِ

409- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yolculukta iken şayet acele davranırsa akşam namazını yatsı namazına kadar geciktirir, akşam ve yatsı namazını birleştirip kıldığını gördüm.

٤١٠ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ أَخَّرَ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ، ثُمَّ نَزَلَ فَجَمَعَ بَيْنَهُمَا، فَإِنْ زَاغَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحِلَ صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ

410- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolculuğa çıkacağı zaman, güneş tam tepeden batıya meyletmeden yani öğle namazını ikindi namazının vaktine geciktirir. Sonra da öğle ile ikindiyi cem ederdi. Şayet güneş tam tepeden batıya meyletmek suretiyle öğle namazının vakti girmişse öğle namazını kılar sonra (yolculuk için) devesine binerdi.

الجمع بين الصلاتين في الحضر

Mukim Halinde İki Namazı Birleştirerek Kılma Babı

٤١١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثَمَانِيًا جَمِيعًا، وَسَبْعًا جَمِيعًا

411- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber toplam sekiz veya yedi rekât namaz kıldım.

جواز الانصراف من الصلاة عن اليمين والشمال

Namazdan Sağ Veya Sol Taraftan Çıkmanın Caiz Olduğu Babı

٤١٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ لاَ يَجْعَلَنَّ أَحَدُكُمْ لِلشَّيْطَانِ شَيْئًا مِنْ صَلاَتِهِ، يَرَى أَنَّ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ لاَ يَنْصَرِفَ إِلاَّ عَنْ يَمِينِهِ لَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَثِيرًا يَنْصَرِفُ عَنْ يَسَارِهِ

412- Abdullah ibnu Mesud'dan,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sizden biriniz namazını bitirdikten sonra oturduğu yerden illede sağ tarafımdan ayrılmam benim üzerime haktır zannıyla şeytana namazından bir pay ayırmasın. Ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi çokca sol tarafından namazdan sonra oturduğu yerden ayrılırken gördüm.

كراهة الشروع في نافلة بعد شروع المؤذن

Müezzin Kamete Başladıktan Sonra Nafile Namaza Başlamanın Mekruh Olduğu Babı

٤١٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَالِكٍ بْنِ بُحَيْنَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَأَى رَجُلاً، وَقَدْ أُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لاَثَ بِهِ النَّاسُ، وَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الصُّبْحَ أَرْبَعًا الصُّبْحَ أَرْبَعًا

413- Malik ibnu Buheyne'den, O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazı için kamet getirildiği halde iki rekât namaz kılan birini gördü. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem namazını bitirince orada bulunanlar O'nun etrafında toplandılar. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem kamet getirildikten sonra iki rekât namaz kılan adama dedi ki:

"Sabah namazını dört rekât mı kılıyorsun? Sabah namazını dört rekât mı kılıyorsun?"

استحباب تحية المسجد بركعتين وكراهة الجلوس قبل صلاتهما وأنها مشروعة في جميع الأوقات

İki Rekât Tahiyyetü-l Mescid Namazının Müstehap Onu Kılmadan Oturmanın Mekruh Ve Bu Namazın Bütün Namazlarda Meşru Olduğu Babı

٤١٤ – حديث أَبِي قَتَادَةَ السَّلَمِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ

414- Ebu Katade es-Selmi'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz mescide girdiğinde oturmadan önce iki rekât namaz

kılsın."[65] (Hadîsin geçtiği diğer bir yer: 1164)

استحباب الركعتين في المسجد لمن قدم من سفر أول قدومه

Seferden Gelen Kimseye, Gelir Gelmez Mescitte İki Rekât Namaz Kılmasının Müstehap Oluşu Babı

٤١٥ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي غَزَاةٍ فَأَبْطَأَ بِي جَمَلِي وَأَعْيَا، فَأَتَى عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: جَابِرٌ فَقُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: مَا شَأْنُكَ قُلْتُ: أَبْطَأَ عَلَيَّ جَمَلِي وَأَعْيَا وَقَدِمْتُ بِالْغَدَاةِ فَجِئْنَا إِلَى الْمَسْجِدِ فَوَجَدْتُهُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ، قَالَ: الآنَ قَدِمْتَ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: فَدَعْ جَمَلَكَ وَادْخُلْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ فَدَخَلْتُ فَصَلَّيْتُ

415- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir savaşta beraber bulundum. Devem kötürüm oldu, beni geride bıraktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bu halin nedir? dedi. Bende, devem kötürüm oldu beni geride bıraktı, dedim. Ertesi gün Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mescitte iken O'nun yanına geldim. Bana, şimdi mi geldin? dedi. Ben, evet, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Deveni bırak ve iki rekât namaz kıl" buyurdu. Ben de mescide girerek iki rekat namaz kıldım.

استحباب صلاة الضحى وأن أقلها ركعتان

Duha Namazının Müstehap Ve En Azının İki Rekât Oluşu Babı

٤١٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: إِنْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيَدَعُ الْعَمَلَ وَهُوَ يُحِبُّ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ خَشْيَةَ أَنْ يَعْمَلَ بِهِ النَّاسُ فَيُفْرَضَ عَلَيْهِمْ، وَمَا سَبَّحَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم سُبْحَةَ الضُّحى قطُّ، وَإِنِّي لأُسَبِّحُهَا

416- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

---

65 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: ''Camilere hakkını verin'' buyurdu.Orada -iler camilerin hakkı nedir deyince; ''Oturmadan önce iki rekat namaz kılmaktır'' demiştir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onunla amel etmekten hoşlandığı halde insanlar onunla amel eder de üzerlerine farz olunur endişesiyle o ameli terk ederdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Duha (kuşluk) namazını asla kılmadı. Ben ise Duha (kuşluk) namazını muhakkak kılıyorum.

٤١٧ – حديث أُمِّ هَانِيءٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى، قَالَ: مَا أَنْبَأَنَا أَحَدٌ أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَلَّى الضُّحى غَيْرُ أُمِّ هَانِيءٍ ذَكَرَتْ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ اغْتَسَلَ فِي بَيْتِهَا، فَصَلَّى ثَمَانِ رَكَعَاتٍ، فَمَا رَأَيْتُهُ صَلَّى صلاةً أَخَفَّ مِنْهَا غَيْرَ أَنَّهُ يُتِمُّ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ

417- İbnu Ebi Leylâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ummu Hâni dışında kimse, bize Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin duhâ (kuşluk) namazı kılarken gördüğünü haber vermedi.Ummu Hâni,[66] Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin Mekke'yi fetih gününde evinde gusül aldığını, sonra sekiz rekât kıldığını ve bundan daha hafif bir namaz kıldığını görmediğini, ancak rükûsünü ve secdesini tam olarak yaptığını söyledi.

٤١٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: أَوْصَانِي خَلِيلِي بِثَلاَثٍ، لاَ أَدَعُهُنَّ حَتَّى أَمُوتَ: صَوْمِ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ، وَصَلاَةِ الضُّحى، وَنَوْمٍ عَلَى وِتْرٍ

418- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının sünnetini öyle hafif bir şekilde kılardı ki hatta ben, acaba Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fatiha suresini okudu mu? derdim.

استحباب ركعتي سنة الفجر والحث عليهما

Sabah Namazının İki Rekât Sünnetini Kılmanın Müstehap Oluşu Ve Ona Teşvik Babı

٤١٩ – حديث حَفْصَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ، إِذَا اعْتَكَفَ الْمُؤَذِّنُ لِلصُّبْحِ، وَبَدَا الصُّبْحُ، صَلَّى رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تُقَامَ الصَّلاَةُ

419- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bana Hafsa, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin, müezzinin sa-

66 Ebu Talibin kızı.

bah namazının vaktini beklediği ve sabah belirdiği zaman sabah namazı için kamet getirilmeden önce hafif bir şekilde iki rekât namaz kıldığını haber verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1173, 1181)

٤٢٠ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ بَيْنَ النِّدَاءِ وَالإِقَامَةِ مِنْ صَلاَةِ الصُّبْحِ

420- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazında, ezanla kamet arasında hafif bir şekilde iki rekât namaz kılardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1159)

٤٢١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُخَفِّفُ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ قَبْلَ صَلاَةِ الصُّبْحِ، حَتَّى إِنِّي لأَقُولُ هَلْ قَرَأَ بِأُمِّ الْكِتَابِ

421- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazının sünnetini öyle hafif bir şekilde kılardı ki hatta ben, acaba Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fatiha suresini okudu mu? derdim.

٤٢٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَى شَيْءٍ مِنَ النَّوَافِلِ أَشَدَّ مِنْهُ تَعَاهُدًا عَلَى رَكْعَتَي الْفَجْرِ

422- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem nafile namazlardan hiç birinde sabah namazının sünneti kadar muhafaza edici değildi.

فضل السنن الراتبة قبل الفرائض وبعدهن وبيان عددهن

Farz Namazlardan Önce Ve Sonra Kılınan Sünnet-i Müekkedelerin Fazileti Ve Sayılarını Beyan Babı

٤٢٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم سَجْدَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ، وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ، وَسَجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ، وَسَجْدَتَيْنِ

بَعْدَ الْجُمُعَةِ؛ فَأَمَّا الْمَغْرِبُ وَالْعِشَاءُ، فَفِي بَيْتِهِ

423- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber öğle namazından önce iki rekât, öğle namazından sonra iki rekât, akşam namazından sonra iki rekât, yatsı namazından sonra iki rekât ve Cuma namazından sonra iki rekât namaz kıldım. Akşam ve yatsı namazlarının sünnetlerini evinde kılardı.

جواز النافلة قائما وقاعدا وفعل بعض الركعة قائما وبعضها قاعدا

Nafile Namazını Ayakta Ve Oturarak Kılmanın Bir Rekâtın Bir Kısmını Ayakta Bir Kısmını Da Oturarak Kılmanın Cevazı Babı

٤٢٤ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلاَةِ اللَّيْلِ جَالِسًا، حَتَّى إِذَا كَبِرَ قَرَأَ جَالِسًا، فَإِذَا بَقِيَ عَلَيْهِ مِنَ السُّورَةِ ثَلاَثُونَ أَوْ أَرْبَعُونَ آيَةً، قَامَ فَقَرَأَهُنَّ ثُمَّ رَكَعَ

424- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gece namazlarının hiç birini oturarak kıldığını görmedim. Ancak yaşlandığında oturarak kıldı. Oturarak namaz kılarken (rükû etmesine) otuz veya kırk âyet kaldığında ayağa kalkar ve okumasına devam ederdi. Sonra da rükû ederdi.

٤٢٥ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّ رَسولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُصَلِّي جَالِسًا، فَيَقْرأُ وَهُوَ جَالِسٌ، فَإِذَا بَقِيَ مِنْ قِرَاءَتِهِ نَحْوٌ مِنْ ثَلاَثِينَ أَوْ أَرْبَعِينَ آيَةً قَامَ فَقَرَأَهَا، وَهْوَ قَائِمٌ، ثُمَّ رَكَعَ ثُمَّ سَجَدَ، يَفْعَلُ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ ذلِكَ، فَإِذَا قَضَى صَلاَتَهُ نَظَرَ، فَإِنْ كُنْتُ يَقْظَى تَحَدَّثَ مَعِي، وَإِنْ كُنْتُ نَائِمَةً اضْطَجَعَ

425- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oturarak namaz kılar ve oturarak Kuran okurdu. Kıraatından otuz veya kırk ayet kadar kalktığında ayağa kalkıp ayakta olduğu halde okurdu. Sonra rükû eder sonra da secde ederdi. İkinci rekâtta da aynını yapardı. Namazını bitirdiğinde bana bakar şayet uyanıksam benimle konuşur, uyuyor isem yatağa uzanırdı.

صلاة الليل وعدد ركعات النبي صلى الله عليه وسلم في الليل وأن الوتر ركعة، وأن الركعة صلاة صحيحة

Gece Namazı Ve Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Gece Kıldığı Namazların Rekât Sayısı, Vitir Namazının Bir Rekât Olduğu, Bir Rekât Namazın Sahih Oluşu Babı

٤٢٦ – حديث عَائِشَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمنِ، أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ، كَيْفَ كَانَتْ صَلاَةُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي رَمَضَانَ فَقَالَتْ: مَا كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلاَ فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلاَ تَسَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلاَ تَسَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلاَثًا قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَتَنَامُ قَبْلَ أَنْ تُوتِرَ فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ إِنَّ عَيْنَيَّ تَنَامَانِ وَلاَ يَنَامُ قَلْبِي

426- Ebu Seleme ibnu Abdurrahman'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ramazan ayında kıldığı gece namazından sordum. Aişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ne Ramazan ayında ne de Ramazan ayı dışında on bir rekâttan fazla namaz kılmazdı. Dört rekât namaz kılardı ki; sen onun uzunluğundan ve güzelliğinden sorma. Dört rekât namaz kılardı ki; sen onun uzunluğundan ve güzelliğinden sorma. Sonra üç rekât namaz kılardı. Aişe dedi ki: Dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü: Vitir namazı kılmadan önce mi uyuyorsun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Aişe! Benim gözlerim uyur, ancak kalbim uyumaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2013, 3569)

٤٢٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ثَلاَثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً؛ مِنْهَا الْوِتْرُ، وَرَكْعَتَا الْفَجْرِ

427- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin onbir rekât namaz kılardı. Vitir ve sabah namazının iki rekâtlık namazı bunun içindedir.

٤٢٨ – حديث عَائِشَةَ عَنِ الأَسْوَدِ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ، كَيْفَ كَانَ صَلاَةُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِاللَّيْلِ قَالَتْ: كَانَ يَنَامُ أَوَّلَهُ، وَيَقُومُ آخِرَهُ، فَيُصَلِّي ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَإِذَا أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ وَثَبَ فَإِنْ كَانَ بِهِ حَاجَةٌ اغْتَسَلَ، وَإِلاَّ تَوَضَّأَ وَخَرَجَ

428- Esved'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin gece namazı nasıldı? Diye sordum. Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Gecenin başında uyurdu. Gecenin sonunda kalkıp namaz kılardı. Sonra yatağına geri dönerdi. Müezzin ezan okuduğunda acele ederdi. Gusletmesi gerekiyorsa gusleder, yoksa abdest alıp mescide çıkardı.

٤٢٩ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ، أَيُّ الْعَمَلِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَتِ: الدَّائِمُ، قُلْتُ: مَتَى كَانَ يَقُومُ قَالَتْ: كَانَ يَقُومُ إِذَا سَمِعَ الصَّارِخَ

429- Mesruk'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Nebi sallallahu aleyhi ve selleme en sevimli gelen amel hangisidir? diye sordum. Aişe -Allah ondan razı olsun- devamlı olanı dedi. Ben gece namazına ne zaman kalkardı, diye sordum. Aişe dedi ki: Horoz sesini duyduğu zaman kalkardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6461, 6462)

٤٣٠ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا أَلْفَاهُ عِنْدِي إِلاَّ نَائِمًا تَعْنِي النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

430- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem benim yanımda kaldığı gecelerde seher vakitlerinde uykuda olurdu.

٤٣١ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: كُلَّ اللَّيْلِ أَوْتَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وانْتَهى وِتْرُهُ إِلَى السَّحَرِ

431- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (yatsı namazından sonra başlayarak) gecenin her saatinde (başında, ortasında ve sonunda) vitir namazı kılardı. Vitir namazının son vakti ise seher vaktidir. (Yani sabah namazından önceki vakit.)

صلاة الليل مثنى مثنى والوتر ركعة من آخر الليل

Gece Namazının İkişer İkişer, Vitirin İse Gecenin Sonunda Bir Rekât Olarak Kılınması Babı

٤٣٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ صَلاَةِ اللَّيْلِ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: صَلاَةُ اللَّيْلِ مَثْنَى مثنى، فَإِذَا خَشِيَ أَحَدُكُمُ الصُّبْحَ، صَلَّى رَكْعَةً وَاحِدَةً تُوتِرُ لَهُ مَا قَدْ صَلَّى

432- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gece namazından sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: " Gece namazı ikişer rekâttır. Sizden biriniz sabah namazının vaktinin girmesinden korkarsa kıldığı namazı tekleştirerek bir rekât namaz kılar."

٤٣٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: اجْعَلُوا آخِرَ صَلاَتِكُمْ بِاللَّيْلِ وِتْرًا

433- Abdullah ibnu Ömer'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Geceleyin kılacağınız son namaz vitir namazı olsun."

الترغيب في الدعاء والذكر في آخر الليل والإجابة فيه

Gecenin Sonunda Zikir Ve Duaya Teşvik Ve O Zamandaki İcabet Babı

٤٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبارَكَ وَتَعَالَى كلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الآخِرِ، يَقولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ

434- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ gecenin son üçte birinde her gece dünya semâsına iner ve şöyle der: Kim bana dua ederse ona icabet ederim. Kim benden bir şey isterse onu ona veririm. Her kim de benden bağışlanma dilerse onu bağışlarım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1145, 6321, 7494)

الترغيب في قيام رمضان وهو التراويح

Teravih Demek Olan Ramazanda Kıyama Teşvik Babı

٤٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا واحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

435- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Her kim Ramazan ayının gecelerini nafile ibadetlerle uğraşarak imanı sebebiyle ve ecrini yalnızca Allah'tan bekleyerek geçirirse geçmiş günahları bağışlanır.''

٤٣٦ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَرَجَ ذَاتَ لَيْلَةٍ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ، فَصَلَّى رِجَالٌ بِصَلاَتِهِ، فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا، فَاجْتَمَعَ أَكْثَرُ مِنْهُمْ فَصَلَّوْا مَعَهُ، فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا، فَكَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّالِثَةِ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَصَلَّوا بِصَلاَتِهِ، فَلَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ عَجَزَ الْمَسْجِدُ عَنْ أَهْلِهِ حَتَّى خَرَجَ لِصَلاَةِ الصُّبْحِ؛ فَلَمَّا قَضَى الْفَجْرَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَتَشَهَّدَ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ؛ فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عَلَيَّ مَكَانُكُمْ، لكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ فَتَعْجِزُوا عَنْهَا

436- Aişe'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece yarısında Mescid'e çıkıp namaz kıldı. Bazı kimseler de O'na uyup namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bundan bahsettiler. Ertesi gece önceki geceden daha çok kimse Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme uyup namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bundan bahsettiler. Üçüncü gece mescid ehli çoğaldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescide çıktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme uyup namaz kıldılar. Dördüncü gece olduğunda mescide gelenler mescide sığmadılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazı için mescide çıktı. Sabah namazını kıldıktan sonra insanlara yüzünü dönüp şehadet getirdi sonra da şöyle buyurdu: "Emma Ba'du" (Bundan sonra) Dün gece ki durumunuz bana bildirildi. Ancak ben bunun sizin üzerinize farz kılınmasından ve sizin de buna güç yetirememenizden korktum."

الدعاء في صلاة الليل وقيامه

Gece Namazında Ve Kıyamında Dua Babı

٤٣٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: بِتُّ عِنْدَ مَيْمُونَةَ، فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَأَتَى حَاجَتَهُ، غَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ ثُمَّ نَامَ، ثُمَّ قَامَ فَأَتَى الْقِرْبَةَ، فَأَطْلَقَ شِنَاقَهَا، ثُمَّ تَوَضَّأَ وُضُوءًا بَيْنَ وُضُوءَيْنِ لَمْ يُكْثِرْ، وَقَدْ أَبْلَغَ، فَصَلَّى، فَقُمْتُ فَتَمَطَّيْتُ كَرَاهِيَةَ أَنْ يَرَى أَنِّي كُنْتُ أَرْقبُهُ، فَتَوَضَّأْتُ، فَقَامَ يُصَلِّي، فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ، فَأَخَذَ بِأُذُنِي فَأَدَارَنِي عَنْ يَمِينِهِ، فَتَتَامَّتْ صَلاَتُهُ ثَلاثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، ثُمَّ اضْطَجَعَ فَنَامَ حَتَّى نَفَخَ، وَكَانَ إِذَا نَامَ نَفَخَ، فَآذَنَهُ بِلاَلٌ بِالصَّلاَةِ فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ؛ وَكَانَ يَقُولُ فِي دُعَائِهِ: اللهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ يَسَارِي نُورًا، وَفَوْقِي نُورًا، وَتَحْتِي نُورًا، وَأَمَامِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا قَالَ كُرَيْبٌ (الرَّاوِي عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ) وَسَبْعٌ فِي التَّابُوتِ، فَلَقِيْتُ رَجُلاً مِنْ وَلَدِ الْعَبَّاسِ فَحَدَّثَنِي بِهِنَّ فَذَكَرَ عَصَبِي وَلَحْمِي وَدَمِي وَشَعَرِي وَبَشَرِي، وَذَكَرَ خَصْلَتَيْنِ

437- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ben teyzem Meymune'nin yanında geceledim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin kalktı, hacetini giderdi, ellerini ve yüzünü yıkadı. Sonra uyudu. Sonra kalktı ve su kırbasına geldi, onun ağız bağını çözdü. Sonra az bir su ile abdest aldı. Sonra namaza durdu. Ben de kalktım kendisini izlediğimi anlamasın diye yeni uyanır gibi yaptım ve abdest aldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve namaza durdu. Ben de kalkıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin soluna durdum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni kulağımdan tuttu ve sağına getirdi. On üç rekat namaz kıldı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yatıp uyudu ve uyuyan bir kimsenin çıkardığı gibi ses çıkardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyuduğu zaman hafifçe solurdu. Bilâl gelip namaz vaktini haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tekrar abdest almadan namaz kıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allahım! Kalbimde bir nûr kıl, gözümde de bir nûr kıl, kulağımda da bir nûr kıl. Sağımda bir nûr, solumda bir nûr, üstümde bir nûr, altımda bir nûr, önümde bir nûr, arkamda bir nûr kıl. Benim için bir nur kıl!"

Kureyb şöyle dedi: Sonra ben İbnu Abbâs'ın oğullarından bir adama kavuştum. O bana şu kelimeleri de söyledi: Sinirimi, etimi, kanımı, saçımı, derimi, kemiğimi ve iliğimi.[67] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 117, 138, 183, 697, 698, 699, 726, 728, 859, 992, 1198, 4569, 4570, 4571, 4572, 5919, 6215, 7452)

٤٣٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ بَاتَ لَيْلَةً عِنْدَ مَيْمُونَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَهِيَ خَالَتُهُ، فَاضْطَجَعْتُ فِي عَرْضِ الْوِسَادَةِ، وَاضْطَجَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَهْلُهُ فِي طُولِهَا، فَنَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى إِذَا انْتَصَفَ اللَّيْلُ أَوْ قَبْلَهُ بِقَلِيلٍ أَوْ بَعْدَهُ بِقَلِيلٍ، اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَجَلَسَ يَمْسَحُ النَّوْمَ عَنْ وَجْهِهِ بِيَدِهِ، ثُمَّ قَرَأَ الْعَشْرَ الآيَاتِ الْخَواتِمَ مِنْ سُورَةِ آلِ عِمْرَانَ، ثُمَّ قَامَ إِلَى شَنٍّ مُعَلَّقَةٍ فَتَوَضَّأَ مِنْهَا فَأَحْسَنَ وُضُوءَهُ، ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَقُمْتُ فَصَنَعْتُ مِثْلَ مَا صَنَعَ، ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُمْتُ إِلَى جَنْبِهِ فَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى رَأْسِي وَأَخَذَ بِأُذُنِي الْيُمْنَى يَفْتِلُهَا؛ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ أَوْتَرَ؛ ثُمَّ اضْطَجَعَ حَتَّى أَتَاهُ الْمُؤَذِّنُ فَقَامَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ، ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى الصُّبْحَ

438- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle haber vermiştir:

Kendisi bir gece Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımının yanında kalmıştı. -Meymune; ibnu Abbas'ın teyzesidir.- Ben yastığın enine yattım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve ehli de yastığın uzunlamasına başlarını koyarak uzandılar. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyudu. Gece yarısından biraz önce veya biraz sonra uyandı. Oturup gözlerinden uykuyu elleriyle silmeye başladı, sonra Âl-i İmran suresinin son on ayetini okudu.[68] Sonra kalkıp duvarda asılı kırbadan güzelce abdest aldı. Sonra kal-

---

67 Namaz kılan kişinin, başkası ile ilgili bir durum için elini kullanması caizdir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in uyuyup horladıktan sonra kalkınca abdest almaksızın namaz kılması, uykunun doğrudan abdesti bozmadığını ancak bozma ihtimali bulunduğunu göstermektedir. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem 'in gözleri uyur, kalbi uyumazdı. Şayet abdestini bozmuş olsa bunu bilirdi. Bu sebeple bazen uykudan kalkınca abdest alır, bazen de almazdı. Demek ki kişi cemaat olup namaz kılarken cemaat olan kişi imamın sağında namaza durur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemin gece namazına baktığımız zaman sabah namazının sünneti ile on üç rekat kıldığını görüyoruz.

68 İbnu Battal şöyle dedi: Burada, abdestsiz Kur'an okunmaz diyenlere reddiye vardır.

kıp namaza durdu. İbnu Abbas dedi ki: Bende kalkıp O'nun yaptığının aynını yaptım. Sonra gidip yanına durdum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sağ elini başımın üzerine koydu ve sağ kulağımı tutup büktü. İki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra iki rekât, sonra da tek rekât namaz kıldı. (Bu toplam onüç rekât eder.) Sonra müezzin gelip O'nu çağırıncaya kadar uzandı. Ondan sonra kalkıp hafif bir şekilde (Sabah namazının sünneti olan) iki rekât namaz kıldı.

٤٣٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كَانَتْ صَلاَةُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ثَلاَثَ عَشْرَةَ رَكْعَةً، يَعْنِي بِاللَّيْلِ

439- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin gece kıldığı namaz onbir rekât idi.

٤٤٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا تَهَجَّدَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ: اللّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمواتِ وَالأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمواتِ وَالأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمواتِ وَالأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ؛ اللّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْلِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلهِي لاَ إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ

440- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem teheccüd namazı için gece kalktığında şöyle derdi:

"Allahım! Hamd sanadır. Sen yerin, göklerin ve ikisi arasındakilerin Kayyumusun. Hamd sanadır. Yeri, göklerin ve ikisi arasındakilerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen yerin ve göklerin nûrusun. (Yeri ve gökleri nurlandıransın ve o ikisinde bulunanlar seninle doğru yolu bulurlar.) Hamd sanadır. Yerin ve göklerin mülkü senindir. Hamd sanadır. Sen haksın. (Varlığın gerçektir ve bunda hiçbir şüphe yoktur.) Senin vadin haktır. (Vadin muhakkak gerçekleşir) Ölümden sonra dirilmek haktır. Senin sözün haktır. Cennet haktır. Cehennem haktır. Peygamberler haktır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem haktır. Kıyamet günü haktır.

Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, uykudan uyandıktan sonra ve abdest almadan önce bu ayetleri okumuştur.

Allahım! Sana teslim oldum, sana iman ettim, sana tevekkül ettim, sana yöneldim, bana verdiğin delillerle mücadele ettim ve aramızda seni hakem tayin ettim. Geçmiş ve gelecek, gizlediğim ve açığa vurduğum günahlarımı bağışla. Sen Mukaddim ve Muahhir'sin. Senden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh yoktur."

استحباب تطويل القراءة في صلاة الليل

Gece Namazında Kıraati Uzatmanın Müstehap Oluşu Babı

٤٤١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةً فَلَمْ يَزَلْ قَائمًا حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سَوْءٍ؛ قِيلَ لَهُ: وَمَا هَمَمْتَ قَالَ: هَمَمْت أَنْ أَقْعُدَ وَأَذَرَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

441- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir gece Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıyamda o kadar çok durdu ki, artık ben kötü bir iş yapmayı içimden geçirdim. Biz: İçinden ne geçirdin? Diye sorduk. O şöyle dedi: Oturup, O'nu kıyamda yalnız bırakmayı içimden geçirdim.

ما روي فيمن نام الليل أجمع حتى أصبح

Bütün Gece Sabaha Kadar Uyuyan Kimse Hakkında Rivayet Edilen Hadisler

٤٤٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم رَجُلٌ نَامَ لَيْلَهُ حَتَّى أَصْبَحَ، قَالَ: ذَاكَ رَجُلٌ بَالَ الشَّيْطَانُ فِي أُذُنَيْهِ أَوْ قَالَ: فِي أُذُنِهِ

442- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında, sabaha kadar uyuyan bir kimseden bahsedildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Şeytan onun kulaklarına bevletmiştir." buyurdu.

Veya Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "onun tek kulağına bevletmiştir" buyurdu. Râvî burada şek etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1144, 3270)

٤٤٣ – حديث عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم طَرَقَهُ وَفَاطِمَةَ بِنْتَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلاَمُ لَيْلَةً، فَقَالَ: أَلاَ تُصَلِّيَانِ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَنْفُسُنَا بِيَدِ اللهِ، فَإِذَا شَاءَ أَنْ يَبْعَثَنَا بَعَثَنَا فَانْصَرَفَ حِينَ قُلْنَا ذلِكَ، وَلَمْ يَرْجِعْ إِلَيَّ شَيْئًا ثُمَّ سَمِعْتُهُ وَهُوَ مُوَلٍّ يَضْرِبُ فَخِذَهُ وَهُوَ يَقُولُ: (وَكَانَ الإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلاً)

443- Ali ibnu Ebu Talip'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gece kızı Fâtıma ve Ali'nin yanına gelerek:

"Siz ikiniz gece namazı kılmaz mısınız?" dedi. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Canlarımız Allah'ın elindedir. Şayet (Allah) bizi uyandırmak isterse uyandırır. Bu sözü söyleyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana hiçbir cevap vermeyerek dönüp gitti. Sonra, O'nun uyluğuna vurarak, **«İnsan her şeyden çok mücadelecidir.»** (Kehf:54) dediğini duydum.

٤٤٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: يَعْقِدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَامَ ثَلاَثَ عُقَدٍ؛ يَضْرِبُ عَلَى كُلِّ عُقْدَةٍ، عَلَيْكَ لَيْلٌ طَوِيلٌ فَارْقُدْ، فَإِنِ اسْتَيْقَظَ فَذَكَرَ اللهَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ تَوَضَّأَ انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَإِنْ صَلَّى انْحَلَّتْ عُقْدَةٌ، فَأَصْبَحَ نَشِيطًا طَيِّبَ النَّفْسِ، وَإِلاَّ أَصْبَحَ خَبِيثَ النَّفْسِ كَسْلاَنَ

444- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şeytan, sizden biriniz uyuduğunda ensesine üç düğüm atar. Önünde uzun bir gece var uyu" diyerek her bir düğümü atar. Şayet gece uyanır ve Allah'ı zikrederse bir düğüm çözülür. Şayet abdest alırsa, diğer düğüm çözülür. Şayet namaz kılarsa son düğüm de çözülür. Böylelikle dinç ve (Allah'ın onu taatine vaat ettiğini sevaba ve onu şeytanın düğümünden kurtulmaya muavafakat ettiği sevinciyle) huzurlu bir şekilde sabaha kavuşur. Aksi takdirde ise (yapmak istediği hayır fiillerin terkinden dolayı) huzursuz ve tembel (hiçbir şey yapma isteği olmaz) bir şekilde sabahlar."

استحباب صلاة النافلة في بيته وجوازها في المسجد

Nafile Namazı Kılmanın Müstehap Oluşu, Mescidde Kılmanın da Caiz Olduğu Babı

٤٤٥ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ

مِنْ صَلاَ تِكُمْ وَلاَ تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا

445- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Namazınızın bir kısmını (yani nafile namazlarınızı) evlerinizde kılınız. Evlerinizi (namaz kılınmayan) kabirlere çevirmeyin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 1187)

٤٤٦ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لاَ يَذْكُرُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ

446- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rabbini zikreden kimse ile zikretmeyen kimsenin misali, diri ile ölü kimsenin misali gibidir."[69]

---

69 Zikir, hatırlayıp anmak demektir. İnsan Allah'ı ya diliyle zikreder; Kur'an okumak, dua etmek, Allah Teâlâ'yı güzel isimleriyle anmak gibi; ya kalbiyle zikreder; Allah Teâlâ'nın varlığını gösteren delilleri, yani kâinâtı ve Kur'an'da sözü edilen her şeyi düşünmek gibi; yahut bedeniyle zikreder; namaz başta olmak üzere bedenle yapılması gereken bütün görevleri yapmak gibi. Her ne suretle olursa olsun Allah'ı zikretmek en değerli ibadettir."Beni anın ki, ben de sizi anayım" âyet-i kerîmesi Allah'ı anma işinin tek taraflı olmadığını, kulun Allah'ı andığı gibi Allah'ın da kulunu andığını göstermektedir. Kulun Allah Teâlâ'yı anması demek, anlatıldığı üzere diliyle, kalbiyle ve bedeniyle Cenâb-ı Hakk'ı anması demektir. Zaten Allah Teâlâ'yı uyanık bir gönülle anan kimse, onun yasaklarından uzak durur. Diğer bir söyleyişle, dilindeki zikir onu kötülüklere yaklaştırmaz. Böyle bir zikrin karşılığı, Allah Teâlâ'nın kulunu anmasıdır. Resûlullah Efendimiz, Cenâb-ı Hakk'ın ism-i şerîfi ve zikr-i cemîliyle parıldayan mü'min gönülleri, damarlarında kan dolaşan diri vücutlara benzetmiştir. Allah'ı zikretmediği için paslanan ve mânevî kirlerle örtülen gafil kalbleri de ölülerin hareketsiz bedenlerine benzetmiştir. Demekki zikir kalplerin canı, ruhu ve hayatıdır. Kâinat devamlı surette hareket halindedir. İnsanın da tıpkı bir parçası olduğu bu kâinat gibi canlı ve diri olması gerekir. Günün muhtelif saatlerinde ibadet mecburiyetinin getirilmesi yani sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarının kılınması kalpleri diri tutmak içindir. Bu zorunlu ibadetler kalbin can suyudur. Kalbin daha huzurlu olması, mevlâsını daha fazla anmasıyla mümkündür. Kur'ân-ı Kerîm'de, Allah'a yönelen ve doğru yola eren kimselerden söz edilirken "Bunlar iman edip kalpleri Allah'ın zikriyle huzur bulan kimselerdir; haberiniz olsun ki, kalpler sadece Allah'ın zikriyle huzur bulur" buyurulması bu gerçeği göstermektedir. Kalpleri kaplara benzetmek de mümkündür. Boş sandığımız bir kap, esasen boş olmayıp hava ile doludur. İçine sıvı doldurduğumuz zaman, kaptaki hava yerini sıvıya bırakır. Kalpleri de ya Allah'ın zikri veya şeytanın oyunları meşgul

٤٤٧ – حديث زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم اتَّخَذَ حُجْزَةً، مِنْ حَصِيرٍ، فِي رَمَضَانَ، فَصَلَّى فِيهَا لَيَالِيَ، فَصَلَّى بِصَلاَتِهِ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَلَمَّا عَلِمَ بِهِمْ جَعَلَ يَقْعُدُ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: قَدْ عَرَفْتُ الَّذِي رَأَيْتُ مِنْ صَنِيعِكُمْ، فَصَلُّوا أَيُّهَا النَّاسُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنَّ أَفْضَلَ الصَّلاَةِ صَلاَةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلاَّ الْمَكْتُوبَة

447- Zeyd ibnu Sabit'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayında hasırdan bir oda edindi. Orada bazı geceler de namaz kıldı. Ashabından bazı kimselerde O'nun namazına uydular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların namaz kıldıklarını öğrenince oturmaya başladı. Onların yanına çıkıp şöyle buyurdu: "(Benim uyuduğumu zannederek namaza çıkmam için seslerinizi yükselttiğinizi ve Subhan Allah diyerek) yaptıklarınızı biliyorum. Ey İnsanlar! Gece namazlarınızı evlerinizde kılın. Farz namaz dışında en üstün namaz kişinin evinde kıldığı namazdır."

أمر من نعس في صلاته أو استعجم عليه القرآن أو الذكر بأن يرقد أو يقعد حتى يذهب عنه ذلك

Namazda Uyuyana, Veya Kuran Okumaktan Veya Zikir Etmekten Aciz Kalana, Bu Hal Kendisinden Gidinceye Kadar Uyumasını Veya Oturmasını Beyan Babı

٤٤٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَإِذَا حَبْلٌ مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَتَيْنِ؛ فَقَالَ: مَا هذَا الْحَبْلُ قَالُوا: هذَا حَبْلٌ لِزَيْنَبَ، فَإِذَا فَتَرَتْ تَعَلَّقَت فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَحُلُّوهُ، لِيُصَلِّ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ، فَإِذَا فَتَرَ فَلْيَقْعُدْ

448- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

---

eder. Bunun değişmez bir ilâhî kanun olduğunu şu âyet-i kerîme açıkça göstermektedir: "Kim Allah'ın uyarısına karşı gözlerini kaparsa, yanından ayrılmayan bir şeytanı ona musallat ederiz" . Demek ki kalpler hiçbir zaman boş kalmaz. Orayı ya zikrullah veya gaflet doldurur. Şu halde şeytana fırsat vermemek ve böylece gülleri hiç solmayan ebedî hayatı kazanmak için ebedî olan Allah'ın zikriyle gönülleri canlı ve diri tutmak gerekir.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem mescide girdi. Girince mescidin iki direği arasına bir ip çekilmiş olduğunu gördü. "Bu ip de neyin nesi?" diye sordu. Sahâbîler -Allah onlardan razı olsun- : Bu Zeyneb'in ipidir. Zeyneb namazda yorulunca bu ipe tutunur, dediler. Bunun üzerine Peygamber: "Hayır. Bu ipi çözünüz. Sizden biriniz zinde ve kuvvetli oldukça namazı kılsın. Yorulup gevşeyince de hemen otursun" buyurdu.

٤٤٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا امْرَأَةٌ، قَالَ: مَنْ هذِهِ قَالَتْ: فُلاَنَةُ، تَذْكُرُ مِنْ صَلاَتِهَا، قَالَ: مَهْ عَلَيْكُمْ بِمَا تُطِيقُونَ، فَوَاللهِ لاَ يَمَلُّ اللهُ حَتَّى تَمَلُّوا وَكَانَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَاوَمَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ

449- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün Aişe'nin yanına geldiğinde onun yanında bir kadın gördü. "Kimdir bu?" diye sorunca Aişe: Falanca kadındır. Gece namazından bahsediyor, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yeter, susun! Yapmaya sürekli gücünüzün yettiği amellerle meşgul olun. Allah'a yemin olsun ki yapageldiğiniz duanız ve yalnızca O'ndan istemeniz sizlere ağır gelipte ondan uzaklaşıncaya kadar Allah sizin üzerinizden ihsanını kesmez." buyurdu. Ona amellerin en sevgili geleni, sahibinin devam ettiği idi. (Ameller içinde sevabı en çok olan sürekli olanıdır.)[70] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 1151)

٤٥٠ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ يُصَلِّي فَلْيَرْقُدْ حَتَّى يَذْهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى وَهُوَ نَاعِسٌ لاَ يَدْرِي لَعَلَّهُ يَسْتَغْفِرُ فَيَسُب نَفْسَهُ

450- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz namaz kılarken uyuklarsa, ondan uyku gidene kadar uzansın. Sizden biriniz uykulu olduğu halde, Allah'tan bağışlanma dileyecek yerde kendine beddua edebilir."

---

70 Buhari'nin bu başlıktaki kastı, iman sözcüğünün ameller içinde kullanılmasıdır. Burada din ile amel kastedilmektedir.

الأمر بتعهد القرآن وكراهة قول نسيت آية كذا وجواز قول أنسيتها

Kuran'ı Ezberde Tutmaya İhtimam Emri, Filan Ayeti Unuttum Demenin Kerahati, O Ayet Bana Unutturuldu Demenin Caiz Olması Babı

٤٥١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: سَمِعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَارِئًا يَقْرَأُ مِنَ اللَّيْلِ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: يَرْحَمُهُ اللهُ لَقَدْ أَذْكَرَنِي كَذَا وَكَذَا، آيَةً أَسْقَطْتُهَا مِنْ سُورَةِ كَذَا وَكَذَا

451- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geceleyin mescitte bir adamı Kur'an'dan bir sûre okurken işitti ve şöyle buyurdu:

- ''Allah o Kurân okuyan adama rahmet etsin. Muhakkak o bana şu ve şu sûrelerden unuttuğum şu şu âyetleri hatırlattı.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2655)

٤٥٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّمَا مَثَلُ صَاحِبِ الْقُرْآنِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الإِبِلِ الْمُعَقَّلَةِ، إِنْ عَاهَدَ عَلَيْهَا أَمْسَكَهَا، وَإِنْ أَطْلَقَهَا ذَهَبَتْ

452- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Kurân hafızı bir kimsenin misali bağlı bir devesi olan kimsenin misali gibidir. Şayet o kimse devesini bağlı bir şekilde bırakırsa o deveyi elinde tutar. Şayet onu bırakırsa o deve de kaçar gider.''

٤٥٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بِئْسَ مَا لأَحَدِهِمْ أَنْ يَقُولَ نَسِيتُ آيَةَ كَيْتَ وَكَيْتَ، بَلْ نُسِّيَ؛ وَاسْتَذْكِرُوا الْقُرْآنَ، فَإِنَّهُ أَشَدُّ تَفَصِّيًا مِنْ صُدُورِ الرِّجَالِ مِنَ النَّعَمِ

453- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Kurân'ı ezbere bilen bir kimsenin, şu şu âyetleri unuttum demesi ne kadar da kötü bir şeydir! Bilakis kendisi Kurân'daki ezberberini tekrar et-

mediği için unutturulmuştur.[71] Kurân ezberinizi sürekli tekrar edin! Çünkü Kurân'dan ezberlediklerinin gönüllerinden ayrılıp kaçması, onu unutması develerin boşanıp kaçmasından daha şiddetlidir."

٤٥٤ – حديث أَبِي مُوسى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: تَعَاهَدُوا الْقُرْآنَ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَهُوَ أَشَدُّ تَفَصِّيًا مِنَ الإِبِلِ فِي عُقُلِهَا

454- Ebû Musa el Eşâri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kurân'ı ezberde tutmaya ihtimam ediniz. Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, Kurân'ın hafızadan çıkıp kaçması, bağlı develerin ipinden boşanıp kaçmalarından daha şiddetlidir."

استحباب تحسين الصوت بالقرآن

Sesi Kuran İle Süslemenin Müstehap Oluşu Babı

٤٥٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَمْ يَأْذَنِ اللهُ لِشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِلنَّبِيِّ أَنْ يَتَغَنَّى بِالْقُرآنِ يُرِيدُ يَجْهَرُ بِهِ

455- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle, Peygamberin Kurân'ı güzel sesle okumasını dinlediği gibi başka hiçbir şeyi dinlememiştir."[72]

---

71 Bu tıpkı Allah Azze ve Celle'nin ***«Onlar Allah'ı unutmuşlardır; Allah da onları unutmuştur.»*** (Tevbe: 67) âyetinde buyurduğu gibidir.

72 Ebu Nuaym, Buhari'nin şeyhi olan Yahya ibnu Bukeyr'den bu hadisi أَنْ lafzı olmadan rivayet etmiştir. İbnul-Cevzi de bu hadisin أَنْ lafzı ile rivayet edilmesinin bir yanılgı olduğunu söylemiştir. Şayet hadis أَنْ lafzı ile zikredilirse o zaman mana ruhsat verme, serbest bırakma manasına gelir ki buradaki murad bu değildir. Burada kastedilen mana ise dinlemektir. Bu hadisin aslı أَذَنَ yani istima, dinlemek manasınadır. Bu mananın Allah'ın hakkında zahiri murad edilmediği ve bunun manasının "Kurân okuyana ikram etme, onun sevabının çokça verilmesi" olduğu söylenilerek tevile gidilmiştir. Neden bunun zahiri murad edilmemiş olsun ki?! Allah Azze ve Celle'nin, Kitab ve Sünnette gelen sıfatlarının muradı zahiri manada olmayacaksa o zaman onların muradını kim bilecek? Öyleyse Allah Azze ve Celle'nin zâtî ve fiili sıfatları ve diğer sıfatlarıyla alakalı bir Müslümanın üzerine farz olan, Allah Azze ve Celle'ye yakışır bir şekilde tahrife, ta'tile, tekyife ve temsile gitmeden olduğu gibi kabul etmesidir. Allah Azze ve Celle'nin bütün isim ve sıfatlarında durum

٤٥٦ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ لَهُ: يَا أَبَا مُوسى لَقَدْ أُوتِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ

456- Ebû Musa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

- "Ey Ebû Mûsâ! Sana Dâvûd aleyhisselamın güzel sesinden, güzel namelerinden bir ses, bir name verilmiş."

ذكر قراءة النبي صلى الله عليه وسلم سورة الفتح يوم فتح مكة

Mekke'nin Fethi Günü Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Fetih Suresini Okuması Babı

٤٥٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ عَلَى نَاقَتِهِ وَهُوَ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفَتْحِ، يُرَجِّعُ، قَالَ: لَوْلاَ أَنْ يَجْتَمِعَ النَّاسُ حَوْلِي لَرَجَّعْتُ كَمَا رَجَّعَ

457- Abdullah ibnu Muğaffel -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke'nin fethi günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi devesinin üzerine binmiş ve boğazdan gelen bir sesle, sesini titreterek Fetih suresini okuduğunu gördüm. Şayet insanların etrafıma toplanması olmasaydı, ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin okuduğu gibi sesimi titreterek okurdum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4835, 5034, 5047, 7540)

زول السكينة لقراءة القرآن

Kuran Okunması Sebebi İle Sekine İnmesi Babı

٤٥٨ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَرَأَ رَجُلٌ الْكَهْفَ، وَفِي الدَّارِ الدَّابَّةُ، فَجَعَلَتْ تَنْفِرُ، فَسَلَّمَ، فَإِذَا ضَبَابَةٌ أَوْ سَحَابَةٌ غَشِيَتْهُ؛ فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ اقْرَأْ فُلاَن فَإِنَّهَا السَّكِينَةُ نَزَلَتْ لِلْقُرْآنِ أَوْ تَنَزَّلَتْ لِلْقُرْآنِ

458- Berâ ibnu Azib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

aynıdır ve Ehli Sünnet'in yolu da budur. Allah Azze ve Celle'nin buyurduğu gibi: «O'nun hiçbir benzeri yoktur. O, hakkıyla işiten ve hakkıyla görendir.»En iyisini bilen Allah'tır.

Useyd ibnu Hudayr Kehf Sûresi'ni okudu. Evinde de bir bineği vardı. Bu sırada at ürkmeğe, deprenmeğe başladı. Bunun üzerine Useyd ibnu Hudayr:

- Yâ Rabb! Sen âfetten selâmet ver! diye duâ etti. Hemen kendisini duman gibi bir şey veya bir bulut kapladı. Sonra o, bu olanları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Oku ey Useyd! Çünkü o, Kurân için inmiş bir sekinettir."

٤٥٩ – حديث أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ، قَالَ: بَيْنَمَا هُوَ يَقْرَأُ مِنَ اللَّيْلِ سُورَةَ الْبَقَرَةِ، وَفَرَسُهُ مَرْبُوطَةٌ عِنْدَهُ، إِذْ جَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ فَسَكَتَتْ، فَقَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَسَكَتَ وَسَكَتَتِ الْفَرَسُ، ثُمَّ قَرَأَ فَجَالَتِ الْفَرَسُ، فَانْصَرَفَ وَكَانَ ابْنُهُ يَحْيَى قَرِيبًا مِنْهَا، فَأَشْفَقَ أَنْ تُصِيبَهُ، فَلَمَّا اجْتَرَّهُ، رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ حتَّى مَا يَرَاهَا، فَلَمَّا أَصْبَحَ حَدَّثَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: اقْرَأْ يَا ابْنَ حُضَيْرٍ اقْرَأْ يَا ابْنَ حُضَيْرٍ قَالَ فَأَشْفَقْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَنْ تَطَأَ يَحْيَى، وَكَانَ مِنْهَا قَرِيبًا، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَانْصَرَفْتُ إِلَيْهِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي إِلَى السَّمَاءِ فَإِذا مِثْلُ الظُّلَّةِ فِيهَا أَمْثَالُ الْمَصَابِيحِ، فَخَرَجَتْ حَتَّى لاَ أَرَاهَا قَالَ: وَتَدْرِي مَا ذَاكَ قَالَ: لاَ؛ قَالَ: تِلْكَ الْمَلاَئِكَةُ دَنَتْ لِصَوْتِكَ، وَلَوْ قَرَأْتَ لأَصْبَحَتْ يَنْظُرُ النَّاسُ إِلَيْهَا، لاَ تَتَوَارَى مِنْهُمْ

459- Useyd ibnu Hudayr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi geceleyin Bakara Sûresi'ni okumakta iken, yanında bağlı duran atı dolaşmaya başladı. Useyd susunca at da olduğu yerde duruyordu. Useyd tekrar okumağa başladı. At yine dolaşmaya başladı. Useyd susunca at da olduğu yerde durdu. Bundan sonra Useyd bir daha okumağa başladı, at yine hırçınlaştı. Useyd de artık vazgeçti. Useyd'in oğlu Yahya ise ata yakın bir yerde yatmakta idi. Atın çocuğa bir zararı dokunmasından endîşe ederek, çocuğu geriye çekti. Bu sırada başını kaldırıp göğe baktığında beyaz bulut gölgesine benzer bir sis içinde kandiller gibi birtakım şeylerin parlamakta olduklarını görmüştü. Nihayet onu göremez oldu.

Sabah olduğunda Useyd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bunu söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Oku ey Hudayr oğlu, oku ey Hudayr oğlu!" dedi, Useyd:

Ey Allah'ın Rasûlü, atın Yahya'yı çiğnemesinden endişelendim. Çünkü çocuk ata yakın bir yerde idi. Başımı kaldırıp çocuğa gittim. Başımı göğe doğru kaldırdığımda, beyaz bulut gölgesine benzer bir sis içinde kandiller gibi birçok şeylerin parlamakta olduklarını gördüm. Artık bu beyaz gölge tabakası

içindeki ışıklı parlak cisimler göğe doğru çekilip çıktı. Nihayet onu görmez oldum, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bilir misin onlar nedir?" buyurdu. Useyd: Hayır, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Onlar meleklerdi, senin Kurân okuyuş sesine yaklaşmışlardı. Eğer okumaya devam etseydin, sabaha kadar seni dinlerlerdi. İnsanlar da onlara bakarlardı. Onlar insanların gözünden gizlenemezlerdi."

فضيلة حافظ القرآن

Kuran Hafızının Fazileti Babı

٤٦٠ – حديث أَبِي مُوسى الأَشْعَرِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَثَلُ الْمُؤمِنِ الَّذي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الأُتْرُجَّةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ؛ وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ، لاَ رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ؛ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ، مَثَلُ الرَّيْحانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطعْمُهَا مُرٌّ؛ وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْحَنْظَلَةِ، لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ

460- Ebû Musa el-Eşari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kurân okuyan kimsenin misali, tadı güzel, kokusu güzel turunçgiller gibidir. Kurân okumayanın misali ise lezzeti güzel olan ancak kokusu olmayan hurma gibidir. Kurân okuyan fâcir kimsenin misali de reyhan gibidir. Onun kokusu güzel, tadı ise acıdır. Kurân okumayan fâcirin misali ise Ebû Cehil karpuzu gibidir. Onun tadı acıdır ve kokusu da yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5020)

فضل الماهر بالقرآن والذي يتتعتع فيه

Kuran Okumada Mahir Olanla Onu Kekeleyerek Okuyanın Fazileti Babı

٤٦١ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُو حَافِظٌ لَهُ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ، وَمَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ، وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ، فَلَهُ أَجْرَانِ

461- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kur'ân'ı ezberleyerek okuyan hafız kişinin sıfatı, şerefli ve tertemiz meleklerle beraberdir. Kurân'ı hafız olmayarak kendisine zor geldiği hâlde okuyan kimsenin sıfatı ise, ona iki ecir vardır."

استحباب قراءة القرآن على أهل الفضل والحذاق فيه وإن كان القارئ أفضل من المقروء عليه

Okuyan, Dinleyenden Efdal Bile Olsa Fazilet Ve Maharet Sahiplerine Kuran Okumanın Müstehap Oluşu

٤٦٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لأُبَيٍّ: إِنَّ اللهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ (لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا) قَالَ: وَسَمَّانِي قَالَ: نعمْ فَبَكَى

462- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ubey ibnu Ka'b'a:

"Allah Azze ve Celle bana ﴿ لَمْ يَكُنْ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَاب ﴾ (Beyyine: 1) âyetini sana okumamı emretti" buyurdu. Ubey:

- Allah benim adımı bu şekilde zikretti mi? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet" diye cevap verdi. Bunun üzerine Ubey ibnu Ka'b ağladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4959, 4961, 4970)

فضل استماع القرآن وطلب القراءة من حافظه للاستماع والبكاء عند القراءة والتدبر

Kuran Dinlemenin, Onu Dinlemek İçin Bir Hafızdan Okumasını İstemenin Ve Kuran Okunurken Ağlayıp Tedebbür Etmenin Fazileti Babı

٤٦٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اقْرَأْ عَلَيَّ قَالَ: قُلْتُ أَقْرَأُ عَلَيْكَ، وَعَلَيْكَ أُنْزِلَ قَالَ: إِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي قَالَ: فَقَرَأْتُ النِّسَاءَ، حَتَّى إِذَا بَلَغْتُ (فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هؤلاَءِ شَهِيدًا) قَالَ لِي: كُفَّ أَوْ أَمْسِكْ فَرَأَيْتُ عَيْنَيْهِ تَذْرِفَانِ

463- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Bana Kurân oku!" diye emretti. Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Kurân senin üzerine indirildiği hâlde, benim sana Kurân okumamı mı istiyorsun? dedim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ben kendimden başkasından Kurân dinlemeyi daha çok seviyorum" buyurdu.

Bunun üzerine ben de Nisa Suresi'ni okumaya başladım. **« Her ümmetten bir şâhid getirdiğimiz ve seni de (ey Muhammed!) bunlara şahid gösterdiğimiz zaman, o kâfirlerin halleri nasıl olacaktır?»** (Nisa: 41) âyetine geldiğimde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- «Burada dur» buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o esnada ağlıyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4582)

٤٦٤ – حديث ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَلْقَمَةَ قَالَ: كُنَّا بِحِمْصَ، فَقَرَأَ ابْنُ مَسْعُودٍ سُورَةَ يُوسُفَ، فَقَالَ رَجُلٌ: مَا هكَذَا أُنْزِلَتْ، قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: أَحْسَنْتَ وَوَجَدَ مِنْهُ رِيحَ الْخَمْرِ، فَقَالَ: أَتَجْمَعُ أَنْ تُكَذِّبَ بِكِتَابِ اللهِ وَتَشْرَبَ الْخَمْرَ فَضَرَبَهُ الْحَدَّ

464- Alkame -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hıms'ta[73] bulunduğumuz bir esnada İbnu Mesud Yûsuf Sûresi'ni okudu. Bunun üzerine bir adam:

- Bu sûre senin okuduğun şekilde inmedi, dedi.

İbnu Mesud şöyle dedi:

- Ben bu sûreyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzurunda okudum ve bana "Güzel okudun" dedi.

İbnu Mesud, o adamın ağzının içki koktuğunu fark etti ve:

- Sen Allah'ın Kitâbı'nı yalanlamakla şarap içmeyi bir araya mı topluyorsun? dedi ve o şahsa içki içtiğinden dolayı had cezası uyguladı.

---

73 Şam'da bir yer.

فضل الفاتحة وخواتيم سورة البقرة والحث على قراءة الآيتين من آخر البقرة

Fatiha İle Bakara Suresinin Son Ayetlerinin Faziletleri Ve Bakara'nın Sonundaki İki Ayetin Okunmasına Teşvik Babı

٤٦٥ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ الْبَدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الآيَتَانِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ، مَنْ قَرَأَهُمَا فِي لَيْلَةٍ كَفَتَاهُ

465- Ebû Mesud el-Bedrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Bakara Sûresi'nin son iki âyetini geceleyin okursa bu ona yeter." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5008, 5009, 5040, 5051)

فضل من يقوم بالقرآن ويعلمه، وفضل من تعلم حكمة من فقه أو غيره فعمل بها وعلمها

Kuran'ı Öğrenip Öğretenin, Fıkıh Veya Başka İlimler Yönünden Hikmetlerini Öğrenen Ve Onlarla Amel Ederek Başkalarına Da Öğreten Kimsenin Fazileti Babı

٤٦٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَتْلوهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللهُ مَالاً فَهُوَ يُنْفِقُهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ

466- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Hased (gıpta) ancak iki kimse hakkında caiz olur: Biri, Allah'ın kendisine Kur'ân ilmi verdiği kimsedir ki, o da gece saatlerinde ve gündüz zamanlarında Kur'ân'ı okur. Diğeri de, Allah'ın kendisine mal verdiği kimsedir ki, o da gece saatlerinde ve gündüz saatlerinde o malı hakk yolunda harcar".

٤٦٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ حَسَدَ إِلاَّ فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللهُ مَالاً فَسُلِّطَ عَلَى هَلَكَتِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا

467- Kays ibnu Ebi Hazm dedi ki: Ben Abdullah ibnu Mesud'u işittim o şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki haslet vardır ki ancak bu ikisine hased (yani gıpta) edilir. Allah'ın mal veripte, bütün varını yoğunu Allah yolunda sarfeden kimsenin hasletine ve Allah'ın hikmet verdiği (yani Kur'an'ı öğrettiği) onunla hükmedip onu öğrettiği kimsenin hasletine."[74] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1409, 7141, 7316)

بيان أن القرآن على سبعة أحرف وبيان معناه

Kuran'ın Yedi Harf Üzerine Olması Ve Bunun Manasını Beyan Babı

٤٦٨ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ يَقْرَأُ سُورَةَ الْفُرْقَانِ عَلَى غَيْرِ مَا أَقْرَؤُهَا، وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَقْرَأَنِيهَا، وَكِدْتُ أَنْ أَعْجَلَ عَلَيْهِ، ثُمَّ أَمْهَلْتُهُ حَتَّى انْصَرَفَ، ثُمَّ لَبَّبْتُهُ بِرِدَائِهِ فَجِئْتُ بِهِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقُلْتُ إِنِّي سَمِعْتُ هذَا يَقْرَأُ عَلَى غَيْرِ مَا أَقْرَأْتَنِيهَا؛ فَقَالَ لِي: أَرْسِلْهُ ثُمَّ قَالَ لَهُ: اقْرَأْ فَقَرَأَ، قَالَ: هكَذَا أُنْزِلَتْ ثُمَّ قَالَ لِي: اقْرَأْ فَقَرَأْتُ، فَقَالَ: هكَذَا أُنْزِلَتْ، إِنَّ الْقُرْآنَ أُنْزِلَ عَلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ.

468- Ömer ibnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Hişâm ibnu Hakîm ibnu Hizâm'ı Furkan Sûresi'ni benim okumakta olduğumdan başka lehçe üzerine okurken işittim. Bana o sûreyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem okutmuş idi. Hemen önüne geçmeyi düşündüm. Sonra ona namazdan ayrılıncaya kadar dokunmadım. Sonra ridâsına sarılıp onu çektim ve kendisini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdim ve: Ben bundan Furkan Sûresi'ni Sen'in bana okuttuğun lehçeden başka bir lehçe üzerine okurken işittim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "

---

74 Burada hasedden kasıt gıbtadır. Yani o kimsenin şöyle demesidir: «Keşke falana verilen bana da verilseydi de ben de onun gibi yapsaydım.» Buhari bunu «Kur'an'ın Faziletleri» nde zikretmiştir. Tirmizi de gelen Ebu Kebşe el-Enmari hadisinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: «Allah'ın ilimle rızıklandırdığı ancak mal verdiği bir kulu vardır ki o, sadık bir niyetle der ki: Şayet bana mal verilmiş olsaydı, falan gibi hayır işlerdim. Onun ikisinin ecri de eşittir. (Yani yapmayı temenni ettiği hayrı yapmış gibi ecir alır.»

- "Onu serbest bırak!" buyurdu; sonra ona hitaben:

- "Oku!" buyurdu. O da okudu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu sûre işte böyle indirildi" dedi; sonra bana:

- "Oku" buyurdu. Ben de okudum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bu sûre işte böyle indirildi. Şüphesiz ki, Kurân yedi harf üzere indirilmiştir. Bundan kolay geleni okuyun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4992, 5041, 6936, 7550)

٤٦٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَقْرَأَنِي جِبْرِيلُ عَلَى حَرْفٍ فَلَمْ أَزَلْ أَسْتَزِيدُهُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى سَبْعَةِ أَحْرُفٍ

469- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cibril bana Kurân'ı bir okunuş üzerine okuttu. Tâki yedi türlü okuyuşa gelinceye kadar ben bu okuyuşu artırmasını istemeye devam ettim."[75] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4991)

---

75 Kurra kelimesi kıraattandır. Kıraat, okumak ve tilavet manasınadır. Okuyana Kâri' denir, cem'i Kurra'dır. Kurra, Kur'an'ı ezberleyen hafızlar ve onu başkalarına öğretmekle tanınmış kimselerdir. Bir de "Karrâ" kelimesi vardır ki, tecvit ve tertil üzere güzel okuyan kimseye denir: Tilâvet ve tertil, kıraat manasınadır. Kuran hakkında hepsi kullanılır. Tertil ise güzel, uygun ve hoş bir sada ile tane tane okumaktır. "Retl" maddesi bir şeyi inci dizisi gibi lâtif şekilde, münasip bir üslûpta muntazam kılmaktır. (ورتل القرآن ترتيلا "Ve rettilil-Kur'ane tertilen.") İşte usulüne muvafık surette Kuran okuyanlara Kurra' denir. Ahdi Risalette meşhur olan Sahabei Kurra' şunlardır: Medine'de; Said bin Müseyyeb (94/715), İbnu Şihab ez-Zühri (124/741), Ebu Cafer (130/747) ve Nafi (169/785); Mekke'de; Abdullah ibnu Kesir (120/737), İbnu Muhaysin (123/740), Hamid ibnu Kays (130/747); Kufe'de; Alkame ibnu Kays (62/681), Zirr ibnu Hubeyş (83/702), Yahya ibnu Vassaf (103/721), Asım ibnu Ebin-Nücud (127/744), İbnu Mihran el-A'meş (148/765), Hazma (156/772) ve el-Kesai (189/804). Basra'da; Nasır ibnu Asım (89/708), el-Hasanü'l-Basri (110/728), Asım el-Cuhderi (128/745), Yahya ibnu Ya'mer (129/746), Ebu Amir ibnu el-A'la (154/770) ve Yakup el-Hadrami (205/820); Şam'da; Muğira ibnu Ebî Şihab (91/709), Abdullah ibnu Âmir (118/736), Atiye ibnu Kays (121/738) ve Yahya ibnu Haris ez-Zimari (145/762)… Kuran kıraatinde otorite kabul edilmişlerdir. Her beldeye yetişen bu Kurra Tabiin, kendilerinden sonra gelen nesillere, kıraat vecihlerini aktarmada önemli bir rol oynamışlardır. Bunlar, kıraatlerin elde edilmesi ve zaptedilmesi hususunda o derece titizlik göstermişlerdir ki, oturdukları beldelerde yaşayan halk arasında, bunların kıraatlerinin ve dirayetlerinin sıhhatinde asla muhalefet edilmemiş ve hatta onlara "falanın kıraati» gibi kıraata nisbet edilmeye bile

ترتيل القراءة واجتناب الهذّ وهو الإفراط في السرعة وإباحة سورتين فأكثر في ركعة

Kuranı Tertil İle Okuma, Bir Rekatta İki Veya Daha Fazla Sure Okuma

٤٧٠ – حديث ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى ابْنِ مَسْعُودٍ، فَقَالَ قَرَأْتُ الْمُفَصَّلَ اللَّيْلَةَ فِي رَكْعَةٍ، فَقَالَ: هَذًّا كَهَذِّ الشِّعْرِ لَقَدْ عَرَفْتُ النَّظَائِرَ الَّتِي كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقْرُنُ بَيْنَهُنَّ فَذَكَرَ عِشْرِينَ سُورَةً مِنَ الْمُفَصَّلِ، سُورَتَيْنِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ

470- Ebu Vâil'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam İbnu Mesud'a gelip şöyle dedi: Bu gece bir rekâtta Mufassal sureleri okudum. Şiir okur gibi çok hızlı mı okudum? Ben Nebi sallallahu

---

başlanmıştır. Tabiînden olan meşhur Kurra' şunlardır: Medine'de: Saîd ibnu Museyyeb, Urve, Sâlim ve Zuhri. Mekke'de: Atâ', Mucahid, Tâvus, İkrime. Basra'da: Âmir, Nasr ibnu Âsım, Yahya ibnu Ya'mer. Kûfe'de: Alkame, Esved, Mesruk, Said ibnu Cübeyr, Şa'bî ve Nahaî. Şam'da: Muğira ibnu Ebî Şihab vb. Asıl meşhur Kurra' bunlardan sonra gelir:
1- Medine'de Nâfi' ibnu Abdur-Rahman (H. 169/M. 785), kıraati meşhurdur. Bunun râvileri Kâlûn (H. 220/M. 830), Verş (H. 197/M. 812)'dir.
2- Mekke'de Abdullah ibnu Kesir (H. 120/M. 737) ve Humeyd (H. 291/M. 903) vardır.
3- Kûfe'de Hamza ibnu Habib (H, 156/M. 772), Ali ibnu Kisaî (H. 189/M. 804) ve A'meş meşhurdur.
4- Basra'da Ebu Amr ibnu Alâ (M. 154/M. 770), Âsim ibnu Behdele (H. 128/M. 745) ve Yakup yetişmiştir.
5- Şam'da Abdullah ibnu Âmir (H. 118/M. 736) gelmiştir. Ve kıraatta imam olan yedi Kurra' bunların içindendir ki onları şöyle sıralayalım:
1- İbni Kesîr- Mekke.
2- Nafi' -Medine.
3- İbnu Âmir -Şam.
4-Ebu Amr - Basra.
5-Hamza-Kûfe.
6-Kisaî-Kûfe.
7- Âsım - Kûfe. İşte mütevatir olan yedi kıraat sahipleri yedi Kurrâ' bunlardır. Bizim kıraatmız, Hafs rivayetiyle Âsım kıraatidir. (Ebu Ömer Hafs ibnu Süleyman (H. 180/M. 796). Mütevatir olan bu yedi kıraattan sonra meşhur olan üç kıraat gelir ki onlar da şu üç zata nisbet olunur:
MEŞHUR KIRAATLAR:
1- Ebu Cafer Yezid Medenî (H. 132 / M. 749).
2- Yakup ibnu İshak (H. 205/M. 820).
3- Ebu Muhammed Halef ibnu Hişam (H. 229/M. 843).

aleyhi ve sellemin manaca birbirlerine benzer sûreleri birleştirip okuduğunu biliyorum. Mufassal'dan yirmi sûre zikretti. Her rekâtta iki sûre okuduğunu bildirdi. (Mufassal: Kâf sûresi'nden itibaren sonuna kadar olan sûreler demektir.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4996, 5043)

ما يتعلق بالقراءات

Kıraatlara Müteallık Bab

٤٧١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ كَانَ يَقْرَأُ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ

471- Abdullah İbnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ﴿ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴾ şeklinde okudu.[76]

٤٧٢ – حديث أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: قَدِمَ أَصْحَابُ عَبْدِ اللهِ عَلَى أَبِي الدَّرْدَاءِ فَطَلَبَهُمْ فَوَجَدَهُمْ، فَقَالَ: أَيُّكُمْ يَقْرَأُ قِرَاءَةَ عَبْدِ اللهِ قَالَ: كُلُّنَا؛ قَالَ: فَأَيُّكُمْ أَحْفَظُ فَأَشَارُوا إِلَى عَلْقَمَةَ؛ قَالَ: كَيْفَ سَمِعْتَهُ يَقْرَأُ ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى﴾ قَالَ عَلْقَمَةُ: ﴿وَالذَّكَرِ وَالأُنْثَى﴾ قَالَ: أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ هكَذَا، وَهؤلاَءِ يُرِيدُونِي عَلَى أَنْ أَقْرَأَ ﴿وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالأُنْثَى﴾ وَاللهِ لاَ أُتَابِعُهُمْ

472- İbrâhîm en-Nahaî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Mesud'un arkadaşları Ebud-Derdâ'nın bulunduğu Şam'a geldiler. Ebud-Derdâ onların yanına geldi ve şöyle dedi:

- İçinizden hanginiz Abdullah ibnu Mesud'un kıraati üzere okuyor?

Biz de:

- Hepimiz O'nun kıratı üzere okuyoruz, dedik.

- Hanginiz ezber bakımından güçlüdür?

Arkadaşları Alkame'yi işaret ettiler. Ebud-Derda şöyle dedi:

- İbnu Mesud'dan ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى﴾ âyetini nasıl okurken işittin?

Alkame şöyle dedi:

---

76 Yani Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu âyeti (ذ) harfi yerine (د) harfi olarak okumuştur.

– ﴿وَالذَّكَرِ وَالْأُنْثَى﴾ şeklinde okurken işittim.

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bu şekilde okurken işittiğime dair ben şehadet ederim. Şam ehli ise benden bu âyeti ﴿وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى﴾ şeklinde okumamı istiyorlar. Vallahi ben onlara bu konuda uymuyo-rum.

الأوقات التي نهى عن الصلاة فيها

Namaz Kılınması Mekruh Olan Vakitler Babı

٤٧٣ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: شَهِدَ عِنْدِي رِجَالٌ مَرْضِيُّونَ وَأَرْضَاهُمْ عِنْدِي عُمَرُ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنِ الصَّلاَةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَشْرُقَ الشَّمْسُ، وَبَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ.

473- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Doğruluklarında ve dinlerinde şüphe olmayan kimseler –ki benim yanımda Ömer, onların içinde en doğru olanı ve dininden asla şüphe edilmeyenidir.- bana şöyle haber verdiler: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem güneş doğana kadar sabah namazından sonra ve güneş batana kadar da ikindi namazından sonra namaz kılmayı yasakladı.

٤٧٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ صَلاَةَ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَرْتَفِعَ الشَّمْسُ، وَلاَ صَلاَةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغِيبَ الشَّمْسُ

474- Ebu Said el-Hudri'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Güneş yükselene kadar sabah namazından sonra ve güneş batana kadar ikindi namazından sonra namaz kılmayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1188, 1197, 1864, 1993, 1995)

٤٧٥ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَحَرَّوْا بِصَلاَتِكُمْ طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلاَ غُرُوبَهَا

475- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Güneşin bir kısmı doğduğunda, güneş yükselene kadar namazı gecik-

tirin. Güneşin bir kısmı battığında, güneş tamamen batıncaya kadar namazı geciktirin."

٤٧٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا طَلَعَ حَاجِبُ الشَّمْسِ فَدَعُوا الصَّلاَةَ حَتَّى تَبْرُزَ، وَإِذَا غَابَ حَاجِبُ الشَّمْسِ فَدَعُوا الصَّلاَةَ حَتَّى تَغِيبَ

476- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Güneşin bir kısmı doğduğunda, güneş yükselene kadar namazı geciktirin. Güneşin bir kısmı battığında, güneş tamamen batıncaya kadar namazı geciktirin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 583, 3272)

معرفة الركعتين اللتين كان يصليهما النبي صلى الله عليه وسلم بعد العصر

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in İkindiden Sonra Kılmakta Olduğu İki Rekât Namazı TanımaBabı

٤٧٧ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ كُرَيْبٍ، أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ، وَالْمِسْوَرَ بْنَ مَخْرَمَةَ، وَعَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ أَزْهَرَ أَرْسَلُوهُ إِلَى عَائِشَةَ، فَقَالُوا: اقْرأْ عَلَيْهَا السَّلاَمَ مِنَّا جَمِيعًا، وَسَلْهَا عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ صَلاَةِ الْعَصْرِ، وَقُلْ لَهَا: إِنَّا أُخْبِرْنَا أَنَّك تُصَلِّينَهُمَا، وَقَدْ بَلَغَنَا أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَهَى عَنْهُمَا وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: وَكُنْتُ أَضْرِبُ النَّاسَ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّاب عَنْهُمَا قَالَ كُرَيْبٌ: فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ، فَبَلَّغْتُهَا مَا أَرْسَلُونِي؛ فَقَالَتْ: سَلْ أُمَّ سَلَمَةَ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِمْ فَأَخْبَرْتُهُمْ بِقَوْلِهَا، فَرَدُّونِي إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ بِمِثْلِ مَا أَرْسَلُونِي بِهِ إِلَى عَائِشَةَ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَنْهَى عَنْهَا ثُمَّ رَأَيْتُهُ يُصَلِّيهِمَا حِينَ صَلَّى الْعَصْرَ، ثُمَّ دَخَلَ وَعِنْدِي نِسْوَةٌ مِنْ بَنِي حَرَام مِنَ الأَنْصَار، فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ الْجَارِيَةَ، فَقُلْتُ قُومِي بِجَنْبِهِ، قُولِي لَهُ: تَقُولُ لَكَ أُمُّ سَلَمَةَ يَا رَسُولَ اللهِ سَمِعْتُكَ تَنْهَى عَنْ هَاتَيْنِ وَأَرَاكَ تُصَلِّيهِمَا فَإِنْ أَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَأْخِرِي عَنْهُ فَفَعَلَت الْجَارِيَةُ، فَأَشَارَ بِيَدِهِ فَاسْتَأْخَرَتْ عَنْهُ فَلَمَّا انْصَرَفَ، قَالَ: يَا بِنْتَ أَبِي أُمَيَّةَ سَأَلْتِ عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ، وَإِنَّهُ أَتَانِي نَاسٌ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ فَشَغَلُونِي عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ، فَهُمَا هَاتَانِ

477- Kureyb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Abbas, Misver ibnu Mahreme ve Abdurrahman ibnu Ezher O'nu Kureyb'i Aişe'ye -Allah onlardan razı olsun- gönderip dediler ki: O'na hepimizden selam söyle ve O'na ikindi namazından sonra kılınan iki rekât namazdan sor ve O'na de ki: Biz, senin bu namazı kıldığını haber aldık. Bize Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin bundan yasakladığı ulaştı. İbnu Abbas dedi ki: Ben, Ömer ibnul- Hattab ile beraber böyle ikindiden sonra iki rekât namaz kılanları döverdim. Kureyb dedi ki: Aişe'nin yanına gittim ve beni görevlendirdikleri şeyleri Ummu Seleme'ye sor, dedi. Onların yanına geri dönüp Aişe'nin sözünü haber verdim. Aişe'ye görevlendirdikleri şeyleri Ummu Seleme'ye sormam için beni O'na gönderdiler. Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin bundan yasakladığını işittim. Sonra da O'nu ikindi namazını kılıp evime girdiğinde kıldığını gördüm. O esnada yanımda Ensar'dan Haram oğullarından kadınlar vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına bir câriyeyi gönderip ona dedim ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında durup O'na de ki: Ummu Seleme sana diyor ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Sen ikindi namazından sonra kılınan iki rekâtlık namazı kılmayı yasaklıyorsun, ancak ben seni bunu kılarken görüyorum. Bundan sonra sana eliyle işâret ederse O'ndan uzaklaş. Câriye bu söyleneni yaptı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona eliyle işâret etti. Câriye de O'ndan uzaklaştı. Namazını bitirdikten sonra kılınan iki rekâtlık namazdan sordun. Abdul-Kays'tan bir heyet bana geldi ve beni öğle namazından sonra kıldığım iki rekâtlık namazdan beni meşgul ettiler. İşte bu iki rekât olarak kıldığım namaz; o kıldığım öğle namazının ardından kılınan iki rekâtlık namazdır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4370)

٤٧٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: رَكْعَتَانِ لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدَعُهُمَا سِرًّا وَلاَ عَلاَنِيَةً؛ رَكْعَتَانِ قَبْلَ صَلاَةِ الصُّبْحِ، وَرَكْعَتَانِ بَعْدَ الْعَصْرِ

478- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İki namaz vardır ki, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem bunları gizlide de açıkda da terketmezdi. Sabah namazından önceki iki rekât namaz ve ikindi namazından sonra ki iki rekât namaz.

استحباب ركعتين قبل صلاة المغرب

Akşam Namazından Önce İki Rekât Nafile Kılmanın Müstehap Oluşu Babı

٤٧٩ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ الْمُؤَذِّنُ إِذَا أَذَّنَ، قَامَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ

النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَبْتَدِرُونَ السَّوَارِيَ حَتَّى يَخْرُجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَهُمْ كَذلِكَ يُصَلُّونَ الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْمَغْرِبِ، وَلَمْ يَكُنْ بَيْنَ الأَذَانِ وَالإِقَامَةِ شَيْءٌ

479- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Müezzin, (akşam namazı için) ezan okuduğunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin ashabından bazı kimseler kalkıp, mescidin direklerine doğru dururlar ve akşam namazının farzından önce iki rekât namaz kılarlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem evinden mescide çıktığında onları bu halde bulurdu. Ezanla kamet arasında fazla bir vakit olmazdı.

بين كل أذانين صلاة

Ezan İle Kamet Arasında Namaz

٤٨٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلاَةٌ، بَيْنَ كُلِّ أَذَانَيْنِ صَلاَةٌ ثُمَّ قَالَ فِي الثَّالِثَةِ: لِمَنْ شَاءَ

480- Abdullah ibnu Muğaffel'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her ezanla kamet arasında (nafile) namaz vardır. Her ezanla kamet arasında (nafile) namaz vardır." Üçüncü de "dileyen kimse için" buyurdu. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 627)

صلاة الخوف

Korku Namazı Babı

٤٨١ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَلَّى بِإِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ، وَالطَّائِفَةُ الأُخْرَى مُوَاجِهَةَ الْعَدُوِّ، ثُمَّ انْصَرَفُوا، فَقَامُوا فِي مَقَامِ أَصْحَابِهِمْ، فَجَاءَ أُولئِكَ فَصَلَّى بِهِمْ رَكْعَةً، ثُمَّ سَلَّمَ عَلَيْهِمْ، ثُمَّ قَامَ هؤُلاَءِ فَقَضَوْا رَكْعَتَهُمْ، وَقَامَ هؤُلاَءِ فَقَضَوْا رَكْعَتَهُمْ

481- Salim ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere korku namazı kıldırmak üzere namaza durdu. Bizden bir gurup O'nunla beraber namaza durdu. Bir gurup da düşmana karşı saldırıya geçti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve

sellem kendisiyle beraber olanlarla rükû etti ve iki kere secde etti. Sonra namaz kılmayan gurubun gelip namaz kılmaları için namazdan ayrıldılar. Onlar geldiler ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem rükû etti ve iki kere secde etti ve sonra da selam verdi. Onlardan her biri namazlarını kılıp kendi hallerinde rükû ve iki kere secde etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 942, 4133)

٤٨٢ – حديث سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ، قَالَ: يَقُومُ الإِمَامُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، وَطَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَهُ، وَطَائِفَةٌ مِنْ قِبَلِ الْعَدُوِّ، وُجُوهُهُمْ إِلَى الْعَدُوِّ، فَيُصَلِّي بِالَّذِينَ مَعَهُ رَكْعَةً، ثُمَّ يَقُومُونَ فَيَرْكَعُونَ لأَنْفُسِهِمْ رَكْعَةً، وَيَسْجُدُونَ سَجْدَتَيْنِ فِي مَكَانِهِمْ، ثُمَّ يَذْهَبُ هؤلاَءِ إِلَى مَقَامِ أُولئِكَ فَيَرْكَعُ بِهِمْ رَكْعَةً، فَلَهُ ثِنْتَانِ، ثُمَّ يَرْكَعُونَ وَيَسْجُدُونَ سَجْدَتَيْنِ

482- Sehl ibnu Ebî Hasme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İmâm korku namazında kıbleye yönelik olarak namaza durur. Ordunun bir kısmı da imamla beraber namaza durur. Ordunun diğer gurubu da düşmana karşı durur. İmâm beraberindekilerle bir rekat kılar. Sonra bunlar ayağa kalkar, kendi başlarına bir rekat kılar ve oldukları yerde iki secde yaparlar. Sonra bu namazı kılmış olanlar, düşman tarafında bulunan kimselerin yerine gider, düşman cihetinde bulunanlar da imamın yanına gelirler. İmam onlarla beraber bir rekat kılar. Böylece imam iki rekat namaz kılmış olur. Sonra bu yeni gelenler kendi başlarına rükû yapar ve iki secde ederler.[77]

٤٨٣ – حديث خَوَّاتِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ خَوَّاتٍ عَمَّنْ شَهِدَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ ذَاتِ الرِّقَاعِ صَلَّى صَلاَةَ الْخَوْفِ؛ أَنَّ طَائِفَةً صَفَّتْ مَعَهُ، وَطَائِفَةٌ وُجَاهَ الْعَدُوِّ، فَصَلَّى بِالَّتِي مَعَهُ رَكْعَةً، ثُمَّ ثَبَتَ قَائمًا، وَأَتَمُّوا لأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ انْصَرَفُوا فَصَفُّوا وُجَاهَ الْعَدُوِّ، وَجَاءَتِ الطَّائِفَةُ الأُخْرَى فَصَلَّى بِهِمِ الرَّكْعَةَ الَّتِي بَقِيَتْ مِنْ صَلاَتِهِ، ثُمَّ ثَبَتَ جَالِسًا وَأَتَمُّوا لأَنْفُسِهِمْ، ثُمَّ سَلَّمَ بِهِمْ

483- Salih ibnu Havvât -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Zâtur-Rikâ' savaşına katılmış ve O'nunla korku namazı kılmıştır. Ordunun bir kısmı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber namaza durup saf tuttular. Ordunun diğer kısmı ise yüzlerini düşmana dönerek savunma yapmışlardır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisiyle beraber bulunanlarla bir

---

77 Daha önce namaz bahsinde açıklamıştık.

rekat kıldı. Sonra kendisi ayakta sabit durdu. Kendisiyle bir rekat kılanlar, kendi başlarına diğer bir rekat daha kılarak namazlarını tamamladılar. Sonra namazdan ayrıldılar ve düşmana karşı durdular. Namaz kılmayan diğer gurup geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin arkasında namazda saf tuttular ve geri kalan bir rekat namazını O'nunla birlikte kıldılar. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tahiyyâtta oturdu, namazdan çıkmayıp oturmakta devam etti. Cemâat de bir rekat kendi başlarına kılıp tamamladılar. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunlarla beraber selâm verdi.

٤٨٤ – حديث جَابِرٍ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِذَاتِ الرِّقَاعِ، فَإِذَا أَتَيْنَا عَلَى شَجَرَةٍ ظَلِيلَةٍ تَرَكْنَاهَا لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَجَاءَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَسَيْفُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مُعَلَّقٌ بِالشَّجَرَةِ، فَاخْتَرَطَهُ، فَقَالَ: تَخَافُنِي قَالَ: لاَ قَالَ: فَمَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي قَالَ: اللهُ فَتَهَدَّدَهُ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، فَصَلَّى بِطَائِفَةٍ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ تَأَخَّرُوا، وَصَلَّى بِالطَّائِفَةِ الأُخْرَى رَكْعَتَيْنِ؛ وَكَانَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَرْبَعٌ، وَلِلْقَوْمِ رَكْعَتَانِ

484- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Zâtur-Rikâ' savaşına katıldık. Gölgeli bir ağaç altına geldiğimiz zaman bizler o gölgeli ağacı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gölgelenmesi için O'na bıraktık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kılıcı ağaçta asılı iken, müşriklerden bir adam geldi ve kılıcı kınından çıkararak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Benden korkuyor musun? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona:

"Hayır korkmuyorum" diye cevap verdi. Bedevî: Şimdi benim seni öldürmeme kim engel olabilir? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

"Allah korur" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabeleri o bedeviyi tehdit edip korkuttular. Bu olayın akabinde namaz için kamet getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem orduyu ikiye böldü. Birinci gurup Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin arkasında iki rekat kıldılar ve geri çekildiler. İkinci gurup gelip onlarda iki rekat kıldılar. Böylelikle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dört rekat, ashabı ise iki rekat namaz kılmış oldular.[78]

78 Ebu Zubeyr'in Cabir'den rivayeti gösteriyor ki bu ikisi farklı olaylardır.

٤٨٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْجُمُعَةَ فَلْيَغْتَسِلْ

485- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz Cuma namazına geldiğinde gusletsin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 894, 919)

٤٨٦ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ بَيْنَمَا هُوَ قَائِمٌ فِي الْخُطْبَةِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِذْ دَخَلَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ الأَوَّلِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَنَادَاهُ عُمَرُ: أَيَّةُ سَاعَةٍ هذِهِ قَالَ: إِنِّي شُغِلْتُ فَلَمْ أَنْقَلِبْ إِلَى أَهْلِي حَتَّى سَمِعْتُ التَّأْذِينَ، فَلَمْ أَزِدْ عَلَى أَنْ تَوَضَّأْتُ فَقَالَ: وَالْوُضُوءُ أَيْضًا وَقَدْ عَلِمتَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَأْمُرُ بِالْغُسْلِ

486- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul Hattâb, Cuma günü hutbe verirken, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin ashabından ilk muhacirlerden bir adam mescide girdi. Ömer ona şöyle seslendi:

"Namaza bu gecikmede neyin nesi? Adam dedi ki:

Ben meşgul idim. Ailemin yanına geldiğimde ezanı işittim ve sadece abdest alıp gelebildim. Ömer dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gusletmeyi emrettiğini bildiğin halde, sadece abdest alıp mı geldin?

وجوب غسل الجمعة على كل بالغ من الرجال وبيان ما أمروا به

Erkeklerden Her Akıl Baliğ Olana Cuma Günü Gusul Etmenin Vacip Olması Ve Kendilerine Emrolunan Şeyin Beyanı Babı

٤٨٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ

487- Ebu Said el Hudri'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Buluğa girmiş her erkeğin Cuma günü gusletmesi vâcibtir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 879, 880, 895)

٤٨٨ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: كَانَ النَّاسُ يَنْتَابُونَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ مَنَازِلِهِمْ وَالْعَوَالِي، فَيَأْتُونَ فِي الْغُبَارِ، يُصِيبُهُمُ الْغُبَارُ وَالْعَرَقُ، فَيَخْرُجُ مِنْهُمُ الْعَرَقَ فَأَتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِنْسَانٌ مِنْهُمْ وَهُوَ عِنْدِي، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَوْ أَنَّكُمْ تَطَهَّرْتُمْ لِيَوْمِكُمْ هذَا

488- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İnsanlar Cuma günleri evlerinden ve Avâli bölgesinden (ki burası Medine'ye dört milden daha fazla bir mesafededir.) toprakta üstlerine toz ve ter bulaşmış bir şekilde gelirdi. Onlardan ter çıkar bir halde olanlardan biri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanındayken geldi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler bu gününüzde temizlenseniz."

٤٨٩ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّاسُ مَهَنَةَ أَنْفُسِهِمْ، وَكَانُوا إِذَا رَاحُوا إِلَى الْجُمُعَةِ رَاحُوا فِي هَيْئَتِهِمْ، فَقِيلَ لَهُمْ لَوِ اغْتَسَلْتُمْ

489- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı kendi işlerini kendileri görürlerdi. Cuma namazına gittiklerinde o halde iken, ter koktukları halde yani iş elbiseleriyle, toz ve ter içerisinde giderlerdi. Onlara, yıkansanız, denildi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2071)

الطيب والسواك يوم الجمعة

Cuma Günü Koku Sürünmek Ve Misvak Kullanmak Babı

٤٩٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، قَالَ: أَشْهَدُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْغُسْلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَأَنْ يَسْتَنَّ، وَأَنْ يَمَسَّ طِيبًا، إِنْ وَجَدَ

490- Ebu Said'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cuma günü gusletmek, misvak kullanmak ve şayet bulabilirse koku sürünmesi her bûlüğ çağına giren kimsenin üzerine vâcibtir."

٤٩١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ ذَكَرَ قَوْلَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي الْغُسْلِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقُلْتُ لاِبْنِ عَبَّاسٍ: أَيَمَسُّ طيبًا أو دُهْنًا إِنْ كَانَ عِنْدَ أَهْلِهِ فَقَالَ: لاَ أَعْلَمُهُ

491- Tavus'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- O Cuma günü gusletmek konusunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin sözünü zikretti. İbnu Abbas'a dedim ki: Bir kimse şayet ailesinin yanında ise koku sürünüyorsa saçını yağlar mı? İbnu Abbas bunu bilmiyorum, demiştir.

٤٩٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ

492- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her Müslüman her yedi günde bir gün gusletmesi, Allah azze ve celle'nin onun üzerindeki hakkıdır."

٤٩٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنِ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غُسْلَ الْجَنَابَةِ ثُمَّ رَاحَ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّالِثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ دَجَاجَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الْخَامِسَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَيْضَةً، فَإِذَا خَرَجَ الإِمَامُ حَضَرَتِ الْمَلاَئِكَةُ يَسْتَمِعُونَ الذِّكْرَ

493- Ebu Hureyre'den,-Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Cuma günü cünüplük guslü gibi gusleder sonra da mescide erkence giderse bir deve kesip Allah'a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. İkinci saatte giderse bir sığır kesip Allah'a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Üçüncü saatte giderse bir boynuzlu koç kesip Allah'a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Dördüncü saatte giden bir tavuk kesip Allah'a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. Beşinci saatte giderse bir yumurtayı Allah'a yaklaşmak için tasadduk etmiş gibi olur. İmam hutbe vermek için minbere çıktığında melekler orada hazır bulunup, hutbeyi dinler.

في الإنصات يوم الجمعة في الخطبة

Cuma Günü Hutbe Esnasında Susmak Gerektiği Babı

٤٩٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَنْصِتْ، وَالإِمَامُ يَخْطُبُ، فَقَدْ لَغَوْتَ

494- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" Cuma günü imam hutbe verirken konuşan birine " sus " dersen, boş söz konuşmuş olur."

في الساعة التي في يوم الجمعة

Cuma Günündeki İcabet Saati Babı

٤٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: فيهِ سَاعَةٌ لاَ يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي، يَسْأَلُ اللهَ تَعَالَى شَيْئًا إِلاَّ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ بِيَدِهِ يُقَلِّلُهَا

495- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma gününden bahsedip şöyle buyurdu: " Cuma gününde öyle bir vakit vardır ki, Müslüman bir kul, o vakte namaz kılar ve dua eder bir şekilde rast gelirse Allah, ona istediğini verir. " Bunu derken o vaktin az bir zaman zarfı olduğunu göstermek için eliyle işaret etti.[79] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5294 ve 6400)

هداية هذه الأمة ليوم الجمعة

Bu Ümmetin Cuma Gününe Hidayet Buyrulması Babı

٤٩٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: نَحْنُ الآخِرُونَ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، بَيْدَ كُلُّ أُمَّةٍ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِنَا، وَأُوتِينَا مِنْ بَعْدِهِمْ؛ فَهذَا الْيَوْمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ؛ فَغَدًا لِلْيَهُودِ، وَبَعْدَ غَدٍ لِلنَّصَارَى

---

79 Muslim de gelen Ebu Hureyre rivayetinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: « O, az bir vakittir. « buyurmuştur.

496- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bizler dünyada zaman olarak sonradan gelenleriz, kıyamet günü ise öne geçenleriz. (Yani Muhammed ümmeti diğer ümmetlere nazaran dünyada sonra gelenler olsa da ahirette öne geçenlerdir: İlk haşrolunacak, ilk hesaba çekilecek olanlardır.) (Yahudi ve Hıristiyanlara) Bizden önce kitap (Tevrat ve İncil) verildi. Sonra bu (Cuma günü) onların üzerine farz kılındı. Ancak onlar bu hususta ihtilaf ettiler. Allah o günü bize verdi. İnsanlar bu konuda bize tabidirler. Yahudiler yarın (Cumartesi), Hıristiyanlara ise yarından sonra (Pazar günü) onlara verildi.

صلاة الجمعة حين تزول الشمس

Cuma Namazının Güneş Zevale Erdiği Zaman Kılınması Babı

٤٩٧ – حديث سَهْلٍ، قَالَ: مَا كُنَّا نَقِيلُ وَلاَ نَتَغَدَّى إِلاَّ بَعْدَ الْجُمُعَةِ

497- Sehl ibnu Sa'd'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Cuma namazını kılmadan önce ne kaylule yapar, (öğle uykusuna yatar) ne de öğle yemeği yerdik.

٤٩٨ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الْجُمُعَةَ ثُمَّ نَنْصَرِفُ وَلَيْسَ لِلْحِيطَانِ ظِلٌّ نَسْتَظِلُّ فِيهِ

498- İ'yâs ibnu Seleme ibnu Ekva' -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ağaç altında beyat edenlerden birisi olan babam Seleme ibnu Ekva' dedi ki: Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Cuma namazı kılardık. Dönüşte duvarların, kendisinde gölgelenebileceğimiz bir gölgesi olmazdı.

ذكر الخطبتين قبل الصلاة وما فيهما من الجلسة

Cuma Namazından Önce İki Hutbe Okunduğu Ve Bunlardaki Oturuşu Beyan Babı

٤٩٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ قَائمًا، ثُمَّ

يَقْعُدُ، ثُمَّ يَقُومُ، كَمَا تَفْعَلُونَ الآنَ

499- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem tıpkı sizin şu an yaptığınız gibi, ayakta hutbe verir, sonra oturur sonra ayağa kalkardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 928)

في قوله تعالى: (وإذا رأوا تجارة أو لهوا انفضوا إليها وتركوك قائما)

Allah Azze ve Celle'nin Onlar, Bir Ticaret Veya Eğlence Gördükleri Vakit Ona Doğru Koştular da Seni Ayakta Bıraktılar Ayeti Babı

٥٠٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ نُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِذْ أَقْبَلَتْ عيرٌ تَحْمِلُ طَعَامًا، فَالْتَفَتُوا إِلَيْهَا، حَتَّى مَا بَقِيَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِلاَّ اثْنَا عَشَرَ رَجُلاً، فَنَزَلَتْ هذِهِ الآيَةُ (وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا)

500- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile (Cuma namazı) kılarken (yani O hutbede iken) gıda malzemeleri taşıyan bir kervan geldi. İnsanlar namazı bırakıp kervanın yanına gittiler. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında sdece on iki kişi kaldı. Bunun üzerine Cuma suresinin on birinci âyeti nâzil oldu: **"Bir ticaret , yahut bir eğlence görünce, ayrılıp ona gitmişler ve seni ayakta bırakmışlardı."**

تخفيف الصلاة والخطبة

Namazı ve Hutbeyi Hafif Tutma

٥٠١ – حديث يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ عَلَى الْمِنْبَرِ (وَنَادَوْا يَا مَالِكُ)

501- Yalâ ibnu Umeyye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi minber üzerinde şu ayeti okurken işittim: «Cehennem ehli, cehennem bekçisine şöyle seslenirler: Ey Mâlik! Rabbın bizim hakkımızdaki hükmünü versin. O da der ki: "Siz burada kalacaksınız."» (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3266, 4819)

التحية والإمام يخطب

İmam Hutbede İken Mescid Namazı Kılma

٥٠٢ – حديث جَابِرٍ قَالَ: دَخَلَ رَجُلٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ فَقَالَ: أَصَلَّيْتَ قَالَ: لاَ، قَالَ: فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ

502- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir adam mescide girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na: "Namaz kıldın mı? diye sordu. Adam, hayır, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "İki rekat namaz kıl" buyurdu.

٥٠٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ يَخْطُبُ: إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ وَالإِمَامُ يَخْطُبُ أَوْ قَدْ خَرَجَ فَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ

503- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbesinde şöyle buyurdu: "Sizden biriniz imam hutbe verirken veya minbere çıkmışken mescide gelirse iki rekât namaz kılsın."

ما يقرأ في يوم الجمعة

Cuma Günü Okunacak Sureler

٥٠٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقْرَأُ فِي الْجُمُعَةِ، فِي صَلاَةِ الْفَجْرِ، آلَم تَنْزِيلُ، السَّجْدَةَ، وَ هَلْ أَتَى عَلَى الإِنْسَانِ

504- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü sabah namazında, secde ve insan surelerini okurdu.

كتاب صلاة العيدين

Bayram Namazı

٥٠٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: شَهِدْتُ الْفِطْرَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ يُصَلُّونَهَا قَبْلَ الْخُطْبَةِ، ثُمَّ يُخْطَبُ بَعْد خَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم

كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ حِينَ يُجْلِسُ بِيَدِهِ، ثُمَّ أَقْبَلَ يَشُقُّهُمْ، حَتَّى جَاءَ النِّسَاءَ، مَعَهُ بِلاَلٌ فَقَالَ: (يَأَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ) الآيَةَ ثُمَّ قَالَ حِينَ فَرَغَ مِنْهَا: آنْتُنَّ عَلَى ذلِكِ فَقَالَتِ امْرَأَةٌ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ، لَمْ يُجِبْهُ غَيْرُهَا: نَعَمْ قَالَ: فَتَصَدَّقْنَ فَبَسَطَ بِلاَلٌ ثَوْبَهُ، ثُمَّ قَالَ: هَلُمَّ لَكُنَّ فِدَاءً أَبِي وَأُمِّي فَيُلْقِينَ الْفَتَخَ وَالْخَوَاتِيمَ فِي ثَوْبِ بِلاَلٍ

505- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ramazan bayramını Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ın -Allah onlardan razı olsun- arkasında kıldım. Hepsi de bayram namazını hutbeden önce kıldırıyorlardı. Sonra da hutbe verirlerdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin minbere çıkıp insanlara oturmaları için eliyle işâret edişini görür gibiyim. Sonra cemaatin arasından geçip Bilal'le beraber kadınların yanına gitti ve **«Ey Peygamber! Şayet mümin kadınlar sana beyat etmek için geldiklerinde…»** (Mümtehine:12) âyetini okudu. Ayeti bitirdikten sonra şöyle dedi: Sizler de bu beyata hazır mısınız? "Onlardan bir kadın –ondan başkası cevap vermedi- evet, dedi. Hasan, o kadının kim olduğunu bilmiyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Tasadduk edin, sadaka verin." buyurdu. Bilal, elbisesini açıp şöyle dedi: Haydi sadakalarınızı verin. Anam babam sizlere fedâ olsun. Onlar da Bilal'in elbisesine yüzük ve halkalarını attılar.

٥٠٦ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ الْفِطْرِ فَصَلَّى، فَبَدَأَ بِالصَّلاَةِ، ثُمَّ خَطَبَ، فَلَمَّا فَرَغَ نَزَلَ فَأَتَى النِّسَاءَ فَذَكَّرَهُنَّ، وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى يَدِ بِلاَلٍ، وَبِلاَلٌ بَاسِطٌ ثَوْبَهُ، يُلْقِي فِيهِ النِّسَاءُ الصَّدَقَةَ

506- Câbir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan bayramında, bayram namazını kıldırdı. Namazdan sonra hutbe verdi. Hutbeyi bitirdikten sonra minberden inip kadınların yanına gidip onlara nasihat etti. Bu arada Bilal'in elini tutuyordu. Bilal, elbisesini açmış kadınlarda onun içine sadaka olarak (takılarını) atıyorlardı.

٥٠٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالاَ: لَمْ يَكُنْ يُؤَذَّنُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَلاَ يَوْمَ الأَضْحَى

507- İbnu Abbas ve Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah onlardan razı olsun- O ikisi şöyle dediler: Kurban ve Ramazan bayramlarından önce ezan okunmaz.

٥٠٨ – حديث ابْنِ عَبَّاس، أَنَّهُ أَرْسَلَ إِلَى ابْنِ الزُّبَيْرِ فِي أَوَّلِ مَا بُويِعَ لَهُ، إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ يُؤَذَّنُ بِالصَّلاَةِ يَوْمَ الْفِطْرِ، وَإِنَّمَا الْخُطْبَةُ بَعْدَ الصَّلاَةِ

508- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- İbnuz- Zubeyr'e -Allah ondan razı olsun- halifeliğine beyat edildiğinde ibnu Abbas ona bir elçi gönderip şöyle dedi:

Ramazan bayramında bayram için ezan okunmaz Hutbe de ancak bayram namazından sonra verilir.

٥٠٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ: قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرَ، يُصَلُّونَ الْعِيدَيْنِ قَبْلَ الْخُطْبَةِ

509- İbnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Bekir ve Ömer -Allah onlardan razı olsun- iki bayram namazını hutbeden önce kılıyorlardı.

٥١٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: كَانَ رَسُول اللهِ صلى الله عليه وسلم يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ وَالأَضْحى إِلَى الْمُصَلَّى، فَأَوَّلُ شَيْءٍ يَبْدأُ بِهِ الصَّلاَةُ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَيَقُومُ مُقَابِلَ النَّاسِ، وَالنَّاسُ جُلُوسٌ عَلَى صُفُوفِهِمْ، فَيَعِظُهُمْ وَيُوصِيهِمْ وَيَأْمُرُهُمْ، فَإِنْ كَانَ يُرِيدُ أَنْ يَقْطَعَ بَعْثًا، قَطَعَهُ؛ أَوْ يَأْمُرَ بِشَيْءٍ، أَمَرَ بِهِ؛ ثُمَّ يَنْصَرِف قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَلَمْ يَزَلِ النَّاسُ عَلَى ذلِكَ حَتَّى خَرَجْتُ مَعَ مَرْوَانَ، وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ، فِي أَضْحًى أَوْ فِطْرٍ، فَلَمَّا أَتَيْنَا الْمُصَلَّى إِذَا مِنْبَرٌ بَنَاهُ كَثِيرُ بْنُ الصَّلْتِ، فَإِذَا مَرْوَانُ يُرِيدُ أَنْ يَرْتَقِيَهُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ، فَجَبَذْتُ بِثَوْبِهِ، فَجَبَذَنِي، فَارْتَفَعَ فَخَطَبَ قَبْلَ الصَّلاَةِ؛ فَقُلْتُ لَهُ: غَيَّرْتُمْ وَاللهِ فَقَالَ: أَبَا سَعِيدٍ قَدْ ذَهَبَ مَا تَعْلَمُ؛ فَقُلْتُ: مَا أَعْلَمُ، وَاللهِ خَيْرٌ مِمَّا لاَ أَعْلَمُ، فَقَالَ: إِنَّ النَّاسَ لَمْ يَكُونُوا يَجْلِسُونَ لَنَا بَعْدَ الصَّلاَةِ فَجَعَلْتُهَا قَبْلَ الصَّلاَةِ

510- Ebu Said el- Hudri'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurban ve ramazan bayramlarında musallaya çıkardı. Yaptığı ilk şey bayram namazını kıldırmaktı. Namazdan sonra insanlar saflarında oturur oldukları halde kalıp insanlara yüzünü döner ve onlara nasihat eder, uyarılarda bulunur ve bazı emirler verirdi. Herhangi bir yere asker göndermek istediğinde onlara burada emir verir ve sonra ayrılırdı.

Ebu Said dedi ki: Bu durum Medine emiri olan Mervan'a kadar böyle devam etti. Bir keresinde onunla kurban veya ramazan bayramı için musallaya çıktığımızda Kesir ibnus- Salt'ın minber inşa ettiğini gördük. Mervan bayram namazını kıldırmadan önce hutbe için minbere çıkmak istedi. Ben onun elbisesinden çektim. O da beni çekti. Minbere çıkıp bayram namazından önce hutbe verdi. Ona dedim ki: Vallâhi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yaptığı gibi yapmadın. Dedi ki: Ebu Said senin bildiğin geçip gitti. Ben dedim ki: Vallâhi bildiğim şey bilmediğimden daha hayırlıdır. Mervan dedi ki: İnsanlar bayram namazından sonra hutbeyi dinlemek üzere oturmadıkları için ben de hutbeyi namazdan önceye aldım.

ذكر إباحة خروج النساء في العيدين إلى المصلى وشهود الخطبة مفارقات للرجال

Bayramda Kadınların da Musallaya Çıkacağı Ve Hutbe Dinleyeceği

٥١١ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ: أُمِرْنَا أَنْ نُخْرِجَ الْحُيَّضَ، يَوْمَ الْعِيدَيْنِ، وَذَوَاتِ الْخُدُورِ، فَيَشْهَدْنَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَدَعْوَتَهُمْ، وَيَعْتَزِلُ الْحُيَّضُ عَنْ مُصَلاَّهُن قَالَتِ امْرَأَةٌ: يَا رَسُولَ اللهِ إِحْدَانَا لَيْسَ لَهَا جِلْبَابٌ، قَالَ: لِتُلْبِسْهَا صَاحِبَتُهَا مِنْ جِلْبَابِهَا

511- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bayram günlerinde, (bayram namazı için) bakire kızlar ve hayızlı olduğumuz halde (musallaya yani bayram namazı kılınan yere) çıkmakla emrolunduk. Müslümanların cemaatlerinde ve dualarında hazır bulunurlardı. Hayızlı kadınlar ise kadınların namaz kıldıkları yerden uzak dururlardı. Bir kadın dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizden birinin cilbabı yoktur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Arkadaşı kendi cilbablarından birini ona giydirsin."

الرخصة في اللعب الذي لا معصية فيه في أيام العيد

Bayram Günlerinde Oyun

٥١٢ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: دَخَلَ أَبُو بَكْرٍ، وَعِنْدَي جَارِيَتَانِ مِنْ جَوَارِي الأَنْصَارِ، تُغَنِّيَانِ بِمَا تَقَاوَلَتِ الأَنْصَارُ يَوْمَ بُعَاثَ قَالَتْ: وَلَيْسَتَا بِمُغَنِّيَتَيْنِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَمَزَامِيرُ الشَّيْطَانِ فِي بَيْتِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَذلِكَ فِي يَوْمِ عِيدٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّ لِكُلِّ قَوْمٍ عِيدًا وَهذَا عِيدُنَا

512- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımda Ensar'ın cariyelerinden iki cariye Buâs savaşlarında Ensar'ın birbirleri hakkında söyledikleri terennümleri terennüm (kasideleri zikr) ediyorlardı. Ancak bu iki cariye şarkıcı değillerdi. Ebu Bekir dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin evinde şeytan çalgıları mı? Bu bir bayram günüydü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Ebu Bekir! Her kavmin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır.

٥١٣ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ تُغَنِّيَانِ بِغِنَاءِ بُعَاثَ، فَاضْطَجَعَ عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوَّلَ وَجْهَهُ، وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ، فَانْتَهَرَنِي، وَقَالَ: مِزْمَارَةُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: دَعْهُمَا فَلَمَّا غَفَلَ غَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَاوَكَانَ يَوْمَ عِيدٍ يَلْعَبُ فِيهِ السُّودَانُ بِالدَّرَقِ وَالْحِرَابِ، فَإِمَّا سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَإِمَّا قَالَ: تَشْتَهِينَ تَنْظُرِينَ فَقُلْتُ: نَعَمْ فَأَقَامَنِي وَرَاءَهُ، خَدِّي عَلَى خَدِّهِ، وَهُوَ يَقُولُ: دُونَكُمْ يَا بَنِي أَرْفِدَةَ حَتَّى إِذَا مَلِلْتُ قَالَ: حَسْبُكِ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: فَاذْهَبِي

513- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımda, Buâs savaşlarına ait terennümle terennüm (kasideleri zikr) eden iki cariye varken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdi. Yatağın üzerine uzandı ve yüzünü çevirdi. Ebu Bekir girip: Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında şeytan çalgısı mı? diyerek beni azarladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzünü O'na dönüp "Onları bırak" buyurdu. Ebu Bekir'in dikkat etmediği bir esnada o iki cariyeye çıkmaları için işâret ettim, onlar da çıktılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 949, 952, 987, 2907, 3530, 3931)

Yine bir bayram gününde Sudanlılar, kalkan ve mızraklarla gösteri yapıyorlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden onları seyredebilmek için izin istedim. Şöyle buyurdu:

"Bakmak istiyor musun?" Ben, evet dedim. Beni arkasına geçirdi ve yanağımı yanağına getirdi. Şöyle diyordu: "Haydi Erfide oğulları!" Ben bundan sıkılınca: "Yeter mi?" dedi. Ben evet deyince: Öyleyse git, buyurdu.

٥١٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: بَيْنَا الْحَبَشَةُ يَلْعَبُونَ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِحِرَابِهِمْ، دَخَلَ عُمَرُ فَأَهْوَى إِلَى الْحَصَى فَحَصَبَهُمْ بِهَا، فَقَالَ: دَعْهُمْ يَا عُمَرُ

514- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Habeşliler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında kısa mızraklarıyla oyun oynuyorlardı. O esnada içeri Ömer girdi ve yerden çakıl taşları aldı ve onlara atmaya başladı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - "Ey Ömer! Onları serbest bırak!" buyurdu.

كتاب صلاة الاستسقاء

Yağmur Duası Ve Namazı

٥١٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم اسْتَسْقَى فَقَلَبَ رِدَاءَهُ

515- Abdullah ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası yaptı ve ridasını ters çevirdi.

رفع اليدين بالدعاء في الاستسقاء

Yağmur Duasında Elleri Kaldırma

٥١٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لاَ يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ دُعَائِهِ إِلاَّ فِي الاِسْتِسْقَاءِ، وَإِنَّهُ يَرْفَعُ حَتَّى يُرَى بَيَاضُ إِبْطَيْهِ

516- Enes ibnu Mâlik, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yağmur duası dışında hiçbir duasında ellerini kaldırmazdı. O ellerini koltuk altlarının beyazı görünene kadar kaldırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1031, 3565, 6341)

الدعاء في الاستسقاء

Yağmur Namazındaki Dua

٥١٧ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَبَيْنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ، قَامَ أَعْرَابِيٌّ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هَلَكَ الْمَالُ، وَجَاعَ الْعِيَالُ، فَادْعُ اللهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ، وَمَا نَرَى فِي السَّماءِ قَزَعَةً، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا وَضَعَهَا حَتَّى ثَارَ السَّحَابُ أَمْثَالَ الْجِبَالِ ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ عَنْ مِنْبَرِهِ حَتَّى

رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ صلى الله عليه وسلم، فَمُطِرْنَا يَوْمَنَا ذلِكَ، وَمِنَ الْغَدِ، وَبَعْدَ الْغَدِ، وَالَّذِي يَلِيهِ، حَتَّى الْجُمُعَةِ الأُخْرَى فَقَامَ ذلِكَ الأَعْرَابِيُّ، أَوْ قَالَ غَيْرُهُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ تَهَدَّمَ الْبِنَاءُ، وَغَرِقَ الْمَالُ، فَادْعُ اللهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ، فَقَالَ: اللهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلاَ عَلَيْنَا فَمَا يُشِيرُ بِيَدِهِ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ السَّحَابِ إِلاَّ انْفَرَجَتْ وَصَارَتِ الْمَدِينَةُ مِثْلَ الْجَوْبَةِ، وَسَالَ الْوَادِي قَنَاةُ شَهْرًا، وَلَمْ يَجِىءْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلاَّ حَدَّثَ بِالْجَوْدِ

517- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem zamanında kıtlık oldu. Bir keresinde Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü hutbe verirken bir bedevi kalkıp dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Kıtlıktan mallar helâk oldu ve çoluk-çocuk aç kaldı. Bizim için Allah'a dua et (de yağmur indirsin.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırdı. Biz gökyüzünde hiçbir bulut görmüyorduk. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, dağlar misali bulutlar gelinceye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini duadan indirmedi. Sonra yağmur yağana kadar minberden inmedi. Öyleki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sakallarından yağmur damlalarının süzülüp aktığını gördüm. O gün, ertesi gün ve daha ertesi gün ve gelecek cumaya kadar yağmur yağdı.

(Cuma günü yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbe verirken) o bedevi –veya bir diğeri- kalkıp şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Evlerimiz çok yağan yağmurdan dolayı yıkıldı ve mallarımız sular altında kaldı. Allah'a dua et de bu yağmurlar kesilsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ellerini kaldırıp şöyle dua etti:

"Allâhumme havâleynâ ela aleynâ" (Allahım! Üzerimize değil, çevremize yağdır) eliyle işaret ettiği bulutlar hemen dağıldı. Medine'nin üzerinden kaybolup, gökyüzü apaçık oldu. Bir ay boyunca vâdilere yağmur yağdı ve çevre bölgelerden gelen herkes bu yağan bol yağmurdan bahsediyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 932, 933, 1013-1019, 1021, 1029, 1030, 3582, 6093 ve 6342)

التعوذ عند رؤية الريح والغيم، والفرح بالمطر

Rüzgarlı Ve Bulutlu Olunca Allah'a Sığınma

٥١٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، إِذَا رَأَى مَخِيلَةً فِي السَّمَاءِ أَقْبَلَ وَأَدْبَرَ، وَدَخَلَ وَخَرَجَ، وَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ فَإِذَا أَمْطَرَتِ السَّمَاءُ سُرِّيَ عَنْهُ، فَعَرَّفَتْهُ

عَائِشَةُ ذلِكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا أَدْرِي، لَعَلَّهُ كَمَا قَالَ قَوْمٌ (فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ) الآية

518- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gökyüzünde yağmur yağdıracağı sanılan bir bulut gördüğünde ona karşı durur, geri döner ve evin içine girer çıkardı, yüzünün rengi değişirdi. Gökyüzü yağmuru indirince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu endişesi kaybolurdu. Aişe -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu şekilde tedirgin davranmasının sebebini öğrenmek için O'na sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bilmiyorum. Bu tıpkı Âd kavminin dediği gibi bir şeydir: **«Azabın bir bulut halinde vadilerine doğru gelişini görünce de demişlerdi ki: "Bu bize yağmur getiren bir buluttur." Hayır o, acele gelmesini istediğiniz bir şey, içinde acı bir azab bulunan bir rüzgârdır.»** (Ahkâf: 24) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4869)

في ريح الصبا بالدبور

Saba Ve Batı Rüzgarı

٥١٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: نُصِرْتُ بِالصَّبَا وَأُهْلِكَتْ عَادٌ بِالدَّبُورِ

519- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben doğudan esen rüzgârla yardım olundum. Ad kavmi ise batıdan esen daha şiddetli bir rüzgârla helak oldu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3205, 3343, 4105)

صلاة الكسوف

Kusuf Namazı

٥٢٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالنَّاسِ، فَقَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ، ثُمَّ قَامَ فَأَطَالَ الْقِيَامَ، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ الرُّكُوعَ وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ سَجَدَ فَأَطَالَ السُّجُودَ، ثُمَّ فَعَلَ فِي الرَّكْعَةِ الثَّانِيَةِ مِثْلَ مَا فَعَلَ فِي الأُولَى،

ثُمَّ انْصَرَفَ وَقَدِ انْجَلَتِ الشَّمْسُ، فَخَطَبَ النَّاسَ، فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آياتِ اللهِ، لاَ يَنْخَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذلِكَ فَادْعُوا اللهَ وَكَبِّرُوا وَصَلُّوا وَتَصَدَّقُوا ثُمَّ قَالَ: يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ مَا مِنْ أَحَدٍ أَغْيَرُ مِنَ اللهِ أَنْ يَزْنِيَ عَبْدُهُ أَوْ تَزْنِيَ أَمَتُهُ، يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ وَاللهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا

520- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutuldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsanlara namaz kıldırdı. Namaza durdu ve kıyamını uzattı. Sonra rükû etti ve rükûsunu uzattı. Sonra kıyama kalktı ve kıyamını uzattı.- Bu birinci kıyamdan başka idi- Sonra rükû etti ve rükûsunu uzattı. Bu birinci rükûdan başka idi. Sonra secde etti ve secdesini uzattı. Sonra birinci rekâtta yaptığını ikinci rekâtta da aynısını yaptı. Sonra namazdan ayrıldığında güneş tutulması sona ermişti. İnsanlara hutbe verdi. Allah'a hamd edip sena ettikten sonra şöyle buyurdu: "Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatı sebebiyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde Allah'a dua edin, tekbir getirin, namaz kılın ve sadaka verin."

Sonra şöyle buyurdu: "Ey Muhammed ümmeti! Vallahi kadın veya erkek kulunun zina etmesinin karşısında Allah'dan daha kıskanç kimse yoktur. Şayet sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, çok ağlar az gülerdiniz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1046, 1047, 1050, 1056, 1057, 10644066, 1212, 3203,4624, 5221, 6631)

٥٢١ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَخَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ، فَصَفَّ النَّاسُ وَرَاءَهُ، فَكَبَّرَ، فَاقْتَرَأَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قِرَاءَةً طَوِيلَةً، ثُمَّ كَبَّرَ، فَرَكَع رُكوعًا طَوِيلاً، ثُمَّ قَالَ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقَامَ وَلَمْ يَسْجُدْ، وَقَرَأَ قِرَاءَةً طَوِيلَةً، هِيَ أَدْنَى مِنَ الْقِرَاءَةِ الأُولَى، ثُمَّ كَبَّرَ وَرَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلاً، وَهُوَ أَدْنَى مِنَ الرُّكوعِ الأَوَّلِ؛ ثُمَّ قَالَ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ قَالَ فِي الرَّكْعَةِ الآخِرَةِ مِثْلَ ذلِكَ، فَاسْتَكْمَلَ أَرْبَعَ رَكْعَاتٍ فِي أَرْبَعِ سَجَدَاتٍ، وَانْجَلَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَنْصَرِفَ؛ ثُمَّ قَامَ فَأَثْنَى عَلَى اللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: هُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ لاَ يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَافْزَعُوا إِلَى الصَّلاَةِ

521- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hayattayken güneş tutuldu. Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellem mescide çıktı. Arkasında insanlar saf tuttu. Tekbir aldı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kıyamda uzunca Kuran okudu. Sonra Tekbir alıp uzunca rükûda kaldı Sonra "Semiallâhulimen hamide" deyip rükûdan doğruldu, secde etmeyerek kıyamda kaldı ve birinci kıyamdan daha kısa süren bir kıraatla Kuran okudu. Sonra tekbir alıp birinci rükûdan daha kısa süren bir rükû etti. Diğer rekâtta da aynını yaptı. Bu şekilde dört secde ile dört rekât namaz kıldı. Namazı bitirmeden önce güneş tutulması sona erdi. Sonra kalktı ve Allah'a lâyıkıyla senâ edip şöyle buyurdu:

"Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde hemen namaza (kusûf namazına) koşun."

٥٢٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ، فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَرَأَ سُورَةً طَوِيلَةً، ثُمَّ رَكَعَ فَأَطَالَ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ، ثُمَّ اسْتَفْتَحَ بِسُورَةٍ أُخْرَى ثُمَّ رَكَعَ حَتَّى قَضاهَا وَسَجَدَ، ثُمَّ فَعَلَ ذلِكَ فِي الثَّانِيَةِ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذلِكَ فَصَلُّوا حَتَّى يُفْرَجَ عَنْكُمْ لَقَدْ رَأَيْتُ فِي مَقَامِي هذَا كُلَّ شَيْءٍ وُعِدْتُهُ، حَتَّى لَقَدْ رَأَيْتُنِي أُرِيدُ أَنْ آخُذَ قِطْفًا مِنَ الْجَنَّةِ، حِينَ رَأَيْتُمُونَي جَعَلْتُ أَتَقَدَّمُ، وَلَقَدْ رَأَيْتُ جَهَنَّمَ يَحْطِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا، حِينَ رَأَيْتُمُونِي تَأَخَّرْتُ، وَرَأَيْتُ فِيهَا عَمْرَو بْنَ لُحَيٍّ، وَهُوَ الَّذِي سَيَّبَ السَّوَائِبَ

522- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Güneş tutulması meydana geldi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp namaza durdu ve uzunca bir sûre okudu. Sonra rükû etti ve rükûsunu uzattı. Sonra rükûdan doğruldu. Sonra başka bir sûreye başladı. Sonra rükû etti. Rükûdan sonra secde etti. İkinci rekâtta da aynını yaptı. Sonra şöyle buyurdu:

"Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde tutulma alâmetidir. Güneş ve Ay'ın tutulması Allah'ın ayetlerinden iki alâmettir. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde tutulma sona erene kadar namaz kılın. Bu makamımda bana vâdolunan her şeyi gördüm. Beni namazda iken ileriye doğru ilerlediğimi gördüğünde ben cennetten bir salkım üzüm almak istediğimi görmüşümdür. Beni geriye çekilir bir halde gördüğünüzde ise cehennemin bir kısmının bir kısmını yediğini gördüm. Cehennemde Amr ibnu Luhay'ı da gördüm. Bu adam, hayvanları putlara adak olarak salıveren kimsedir.

ذكر عذاب القبر في صلاة الخسوف

Husuf Namazında Kabir Azabının Beyanı

٥٢٣ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ أَنَّ يَهُودِيَّةً جَاءَتْ تَسْأَلُهَا، فَقَالَتْ لَهَا: أَعَاذَكِ اللهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ فَسَأَلَتْ عَائِشَةُ، رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَيُعَذَّبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: عَائِذًا بِاللهِ مِنْ ذلِكَ ثُمَّ رَكِبَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ذَاتَ غَدَاةٍ مَرْكَبًا، فَخَسَفَتِ الشَّمْسُ، فَرَجَعَ ضُحًى، فَمَرَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بَيْنَ ظَهْرَانَي الْحُجَرِ، ثُمَّ قَامَ يُصَلِّي، وَقَامَ النَّاسُ وَرَاءَهُ، فَقَامَ قِيَامًا طَويلاً، ثُمَّ رَكَعَ رُكوعًا طَويلاً، ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكوعًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الرُّكوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَفَعَ فَسَجَدَ، ثُمَّ قَامَ، فَقَامَ قِيَامًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكوعًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الرَّكوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكوعًا طَويلاً، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَفَعَ فَسَجَدَ وَانْصَرَفَ، فَقَالَ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَقُولَ، ثُمَّ أَمَرَهُمْ أَنْ يَتَعَوَّذوا مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

523- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den –Allah ondan razı olsun- Yahudi bir kadın, Aişe'den bir şeyler isteyip O'na dedi ki:

Allah seni kabir azabından korusun. Aişe Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme insanlar kabirlerinde azab olunurlar mı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu: "Kabir azabından Allah'a sığınırım." Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sabah vakti merkebine bindiğinde güneş tutulması meydan geldi. Duhâ (kuşluk) vaktinde geri döndü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarına uğrayarak (mescitte) namaza durdu. İnsanlar da O'nun arkasından namaza durdular. Uzunca kıyamda durdu. Sonra uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında başını rükûdan kaldırıp kıyamda uzun bir şekilde durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra rükûdan doğruldu ve secde etti. Sonra kalktı, birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca rükû etti. Sonra rükûdan doğrulup secde etti. Namazı bitirdikten sonra Allah'ın dilediği kadar konuştu. Sonra ashabına, kabir azabından Allah'a sığınmalarını emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1055, 1282, 6366)

ما عرض على النبي صلى الله عليه وسلم في صلاة الكسوف من أمر الجنة والنار

Kusuf Namazında Cennet Ve Cehennemin Arz Olunması

٥٢٤ – حديث أَسْمَاءَ قَالَتْ: أَتَيْتُ عَائِشَةَ وَهِيَ تُصَلِّي، فَقُلْتُ مَا شَأْنُ النَّاسِ فَأَشَارَتْ إِلَى السَّمَاءِ، فَإِذَا النَّاسُ قِيَامٌ، فَقَالَتْ: سُبْحَانَ اللهِ قُلْتُ: آيَةٌ فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا أَيْ نَعَمْ فَقُمْتُ حَتَّى تَجَلاَّنِي الْغَشْيُ، فَجَعَلْتُ أَصُبُّ عَلَى رَأْسِي الْمَاءَ، فَحَمِدَ اللهَ، عَزَّ وَجَلَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْ شَيْءٍ لَمْ أَكُنْ أُرِيتُهُ إِلاَّ رَأَيْتُهُ فِي مَقَامِي، حَتَّى الْجَنَّةُ وَالنَّارُ، فَأُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّكُمْ تُفْتَنُونَ فِي قُبُورِكُمْ مِثْلَ أَوْ قَرِيبَ (قَالَ الرَّاوِي: لاَ أَدْرِي أَيَّ ذلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ) مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ، يُقَالُ مَا عِلْمُكَ بِهذَا الرَّجُلِ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ أَوِ الْمُوقِنُ (لاَ أَدْرِي بِأَيِّهِمَا قَالَتْ أَسْمَاءُ) فَيَقُولُ هُوَ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ، جَاءَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى، فَأَجَبْنَا وَاتَّبَعْنَا، هُوَ مُحَمَّدٌ (ثَلاَثًا)؛ فَيُقَالُ: نَمْ صَالِحًا، قَدْ عَلِمْنَا إِنْ كُنْتَ لَمُوقِنًا بِهِ؛ وَأَمَّا الْمُنَافِقُ أَوِ الْمُرْتَابُ (لاَ أَدْرِي أَيَّ ذلِكَ قَالَتْ أَسْمَاءُ) فَيَقُولُ: لاَ أَدْرِي، سَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ شَيْئًا فَقُلْتُهُ

524-Hişam, Fatıma bintu Munzir'den, O'da Ebu Bekir'in kızı Esma'dan bildirdi. Şöyle dedi:

Aişe'nin evine geldim. O namaz kılıyordu. Dedim ki: Bu insanlar neden koşuşturup duruyorlar? Aişe (başıyla veya eliyle) gökyüzüne işaret etti. (Sanki O Aişe'nin odasından mescittekilere baktı ve onları küsuf yani güneş tutulması) namazı kıldıklarını gördü. Aişe işaret ederek "Subhanallah" dedi. Dedim ki: Bu bir alamet mi, işaret mi? Başıyla (evet manasında) işaret etti. Bende kalkıp namaza durdum. Hatta bana baygınlık geldi ve ben kafama su dökmeye başladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem namazdan sonra minbere çıkarak Allah Azze ve Celle'ye hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Bana gösterilmemiş hiçbir şey yoktur ki, makamımda onu görmemiş olayım hatta cennet ve cehennem bile bana gösterildi. Sizlerin kabirlerinizde Mesih Deccal'ın fitnesine yakın yahut onun benzeri bir fitneyle imtihan olunacağınız bana vahyolundu. -Esma'nın bu iki sözden hangisini dediğini bilmiyorum. - (Kabirde) ona denilir ki: Bu adam hakkında ki bilgin nedir? (Bu adam hakkında ne bilirsin?) Mümine gelince yahut yakin ilme sahip kimseye gelince – Esma'nın bu ikisinden hangisini dediğini bilmiyorum.- O der ki: O, Allah'ın Rasûlü Muhammed'dir. Bize apaçık deliller ve hidayetle geldi. Bizde O'na icabet ettik ve O'na tabii olduk. O Muhammed'dir. Bu üç kere

tekrarlanır. O'na denilir ki: Yerinde rahatça uyu. Biz senin O'na inandığını bildik. Münafığa veya kalbinde şüphesi olan kimseye gelince - Esma'nın bu ikisinden hangisini dediğini bilmiyorum. (Kendisine Muhammed'den sorulunca): Bilmiyorum insanların onun hakkında bir şey dediklerini işittim, bende onu söyledim, cevabını verir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 184, 922, 1053, 1054, 1061, 1235, 1373, 2519, 1520, 7287)

٥٢٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: انْخَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَصَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلاً نَحْوًا مِنْ قِرَاءَةِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ؛ ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلاً، ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ ركوعًا طَوِيلاً وَهُوَ دُونَ الرُّكوعِ الأَوَّلِ ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ قَامَ قِيَامًا طَوِيلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكُوعًا طَوِيلاً، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَفَعَ فَقَامَ قِيَامًا طَوِيلاً، وَهُوَ دُونَ الْقِيَامِ الأَوَّلِ، ثُمَّ رَكَعَ رُكوعًا طَوِيلاً، وَهُوَ دُونَ الرُّكُوعِ الأَوَّلِ، ثُمَّ سَجَدَ، ثُمَّ انْصَرَفَ وَقَدْ تَجَلَّتِ الشَّمْسُ، فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ، لاَ يَخْسفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِه، فَإِذَا رَأَيْتُمْ ذلِكَ فَاذْكُرُوا اللهَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ رَأَيْنَاكَ تَنَاوَلْتَ شَيْئًا فِي مَقَامِكَ، ثُمَّ رَأَيْنَاكَ كَعْكَعْتَ؛ فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي رَأَيْتُ الْجَنَّةَ فَتَنَاوَلْتُ عُنْقُودًا، وَلَوْ أَصَبْتُهُ لأَكَلْتُمْ مِنْهُ مَا بَقِيَتِ الدُّنْيَا، وَأُرِيتُ النَّارَ فَلَمْ أَرَ مَنْظَرًا كَالْيَوْمِ قَطُّ أَفْظَعَ، وَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ قَالُوا: بِمَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: بِكُفْرِهِنَّ قِيلَ: يَكْفُرْنَ بِاللهِ قَالَ: يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ، وَيَكْفُرْنَ الإِحْسَانَ، لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ كُلَّهُ، ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ.

525- Abdullah ibn Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulması meydana geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kusuf namazı kıldırdı. Namazda Bakara sûresi okuyacak kadar kıyamda durdu. Sonra uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra başını rükûdan kaldırarak, birinci kıyamın dışında uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir şekilde rükû etti. Sonra secde etti. Sonra birinci kıyamın dışında kıyama kalkıp uzunca kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir süre rükû etti. Sonra kıyama kalkıp birinci kıyamın dışında uzunca bir süre kıyamda durdu. Sonra birinci rükûnun dışında uzunca bir süre rükû etti. Sonra secde etti. Sonra namazdan ayrıldığında güneş tutulması sona ermişti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Güneş ve ay Allah'ın ayetlerinde iki alamettir. Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatıyla güneş ve ay tutulması meydana gelmez. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde Allah'ı zikredin. "Dediler ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Namazda durduğun yerde bir şey olacakmış gibi ellerini uzattığını sonra da geri çekildiğini gördük. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben cenneti gördüm. Orada ki üzüm salkımını almak için elimi uzattım. Şayet onu alabilseydim dünya var olduğu müddetçe ondan yerdiniz. Sonra cehennemi gördüm. Bu günkü gibi daha korkunç bir manzara görmemiştim. Cehennem ehlinin çoğunun da kadınlar olduğunu gördüm. Neden ey Allah'ın Rasûlü diye sordular! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Onların küfürlerinden" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kocalarına nankörlük ederler iyiliğe karşı nankörlük ederler. O kadınlardan birine, ömrün boyunca ihsanda iyilikte bulunsan sonra ona bir kötülüğün dokunsa, ben senden ömrüm boyunca hiçbir hayır görmedim ki! der.

ذكر النداء بصلاة الكسوف، الصلاة جامعة

Kusuf Namazı İçin Çağrı Yapma

٥٢٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: لَمَّا كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نُودِيَ: إِنَّ الصَّلاَةَ جَامِعَةٌ، فَرَكَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم رَكْعَتَيْنِ فِي سَجْدَةٍ، ثُمَّ قَامَ فَرَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فِي سَجْدَةٍ، ثُمَّ جَلَسَ، ثُمَّ جُلِّيَ عَنِ الشَّمْسِ قَالَ: وَقَالَتْ عَائِشَةُ: مَا سَجَدْتُ سُجُودًا قَطُّ كَانَ أَطْوَلَ مِنْهَا

526- Abdullah ibnu Amr'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında güneş tutulduğunda

"Namazda hazır bulunun" (İnnes- salâte câmiatun) diye nida edildi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem (birinci rekâtta) iki rükû ve bir secde etti. Sonra (ikinci rekâta) kalkıp iki kere rükû ve bir kere secde etti. Sonra oturdu. Sonra güneş tutulması sona ermişti.

٥٢٧ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لاَ يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ، وَلكِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَقُومُوا فَصَلُّوا

527- Ebu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanlardan birinin ölümüyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Ancak güneş ve ayın tutulması Allah'ın ayetlerinden bir ayettir. Güneş ve ay tutulmasını gördüğünüzde kalkıp namaz kılın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1057, 3204)

٥٢٨ – حديث أَبِي مُوسَى قَالَ: خَسَفَتِ الشَّمْسُ، فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَزِعًا، يَخْشَى أَنْ تَكُونَ السَّاعَةُ؛ فَأَتَى الْمَسْجِدَ فَصَلّى بِأَطْوَلِ قِيَامٍ وَرُكُوعٍ وَسُجُودٍ رَأَيْتُهُ قَطُّ يَفْعَلُهُ، وَقَالَ: هذِهِ الآيَاتُ الَّتِي يُرْسِلُ اللهُ، لاَ تَكُونُ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، وَلكِنْ يُخَوِّفُ اللهُ بِهِ عِبَادَهُ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئًا مِنْ ذلِكَ فَافْزَعُوا إِلَى ذِكْرِ اللهِ وَدُعَائِهِ وَاسْتِغْفَارِهِ

528- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Güneş tutulması meydana gelmişti. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bunun kıyamet saati olmasından korkarak endişeli bir şekilde ayağa kalktı. Mescid'e geldi ve daha önce yaptığını görmediğim bir şekilde kıyamını, rükûsunu ve secdesini çok uzun tutarak namaz kıldırdı. Sonra şöyle buyurdu: "Allah'ın gönderdiği bu alâmetler ne bir kimsenin ölümü ne de hayatıyla gerçekleşmiştir. Ancak Allah bununla kullarını korkutur. Bundan bir şey gördüğünüzde (yani güneş ve ay tutulması halinde) hemen Allah'ın zikrine, Allah'a dua etmeye ve O'ndan bağışlanma dilemeye koşun."

٥٢٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ كَانَ يُخْبِرُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لاَ يَخْسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ، وَلكِنَّهُمَا آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللهِ، فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا

529- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiç kimsenin ne ölümü ne de hayatı sebebiyle güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Ancak güneş ve ay tutulması Allah'ın ayetlerinden bir ayettir. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde namaz kılın."

٥٣٠ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، قَالَ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ؛ فَقَالَ النَّاسُ: كَسَفَتِ الشَّمْسُ لِمَوْتِ إِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لاَ يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلاَ لِحَيَاتِهِ،

فَإِذَا رَأَيْتُمْ فَصَلُّوا وَادْعُوا اللهَ

530- Muğîra ibnu Şube'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında oğlu İbrahim'in öldüğü gün güneş tutulması oldu. İnsanlar, İbrahim'in ölümü sebebiyle güneş tutuldu, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiç kimsenin ne ölümü nede hayatıyla güneş ve ay tutulması gerçekleşmez. Güneş ve ayın tutulduğunu gördüğünüzde namaz kılın ve Allah' a dua edin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1043, 1060, 6199)

البكاء على الميت

Ölen Kimseye Ağlama

٥٣١ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، قَالَ: أَرْسَلَتِ ابْنَةُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِلَيْهِ، إِنَّ ابْنًا لِي قُبِضَ فَأْتِنَا، فَأَرْسَلَ يُقْرِئُ السَّلاَمَ وَيَقُولُ: إِنَّ للهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَى، وَكُلٌّ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ، تُقْسِمُ عَلَيْهِ لَيَأْتِيَنَّهَا؛ فَقَامَ وَمَعَهُ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ، وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ، وَرِجَالٌ؛ فَرُفِعَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم الصَّبِيُّ وَنَفْسُهُ تَتَقَعْقَعُ كَأَنَّهَا شَنٌّ، فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ فَقَالَ سَعْدٌ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا هذَا فَقَالَ: هذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءُ

531- Usâme ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Zeyneb, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme oğlum öldü, benim yanıma gel diye haber yolladı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona birini gönderip selam yolladı ve şöyle buyurdu: "Veren de alan da Allah'tır. Herkesin ömrü Allah'ın katında belirli bir zamana kadardır. Sabretsin ve sabrının karşılığını Allah'tan beklesin."

Bu defa Zeyneb, muhakkak gelmesi için yemin etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beraberinde Sa'd ibnu Ubâde, Muaz ibnu Cebel, Ubey ibnu Ka'b ve Zeyd ibnu Sâbit ve başkalarıyla Zeyneb'in yanına geldiler. Çocuk Nebi sallallahu aleyhi ve selleme verildi, can çekişmekteydi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gözleri yaşardı. Sa'd dedi ki: Bu gözyaşı da nedir ey Allah'ın Rasûlü? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu, Allah'ın kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. Allah, ancak merhametli kullarına rahmet eder." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1284, 5655, 6602, 6655, 7277, 7448)

٥٣٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: اشْتَكَى سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ شَكْوَى لَهُ، فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَعُودُهُ، مَعَ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ عَوْفٍ، وَسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، وَعَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ، فَوَجَدَهُ فِي غَاشِيَةِ أَهْلِهِ، فَقَالَ: قَدْ قَضَى قَالُوا: لاَ يَا رَسُولَ اللهِ فَبَكَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم؛ فَلَمَّا رَأَى الْقَوْمُ بُكَاءَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بَكَوْا، فَقَالَ: أَلاَ تَسْمَعُونَ، إِنَّ اللهَ لاَ يُعَذِّبُ بِدَمْعِ الْعَيْنِ وَلاَ بِحُزْنِ الْقَلْبِ، وَلكِنْ يُعَذِّبُ بِهذَا وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ أَوْ يَرْحَمُ، وَإِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ

532- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Sa'd ibnu Ubade, zayıflıktan dolayı zayıf düşmüştü. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Abdurrahman ibnu Avf, Sa'd ibnu Ebi Vakkas ve Abdullah ibnu Mesud -Allah ondanlardan razı olsun- ile beraber O'nu ziyarete gelmişti. Evine girdiğinde ailesinin O'nun etrafında toplandıklarını gördü ve yoksa Sa'd öldü mü? diye sordu. Oradakiler, hayır ey Allah'ın Rasûlü, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ağlamaya başladı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ağladığını görünce orada bulunanlar da ağlamaya başladılar. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

" İşitmez misiniz? Muhakkak ki Allah, ölünün üzerine ağlamak veya kalbin hüznüyle azab etmez. –Diline işaret ederek- Ancak bununla azab olunur veya merhamet olunur. Muhakkak ki ölü, ailesinin kendi üzerine (bağıra-çağıra) ağlamasıyla azab olunur."

في الصبر على المصيبة عند أول الصدمة

Sabr İlk Anki Sabırdır

٥٣٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِامْرَأَةٍ تَبْكِي عِنْدَ قَبْرٍ فَقَالَ: اتَّقِي اللهَ وَاصْبِرِي قَالَتْ: إِلَيْكَ عَنِّي، فَإِنَّكَ لَمْ تُصَبْ بِمُصِيبَتِي وَلَمْ تَعْرِفْهُ فَقِيلَ لَهَا: إِنَّهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم؛ فَأَتَتْ بَابَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَلَمْ تَجِدْ عِنْدَهُ بَوَّابِينَ؛ فَقَالَتْ: لَمْ أَعْرِفْكَ فَقَالَ: إِنَّمَا الصَّبْرُ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى

533- Enes ibnu Mâlik'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bir kabrin başında ağlamakta olan bir kadına uğradı ve ona dedi ki: "Allah'tan kork ve sabret" Kadın dedi ki: Benden uzaklaş. Benim başıma gelen bela ve musibet senin başına gelmedi. Ka-

dın, O'nun Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem olduğunu bilmiyordu. Kadına, O'nun Nebi sallallahu aleyhi ve sellem olduğu söylendi. Kadın, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin kapısına geldi ve kapıda kimseyi bulamadı. Ben seni bilemedim (Ey Allah'ın Rasûlü!) dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sabır, ancak musibetin ilk anında gösterilendir."

الميت يعذب ببكاء أهله عليه

Ölen Kimsenin Arkasından, Ailesinin Ağlaması

٥٣٤ – حديث عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْمَيِّتُ يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ

534- Ömer ibnul-Hattâb'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ölü, kendisine bağıra-çağıra ağlanması sebebiyle kabrinde azâb olunur."

٥٣٥ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ أَبِي مُوسى، قَالَ: لَمَّا أُصِيبَ عُمَرُ رضي الله عنه، جَعَلَ صُهَيْبٌ يَقُولُ: وَاأَخَاهْ فَقَالَ عُمَرُ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ الْحَيِّ

535- Ömer ibnul-Hattâb'dan -Allah ondan razı olsun- Ebu Musa, bildirdi. O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- yaralandığında Suheyb, vah kardeşime, demeye başladı. Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin "Muhakkak ki ölü, hayatta olan kimsenin ağlamasıyla azab olunur." dediğini bilmiyor musun?

٥٣٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، وَعُمَرَ، وَعَائِشَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ، قَالَ: تُوُفِّيَتْ ابْنَةٌ لِعُثْمَانَ رضي الله عَنهُ بِمكَّةَ، وَجِئْنَا لِنَشْهَدَهَا، وَحَضَرَهَا ابْنُ عُمَرَ وَابْنُ عَبَّاسٍ، وَإِنِّي لَجَالِسٌ بَيْنَهُمَا (أَوْ قَالَ جَلَسْتُ إِلَى أَحَدِهِمَا ثُمَّ جَاءَ الآخَرُ فَجَلَسَ إِلَى جَنْبِي) فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ، لِعَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ: أَلاَ تَنْهَى عَنِ الْبُكَاءِ فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَدْ كَانَ عُمَرُ رضي الله عنه يَقُولُ بَعْضَ ذلِك ثُمَّ حَدَّثَ، قَالَ: صَدَرْتُ مَعَ عُمَرَ رضي

الله عنه مِنْ مَكَّةَ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ إِذَا هُوَ بِرَكْبٍ تَحْتَ ظِلِّ سَمُرَةٍ، فَقَالَ: اذْهَبْ فَانْظُرْ مَنْ هؤلاءِ الرَّكْبُ؛ قَالَ فَنَظَرْتُ فَإِذَا صُهَيْبٌ، فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: ادْعُهُ لِي، فَرَجَعْتُ إِلَى صُهَيْبٍ، فَقُلْتُ: ارْتَحِلْ فَالْحَقْ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَلَمَّا أُصِيبَ عُمَرُ دَخَلَ صُهَيْبٌ يَبْكِي يَقُولُ: وَاأَخَاهْ وَاصَاحِبَاهْ؛ فَقَالَ عُمَرُ رضي الله عنه: يَا صُهَيْبُ أَتَبْكِي عَلَيَّ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبَعْضِ بُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَلَمَّا مَاتَ عُمَرُ رضي الله عنه ذَكَرْتُ ذلِكَ لِعَائِشَةَ، فَقَالَتْ: رَحِمَ اللهُ عُمَرَ وَاللهِ مَا حَدَّثَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ اللهَ لَيُعَذِّبُ الْمُؤْمِنَ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ؛ وَلكِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ اللهَ لَيَزِيدُ الْكَافِرَ عَذَابًا بِبُكَاءِ أَهْلِهِ عَلَيْهِ وَقَالَتْ: حَسْبُكُمُ الْقُرْآنُ وَلاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرى قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ، عِنْدَ ذلِكَ: وَاللهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى قَالَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ: وَاللهِ مَا قَالَ ابنُ عُمَرَ شَيْئًا

536- Abdullah ibnu Ubeydullah ibnu Ebi Muleyke'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Osman'ın -Allah ondan razı olsun- kızı Mekke'de vefat etti. Bizler de cenazeye katılmak için geldik. İbnu Ömer ve İbnu Abbas -Allah onlardan razı olsun- cenazede hazır bulundular. Ben o ikisinin arasında oturmakdaydım. Veya şöyle dedi: O ikisinden birinin yanına oturdum. Sonra bir başkası gelip benim yanıma oturdu. Abdullah ibnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Amr ibnu Osman'a dedi ki: Ölü üzerine ağlamayı yasaklamıyor musun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki ölü, ailesinin kendisinin üzerine ağlaması sebebiyle azâb olunur." İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer -Allah ondan razı olsun- bu olaydan sonra bu sözü söylemeye başladı. Sonra ibnu Abbas şöyle dedi: Ömer -Allah ondan razı olsun- ile birlikte Mekke den dönüyordum. Mekke ile Medine arasında Beydâ mevkiine geldiğimizde Semure ağacının altında bir kafilenin olduğunu gördük. Ömer dedi ki: Git ve bu kafilenin kimler olduğuna bak. İbnu Abbas dedi ki: Gidip baktım ve Suheyb olduğunu gördüm. Bunu Ömer'e -Allah ondan razı olsun- haber verdim. Ömer dedi ki: Onu bana çağır. Suheyb'in yanına dönüp dedim ki: Müminlerin emrinin yanına git ve O'nunla buluş.

Ömer -Allah ondan razı olsun- (mescitte) hançerle yaralandığında, Suheyb O'nun yanına girip, vah kardeşime vah arkadaşıma diyerek ağlamaya başladı. Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ebu Suheyb! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Muhakkak ki kişi, ailesinin kendisinin üzerine ağlamasından dolayı azab olunur" dediği halde benim için ağlıyor musun? (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1290,1292)

٥٣٧ – حديث عَائِشَةَ وَابْنِ عُمَرَ عَنْ عُرْوَةَ قَالَ: ذُكِرَ عِنْدَ عَائِشَةَ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ رَفَعَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: أَنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ فِي قَبْرِهِ بِبُكَاءِ أَهْلِهِ فَقَالَتْ: وَهَلَ ابْنُ عُمَرَ رَحِمَهُ اللهُ إِنَّمَا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّهُ لَيُعَذَّبُ بِخَطِيئَتِهِ وَذَنْبِهِ، وَإِنَّ أَهْلَهُ لَيَبْكُونَ عَلَيْهِ الآنَ قَالَتْ: وَذَاكَ مِثْلُ قَوْلِهِ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَامَ عَلَى الْقَلِيبِ وَفِيهِ قَتْلَى بَدْرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ لَهُمْ مَا قَالَ: إِنَّهُمْ لَيَسْمَعُونَ مَا أَقُولُ إِنَّمَا قَالَ: إِنَّهُمُ الآنَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّ مَا كُنْتُ أَقُولُ لَهُمْ حَقٌّ ثُمَّ قَرَأَتْ (إِنَّكَ لاَ تُسْمِعُ الْمَوْتَى) وَ (وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ) يَقُولُ حِينَ تَبَوَّءُوا مَقَاعِدَهُمْ مِنَ النَّارِ.

537- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanında, İbnu Ömer'in Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle haber verdiği söylenildi: "Şüphesiz ölü, kabrinde kendi ailesinin ona ağlamasından dolayı azâb edilir"Bunun üzerine Aişe şöyle dedi: O yanılmış. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki ölü, hataları ve günahları sebebiyle azap olunur. Şimdi ise ailesi onun için ağlamaktadırlar.

Âişe -Allah ondan razı olsun- sözüne devam ederek şöyle dedi: Bu, İbnu Ömer'in naklettiği: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, müşriklerin atıldığı Bedir kuyusunun başında durdu ve onlara söylediklerini söyledi ve: "Onlar benim söylediklerimi işitiyorlar" buyurdu, sözlerinin benzeridir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ancak şöyle buyurmuştur: "Onlar şimdi benim sözlerimin hak olduğunu biliyorlar." Sonra Aişe şu âyetleri okudu: « **(Ey Muhammed!) Sen elbette ölülere duyuramazsın; arkalarına dönüp gidenlere de çağrıyı işittiremezsin.** » (Neml: 80) **«Sen kabirlerde olanlara işittiremezsin.»** (Fâtır: 22)

Urve: Onlar cehennemde kalacakları yere yerleştikleri zaman diyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1371)

٥٣٨ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: إِنَّمَا مَرَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى يَهُودِيَّةٍ يَبْكِي عَلَيْهَا أَهْلُهَا، فَقَالَ: إِنَّهُمْ لَيَبْكُونَ عَلَيْهَا، وَإِنَّهَا لَتُعَذَّبُ فِي قَبْرِهَا

538- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ölüsüne ağlayan bir yahudiye rastladı ve şöyle buyurdu: "Sizler onun için ağlıyorsunuz, o ise kabrinde azab olunuyor."

٥٣٩ – حديث الْمُغِيرَةِ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ نِيحَ عَلَيْهِ يُعَذَّبُ بِمَا نِيحَ عَلَيْهِ

539- Muğira'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Herhangi bir ölünün ardından bağıra-çağıra ağlanırsa, bu bağıra-çağıra ağlama sebebiyle o ölü azâblandırılır."

التشديد في النياحة

Ağıt Yakma

٥٤٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا جَاءَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَتْلُ ابْنِ حَارِثَةَ وَجَعْفَرٍ وَابْنِ رَوَاحَةَ، جَلَسَ يُعْرَفُ فِيهِ الْحُزْنُ، وَأَنَا أَنْظُرُ مِنْ صَائِرِ الْبَابِ، شَقِّ الْبَابِ؛ فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ نِسَاءَ جَعْفَرٍ، وَذَكَرَ بُكَاءَهُنَّ فَأَمَرَهُ أَنْ يَنْهَاهُنَّ، فَذَهَبَ، ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ، لَمْ يُطِعْنَهُ، فَقَالَ: أنْهَهُنَّ فَأَتَاهُ الثَّالِثَةَ، قَالَ: وَاللهِ غَلَبْنَنَا يَا رَسُولَ اللهِ فَزَعَمَتْ أَنَّه قَالَ: فَاحْثُ فِي أَفْوَاهِهِنَّ التُّرَابَ فَقُلْتُ: أَرْغَمَ اللهُ أَنْفَكَ، لَمْ تَفْعَلْ مَا أَمَرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلَمْ تَتْرُكْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْعَنَاءِ

540- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Mûte'de öldürülen Zeyd ibnu Hârise, Cafer, Abdullah ibnu Revâha'nın -Allah onlardan razı olsun- ölüm haberi geldiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescitte oturdu. Yüzündeki acı ve hüzün fark ediliyordu. Ben kapı aralığından bakıyordum. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir adam geldi ve şöyle dedi: Cafer'in hanımının ve akrabalarının ağlaştıklarını söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kimseye kadınları (yüksek sesle bağıra-çağıra) ağlamaktan yasaklamasını emretti. O adam gitti ve o kadınlara yüksek sesle bağıra-çağıra ağlamalarını yasakladı, ancak onlar bunu dinlemediler. Sonra ikinci defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve kadınların sözünü dinlemediklerini haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Kadınları bundan yasakla!" buyurdu. O adam yine gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi kadınlar bize galebe çaldılar. (Yani sözümüzü dinlemiyorlar.) Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adama şöyle buyurdu: "Öyleyse git ve o kadınların ağızlarına toprak saç!" Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben o adama dedim ki: Allah senin burnunu toprağın tozuna bulasın. Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sana

verdiği emri yerine getirmedin ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yordun ve sıkıntıya soktun.[80] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1305, 4263)

٥٤١ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ، قَالَتْ: أَخَذَ عَلَيْنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ الْبَيْعَةِ أَنْ لاَ نَنُوحَ، فَمَا وَفَتْ مِنَّا امْرَأَةٌ غَيْرُ خَمْسِ نِسْوَةٍ: أُمُّ سُلَيْمٍ، وَأُمُّ الْعَلاَءِ، وَابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ امْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَامْرَأَتَيْنِ؛ أَوِ ابْنَةُ أَبِي سَبْرَةَ، وَامْرَأَةُ مُعَاذٍ، وَامْرَأَةٌ أُخْرَى

541- Ümmü Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem , biz kadınlardan İslâm üzerine beyat aldığı sırada ölüye yüksek sesle bağıra-çağıra ağlamayacağımıza dair de söz almıştı. Beş kadından başka bizden hiçbir kadın o ahdine vefa etmedi. Ahdini yerine getiren beş kadın şunlardır: Ummu Suleym, Ummul-A'lâ, Muaz'ın hanımı olan Ebû Sebra'nın kızı ve iki kadındır. Veya Ebû Sebra'nın kızı, Muâz'ın hanımı ve başka bir kadın. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4892, 7215)

٥٤٢ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ، قَالَتْ: بَايَعْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَرَأَ عَلَيْنَا (أَنْ لاَ يُشْرِكْنَ بِاللهِ شَيْئًا) وَنَهَانَا عَنِ النِّيَاحَةِ، فَقَبَضَتِ امْرَأَةٌ يَدَهَا، فَقَالَتْ: أَسْعَدَتْنِي فُلاَنَةُ أُرِيدُ أَنْ أَجْزِيهَا، فَمَا قَالَ لَهَا النَّبِي صلى الله عليه وسلم شَيْئًا، فَانْطَلَقَتْ وَرَجَعَتْ فَبَايَعَهَا أخرجه

542- Ümmü Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e İslâm üzere beyat ettik. Şöyle ki, kendisi bize karşı **"Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak, hırsızlık etmemek, zina işlememek, evlâdlarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir yalan düzüp getirmemek ve iyilik hususunda karşı gelmemek üzere sana bey'at etmek için geldiklerinde, onların bey'atlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphe yoktur ki Allah, çok bağışlayıcıdır çok merhametlidir."** (Mümtehine: 12) âyetini okudu. Ve bizi ölü üzerine çığlıkla ma'tem tutmaktan nehyetti. Bunun üzerine kadınlardan birisi (ki Ummu Atıyye'nin kendisidir) beyat etmekten elini çekti ve:

80 Bu kullanılan deyim küçük düşürücü ve hakaret içeriklidir. Aişe anamız bu sözü, o adamın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi sürekli gidip gelerek sıkıntıya soktuğu düşüncesiyle söylemiştir.

Ey Allahın Resulu! Filân kadın Câhiliyet mateminde bana yardım etmişti. Ben şimdi onun bendeki hakkını karşılayıp ödemek istiyorum! dedi. Rasûlullah da o kadına hiçbirşey söylemedi. Bunun üzerine kadın gitti. Sonra o kadından müsade alarak dönüp beyat etti.

نهى النساء عن اتباع الجنائز

Kadınları Cenaze Arkasında Gitmekten Nehy

٥٤٣ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ، قَالَتْ: نُهِينَا عَنِ اتِّبَاعِ الْجَنَائِزِ وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا

543- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler cenazeye iştirak etmekten yasaklandık. Ancak bu bize haram kılınmaksızın kerih görüldü. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1281, 5334, 5339, 5345)

في غسل الميت

Cenazeyi Yıkama

٥٤٤ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ الأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حِينَ تُوُفِّيَتِ ابْنَتُهُ فَقَالَ: اغْسِلْنَهَا ثَلاَثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذلِكَ، إِنْ رَأَيْتُنَّ ذلِكَ، بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَاجْعَلْنَ فِي الآخِرَةِ كَافُورًا أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافورٍ، فَإِذَا فَرَغْتُنَّ فَآذِنَّنِي فَلَمَّا اذنَّاهُ، فَأَعْطَانَا حَقْوَهُ فَقَالَ: أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ تَعْنِي إِزَارَهُ

544- Ummu Atiyye el- Ensariyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kızı vefat ettiğinde yanımıza girdi ve dedi ki: "O'nu su ve sidr ile üç veya beş kere, gerekli görürseniz daha fazla yıkayınız. Son yıkamada ise kâfûr veya kâfur cinsinden koku kullanın. Bitirdiğinizde bana bildirin. Bizler yıkamayı bitirdiğimizde O'na bildirdik. Bize izarını verdi ve "Onu bedenine kumaş olarak yapın" buyurdu.

٥٤٥ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ الأَنْصَارِيَّةِ، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَنَحْنُ نَغْسِلُ ابْنَتَهُ، فَقَالَ: اغْسِلْنَهَا ثَلاَثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذلِكَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَاجْعَلْنَ فِي الآخِرَةِ كَافُورًا، فَإِذَا فَرَغْتُنَّ فَآذِنَّنِي فَلَمَّا فَرَغْنَا آذَنَّاهُ فَأَلْقَى إِلَيْنَا حَقْوَهُ فَقَالَ: أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ فَقَالَ أَيُّوبُ (أَحد الرواة): وَحَدَّثَتْنِي حَفْصَةُ بِمِثْلِ حَدِيثِ مُحَمَّدٍ، وَكَانَ فِي حَدِيثِ حَفْصَةَ

اغْسِلْنَهَا وِتْرًا ـ كَانَ فِيهِ ثَلاَثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا وَكَانَ فِيهِ أَنَّهُ قَالَ: ابْدَأْنَ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا وَكَانَ فِيهِ، أَنَّ أُمَّ عَطِيَّةَ قَالَتْ: وَمَشَطْنَاهَا ثَلاَثَةَ قُرُونٍ

545- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler, kızını yıkarken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza girdi ve şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile üç veya beş veya bundan daha fazla yıkayın. Sonuncusunda ise kâfûr kullanın. Bunu bitirdiğinizde bana bildirin. "Biz yıkamayı bitirince O'na haber verdik. O da izarını attı ve "Onu bedenine kumaş kefen olarak kullanın" buyurdu.

Eyyûb dedi ki: Hafsa bana Muhammed'in hadisinin benzerini bildirdi. Hafsa hadisinde "Onu tek sayıda yıkayın" lafzı vardı. Yine onda "üç veya beş veya yedi kere" lafzı vardır. Yine onda "Onu yıkamaya sağ tarafından ve abdest uzuvlarından başlayın" ibaresi vardır. Yine onda şu ibare vardır. Ummu Atiyye dedi ki: O'nun saçını tarayıp üç bukle yaptık.

٥٤٦ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ، قَالَتْ: لَمَّا غَسَّلْنَا بِنْتَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لَنَا، وَنَحْنُ نَغْسِلُهَا: ابْدَأْنَ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوءِ مِنْهَا

546- Ummu Atiyye'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin kızını yıkarken bize dedi ki: "Onu yıkamaya sağ tarafından ve abdest uzuvlarından başlayın."

في كفن الميت

Ölünün Kefeni

٥٤٧ – حديث خَبَّابٍ رضي الله عنه، قَالَ: هَاجَرْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم نَلْتَمِسُ وَجْهَ اللهِ، فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى اللهِ، فَمِنَّا مَنْ مَاتَ لَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا، مِنْهُمْ مُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ؛ وَمِنَّا مَنْ أَيْنَعَتْ لَهُ ثَمَرَتُهُ، فَهُوَ يَهْدِبُهَا قُتِلَ يَوْمَ أُحُدٍ فَلَمْ نَجِدْ مَا نُكَفِّنُهُ إِلاَّ بُرْدَةً إِذَا غَطَّيْنَا بِهَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلاَهُ، وَإِذَا غَطَّيْنَا رِجْلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ، فَأَمَرَنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ نُغَطِّيَ رَأْسَهُ وَأَنْ نَجْعَلَ عَلَى رِجْلَيْهِ مِنَ الإِذْخِرِ

547- Habbab'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah'ın rızasını umarak Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber hicret ettik. Ecrimiz Allah'a aittir: Bizden kimi öldü ve (fetihler neticesinde elde edilen ganimetlerden) bir şey yiyemedi. Musab ibnu Umeyr bunlardan

biridir. Bizden kimi de, meyvesi olgunlaşmış ve onu hasat etmektedir. Musab ibnu Umeyr, Uhud savaşında öldürüldü. O'nu kefenleyecek bir burdeden (bir kumaş parçasından) başka bir şey bulamadık. Onunla başını örtsek ayakları açıkta kalıyor, ayaklarını örtsek başı açıkta kalıyordu. Sonunda Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize onunla başını örtmemizi, ayaklarına da ızhır otu koymamızı emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1276, 3897, 3913, 3914, 4047, 4082, 6432, 6448)

٥٤٨ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كُفِّنَ فِي ثَلاثَةِ أَثْوَابٍ يَمَانِيَةٍ بِيضٍ سَحُولِيَّةٍ مِنْ كُرْسُفٍ، لَيْسَ فِيهِنَّ قَمِيصٌ وَلاَ عِمَامَةٌ

548- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem pamuktan ve sahûliyye denilen üç parça beyaz Yemen kumaşıyla kefenlendi. Bunun içinde gömlek ve başlık yoktu.

في تسجية الميت

Cenazenin Örtülmesi

٥٤٩ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم حينَ تُوُفِّيَ سُجِّيَ بِبُرْدٍ حِبَرَةٍ

549- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde beyaz hibera bürdesi ile örtüldü.

الإسراع بالجنازة

Cenazede Acele

٥٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَسْرِعُوا بِالْجِنَازَةِ، فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدِّمُونَهَا، وَإِنْ يَكُ سِوَى ذلِكَ، فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ

550- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cenazeyi kabre koymakta acele edin. Şayet taşınan ceset salih bir kimse ise, bu onun için

hayırdır. Onu bir an önce kabrindeki rahmet ve güzelliklere kavuşturursunuz. Şayet taşınan bu ceset salih bir kimse değilse, bu da bir şerdir ve onu omuzlarınızdan çabukça indirmiş olursunuz''

فضل الصلاة على الجنازة واتباعها

Cenazeye İştirak Ve Namazının Fazileti

٥٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ شَهِدَ الْجَنَازَةَ حَتَّى يُصَلِّي عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ، وَمَنْ شَهِدَ حَتَّى تُدْفَنَ كَانَ لَهُ قِيرَاطَانِ، قِيلَ: وَمَا الْقِيرَاطَانِ قَالَ: مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعظيمَيْنِ

551- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Cenazede, cenaze namazı kılınıncaya kadar hazır bulunan kimseye bir kîrât sevab vardır. Cenaze defnedilinceye kadar hazır bulunan kimse için ise iki kîrât sevab vardır.'' İki kîrât nedir? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İki büyük dağ gibidir'' buyurdu.

٥٥٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَائِشَةَ حَدَّثَ ابْنُ عُمَرَ، أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رضي الله عنه يَقُولُ: مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَلَهُ قِيرَاطٌ، فَقَالَ: أَكْثَرَ أَبُو هُرَيْرَةَ عَلَيْنَا، فَصَدَّقَتْ، يَعْنِي عَائِشَةَ أَبَا هُرَيْرَةَ؛ وَقَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُهُ؛ فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: لَقَدْ فَرَّطْنَا فِي قَرَارِيطَ كَثِيرَةٍ

552- Aişe -Allah ondan razı olsun- Ebu Hureyre'nin bu sözünü tasdik ederek, ben bunu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden işittim, demiştir. Bunun üzerine Abdullah ibnu Ömer şöyle dedi:

Muhakkak ki bizler pek çok kîrâtlardaki (her biri Uhud dağı kadar olan) sevapları kaçırdık.

فيمن يثنى عليه خير أو شر من الموتى

Ölenlerden Hayır Ve Şer İle Anılanlar Babı

٥٥٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَرُّوا بِجَنَازَةٍ فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا خَيْرًا، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: وَجَبَتْ ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرى فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا شَرًّا، فَقَالَ: وَجَبَتْ

فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، مَا وَجَبَتْ قَالَ: هذَا أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ خَيْرًا فَوَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ، وَهذَا أَثْنَيْتُمْ عَلَيْهِ شَرًّا فَوَجَبَتْ لَهُ النَّارُ، أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللهِ فِي الأَرْضِ.

553- Abdulaziz ibnu Suheyb'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben Enes ibnu Malik'i şöyle derken işittim:

Bir kere Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabelerinin yanından bir cenaze geçirdiler. Sahabeler bu cenazeyi hayırla övdüler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Vacip oldu" buyurdu. Akabinde önlerinden başka bir cenaze daha geçti. Sahabeler bu cenazeyi de şer ile andılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine: "Vacip oldu" buyurdu.

Bunun üzerine Ömer ibnu'l-Hattâb: -Allah ondan razı olsun- Ne vacip oldu? diye sordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayırla andığınız cenazeye cennet vacib oldu. Şer ile andığınız cenazeye ise cehennem vacib oldu.Çünkü sizler Allah'ın yeryüzündeki şahidlerisiniz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2642)

ما جاء في مستريح ومستراح منه

Rahata Eren Ve Kendisinden Kurtulunan Hakkındaki Hadis Babı

٥٥٤ – حديث أَبِي قَتَادَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ الأَنْصَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُرَّ عَلَيْهِ بِجَنَازَةٍ فَقَالَ: مُسْتَرِيحٌ وَمُسْتَراحٌ مِنْهُ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ مَا الْمُسْتَرِيحُ وَالْمُسْتَرَاحُ مِنْهُ قَالَ: الْعَبْدُ الْمُؤمِنُ يَسْتَرِيحُ مِنْ نَصَبِ الدُّنْيَا وَأَذَاهَا إِلَى رَحْمَةِ اللهِ، وَالْعَبْدُ الْفَاجِرُ يَسْتَرِيحُ مِنْهُ الْعِبَادُ وَالْبِلاَدُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ

554- Ebû Katâde Rıbî el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yânından bir cenaze geçirilmişti. Bunun üzerine Rasûlullah: "Kendisi rahatlayan veya kendisinden kurtulunmuş olandır" buyurdu. Sahâbîler: Ey Allahın Resulu! Rahatlayan veya kendisinden rahatlanan nedir? diye sordular. Rasûlullah: "Mümin olan kul, dünyânın yorgunluklarından ve ezalarından Aziz ve Celîl olan Allah'ın rahmetine gidip istirahat eder. Fâcir olan kula gelince ondan da diğer kullar, şehirler, ağaçlar ve hayvanlar kurtulup istirahat ederler" buyurdu.

في التكبير على الجنازة

Cenaze Namazında Alınan Tekbirler Babı

٥٥٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ نَعَى النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، خَرَجَ إِلَى الْمُصَلَّى فَصَفَّ بِهِمْ وَكَبَّرَ أَرْبَعًا

555- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necaşi'nin öldüğü gün O'nun ölüm haberini verdi. Musallaya çıktı saf tutturdu ve dört tekbir aldı. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1318, 1327, 1228, 1333, 3880, 3881)

٥٥٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: نَعَى لَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم النَّجَاشِيَّ، صَاحِبَ الْحَبَشَةِ، الْيَوْمَ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَقَالَ: اسْتَغْفِرُوا لأَخِيكُمْ

556- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize Habeşlerin kralı olan Necaşi'nin öldüğü gün ölüm haberini bildirdi ve şöyle buyurdu: "Kardeşiniz için Allah'tan bağışlanma dileyin."

٥٥٧ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَلَّى عَلَى أَصْحَمَةَ النَّجَاشِيِّ، فَكَبَّرَ أَرْبَعًا

557- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ashame en-Necâşî üzerine dört defa tekbir almıştır.

٥٥٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: قَدْ تُوُفِّيَ الْيَوْمَ رَجُلٌ صَالِحٌ مِنَ الْحَبَشِ، فَهَلُمَّ فَصَلُّوا عَلَيْهِ قَالَ: فَصَفَفْنَا، فَصَلَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَيْهِ، وَنَحْنُ صُفُوفٌ

558- Cabir ibnu Abdullah'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bugün Habeş'te salih bir kimse vefat etti. Hadi gelin de onun cenaze namazını kılın." Cabir dedi ki: Bizler cenaze namazı için saf tuttuk. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Necaşi'nin cenaze namazını kıldırırken bizler de O'nun arkasında saflar halindeydik.

الصلاة على القبر

Kabir Üzerine Cenaze Namazı Kılmak Babı

٥٥٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ الشَّيْبَانِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ الشَّعْبِيَّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مَنْ مَرَّ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَلَى قَبْرٍ مَنْبُوذٍ فَأَمَّهُمْ وَصَفُّوا عَلَيْهِ فَقُلْتَ يَا أَبَا عَمْرٍو: مَنْ حَدَّثَكَ فَقَالَ: ابْنُ عَبَّاسٍ

559- Şa'bi'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bana, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir kabre uğrayan kimse haber verdi ki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onlara imam olmuş, onlarda o kabrin arkasında saf tutmuşlardı. Ben dedim ki: Ey Ebu Amr! Bunu sana kim bildirdi? O ibnu Abbas, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1247, 1319, 1321, 1322, 1326)

٥٦٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ أَسْوَدَ، رَجُلاً أَوِ امْرَأَةً، كَانَ يَقُمُّ الْمَسْجِدَ، فَمَاتَ، وَلَمْ يَعْلَمِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِمَوْتِهِ، فَذَكَرَهُ ذَاتَ يَوْمٍ، فَقَالَ: مَا فَعَلَ ذَلِكَ الإِنْسَانُ قَالُوا: مَاتَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: أَفَلاَ آذَنْتُمُونِي فَقَالُوا: إِنَّهُ كَانَ كَذَا وَكَذَا، قِصَّتَهُ؛ قَالَ: فَحَقَرُوا شَأْنَهُ قَالَ: فَدُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ فَأَتَى قَبْرَهُ فَصَلَّى عَلَيْهِ.

560- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Bir zencî -erkek veya kadın- mescidin temizliğini yapardı. O şahıs vefat etti. Fakat Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in onun ölümünden haberi olmamıştı. Bir gün Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem o şahsı hatırladı ve: "Bu insan ne yaptı?" diye sordu. Sahâbîler: O öldü ey Allah'ın Rasûlü, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "Bana vefatını haber vermeli değil miydiniz?" buyurdu. Sahâbîler: O şöyle şöyle oldu diye, onun kıssasını zikrettiler. Râvî dedi ki: Sahâbîler bu sözleriyle o şahsın yaptığı işi küçümsediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bana onun kabrini gösterin." buyurdu. Onun kabrine vardı ve cenaze namazını kıldı.

القيام للجنازة

Cenazeye Ayağa Kalkma Babı

٥٦١ – حديث عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا حَتَّى تُخَلِّفَكُمْ

561- Âmir ibnu Rabîa'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler cenaze gördüğünüzde, cenaze geçinceye kadar ayağa kalkınız" (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1307)

٥٦٢ – حديث عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ جَنَازَةً، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَاشِيًا مَعَهَا، فَلْيَقُمْ حَتَّى يُخَلِّفَهَا أَوْ تخَلِّفهُ أَوْ توضَعَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُخَلِّفَهُ

562- Âmir ibnu Rabia'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz bir cenaze gördüğünde, cenazenin beraberinde yürümüyorsa, cenazeyi onu geçene kadar veya o cenazeyi geçene kadar veya da omuzlardan yere konulana kadar ayağa kalksın." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1308)

٥٦٣ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا رَأَيْتُمُ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا، فَمَنْ تَبِعَهَا فَلاَ يَقْعُدْ حَتَّى تُوضَعَ

563 Ebû Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir cenaze gördüğünüz zaman hemen ayağa kalkın. Cenazenin ardından giden kimse ise, cenaze (omuzlardan yere) konuluncaya kadar oturmasın"

٥٦٤ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: مَرَّتْ بِنَا جَنَازَةٌ، فَقَامَ لَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَقُمْنَا بِهِ، فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّهَا جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ، قَالَ: إِذَا رأَيْتُمُ الْجِنَازَةَ فَقُومُوا

564- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Yanımızdan bir cenaze geçti ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o cenaze için ayağa kalktı, biz de onunla beraber ayağa kalktık ve dedik ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu bir Yahudi cenazesidir. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir cenaze gördüğünüzde ayağa kalkın."

٥٦٥ – حديث سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ وَقَيْسِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، قَالَ: كَانَ سَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ وَقَيْسُ بْنُ سَعْدٍ قَاعِدَيْنِ بِالْقَادِسِيَّةِ، فَمَرُّوا عَلَيْهِمَا بِجَنَازَةٍ فَقَامَا، فَقِيلَ لَهُمَا إِنَّهَا مِنْ أَهْلِ الأَرْضِ، أَيْ مِنْ أَهْلِ الذمَّةِ؛ فَقَالاَ: إِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم مَرَّتْ بِهِ جَنَازَةٌ فَقَامَ، فَقِيلَ لَهُ إِنَّهَا جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ، فَقَالَ: أَلَيْسَتْ نَفْسًا

565- Abdurrahman ibnu Ebî Leylâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sehl ibnu Huneyf ile Kays ibnu Sa'd,-Allah onlardan razı olsun- Kadisiyye mevkiinde oturuyorlardı. O ikisinin yanından bir cenaze geçti ve o ikisi ayağa kalktı. O ikisine denildi ki: Bu cenaze, ehli zimmetten birine[81] aittir. Bunun üzerine Sehl ile Kays -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından bir Yahudi cenazesi geçmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hemen ayağa kalkmıştı. Kendisine, bu bir Yahudi cenazesidir, denildiğinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu da bir can değil mi?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1312, 6195)

أين يقوم الإمام من الميت للصلاة عليه

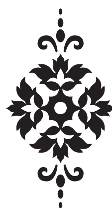
Cenaze Namazı Kılmak İçin İmamın Cenazenin Hangi Tarafına Duracağı Babı

٥٦٦ – حديث سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَلَى امْرَأَةٍ مَاتَتْ فِي نِفَاسِهَا، فَقَامَ عَلَيْهَا، وَسَطَهَا

566- Semure ibnu Cendeb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Lohusalı iken vefat eden bir kadının cenaze namazını kıldırırken Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin arkasında namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, o kadının cenazesinin karşısında tam ortasına doğru ayakta durdu.

81 Ehli zimmet, zimmiler. İslam ülkelerinde yaşayan, hür, koruma altındaki gayri Müslimlere verilen addır.

كتاب الزكاة
ZEKÂT KİTABI

٥٦٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوَاقٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ ذَوْدٍ صَدَقَةٌ، وَلَيْسَ فِيمَا دُونَ خَمْسِ أَوْسُقٍ صَدَقَةٌ

567- Ebû Said -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beş ûkıyyeden az miktar gümüş de zekât yoktur. En az üç yaşındaki beş devenin aşağısında da zekât yoktur. Beş vesk miktarının aşağısında ki (hurma, üzüm, hububat gibi mahsullerde de) zekât yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1447, 1459, 1484)

لا زكاة على المسلم في عبده وفرسه
Müslümana Kölesi Ve Atı İçin Zekât Gerekmediği Babı

٥٦٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَيْسَ عَلَى الْمُسْلِمِ فِي فَرَسِهِ وَغُلامِهِ صَدَقَةٌ

568- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir Müslüman, atı ve kölesi için zekât vermez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1464)

في تقديم الزكاة ومنعها

Zekâtı Önceden Verme Ve Hiç Vermeme Babı

٥٦٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالصَّدَقَةِ، فَقِيلَ: مَنَعَ ابْنُ جَمِيلٍ، وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ، وَعَبَّاسُ بْن عَبْدِ الْمُطَّلِبِ؛ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا يَنْقِمُ ابْنُ جَمِيلٍ إِلاَّ أَنَّهُ كَانَ فَقِيراً فَأَغْنَاهُ اللهُ وَرَسُولُهُ وَأَمَّا خَالِدٌ، فَإِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ خَالِدًا، قَدِ احْتَبَسَ أَدْرَاعَهُ وَأَعْتُدَهُ فِي سَبِيلِ اللهِ؛ وَأَمَّا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَعَمُّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَهِيَ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ وَمِثْلُهَا مَعَهَا

569- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem zekât verilmesini emretti. Kendisine denildi ki: İbnu Cemîl, Hâlid ibnul-Velîd ve Abbâs ibnu Abdulmuttalib zekât vermiyorlar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İbnu Cemîl zekât vermeyi inkar edemez. Çünkü o, fakir iken Allah ve Rasûlü onu zengin kıldı.[82] Hâlid'e gelince; siz bu konuda O'na zulüm ediyorsunuz. Hâlid, zırhlarını ve savaş âletlerini Allah yolunda vakfetmiştir. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin amcası Abbâs ibnu Abdulmuttalib'e gelince, zekât ona vâcibdir ve O, zekatını iki misliyle beraber ödeyecek."[83]

زكاة الفطر على المسلمين من التمر والشعير

Müslümanlara Hurma İle Arpadan Fıtır Zekâtı Vermenin Vacip Olması Babı

٥٧٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَرَضَ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، عَلَى كُلِّ حُرٍّ أَوْ عَبْدٍ، ذَكَرٍ أَوْ أُنْثى، مِنَ الْمُسْلِمِينَ

570- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

---

82 Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, İbnu Cemil'in İslam'a girme sebebinin kendisine verilen zekatla olduğunu, o fakir iken savaşta elde edilen ganimetler sonucu zengin olduğunu hatırlatmıştır.

83 Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Sahih-i Muslim'de gelen rivayette bu zekâtın edasına ihtimam göstermiş ve «bu zekatın edası benim üzerimedir» buyurmuştur. Bunun sebebini de «amca, baba gibidir» sözüyle beyan etmiştir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fıtır zekâtını Müslümanlardan köle, hür, erkek, kadın, küçük, büyük üzerine hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak verilmesini farz kıldı.

٥٧١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ؛ قَالَ: أَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِزَكَاةِ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ قَالَ عَبْدُ اللهِ رضي الله عنه: فَجَعَلَ النَّاسُ عِدْلَهُ مُدَيْنِ مِنْ حِنْطَةٍ

571- Abdullah İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, fıtır zekâtının hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' olarak verilmesini emretti.

Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: İnsanlar buğdaydan iki müddü buna denk yaptılar.

٥٧٢ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نُخْرِجُ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعًا مِنْ طَعَامٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ أَقِطٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ زَبِيبٍ

572- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz fıtır zekâtını buğdaydan bir sâ' veya arpadan bir sâ' veya hurmadan bir sâ' veya süzme peynirden bir sa' veya kuru üzümden bir sâ' olarak verirdik.

٥٧٣ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نُعْطِيهَا، فِي زَمَانِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، صَاعًا مِنْ طَعَامٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، أَوْ صَاعًا مِنْ زَبِيبٍ فَلَمَّا جَاءَ مُعَاوِيَةُ وَجَاءَتِ السَّمْرَاءُ، قَالَ: أَرَى مُدًّا مِنْ هذَا يَعْدِلُ مُدَّيْنِ

573- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında fıtır zekâtını buğdaydan bir sâ' veya hurmadan bir sâ' veya arpadan bir sâ' veya kuru üzümden bir sâ' olarak verirdik. Muaviye (halifeliği zamanında Mekke'ye hac veya umre için) geldi. O sırada da Şam'dan buğday gelmişti. Muâviye (minbere çıkıp) şöyle dedi: Bu buğdaydan bir müd, iki müdde denk olur zannediyorum.

إثم مانع الزكاة

Zekât Vermeyenin Günahı Babı

٥٧٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْخَيْلُ لِثَلاَثَةٍ: لِرَجُلٍ أَجْرٌ، وَلِرَجُلٍ سِتْرٌ، وَعَلَى رَجُلٍ وِزْرٌ فَأَمَّا الَّذي لَهُ أَجْرٌ فَرَجُلٌ رَبَطَهَا فِي سَبِيلِ اللهِ فَأَطَالَ فِي مَرْجٍ أَوْ رَوْضَةٍ، فَمَا أَصَابَتْ فِي طِيَلِهَا ذَلِكَ مِنَ الْمَرْجِ أَوِ الرَّوْضَةِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٍ، وَلَوْ أَنَّهَا قَطَعَتْ طِيَلَهَا فَاسْتَنَّتْ شَرَفًا أَوْ شَرَفَيْنِ كَانَتْ أَرْوَاثُهَا وَآثَارُهَا حَسَنَاتٍ لَهُ، وَلَوْ أَنَّهَا مَرَّتْ بِنَهَرٍ فَشَرِبَتْ مِنْهُ وَلَمْ يُرِدْ أَنْ يَسْقِيَهَا كَانَ ذَلِكَ حَسَنَاتٍ لَهُ؛ وَرَجُلٌ رَبَطَهَا فَخْرًا وَرِئَاءً وَنِوَاءً لأَهْلِ الإِسْلاَمِ فَهِيَ وِزْرٌ عَلَى ذلك وَسُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْحُمُرِ، فَقَالَ: مَا أُنْزِلَ عَلَيَّ فِيهَا إِلاَّ هذِهِ الآيَةُ الْجَامِعَةُ الْفَاذَّةُ ﴿مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾

574- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"At, üç çeşit insan içindir: At, bâzı kimse için bir sevabtır. Bâzı kimse için fakirlik ve ihtiyâcına bir perdedir. Bâzı kimse için de bir günâh sebebidir. At, kendisi için hayır olan kimseye gelince, o, atını Allah yolunda cihâd için bağlamış onu cihad için hazırlamıştır. Atın bağını da bol otlu geniş bir sahada veya çayırlıkta uzatmıştır. Bu bol otlu sahadan veya çayırlıktan atın bu uzun ipinde iken yediği her ot, at sahibi için birer hasenedir, iyiliktir. Bu esnada atın ipi kopsa da şahlanarak bir veya iki yüksek yerde koşsa, tırnaklarının bıraktığı izleri ve onun gübreleri de sahibi için haseneler olur. Bir de hayvan bu arada bir nehre uğrayıp da ondan içerse, sahibi sulamak istememiş olsa bile bu su da sahibi için haseneler olur. Bu at her halukarda sahibine sevab kazanmak için güzel bir vesiledir. Atını onunla kazanmak, insanlara muhtâç olmamak, iffetini korumak için bağlayan, sonra kazandığı malın zekatını vererek Allah'ın hakkını gözetir ve hayvanına da gücünün yetmediği yükü yüklemezse bu at, kendisi için fakirliğe karşı bir engeldir. Atını öğünmek için, gösteriş için, İslâm ehline düşmanlık için bağlayıp besleyen kimse için ise bu at, büyük bir günâhtır."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme merkeplerden soruldu. O şöyle buyurdu:

"Her hükmü toplayıcı olan şu âyetten başka münferid olarak bir şey indirilmedi: **«Her kim zerre miktarı hayır işlemişse onu görecektir. Kim de zerre miktarı kötülük işlemişse onu görecektir.»** (Zelzele: 7-8) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2371)

تغليظ عقوبة من لا يؤدي الزكاة

Zekât Vermeyenin Ağır Cezaya Çaptırılacağı Babı

٥٧٥ – حديث أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: انْتَهَيْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ، فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ: هُمُ الأَخْسَرُونَ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ، هُمُ الأَخْسَرُونَ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ قُلْتُ: مَا شَأْنِي أَيُرَى فِيَّ شَيْءٌ مَا شَأْنِي فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ، فَمَا اسْتَطَعْتُ أَنْ أَسْكُتَ، وَتَغَشَّانِي مَا شَاءَ اللهُ، فَقُلْتُ: مَنْ هُمْ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: الأَكْثَرُونَ أَمْوَالاً إِلاَّ مَنْ قَالَ هكَذَا وَهكَذَا وَهكَذَا

575- Ebû Zerr el-Gıfârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben bir kerresinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemin huzuruna vardım, o sırada kendisi Kabe'nin gölgesinde: "Kabe'nin Rabbine yemîn ederim ki, muhakkak onlar çok hüsrandadırlar, Kabe'nin Rabbine yemîn ederim ki, muhakkak onlar çok zarardadırlar!" buyuruyordu. Ben kendi kendime: Benim hâlim nedir ki? Bende bir şey mi görülüyor, (Bir zabta göre: Acaba bende hüsranı gerektirecek bir şey mi görüyor?) Benim hâlim, şanım ne olabilir ki? dedim. Rasûlullah bu sözü tekrarlayıp söylerken, ben de yanına oturdum. Susmağa da muktedir olamayıp Allahın irâdesi beni kaplayarak: Ey Allah'ın Resulu! Babam, anam Sana feda olsun! Bu hüsranda ve büyük ziyanda olanlar kimlerdir? diye sordum.

Rasûlullah: "Malları çok olanlardır, zenginlerdir. Fakat bunlardan malındaki hakları şöyle, şöyle, şöyle

٥٧٦ – حديث أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: انْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَوْ وَالَّذِي لاَ إِلَهَ غَيْرُهُ أَوْ كَمَا حَلَفَ مَا مِنْ رَجُلٍ تَكُونُ لَهُ إِبِلٌ أَوْ بَقَرٌ أَوْ غَنَمٌ لاَ يُؤَدِّي حَقَّهَا إِلاَّ أُتِيَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْظَمَ مَا تَكُونُ وَأَسْمَنَهُ، تَطَؤُهُ بِأَخْفَافِهَا، وَتَنْطَحُهُ بِقُرُونِهَا، كُلَّمَا جَازَتْ أُخْرَاهَا رُدَّتْ عَلَيْهِ أُولاَهَا، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ

576- Ebû Zer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına vardım. O şöyle buyurdu:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki –veya da O'ndan başka hiçbir ilâh bulunmayana, veya da nasıl yemîn ettiyse öyle yemîn etti- develeri veya sığırları veya koyunları olup da, bunların haklarını yani zekâtlarını vermeyen kimseye, muhakkak kıyamet günü bu hayvanlar, en güçlü ve en semiz halleriyle getirilecekler ve onu ayaklarıyla çiğneyecek, boynuzlarıyla da ona vuracaklardır. İnsanlar arasında hüküm verilinceye kadar o sürülerin sonları geçtikçe, ön tarafları tekrar o adam üzerine döndürülecektir"

الترغيب في الصدقة

Sadaka Vermeye Teşvik Babı

٥٧٧ – حديث أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: كُنْتُ أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي حَرَّةِ الْمَدِينَةِ عِشَاءً، اسْتَقْبَلَنَا أُحُدٌ؛ فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ مَا أُحِبُّ أَنَّ أُحُدًا لِي ذَهَبًا، يَأْتِي عَلَيَّ لَيْلَةٌ أَوْ ثَلاَثٌ عِنْدِي مِنْهُ دِينَارٌ إِلاَّ أَرْصُدُهُ لِدَيْنٍ، إِلاَّ أَنْ أَقُولَ بِهِ فِي عِبَادِ اللهِ هكَذَا وَهكَذَا وَهكَذَا وَأَرَانَا بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ قُلْتُ: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: الأَكْثَرُونَ هُمُ الأَقَلُّونَ إِلاَّ مَنْ قَالَ هكَذَا وَهكَذَا، ثُمَّ قَالَ لِي: مَكَانَكَ، لاَ تَبْرَحْ يَا أَبَا ذَرٍّ حَتَّى أَرْجِعَ فَانْطَلَقَ حَتَّى غَابَ عَنِّي، فَسَمِعْتُ صَوْتًا، فَخَشِيتُ أَنْ يَكُونَ عُرِضَ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَرَدْتُ أَنْ أَذْهَبَ، ثُمَّ ذَكَرْتُ قَوْلَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم لاَ تَبْرَحْ، فَمَكُثْتُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ سَمِعْتُ صَوْتًا خَشِيتُ أَنْ يَكُونَ عُرِضَ لَكَ، ثُمَّ ذَكَرْتُ قَوْلَكَ، فَقُمْتُ؛ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ذَاكَ جِبْرِيلُ، أَتَانِي فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ: وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ

577- Ebû Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Medine'nin Harra bölgesinde bir yatsı vakti yürüyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud Dağı'nı görünce şöyle buyurdu:

"Ey Ebu Zer! Uhud Dağı'nın benim için altın olmasını, ondan bir dinarın bir gün veya üç günden fazla yanımda beklemesini arzu etmem. Ancak bir dînâr müstesna; O bir dînârı da ben yalnız bir borç ödemek için hazırlarım. Muhakkak bu altınları Allah'ın kullarına şöyle, şöyle, şöyle harcar infâk ederdim."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylerken elini sağa ve sola hareket ettirdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ey Ebu Zer!" diye seslendi. Ben de:

- Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Malca zengin çok kimseler vardır ki, onlar sevâpca çok azdırlar; ancak malı iyilik yolunda şöyle şöyle sarf etmiş olan bundan müstesnâdır."

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Ben yanına gelinceye kadar yerinde dur!" buyurdu ve uzak olmayan

bir yere gitti. Bu sırada ben bir ses işittim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin başına bir şey gelebileceğinden korktum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gitmek istedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemin: "Ben gelinceye kadar yerinde bekle!" sözünü hatırladım da gitmedim. Gelince:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bir ses işittim ve senin başına bir şey gelebileceğinden korktum. Ancak senin sözünü hatırladım da yerimde kaldım. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "O Cibril idi. Bana geldi ve ümmetimden, hiçbir şeyi şirk koşmayarak ölen kimsenin cennete gireceğini haber verdi."

Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu kul zina etse de hırsızlık yapsa da mı cennete girecek?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

- "Zina etse de hırsızlık yapsa da cennete girecek" buyurdu.[84] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1237, 1408, 2388, 3222, 5827, 6443, 6444, 7487)

---

84 Bir anlamda el açıklığı diye ifade edilebilecek olan kerem, gerekeni gereken y - rde gönül rızâsı ile harcamak demektir. Cömertlik de böylesi bir iyilik severliktir. İnfak ise, dinimizin hayır olarak bildirdiği herhangi bir yolda mal sarfetmek demektir.Hayır ve iyilik olarak yapılan işlerin asıl faydası, bizzat o iyiliği yapanadır. Görünürde o iyilikten başkaları faydalanır ama, sonuçta ondan en çok yararlanacak olan, iyilik sahibidir. Hayır ve iyilikten maksat, Allah rızasını kazanmak olmalıdır. Müminler başka amaçlarla değil, sadece bu maksatla infak ederler.Mal ve servet sahibi olmak, böylece, Allah Azze ve Celle'nin bir lutfunu elde etmek elbette güzeldir. Ancak asıl güzellik ve hüner, Allah'ın lutfu olan malı, hak yolunda harcamayı başarabilmektir. Çünkü tecrübe göstermiştir ki, mal harcamakta insanların çoğu başarılı değildir. Aslında "imtihan vesilesi" olarak verilmiş olan "mal", çoğu kimsenin başarısız bir imtihan geçirmesine vesile olmakta, azmasına, sapmasına, haksızlık yapmasına kapı açmaktadır. Malın fitnesi her devirde yaygın olmuştur. Bu sebeple gıbta edilecek, özenilecek husus, mal sahibi olmak değil, az olsun çok olsun malı hak yolunda harcayabilmektir. Hadîs-i şerîf, işte bu çok önemli noktaya dikkatimizi çekmektedir. Demek oluyor ki, sahip olduğu malı hak yolda harcamasını başarabilen kimse, herkesin takdirini toplamaya hak kazanmış bir yiğit, bir büyük kahramandır. Çünkü malın fitnesinden yakasını kurtarıp onu güzellikler ve hayırlara vesile kılmasını bilmiştir.İnsan elindeki maddî imkânı ya cimrilik yüzünden harcayamaz, hayır hasenât yapamaz ya da tam tersi bir savurganlıkla ve fakat sadece kendi keyfince, hak-bâtıl, haram-helâl demeden yer içer, saçar savurur. Her iki durum da malın fitnesidir. Her iki olumsuz durumun örneklerini malesef toplumda sıkça görmek mümkündür. Herkes yapabildiği işi bizzat yapmalıdır.

٥٧٨ – حديث أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجْتُ لَيْلَةً مِنَ اللَّيَالِي، فَإِذَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَمْشِي وَحْدَهُ، وَلَيْسَ مَعَهُ إِنْسَانٌ؛ قَالَ فَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَكْرَهُ أَنْ يَمْشِيَ مَعَهُ أَحَدٌ، قَالَ: فَجَعَلْتُ أَمْشِي فِي ظِلِّ الْقَمَرِ، فَالْتَفَتَ فَرَآنِي، فَقَالَ: مَنْ هذَا قُلْتُ: أَبُو ذَرٍّ، جَعَلَنِي اللهُ فِدَاءَكَ، قَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ تَعَالَه قَالَ: فَمَشَيْتُ مَعَهُ سَاعَةً، فَقَالَ: إِنَّ الْمُكْثِرِينَ هُمُ الْمُقِلُّونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِلاَّ مَنْ أَعْطَاهُ اللهُ خَيْرًا فَنَفَحَ فِيهِ يَمِينهُ وَشِمَالَهُ وَبَيْنَ يَدَيْهِ وَوَرَاءَهُ وَعَمِلَ فِيهِ خَيْرًا قَالَ: فَمَشَيْتُ مَعَهُ سَاعَةً؛ فَقَالَ لِي: اجْلِسْ ههُنَا قَالَ: فَأَجْلَسَنِي فِي قَاعٍ حَوْلَهُ حِجَارَةٌ، فَقَالَ لِي: اجْلِسْ ههُنَا حَتَّى أَرْجِعَ إِلَيْكَ قَالَ: فَانْطَلَقَ فِي الْحَرَّةِ حَتَّى لاَ أَرَاهُ، فَلَبِثَ عَنِّي فَأَطَالَ اللُّبْثَ، ثُمَّ إِنِّي سَمِعْتُهُ وَهُوَ مُقْبِلٌ، وَهُوَ يَقُولُ: وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ: فَلَمَّا جَاءَ لَمْ أَصْبِرْ حَتَّى قُلْتُ يَا نَبِيَّ اللهِ جَعَلَنِي اللهُ فِدَاءَكَ، مَنْ تُكَلِّمُ فِي جَانِبِ الْحَرَّةِ، مَا سَمِعْتُ أَحَدًا يَرْجِعُ إِلَيْكَ شَيْئًا قَالَ: ذَاكَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، عَرَضَ لِي فِي جَانِبِ الْحَرَّةِ، قَالَ: بَشِّرْ أُمَّتَكَ أَنَّهُ مَنْ مَاتَ لاَ يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ، قُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ: نَعَمْ قَالَ، قُلْتُ: وَإِنْ سَرَقَ وَإِنْ زَنَى قَالَ: نَعَمْ وَإِنْ شَرِبَ الْخَمْرَ

578- Ebû Zer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben gecelerden bir gece dışarı çıktım. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında hiçbir kimse olmadığı halde tek başına yürüdüğünü gördüm. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin tek başına dolaşmak istediğini, yanında kimsenin olmasını istemediğini sandım. Ben de ayın gölgesinde yürümeye başladım. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geriye doğru baktı. Beni gördü ve:

- Kim bu?" diye sordu. Ben de:

- Ebu Zer. Allah beni sana feda eylesin, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ey Ebu Zer! Buraya gel!" buyurdu. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim ve bir müddet O'nunla beraber yürüdüm. Bana şöyle buyurdu:

- "Malca zengin çok kimseler vardır ki, onlar sevâpça Kıyamet Günü çok azdırlar. Ancak Allah'ın mal verdiği, onun da bu malı sağına, soluna, önüne, arkasına veren kimse ile onunla hayır amel işleyen kimse bundan müstesnadır."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir müddet daha yürüdüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- “Buraya otur” buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni etrafı taşlık bir meydanda oturttu ve:

- “Ben yanına gelene kadar burada otur” buyurdu.

Sonra Harra’da ben kendisini görmeyinceye kadar yürüdü. Yanıma gelmesi epey uzadı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geldiğini ve gelirken de:

- “Hırsızlık yapsa da, zina etse de” dediğini duydum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldiğinde sabredemedim ve şöyle dedim:

- Ey Allah’ın Rasûlü! Allah beni sana feda eylesin. Harra’nın yanında kiminle konuşuyordun? Fakat ben sana cevâb veren birini işitmedim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “O, Cibril aleyhisselâm idi. Harra’nın yanında bana şöyle dedi: Ümmetinden Allah’a hiçbir şeyi şirk koşmadan ölen kimseyi cennetle müjdele! Ben dedim ki: Ey Cibril! Hırsızlık yapsa da, zina etse de mi onu cennetle müjdeleyeyim? dedim. Cibril: Evet, dedi. Ben: Hırsızlık yapsa da, zina etse de mi onu cennetle müjdeleyeyim? dedim. Cibril: Evet, dedi. Ben yine: Hırsızlık yapsa da, zina etse de mi onu cennetle müjdeleyeyim? dedim. Cibril: Evet, dedi.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1237, 1408, 2388, 3222, 5827, 6268, 6444, 7487)

في الكنازين للأَموال والتغليظ عليهم

Mal Biriktirenlerle, Onlar Hakkında Gösterilecek Şiddet Babı

٥٧٩ – حديث أَبِي ذَرٍّ عَنِ الأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ: جَلَسْتُ إِلَى مَلإٍ مِنْ قُرَيْشٍ، فَجَاءَ رَجُلٌ خَشِنُ الشَّعَرِ وَالثِّيَابِ وَالْهَيْئَةِ، حَتَّى قَامَ عَلَيْهِمْ فَسَلَّمَ، ثُمَّ قَالَ: بَشِّرِ الْكَانِزِينَ بِرَضْفٍ يُحْمَى عَلَيْهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ، ثُمَّ يُوضَعُ عَلَى حَلَمَةِ ثَدْيِ أَحَدِهِمْ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ نُغْضِ كَتِفِهِ، وَيُوضَعُ عَلَى نُغْضِ كَتِفِهِ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ حَلَمَةِ ثَدْيِهِ يَتَزَلْزَلُ ثُمَّ وَلَّى فَجَلَسَ إِلَى سَارِيَةٍ وَتَبِعْتُهُ وَجَلَسْتُ إِلَيْهِ، وَأَنَا لاَ أَدْرِي مَنْ هُوَ؛ فَقُلْتُ لَهُ: لاَ أُرَى الْقَوْمَ إِلاَّ قَدْ كَرِهُوا الَّذِي قُلْتَ، قَالَ: إِنَّهُمْ لاَ يَعْقِلُونَ شَيْئًا، قَالَ لِي خَلِيلِي قَالَ: قُلْتُ مَنْ خَلِيلُكَ قَالَ: النَّبِيُّ

صلى الله عليه وسلم يَا أَبَا ذَرٍّ أَتُبْصِرُ أُحُدًا قَالَ: فَنَظَرْتُ إِلَى الشَّمْسِ مَا بَقِيَ مِنَ النَّهَارِ، وَأَنَا أُرَى أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يرْسِلُنِي فِي حَاجَةٍ لَهُ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: مَا أُحِبُّ أَنَّ لِي مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا أُنْفِقُهُ كُلَّهُ إِلاَّ ثَلاَثَةَ دَنَانِيرَ وَإِنَّ هؤُلاَءِ لاَ يَعْقِلُونَ، إِنَّمَا يَجْمَعُونَ الدُّنْيَا، لاَ وَاللهِ لاَ أَسْأَلُهُمْ دُنْيَا، وَلاَ أَسْتَفْتِيهِمْ عَنْ دِينٍ حَتَّى أَلْقَى اللهَ

579- Ahnef ibnu Kays -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kureyş kavminin ileri gelenlerinin yanına oturdum. Bu esnada kaba saçlı, kaba elbiseli ve kaba saba bir kimse geldi. O topluluğun yanında durdu ve selâm verdi. Sonra şöyle dedi: Altın ve gümüşleri biriktirip infâk etmeyenlere, üzeri cehennem ateşinde kızdırılmış taşlarla azab olunacakları haberini ver. Sonra bu taşlar, onlardan her birinin göğsünün ortasına konulur ve bu taş sıcaklığından dolayı iki kürek kemiğinden çıkar. Yine o kızgın taş kürek kemikleri üzerine konulur ve göğsünün ortasından dışarı çıkar. Böylelikle o kızgın taş kürek kemikleri ile göğsü arasında gider gelir. Sonra o adam geri döndü ve direğin yanına oturdu. Ben de onu takip ettim ve onun yanına oturdum. Ben onun kim olduğunu bilmiyordum. Ona dedim ki: Görüyorum ki söylediğin sözler bu insanların hoşuna gitmedi. O da bana: Onlar hiçbir şeyi akıl etmiyorlar. Dostum bana şöyle buyurdu, dedi. Ben: Senin dostun kimdir? diye sordum. Benim dostum Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemdir, dedi. "Ey Ebû Zerr! Uhud Dağını görüyor musun?" dedi. Ebû Zerr dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ihtiyâcı için beni oraya gönderecek düşüncesiyle, gündüzden ne kadar zaman kaldı diye güneşe baktım ve evet Uhud'u görüyorum, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Uhud Dağı kadar altınım olmasını ve, üç dînâr hâriç, bunun hepsini infâk edip sadaka olarak vermeyi isterim" buyurdu. Bu insanlar ise akıl etmiyorlar. Ancak dünyâ malı toplayıp duruyorlar. Vallahi ben ölünceye kadar onlardan ne bir dünyalık mal isterim ve ne de din konusunda onlara soru sorup fetva isterim.

الحث على النفقة وتبشير المنفق بالخلف

İnfaka Teşvik Ve İnfak Edene Verdiğinin Yerine Mal Verileceğini Tebşir Babı

٥٨٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْفِقْ أُنْفِقْ عَلَيْكَ وَقَالَ: يَدُ اللهِ مَلأَى، لاَ تَغِيضُهَا نَفَقَةٌ، سَحَّاءُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَقَالَ: أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْفَقَ مُنْذُ خَلَقَ السَّمواتِ وَالأَرْضَ، فَإِنَّهُ لَمْ يَغِضْ مَا فِي يَدِهِ، وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ، وَبِيَدِهِ الْمِيزَانُ يَخْفِضُ وَيَرْفَعُ

580- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Rasûlullah şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın eli dopdoludur, harcamak onu eksiltmez, O gece ve gündüz dâima cömerttir, akar durur".[85]

Yine Rasûlullah şöyle buyurdu:

"Allah'ın gökleri ve Yer'i yarattığı günden beri infâk ve in'âm ettiği nimetlerin mâhiyetini bana bildirebilir misiniz? Şübhesiz bunca harcama O'nun elindeki nimetlerden hiçbirşey eksiltmemiştir".

Yine Rasûlullah:

"Hanginizin amelinin daha güzel olduğunu denemek için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. Kâinatı yaratırken O'nun Arş'ı[86] su üzerinde idi." (Hud: 7). O'nun elinde adalet terazisi vardır ki, onun gözü alçalır, yükselir (Bu suretle insanların kimine çok, kimine az verir" buyurdu.

الابتداء في النفقة بالنفس ثم أهله ثم القرابة

Nafaka Vermeye Ve Önce Kendinden Başlayarak, Sonra Ailesine ,Sonra Akrabasına Verme Babı

٥٨١ – حديث جَابِرٍ، قَالَ: بَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَنَّ رَجُلاً مِنْ أَصْحَابِهِ أَعْتَقَ غُلاَمًا عنْ دُبُرٍ، لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ غَيْرَهُ، فَبَاعَهُ بِثَمَانِمِائَةِ دِرْهَمٍ، ثُمَّ أَرْسَلَ بِثَمَنِهِ إِلَيْهِ

581- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e sahâbîlerinden Ebû Mezkûr denilen bir adamın kölesini: "Hayâtımdan sonra sen hürsün" deyip müdebber olarak azâd ettiği haberi ulaştı. Hâlbuki bu zâtın bu köleden başka hiçbir malı yoktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o köleyi sekizyüz dirhem mukaabilinde sattı da sonra onun bedelini o zâta gönderdi.

---

85 Müslim'deki lafzi manası da şöyledir: "Allah'ın sağ eli dopdoludur. Hiç eksilmez. O, gece gündüz durmadan infak eder. Gökleri ve yeri yarattığı günden beri infak ettiklerini bir düşünün. Bu dahi onun sağ elinde bulunanı eksiltmiş değildir."

86 Bu hadiste hem yüce Allah'ın arşının üstünde oluşuna, hem ilminin bütün varlıkları kuşatmasına iman birarada zikredilmektedir. Yakınlığı halinde bile yüce olan, yüceliğinde bile yakın olan Allah'ın şanı ne yücedir! O bütün eksikliklerden münezzehtir.

فضل النفقة والصدقة على الأقربين والزوج والأولاد والوالدين ولو كانوا مشركين

Nafaka İle Sadakayı Müşrik Bile Olsalar Akrabaya, Eş, Evlat Ve Ana Babaya Vermenin Fazileti Babı

٥٨٢ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَكْثَرَ الأَنْصَارِ بِالْمَدِينَةِ مَالاً مِنْ نَخْلٍ، وَكَانَ أَحَبَّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُحَاءَ، وَكَانَتْ مُسْتَقْبِلَةَ الْمَسْجِدِ، وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدْخُلُهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٍ؛ قَالَ أَنَسٌ: فَلَمَّا أُنْزِلَتْ هذِهِ الآيَةُ (لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ) قَامَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ اللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ (لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ) وَإِنَّ أَحَبَّ أَمْوَالِي إِلَيَّ بَيْرُحَاءُ، وَإِنَّهَا صَدَقَةٌ للهِ؛ أَرْجُو بِرَّهَا وَذُخْرَهَا عِنْدَ اللهِ؛ فَضَعْهَا يَا رَسُولَ اللهِ حَيْثُ أَرَاكَ اللهُ قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: بَخْ ذلِكَ مَالٌ رَابِحٌ، ذلِكَ مَالٌ رَابِحٌ، وَقَدْ سَمِعْتُ مَا قُلْتَ، وَإِنِّي أَرَى أَنْ تَجْعَلَهَا فِي الأَقْرَبِينَ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: أَفْعَلُ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَسَمَهَا أَبُو طَلْحَةَ فِي أَقَارِبِهِ وَبَنِي عَمِّهِ

582- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- Medîne'de hurmalık olarak Ensâr içinde en zengini idi. Malları içinde en çok sevdiği de Mescidin karşısındaki Beyruhâ bostânı idi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem bu bostanlığa girer ve onun içindeki güzel sudan içerdi.

Enes -Allah ondan razı olsun- dedi ki: « **Hoşlandığınız şeylerden (Allah yolunda) sarf etmedikçe, asıl iyiliğe asla eremezsiniz.** » (Âl-i İmrân: 92) âyeti inince, Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Allah Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyuruyor: **«Hoşlandığınız şeylerden (Allah yolunda) sarf etmedikçe, asıl iyiliğe asla eremezsiniz.»** Sahib olduğum mallar içerisinde en çok Beyruha bostanlığını seviyorum. O, Allah için sadakadır. Bu sadakanın Allah katında hayrını ve onun bir hazine (ahiret azığı) olmasını umud ediyorum. Ey Allah'ın Rasûlü! Bu bustânımı Allah'ın dilediği yerde kullan.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Çok iyi, aferin! İşte bu kazançlı bir maldır. İşte bu kazançlı bir maldır. Ben senin dediklerini işittim. Ben bu bostânı yakınlarına bırakman görüşündeyim."

Ebû Talha da şöyle dedi: Dediğini yapacağım ey Allah'ın Rasûlü.

Bundan sonra Ebû Talha Beyruhâ bostanlığını akrabaları ve amca oğulları arasında taksim etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:1461, 2318)

٥٨٣ – حديث مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا أَعْتَقَتْ وَلِيدَةً لَهَا فَقَالَ لَهَا: وَلَوْ وَصَلْتِ بَعْضَ أَخْوالِكِ كَانَ أَعْظَمَ لأَجْرِكِ

583- İbnu Abbâs'ın azadlı kölesi Kurayb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Meymûne, kendisine ait olan bir cariyeyi azad etti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Şayet cariyeni dayılarından bazılarına verseydin, daha fazla sevab alırdın."

٥٨٤ – حديث زَيْنَبَ امْرَأَةِ عَبْدِ اللهِ قَالَتْ: كُنْتُ فِي الْمَسْجِدِ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: تَصَدَّقْنَ وَلَوْ مِنْ حُلِيِّكُنَّ وَكَانَتْ زَيْنَبُ تُنْفِقُ عَلَى عَبْدِ اللهِ، وَأَيْتَام فِي حَجْرِهَا، فَقَالَتْ لِعَبْدِ اللهِ، سَلْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَيَجْزِي عَنِّي أَنْ أُنْفِقَ عَلَيْكَ وَعَلَى أَيْتَامِي فِي حَجْرِي مِنَ الصَّدَقَةِ فَقَالَ: سَلِي أَنْتِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ فَانْطَلَقْتُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَوَجَدْتُ امْرَأَةً مِنَ الأَنْصَارِ عَلَى الْبَابِ، حَاجَتُهَا مِثْلُ حَاجَتِي؛ فَمَرَّ عَلَيْنَا بِلاَلٌ، فَقُلْنَا: سَلِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، أَيَجْزِي عَنِّي أَنْ أُنْفِقَ عَلَى زَوْجِي وَأَيْتَامٍ لِي فِي حَجْرِي وَقُلْنَا: لاَ تُخْبِرْ بِنَا فَدَخَلَ فَسَأَلَهُ، فَقَالَ: مَنْ هُمَا قَالَ: زَيْنَبُ قَالَ: أَيُّ الزَّيَانِبِ قَالَ: امْرَأَةُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: نَعَمْ لَهَا أَجْرَانِ، أَجْرُ الْقَرَابَةِ وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ

584- Abdullah'ın hanımı Zeyneb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben mescitte iken Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "(Küpe ve bilezik gibi) süs eşyalarınızla da olsa sadaka verin" Zeyneb ise hem kocası Abdullah'a, hem de kendi himayesinde bulunan yetîmlere infâk ediyordu. Zeyneb, kocası Abdullah'a dedi ki: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme, benim sana ve himayemde bulunan yetimlere infak etmem, sadaka yerine geçer mi? diye sor. Abdullah dedi ki: Bu soruyu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme kendin sor. Ben de bu soruyu sormak için Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yanına gittim. Kapıda benim sorum gibi

sorusu olan Ensâr'dan bir kadın vardı. Yanımıza Bilâl geldi. Bilal'e dedik ki: Benim kocama ve himayemde bulunan yetimlere infak etmem, sadaka yerine geçer mi? diye Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme bir sor ve bizim kim olduğumuzu O'na haber verme.

Bilâl Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yanına girdi ve O'na sorumuzu sordu. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem: "Bunu soranlar kimdir?" dedi. Bilâl: Zeyneb'dir, dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Hangi Zeyneb?" diye sordu. Bilâl: Abdullah'ın hanımı, dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet, ona iki sevab vardır: Biri akrabalık diğeri ise sadaka sevabıdır."

٥٨٥ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ هَلْ لِي مِنْ أَجْرٍ فِي بَنِي أَبِي سَلَمَةَ أَنْ أُنْفِقَ عَلَيْهِمْ، وَلَسْتُ بِتَارِكَتِهِمْ هكَذَا وَهكَذَا، إِنَّمَا هُمْ بَنِيَّ قَالَ: نَعَمْ لَكِ أَجْرُ مَا أَنفَقْتِ عَلَيْهِمْ

585- Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Ebû Seleme'nin çocuklarına infâk etmemden dolayı bana sevap var mıdır? Ben onlara şöyle şöyle mal bırakacak değilim. Onlar benim de çocuklarımdır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onlara infâk et. Onlara infak etmen sebebiyle sana sevab vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1467)

٥٨٦ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ نَفَقَةً عَلَى أَهْلِهِ، وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا، كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً

586- Ebû Mesud el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse sevabını yalnız Allah'tan bekleyerek kendi ailesine infakta bulunursa, bu onun için sadaka olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 55,4006)

٥٨٧ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: قَدِمَتْ عَلَيَّ أُمِّي وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَفْتَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قُلْتُ، وَهِيَ رَاغِبَةٌ: أَفَأَصِلُ أُمِّي قَالَ: نَعَمْ صِلِي أُمَّكِ

587- Ebû Bekir'in kızı Esma -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında müşrik olan annem benim yanıma geldi. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Annem, benim iyiliğimi isteyerek ve geri çevrilmekten de korkarak benim yanıma geldi. Annemi kabul edip ona iyilik ve ikramda bulunayım mı? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Evet, annene iyilik et ve ikramda bulun'' buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3183, 5978, 5979)

وصول ثواب الصدقة عن الميت إليه

Ölen Kimse Namına Verilen Sadakanın Sevabının Kendisine Ulaşacağı Babı

٥٨٨ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَجُلاً قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ أُمِّي افْتُلِتَتْ نَفْسَهَا، وَأَظُنُّهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ تَصَدَقَتْ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا قَالَ: نَعَمْ

588- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Annem (hiçbir hastalık olmaksızın ve beklenmedik bir şekilde) aniden vefat etti. Sanıyorum şayet o yaşasaydı malını sadaka olarak verirdi. Onun yerine sadaka versem onun için ecir var mıdır? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, evet, dedi.

بيان أن اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف

Her Türlü İyiliğe Sadaka Adı Verileceğini Beyan Babı

٥٨٩ – حديث أَبِي مُوسَى، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ قَالَ: فَيَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ أَوْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ: فَيُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ: فَيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ أَوْ قَالَ: بِالْمَعْرُوفِ قَالَ: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ: فَيُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ

589- İbnu Ebi Musa el-Eşari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: ''Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir'' buyurdu. Onlar:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Şayet sadaka verecek mal bulamazsa ne yapar? diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Çalışır, hem ondan kendisi faydalanır, hem de o maldan sadaka verir."

- Buna da gücü yetmezse, diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Yardım isteyen, hacet sahibine yardım etsin" buyurdu.

- Bunu da yapamazsa, diye sordular. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Hayrı ve iyiliği emretsin" buyurdu.

- Onu da yapamazsa, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Kötülükten uzak dursun. İşte bu onun için sadakadır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1445)

٥٩٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كُلُّ سُلاَمَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ، كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ؛ يَعْدِلُ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَيُعِينُ الرَّجُلَ عَلَى دَابَّتِهِ فَيَحْمِلُ عَلَيْهَا أَوْ يَرْفَعُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ وَكُلُّ خَطْوَةٍ يَخْطُوهَا إِلَى الصَّلاَةِ صَدَقَةٌ، وَيُمِيطُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ

590- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her bir parmak kemiğinin üzerine sadaka vardır. Hayvanına binene veya eşyasını yükleyene yardım etmek sadakadır. Güzel söz sadakadır. Mescide namaz kılmak için giderken attığı her adım sadakadır. Yol göstermek de sadakadır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2707)

في المنفق والممسك

Malını İnfak Edenle Etmeyen Babı

٥٩١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلاَّ مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا؛ وَيَقُولُ الآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا

591- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her gün, yeryüzüne iki melek iner ve bunlardan biri, Allahım! İnfak edene yenisini ver, diğeride, Allahım! Vermeyenin malını telef et, der." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1443, 5797)

الترغيب في الصدقة قبل أن لا يوجد من يقبلها

Sadakayı Kabul Eden Kimsenin Bulunmayacağı O zaman Gelmezden Önce Sadaka Vermeye Teşvik Babı

٥٩٢ – حديث حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: تَصَدَّقُوا فَإِنَّهُ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْشِي الرَّجُلُ بِصَدَقَتِهِ فَلاَ يَجِدُ مَنْ يَقْبَلُهَا، يَقُولُ الرَّجُلُ لَوْ جِئْتَ بِهَا بِالأَمْسِ لَقَبِلْتُهَا، فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلاَ حَاجَةَ لِي بِهَا

592- Harise ibnu Vehb'den -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu:

"Sadaka verin. Öyle bir zaman gelecek ki, kişi sadaka verecek birini arar da verecek kimseyi bulamaz. Sadaka verilmek istenilen her kişi: Şayet bu sadakayı dün getirseydin, onu kabul ederdim. Ancak bu gün benim bu sadakaya ihtiyâcım yok, der." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1424, 7120)

٥٩٣ – حديث أَبِي مُوسَى رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ ثُمَّ لاَ يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ، وَيُرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتْبَعُهُ أَرْبَعُونَ امْرَأَةً يَلُذْنَ بِهِ، مِنْ قِلَّةِ الرِّجَالِ وَكَثْرَةِ النِّسَاءِ

593- Ebû Mûsâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, bir adam elindeki tasadduk edeceği altınıyla onu verecek birilerini arayacak ancak bulamayacak. Erkeklerin az olması ve kadınların çok olması sebebiyle kırk kadının bir erkeğin himayesine girdiği görülecektir."

٥٩٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُم الْمَالُ، فَيَفِيضَ حَتَّى يُهِمَّ رَبَّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ، وَحَتَّى يَعْرِضَهُ فَيَقُولَ الَّذِي يَعْرِضُهُ عَلَيْهِ: لاَ أَرَبَ لِي

594- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mallar çoğalıp taşmadıkça kıyamet kopmaz. Hattâ mal sahibi, sadakasını kimin kabul edeceği endişesine düşer, bununla kederlenir. Öyle ki mal sahibi sadakayı verecek birini bulur da ona sadaka verir, ancak o kimse, benim buna ihtiyacım yok, der."

قبول الصدقة من الكسب الطيب وتربيتها

Helal Kazançtan Verilen Sadakanın Kabulü Ve Sevabının Arttırılması Babı

٥٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ تَصَدَّقَ بِعَدْلِ تَمْرَةٍ مِنْ كَسْبٍ طَيِّبٍ، وَلاَ يَصْعَدُ إِلَى اللهِ إِلاَّ الطَّيِّبُ، فَإِنَّ اللهَ يَتَقَبَّلُهَا بِيَمِينِهِ، ثُمَّ يُرَبِّيهَا لِصَاحِبِهَا كَمَا يُرَبِّي أَحَدُكُمْ فَلُوَّهُ، حَتَّى تَكُونَ مِثْلَ الْجَبَلِ

595- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim helal kazancından bir tek hurma değerinde bir şey sadaka verirse ki Allah Taâlâ'ya helâl olandan başkası yükselmez, şüphesiz Allah onu sağ eliyle kabul eder. Sonra o tek hurma kadar sadakayı, dağ gibi oluncaya kadar, sizin birinizin at yavrusunu dikkatle büyüttüğü gibi, sadaka sahibi için büyütür".

الحث على الصدقة ولو بشق تمرة أو كلمة طيبة وأنها حجاب من النار

Yarım Bir Hurma Veya Güzel Bir Söz İle de Olsa Sadakaya Teşvik Ve Sadakanın Cehennemden Koruyan Bir Perde Olduğunu Beyan Babı

٥٩٦ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ

596- Adiy ibnu Hâtim'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Bir hurmanın yarısıyla da olsa kendinizi ateşten koruyunuz."

٥٩٧ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلاَّ وَسَيُكَلِّمُهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَيْسَ بَيْنَ اللهِ وَبَيْنَهُ تَرْجُمَانٌ، ثُمَّ يَنْظُرُ فَلاَ يَرَى شَيْئًا قُدَّامَهُ، ثُمَّ يَنْظُرُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَتَسْتَقْبِلُهُ النَّارُ، فَمَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَّقِيَ النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ وَعَنْهُ أَيْضًا، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اتَّقُوا النَّارَ، ثُمَّ أَعْرَضَ وَأَشَاحَ؛ ثُمَّ قَالَ: اتَّقُوا النَّارَ، ثُمَّ أَعْرَضَ وَأَشَاحَ، ثَلاَثًا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا ثُمَّ قَالَ: اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ

597- Adiyy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ateşi zikretti de: "Ateşten kendinizi koruyunuz!" buyurdu. Sonra yüzünü döndürüp çekti. Sonra: "Ateşten korununuz!" buyurdu. Sonra yüzünü bulunduğu yönden çevirip çekti. Bunu üç defa yaptı. Hattâ biz kendisini ateşe bakıyor zannettik. Sonra yine: "Bir hurma yarısıyla da olsa ateşten korununuz. Bunu da bulamayan, güzel bir sözle kendini ateşten korusun!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1413, 1417, 3595, 6023, 6539, 6540, 6563, 7443, 7512)

الحمل أجرة يتصدق بها والنهي الشديد عن تنقيص المتصدق بقليل

Ücretle Yük Taşıyarak Sadaka Vermek ve Sadaka Veren Kimseyi Küçümsemekten Şiddetle Nehiy Babı

٥٩٨ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: لَمَّا أُمِرْنَا بِالصَّدَقَةِ كُنَّا نَتَحَامَلُ؛ فَجَاءَ أَبُو عَقِيلٍ بِنِصْفِ صَاعٍ، وَجَاءَ إِنْسَانٌ بِأَكْثَرَ مِنْهُ؛ فَقَالَ الْمُنَافِقُونَ: إِنَّ اللهَ لَغَنِيٌّ عَنْ صَدَقَةِ هذَا، وَمَا فَعَلَ هذَا الآخَرُ إِلاَّ رِئَاءً فَنَزَلَتْ (الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لاَ يَجِدُونَ إِلاَّ جُهْدَهُمْ) الآيَةَ

598- Ebû Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Azze ve Celle bizlere sadaka vermemizi emrettiği zaman, bizler sırtımızda yük taşır ve onun kazancıyla sadaka verirdik. Ebu Akîl yarım sa' hurma getirdi ve onu sadaka olarak verdi. Bir başkası bundan daha fazlasını getirdi ve sadaka olarak verdi. bunun üzerine münafıklar dediler ki:

-Muhakkak ki Allah Azze ve Celle bunun verdiği sadakadan müstağnidir. Bu ve diğeri bunu ancak gösteriş olsun diye, riyayla yapmışlardır. Bunun üzerine şu âyet indi:

«Allah, mü'minlerden gönlünden kopup fazla sadaka verenleri ayıplayanlarla takatları dışında bir şey bulamayanları alaya alanları, (kendi davranışlarıyla cezalandırır ve onları) maskara eder. Onlar için acı bir azâb vardır.» (Tevbe: 79)

فضل المنيحة

Menihanın Fazileti Babı

٥٩٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ:

نِعْمَ الْمَنِيحَةُ اللِّقْحَةُ الصَّفِيُّ مِنْحَةً، وَالشَّاةُ الصَّفِيُّ، تَغْدُو بِإِنَاءٍ وَتَرُوحُ بِإِنَاءٍ.

599- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bağış olarak verilen, doğumu yakın ve bol sütü olan bir deve ve sabah bir kova, akşam bir kova süt veren koyun ne güzel hediyedir."[87] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2629, 5608)

مثل المنفق والبخيل

Cömert İle Cimrinin Misali Babı

٦٠٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: ضَرَبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَثَلَ الْبَخِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ، قَدِ اضْطُرَّتْ أَيْدِيهِمَا إِلَى ثُدِيِّهِمَا وَتَرَاقِيهِمَا؛ فَجَعَلَ الْمُتَصَدِّقُ كُلَّمَا تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ انْبَسَطَتْ عَنْهُ حَتَّى تَغْشَى أَنَامِلَهُ، وَتَعْفُوَ أَثَرَهُ؛ وَجَعَلَ الْبَخِيلُ كُلَّمَا هَمَّ بِصَدَقَةٍ قَلَصَتْ، وَأَخَذَتْ كُلُّ حَلْقَةٍ بِمَكَانِهَا

600- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir misal vererek şöyle buyurdu: "Cimri ile sadaka veren kimsenin durumu, göğsünden köprücük kemiğine kadar demirden birer cübbeleri bulunan iki kimseye benzer. İnfak eden kimse, sadaka verdiği zaman üzerindeki zırh genişler, parmak uçlarına kadar uzanır ve günahlarını siler. Cimri kişi ne zaman sadaka vermek istese zırh biraz daha daralır. Kişi bu zırhı genişletmeye çalışsa da bunu başaramaz ve her bir halka, vücûdun kendisine değen yerini yakalayıp şiddetle sıkar."[88]

ثبوت أجر المتصدق وإن وقعت الصدقة في يد غير أهلها

Sadaka, Ehil Olmayan Kimsenin Eline Geçse Bile Veren İçin Ecir Sabit Olacağı Babı

---

87 Yapılan bu bağış iki türlü olur. Birincisi sütü bol olan deveyi ve koyunu o kimsenin olacak şekilde bağışta bulunmak. İkincisi ise; yine sütü bol olan koyun ve deve kendisine ait olduğu halde, bir kimseye o devenin sütünden faydalanmak için belli bir süreye kadar bağışta bulunma yani onu ödünç olarak vermektir.

88 Cimrinin durumunu anlatan ve cimriliğin kötü bir haslet olduğunu anlatan bir rivayet.

٦٠١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ فَوَضَعَهَا فِي يَدِ سَارِقٍ؛ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ، تُصُدِّقَ عَلَى سَارِقٍ؛ فَقَالَ: اللهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، لأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ، فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدَيْ زَانِيَةٍ؛ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ، تُصُدِّقَ اللَّيْلَةَ عَلَى زَانِيَةٍ؛ فَقَالَ: اللهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى زَانِيَةٍ؛ لأَتَصَدَّقَنَّ بِصَدَقَةٍ؛ فَخَرَجَ بِصَدَقَتِهِ، فَوَضَعَهَا فِي يَدَيْ غَنِيٍّ؛ فَأَصْبَحُوا يَتَحَدَّثُونَ، تُصُدِّقَ عَلَى غَنِيٍّ فَقَالَ: اللهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سَارِقٍ، وَعَلَى زَانِيَةٍ، وَعَلَى غَنِيٍّ فَأُتِيَ، فَقِيلَ لَهُ: أَمَّا صَدَقَتُكَ عَلَى سَارِقٍ فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعِفَّ عَنْ سَرِقَتِهِ، وَأَمَّا الزَّانِيَةُ فَلَعَلَّهَا أَنْ تَسْتَعِفَّ عَنْ زِنَاهَا، وَأَمَّا الْغَنِيُّ فَلَعَلَّهُ يَعْتَبِرُ فَيُنْفِقُ مِمَّا أَعْطَاهُ اللهُ

601- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"İsrail oğullarından biri, (bu gece) sadaka vereceğim, dedi ve sadakasını eline alarak dışarı çıktı. Sadakasını onun hırsız olduğunu bilmeyerek bir hırsızın eline verdi. Sabah olduğunda insanlar: Bir hırsıza sadaka verilmiş, diye konuştular. Sadakayı veren kimse: Allahım! Hamd sanadır. (Sadakamı hak etmeyen birine verdim. Bu ise benim irademle değil Allah'ın dilemesiyle olmuştur. O yüzden her halükârda hamd Allah'adır.)

İkinci gece yine sadaka vereceğim diyerek dışarı çıktı. Bu defa da onun bir zinakar kadın olduğunu bilmeyerek sadakasını zinakar bir kadının ellerine koydu. Sabah olduğunda insanlar, zinakar bir kadına sadaka verilmiş, diye konuştular. Sadaka veren kimse hiç aldırmayarak: Allahım! Sadakamı zinakar bir kadına senin dilemenle verdim, benim irademle değil. O yüzden her halükarda hamd sanadır.

Üçüncü gece yine o kimse sadaka vereceğim, dedi ve sadakasını eline alarak evinden dışarı çıktı. Bu defa da zengin olduğunu bilmeyerek bir zengine sadakasını verdi. Sabah olduğunda insanlar, bir zengine sadaka verilmiş, diye konuştular. Bunları duyan o sadaka veren kimse şöyle dedi:

Allahım! Hırsıza, zinakar bir kadına ve zengin birine sadaka verdiğim için de hamd sanadır. (Çünkü bunları kendi irademle değil ancak senin iradenle verdim. Her halükarda hamd sanadır.)

Sadaka veren kimse bir rüya gördü ve rüyasında ona şöyle denildi:

Hırsıza verdiğin sadakaya gelince, umulur ki, o hırsız hırsızlığından vazgeçer. Zinakar kadına gelince umulur ki, bu kadın da zinasından vazgeçer. Zengin kişiye gelince, umulur ki, bu zengin de aldığı sadakadan ibret alıp Allah'ın kendisine verdiği maldan infak eder."

أجر الخازن الأمين والمرأة إِذا تصدقت من بيت زوجها غير مفسدة بإذنه الصريح أو العرفي

Kocasının Sarahaten Veya Örfen İzniyle Onun Malından Zararsızca Sadaka Veren Kadının Ve Güvenilir Bekçinin Sevabı Babı

٦٠٢ – حديث أَبِي مُوسَى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْخَازِنُ الْمُسْلِمُ الأَمِينُ الَّذِي يُنْفِذُ، وَرُبَّمَا قَالَ: يُعْطِي مَا أُمِرَ بِهِ كَامِلاً مُوَفَّرًا، طَيِّبًا بِهِ نَفْسُهُ، فَيَدْفَعُهُ إِلَى الَّذِي أُمِرَ لَهُ بِهِ أَحَدُ الْمُتَصَدِّقَيْنِ

602- Ebû Mûsâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Kendisine verilen emri tam bir şekilde, gönül hoşnutluğu içerisinde yerine getirip, emredilen kişiye ileten Müslüman ve güvenilir bir bekçi, sadaka veren iki kişiden birisidir. (O da sadaka vermiş kimse gibidir.)"

٦٠٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ طَعَامِ بَيْتِهَا غَيْرَ مُفْسِدَةٍ، كَانَ لَهَا أَجْرُهَا بِمَا أَنْفَقَتْ، وَلِزَوْجِهَا أَجْرُهُ بِمَا كَسَبَ، وَلِلْخَازِنِ مِثْلُ ذلِكَ، لاَ يَنْقُصُ بَعْضُهُمْ أَجْرَ بَعْضٍ شَيْئًا

603- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadın evinin yiyeceğinden, israf edip saçıp savurmaksızın infâk ederse, bu infakı sebebiyle ona sevab vardır. Bu malı çaba sarf edip kazanan kocasına da sevab vardır. Bu malın koruyucusu için de sevab vardır. Bunlardan bir kısmının sevab alması, diğerlerinin sevabından hiçbir şey eksiltmez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1437, 1439, 1440, 1441, 2065)

٦٠٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَصُومُ الْمَرْأَةُ، وَبَعْلُهَا شَاهِدٌ، إِلاَّ بِإِذْنِهِ

604- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kadın, kocası yanında hazır iken, onun izni olmadıkça nafile oruç tutmaz."

٦٠٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا أَنْفَقَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ كَسْبِ زَوْجِهَا عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَلَهُ نِصْف أَجْرِهِ

605- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir Kadın, kocasının kazancından ve kocasının emri olmaksızın infak ederse, o kadına bunun ecrinin yarısı verilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2066, 5192, 5195, 5360)

من جمع الصدقة وأعمال البر

Sadaka İle Hayır İşlerini Bir Araya Toplayanlar Babı

٦٠٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللهِ نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَا عَبْدَ اللهِ هذَا خَيْرٌ؛ فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلاَةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه: بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي، يَا رَسُولَ اللهِ مَا عَلَي مَنْ دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ، فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تلْكَ الأَبْوَابِ كُلِّهَا قَالَ: نَعَمْ وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ

606- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Allah yolunda bir çift mal sadaka verir, hayır yaparsa kendisine cennetin kapılarından şöyle seslenilir: Ey Allah'ın kulu, buraya gel, bu kapı hayırlardan bir hayırdır! Her kim namaz ehlinden, namaz kılan biri ise cennetin namaz kapısından çağırılırlar. Her kim cihad ehlinden ise cihad kapısından çağırılır. Her kim de oruç ehlinden, oruç tutan bir kimse ise Reyyân kapısından çağırılır. Her kim de sadaka ehlinden, sadaka veren birisi ise sadaka kapısından çağrılır."

Bu söz üzerine Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü! Bu kapılardan çağırılan bir kimsenin, çağrıldığı kapıdan girme zorunluluğu var mı? Bir kimse bu kapıların kimselere bir zarar sıkıntı var mı? Bir kişi bu kapıların hepsinden çağrılacak mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet, hepsinden çağrılacak. Ben, senin onlardan biri olmanı umarım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1897, 2841, 3216, 3666)

٦٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللهِ دَعَاهُ خَزَنَةُ الْجَنَّةِ، كُلُّ خَزَنَةِ بابٍ، أَيْ فُلُ هَلُمَّ قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللهِ ذَاكَ الَّذِي لاَ تَوَى عَلَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ

607- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim Allah yolunda çift olarak[89] infak ederse cennetin bekçileri; her bir kapının önünde onu: Ey Falan! buraya gel! diye çağırır"

Ebû Bekir dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Onun bir kapıdan girmesinde bir sakınca yoktur.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Senin onlardan olmanı umuyorum" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1897, 3216, 3666)

الحث على الإنفاق وكراهة الإحصاء

İnfak Etmeye Teşvik Ve Cimriliğin Men Edilmesi Babı

٦٠٨ – حديث أَسْمَاءَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَنْفِقِي وَلاَ تُحْصِي فَيُحْصِيَ اللهُ عَلَيْكِ، وَلاَ تُوعِي فَيُوعِيَ اللهُ عَلَيْكِ

608- Esma bintu Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Benim hiçbir malım yoktur, ancak bütün malım kocam Zubeyr ibnu Avvâm'ın bana verdiği mallardır. Ben bu maldan sadaka olarak vereyim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Sadaka ver. Malını biriktirip de cimrilik yapma! Sonra Allah da sana karşı aynıyla mukabele gösterir."[90] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1433)

---

89 Çift sadakadan maksad, kendi malından iki sığır, iki koyun, iki dirhem olarak açıkça belirtilmiştir.

90 «Sadaka ver» emri, kocası olan kadının, kocasının izni olmaksızın sadaka vermek hakkına sâhib olduğuna delâlet eder.

الحث على الصدقة ولو بالقليل، ولا تمتنع من القليل لاحتقاره

Az Bir Şey İle De Olsa Sadaka Vermeye Teşvik Ve Azı Hakir Görerek Vermekten İmtina Etmemek Gerektiği Babı

٦٠٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَا نِسَاءُ الْمُسْلِمَاتِ لاَ تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ

609- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey Müslüman kadınlar! Bir koyun bacağı hediye etse dahi bir kadın, kadın komşusunu küçümseyip hakir görmesin."[91] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2566, 6017)

فضل إخفاء الصدقة

Sadakayı Gizli Vermenin Fazileti Babı

٦١٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ: الإِمَامُ الْعَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي الْمَسَاجِدِ، وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللهِ، اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ طَلَبَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ أَخْفَى حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ

610- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Yedi kimseyi Allah kendi gölgesinden başka hiçbir gölge bulunmayan kıyamet gününde, kendi gölgesi altında gölgelendirecektir: Âdil imâm, Allah'a ibâdet içinde gelişen genç, tenhâ bir yerde Allah'ı kalbi veya diliyle anıp da gözleri yaş akıtan kimse, kalbi mescide bağlanmış kimse, Allah yolunda birbirlerini seven iki kimse, mevki ve güzellik sahibi olan bir kadın kendisini nefsini tatmine

---

91 Bu hadiste az bir şeyle de olsa hediyeleşmeye teşvik vardır. Başka bir hadiste Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: «Ey Mümin kadınlar! Az etli bir kemik parçasıyla da olsa hediyeleşin. Çünkü hediyeleşmek iyiliği-sevgiyi sağlar, kini-nefreti yok eder.»

çağırdığı zaman "Ben Allah'tan korkarım" diyen erkek, bir sadaka verdiğinde bunu sol eli, sağ elinin yaptığı işi bilmeyecek kadar gizli olarak veren kimse. Yedincisi ise Allah Azze ve Celle'yi zikredip de gözü yaşaran kimsedir."

بيان أن أفضل الصدقة صدقة الصحيح الشحيح

Sadakanın Efdalinin Sağlam Ve Cimrinin Sadakası Olduğu Babı

٦١١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّ الصَّدَقَةِ أَعْظَمُ أَجْرًا قَالَ: أَنْ تَصَدَّقَ وَأَنْتَ صَحِيحٌ شَحِيحٌ تَخْشَى الْفَقْرَ وَتَأْمُلُ الْغِنَى، وَلاَ تُمْهِلُ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ، قُلْتَ لِفُلاَنٍ كَذَا، وَلِفُلاَنٍ كَذَا، وَقَد كَانَ لِفُلاَنٍ

611- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve şöyle dedi: Ey Alah'ın Rasûlü! Hangi (kimsenin verdiği) sadaka ecir olarak daha büyüktür? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Senin sağlığın-sıhhatin yerinde, cimri olduğun, fakirlikten korkar ve zenginliği ümit ettiğin hâlde verdiğin sadakadır. Ölüm anı gelip de, falancaya şu kadar, falancaya şu kadar deyip de sadaka vermeyi geciktirme. O sırada mal zaten başkalarının olmuştur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2748)

بيان أن اليد العليا خير من اليد السفلى وأن اليد العليا هي المنفقة وأن السفلى هي الآخذة

Yüksek Elin Alçak Elden Daha Hayırlı; Yüksek Elden Murad: Veren El, Alçak Elden Murad: Alan El Olduğu Babı

٦١٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ، وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ، وَذَكَرَ الصَّدَقَةَ وَالتَّعَفُّفَ وَالْمَسْئَلَةَ: الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، فَالْيَدُ الْعُلْيَا هِيَ الْمُنْفِقَةُ، وَالسُّفْلَى هِيَ السَّائِلَةُ

612- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minber üzerinde iken sadaka, iffetli yaşama ve dilencilikten bahsederek şöyle buyurdu:

“Veren el, alan elden daha hayırlıdır. Veren el, infak eden, alan el ise insanlara el açıp dilenen kimsedir.”

٦١٣ – حديث حَكِيم بْنِ حِزَامٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى، وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ، وَخَيْرُ الصَّدَقَةِ عَنْ ظَهْرِ غِنًى، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللهُ

613- Hakîm ibnu Hızâm’dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Veren el, alan elden daha hayırlıdır. Sadaka vermeye, bakmaya yükümlü olduğun kimselerden (özellikle ailenden) başla. Sadakanın en hayırlısı zenginlik halinde verilenidir. İffetli kalmak isteyeni Allah iffetli kılar. İnsanlara muhtaç olmamayı dileyen kimseyi de Allah zengin kılar”

٦١٤ – حديث حَكِيم بْنِ حِزَامٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي، ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي؛ ثُمَّ قَالَ: يَاحَكِيمُ إِنَّ هذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ، وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ، كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ، الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَ قَالَ حَكِيمٌ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لاَ أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئًا حَتَّى أُفَارِقَ الدُّنْيَا فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه، يَدْعُو حَكِيمًا إِلَى الْعَطَاءِ، فَيَأْبَى أَنْ يَقْبَلَهُ مِنْهُ ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رضي الله عنه دَعَاهُ لِيُعْطِيَهُ، فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَيْئًا فَقَالَ عُمَرُ: إِنِّي أُشْهِدُكُمْ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى حَكِيمٍ، أَنِّي أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ مِنْ هذَا الْفَيْءِ فَيَأْبَى أَنْ يَأْخُذَهُ فَلَمْ يَرْزَأْ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى تُوُفِّيَ

614- Hakîm ibnu Hızâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellemden bir şeyler istedim, O bana istediğimi verdi. İkinci kez istedim, bana yine verdi. Sonra üçüncü kez yine istedim, bu defa da bana verdi. Sonra şöyle buyurdu:

“Ey Hakîm! Şüphesiz bu dünyâ malı, yeşil ve tatlıdır. Kim bu malı talep etmeksizin alırsa, o mal onun için bereketli kılınır. Kim de bunu hırslanarak alırsa bu mal, o kimse için bereketli olmaz. (Hırsla dünya malını talep eden) kimse yeyip de doymayan kimse gibidir. Veren el, alan elden hayırlıdır.”

Hakîm dedi ki: Ben dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Seni hak olarak gön-

deren Allah'a yemîn olsun ki, ben ölünceye kadar senden başka hiçbir kimsenin malından bir şey eksiltmem. (Yani onlara el açmam.)[92]

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- sadaka olarak bir şeyler vermek istemiş, ancak Hakîm onu kabul etmedi. Sonra Ömer'de -Allah ondan razı olsun- sadaka olarak bir şeyler vermek istemiş ancak o yine bunu kabul etmemişti.

Ömer dedi ki: Ey Müslümanlar topluluğu! Ben sizleri Hakîm üzerine şahit tutuyorum ki, ben onun hakkına düşeni verdim. Ancak o, hakkını almadı. Hakîm, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden sonra ölünceye kadar hiçbir insanın malından alıp eksiltmemiştir. (Onlardan hiçbir mal talep etmemiştir) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2750, 3143, 6441)

النهي عن المسئلة

Dilenmekten Nehiy Babı

٦١٥ – حديث مُعَاوِيَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ، وَإِنَّمَا أَنَا قَاسِمٌ وَاللهُ يُعْطِي، وَلَنْ تَزَالَ هذِهِ الأُمَّةُ قَائِمَةً عَلَى أَمْرِ اللهِ، لا يَضُرُّهُمْ مَن خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللهِ

615- Humeyd ibnu Abdurrahman şöyle dedi:

Muaviye'yi hutbede şöyle derken işittim: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Allah kimin hayrını dilerse onu dinde anlayışlı kılar. Ben ancak taksim ediciyim, veren ise Allah'tır. Bu ümmet (Muhammed ümmeti) Allah'ın emri (kalbinde imandan bir parça olanların ruhlarını alan rüzgârın gelip kıyametinde insanların şerlilerinin yani kâfirlerin üzerine kopacağı o gün) gelinceye kadar Allah'ın dini üzere kâim olacaktır ve muhalefet edenlerin muhalefeti de onlara zarar veremeyecektir. "[93] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 71, 3116, 3641, 7312, 7460)

---

92 İshak'ın rivayetinde şöyle dedi: Ben dedim ki: Senden sonra elim, hiçbir arabın elinin altında olmayacak. (Yani senden sonra hiç kimseden bir şey, herhangi bir mal kabul etmeyeceğim.)

93 Bu hadis üç hükmü içine almaktadır: *Birincisi*: Dinde anlayışlı olmanın, dini öğrenmenin fazileti. *İkincisi:* Hakikatte veren Allah'tır. *Üçüncüsü:* Bu ümmetin bir kısmı kıyamete kadar hak üzere kalacaktır. Birincisi ilim bablarına uygundur. İkincisi ise sadakalar kısmına uygundur ki Muslim bunu zekatta, Buhari de ganimetlerin beşte birinin verilmesi babında zikretmiştir. Üçüncüsü ise kıyamet alametlerine uygundur.

المسكين الذي لا يجد غني ولا يفطن له فيتصدق عليه

Geçinecek Bir Şey Bulamayan Ve Halini Anlayıpta Kendisine Sadaka Veren Bulunmayan Fakir Kimse Babı

٦١٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ، تَرُدُّهُ اللقْمَةُ وَاللُّقْمَتَانِ، وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلكِنِ الْمِسْكِينُ لاَ يَجِدُ غِنًى يُغْنِيهِ، وَلاَ يُفْطَنُ بِهِ فَيُتَصَدَّقُ عَلَيْهِ، وَلاَ يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ.

616- Ebû Hureyre ‘den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Miskin, insanların kendisine bir iki lokma yiyecek verdiği kimse değildir. Ancak miskin o kimsedir ki, kendini geçindirecek bir şeyi olmayan ve insanlara el açmaktan utanan ve onlardan bir şey istemeyen kimsedir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 4718)

كراهة المسألة للناس

İnsanlar İçin Dilenmenin Çirkinliği Babı

٦١٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُزْعَةُ لَحْمٍ

617- Abdullah ibnu Ömer’den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sürekli surette insanlardan bir şeyler isteyip dilencilik yapan kimse, kıyâmet günü, yüzünde hiçbir et parçası olmadığı halde getirilecektir.”[94]

٦١٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لأَنْ يَحْتَطِبَ أَحَدُكُمْ حُزْمَةً عَلَى ظَهْرِهِ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ أَحَدًا فَيُعْطِيَهُ أَوْ يَمْنَعَهُ

618- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

94 Kıyamet günü dilencilik yapan kişi elsiz ve yüzsüz haşr olunacak.O diyeceki Ya Rabbi! Benim elimde vardı, yüzümde; ama burada yok. Allah Azze ve Celle: “Evet senin elinde vardı, yüzünde; ama sen yüzsüzlük ettin bende seni bu gün böyle elsiz ve yüzsüz haşredeceğim.” demiştir.

"Sizden birinizin ipini eline alıp sırtında odun toplaması, bir kimseye gidip dilenmesinden, ondan bir şeyler istemesinden daha hayırlıdır. Kendisinden bir şeyler istediği kimse o isteğini ya verir ya da vermez."

إباحة الأخذ لمن أعطى من غير مسألة ولا إشراف

İstemeden Ve Göz Dikmeden Kendisine Bir Şey Verilen Kimsenin Onu Almasının Mübah Olduğu Babı

٦١٩ – حديث عُمَرَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُعْطِينِي الْعَطَاءَ فَأَقُولُ: أَعْطِهِ مَنْ هُوَ أَفْقَرُ إِلَيْهِ مِنِّي، فَقَالَ: خُذْهُ، إِذَا جَاءَكَ مِنْ هذَا الْمَالِ شَيْءٌ وَأَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلاَ سَائِلٍ فَخُذْهُ، وَمَا لاَ، فَلاَ تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ

619- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben babam Ömer'den işittim, şöyle diyordu: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana devlet hizmetim karşılığı olan atamı verirdi, ben de O'na: Onu benden daha muhtâc olanlara ver! derdim. Nihayet bana bir kerre daha mal verdi. Ben yine O'na: Bunu benden daha muhtâc olanlara ver! dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

"Sen bunu al da kendine mal yap ve kendin sadaka yap. Kendin harîs olmadığın ve isteyicisi de bulunmadığın hâlde sana bu maldan birşey geldiğinde sen onu al. Böyle kendi gelmeyen ve nefsin kendisine meylettiği bir malın arkasından nefsini takîb ettirme!" buyurdu.

كراهة الحرص على الدنيا

Dünyaya Meyletmenin Kerahati Babı

٦٢٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: لاَ يَزَالُ قَلْبُ الْكَبِيرِ شَابًّا فِي اثْنَتَيْنِ: فِي حُبِّ الدُّنْيَا وَطُولِ الأَمَلِ

620- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: İhtiyar bir kimsenin kalbi şu iki şeyde genç kalır: Dünya sevgisi ve uzun ömür ve zengin bir hayat temennisi.

٦٢١ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَكْبَرُ ابْنُ آدَمَ وَيَكْبَرُ مَعَهُ اثْنَانِ: حُبُّ الْمَالِ وَطُولُ الْعُمُرِ

621- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âdem oğlu yaşlandıkça, onunla birlikte şu iki şey de büyür: Mal ve uzun ömür sevgisi."

لو أن لابن آدم واديين لابتغى ثالثًا

Ademoğlunun İki Vadi Dolu Malı Olsa Üçüncüsünü İsteyeceği Babı

٦٢٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِك، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَوْ أَنَّ لابْنِ آدَمَ وَادِيًا مِنْ ذَهَبٍ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَادِيَانِ، وَلَنْ يَمْلأَ فَاهُ إِلاَّ التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللهُ عَلَى مَنْ تَابَ

622- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âdemoğlunun bir vadi dolusu altını olsa, bir vadi dolusu daha altını olmasını ister. Onun ağzını ancak toprak doldurur. Allah Azze ve Celle tövbe edenin tövbesini kabul eder."

٦٢٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لابْنِ آدَمَ مِلْءَ وَادٍ مَالاً لأَحَبَّ أَنَّ لَهُ إِلَيْهِ مِثْلَهُ، وَلاَ يَمْلأُ عَيْنَ ابْنِ آدَمَ إِلاَّ التُّرَابُ، وَيَتُوبُ اللهُ عَلَى مَنْ تَابَ

623- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim:

"Âdem oğlunun bir vâdî dolusu malı olsa, bir vadi dolusu daha malı olmasını ister. Ademoğlunun gözünü ancak toprak doldurur. Allah Azze ve Celle tövbe edenin tövbesini kabul eder."

ليس الغنى عن كثرة العرض

Zenginliğin Mal Çokluğu İle Olmadığı Babı

٦٢٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ

624- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zenginlik, kişinin malının çok olmasıyla değildir. Asıl zenginlik gönül zenginliğidir."

تخوف ما يخرج من زهرة الدنيا

Dünya Nimetlerinin Bol Bol Verilmesinden Korkulması Babı

٦٢٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ أَكْثَرَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مَا يُخْرِجُ اللهُ لَكُمْ مِنْ بَرَكَاتِ الأَرْضِ قِيلَ: وَمَا بَرَكَات الأَرْضِ قَالَ: زَهْرَة الدُّنْيَا فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: هَلْ يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ فَصَمَتَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ يُنْزَلُ عليْهِ، ثُمَّ جعَلَ يَمْسَحُ عَنْ جَبِينِهِ، فَقَالَ: أَيْنَ السَّائِلُ قَالَ: أَنَا قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: لَقَدْ حَمِدْنَاهُ حِينَ طَلَعَ ذلِكَ، قَال: لاَ يَأْتِي الْخَيْرُ إِلاَّ بِالْخَيْرِ، إِنَّ هذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، وَإِنَّ كُلَّ مَا أَنْبَتَ الرَّبِيعُ يَقْتُلُ حَبَطًا أَوْ يُلِمُّ، إِلاَّ آكِلَةَ الْخَضِرَةِ، أَكَلَتْ، حَتَّى إِذَا امْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا اسْتَقْبَلَتِ الشَّمْسَ فَاجْتَرَّتْ وَثَلَطَتْ وَبَالَتْ، ثُمَّ عَادَتْ فَأَكَلَتْ؛ وَإِنَّ هذَا الْمَالَ حُلْوَةٌ، مَنْ أَخَذَهُ بِحَقِّهِ، وَوَضَعَهُ فِي حَقِّهِ فَنِعْمَ الْمَعُونَةُ هُوَ؛ وَمَنْ أَخَذَهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ كَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ

625- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir gün minber üzerine iken şöyle buyurdu:

"Benden sonra sizin için korktuğum, Allah'ın sizin için yeryüzünün bereketlerini çıkaracak olmasıdır."

- Yeryüzünün bereketleri nelerdir? diye soruldu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Dünyanın güzellikleridir." buyurdu. Bunun üzerine bir adam:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Hiç hayır, şer getirir mi? diye sordu.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sustu. Öyle ki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy indirildiğini sandım. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem alnındaki teri silmeye başladı. Ardından:

- "Soru soran nerededir?" diye sordu. O adam:

- Benim, dedi.

Bizler, adam bu şekilde "benim" diyerek ortaya çıktığı için Allah'a hamd ettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Muhakkak ki hayır, hayırdan başka bir şeyi getirmez. Dünya malı yeşil ve tatlı ot misalidir. Baharın yeşerttiği otlardan bazıları zehirler veya öldürür. Ancak yeşil ot böyle değildir. Onu yiyen hayvan, kalçaları üzerine oturur, güneşlenir. Bunun hazmı kolaydır ve bundan bol bol yer. Muhakkak ki bu mal tatlıdır. Ne mutlu o müslümana ki, malını Allah yolunda harcar. O maldan miskinlere, fakirlere, yetimlere ve yolda kalmışlara verir. Haksız yolla mal elde eden kimse, tıpkı yiyip de doymayan kimse gibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 921, 1465, 2842)

٦٢٦ – حديث أَبي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم جلَسَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْمِنْبَرِ وَجلَسْنَا حَوْلَهُ، فَقَالَ: إِنِّي مِمَّا أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي مَا يُفْتَحُ عَلَيْكُمْ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا وَزِينَتِهَا فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَوَ يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقِيلَ لَهُ: مَا شَأْنُكَ تُكَلِّمُ النَبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَلاَ يُكَلِّمُكَ فَرَأَيْنَا أَنَّهُ يُنْزَلُ عَلَيْهِ قَالَ فَمَسَحَ عَنْهُ الرُّحَضَاءَ، فَقَالَ: أَيْنَ السَّائِلُ وَكَأَنَّهُ حَمِدَهُ؛ فَقَالَ: إِنَّهُ لاَ يَأْتِي الْخَيْرُ بِالشَّرِّ، وَإِنَّ مِمَّا يُنْبِتُ الرَّبِيعُ يَقْتُلُ أَو يُلِمُّ، إِلاَّ آكِلَةَ الْخَضْرَاءِ، أَكَلَتْ حَتَّى إِذَا امْتَدَّتْ خَاصِرَتَاهَا اسْتَقْبَلَتْ عَيْنَ الشَّمْسِ، فَثَلَطَت وَبَالَتْ وَرَتَعَتْ، وَإِنَّ هذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ، فَنِعْمَ صَاحِبُ الْمُسْلِمِ مَا أَعْطَى مِنْهُ الْمِسْكِينَ وَالْيَتِيمَ وَابْنَ السَّبِيلِ أَوْ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: وَإِنَّهُ مَنْ يَأْخُذُهُ بِغَيْرِ حَقِّهِ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلاَ يَشْبَعُ، وَيَكُونُ شَهِيدًا عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

626- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir gün minber üzerine oturmuş, bizler de O'nun etrafında oturmuştuk. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benden sonra sizin için korktuğum dünya nimetlerinin önünüze açılacak olmasıdır."

Bir adam dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hiç hayır, şer getirir mi? Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sustu. Soru soran adama denildi ki:

Sana ne oluyor ki, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem seninle konuşmadığı halde sen O'nunla konuşuyorsun?

Bu sırada biz, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme vahiy indirildiğini gördük. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem teri alnından sildi: "Soru soran nerededir?" diye sordu.

– Sanki onu övdü- Sonra şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki hayır, şerri getirmez. Baharın yeşerttiği otlardan bazıları zehirler veya öldürür. Ancak yeşil ot böyle değildir. Onu yiyen hayvan, kalçaları üzerine oturur, güneşlenir. Bunun hazmı kolaydır ve bundan bol bol yer.

İşte dünya malıda yeşil ve tatlı ot misalidir. Ne mutlu o müslümana ki, malından miskine, fakire, yetime ve yolda kalmışa verir.

– Veya da Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin buyurduğu gibi- Haksız yolla mal elde eden kimse, tıpkı yiyip de doymayan kimse gibidir. Bu mal, kendi aleyhine Kıyamet günü şahitlik yapacaktır."

فضل التعفف والصبر

İffet Ve Sabrın Fazileti Babı

٦٢٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ نَاسًا مِنَ الأَنْصَارِ، سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى نَفِدَ مَا عِنْدَهُ، فَقَالَ: مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُم، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللهُ، وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عَطَاءً خَيْرًا وَأَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ

627- Ebû Saîd eI-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ensâr'dan bâzı kimseler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bir şeyler istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara verdi. Sonra yine istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine verdi. Sonra yine istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanındaki mal tükenince şöyle buyurdu:

"Yanımda olan malları sizlerden saklamam. Her kim insanlara el açmaktan, onlardan bir şeyler istemekten yani dilencilikten sakınmak isterse, Allah o kimseyi, böyle bir şeyden uzaklaştırır. İnsanlardan bir şeyler dilenmekten uzak duranı, bundan kaçınan kimseyi Allah zengin kılar. Sabretmek isteyen, sabır yolunu seçen kimseye de Allah sabır ihsan eder. Hiç bir kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir nimet verilmemiştir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer; 6470)

في الكفاف والقناعة

İhtiyaça Yetecek Kadar Rızık Ve Kanaat Babı

٦٢٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اللهُمَّ ارْزُقْ آلَ مُحَمَّدٍ قُوتًا

628- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allâhım! Muhammed'in ailesine geçinebilecek kadar rızık ver!"

إِعطاء من سأل بفحش وغلظة

Çirkin Ve Kaba Sözlerle İsteyen Bir Kimseye Atiyye Verme Babı

٦٢٩ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنْتُ أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَعَلَيْهِ بُرْدٌ نَجْرَانِيٌّ غَلِيظُ الْحَاشِيَةِ، فَأَدْرَكَهُ أَعْرَابِيٌّ، فَجَذَبَهُ جَذْبَةً شَدِيدَةً، حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى صَفْحَةِ عَاتِقِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَدْ أَثَّرَتْ بِهِ حَاشِيَةُ الرِّدَاءِ مِنْ شِدَّةِ جَذْبَتِهِ، ثُمَّ قَالَ: مُرْ لِي مِنْ مَالِ اللهِ الَّذِي عِنْدَكَ؛ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ، فَضَحِكَ، ثُمَّ أَمَرَ لَهُ بِعَطَاءٍ

629- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yürüyor- dum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerinde Necrân dokumalarından kalın kenarlı bir kaftan vardı. Bir bedevi geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ridasını şiddetle çekti. O sırada ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in boynu ile iki omuzu arasına baktım da bedevînin ridâyı şiddetle çekmesinden dolayı, ridânın kalın kenarının Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in boynunda iz bıraktığını gördüm. Bundan sonra bedevi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e:

- Yanında bulunan Allah malından bana bir şey verilmesini emret, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bedeviye doğru şefkatle baktı da güldü, sonra bu bedeviye biraz dünyalık verilmesini emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3149, 5809, 6088)

٦٣٠ – حديث الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَسَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَقْبِيَةً، وَلَمْ يُعْطِ مَخْرَمَةَ مِنْهَا شَيْئًا، فَقَالَ مَخْرَمَةُ: يَا بُنَيِّ انْطَلِقْ بِنَا إِلَى رَسُولِ

اللهِ صلى الله عليه وسلم فَانْطَلَقْتُ مَعَهُ، فَقَالَ: ادْخُلْ فَادْعُهُ لِي، قَالَ فَدَعَوْتُهُ لَهُ فَخَرَجَ إِلَيْهِ وَعَلَيْهِ قَبَاءٌ مِنْهَا، فَقَالَ: خَبَأْنَا هذَا لَكَ قَالَ: فَنَظَرَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: رَضِيَ مَخْرَمَةُ

630- Misver ibnu Mahreme -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birçok kaftanlar taksim etmiş, ancak bunlardan babam Mahreme'ye bir şey vermemişti. Mahreme bana:

- Ey oğulcuğum! Haydi beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gidelim, dedi. Babamla beraber gittim. O bana:

- Haydi eve gir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi bana çağır, dedi. Misver dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi babam için çağırdım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bu elbiselerden bir elbise omzunda olduğu hâlde babama çıktı ve:

- "Bunu senin için sakladım" buyurdu. Misver dedi ki: Babam kaftana sevinçle baktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Mahreme razı oldu mu?" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2599, 2657, 3127, 5800, 5862, 6132)

إِعطاء من يخاف على إِيمانه

İmanından Korkulan Kimseye Atıyye Verilmesi Babı

٦٣١ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، قَالَ: أَعْطَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَهْطًا وَأَنَا جَالِسٌ فِيهِمْ، قَالَ: فَتَرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْهُمْ رَجُلاً لَمْ يُعْطِهِ، وَهُوَ أَعْجَبُهُمْ إِلَيَّ، فَقُمْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَسَارَرْتُهُ، فَقُلْتُ: مَا لَكَ عَنْ فُلاَنٍ وَاللهِ إِنِّي لأُرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ: أَوْ مُسْلِمًا قَالَ: فَسَكَتُّ قَلِيلاً؛ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ فِيهِ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا لَكَ عَنْ فُلاَنٍ وَاللهِ إِنِّي لأُرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ: أَوْ مُسْلِمًا قَالَ: فَسَكَتُّ قَلِيلاً، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَعْلَمُ فِيهِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا لَكَ عَنْ فُلاَنٍ وَاللهِ إِنِّي لأُرَاهُ مُؤْمِنًا قَالَ: أَوْ مُسْلِمًا فَقَالَ: إِنِّي لأُعْطِي الرَّجُلَ، وَغَيْرُهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ، خَشْيَةَ أَنْ يُكَبَّ فِي النَّارِ عَلَى وَجْهِهِ

631- Sa'd İbnu Ebi Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd'ın da oturduğu bir zamanda bir gurup insanlara maldan yana bir şeyler veriyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içlerinden benim sevdiğim birisine vermedi. Bunun

üzerine dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

- "(Ona mümin deme fakat) Müslüman de" buyurdu.

Bu sözünden sonra bir müddet sustum. Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim ve dedim ki:

- "Başkasına verirken ona vermemenin sebebi nedir? Vallahi ben onu mümin olarak biliyorum.

- "(Ona mümin deme fakat) Müslüman de" buyurdu.

Sonra o şahıs hakkında bildiklerim bana galebe çaldı da söylediklerimi tekrar ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "(Ona mümin deme fakat) müslüman de" buyurdu. Sonra da şöyle dedi:

- "Ey Sa'd, ben bir başkası bana daha sevgili geldiği halde Allah onu yüzüstü ateşe atar korkusuyla bir diğerine veririm."

Yakûb, Bâbası İbrahim'den, O da Salih'den, O da İsmail ibnu Muhammed'den bildirdi: O şöyle dedi: Ben babamdan işittim. O bu hadîsinde şöyle diyordu: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eliyle vurdu ve elini boynum ile kürek kemiğim arasında birleştirdi. Sonra da şöyle buyurdu: "Ey Sa'd, bana dön! Ben öyle bir kimseye veririm ki..."

إِعطاء المؤلفة قلوبهم على الإسلام وتصبر من قوى إِيمانه

Kalpleri İslama Isındırılacak Kimselere Atıyye Verilmesi, İmanı Kuvvetli Olanların Sabır Etmesi Babı

٦٣٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ نَاسًا مِنَ الأَنْصَارِ قَالُوا لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حِينَ أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ أَمْوَالِ هَوَازِنَ مَا أَفَاءَ فَطَفِقَ يُعْطِي رِجَالاً مِنْ قُرَيْشٍ الْمَائَةَ مِنَ الإِبِلِ؛ فَقَالوا: يَغْفِرُ اللهُ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُعْطِي قُرَيْشًا وَيَدَعُنَا، وَسُيُوفُنَا تَقْطُرُ مِنْ دِمَائِهِمْ قَالَ أَنَسٌ: فَحُدِّثَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِمَقَالَتِهِمْ، فَأَرْسَلَ إِلَى الأَنْصَارِ فَجَمَعَهُمْ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمٍ، وَلَمْ يَدْعُ مَعَهُمْ أَحَدًا غَيْرَهُمْ، فَلَمَّا اجْتَمَعُوا جَاءَهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَا كَانَ حَدِيثٌ بَلَغَنِي عَنْكُمْ قَالَ لَهُ فُقَهَاؤُهُمْ: أَمَّا ذَوو آرَائِنَا يَا رَسُولَ اللهِ فَلَمْ يَقُولوا شَيْئًا، وَأَمَّا أُنَاسٌ مِنَّا حَدِيثَةٌ أَسْنَانُهُمْ، فَقَالُوا: يَغْفِرُ اللهُ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُعْطِي قَرَيْشًا وَيَتْرُكُ الأَنْصَارَ،

وَسُيُوفُنا تَقْطُرُ مِنْ دِمَائِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لأُعْطِي رِجَالاً حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِكُفْرٍ، أَمَا تَرْضَوْنَ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالأَمْوَالِ، وَتَرْجِعُونَ إِلَى رِحالِكُمْ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَوَاللهِ مَا تَنْقَلِبُونَ بِهِ، خَيْرٌ مِمَّا يَنْقَلِبُونَ بِهِ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ قَدْ رَضِينَا فَقَالَ لَهُمْ: إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً شَدِيدَةً، فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوُا اللهَ وَرَسُولَهُ صلى الله عليه وسلم عَلَى الْحَوْضِ قَالَ أَنَسٌ: فَلَمْ نَصْبِرْ

632- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah, Hevâzin savaşında elde edilen mallardan kendi Rasûlü'ne ganimet olarak verdiği malları verdiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Kureyş'ten birtakım kimselere kalplerini İslâm'a ısındırmak için yüzer deve vermeye başladığı zaman, Ensâr'dan bâzı kimseler:

- Allah, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e mağfiret etsin! O, Kureyş'e veriyor da bizi terk ediyor. Hâlbuki kılıçlarımızdan hâlâ Kureyşliler'in kanları damlıyor, dediler. Ensâr'ın bu sözü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ensâr'a haber gönderdi ve onları deriden bir çadır içinde toplattı. Ensâr'dan başka kimseyi o çadıra çağırmadı. Ensâr toplanınca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onların yanına geldi ve:

- ''Sizin tarafınızdan bana ulaşan bu söz de neyin nesidir?'' buyurdu. Ensâr'ın anlayış sahibi olanları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bizim içimizde görüş sahibi olanlarımız hiçbir söz söylemediler. Ancak bizim içimizdeki gençler:

- Allah, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme mağfiret etsin, O, Kureyş'e veriyor da Ensâr'ı terk ediyor; hâlbuki bizim kılıçlarımızdan henüz Kureyşliler'in kanları damlıyor, sözlerini söylediler, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Şüphesiz ben zamanları kâfirliğe yakın bulanan bir takım insanlara dünyalık mal veriyorum. İnsanlar aldıkları bu dünya malları ile evlerine dönerlerken, siz Allah'ın Rasûlü ile evlerinize dönmekten razı olmuyor musunuz? Vallahi sizin kendisiyle dönüp gideceğiniz şey, onların alıp gidecekleri şeyden çok daha hayırlıdır!"

Bunun üzerine Ensâr: Evet Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler razı olmuşuzdur, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu:

- ''Sizler benden sonra, yakında emirlerin sizlere dünyâ işlerinde çok az mal verildiğini; hatta bundan sizleri yoksun bıraktıklarını göreceksiniz. Hal

böyle olunca sizler havz başında Allah'a ve Rasûlü'ne kavuşuncaya kadar sabredin." Enes: Ancak biz sabredemedik, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3146)

٦٣٣ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: دَعَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الأَنْصَارَ، فَقَالَ: هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ مِنْ غَيْرِكُمْ قَالوا: لاَ، إِلاَّ ابْنُ أُخْتٍ لَنَا؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: ابْنُ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ

633- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ensâr'ı yanına çağırdı ve şöyle buyurdu:

- "İçinizde sizden başka bir kimse var mı?" Ensâr:

-Hayır, bir kız kardeşimizin oğlundan başka kimse yoktur, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bir kavmin kız kardeşlerinin oğlu, kendilerindendir" buyurdu.

٦٣٤ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَتِ الأَنْصَارُ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ، وأَعْطى قُرَيْشًا: وَاللهِ إِنَّ هذَا لَهُوَ الْعَجَبُ، إِنَّ سُيُوفَنَا تَقْطُرُ مِنْ دِمَاءِ قُرَيْشٍ، وَغَنَائِمُنَا تَرَدُّ عَلَيْهِمْ فَبَلَغَ ذلِكَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَدَعَا الأَنْصَارَ قَالَ، فَقَالَ: مَا الَّذِي بَلَغَنِي عَنْكُمْ وَكَانُوا لاَ يَكْذِبُونَ فَقَالُوا: هُوَ الَّذِي بَلَغَكَ قَالَ: أَوَ لاَ تَرْضَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِالْغَنَائِمِ إِلَى بيُوتِهِمْ، وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى بُيُوتِكُمْ لَوْ سَلَكَتِ الأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا لَسَلَكْتُ وَادِيَ الأَنْصَارِ أَوْ شِعْبَهِمْ.

634- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke'nin fethi yılı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Huneyn savaşından sonra Kureyş'in ileri gelenlerine kalplerini İslam'a ısındırmak için Huneyn ganimetlerinden bol bol vermiş, ancak bu ganimetten Ensar'a bir şey vermemişti. Bunun üzerine Ensar:

- Vallahi bu çok garip bir şey! Bizim kılıçlarımızda hala Kureyş'in kanı akarken ganimetler onlar arasında pay ediliyor!

Onların bu sözleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ensar'ı yanına çağırdı ve:

- "Sizden bana ulaşan bu söz de nedir?" diye sordu.

Yalan söylemeyen Ensar:

- Evet, duyduğun sözleri biz söyledik, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "İnsanlar evlerine ganimetlerle dönerlerken, sizler evlerinize Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile dönmenizden razı olmaz mısınız? Şayet Ensâr bir vadiye veya dağ yoluna girseler, muhakkak ben de Ensar'ın vadi veya dağ yoluna girerdim."[95] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2043, 3144, 3146, 4320, 6697.)

٦٣٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ حُنَيْنٍ الْتَقَى هَوَازِنُ، وَمَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَشَرَةُ آلاَفٍ وَالطُّلَقَاءُ فَأَدْبَرُوا قَالَ: يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ قَالُوا: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ وَسَعْدَيْكَ لَبَّيْكَ، نَحْنُ بَيْنَ يَدَيْكَ فَنَزَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَنَا عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ فَانْهَزَمَ الْمُشْرِكُونَ، فَأَعْطَى الطُّلَقَاءَ وَالْمُهَاجِرِينَ وَلَمْ يُعْطِ الأَنْصَارَ شَيْئًا فَقَالُوا؛ فَدَعَاهُمْ فَأَدْخَلَهُمْ فِي قُبَّةٍ، فَقَالَ: أَمَا تَرْضَوْنَ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالشَّاةِ وَالْبَعِيرِ وَتَذْهَبُونَ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا وَسَلَكَتِ الأَنْصَارُ شِعْبًا لاَخْتَرْتُ شِعْبَ الأَنْصَارِ

635- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Huneyn günü olduğu zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ordusu ile Hevâzin kabilesi karşılaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde on bin kişi ve Mekke'den salıverilenler vardı. Müslümanlar ansızın ok baskınıyla karşılaşınca geri döndüler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ey Ensâr topluluğu!" diye seslendi. Ensar: Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emret! Emrine âmâdeyiz. Bizler senin önünde seni koruruz, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bineğinden indi ve: "Ben Allah'ın kulu ve Rasûlü'yüm!" dedi. Akabinde müşrikler bozguna uğradılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den katılanlara ve Muhâcirler'e ganimet verdi de Ensâr'a bir şey vermedi. Ensâr, elde edilen ganimetten kendilerine bir şey verilmemesi hakkında konuştular. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları davet etti ve onları bir çadır içinde topladı.

---

95 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ensâr'a bağlılık ve uygunluğunu; Ensâr'ı başkalarına tercih ettiğini en belîğ bir uslûbla bildirmiştir: Hiç şübhesiz bu derece güzellikte yüksek şehâdet, Ensâr'ın ahde vefa ve komşuluk, arkadaşlık hukukuna feragatle uyma gibi faziletleri hâiz bulunmalarına dayanmaktadır. Bu cümle ile Peygamber'in Ensâr'a mutâbaatı anlaşılmamalıdır.

Sonra da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanların ganimet olarak aldıkları koyunlar ve develerle evlerine giderlerken, sizler Peygamber ile evlerinize gitmenizden razı olmaz mısınız? Şayet insanlar bir vadiye, bir dağ yoluna gitmiş olsalardı, ben muhakkak Ensâr'ın vadisine ve dağ yoluna girer, giderdim.

٦٣٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ، قَالَ: لَمَّا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ حُنَيْنٍ قَسَمَ فِي النَّاسِ فِي الْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَلَمْ يُعْطِ الأَنْصَارَ شَيْئًا؛ فَكَأَنَّهُمْ وَجَدُوا، إِذْ لَمْ يُصِبْهُمْ مَا أَصَابَ النَّاسَ، فَخَطَبَهُمْ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الأَنْصَارِ أَلَمْ أَجِدْكُمْ ضُلاَّلاً فَهَدَاكُمُ اللهُ بِي، وَكُنْتُمْ مُتَفَرِّقِينَ فَأَلَّفَكُمُ اللهُ بِي، وَعَالَةً فَأَغْنَاكُمُ اللهُ بِي كلَّمَا قَالَ شَيْئًا، قَالُوا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَمَنُّ؛ قَالَ: مَا يَمْنَعُكُمْ أَنْ تُجِيبُوا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ، كُلَّمَا قَالَ شَيْئًا، قَالُوا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَمَنُّ قَالَ: لَوْ شِئْتُمْ قُلْتُمْ: جِئْتَنَا كَذَا وَكَذَا، أَتَرْضَوْنَ أَنْ يَذْهَبَ النَّاسُ بِالشَّاةِ وَالْبَعِيرِ وَتَذْهَبُونَ بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِلَى رِحَالِكُمْ لَوْلاَ الْهِجْرَةُ لَكُنْتُ امْرَءًا مِنَ الأَنْصَارِ، وَلَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا وَشِعْبًا لَسَلَكْتُ وَادِيَ الأَنْصَارِ وَشِعْبَهَا، الأَنْصَارُ شِعَارٌ وَالنَّاسُ دِثَارٌ، إِنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ

636- Abdullah ibnu Zeyd ibnu Âsım -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Azze ve Celle, Huneyn günü Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ganimetler nasip ettiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ganimet mallarını kalplerini İslam'a ısındırmak için yeni Müslüman olanlara verdi. O ganimet mallarından Ensar'a bir şey vermedi. Sanki Ensar, başkalarına verilen ganimet malları kendilerine verilmediği için kalplerinde bir burukluk hissettiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hutbe verdi. Hutbesinde şöyle buyurdu:

"Ey Ensar topluluğu! Ben sizleri şirk ehli olarak bulup da Allah sizlere benim vesilemle imanı nasip etmedi mi? Ben sizleri bölünmüş bir halde bulup da Allah benim vesilemle sizlerin kalplerini birleştirmedi mi? Ben sizleri fakir hâlde bulup da Allah benim vesilemle sizleri zengin kılmadı mı?" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu soruların her birini sordukça, Ensâr Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e karşı: Allah ve Rasûlü en çok ihsan edicidir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizleri Allah'ın Rasûlü'ne cevap vermenizden alıkoyan şey nedir?" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir şey söyledikçe Ensâr: Allah ve Rasûlü en çok

ihsan edicidir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şayet siz isteseydiniz Medine' ye geldiğinde şöyle şöyle diyebilirdiniz.[96] İnsanların ganimet olarak aldıkları koyunlar ve develerle evlerine giderlerken, sizler Peygamber ile evlerinize gitmenizden razı olmaz mısınız? Şayet hicret olmasaydı, muhakkak ben Ensâr'dan bir kimse olurdum. İnsanlar bir vadiye bir dağ yoluna gitmiş olsalardı, ben muhakkak Ensâr'ın vadisine ve dağ yoluna girer giderdim. İnsanlar içinde bana en yakın olanlar Ensar'dır. Sizler benden sonra yakında başkalarının sizlere tercih edildiği zamana kavuşacaksınız. Sizler bunlara sabrediniz, nihayet sizler havuz başında bana kavuşacaksınız." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7245)

٦٣٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ حُنَيْنٍ آثَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أُنَاسًا فِي الْقِسْمَةِ فَأَعْطَى الأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ مِائَةً مِنَ الإِبِلِ، وَأَعْطَى عُيَيْنَةَ مِثْلَ ذلِكَ، وَأَعْطَى أُنَاسًا مِنْ أَشْرَافِ الْعَرَبِ، فَآثَرَهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْقِسْمَةِ؛ قَالَ رَجُلٌ: وَاللهِ إِنَّ هذِهِ الْقِسْمَةَ مَا عُدِلَ فِيهَا، وَمَا أُرِيدَ بِهَا وَجْهُ اللهِ فَقُلْتُ: وَاللهِ لأُخْبِرَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَأَتَيْتُهُ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: فَمَنْ يَعْدِلُ إِذَا لَمْ يَعْدِلِ اللهُ وَرَسُولُهُ رَحِمَ اللهُ مُوسَى، قَدْ أُوذِيَ بِأَكْثَرَ مِنْ هذَا فَصَبَرَ

637- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Huneyn savaşından elde edilen ganimetleri taksimi sırasında bazı kimselere fazla verdi. Akra' ibnu Hâbis'e ve Uyeyne'ye yüzer deve verdi. Arabın ileri gelen insanlarına da diğer insanlara nazaran ganimetten daha fazla mal verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ganimeti bu şekilde taksim etmesine karşılık bir adam:

- Vallahi ganimet mallarını bu şekilde taksim etmek adaletli bir davranış değildir ve bununla da Allah'ın Vechi murad edilmemiştir, dedi. Bunun üzerine ben:

- Vallahi ben bu sözleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber vereceğim, dedim. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına

---

96 Ahmed ibnu Hanbel'in Enes'den rivayeti şöyledir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Siz şöyle de diyebilirsiniz: Sen korkmuş olarak geldin. Biz seni koruduk. Sen kovulmuş olarak geldin. Biz seni içimizde barındırdık. Kavmi tarafından terk edilmiş olarak geldin. Biz sana yardım ettik.» Sahabeler dediler ki: Allah ve Rasûlü en çok ihsan edicidir, dediler. (İbnu Hacer, bu rivayetin isnadının sahih olduğunu söylemiştir.)

geldim ve o adamın sözlerini kendisine haber verdim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah ve Rasûlü adaletli davranmazsa, adaletli davranan kimdir? Allah, Musa'ya rahmet etsin. Muhakkak ki O, bundan daha büyük ezalara sabretti." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3150, 3405, 4335, 4336, 6059, 6100, 6291, 6336)

ذكر الخوارج وصفاهم

Hariciler Ve Sıfatları Babı

٦٣٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقْسِمُ غنيمَةً بِالْجِعْرَانَةِ، إِذْ قَال لَهُ رَجُلٌ: اعْدِلْ فَقَالَ لَهُ: شَقِيتُ إِنْ لَمْ أَعْدِلْ

638- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ci'râne'de Huneyn ve Hevâzin savaşlarında elde edilen ganimetleri taksim ederken Zul-Huveysıra et-Temîmî denilen bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e:

- Adaletli ol! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona:

"Eğer ben adalet etmezsem bedbaht olurum" buyurdu.

٦٣٩ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَ عَلِيٌّ رضي الله عنه إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِذُهَيْبَةٍ فَقَسَمَهَا بَيْنَ الأَرْبَعَةِ، الأَقْرَعِ بْنِ حَابِسٍ الْحَنْظَلِيِّ ثُمَّ الْمُجَاشِعِيِّ، وَعُيَيْنَةَ بْنِ بَدْرٍ الْفَزَارِيِّ، وَزَيْدٍ الطَّائِيِّ، ثُمَّ أَحَدِ بَنِي نَبْهَانَ، وَعَلْقَمَةَ بْنِ عُلاَثَةَ الْعَامِرِيِّ، ثُمَّ أَحَدِ بَنِي كِلاَبٍ؛ فَغَضِبَتْ قُرَيْشٌ وَالأَنْصَارُ قَالُوا: يُعْطِي صَنَادِيد أَهْل نَجْدٍ وَيَدَعُنَا قَالَ: إِنَّمَا أَتَأَلَّفُهُمْ فَأَقْبَلَ رَجُلٌ غَائِرُ الْعَيْنَيْنِ، مُشْرِفُ الْوَجْنَتَيْنِ، نَاتِىءُ الْجَبِينِ، كَثُّ اللِّحْيَةِ، مَحْلُوقٌ، فَقَالَ: اتَّقِ اللهَ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ: مَنْ يُطِعِ اللهَ إِذَا عَصَيْتُ أَيَأْمَنُنِي اللهُ عَلَى أَهْلِ الأَرْضِ وَلاَ تَأْمَنُونَنِي فَسَأَلَهُ رَجُلٌ قَتْلَهُ، أَحْسبُهُ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ، فَمَنَعَهُ فَلَمَّا وَلَّى، قَالَ: إِنَّ مِنْ ضِئْضِئِي هذَا أَوْ فِي عَقِبِ هذَا قَوْمٌ يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ لاَ يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ مُرُوقَ السَّهْمِ مِنَ الرَّمِيَّةِ، يَقْتُلُونَ أَهْلَ الإِسْلاَمِ، وَيَدعُونَ أَهْلَ الأَوْثَانِ، لَئِنْ أَنَا أَدْرَكْتُهُمْ لأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ عَادٍ.

639- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ali, Yemen'den Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir miktar altın gönderdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu şu dört kişi arasında paylaştırdı: Akra' ibnu Habis el-Hanzalî sonra el-Mucâşi'îy, Uyeyne ibnu Bedr el-Fezârî, Zeyd et-Tâî, sonra Nebhân oğullarından biri ve Alkame ibnu Ulâsete el-Âmirî sonra Kilâb oğullarından biri. Bu taksime Kureyş ve Ensâr öfkelendiler ve:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necd halkından başkalarına veriyor da bizleri bırakıyor, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ben onların kalplerini İslam'a ısındırmak için böyle yaptım" buyurdu. Bunun üzerine iki gözü çökük, yanağının iki elmacığı çıkık, alnı yüksek, gür sakallı, başı tıraşlı bir adam geldi ve:

- Allah'tan kork ey Muhammed! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

- "Şayet ben isyan edersem, Allah'a kim itaat eder? Allah beni yeryüzünde yaşayanların üzerine emin kılmış iken sizler beni emin olarak kabul etmiyor musunuz?"

Halid ibnu Velid o adamı öldürmek için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istedi. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buna izin vermeyip onu öldürmesine mani oldu. O adam gidince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bu adamın soyundan veya arkasından öyle bir kavim gelecek ki, onlar Kurân okuyacaklar ancak onların Kurân okuyuşları boğazlarını geçmeyecek. Onlar tıpkı okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Onlar Müslümanları öldürürler de puta tapanlara dokunmazlar. Şayet ben onlara yetişirsem, Ad kavminin öldürülüşü gibi onlardan hiç kimse kalmayıncaya kadar onları öldürürdüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3610, 4351, 4667, 5058, 6163, 6931, 6933, 7432, 7562)

٦٤٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: بَعَثَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه، إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِنَ الْيَمَنِ بِذُهَيْبَةٍ فِي أَدِيمٍ مَقْرُوظٍ؛ لَمْ تُحَصَّلْ مِنْ تُرَابِهَا، قَالَ: فَقَسَمَهَا بَيْنَ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ: بَيْنَ عُيَيْنَةَ بْنِ بَدْرٍ، وَأَقْرَعَ بْنِ حَابِسٍ، وَزَيْدِ الْخَيْلِ، وَالرَّابِعُ إِمَّا عَلْقَمَةُ وَإِمَّا عَامِرُ بْنُ الطُّفَيْلِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: كُنَّا نَحْنُ أَحَقَّ بِهذَا مِنْ هؤُلاَءِ قَالَ: فَبَلَغَ ذلِكَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَلاَ تَأْمَنُونِي وَأَنَا أَمِينُ مَنْ فِي

السَّمَاءِ، يَأْتِينِي خَبَرُ السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً قَالَ: فَقَامَ رَجُلٌ غَائِرُ الْعَيْنَيْنِ، مُشْرِفُ الْوَجْنَتَيْنِ، نَاشِزُ الْجَبْهَةِ، كَثُّ اللِّحْيَةِ، مَحْلُوقُ الرَّأْسِ، مُشَمَّرُ الإِزَارِ؛ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ اتَّقِ اللهَ قَالَ: وَيْلَكَ أَوَلَسْتُ أَحَقُّ أَهْلِ الأَرْضِ أَنْ يَتَّقِيَ اللهَ قَالَ: ثُمَّ وَلَّى الرَّجُلُ قَالَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلاَ أَضْرِبُ عُنُقَهُ قَالَ: لا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ يُصَلِّي فَقَالَ خَالِدٌ: وَكَمْ مِنْ مُصَلٍّ يَقُولُ بِلِسَانِهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لَمْ أُومَرْ أَنْ أَنْقُبَ قُلُوبَ النَّاسِ، وَلاَ أَشُقَّ بُطُونَهُمْ قَالَ: ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْهِ، وَهُوَ مُقَفٍّ، فَقَالَ: إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ ضِئْضِئِ هذَا قَوْمٌ يَتْلُونَ كِتَابَ اللهِ رَطْبًا، لاَ يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ وَأَظُنُّهُ قَالَ: لَئِنْ أَدْرَكْتُهُمْ لأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ ثَمُودَ.

640- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî Yemen'den Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme tabaklanmış bir deri içinde, henüz toprağından arıtılmamış altın cevheri gönderdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu şu dört kişi arasında paylaştırdı: Uyeyne ibnu Bedr, Akra' ibnu Hâbis, Zeyd Hayl, Dördüncüsü de ya Alkame idi; ya da Âmir ibnu Tufeyl. Orada bulunanlardan biri dedi ki: Biz bu ganimeti almaya onlardan daha çok hak sahibiyiz. Bu söz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaşınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bana sabah akşam gökten haber geldiği ve gökte olanın emini olduğum halde bana güvenmiyor musunuz?"

Bunun üzerine iki gözü çökük, yanağının iki elmacığı çıkık, alnı yüksek, gür sakallı, başı tıraşlı bir adam kalktı ve:

- Allah'tan kork ey Allah'ın Rasûlü! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

- "Sana yazıklar olsun! Ben yeryüzündeki insanların Allah'tan sakınmaya en layığı değil miyim?" Sonra adam çekip gitti. Halid ibnu Velid: Ey Allah'ın Rasûlü! Onun boynunu vurayım mı? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hayır, vurma! Bunun da ileride namaz kılan bir kişi olması umulur!" buyurdu. Bunun üzerine Hâlid: Ey Allah'ın Rasûlü! Namaz kılanlardan nice kimseler vardır ki, onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ben insanların kalplerini açmaya, karınlarını yarmaya memûr değilim!" buyurdu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adamın arkasından baktı ve şöyle buyurdu:

"Bu adamın soyundan veya arkasından öyle bir kavim gelecek ki, onlar Kurân okuyacaklar ancak onların Kurân okuyuşları boğazlarını geçmeyecek. Onlar tıpkı okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Şayet ben onlara yetişirsem, Semud kavminin öldürülüşü gibi onlardan hiç kimse kalmayıncaya kadar onları öldürürdüm." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3344, 3610)

٦٤١ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: يَخْرُجُ فِيكُمْ قَوْمٌ تَحْقِرُونَ صَلاَتَكُمْ مَعَ صَلاَتِهِمْ، وَصِيَامَكُمْ مَعَ صِيَامِهِمْ، وَعَمَلَكُمْ مَعَ عَمَلِهِمْ، وَيَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ، لاَ يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، يَنْظُرُ فِي النَّصْلِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الْقِدْحِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَنْظُرُ فِي الرِّيشِ فَلاَ يَرَى شَيْئًا، وَيَتَمَارَى فِي الْفُوقِ

641- Atâ ibnu Yesâr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Saîd el-Hudrî ye gelip ondan Harûriyyeyi sorduk ve: Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den Harûriyyeyi zikrettiğini işittin mi? demişler.

Ebû Saîd şöyle demiştir: Ben Harûriyyenin kimler olduğunu bilmem. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den işittim, şöyle buyuruyordu:

"Bu ümmetin içinde ("Bu ümmetten" demedi) bir kavim çıkar ki, sizler, onların namazlarının yanında kendi namazlarınızı hor görürsünüz. Onlar Kurân okurlar, fakat Kurân onların boğazlarından yâhud hançerelerinden öteye geçmez. Onlar, okun avdan delip çıkışı gibi dînden çıkarlar. Okun atıcısı avı delip geçen okuna bakar, sonra demirine bakar, sonra okun demir geçecek yerinden yukarıca sarılan sinire bakar kan izi göremez, sonra avcı şübhe ederek fûka denilen kiriş yerine kandan birşey bulaşıp bulaşmadığına bakar, orada da kan izi göremez".[97]

---

97 Bu hadisi şerif, bir çok mevzuya açıklık getiren rivayetlerden bir tanesidir. Son zamanlarda toplumda bir tekfir fitnesi almış başını gidiyor. Bu gibi rivayetler güzel anlaşılırsa Müslüman dinini daha iyi anlar ve aklına, hevasına uymaz. Cehalet, Cahil kökünden gelir. Cahil, bilmeyen, işbilmez, bilgisiz anlamlarına gelen ve halk arasında yol-yordam, ilim-irfandan haberdar olmayan kimse anlamında kullanılır. Cahilin içinde bulunduğu hale de "cehalet" denir. Ayrıca cehalet, ilmin karşısında olmak, bilmemek manasını taşır. İlim bilmek, her şeyin en iyisi, en hayırlısı olduğu gibi, cehalet de onun zıddıdır. Her şeyin en fenasıdır. İlim sahibi faziletli, yüce kişi sayılırken, cahil insanlar da bilgiye karşı daima aşağılanan kişiler olarak bilinirler. Mesuliyet, "Fıtrat ve İman" yani Allah Azze ve Celle'yi bilme ve birleme merhale

٦٤٢ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ يَقْسِمُ قَسْمًا، أَتَاهُ ذُو الْخُوَيْصِرَةِ، وَهُوَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَمِيم فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ اعْدِلْ فَقَالَ: وَيْلَكَ وَمَنْ يَعْدِلُ إِذَا لَم أَعْدِلْ قَدْ خِبْتَ وَخَسِرْتَ إِنْ لَمْ أَكُنْ أَعْدِلُ فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللهِ ائْذَنْ لِي فِيهِ، فَأَضْرِبَ عُنُقَهُ فَقَالَ: دَعْهُ، فَإِنَّ لَهُ أَصْحَابًا يَحْقِرُ أَحَدُكُمْ صَلاَتَهُ مَعَ صَلاَتِهِمْ، وَصِيَامَهُ مَعَ صِيَامِهِمْ، يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ، لاَ يُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، يُنْظَرُ إِلَى نَصْلِهِ، فَلاَ يُوجَدُ فِيهِ شَيْءٌ؛ ثُمَّ يُنْظَرُ إِلَى رِصَافِهِ، فَلاَ يُوجَدُ فِيهِ شَيْءٌ؛ ثُمَّ يُنْظَرُ إِلَى نَضِيِّهِ، وَهُوَ قِدْحُهُ، فَلاَ يُوجَدُ فِيهِ شَيْءٌ، ثُمَّ يُنْظَرُ إِلَى قُذَذِهِ، فَلاَ يُوجَدُ فِيهِ شَيْءٌ؛ قَدْ سَبَقَ الفَرْثَ وَالدَّمَ؛ آيَتُهُمْ رَجُلٌ أَسْوَدُ، إِحْدَى عَضُدَيْهِ مِثْلُ ثَدْيِ الْمَرْأَةِ، أَو مِثْلُ الْبَضْعَةِ تَدَرْدَرُ وَيَخْرُجُونَ عَلَى حِينِ فُرْقَةٍ مِنَ النَّاسِ قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: فَأَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ هذَا الْحَدِيثَ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَأَشْهَدُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ قَاتَلَهُمْ، وَأَنَا مَعَهُ، فَأَمَرَ بِذلِكَ الرَّجُلِ، فَالْتُمِسَ فَأُتِيَ بِهِ، حَتَّى نَظَرْتُ إِلَيْهِ عَلَى نَعْتِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الَّذِي نَعَتَهُ

642- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

merhale gelir. Onun için cehalet umumen mazerettir. Ama herkese her meselede değil. Bunun anlamak gerekir. Cehalet umum manada deyipde herkesi bunun gölgesine getiremeyiz. Bu sefer hususi manada mazeret olmayan birisini de hiç kimse mazur değil deyipte umumileştiremezsin. Hüccet ikame edilmeden hiç kimse mesul tutulmaz. Hüccet ikame edilmesi meselesi delilleridir. Bu şirktir, küfürdür, falandır diye ona anlatılmalıdır. Onun anladığı dilden anlatmamız gerekir. Hüccet ikame edildiği gibi birde anlaşılması gerekiyor.. Eğer umum manada cehaleti mazeret saymazsan kim dinini tam biliyorum diyebilir ki? Hiç kimse! Peki dinini tam biliyorum diye biri çıkar mı? Ben hepsini biliyorum diyen. Eğer durum böyleyken cehalet özür değil, diyende tekfir ettiği insanın yerine düşmez mi? Kafir olmak için ille de küfür işlemek gerekmiyor. Birisine sen kafirsin dedin mi onda yoksa ne olur, sahibine döner. Yani birisine hak etmediği halde kafir dersen bu söz sana döner. Başka bir hadiste de, ölüm döşeğine düşen birisi ben ölünce cesedimi yakın ve havaya, suya karıştırın şayet Rabbim beni diriltirse bana azap edeceğini umuyorum diyor. Bakın burada öldükten sonra dirilmeye iman var, azaba da iman var. Peki şüphe nerde? Şayet ceset yakılırsa kül olursa azab edemeyeceğini sanıyor ki bu küfürdür. Allah yere ve havaya emrediyor küller birleştiriliyor ve adama bunu neden yaptın? Diye soruyor. Adam da: Senin azabından korktum, diyor. Burada korku hakkı anlamaya mani olması hasebiyle cehaletten sayılıyor ve Rahmetimle cennete gir deniliyor. Allah tekfir belasına düşene anlayış, hidayet nasip etsin.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali'nin Yemen'den gönderdiği altınları taksim ediyordu. Bizler de O'nun yanında idik. Temim oğullarından Zul-Huveysira denilen bir adam geldi ve:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Adaletli ol! dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Sana yazıklar olsun! Şayet ben adaletli olmazsam, adaletli olan kimdir? Şayet ben adil olmazsam, muhakkak sen ziyan etmiş, hüsrana uğramış olursun." Bunun üzerine Ömer şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bana izin ver de bu adamın boynunu vurayım. Ömer'in bu sözüne binaen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Onu bırak ey Ömer! Onun öyle arkadaşları vardır ki, sizden biriniz namazını, onların namazı yanında ve orucunu onların orucu yanında küçük görür. Onlar Kurân okurlar, ancak bu okuyuşları onların köprücük kemiklerinden öteye geçmeyecek. Onlar tıpkı okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Avı delip geçen okunun demirine bakılır, orada kan nâmına bir şey bulunmaz. Sonra okun yaya giriş yerine bakılır, orada da bir şey bulunmaz. Sonra okun ağaç kısmına bakılır, orada da bir şey bulunmaz. Sonra okun yelesine -tüyüne- bakılır, orada da bir şey bulunmaz. Ok, avın işkembesi içindeki şeylere ve kana girip çıkmış, fakat onlardan hiçbir şey oka yapışmamıştır. Onların alâmeti iki pazusundan biri kadın memesi gibi veya öteye beriye gidip gelen büyük bir et parçası gibi olan siyah bir adamdır. Onlar, insanlar, müslümânlar arasında bir ayrılma olduğu zaman ortaya çıkarlar"

Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben bu hadîsi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işitmiş olduğuma şehâdet ediyorum. Ve yine şehâdet ediyorum ki, Alî ibnu Ebî Tâlib, ben de kendisiyle beraberken onlarla savaşmıştır. Alî bu hadîste tavsîf edilen adamın aranmasını emretti. Adam arandı, neticede bulup getirildi. Hattâ ben ona baktım ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in tarif ettiği gibi olduğunu gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3344)

التحريض على قتل الخوارج

Haricileri Öldürmeye Teşvik Babı

٦٤٣ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: إِذَا حَدَّثْتُكُمْ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلأَنْ أَخِرَّ مِنَ السَّمَاءِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَكْذِبَ عَلَيْهِ، وَإِذَا حدَّثْتُكُمْ فِيمَا بَيْنِي

وَبَيْنَكُمْ، فَإِنَّ الْحَرْبَ خَدْعَةٌ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: يَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ، حُدَثَاءُ الأَسْنَانِ، سُفَهَاءُ الأَحْلاَمِ، يَقُولُونَ مِنْ خَيْرِ قَوْلِ الْبَرِيَّةِ، يَمْرُقُونَ مِنَ الإِسْلاَمِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، لاَ يُجَاوِزُ إِيمَانُهُمْ حَنَاجِرَهُمْ، فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ، فَإِنَّ قَتْلَهُمْ أَجْرٌ لِمَنْ قَتَلَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

643- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben size Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den bir şey haber verdiğimde, benim gökyüzünden yere düşmem, bana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in dilinden yalan uydurmamdan daha sevimlidir. Ancak aramızda konuştuğumuz meselelerde yalan söyleyebilirim. Çünkü savaş bir hiledir. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim:

"Âhir zamanda bir topluluk olacaktır ki onların yaşları küçük, akılları zayıftır. Onlar Kurân'dan konuşacaklardır. Onlar, okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkacaklardır. Onların imanları boğazlarından aşağı inmeyecektir. Onları nerede bulursanız öldürün. Onları öldürmenizde sizin için Kıyamet günü sevap vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5057, 6930)

الخوارج شر الخلق والخليقة

Haricilerin Bütün Yaratılmışların Ve Hayvanların En Şerlileri Olduklarını Beyan Babı

٦٤٤ – حديث سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ يُسَيْرِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: قُلْتُ لِسَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ: هَلْ سَمِعْتَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ فِي الْخَوارِجِ شَيْئًا قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ، وَأَهْوَى بِيَدِهِ قِبَلَ الْعِرَاقِ: يَخْرُجُ مِنْهُ قَوْمٌ يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ، لاَ يُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ، يَمْرُقُونَ مِنَ الإِسْلاَمِ مُرُوقَ السَّهْمِ مِنَ الرَّمِيَّةِ

644- Yuseyr ibnu Amr tahdîs edip şöyle dedi:

Ben Sehl ibn Huneyf'e: Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, Haricîler hakkında herhangi bir şey söylerken işittin mi? diye sordum.

Sehl ibnu Huneyf şöyle dedi: Ben Peygamberi, elini Irak tarafına uzatarak şöyle buyururken işittim: "Oradan bir kavim çıkacak ki, onlar Kurân'ı okurlar, Kurân onların köprücük kemiklerinden öteye geçmez. Onlar atılan bir okun avı delip çıkması gibi İslâm'dan süratle çıkarlar".

تحريم الزكاة على رسول الله صلى الله عليه وسلم وعلى آله وهم بنو هاشم وبنو المطلب دون غيرهم

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem İle Benî Haşim Ve Benî Âlî Muttalib'den İbaret Olan Kimselere Zekât Almanın Haram Kılınması Babı

٦٤٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُؤْتَى بِالتَّمْرِ عِنْدَ صِرَامِ النَّخْلِ؛ فَيَجِيءُ هذَا بِتَمْرِهِ، وَهذَا مِنْ تَمْرِهِ، حَتَّى يَصِيرَ عِنْدَهُ كَوْمًا مِنْ تَمْرٍ فَجَعَلَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَلْعَبَانِ بِذلِكَ التَّمْرِ؛ فَأَخَذَ أَحَدُهُمَا تَمْرَةً فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَخْرَجَهَا مِنْ فِيهِ، فَقَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ آلَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم لاَ يَأْكُلُونَ الصَّدَقَةَ

645- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hurmaların toplanma mevsiminde kendisine zekât hurmaları getirilirdi. Herkes zekatlık hurmalarını getirir mescide yığardı. Bu getirilen hurmalardan yığın oluşurdu. Torunları Hasan ile Hüseyin -Allah onlardan razı olsun- bu hurmalarla oynamaya başladılar. Bu esnada torunu Hasan o hurmalardan bir tane alıp ağzına attı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torununa baktı ve ağzındaki hurmayı çıkardı ve şöyle buyurdu:

"Muhammed ailesinin zekat malından yemediğini bilmedin mi?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1491 , 3072)

٦٤٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنِّي لأَنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِي فَأَجِدُ التَّمْرَةَ سَاقِطَةً عَلَى فِرَاشِي فَأَرْفَعُهَا لآكُلَهَا، ثُمَّ أَخْشَى أَنْ تَكُونَ صَدَقَةً فَأُلْقِيَهَا

646- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben ailemin yanına döner gelirim de döşeğimin üzerine düşen bir hurmayı bularak alır, onu yemek isterim, sonra sadaka hurması olmasından korkarım da onu yiyemem."

٦٤٧ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَرَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِتَمْرَةٍ مَسْقُوطَةٍ، فَقَالَ: لَوْلاَ أَنْ تَكُونَ صَدَقَةً لأَكَلْتُها

647- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yere düşürülmüş bir hurmanın yanından geçerken şöyle buyurdu: "Bu hurmanın sadaka malından olmadığını bilseydim onu yerdim"

إباحة الهدية للنبي صلى الله عليه وسلم ولبني هاشم وبني المطلب، وإن كان المهدي ملكها بطريق الصدقة وبيان أن الصدقة إذا قبضها المتصدق عليه زال عنها وصف الصدقة وحلت لكل أحد ممن كانت الصدقة محرمة عليه

Hediyeyi Veren Ona Sadaka Yoluyla Sahip Olsa Bile Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Ve Benî Haşim İle Benî Muttalib'in Onu Hediye Olarak Almalarının Mubah, Sadaka Verilen Kimsenin Alması İle Sadaka Vasfı Kalmayıp Kendilerine Sadaka Almak Haram Kılınan Herkese Helal Olduğunu Beyan Babı

٦٤٨ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أُتِيَ بِلَحْمٍ تُصُدِّقَ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ، فَقَالَ: هُوَ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، وَهُوَ لَنَا هَدِيَّةٌ

648- Enes'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, Berîre'ye sadaka olarak verilmiş et getirildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O et, Berîre'ye sadaka, bizim için ise hediyedir"(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2577)

٦٤٩ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ الأَنْصَارِيَّةِ، قَالَتْ: دَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلَى عَائِشَةَ، فَقَالَ: هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ فَقَالَتْ: لاَ إِلاَّ شَيْءٌ بَعَثَتْ بِهِ إِلَيْنَا نُسَيْبَةُ مِنَ الشَّاةِ الَّتِي بَعَثْتَ بِهَا مِنَ الصَّدَقَةِ فَقَالَ: إِنَّهَا قَدْ بَلَغَتْ مَحِلَّهَا

649- Ümmü Atıyye el-Ensâriyye'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Âişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanına girdi ve: "Yiyecek bir şeyiniz var mı?" diye sordu. Âişe dedi ki: Hayır, ancak senin Nuseybe'ye sadaka olarak gönderdiğin, Nuseybe'nin de bize o koyundan gönderdiği bir parça et dışında bir şey yok.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O sadaka, muhakkak kendi yerine ulaşmıştır"(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1494)

قبول النبي صلى الله عليه وسلم الهدية ورده الصدقة

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hediyeyi Kabul, Sadakayı Reddetmesi Babı

٦٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِذَا أُتِيَ بِطَعَامٍ سَأَلَ عَنْهُ: أَهَدِيَّةٌ أَمْ صَدَقَةٌ فَإِنْ قِيلَ صَدَقَةٌ، قَالَ لأَصْحَابِهِ: كُلُوا، وَلَمْ يَأْكُلْ وَإِنْ قِيلَ هَدِيَّةٌ، ضَرَبَ بِيَدِهِ/ صلى الله عليه وسلم، فَأَكَلَ مَعَهُمْ

650- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir yiyecek getirildiği zaman:

- "Bu hediye mi yoksa sadaka mı?" diye sorardı. Şayet kendisine sadaka olduğu söylenirse, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine:

- "Siz yiyin!" buyurur, ancak kendisi o yemekten yemezdi. Şayet kendisine, hediye, denirse sahabeleriyle beraber o yemekten yerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1495, 2577)

الدعاء لمن أتى بصدقة

Sadaka Veren Kimseye Dua Etmek Babı

٦٥١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، إِذَا أَتَاهُ قَوْمٌ بِصَدَقَتِهِمْ قَالَ: اللهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ فُلاَنٍ، فَأَتَاهُ أَبِي بِصَدَقَتِهِ، فَقَالَ: اللهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي أَوْفَى

651- Abdullah ibnu Ebî Evfâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir topluluk, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sadakalarını getirdikleri zaman, onlara: "Allahım! Falancaya salat ve selam eyle." Diye dua ederdi. Babam sadakasını getirdiğinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem "Allahım! Ebu Evfâ ailesine salat ve selam eyle" diye dua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1497, 4166, 6232, 6359)

كتاب الصيام

ORUÇ KİTABI

فضل شهر رمضان

Ramazan Ayının Fazileti Babı

٦٥٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فتِّحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وَسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ

652- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan ayı girince gökyüzünün kapıları açılır, cehennem kapıları kapatılır ve şeytanlar da zincire vurulur."

وجوب صوم رمضان لرؤية الهلال، والفطر لرؤية الهلال، وأنه إذا غم في أوله أو آخره أكملت عدة الشهر ثلاثين يوما

Hilal Görülmekle Ramazan Orucunun Farz Olması, Yine Hilal Görülmekle Bayram Yapılması, Ayın Başında Veya Sonunda Hava Bulutlu Olursa Ramazanın Otuz Gün Üzerinden Tamamlanması Babı

٦٥٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ذَكَرَ رَمَضَانَ، فَقَالَ: لاَ تَصُومُوا حَتَّى تَرَوُا الْهِلاَلَ، وَلاَ تُفْطِرُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَاقْدُرُوا لَهُ

653- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün Ramazan hakkında konuşmuş ve şöyle buyurmuştu: "Hilali görünceye kadar oruç tutmayın ve hilali yeniden görünceye kadar da oruç tutmayı bırakmayın. Eğer hava bulutlu ise hilali göremezseniz o ayı hesaplayarak belirleyin! Yani otuza tamamlayın."

٦٥٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الشَّهْرُ هكَذَا وَهكَذَا وَهكَذَا يَعْنِي ثَلاثِينَ ثُمَّ قَالَ: وَهكَذَا وَهكَذَا وَهكَذَا يَعْنِي تِسْعًا وَعِشْرِينَ، يَقُولُ، مَرَّةً ثَلاثِينَ وَمَرَّةً تِسْعًا وَعِشْرِينَ

654- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İşte bir ay, bu kadar ve bu kadardır." Bunu derken, eliyle iki sefer yirmi olduğunu ve üçüncüde de baş parmağını bükerek dokuzu işaret etmiştir. Bu da toplam yirmi dokuz eder. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1908)

٦٥٥ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَالَ: إِنَّا أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ، لاَ نَكْتُبُ وَلاَ نَحْسُبُ، الشَّهْرُ هكَذَا وَهكَذَا يَعْنِي مَرَّةً تِسْعَةً وَعِشْرِينَ، وَمَرَّةً ثَلاثِينَ

655- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biz, yazma ve hesap bilmeyen, ümmi bir ümmetiz. Bir ay, bazen yirmi dokuz, bazen de otuz çeker."

٦٥٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَوْ قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صلى الله عليه وسلم صُوموا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُبِّيَ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا عِدَّةَ شَعْبَانَ ثَلاثِينَ

656- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan ayının hilalini gördüğünüzde oruç tutun ve Şevval ayının hilalini gördüğünüzde de oruç tutmayı bırakın ve bayram yapın. Eğer hava bulutlu olur da Ramazan hilalini göremezseniz, Şaban ayını otuz güne tamamlayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1909)

لا تقدموا رمضان بصوم يوم ولا يومين

Ramazandan Bir Veya İki Gün Önce Oruç Tutulmaması Babı

٦٥٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ

يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمَهُ فَلْيَصُمْ ذلِكَ الْيَوْمَ

657- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden herhangi biriniz Ramazan ayından bir veya iki gün önce oruç tutmasın. Ancak oruç tutmayı alışkanlık haline getiren biri bundan müstesnadır. O, o günün orucunu tutsun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1914)

الشهر يكون تسعا وعشرين

Ayın Yirmidokuz Gün Olması Babı

٦٥٨ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم حَلَفَ لاَ يَدْخُلُ عَلَى بَعْضِ أَهْلِهِ شَهْرًا؛ فَلَمَّا مَضَى تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ يَوْما غَدَا عَلَيْهِنَّ أَوْ رَاحَ؛ فَقِيلَ لَهُ: يَا نَبِيَّ اللهِ حَلَفْتَ أَنْ لاَ تَدْخُلَ عَلَيْهِنَّ شَهْرًا قَالَ: إِنَّ الشَّهْرَ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرَينَ يَوْمًا

658- Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay boyunca hanımlarından bazısının yanına girmemeye yemin etti. Merdivenleri hurma kütüğünden yapılmış yüksek odaya yerleşti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, o yüksek odaya çıkışının yirmi dokuzuncu gününde aşağı indi. Dediler ki: Ey Allah'ın Rasulü! Sen bir ay diye yemin etmiştin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bir ay yirmi dokuz gündür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1910)

بيان معنى قوله صلى الله عليه وسلم شهرا عيد لا ينقصان

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Bayram Ayları Noksan Olmaz Hadisinin Manasını Beyan Babı

٦٥٩ – حديث أَبِي بَكْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: شَهْرَانِ لاَ يَنْقُصَانِ، شَهْرَا عِيدٍ، رَمَضَانُ وَذُو الْحَجَّةِ

659- Ebû Bekre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki ay eksik olmaz. Bu iki ay, bayram ayları olan Ramazan ile Zul-Hicce ayıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1912)

بيان أن الدخول في الصوم يحصل بطلوع الفجر، وأن له الأكل وغيره حتى يطلع الفجر وبيان صفة الفجر الذي تتعلق به الأحكام من الدخول في الصوم، ودخول وقت صلاة الصبح وغير ذلك

Oruca Girişin Fecrin Doğması İle Hasıl Olduğunu, Fecir Doğuncaya Kadar Yemek Yemenin Cevazını, Kendisine Oruç, Namaz Vaktine Girmek Gibi Hükümler Taalluk Eden Fecrin Sıfatını Beyan Babı

٦٦٠ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ ﴿حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الأَسْوَدِ﴾ عَمَدْتُ إِلَى عِقَالٍ أَسْوَدَ، وَإِلَى عِقَالٍ أَبْيَضَ، فَجَعَلْتُهُمَا تَحْتَ وِسَادَتِي، فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ فِي اللَّيْلِ فَلاَ يَسْتَبِينُ لِي، فَغَدَوْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَذَكَرْتُ لَهُ ذلِكَ، فَقَالَ: إِنَّمَا ذلِكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ

660- Adiy ibnu Hâtim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«…oruç tutulan günlerin gecesinde fecrin beyaz ipliği siyah ipliğinden sizce seçilinceye kadar…» âyeti inince biri siyah diğeri beyaz olan iki ip aldım ve bunları yastığımın altına koydum. Gece boyunca da bu iplere baktım, fakat bu ipleri birbirinden ayırt edemedim. Ertesi gün kuşluk vakti Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gidip yaptıklarımı zikrettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: "Bu ayette zikredilen siyah iplikle beyaz iplik, gecenin karanlığı ile gündüzün aydınlığıdır."
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4509, 4510)

٦٦١ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: أُنْزِلَتْ ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الأَسْوَدِ﴾ وَلَمْ يَنْزِلْ مِنَ الْفَجْرِ فَكَانَ رِجَالٌ، إذا أَرَادُوا الصَّوْمَ، رَبَطَ أَحَدُهُمْ فِي رِجْلِهِ الْخَيْطَ الأَبْيَضَ وَالْخَيْطَ الأَسْوَدَ، وَلَمْ يَزَلْ يَأْكُلُ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُ رُؤْيَتُهُمَا، فَأَنْزَلَ اللهُ بَعْدُ مِنَ الْفَجْرِ فَعَلِمُوا أَنَّهُ إِنَّمَا يَعْنِي اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

661- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«…oruç tutulan günlerin gecesinde beyaz ipliği siyah ipliğinden sizce seçilinceye kadar…» âyeti inmiş fakat ﴿مِنَ الْفَجْرِ﴾ (minel-fecri) «**fecrin**» kısmı inmemişti. İnsanlar oruç tutmak istediklerinde, onlardan bazıları ayaklarına beyaz ve siyah ipler bağlarlar ve bu ipler birbirinden ayırt edilinceye kadar yemek yemeye devam ederlerdi. Bunun akabinde Allah Azze ve Celle,

﴿مِنَ الْفَجْرِ﴾(minel-fecri) «**fecrin**» kısmını vahyetti ve böylece ashab âyette zi - redilen siyah iplikle beyaz ipliğin, gecenin karanlığı ile gündüzün aydınlığı manasına geldiğini anladılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4511)

٦٦٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ بِلاَلاً يُؤَذِّنُ بِلَيْلٍ، فَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُنَادِيَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ

662- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bilal, geceleyin ezan okur. İbnu Ummi Mektum ezan okuyuncaya kadar yeyip için."

Sonra ravi dedi ki: İbnu Ummi Mektum âmâ biriydi. Kendisine sabah namazının vakti girdi, deninceye kadar ezan okumazdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 620, 623, 2656, 7248)

٦٦٣ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ بِلاَلاً كَانَ يُؤَذِّنُ بِلَيْلٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يُؤَذِّنَ ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ، فَإِنَّهُ لاَ يُؤَذِّنُ حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ

663- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bilal, ezanı geceleyin okurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Abdullah ibnu Ummu Mektûm ezan okuyuncaya kadar yiyin ve için! Çünkü O, fecr doğana kadar ezan okumaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:1918, 1919)

٦٦٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَمْنَعَنَّ أَحَدَكُمْ أَوْ أَحَدًا مِنْكُمْ أَذَانُ بِلاَلٍ مِنْ سَحُورِهِ، فَإِنَّهُ يُؤَذِّنُ أَوْ يُنَادِي بِلَيْلٍ لِيَرْجِعَ قَائِمَكُمْ وَلِيُنَبِّهَ نائِمَكُمْ، وَلَيْسَ لَهُ أَنْ يَقُولَ الْفَجْرُ أَوِ الصُّبْحُ وَقَالَ بِأَصَابِعِهِ وَرَفَعَهَا إِلَى فَوْقُ وَطَأْطَأَ إِلَى أَسْفَلُ حَتَّى يَقُولَ هكَذَا

664- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bilal'in ezanı sizden birinizi sahur yemeğinden alıkoymasın. Çünkü Bilal, geceleyin ezan okur. Bilal'in bu ezanı sizden gece namazı kılanı namazından alıkoymasın ve (sabah namazının vakti girdi diye) uyuyanınızı uyku-

dan uyandırmasın. Sabahın ortaya çıkması böyle değildir. İşte böyle olmayınca sabah namazının vakti girmez."

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem böyle derken parmaklarını yukarıya kaldırıp baş aşağı dikti. Sonra da şehadet ve orta parmaklarını birbirinin üzerine koyup sağa ve sola uzatarak işaret etti.

فضل السحور وتأكيد استحبابه، واستحباب تأخيره وتعجيل الفطر

Sahur Yemeği Yemenin Fazileti, Tekid İle Müstehap Oluşu, Sahur Yemeğini Tehir Ve İftarı Acele Yapmanın Müstehap Oluşu Babı

٦٦٥ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً

665- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sahur yemeği yeyin, çünkü sahur yemeğinde bereket vardır."

٦٦٦ – حديث زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ حَدَّثَه أَنَّهُمْ تَسَحَّرُوا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ قَامُوا إِلَى الصَّلاَةِ، قُلْتُ: كَمْ بَيْنَهُمَا قَالَ: قَدْرُ خَمْسِينَ أَوْ سِتِّينَ، يَعْنِي آيَةً

666- Zeyd ibnu Sabit'ten, -Allah ondan razı olsun- onlar Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber sahur yemeği yediler. Sonra kalkıp namaz kıldılar. (Enes dedi ki:) Ben, sahur yemeği ile sabah namazının arasında ne kadarlık bir zaman geçti diye sordum. Zeyd dedi ki: Elli veya altmış âyet okuncak kadar.

٦٦٧ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ

667- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar, iftar vakti girer girmez orucunu açmada acele ettikleri sürece hayır üzere olmaya devam ederler."

بيان وقت انقضاء الصوم وخروج النهار

Oruç Vaktinin Bitmesi Ve Gündüzün Çıkması Vaktinin Beyanı Babı

٦٦٨ – حديث عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا أَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ ههُنَا، وَأَدْبَرَ النَّهَارُ مِنْ ههُنَا، وَغَرَبَتِ الشَّمْسُ فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ

668- Ömer İbnu Hattab -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Gece karanlığı doğu taraftan bastırıp, gündüz batı taraftan geri çekilir ve güneş de batarsa artık oruçlunun iftar etme vakti girmiştir."

٦٦٩ – حديث ابْنِ أَبِي أَوْفَى رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي سَفَرٍ، فَقَالَ لِرَجُلٍ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لِي قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ الشَّمْسُ، قَالَ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لِي قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ الشَّمْسُ، قَالَ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لِي فَنَزَلَ فَجَدَحَ لَه، فَشَرِبَ؛ ثُمَّ رَمَى بِيَدِهِ ههُنَا، ثُمَّ قَالَ: إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ أَقْبَلَ مِنْ ههُنَا فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ

669- Abdullah ibnu Ebû Evfâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir yolculukta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir adama:[98] "Binitinden in ve bana sevik[99] hazırla" buyurdu. Adam şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Güneş henüz batmadı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tekrar:

"Binitinden in ve bana sevik hazırla buyurdu." O adam yine: Ey Allah'ın Rasûlü! Güneş henüz batmadı, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine:

"Binitinden in ve bana sevik hazırla" buyurdu. Bunun üzerine o adam bineğinden indi ve sevikî hazırladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu içtikten sonra elini doğu tarafına uzatarak şöyle buyurdu:

"Gece karanlığının bu taraftan bastırdığını gördüğünüzde, oruçlu iftar eder." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1955, 1956, 1958, 5297)

---

98 Sahihi Muslim de gelen rivayette bu şahsın Bilal olduğu belirtilmiştir.

99 Sevik: kavrulmuş buğday vs.yi ununu su veya süt ile karıştırıp bulamaç yapmak.

النهى عن الوصال في الصوم

İftar Etmeden Üst Üste Tutulan (Visal) Orucundan Nehiy Babı

٦٧٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْوِصَالِ، قَالُوا: إِنَّكَ تُوَاصِلُ، قَالَ: إِنِّي لَسْتُ مِثْلَكُمْ، إِنِّي أُطْعَمُ وَأُسْقَى

670- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem visal orucu tutmayı yasakladı. Sahabeler: Sen visal orucu tutuyorsun, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben sizin gibi değilim. Ben Rabbim tarafından yediriliyor ve içiriliyorum."

٦٧١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْوِصَالِ فِي الصَّوْمِ، فَقَالَ لَهُ رَجلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: إِنَّكَ تُوَاصِلُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: وَأَيُّكُمْ مِثْلِي إِنِّي أَبِيتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ فَلَمَّا أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا عَنِ الْوِصَالِ؛ وَاصَلَ بِهِمْ يَوْمًا، ثُمَّ يَوْمًا، ثُمَّ رَأَوُا الْهِلاَلَ فَقَالَ: لَوْ تَأَخَّرَ لَزِدْتُكُمْ كَالتَّنْكِيلِ لَهُمْ حِينَ أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا

671- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem visal orucunu yani iftar etmeden diğer oruca eklemeyi yasakladı. Bunun üzerine Müslümanlardan bir adam: Ey Allah'ın Rasûlü! Ama sen visal orucu tutuyorsun, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden hanginiz benim gibi olabilir. Muhakkak ki ben Rabbim tarafından geceleyin yediriliyor ve içiriliyorum."

Ancak sahabeler bu visal orucunu tutmayı bırakmayınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara iki gün üst üste iftar ve sahur yaptırmaksızın visal orucu tutturdu. Sonra Şevval ayının hilali görüldü. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet Şevval ayının hilali gecikseydi ben de sizlere visal orucunu tutturmaya devam ettirecektim."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sanki bununla, visal orucunu tutmayı terk etmedikleri için onları ibret için cezalandırmak istemişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1966, 6851, 7242, 7299)

٦٧٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالْوِصَالَ مَرَّتَيْنِ قِيلَ: إِنَّكَ تُوَاصِلُ قَالَ: إِنِّي أَبِيتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ، فَاكْلَفُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ

672- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Visal orucu tutmayın" buyurdu. Bu sözünü iki kere tekrarladı. Kendisine: Sen visal orucu tutuyorsun, denilince şöyle buyurdu: "Rabbim geceleyin beni yedirip içiriyor. Sizler amellerden gücünüzün yeteceği şeyleri yapın."

٦٧٣ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: وَاصَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم آخِرَ الشَّهْرِ، وَوَاصَلَ أُنَاسٌ مِنَ النَّاسِ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: لَوْ مُدَّ بِيَ الشَّهْرُ لَوَاصَلْتُ وِصَالاً يَدَعُ الْمُتَعَمِّقُونَ تَعَمُّقَهُمْ؛ إِنِّي لَسْتُ مِثْلَكُمْ، إِنِّي أَظَلُّ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ

673- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ramazân ayının sonunda iftar vaktinde yemeyip içmeyerek orucunu birbirine uladı. Bunun üzerine birtakım insanlar da oruçlarını arada birşey yemeyerek birbirine uladılar. Onların bu oruç ulamaları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaşınca:

"Eğer ay benim için uzatılsaydı, bu derinlemesine gidicilerin derinleştirmelerini terkedecekleri bir ulamayı muhakkak yapardım, Şübhesiz ben sizin gibi değilim. Rabb'im beni doyurur ve içirir hâlde bulunurum" buyurdu.

٦٧٤ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْوِصَالِ، رَحْمَةً لَهُمْ، فَقَالُوا: إِنَّكَ تُوَاصِلُ قَالَ: إِنِّي لَسْتُ كَهَيْئَتِكُمْ، إِنِّي يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ

674- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ümmetine olan merhametinden dolayı visal orucunu yasakladı. Sahabeler dediler ki: Sen visal orucu tutuyorsun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben sizden biriniz gibi değilim. Muhakkak ki Rabbim beni yediriyor ve içiriyor."

بيان أن القُبلة في الصوم ليست محرمة على من لم تحرك شهوته

Kişinin Oruçlu İken Hanımını Öpmesi Babı

٦٧٥ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: إِنْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَيُقَبِّلُ بَعْضَ أَزْوَاجِهِ وَهُوَ صَائِمٌ؛ ثُمَّ ضَحِكَتْ

675- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oruçlu olduğu halde hanımlarından birini öperdi. Aişe -Allah ondan razı olsun- bu sözü söyledikten sonra tebessüm etti.

٦٧٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُقَبِّلُ وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَكَانَ أَمْلَكَكُمْ لإِرْبِهِ

676- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oruçlu iken hanımını öper ve onunla mübaşere yapardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sizin içinizde hacetine en çok sahip olandır.

صحة صوم من طلع عليه الفجر وهو جنب

Cünüp Olduğu Halde Üzerine Fecir Doğan Kimsenin Orucunun Sahih Olması Babı

٦٧٧ – حديث عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ الْحرثِ بْنِ هِشَام، أَنَّ أَبَاهُ عَبْدَ الرَّحْمنِ أَخْبَرَ مَرْوَانَ أَنَّ عَائِشَةَ وَأُمَّ سَلَمَةَ أَخْبَرَتَاهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُدْرِكُهُ الْفَجْرُ وَهُوَ جُنُبٌ مِنْ أَهْلِهِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُوم فَقَالَ مَرْوَانُ لِعَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ الْحرثِ: أُقْسِمُ بِاللهِ لَتُقَرِّعَنَّ بِهَا أَبَا هُرَيْرَةَ، وَمَرْوَان يَوْمَئِذٍ عَلَى الْمَدِينَةِ؛ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَكَرِهَ ذلِكَ عَبْدُ الرَّحْمنِ ثُمَّ قُدِّرَ لَنَا أَنْ نَجْتَمِعَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، وَكَانَتْ لأَبِي هُرَيْرَةَ هُنَالِكَ أَرْضٌ، فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمنِ لأَبِي هرَيْرَةَ إِنِّي ذَاكِرٌ لَكَ أَمْرًا، وَلَوْلاَ مَرْوَانُ أَقْسَمَ عَلَيَّ فِيهِ لَمْ أَذْكرْهُ لَكَ فَذَكَرَ قَوْلَ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ؛ فَقَالَ: كَذلِكَ حَدَّثَنِي الْفَضْلُ ابْنُ عَبَّاسٍ، وَهُوَ أَعْلَمُ

677- Aişe ve Ummu Seleme -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eşiyle cimadan dolayı cünüp olduğu halde fecir vaktine girerdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gusül abdesti alır ve oruç tutardı.

Mervân, Abdurrahmân ibnul-Hâris'e: Allah'a yemin ederim ki, bunu söyleyerek Ebû Hureyre'yi zor duruma sokuyorsun, dedi. Mervân, o günlerde Muaviye tarafından atanmış Medine valisi idi. Ebu Bekir dedi ki: Fakat babam Abdurrahmân, Mervân'ın bu sözü hoşuna gitmedi. Bir müddet sonra Ebû Hureyre ile Zul-Huleyfe'de bir araya gelme imkanı bulduk. Ebû Hureyre'nin orada arazisi vardı. Abdurrahman, Ebû Hureyre'ye şöyle dedi: Sana bir iş söyleyeceğim. Şayet Mervân bana bu konuda yemin ettirmiş olmasaydı bu konuyu sana söylemezdim. Aişe ve Ummu Seleme'nin sözlerini zikretti. Ebû Hureyre şöyle dedi: Fadl ibnu Abbâs bana böyle haber verdi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in hanımları bu konuyu en iyi bilenlerdir.

Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem cünüp olarak sabaha çıkan kimsenin oruç tutmamasını emrederdi.

Buhari dedi ki: Müminlerin annelerinin hadisi isnad olarak daha sahihtir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1930, 1931)

تغليظ تحريم الجماع في نهار رمضان على الصائم، ووجوب الكفارة الكبرى فيه، وأنها تجب على الموسر والمعسر، وتثبت في ذمة المعسر حتى يستطيع

Oruçlunun Ramazan Gününde Cima Etmesinin Şiddetle Haram Kılındığı, Bu Sebeple Büyük Keffaretin Vacip Olması Ve Keffaretin Zengine de Fakire de Lazım Geldiğini Ve İmkân Buluncaya Kadar Fakirin Zimmetinde Sabit Olduğu Beyan Babı

٦٧٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنَّ الأَخِرَ وَقَعَ عَلَى امْرَأَتِهِ فِي رَمَضَانَ، فَقَالَ: أَتَجِدُ مَا تُحَرِّرُ رَقَبَةً قَالَ: لاَ، قَالَ: فَتَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ قَالَ: لاَ قَالَ: أَفَتَجِدُ مَا تُطْعِمُ بِهِ سِتِّينَ مِسْكِينًا قَالَ: لاَ قَالَ: فَأُتِيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِعَرَقٍ فِيهِ تَمْرٌ، وَهُوَ الزَّبِيلُ، قَالَ: أَطْعِمْ هذَا عَنْكَ قَالَ: عَلَى أَحْوَجَ مِنَّا مَا بَيْنَ لاَبَتَيْها أَهْلُ بَيْتٍ أَحْوَجُ مِنَّا قَالَ: فَأَطْعِمْهُ أَهْلَكَ

678- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzurunda otururken bir adam çıkageldi ve: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben helak oldum! dedi. Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem: "Sana ne oldu, seni helak eden şey nedir?" diye sordu. Adam şöyle dedi: Ben oruçlu iken eşimle cima ettim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Azat edebileceğin bir köle bulabilir misin?" buyurdu. Adam, hayır, bulamam, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: İki ay boyunca aralıksız olarak, hiç ara vermeden oruç tutabilir misin?" diye sordu. Adam, hayır tutamam, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Altmış yoksulu doyurmak için yiyecek bulabilir misin?" diye sordu. Adam yine, hayır, bulamam, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu konuşmadan sonra bir süre bekledi. Biz de orada bekliyor iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme arak denilen ve hurma yaprağından örülmüş bir sepetin içerisinde hurma getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Soruyu soran nerede?" diye sordu. Adam: Benim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu hurmayı al, sadaka olarak dağıt." Bunun üzerine o adam: Benden daha fakir olanlara mı vereceksin ey Allah'ın Rasûlü?! Vallahi, Medine'nin şu iki kara taşlığı arasında benim ailemden daha fakir bir aile yoktur, dedi. Adamın bu sözü üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu hurmayı al ve ailene yedir!"

٦٧٩ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: أَتَى رَجُلٌ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: احْتَرَقْتُ قَالَ: مِمَّ ذَاكَ قَالَ: وَقَعْتُ بِامرَأَتِي فِي رَمَضَانَ قَالَ لَهُ: تَصَدَّقْ قَالَ: مَا عِنْدِي شَيْءٍ فَجَلَسَ وَأَتَاهُ إِنْسَانٌ يَسُوقُ حِمَارًا، وَمَعَهُ طَعَامٌ (قَالَ عَبْدُ الرَّحْمنِ، أَحَدُ رُواةِ الْحَدِيثِ: مَا أَدْرِي مَا هُوَ) إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَ: أَيْنَ الْمُحْتَرِق فَقَالَ: هَا أَنَا ذَا، قَالَ: خذْ هذَا فَتَصَدَّقْ بِهِ قَالَ: عَلَى أَحْوَجَ مِنِّي مَا لأَهْلِي طَعَامٌ قَالَ: فَكُلُوهُ

679- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mescitte iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına bir adam geldi de: Ey Allah'ın Rasulü! Yandım! dedi. Peygamber: "Bu yanman neden oldu?" diye sordu. O adam: Ramazânda oruçlu iken karımla cinsî münâsebette bulundum! dedi. Peygamber ona sırasıyle köle azadı ve iki ay devamlı orucu zikrettikten sonra: "Altmış fakîri doyuracak sadaka ver!" buyurdu. O da: Benim yanımda sadaka vereceğim hiçbir şey yoktur, dedi. Ve orada oturdu. O sırada Peygamber'e bir insan, üzerinde yiyecek bir şey bulunan bir eşeği sürerek geldi.

Abdurrahmân ibnu Kasım: Ben o yiyecek şeyin ne olduğunu bilmiyorum, dedi. Ebû Hureyre hadîsinde o yiyeceğin bir zenbîl hurma olduğu açıkça belirtilmiştir.

O insan bu yiyecek şeyi Peygamber'e verdi. Bunun üzerine Peygamber: "O yanan adam nerededir?" diye seslendi. O adam: O benim; buradayım Ey Allah'ın Rasulü! dedi. Peygamber: "Bu yiyecek tamamını al da keffâret olarak sadaka ver!" buyurdu. O adam: Benden daha muhtâc olana mı vereceğim? Benim ailemin hiçbir şeyi yoktur! dedi. Peygamber de ona: "Öyleyse bunu sizler yiyin!" buyurdu.

جواز الصوم والفطر في شهر رمضان للمسافر في غير معصية إِذا كان سفره مرحلتين فأكثر

İsyan Sebebi İle Olmamak Üzere Ramazanda İki Konak Veya Daha Fazla Yol Gidecek Olan Yolcunun İftar Etmesinin Caiz Olduğu Babı

٦٨٠ – حديث ابْنِ عَبَّاس، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ، فَصَامَ حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ أَفْطَرَ، فَأَفْطَرَ النَّاسُ

680- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'yi fethetmek için Ramazan ayında yola çıktı. Kedîd bölgesine ulaşıncaya kadar oruç tuttu. Buraya gelince iftar etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin iftar etmesiyle insanlar da iftar ettiler.

٦٨١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي سَفَرٍ، فَرَأَى زِحَامًا وَرَجُلاً قَدْ ظُلِّلَ عَلَيْهِ؛ فَقَالَ: مَا هذَا فَقَالُوا: صَائِمٌ فَقَالَ: لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ

681- Câbir ibnu Abdullah -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculukta iken, gölge altına alınmış bir adamın başına toplanan bir kalabalık gördü ve: "Bu nedir?" diye sordu. Sahabeler: Bu adam oruçludur, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yolculukta iken oruç tutmak iyilikten değildir."

٦٨٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كُنَّا نُسَافِرُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَلَمْ يَعِبِ الصَّائِمُ عَلَى الْمُفْطِرِ، وَلاَ الْمُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ

682- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte yolculuk yapardık. Yolculuk esnasında oruç tutanlar tutmayanları, oruç tutmayanlar da tutanları ayıplamazdı.[100]

أجر المفطر في السفر إذا تولى العمل

Bir İş Görmek Şartı İle Seferde İftar Edenin Ecri Babı

٦٨٣ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَكْثَرُنَا ظِلاًّ الَّذِي يَسْتَظِلُّ بِكِسَائِهِ؛ وَأَمَّا الَّذِينَ صَامُوا فَلَمْ يَعْمَلُوا شَيْئًا، وَأَمَّا الَّذِينَ أَفْطَرُوا فَبَعَثُوا الرِّكَابَ وامْتَهَنُوا وَعَالَجُوا؛ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالأَجْرِ

683- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir yolculukta idik. Bizden kimileri oruç tutmuş, kimileri de oruç tutmamıştı. Konaklamak için durduğumuzda sıcaktan dolayı insanlar elbiseleriyle gölgeleniyorlardı. Oruç tutanlar güçsüzlükten dolayı hiçbir iş yapamadılar. Oruç tutmayanlar ise hayvanları suladılar, onlara yem verdiler. İnsanların ihtiyaçlarını giderdiler. Bunu gören Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bu gün oruç tutmayanlar ecirleri alıp götürdüler"

التخيير في الصوم والفطر في السفر

Seferde Oruç Tutmakla Tutmamak Arasında Muhayyerlik Babı

100 Muslim'de Ebu Said'den gelen rivayette şöyledir: «Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber savaşlara giderdik. Yolculuk esnasında iken ne oruç tutan tutmayanı, ne de oruç tutmayan oruç tutanı kınamazdı. Yolculuk esnasında kendinde kuvvet bulan oruç tutar ve bunu güzel bir şey olarak görürlerdi. Her kim de kendinde zayıflık hissederse o da oruç tutmazdı. Sahabeler bunu da güzel bir şey olarak görürler, her ikisi de olgunlukla karşılanırdı.»

٦٨٤ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ حَمْزَةَ بْنَ عَمْرٍو الأَسْلَمِيَّ قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: أَأَصُومُ فِي السَّفَرِ وَكَانَ كَثِيرَ الصِّيَامِ، فَقَالَ: إِنْ شِئْتَ فَصُمْ وَإِنْ شِئْتَ فَأَفْطِرْ

684- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hamza ibnu Amr Eslemî çokça oruç tutan biriydi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip: Yolculukta iken oruç tutayım mı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yolculukta iken dilersen oruç tut, dilersen tutma."

٦٨٥ – حديث أَبِي الدَّرْداءِ رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، فِي يَوْمٍ حَارٍّ، حَتَّى يضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ، وَمَا فِينَا صَائِمٌ، إِلاَّ مَا كَانَ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَابْنِ رَوَاحَةَ.

685- Ebud-Derdâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Ramazan ayında çok sıcak bir günde sefere çıktık. O kadar sıcaktı ki insanlar şiddetli sıcaktan dolayı ellerini başlarının üzerine koyuyorlardı. O gün içimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile Abdullah ibnu Revâha dışında oruçlu kimse yoktu.[101]

استحباب الفطر للحاج بعرفات يوم عرفة

Arafe Günü Hacının Oruç Tutmasının Müstehap Olması Babı

٦٨٦ – حديث أُمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ الْحَارِثِ، أَنَّ نَاسًا اخْتَلَفُوا عِنْدَهَا، يَوْمَ عَرَفَةَ، فِي صَوْمِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: هُوَ صَائِمٌ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَيْسَ بِصَائِمٍ فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ بِقَدَحِ لَبَنٍ، وَهُوَ وَاقِفٌ عَلَى بَعِيرِهِ، فَشَرِبَهُ

686- Hâris'in kızı Ummu1-Fadl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

101 Muslim'de, Said ibnu Abdulaziz'den gelen rivayette şunu nakleder: «Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Ramazan ayında ve sıcağın şiddetli olduğu bir zamanda yolculuğa çıktık.»

Bazı insanlar, Arefe günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin oruçlu olup olmadığı konusunda ihtilaf ettiler. Bazıları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "oruçlu" bazıları ise "oruçlu değil" dediler. Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir bardak süt gönderdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesinin üzerinde iken sütü alıp içti.

٦٨٧ – حديث مَيْمُونَةَ، أَنَّ النَّاسَ شَكُّوا فِي صِيَامِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ عَرَفَةَ، فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ بِحِلاَبٍ، وَهُوَ وَاقِفٌ فِي الْمَوْقِفِ، فَشَرِبَ مِنْهُ، وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ

687- Meymûne -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Arefe günü oruç tutup tutmadığı konusunda şüphe ettiler. Bunun üzerine vakfe alanında vakfe yapan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir süt kabı ile süt gönderdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de insanlar kendisine bakarlerken sütü içti.

صوم يوم عاشوراء

Aşure Günü Orucu

٦٨٨ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ قُرَيْشًا كَانَتْ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، ثُمَّ أَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِصِيَامِهِ حَتَّى فُرِضَ رَمَضَانُ، وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ شَاءَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ شَاءَ أَفْطَرَ

688- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Cahiliye döneminde Kureyşliler, Aşure günü oruç tutarlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan orucu farz kılınana kadar Aşure orucunun tutulmasını emretti. Ramazan orucu farz kılındıktan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Artık dileyen aşure orucunu tutsun, dileyen ise tutmasın."

٦٨٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ عَاشُورَاءُ يَصُومُهُ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ، فَلَمَّا نَزَلَ رَمَضَانُ، قَالَ: مَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ لَمْ يَصُمْهُ

689- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Âşûrâ günü Câhiliyet ehli oruç tutarlardı. Ramazân orucu emri inince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Dileyen âşûrâ günü oruç tutar, dileyen de tutmaz" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1892)

٦٩٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ دَخَلَ عَلَيْهِ الأَشْعَثُ وَهُوَ يَطْعَمُ، فَقَالَ: الْيَوْمُ عَاشُورَاء، فَقَالَ: كَانَ يُصَامُ قَبْلَ أَنْ يَنْزِلَ رَمَضَانُ، فَلَمَّا نَزَلَ رَمَضَانُ تُرِكَ، فَادْنُ فَكُلْ

690- Alkame İbnu Kays -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Mesud yemek yerken yanına Eş'as ibnu Kays girdi ve:

- Bu gün âşûrâ günüdür! dedi. İbnu Mesud şöyle dedi:

- Ramazan orucu farz kılınmadan önce Âşûrâ günü oruç tutulurdu. Ramazan orucu farz kılınınca âşûrâ orucu terk edildi. Onun için yaklaş da bizimle birlikte yemek ye!

٦٩١ – حديث مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحمنِ، أَنَّهُ سَمِعَ مُعَاوِيَةَ ابْنَ أَبِي سُفْيَانَ، يَوْمَ عَاشُورَاءَ، عَامَ حَجَّ، عَلَى الْمِنبَرِ، يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَيْنَ عُلَمَاؤُكُمْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: هذَا يَوْمُ عَاشُورَاءَ، وَلَمْ يُكْتَبْ عَلَيْكُمْ صِيَامُهُ، وَأَنَا صَائِمٌ، فَمَنْ شَاءَ فَلْيَصُمْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُفْطِرْ

691- Muâviye İbnu Ebû Süfyan -Allah ondan ve babasından razı olsun- hac yaptığı yıl Aşure gününde minberde şöyle dedi:

Ey Medine halkı! Alimleriniz nerede? Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle derken işittim:

"Bu gün Aşure günüdür. Allah Aşure günü orucunu size farz kılmamıştır. Ben ise oruçluyum. Dileyen oruç tutsun, dileyen ise tutmasın."

٦٩٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم المَدِينَةَ، فَرَأَى الْيَهُودَ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: مَا هذَا قَالُوا: هذَا يَوْمٌ صَالِحٌ، هذَا يَوْمٌ نَجَّى اللهُ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَصَامَهُ مُوسى، قَالَ: فَأَنَا أَحَقُّ بِمُوسى مِنْكُمْ فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ.

692- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'ye gelince Yahudilerin Aşure günü oruç tuttuğunu gördü. Onlara: "Bu ne orucudur?" diye sordu. Yahudiler: Bu güzel bir gündür. Bu gün Allah İsrailoğullarını düşmanlarından kurtardı, bu sebeple Musa, bugün oruç tuttu, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ben Musa'ya, Musa'nın yaptığını yapmaya sizden daha çok hak sahibiyim" dedi. O gün oruç tuttu ve ashabına da Aşure gününde oruç tutmalarını emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2004, 3397, 3943, 4680, 4737)

٦٩٣ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ تَعُدُّهُ الْيَهُودُ عِيدًا قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: فَصُومُوهُ أَنْتُمْ

693- Ebû Musa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yahudiler, Aşure gününü bayram olarak kabul ederlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ashabına: "Sizler de bugün oruç tutun" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2005, 3941)

٦٩٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَتَحَرَّى صِيَامَ يَوْمٍ فَضَّلَهُ عَلَى غَيْرِهِ إِلاَّ هذَا الْيَوْمَ، يَوْمَ عَاشُورَاءَ؛ وَهذَا الشَّهْرَ، يَعْنِي شَهْرَ رَمَضَانَ

694- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in, diğer günlerden faziletli bulduğu hiçbir günde Aşure orucuna ve Ramazan ayında oruca devam ettiği gibi devam ettiğini görmedim.

من أكل في عاشوراء فليكفّ بقية يومه

Aşure Günü Oruç Tutmayan Kimsenin, O Günün Kalan Kısmını Yemeden Geçirmesi Gerektiği Babı

٦٩٥ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوعِ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بَعَثَ رَجُلاً يُنَادِي فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ: أَنَّ مَنْ أَكَلَ فَلْيُتِمَّ أَوْ فَلْيَصُمْ، وَمَنْ لَمْ يأْكُلْ فلاَ يَأْكُلْ.

695- Seleme ibnu1-Ekva' -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Aşure günü birisini görevlendirerek insanlara şöyle nida etmesini söyledi:

Her kim bir şeyler yemişse günün kalan kısmını oruç tutarak tamamlasın veya oruç tutsun, her kim de şu ana kadar herhangi bir şey yememişse bundan sonra da yemesin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2007, 7265)

٦٩٦ – حديث الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ، قَالَتْ: أَرْسَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم غَدَاةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قرَى الأَنْصَارِ مَنْ أَصْبَحَ مُفْطِرًا فَلْيُتِمَّ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ، وَمَنْ أَصْبَحَ صَائمًا فَلْيَصُمْ قَالَتْ: فَكنَّا نَصُومُهُ بَعْدُ، وَنُصَوِّمُ صِبْيَانَنَا وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللُّعْبَةَ مِنَ الْعِهْنِ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ

عَلَى الطَّعَامِ أَعْطَيْنَاهُ ذَاكَ حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الإِفْطَارِ

696- Rübeyyi' bintu Muavviz -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem aşure gününün sabahı, Ensar köylerine şu haberi gönderdi: "Her kim iftar ederek sabahladı ise günün geri kalan kısmını bir şey yiyip içmeksizin tamamlasın. Her kim de oruçlu olarak sabaha çıkmış ise orucunu tutsun."

Biz bundan sonraki zamanlarda aşure gününü oruçlu geçirir, çocuklarımıza da oruç tuttururduk. Oruçlu çocuklarımıza açlığı unutturmak için yünden oyuncaklar yapardık, açlıktan ağladığında kendisine oyuncağı verir, böylece iftara kadar onları oyalardık.

النهى عن صوم يوم الفطر ويوم الأضحى

Ramazan Ve Kurban Bayramlarında Oruç Tutmaktan Nehiy Babı

٦٩٧ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، قَالَ: هذَانِ يَوْمَانِ نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ صِيَامِهِمَا: يَوْمُ فِطْرِكُمْ مِنْ صِيَامِكُمْ، وَالْيَوْمُ الآخَرُ تَأْكُلُونَ فِيهِ مِنْ نُسُكِكُمْ

697- Ebû Ubeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer İbnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- ile kurban bayramında beraber idim. O şöyle dedi: "Şu iki gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin oruç tutmayı yasakladığı günlerdir: Birisi orucunuzdan iftar ettiğiniz Ramazan bayramınızın günü, diğeri de kurbanınızdan yediğiniz gün." (Hadîsin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1990, 5571)

٦٩٨ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: وَلاَ صَوْمَ فِي يَوْمَيْنِ: الْفِطْرِ وَالأَضْحى

698- Ebu Said el- Hudri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kurban ve Ramazan bayramlarında oruç tutmak yoktur."

٦٩٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ زِيَادِ ابْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى ابْنِ عُمَرَ فَقَالَ: رَجُلٌ نَذَرَ أَنْ يَصُومَ يَوْمًا، قَالَ: أَظُنُّهُ، قَالَ: الاثْنَيْنِ، فَوَافَقَ يَوْمَ عِيدٍ؛ فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: أَمَرَ اللهُ بِوَفَاءِ النَّذْرِ، وَنَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ صَوْمِ هذَا الْيَوْمِ

699- Ziyad İbnu Cübeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam İbnu Ömer'e -Allah ondan razı olsun- gelerek şöyle dedi: Bir kimse Pazartesi günü oruç tutmayı adadı. Ancak bu gün de bayram gününe denk geldi. Bu durumda adağını yerine getirerek orucunu tutması gerekir mi?

Bu soru üzerine, İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah, adağı yerine getirmeyi emretmiştir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de bu gün oruç tutmayı yasaklamıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 670

كراهة صيام الجمعة منفردا

Sadece Cuma Günü Oruç Tutmanın Kerahati Babı

٧٠٠ – حديث جَابِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبَّادٍ، قَالَ: سَأَلْتُ جَابِرًا رضي الله عنه: نَهَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ قَالَ: نَعَمْ

700- Muhammed İbnu Abbâd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Câbir'e: -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Cuma günü oruç tutmayı yasakladı mı? diye sordum. Câbir, evet, dedi.

٧٠١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَصُومَنَّ أَحَدُكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلاَّ يَوْمًا قَبْلَهُ أَوْ بَعْدَهُ

701- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini işittim:

"Sizden biri bir gün öncesi veya bir gün sonrasına eklemeden yalnız Cuma gününe has oruç tutmasın."

بيان نسخ قوله تعالى (وعلى الذين يطيقونه فدية) بقوله (فمن شهد منكم الشهر فليصمه

Allah Azze ve Celle'nin Oruç Tutmaya Güç Yetiremeyenlere Fidye Lazımdır Ayeti Kerimesinin Sizden Her Kim Bu Aya Yetişirse Onun Orucunu Tutsun Ayeti İle

Nesh Edildiğinin Beyanı Babı

٧٠٢ – حديث سَلَمَةَ، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ﴾ كَانَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يُفْطِرَ وَيَفْتَدِيَ، حَتَّى نَزَلَتِ الآيَةُ الَّتِي بَعْدَهَا فَنَسَخَتْهَا

702- Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

« Oruç tutmaya takati yetmeyenlere ise, her gün için bir yoksulu doyuracak kadar fidye vermek gerekir. » âyeti indiği zaman, oruç tutmayıp fidye vermek isteyenler oldu. Ondan sonra ki âyetin inmesiyle bu âyet neshedildi.

قضاء رمضان في شعبان

Ramazan Orucunu Şaban Ayında Kaza Etme Babı

٧٠٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ يَكُون عَلَيَّ الصَّوْمُ مِنْ رَمَضَانَ، فَمَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَقْضِيَ إِلاَّ فِي شَعْبَانَ

703- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Benim Ramazan ayında tutamayıp kazaya kalan borç oruçlarım olurdu da, bu kaza borcumu ödemeye güç yetiremezdim. Ramazan ayında tutamadığım oruçlarımı ancak Şaban ayında tutabilirdim.

قضاء الصيام عن الميت

Ölen Bir Kimse Namına Orucun Kazası Babı

٧٠٤ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ

704- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her hangi biri ölür ve üzerinde tutması gereken oruç borcu olursa, velisi onun adına oruç tutabilir."

٧٠٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا صَوْمُ شَهْرٍ، أَفَأَقْضِيهِ عَنْهَا قَالَ: نَعَمْ قَالَ: فَدَيْنُ اللهِ أَحَقُّ أَنْ يُقْضى

705-Abdullah İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Annem öldü ve tutması gereken bir aylık oruç borcu var. Ben annemin adına bu orucu kaza edebilir miyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet, Allah'a olan borç, ödenmeye daha layıktır."

حفظ اللسان للصائم

Oruçlu Bir Kimsenin Dilini Muhafaza Etmesi Babı

٧٠٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الصِّيَامُ جُنَّةٌ، فَلاَ يَرْفُثْ وَلاَ يَجْهَلْ، وَإِنِ امْرُؤٌ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ، مَرَّتَيْنِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ تَعَالَى مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي، الصِّيَامُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا

706- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Oruç, cehennem ateşine karşı bir kalkandır. Oruçlu olan kimse kötü söz söylemesin ve cahil bir kimsenin yaptığı cahilâne hareketlerde bulunmasın. Eğer birisi kendisi ile kavga etmeye kalkarsa veya kendisine söverse iki kere 'ben oruçluyum' desin! Nefsimi elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki oruç tutan bir kimsenin, oruç sebebiyle değişen ağzının kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoş ve temizdir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Oruçlu kimse, benim için yemeyi ve içmeyi terk etmiş, benim için cinsi arzusundan vazgeçmiştir. Oruç tamamen benim için riya karıştırılmayan bir ibadettir ve bu ibadetin karşılığını bizzat ben veririm. Yapılan iyiliklerin karşılığı on misline kadar verilir."[102] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1904, 5927, 7492, 7538)

---

102 Güzel amellerin iyiliklerine on misli mükafat ödenir. Bu hüküm Kuran ile sabittir: **"Kıyamet günü, Rabbına kim iyilikle gelirse, onun için iyiliğin on misli ecir vardır. Kim de kötülükle gelirse, o, sadece onun misliyle cezalandırılır. Orada asla zulmedilmezler."** (Enam: 160)

فضل الصيام

Orucun Fazileti Babı

٧٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قَالَ اللهُ: كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلاَّ الصِّيَامَ، فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ، وَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلاَ يَرْفُثْ وَلاَ يَصْخَبْ، فَإِنْ سَابَّهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا: إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ، وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ

707- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: **«Ademoğlunun işlediği her hayır ancak kendisi içindir, ama oruç ise benim içindir ve onun karşılığını bizzat ben veririm.»** Oruç, cehennem ateşine karşı bir kalkandır. Oruçlu olan kimse kötü söz söylemesin ve cahil bir kimsenin yaptığı cahilâne hareketlerde bulunmasın. Eğer birisi kendisi ile kavga etmeye kalkarsa veya kendisine söverse 'ben oruçluyum' desin! Muhammed'in nefsini elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki oruç tutan bir kimsenin, oruç sebebiyle değişen ağzının kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoş ve temizdir. Oruçlu için iki sevinç vardır ki oruçlu bu ikisiyle sevinir: Birincisi, iftar ettiği zaman ki sevinci; ikincisi ise Kıyamet günü Rabbisine kavuştuğu zaman, tutmuş olduğu orucundan dolayı aldığı sevabın sevinci."

٧٠٨ – حديث سَهْلٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ: الرَّيَّانُ، يَدْخلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لاَ يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ: أَيْنَ الصَّائِمُونَ، فَيَقُومُونَ، لاَ يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ

708- Sehl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennette Reyyân denilen bir kapı vardır. Bu kapıdan Kıyamet gününde sadece oruç tutanlar girecektir; onlardan başka hiç kimse bu kapıdan giremeyecektir. Kıyamet günü: Oruç tutanlar nerede? diye sorulacak. Oruçlular da ayağa kalkacak ve bu kapıdan geçip cennete girecek. Onlar girdikten sonra bu kapı kapanacak ve o kapıdan bir daha kimse girmeyecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3257)

فضل الصيام في سبيل الله لمن يطيقه بلا ضرر ولا تفويت حق

Zarar Gelmemek Ve Bir Hakkı Zayi Etmemek Şartıyla Oruca Takati Olan Kimse İçin Allah Yolunda Oruç Tutmasının Fazileti Babı

٧٠٩ – حديث أَبِي سَعِيدٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبيلِ اللهِ بَعَّدَ اللهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا

709- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Allah yolunda cihad ederken bir gün oruç tutarsa, Allah da onun yüzünü cehennemden yetmiş yıl uzaklaştırır."

أكل الناسي وشربه وجماعه لا يفطر

Unutarak Yeme İçme Ve Cima Yapmanın Orucu Bozmaması Babı

٧١٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا نَسِيَ فَأَكَلَ وَشَرِبَ فَلْيُتِمَّ صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللهُ وَسَقَاهُ

710- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Oruçlu bir kimse unutarak yer ve içerse orucunu bozmasın, tamamlasın. Çünkü onu Allah yedirmiş ve içirmiştir."

صيام النبي صلى الله عليه وسلم في غير رمضان واستحباب أن لا يخلى شهرا عن صوم

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazandan Başka Zamanlardaki Orucu Ve Hiç Bir Ayı Oruçtan Hali Bırakmamanın Müstehap Olması Babı

٧١١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَصُومُ حَتَّى نَقُولَ لاَ يُفْطِرُ، وَيُفْطِرُ حَتَّى نَقُولَ لاَ يَصُومُ، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم اسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ إِلاَّ رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُه أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ

711- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bazı aylarda öyle çok oruç tutardı ki biz: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem nafile oruç tutmadan hiçbir vaktini geçirmeyecek, sürekli oruç tutacak, derdik. Bazı aylarda da hiç nafile oruç utmazdı. Öyle olurdu ki, biz: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hiç nafile oruç tutmayacak, derdik. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Ramazan ayı dışında bütün ayı oruçlu geçirdiğini görmedim. Şaban ayındaki kadar çok nafile oruç tuttuğunu da görmedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1970, 6465)

٧١٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَصُومُ شَهْرًا أَكْثَرَ مِنْ شَعْبَانَ، فَإِنَّهُ كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ كُلَّهُ، وَكَانَ يَقُولُ: خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ اللهَ لاَ يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا وَأَحَبُّ الصَّلاَةِ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مَا دُووِمَ عَلَيْهِ وَ إِنْ قَلَّتْ، وَكَانَ إِذَا صَلَّى صَلاَةً دَاوَمَ عَلَيْهَا

712- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Şaban ayındaki kadar çok oruç tuttuğunu görmedim. Şaban ayının çoğunu oruçlu geçirirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururdu:

"Yapmaya sürekli gücünüzün yettiği amellerle meşgul olun. Allah'a yemin olsun ki yapa geldiğiniz duanız ve yalnızca O'ndan istemeniz sizlere ağır gelip de ondan uzaklaşıncaya kadar Allah sizin üzerinizden ihsanını kesmez."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e amellerin en sevgili geleni, sahibinin devam ettiği idi. (Ameller içinde sevabı en çok olan sürekli olanıdır.) Bir namaz kıldığında, onu kılmada süreklilik gösterirdi.

٧١٣ – حديث ابْنِ عَبَّاس، قَالَ: مَا صَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم شَهْرًا كَامِلاً قَطُّ غَيْرَ رَمَضَانَ، وَيَصُومُ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ، لاَ وَاللهِ لاَ يُفْطِرُ؛ وَيُفْطِرُ حَتَّى يَقُولَ الْقَائِلُ، لاَ وَاللهِ لاَ يَصُومُ

713- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayından başka hiçbir ayı tam olarak oruçlu geçirmemiştir. O, Ramazan ayı dışında oruç tutardı. Öyle ki, vallahi bir daha orucu bırakmayacak, zamanını hep oruçlu geçirecek, denirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bazen de hiç oruç tutmazdı. Öyle ki, vallahi O, bir daha oruç tutmayacak, denirdi.

النهى عن صوم الدهر لمن تضرر به، أو فوت به حقا أو لم يفطر العيدين والتشريق، وبيان تفضيل صوم يوم وإفطار يوم

Oruçtan Zarar Görecek Veya Oruç Sebebi İle Bir Hakkı Zayi Edecek Olan Kimse İle Bayram Ve Teşrik Günlerinde Oruç Tutanı, Devamlı Oruçtan Nehiy Ve Bir Gün Tutup Bir Gün Bırakmanın Faziletini Beyan Babı

٧١٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرو، قَالَ: أُخْبِرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنِّي أَقُولُ، وَاللهِ لأَصُومَنَّ النَّهارَ وَلأَقُومَنَّ اللَّيْلَ مَا عِشْتُ؛ فَقُلْتُ لَهُ: قَدْ قُلْتُهُ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي قَالَ: فَإِنَّكَ لاَ تَسْتَطِيع ذلِكَ، فَصُمْ وَأَفْطِرْ، وَقُمْ وَنَمْ، وَصُمْ مِنَ الشَّهْرِ ثَلاَثَةَ أَيَّام، فَإِنَّ الْحَسَنَةَ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، وَذلِكَ مِثْلُ صِيَامِ الدَّهْرِ قُلْتُ: إِنِّي أُطِيقُ أَفْضَلَ مِنْ ذلِكَ قَالَ: فَصُمْ يَوْمًا وَأَفْطِرْ يَوْمَيْنِ قُلْتُ: إِنِّي أُطِيقُ أَفْضَلَ مِنْ ذلِكَ قَالَ: فَصُمْ يَوْمًا وَأَفْطِرْ يَوْمًا، فَذَلِكَ صِيَامُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَهُوَ أَفْضَلُ الصِّيَامُ فَقُلْتُ: إِنِّي أُطِيقُ أَفْضَلَ مِنْ ذلِكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ أَفْضَلَ مِنْ ذلِكَ.

714- Abdullah İbnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Vallahi yaşadığım müddetçe, gündüzleri oruç tutarak, geceleri de namaz kılarak geçireceğim, dediğim haber verilmiş. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki: Anam babam sana feda olsun ki bu sözü ben söyledim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sen buna güç yetiremezsin. Sen bazen oruç tut, bazen de terk et. Gecenin bir bölümünde namaz kıl, bir bölümünde de uyu. Her aydan üç gün oruç tut. Çünkü iyiliklere on kat sevap verilir. Bu da fazilet ve ecir olarak bütün yılı oruçlu geçirmek gibidir."

Ben dedim ki: Benim bundan daha fazlasını yapmaya gücüm yeter. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"O halde bir gün oruç tut, iki gün bırak." Ben dedim ki: Ben bundan daha fazlasını yapabilirim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir gün oruç tut, bir gün bırak. Bu, Davud aleyhisselamın orucudur. Bu en faziletli oruçtur." Ben dedim ki: Ben bundan daha fazlasını yapabilirim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bundan daha faziletli oruç yoktur." buyurdu.

٧١٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا عَبْدَ اللهِ أَلَمْ أُخْبَرْ أَنَّكَ تَصُومُ النَّهَارَ وَتَقُومُ اللَّيْلَ فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: فَلاَ تَفْعَلْ، صُمْ وَأَفْطِرْ، وَقُمْ وَنَمْ، فَإِنَّ لِجَسَدِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِعَيْنِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِزَوْجِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ لِزَوْرِكَ عَلَيْكَ حَقًّا، وَإِنَّ بِحَسْبِكَ أَنْ تَصُومَ كُلَّ شَهْرٍ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ، فَإِنَّ لَكَ بِكُلِّ حَسَنَةٍ عَشْرَ أَمْثَالِهَا، فَإِنَّ ذلِكَ صِيَامُ الدَّهْرِ كُلِّهِ فَشَدَّدْتُ فَشُدِّدَ عَلَيَّ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي أَجِدُ قُوَّةً قَالَ: فَصُمْ صِيَامَ نَبِيِّ اللهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَلاَ تَزِدْ عَلَيْهِ قُلْتُ: وَمَا كَانَ صِيَامُ نَبِيِّ اللهِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ قَالَ: نِصْفُ الدَّهْرِ فَكَانَ عَبْدُ اللهِ يَقُولُ بَعْدَمَا كَبِرَ: يَا لَيْتَنِي قَبِلْتُ رُخْصَةَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

715- Abdullah İbnu Amr İbnu Âs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: "Ey Abdullah! Senin gündüzleri oruç tuttuğun ve geceleri namaz kıldığından benim haberim olmadığını mı sanıyorsun?" Ben dedim ki: Evet ey Allah'ın Rasûlü. (Ben bu amelimle ancak hayır istiyorum.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Böyle yapma. Bazen nafile oruç tut, bazen de tutma. Gecenin bir bölümünde nafile namaz kıl, bir bölümünde uyu. Bedeninin senin üzerine hakkı vardır. Gözlerinin senin üzerine hakkı vardır. Hanımının senin üzerinde hakkı vardır. Misafirinin senin üzerinde hakkı vardır. Her aydan üç gün oruç tutman sana yeter. Senin için her işlediğin sevaba karşı on misli ecir vardır. Öyleyse sen bütün zamanını oruçlu geçirmiş gibi ecir alırsın."

Ben nefsim üzerine bununla yetinmeyerek daha çok ibadet etmeye çalıştım. Ben: "Ey Allah'ın Rasûlü! Ben daha fazlasını tutacak kuvvete sahibim" dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Öyleyse sen, Davud Aleyhisselam'ın orucunu tut, bundan daha fazlasını da tutma."

Ben: Allah'ın peygamberi Davud Aleyhisselam'ın orucu nasıldır?" diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Senenin yarısını oruçlu geçirmektir." (Yani bir gün oruç tutup, bir gün tutmamaktır.)

Abdullah İbnu Amr İbnu Âs yaşlandıktan sonra şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in verdiği ruhsatı keşke kabul etmiş olsaydım.

٧١٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اقْرَإِ الْقرْآنَ فِي شَهْرٍ قُلْتُ: إِنِّي أَجِدُ قُوَّةً حَتَّى قَالَ: فَاقْرَأْهُ فِي سَبْعٍ وَلاَ تَزِدْ عَلَى ذَلِكَ

716- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Kurân'ı bir ayda okuyup hatmet" buyurdu. Bunun üzerine ben:

- Ben bundan daha fazlasına gücüm yeter, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Kurân'ı yedi günde okuyup hatmet ve bundan daha kısa zamanda da okuma." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1131)

٧١٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا عَبْدَ اللهِ لاَ تَكُنْ مِثْلَ فُلاَنٍ، كَانَ يَقُومُ اللَّيْلَ فَتَرَكَ قِيَامَ اللَّيْلِ

717- Abdullah ibnu Amr ibnu-l As'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi:

"Ey Abdullah! Gece namazını kılan sonra da gece namazı kılmayı terk eden falanca gibi sakın olma."

٧١٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: بَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَنِّي أَسْرُدُ الصَّوْمَ وَأُصَلِّي اللَّيْلَ، فَإِمَّا أَرْسَلَ إِلَيَّ وَإِمَّا لَقِيتُهُ، فَقَالَ: أَلَمْ أُخْبَرْ أَنَّكَ تَصُومُ وَلاَ تُفْطِرُ وَتُصَلِّي؛ فَصُمْ وَأَفْطِرْ وَقُمْ وَنَمْ، فَإِنَّ لِعَيْنِكَ عَلَيْكَ حَظًّا، وَإِنَّ لِنَفْسِكَ وَأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَظًّا قَالَ: إِنِّي لأَقْوَى لِذلِكَ قَالَ: فَصُمْ صِيَامَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ قَالَ: وَكَيْفَ قَالَ: كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا، وَلاَ يَفِرُّ إِذَا لاَقَى قَالَ: مَنْ لِي بِهذِهِ، يَا نَبِيَّ اللهِ قَالَ عَطَاءٌ (أَحد الرُّوَاة): لاَ أَدْرِي كَيْفَ ذَكَرَ صِيَامَ الأَبَدِ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ صَامَ مَنْ صَامَ الأَبَدَ مَرَّتَيْنِ

718- Abdullah İbnu Amr -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Vallahi yaşadığım sürece gündüzleri oruç tutacak, geceleri de namaz kılarak geçireceğim, sözüm ulaştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ya bana birini yolladı ya da O'nunla karşılaştım. Şöyle buyurdu:

"Senin, gündüzü sürekli oruç tutarak, geceyi de sürekli namaz kılarak geçireceğim, sözünden haberim olmadığını mı sanıyorsun? Bazı günler oruç tut, bazı günlerde tutma. Geceleyin de bazen namaz kıl, bazen uyu. Muhakkak ki gözlerinin senin üzerinde payı vardır. Nefsinin ve ailenin senin üzerinde payı vardır."

Abdullah İbnu Amr: Ben bundan daha fazlasını yapabilecek güçteyim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Öyleyse Dâvud aleyhisselamın orucunu tut."

Ben: Dâvud aleyhisselamın orucu nasıldır? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O, bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Düşmanla karşılaştığında kaçmazdı."

Ben: Ey Allah'ın Rasûlü! Davud aleyhisselamın bu hasleti konusunda kim bana kefil olur. Özellikle de savaştan kaçmama meselesinde?

Atâ dedi ki: Ben bu rivayette, tüm ömrü oruçla geçirme hakkında nasıl zikretti bilmiyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kere şöyle buyurdu: "Her gün oruç tutan kimse, oruç tutmamıştır."

٧١٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّكَ لَتَصُومُ الدَّهْرَ وَتَقُومُ اللَّيْلَ فَقُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: إِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ، هَجَمَتْ لَهُ الْعَيْنُ، وَنَفِهَتْ لَهُ النَّفْسُ، لاَ صَامَ مَنْ صَامَ الدَّهْرَ، صَوْمُ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ قُلْتُ: فَإِنِّي أُطِيقُ أَكْثَرَ مِنْ ذلِكَ قَالَ: فَصُمْ صَوْمَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، كَانَ يَصُومُ يَوْمًا وَيُفْطِرُ يَوْمًا، وَلاَ يَفِرُّ إِذَا لاَقَى

719- Abdullah İbnu Amr İbnu1-As -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi:

"Sen her gün oruç tutuyor ve her gece de gece namazı kılmaya kalkıyorsun." Ben, evet, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet sen böyle yaparsan gözlerin zayıflar ve nefsin yorulur ve bıkar. Her gün oruç tutan kişinin orucu yoktur. Ayda üç gün oruç tutmak bütün yılı oruçlu geçirmek gibidir"

Ben: Bundan daha fazlasını yapabilirim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Öyleyse Davud aleyhisselamın orucunu tut. O bir gün oruç tutar, bir gün bırakırdı. Düşmanla karşılaştığında da kaçmazdı."

٧٢٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لَهُ: أَحَبُّ الصَّلاَةِ إِلَى اللهِ صَلاَةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَأَحَبُّ الصِّيَامِ إِلَى اللهِ صِيَامُ دَاوُدَ، وَكَانَ يَنَامُ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُومُ ثُلُثَهُ وَيَنَامُ سُدُسَهُ، وَيَصُومُ يَوْمًا، وَيُفْطِرُ يَوْمًا.

720- Abdullah ibnu Amr ibnul As'dan -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na şöyle dedi:

"Allah'a en sevimli gelen namaz Davud aleyhisselamın namazıdır. Allah'a en sevimli gelen oruç Davud aleyhisselamın orucudur. O, gecenin yarısında uyur, gecenin üçte birinde namaz kılar, altıda birinde uyurdu. Bir gün oruç tutar, bir gün iftar ederdi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1131, 1152, 1153, 1974-1980, 3418-3420, 5052-5054, 5199, 6134, 6277)

٧٢١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، حَدَّثَ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذُكِرَ لَهُ صَوْمِي، فَدَخَلَ عَلَيَّ، فَأَلْقَيْتُ لَهُ وِسَادَةً مِنْ أَدَمٍ، حَشْوُهَا لِيفٌ، فَجَلَسَ عَلَى الأَرْضِ، وَصَارَتِ الْوِسَادَةُ بَيْنِي وَبَيْنَهُ؛ فَقَالَ: أَمَا يَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ قَالَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: خَمْسًا قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: سَبْعًا قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: تِسْعًا قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: إِحْدَى عَشْرَةَ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ صَوْمَ فَوْقَ صَوْمِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، شَطْرَ الدَّهْرِ، صُمْ يَوْمًا وَأَفْطِرْ يَوْمًا

721- Ebu Kilâbe şöyle dedi: Bana Ebul-Melîh şöyle haber verdi:

Babanla birlikte Abdullah İbnu Amr'ın yanına gittik. Bize şöyle bildirdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme benim her gün, hiç ara vermeden oruç tuttuğum haber verilmiş. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim yanıma geldi. Ben hemen içi lifle dolu deriden bir yastık koydum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yere oturdu. Yastık ikimizin arasında kaldı. Bana şöyle buyurdu:

"Sana her aydan üç gün oruç tutmak yetmiyor mu?" Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bundan daha fazlasına gücüm yeter.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse her aydan beş gün oruç tut" buyurdu. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bundan daha fazlasına gücüm yeter.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse her aydan yedi gün oruç tut" buyurdu. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bundan daha fazlasına gücüm yeter.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse her aydan dokuz

gün oruç tut" buyurdu. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bundan daha fazlasına gücüm yeter.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse her aydan on bir gün oruç tut" buyurdu.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Davud aleyhisselamın tuttuğu orucun üzerine bir oruç yoktur. O, bir ayın yarısını oruçlu geçirirdi. Bir gün oruç tut, bir gün oruç tutma." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1980)

صوم سرر شعبان

Şaban Ayı Orucu

٧٢٢ – حديث عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ سَأَلَهُ، أَوْ سَأَلَ رَجُلاً وَعِمْرَانُ يَسْمَعُ، فَقَالَ: يَا أَبَا فُلَانٍ أَمَا صُمْتَ سَرَرَ هذَا الشَّهْرِ قَالَ: أَظُنُّهُ قَالَ: يَعْنِي رَمَضَانَ قَالَ الرَّجُلُ: لاَ يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: فَإِذَا أَفْطَرْتَ فَصُمْ يَوْمَيْنِ

722- İmran İbnu Husayn -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İmran'a veya İmran'ın bulunduğu bir ortamda bir adama soru sorarak şöyle buyurdu: "Ey Falan! Bu ayın son günlerinde oruç tutmadın mı?"

Ebu Numan dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin "Ramazan ayını kastediyor" dediğini zannediyorum.

Soru sorulan adam: Hayır, Ey Allah'ın Rasûlü, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Öyleyse, Ramazan ayı orucunu bitirince, (Şaban ayında tutmadığın o iki orucun yerine) iki gün oruç tut."

فضل ليلة القدر والحث على طلبها وبيان محلها وأرجى أوقات طلبها

Kadir Gecesinin Faziletini Beyan, O Geceyi Aramaya Teşvik, Yerini Ve En Ümid Edilen Vaktini Beyan

٧٢٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رِجَالاً مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أُرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْمَنَامِ، فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَرَى رُؤْيَاكُمْ قَدْ تَوَاطَأَتْ فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ، فَمَنْ كَانَ مُتَحَرِّيَهَا فَلْيَتَحَرَّهَا فِي السَّبْعِ الأَوَاخِرِ

723- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabesinden bazı kimseler, Nebi sallallahu aleyhi ve selleme Kadir gecesinin Ramazan ayının son yedi gününde olduğuna dair gördükleri rüyaları anlattılar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Görüyorum ki, rüyalarınız Ramazan ayının son yedi gününde ittifak etmektedir. Her kim Kadir gecesini ararsa son yedi gün içerisinde araştırsın."

٧٢٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، قَالَ: اعْتَكَفْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم الْعَشْرَ الأَوْسَطَ مِنْ رَمَضَانَ، فَخَرَجَ صَبِيحَةَ عِشْرِينَ، فَخَطَبَنَا، وَقَالَ: إِنِّي أُرِيتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ ثُمَّ أُنْسِيتُهَا أَوْ نُسِّيتُهَا، فَالْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ فِي الْوِتْرِ، وَإِنِّي رَأَيْتُ أَنِّي أَسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ، فَمَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلْيَرْجِعْ فَرَجَعْنَا وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَزَعَةً؛ فَجَاءَتْ سَحَابَةٌ فَمَطَرَتْ حَتَّى سَالَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ، وَكَانَ مِنْ جَرِيدِ النَّخْلِ، وَأُقِيمَتِ الصَّلاَةُ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَسْجُدُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ، حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جَبْهَتِهِ

724- Ebû Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Arkadaşım olan Ebû Said'e Kadir gecesini sordum. Ebû Said şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Ramazan'ın ortasındaki on günde itikâfa girdik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yirminci günün sabahında itikaf yerinden minbere çıktı ve bize hutbesinde şöyle buyurdu:

"Bana rüyamda Kadir gecesine dair alametler gösterildi, sonra da o bana unutturuldu, veya ben unuttum. Sizler, Kadir gecesini Ramazan'ın son on gününün tek olan gecelerinde araştırın. Ben rüyamda Kadir gecesinde kendimi su ve çamur içinde secde ettiğimi gördüm. Her kim Benimle birlikte itikâf yapıyor ise, itikafına geri dönsün"

Bu hutbe üzerine biz itikâfa geri döndük. Gökyüzünde hiçbir bulut görmüyorduk. Sonra bir bulut geldi ve yağmur yağdı. Hatta o kadar yağdı ki mescidin tavanından aktı. Mescidin tavanı hurma dallarından yapılmıştı. Namaz için kamet getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin su ve çamur içinde secde yaptığını gördüm. Hatta namazdan çıktığında çamurun izini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin alnında gördüm.

٧٢٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، الله عليه وسلم يُجَاوِرُ فِي رَمَضَانَ الْعَشْرَ الَّتِي فِي وَسَطِ الشَّهْرِ، فَإِذَا كَانَ حِينَ يُمْسِى مِنْ عِشْرِينَ لَيْلَةً تَمْضِي، وَيَسْتَقْبِلُ إِحْدَى وَعِشْرِينَ، رَجَعَ إِلَى مَسْكَنِهِ، وَرَجَعَ مَنْ كَانَ يُجَاوِرُ مَعَهُ؛ وَأَنَّهُ أَقَامَ فِي شَهْرٍ جَاوَرَ فِيهِ اللَّيْلَةَ الَّتِي كَانَ يَرْجِعُ فِيهَا، فَخَطَبَ النَّاسَ، فَأَمَرَهُمْ مَا شَاءَ اللهُ، ثُمَّ قَالَ: كُنْتُ أُجَاوِرُ هذِهِ الْعَشْرَ، ثُمَّ قَدْ بَدَا لِي أَنْ أُجَاوِرَ هذِهِ الْعَشْرَ الأَوَاخِرَ، فَمَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعِي فَلْيَثْبُتْ فِي مُعْتَكَفِهِ، وَقَدْ أُرِيتُ هذِهِ اللَّيْلَةَ، ثُمَّ أُنْسِيتُهَا، فَابْتَغُوهَا فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ، وَابْتَغُوهَا فِي كلِّ وِتْرٍ، وَقَدْ رَأَيْتنِي أَسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ فَاسْتَهَلَّتِ السَّمَاءُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ فَأَمْطَرَتْ، فَوَكَفَ الْمَسْجِدُ فِي مُصَلَّى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ، فَبَصُرَتْ عَيْنِي، نَظَرْتُ إِلَيْهِ انْصَرَفَ مِنَ الصُّبْحِ وَوَجْهُهُ مُمْتَلِيءٌ طِينًا وَمَاءً

725- Ebû Said el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayının ortasındaki on günde itikâf yapardı. Yirminci gece bitip de yirmi birinci gün başlayınca evine gider, kendisi ile birlikte itikâfta olanlar da evlerine dönerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir Ramazan ayında, yine daha önce evine dönme adeti olduğu bir zamanda, itikâfta kaldı, ve insanlara hitap ederek onlara Allah'ın emrettiği bazı hususları emretti. Sonra şöyle buyurdu:

"Ben şu ayın ortasındaki bu on günde itikâfa girerdim. Sonra bu son on günde de itikâfa girmem bana vahyolundu. Benimle birlikte itikâf yapanlar, itikâf yaptıkları yerde kalmaya devam etsinler. Bu Kadir gecesinin hangi gece olduğu bana gösterildi, sonra o bana unutturuldu. Artık siz Kadir gecesini son on gününde ve tekli gecelerde arayın. Ben, rüyamda kendimi, Kadir gecesinde su ve çamur içinde secde yaptığımı gördüm.»

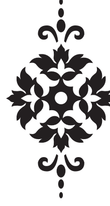
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bunu söylediği gece şiddetli bir yağmur yağdı ve Ramazan ayının yirmi birinci gecesi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin namaz kıldığı yere mescidin tavanından yağmur suları aktı. Ben gözlerimle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördüm, O'na baktım. Sabah namazını bitirdiğinde çamur ve su alnını kaplamıştı.

٧٢٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُجَاوِرُ فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، وَيَقُولُ: تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ

726- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayının son on gününde itikâfa girer ve şöyle buyururdu:

"Siz Kadir gecesini, Ramazan ayının son on gününde araştırın."

كتاب الاعتكاف

İTİKAF KİTABI

اعتكاف العشر الأواخر من رمضان

Ramazan Ayının Son On Gününde İtikafa Girmek

٧٢٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ

727- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ramazan ayının son on gününde itikâfa girerdi.

٧٢٨ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَعْتَكِفُ الْعَشْرَ الأَوَاخِرَ مِنْ رَمَضَانَ، حَتَّى تَوَفَّاهُ اللهُ، ثُمَّ اعْتَكَفَ أَزْوَاجُهُ مِنْ بَعْدِهِ

728- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edinceye kadar Ramazan ayının son on gününde itikâf yapardı. Onun vefatından sonra hanımları itikâfa girmeye devam etmişlerdi.

متى يدخل من أراد الاعتكاف في معتكفه

İtikaf Yapmak İsteyen Kimse İtikaf Yerine Ne Zaman Girer

٧٢٩ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَعْتَكِفُ فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ، فَكُنْتُ أَضْرِبُ لَهُ خِبَاءً، فَيُصَلِّي الصُّبْحَ، ثُمَّ يَدْخُلُهُ؛ فَاسْتَأْذَنَتْ حَفْصَةُ عَائِشَةَ أَنْ تَضْرِبَ خِبَاءً، فَأَذِنَتْ لَهَا فَضَرَبَتْ خِبَاءً؛ فَلَمَّا رَأَتْهُ زَيْنَبُ ابْنَةُ جَحْشٍ ضَرَبَتْ خِبَاءً آخَرَ؛ فَلَمَّا أَصْبَحَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم رَأَى الأَخْبِيَةَ، فَقَالَ: مَا هذَا فَأُخْبِرَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: آلْبِر تُرَوْنَ بِهِنَّ فَتَرَكَ الاعْتِكَافَ ذلِكَ الشَّهْرَ، ثُمَّ اعْتَكَفَ عَشْرًا مِنْ شَوَّالٍ

729- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayının son on gününde itikâfa girerdi. Ben onun için yünden bir çadır kurmuştum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, sabah namazını kıldırınca çadıra girerdi. Bir gün Hafsa, Aişe'den kendisine çadır kurmak için izin istedi. Aişe de Hafsa'ya izin verdi. O da Mescitte bir çadır kurdu. Zeynep bintu Cahş bunu görünce o da başka bir çadır kurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çadırları görünce: "Bu çadırlarda ne?" diye sordu. Kendisine bunların Hafsa ile Zeynep bintu Cahş'a ait çadırlar olduğu bildirildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Onlar bunu iyilikten mi sayıyorlar" buyurdu ve o Ramazan ayında itikâfı terk etti. Sonra Şevval ayında on gün itikâfa girdi.

الاجتهاد في العشر الأواخر من شهر رمضان

Ramazanın Son On Gününde İbadete Daha Fazla Gayret Gösterme

٧٣٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ شَدَّ مِئْزَرَهُ وَأَحْيَا لَيْلَهُ، وَأَيْقَظَ أَهْلَهُ

730- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ramazanın son on günü geldiğinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kadınlardan uzaklaşır, gecelerini ibadetle geçirir, ailesini de gece ibadet için uyandırırdı.

كتاب الحج
HAC KİTABI

ما يباح للمحرم بحج أو عمرة، وما لا يباح وبيان تحريم الطيب عليه
Hac Veya Umre İçin İhrama Giren Kimseye Mübah Olup Olmayan Şeylerle Koku Sürmenin Haram Kılındığını Beyan

٧٣١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلاً قَالَ يَا رَسُولَ اللهِ مَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ مِنَ الثِّيَابِ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ يَلْبَسُ الْقُمُصَ وَلاَ الْعَمَائِمَ وَلاَ السَّرَاوِيلاَتِ وَلاَ الْبَرَانِسَ وَلاَ الْخِفَافَ، إِلاَّ أَحَدٌ لاَ يَجِدُ نَعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسْ خُفَّيْنِ، وَلْيَقْطَعْهُمَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ، وَلاَ تَلْبَسُوا مِنَ الثِّيَابِ شَيْئًا مَسَّهُ الزَّعْفَرَانُ أَوْ وَرْسٌ

731- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme gelerek: Ey Allah'ın Rasûlü! İhrama giren kimse, ne tür elbise giyer? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Gömlek, başlık, (başını örten bir başlık) içe giyilen don, bornoz ve mest giymez. Ancak ayakkabı bulamayan kimse mest giysin ve onların da aşık kemiğinden aşağısını kessin (terlik gibi). Zaferan veya vers ile boyanmış bir kumaş giymeyin."

٧٣٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ بِعَرَفَاتٍ مَنْ لَمْ يَجِدِ النَّعْلَيْنِ فَلْيَلْبَسِ الْخُفَّيْنِ، وَمَنْ لَمْ يَجِدْ إِزَارًا فَلْيَلْبَسْ سَرَاوِيلَ لِلْمُحْرِمِ

732- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Arafat'ta hutbe verirken şöyle buyurduğunu işittim:

"Sandalet bulamayan mest giysin. İzâr yani göbeğinden aşağısını örtecek bir bez bulamayan da şalvar giysin."

٧٣٣ – حديث يَعْلَى قَالَ لِعُمَرَ رضي الله عنه: أَرِنِي النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم حِينَ يُوحَى إِلَيْهِ؛ قَالَ: فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْجِعْرَانَةِ وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ تَرَى فِي رَجُلٍ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ وَهُوَ مُتَضَمِّخٌ بِطِيبٍ فَسَكَتَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سَاعَةً، فَجَاءَهُ الْوَحْيُ، فَأَشَارَ عُمَرُ رضي الله عنه إِلَى يَعْلَى، فَجَاءَ يَعْلَى، وَعَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثَوْبٌ قَدْ أُظِلَّ بِهِ، فَأَدْخَلَ رَأْسَهُ، فَإِذَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُحْمَرُّ الْوَجْهِ، وَهُوَ يَغِطُّ؛ ثُمَّ سُرِّيَ عَنْهُ، فَقَالَ: أَيْنَ الَّذِي سَأَلَ عَنِ الْعُمْرَةِ فَأُتِيَ بِرَجُلٍ، فَقَالَ: اغْسِلِ الطِّيبَ الَّذِي بِكَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ، وَانْزِعْ عَنْكَ الْجُبَّةَ، وَاصْنَعْ فِي عُمْرَتِكَ كَمَا تَصْنَعُ فِي حَجَّتِكَ

733- Safvan ibnu Ya'la'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ya'Iâ ibnu Umeyye et-Temimi -Allah ondan razı olsun- Ömer'e -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy indirilirken O'nu bana göster. Ya'lâ dedi ki: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem o esnada el-Cı'râne bölgesinde idi ve yanında da ashabından bir topluluk vardı. Bir adam gelip dedi ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Güzel koku sürünerek umre için ihrama giren bir kimse hakkında ne buyurursun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet sustu. Akabinde kendisine vahiy geldi. Ömer -Allah ondan razı olsun- Ya'Iâ'ya işaret etti. Ya'lâ da geldi. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin üzerine gölge yapılmış bir örtü vardı. Ya'lâ başını bu örtünün içine soktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzü kızarmış ve vahyin ağırlığının şiddetinden dolayı soluyor bir durumda idi. Sonra bu hal Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden birazı kaybolunca: "Umreden soran nerede?" buyurdu. Bunun üzerine yanına bir adam getirildi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

"Bedenine bulaşan kokuyu üç kere yıka ve cübbeni de çıkar. Tıpkı haccında yaptığın gibi, umrende de aynını yap!"

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Atâ'ya, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu adama üç defa yıkamasını emrettiği zaman, temizlemeyi (yani elbisesindeki zaferan kokusunun giderilmesini mi) kastetmiştir? diye sordum. Atâ: Evet, cevabını verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1789, 1847, 4329, 4985)

مواقيت الحج والْعمرة

Hac Ve Umre İçin Mikat Mahalleri

٧٣٤ – حديث ابْنِ عَبَّاس، قَالَ: وَقَّتَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لأهْلِ الْمَدِينَةِ ذَا الْحُلَيْفَةِ، وَلأهْلِ الشَّامِ الْجُحْفَةَ، وَلأَهْلِ نَجْدٍ قَرْنَ الْمَنَازِلِ، وَلأَهْلِ الْيَمَنِ يَلَمْلَمَ، فَهُنَّ لَهُنَّ وَلِمَنْ أَتَى عَلَيْهِنَّ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهِنَّ لِمَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ، فَمَنْ كَانَ دُونَهُنَّ فَمُهَلُّهُ مِنْ أَهْلِهِ، وَكَذَاكَ، حَتَّى أَهْلُ مَكَّةَ يُهِلُّونَ مِنْهَا

734- İbnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehli için Zu1-Huleyfe'yi, Şâm ehli için Cuhfe'yi, Necd ehli için Karnul-Menâzil'i, Yemen ehli için Yelemlem'i niyet edip ihrama girme ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlama yeri olarak belirtti. Bu yerler, hac ve umre yapmak isteyen ve bu yerlerden Mekke'ye gelen kimseler ile bu memleketlerden olmayıp da o cihetten gelenler için mikat yerleridir. Mekke ehli de Mekke de niyet edip ihrama girerler.

٧٣٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يُهِلُّ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَأَهْلُ الشَّامِ مِنَ الْجُحْفَةِ، وَأَهْلُ نَجْدٍ مِنْ قَرْنٍ قَالَ عَبْدُ اللهِ: وَبَلَغَنِي أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: وَيُهِلُّ أَهْلُ الْيَمَنِ مِنْ يَلَمْلَمَ

735- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Medine ehli Zul-Huleyfe'den, Şâm ehli Cuhfe'den, Necd ehli de Karn bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar."

Abdullah ibnu Ömer dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğu bana bildirildi:

"Yemen ehli de Yelemlem bölgesinde niyet edip ihrama girer ve yüksek sesle telbiye getirmeye başlarlar."

التلبية وصفتها ووقتها

Telbiyenin Yapılış Şekli Ve Vakti

٧٣٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ

736- Abdullah ibnu Ömer 'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu şekilde telbiye getirirdi: "**Lebbeyk Allâhumme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnnel-hamde ven-ni'mete leke vel-mulk lâ şerike lek**"

Buyur Allahım! buyur. Buyur Allahım! buyur, senin hiçbir ortağın yoktur. Hamd sanadır, nimet senindir, mülk sana aittir. Senin hiçbir ortağın yoktur.

أمر أهل المدينة بالإحرام من عند مسجد ذي الحليفة

Medinelilere Zül-huleyfe Mescidi Yanında İhrama Girmelerinin Emir Buyrulması

٧٣٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: مَا أَهَلَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلاَّ مِنْ عِنْدِ الْمَسْجِدِ، يَعْنِي مَسْجِدَ ذِي الْحُلَيْفَةِ

737- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (Medine'den hacca niyet eden kimse için) ZuI-Huleyfe Mescidi'nde telbiye getirmeye başladı. (Yani burada ihrama girdi ve burada niyet etti.)

الإهلال من حيث تنبعث الراحلة

Telbiyeye Hayvanın Kalktığı Yerden Başlamanın Lüzumu

٧٣٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ جُرَيْجٍ، أَنَّهُ قَالَ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمنِ رَأَيْتُكَ تَصْنَعُ أَرْبَعًا، لَمْ أَرَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِكَ يَصْنَعُهَا قَالَ: وَمَا هِيَ يَا ابْنَ جُرَيْجٍ قَالَ: رَأَيْتُكَ لاَ تَمَسُّ مِنَ الأَرْكَانِ إِلاَّ الْيَمَانِيَيْنِ، وَرَأَيْتُكَ تَلْبَسُ النِّعَالَ السِّبْتِيَّةَ،

وَرَأَيْتُكَ تَصْبُغُ بِالصُّفْرَةِ، وَرَأَيْتُكَ إِذَا كُنْتَ بِمَكَّةَ أَهَلَّ النَّاسُ إِذَا رَأَوُا الْهِلاَلَ، وَلَمْ تُهِلَّ أَنْتَ حَتَّى كَانَ يَوْمُ التَّرْوِيَةِ،

قَالَ عَبْدُ اللهِ: أَمَّا الأَرْكَانُ، فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَمَسُّ إِلاَّ الْيَمَانِيَيْنِ، وَأَمَّا النِّعَالُ السِّبْتِيَّةُ، فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَلْبَسُ النَّعْلَ الَّتِي لَيْسَ فِيهَا شَعَرٌ، وَيَتَوَضَّأُ فِيهَا، فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَلْبَسَهَا وَأَمَّا الصُّفْرَةُ، فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَصْبُغُ بِهَا، فَأَنَا أُحِبُّ أَنْ أَصْبُغَ بِهَا وَأَمَّا الإِهْلاَلُ، فَإِنِّي لَمْ أَرَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُهِلُّ حَتَّى تَنْبَعِثَ بِهِ رَاحِلَتُهُ.

738- Said el-Makbari, Ubeyd ibnu Cureyc'in Abdullah ibnu Ömer'e şöyle dediğini haber verdi.

– Ey Ebu Abdurrahman! Senin yapıp ta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabından bazılarının yapmadığı dört haslet görüyorum sende. İbnu Ömer dedi ki: O hasletler nedir ey ibnu Cureyc? İbnu Cureyc dedi ki: Kâbe'nin rükünlerinden ancak Rüknül Yemani ile Hacerul-Esved'e dokunduğunu gördüm. Üzerinde kılı olmayan (tabaklanmış) deri ayakkabı giydiğini ve onu sarıya boyadığını gördüm. Sen Mekke'de bulunduğun sırada insanlar Zul-Hicce ayının hilalini gördüklerinden itibaren telbiye[103] getirmeye başladılar, senin ise telbiye günü (yani Zul-Hicce ayının 8. günü arafattan önceki gün) telbiye getirdiğini gördüm. Bunun üzerine Abdullah ibnu Ömer şöyle dedi: Kâbe'nin rükünlerine gelince, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu iki rukünü yani Ruknül Yemani ve Hacerul-Esved'den başkasına dokunduğunu görmedim. Tabaklanmış deri ayakkabalarına gelince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üzerinde kılları olmayan (tabaklanmış) deri ayakkabı giydiğini ve onun içinde abdest aldığını gördüm. Bende onu giymeyi seviyorum. Onun sarı renkle boyanmasına gelince, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi bu renkle boyadığını gördüm. Bende o renkle boyamayı seviyorum. Telbiyeye gelince, ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin devesinin hareket için ayağa kalkıp doğrulmadıkça (yani Zul-Hicce ayının 8. gününden önce) telbiye getirdiğini görmedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 1514, 1552, 1609, 2865, 5851)

---

103 **Telbiye:** İcabet etmek. Hac sırasında lebbeyk demek anlamında kullanılır. (Lebbeyk Allâhümme lebbeyk; lebbeyke lâ şerikeleke lebbeyk, innelhamde venni'mete leke vel'mülke lâ şerîkeleke» («Emrine hazırım!.. Allah'ım, emrine hazırım!.. Emrine hazırım, senin kat'iyyen şerikin (ortağın) yoktur!.. Emrine hazırım!.. Şüphe yok ki; hamd da, nimet de, mülk de, sadece sana mahsustur. Kat'iyyen Senin ortağın yoktur.»)

الطيب للمحرم عند الإحرام

İhrama Giren Kimsenin İhrama Girerken Koku Sürünmesi

٧٣٩ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: كنْتُ أُطَيِّبُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لإِحْرَامِهِ حِينَ يُحْرِمُ، وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ

739- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi niyet edip ihrama gireceği zaman, bir de ihrama girerken, ihramı için, bir de ihramı çıkarıp hülle giydiği için Ka'be'yi tavaf etmesinden önce güzel koku ile kokulandırır idim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1754, 5928, 5930)

٧٤٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى وَبِيصِ الطِّيبِ فِي مَفْرِقِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ مُحْرِمٌ

740- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Sanki ben, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ihramlı iken saçının ayırımındaki kokunun parıltısını görür gibiyim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 271, 1538, 5918, 1923)

٧٤١ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْتَشِرِ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ فَذَكَرْتُ لَهَا قَوْلَ ابْنِ عُمَرَ: مَا أُحِبُّ أَنْ أُصْبِحَ مُحْرِمًا أَنْضَخُ طِيبًا فَقَالَتْ عَائِشَةُ: أَنَا طَيَّبْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ طَافَ فِي نِسَائِهِ، ثُمَّ أَصْبَحَ مُحْرِمًا

741- İbrahim ibnu Muhammed ibnul-Munteşir, babasından rivayetinde şöyle dedi:

Ben, Aişe -Allah ondan razı olsun- ibnu Ömer'in "Ben ihramlı olupta üzerimde koku izi kalmasını sevmem" sözünü zikredip O'na bundan sordum: Aişe dedi ki: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme koku sürdüm. Sonra da O hanımlarını dolaştı. (Yani onlarla cima etti.) Sonra (üzerinde koku izi olduğu halde) ihrama girdi.

تحريم الصيد للمحرم

İhramlıya Avcılığın Haram Kılınması

٧٤٢ – حديث الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ اللَّيْثِيِّ، أَنَّهُ أَهْدَى لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حِمَارًا وَحْشِيًّا، وَهُوَ بِالأَبْوَاءِ، أَوْ بِوَدَّانَ، فَرَدَّهُ عَلَيْهِ فَلَمَّا رَأَى مَا فِي وَجْهِهِ، قَالَ: إِنَّا لَمْ نَرُدَّهُ إِلاَّ أَنَّا حُرُمٌ

742- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sa'b ibnu Cessâme el-Leysî, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Ebvâ'da veya Veddan'da iken kendisine yaban eşeği hediye etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu kabul etmeyip geri verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'b'ın yüzündeki hoşnutsuzluğu sezince ona şöyle buyurdu: "Biz senin hediyeni reddetmedik, yalnızca ihramlı olduğumuz için bunu sana geri verdik"(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2596, 2573)

٧٤٣ – حديث أَبِي قَتَادَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِالْقَاحَةِ، وَمِنَّا الْمُحْرِمُ وَمِنَّا غَيْرُ الْمُحْرِمِ، فَرَأَيْتُ أَصْحَابِي يَتَرَاءَوْنَ شَيْئًا، فَنَظَرْتُ فَإِذَا حِمَارُ وَحْشٍ، يَعْنِي؛ فَوَقَعَ سَوْطُهُ، فَقَالُوا لاَ نُعِينُكَ عَلَيْهِ بِشَيْءٍ إِنَّا مُحْرِمُونَ، فَتَنَاوَلْتُهُ فَأَخَذْتُهُ، ثُمَّ أَتَيْتُ الْحِمَارَ مِنْ وَرَاءِ أَكَمَةٍ فَعَقَرْتُهُ، فَأَتَيْتُ بِهِ أَصْحَابِي، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: كُلُوا وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لاَ تَأْكُلُوا فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ أَمَامَنَا فَسَأَلْتُهُ، فَقَالَ: كُلُوهُ، حَلاَلٌ

743- Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Medine'ye üç merhale mesafede Kâha denilen yerde idik.

Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Kâha denilen yerde idik. Kimimiz ihramlı kimimiz ihramlı değildi. Arkadaşlarımın bir şeye baktıklarını gördüm. Bir de baktım ki bir yaban eşeği. Ebû Katâde'nin kamçısı düştü. Arkadaşlarımdan yardım istedim. Onlar: "Bizler sana o av üzerine hiçbir şekilde yardım edemeyiz, biz ihramlıyız" dediler. Bunun üzerine bende bir şeyle uzandım ve kamçımı aldım. Sonra tepenin arkasından bir taşın ardından yaklaşıp yaban eşeğine mızrak saplayarak avladım. Avımı alıp arkadaşlarıma getirdim. Bazıları "bu avı yiyin", bazıları da "bu avı yemeyin" dediler. Bunun üzerine bende Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gittim ve ihramlının bu av etinden yemesi caiz olur mu? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu av etini yiyin, o helaldir" buyurdu.

٧٤٤ – حديث أَبي قَتَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبي قَتَادَةَ، قَالَ: انْطَلَقَ أَبي، عَامَ الْحُدَيْبِيَةِ، فَأَحْرَمَ أَصْحَابُهُ وَلَمْ يُحْرِمْ وَحُدِّثَ النَّبيُّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ عَدُوًّا يَغْزُوهُ، فَانْطَلَقَ النَّبيُّ صلى الله عليه وسلم؛ فَبَيْنَمَا أَنَا مَعَ أَصْحَابِهِ، تَضَحَّكَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ، فَنَظَرْتُ فَإِذَا أَنَا بِحِمَارِ وَحْشٍ فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ فَطَعَنْتُهُ فَأَثْبَتُّهُ، وَاسْتَعَنْتُ بِهِمْ، فَأَبَوْا أَنْ يُعِينُونِي، فَأَكَلْنَا مِنْ لَحْمِهِ، وَخَشِينَا أَنْ نُقْتَطَعَ، فَطَلَبْتُ النَّبيَّ صلى الله عليه وسلم أَرْفَعُ فَرَسِي شَأْوًا وَأَسِيرُ شَأْوًا، فَلَقِيت رَجُلاً مِنْ بَنِي غِفَارٍ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ؛ قُلْتُ: أَيْنَ تَرَكْتَ النَّبيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: تَرَكْتُهُ بِتَعْهِنَ، وَهُوَ قَايِلٌ السُّقْيَا فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَهْلَكَ يَقْرَءُونَ عَلَيْكَ السَّلاَمَ وَرَحْمَةَ اللهِ، إِنَّهُمْ قَدْ خَشُوا أَنْ يُقْتَطَعُوا دُونَكَ فَانْتَظِرْهُمْ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَصَبْتُ حِمَارَ وَحْشٍ وَعِنْدِي مِنْهُ فَاضِلَةٌ، فَقَالَ لِلْقَوْمِ: كُلُوا وَهُمْ مُحْرِمُونَ

744- Abdullah ibnu Ebu Katade -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Hudeybiye antlaşmasının yapıldığı sene babam da gitti. Arkadaşları ihrama girdiği halde o ihrama girmedi. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme kendisi ile savaşmak isteyen bir ordunun bulunduğu haber verildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de bunun üzerine hareket etti.

Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ben, onun ashabının yanına vardığım sırada onların gülüştüğünü gördüm. Ben etrafa baktım, yanımda vahşî bir eşek var. Üzerine hamle yaptım, mızrakla vurup, hareketsiz hale getirdim. Mızrağımı ve kamçımı yerde unuttum ve onlardan bu ikisini bana vermeleri için yardım istedim. Onlar bana yardım etmekten kaçındılar. Etinden hep beraber yedik. Biz düşmanın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile aramıza gireceğinden endişe duyduk. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi aramaya koyuldum. Atımı bazen koşturuyor, bazen de yürütüyordum. Gece yarısı Ğifâr oğullarından bir adama rastladım. Ona: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden en son nerede ayrıldın?" diye sordum.

Ğifâr oğullarından olan adam şöyle dedi: "Ta'hin bölgesinde bıraktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke ve Medine arasında Sukyâ denilen yerde öğle uykusu uyumak üzereydi" dedi. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme eriştim ve "Ey Allah'ın Rasûlü! Ashabın sana selam söylüyor ve Allah'ın rahmeti O'nun üzerine olsun diyorlar. Onlar düşmanın seninle onların arasına girmesinden endişe duyuyorlar. Onların senin yanına gelmelerini beklesen" dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları beklemeye başladı.

Daha sonra ben şöyle dedim: "Ey Allah'ın Rasûlü! Vahşî bir eşek avladım, yanımda ondan kalan bir parça var" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, yanında bulunan ashabı ihramlı oldukları halde "bu av etinden yiyin" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1821, 1822, 1823, 1824, 2570, 2854, 2914, 4149, 5406, 5407, 5490, 5491, 5492)

٧٤٥ – حديث أَبِي قَتَادَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَرَجَ حَاجًّا، فَخَرَجُوا مَعَهُ، فَصَرَفَ طَائِفَةً مِنْهُمْ، فِيهِمْ أَبُو قَتَادَةَ؛ فَقَالَ: خُذُوا سَاحِلَ الْبَحْرِ حَتَّى نَلْتَقِيَ فَأَخَذُوا سَاحِلَ الْبَحْرِ، فَلَمَّا انْصَرَفُوا أَحْرَمُوا كُلُّهُمْ، إِلاَّ أَبُو قَتَادَةَ لَمْ يُحْرِمْ؛ فَبَيْنَمَا هُمْ يَسِيرُونَ إِذْ رَأَوْا حُمُرَ وَحْشٍ، فَحَمَلَ أَبُو قَتَادَةَ عَلَى الْحُمُرِ فَعَقَرَ مِنْهَا أَتَانًا، فَنَزَلُوا فَأَكَلُوا مِنْ لَحْمِهَا، وَقَالُوا: أَنَأْكُلُ لَحْمَ صَيْدٍ وَنَحْنُ مُحْرِمُونَ فَحَمَلْنَا مَا بَقِيَ مِنْ لَحْمِ الأَتَانِ، فَلَمَّا أَتَوْا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا كُنَّا أَحْرَمْنَا، وَقَدْ كَانَ أَبُو قَتَادَةَ لَمْ يُحْرِمْ، فَرَأَيْنَا حُمُرَ وَحْشٍ، فَحَمَلَ عَلَيْهَا أَبُو قَتَادَةَ، فَعَقَرَ مِنْهَا أَتَانًا، فَنَزَلْنَا فَأَكَلْنَا مِنْ لَحْمِهَا، ثُمَّ قُلْنَا: أَنَأْكُلُ لَحْمَ صَيْدٍ وَنَحْنُ مُحْرِمُونَ فَحَمَلْنَا مَا بَقِي مِنْ لَحْمِهَا، قَالَ: مِنْكُمْ أَحَدٌ أَمَرَهُ أَنْ يَحْمِلَ عَلَيْهَا أَوْ أَشَارَ إِلَيْهَا قَالُوا: لاَ قَالَ: فَكُلُوا مَا بَقِيَ مِنْ لَحْمِهَا

745- Abdullah ibnu Ebû Katâde, -Allah ondan ve babasından razı olsun- haber verdi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile hac yapmak için yola çıktı. Ashabı da onunla birlikte çıktılar. Düşmanın kendilerine saldıracağı haberi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerinden Ebû Katâde'nin de içinde bulunduğu bir müfrezeyi topluluktan ayırdı. Ebû Katâde şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, "Siz deniz sahili yolunu tutun, sonunda buluşuruz" dedi. Onlar da deniz sahiline doğru yöneldiler. Ebû Katâde dışında hepsi ihrama girdi, o girmedi. Bu vaziyette ilerlerlerken yolda vahşi eşek sürüsü gördüler. Ebû Katâde sürüye doğru hamle yaparak bir dişi yaban eşeği avladı. Arkadaşlarının hepsi bineklerinden inerek dişi yaban eşeğinin etinden yediler. Bu sırada akıllarına ihramlı oldukları geldi de: "Bizler ihramlı olduğumuz halde iken av hayvanının etinden mi yiyoruz?" dediler. Daha sonra dişi yaban eşeğinden geriye kalan eti yanımızda taşıdık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına varınca O'na şöyle dediler: "Ey Allah'ın Rasûlü! Biz ihramlı idik, Ebû Katâde ise ihramlı değildi. Vahşi bir eşek sürüsü gördük. Ebû Katâde sürüye hamle yaparak birini avladı. Biz de bineklerimizden inerek onun etinden yedik. Sonra da: "Bizler ihramlı olduğumuz halde iken av hay-

vanının etinden mi yiyoruz?" dedik. Geriye kalan eti de yanımızda taşıdık, getirdik" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İçinizden herhangi biri Ebû Katâde'ye saldırmasını emretti mi, yahut işarette bulundu mu?" Sahabeler: Hayır, dediler.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse bu av etinden geriye kalan kısmını da yiyin" buyurdu.

ما يندب للمحرم وغيره قتله من الدواب في الحل والحرم

İhramlı Kimsenin Harem Dışında Ve Haremde Öldürmesi Caiz Olan Hayvanlar

٧٤٦ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ، كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ، يُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ: الْغُرَابُ وَالْحِدَأَةُ وَالْعَقْرَبُ وَالْفَأْرَةُ وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ

746- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beş hayvan vardır ki bunların tümü fâsıktır. Bunlar harem bölgesinde (ihramlı bile olunsa) öldürülür. Bunlar: Karga, çaylak, akrep, fare ve yırtıcı köpektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3314)

٧٤٧ – حديث حَفْصَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ لاَ حَرَجَ عَلَى مَنْ قَتَلَهُنَّ: الْغُرَابُ وَالْحِدَأَةُ وَالْفَأْرَةُ وَالْعَقْرَبُ وَالْكَلْبُ الْعَقُورُ

747- Abdullah ibnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- Hafsa'nın -Allah ondan razı olsun- şöyle dediğini haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İhramlının, şu beş hayvanın öldürmesinde üzerine herhangi bir ceza yoktur. Bunlar: Karga, çaylak, fare, akrep ve yırtıcı köpek."

٧٤٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ لَيْسَ عَلَى الْمُحْرِمِ فِي قَتْلِهِنَّ جُنَاحٌ

748- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle dediğini nakleder:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Beş tür hayvan vardır ki bunların öldürülmesinde ihramlı için bir günah yoktur" buyurmuştur. (Bunlar: Karga, çaylak, fare, akreb ve yırtıcı köpek.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3315)

جواز حلق الرأس للمحرم إذا كان به أذى ووجوب الفدية لحلقه وبيان قدرها

İhramlının Başında Bir Elem Bulunduğu Zaman Onu Traş Etmenin Caiz Olması, Traş Ettiği İçin Fidyenin Vacip Olduğu Ve Miktarını Beyan

٧٤٩ – حديث كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ رضي الله عنه، عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَالَ: لَعَلَّكَ آذاكَ هَوَامُّكَ قَالَ: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: احْلِقْ رَأْسَكَ، وَصُمْ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ، أَوِ انْسُكْ بِشَاةٍ

749- Kâ'b ibnu Ucre, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin kendisine şöyle dediğini haber verdi:

"Herhalde başındaki bitler sana eziyet veriyor" Kâ'b ibnu Ucre: Evet, ey Allah'ın Rasûlü! diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Saçlarını ustura ile tıraş et. Üç gün oruç tut veya altı fakiri doyur yahut bir koyun kes." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1814, 1815. 1816, 1817, 1818, 4159, 4190, 4191, 4517, 5665, 5703, 6808)

٧٥٠ – حديث كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَعْقِلٍ، قَالَ: قَعَدْتُ إِلَى كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ فِي هذَا الْمَسْجِدِ، يَعْنِي مَسْجِدَ الْكُوفَةِ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ (فِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ) فَقَالَ: حُمِلْتُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَالْقَمْلُ يَتَنَاثَرُ عَلَى وَجْهِي، فَقَالَ: مَا كُنْتُ أُرَى أَنَّ الْجَهْدَ قَدْ بَلَغَ بِكَ هذَا، أَمَا تَجِدُ شَاةً قُلْتُ: لاَ، قَالَ: صُمْ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ، أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ، لِكُلِّ مِسْكِينٍ نِصْفُ صَاعٍ مِنْ طَعَامٍ، وَاحْلِقْ رَأْسَكَ فَنَزَلَتْ فِيَّ خَاصَّةً، وَهِيَ لَكُمْ عَامَّةً

750- Abdullah İbnu Ma'kil -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kûfe Mescidi'nde Ka'b ibnu Ucre'nin yanına oturdum. Ona oruçtan dolayı gereken fidyeden sordum. O şöyle dedi:

- Ben Hudeybiye'de ihramlı olduğum halde saçımdan dökülen bitler yüzüme düşer bir halde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına getirildim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ben, senin başındaki bitlerin sana bu denli eza verdiğini sanmıyordum. Sen bir koyun bulabilir misin?" Ben:

- Hayır, koyun bulamam, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Üç gün oruç tut, veya her bir fakire yarım sâ' ölçeği buğday düşmek üzere altı fakiri doyur ve başını tıraş et.

İşte bu âyet (Bakara: 196) özel olarak benim hakkımda indi, ancak bu umûmî olarak bütün Müslümanlar içindir.

جواز الحجامة للمحرم

Kan Aldırmanın İhramlı Kimseye Caiz Oluşu

٧٥١ – حديث ابْنِ بُحَيْنَةَ رضي الله عنه، قَالَ: احْتَجَمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ مُحْرِمٌ، بِلَحْيِ جَمَلٍ، فِي وَسَطِ رَأْسِهِ

751- İbnu Buhayne -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Lahyu Cemel[104] denilen yerde kafasının ortasından hacamat yaptırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği yer: 1835, 5698)

جواز غسل المحرم بدنه ورأسه

İhramlının Başı İle Bedenini Yıkamasının Caiz Olması

٧٥٢ – حديث أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللهِ ابْنِ حُنَيْنٍ، قَالَ: إِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ الْعَبَّاسِ وَالْمِسْوَرَ بْنَ مَخْرَمَةَ اخْتَلَفَا بِالأَبْوَاءِ؛ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عَبَّاسٍ: يَغْسِلُ الْمُحْرِمُ رَأْسَهُ؛ وَقَالَ الْمِسْوَرُ: لاَ يَغْسِلُ الْمُحْرِمُ رَأْسَهُ؛ فَأَرْسَلَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ الْعَبَّاسِ إِلَى أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ بَيْنَ الْقَرْنَيْنِ، وَهُوَ يُسْتَرُ بِثَوْبٍ، فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: مَنْ هذَا فَقُلْتُ: أَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ حُنَيْنٍ، أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ عَبْدُ اللهِ بْنُ الْعَبَّاسِ أَسْأَلُكَ كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَغْسِلُ رَأْسَهُ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَوَضَعَ أَبُو أَيُّوبَ يَدَهُ عَلَى الثَّوْبِ، فَطَأْطَأَهُ حَتَّى بَدَا لِي رَأْسُهُ، ثُمَّ قَالَ لإِنْسَانٍ يَصُبُّ عَلَيْهِ: اصْبُبْ؛ فَصَبَّ عَلَى رَأْسِهِ، ثُمَّ حَرَّكَ رَأْسَهُ

104 Lahyu Cemel, Mekke ile Medine arasında Medine'ye daha yakın bir mevkiinin adıdır.

بِيَدَيْهِ، فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ؛ وَقَالَ: هكَذَا رَأَيْتُهُ صلى الله عليه وسلم يَفْعَلُ

752- Abdullah ibnu Huneyn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Abbas ve Misver ibnu Mahreme -Allah onlardan razı olsun- Mekke civarındaki Ebvâ bölgesinde ihramlı olanın başını yıkaması meselesinde görüş ayrılığına düştüler. Abdullah ibnu Abbas: "İhramlı kişi başını yıkayabilir" dedi. Misver ibnu Mahreme ise "ihramlı kişi başını yıkayamaz" dedi.

Hadisi rivayet eden Abdullah ibnu Huneyn dedi ki: İbnu Abbas beni bu görüş ayrılığını sormak üzere Ebû Eyyub el-Ensârî'ye gönderdi. Ben onu bir kuyu başında iki direk arasına gerilmiş perde gerisinde yıkanırken buldum. Kendisine selam verdim. "Sen kimsin?" diye sordu.

Ben dedim ki: Ben, Abdullah ibnu Huneyn. Beni Abdullah İbnu Abbas, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ihramlı iken başını nasıl yıkadığını sormak için gönderdi, dedim.

Bunun üzerine Ebû Eyyub el-Ensârî elini perdenin üzerine bastırdı ve örtülü bezi göğsüne kadar indirdi, başı göründü. Bundan sonra kendisine su döken kimseye "su dök" dedi. O adamda onun başına su döktü. Sonra Ebû Eyyub el-Ensârî iki elini başının üzerinde öne ve arkaya hareket ettirdi. Sonra, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi böyle yaparken gördüm, dedi.

ما يفعل المحرم إذا مات

İhramlı Bir Kimse Öldüğü Vakit Yapılacak Muamele

٧٥٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: بَيْنَمَا رَجُلٌ وَاقِفٌ بِعَرَفَةَ، إِذْ وَقَعَ عَنْ رَاحِلَتِهِ فَوَقَصَتْهُ، أَوْ قَالَ، فَأَوْقَصَتْهُ؛ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ، وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ وَلاَ تُحَنِّطُوهُ، وَلاَ تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ، فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا

753- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Arafat'ta devesi üzerinde vakfe yaparken, devesinden düştü ve boynu kırılarak öldü. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu su ve sidr ile yıkayın. Onu iki parça kumaş ile kefenleyin ve onu kokulandırmayın, başını örtmeyin. Muhakkak ki o kıyamet günü telbiye getirerek diriltilecektir."

جواز اشتراط المحرم التحلل بعذر المرض ونحوه

İhramlının Hastalık Gibi Bir Özürden Dolayı İhramdan Çıkmayı Şart Koşmasının Caiz Olması

٧٥٤ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَلَى ضُبَاعَةَ بِنْتِ الزُّبَيْرِ، فَقَالَ لَهَا: لَعَلَّكِ أَرَدْتِ الْحَجَّ قَالَتْ: وَاللهِ لاَ أَجِدُنِي إِلاَّ وَجِعَةً فَقَالَ لَهَا: حُجِّى وَاشْتَرِطِي، قُولِي: اللهُمَّ مَحِلِّى حَيْثُ حَبَسْتَنِي وَكَانَتْ تَحْتَ الْمِقْدَادِ بْنِ الأَسْوَدِ

754- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem amcası Zubeyr'in kızı Dubâa'nın yanına girdi ve ona:

- "Öyle sanıyorum ki, hacca gitmek istiyorsun" dedi. Dubâa da şöyle dedi:

- Vallahi ben hacca gitmek istiyorum, ancak kendimde bir rahatsızlık, bir hastalık hissediyorum. (Yani haccımı tamamlayamamaktan korkuyorum.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu:

- "Sen haccını yap ve hac için niyet ederken de "Allahım! Hac ibadetimi yerine getirmemi menettiğin yerde ihramdan çıkacağım!" diye şart kıl." Dubâa o esnada Mikdâd ibnu Esved ile evli idi.

بيان وجوه الإحرام وأنه يجوز إفراد الحج والتمتع والقران وجواز إدخال الحج على العمرة، ومتى يحل القارن من نسكه

İhram Vecihlerini Beyan, Yanlız Hac Yapmakla Temettü Ve Kıran'ın Ve Haccı Umre İle Birlikte Yapmanın Caiz Olması, Kıran Haccı Yapanın Ne Zaman İhramdan Çıkacağını Beyan

٧٥٥ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَأَهْلَلْنَا بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْىٌ فَلْيُهِلَّ بِالْحَجِّ مَعَ الْعُمْرَةِ، ثُمَّ لاَ يَحِلَّ حَتَّى يَحِلَّ مِنْهُمَا جميعًا فَقَدِمْتُ مَكَّةَ وَأَنَا حَائِضٌ، وَلَمْ أَطُفْ بِالْبَيْتِ وَلاَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَشَكَوْتُ ذلِكَ إِلَى النَّبِيِّ صلى

الله عليه وسلم، فَقَالَ: انْقُضِى رَأْسَكِ، وَامْتَشِطِى وَأَهِلِّى بِالْحَجِّ وَدَعِي الْعُمْرَةَ ففعلْتُ فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ أَرْسَلَنِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَعَ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ، فَاعْتَمَرْتُ فَقَالَ: هذِهِ مَكَانَ عُمْرَتِكِ قَالَتْ: فَطَافَ الَّذِينَ كَانُوا أَهَلُّوا بِالْعُمْرَةِ بِالبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالمَرْوَةِ، ثُمَّ حَلُّوا، ثُمَّ طَافُوا طَوافًا وَاحِدًا بَعْدَ أَنْ رَجَعُوا مِنْ مِنًى وَأَمَّا الَّذِينَ جَمَعُوا الْحَجَّ وَالعُمْرَةَ فَإِنَّمَا طَافُوا طَوافًا وَاحِدًا

755- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin hanımı Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Veda Haccında umre niyetiyle niyet edip telbiye getirmeye başladık. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beraberinde kurbanlık hayvanını Medine'den getiren, hacla beraber umreye niyet edip telbiye getirmeye başlasın. Sonra umre ile haccını bitirinceye kadar da ihramdan çıkmasın!"

Ben hayızlı olarak Mekke'ye geldim. Bu yüzden dolayı ne Kâbe'yi tavaf edebildim ve ne de Safa ile Merve arasında say yapabildim. Bu durumumu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bildirdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Başının saç örgülerini çöz, saçlarını tara, umreyi terk et ve yalnız hacca niyet et ve telbiye getir" Ben de Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin emrettiği gibi yaptım. Haccı bitirdiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni kardeşim Abdurrahmân ibnu Ebû Bekir'le beraber Ten'îm mikatına gönderdi. Ben umremi yaptım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu umre, senin daha önce terk ettiğin umrenin yerinedir" buyurdu.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Umreye niyet etmiş olanlar Kâbe'yi tavaf ve Safa ile Merve arasını say yaptıktan sonra ihramdan çıktılar. Sonra Minâ'dan döndükten sonra diğer bir tavaf daha yaptılar. Hac ve umreyi birleştirenler bir tavaf yaptılar.

٧٥٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، فَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ، وَمِنَّا مَنْ أَهَلَّ بِحَجٍّ، فَقَدِمْنَا مَكَّةَ، فَقَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: مَنْ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ وَلَمْ يُهْدِ فَلْيُحْلِلْ، وَمَنْ أَحْرَمَ بِعُمْرَةٍ وَأَهْدَى فَلاَ يَحِلُّ حَتَّى يَحِلَّ بِنَحْرِ هَدْيِهِ، وَمَنْ أَهَلَّ بِحجٍّ فَلْيُتِمَّ حَجَّهُ قالَتْ: فَحِضْتُ فَلَمْ أَزَلْ حَائِضًا حَتَّى كَانَ يَوْمُ عَرَفَةَ وَلَمْ أُهْلِلْ إِلاَّ بِعُمْرَةٍ، فَأَمَرَنِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ أَنْقُضَ رَأْسِي وَأَمْتَشِطَ

وَأُهِلَّ بِحَجٍّ، وَأَتْرُكَ الْعُمْرَةَ، فَفَعَلْتُ ذٰلِكَ حَتَّى قَضَيْتُ حَجِّي؛ فَبَعَثَ مَعِي عَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، وَأَمَرَنِي أَنْ أَعْتَمِرَ، مَكَانَ عُمْرَتِي، مِنَ التَّنْعِيمِ

756- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemle beraber Veda haccına çıktık. Bizden kimi umre için kimide hac için niyet etti. Mekke'ye ulaştığımızda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim umre için ihrama girmiş ve beraberinde kurbanını da getirmemiş ise umreden sonra ihramdan çıksın. Her kim de umre için ihrama girmiş ve beraberinde de kurbanını getirmiş ise, kurbanını kesene kadar (yani bayramın birinci gününe kadar) ihramdan çıkmaz. Her kim hac için niyet etmiş ise haccını tamamlasın." Aişe dedi ki: Ben hayız oldum ve bu halim Arafat gününe kadar devam etti. Ben sadece umre yapmak için niyet etmiş idim. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bana saçımın örgüsünü açmamı, saçımı taramamı ve umreyi bırakıp hac için niyet etmemi emretti. Haccımı eda edene kadar ben de böyle yaptım. Beraberimde Abdurrahman ibnu Ebi Bekr'i gönderip bana umremin yerine Tenim'den umre için ihrama girmemi emretti.

٧٥٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا لاَ نَرَى إِلاَّ الْحَجَّ، فَلَمَّا كُنَّا بِسَرِفَ حِضْتُ، فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَنَا أَبْكِي، قَالَ: مَا لَكِ، أَنُفِسْتِ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: إِنَّ هذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللهُ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ فَاقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لاَ تَطُوفِي بِالْبَيْتِ قَالَتْ: وَضَحَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ نِسَائِهِ بِالْبَقَرِ

757- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Haccetmek için yola çıkmıştık. Serif mevkiine geldiğimizde ben hayız oldum. Ben ağlıyor olduğum halde Allah Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldi ve dedi ki:

"Sana ne oluyor, yoksa hayız mı oldun?" Ben, evet, dedim. Şöyle buyurdu:

"Bu Allah'ın Adem'in kızlarına yazdığı bir emirdir. Bir hacı ne yapıyorsa sen de aynını yap. Ancak bu halde Kâbe'yi tavaf etme." Aişe dedi ki: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarının adına inek kurban etti.[105] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 294, 305, 316, 317, 319, 6157)

---

105 İbnu Abbas'dan -Allah ondan razı olsun- "İlk olarak hayız, cennetten indikten sonra Havva annemizde görüldü." Hakim ve İbnu Münzir nakletmiştir.

٧٥٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنا مُهِلِّينَ بِالْحَجِّ فِي أَشْهُرِ الْحَجِّ وَحُرُمِ الْحَجِّ، فَنَزَلْنَا سَرِفَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لأصْحَابِهِ: مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْىٌ فَأَحَبَّ أَنْ يَجْعَلَهَا عُمْرَةً فَلْيَفْعَلْ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ هَدْيٌ فَلاَ وَكَانَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَرِجَالٍ مِنْ أَصْحَابِهِ ذَوِي قُوَّةٍ الْهَدْىُ، فَلَمْ تَكُنْ لَهُمْ عُمْرَةً، فَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: مَا يُبْكِيك قُلْتُ: سَمِعْتُكَ تَقُولُ لأَصْحَابِكَ مَا قُلْتَ فَمُنِعْتُ الْعُمْرَةَ، قَالَ: وَمَا شَأْنُكِ قُلْتُ: لاَ أُصَلِّي قَالَ: فَلاَ يَضُرَّك، أَنْتِ مِنْ بَنَاتِ آدَمَ، كُتِبَ عَلَيْكِ مَا كُتِبَ عَلَيْهِنَّ، فَكُونِي فِي حَجَّتِكِ، عَسى اللهُ أَنْ يَرْزُقَكِهَا قَالَتْ: فَكُنْتُ، حَتَّى نَفَرْنَا مِنْ مِنًى، فَنَزَلْنَا الْمُحَصَّبَ، فَدَعَا عَبْدَ الرَّحْمنِ، فَقَالَ: اخْرُجْ بِأخْتِكَ الْحَرَمَ، فَلْتَهِلَّ بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ افْرُغَا مِنْ طَوَافِكُمَا أَنْتَظِرْكُمَا ههُنَا فَأَتَيْنَا فِي جَوْفِ اللَّيْلِ، فَقَالَ: فَرَغْتُمَا قُلْتُ: نَعَمْ فَنَادَى بِالرَّحِيلِ فِي أَصْحَابِهِ، فَارْتَحَلَ النَّاسُ وَمَنْ طَافَ بِاللَّيْلِ قَبْلَ صَلاَةِ الصُّبْحِ، ثُمَّ خَرَجَ مُوَجِّهًا إِلَى الْمَدِينَةِ.

758- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler hacca niyet ederek, hac aylarında ve hac yasaklarına riayet ederek telbiye getirerek Medine'den yola çıktık. Mekke'nin sınırları içinde olan Serif denilen bölgeye ulaştığımızda orada konakladık. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ashabına şöyle buyurdu: "Her kimin yanında kurbanlığı yoksa ve haccını umreye çevirmek istiyorsa bunu yapsın. Yanında kurbanı bulunan ise bunu yapmasın"

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve ashabından zengin olanların yanında kurbanlıkları vardı, bunların hac ihramını umreye çevirme imkânı yoktu. Serif denilen bölgeye ulaştığımızda ben hayız oldum. Ben ağlarken Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yanıma geldi. Bana:

"Seni ağlatan şey ne, neden ağlıyorsun?" diye sordu. Ben: Senin ashabına söylediklerini işittim. Ben ise umre yapmaktan alıkonuldum, dedim.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Neden umre yapmaktan alıkonuldun?" diye sordu.

Ben: Namaz kılamayacak durumdayım yani hayız oldum, dedim.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Önemli değil. Sen de Âdem'in kızlarından bir kızsın. Onlar için takdir edilenler sana da takdir edilmiştir. Sen hac niyetine devam et. Umulur ki Allah sana umreyi de nasip eder"

Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in dediği gibi hac niyeti içinde kaldım, Mina'dan dönüp de Muhassab'ta konaklayıncaya kadar bekledim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kardeşim Abdurrahman'ı çağırarak şöyle buyurdu:

"Kız kardeşin Aişe'yi harem bölgesinden çıkar, umre niyeti için ihrama girsin telbiye etsin. Sonra umre tavafınızı bitirin. Ben sizi şurada bekliyorum" dedi. Biz umremizi bitirip gece yarısı onların yanına geldik.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem : "Umrenizi bitirdiniz mi?" diye sordu. Ben: Evet, bitirdik, dedim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ashabına hareket emrini verdi. İnsanlar yola koyuldular. Sabah namazından evvel Kabe'yi tavaf ettiler sonra da Medine'ye doğru yola çıktılar.

٧٥٩ – حديث عَائِشَةَ، خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ نُرَى إِلاَّ أَنَّهُ الْحَجُّ، فَلَمَّا قَدِمْنَا تَطَوَّفْنَا بِالْبَيْتِ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْىَ أَنْ يَحِلَّ، فَحَلَّ مَنْ لَمْ يَكُنْ سَاقَ الْهَدْىَ وَنِسَاؤُهُ لَمْ يَسُقْنَ فَأَحْلَلْنَ قَالَتْ عَائِشَةُ، فَحِضْتُ فَلَمْ أَطُفْ بِالْبَيْتِ، فَلَمَّا كَانَتْ لَيْلَةُ الْحَصْبَةِ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ يَرْجِعُ النَّاسُ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ وَأَرْجِعُ أَنَا بِحَجَّةٍ قَالَ: وَمَا طُفْتِ لَيَالِيَ قَدِمْنَا مَكَّةَ قُلْتُ: لاَ قَالَ: فَاذْهَبِى مَعَ أَخِيكِ إِلَى التَّنْعِيمِ فَأَهِلِّى بِعُمْرَةٍ، ثُمَّ مَوْعِدُكِ كَذَا وَكَذَا قَالَتْ صَفِيَّةُ: مَا أُرَانِي إِلاَّ حَابِسَتَهُمْ قَالَ: عَقْرَى حَلْقَى أَوَ مَا طُفْتِ يَوْمَ النَّحْرِ قَالَتْ، قُلْتُ: بَلَى قَالَ: لاَ بَأْسَ، انْفِرِى قَالَتْ عَائِشَةُ: فَلَقِيَنِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ مُصْعِدٌ مِنْ مَكَّةَ وَأَنَا مُنْهَبِطَةٌ عَلَيْهَا، أَوْ أَنَا مُصْعِدَةٌ وَهُوَ مُنْهَبِطٌ مِنْهَا

759- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber hac niyetiyle Medine'den çıktık. Mekke'ye varıp Kâbe'yi tavaf edip, Safa ile Merve arasını say yaptığımızda, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, beraberinde kurbanlığını getirmeyenlerin ihramdan çıkmalarını emretti. Kurbanlıklarını beraberlerinde getirmeyenler ihramdan çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları da beraberlerinde kurbanlıklarını getirmemişlerdi. Bu yüzden onlar da ihramdan çıktılar.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlar hac ve umrelerini yaparak geri dönüyorlar. Ben ise sadece hac yaparak geri dönüyorum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Mekke’ye geldiğimiz gecelerde sen tavaf etmedin mi?” diye, sordu.

Ben, hayır, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kardeşinle beraber Ten’im’e git ve orada umreye niyet et. Umreni yaptıktan sonra buluşma yerimiz olan şu yere gelin.”

Safiyye şöyle dedi: Ben de âdetimi görmüş olduğumdan, kendimi muhakkak insanları yollarından alıkoyucu sanıyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ey yoldan alı koyucu kadın! Sen kurban kesme gününde tavafını yapmadın mı?” dedi. Safiyye -Allah ondan razı olsun- devamla dedi ki:

Ben de: Evet, yaptım, diye cevap verdim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir sakıncası yok. Yoluna devam et.”

Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

Umreden dönüşümde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana; ben Mekke’ye inmekte, kendisi de Mekke’den yukarı çıkmakta iken; veya ben çıkmakta, kendisi de aşağı inmekte iken kavuştu.

٧٦٠ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَمَرَهُ أَنْ يُرْدِفَ عَائِشَةَ وَيُعْمِرَهَا مِنَ التَّنْعِيمِ

760- Abdurrahman ibnu Ebu Bekr’in -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kendisine, kız kardeşi Aîşe’yi devesinin terkisine bindirmesini ve ona Ten’im bölgesinde niyet edip umre yaptırmasını emretti.

٧٦١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ عَطَاءٍ؛ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ، فِي أُنَاسٍ مَعَهُ، قَالَ: أَهْلَلْنَا، أَصْحَابَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْحَجِّ خَالِصًا لَيْسَ مَعَهُ عُمْرَةٌ قَالَ عَطَاءٌ، قَالَ جَابِرٌ: فَقَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم صُبْحَ رَابِعَةٍ مَضَتْ مِنْ ذِي الْحَجَّةِ، فَلَمَّا قَدِمْنَا أَمَرَنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ نَحِلَّ، وَقَالَ: أَحِلُّوا وَأَصِيبُوا مِنَ النِّسَاءِ قَالَ عَطَاءٌ، قَالَ جَابِرٌ وَلَمْ يَعْزِمْ عَلَيْهِمْ، وَلكِنْ أَحَلَّهُنَّ لَهُمْ؛ فَبَلَغَهُ أَنَّا نَقُولُ: لَمَّا لَمْ يَكُنْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ عَرَفَةَ إِلاَّ خَمْسٌ أَمَرَنَا أَنْ نَحِلَّ إِلَى نِسَائِنَا، فَنَأْتِي عَرَفَةَ تَقْطُرُ مَذَاكِيرُنَا الْمَذْيَ

قَالَ، وَيَقُولَ جَابِرٌ، بِيَدِهِ هكَذَا، وَحَرَّكَهَا؛ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: قَدْ عَلِمْتُمْ أَنِّي أَتْقَاكُمْ للهِ وَأَصْدَقُكُمْ وَأَبَرُّكُمْ، وَلَوْلاَ هَدْيِي لَحَلَلْتُ كَمَا تَحِلُّونَ، فَحِلُّوا فَلَوِ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِى مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ فَحَلَلْنَا وَسَمِعْنَا وَأَطَعْنَا

761- Atâ İbnu Ebî Rebâh haber verip şöyle dedi:

Ben yanında bulunan birçok insanlar içinde iken Câbir İbnu Abdullah'tan şöyle dediğini işittim: Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahâbîleri yalnız ve hâlis olarak, beraberinde umre olmayarak hacc niyetiyle ihrama girdik.

Atâ dedi ki: Câbir şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zu'1-hiccenin dördüncü sabahında Mekke'ye geldi. Biz de oraya geldiğimiz zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere ihramdan çıkmamızı emretti ve: "İhramlarınızdan çıkınız ve kadınlarınızdan da nasibleniniz" buyurdu.

Atâ dedi ki: Câbir şöyle dedi: Fakat Peygamber onlara kadınlarla cinsî münâsebet etmeleri hususunda kesin emir vermedi. Lâkin kadınları erkekler için helâl kıldı. "Bizimle arafe günü arasında ancak beş gün kaldığı hâlde kadınlarımızla cinsî münâsebet yapmamızı ve neticede zekerlerimiz mezî damlatarak Arafat'a çıkmamızı emrediyor!" diye söylendiğimiz Peygambere ulaştı.

Atâ: "Câbir işaret eder ve elini hareket ettirip şöyle diye gösterirdi." demiştir. Bunun üzerine Rasûlullah ayağa kalktı da şöyle buyurdu:

"Kati olarak biliniz ki, ben sizin Allah'a en takvâlınız, en sâdıkınız, en itâatlinizim. Eğer yanımda kurbânım olmasaydı sizin ihramdan çıkışınız gibi ben de muhakkak ihramdan çıkacaktım. Hacc aylarında umrenin cevazı şimdi olduğu gibi ihrama girerken de bana zahir olsaydı, ben beraberimde kurban sevketmezdim. Onun için artık sizler ihramdan çıkınız!" buyurdu. Bunun üzerine bizler ihramdan çıkıp Peygamber'i dinledik ve itaat ettik.

٧٦٢ – حديث جَابِرٍ، قَالَ: أَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَلِيًّا أَنْ يُقِيمَ عَلَى إِحْرَامِهِ قَالَ جَابِرٌ: فَقَدِمَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه بِسِعَايَتِهِ، قَالَ لَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بِمَ أَهْلَلْتَ يَا عَلِيُّ قَالَ: بِمَا أَهَلَّ بِهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: فَأَهْدِ وَامْكُثْ حَرَامًا كَمَا أَنْتَ قَالَ، وَأَهْدَى لَهُ عَلِيٌّ هَدْيًا

762- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Alî'ye ihramından çıkmamasını ve o hal üzere devam etmesini emretti.

Cabir şöyle dedi: Alî ibnu Ebî Tâlib -Allah ondan razı olsun- Yemen ganimetinin beşte birini teslîm alıp gelme vazîfesiyle geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Ey Ali! Hangi niyetle ihrama girdin?” diye sordu. Ali de: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ihrama girdiği niyetle ihrama girdim, dedi. “Öyleyse kurban sevket ve olduğun gibi ihrâmlı olarak kal” buyurdu. Alî, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’e de bir kurban hediye etti, demiştir. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 1557)

٧٦٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَهَلَّ وَأَصْحَابُهُ بِالْحَجِّ، وَلَيْسَ مَعَ أَحَدٍ مِنْهُمْ هَدْيٌ، غَيْرَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَطَلْحَةَ وَكَانَ عَلِيٌّ قَدِمَ مِنَ الْيَمَنِ وَمَعَهُ الْهَدْيُ، فَقَالَ: أَهْلَلْتُ بِمَا أَهَلَّ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ وَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَذِنَ لأَصْحَابِهِ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، يَطُوفُوا بِالْبَيْتِ، ثُمَّ يُقَصِّرُوا وَيَحِلُّوا، إِلاَّ مَنْ مَعَهُ الْهَدْيُ، فَقَالُوا نَنْطَلِقُ إِلَى مِنًى وَذَكَرُ أَحَدِنَا يَقْطُرُ فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: لَوِ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ، وَلَوْلاَ أَنَّ مَعِي الْهَدْيَ لأَحْلَلْتُ وَأَنَّ عَائِشَةَ حَاضَتْ، فَنَسَكَتِ الْمَنَاسِكَ كُلَّهَا، غَيْرَ أَنَّهَا لَمْ تَطُفْ بِالْبَيْتِ؛ قَالَ: فَلَمَّا طَهُرَتْ وَطَافَتْ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ أَتَنْطَلِقُونَ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ وَأَنْطَلِقُ بِالْحَجِّ فَأَمَرَ عَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ أَبِي بَكْرٍ أَنْ يَخْرُجَ مَعَهَا إِلَى التَّنْعِيمِ، فَاعْتَمَرَتْ بَعْدَ الْحَجِّ فِي ذِي الْحَجَّةِ وَأَنَّ سُرَاقَةَ بْنَ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ لَقِيَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ بِالْعَقَبَةِ وَهُوَ يَرْمِيهَا، فَقَالَ: أَلَكُمْ هذِهِ خَاصَّةً يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: لاَ، بَلْ لِلأَبَدِ

763- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve onunla birlikte ashabı hac için ihrama girip telbiye getirdiler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ve Talha'dan başka yanında kurbanlıkları olan kimse yoktu. Ali -Allah ondan razı olsun- yanında kurbanlıkları ile birlikte Yemen'den çıka geldi ve "Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ihrama girdiği gibi ihrama girip telbiye ettim" dedi. Mekke’ye geldiğimizde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ashabına, yanında kurbanlıkları bulunanlar dışında hac için niyet edip ihrama girenlere bunun yerine umre için niyet edip ihrama girmelerini, Kâbe'yi tavaf ettikten sonra saçlarını kısaltarak tıraş olup ihramdan çıkmalarını söyledi. Bunun üzerine haccını umreye çeviren sahabeler taaccub ederek: "Biz şimdi

erkeklik organımızdan meni akar olduğu halde Mina'ya mı gideceğiz!" dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme bu söz ulaşınca şöyle buyurdu: "Şayet böyle bir işle karşılaşacağımı bilseydim, yanımda kurbanımı getirmezdim. Yanımda kurbanlıklarım olmasaydı ihramdan çıkardım".

Âişe -Allah ondan razı olsun- hayız oldu. Bu halde, Beyt'i tavaf etmek dışında hac ile ilgili ibadetlerin tümünü yerine getirdi. Temizlenip de tavaf yaptıktan sonra akabinde; "Ey Al¬lah'ın Rasûlü! Siz hem umre hem de hac yapmış olarak dönerken ben yalnızca hac yapmış olarak mı döneceğim?" dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Âişe'nin kardeşi Abdurrahman ibnu Ebû Bekir'e, Âişe ile birlikte Ten'im bölgesine gitmesini emretti. Âişe, hacdan sonra Zul-Hicce ayında umre yaptı.

Surâka ibnu Malik İbnu Cu'şum, Akabe cemresini taşladığı sırada Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ile karşılaştı ve Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme "Bu umre yapmak yalnızca size mi mahsus ey Allah'ın Rasûlü?" diye sor¬du.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hayır, yalnız bize has değildir, sonsuza kadar bütün insan¬lar için daimidir." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 1785)

في الوقوف وقوله تعالى (ثم أفيضوا من حيث أفاض الناس

Vakfe İle Allah Azze ve Celle'nin Sonra Siz de Başkalarının Akın Ettiği Yerden Akın Edin Ayeti Hakkında

٧٦٤ – حديث عَائِشَةَ قَالَ عُرْوَةُ: كَانَ النَّاسُ يَطُوفُونَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ عُرَاةً إِلاَّ الْحُمْسَ، وَالْحُمْسُ قُرَيْشٌ وَمَا وَلَدَتْ، وَكَانَتِ الْحُمْسُ يَحْتَسِبُونَ عَلَى النَّاسِ: يُعْطِي الرَّجُلُ الرَّجُلَ الثِّيَابَ يَطُوفُ فِيهَا، وَتُعْطِي الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ الثِّيَابَ تَطُوفُ فِيهَا، فَمَنْ لَمْ يُعْطِهِ الْحُمْسُ طَافَ بِالْبَيْتِ عُرْيَانًا؛ وَكَانَ يُفِيضُ جَمَاعَةُ النَّاسِ مِنْ عَرَفَاتٍ، وَيُفِيضُ الْحُمْسُ مِنْ جَمْعٍ، وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ هذِهِ الآيَةَ نَزَلَتْ فِي الْحُمْسِ (ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ) قَالَ: كَانُوا يُفِيضُونَ مِنْ جَمْعٍ فَدُفِعُوا إِلَى عَرَفَاتٍ

764- Hişam ibnu Urve'nin naklettiğine göre Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

Hacca gelen insanlar, Hums hariç, cahiliye döneminde çıplak olarak tavaf ederlerdi. Hums, Kureyş, ve Kureyş neslinden gelenlerdir. Hums, Allah rızası için, erkekleri erkeklere; kadınları da kadınlara elbise verir, onlar

da bunları giyinerek tavaf ederlerdi. Humsluların elbise vermediği kişiler de Kabe'yi çıplak olarak tavaf ederdi. Diğer bir grup insan, Arafat'tan inerler, Hums ise Müzdelife'den inerlerdi.

Hişâm ibnu Urve şöyle dedi: "Babam, Aişe'nin, **«Sonra insanların indiği yerden inin»** (Bakara: 199) âyetinin Hums hakkında nazil olduğunu haber verdiğini söylemiştir. Hums, Müzdelife'den geliyorlardı. Bu ayetle Arafat'a gitmeleri emredilmiştir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4520)

٧٦٥ – حديث جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ قَالَ: أَضْلَلْتُ بَعِيرًا لِي، فَذَهَبْتُ أَطْلُبُهُ يَوْمَ عَرَفَةَ، فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَاقِفًا بِعَرَفَةَ، فَقُلْتُ: هذَا وَاللهِ مِنَ الْحُمْسِ، فَمَا شَأْنُهُ ههُنَا

765- Cubeyr ibnu Mut'im'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Devemi kaybetmiştim. Arefe günü onu aramak için yola çıktım. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Arafat'ta vakfe yaparken gördüm ve "Vallahi bu kişi humustandır, burada ne yapıyor ki? dedim."[106]

في نسخ التحلل من الإحرام والأمر بالتمام

İhramdan Çıkmanın Nesh Ve Haccı Tamamlamanın Emir Buyrulması

٧٦٦ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ بِالْبَطْحَاءِ؛ فَقَالَ: أَحَجَجْتَ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: بِمَا أَهْلَلْتَ قُلْتُ: لَبَّيْكَ، بِإِهْلاَلٍ كَإِهْلاَلِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَحْسَنْتَ، انْطَلِقْ فطف بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ ثُمَّ أَتَيْتُ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ بَنِي قَيْسٍ فَفَلَتْ رَأْسِي، ثُمَّ أَهْلَلْتُ بِالْحَجِّ؛ فَكُنْتُ أُفْتِي بِهِ النَّاسَ حَتَّى خِلاَفَةِ عُمَرَ رضي الله عنه، فَذَكَرْتُهُ لَهُ، فَقَالَ: إِنْ نَأْخُذْ بِكِتَابِ اللهِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُنَا بِالتَّمَامِ، وَإِنْ نَأْخُذْ بِسُنَّةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمْ يَحِلَّ حَتَّى بَلَغَ الْهَدْىُ مَحِلَّهُ

106 El-Hums,el-Ahmes sıfatının cem'idir. Ahmes nefsi ve dini konusunda şiddetli hamasetli demektir.Cahiliyette Kureyş'in icad ettiği bir dini asalet unvanıydı. Ayrıca Hums; Kureyş kabilesinin anne tarafından akrabası olan kabilelerdir. Bunun içine Sagif, Leys, Huzâ'a ve Âmir ibnu Sa'sa' kabileleri girmektedir.

766- Ebû Musa el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Bathâ'da iken O'nun yanına vardım. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bana: "Hacca niyet ettin mi?" diye sordu. Ben: Evet, dedim.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem : "Hangi çeşit hacca niyet ettin?" diye sordu. Ben dedim ki: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ihrama girdiği gibi niyet edip ihrama giriyorum.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İyi yapmışsın. Şimdi git Kabe'yi tavaf et, Safa ve Merve arasında say yap."

Ben bu ibadetleri yaptıktan sonra Benî Kays kabilesinden bir kadın saçımdan bitleri temizledi. Sonra Zul-Hicce ayının sekizinci günü hac için niyet edip ihrama girdim.

Ben, Ömer'in -Allah ondan razı olsun- halifeliğine kadar insanlara bu şekilde hac yapılmasına dair fetva veriyordum. Bunu Ömer'e zikrettiğimde, Ömer şöyle dedi: "Şayet Allah'ın kitabına bakacak olursak, Allah, umre ile haccı tamamlamayı emrediyor. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin sünnetine bakacak olursak, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem de bayramın birinci günü kurbanını kesene kadar ihramdan çıkmamıştır.

جواز التمتع

Temettu Hacc'ının Cevazı

٧٦٧ – حديث عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ، قَالَ: أُنْزِلَتْ آيَةُ الْمُتْعَةِ فِي كِتَابِ اللهِ، فَفَعَلْنَاهَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلَمْ يُنْزَلْ قُرْآنٌ يُحَرِّمُهُ، وَلَمْ يَنْهَ عَنْهَا حَتَّى مَاتَ قَالَ رَجُلٌ بِرَأْيِهِ مَا شَاءَ

767- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah'ın Kitâbı'nda hacda temettü yapma âyeti inmiştir. Bizler de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber temettu haccı yaptık. Temettü haccı yapmayı haram kılan Kurân da bir âyet indirilmedi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ölünceye kadar bundan yasaklamadı. Bu konuda Ömer -Allah ondan razı olsun- kendi görüşüyle dilediğini söylemiştir.

وجوب الدم على المتمتع وأنه إذا عدمه لزمه صوم ثلاثة أيام في الحج وسبعة إذا رجع إلى أهله

Temettü Haccı Yapan Kimseye Kurban Vacip Olması, Bulamayana Üç Gün Hacda, Yedi Günde Ailesinin Yanına Döndüğü Zaman Oruç Tutması Gerekir

٧٦٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: تَمَتَّعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ وَأَهْدَى، فَسَاقَ مَعَهُ الْهَدْيَ مِنْ ذِي الْحُلَيْفَةِ، وَبَدَأَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَهَلَّ بِالْعُمْرَةِ، ثُمَّ بِالْحَجِّ فَتَمَتَّعَ النَّاس مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَكَانَ مِنَ النَّاسِ مَنْ أَهْدَى، فَسَاقَ الْهَدْيَ، وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ يُهْدِ، فَلَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَكَّةَ قَالَ لِلنَّاسِ: مَنْ كَانَ مِنْكُمْ أَهْدَى فَإِنَّهُ لاَ يَحِلُّ لِشَيْءٍ حَرُمَ مِنْهُ حَتَّى يَقْضِيَ حَجَّهُ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَهْدَى فَلْيَطُفْ بِالْبَيْتِ وَبِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَلْيُقَصِّرْ وَلْيَحْلِلْ ثُمَّ لْيُهِلَّ بِالْحَجِّ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ هَدْيًا فَلْيَصُمْ ثَلاَثَةَ أَيَّام فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ فَطَافَ، حِينَ قَدِمَ مَكَّةَ، وَاسْتَلَمَ الرُّكْنَ أَوَّلَ شَيْءٍ، ثُمَّ خَبَّ ثَلاَثَة أَطْوَافٍ وَمَشَى أَرْبَعًا، فَرَكَعَ حِينَ قَضى طَوَافَهُ بِالْبَيْتِ عِنْدَ الْمَقَام رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ سَلَّمَ، فَانْصَرَفَ فَأَتَى الصَّفَا، فَطَافَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَطْوَافٍ، ثُمَّ لَمْ يَحْلِلْ مِنْ شَيْءٍ حَرُمَ مِنْهُ حَتَّى قَضى حَجَّهُ وَنَحَرَ هَدْيَهُ يَوْمَ النَّحْرِ وَأَفَاضَ فَطَافَ بِالْبَيْتِ ثُمَّ حَلَّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ حَرُمَ مِنْهُ وَفَعَلَ، مِثْلَ مَا فَعَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مَنْ أَهْدَى وَسَاقَ الْهَدْيَ مِنَ.

768- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında, sahabelerine, hacdan önce umre yapıp sonra ihramdan çıkmalarını emretti. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Zul-Huleyfe mikatından beraberinde kurbanını getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine Temettu haccı yapmalarını emretti. İnsanlar da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde hacdan önce umre yapmaya yani Temettu haccına niyet ettiler. İnsanlardan kimi kurbanını beraberinde getirmiş kimide getirmemişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiği zaman insanlara şöyle buyurdu:

"Sizlerden kurbanı bulunanlar haccını tamamlayana kadar ihramdan çıkmasın, kurbanı bulunmayanlar ise Kâbe'yi tavaf edip, Safa ile Merve arasında say yaptıktan sonra saçlarını kısaltıp ihramdan çıksın. Terviye yani Zul-

Hicce ayının sekizinci günü geldiğinde hac için niyet etsin, ihrama girsin ve telbiye getirsin. Mina'da kesecek kurban bulamayan her kişi ise hac sırasında üç, evine döndükten sonra da yedi gün olmak üzere toplam on gün oruç tutsun"

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde ilk önce Hacerul-Esved'i istilam etti, ona eliyle dokundu ve öptü. Sonra da Kâbe'yi tavaf etti. Tavafının ilk üç şavtında koşar gibi, kalan dört tavafı ise yürüyerek yaptı. Kâbe'yi tavafı bitirince Makam-ı İbrahim'in arkasında iki rekat namaz kıldı. Selam verip Safa'ya gitti. Safa ile Merve arasında yedi kez say yaptı. Bayramın birinci günü Kâbe'yi tavaf edip kurbanını kesinceye kadar ihramdan çıkmadı. Bunların hepsinden sonra ihramdan çıktı. İnsanlardan kurbanını getiren herkes Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yaptığı gibi yaptılar.

٧٦٩ – حديث عَائِشَةَ عَنْ عُرْوَةَ، أَنَّ عَائِشَةَ، أَخْبَرَتْهُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي تَمَتُّعِهِ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَتَمَتَّعَ النَّاسُ مَعَهُ، بِمِثْلِ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ السَّابِقِ

769- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Aişe, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin umre ve haccı birlikte yapıp Temettu haccını emrettiğini ve Salim'in İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O'nun da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden naklettiği gibi diğer bazı insanların da O'nunla beraber Temettu haccına niyet ettiklerini haber verdi.

بيان أن القارن لا يتحلل إلاَّ في وقت تحلل الحاج المفرد

Kıran Haccı Yapan Bir Kimsenin İhramdan Ancak İfrad Haccı Yapanın Çıktığı Vakit Çıkabileceğini Beyan

٧٧٠ – حديث حَفْصَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا شَأْنُ النَّاسِ حَلُّوا بِعُمْرَةٍ وَلَمْ تَحْلِلْ أَنْتَ مِنْ عُمْرَتِكَ قَالَ: إِنِّي لَبَّدْتُ رَأْسِي وَقَلَّدْتُ هَدْيِي فَلاَ أَحِلُّ حَتَّى أَنْحَرَ

770- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Hafsa'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlara ne oluyor ki, sen umrenden sonra ihramdan çıkmadığın halde onlar umreden sonra ihramdan çıkıyorlar? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben saçlarını yapışkan bir madde ile topladım, kurbanımı da Medine'den beraberimde getirdim. (Bayramın birinci günü) kurbanımı kesinceye kadar ihramdan çıkmam." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler :1697, 1725, 4398,)

جواز التحلل بالإحصار وجواز القران

Muhasara Nedeniyle İhramdan Çıkmanın Ve Kıran Haccının Cevazı

٧٧١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ؛ قَالَ: حِينَ خَرَجَ إِلَى مَكةَ مُعْتَمِرًا فِي الْفِتْنَةِ: إِنْ صُدِدْتُ عَنِ الْبَيْتِ صَنَعْنَا كَمَا صَنَعْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَهَلَّ بِعُمْرَةٍ مِنْ أَجْلِ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ عَامَ الْحُدَيْبِيَةِ ثُمَّ إِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ نَظَرَ فِي أَمْرِهِ فَقَالَ: مَا أَمْرُهُمَا إِلاَّ وَاحِدٌ فَالْتَفَتَ إِلَى أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: مَا أَمْرُهُمَا إِلاَّ وَاحِدٌ، أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ أَوْجَبْتُ الْحَجَّ مَعَ الْعُمْرَةِ ثُمَّ طَافَ لَهُمَا طَوَافًا وَاحِدًا، وَرَأَى أَنَّ ذلِكَ مُجْزِيًا عَنْهُ وَأَهْدَى

771- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- Hacac ile Abdullah ibnu Zubeyr arasındaki savaştan dolayı fitne senesinde Mekke'ye umre yapmak için çıkacağı zaman şöyle dedi:

Şayet Kâbe'ye ulaşıp tavaf etmem engellenirse, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ile beraberken yaptığımız gibi yaparız. İbnu Ömer, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Hudeybiye yılı umreye girdiği gerekçesiyle umreye niyet etti.

Sonra Abdullah ibnu Ömer yaptığı işe bakarak: Hac ve umrenin işi birdir, dedi. Arkadaşlarının yanına gelerek şöyle dedi: Hac ve umrenin işi birdir. Sizleri şahit tutarım ki ben, hac ile birlikte umre yapmayı kendime gerekli kıldım. Sonra hac ve umre için Kâbe'yi bir kez tavaf etti ve bunun yeterli olduğu görüşünde idi. Bundan sonra kurbanını kesti.

٧٧٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ أَرَادَ الْحَجَّ عَامَ نَزَلَ الْحَجَّاجُ بِابْنِ الزُّبَيْرِ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ النَّاسَ كَائِنٌ بَيْنَهُمْ قِتَالٌ وَإِنَّا نَخَافُ أَنْ يَصُدُّوكَ، فَقَالَ: (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ) إِذًا أَصْنَعُ كَمَا صَنَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِنِّي أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ أَوْجَبْتُ عُمْرَةً ثُمَّ خَرَجَ حَتَّى إِذَا كَانَ بِظَاهِرِ الْبَيْدَاءِ، قَالَ: مَا شَأْنُ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ إِلاَّ وَاحِدٌ،

أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ أَوْجَبْتُ حَجًّا مَعَ عُمْرَتِي وَأَهْدَى هَدْيًا اشْتَرَاهُ بِقُدَيْدٍ، وَلَمْ يَزِدْ عَلَى ذلِكَ، فَلَمْ يَنْحَرْ وَلَمْ يَحِلَّ مِنْ شَيْءٍ حَرُمَ مِنْهُ، وَلَمْ يَحْلِقْ وَلَمْ يُقَصِّرْ حَتَّى كَانَ يَوْمُ النَّحْرِ فَنَحَرَ وَحَلَقَ، وَرَأَى أَنْ قَدْ قَضى طَوافَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ بِطَوَافِهِ الأَوَّلِ وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: كَذلِكَ فَعَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم

772- Nâfi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Haccac'ın İbnuz-Zubeyr'e saldırdığı yıl ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- hac yapmak istedi. O'na denildi ki: "İnsanlar arasında savaş başlayacak ve bizler onların, yapmak istediğin hacdan seni engelleyeceklerinden korkuyoruz.

Bunun üzerine ibnu Ömer şöyle dedi: **«Muhakkak ki sizin için Allah'ın Rasûlünde en güzel örnekler vardır»** Öyleyse Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yaptığı gibi yaparım. Üzerime umreyi farz kıldığımı sizleri şahit tutarım.

Bu sözlerinden sonra ibnu Ömer yola çıktı. Beydâ bölgesine ulaştığında şöyle dedi: "Hac ve umre birdir. Umre ile birlikte haccı da kendime farz kıldığıma dair sizleri şahit tutarım. Kudeyd[107] bölgesinden kurbanını satın aldı. Bunun üzerine Kurban bayramının birinci gününe kadar kurbanını kesmedi, ihramlıya yasak olan fiillerden birini kendine helal kılmadı ve saçını da kısaltmadı. Kurban bayramının birinci günü kurbanını kesti ve saçını tıraş etti. İlk yaptığı tavafıyla, hac ve umre tavafını yerine getirdiği görüşünde idi.

İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de işte böyle yapmıştır.

في الإفراد والقران بالحج والعمرة

İfrad Haccı İle Kıran Haccını Umre İle Beraber Yapma

٧٧٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ وَأَنَسٍ عَنْ بَكْرٍ، أَنَّهُ ذَكَرَ لابْنِ عُمَرَ أَنَّ أَنَسًا حَدَّثَهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَهَلَّ بِعُمْرَةٍ وَحَجَّةٍ، فَقَالَ (ابْنُ عُمَرَ): أَهَلَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْحَجِّ وَأَهْلَلْنَا بِهِ مَعَهُ، فَلَمَّا قَدِمْنَا مَكَّةَ، قَالَ: مَنْ لَمْ يَكُنْ مَعَهُ هَدْيٌ فَلْيَجْعَلْهَا عُمْرَةً

107 Kudeyd, Mekke yakınında bir yerin ismidir.

وَكَانَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم هَدْيٌ، فَقَدِمَ عَلَيْنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مِنَ الْيَمَنِ حَاجًّا، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بِمَ أَهْلَلْتَ فَإِنَّ مَعَنَا أَهْلَكَ قَالَ: أَهْلَلْتُ بِمَا أَهَلَّ بِهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: فَأَمْسِكْ فَإِنَّ مَعَنَا هَدْيًا

773- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zul-Huleyfe'de umre ve hac niyetiyle niyet edip ihramını giydi. Bizler de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber niyet edip ihram elbiselerimizi giydik. Mekke'ye geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kimin beraberinde kurbanlığı yoksa, niyetini umreye çevirsin."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde kurbanlığı vardı. Ali ibnu Ebi Talib, hacca niyet etmiş bir şekilde Yemen'den geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na:

"Hangi niyetle ihrama girdin. Ailen bizimle beraberdir" buyurdu. Alî: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ihrama girdiği gibi telbiye edip ihrama girdim, dedi. "Öyleyse bu niyetine devam et. Zira bizim beraberimizde kurbanlık vardır." buyurdu.

ما يلزم من أحرم بالحج ثم قدم مكة من الطواف والسعي

Hac İçin İhrama Girerek Mekkeye Gelen Kimseye Gerekli Olan Tavaf Ve Sa'y

٧٧٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، قَالَ: سَأَلْنَا ابْنَ عُمَرَ عَنْ رَجُلٍ طَافَ بِالْبَيْتِ الْعُمْرَةَ، وَلَمْ يَطُفْ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، أَيَأْتِي امْرَأَتَهُ فَقَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَطَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا، وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ، وَطَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ (وَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ)

774- Amr İbnu Dinar'dan, O şöyle dedi:

Biz İbnu Ömer'e umre yapan biri Kâbe'yi tavaf ettikten sonra, Safa ile Merve arasında say yapmadan hanımıyla cinsi munasebet yapabilir mi? diye sorduk. O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde Kâbe'yi yedi kere tavaf etti, Makamı İbrahim'in arkasında iki rekât namaz kıldı. Safa ile Merve arasında say yaptı. Sizin için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de en güzel örnekler vardır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1623,1627,1645,1647,1793)

ما يلزم من طاف بالبيت وسعى من البقاء على الإحرام وترك التحلل

Kâbeyi Tavaf Edip Sa'y Yapan Kimsenin İhramda Kalması Ve Hılle Çıkmaması Gerektiği

٧٧٥ – حديث عَائِشَةَ وَأَسْمَاءَ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ نَوْفَلٍ الْقُرَشِيِّ، أَنَّهُ سَأَلَ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ، فَقَالَ: قَدْ حَجَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَأَخْبَرَتْنِي عَائِشَةُ أَنَّهُ أَوَّلُ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ حِينَ قَدِمَ أَنَّهُ تَوَضَّأَ، ثُمَّ طَافَ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةً ثُمَّ حَجَّ أَبُو بَكْرٍ رضي الله عنه، فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةٌ ثُمَّ عُمَرُ رضي الله عنه، مِثْلُ ذلِكَ ثُمَّ حَجَّ عُثْمَانُ رضي الله عنه، فَرَأَيْتُهُ أَوَّلُ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ، ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةٌ ثُمَّ مُعَاوِيَةُ وَعَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ ثُمَّ حَجَجْتُ مَعَ أَبِي، الزبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ، فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ بَدَأَ بِهِ الطَّوَافُ بِالْبَيْتِ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةٌ ثُمَّ رَأَيْتُ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارَ يَفْعَلُونَ ذلِكَ، ثُمَّ لَمْ تَكُنْ عُمْرَةٌ ثُمَّ آخِرُ مَنْ رَأَيْتُ فَعَلَ ذلِكَ ابْنُ عُمَرَ، ثُمَّ لَمْ يَنْقُضْهَا عُمْرَةً وَهذَا ابْنُ عُمَرَ عِنْدَهُمْ فَلاَ يَسْأَلُونَهُ وَلاَ أَحَدٌ مِمَّنْ مَضى مَا كَانُوا يَبْدَءُونَ بِشَيْءٍ حَتَّى يَضَعُوا أَقْدَامَهُمْ مِنَ الطَّوَافِ بِالْبَيْتِ ثُمَّ لاَ يَحِلُّونَ وَقَدْ رَأَيْتُ أُمِّي وَخَالَتِي حِينَ تَقْدَمَانِ لاَ تَبْتَدِئَانِ بِشَيْءٍ أَوَّلَ مِنَ الْبَيْتِ تَطُوفَانِ بِهِ ثُمَّ لاَ تَحِلاَّنِ وَقَدْ أَخْبَرَتْنِي أُمِّي أَنَّهَا أَهَلَّتْ هِيَ وَأُخْتُهَا وَالزُّبَيْرُ وَفُلاَنٌ وَفُلاَنٌ بِعُمْرَةٍ فَلَمَّا مَسَحُوا الرُّكْنَ حَلُّوا

775- Urvetu-bnuz-Zubeyr'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hac yaptı. Aişe -Allah ondan razı olsun- bana, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Mekke'ye geldiğinde abdest alıp Kâbe'yi tavaf ettiğini haber verdi. Bu ise umre sayılmamıştır. (yani bundan sonra ihramdan çıkmamışlardır.) Daha sonra Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- hac yaptı. O da ilk olarak Kâbe'yi tavaf etti. Bu da bir umre sayılmadı. Daha sonra Ömer de -Allah ondan razı olsun- böyle yaptı. Sonra Osman -Allah ondan razı olsun- hac yaptı. Onun da ilk yaptığı şeyin Kâbe'yi tavaf etmek olduğunu gördüm. Bu da bir umre sayılmadı. Sonra Muaviye ve Abdullah İbnu Ömer de böyle yaptılar. Sonra ben babam Zubeyr ibnu Avvâm ile birlikte hac yaptım. O'nun da yaptığı ilk şey Kâbe'yi tavaf etmekti. Bu da bir umre sayılmadı. Sonra Muhacirlerin ve Ensar'ın da böyle yaptıklarını gördüm. Bu da bir umre sayılmadı. Bu şekilde yapan son kişi olarak da ibnu Ömer'i gördüm. O da haccını bozup umreye çevirmemiştir. İşte ibnu Ömer yanlarında. Bu konuyu O'na sormuyorlar. Allah Rasûlü sallallâhu aley-

hi ve sellem ve ismini zikrettiğim diğerleri Mekke'ye geldiklerinde ilk olarak Kâbe'yi tavafla başlarlar, sonra da ihramdan çıkmazlardı. Annem Esma bintu Ebu Bekir ve teyzem Aişe'yi gördüm. Onlar Mekke'ye geldiklerinde ilk olarak Kâbe'yi tavaf ederler ve sonra da ihramdan çıkmazlardı.

٧٧٦ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ مَوْلَى أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، أَنَّهُ كَانَ يَسْمَعُ أَسْمَاءَ تَقُولُ، كُلَّمَا مَرَّتْ بِالْحَجُونِ: صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ، لَقَدْ نَزَلْنَا مَعَهُ ههُنَا وَنَحْنُ يَوْمَئِذٍ خِفَافٌ، قَلِيلٌ ظَهْرُنَا، قَلِيلَةٌ أَزْوَادُنَا، فَاعْتَمَرْتُ أَنَا وَأُخْتِي عَائِشَةُ وَالزُّبَيْرُ وَفلاَنٌ وَفُلاَنٌ، فَلَمَّا مَسَسْنَا الْبَيْتَ أَحْلَلْنَا ثُمَّ أَهْلَلْنَا مِنَ الْعَشِيِّ بِالْحَجِّ

776- Ebû Bekir'in kızı Esmâ'nın azatlısı Abdullah ibnu Keysan -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, Esmâ'nın her Cuhûn bölgesine uğrayışında şöyle dediğini duyardı: Allah'ın salat ve selamı Muhammed'in üzerine olsun. Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber işte burada konakladık. O günlerde bizlerin eşyası hafif, develerimiz ve azığımız da az idi. Ben, kardeşim Âişe, Zubeyr, falanca ve falanca umre yaptık. Kâbe'yi tavaf edip Hacerul-Esved'e dokunup onu öptük ve ihramdan çıktık. Öğleden sonra hac için ihrama girdik.

جواز العمرة في أشهر الحج

Hac Aylarında Umrenin Caiz Olması

٧٧٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَأَصْحَابُهُ لِصُبْحِ رَابِعَةٍ يُلَبُّونَ بِالْحَجِّ، فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَجْعَلُوهَا عُمْرَةً، إِلاَّ مَنْ مَعَهُ الْهَدْيُ

777- İbnu Abbas'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ashâbı, Zul-Hicce ayının dördüncü günü hac niyetiyle telbiye getirerek Mekke'ye geldi. Beraberinde kurbanlıklarını getirmeyenlere Umre yapıp ihramdan çıkmalarını (yani temettu haccı yapmalarını) emretti. (Hadîsin geçtiği diğer yerler: 1564, 2505, 3832)

٧٧٨ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ نَصْرِ بْنِ عِمْرَانَ الضُّبَعِيِّ، قَالَ: تَمَتَّعْتُ فَنَهَانِي نَاسٌ، فَسَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ فَأَمَرَنِي، فَرَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ رَجُلاً يَقُولُ لِي: حَجٌّ مَبْرُورٌ، وَعُمْرَةٌ مُتَقَبَّلَةٌ، فَأَخْبَرْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ، فَقَالَ: سُنَّةَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ لِي: أَقِمْ

عِنْدِي فَأَجْعَلَ لَكَ سَهْمًا مِنْ مَالِي قَالَ شُعْبَةُ (الرَّاوِي عَنْهُ)، فَقُلْتُ: لِمَ فَقَالَ: لِلرُّؤْيَا الَّتِي رَأَيْتُ

778- Ebû Cemre Nasr ibnu İmrân ed-Dubaiy -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi:

Ben temettü haccı yapmak niyetiyle ihrama girdim. İnsanlar ise beni bundan yasakladılar. Ben de bu meseleyi İbnu Abbâs'a -Allah ondan ve babasından razı olsun- sordum. O da bana temettu haccı yapmamı emretti.

Ben rüyamda, bir adamın bana: Haccın ve umren kabul edilmiştir, dediğini gördüm. Bu rüyamı İbnu Abbâs'a haber verdim. İbnu Abbâs bana: Bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetidir, dedi. Sonra bana şöyle dedi: Yanımda kal da sana kendi malımdan bir miktar vereyim.

Şu'be dedi ki: Ben Ebû Cemre'ye: İbnu Abbâs'ın sana malından bir miktar vermesinin sebebi nedir? diye sordum. Ebû Cemre: Görmüş olduğum rüya sebebiyle, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1688)

تقليد الهَدْي وإِشعاره عند الإحرام

İhrama Girerken Hedy Kurbanına Nişan Takmak Ve Sırtına İşaret Çizmek

٧٧٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَطَاءٌ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ فَقَدْ حَلَّ، فَقُلْتُ: مِنْ أَيْنَ قَالَ هذَا ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ: مِنْ قَوْلِ اللهِ تَعَالَى (ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ)، وَمِنْ أَمْرِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَصْحَابَهُ أَنْ يَحِلُّوا فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ قُلْتُ: إِنَّمَا كَانَ ذلِكَ بَعْدَ الْمُعَرَّفِ قَالَ: كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَرَاهُ قَبْلُ وَبَعْدُ.

779- İbnu Cureyc -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bana Atâ ibnu Ebî Rebâh, İbnu Abbâs'ın: Umre yapan kişi Kâbe'yi tavaf ettiği zaman ihramından çıkmıştır, dediğini haber verdi.

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Atâ'ya:

- İbnu Abbâs bunu neye binaen söyledi? dedim. Atâ şöyle dedi:

- İbnu Abbâs bunu Allah Azze ve Celle'nin **«Sonra onların varacakları yer Beyt-i Atîk (Kâbe) dir»** (Hac: 33) âyetinden ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Veda haccında sahâbîlerine tavaftan sonra ihramdan çıkmalarını emretmesinden dolayı söylemiştir.

İbnu Cureyc dedi ki: Ben Atâ'ya:

- Bu ancak Arafat'ta vakfe yaptıktan sonradır, dedim. Atâ:

- İbnu Abbâs, Arafat'tan önce de sonra da ihramdan çıkılması görüşünde idi.

التقصير في العمرة

Umrede Saç Kısaltma

٧٨٠ – حديث مُعَاوِيَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَصَّرْتُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِمِشْقَصٍ

780- Muâviye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin saçlarını mişkas[108] denilen enli bir ok ile kısalttım.

إِهلال النبي صلى الله عليه وسلم وهديه

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Telbiyesi Ve Hedyi

٧٨١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَدِمَ عَلِيٌّ رضي الله عنه، عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، مِنَ الْيَمَنِ، فَقَالَ: بِمَا أَهْلَلْتَ قَالَ: بِمَا أَهَلَّ بِهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: لَوْلاَ أَنَّ مَعِي الْهَدْيَ لأَحْلَلْتُ

781- Enes ibnu Mâlik'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ali, -Allah ondan razı olsun- Yemen'den Mekke'ye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali'ye: "Hangi niyetle ihrama girip telbiye getirdin?" diye sordu. Ali şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin niyet edip telbiye getirdiği gibi yaptım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet Medine'den kurbanlığımı getirmemiş olsaydım, muhakkak (umreden sonra) ihramdan çıkardım."

---

108 Mişkas, enli bir ok veya bıçak

بيان عدد عمرة النبي صلى الله عليه وسلم وزماهن

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Umrelerinin Sayısı Ve Zamanı

٧٨٢ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: اعْتَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَرْبَعَ عُمَرٍ فِي ذِي الْقَعْدَةِ، إِلاَّ الَّتِي اعْتَمَرَ مَعَ حَجَّتِهِ: عُمْرَتَهُ مِنَ الْحُدَيْبِيَةِ، وَمِنَ الْعَامِ الْمُقْبِلِ، وَمِنَ الْجِعْرَانَةِ حَيْثُ قَسَمَ غَنَائِمَ حُنَيْنٍ، وَعُمْرَةً مَعَ حَجَّتِهِ

782- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hayatı boyunca dört kere umre yapmıştır. Veda haccında yaptığı umresi müstesna diğer umrelerini Zul-Ka'de ayında yapmıştır. Zu1-Ka'de ayında Hudeybiye'den yaptığı umre, gelecek yıl Zul-Ka'de ayında yaptığı umre, Cirane bölgesinden Huneyn ganimetlerini paylaştırdığı Zu1-Ka'de ayında yaptığı umre ve haccıyla birlikte yaptığı umre. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1778, 4148)

٧٨٣ – حديث زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قِيلَ لَهُ: كَمْ غَزَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنْ غَزْوَةٍ قَالَ: تِسْعَ عَشَرَةَ قِيلَ: كَمْ غَزَوْتَ أَنْتَ مَعَهُ قَالَ: سَبْعَ عَشَرَة قِيلَ: فَأَيُّهُمْ كَانَتْ أَوَّلَ قَالَ: الْعُسَيْرَةُ أَوِ الْعُشَيْرُ

783- Ebû İshâk Amr ibnu Abdullah es-Subey'î -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Zeyd ibnu Erkam'ın yanında idim. Kendisine.

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kaç savaş yaptı? diye soruldu. Zeyd ibnu Erkam:

- On dokuz savaş, diye cevap verdi.

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile kaç savaşta bulundun? diye soruldu.

- On yedi, diye cevap verdi.

- O savaşların hangisi önce idi? diye soruldu.

- Uşeyr veya Useyr Savaşı, diye cevap verdi.

Ben bunu Katade'ye söyledim. O, Uşeyr Savaşı, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4404, 4471)

٧٨٤ – حديث زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، غَزَا تِسْعَ عَشْرَةَ غَزْوَةً، وَأَنَّهُ حَجَّ بَعْدَمَا هَاجَرَ حَجَّةً وَاحِدَةً، لَمْ يَحُجَّ بَعْدَهَا، حَجَّةَ الْوَدَاعِ

784- Zeyd ibnu Erkam -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem on dokuz savaş yapmıştır. Medine'ye hicret ettikten sonra bir kere hac yaptı. O tek haccı da Veda Haccı'dır. Bundan sonra hac yapmadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3949)

٧٨٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ عَنْ مُجَاهِدٍ، قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَعُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ الْمَسْجِدَ، فَإِذَا عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ، جَالِسٌ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ، وَإِذَا نَاسٌ يُصَلُّونَ فِي الْمَسْجِدِ صَلاَةَ الضُّحى قَالَ: فَسَأَلْنَاهُ عَنْ صَلاَتِهِمْ؛ فَقَالَ: بِدْعَةٌ ثُمَّ قَالَ لَهُ: كَم اعْتَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَرْبَعَ إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ فَكَرِهْنَا أَنْ نَرُدَّ عَلَيْهِ قَالَ: وَسَمِعْنَا اسْتِنَانَ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْحُجْرَةِ، فَقَالَ عُرْوَةُ: يَا أُمَّاهْ، يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ أَلاَ تَسْمَعِينَ مَا يَقُولُ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمنِ قَالَتْ: مَا يَقُولُ قَالَ: يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، اعْتَمَرَ أَرْبَعَ عُمُرَاتٍ إِحْدَاهُنَّ فِي رَجَبٍ، قَالَتْ: يَرْحَمُ اللهُ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمنِ، مَا اعْتَمَرَ عُمْرَةً إِلاَّ وَهُوَ شَاهِدُهُ، وَمَا اعْتَمَرَ فِي رَجَبٍ قَطُّ

785- Mücâhid ibnu Cebr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Urve ibnu Zubeyr ile birlikte Mescid'e girdim. O esnada Abdullah ibnu Ömer, Aişe'nin odasının yanında duvara dayanır vaziyette oturuyordu. İnsanlar Mescitte kuşluk (duhâ) namazı kılıyorlardı. Biz bu, kuşluk namazının hükmünü Abdullah ibnu Ömer'e sorduk. İbnu Ömer: "O, kuşluk namazı bidattir" diye cevab verdi. Sonra Urve, İbnu Ömer'e "Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem kaç kere umre yaptı?" diye sordu. İbnu Ömer: Birisi Receb ayında olmak üzere dört umre yaptı, diye cevap verdi. Biz Abdullah İbnu Ömer'in bu sözlerinden dolayı O'na karşı gelmeyi (ve O'nu yalanlamayı) kerih gördüğümüz için bir şey demedik.

Mucâhid dedi ki: Bu arada biz, müminlerin annesi Aişe'nin -Allah ondan razı olsun- odasında dişini misvakladığını ve bundan dolayı çıkarttığı sesi işittik.

Urve teyzesine dedi ki: "Ey anneciğim, ey mü'minlerin annesi! Ebû Abdurrahman'ın söylediklerini işitmez misin?

Âişe -Allah ondan razı olsun- : "O ne söylüyor ki?" diye sordu.

O, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin biri Receb ayında olmak üzere dört kere umre yaptığını söylüyor, dedi.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Ebû Abdurrahman'a merhamet etsin. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yaptığı bütün umrelerde O da vardı. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hiç Receb ayında umre yapmadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1777, 4524)

فضل العمرة في رمضان

Ramazanda Yapılan Umrenin Fazileti

٧٨٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لاِمْرَأَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ: مَا مَنَعَكِ أَنْ تَحُجِّينَ مَعَنَا قَالَتْ: كَانَ لَنَا نَاضِحٌ فَرَكِبَهُ أَبُو فُلاَنٍ وَابْنُهُ (لِزَوْجِهَا وَابْنِهَا) وَتَرَكَ نَاضِحًا نَنْضَحُ عَلَيْهِ، قَالَ: فَإِذَا كَانَ رَمَضَانُ اعْتَمِرِي فِيهِ، فَإِنَّ عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ حَجَّةٌ أَوْ نَحْوًا مِمَّا قَالَ

786- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Ensar'dan bir kadına: "Bizimle hac yapmana engel olan şey nedir?" diye sordu.

Kadın şöyle dedi: Bizim bir devemiz vardı. Kocası ve oğlunu kastederek, falan ve oğlu, o su taşıyan deveye bindiler ve hacca gittiler. Bana ise, bir deve bıraktı. Biz de o deve ile bahçeyi suluyoruz.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Öyleyse sende Ramazan ayı gelince Ramazanda ayında umre yap. Çünkü Ramazan ayında yapılacak bir umrenin sevabı bir hac gibidir". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1863)

٧٨٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَخْرُجُ مِنْ طَرِيقِ الشَّجَرَةِ وَيَدْخُلُ مِنْ طَرِيقِ الْمُعَرَّسِ

787- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medîne'den Şecere yolundan çıkar, dönüşte de Muarres yolundan girerdi.

٧٨٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَدْخُلُ مِنَ الثَّنِيَّةِ الْعُلْيَا وَيَخْرُجُ مِنَ الثَّنِيَّةِ السُّفْلَى

788- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye Seniyyetul-UIyâ'dan girer ve çıkarken de Seniyyetus-Suflâ'dan çıkardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer ; 1576)

٧٨٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، لَمَّا جَاءَ مَكَّةَ دَخَلَ مِنْ أَعْلاَهَا وَخَرَجَ مِنْ أَسْفَلِهَا

789- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye geldiğinde, Mekke'nin en yüksek yerinden girmiş, çıkarken de en aşağı yerinden çıkmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1578, 1579, 1580, 1581, 4290, 4291)

٧٩٠ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ مِنْ كَدَاءٍ وَخَرَجَ مِنْ كُدًا مِنْ أَعْلَى مَكَّةَ

790- Âişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fetih yılında Mekke'ye Kedâ Tepesi yolundan girdi. Çıkarken de Mekke'nin en yukarısındaki Kudâ'dan çıktı.

استحباب المبيت بذي طوى عند إِرادة دخول مكة والاغتسال لدخولها، ودخولها نهارا

Mekke'ye Girmek İsteyen Kimsenin Zû-Tuvâ'da Gecelemesinin, Girerken Gusül Almasının ve Gündüzleyin Girmenin Müstehab Oluşu

٧٩١ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: بَاتَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، بِذِي طُوًى حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ دَخَلَ مَكَّةَ، وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ، يَفْعَلُهُ

791- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zû-Tuvâ vadisinde geceledi. Sonra da Mekke'ye girdi.

Nâfi -Allah ondan razı olsun- dedi ki: İbnu Ömer de böyle yapardı.

٧٩٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَنْزِلِ بِذِي طُوًى، وَيَبِيتُ حَتَّى يُصْبِحَ، يُصَلِّي الصُّبْحَ حِينَ يَقْدَمُ مَكَّةَ، وَمُصَلَّى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذلِكَ عَلَى أَكَمَةٍ غَلِيظَةٍ لَيْسَ فِي الْمَسْجِدِ الَّذِي بُنِيَ ثَمَّ، وَلكِنْ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ عَلَى أَكَمَةٍ غَلِيظَةٍ

792- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Zû-Tuvâ vadisinde konaklar, sabah oluncaya kadar orada geceler ve sabah namazını kılıp Mekke'ye girerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin orada namaz kıldığı yer kayadan bir tepenin üzerindedir, orada inşa edilen mescidde değildir. Ancak oradan aşağıda kayadan bir tepenin üzerindedir.

٧٩٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم اسْتَقْبَلَ فُرْضَتَيِ الْجَبَلِ الَّذِي بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَبَلِ الطَّوِيلِ نَحْوَ الْكَعْبَةِ فَجَعَلَ الْمَسْجِدَ، الَّذِي بُنِيَ ثَمَّ يَسَارَ الْمَسْجِدِ بِطَرَفِ الأَكَمَةِ، وَمُصَلَّى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَسْفَلَ مِنْهُ عَلَى الأَكَمَةِ السَّوْدَاءِ، تَدَعُ مِنَ الأَكَمَةِ عَشَرَةَ أَذْرُعٍ أَوْ نَحْوَهَا، ثُمَّ تُصَلِّي مُسْتَقْبِلَ الْفُرْضَتَيْنِ مِنَ الْجَبَلِ الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَ الْكَعْبَةِ

793- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem namazı esnasında kendisi ile Kâbe tarafına gelen yüksek dağ arasındaki iki tepeyi karşısına alırdı. Böylelikle orada inşa edilen mescidi, taş tepenin kenarındaki mescidin soluna almış olurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin namaz kıldığı yer ise bu mescidin alt tarafında, siyah bir kaya üzerindedir. Siyah kaya, kenarındaki mescidden on arşın yahut ona yakın ayrılıp, seninle Kâbe arasına düşen dağın o iki tepesini karşına alarak namaz kılarsın.[109]

109 Bugün günümüzde bu mescidlerden sadece Medine ehlinin mikatı olan Zul-Huleyfe'deki Mescid ile Ravha'daki ve oranın halkının bildiği bazı mescidler mevcuttur.

استحباب الرمل في الطواف والعمرة، وفي الطواف الأول في الحج

Tavaf İle Umrede Ve Haccın İlk Tavafında Remelin Müstehap Oluşu

٧٩٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ إِذَا طَافَ بِالْبَيْتِ الطَّوَافَ الأَوَّلَ يَخُبُّ ثَلاثَةَ أَطْوَافٍ، وَيَمْشِي أَرْبَعَةً، وَأَنَّهُ كَانَ يَسْعَى بَطْنَ الْمَسِيلِ إِذَا طَافَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ

794- Abdullah İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hac veya umre için Mekke'ye geldiği zaman ilk olarak Kâbe'yi tavafı esnasında ilk üç şavtını hızlı adımlarla, koşarcasına, son dört şavtını ise yürüyerek yaptı. Sonra (Makam-ı Mahmud'un arkasında) iki rekat (tavaf namazı) kılmış, sonra da Safa ile Merve arasında say yapmıştır.

٧٩٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَصْحَابُهُ، فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ إِنَّهُ يَقْدَمُ عَلَيْكُمْ وَقَدْ وَهَنَهُمْ حُمَّى يَثْرِبَ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَنْ يَرْمُلُوا الأَشْوَاطَ الثَّلاَثَةَ، وَأَنْ يَمْشُوا مَا بَيْنَ الرُّكْنَيْنِ، وَلَمْ يَمْنَعْهُ أَنْ يَأْمُرَهُمْ أَنْ يَرْمُلُوا الأَشْوَاطَ كُلَّهَا إِلاَّ الإِبْقَاءُ عَلَيْهِمْ

795- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabeleri kaza umresi için Mekke'ye gelmişlerdi. Müşrikler dediler ki: "Muhammed geliyor, Medine'nin humması onları zayıf düşürmüş" Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara tavafın ilk üç şavtında remel yapmalarını, Hacerul-Esved ve Rükn-i Yemânî arasında ise yürümelerini emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine olan şefkat ve merhametinden dolayı onlara tavafın yani yedi şavtın tamamında remel yapmayı emretmedi.[110] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 4256)

110 Remel, tavaf esnasında, ilk üç şavtta koşarcasına, hızlı adımlarla yürümektir. Şavt ise; Hacer-i Esved'in bulunduğu köşesinden Kâ'be sola alınarak, Kâ'be'nin kapısına doğru sağa gidilmek sûretiyle yapılan devir (tur). Her tur başladığı yerde yani Hacer-i Esved'te sona erer. Buna «şavt» denir. Yedi şavt bir tavaf sayılmaktadır.Yine Safa ile Merve arasında yapılan «sa'y»ın her bir turuna da «şavt» denir.

٧٩٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: إِنَّمَا سَعَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بِالْبَيْتِ وَبَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ لِيُرِيَ الْمُشْرِكِينَ قُوَّتَهُ

796- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, müşriklere karşı gücünü göstermek için Kâbe'yi tavaf ederken remel yapmış yani hızlı adımlarla yürümüş ve Safa ile Merve arasında say yaparken ise belirli yerde koşmuştur."

استحباب استلام الركنين اليمانيين في الطواف دون الركنين الآخرين

İki Tavafda İki Rükn-ü Yemani'yi İstilam Etmenin Müstehap Oluşu, Diğer İki Rüknun İstilamı Gerektirmediği

٧٩٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: مَا تَرَكْتُ اسْتِلاَمَ هذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ فِي شِدَّةٍ وَلاَ رَخَاءٍ مُنْذ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَسْتَلِمُهُمَا

797- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved'i istilam ederken gördüğümden bu yana, bu ikisini istilam etmeyi terk etmedim."

٧٩٨ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ، أَنَّهُ قَالَ: وَمَنْ يَتَّقِي شَيْئًا مِنَ الْبَيْتِ وَكَانَ مُعَاوِيَةُ يَسْتَلِمُ الأَرْكَانَ، فَقَالَ لَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ، إِنَّهُ لاَ يُسْتَلَمُ هذَانِ الرُّكْنَانِ

798- Ebuş-Şa'sâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Kâbe'den kim sakınır ki? (Kâbe'nin bütün rukunlarını istilam etmeye engel nedir?) Muaviye, Kâbe'nin dört köşesini de istilam ederdi. İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- O'na şöyle dedi: "Ruknul-Yemânî ve Hacerul-Esved dışındaki diğer iki köşe istilam edilmez."

استحباب تقبيل الحجر الأسود في الطواف

Tavaf Yaparken Hacer'i Esved'i Öpmenin Müstehap Oluşu

٧٩٩ – حديث عُمَرَ رضي الله عنه، أَنَّهُ جَاءَ إِلَى الْحَجَرِ الأَسْوَدِ فَقَبَّلَهُ، فَقَالَ: إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لاَ تَضُرُّ وَلاَ تَنْفَعُ، وَلَوْلاَ أَنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يُقَبِّلُكَ مَا قَبَّلْتُكَ

799- Âbis ibnu Rabia, Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- bildirdi:

Ömer bir gün Hacerul-Esved'e gelip onu öptü ve akabinde şöyle dedi: "Ben biliyorum ki sen sadece bir taşsın, ne zarar verebilirsin ne de fayda. Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin seni öptüğünü görmeseydim ben de öpmezdim."[111] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1605, 1610)

جواز الطواف على بعير وغيره، واستلام الحجر بمحجن ونحوه للراكب

Deve Vesaire Üzerinde Tavafın Ve Hayvan Üzerinde Bulunan Bir Kimsenin Hacer'i Esved'i Baston Ve Benzeri Bir Şey İle İstilam Etmesinin Caiz Olması Babı

٨٠٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: طَافَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ عَلَى بَعِيرٍ يَسْتَلِمُ الرُّكْنَ بِمِحْجَنٍ

800- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında Kâbe'yi deve üzerinde tavaf etti ve Hacerul-Esved'i başı bükülmüş bir âsâ ile istilam etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1612, 1613, 1632, 5293)

٨٠١ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: شَكَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنِّي أَشْتَكِي؛ قَالَ: طُوفِي مِنْ وَرَاءِ النَّاسِ وَأَنْتِ رَاكِبَةٌ فَطُفْتُ، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يُصَلِّي إِلَى جَنْبِ الْبَيْتِ، يَقْرَأُ بِالطُّورِ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ

801- Ummu Seleme'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

---

111 Ömer -Allah ondan razı olsun- , «sen sadece bir taşsın, ne zararın ne de faydan var» demiştir. Çünkü İnsanlar, putlara tapılan bir döneme yakındılar. Bundan dolayı Ömer -Allah ondan razı olsun- , cahil kimselerin Hacerü'l-Esved'in selamlanmasını (istilâm), arapların cahiliyyede yaptıkları gibi bazı taşlara tazim göstermek gibi anlamalarından endişe ettiği için bu uygulamanın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ittibâ anlamında yapıldığını, yoksa taşın fayda ya da zarar veremeyeceğini insanlara göstermek istemiştir.»

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hasta olduğumu söyledim. O şöyle dedi: "Deveye binerek insanların arkasından Kâbe'yi tavaf et." Ben de bu şekilde Kâbe'yi tavaf ettim. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'nin yanında namaza durmuş ve "Tûr" suresini okuyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1619, 1626, 1633, 4853)

بيان أن السعى بين الصفا والمروة ركن لا يصح الحج إلا به

Safa İle Merve Arasındaki Say'ın Bir Rükun Olduğunu, Haccın Ancak Onunla Sahih Olabileceği

٨٠٢ – حديث عَائِشَةَ عَنْ عُرْوَةَ، أَنَّهُ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ حَدِيثُ السِّنِّ: أَرَأَيْتِ قَوْلَ اللهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا) فَلاَ أُرَى عَلَى أَحَدٍ شَيْئًا أَنْ لاَ يَطَّوَّفَ بِهِمَا فَقَالَتْ عَائِشَةُ: كَلاَّ، لَوْ كَانَتْ كَمَا تَقُولُ كَانَتْ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لاَ يَطَّوَّفَ بِهِمَا إِنَّمَا أُنْزِلَتْ هذِهِ الآيَةُ فِي الأَنْصَارِ كَانُوا يُهِلُّونَ لِمَنَاةَ، وَكَانَتْ مَنَاةُ حَذْوَ قُدَيْدٍ، وَكَانُوا يَتَحَرَّجُونَ أَنْ يَطُوفُوا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا جَاءَ الإِسْلاَمُ سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ ذلِكَ، فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا)

802- Hişâm ibnu Urve, babasının şöyle dediğini haber verdi:

Ben, henüz yaşım küçük iken Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin hanımı teyzem Aişe'ye şöyle dedim: Yüce Allah'ın: **«Safa ve Merve, Allah'ın, alâmetlerindendir. Bundan dolayı kim Beyt (Kâbe)'i hacceder, yahut umre yaparsa, her ikisini tavaf etmesinde bir beis yoktur.»** (Bakara 158) âyeti gereğince ben, Safa ile Merve arasında say yapmayan bir kimseye herhangi bir şey gerekli olduğu görüşünde değilim.

Bunun üzerine Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Asla, bu senin anladığın gibi değil. Şayet bu âyetin manası, senin anladığın gibi olsaydı, o zaman âyetin: "Safa ile Merve arasında tavaf etmemesinde bir beis yoktur" şeklinde olurdu. Bu âyet, Ensar hakkında indirilmiştir. Onlar Menat putu için hac yaparlardı. Menat, Kadîd denilen yerin hizasındaydı. Onlar, kendi putlarının karşında bulunan Safa ile Merve arasında tavaf yapmayı günah sayıyorlardı. İslam dini gelince Ensar bunun hükmünü Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme sordular. Bunun üzerine Allah Teâlâ: **«Safa ve Merve, Allah'ın, alâmetlerindendir. Bundan dolayı kim Beyt (Kabe)'i hacceder, yahut**

umre yaparsa, her ikisini tavaf etmesinde bir beis yoktur.» (Bakara 158) âyetini indirdi.

٨٠٣ – حديث عَائِشَةَ عَنْ عُرْوَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ، فَقُلْتُ لَهَا: أَرَأَيْتِ قَوْلَ اللهِ تَعَالَى (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا) فَوَاللهِ مَا عَلَى أَحَدٍ جُنَاحٌ أَنْ لاَ يَطُوفَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ قَالَتْ: بِئْسَ مَا قُلْتَ يَا ابْنَ أُخْتِي، إِنَّ هذِهِ الآيَةَ لَوْ كَانَتْ كَمَا أَوَّلْتَهَا عَلَيْهِ كَانَتْ لاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ لاَ يَتَطَوَّفَ بِهِمَا وَلكِنَّهَا أُنْزِلَتْ فِي الأَنْصَارِ؛ كَانُوا قَبْلَ أَنْ يُسْلِمُوا يُهِلُّونَ لِمَنَاةَ الطَّاغِيَةِ الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَهَا عِنْدَ الْمُشَلَّلِ، فَكَانَ مَنْ أَهَلَّ يَتَحَرَّجُ أَنْ يَطَّوَّفَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا أَسْلَمُوا سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَنْ ذلِكَ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا كُنَّا نَتَحَرَّجُ أَنْ نَطُوفَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ) الآيَةَ قَالَتْ عَائِشَةُ، وَقَدْ سَنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا، فَلَيْسَ لأَحَدٍ أَنْ يَتْرُكَ الطَّوَافَ بَيْنَهُمَا (قَالَ الزُّهْرِيُّ، رَاوِي الْحَدِيثِ) ثُمَّ أَخْبَرْتُ أَبَا بَكْرِ ابْنَ عَبْدِ الرَّحْمنِ، فَقَالَ: إِنَّ هذَا لَعِلْمٌ مَا كُنْتُ سَمِعْتُهُ، وَلَقَدْ سَمِعْتُ رِجَالاً مَنْ أَهْلِ الْعِلْمِ يَذْكُرُونَ أَنَّ النَّاسَ، إِلاَّ مَنْ ذَكَرَتْ عَائِشَةُ، مِمَّنْ كَانَ يُهِلُّ بِمَنَاةَ، كَانُوا يَطُوفُونَ كُلُّهُمْ، بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، فَلَمَّا ذَكَرَ اللهُ تَعَالَى الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ، وَلَمْ يَذْكُرِ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ فِي الْقُرْآنِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ كُنَّا نَطُوفُ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَإِنَّ اللهَ أَنْزَلَ الطَّوَافَ بِالْبَيتِ فَلَمْ يَذْكُرِ الصَّفَا، فَهَلْ عَلَيْنَا مِنْ حَرَجٍ أَنْ نَطَّوَّفَ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ) الآيَةَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَأَسْمَعُ هذِهِ الآيَةَ نَزَلَتْ فِي الْفَرِيقَيْنِ كِلَيْهِمَا: فِي الَّذِينَ كَانُوا يَتَحَرَّجُونَ أَنْ يَطُوفُوا بِالْجَاهِلِيَّةِ بِالصَّفَا وَالْمَرْوَةِ، وَالَّذِينَ يَطُوفُونَ ثُمَّ تَحَرَّجُوا أَنْ يَطُوفُوا بِهِمَا فِي الإِسْلاَمِ، مِنْ أَجْلِ أَنَّ اللهَ تَعَالَى أَمَرَ بِالطَّوَافِ بِالْبَيْتِ، وَلَمْ يَذْكُرِ الصَّفَا حَتَّى ذَكَرَ ذلِكَ بَعْدَمَا ذَكَرَ الطَّوَافَ بِالْبَيْتِ.

803- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe'ye -Allah ondan razı olsun- Allah'ın, **«Safâ ile Merve, Allah'ın alâmetlerindendir. Bundan dolayı kim Kâbe'yi hacceder, yahut umre yaparsa, her ikisini tavaf etmesinde bir mahzur yoktur.»** (Bakara: 158) âyeti hakkındaki görüşünü sorarak, "Vallahi, bir kimsenin Safa ile Merve arasında say yapmamasında bir mahzur yoktur" dedim.

Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle cevap verdi: "Ey kız kardeşimin oğlu! Söylediğin hoş bir söz değil. Şayet bu senin tevil ettiğin gibi olsaydı, âyet, "Onları say yapmamanızda bir mahzur yoktur" şeklinde olması gerekirdi. Ancak bu âyet, Ensâr hakkında inmiştir. Onlar, Müslüman olmadan önce, Muşellel bölgesinde ibadet ettikleri Menat putu için haccederlerdi. Hac yapan kimse de Safa ve Merve'yi say yapmaktan kaçınırdı. Müslüman olduktan sonra bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sordular ve dediler ki:

Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler Müslüman olmadan önce haccımız esnasında Safa ile Merve'yi say yapmaktan kaçınırdık. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle **«Safâ ile Merve, Allah'ın alâmetlerindendir.»** âyetini indirdi.

Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Safa ile Merve arasında say yapmayı sünnetiyle farz kılmıştır. Bu sebepten dolayısıyla hiç kimse Safa ile Merve'yi say yapmayı terk edemez.

Zuhri şöyle dedi: Sonra bunu Abdurrahman ibnu Ebû Bekir'e haber verdim. O şöyle dedi:

Bu benim daha önce duymadığım bir ilimdir. Benim ilim ehli kimselerden duyduğum ise; onlar, -Aişe'nin zikrettiği Menat putu için haccettikleri dışında- insanların hepsi Safa ile Merve arasında say yaptıklarını zikrederlerdi. Allah Azze ve Celle, Kâbe'yi tavafı zikrettiğinde Kurân'da Safa ile Merve'yi say yapmayı zikretmeyince dediler ki: "Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler Safa ile Merve arasında say yapardık. Allah, Kâbe'yi tavafı indirmiş ancak Safa ile Merve arasında say yapılmasını zikretmemiştir. Safa ile Merve arasında say yapmamızın bir mahzuru var mı? Bunun üzerine Allah Azze ve Celle, **«Safâ ile Merve, Allah'ın alâmetlerindendir.»** âyetini indirdi.

Ebû Bekir şöyle dedi: Ben, bu âyetin, cahiliye devrinde Safa ile Merve arasında say yapmaktan kaçınanlar ile; Safa ile Merve arasını say yapar oldukları halde Müslüman iken Allah Teâlâ'nın Kur'ân'da Kâbe'yi tavafı zikredip Safa ile Merve arasında say yapmayı zikretmediği için say yapmaktan kaçınanlar hakkında indiğini duymaktayım. Allah Teâlâ âyette Kâbe'yi tavafı zikrettikten sonra Safa ile Merve arasında say yapmayı zikretmiştir.

٨٠٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه عَنْ عَاصِمٍ، قَالَ: قُلْتُ لأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَكُنْتُمْ تَكْرَهُونَ السَّعْيَ بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ قَالَ: نَعَمْ لأَنَّهَا كَانَتْ مِنْ شَعَائِرِ الْجَاهِلِيَّةِ، حَتَّى أَنْزَلَ اللهُ (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا)

804- Asım -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes ibnu Mâlik'e -Allah ondan razı olsun- "Sizler, Safa ile Merve arasında say yapmayı kerih görür müydünüz? diye sordum.

O şöyle dedi: Evet, tâki Allah Azze ve Celle, **«Safâ ile Merve, Allah'ın alâmetlerindendir. Bundan dolayı kim Kâbe'yi hacceder, yahut umre yaparsa, her ikisini tavaf etmesinde bir mahzur yoktur.»** (Bakara: 158) âyetini indirene kadar bu câhiliye âdetlerindendi.

استحباب إدامة الحاج التلبية حتى يشرع في رمى جمرة العقبة يوم النحر

Telbiyeyi Bayram Günü Cemre-i Akabede Taş Atmaya Başlayıncaya Kadar Devam Ettirmenin Müstehap Oluşu

٨٠٥ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَالْفَضْلُ عَنْ كُرَيْبٍ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّهُ قَالَ: رَدِفْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ عَرَفَاتٍ، فَلَمَّا بَلَغَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الشِّعْبَ الأَيْسَرَ الَّذِي دُونَ الْمُزْدَلِفَةِ أَنَاخَ، فَبَالَ، ثُمَّ جَاءَ فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ الْوَضُوءَ، فَتَوَضَّأَ وُضُوءًا خَفِيفًا فَقُلْتُ الصَّلاَةُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: الصَّلاَةُ أَمَامَكَ فَرَكِبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى أَتَى الْمُزْدَلِفَةَ، فَصَلَّى، ثُمَّ رَدِفَ الْفَضْلُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم غَدَاةَ جَمْعٍ قَالَ كُرَيْبٌ: فَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ عَبَّاسٍ، عَنِ الْفَضْلِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمْ يَزَلْ يُلَبِّي حَتَّى بَلَغَ الْجَمْرَةَ

805- Usame ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Arafat'tan hareket ettiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bineğinin terkisine bindim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Müzdelife'ye varmadan, iki dağ arasındaki sol yola varınca devesini çöktürdü, kazayı hacetini giderdi. Sonra geldi. Ben abdest alması için su döktüm, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hafif bir şekilde abdest aldı. Ben de, "Namaz mı kılacaksın ey Allah'ın Rasûlü?" diye sordum. Bana, "Namazı ileride, Müzdelife'de kılacağız" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesine bindi. Müzdelife'ye gelince, akşam ile yatsı namazını cem ederek kıldı. Müzdelife'de sabahladıktan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin devesinin terkisine Fadl bindi.

التلبية والتكبير في الذهاب من منى إلى عرفات في يوم عرفة

Arefe Günü Arafat'tan Minaya Giderken Telbiye Ve Tekbir Getirilmesi

٨٠٦ – حديث أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسًا، وَنَحْنُ غَادِيَانِ مِنْ مِنًى إِلَى عرَفَاتٍ، عَنِ التَّلْبِيَةِ، كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: كَانَ يُلَبِّى الْمُلَبِّى، لاَ يُنْكَرُ عَلَيْهِ؛ وَيُكَبِّرُ الْمُكَبِّرُ، فَلاَ يُنْكَرُ عَلَيْهِ

806- Muhammed ibnu Ebi Bekir es- Sekafi'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bizler Mina'dan Arafat'a giderken Enes'e telbiyeden sorup dedim ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber nasıl telbiye getiriyordunuz? Enes dedi ki: Telbiye getiren telbiye getirir, tekbir getiren de tekbir getirirdi ve kimse kimseye bir şey demezdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1659)

الإفاضة من عرفات إلى المزدلفة، واستحباب صلاتي المغرب والعشاء جمعا بالمزدلفة في هذه الليلة

Arafat'tan Müzdelife'ye Dönüş Ve O Gece Akşam İle Yatsı Namazlarını Müzdelife'de Cem Ederek Kılmanın Müstehap Oluşu

٨٠٧ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: دَفَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ عَرَفَةَ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالشِّعْبِ نَزَلَ فَبَالَ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَلَمْ يُسْبِغِ الْوُضُوءَ، فَقُلْتُ الصَّلاَةَ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ: الصَّلاَةُ أَمَامَكَ فَرَكِبَ، فَلَمَّا جَاءَ الْمُزْدَلِفَةَ، نَزَلَ فَتَوَضَّأَ فَأَسْبَغَ الْوُضوءَ، ثُمَّ أُقِيمَتِ الصَّلاَة، فَصَلَّى الْمَغْرِبَ، ثُمَّ أَنَاخَ كُلُّ إِنْسَانٍ بَعِيرَهُ فِي مَنْزِلِه، ثُمَّ أُقِيمَتِ الْعِشَاءُ فَصَلَّى وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا

807- Usame ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Arafat'tan hareket etti. Dağ yoluna geldiğinde devesinden indi ve bevletti. Sonra hafif bir abdest aldı. Dedim ki: Namaz mı kılacaksın ey Allah'ın Rasûlü? "Namaz ileride (yani Müzdelife'de kılınacak)," dedi ve devesine bindi. Müzdelife'ye geldiğinde, devesinden indi ve tam olarak abdest aldı. Sonra namaz için kâmet getirildi ve akşam namazını kıldırdı: Sonra herkes devesini bulunduğu yere çökertti, sonra kâmet getirildi ve yatsı namazını kıldırdı. Akşamla yatsı arasında başka bir namaz kılmadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 181, 1667, 1669, 1672)

٨٠٨ – حديث أُسَامَةَ عَنْ عُرْوَةَ، قَالَ: سُئِلَ أُسَامَةُ وَأَنَا جَالِسٌ، كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَسِيرُ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ حِينَ دَفَعَ قَالَ: كَانَ يَسِيرُ الْعَنَقَ، فَإِذَا وَجَدَ فَجْوَةً نَصَّ

808- Urve'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Usame ile beraber otururken O'na: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında, Arafat'tan ayrılıp Müzdelife'ye doğru yola çıktığında nasıl yürüyordu?" diye sordular. Usame -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: "Normal bir yürüyüşle yürür, önü genişleyince hızlı hareket ederdi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2999, 4413)

٨٠٩ – حديث أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم جَمَعَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِالْمُزْدَلِفَةِ

809- Ebû Eyyub el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında Müzdeli-fe'de iken akşam ile yatsı namazlarını birleştirerek kıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 4414)

٨١٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَجْمَعُ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ

810- Salim, babası Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- bildirdi. O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem yolculuk esnasında hızlı gittiği zaman akşamla yatsı namazını cem ederek kılardı.

استحباب زيادة التغليس بصلاة الصبح يوم النحر بالمزدلفة والمبالغة فيه بعد تحقق طلوع الفجر

Müzdelife'de Bayram Günü Sabah Namazını Fazla Erken Kılmanın Ve Fecrin Doğduğu Tahakkuk Ettikten Sonra Bunda Mübalağa Göstermemenin Müstehap Oluşu

٨١١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم،

صَلَّى صَلاَةً بِغَيْرِ مِيقَاتِهَا، إِلاَّ صَلاَتَيْنِ: جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ، وَصَلَّى الْفَجْرَ قَبْلَ مِيقَاتِهَا

811- Abdullah ibnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin, Müzdelife'de birleştirerek kıldığı iki namaz dışında başka bir namazı vaktinin dışında kıldığını görmedim. Sabah namazını da alışılmış vaktinden önce kılmıştır."

استحباب تقديم دفع الضعفة من النساء وغيرهن من مزدلفة إلى منى في أواخر الليل قبل زحمة الناس، واستحباب المكث لغيرهم حتى يصلوا الصبح بمزدلفة

Son Gecelerde Müzdelife'den Mina'ya Dönerken Kadınlara Diğer Zayıf Kimselerin Halk Üşüşmeden Önce Yola Çıkmaları Ve Diğer Hacıların Sabah Namazını Kılıncaya Kadar Müzdelife'de Kalmalarının Müstehap Oluşu

٨١٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: نَزَلْنَا الْمُزْدَلِفَةَ، فَاسْتَأْذَنَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم سَوْدَةُ أَنْ تَدْفَعَ قَبْلَ حَطْمَةِ النَّاسِ، وَكَانَتْ امْرَأَةً بَطِيئَةً، فَأَذِنَ لَهَا؛ فَدَفَعَتْ قَبْلَ حَطْمَةِ النَّاسِ، وَأَقَمْنَا حَتَّى أَصْبَحْنَا نَحْنُ، ثُمَّ دَفَعْنَا بِدَفْعِهِ؛ فَلأَنْ أَكُونَ اسْتَأْذَنْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَمَا اسْتَأْذَنَتْ سَوْدَةُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَفْرُوحٍ بِهِ

812- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Müzdelife'ye geldiğimizde, Sevde, -Allah ondan razı olsun- insanların izdihamından önce Müzdelife'den ayrılmak için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istedi. Sevde, -Allah ondan razı olsun- ağır hareket eden bir kadın idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Sevde'ye izin verdi. Sevde, insanların izdihamından önce Mina'ya gitti. Bizler ise sabaha kadar Müzdelife'de kaldık. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hareket etmesiyle, bizde O'nunla beraber yola koyulduk. Şayet ben, Sevde gibi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istemiş olsaydım, beni en çok sevindiren şey bu olurdu."

٨١٣ – حديث أَسْمَاءَ عَنْ عَبْدِ اللهِ مَوْلَى أَسْمَاءَ، عَنْ أَسْمَاءَ، أَنَّهَا نَزَلَتْ لَيْلَةَ جَمْعٍ عِنْدَ الْمُزْدَلِفَةِ، فَقَامَتْ تُصَلِّي، فَصَلَّتْ سَاعَةً ثُمَّ قَالَتْ: يَا بُنَيَّ هَلْ غَابَ الْقَمَرُ قُلْتُ: لاَ؛ فَصَلَّتْ سَاعَةً ثُمَّ قَالَتْ: هَلْ غَابَ الْقَمَرُ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَتْ: فَارْتَحِلُوا؛ فَارْتَحَلْنَا، وَمَضَيْنَا

حَتَّى رَمَتِ الْجَمْرَةَ، ثُمَّ رَجَعَتْ فَصَلَّتِ الصُّبْحَ فِي مَنْزِلِهَا فَقُلْتُ لَهَا يَا هَنْتَاهْ مَا أُرَانَا إِلاَّ قَدْ غَلَّسْنَا قَالَتْ: يَا بُنَيَّ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَذِنَ لِلظُّعُنِ

813- Abdullah ibnu Keysan -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebu Bekir'in kızı Esma, -Allah onlardan razı olsun- namazların birleştirilerek kılındığı gece Müzdelife'de namaz kıldı. Sonra bir süre nafile namaz kıldıktan sonra, bana: "Ey oğlum, ay battı mı?" diye sordu. Ben de, "Hayır batmadı" dedim. Bunun üzerine bir süre daha namaz kıldı. Sonra tekrar "Ay battı mı?" diye sordu. Ben de, "Evet battı" diye cevap verdim. Esma -Allah ondan razı olsun-, "O halde Mina'ya hareket edin" dedi.

Biz de yola koyulduk ve yürüdük. Cemrelere geldiğimizde Akabe cemresine taş attı. Sonra Esma -Allah ondan razı olsun-, dönüp Mina'daki konakladığı yere geldi ve orada sabah namazını kıldı. Ben dedim ki: "Ey Esma! Sanırım biz meşru olan vakitten biraz önce geldik" Esma -Allah ondan razı olsun- bana, 'Ey oğlum, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kadınlara bu konuda izin vermiştir" dedi.

٨١٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أَنَا مِمَّنْ قَدَّمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةَ الْمُزْدَلِفَةِ فِي ضَعَفَةِ أَهْلِهِ

814- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

"Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Müzdelife gecesinde Mina'ya önden gönderdiği ailesinden zayıf kimselerden biriydim."

٨١٥ – حديث ابْنِ عُمَرَ، كَانَ يُقَدِّمُ ضَعَفَةَ أَهْلِهِ، فَيَقِفُونَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ بِالْمُزْدَلِفَةِ بِلَيْلٍ، فَيَذْكُرُونَ اللهَ مَا بَدَا لَهُمْ، ثُمَّ يَرْجِعُونَ قَبْلَ أَنْ يَقِفَ الإِمَامُ وَقَبْلَ أَنْ يَدْفَعَ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَقْدَمُ مِنًى لِصَلاَةِ الْفَجْرِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَقْدَمُ بَعْدَ ذلِكَ، فَإِذَا قَدِمُوا رَمَوُا الْجَمْرَةَ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ، يَقُولُ: أَرْخَصَ فِي أُولئِكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم

815- Salim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- ailesinden zayıf kişileri önceden gönderirdi. Onlar geceleyin Müzdelife'de el-Meş'ari'l-Haram'da dururlar vakfe yaparlar ve güçleri yettiğince Allah Azze ve Celle'yi zikrederler, dua ederlerdi. Sonra imamın Mina'da vakfe yapmasından evvel ve Mina'ya hareketinden önce, Mina'ya geri dönerlerdi. Onlardan bazıları Mina'ya sabah namazı vaktinde gelir, bazıları da daha sonra gelirdi. Mina'ya geldiklerinde

Akabe cemresine taşları atarlardı. İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun-: "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem böyle zayıf kimselere önden gitmeleri konusunda ruhsat verdi" dedi.

رمي جمرة العقبة من بطن الوادي وتكون مكة عن يساره ويكبر مع كل حصاة

Cemrelerin Vadinin İç Kısmından Atılması Ve Atarken Mekke'yi Sola Almak Ve Her Atışta Tekbir Almak

٨١٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: رَمَى عَبْدُ اللهِ مِنْ بَطْنِ الْوَادِي، فَقُلْتُ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمنِ إِنَّ نَاسًا يَرْمُونَهَا مِنْ فَوْقِهَا فَقَالَ: وَالَّذِي لاَ إِلَهَ غَيْرُهُ، هذَا مَقَامُ الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ صلى الله عليه وسلم

816- Abdurrahman ibnu Yezîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Mesud, Akabe cemresini vadinin ortasından taşladı.

Ben dedim ki: Ey Ebû Abdurrahman! İnsanlar bu akabe cemresini vadinin üst tarafından taşlıyorlar.

Bunun üzerine Abdullah ibnu Mesud şöyle dedi: Kendisinden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, burası Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme Bakara Sûresi indirilmiş olan yerdir.[112] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1748, 1749, 1750.)

٨١٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ الأَعْمَشِ، قَالَ: سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ: السُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا الْبَقَرَةُ، وَالسُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا آلُ عِمْرَانَ، وَالسُّورَةُ الَّتِي يُذْكَرُ فِيهَا النِّسَاءُ، قَالَ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لإِبْرَاهِيمَ، فَقَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمنِ ابْنُ يَزِيدَ، أَنَّهُ كَانَ مَعَ ابْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، حِينَ رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ، فَاسْتَبْطَنَ الْوَادِيَ، حَتَّى حَاذَى بِالشَّجَرَةِ اعْتَرَضَهَا، فَرَمَى بِسَبْعِ حَصَيَاتٍ، يُكَبِّرُ مَعَ كُلِّ حَصَاةٍ ثُمَّ قَالَ: مِنْ ههُنَا، وَالَّذِي لاَ إِلهَ غَيْرُهُ، قَامَ الَّذِي أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ صلى الله عليه وسلم

817- A'meş -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

112 Zikredilen ayet "Sayılı günlerde Allah'ı zikredin. Allah'tan sakınan kimse için, iki gün içinde Mina'dan çıkmak hususunda acele etmesinde herhangi bir günah yoktur O halde Allah'tan sakının ve bilin ki, siz, mutlaka O'na varıp toplanacaksınız." (Bakara: 203)

Haccâc'ı minberde şöyle derken işittim: İçinde sığırın (kesilmesinin) yer aldığı sûre, içinde İmran ailesinden bahsedilen sûre, içinde kadınlardan bahsedilen sûre.

Ben bu sözlerin hangisinin doğru olduğunu anlamak için İbrahim en-Nehai'ye söyledim. O şöyle dedi: Bana Abdurrahman İbnu Yezîd, kendisinin, Abdullah ibnu Mes'ud ile büyük cemreyi taşlarken birlikte olduğunu, Abdullah ibnu Mesud'un, Akabe cemresini taşlarken vadinin iç kısmına girdiğini, ağacın hizasına gelince, enlemesine onun yanında durup yedi çakıl taşını attığını ve her atışta tekbir getirdiğini haber verdi. Sonra ibnu Ömer şöyle dedi: Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, burası Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme Bakara Sûresi'nin indirildiği ve Akabe cemresini taşladığı yerdir.

تفضيل الحلق على التقصير وجواز التقصير

Saçı Kazıtmanın Kısaltmaktan Faziletli Olduğu Ve Kısaltmanında Cevazı

٨١٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ كَانَ يَقُولُ: حَلَقَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي حَجَّتِهِ

818- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yaptığı hacda saçlarını (usturayla) kazıttı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4410, 4411)

٨١٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ اللهُمَّ ارْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ، يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: اللهُمَّ ارْحَمِ الْمُحَلِّقِينَ قَالُوا: وَالْمُقَصِّرِينَ، يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: وَالْمُقَصِّرِينَ

819- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem:

"Allahım! Saçlarını tamamen kazıtanlara rahmet eyle'" diye dua etti. Oradakiler: Ey Allah'ın Rasûlü! Saçlarını kısaltanlara da; Allahım! Onlara da rahmet eyle" diye dua et, dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem yine: "Allahım, saçlarını tamamen kazıtanlara rahmet eyle" diye dua etti.

Oradakiler: "Ey Allah'ın Rasûlü! Saçlarını kısaltanlara da; Allahım! Onlara da rahmet eyle" diye dua et, dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem bu sefer: "Saçlarını kısaltanlara da rahmet eyle" diye dua etti.

٨٢٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اللهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ قَالُوا: وَلِلْمُقَصِّرِينَ قَالَ: اللهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحَلِّقِينَ قَالُوا: وَلِلْمُقَصِّرِينَ قَالَهَا ثَلاَثًا قَالَ: وَلِلْمُقَصِّرِينَ

820- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Allah, saçlarını tamamen kestirenlere merhamet eylesin" diye dua etti.

Sahabeler: "Saçlarını kısaltanlara da Allah'ın rahmet etmesi için dua et" dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Allah, saçlarını tamamen kestirenlere mağfiret eylesin" diye dua etti.

Sahabeler: "Saçlarını kısaltanlara Allah'ın rahmet etmesi için dua et" dediler. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sözünü üç kere tekrarladıktan sonra "Allahım, saçlarını kısaltanlara da mağfiret et" diye dua etti.

بيان أن السنة يوم النحر أن يرمي ثم ينحر ثم يحلق، والابتداء في الحلق بالجانب الأيمن من رأس المحلوق

Kurban Bayramı Günü Sünnetin Önce Taş Atmak, Sonra Kurban Kesmek, Sonra Traş Olmaktan İbaret Olduğunu, Traş Olanın Sağ Tarafından Başlayacağının Beyanı

٨٢١ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لَمَّا حَلَقَ رَأْسَهُ، كَانَ أَبُو طَلْحَةَ أَوَّلَ مَنْ أَخَذَ مِنْ شَعَرِهِ

821- İbnu Sirin, Enes'ten bildirdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (veda haccında cemresini taşlayıp, kurbanını kestikten sonra) saçını tıraş ettirdi. Ebu Talha, saçından ilk alan kimse idi.

من حلق قبل النحر أو نحر قبل الرمي

Kurban Kesmeden Traş Olan Veya Taş Atmadan Kurban Kesenler

٨٢٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَقَفَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ بِمِنًى لِلنَّاسِ يَسْأَلُونَهُ، فَجَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ فَحَلَقْتُ قَبْلَ أَنْ

أَذْبَحَ، فَقَالَ: اذْبَحْ وَلاَ حَرَجَ فَجَاءَ آخَرُ، فَقَالَ: لَمْ أَشْعُرْ فَنَحَرْتُ قَبْلَ أَنْ أَرْمِيَ قَالَ: ارْمِ وَلاَ حَرَجَ فَمَا سُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ شَيْءٍ قُدِّمَ وَلاَ أُخِّرَ إِلاَّ قَالَ: افْعَلْ وَلاَ حَرَجَ

822-Abdullah ibnu Amr ibnul-Âs'tan: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Veda haccında, insanların (hacla alakalı meseleleri) sormaları için Mina'da durdu. Bir adam gelip O'na dedi ki:

Bilemedim de kurban kesmeden önce başımı tıraş ettim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Kurbanını kes, üzerine bir şey gerekmez, bir günahı yoktur'' buyurdu. Başka biri gelip:

- Bilemedim de cemreyi taşlamadan önce kurbanımı kestim, dedi.

- ''Cemreni taşla, üzerine bir şey gerekmez, bir günahı yoktur'' buyurdu.

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme (hacda yapılan ibadetlerden sıralamada) önce yapılmış veya geciktirilmiş ibadetlerle alakalı bir soru sorulduğunda: "Yap, üzerine bir şey gerekmez, bir günahı yoktur." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 124, 1736, 1737, 738, 6665)

٨٢٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قِيلَ لَهُ فِي الذَّبْحِ وَالْحَلْقِ وَالرَّمْيِ وَالتَّقْدِيمِ وَالتَّأْخِيرِ، فَقَالَ: لاَ حَرَجَ

823- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme bayramın birinci günü yapılan ibadetlerden kurban kesme, saçı tıraş etme ve Akabe cemresini taşlama konusunda öne alma veya erteleme konusunda sorulan bütün sorulara: "Bunda senin üzerine bir günah yoktur'' cevabını verdi.

استحباب طواف الإفاضة يوم النحر

İfada Tavafını Bayram Günü Yapmanın Müstehap Oluşu

٨٢٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رضي الله عنه، قُلْتُ: أَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ عَقَلْتَهُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَيْنَ صَلَّى الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ قَالَ: بِمِنًى قُلْتُ: فَأَيْنَ صَلَّى الْعَصْرَ يَوْمَ النَّفْرِ قَالَ: بِالأَبْطَحِ ثُمَّ قَالَ:

افْعَلْ كَمَا يَفْعَلُ أُمَرَاؤُكَ

824- Abdülaziz ibnu Rufey'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Enes'e, "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Terviye günü, öğle ve ikindi namazlarını nerede kıldı? diye soru sordum.

Enes, Mina'da, diye cevap verdi. Ben: Mina'dan döndüğü gün ikindi namazını nerede kıldı?" diye sordum. Enes şöyle dedi: "Ebtah[113] bölgesinde. Sen, emirlerinin yaptığı gibi yap.

استحباب النزول بالمحصب يوم النفر والصلاة به

Nefr Günü El- Muhassab'e İnerek Orada Namaz Kılmanın Müstehap Oluşu

٨٢٥ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: إِنَّمَا كَانَ مَنْزِلٌ يَنْزِلُهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لِيَكُونَ أَسْمَحَ لِخُرُوجِهِ، تَعْنِي بِالأَبْطَحِ

825- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Muhassab bölgesi Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin hacdan sonra Medine'ye dönüşünün kolay olması için konakladığı yerdir." Aişe, bununla Ebtah bölgesini kastetmiştir.

٨٢٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَيْسَ التَّحْصِيبُ بِشَيْءٍ، إِنَّمَا هُوَ مَنْزِلٌ نَزَلَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم

826- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhassab bölgesinde konaklamak hacda yapılması gereken ibadetlerden değildir. Burası ancak Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin konakladığı bir yerdir.

٨٢٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْغَدِ يَوْمَ النَّحْرِ وَهُوَ بِمِنًى: نَحْنُ نَازِلُونَ غَدًا بِخَيْفِ بَنِى كِنَانَةَ حَيْثُ تَقَاسَمُوا عَلَى

113 Mina'dan Mekke'ye son dönüşte, önce Ebtah denilen vadiye gelip, burada bir miktar durmak. Hacca giderken muhtaç olmayan ana babadan, izin almak sünnettir.

الْكُفْرِ يَعْنِى ذلِكَ الْمُحَصَّبَ وَذلِكَ أَنَّ قُرَيْشًا وَكِنَانَةَ تَحَالَفَتْ عَلَى بَنِى هَاشِمٍ وَبَنِى عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، أَوْ بَنِى الْمُطَّلِبِ، أَنْ لاَ يُنَاكِحُوهُمْ وَلاَ يُبَايِعُوهُمْ حَتَّى يُسْلِمُوا إِلَيْهِمُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

827- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Minâ'da iken kurban kesme gününde şöyle buyurdu: "Bizler yarın küfür üzere birleştikleri Kinâne oğullarının yurdunda konaklayacağız." Zuhri dedi ki: Yani orası Muhassab bölgesinde olup, orada Kureyş kabilesi ve Kinâne oğulları, Haşim oğulları ve Abdulmuttalib oğullarına -veya Muttalib oğullarına- karşı kendilerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemi teslim edinceye kadar (bir nevi ambargo koyarak) onlarla kız alıp-vermeme ve alış-veriş yapmama kararı aldılar.

وجوب المبيت بمنى ليالي أيام التشريق والترخيص في تركه لأهل السقاية

Teşrik Günlerinde Bir Kaç Gece Mina'da Kalmanın Gerekliliği, Sikaya Vazifesi Görenler İçin Bunun Terkine Ruhsat Verilmesi

٨٢٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: اسْتَأْذَنَ الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رضي الله عنه رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ يَبِيتَ بِمَكَّةَ لَيَالِيَ مِنًى مِنْ أَجْلِ سِقَايَتِهِ، فَأَذِنَ لَهُ

828- İbnu Ömer'den, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Abbas ibnu Abdulmuttalib, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden, hacda Mina günlerinde Mekke'de geceleyip hacılara su dağıtmak için izin istedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem de O'na izin verdi.

في الصدقة بلحوم الهدي وجلودها وجلالها

Hedy Kurbanlarının Etlerini, Derilerini Ve Çullarını Tasadduk Etmek

٨٢٩ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَمَرَهُ أَنْ يَقُومَ عَلَى بُدْنِهِ، وَأَنْ يَقْسِمَ بُدْنَهُ كُلَّهَا لُحُومَهَا وَجُلُودَهَا وَجِلاَلَهَا وَلاَ يُعْطِيَ فِي جِزَارَتِهَا شَيْئًا

829- Ali -Allah ondan razı olsun-, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sel-

lemin kendisine, kurbanının başında bulunmayı, bunların etlerini, derilerini ve çullarını dağıtmayı, kesim ücreti olarak kesiciye kurbanlıkların etlerinden bir şey vermemeyi emrettiğini söyledi.

نحر البدن قياما مقيدة

Develerin Bağlı Olarak Ayakta Boğazlanması

٨٣٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ (أَنَّهُ) أَتَى عَلَى رَجُلٍ قَدْ أَنَاخَ بَدَنَتَهُ يَنْحَرُهَا، قَالَ: ابْعَثْهَا قِيَامًا مُقَيَّدَةً سُنَّةَ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم

830- Ziyâd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Ömer'i -Allah ondan ve babasından razı olsun- gördüm. O, kurbanlık devesini kesmek için çöktüren bir adamın yanına giderek ona "Onu kaldır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetine uygun olarak, deveni, ayakta ve bağlı olarak kes" dedi.

استحباب بعث الهدي إلى الحرم لمن لا يريد الذهاب بنفسه، واستحباب تقليده وفتل القلائد، وأن باعثه لا يصير محرما ولا يحرم عليه شيء بذلك

Bizzat Gitmek İstemeyen Kimsenin Harem-i Şerif'e Hedy Kurbanını Göndermesinin Ve Kurbana Nişan Takarak Nişan İplerini Örmenin Müstehap Oluşu, Gönderen Kimsenin Muhrim Sayılmayacağı Ve Bununla Kendisine Bir Şey Haram Olmayacağı

٨٣١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: فَتَلْتُ قَلاَئِدَ بُدْنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، بِيَدَيَّ، ثُمَّ قَلَّدَهَا وَأَشْعَرَهَا وَأَهْدَاهَا؛ فَمَا حَرُمَ عَلَيْهِ شَيْءٌ كَانَ أُحِلَّ لَهُ

831- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kurbanının gerdanlığını kendi ellerimle büktüm. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onu kurbanlıklara taktı, kurbana işaret koydu ve gönderdi. Bunu yaparken henüz niyet edip ihrama girmemişti." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1696, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705,, 5566)

٨٣٢ – حديث عَائِشَةَ أَنَّ زِيَادَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ كَتَبَ إِلَى عَائِشَةَ، إِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عَبَّاسٍ، قَالَ: مَنْ أَهْدَى هَدْيًا حَرُمَ عَلَيْهِ مَا يَحْرُمُ عَلَى الْحَاجِّ حَتَّى يُنْحَرَ هَدْيُهُ فَقَالَتْ عَائِشَةُ: لَيْسَ كَمَا قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ؛ أَنَا فَتَلْتُ قَلاَئِدَ هَدْيِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِيَدَيَّ ثُمَّ قَلَّدَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بِيَدَيْهِ، ثُمَّ بَعَثَ بِهَا مَعَ أَبِي، فَلَمْ يَحْرُمْ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، شَيْءٌ أَحَلَّهُ اللهُ حَتَّى نُحِرَ الْهَدْيُ

832- Amra bintu Abdurrahman -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ziyâd ibnu Ebû Sufyan, Aişe'ye -Allah onlardan razı olsun- gönderdiği mektubunda, Abdullah ibnu Abbas'ın şöyle dediğini yazdı:

"Kim Mekke'ye kurbanlık gönderirse kurbanı kesilinceye kadar hacılara ihramlı iken haram olanlar ona da haram olur" Amra dedi ki: Bunun üzerine Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: "İbnu Abbas'ın -Allah ondan razı olsun- dediği gibi değil. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kurbanlıklarının boynuna takacağı gerdanlık iplerini ben ellerimle büktüm. Sonra da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu gerdanlıkları elleriyle taktı. Sonra bu kurbanlık hayvanları da babam Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- ile birlikte Mekke'ye gönderdi. İhramlıya haram olan hiçbir şey Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haram olmadı. Kurbanlıklar Mekke'de kesilinceye kadar Allah O'na bu şeyleri helal kıldı".

جواز ركوب البدنة المهداة لمن احتاج إليها

İhtiyacı Olan Kimsenin Hedy Olarak Gönderilen Deveye Binmesinin Caiz Olması

٨٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَأَى رَجُلاً يَسُوقُ بَدَنَةً، فَقَالَ: ارْكَبْهَا فَقَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ فَقَالَ: ارْكَبْهَا قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ قَالَ: ارْكَبْهَا وَيْلَكَ فِي الثَّالِثَةِ أَوْ فِي الثَّانِيَةِ

833- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kurbanlık devesini önüne katmış götüren birini gördü. Ona, "Devene bin " buyurdu. Adam, "Bu kurbanlık devedir" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Bu deveye bin" buyurdu. Adam yine, "Bu kurbanlık devedir" dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikinci veya üçüncü defasında, "Sana yazıklar olsun, bin şu deveye!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1689, 1706, 2755, 6160)

٨٣٤ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، رَأَى رَجُلاً يَسُوقُ بَدَنَةً، فَقَالَ: ارْكَبْهَا قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ، قَالَ: ارْكَبْهَا، قَالَ: إِنَّهَا بَدَنَةٌ قَالَ: ارْكَبْهَا ثَلاَثًا

834- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kurbanlık devesini önüne katmış götüren birini gördü. Ona, "Devene bin " buyurdu. Adam, "Bu kurbanlık devedir" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Bin bu deveye" buyurdu. Adam yine, "Bu kurbanlık devedir" dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üçüncü kez, "Bin şu deveye!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 2754, 6159)

وجوب طواف الوداع وسقوطه عن الحائض

Veda Tavafının Vacip Olması Ve Hayızlılardan Düşmesi

٨٣٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أُمِرَ النَّاسُ أَنْ يَكُونَ آخِرُ عَهْدِهِمْ بِالْبَيْتِ، إِلاَّ أَنَّهُ خُفِّفَ عَنِ الْحَائِضِ

835- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Mekke'ye hac yapmaya gelmiş insanlara, ayrılırken yapacakları son ibadet olarak Kâbe'yi tavaf etmeleri emredilmiştir. Ancak bu veda tavafı emri, âdet gören kadınlara geçerli değildir.

٨٣٦ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ قَدْ حَاضَتْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَعَلَّهَا تَحْبِسُنَا، أَلَمْ تَكُنْ طَافَتْ مَعَكُنَّ فَقَالُوا: بَلَى؛ قَالَ: فَاخْرُجِي.

836- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin hanımı (Safiyye bintu Huyey) âdet gördü. Ben bunu Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme söyledim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem "O bizi burada ifâda tavafı yapıncaya dek alıkoyacak öyle mi?" dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin yanındakiler kendisine "Safiyye bintu Huyey ifâda tavafı yaptı" dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem "Öyle ise beklemeyeceğiz" buyurdu.

٨٣٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: حَاضَتْ صَفِيَّةُ لَيْلَةَ النَّفْرِ، فَقَالَتْ: مَا أُرَانِي إِلاَّ حَابِسَتَكُمْ؛ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: عَقْرَى حَلْقَى أَطَافَتْ يَوْمَ النَّحْرِ قِيلَ: نَعَمْ قَالَ: فَانْفِرِى

837- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hac bittikten sonra, Medine'ye dönüş gecesinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin hanımı Safiyye hayız oldu ve "öyle zannediyorum ki sizi Mekke'de hayızım bitene kadar alıkoyacağım" dedi. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "O, bayramın birinci günü ifada tavafı yaptı mı?" diye sordu. Kendisine "evet" denildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem: "Öyle ise haydi yola çık" buyurdu.

استحباب دخول الكعبة للحاج وغيره والصلاة فيها والدعاء في نواحيها كلها

Hacı Olanla Olmayanın Kâbe'ye Girip İçinde Namaz Kılmasının Ve Kâbe'nin Her Tarafında Dua Etmesinin Müstehap Oluşu

٨٣٨ – حديث بِلاَلٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ الْكَعْبَةَ، وَأُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَبِلاَلٌ وَعُثْمَانُ بْنُ طَلْحَةَ الْحَجَبِيُّ، فَأَغْلَقَهَا عَلَيْهِ، وَمَكُثَ فِيهَا فَسَأَلْتُ بِلاَلاً حِينَ خَرَجَ: مَا صَنَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: جَعَلَ عَمُودًا عَنْ يَسَارِهِ وَعَمُودًا عَنْ يَمِينِهِ، وَثَلاَثَةَ أَعْمِدَةٍ وَرَاءَهُ، وَكَانَ الْبَيْتُ يَوْمَئِذٍ عَلَى سِتَّةِ أَعْمِدَةٍ، ثُمَّ صَلَّى

838- Abdullah ibnu Ömer, -Allah ondan razı olsun- şöyle bildirdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Usame ibnu Zeyd, Bilal ve Osman ibnu Talha el-Hacebi Kâbe binasının içine girdiler. (Osman ibnu Talha el-Hacebi) Kâbe'nin kapısını kitledi ve içeride bir müddet kaldılar. Çıktıklarında Bilal'e, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ne yaptı? diye sordum. Bilal dedi ki: Bir direği sağına, bir direği de soluna aldı. Üç direkte arkasında idi. O vakitte Kâbe'nin altı direği vardı. Orada namaz kıldı.

٨٣٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا دَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْبَيْتَ دَعَا فِي نَوَاحِيهِ كُلِّهَا وَلَمْ يُصَلِّ حَتَّى خَرَجَ مِنْهُ؛ فَلَمَّا خَرَجَ رَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فِي قِبَلِ الْكَعْبَةِ، وَقَالَ: هذِهِ الْقِبْلَةُ

839- Ata'dan, O şöyle dedi:

İbnu Abbas'tan -Allah ondan razı olsun- işittim O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'ye girip onun her cihetine doğru dua etti. Ondan çıkana kadar da namaz kılmadı. Çıktığında ise Kâbe'nin önünde iki rekât namaz kıldı ve: " İşte bu kıbledir," dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1601, 3351, 3352, 4288)

٨٤٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: اعْتَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَطَافَ بِالْبَيْتِ وَصَلَّى خَلْفَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ وَمَعَهُ مَنْ يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: أَدَخَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْكَعْبَةَ قَالَ: لاَ

840- Abdullah İbnu Ebû Evfâ'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem (hicretin yedinci senesi) umre yaptı ve Kâbe'yi tavaf etti. Sonra Makam-ı İbrahim'in arkasında iki rekat namaz kıldı. Beraberinde, O'nu insanlardan saklayan birisi vardı. Bir adam gelip dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kâbe'ye girdi mi? O da, hayır, diye cevap verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1791, 4188, 4255)

نقض الكعبة وبنائها

Kâbe'nin Yıkılıp Yapılması

٨٤١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَوْلاَ حَدَاثَةُ قَوْمِكِ بِالْكُفْرِ لَنَقَضْتُ الْبَيْتَ ثُمَّ لَبَنَيْتُهُ عَلَى أَسَاسِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، فَإِنَّ قُرَيْشًا اسْتَقْصَرَتْ بِنَاءَهُ وَجَعَلَتْ لَهُ خَلْفًا

841- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: "Şayet kavminin küfürden kurtulup İslam'a girmesi yeni olması olmasaydı, Kâbe'yi yıkar ve İbrahim aleyhisselamın temeli üzerine bina ederdim ve kapı yapardım. Kureyş kavmi, Kâbe'yi asıl binaları üzerine yapmamışlardır."

٨٤٢ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ لَهَا: أَلَمْ تَرَيْ أَنَّ قَوْمَكِ لَمَّا بَنَوُا الْكَعْبَةَ اقْتَصَرُوا عَنْ قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلاَ تَرُدُّهَا عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: لَوْلاَ حِدْثَانُ قَوْمِكِ بِالْكُفْرِ لَفَعَلْتُ فَقَال

عَبْدُ اللهِ رضي الله عنه (هُوَ ابْنُ عُمَرَ): لَئِنْ كَانَتْ عَائِشَةُ سَمِعَتْ هذَا مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَا أُرَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم تَرَكَ اسْتِلاَمَ الرُّكْنَيْنِ اللَّذَيْنِ يَلِيَانِ الْحِجْرَ إِلاَّ أَنَّ الْبَيْتَ لَمْ يُتَمَّمْ عَلَى قَوَاعِدِ إِبْرَاهِيمَ

842- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Âişe'ye şöyle dedi:

''Kavminin, Kâbe'yi bina ederlerken, İbrahim aleyhisselamın koyduğu temellerden bir kısmını terk ettiklerini bilmez misin?''

Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Kâbe'nin duvarlarını tekrar İbrahim aleyhisselamın yaptığı temeller üzerine oturtmaz mısın?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet kavminin zamanı kâfirlik devrine yakın olmasaydı, Kâbe'nin duvarlarını İbrahîm aleyhisselamın temelleri üzerine yapardım.''

Abdullah ibnu Ömer şöyle dedi: Âişe bu sözü Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemden işitmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Hicr'e yakın bulunan o iki Kâbe köşesini istilâmı yani ona dokunmayı veya öpmeyi terk ettiğini sanmıyorum. Ancak Kâbe, İbrahim aleyhisselamın temelleri üzere tamamlanmamıştır.

جدر الكعبة وبابها

Kâbe'nin Duvarı Ve Kapısı

٨٤٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْجَدْرِ أَمِنَ الْبَيْتِ هُوَ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: فَمَا لَهُمْ لَمْ يُدْخِلُوهُ فِي الْبَيْتِ قَالَ: إِنَّ قَوْمَكِ قَصَّرَتْ بِهِم النَّفَقَةُ قُلْتُ: فَمَا شَأْنُ بَابِهِ مُرْتَفِعًا قَالَ: فَعَلَ ذلِكَ قَوْمُكِ لِيُدْخِلُوا مِنْ شَاءُوا وَيَمْنَعُوا مَنْ شَاءُوا، وَلَوْلاَ أَنَّ قَوْمَكِ حَدِيثٌ عَهْدُهُمْ بِالْجَاهِلِيَّةِ، فَأَخَافُ أَنْ تُنْكِرَ قُلُوبُهُمْ أَنْ أُدْخِلَ الْجَدْرَ فِي الْبَيْتِ، وَأَنْ أُلْصِقَ بَابَهُ بِالأَرْضِ الحج عن العاجز لزمانة وهرم ونحوهما أو للموت

843- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Kâbe'nin duvarlarından sordum ve bu Kâbe'den midir? dedim. Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, evet, dedi. Ben dedim ki: Onlar neden duvarları Kâbe'ye girdirmiyorlar? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kavmin Kâbe'ye bütçeleri yetmediğinden yapamadılar.''

Ben: Kâbe'nin kapısı neden bu kadar yüksektir? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kavmin, bunu istedikleri kişiyi Kâbe'ye girdirmeleri, istedikleri kişiyi de girdirmemek için böyle yaptılar. Eğer kavmin cahiliyet devrine yakın olmasaydı, duvarları Kâbe'ye dahil etmek ve Kâbe'nin kapısını da yer seviyesine indirmek isterdim. Ancak bunu kalplerinin hoş görmemesinden korktum.

٨٤٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كَانَ الْفَضْلُ رَدِيفَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَجَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنْ خَثْعَمَ، فَجَعَلَ الْفَضْلُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا وَتَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَجَعَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَصْرِفُ وَجْهَ الْفَضْلِ إِلَى الشِّقِّ الآخَرِ؛ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا، لاَ يَثْبُتُ عَلَى الرَّاحِلَةِ، أَفَأَحُجُّ عَنْهُ قَالَ: نَعَمْ وَذَلِكَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ

844- Abdullah ibnu Abbâs'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Fadl, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin devesinin arka tarafına binmişti. Has'am kabilesinden bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. Bu esnada Fadl kadına, kadın da Fadl'a bakmaya başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fadl'ın yüzünü diğer tarafa çevirdi. Kadın dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Allah, kulları üzerine hacı, babam çok yaşlı iken farz kıldı. O deve üzerinde oturamaz bir haldedir. Onun yerine vekil olarak ben haccedebilir miyim? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem "Evet, diye cevap verdi. Bu olay veda hacında meydana geldi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1513,1854, 1855, 4399, 6228)

٨٤٥ – حديث الْفَضْلِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنْ خَثْعَمٍ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ فَرِيضَةَ اللهِ عَلَى عِبَادِهِ فِي الْحَجِّ أَدْرَكَتْ أَبِي شَيْخًا كَبِيرًا لاَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَسْتَوِيَ عَلَى الرَّاحِلَةِ، فَهَلْ يَقْضِي عَنْهُ أَنْ أَحُجَّ عَنْهُ قَالَ: نَعَمْ

845- Fadl ibnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Veda haccının yapıldığı sene Has'am kabilesinden bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek: Ey Allah'ın Rasûlü! Allah, haccı kullarına farz kıldığında babam yaşlı bir kimse idi. Babam binek üzerinde düzgün duramıyor. Ben onun yerine vekaleten hac yapsam olur mu? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "evet, yapabilirsin" diye cevap verdi.

فرض الحج مرَّة في العمر

Haccın Ömürde Bir Defa Farz Oluşu

٨٤٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: دَعُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ، إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِسُؤَالِهِمْ وَاخْتِلاَفِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ، فَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ

846- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Sizler, sizi bırakıp teklif etmediğim hususlarda beni kendi hâlime bırakınız! Sizden evvelki ümmetler ancak çok suâl sormaları ve peygamberlerine karşı ihtilâfları sebebiyle helak olmuşlardır. Ben sizleri birşeyden nehyettiğim zaman, ondan sakınınız. Sizlere birşey emrettiğim zaman da emrimi tutunuz. Gücünüzün yettiği kadar onu yerine getiriniz!”.

سفر المرأة مع محرم إلى حج وغيره

Kadının Hacca Ve Diğer Seferlere Mahremiyle Gitmesi

٨٤٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تُسَافِرُ الْمَرْأَةُ ثَلاَثًا إِلاَّ مَعَ ذِي مَحْرَمٍ

847- İbnu Ömer’den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yanında mahremi olmadan bir kadın üç günlük yolculuğa çıkamaz.”

٨٤٨ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، قَالَ: أَرْبَعٌ سَمِعْتُهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَعْجَبْنَنِي وَآنَقْنَنِي: أَنْ لاَ تُسَافِرَ امْرَأَةٌ مَسِيرَةَ يَوْمَيْنِ لَيْسَ مَعَهَا زَوْجُهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ وَلاَ تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِي، وَمَسْجِدِ

848- Ziyad’ın azatlı kölesi Kazaa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte on iki savaşa katılan Ebû Saîd’den -Allah ondan razı olsun- işittim, O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’den işittiğim şu dört şey benim hoşuma gitti:

“Bir kadın, yanında kocası veya mahremi olmaksızın iki günlük me-

safeye yolculuğa çıkamaz. Ramazan bayramı ve kurban bayramında oruç tutulmaz. İki namazdan sonra namaz yoktur: İkindiden sonra güneş batıncaya kadar, sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar. Üç mescid dışında sefer düzenlenip yolculuk yapılmaz. Bunlar: Mescid-i Haram, şu benim mescidim Mescid-i nebevi ve Mescid-i Aksa.

٨٤٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ يَحِلُّ لاِمْرَأَةٍ تؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ

849- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının bir gün ve gecelik bir mesafeye yanında mahremi olmadan yolculuk yapması helal değildir."

٨٥٠ – حديث ابْنِ عَبَّاس، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ، وَلاَ تُسَافِرَنَّ امْرَأَةٌ إِلاَّ وَمَعَهَا مَحْرَمٌ فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ اكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا، وَخَرَجَتِ امْرَأَتِي حَاجَّةً قَالَ: اذْهَبْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ

850- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiç bir erkek, yabancı bir kadınla yalnız kalmasın. Hiçbir kadın yanında mahremi olmadan tek başına yolculuğa çıkmasın."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine bir adam şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben falanca orduya katılarak cihada gitmek için ismimi yazdırdım. Eşim ise hac yapmak istiyor, ne yapmam lazım? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sen de hanımınla beraber hacca git" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3061, 5233)

ما يقول إذا قفل من سفر الحج وغيره

Hac Seferiyle Başka Seferlerden Dönen Kimsenin Okuyacağı Dua

٨٥١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، كَانَ إِذَا قَفَلَ

مِنْ غَزْوٍ أَوْ حَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ يُكَبِّرُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ مِنَ الأَرْضِ ثَلاَثَ تَكْبِيرَاتٍ، ثُمَّ يَقُولُ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ

851- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem , bir savaştan, hacdan veya umreden döndüğü zaman, her ne zaman yüksekçe bir yere çıksa üç kere "Allâhu Ekber" dedikten sonra şöyle söylerdi:

"Lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ şerike leh. Lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr, âyibûne, tâibûne, 'âbidûne, sâcidûne, li Rabbinâ hâmidûn. Sadakallahu va'deh ve nasara abdeh ve hezemel-ahzâbe vahdeh."

"Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur, O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na aittir, O her şeye gücü yetendir. Bizler Rabbimize geri dönücüleriz, tövbe ediyor, Rabbimize kulluk ediyor, secde ediyor, Rabbimize hamd ediyoruz. Allah va'dinde doğru söylemiş, kuluna yardım etmiş, bütün düşman milletlerini yalnız başına hezimete uğratmıştır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1797, 2995, 3084, 4116, 6385)

التعريس بذى الحليفة والصلاة بها إذا صدر من الحج أو العمرة

Hac Veya Umreden Döndükten Sonra Zul-Huleyfe'de İstirahat Edip Orada Namaz Kılmak

٨٥٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَاخَ بِالْبَطْحَاءِ بِذِي الْحُلَيْفَةِ فَصَلَّى بِهَا وَكَانَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ، يَفْعَلُ ذلِكَ

852- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zu1-Huleyfe'deki vadide devesini çökertti ve orada iki rekat namaz kıldı. Abdullah ibnu Ömer de -Allah ondan ve babasından razı olsun- böyle yapar, burada iki rekat namaz kılardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1532)

٨٥٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ رُئِيَ وَهُوَ فِي مُعَرَّسٍ بِذِي الْحُلَيْفَةِ بِبَطْنِ الْوَادِي، قِيلَ لَهُ إِنَّكَ بِبَطْحَاءَ مُبَارَكَة

(قَالَ مُوسى بْنُ عُقْبَةَ، أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ): وَقَدْ أَنَاخَ بِنَا سَالِمٌ يَتَوَخَّى بِالْمُنَاخِ الَّذِي كَانَ عَبْدُ اللهِ يُنِيخُ، يَتَحَرَّى مُعَرَّسَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ أَسْفَلُ مِنَ الْمَسْجِدِ الَّذِي بِبَطْنِ الْوَادِي، بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الطَّرِيقِ وَسَطٌ مِنْ ذلِكَ

853- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Akîk Vadisi'nin ortasındaki Zu1-Huleyfe'de gecelemek üzere devesinden indi. Kendisine: **"Sen mübarek bir vadide bulunuyorsun»** denildi.[114]

Mûsâ ibnu Ukbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir hac seferinde Salim ibnu Abdullah, babası Abdullah ibnu Ömer'in vaktiyle devesini çökertir olduğu yeri arayarak, bizi oraya indirdi ve Abdullah ibnu Ömer'in " Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Vedâ Haccı'na giderken, bu vadide devesinden inip gecelediği yerdir" diye buraya gelip indiğini Salim görmüştür. Burası vadinin içindeki mescidin alt tarafında idi. Vadi ile yol arasında tam ortalama bir yer idi.

لا يحج البيت مشرك ولا يطوف بالبيت عريان وبيان يوم الحج الأكبر

Kâbe'yi Müşrik Hac Etmesin, Çıplak Olan'da Tavafta Bulunmasın Hadisi İle Hacc-ı Ekber Gününü Beyan

٨٥٤ – حديث أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رضي الله عنه، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَن أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رضي الله عنه، بَعَثَهُ فِي الْحَجَّةِ الَّتِي أَمَّرَهُ عَلَيْهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَبْلَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ يَوْمَ النَّحْرِ، فِي رَهْطٍ، يُؤَذِّنُ فِي النَّاسِ: أَلاَ لاَ يَحُجُّ بَعْدَ الْعَامِ مُشْرِكٌ، وَلاَ يَطُوفُ بِالْبَيْتِ عُرْيَانٌ

854- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, veda haccından bir önceki hacda Ebu Bekir'i -Allah ondan razı olsun- Müslümanların başına emir tayin etmiş ve bayramın birinci günü bir topluluğun içinde: "Bu yıldan sonra müşrik haccetmeyecek ve Kâbe'yi çıplak olarak tavaf etmeyecektir" diye insanlara duyurmasını emretti.

---

114 Bu, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin uykuda gördüğü bir olaydır. Veya da bir başkası O'nu görmüştür.

في فضل الحج والعمرة ويوم عرفة

Hac, Umre Ve Arefe Günün Fazileti

٨٥٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلاَّ الْجَنَّةُ

855- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Umre, diğer umreye kadar ikisi arasındaki küçük günahlar için keffârettir. (İkisi arasındaki günahları siler) Mebrûr, yani kabul edilmiş haccın karşılığı da ancak cennettir."

٨٥٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ حَجَّ هذَا الْبَيْتَ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَمَا وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

856- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim Kâbe'yi tavaf eder de kadına yaklaşmaz yani onunla cinsel ilişkide bulunmaz ve günaha düşmezse o kimse anasından doğduğu gün gibi günahsız bir şekilde memleketine döner".

النزول بمكة للحاج وتوريث دورها

Hacının Mekkeye İnmesi Ve Mekke Evlerinin Miras Olarak Verilmesi

٨٥٧ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَيْنَ تَنْزِلُ فِي دَارِكَ بِمَكَّةَ فَقَالَ: وَهَلْ تَرَكَ عَقِيلٌ مِنْ رِبَاعٍ أَوْ دُورٍ وَكَانَ عَقِيلٌ وَرِثَ أَبَا طَالِبٍ هُوَ وَطَالِبٌ، وَلَمْ يَرِثْهُ جَعْفَرٌ وَلاَ عَلِيٌّ شَيْئًا لأَنَّهُمَا كَانَا مُسْلِمَيْنِ، وَكَانَ عَقِيلٌ وَطَالِبٌ كَافِرَيْنِ

857- Usâme ibnu Zeyd'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Mekke'de kimin evinde kalacaksın? Kendi evinde mi kalacaksın? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem. "Akil burada evlerden bir şey bıraktı mı?" buyurdu. Akil ve Tâlib, Ebû Tâlib'e mirasçı oldular. Cafer ile Ali ise -Allah onlardan razı olsun- Ebû Tâlib'e mirasçı olmadılar. Çünkü Cafer ile Alî Müslüman idiler. Akîl ile Tâlib ise kâfir idiler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 3058, 4282, 6764)

جواز الإقامة بمكة للمهاجر منها بعد فراغ الحج والعمرة ثلاثة أيام بلا زيادة

Hicret Edenin Hac Ve Umreden Sonra Üç gün Mekke'de Oturmasının Caiz Olması

٨٥٨ – حديث العَلاَءِ بْنِ الْحَضْرَمِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: ثَلاَثٌ لِلْمُهَاجِرِ بَعْدَ الصَّدَرِ

858- A'lâ ibnu Hadrami -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hac da Mina'dan döndükten sonra Mekke'de üç gece kalma ruhsatı vardır."

تحريم مكة وصيدها وخلاها وشجرها ولقطتها إلا لمنشد على الدوام

Mekke İle Mekke'nin Avı, Otu, Ağacı Ve Buluntunun Haramlılığı

٨٥٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ افْتَتَحَ مَكَّةَ: لاَ هِجْرَةَ وَلكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ، وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا، فَإِنَّ هذَا بَلَدٌ حَرَّمَ اللهُ يَوْمَ خَلَقَ السَّموَاتِ وَالأَرْضَ، وَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ الْقِتَالُ فِيهِ لأَحَدٍ قَبْلِي، وَلَمْ يَحِلَّ لِي إِلاَّ سَاعَةً مِنْ نَهارٍ، فَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، لاَ يُعْضَدُ شَوْكُهُ، وَلاَ يُنَفَّرُ صَيْدُهُ، وَلاَ يَلْتَقِطُ لُقَطَتَهُ إِلاَّ مَنْ عَرَّفَهَا، وَلاَ يُخْتَلَى خَلاَهَا قَالَ الْعَبَّاسُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِلاَّ الإِذْخِرَ فَإِنَّهُ لِقَيْنِهِمْ وَلِبُيُوتِهِمْ قَالَ: قَالَ: إِلاَّ الإِذْخِرَ

859- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'yi fethettiği gün şöyle buyurdu:

"Bundan böyle fetihten sonra Mekke'den hicret yoktur. (Çünkü artık Mekke, İslam beldesi olmuştur.) Ancak cihada davet edildiğinizde hemen iştirak ediniz yani sizden cihad için sefere çıkmanız istendiğinde sefere çıkın. Bu Mekke beldesi, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gün, haram kıldığı bir beldedir. Bu, Mekke şehri Allah'ın haram kılması sebebiyle kıyamet gününe kadar haramdır. Benden önce hiç kimsenin burada savaş yapması helal kılınmadı. Benim için de ancak gündüzün belirli bir saatinde (güneşin doğuşundan ikindi vaktine kadar savaşmam için) helal kılındı. Burası Allah'ın haram kılması sebebiyle kıyamet gününe kadar haramdır. Mekke'nin dikeni koparılmaz, avı ürkütülmez, buluntu malı duyurmak amacı dışında kimse alamaz, yeşil otları koparılamaz."

Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! İzhir otu bu haramın dışında olsun. Bu ot, Mekke'lilerin demircileri tarafından kullanılır, ayrıca evlerde de kullanılır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "İzhir otu bu haramın dışındadır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1834)

٨٦٠ – حديث أَبِي شُرَيْحٍ، أَنَّهُ قَالَ لِعَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ، وَهُوَ يَبْعَثُ الْبُعُوثَ إِلى مَكَّةَ: ائْذَنْ لِي أَيُّهَا الأَمِيرُ أُحَدِّثْكَ قَوْلاً قَامَ بِهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، الْغَدَ مِنْ يَوْمِ الْفَتْحِ، سَمِعَتْهُ أُذُنَايَ، وَوَعَاهُ قَلْبِي، وَأَبْصَرَتْهُ عَيْنَايَ حِينَ تَكَلَّمَ بِهِ؛ حَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ مَكَّةَ حَرَّمَهَا اللهُ وَلَمْ يُحَرِّمْهَا النَّاسُ، فَلاَ يَحِلُّ لاِمْرِئٍ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ يَسْفِكَ بِهَا دَمًا، وَلاَ يَعْضِدَ بِهَا شَجَرَةً، فَإِنْ أَحَدٌ تَرَخَّصَ لِقِتَالِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِيهَا، فَقُولُوا إِنَّ اللهَ قَدْ أَذِنَ لِرَسُولِهِ وَلَمْ يَأْذَنْ لَكُمْ، وَإِنَّمَا أَذِنَ لِي فِيهَا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، ثُمَّ عَادَتْ حُرْمَتُهَا الْيَوْمَ كَحُرْمَتِهَا بِالأَمْسِ، وَلْيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ فَقِيلَ لأَبِي شُرَيْحٍ: مَا قَالَ عَمْرٌو قَالَ: أَنَا أَعْلَمُ مِنْكَ يَا شُرَيْحٍ لاَ يُعِيذُ عَاصِيًا وَلاَ فَارًّا بِدَمٍ وَلاَ فَارًّا بِخَرْبَةٍ

860- Bize Abdullah ibnu Yusuf bildirip şöyle dedi: Bana Leys bildirip şöyle dedi: Bana Said, O da Ebu Şurayh'tan bildirdi. O Amr ibnu Said'e dedi ki: O Medine'nin emiri olup Yezid ibnu Muaviye'nin hilafetine beyat etmeyip Mekke'ye sığınan Abdullah ibnuz-Zubeyr'e karşı onun öldürülmesi için ordu gönderiyordu.

- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin Mekke'nin fethinin ikinci gününde hutbe de söylediği sözü söylememe izin ver. Ki konuştuğunda onu gözlerim gördü, kulaklarım işitti ve kalbim ezberledi. Allah'a hamd edip O'nu övdükten sonra şöyle dedi: "Muhakkak ki Mekke'yi insanlar değil, Allah haram kılmıştır. Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kimsenin orada kan dökmesi (adam öldürmesi), baltayla ağacını kesmesi helal değildir. Şayet biri çıkarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme orada savaşması için ruhsat verildi, (derse) ona deyin ki: Muhakkak ki Allah peygamberine izin verdi size değil. Allah bana ancak güneşin doğuşundan ikindi vaktine kadar savaşmam için izin verdi. Bundan sonra da dün haram olduğu gibi bugün haramlılığı geri döndü. (yani haramlılığı devam etmektedir) Burada hazır bulunan bulunmayana bildirsin."

Ebu Şurayh'a denildi ki: Amr ne dedi? Dedi ki: Ey Ebu Şurayh: Ben senden daha iyi biliyorum. Mekke hiçbir âsiyi, ölüm fermanı imzalanmış hiçbir kaçağı ve de firar eden bir hırsızı barındıramaz. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1832, 4295)

٨٦١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا فَتَحَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم مَكَّةَ، قَامَ فِي النَّاسِ فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللهَ حَبَسَ عَنْ مَكَّةَ الْفِيلَ، وَسَلَّطَ عَلَيْهَا رَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ فَإِنَّهَا لاَ تَحِلُّ لأَحَدٍ كَانَ قَبْلِي، وَإِنَّهَا أُحِلَّتْ لِي سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ، وَإِنَّهَا لاَ تَحِلُّ لأَحَدٍ بَعْدِي، فَلاَ يُنَفَّرُ صَيْدُهَا، وَلاَ يُخْتَلَى شَوْكُهَا، وَلاَ تَحِلُّ سَاقِطَتُهَا إِلاَّ لِمُنْشِدٍ، وَمَنْ قُتِلَ لَهُ قَتِيلٌ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ: إِمَّا أَنْ يُفْدَى وَإِمَّا أَنْ يُقِيدَ فَقَالَ الْعَبَّاسُ: إِلاَّ الإِذْخِرَ، فَإِنَّا نَجْعَلُهُ لِقُبُورِنَا وَبُيُوتِنَا؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِلاَّ الإِذْخِرَ فَقَامَ أَبُو شَاهٍ، رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ؛ فَقَالَ: اكْتُبُوا لِي يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اكْتُبُوا لأَبِي شَاهٍ

861- Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah, Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Mekke'nin fethini nasib ettiğinde insanların içinde ayağa kalktı, Allah'a hamd etti ve O'na sena ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah öldürmeyi ve fil ashabını Mekke'den yasaklamıştır. Allah Mekke'ye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ve müminleri yönetici kıldı. Dikkat edin Mekke benden önce hiçbir kimse için helal olmadığı gibi benden sonra da kimse için helal olmaz. Benim için günün bir vaktinde helal kılındı. Bu saatim benim için haramdır. Mekke'nin dikeni kesilmez, ağacına balta vurulmaz, sahibini bulma maksadı hariç yitiği alınmaz. Her kimin bir yakını öldürülürse o iki şey de muhayyerdir. Ya diyeti istenir ya da öldürülenin ailesi kısas ister."

Abbas ibnu Abdulmuttalib dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! İzhir otu bundan müstesna olsun. Çünkü biz onu evlerimizde ve kabirlerimizde kullanıyoruz. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem: "İzhir otu bundan müstesnadır" buyurdu.

Bunun akabinde Yemen ehlinden olan Ebu Şah ayağa kalkıp şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu hükümleri benim için yaz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ebu şah için bu hükümleri yazın." buyurdu.

[Râvî Velîd dedi ki: Ben Evzâî'ye: "Benim için yazınız ey Allah'ın Rasûlü!" sözü nedir? diye sordum. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işitmiş olduğu hutbenin yazılmasını istedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 112, 6880)]

جواز دخول مكة بغير إِحرام

Mekkeye İhramsız Girmenin Cevazı

٨٦٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم دَخَلَ عَامَ الْفَتْحِ وَعَلى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، فَلَمَّا نَزَعَهُ جَاءَ رَجُلٌ، فَقَالَ: إِنَّ ابْنَ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: اقْتُلُوهُ

862- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fetih yılı Mekke'ye başında miğfer olduğu halde girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem miğferi başından çıkarınca bir adam gelip, İbnu Hatal Kabe'nin örtülerine tutunmuş duruyor" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "İbnu Hatal'ı öldürün" buyurdu.[115] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1846, 3044, 4286, 5808)

فضل المدينة ودعاء النبي صلى الله عليه وسلم فيها بالبركة وبيان تحريمها وتحريم صيدها وشجرها وبيان حدود حرمها

Medine'nin Fazileti Ve Avı, Otu, Ağacının Haramlılığı

٨٦٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لَهَا وَحَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ وَدَعَوْتُ لَهَا، فِي مُدِّهَا وَصَاعِهَا، مِثْلَ مَا دَعَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ لِمَكَّةَ

863- Abdullah İbnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz İbrahim aleyhisselam Mekke'yi harem kıldı ve Mekke hakkında bereketli olması için dua etti. İbrahim aleyhisselamın Mekke'yi harem kılışı gibi, ben de Medine'yi harem bölgesi kıldım. İbrahim aley-hisselâmın Mekke için yaptığı duası gibi, ben de Medine için müddü ve sâ'ı hakkında, onun bereketli olması için dua ettim."[116] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2129)

---

115 İbnu Hatal, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i ve İslam'ı daima şiirleri ile kötüleyen kötü ruhlu biriydi. Müslüman olmuş sonra dinden dönmüştü. İbnu Hatal'ı Ebu Berze -Allah ondan razı olsun- öldürdü.

116 Hadîste zikredilen sâ' ve müdd hububat ölçekleridir. Bir sâ' bin kırk 1040 dirhem ayarında ölçeğe denir.1 sâ' = 51/3 Medîne rıtlı x 30 ıstar = 160 ıstar x 6,5 dirhem = 1040

٨٦٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لأَبِي طَلْحَةَ الْتَمِسْ غُلاَمًا مِنْ غِلْمَانِكُمْ يَخْدُمُنِي فَخَرَجَ أَبُو طَلْحَةَ يُرْدِفنِي وَرَاءَهُ، فَكُنْتُ أَخْدُمُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كُلَّمَا نَزَلَ، فَكُنْتُ أَسْمَعُهُ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ فَلَمْ أَزَلْ أَخْدُمُهُ حَتَّى أَقْبَلْنَا مِنْ خَيْبَرَ، وَأَقْبَلَ بِصَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ، قَدْ حَازَهَا، فَكُنْتُ أَرَاهُ يُحَوِّي وَرَاءَهُ بِعَبَاءَةٍ أَوْ بِكِسَاءٍ، ثُمَّ يُرْدِفُهَا وَرَاءَهُ، حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالصَّهْبَاءِ صَنَعَ حَيْسًا فِي نِطَعٍ، ثُمَّ أَرْسَلَنِي، فَدَعَوْتُ رِجَالاً فَأَكَلُوا، وَكَانَ ذَلِكَ بِنَاءَهُ بِهَا ثُمَّ أَقْبَلَ حَتَّى إِذَا بَدَا لَهُ أُحُدٌ، قَالَ: هذَا جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ، قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُحَرِّمُ مَا بَيْنَ جَبَلَيْهَا مِثْلَ مَا حَرَّمَ بِهِ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مُدِّهِمْ وَصَاعِهِمْ.

864- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Talha'ya:

- "Hayber'e çıkıp varıncaya kadar bana hizmet edecek, çocuklarınızdan bir çocuk arayın" buyurdu. Bunun üzerine üvey babam Ebû Talha beni hayvanının arkasına bindirerek çıkardı. Ben o zamanlarda ergenlik çağına yaklaşmış idim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yerde konakladığı zaman, ben O'na hizmet ediyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi çokca bu duayı okurken işittim:

"Allahım! Tedirginlikten, hüzünden, acizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, borcun belimi bükmesinden ve insanların kargaşalarından sana sığınırım."

Sonra Hayber'e geldik. Allah Azze ve Celle, Peygamberine Hayber Kalesi'ni fethetmeyi nasip edince, kendisine Huyey ibnu Ahtab'ın kızı Safiyye'nin güzelliğinden bahsedildi. Safiyye yeni gelin olduğu hâlde kocası öldürülmüştü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Safiyye'yi kendisi için ayırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Safiyye ile yola çıktı. Seddus-Sahbâ denilen yere ulaştığımızda Safiyye, hayızdan temizlendi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Safiyye ile orada zifafa girdi. Sonra küçük bir deri sergi içinde çekirdeksiz hurma, sade yağ, keşten ve undan hays adlı yemek yaptı. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Etrafındaki insanları çağır da yemeğe gelsinler" buyurdu. İşte bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Safiyye için verdiği velime yemeği olmuştu. Sonra Medine'ye doğru yola çıktık.

Enes dedi ki: Bu sırada ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüm ki, O, Safiyye'yi kendi arkasında bir abâ ile örtüyordu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi binek devesinin yanında oturuyor, kendi dizini koyuyor, Safiyye de kendi ayağını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in dizi üzerine koyarak deveye biniyordu. Medine'ye yaklaştığımızda, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud dağına baktı ve şöyle buyurdu:

"Bu öyle bir dağdır ki, o bizi sever, biz de onu severiz." Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye baktı ve şöyle buyurdu:

"Allahım! İbrahim'in Mekke'yi haram kıldığı gibi, ben de Medi-ne'nin iki kara taşlığı arasındaki alanı, haram kılıyorum. Allahım! Sen Medîneliler'e müdd ve sâ' ölçeklerinde bereket ver!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 371, 610, 947, 2228, 2235, 2889, 2893, 2943, 2944, 2945, 2991, 3085, 3086, 3367, 3647, 4083, 4084, 4197, 4198 4199 4200 4201, 4211, 4212, 4213. 5085, 5159, 5387, 5425, 5528, 5968, 6185, 6363 6369 7333)

٨٦٥ – حديث أَنَسٍ عَنْ عَاصِمٍ، قَالَ: قُلْتُ لأَنَسٍ أَحَرَّمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ قَالَ: نَعَمْ مَا بَيْنَ كَذَا إِلَى كَذَا، لاَ يُقْطَعُ شَجَرُهَا، مَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ قَالَ عَاصِمٌ: فَأَخْبَرَنِي مُوسى بْنُ أَنَسٍ أَنَّهُ قَالَ، أَوْ آوَى مُحْدِثًا.

865- Âsım İbnu Süleyman el- -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Enes İbnu Mâlik'e: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'yi harem kıldı mı? diye sordum. Enes: Evet. Medine'nin şuradan şuraya kadar olan sahası haremdir. Bu hudûdlar arası sahanın ağacı kesilmez. Bu sahada bid'at çıkarılmaz. Kim burada bir bid'at dîne aykırı bir iş meydana çıkarırsa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun üzerine olsun! dedi. Âsim şöyle dedi: Bana Mûsâ İbnu Enes haber verdi ki: O "Yâhud bir bid'atçiyi barındırırsa" demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7306)

٨٦٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: اللّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مِكْيَالِهِمْ، وَبَارِكْ لَهُمْ فِي صَاعِهِمْ وَمُدِّهِمْ يَعْنِي أَهْلَ الْمَدِينَةِ

866- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine ehlini kastederek şöyle dua etti: "Allahım, onara ölçülerinde bereket ver, sâ'larında ve müdlerinde

bereket ver!"[117] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2130)

٨٦٧ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: اللّهُمَّ اجْعَلْ بِالْمَدِينَةِ ضِعْفَيْ مَا جَعَلْتَ بِمَكَّةَ مِنَ الْبَرَكَةِ

867- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ım, Mekke'ye verdiğin bereket ve hayrın iki katını Medine'ye ver!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1885)

٨٦٨ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه خَطَبَ عَلَى مِنْبَرٍ مِنْ آجُرٍّ وَعَلَيْهِ سَيْفٌ فِيهِ صَحِيفَةٌ مُعَلَّقَةٌ، فَقَالَ: وَاللهِ مَا عِنْدَنَا مِنْ كِتَابٍ يُقْرَأُ إِلاَّ كِتَابُ اللهِ، وَمَا فِي هذِهِ الصَّحِيفَةِ فَنَشَرَهَا فَإِذَا فِيهَا: أَسْنَانُ الإِبِلِ؛ وَإِذَا فِيهَا: الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ عَيْرٍ إِلَى كَذَا، فَمَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً؛ وَإِذَا فِيهِ: ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ، فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً؛ وَإِذَا فِيهَا: مَنْ وَالَى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً

868- Yezîd İbnu Şurayh -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî İbnu Ebî Tâlib bizlere pişirilmiş tuğladan yapılmış bir minber üzerinde hutbe yaptı. Üzerinde, kınında asılı bir sahîfe bulunan bir kılıç vardı. Alî: Vallahi bizim yanımızda okunan hiçbir yazı yoktur, ancak Allah'ın Kitabı ve bir de şu sahîfedeki şeyler vardır, dedi ve sahîfeyi açtı. İçinde diyet develerinin yaşları ile "Medine, Aîr Dağı'ndan şuraya kadar haremdir. Kim Medine'nin bu haremi içinde bir bid'at çıkarırsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun üzerine olsun. Allah o kimseden hiçbir sarf ve adl kabul etmesin!" hadîsi, bir de "Müslümanların emânı birdir. O emânı Müslümânların kadın ve köle nev'inden en aşağı bir ferdi de üzerine alır. Her kim bir Müslümânın verdiği ahdi bozarsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun üzerine olsun. Allah o kimseden hiçbir sarf ve hiçbir adl kabul etmesin!"

---

117 Hadîslerdeki sâ' ve müd ölçeklerinin bereketi ile murâd, bu ölçeklerle ölçülen erzakın feyizli ve bereketli olmasıdır.

Yine o sahîfede “Her kim de kendi efendilerinden başka bir kavmi, efendilerinin izni olmaksızın velî ve efendi edinirse, Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların la’neti onun aleyhine olsun; Allah ondan hiçbir sarf ve hiçbir adl kabul etmesin!” hadîsi yazılmıştır. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 7300)

٨٦٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: لَوْ رَأَيْتُ الظِّبَاءَ بِالْمَدِينَةِ تَرْتَعُ مَا ذَعَرْتُهَا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا بَيْنَ لابَتَيْهَا حَرَامٌ

869- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Medine’den ceylanların otlayıp yayıldığını görsem bile onları korkutup ürkütmem. Zira Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Medine’nin iki kara taşlı tepesi arası haremdir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1873)

الترغيب في سكنى المدينة والصبر على لأوائها

Medine’de Yaşamaya Ve Sıkıntısına Katlanma

٨٧٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اللّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْمَدِينَةَ كَمَا حَبَّبْتَ إِلَيْنَا مَكَّةَ أَوْ أَشَدَّ، وَانْقُلْ حُمَّاهَا إِلَى الْجُحْفَةِ، اللّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا وَصَاعِنَا

870- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medîne’ye hicret ettiği zaman şöyle dua etti:

“Allahım! Mekke’yi bize sevdirdiğin gibi, Medine’yi bize ona olan sevgimizden veya daha şiddetli bir sevgiyle sevdir. Medine’de bulunan humma hastalığını Cuhfe bölgesine taşı. Allahım! Ürünlerimize bereket ver!” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1889, 3926, 5654, 5677)

صيانة المدينة من دخول الطاعون والدجال إليها

Medine’ye Taun Hastalığının Ve Deccalin Girememesi

٨٧١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: عَلَى أَنْقَابِ الْمَدِينَةِ مَلائِكَةٌ لاَ يَدْخُلُهَا الطَّاعُونُ وَلاَ الدَّجَّالُ

871- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Medine'nin kapılarında melekler nöbet tutar. Medine'ye veba (taun) hastalığı ve Deccâl giremez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1880, 5731, 7133)

المدينة تنفي شرارها

Medine'nin İçerisinde Kötü İnsanları Barındırmaması

٨٧٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أُمِرْتُ بِقَرْيَةٍ تَأْكُلُ الْقُرَى، يَقُولُونَ يَثْرِبُ، وَهِيَ الْمَدِينَةُ تَنْفِي النَّاسَ كَمَا يَنْفِي الْكِيرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ

872- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah bana Mekke'den, diğer bölgeleri ele geçirip, ehlinin bir çok ganimetler alacağı Medine'ye hicret etmemi emretti. Bu şehri münafıklar Yesrib olarak isimlendirmişlerdir. O'na yakışan isim ise Medine'dir. Medine tıpkı demirci körüğü gibidir. Isındıkça nasıl işe yaramayan curufu demirden söküp atıyorsa Medine'de tıpkı demirci körüğü gibidir, kötü insanları sürer atar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1871)

٨٧٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّ أَعْرَابِيًّا بَايَعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى الإِسْلاَمِ، فَأَصَابَ الأَعْرَابِيَّ وَعْكٌ بِالْمَدِينَةِ، فَأَتَى الأَعْرَابِيُّ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَقِلْنِي بَيْعَتِي، فَأَبَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ ثُمَّ جَاءَهُ، فَقَالَ: أَقِلْنِي بَيْعَتِي، فَأَبَى؛ ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ: أَقِلْنِي بَيْعَتِي، فَأَبَى؛ فَخَرَجَ الأَعْرَابِيُّ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكِيرِ تَنْفِي خَبَثَهَا وَيَنْصَعُ طِيبُهَا

873- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir A'râbî, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile İslâm üzere beyat etti. Akabinde A'râbî'ye Medine'de sıtma hastalığı isabet etti. Bunun üzerine bu A'râbî, Rasûlullah'a geldi ve: Ey Allahın Rasûlü! Benim beyatimi geriye döndür de ben çöle gideyim! dedi. Rasûlullah bunu kabul etmedi. Sonra A'râbî yine geldi ve: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim beyatimi geriye döndür! dedi. Rasûlullah yine kabul etmedi. Sonra yine gelip: Benim beyatimi geriye döndür! dedi. Rasûlullah yine kabul etmedi. Bunun üzerine o A'râbî Medine'den çıkıp gitti. Rasûlullah da: "Medine ancak demirci körüğü gibidir; değersizlerini dışarı atar, temizlerini de meydana çıkarır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7211)

٨٧٤ – حديث زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّهَا طَيْبَةُ تَنْفِي الْخَبَثَ كَمَا تَنْفِي النَّارُ خَبَثَ الْفِضَّةِ

874- Zeyd ibnu Sabit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Medine Taybe'dir. Medine, ateşin gümüşün pisliğini giderdiği gibi, pis insanları giderir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4589)

من أراد أهل المدينة بسوء أذابه الله

Medine Ahalisine Kötülük Yapmak İsteyenin Günahı

٨٧٥ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَكِيدُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَحَدٌ إِلاَّ انْمَاعَ كَمَا يَنْمَاعُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ

875- Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Medine ehline kötülük yapmak isteyen kimse, tuzun suda eriyip yok olduğu gibi eriyip yok olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1877)

الترغيب في المدينة عند فتح الأمصار

Şehirler Fethedildiği Zaman Medinede Yaşamaya Teşvik

٨٧٦ – حديث سُفْيَانَ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: تُفْتَحُ الْيَمَنُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ، وَتَفْتَحُ الشَّامُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ؛ وَتُفْتَحُ الْعِرَاقُ فَيَأْتِي قَوْمٌ يُبِسُّونَ فَيَتَحَمَّلُونَ بِأَهْلِيهِمْ وَمَنْ أَطَاعَهُمْ، وَالْمَدِينَةُ خَيْرٌ لَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

876- Süfyân ibnu Ebû Zuheyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yemen fethedilecek. Yemen fatihlerinden bir grup insan gelecek, hayvanlarını Medine'ye sevk edecek, ailelerini ve kendilerine itaat edip tabi olanları toplayıp Yemen'e göçecekler. Şayet bilirlerse, Medine onlar için daha hayırlıdır. Şam'da fethedilecek. Şam fatihlerinden bir grup insan gelecek, hayvanlarını Medine'ye sevk edecek, ailelerini ve kendilerine itaat edip tabi olanları toplayıp Şam'a

göçecekler. Şayet bilirlerse, Medine onlar için daha hayırlıdır. Irak fethedilecek. Irak fatihlerinden bir grup insan gelecek, hayvanlarını Medine'ye sevk edecek, ailelerini ve kendilerine itaat edip tabi olanları toplayıp Irak'a göçecekler. Şayet bilirlerse, Medine onlar için daha hayırlıdır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1875)

في المدينة حين يتركها أهلها

Medine'nin Terk Edilip Issız Bırakılması

٨٧٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: يَتْرُكُونَ الْمَدِينَةَ عَلَى خَيْرِ مَا كَانَتْ لاَ يَغْشَاهَا إِلاَّ الْعَوَافِ يُرِيدُ عَوَافِيَ السِّبَاعِ وَالطَّيْرِ وَآخِر مَنْ يَحْشَرُ رَاعِيَانِ مِنْ مُزَيْنَةَ يُرِيدَانِ الْمَدِينَةَ، يَنْعِقَانِ بِغَنَمِهِمَا فَيَجِدَانِهَا وَحْشًا، حَتَّى إِذَا بَلَغَ ثَنِيَّةَ الْوَدَاعِ خَرَّا عَلَى وُجُوهِهِمَا

877- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurdu: "Öyle bir zaman gelecek ki, Medine daha önce olduğu durumdan çok daha iyi bir durumda olduğu halde, Medine'yi terk edeceksiniz. Medine'yi yırtıcı hayvanlar ve kuşlar kaplayacak. Medine'ye en son gelen Muzeyne kabilesine mensup iki çoban olacaktır. Bu çobanlar davarlarını sürüp Medine'ye getirecekler fakat Medine'yi insanlar tarafından terk edilmiş ve vahşi hayvanların dolaştığı bir yer olarak bulacaklardır. Nihayet veda tepesine geldiklerinde ise bunlarda yüzlerinin üzerine yere kapanıp can vereceklerdir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1877)

ما بين القبر والمنبر روضة من رياض الجنة

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Kabri İle Minberinin Arasının Cennet Bahçelerinden Bir Bahçe Olması

٨٧٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ الْمَازِنِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِى رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ

878- Abdullah ibnu Zeyd el- Mâzini'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evimle min-

berimin arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1195)

٨٧٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ، وَمِنْبَرِي عَلَى حَوْضِي

879- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir. Minberim ise havzımın üzerindedir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1196, 1888, 6588, 7335)

أحد جبل يحبنا ونحبه

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Uhud Bizi Sever Bizde Uhudu Sözü

٨٨٠ – حديث أَبِي حُمَيْدٍ، قَالَ: أَقْبَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ، حَتَّى إِذَا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ، قَالَ: هذِهِ طَابَةُ وَهذَا أُحُدٌ، جَبَلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ

880- Ebû Humeyd Sâidî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Tebûk savaşından döndük. Medine'yi gördüğümüz zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İşte Tâbe! (Medine) Bu da Uhud Dağı'dır ki o bizi sever, biz de onu severiz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1481)

فضل الصلاة بمسجدي مكة والمدينة

Mekke Ve Medine'de Mescidi Nebevi Ve Mescidi Haram'da Namaz Kılmanın Fazileti

٨٨١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ، إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ

881- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mescid-i Haram müstesna, benim mescidimde kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1190)

لا تشد الرحال إلا إِلى ثلاثة مساجد

Üç Mescidin Dışında Sefer Düzenlenmeyeceği

٨٨٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلاَّ إِلَى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ صلى الله عليه وسلم، وَمَسْجِدِ الأَقْصى

882- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

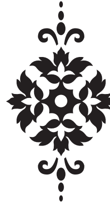
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şu üç mescid dışında ziyaret amaçlı yolculuğa çıkılmaz: Mescid-i Haram, Mescid-i Nebevi ve Mescid-i Aksa" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1189)

فضل مسجد قباء وفضل الصلاة فيه وزيارته

Kuba Mescidinin Ve Bu Mescidde Kılınan Namazla Onu Ziyaret Etmenin Fazileti

٨٨٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَأْتِي قُبَاءً رَاكِبًا وَمَاشِيًا

883- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kuba Mescidi'ne yürüyerek ve binekle gelirdi.

كتاب النكاح
NİKÂH KİTABI

٨٨٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَلْقَمَةَ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ عَبْدِ اللهِ فَلَقِيَهُ عُثْمَانُ بِمِنًى، فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمنِ إِنَّ لِي إِلَيْكَ حَاجَةً، فَخَلَيَا فَقَالَ عُثْمَانُ: هَلْ لَكَ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمنِ فِي أَنْ نُزَوِّجَكَ بِكْرًا تُذَكِّرُكَ مَا كُنْتَ تَعْهَدُ فَلَمَّا رَأَى عَبْدُ اللهِ أَنْ لَيْسَ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى هذَا، أَشَارَ إِلَيَّ، فَقَالَ: يَا عَلْقَمَةُ فَانْتَهَيْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ: أَمَا لَئِنْ قُلْتَ ذلِكَ، لَقَدْ قَالَ لَنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ مَنِ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وِجَاءٌ

884- Alkame -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Abdullah ibnu Mesud ile beraberdim. Minâ'da iken Osmân ibnu Affân ile karşılaştı. O'na şöyle dedi:

- Ey Ebû Abdurrahmân! Seninle konuşmam gereken özel bir mesele var. O ikisi tenha bir yere çekildiler. Osman dedi ki:

- Ey Ebû Abdurrahmân! Seni, senin kuvvetini ve canlılığını artıracak, sana eski günleri hatırlatacak genç bir kızla evlendirmemizi ister misin?

Abdullah, kendisinin böyle bir evliliğe ihtiyacı olmadığını görünce, bana işaret ederek:

- Ey Alkame! diye seslendi. Ben de O'nun yanına gittim. Abdullah, Osmân'a karşı şunları söylüyordu:

- Şayet sen böyle söyledi isen muhakkak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

"Ey gençler topluluğu! Sizden gücü yeten evlensin. Gücü yetmeyen ise oruç tutsun. Çünkü oruç, kişinin şehevi arzularını kırar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1905)

٨٨٥ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ ثَلاَثَةُ رَهْطٍ إِلَى بُيوتِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَسْأَلُونَ عَنْ عِبَادَةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَلَمَّا أُخْبِرُوا كَأَنَّهُمْ تَقالُّوهَا، فَقَالُوا: وَأَيْنَ نَحْنُ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَدْ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ؛ قَالَ أَحَدُهُمْ: أَمَّا أَنَا فَإِنِّي أُصَلِّي اللَّيْلَ أَبَدًا؛ وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَصُومُ الدَّهْرَ وَلاَ أُفْطِرُ؛ وَقَالَ آخَرُ: أَنَا أَعْتَزِلُ النِّسَاءَ فَلاَ أَتَزَوَّجُ أَبَدًا فَجاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَنْتُمُ الَّذِينَ قُلْتُمْ كَذَا وَكَذَا؛ أَمَا وَاللهِ إِنِّي لأَخْشَاكُمْ للهِ وَأَتْقَاكُمْ لَهُ، لكِنِّي أَصُومُ وَأُفْطِرُ، وَأُصَلِّي وَأَرْقُدُ، وَأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ؛ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

885- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Üç kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarının evlerine gelerek, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ibadetlerinden sormaya başladılar. Kendilerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin amelleri haber verilince sanki bunu azımsadılar ve:

- Biz nerede, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem nerede? Muhakkak Allah, Peygamberi'nin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlamıştır.

Onlardan biri: Ben gece boyunca hiç uyumadan namaz kılacağım, dedi. Bir diğeri de: Ben her gün oruç tutacağım, dedi. Bir diğeri de: Ben kadınlardan uzak duracak ve onlarla evlenmeyeceğim, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların yanına geldi ve şöyle buyurdu:

"Şöyle şöyle söyleyenler sizler misiniz? Vallahi ben sizin Allah'tan en çok korkanınız ve en çok takvâlı olanınızım. Böyle olmama rağmen ben bazı günler oruç tutar, bazı günler ise oruç tutmam; gecenin bir bölümünde uyur, bir bölümünde de namaz kılarım; kadınlarla da evlenirim. Her kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir."[118]

---

118 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme imanı, eyleme dönüştürülmesi, üç şekilde mümkündür. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme iman, itaat, ittiba ve örnek edinmeyi gerektirir. İtaat etmek, verdiği emirlere imtisal nehyettiklerinden içtinab etmektir. Resule itaat, Kur'andaki emirlere itaat değildir yani, Rasulün emrettiğine kur'ana uygunsa itaat ederim anlayışı, Rasule itaat anlamında değildir. Rasule itaat, tamamen Kur'an'ın dışındaki emir ve nehiylerine itaattir. Yani, Kur'an'ın dışında gelen vahiy'ler, Kur'an'ın içindeki vahiyler kadar bağlayıcı va tamamlayıcıdır, «İndirilene uy, sana vahy edilene uy! « Öyleyse, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetini bu meanda şöyle alabiliriz. Sünnet denilince, Allah' Rasulünün, sözleri, fiilleri, takriri ve tasvibi olarak ele alırız. Biz Rasulün, sözlerine, emirlerine muhatabız, fiilleri bazen kendisine has olabilir. Takrir ve tasvib ise, şeriatta asla

muhalif olmayan şeylerde sukût etmesidir. Yani, yapılabilir buna sünnet mahiyetinde bakılmaz. Yani bunun ilzam ediciliği yoktur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in, emir ve nehiy'leri, mutlak sözlü gelir. Sözlerindeki, ifadenin nazmı, biçimi kendisine aittir. Ancak fiilerine gelince, Allah Rasulünden görülen bîr fiilin ifadesi, görenlerin nakli olduğu için, anlatım biçimi, anlatılışı, söz dizisi görenlere yani, sahabeye aittir. Dolayısıyla, gören kişinin ifadesi, görenler adedince, farklı biçimlerde telaffuz edilmesi mümkündür. Katiyyetle hadislerde geçen bir ifadenin farkılı farklı biçimlerde gündeme gelmesini, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden kaynaklandığını, çelişkili olduklarını düşünmemek gerekir. Sahabiler, Rasulden işittikleri sözleri, aynen aktarmaya özen göstermişlerdir. Çünkü, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden, sözlü olarak gelen hadisin her kelimesinden bir istinbad mümkündür; ama, fiilleri için bu geçerli değildir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den gelen sözü ile fiili ters düşerse, yani emrettiği şey ile yaptığı şey farklı olursa, bu durumda, takınılması gereken tavır, emrettiği şeye imtisal etmektir. Çünkü sözü, fiiline mukaddemdir. Bizler, emrettiği şeye muhatab olmaktayız. Misal; Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizi visal orucundan nehyetmiştir. (üç gün üst üste, oruç tutmaktan) bize yasaklıyor fakat, kendisi visal orucunu tutuyor. Kendisine sorulduğunda: «Ben sizin gibi değilim, Allah beni içiriyor, doyuruyor» buyurmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin fiiliyatı, kendisine hastır. Bazen bunlar, bir emrin, yani sözlü bir şeyin şumulündedir. « Benî nasıl Namaz kılar gördüyseniz, öyle kılın»'gibi. Namaz daki bütün fiiller, sahabiler tarafından aktarılmıştır. Bazı fiiller, bazı emirlerin şümulüne girer. Misal; Namazda yapmış olduklarını fiil tipinde ele alınmaz. Benî nasıl namaz kılar gördü iseniz, öyle kılın emrinin şumulündedir. Bu hadisin söz terkibi Rasule aittir; ama namazdaki bütün fiilleri anlatan sahabilerdir Ellerini kaldırırdı, Rasıılu, şöyle yaparken gördüm bütün bunlar, sahabenin anlatışıdır ancak, bir emrin muhteviyatı şümulü içindedir; oda» «Beni nasıl namaz kılar gördü iseniz öylece kılın» emridir. (Buhari) Peygambere ittibayı gerektiren her şey, illa emir sigasında alınmaz. Çünkü, bir hükmün emir sığası ile gelmesi, onu vacip kılar. Peki peygambere uymak vacip değil midir? sorusuna, biz; O'nun emrine muhalefet edenler, başlarına bir belanın veya acıklı bir azabın gelmesinden sakınsınlar» (Nur, 63.) Peygamberin emrine isyan nedir, karşı durmak nedir?, diye bir hüküm söyletilmek istenirse, farz, vacip müstehab gibi, Allah' Rasulü ve sahabenin kullanmadığı isim ve tesmiyelerin taksimatını yapmadan, biz katiyyetle bir şey demeden ,bu ayetle karşılık veririz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem takdir etmediği, tayin etmediği bir sıralamayı biz koyarsak, bu çok kütü neticeler açar. Birisi İbnu Abbas'a: «Kurban kesmek vacip midir» diye soruyor. O'da: - «Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapmıştır»diye cevap veriyor. Bunu üzerine adam tekrar tekrar «Kurban kesmek vacip midir» diye soruyor. En sonunda İbnu Abbas, «Ben sana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaptı diyorum, bu sana yetmedi mi!»diyor,»(Tirmizi) Biz de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapmıştır der geçeriz. Ama farz, vacip, sünnet gibi, Allah ve Rasulünün yapmadığı taksimatı bizler yapacak olursak, Hanefi mezhebinden olanların abdestin farzına dört, Şafiiler beş der, sonunda ihtilaf olur. Ardından hadis inkarcıları gündeme gelirler ve «eğer bu meselede hak

olsaydı, ihtilaf olur muydu? derler. Halbuki, bu taksimatları ne Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapmıştır ne de Allah. Eğer bu tayinleri Allah ve Rasulü yapmadı ise bizim yapmaya hiç hakkımız yoktur. Yada derler ki, Allah Rasulünün her emrini yapmak gerekir mi? Evet dersen, bu ayeti getirirler.» (Cuma) Namazı kıldıktan sonra, yeryüzüne dağılın.» (Cuma 9-11) Burada, «Bu bir emir cumadan sonra mutlak çalışman gerekmiyor mu?» Biz de deriz ki, eğer bir emir nehy ile beraber gelirse, buna nedbe delalet eder. Cümlenin başında: « Cuma günü namaz için seslenildiğinde, alış verişi bırakarak Allah'ı zikre koşun.» «(Cuma) Namazı kıldıktan sonra, yeryüzüne dağılın.» «Alış verişi bırakın!» O anki (cuma namazı esnasındaki yasaklılığı gündeme getirir, ondan sonra gidebilirsiniz, yasak değildir manasındadır. Peygambere ittiba konusundaki emirlere imtisali açıkladık, bundan sonra nehiylerden ictinaba olan delilimiz: «Peygamber size neyi getirdi ise onu alın; sizi neyden sakındırdı ise, ondan vazgeçin.» (Haşr, 7.) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den gelen her emre itaat, ve nehyettiği her şeyden sakınmak gerekir, katiyyetle bir Müslüman, basit mazeretlerle ona ters düşemez. Yalnız, her emrin vucubiyet ve keyfiyeti'nin derecesi, terkindeki zecre, ikaba dönük anlaşılır. Yani, her şeydeki emrin, nehyin, sakındırmanın derecesi, onu terketmede veya irtikab etmedeki zecre dönük anlaşılır. Misal: Beş vakit' namaz farzdır; bu farzın ehemmiyet derecesini, terkindeki hükmü ile anlaşılır. Allah' Rasulünden gelen her emre imtisal, her nehiden sakınmak gerekir. İttiba: imanın eylemdeki ikinci tezahürüdür. İttiba, uyma, tabi olmadır. Allah Rasulüne ittiba umum manada her ne kadar ilzam edici ise, illa her meselede ilzam edici değildir; ama, umum manada mutlak ilzam etmiştir, Çünkü; tabii olmak umum manada, namazda onun yaptığını yapmaktır. Tebliğindeki metodun da ona uymaktır. Onun için aynı mahiyette tek hükmü ifade etmez. «Deki: eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabii olun ki, Allah'da sizi sevsin.» (Ali imran 32.) Bu ayette ittiba umum manada ele alınıyor, umum manada ilzam edicidir. Ama illa ,-her meselede iltiba vucubiyeti ifade etmiyor. Her meselede Rasule tabii olmak, hayatımızın her safhasında ona uymamız gerekiyor. Ahmet ibn Hanbelin müsnedinde, Ömer -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sohbetteyken, elinde evraklarla geliyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem elindekileri sorunca, «Yahudi ve Hristiyan bazı dostlarımdan bazı şeyler yazdırdım» demesi üzerine Rasulullah' hiddetli bir şekilde, «Eğer Musa hayatta olsaydı, buna tabii olmaktan başka bir yol bulamazdı» buyuruyor. Bu demek oluyor ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin varlığında, Musa'ya tabii olmak dalaletse, Allah Rasulünden başka, abi, efendi, hoca ya uymak, dalaletin ta kendisidir. Bizim tabii olacağımız tek bir insan vardır. O'da, Rasuldür. Tabiilikle kullanacağımız zıttı en kötü şey, takliddir. Taklid, Rasulden başka uyduğumuz her şey dir. Delilsiz, körü körüne uymaktır taklid. Katiyyetle, ayette, alimlere uyun denmiyor; bilmediklerinizi onlara sorun diyor. İttiba, tabi olmak, umum manada ilzam edicidir; ama her meselede illa ilzam edici mahiyetle değildir. İman yetmiş küsur şubedir; en üstünü La ilahe illallah' en ednası ise, yolda eziyet veren taşları kaldırma dır. derken, bu şubeler aynı seviyede bir tutulmadığı gibi, Rasule ittiba, her meselede illa ittibayı gerektirmiyor. Örnek edinme: Bu kelime, sadece Allah Rasulü için kullanılır; çünkü, buna en layık olan O'dur. Bunun

٨٨٦ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، قَالَ رَدَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَلَى عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ التَّبَتُّلَ، وَلَوْ أَذِنَ لَهُ لاَخْتَصَيْنَا

886- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Osmân ibnu Maz'ûn'un sürekli ibadetle meşgul olabilmek için evlenmeyi terk etme isteğini geri çevirdi. Şayet ona bu konuda izin vermiş olsaydı, muhakkak bizler daha çok ibadetle meşgul olmak için hadımlaşırdık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5073)

نكاح المتعة وبيان أنه أبيح ثم نسخ ثم أبيح ثم نسخ واستقر تحريمه إلى يوم القيامة

Mut'a Nikâhının Önceleri Helal İken Daha Sonra Kıyamete Kadar Haram Kılınması

٨٨٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَلَيْسَ مَعَنَا نِسَاءٌ، فَقُلْنَا: أَلاَ نَخْتَصِي فَنَهَانَا عَنْ ذَلِكَ، فَرَخَّصَ لَنَا بَعْدَ ذَلِكَ أَنْ نَتَزَوَّجَ الْمَرْأَةَ بِالثَّوْبِ؛ ثُمَّ قَرَأَ (يأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكُمْ)

887- Abdullah ibnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber savaşırdık. Kadınlarımız yanımızda olmazdı. Bu sebepten dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Hadım olalım mı? diye sorduk.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizi bundan yasakladı. Bun-

---

anlamı, örnek, misal alınan kişi demektir. Bizi eğiten bir şeyler öğreten kim olursa olsun, bunun sıfat vasfı, nesebi yakınlığımız ne olursa olsun, ibadet mefhumu anlayışı içersinde, katiyyetle ve katiyyetle Rasulün dışındaki birisini örnek almak mümkün değildir. Örnek almaya muhtaç birisi örnek alınırsa, mutlak ve mutlak bu örneklik eylemde bir erezyon yani, erime gündeme gelir. Bir meselede, Allah Rasulünün örnek alınmasıyla, bir başkasının örnek alınması aynı değildir. Bu erimeye götürür. Öyle olur ki, bir başkasının örnek alındığı durumunda, nesiller sonra, belli bir zamandan sonra, Allah Rasulünün örneklik teşkil ettiği mahiyetten uzaklaşır, gider. «Alimin abid üzerindeki fazileti, benim sizin en aşağınız üzerindeki faziletim gibidir.» Allah Rasulü zamanında, sahabe zamanında, ilim ehline saygı vardı ama bu saygı, Allah' Rasulünden daha fazla bir örnekliği getirmedi, getirmemelidir.

dan sonra bize bir elbise karşılığında bir kadınla evlenmemize ruhsat verdi.[119] Sonra şu âyeti okudu:

«Ey îman edenler! Allah'ın sizin için helâl ettiği o güzel ve temiz şeyleri haram kılmayın ve haddi aşmayın. Şüphe yoktur ki Allah, haddi aşanları sevmez.» (Mâide: 87) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5071, 5075)

٨٨٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، وَسَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ قَالاَ: كُنَّا فِي جَيْشٍ، فَأَتَانَا رَسُولُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنَّهُ قَدْ أُذِنَ لَكُمْ أَنْ تَسْتَمْتِعُوا، فَاسْتَمْتِعُوا

888- Câbir ibnu Abdullah ile Seleme ibnu Ekva' -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Bizler bir orduda bulunduğumuz bir esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi ve şöyle buyurdu:

"Mut'a nikahı yapmanız için size izin verilmiştir. Mut'a nikahı ile evlenebilirsiniz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5117,5118)

٨٨٩ – حديث عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وَعَنْ أَكْلِ الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ

889- Alî ibnu Ebî Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber günü muta nikahından[120]

---

119 Bu nikah çeşidi İslam'ın başlarında yolculuk ve savaş halinde ruhsat verilen Muta nikahıdır. Daha sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Muta nikahını kıyamete kadar haram kılıyor.

120 Mut'a; evlenme engeli bulunmayan bir kadınla, belli bir süre içinde ve belli bir mal karşılığında, «Senin cinsî yönlerinden şu kadar süre ve şu kadar bedel ile yararlanayım» diyerek icap ve kabulde bulunmaktır.İslâm'ın ilk devirlerinde zaruret gereği izin verilmiş olan bu evlilik şekli, sonradan neshedilerek kıyamete kadar ebedî olarak yasaklanmış ve belli bir süreyi kapsayan nikâh akitleri batıl kılınmıştır. Çünkü bu çeşit bir nikâh akdiyle, evlilikten beklenen amaçlar elde edilemez. İslâm'ın ilk dönemlerinde mut'a caizdi.Bir kimse tanımadığı bir beldeye geldiği zaman, orada kalacağı süre içinde, eşyasını koruyacak ve kendisine hizmet edecek bir kadınla evlenirdi.Mut'anın ne zaman yasaklandığını bildiren hadisler arasındaki bu çelişkiler, hadisçiler tarafından giderilerek, mut'anın birkaç kez yasaklanıp serbest bırakıldığı belirlenmiştir. İmam Nevevî'ye göre, mut'a hakkındaki nehy ve serbest bırakma iki kez vuku bulmuştur. O şöyle der: «Hayber'den önce helaldi. Hayber'de yasaklandı. Mekke fethinde mübah kılındı. Evtas vak'ası da Mekke'nin fethini müteakip olmuştur. Bundan üç gün sonra da mut'a ebediyyen haram kılınmıştır».

ve evcil eşeklerin etlerini yemekten yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4216, 5523)

تحريم الجمع بين المرأة وعمتها أو خالتها في النكاح

Bir Kadının Halası Veya Teyzesiyle Bir Nikâh Altında Olmasının Haram Olması

٨٩٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ يُجْمَعُ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَعَمَّتِهَا، وَلاَ بَيْنَ الْمَرْأَةِ وَخَالَتِهَا

890- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kadınla onun halası, yine böyle bir kadınla onun teyzesi aynı nikah altında tutulmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5109)

تحريم نكاح المحرم وكراهة خطبته

İhramlı Bir Kimsenin İhramda İken Nikâhlanmasının Haram Olması

٨٩١ – حديث ابْنُ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم تَزَوَّجَ مَيْمُونَةَ وَهُوَ مُحْرِمٌ

891- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Meymûne ile ihramlı iken evlendi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4258, 4259, 5114)

تحريم الخطبة على خطبة أخيه حتى يأذن أو يترك

Din Kardeşi İzin Vermedikçe Veya Vaz Geçmedikçe Talip Olduğu Kızı İstemek İçin Elçi Göndermenin Haram Olması

٨٩٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ كَانَ يَقُولُ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ يَبِيعَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَلاَ يَخْطُبَ الرَّجُلُ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ حَتَّى يَتْرُكَ الْخَاطِبُ قَبْلَهُ أَوْ يَأْذَنَ لَهُ الْخَاطِبُ

892- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir kimsenin pazarlığı üzerine başka birinin pazarlık yapmasını yasakladı. Bir kimse bir kıza evlenmek için talip olmuşsa, o adam o kızı istemeyi bırakana veya diğerine izin verene kadar o kıza evlenmek için talip olamaz. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2139)

تحريم نكاح الشغار وبطلانه

Şiğar Nikâhının Haram Kılınması

٨٩٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنِ الشِّغَارِ الشِّغَارُ أَنْ يُزَوِّجَ الرَّجُلُ ابْنَتَهُ عَلَى أَنْ يُزَوِّجَهُ الآخَرُ ابْنَتَهُ، لَيْسَ بَيْنَهُمَا صَدَاقٌ

893- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şiğâr sûretiyle yapılan evlilikten yasaklamıştır. Şiğâr, birbirlerinin kızlarıyla birbirlerine mehir vermeksizin evlenmeleridir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5112)

الوفاء بالشروط في النكاح

Nikâhta Şart Koşulması

٨٩٤ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَحَقُّ الشُّرُوطِ أَنْ تُوفُوا بِهِ مَا اسْتَحْلَلْتُمْ بِهِ الْفُرُوجَ

894- Ukbe ibnu Âmir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yerine getirmeniz gereken şartların en evlası, nikâh konusunda yaptığınız şarttır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5151)

استئذان الثيب في النكاح بالنطق والبكر بالسكوت

Nikâhta Dul Kadından İzin Almanın Sözle Bekâr Kızın İse Susması Suretiyle Olacağı

٨٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تُنْكَحُ الأَيِّمُ حَتَّى تُسْتَأْمَرَ، وَلاَ تُنْكَحُ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ وَكَيْفَ إِذْنُهَا قَالَ: أَنْ تَسْكُتَ

895- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dul kadının emri alınmadıkça, bakire bir kızın da izni alınmadıkça evlendirilemezler." Orada bulunanlar dediler ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bakire kızın izni nasıl olur? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - "Bakire kızın susması, onun iznidir" buyurdu.[121] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5136)

٨٩٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ يُسْتَأْمَرُ النِّسَاءُ فِي أَبْضَاعِهِنَّ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: فَإِنَّ الْبِكْرَ تُسْتَأْمَرُ فَتَسْتَحِي فَتَسْكُتُ، قَالَ: سُكَاتُهَا إِذْنُهَا

896- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben:

Ey Allah'ın Rasûlü! Kadınlar nikâh akidleri hususunda istişare edilirler mi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Evet kadınlar nikâh akidleri hususunda istişare edilirler" buyurdu. Ben: Ey Allah'ın Rasûlü! Er görmedik bakire, evleneceği kimse hakkında istişare edilirse utanır, susar rızâsını bildirmez! dedim. Rasûlullah: "Onun sükûtu, onun iznidir" buyurdu.

تزويج الأب البكر الصغيرة

Babanın Yaşı Küçük Olan Bakire Kızı Evlendirmesi

٨٩٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: تَزَوَّجَنِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَأَنَا بِنْتُ سِتِّ سِنِينَ، فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ، فَنَزَلْنَا فِي بَنِي الْحارِثِ بْنِ خَزْرَجٍ، فَوُعِكْتُ فَتَمَرَّقَ شَعَرِي، فَوَفَى جُمَيْمَةً، فَأَتَتْنِي أُمِّي، أُمُّ رُومَانَ، وَإِنِّي لَفِي أُرْجُوحَةٍ، وَمَعِي صَوَاحِبُ لِي، فَصَرَخَتْ بِي فَأَتَيْتُهَا لاَ أَدْرِي مَا تُرِيد بِي؛ فَأَخَذَتْ بِيَدِي حَتَّى أَوْقَفَتْنِي عَلَى بَابِ الدَّارِ، وَإِنِّي لأَنْهَجُ حَتَّى سَكَنَ بَعْضُ نَفَسِي، ثُمَّ أَخَذَتْ شَيْئًا مِنْ مَاءٍ فَمَسَحَتْ بِهِ وَجْهِي وَرَأْسِي، ثُمَّ أَدْخَلَتْنِي الدَّارَ، فَإِذَا نِسْوَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ فِي الْبَيْتِ، فَقُلْنَ: عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكَةِ، وَعَلَى خَيْرِ طَائِرٍ؛ فَأَسْلَمَتْنِي إِلَيْهِنَّ، فَأَصْلَحْنَ مِنْ شَأْنِي، فَلَمْ يَرُعْنِي إِلاَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ضُحًى، فَأَسْلَمَتْنِي إِلَيْهِ، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ بِنْتُ تِسْعِ سِنِينَ

897- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

121 Nikahın şartı babanın izni, kızın rızasına bağlıdır. Ayrıca kadını koruma için mihir ve halka ilan için iki şahit ve def ile ilandır.

Ben altı yaşında iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni nikâhı altına aldı. Ben, annem ve kız kardeşim Esma ile birlikte Medine'ye hicret ettik ve Haris ibnu Hazrec oğullarının evine indik. Ben orada aşırı ateşli bir hastalık olan hummaya yakalandım ve bu sebepten dolayı saçlarım döküldü. İyileştikten sonra dökülen saçlarım tekrar gürleşti ve omuzlarıma kadar ulaştı. Ben arkadaşlarımla beraber salıncakta oynarken annem Ummu Rûmân yanıma geldi ve beni çağırdı. Ben de annemin yanına geldim. Beni neden çağırdığını, benden ne istediğini bilmiyordum. Benim elimden tuttu ve evin kapısının önünde durdurdu. Ben oyun esnasında yorgunluktan dolayı soluyordum. Sonra o yorgunluğum geçince sakinleştim. Sonra annem bir miktar su aldı ve benim yüzümü ve kafamı sildi. Sonra beni evin içine girdirdi. Evin içinde Ensar'dan kadınlar vardı. Bana:

- Hayır , bereket ve hayırlı bir kısmete geldin, dediler. Annem beni bu kadınlara teslim etti. Bunlar da benim kılığımı kıyafetimi düzelttiler ve beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme teslim ettiler. Beni hiçbir şey sıkmadı, ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi habersiz görünce sıkıldım. Ensâr kadınları beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme teslîm ettiklerinde, ben dokuz yaşında idim.[122] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3896, 5133, 5134, 5156, 5158, 5160)

الصداق وجواز كونه تعليم قرآن وخاتم حديد وغير ذلك من قليل وكثير واستحباب كونه خمسمائة درهم لمن لا يجحف به

Mehrin Kuran Öğretmek, Demir Yüzük Vesaire Gibi Şeylerin Azından Ve Çoğundan Caiz Olabileceği Kendisine Ağır Gelmeyen Kimsenin Beş Yüz Dirhem Mehir Vermesinin Müstehap Oluşu

٨٩٨ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ أَنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله

122 Ahmed ibn Hanbel'in Müsnedinde ise şu ziyâde vardır: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir sedir üzerine oturmuştu. Yanında Ensâr'dan erkekler ve kadınlar vardı. Beni yanına oturttular, sonra: Bu ehlindir, mübarek olsun, dediler. Âişe, annesi Ümmü Rûmân, kızkardeşi Esma ile beraber Ebû Bekr'in hicretinden sonra hicret etmiştir. Ebû Bekr Medine'ye varıp yerleştikten sonra, Mekke'deki ailelerini getirmek üzere Zeyd ibn Harîse ile Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kölesi Ebû Râfı'i Mekke'ye gönderdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in iki kızı Fâtıma ve Ümmü Kulsüm ile zevcesi Sevde ve Âişe, annesi ve kızkardeşi Medine'ye nakledildiler. Âişe'nin güvey evine girmesi, en sahih rivâyete göre, hicretin sekizinci ayında, şevval ayında olmuştur.

عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ جِئْتُ لأَهَبَ لَكَ نَفْسِي، فَنَظَرَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَصَعَّدَ النَّظَرَ إِلَيْهَا وَصَوَّبَهُ، ثُمَّ طَأْطَأَ رَأْسَهُ؛ فَلَمَّا رَأَتِ الْمَرْأَةُ أَنَّهُ لَمْ يَقْضِ فِيهَا شَيْئًا جَلَسَتْ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ؛ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكَ بِهَا حَاجَةٌ فَزَوِّجْنِيهَا فَقَالَ: هَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ: لاَ، وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: اذْهَبْ إِلَى أَهْلِكَ فَانْظُرْ هَلْ تَجِدُ شَيْئًا فَذَهَبَ ثُمَّ رَجَعَ؛ فَقَالَ؛ لاَ، وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ، مَا وَجَدْتُ شَيْئًا قَالَ: انْظُرْ وَلَوْ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ فَذَهَبَ ثُمَّ رَجَعَ فَقَالَ: لاَ، وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ، وَلاَ خَاتَمًا مِنْ حَدِيدٍ، وَلكِنْ هذَا إِزَارِي (قَالَ سَهْلٌ مَالَهُ رِدَاءٌ) فَلَهَا نِصْفُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا تَصْنَعُ بِإِزَارِكَ إِنْ لَبِسْتَهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا مِنْهُ شَيْءٌ، وَإِنْ لَبِسَتْهُ لَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ شَيْءٌ فَجَلَسَ الرَّجُلُ حَتَّى طَالَ مَجْلِسُهُ ثُمَّ قَامَ، فَرَآهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُوَلِّيًا فَأَمَرَ بِهِ فَدُعِيَ، فَلَمَّا جَاءَ، قَالَ: مَاذَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ قَالَ: مَعِي سُورَةُ كَذَا وَسُورَةُ كَذَا وَسُورَة كَذَا؛ عَدَّهَا، قَالَ: أَتَقْرَؤُهُنَّ عَنْ ظَهْرِ قَلْبِكَ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: اذْهَبْ فَقَدْ مَلَّكْتُكَهَا بِمَا مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ

898- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben nefsimi sana hibe etmek için geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kadına baktı. Bakışını yukarıya kaldırıp doğrulttu, sonra başını aşağıya indirdi. Kadın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendisi hakkında herhangi bir hüküm vermediğini görünce olduğu yere oturdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerinden biri ayağa kalkıp dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Şayet senin o kadına ihtiyacın yoksa onu benimle evlendir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adama:

- ''O kadına mehir olarak verebileceğin bir şeyin var mı?'' diye sordu. Adam:

- Hayır ey Allah'ın Rasûlü! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Ailene git ve bir şey bulabilir misin bir bak.'' Bunun üzerine adam evine gitti. Bir müddet sonra geri döndü, şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi evde hiçbir şey bulamadım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Evine bak, demirden bir yüzük de olsa onu getir ve mehir olarak bu kadına ver'' buyurdu.

Bunun üzerine adam tekrar eve gitti ve sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geri geldi. Şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi evde demirden de olsa bir yüzük bile yok. Ancak şu belimden aşağısını örten izarım. Bunun yarısı mehir olarak bu kadınındır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "İzârınla ne yapabilirsin; onu sen giyersen kadının üstünde ondan bir şey bulunmaz, açıkta kalır; kadın giyerse senin üzerinde ondan bir şey kalmaz, sen çıplak kalırsın." Adam bulunduğu yere oturdu ve oturması da uzun sürdü. Sonra bulunduğu yerden kalktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adamın oradan ayrıldığını görünce onun çağırılmasını emretti. Adam geri gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Kurân'dan ne kadar ezberin var?" diye sordu. Adam, falanca, falanca ve falanca sureler, diyerek ezberinde olan sureleri söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "O sureleri ezbere okuyabilir misin?" diye sordu. Adam da , evet, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Öyleyse git, ezberinde olan Kurân'dan bu surelerle seni bu kadınla evlendiriyorum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 231)

٨٩٩ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، رَأَى عَلَى عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ عَوْفٍ أَثَرَ صُفْرَةٍ قَالَ: مَا هذَا قَالَ: إِنِّي تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً عَلَى وَزْنِ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ، قَالَ: بَارَكَ اللهُ لَكَ، أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ

899- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdurrahmân ibnu Avf'ın üzerinde yeni evlenenlerin sürdüğü sarı boya izini görünce: "Bu nedir?" diye sordu. O da: Ben altından bir çekirdek ağırlığınca mehir vererek bir kadınla evlendim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bârekellâhu leke (Allah sana mübarek kılsın), bir koyunla da olsa düğün yemeği ver!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2049)

فضيلة إعتاقه أمته ثم يتزوجها

Bir Kimsenin Cariyesini Âzad Ederek Daha Sonra Onunla Evlenmesi

٩٠٠ – حديث أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، غَزَا خَيْبَرَ، فَصَلَّيْنَا عِنْدَهَا

صَلاَةَ الْغَدَاةِ بِغَلَسٍ، فَرَكِبَ نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَرَكِبَ أَبُو طَلْحَةَ، وَأَنَا رَدِيفُ أَبِي طَلْحَةَ، فَأَجْرَى نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي زُقَاقِ خَيْبَرَ، وَأَنَّ رُكْبَتِي لَتَمَسُّ فَخِذَ نَبِيِّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ حَسَرَ الإِزَارَ عَنْ فَخِذِهِ حَتَّى إِنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ فَخِذِ نَبِيِّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلَمَّا دَخَلَ الْقَرْيَةَ قَالَ: اللهُ أَكْبَرُ خَرِبَتْ خَيْبَرُ، إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ قَالَهَا ثَلاَثًا قَالَ: وَخَرَجَ الْقَوْمُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ، فَقَالُوا: مُحَمَّدٌ وَالْخَمِيسُ (يَعْنِي الْجَيْش) قَالَ: فَأَصَبْنَاهَا عَنْوَةً، فَجُمِعَ السَّبْىُ، فَجَاءَ دِحْيَةُ، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللهِ أَعْطِنِي جَارِيَةً مِنَ السَّبْيِ، قَالَ: اذْهَبْ فَخُذْ جَارِيَةً فَأَخَذَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللهِ أَعْطَيْتَ دِحْيَةَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيَيٍّ، سَيِّدَةَ قُرَيْظَةَ وَالنَّضِيرِ لاَ تَصْلُحُ إِلاَّ لَكَ قَالَ: ادْعُوهُ بِهَا فَجَاءَ بِهَا؛ فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: خُذْ جَارِيَةً مِنَ السَّبْيِ غَيْرَهَا قَالَ: فَأَعْتَقَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَتَزَوَّجَهَا فَقَالَ لَهُ ثَابِتٌ: يَا أَبَا حَمْزَةَ مَا أَصْدَقَهَا قَالَ: نَفْسَهَا، أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالطَّرِيقِ جَهَّزَتْهَا لَهُ أُمُّ سُلَيْمٍ، فَأَهْدَتْهَا لَهُ مِنَ اللَّيْلِ؛ فَأَصْبَحَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَرُوسًا؛ فَقَالَ: مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيَجِئْ بِهِ وَبَسَطَ نِطَعًا، فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ بِالتَّمْرِ وَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ بِالسَّمْنِ (قَالَ وَأَحْسِبُهُ قَدْ ذَكَرَ السَّوِيقَ) قَالَ: فَحَاسُوا حَيْسًا، فَكَانَتْ وَلِيمَةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

900- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hayber'in dışında, sabahın ışıkları ile karışık karanlık var iken sabah namazını kıldık. Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem bineğine bindi. Ebu Talha'da bindi, ben de Ebu Talha'nın terkisinde idim. Sonra izarını çekip baldırını açtı. Öyle ki ben Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellemin baldırının beyazlığına bakıyordum. Haybere girdiğinde şöyle dedi: " Allahu Ekber, Hayber harap oldu. Bizler bir topluluğun bulundukları yere indiğimiz zaman, o korkutulanların sabahı ne kötü olur. " Bunu üç kere tekrarladı. Enes dedi ki: Hayberliler, işlerine gitmek için çıktıklarında: İşte Muhammed! (Abdulaziz ve ashabımızdan bazıları) dedi ki: -İşte ordu! Zor kullanarak Hayberi ele geçirdik. Harp esirleri toplandı. Dıhye gelip dedi ki: Ey Allah'ın Nebisi! Esirlerden bana bir cariye ver. Dedi ki: " Git ve kendine bir cariye al." O da gidip Safiye bintu Huyey'i aldı. Bir adam Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip dedi ki: Ey Allah'ın Nebisi! Dıhye'ye, Kurayza ve Nadr kabilelerinin seyyidesini verdin. O kadın senden başkasına münasip olmaz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

"O ikisini çağırın" buyurdu. Dıhye, Safiyye'yi de yanına alıp geldi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Safiye'ye baktı ve: " Esirler içinden başka bir cariye al" buyurdu. Enes dedi ki: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem, Safiyye'yi azad etti ve onunla evlendi. Sabit, Enes'e dedi ki: Ey Ebu Hamza, ona mehr olarak ne verdi? Nefsini, yani onu azad edip onunla evlendi, dedi. Yolda iken, Ummu Suleym, Safiyye'yi gelin gibi süsledi ve geceleyin gerdeğe koydu. Nebi sallallahu aleyhi ve sellemde damat olmuştu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: " Kimin yanında ne varsa getirsin" buyurdu ve bir örtü serdi. Kimi hurma getiriyor, kimi yağ getiriyordu.

Abdulaziz dedi ki: Sanıyorum Enes, seviki de zikretti. Yağı, hurmayı ve süzülmüş peyniri birbirine karıştırdılar. İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin velimesi (yani düğün yemeği) bu idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 371, 610, 947, 2228, 2235, 2889, 2893, 2943, 2944, 2945, 2991, 3085, 3086, 3367, 3647, 4083, 4084, 4197, 4198 4199 4200 4201, 4211, 4212, 4213. 5085, 5159, 5387, 5425, 5528, 5968, 6185, 6363 6369 7333)

٩٠١ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ كَانَتْ لَهُ جَارِيَةٌ فَعَالَهَا فَأَحْسَنَ إِلَيْهَا، ثُمَّ أَعْتَقَهَا، وَتَزَوَّجَهَا، كَانَ لَهُ أَجْرَانِ

901- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kimin bir cariyesi olur da ona öğretir ve ona karşı iyi davranır, sonra da onu azad ederek onunla evlenirse ona iki ecir vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 97, 2547, 2551, 3011, 3446, 5083)

زواج زينب بنت جحش ونزول الحجاب وإِثبات وليمة العرس

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Zeyneb bintu Cahş İle Evlenmesi, Hicab Ayetinin İnmesi Ve Düğün Davetinin Sabit Olması

٩٠٢ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: ما أَوْلَمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَلَى شَيْءٍ مِنْ نِسَائِهِ مَا أَوْلَمَ عَلَى زَيْنَبَ، أَوْلَمَ بِشَاةٍ

902- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zeynep bintu Cahş ile evlendiğinde velime vermiş, daha önce evlendiği hiçbir hanımında böyle velime vermemişti. Zeyneb ile evlendiğinde bir koyun keserek velime vermişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4791)

٩٠٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا تَزَوَّجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم زَيْنَبَ ابْنَةَ جَحْشٍ، دَعَا الْقَوْمَ فَطَعِمُوا، ثُمَّ جَلَسُوا يَتَحَدَّثُونَ، وَإِذَا هُوَ كَأَنَّهُ يَتَهَيَّأُ لِلْقِيَامِ، فَلَمْ يَقُومُوا، فَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ قَامَ؛ فَلَمَّا قَامَ، قَامَ مَنْ قَامَ، وَقَعَدَ ثَلاَثَةُ نَفَرٍ، فَجَاءَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، لِيَدْخُلَ، فَإِذَا الْقَوْمُ جُلُوسٌ؛ ثُمَّ إِنَّهُمْ قَامُوا، فَانْطَلَقْتُ فَجِئْتُ فَأَخْبَرْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُمْ قَدِ انْطَلَقُوا؛ فَجَاءَ حَتَّى دَخَلَ، فَذَهَبْتُ أَدْخُلُ، فَأَلْقَى الْحِجَابَ بَيْنِى وَبَيْنَهُ؛ فَأَنْزَلَ اللهُ (يأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لاَ تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ) الآية

903- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zeyneb bintu Cahş ile evlendiği zaman insanları velimeye (düğün yemeği) çağırdı. İnsanlar yemeklerini yediler sonra da oturup konuşmaya başladılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların kalkmaları için kalkmaya hazırlandı. Onlar ise yine kalkmadılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların kalkmadıklarını görünce ayağa kalktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalkınca orada bulunanlardan üç kişi dışında hepsi kalktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zeyneb'in evine girmek için geldiğinde o üç kişi hala oturmaktaydı. Sonra onlar da kalkıp gittiler. Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelip onların gittiklerini haber verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eve girmek için geldi. Ben de girmek için arkasından gittim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benimle kendisi arasına bir perde koydu. Bu olaya binaen Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Ey iman edenler! Peygamberin evine, ancak yemeğe çağrıldığınız zaman ve yemeğin hazırlanmasını beklemeyecek şekilde girin. Davet olunduğunuz zaman girin, yediğiniz zaman da hemen dağılın. Söze dalmayın. Bu, Peygambere ezâ veriyor, size söylemekten de utanıyor. Allah ise, gerçeği söylemekten utanmaz. Peygamberin eşlerinden bir şey istediğiniz zaman, örtü arkasından isteyin; bu hem sizin kalpleriniz ve hem de onların kalpleri için daha temizdir. Sizin, Allah'ın Rasûlü'ne eziyet etmeniz ve ondan sonra da onun eşlerini nikahlamanız asla olmaz. Bu, Allah katında çok büyük bir iştir.» (Ahzab: 53)[123] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4791, 4792, 4793, 4794, 5154, 5163, 5166, 5168, 5170, 5171, 5466, 6238, 6239, 6271, 7421)

---

123 Bu âyet-i kerimenin, Resulululllahın, Zeyneb Bint-i Cahş'la evlenmesi sırasında düğün yemeği verirken, sahabilerin geç vakitlere kadar oturmaları üzerine nazil olduğu rivayet edilmektedir.

٩٠٤ – حديث أَنَسٍ قَالَ: أَنَا أَعْلَمُ النَّاسِ بِالْحِجَابِ؛ كَانَ أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ يَسْأَلُنِي عَنْهُ؛ أَصْبَحَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَرُوسًا بِزَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ، وَكَانَ تَزَوَّجَهَا بِالْمَدِينَةِ، فَدَعَا النَّاسَ لِلطَّعَامِ بَعْدَ ارْتِفَاعِ النَّهَارِ، فَجَلَسَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَجَلَسَ مَعَهُ رِجَالٌ، بَعْدَ مَا قَامَ الْقَوْمُ، حَتَّى قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَمَشى وَمَشَيْتُ مَعَهُ، حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ، ثُمَّ ظَنَّ أَنَّهُمْ خَرَجُوا، فَرَجَعْتُ مَعَهُ فَإِذَا هُمْ جُلُوسٌ مَكَانَهُمْ؛ فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ بَابَ حُجْرَةِ عَائِشَةَ؛ فَرَجَعَ وَرَجَعْتُ مَعَهُ، فَإِذَا هُمْ قَدْ قَامُوا؛ فَضَرَبَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سِتْرًا، وَأُنْزِلَ الْحِجَابُ

904- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Hicap emrinin inişini en iyi bilen benim. Ubey ibnu Kab bana bu işten sorup dururdu. Şöyle ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zeyneb bintu Cahş ile Medine'de iken evlendi. Gün yükseldikten sonra insanları velime yani düğün yemeğine davet etti. İnsanlar yemeklerini yeyip dağıldı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber oturmaya devam ettiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dışarı çıktı. Ben de O'nunla beraber yürüdüm. Aişe'nin odasının eşiğine kadar geldi. Sonra onların çıktıklarını düşünerek geri döndü. Ben de kendisiyle beraber geri döndüm. Onlar ise hala yerlerinde oturmakta idiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikinci kez geri döndü. Ben de O'nunla beraber geri döndüm. Yine Aişe'nin kapısının eşiğinin önüne kadar geldi. Tekrar geri döndü. Ben de O'nunla beraber geri döndüm. Onlar kalkmışlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benimle kendi arasına perde koydu. Akabinde Hicâb âyeti indi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4792, 4793, 4794, 5154, 5163, 5166, 5168, 5170, 5171, 6238, 6239, 6271, 7421)

٩٠٥ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، إِذَا مَرَّ بِجَنَبَاتِ أُمِّ سُلَيْمٍ، دَخَلَ عَلَيْهَا فَسَلَّمَ عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَرُوسًا بِزَيْنَبَ، فَقَالَتْ لِي أُمُّ سُلَيْمٍ: لَوْ أَهْدَيْنَا لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، هَدِيَّةً فَقُلْتُ لَهَا: افْعَلِي فَعَمَدَتْ إِلَى تَمْرٍ وَسَمْنٍ وَأَقِطٍ، فَاتَّخَذَتْ حَيْسَةً فِي بُرْمَةٍ، فَأَرْسَلَتْ بِهَا مَعِي إِلَيْهِ؛ فَانْطَلَقْتُ بِهَا إِلَيْهِ فَقَالَ لِي: ضَعْهَا ثُمَّ أَمَرَنِي، فَقَالَ: ادْعُ لِي رِجَالاً سَمَّاهُمْ وَادْعُ لِي مَنْ لَقِيتَ قَالَ: فَفَعَلْتُ الَّذِي أَمَرَنِي، فَرَجَعْتُ فَإِذَا الْبَيْتُ غَاصٌّ بِأَهْلِهِ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى تِلْكَ الْحَيْسَةِ، وَتَكَلَّمَ بِهَا مَا شَاءَ اللهُ، ثُمَّ جَعَلَ يَدْعُو عَشَرَةً عَشَرَةً يَأْكُلُونَ

مِنْهُ، وَيَقُولُ لَهُمْ: اذْكُرُوا اسْمَ اللهِ، وَلْيَأْكُلْ كُلُّ رَجُلٍ مِمَّا يَلِيهِ قَالَ: حَتَّى تَصَدَّعُوا كُلُّهُمْ عَنْهَا فَخَرَجَ مِنْهُمْ مَنْ خَرَجَ، وَبَقِيَ نَفَرٌ يَتَحَدَّثُونَ قَالَ: وَجَعَلْتُ أَغْتَمُّ ثُمَّ خَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم نَحْوَ الْحُجُرَاتِ، وَخَرَجْتُ فِي إِثْرِهِ، فَقُلْتُ: إِنَّهُمْ قَدْ ذَهَبُوا؛ فَرَجَعَ فَدَخَلَ الْبَيْتَ، وَأَرْخَى السِّتْرَ، وَإِنِّي لَفِي الْحُجْرَةِ وَهُوَ يَقُولُ: (يأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لاَ تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلاَّ أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلاَ مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْي مِنْكُمْ وَاللهُ لاَ يَسْتَحْي مِنَ الْحَقِّ) قَالَ أَنَسٌ: إِنَّهُ خَدَمَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَشْرَ سِنِينَ أخرجه البخاري

905- Ebû Osmân el-Ca'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Basra'da Rifâa Oğulları Mescidi'nde bulunduğumuz bir sırada yanımıza Enes ibnu Malik geldi. O'nu şöyle derken işittim:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem annem Ummu Suleym'in evinin bulunduğu yere uğradığı zaman onun yanına girer, ona selâm verirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zeynep bintu Cahş el-Esedîyye ile evlendi. Annem Ummu Suleym bana: Keşke Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bir hediye versek! dedi. Ben de ona: Bunu yap! dedim. Bunun üzerine annem hurma, yağ ve süzme peynir hazırladı ve bunlardan bir taş tencere içinde hayse yemeği yaptı. Bu yemeği benimle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gönderdi. Ben bu yemeği Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme götürdüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Yemeği koy" buyurdu. Sonra bana emredip isimlerini söylediği "Birtakım adamları bana çağır ve karşılaştığın kimseleri de bana çağır!" dedi. Ben O'nun bana emrettiği işi yaptım ve geri döndüm. Bir de gördüm ki, ev dolup taşmış. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i de gördüm ki, iki elini bu hayse yemeğinin üzerine koydu da orada Allah'ın söylemesini istediği kelimeleri söyledi. Bundan sonra toplanan insanlardan onar onar çağırmaya, onlar da yemekten yemeye koyuldular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara: "Allah'ın ismini zikredin ve her insan kendi önünden yesin" buyuruyordu.

Enes dedi ki: Nihayet yiyenlerin hepsi yemekten dağıldılar. Onlardan dışarı çıkan çıktı da birkaç kişilik topluluk kalıp konuşmaya koyuldu. Enes dedi ki: Ben onların çıkıp gitmemelerinden gamlanmaya başladım. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, zevcelerinin odalarına doğru çıktı. Ben de O'nun arkasından çıktım ve O'na: O oturup konuşmaya dalan adamlar gitmişlerdir, dedim. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eve girdi ve evin perdesini sarkıttı. Ben de odanın içinde bulunuyordum ki, kendisi şu âyetleri söylüyordu: **«Ey iman edenler! Peygamberin evine, ancak yemeğe**

çağrıldığınız zaman ve yemeğin hazırlanmasını beklemeyecek şekilde girin. Davet olunduğunuz zaman girin, yediğiniz zaman da hemen dağılın. Söze dalmayın. Bu, Peygambere ezâ veriyor, size söylemekten de utanıyor. Allah ise, gerçeği söylemekten utanmaz. Peygamberin eşlerinden bir şey istediğiniz zaman, örtü arkasından isteyin; bu hem sizin kalpleriniz ve hem de onların kalpleri için daha temizdir. Sizin, Allah'ın Rasûlüne eziyet etmeniz ve ondan sonra da onun eşlerini nikahlamanız asla olmaz. Bu, Allah katında çok büyük bir iştir.» (Ahzâb: 53)

Ebû Osmân: Enes, kendisinin on sene Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e hizmet ettiğini söyledi, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4791)

الأمر بإجابة الداعي إلى دعوة

Davete İcabet Etmek

٩٠٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا دُعِي أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ فَلْيَأْتِهَا

906- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz velimeye davet olunduğu zaman hemen ona gitsin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5173)

٩٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ، يُدْعَى لَهَا الأَغْنِيَاءُ وَيُتْرَكُ الْفُقَرَاءُ، وَمَنْ تَرَكَ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللهَ وَرَسُولَهُ صلى الله عليه وسلم

907- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yemeğin en şerlisi, zenginlerin davet edilip de fakirlerin çağrılmadığı düğün yemeğidir. Her kim davete icabet etmez ise, muhakkak Allah'a ve Rasûlü'ne isyan etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5177)

لا تحل المطلقة ثلاثا لمطلقها حتى تنكح زوجا غيره ويطأها ثم يفارقها وتنقضي عدتها

Üç Talakla Boşanan Bir Kadının Başka Kocaya Varıp, Kocası Onunla Cinsi Münasebette Bulunduktan Sonra Ondan Ayrılmadıkça Ve İddeti Tamam Olmadıkça Boşayan İlk Kocasına Helal Olmaması

٩٠٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَتِ امْرَأَةُ رِفَاعَةَ الْقُرَظِيِّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: كُنْتُ عِنْدَ رِفَاعَةَ فَطَلَّقَنِي، فَأَبَتَّ طَلاَقِي، فَتَزَوَّجْتُ عَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ الزَّبِيرِ، إِنَّمَا مَعَهُ مِثْلُ هُدْبَةِ الثَّوْبِ، فَقَالَ: أَتُرِيدِينَ أَنْ تَرْجِعِي إِلَى رِفَاعَةَ لاَ، حَتَّى تَذُوقِي عُسَيْلَتَهُ وَيَذُوقَ عُسَيْلَتَكِ وَأَبُو بَكْرٍ جَالِسٌ عِنْدَهُ، وَخَالِدُ بْنُ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِ بِالْبَابِ يَنْتَظِرُ أَنْ يُؤْذَنَ لَهُ فَقَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ أَلاَ تَسْمَعُ إِلَى هذِهِ، مَا تَجْهَرُ بِهِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

908- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Rifâa Kurazi'nin hanımı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle dedi:

- Ben Rifâa ile evliydim. O beni boşadı ve boşanmamı kesinleştirdi. Ben de boşandıktan sonra Abdurrahmân ibnu Zubeyr ile evlendim. Fakat Abdurrahmân'ın erkeklik organı, ancak elbisenin saçağı gibi gevşek. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kadına şöyle buyurdu:

- ''Sen tekrar eski kocan Rifâa'ya dönmek mi istiyorsun? Fakat ikinci kocan Abdurrahmân senin balcağızından, sen de onun balcağızından tatmadıkça (yani onunla cinsi münasebet yapmadıkça) ilk kocanla tekrar evlenemezsin.'' O esnada Ebû Bekir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında oturmakta idi. Hâlid ibnu Said ibnul-Âs da kendisine izin verilmesini için kapının yanında bekliyordu. Hâlid, Ebû Bekir'e:

- Ey Ebu Bekir! Şu kadının Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında açıktan söylediği sözleri duymuyor musun?'' dedi.[124] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2639, 5260, 5261, 5265, 5317, 5792, 5825, 6084)

٩٠٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَجُلاً طَلَّقَ امْرَأَتَهُ ثَلاثًا، فَتَزَوَّجَتْ، فَطَلَّقَ؛ فَسُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَتَحِلُّ لِلأَوَّلِ قَالَ: لاَ، حَتَّى يَذُوقَ عُسَيْلَتَهَا كَمَا ذَاقَ الأَوَّلُ

909- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kimse hanımını üç talâk ile boşadı. Sonra kadın başka bir erkekle evlendi. O da hanımını boşadı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aley-

124 Kapının dışında bulunan Hâlid'in, içerdeki kadının Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında erkeklik âletini dile getirerek açık saçık konuşmalarını işitmesi ve Ebû Bekir'e hitâbla kadının sözlerini çirkin saydığını ifâde etmesidir. Hâlid, kapının dışından, kadınla perdelenmiş iken bu sözleri işitmiş; Ebû Bekir'e hitâb etmiş; Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun dışarıda iken bu sözleri işittiğine itimâd ederek, onu reddetmemiştir.

hi ve selleme: -Bu ikinci koca kadını boşadıktan sonra, kadının ilk kocasına varması helâl olur mu? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O kadın ikinci kocasıyla cinsi münasebet yapmadıkça, birinci kocasına dönemez."

ما يستحب أن يقوله عند الجماع

Cima Esnasında Okunacak Dua

٩١٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَمَا لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ يَقُولُ حِينَ يَأْتِي أَهْلَهُ بِاسْمِ اللهِ، اللّٰهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَان مَا رَزَقْتَنَا؛ ثُمَّ قُدِّرَ بَيْنَهُمَا فِي ذلِكَ، أَوْ قُضِيَ وَلَدٌ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْطَانٌ أَبَدًا

910- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet biriniz eşiyle cinsi münasebetinden önce: Bismillah Allâhumme cennibniş-şeytân ve cennibiş-şeytâne mâ razaktenâ [Bismillah (Allah'ın adıyla), Allahım, bizi ve bizden olacak çocuğu şeytandan uzaklaştır] derse ve bu ilişkiden sonra da Allah onlara bir çocuk nasip ederse, şeytan o çocuğa zarar veremez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1410)

جواز جماعه امرأته في قبلها من قدامها ومن ورائها من غير تعرض للدبر

Bir Kimseye Eşinin Dübürü Dışında Her Yerinin Helal Olması

٩١١ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَتِ الْيَهُودُ تَقُولُ: إِذَا جَامَعَهَا مِنْ وَرَائِهَا جَاءَ الْوَلَدُ أَحْوَلَ فَنَزَلَتْ (نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)

911- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yahûdîler: Erkek, kadın ile arka tarafından gelip cima ederse doğacak çocuk şaşı olur, derlerdi. Bunun üzerine şu âyet indirildi:

«Kadınlarınız sizin tarlanızdır. O halde tarlanıza istediğiniz şekilde yaklaşın»

تحريم امتناعها من فراش زوجها

Kadının Kocasının Yatağına Girmekten Kaçmasının Haram Olması

٩١٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا بَاتَتِ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتْهَا الْمَلاَئِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ

912- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadın, kocasının yatağını terk ederek gecelediği zaman, bu ayrılıktan geri dönünceye kadar melekler ona lanet ederler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3237)

حكم العزل

Azlin Hükmü

٩١٣ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي غَزْوَةِ بَنِي الْمُصْطَلِقِ، فَأَصَبْنَا سَبْيًا مِنْ سَبْيِ الْعَرَبِ، فَاشْتَهَيْنَا النِّسَاءَ، وَاشْتَدَّتْ عَلَيْنَا الْعُزْبَةُ، وَأَحْبَبْنَا الْعَزْلَ، فَأَرَدْنَا أَنْ نَعْزِلَ؛ وَقُلْنَا: نَعْزِلُ وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بَيْنَ أَظْهُرِنَا قَبْلَ أَنْ نَسْأَلَهُ فَسَأَلْنَاهُ عَنْ ذَلِكَ؛ فَقَالَ: مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لاَ تَفْعَلُوا، مَا مِنْ نَسَمَةٍ كَائِنَةٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلاَّ وَهِيَ كَائِنَةٌ

913- Abdullah ibnu Muhayrîz -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mescide girdim ve orada Ebû Saîd el-Hudrî'yi gördüm. Onun yanına oturdum ve ona azilden sordum.[125] Ebû Saîd şöyle dedi:

Mustalik oğulları savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber çıktık. Arap kadınlarından bir çok esir elde ettik. O günlerde kadınlara karşı arzumuz artmış ve bekârlık bizlere çok şiddetli olmuştu. Esir aldığımız kadınlara yaklaşmak ve onların hamile kalmamaları için azil yapmak istedik. Bu azil meselesini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme soralım dedik ve O'na bundan sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Azli yapmamanız üzerinize vacip değildir. Çünkü şu muhakkak ki, Allah'ın kıyamet gününe kadar dünyâya gelmesini yazmış olduğu her bir hayât sahibi insan, mutlak dünyaya gelecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2229)

---

125 Azil, kadınla cinsi münasebet esnasında meniyi dışarı bırakmaktır. Ve İslam'da caizdir.

٩١٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: أَصَبْنَا سَبْيًا فَكُنَّا نَعْزِلُ؛ فَسَأَلْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَوَ إِنَّكُمْ لَتَفْعَلُونَ قَالَهَا ثَلاَثًا مَا مِنْ نَسْمَةٍ كَائِنَةٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلاَّ هِيَ كَائِنَةٌ

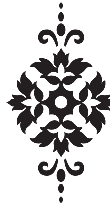
914- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Biz savaşlarda ganimet olarak esir kadınlara sahip olduk. Onlarla cinsi münasebet yaparken onların hamile kalmalarını istemedik. Bunun için azil yapıyorduk. Bu meseleyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üç defa sözünü tekrar ederek şöyle buyurdu:

"Sizler hakikaten bunu yapıyor musunuz? Allah'ın dünyâya gelmesini yazmış olduğu her bir hayat sahibi insan, mutlak dünyaya gelecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2229)

٩١٥ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا نَعْزِلُ وَالْقُرْآنُ يَنْزِلُ أخرجه البخاري

915- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Kur'ân nazil olurken azil yapıyorduk. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5208)

كتاب الرضاع
SÜT EMME KİTABI

يحرم من الرضاعة ما يحرم من الولادة
Neseb Yönünden Haram Olanın, Süt Emme İle de Haram Olması

٩١٦ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ عِنْدَهَا، وَأَنَّهَا سَمِعَتْ صَوْتَ رَجُلٍ يَسْتَأْذِنَ فِي بَيْتِ حَفْصَةَ قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أُرَاهُ فُلاَنًا (لِعَمِّ حَفْصَةَ مِنَ الرَّضَاعَةِ) فَقَالَتْ عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللهِ هذَا رَجُلٌ يَسْتَأْذِنُ فِي بَيْتِكَ، قَالَتْ: فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أُرَاهُ فُلاَنًا (لِعَمِّ حَفْصَةَ مِنَ الرَّضَاعَةِ) فَقَالَتْ عَائِشَةُ؛ لَوْ كَانَ فُلاَنٌ حَيًّا (لِعَمِّهَا مِنَ الرَّضَاعَةِ) دَخَلَ عَلَيَّ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَعَمْ، إِنَّ الرَّضَاعَةَ تُحَرِّمُ مَا يَحْرُمُ مِنَ الْوِلاَدَةِ

916- Abdurrahman'ın kızı Amra -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Âişe'den -Allah ondan razı olsun- haber verdi. O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Aişe'nin yanında iken, Hafsa'nın evinin önünde izin isteyen bir erkek sesi işitti. Âişe dedi ki: Ben: Ey Allah'ın Rasûlü! Sanıyorum o, Hafsa'nın süt amcası falancadır, dedim. Âişe dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu adam senin evine girmek için izin istiyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

- "Ben de onu Hafsa'nın süt amcası falanca kimse sanıyorum" dedi. Bunun üzerine Âişe dedi ki:

- Şayet benim falanca süt amcam şimdi hayatta olsaydı benim yanıma girebilir miydi? Aişe'nin bu sorusu üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Evet, girebilirdi. Çünkü sütten doğan akrabalık, doğumun haram kıldığı her şeyi haram kılar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3105, 5099)

تحريم الرضاعة من ماء الفحل

Süt Emmeden Dolayı Gelen Haramlığın Neseb Yönünden Daha Evla Olması

٩١٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ أَفْلَحُ أَخُو أَبِي الْقُعَيْسِ بَعْدَمَا أُنْزِلَ الْحِجَابُ، فَقُلْتُ: لاَ آذَنُ لَهُ حَتَّى أَسْتَأْذِنَ فِيهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَإِنَّ أَخَاهُ أَبَا الْقُعَيْسِ لَيْسَ هُوَ أَرْضَعَنِي، وَلكِنْ أَرْضَعَتْنِي امْرَأَةُ أَبِي الْقُعَيْسِ فَدَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقُلْتُ لَهُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَفْلَحَ أَخَا أَبِي الْقُعَيْسِ اسْتَأْذَنَ فَأَبَيْتُ أَنْ آذَنَ حَتَّى أَسْتَأْذِنَكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: وَمَا مَنَعَكِ أَنْ تَأْذَنِينَ عَمُّكِ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَ هُوَ أَرْضَعَنِي، وَلكِنْ أَرْضَعَتْنِي امْرَأَةُ أَبِي الْقُعَيْسِ فَقَالَ: ائْذَنِي لَهُ، فَإِنَّهُ عَمُّكِ، تَرِبَتْ يَمِينُكِ

917- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hicâb emri indikten sonra süt babam Ebû Kuays'ın kardeşi Eflah beni ziyaret etmek için izin istedi. Ben dedim ki:

- Bu hususta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den izin isteyinceye kadar ona izin vermem. Çünkü beni Eflah'ın kardeşi Ebû Kuays emzirmedi, lâkin beni Ebû Kuays'ın karısı emzirdi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim yanıma geldiğinde O'na şöyle dedim:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ebû Kuays'in kardeşi Eflah benim yanıma girmek için izin istedi. Ben de onun benim yanıma girip giremeyeceği konusunda senden izin istemeden ona izin vermekten kaçındım.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ona izin vermene engel olan şey ne idi? O senin amcan.

Ben dedim ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Beni emziren bir erkek değil, ancak beni emziren Ebul-Kays'ın hanımıdır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ona izin ver, çünkü o senin amcandır. Sağ elin topraklansın!"

Urve şöyle dedi: Bundan dolayı Aişe şöyle derdi:

- Nesepten dolayı haram kılmakta olduklarınızı süt emmeden dolayı da haram kılın. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2644)

٩١٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ عَلَيَّ أَفْلَحُ فَلَمْ آذَنْ لَهُ فَقَالَ: أَتَحْتَجِبينَ مِنِّي وَأَنَا عَمُّكِ فَقُلْتُ: وَكَيْفَ ذلِكَ قَالَ: أَرْضَعَتْكِ امْرَأَةُ أَخِي بِلَبَنِ أَخِي فَقَالَتْ: سَأَلْتُ عَنْ ذلِكَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: صَدَقَ أَفْلَحُ، ائْذَني لَهُ

918- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Eflah, benim yanıma girmek için benden izin istedi. Ben ona izin vermedim. Bunun üzerine Eflah:

- Ben senin amcan olduğum halde benden mi perdeleniyorsun? dedi. Ben:

- Sen nasıl benim amcam oluyorsun? diye sordum. O şöyle dedi:

- Sana, kardeşimin hanımı, kardeşimden dolayı meydana gelen sütü içirdi. Âişe dedi ki:

- Ben bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Eflah doğru söyledi; ona yanına girmesi için izin ver!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2644, 4796, 5103, 5111, 5239, 6156)

تحريم ابنة الأخ من الرضاعة

Süt Kız Kardeşin Haram Kılınması

٩١٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فِي بِنْتِ حَمْزَةَ: لاَ تَحِلُّ لِي، يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ، هِيَ بِنْتُ أَخِي مِنَ الرَّضَاعَةِ

919- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hamza'nın kızı hakkında şöyle buyurdu: "O bana helâl olmaz. Nesep'den dolayı haram olan, sütten dolayı da haram olur. Hamza'nın kızı, benim süt kardeşim olan Hamza'nın kızıdır" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5100)

تحريم الربيبة وأخت المرأة

Üvey Kız İle Baldızın Haram Kılınması

٩٢٠ – حديث أُمِّ حَبِيبَةَ قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ هَلْ لَكَ فِي بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ قَالَ: فَأَفْعَلُ مَاذَا قُلْتُ: تَنْكِحُ؛ قَالَ: أَتُحِبِّينَ قُلْتُ: لَسْتُ لَكَ بِمُخْلِيَةٍ، وَأَحَبُّ مَنْ شَرَكَنِي فِيكَ أُخْتِي قَالَ: إِنَّهَا لاَ تَحِلُّ لِي قُلْتُ: بَلَغَنِي أَنَّكَ تَخْطُبُ قَالَ: ابْنَةَ أُمِّ سَلَمَةَ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: لَوْ لَمْ تَكُنْ رَبِيبَتِي مَا حَلَّتْ لِي، أَرْضَعَتْنِي وَأَبَاهَا ثُوَيْبَةُ، فَلاَ تَعْرِضْنَ عَلَيَّ بَنَاتِكُنَّ وَلاَ أَخَوَاتِكُنَّ

920- Ebû Sufyân'ın kızı Ummu Habîbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ebû Sufyân'ın kızı olan kız kardeşimle evlen! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Gerçekten bunu istiyor musun? Sen onu kıskanmaz mısın?" buyurdu. Ben de dedim ki:

- Evet istiyorum. Çünkü ben senin tek hanımın olacak değilim. Bu yüzden isterim ki, bu hayırda bana ortak olan kendi kız kardeşim olsun. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Senin kız kardeşinin nikahı bana düşmez. Onunla evlenemem" buyurdu. Ben de dedim ki:

- Biz duyuyoruz ki, sen Ebû Seleme'nin kızı ile evlenmek istiyormuşsun? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hanımım olan Ummu Seleme'nin kızı mı?" diye sordu. Ben de:

- Evet, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ummu Seleme'nin kızı Zeynep, benim terbiyem altında benim evimde olmamış olsa bile onun nikahı bana düşmez. O benim süt kardeşimin kızıdır. Beni ve babası Ebû Seleme'yi Suveybe kadın emzirmiştir. Bir daha benim evlenmem için kızlarınızı ve kız kardeşlerinizi bana teklif etmeyin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5101)

إنما الرضاعة من المجاعة

Süt Hükmü Ancak Açlıktan Dolayı Sabit Olur

٩٢١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَعِنْدِي

رَجُلٌ، قَالَ: يَا عَائِشَةُ مَنْ هذَا قُلْتُ: أَخِي مِنَ الرَّضَاعَةِ قَالَ: يَا عَائِشَةُ انْظُرْنَ مَنْ إِخْوَانُكُنَّ، فَإِنَّمَا الرَّضَاعَةُ مِنَ المَجَاعَةِ

921- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yanımda bir adam otururken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içeriye girdi ve: -Ey Âişe! Bu adam kimdir?" diye sordu. Ben: -Bu benim süt kardeşimdir, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

- "Ey Aişe! Süt kardeşlerinizin kim olduğu konusunda iyi düşünün. Çünkü süt emme ancak açlıktan olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5102)

الولد للفراش وتوقي الشبهات

Çocuk Kimin Yatağında Doğmuşsa Ona Aittir

٩٢٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: اخْتَصَمَ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ فِي غُلاَمٍ؛ فَقَالَ سَعْدٌ: هذَا، يَا رَسُولَ اللهِ ابْنُ أَخِي عُتْبَةَ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، عَهِدَ إِلَيَّ أَنَّهُ ابْنُهُ، انْظُرْ إِلَى شَبَهِهِ، وَقَالَ عَبْدُ بْنُ زَمْعَةَ: هذَا أَخِي، يَا رَسُولَ اللهِ وُلِدَ عَلَى فِرَاشِ أَبِي مِنْ وَلِيدَتِهِ فَنَظَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِلَى شَبَهِهِ فَرَأَى شَبَهًا بَيِّنًا بِعُتْبَةَ، فَقَالَ: هُوَ لَكَ يَا عَبْدُ، الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ، وَاحْتَجِبِي مِنْهُ يَا سَوْدَةُ بِنْتَ زَمْعَةَ فَلَمْ تَرَهُ سَوْدَةُ قَطُّ

922- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sa'd ibnu Ebi Vakkas ve Abd ibnu Zem'a bir çocuğun velayeti konusunda husumet ettiler. Sa'd dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu çocuk, kardeşim Utbe ibnu ebi Vakkas'ın oğludur. O'nun kendisinin oğlu olduğunu vasiyet etti. Onun Utbe'ye olan benzerliliğine bir bak!

Abd ibnu Zem'a dedi ki: Bu benim kardeşimdir ey Allah'ın Rasûlü! Bu çocuk benim babamın cariyesinden olup babamın yatağında doğdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o çocuğun kime benzediğine baktı ve onun açıkça Utbe'ye benzediğini gördü. Akabinde şöyle buyurdu:

"Çocuk kimin yatağında doğmuşsa ona aittir. Zina eden için ise mahrumiyet vardır. Ey Sevde! Ona karşı perdelen" Bunun üzerine çocuk ölünceye kadar Sevde'yi göremedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2218)

٩٢٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْوَلَدُ لِصَاحِبِ الْفِرَاشِ

923- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Çocuk, döşek sahibinindir" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6750)

العمل بإلحاق القائف الولد

Kaif Yani İz Takibcisinin İlhak Etmesi İle Amel Etmek

٩٢٤ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذَاتَ يَوْمٍ وَهُوَ مَسْرُورٌ، فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ أَلَمْ تَرَىْ أَنَّ مُجَزِّزًا الْمُدْلِجِيَّ دَخَلَ فَرَأَى أُسَامَةَ وَزَيْدًا، وَعَلَيْهِمَا قَطِيفَةٌ قَدْ غَطَّيَا رُؤوسَهُمَا، وَبَدَتْ أَقْدَامُهُمَا، فَقَالَ: إِنَّ هذِهِ الأَقْدَامَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ

924- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sevinmiş olarak ve yüz çizgileri parlar bir hâlde yanıma girdi ve şöyle buyurdu: "Görmedin mi, biraz önce iz sürücü Mucezziz adındaki şahıs Zeyd ibnu Harise ile Usâme ibnu Zeyd'e baktı da: Muhakkak bu ayaklar birbirindendir, dedi". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6770)

قدر ما تستحقه البكر والثيب من إقامة الزوج عندها عقب الزفاف

Zifafdan Sonra Bâkire İle Dul Kadının Yanında Kaçar Gün Kalınacağı

٩٢٥ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: مِنَ السُّنَّةِ، إِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْبِكْرَ عَلَى الثَّيِّبِ، أَقَامَ عِنْدَهَا سَبْعًا، وَقَسَمَ؛ وَإِذَا تَزَوَّجَ الثَّيِّبَ عَلَى الْبِكْرِ، أَقَامَ عِنْدَهَا ثَلاثًا، ثُمَّ قَسَمَ

925- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Erkek, dul üzerine bakire bir kızla evlendiği zaman, o kızın yanında yedi gün ikamet edip sonra nöbet taksimi yapması; bakire üzerine dul bir kadınla evlendiği zaman ise, o dulun yanında üç gün ikamet edip, sonra nöbet taksimi yapması sünnettendir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5214)

القسم بين الزوجات وبيان أن السنة أن تكون لكل واحدة ليلة مع يومها

Eşler Arasında Adaletli Davranma Ve Sünnet Gereği Her Biri İçin Birer Gün Taksim Etme

٩٢٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كُنْتُ أَغَارُ عَلى اللاَّتِي وَهَبْنَ أَنْفُسَهُنَّ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَأَقُولُ: أَتَهَبُ الْمَرْأَةُ نَفْسَهَا فَلَمَّا أَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى (تُرْجِى مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوى إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكَ) قُلْتُ: مَا أُرَى رَبَّكَ إِلاَّ يُسَارِعُ فِي هَوَاكَ

926- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme kendilerini hibe eden ve O'nunla mehir almaksızın evlenen kadınları ayıplardım. **«Ey Peygamber! Kadınlarından dilediğini bırakır, dilediğini kendine alırsın. Ayrıldığın eşlerinden arzu ettiğini almanda sana bir sakınca yoktur.»** (Ahzâb: 51) Allah Azze ve Celle bu âyeti indirince ben şöyle dedim:

- Rabbinin senin isteklerinin gerçekleşmesine çabukluk verdiğinden başka bir şey görmüyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5113)

جواز هبتها نوبتها لضرتها

Eşler Arasında Sırasını Diğerine Bağışlaması

٩٢٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَطَاءٍ، قَالَ: حَضَرْنَا مَعَ ابْنِ عَبَّاسٍ جَنَازَةَ مَيْمُونَةَ بِسَرِفَ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: هذِهِ زَوْجَةُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَإِذَا رَفَعْتُمْ نَعْشَهَا فَلاَ تُزَعْزِعُوهَا وَلاَ تُزَلْزِلُوهَا، وَارْفُقُوا، فَإِنَّهُ كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم تِسْعٌ، كَانَ يَقْسِمُ لِثَمَانٍ، وَلاَ يَقْسِمُ لِوَاحِدَةٍ

927- Atâ ibnu Ebî Rebâh –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke civarında bulunan Serif bölgesinde İbnu Abbas ile beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından biri olan Meymune'nin cenazesinde bulunduk. İbnu Abbâs cenazede hazır bulunanlara şöyle dedi:

- Bu cenaze, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Meymune'ye aittir. Tabutu kaldırdığınız zaman onu sarsmayın ve orta bir yürüyüşle yürüyün. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde O'nun dokuz hanımı vardı. Sekizi arasında geceleri taksim ederdi. Diğeri için ise gecesini taksim etmezdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5067)

استحباب نكاح ذات الدين

Evlenirken Dindar Olanın Tercih Edilmesi

٩٢٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا وَلِحَسَبِهَا وَجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ، تَرِبَتْ يَدَاكَ

928- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadınla dört şey için evlenilir: Malı için, soyu için, güzelliği için, dîni için. Sen bunlardan dini ve ahlakı güzel olanı tercih et. Aksi takdirde fakir düşersin."

استحباب نكاح البكر

Evlenirken Bakire Olanını Tercih Etme

٩٢٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: تَزَوَّجْتُ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا تَزَوَّجْتَ فَقُلْتُ: تَزَوَّجْتُ ثَيِّبًا فَقَالَ: مَا لَكَ وَلِلْعَذَارَى وَلِعَابِهَا قَالَ مُحَارِبٌ (أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ): فَذَكَرْتُ ذلِكَ لِعَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، فَقَالَ عَمْرٌو: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ يَقُولُ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: هَلاَّ جَارِيَةً تُلاَعِبُهَا وَتُلاَعِبُكَ

929- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben evlenince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Bakire ile mi yoksa dul ile mi evlendin?" diye sordu. Ben de:

- Dul bir kadınla evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bakire bir kızla evlenip birbirinizle oynaşmanıza engel olan şey ne idi?" diye sordu.

Ben bunu Amr ibnu Dinar'a zikrettim. Amr şöyle dedi: Ben Cabir ibnu Abdullah'tan şöyle derken işittim: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: "Senin onunla, onun da seninle oynaşacağın bakire bir kızla evlenseydin ya!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 443)

٩٣٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: هَلَكَ أَبِي وَتَرَكَ سَبْعَ بَنَاتٍ أَوْ تِسْعَ بَنَاتٍ، فَتَزَوَّجْتُ امْرَأَةً ثَيِّبًا، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: تَزَوَّجْتَ يَا

جَابِرُ فَقُلْتُ: نَعَمْ فَقَالَ: بِكْرًا أَمْ ثَيِّبًا قُلْتُ: بَلْ ثَيِّبًا قَالَ: فَهَلاَّ جَارِيَةً تُلاَعِبُهَا وَتُلاَعِبُكَ وَتُضَاحِكُهَا وَتُضَاحِكُكَ قَالَ، فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّ عَبْدَ اللهِ هَلَكَ وَتَرَكَ بَنَاتٍ، وَإِنِّي كَرِهْتُ أَنْ أَجِيئَهُنَّ بِمِثْلِهِنَّ، فَتَزَوَّجْتُ امْرَأَةً تَقُومُ عَلَيْهِنَّ وَتُصْلِحُهُنَّ، فَقَالَ: بَارَكَ اللهُ أَوْ خَيْرًا

930- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Babam Abdullah öldü. Ve geride yedi -veya dokuz- kız çocuğu bıraktı. Bunun üzerine ben de dul bir kadın ile evlendim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: Evlendin mi ey Câbir?" diye sordu. Ben de: Evet, evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bakire bir kızla mı evlendin, yoksa dul bir kadın ile mi evlendin?" diye sordu. Ben de: Dul bir kadınla evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Senin onunla onun da seninle oynaşacağı, senin onu güldüreceğin onun da seni güldüreceği bakire bir kızla evlenseydin ya."

Bunun üzerine ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedim: Babam Abdullah öldü ve geride kız çocukları bıraktı. Ben de kız kardeşlerim gibi hayat tecrübesi olmayan biriyle evlenmek istemedim. Ben de onların ihtiyaçlarına yetişebilen ve onları terbiye edebilecek dul bir kadınla evlendim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah evliliğini mübarek ve hayırlı kılsın" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1801, 2097, 2309, 2385. 2494, 2470, 2603, 2604, 2728. 2861, 2967, 3087, 3089, 3090, 3052, 5079, 5080, 5243, 5244, 5245, 5246, 5247, 5367, 6387)

٩٣١ – حديث جَابِرٍ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي غَزْوَةٍ، فَلَمَّا قَفَلْنَا تَعَجَّلْتُ عَلَى بَعِيرٍ قَطُوفٍ، فَلَحِقَنِي رَاكِبٌ مِنْ خَلْفِي، فَالْتَفَتُّ فَإِذَا أَنَا بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ قَالَ: مَا يُعْجِلُكَ قُلْتُ: إِنِّي حَدِيثُ عَهْدٍ بِعُرْسٍ قَالَ: فَبِكْرًا تَزَوَّجْتَ أَمْ ثَيِّبًا قُلْتُ: بَلْ ثَيِّبًا قَالَ: فَهَلاَّ جَارِيَةً تُلاَعِبُهَا وَتُلاَعِبُكَ قَالَ: فَلَمَّا قَدِمْنَا ذَهَبْنَا لِنَدْخُلَ، فَقَالَ: أَمْهِلُوا حَتَّى تَدْخُلُوا لَيْلاً أَيْ عِشَاءً لِكَيْ تَمْتَشِطَ الشَّعِثَةُ وَتَسْتَحِدَّ الْمُغِيبَةُ وَفِي هذَا الْحَدِيثِ أَنَّهُ قَالَ: الْكَيْسَ الْكَيْسَ يَا جَابِرُ يَعْنِي الْوَلَدَ

931- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir savaşta hazır bulundum. Savaş dönüşünde ağır yürüyen bir deve üzerinde çabucak evime dönmek istedim. Arkamdan binekli birisi bana yaklaştı. Arkama dönüp baktım. Bana yaklaşan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem idi. Bana: "Bu

acelen ne?" diye sordu. Ben yeni evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bakire bir kızla mı evlendin yoksa dul bir kadın ile mi evlendin?" diye sordu.

- Dul bir kadın ile evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Onun seninle senin de onunla oynaşacağın bakire bir kızla evlenseydin ya!" buyurdu.

Yolculuktan geldiğimiz zaman bizler hemen evlerimize girmek istedik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Yavaş olun! Biraz bekleyin. Evlerinize yatsı vaktinde girersiniz. Ki o vakte kadar kocasından ayrı kalan kadın dağınık saçlarını tarasın ve ustura tutunup temizlensin" buyurdu.

Huşeym şöyle dedi: Bana güvenilir birisi bu hadiste Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurduğunu haber verdi: "Ey Câbir! Allah'tan çocuk iste!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5245)

٩٣٢ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي غَزَاةٍ فَأَبْطَأَ بِي جَمَلِي وَأَعْيَا، فَأَتَى عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: جَابِرٌ فَقُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: مَا شَأْنُكَ قُلْتُ: أَبْطَأَ عَلَيَّ جَمَلِي وَأَعْيَا فَتَخَلَّفْتُ؛ فَنَزَلَ يَحْجُنُهُ بِمِحْجَنِهِ ثُمَّ قَالَ: ارْكَبْ فَرَكِبْتُ فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَكُفُّهُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: تَزَوَّجْتَ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: بِكْرًا أَمْ ثَيِّبًا قُلْتُ: بَلْ ثَيِّبًا قَالَ: أَفَلاَ جَارِيَةً تُلاَعِبُهَا وَتُلاَعِبُكَ قُلْتُ: إِنَّ لِي أَخَوَاتٍ، فَأَحْبَبْتُ أَنْ أَتَزَوَّجَ امْرَأَةً تَجْمَعُهُنَّ وَتَمْشُطُهُنَّ وَتَقُومُ عَلَيْهِنَّ؛ قَالَ: أَمَّا إِنَّكَ قَادِمٌ، فَإِذَا قَدِمْتَ فَالْكَيْسَ الْكَيْسَ ثُمَّ قَالَ: أَتَبِيعُ جَمَلَكَ قُلْتُ: نَعَمْ فَاشْتَرَاهُ مِنِّي بِأُوقِيَّةٍ، ثُمَّ قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَبْلِي، وَقَدِمْتُ بِالْغَدَاةِ، فَجِئْنَا إِلَى الْمَسْجِدِ فَوَجَدْتُهُ عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ قَالَ: آلاٰنَ قَدِمْتَ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: فَدَعْ جَمَلَكَ فَادْخُلْ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ فَدَخَلْتُ فَصَلَّيْتُ؛ فَأَمَرَ بِلاَلاً أَنْ يَزِنَ لَهُ أُوقِيَّةً، فَوَزَنَ لِي بِلاَلٌ فَأَرْجَحَ فِي الْمِيزَانِ فَانْطَلَقْتُ حَتَّى وَلَّيْتُ، فَقَالَ: ادْعُ لِي جَابِرًا قُلْتُ الآنَ يَرُدُّ عَلَيَّ الْجَمَلَ، وَلَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْهُ قَالَ: خُذْ جَمَلَكَ، وَلَكَ ثَمَنُهُ

932- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bir savaşta bulunuyordum. Dönüşte devem yavaşladı, yorgun düştü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma gelerek: "Ey Câbir" dedi. Ben, buyur, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Ne oldu, niye geride kaldın?" diye sordu. Ben:

- Devem yavaşladı, yorgun düştü. Bu sebeple geride kaldım, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devesinden inerek sopası ile deveme dürttü, sonra bana:

- ''Bin" dedi. Ben de bindim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin üzerine varmasın diye deveyi zor dizginliyordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- ''Evlendin mi?" diye sordu. Ben:

- Evet evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

- ''Bakire ile mi, dul ile mi evlendin?" diye sordu. Ben:

- Dul ile evlendim, diye cevap verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Senin kendisi ile oynaşacağın, onun da seninle oynaşacağı bakire bir kız ile evlenseydin ya" dedi. Ben:

- Benim bir çok kız kardeşim var. Ben onları bir arada tutabilecek, saçlarını tarayacak ve bakımını yapacak birisi ile evlenmek istedim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Şimdi sen Medine'ye dönüyorsun. Vardığında artık ailene karşı akıllı, olgun, bağlı ol. Allah'tan evlat isteyiniz," buyurdu. Daha sonra bana:

- ''Deveni satar mısın?" diye sordu. Ben:

- Evet, satarım, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ukiyye[126] karşılığında devemi satın aldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye benden önce vardı. Ben de ertesi sabah vardım. Mescide gittik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi mescidin kapısında gördüm. Bana: Şimdi mi geldin?" diye sordu. Ben: Evet, dedim. Bana:

- ''Deveni bırak. Mescid'e gir, iki rekat yolculuktan geliş namazı kıl," buyurdu. Ben Mescid'e girdim ve iki rekat namaz kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Bilal'e kendisi için bir ukiyye gümüş tartmasını emretti. Bilal de benim için terazi ağır basarak tarttı, biraz da fazla verdi. Ben arkamı dönüp eve giderken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

---

126 Bir ukiyye, kırk dirhem karşılığı ölçü.

- "Bana Câbir'i çağırın" buyurdu. Ben, deveyi beğenmedi, şimdi deveyi bana geri verecek, sandım. Halbuki bana bu deve kadar sevimsiz bir şey yoktu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Deveni geri al. Parası da senin olsun" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2097)

الوصية بالنساء

Kadınlar Hakkında Vasiyet

٩٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْمَرْأَةُ كَالضِّلَعِ، إِنْ أَقَمْتَهَا كَسَرْتَهَا، وَإِنِ اسْتَمْتَعْتَ بِهَا اسْتَمْتَعْتَ بِهَا وَفِيها عِوَجٌ

933- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kadın, kaburga kemiği gibidir. Eğer sen onu doğrultup düzeltmeye kalkarsan kırarsın. Eğer ondaki eğrilikle beraber ondan faydalanmak istersen, ondan faydalanabilirsin."[127] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3331)

٩٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يُؤْذِي جَارَهُ، وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَإِنَّهُنَّ خُلِقْنَ مِنْ ضِلَعٍ، وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ أَعْلاَهُ، فَإِنْ ذَهَبْتَ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ، وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا

934- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim Allah'a ve Kıyâmet gününe imân ediyorsa, komşusuna eziyet etmesin." "Kadınlara hayır tavsiyede bulunun. Çünkü onlar kaburga kemiğinden yaratılmışlardır. Bu kemiğin en eğri kısmı en üst tarafıdır. Eğer sen

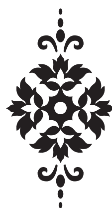
127 Bazı rey ehli bu hadisi inkara gider ve akla mantığa ters olduğunu savunurlar, ha - buki nasıl Allah Havva'yı etten, kemikten, kandan yaratmışsa aklıda yaratandır. Yaratılan yaratanı sorgulama hakkına sahip değildir, ona teslim olmak zorundadır. Yani Allah azze ve celle Havva'yı Adem'in kaburga kemiğinden ve onunda eğri bölgesinden yaratmıştır. Bu yüzden kadınlar ne başı boş bırakılır ne de onlara sert davranılır. İkisinin arası bir orta yol tutulur. Eğer kendi haline bırakırsan zaten eğri, öylece kalır. Doğrultmaya kalkarsan da kırarsın, onlara yumuşak ve hayırlı davranmak gerekir.

eğri kemiği doğrultmaya gidersen, onu kırarsın. Onu kendi hâline bırakırsan, dâima eğri kalır. Onun için kadınlara hayır tavsiyede bulunun.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3331, 5185, 6018)

٩٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَوْلاَ بَنُو إِسْرَائِيلَ لَمْ يَخْنَزِ اللَّحْمُ، وَلَوْلاَ حَوَّاءُ لَمْ تَخُنْ أُنْثَى زَوْجَهَا

935- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bunun aynını rivayet etmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

“Şayet İsrail oğulları olmasaydı et kokmazdı. Şayet Havva olmasaydı kadın kocasına hıyanet etmezdi.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 3399)

كتاب الطلاق
TALÂK KİTABI

تحريم طلاق الحائض بغير رضاها وأنه لو خالف وقع الطلاق ويؤمر برجعتها
Hayızlı Kadının Rızası Olmadan Boşamanın Haram Kılınması Kocası Buna Muhalefet Ederse Talâk Vaki Olup Karısına Ric'at Etmesi Kendisine Emrolunacağı

٩٣٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّهُ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَسَأَلَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ ذٰلِكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مُرْه فَلْيُرَاجِعْهَا ثُمَّ لِيُمْسِكْهَا حَتَّى تَطْهُرَ، ثُمَّ تَحِيضَ، ثُمَّ تَطْهُرَ، ثُمَّ إِنْ شَاءَ أَمْسَكَ بَعْدُ، وَإِنْ شَاءَ طَلَّقَ قَبْلَ أَنْ يَمَسَّ؛ فَتِلْكَ الْعِدَّةُ الَّتِي أَمَرَ اللهُ أَنْ تُطَلَّقَ لَهَا النِّسَاءُ

936- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, hanımı hayızlı iken hanımını boşadı. Ömer bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nun yaptığı bu işten dolayı öfkelendi, sonra da şöyle buyurdu:

- "Abdullah hanımını geri döndürsün. Sonra kadın temizlenip tekrar âdetini görünceye, sonra tekrar temizleninceye kadar onu yanında tutsun. İkinci âdetinden temizlendikten sonra hanımını boşamak isterse hanımıyla cinsi münasebet yapmadan temiz halinde iken boşasın. İşte Allah Azze ve Celle'nin emrettiği iddet budur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4908)

٩٣٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ يُونُسَ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ عُمَرَ؛ فَقَالَ طَلَّقَ ابْنُ عُمَرَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ، فَسَأَلَ عُمَرُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَأَمَرَهُ أَنْ يُرَاجِعَهَا، ثُمَّ يُطَلِّقَ مِنْ قُبُلِ عِدَّتِهَا؛ قُلْتُ: فَتَعْتَدُّ بِتِلْكَ التَّطْلِيقَةِ قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ عَجَزَ وَاسْتَحْمَقَ

937- Yûnus ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben İbnu Ömer'e karısını hayızlı iken boşayan kimsenin hükmünü sordum. O şöyle dedi:

- Ben karımı hayızlı iken boşadım. Bu durumu babam Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Ömer'e şöyle buyurdu: "Ona emret, karısını geri döndürsün. Sonra karısını iddetinin bitmesinin önünde temizken cima yapmadan boşasın."

Ben İbnu Ömer'e: Sen bu boşamanı bir boşama sayıyor muydun? diye sordum. İbnu Ömer: Şayet İbnu Ömer âciz olmuş ve ahmaklık etmişse onu bir talâk olmaktan ne men eder? diye cevap verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5333)

وجوب الكفارة على من حرّم امرأته ولم ينو الطلاق

Karısını Kendisine Haram Edip De Boşamayı Niyet Etmeyen Kimseye Keffaretin Vacip Olması

٩٣٨ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: فِي الْحَرَامِ يُكَفِّرُ؛ وَقَالَ: (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ)

938- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam hanımına: Sen bana haramsın, derse yemin kefareti verir. **«Sizin için Allah'ın Rasûlü'nde güzel bir örnek vardır.»** (Ahzâb: 21) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4911)

٩٣٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَمْكُثُ عِنْدَ زَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ وَيَشْرَبُ عِنْدَهَا عَسَلاً، فَتَوَاصَيْتُ أَنَا وَحفْصَةُ أَنَّ أَيَّتَنا دَخَلَ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَلْتَقُلْ: إِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ، أَكَلْتَ مَغَافِيرَ فَدَخَلَ عَلَى إِحْدَاهُمَا، فَقَالَتْ لَهُ ذلِكَ؛ فَقَالَ: لاَ بَلْ شَرِبْتُ عَسَلاً عِنْدَ زَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ، وَلَنْ أَعُودَ لَهُ فَنَزَلَتْ (يأَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللهُ لَكَ) إِلَى (إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللهِ) لِعَائِشَةَ وَحَفْصَةَ (وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ) لِقَوْلِهِ: بَلْ شَرِبْتُ عَسَلاً.

939- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zeynep bintu Cahş'ın yanında bir müddet kalır ve onun yanında bal şerbeti içerdi. Bunun üzerine Hafsa ile ben birbirimizle şu söz üzere anlaştık: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikimizden hangimizin yanına girerse, O'na: Ben Sen'den meğâfir kokusu

alıyorum. Sen meğâfir mi yedin? desin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kadından birinin yanına girince, o kadın bu sözü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

- ''Hayır ben meğâfir yemedim. Fakat Zeynep bintu Cahş'ın yanında bal şerbeti içtim. Artık bir daha onu içmeyeceğim'' buyurdu. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyetleri indirdi:

«Ey Peygamber! Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi kendine niçin haram kılıyorsun? Bununla, eşlerini hoşnut mu etmek istiyorsun? Allah, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir. Allah sizin için yeminlerinizin çözümlüğünü farz kılmıştır. Allah sizin yardımcınızdır ve O hakkıyla bilendir, tam hüküm ve hikmet sahibidir. Hani Peygamber, zevcelerinden birine gizli bir söz söylemişti. Bunun üzerine o açıklayınca, Peygamber bunun bir kısmını bildirmiş, bir kısmından da vazgeçmişti. Artık bunu kendisine söyleyince, o zevce: "Bunu sana kim haber verdi?' dedi. Peygamber de: 'Bana her şeyi bilen, her şeyden haberdâr olan Allah haber verdi' dedi. Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz ne iyi, çünkü ikinizin de kalpleriniz eğildi. Yok, onun aleyhinde birbirinize arka verirseniz, hiç şüphesiz Allah bizzat onun yardımcısıdır, Cebrail de, müminlerin sâlih olanları da. Bunların ardından bütün melekler de ona yardımcıdırlar.» (Tahrîm: 1-4)

Âyette gelen **«Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz»** kavlinden kasıt Âişe ve Hafsa'dır. Allah onlardan razı olsun. **«Hani Peygamber, zevcelerinden birine gizli bir söz söylemişti.»** Bu da: "Hayır, ben bal şerbeti içtim" sözüne işarettir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4912)

٩٤٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يُحِبُّ الْعَسَلَ وَالْحَلْوَاءَ، وَكَانَ إِذَا انْصَرَفَ مِنَ الْعَصْرِ دَخَلَ عَلَى نِسَائِهِ، فَيَدْنُو مِنْ إِحْدَاهُنَّ، فَدَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ بِنْتِ عُمَرَ، فَاحْتَبَسَ أَكْثَرَ مَا كَانَ يَحْتَبِسُ، فَغِرْتُ، فَسَأَلْتُ عَنْ ذَلِكَ، فَقِيلَ لِي، أَهْدَتْ لَهَا امْرَأَةٌ مِنْ قَوْمِهَا عُكَّةً مِنْ عَسَلٍ، فَسَقَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم مِنْهُ شَرْبَةً فَقُلْتُ: أَمَا وَاللهِ لَنَحْتَالَنَّ لَهُ فَقُلْتُ لِسَوْدَةَ بِنْتِ زَمْعَةَ أَنَّهُ سَيَدْنُو مِنْكِ، فَإِذَا دَنَا مِنْك فَقُولِي: أَكَلْتَ مَغَافِيرَ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكِ: لاَ فَقُولِي لَهُ: مَا هذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ فَإِنَّهُ سَيَقُولُ لَكِ: سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ، فَقُولِي لَهُ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطَ، وَسَأَقُولُ ذَلِكَ، وَقُولِي أَنْتِ يَا صَفِيَّةُ ذَاك قَالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ فَوَاللهِ مَا هُوَ إِلاَّ أَنْ قَامَ عَلَى الْبَابِ فَأَرَدْتُ أَنْ أُبَادِيَهُ بِمَا أَمَرْتِنِي بِهِ

فَرَقًا مِنْكِ فَلَمَّا دَنَا مِنْهَا، قَالَتْ لَهُ سَوْدَةُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَكَلْتَ مَغَافِيرَ قَالَ: لاَ قَالَتْ: فَمَا هذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُ مِنْكَ قَالَ: سَقَتْنِي حَفْصَةُ شَرْبَةَ عَسَلٍ، فَقَالَتْ: جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطَ فَلَمَّا دَارَ إِلَيَّ، قُلْتُ لَهُ نَحْوَ ذَلِكَ؛ فَلَمَّا دَارَ إِلَى صَفِيَّةَ قَالَتْ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ فَلَمَّا دَارَ إِلَى حَفْصَةَ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَلاَ أَسْقِيكَ مِنْهُ قَالَ: لاَ حَاجَةَ لِي فِيهِ قَالَتْ: تَقُولُ سَوْدَةُ وَاللهِ لَقَدْ حَرَمْنَاهُ؛ قُلْتُ لَهَا: اسْكُتِي

940- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tatlı ve balı severdi. İkindi namazından döndüğü zaman hanımlarını ziyaret eder ve onların yanında bir müddet kalırdı. Yine böyle bir gün Ömer'in kızı Hafsa'nın yanına girdi ve onun yanında daha önce kaldığından daha uzun zaman kaldı. Ben bunu kıskandım ve bunun sebebini soruşturdum. Bana: Hafsa'ya, kavminden bir kadın küçük bir çömlek bal hediye etti, o da bu baldan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e şerbet içirdi, denildi. Ben de kendi kendime: Vallahi biz bunun için muhakkak bir hile yaparız! dedim. Zem'a'nın kızı Sevde'ye şöyle dedim:

- Muhakkak ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem senin yanına gelecektir. O senin yanına geldiğinde: Sen meğâfir mi yedin? dersin, O da sana: Hayır, diyecektir. Bunun üzerine sen de O'na: Senden almakta olduğum bu koku da nedir? dersin. O da sana muhakkak: Hafsa bana bal şerbeti içirmişti! diyecektir. Sen de O'na: O balın arısı urfut ağacından toplamıştır! dersin. Bana geldiğinde ben de böyle söyleyeceğim. Yâ Safiy-ye, sen de böyle söyle! dedim.

Sevde şöyle diyordu: Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kapının önünde durdu. Ey Âişe, senden korktuğum için bana emrettiğin sözü hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme oracıkta iken söylemek istedim.

Âişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona yaklaşınca, Sevde O'na: Ey Allah'ın Rasûlü, sen meğâfir zamkı mı yedin? dedi. O da: "Hayır!" diye cevâb verdi. Sevde: Öyleyse senden aldığım bu koku da neyin nesidir? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hafsa bana bal şerbeti içirmişti!" buyurdu. Sevde: O balın arısı urfut ağacına konmuş olmalı, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim yanıma gelince ben de Sevde'nin söylediği sözlerin aynını söyledim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Safiyye'ye gittiğinde o da bunların benzerini söyledi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dönüp Hafsa'nın nöbetinde yanına

vardığında, Hafsa: Ey Allah'ın Rasûlü! Sana o bal şerbetinden içireyim mi? diye sorduğunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayır, benim ona ihtiyâcım yoktur!" buyurdu.

Sevde bana: Vallahi biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bal şerbeti içmesine mani olduk, O'nu bundan mahrum ettik, dedi. Ben de O'na: Sus! Sakın bu konuda sesini çıkarma! dedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5268)

بيان أن تخيير امرأته لا يكون طلاقا إلا بالنية

Kadını Muhayyer Bırakmanın Ancak Niyetle Talak Olacağı

٩٤١ – حديث عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: لَمَّا أُمِرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِتَخْيِيرِ أَزْوَاجِهِ، بَدَأَ بِي؛ فَقَالَ: إِنِّي ذَاكِرٌ لَكِ أَمْرًا فَلاَ عَلَيْكِ أَنْ لاَ تَعْجَلِي حَتَّى تَسْتَأْمِرِى أَبَوَيْكِ، قَالَتْ: وَقَدْ عَلِمَ أَنَّ أَبَوَيَّ لَمْ يَكُونَا يَأْمُرَانِي بِفِرَاقِهِ قَالَتْ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ قَالَ (يأَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لأَزْوَاجِكَ إِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا) إِلَى (أَجْرًا عَظِيمًا) قَالَتْ: فَقُلْتُ فَفِي أَيِّ هذَا أَسْتَأْمِرُ أَبَوَيَّ، فَإِنِّي أُرِيدُ اللهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الآخِرَةَ؛ قَالَتْ: ثُمَّ فَعَلَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مِثْلَ مَا فَعَلْتُ

941- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Azze ve Celle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi hanımları arasında dünya hayatını ve dünya ziynetiyle; Allah'ı, Rasûlü'nü ve ahiret gününü seçme konusunda muhayyer bırakılmayı emrolunduğu zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ilk önce bana geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Ben sana öyle bir şey söyleyeceğim ki bu konuda anne ve babanla istişare yapıp onların görüşlerini almadan karar vermede acele etme.''

Aişe şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ailemin benim kendisinden ayrılmamamı istediklerini çok iyi biliyordu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: **«Ey Peygamber! Eşlerine de ki: "Eğer siz dünyâ hayâtını ve dünya ziynetini istiyorsanız, gelin, size boşanma bedelini vereyim ve sizi güzellikle salıvereyim. Yok eğer Allah'ı, Rasûlü'nü ve âhiret yurdunu istiyorsanız bilin ki Allah, içinizden iyi davrananlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır.»** (Ahzâb: 28-29)

Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedim:

- Bunun hangisinde anne ve babamla istişare yapacağım? Muhakkak ki ben Allah'ı, Rasûlü'nü ve âhiret gününü istiyorum.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin diğer hanımları da benim yaptığım gibi yaptılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4786)

٩٤٢ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مُعَاذَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَسْتَأْذِنُ فِي يَوْمِ الْمَرْأَةِ مِنَّا بَعْدَ أَنْ أُنْزِلَتْ هذِهِ الآيَةُ (تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكَ) فَقُلْتُ لَهَا مَا كُنْتِ تَقُولِينَ قَالَتْ: كُنْتُ أَقُولُ لَهُ: إِنْ كَانَ ذَاكَ إِلَيَّ فَإِنِّي لاَ أُرِيدُ، يَا رَسُولَ اللهِ أَنْ أُوثِرَ عَلَيْكَ أَحَدًا

942- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme kendilerini hibe eden ve O'nunla mehir almaksızın evlenen kadınları ayıplardım. **«Ey Peygamber! Kadınlarından dilediğini bırakır, dilediğini kendine alırsın. Ayrıldığın eşlerinden arzu ettiğini almanda sana bir sakınca yoktur.»** (Ahzâb: 51) Allah Azze ve Celle bu âyeti indirince ben şöyle dedim:

- Rabbinin senin isteklerinin gerçekleşmesine çabukluk verdiğinden başka bir şey görmüyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5113)

٩٤٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَيَّرَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَاخْتَرْنَا اللهَ وَرَسُولَهُ، فَلَمْ يَعُدَّ ذَلِكَ عَلَيْنَا شَيْئًا

943- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri muhayyer kıldı da bizler Allah'ı ve Rasûlü'nü tercih ettik ve O bu muhayyer kılmayı bizim için talâk saymadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5262)

في الإيلاء واعتزال النساء وتخييرهن وقوله تعالى (وإن تظاهرا عليه)

Kadından Uzaklaşma Onları Muhayyer Bırakma

٩٤٤ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: مَكَثْتُ سَنَةً أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ عَنْ آيَةٍ، فَمَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَسْأَلَهُ هَيْبَةً لَهُ؛ حَتَّى خَرَجَ حَاجًّا فَخَرَجْتُ مَعَهُ، فَلَمَّا رَجَعْتُ، وَكُنَّا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ، عَدَلَ إِلَى الأَرَاكِ لِحَاجَةٍ لَهُ، قَالَ: فَوَقَفْتُ لَهُ حَتَّى فَرَغَ،

ثُمَّ سِرْتُ مَعَهُ فَقُلْتُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَنِ اللَّتَانِ تَظَاهَرَتَا عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مِنْ أَزْوَاجِهِ فَقَالَ: تِلْكَ حَفْصَةُ وَعَائِشَةُ قَالَ: فَقُلْتُ: وَاللهِ إِنْ كُنْتُ لأُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَنْ هذَا مُنْذُ سَنَةٍ فَمَا أَسْتَطِيعُ هَيْبَةً لَكَ قَالَ: فَلاَ تَفْعَلْ؛ مَا ظَنَنْتَ أَنَّ عِنْدِي مِنْ عِلْمٍ فَاسْأَلْنِي، فَإِنْ كَانَ لِي عِلْمٌ خَبَّرْتُكَ به قَالَ ثُمَّ قَالَ عُمَرُ: وَاللهِ إِنْ كُنَّا فِي الْجَاهِلِيَّةِ مَا نَعُدُّ لِلنِّسَاءِ أَمْرًا حَتَّى أَنْزَلَ اللهُ فِيهِنَّ مَا أَنْزَلَ، وَقَسَمَ لَهُنَّ مَا قَسَمَ؛ قَالَ: فَبَيْنَا أَنَا فِي أَمْرٍ أَتَأَمَّرُهُ، إِذْ قَالَتْ امْرَأَتِي: لَوْ صَنَعْتَ كَذَا وَكَذا قَالَ فَقُلْتُ لَهَا: مَا لَكِ وَلِمَا ههُنَا، فِيمَا تَكَلُّفُكِ فِي أَمْرٍ أُرِيدُهُ فَقَالَتْ لِي: عَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ مَا تُرِيدُ أَنْ تُرَاجَعَ أَنْتَ، وَإِنَّ ابْنَتَكَ لَتُرَاجِعُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى يَظَلَّ يَوْمَهُ غَضْبَانَ فَقَامَ عُمَرُ فَأَخَذَ رِدَاءَهُ مَكَانَهُ حَتَّى دَخَلَ عَلَى حَفْصَةَ؛ فَقَالَ لَهَا: يَا بُنَيَّةُ إِنَّكِ لَتُرَاجِعِينَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَتَّى يَظَلَّ يَوْمَهُ غَضْبَانَ فَقَالَتْ حَفْصَةُ: وَاللهِ إِنَّا لَنُرَاجِعُهُ فَقُلْتُ: تَعْلَمِينَ أَنِّي أُحَذِّرُكِ عُقُوبَةَ اللهِ وَغَضَبَ رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم، يَا بُنَيَّةُ لاَ يَغُرَّنَّكِ هذِهِ الَّتِي أَعْجَبَهَا حُسْنُهَا حُبُّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِيَّاهَا (يُرِيدُ عَائِشَةَ) قَالَ، ثُمَّ خَرَجْتُ حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ، لِقَرَابَتِي مِنْهَا، فَكَلَّمْتُهَا؛ فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: عَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ دَخَلْتَ فِي كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى تَبْتَغِي أَنْ تَدْخُلَ بَيْنَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَزْوَاجِهِ فَأَخَذَتْنِي، وَاللهِ أَخْذًا كَسَرَتْنِي عَنْ بَعْضِ مَا كُنْتُ أَجِدُ، فَخَرَجْتُ مِنْ عِنْدِهَا وَكَانَ لِي صَاحِبٌ مِنَ الأَنْصَارِ، إِذَا غِبْتُ أَتَانِي بِالخَبَرِ، وَإِذَا غَابَ كُنْتُ أَنَا آتِيهِ بِالْخَبَرِ؛ وَنَحْنُ نَتَخَوَّفُ مَلِكًا مِنْ مُلُوكِ غَسَّانَ ذُكِرَ لَنَا أَنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَسِيرَ إِلَيْنَا، فَقَدِ امْتَلأَتْ صُدُورُنَا مِنْهُ فَإِذَا صَاحِبِي الأَنْصَارِيُّ يَدُقُّ الْبَابَ؛ فَقَالَ: افْتَحْ افْتَحْ فَقُلْتُ: جَاءَ الْغَسَّانِيُّ فَقَالَ: بَلْ أَشَدُّ مِنْ ذلِكَ، اعْتَزَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَزْوَاجَهُ؛ فَقُلْتُ: رَغَمَ أَنْفُ حَفْصَةَ وَعَائِشَةَ فَأَخَذْتُ ثَوْبِي فَأَخْرُجُ حَتَّى جِئْتُ فَإِذَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي مَشْرُبَةٍ لَهُ يَرْقَى عَلَيْهَا بِعَجَلَةٍ، وَغُلاَمٌ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَسْوَدُ عَلَى رَأْسِ الدَّرَجَةِ؛ فَقُلْتُ لَهُ: قُلْ هذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَأَذِنَ لِي قَالَ عُمَرُ: فَقَصَصْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم هذَا الْحَدِيثَ، فَلَمَّا بَلَغْتُ حَدِيثَ أُمِّ سَلَمَةَ تَبَسَّمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَإِنَّهُ لَعَلَى حَصِيرٍ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ شَيْءٌ، وَتَحْتَ رَأْسِهِ وِسَادَةٌ مِنْ أَدَمٍ حَشْوُهَا لِيفٌ، وَإِنَّ عِنْدَ رِجْلَيْهِ قَرَظًا مَصْبُوبًا،

وَعِنْدَ رَأْسِهِ أَهَبٌ مُعَلَّقَةٌ؛ فَرَأَيْتُ أَثَرَ الْحَصِيرِ فِي جَنْبِهِ، فَبَكَيْتُ؛ فَقَالَ: مَا يُبْكِيكَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ كِسْرى وَقَيْصَرَ فِيمَا هُمَا فِيهِ، وَأَنْتَ رَسُولُ اللهِ فَقَالَ: أَمَا تَرْضى أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْيا وَلَنَا الآخِرَةُ

944- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bir âyetin manasını Ömer ibnul-Hattâb'a sormak istiyordum. O'nun heybetinden korktuğum için bir sene ona bunu soramadım. Ömer hac için yola çıktığında ben de O'nunla birlikte çıktım. Hac dönüşünde yolda iken Ömer bir ihtiyacı için erak ağaçlarının olduğu yere doğru gitti. Ben de O ihtiyacını giderene kadar bekledim. Sonra O'nunla beraber yürümeye başladım. Kendisine dedim ki:

- Ey mü'minlerin emîri! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kadınlarından Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e karşı O'nun sırrını ifşa da ve kıskançlıkta yardımlaşan o iki kadın kimdir? Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

- O ikisi Hafsa ve Âişe'dir.

- Vallahi bir seneden beri bunu sana sormak istiyordum. Ancak sana olan saygıyla karışık korkumdan dolayı soramıyordum. Ömer dedi ki:

- Bundan sonra böyle yapma! Şayet o konuda benim bir ilmim olduğunu, benim o konuyu bildiğimi sanıyorsan onu bana sor. Benim de o konuda bir ilmim varsa onu sana haber veririm. Vallahi bizler cahiliye döneminde kadınlarımızı işlerimizde bir söz sahibi saymazdık. Tâki Allah Azze ve Celle kadınlar hakkında ki âyetleri indirinceye kadar. Ben, bir meselede kendi kendime istişare ediyor, o konuda düşünüyorken karım bana: "Şöyle şöyle yapsan" dedi. Ben de ona: "Benim yapmayı istediğim bu işimde seni ilgilendiren nedir?" dedim. O da bana: "Hayret ederim sana, ey Hattâb oğlu! Sen kendine karşı söz söylenilmesini istemiyorsun. Hâlbuki senin kızın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e karşı söz söylüyor da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bundan dolayı o gününü öfkeli geçiriyor.

Hanımının bu sözleri üzerine Ömer oturduğu yerden kalktı ve ridasını alarak kızı Hafsa'nın yanına gitti. Ona şöyle dedi:

- Ey kızım! Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme karşı söz söylüyor, öyle ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunun yüzünden o gününü öfkeli geçiriyormuş, öyle mi? Hafsa da şöyle dedi:

- Vallahi bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları olarak O'na hepimiz söz söylüyoruz.

- Sen biliyorsun ki, ben seni daima Allah'ın cezalandırmasından ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin öfkesinden sakındırıyorum. Ey kızım! Sakın Aişe'nin güzelliği ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ona olan sevgisi seni aldatmasın.

Sonra çıktım, akrabam olduğu için Ummu Seleme'nin yanına girdim ve ona kızımla konuştuklarımızı haber verdim. Bunun üzerine Ummu Seleme şöyle dedi:

- Hayret sana ey Hattâb'ın oğlu! Her işe karıştın şimdi de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile hanımları arasındaki işe mi karışıyorsun?

Onun söylediği bu söz beni çok etkiledi, öyle ki, ona gelene kadar ki taşıdığım duygularım kayboldu. Benim Ensar'dan bir arkadaşım vardı. Tarlada beraber çalışırdık. Medine'ye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına o indiği zaman bana Medine'de olup bitenlerin ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin haberlerini o getirir, ben Medine'ye indiğim zaman haberleri ben getirirdim. Biz o günlerde Ğassân krallarının yapabileceği bir saldırıdan dolayı endişe duyuyorduk. Onun bizim üzerimize saldırmak için yola çıkacağı haberi verilmişti. Bizim de zihinlerimiz bununla meşgul olmaya başlamıştı. Birden arkadaşım evimin kapısını çalmaya başladı ve heyecanlı bir şekilde "aç aç" diyordu. Ben de endişeli bir şekilde: Ğassan'ın ordusu mu geldi? dedim. O da: hayır, durum bundan daha vahim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarından ayrı bir eve çekildi. Ben de: Hafsa ve Aişe'nin burunları yerde sürtünsün, dedim. Evimden dışarı çıkmak için elbisemi aldım ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem basamakları olan yüksekçe bir odaya yerleşmiş, odanın basamağında da siyahi hizmetçisi duruyordu. Ben hizmetçisine: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Ömer geldi, senin yanına girmek için izin istiyor de, dedim. Bana girmem için izin verilmedi. Hizmetçiye: Söyle, bu Ömer ibnul-Hattâb'dır, dedim. Nihayet bana izin verildi. Ömer dedi ki: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bu söylediğim sözleri anlattım. Ummu Seleme'nin sözünü zikrettiğimde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm etti. O bir hasır üzerinde bulunuyordu. Kendisiyle hasır arasında hiçbir şey yoktu. Başının altında içi lif dolu bir meşin yastık vardı. Ayaklarının yanında dökülmüş biraz karaz, baş ucunda da asılı bir deri parçası vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin böğründe hasırın izlerini gördüm de ağladım. O: "Seni ağlatan nedir? buyurdu. Ben de: Ey Allah'ın Rasûlü, Kisrâ ve Kayser yumuşak döşek içindeler. Sen ise Allah'ın Rasûlü'sün ve sen buna daha layıksın, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dünyânın onların, âhiretin ise bizim olmasına razı olmaz mısın?"

٩٤٥ – حديث عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمْ أَزَلْ حَرِيصًا عَلَى أَنْ أَسْأَلَ عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ عَنِ الْمَرْأَتَيْنِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم اللَّتَيْنِ قَالَ اللهُ تَعَالى (إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا) حَتَّى حَجَّ وَحَجَجْتُ مَعَهُ، وَعَدَلَ وَعَدَلْتُ مَعَهُ بِإِدَاوَةٍ، فَتَبَرَّزَ، ثُمَّ جَاءَ فَسَكَبْتُ عَلَى يَدَيْهِ مِنْهَا فَتَوَضَّأَ؛ فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَنِ الْمَرْأَتَانِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم اللَّتَانَ قَالَ اللهُ تَعَالَى (إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا) قَالَ: وَاعَجَبًا لَكَ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ هُمَا عَائِشَةُ وَحَفْصَة ثُمَّ اسْتَقْبَلَ عُمَرُ الْحَدِيثَ يَسُوقُهُ، قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَجَارٌ لِي مِنَ الأَنْصَارِ فِي بَنِي أُمَيَّةَ بْنِ زَيْدٍ، وَهُمْ مِنْ عَوَالِي الْمَدِينَةِ، وَكُنَّا نَتَنَاوَبُ النُّزُولَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَيَنْزِلُ يَوْمًا وَأَنْزِلُ يَوْمًا، فَإِذَا نَزَلْتُ جِئْتُهُ بِمَا حَدَثَ مِنْ خَبَرِ ذَلِكَ الْيَوْمِ مِنَ الْوَحْيِ أَوْ غَيْرِه، وَإِذَا نَزَلَ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ؛ وَكُنَّا، مَعْشَرَ قُرَيْشٍ، نَغْلِبُ النِّسَاءَ؛ فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَى الأَنْصَارِ إِذَا قَوْمٌ تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ، فَطَفِقَ نِسَاؤُنَا يَأْخُذْنَ مِنْ أَدَبِ الأَنْصَارِ؛ فَصَخِبْتُ عَلَى امْرَأَتِي فَرَاجَعَتْنِي، فَأَنْكَرْتُ أَنْ تُرَاجِعَنِي؛ قَالَتْ: وَلِمَ تُنْكِرُ أَنْ أُرَاجِعَكَ فَوَاللهِ إِنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لَيُرَاجِعْنَهُ، وَإِنَّ إِحْدَاهُنَّ لَتَهْجُرُهُ الْيَوْمَ حَتَّى اللَّيْلِ، فَأَفْزَعَنِي ذَلِكَ، وَقُلْتُ لَهَا: قَدْ خَابَ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ مِنْهُنَّ.

ثُمَّ جَمَعْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي، فَنَزَلْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ؛ فَقُلْتُ لَهَا: أَيْ حَفْصَةُ أَتُغَاضِبُ إِحْدَاكُنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم الْيَوْمَ حَتَّى اللَّيْلِ قَالَتْ: نَعَمْ فَقُلْتُ: قَدْ خِبْتِ وَخَسِرْتِ، أَفَتَأْمَنِينَ أَنْ يَغْضَبَ اللهُ لِغَضَبِ رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم فَتَهْلِكِي لاَ تَسْتَكْثِرِي النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ تُرَاجِعِيهِ فِي شَيْءٍ وَلاَ تَهْجُرِيهِ، وَسَلِينِي مَا بَدَا لَكِ، وَلاَ يَغُرَّنَّكِ أَنْ كَانَتْ جَارَتُكِ أَوْضَأَ مِنْكِ وَأَحَبَّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم (يُرِيدُ عَائِشَةَ)

قَالَ عُمَرُ: وَكُنَّا قَدْ تَحَدَّثْنَا أَنَّ غَسَّانَ تُنْعِلُ الْخَيْلَ لِغَزْوِنَا، فَنَزَلَ صَاحِبِي الأَنْصَارِيُّ يَوْمَ نَوْبَتِهِ، فَرَجَعَ إِلَيْنَا عِشَاءً، فَضَرَبَ بَابِي ضَرْبًا شَدِيدًا؛ وَقَالَ: أَثَمَّ هُوَ فَفَزِعْتُ، فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ؛ فَقَالَ: قَدْ حَدَثَ الْيَوْمَ أَمْرٌ عَظِيمٌ، قُلْتُ: مَا هُوَ، أَجَاءَ غَسَّان قَالَ: لاَ، بَلْ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ وَأَهْوَلُ، طَلَّقَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم نِسَاءَهُ؛ فَقُلْتُ: خَابَتْ حَفْصَةُ وَخَسِرَتْ، قَدْ كُنْتُ أَظُنُّ هذا يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ فَجَمَعْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي، فَصَلَّيْتُ صَلاَةَ الْفَجْرِ مَعَ النَّبِيِّ صلى

اللهِ عليه وسلم، فَدَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَشْرُبَةً لَهُ، فَاعْتَزَلَ فِيهَا، وَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ فَإِذَا هِيَ تَبْكِي؛ فَقُلْتُ: مَا يُبْكِيكِ أَلَمْ أَكُنْ حَذَّرْتُكِ هذَا أَطَلَّقَكُنَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ: لاَ أَدْرِي، هَا هُوَ ذَا مُعْتَزِلٌ فِي الْمَشْرُبَةِ فَخَرَجْتُ فَجِئْتُ إِلَى الْمِنْبَرِ، فَإِذَا حَوْلَهُ رَهْطٌ، يَبْكِي بَعْضُهُمْ؛ فَجَلَسْتُ مَعَهُمْ قَلِيلاً، ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ، فَجِئْتُ الْمَشْرُبَةَ الَّتِي فِيهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقُلْتُ لِغُلاَمٍ لَهُ أَسْوَدَ، اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ؛ فَدَخَلَ الْغُلاَمُ، فَكَلَّمَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ: كَلَّمْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَذَكَرْتُكَ لَهُ فَصَمَتَ؛ فَانْصَرَفْتُ، حَتَّى جَلَسْتُ مَعَ الرَّهْطِ الَّذِينَ عِنْدَ الْمِنْبَرِ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ، فَجِئْتُ فَقُلْتُ لِلْغُلاَمِ اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ؛ فَدَخَلَ ثُمَّ رَجَعَ، فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَصَمَتَ؛ فَرَجَعْتُ فَجَلَسْتُ مَعَ الرَّهْطِ الَّذِينَ عِنْدَ الْمِنْبَرِ ثُمَّ غَلَبَنِي مَا أَجِدُ فَجِئْتُ الْغُلاَمَ،

فَقُلْتُ: اسْتَأْذِنْ لِعُمَرَ؛ فَدَخَلَ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيَّ فَقَالَ: قَدْ ذَكَرْتُكَ لَهُ فَصَمَتَ؛ فَلَمَّا وَلَّيْتُ مُنْصَرِفًا (قَالَ) إِذَا الْغُلاَمُ يَدْعُونِي فَقَالَ: قَدْ أَذِنَ لَكَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَإِذَا هُوَ مُضْطَجِعٌ عَلَى رِمَالِ حَصِيرٍ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ فِرَاشٌ، قَدْ أَثَّرَ الرِّمَالُ بِجَنْبِهِ، مُتَّكِئًا عَلَى وِسَادَةٍ مِنْ أَدَمٍ، حَشْوُهَا لِيفٌ؛ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ثُمَّ قُلْتُ، وَأَنَا قَائِمٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَطَلَّقْتَ نِسَاءَكَ فَرَفَعَ إِلَيَّ بَصَرَهُ، فَقَالَ: لاَ، فَقُلْتُ: اللهُ أَكْبَرُ ثُمَّ قُلْتُ، وَأَنَا قَائِمٌ: أَسْتَأْنِسُ، يَا رَسُولَ اللهِ لَوْ رَأَيْتَنِي، وَكُنَّا، مَعْشَرَ قُرَيْشٍ، نَغْلِبُ النِّسَاءَ، فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ، إِذَا قَوْمٌ تَغْلِبُهُمْ نِسَاؤُهُمْ؛ فَتَبَسَّمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ لَوْ رَأَيْتَنِي، وَدَخَلْتُ عَلَى حَفْصَةَ، فَقُلْتُ لَهَا: لاَ يَغُرَّنَّكِ أَنْ كَانَتْ جَارَتُكِ أَوْضَأَ مِنْكِ وَأَحَبَّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم (يُرِيدُ عَائِشَةَ) فَتَبَسَّمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم تَبَسُّمَةً أُخْرَى؛ فَجَلَسْتُ حِينَ رَأَيْتُهُ تَبَسَّمَ، فَرَفَعْتُ بَصَرِي فِي بَيْتِهِ، فَوَاللهِ مَا رَأَيْتُ فِي بَيْتِهِ شَيْئًا يَرُدُّ الْبَصَرَ غَيْرَ أَهَبَةٍ ثَلاَثَةٍ

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللهَ فَلْيُوَسِّعْ عَلَى أُمَّتِكَ، فَإِنَّ فَارِسًا وَالرُّومَ قَدْ وُسِّعَ عَلَيْهِمْ، وَأُعْطُوا الدُّنْيَا وَهُمْ لاَ يَعْبُدُونَ اللهَ فَجَلَسَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَ مُتَّكِئًا، فَقَالَ: أَوَ فِي هذَا أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ إِنَّ أُولئِكَ قَوْمٌ عُجِّلُوا طَيِّبَاتِهِمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ اسْتَغْفِرْ لِي فَاعْتَزَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم

نِسَاءَهُ مِنْ أَجْلِ ذلِكَ الْحَدِيثِ، حِينَ أَفْشَتْهُ حَفْصَةُ إِلَى عَائِشَةَ، تِسْعًا وَعِشْرِينَ لَيْلَةً،
وَكَانَ قَالَ: مَا أَنَا بِدَاخِلٍ عَلَيْهِنَّ شَهْرًا مِنْ شِدَّةِ مَوْجِدَتِهِ عَلَيْهِنَّ، حِينَ عَاتَبَهُ اللهُ
فَلَمَّا مَضَتْ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً، دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَبَدَأَ بِهَا، فَقَالَتْ لَهُ
عَائِشَةُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّكَ كُنْتَ قَدْ أَقْسَمْتَ أَنْ لاَ تَدْخُلَ عَلَيْنَا شَهْرًا، وَإِنَّمَا
أَصْبَحْتَ مِنْ تِسْعٍ وَعِشْرِينَ لَيْلَةً أَعُدُّهَا عَدًّا فَقَالَ: الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ
فَكَانَ ذلِكَ الشَّهْرُ تِسْعًا وَعِشْرِينَ لَيْلَةً قَالَتْ عَائِشَةُ: ثُمَّ أَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى آيَةَ التَّخَيُّرِ، فَبَدَأَ بِي
أَوَّلَ امْرَأَةٍ مِنْ نِسَائِهِ فَاخْتَرْتُهُ ثُمَّ خَيَّرَ نِسَاءَهُ كُلَّهُنَّ، فَقُلْنَ مِثْلَ مَا قَالَتْ عَائِشَةُ

945- Abdullah İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah'ın haklarında, **«Ey Peygamber eşleri! Her ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, kalbleriniz, şüphesiz hayra yönelmiş olur.»** (Tahrim: 4) buyurduğu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından ikisinin kim olduğunu Ömer'den sormaya hırslanır dururdum. Onunla beraberinde hac yaptım. Dönerken yolun bir yerinde Ömer saptı. Ben de deriden bir su kabı ile onun beraberinde yoldan saptım. Ömer ihtiyacını giderdi ve yanıma geldi. Ben de ellerine o su kabından döktüm, o da abdest aldı. Ben dedim ki:

- Ey Müminlerin Emîri! Allah Teâlâ'nın haklarında: **«Her ikiniz de Allah'a tövbe ederseniz, kalbleriniz, şüphesiz hayra yönelmiş olur.» buyurduğu** Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından o iki kadın kimdir?

Ömer şöyle dedi: Şaşarım sana ey İbnu Abbas! O ikisi Âişe ve Hafsa'dır. Ömer sözüne şöyle devam etti:

- Ben Ensâr'dan bir komşum ile beraber Benû Umeyye İbnu Zeyd yurdunda oturuyor idim. Burası Medine'nin yüksek kesimidir ki Avali diye isimlendirilir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sohbetlerinde hazır bulunmak için yanına nöbetleşe, sırasıyla inerdik. Bir gün o Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında hazır bulunur, diğer gün de ben O'nun yanında hazır bulunurdum. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiğimde o gün vahiy ve diğer şeylere dâir ne duyarsam haberini komşuma getirirdim. Komşum hazır bulunduğunda o da o gün içinde indirilen vahiyden bana haber verirdi. Biz Kureyş topluluğu, kadınlara galebe ediyorduk. Medine'ye hicret ettiğimizde, Ensâr kadınlarının erkeklerine galebe eder bir kavim olduklarını gördük. Bizim kadınlarımız da Ensâr kadınlarından etkilenip onların edeplerinden almaya başladılar.

Bir gün ben karıma karşı bağırdım; o da bana karşılık verdi. Karımın

bana cevap vermesi hoşuma gitmedi. Bunun üzerine hanımım şunları söyledi:

- Benim sana karşılık vermemi neden yadırgıyorsun ki?! Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları bile O'nun sözüne karşılık veriyorlar. Onlardan birisi bu gün geceye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına uğramayacak.

Karımın bu sözleri beni ürküttü. Ben şöyle dedim:

- Onlardan kim bunu yaparsa hüsrana uğrar; büyük bir iş işlemiş olur. Sonra elbisemi giydim ve Hafsa'nın yanına girdim ve ona şöyle dedi:

- Ey Hafsa! Sizden biriniz bu gün geceye kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına girmeyecek mi? O: Evet, dedi. Bunun üzerine ben şöyle dedim:

- O kadın hüsrana uğramış ve zarar etmiştir. Sizler Allah'ın, Rasûlü'nün öfkesinden dolayı öfkelenmesinden ve bu sebepten dolayı helak olmasından eman içerisinde mi bulunuyor? Sen Allah'ın Rasûlü'ne karşı sözü çoğaltma, O'na karşı herhangi bir şey hususunda karşılık verme, O'ndan uzak durma, O'nu terk etme. Bir ihtiyâcın olursa O'nu benden iste. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımının, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme senden daha güzel ve daha sevgili olması da seni aldatmasın. Ömer bu sözüyle, Âişe'yi kastediyordu.

Biz o sıralarda, Gassâni'lerin bize karşı savaşmak için savaş hazırlığı içinde olduklarını konuşuyorduk. Arkadaşım kendi nöbetinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına indi ve yatsı vaktinde döndü. Kapıma şiddetli bir şekilde vurdu ve:

- O uyuyor mu? dedi. Ben korktum ve hemen onun yanına çıktım.

- Büyük bir iş meydana geldi, dedi. Ben:

- Nedir o; Gassânîler mi geldi? dedim.

- Hayır, fakat ondan daha büyük ve daha karışık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarını boşadı.

- Hafsa hüsrana uğradı ve ziyan etti. Ben bunun yakında olacağını zannediyordum.

Elbisemi giydim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber sabah namazını kıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem , kendisine ait yüksek bir odaya çıktı ve orada yalnız kaldı.

Ben Hafsa'nın yanına girdim, O ağlıyordu. Ben dedim ki:

- Seni ağlatan nedir? Ben seni bundan sakındırmamış mıydım? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sizleri boşadı mı? Hafsa:

- Bilmiyorum. O, işte şu yüksek odada kalıyor, dedi.

Bunun üzerine Hafsa'nın yanından çıktım ve mescide minberin yanına geldim. Minberin etrafında bir topluluk vardı ve bazıları da ağlıyordu. Onlarla beraber bir müddet oturdum. İçimdeki duygular bana galebe etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin içinde bulunduğu o yüksek odaya geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hizmetçisine:

- Ömer için izin iste! dedim. İçeriye girdi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle konuştu. Sonra çıktı ve şöyle dedi:

- Seni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme söyledim, ancak sustu ve bir şey demedi. Oradan ayrıldım ve minberin yanındaki topluluğun yanına oturdum. İçimdeki duygular bana galebe etti ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına tekrar geldim. Daha önce yaşananlar yine yaşandı.

Ben dönüp giderken hizmetçi beni çağırdığı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana izin verdi, dedi. Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına girdim. Baktım ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hasırın kumları üzerine yan yatmış, kendisiyle hasır arasında bir döşek yok, kumlar vücûdunun yan tarafında iz yapmış; kendisi, içi hurma lîfi doldurulmuş deriden bir yastığa dayanmış idi. Kendisine selâm verdim. Ayakta olduğum halde:

- Hanımlarını boşadın mı? diye sordum. Gözünü bana doğru yükseltti ve: "Hayır" dedi. Sonra ben öfkesini sakinleştirecek maksadıyla şöyle dedim:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Biz Kureyş kabilesi kadınlara galebe ederdik. Sonra bir kavim üzerine hicret ettik ki, kadınları onlara galebe ediyorlar. Ömer bu sözü söyleyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gülümsedi. Sonra ben şöyle dedim:

- Ben Hafsa'nın yanına girdim ve şöyle dedim: Sakın arkadaşının Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme senden daha güzel ve daha sevgili olması seni aldatmasın. (Ömer, bununla Âişe'yi kastediyor.)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir daha gülümsedi. Ben O'nun gülümsediğini gördüğüm zaman hemen oturdum ve gözümü kaldırıp evinin içine baktım. Vallahi evin içinde tabaklanmamış üç hayvan derisinden başka hiçbir eşya görmedim. Bunun üzerine ben dedim ki:

- Allah'a duâ et, ümmetine genişlik versin. Nitekim Farslar ve Romalılar'a genişlik verilmiş ve onlara dünyâ ihsan olunmuş; hâlbuki onlar Allah'a ibâdet etmiyorlar. Bunu söyleyince bir yere dayanmış olduğu halde şöyle buyurdu:

- "Sen bir şüphe içerisinde misin ey Hattâb'ın oğlu?! Güzellikler, onlara dünya hayatında verilmiş kimselerdir." Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Benim için Allah'tan bağışlanmamamı dile! İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hafsa'nın gizlemesini istediği sözü Âişe'ye açıkladığı zaman o sözden dolayı ayrılıp inzivaya çekilmiş ve kadınlarına öfkesinden dolayı:

- ''Bir ay boyunca hanımlarımın yanına girmeyeceğim" demişti.

Yirmi dokuz gece geçince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Âişe'nin yanına girdi ve ilk O'nunla başladı. Âişe O'na dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Sen bizim yanımıza bir ay girmemeye yemîn etmiştin. Hâlbuki biz yirmi dokuzuncu gecenin sabahında olduk; ben bu geceleri hakkiyle sayıyorum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "İçinde bulunduğumuz bu ay, yirmi dokuz gündür." Bu ay da yirmi dokuz gün olmuştu.

Âişe dedi ki: Bunun üzerine şu âyetler indirildi:

«Ey Peygamber! Eşlerine de ki: „Eğer dünya hayatı ve dünya ziynetini istiyorsanız, gelin, size boşanma bedelini vereyim ve sizi güzellikle salıvereyim. Yok eğer Allah'ı, Rasûlünü ve âhiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki Allah, içinizden iyi davrananlara büyük bir mükafat hazırlamıştır."» (Ahzâb: 28-29)

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ilk kadın olarak benimle başladı ve şöyle buyurdu:

- "Ben sana bir emir anlatacağım. Cevap hususunda acele etmemenden dolayı sana bir serzeniş yoktur, tâ ki anne ve babana danışasın" Âişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Katî biliyorum ki, anne ve babam bana senden ayrılmamı emretmezler. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

«Ey Peygamber! Eşlerine de ki: "Eğer dünya hayatı ve dünya ziynetini istiyorsanız, gelin, size boşanma bedelini vereyim ve sizi güzellikle salıvereyim. Yok eğer Allah'ı, Rasûlünü ve âhiret yurdunu istiyorsanız, bilin ki Allah, içinizden iyi davrananlara büyük bir mükafat hazırlamıştır."» (Ahzâb: 28-29)

Ben de: Ben bunun hakkında mı anne ve babama danışacağım? Ben elbette Allah'ı ve Rasûlü'nü ve âhiret yurdunu isterim, dedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bütün hanımlarını böyle muhayyer kıldı; onlar da hep Âişe'nin dediği gibi söylediler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2468)

المطلقة ثلاثا لا نفقة لها

Üç Talâkla Boşanan Kadına Nafaka Verilmesi

٩٤٦ – حديث عَائِشَةَ وَفَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: مَا لِفَاطِمَةَ أَلاَ تَتَّقِي اللهَ، يَعْنِي فِي قَوْلِهَا لاَ سُكْنَى وَلاَ نَفَقَةَ

946- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Fâtıma bintu Kays'a ne oluyor, onun nesi var? Söylediği söz hususunda Allah'tan korkmaz mı?

Yani, kesin boşanmış kadın için kocasının yanında ikamet etme ve nafaka hakkı yoktur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5323 5324)

٩٤٧ – حديث عَائِشَةَ، وَفَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ قَالَ عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ لِعَائِشَةَ: أَلَمْ تَرَيْنَ إِلَى فُلاَنَةَ بِنْتِ الْحَكَمِ، طَلَّقَهَا زَوْجُهَا الْبَتَّةَ فَخَرَجَتْ فَقَالَتْ: بِئْسَ مَا صَنَعَتْ قَالَ: أَلَمْ تَسْمَعِي فِي قَوْلِ فَاطِمَةَ قَالَتْ: أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ لَهَا خَيْرٌ فِي ذِكْرِ هذَا الْحَدِيثِ

947- Kâsım ibnu Muhammed ibnu Ebi Bekr -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Urve ibnu Zubeyr, Âişe'ye şöyle dedi: Hakem'in kızı olan falanca kadını görmedin mi? Kocası onu kesin olarak boşadı da bunun üzerine o kadın hemen kocasının evinden dışarı çıktı. Âişe de: Kadın dışarıya çıkmakla kötü bir iş yapmıştır, dedi. Bu sefer Urve, Âişe'ye: Fâtıma'nın söylediklerini işitmedin mi? dedi. Aişe şöyle dedi: Bu sözün söylenilmesinde Fâtıma için hiçbir hayır yoktur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5325 5326)

انقضاء عدة المتوفى عنها زوجها وغيرها بوضع الحمل

Kadının İddetinin Doğum Yapması İle Son Bulması

٩٤٨ – حديث سُبَيْعَةَ بِنْتِ الْحارِثِ: أَنَّهَا كَانَتْ تَحْتَ سَعْدِ بْنِ خَوْلَةَ، وَهُوَ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ، وَكَانَ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا، فَتُوُفِّيَ عَنْهَا فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ، وَهِيَ حَامِلٌ، فَلَمْ تَنْشَبْ أَنْ وَضَعَتْ حَمْلَهَا بَعْدَ وَفَاتِهِ؛ فَلَمَّا تَعَلَّتْ مِنْ نِفَاسِهَا تَجَمَّلَتْ لِلْخُطَّابِ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا أَبُو السَّنَابِلِ بْنُ بَعْكَكٍ، رَجُلٌ مِنْ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ؛ فَقَالَ لَهَا: مَا لِي أَرَاكِ تَجَمَّلْتِ لِلْخُطَّابِ تُرَجِّينَ النِّكَاحَ، فَإِنَّكِ، وَاللهِ مَا أَنْتِ بِنَاكِحٍ حَتَّى تَمُرَّ عَلَيْكِ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٌ

قَالَتْ سُبَيْعَةُ: فَلَمَّا قَالَ لِي ذلِك جَمَعْتُ عَلَيَّ ثِيَابِي حِينَ أَمْسَيْتُ، وَأَتَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِك، فَأَفْتَانِي بِأَنِّي قَدْ حَلَلْتُ حِينَ وَضَعْتُ حَمْلِي، وَأَمَرَنِي بِالتَّزَوُّجِ إِنْ بَدَا لِي.

948- Ubeydullah ibnu Abdullah ibnu Utbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Babası Abdullah ibnu Utbe, Ömer ibnu Abdullah ibnu Erkam ez-Zuhrî'ye bir mektup yazdı. Mektubunda Haris Eslemi'nin kızı Subey'a'nın yanına gitmesini, ona hadisinden sormasını, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sorusunu ve O'nun cevabını sormasını emrediyordu. Ömer ibnu Abdullah ibnu Erkam da Abdullah ibnu Utbe'ye bir mektup yazıp, kendisine Haris'in kızı Subeya'nın şöyle haber verdiğini bildirdi.

Subey'a, Âmir ibnu Luey oğullarından olan ve Bedir savaşına katılan Sad ibnu Havle'nin karısı idi. Kendisi hamile iken kocası Sad ibnu Havle veda haccında vefat etti. Kocasının ölümünün üzerinden çok bir zaman geçmeden doğurmuş ve nifastan temizlendikten sonra kendisiyle evlenmek isteyenler için süslenmişti. O esnada yanına Abduddâr oğullarından biri olan Ebus-Senabil ibnu Bakek girdi ve dedi ki:

- Evlenmek istediğin için seni süslenmiş bir halde mi görüyorum? Vallahi sen, kocanın ölümünün üzerine dört ay o gün geçmedikçe evlenemezsin.

Bunun üzerine ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gittim ve O'na bundan sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, doğum yaptıktan sonra dilersem evlenebileceğimi söyledi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5319)

٩٤٩ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبُو هُرَيْرَةَ جَالِسٌ عِنْدَهُ، فَقَالَ: أَفْتِنِي فِي امْرَأَةٍ وَلَدَتْ بَعْدَ زَوْجِهَا بِأَرْبَعِينَ لَيْلَةً؛ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: آخِرُ الأَجَلَيْنِ قُلْتُ أَنَا (وَأُولاَتُ الأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: أَنَا مَعَ ابْنِ أَخِي (يَعْنِي أَبَا سَلَمَةَ) فَأَرْسَلَ ابْنُ عَبَّاسٍ غُلاَمَهُ كُرَيْبًا إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ يَسْأَلُهَا فَقَالَتْ: قُتِلَ زَوْجُ سُبَيْعَةَ الأَسْلَمِيَّةِ، وَهِيَ حُبْلَى، فَوَضَعَتْ بَعْدَ مَوْتِهِ بِأَرْبَعِينَ لَيْلَةً، فَخُطِبَتْ، فَأَنْكَحَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَ أَبُو السَّنَابِلِ فِيمَنْ خَطَبَهَا

949- Umm Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs'a bir adam geldi. O esnada Ebû Hureyre de yanında oturuyordu. O adam İbnu Abbâs'a:

- Kocasından kırk gün sonra doğuran bir kadın hakkında bana fetva ver, dedi.

İbnu Abbâs şöyle dedi:

- Bundan önce şayet çocuğu doğurmuş ise dört ay on gün bekler. Doğurmamış ise çocuğu doğurana kadar bekler.

Ebû Seleme dedi ki: Ben de **«Hamile kadınların bekleme süreleri ise, yüklerin bırakıncaya kadardır»** (Talâk: 4) âyetini söyledim.

Ebû Hureyre de şöyle dedi:

- Ben bu konuda kardeşimin oğlu Ebû Seleme ile beraberim.

Bunun üzerine İbnu Abbâs, hizmetçisi Kureyb'i, Ummu Seleme'ye gönderip meseleyi ona sordurdu. Ummu Seleme şöyle dedi:

- Subey'a Eslemiyye hamile iken kocası öldürüldü. Subey'a, kocasının ölümünden kırk gün sonra çocuğunu doğurdu. Bunun ardından Subey'a ile evlenmek isteyenler oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onu evlendirdi. Ebû Senâbil de onunla evlenmek isteyenlerden biriydi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5318)

وجوب الإحداد في عدة الوفاة، وتحريمه في غير ذلك إلا ثلاثة أيام

Kocası Ölen Kadının İddet Boyu Yas Tutmasının Vacip Olması Bunun Dışında Üç Günün Dışında Yas Tutmanın Haram Kılınması

٩٥٠ – حديث أُمِّ حَبِيبَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَزَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ، وَأُمِّ سَلَمَةَ، وَزَيْنَبَ ابْنَةِ أَبِي سَلَمَةَ: قَالَتْ زَيْنَبُ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ حَبِيبَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، حِينَ تُوُفِّيَ أَبُوهَا، أَبُو سُفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ، فَدَعَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ بِطِيبٍ فِيهِ صُفْرَةٌ، خَلُوقٌ أَوْ غَيْرُهُ، فَدَهَنَتْ مِنْهُ جَارِيَةً، ثُمَّ مَسَّتْ بِعَارِضَيْهَا، ثُمَّ قَالَتْ: وَاللهِ مَالِي بِالطِّيبِ مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ لاَ يَحِلُّ لاِمْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاَثِ لَيَالٍ إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ، أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا قَالَتْ زَيْنَبُ: فَدَخَلْتُ عَلَى زَيْنَبَ ابْنَةِ جَحْشٍ، حِينَ تُوُفِّيَ أَخُوهَا، فَدَعَتْ بِطِيبٍ فَمَسَّتْ مِنْهُ، ثُمَّ قَالَتْ: أَمَا وَاللهِ مَالِي بِالطِّيبِ مِنْ حَاجَةٍ، غَيْرَ أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ لاَ يَحِلُّ لاِمْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاَثِ

لَيَالٍ إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا قَالَتْ زَيْنَبُ: وَسَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ تَقُولُ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ ابْنَتِي تُوُفِّيَ عَنْهَا زَوْجُهَا، وَقَدِ اشْتَكَتْ عَيْنُهَا، أَفَتَكْحُلُهَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا، كُلَّ ذَلِكَ يَقُولُ: لاَ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا هِيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٌ، وَقَدْ كَانَتْ إِحْدَاكُنَّ فِي الْجَاهِلِيَّةِ تَرْمِي بِالْبَعَرَةِ عَلَى رَأْسِ الْحَوْلِ قَالَ حُمَيْدٌ (الرَّاوِي عَنْ زَيْنَبَ) فَقُلْتُ لِزَيْنَبَ: وَمَا تَرْمِي بِالْبَعَرَةِ عَلَى رَأْسِ الْحَوْلِ فَقَالَتْ زَيْنَبُ: كَانَتِ الْمَرْأَةُ إِذَا تُوُفِّيَ عَنْهَا زَوْجُهَا، دَخَلَتْ حِفْشًا وَلَبِسَتْ شَرَّ ثِيَابِهَا، وَلَمْ تَمَسَّ طِيبًا حَتَّى تَمُرَّ بِهَا سَنَةٌ ثُمَّ تُؤْتَى بِدَابَّةٍ، حِمَارٍ، أَوْ شَاةٍ، أَوْ طَائِرٍ، فَتَفْتَضُّ بِهِ، فَقَلَّمَا تَفْتَضُّ بِشَيْءٍ إِلاَّ مَاتَ، ثُمَّ تَخْرُجُ فَتُعْطَى بَعَرَةً فَتَرْمِي، ثُمَّ تُرَاجِعُ بَعْدُ مَا شَاءَتْ مِنْ طِيبٍ أَوْ غَيْرِهِ سُئِلَ مَالِكٌ (أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ) مَا تَفْتَضُّ بِهِ قَالَ: تَمْسَحُ بِهِ جِلْدَهَا

950- Ebû Seleme'nin kızı Zeynep -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, babası Ebû Sufyân ibnu Harb vefat ettiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in zevcesi Ummu Habîbe'nin yanına girmiştim. Derken Ummu Habîbe içinde sarı renk de bulunan "halûk" adındaki güzel kokulu karışık süslenme boyasını veya da diğer bir süslenme boyasını istedi. Akabinde bu boyadan eline sürdüğü boyayı azaltmak için bir kıza sürdükten sonra kendi iki yanağının safhalarına ve kollarına sürdü. Sonra şöyle dedi: Vallahi benim böyle koku ve boya ile süslenmeye hiç ihtiyâcım yoktur. Şu var ki, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden minber üzerinde şöyle buyururken işittim:

"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadının bir ölüye yas tutup üç günden sonra her türlü süslenmeyi terk etmesi helal olmaz. Şayet kocası ölürse, bir kadın dört ay ve on gün boyunca süslenmeyi terk eder." Ebu Seleme'nin kızı Zeyneb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sonra kardeşi öldüğünde Zeyneb bintu Cahş'ın yanına girdim. Koku isteyip, onu süründü. Sonra da şöyle dedi: Benim kokuya ihtiyacım yok. Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi minberde şöyle derken işittim: "Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kadının, bir ölüye yas tutup üç günden sonra her türlü süslenmeyi terk etmesi helal olmaz. Şayet kocası ölürse bir kadın dört ay ve on gün boyunca süslenmeyi terk eder." Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip: Ey Allah'ın Rasûlü! Kızımın kocası vefat etti. Şimdi de gözleri rahatsız oldu. Bu durumda

ben kızımın gözlerine sürme çekeyim mi? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayır!" buyurdu. Kadın iki veya üç defa bu isteğini tekrarladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de bunların hepsinde "Hayır!" diyordu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kocası ölen kadının iddeti dört ay on gündür. Câhiliyet zamanında sizden biriniz bir sene beklerdi de senenin başına geldiğinde bir deve tezeği atardı ve böylece matemden çıkardı." Humeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Zeynep'e: Bu, "Senenin başında deve tersi atardı" sözünden maksat nedir? diye sordum. Zeynep şöyle cevap verdi: Câhiliye devrinde kadın, kocası öldüğü zaman, evinin en küçük ve en hakir bir odasına karanlık bir köşesine girer, en kötü elbiselerini giyer ve bir sene geçinceye kadar hiçbir koku sürünmezdi. Böyle ağır bir hapis hayâtını tamamladıktan sonra kadının yanına merkep veya koyun veya kuş çeşidinden bir hayvan getirilirdi ve kadın efsûnlanır gibi o hayvanı kendi vücûduna sürterdi. Kadının böyle vücûduna sürte sürte ezdiği hayvan artık yaşayamaz ölürdü. Sonra kadın o çirkin hapis odasından çıkardı. Bu defa kadının eline bir deve tersi verilirdi, o da bunu fırlatır atardı. Bu merasimden sonra artık kadın temizlenir, yıkanır ve istediği gibi süslenerek ortaya çıkar da evlenme teklif edecek isteyicilerine görünebilir, kendini onlara arz ederdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1280, 1281,1282, 5338, 5706)

٩٥١ – حديث أُمِّ عَطِيَّةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: كُنَّا نُنْهَى أَنْ نُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلاَثٍ، إِلاَّ عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا، وَلاَ نَكْتَحِلَ وَلاَ نَتَطَيَّبَ، وَلاَ نَلْبَسَ ثَوْبًا مَصْبُوغًا إِلاَّ ثَوْبَ عَصْبٍ، وَقَدْ رُخِّصَ لَنَا عِنْدَ الطُّهْرِ، إِذَا اغْتَسَلَتْ إِحْدَانَا مِنْ مَحِيضِهَا فِي نُبْذَةٍ مِنْ كُسْتِ أَظْفَارٍ

951- Ummu Atiyye'den, -Allah ondan razı olsun- O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi. Ummu Atiyye şöyle dedi:

Bizler ölüye üç günün dışında zineti, süslenmeyi terk etmekle nehyolunur, bundan yasaklanırdık. Ancak ölen kocası ise dört ay on gün zineti terk ederdik. Bu zaman içinde gözlerimize sürme çekmez, güzel koku sürünmez ve Yemen elbisesi dışında süslü ve boyanmış kumaştan yapılmış elbise giyinmezdik. Ancak bizlere, bizden biri hayızdan dolayı gusledip temizleneceği zaman az miktarda buhur kullanmasına izin verilmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 313)

كتاب اللعان

LİAN KİTABI

٩٥٢ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، أَنَّ عُوَيْمِرًا الْعَجْلاَنِيَّ جاءَ إِلَى عَاصِمِ بْنِ عَدِيٍّ الأَنْصارِيِّ، فَقَالَ لَهُ: يَا عَاصِمُ أَرَأَيْتَ رَجُلاً وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ، أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ سَلْ لِي يَا عَاصِمُ عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ فَسَأَلَ عَاصِمٌ عَنْ ذَلِكَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَكَرِهَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْمَسَائِلَ وَعَابَهَا، حَتَّى كَبُرَ عَلَى عَاصِمٍ مَا سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَلَمَّا رَجَعَ عَاصِمٌ إِلَى أَهْلِهِ، جاءَ عُوَيْمِرٌ، فَقَالَ: يَا عَاصِمُ مَاذَا قَالَ لَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ عَاصِمٌ: لَمْ تَأْتِنِي بِخَيْرٍ، قَدْ كَرِهَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْمَسْئَلَةَ الَّتِي سَأَلْتُهُ عَنْهَا قَالَ عُوَيْمِرٌ: وَاللهِ لاَ أَنْتَهِي حَتَّى أَسْأَلَهُ عَنْهَا فَأَقْبَلَ عُوَيْمِرٌ حَتَّى أَتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَسْطَ النَّاسِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَرَأَيْتَ رَجُلاً وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً أَيَقْتُلُهُ فَتَقْتُلُونَهُ أَمْ كَيْفَ يَفْعَلُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قَدْ أَنْزَلَ اللهُ فِيكَ وَفِي صَاحِبَتِكَ، فَاذْهَبْ فَأْتِ بِهَا قَالَ سَهْلٌ: فَتَلاَعَنَا، وَأَنَا مَعَ النَّاسِ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلَمَّا فَرَغَا قَالَ عُوَيْمِرٌ: كَذَبْتُ عَلَيْهَا يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ أَمْسَكْتُهَا؛ فَطَلَّقَهَا ثَلاَثًا، قَبْلَ أَنْ يَأْمُرَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم.

952- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Uveymir ibnul-Hâris, Aclân oğullarının efendisi olan Âsim ibnu Adiy'in yanına geldi ve şöyle dedi:

- Bir kimse yatağında karısıyla yabancı birini zina ederken yakalasa, o adamı öldürmeli ve siz de o adamı kısas olarak öldürmeli misiniz, yoksa nasıl

muamele edilmeli? Bu meselenin hallini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme benim için sorar mısın? Bunun üzerine Âsım, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! diye soruyu sormak istedi, ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu tür soruların sorulmasından hoşlanmadı. Peygamber'e gelip:

Sonra Uveymir, Âsım ibnu Adiy'e Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin, kendisine sorduğu soruya ne cevap verdiğini sordu. O şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu tür soruların kendisine sorulmasından hoşlanmadı ve bu tür soruların sorulmasını ayıp olarak karşıladı. Bunun üzerine Uveymir:

- Vallahi ben bu işin peşini bırakmam. Muhakkak bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme soracağım, dedi. Uveymir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bir kimse yatağında karısıyla yabancı birini zina ederken yakalasa, o adamı öldürmeli ve siz de o adamı kısas olarak öldürmeli misiniz, yoksa nasıl muamele edilmeli? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Allah Azze ve Celle senin ve hanımın hakkında âyet indirdi. Git ve hanımını buraya getir."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu ikisine Allah Azze ve Celle'nin Kurân'da isimlendirdiği gibi lânetleşmelerini emretti. Sonra Uveymir:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Şayet ben bu kadını nikahımda tutarsam ben ona zulmetmiş olurum, dedi ve kadını boşadı.

Bu olaydan sonra lanetleşen karı ve kocanın ayrılmaları kanunlaşmış oldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 423, 5259)

٩٥٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لِلْمُتَلاَعِنَيْنِ: حِسَابُكُمَا عَلَى اللهِ، أَحَدُكُمَا كَاذِبٌ، لاَ سَبِيلَ لَكَ عَلَيْهَا قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ مَالِي قَالَ: لاَ مَالَ لَكَ، إِنْ كُنْتَ صَدَقْتَ عَلَيْهَا فَهُوَ بِمَا اسْتَحْلَلْتَ مِنْ فَرْجِهَا، وَإِنْ كُنْتَ كَذَبْتَ عَلَيْهَا فَذَاكَ أَبْعَدُ، وَأَبْعَدُ لَكَ مِنْهَا

953- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, birbirleriyle lanetleşerek evliliklerine son veren karı-kocaya şöyle buyurdu:

"İkinizin hesabı Allah'a aittir. Muhakkak ki ikinizden biri yalancıdır. Senin karın üzerinde hiçbir hakkın kalmamıştır."

Bunun üzerine adam: Ey Allah'ın Rasûlü! Peki ona mehir olarak verdiğim malım ne olacak? Malımı geri alamayacak mıyım? diye sordu

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"O mal sana ait değildir. Eğer sen zina isnadında doğru olsan bile sen o kadınla o mal mukabilinde cima etmiştin, böylece kadın onun hepsini hak etmiş oldu. Eğer sen zina isnadında yalancı isen, o mal senden daha uzaktır.» (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5350)

٩٥٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم لاَعَنَ بَيْنَ رَجُلٍ وَامْرَأَتِهِ، فَانْتَفَى مِنْ وَلَدِهَا، فَفَرَّقَ بَيْنَهُمَا، وَأَلْحَقَ الْوَلَدَ بِالْمَرْأَةِ

954- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir adamla karısı arasında lanetleşme yaptırdı. Adam çocuğun kendinden olmadığını söyleyince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evliliklerine son vermiş ve çocuğu da kadının nesebine katmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5315)

٩٥٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ ذُكِرَ التَّلاَعُنُ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ عَاصِمُ بْنُ عَدِيٍّ فِي ذَلِكَ قَوْلاً ثُمَّ انْصَرَفَ فَأَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ يَشْكُو إِلَيْهِ أَنَّهُ قَدْ وَجَدَ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلاً، فَقَالَ عَاصِمٌ: مَا ابْتُلِيتُ بِهذَا إِلاَّ لِقَوْلِي فَذَهَبَ بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأَخْبَرَهُ بِالَّذِي وَجَدَ عَلَيْهِ امْرَأَتَهُ وَكَانَ ذَلِكَ الرَّجُلُ مُصْفَرًّا، قَلِيلَ اللَّحْمِ، سَبْطَ الشَّعَرِ؛ وَكَانَ الَّذِي ادَّعَى عَلَيْهِ، أَنَّهُ وَجَدَهُ عِنْدَ أَهْلِهِ، خَدْلاً، آدَمَ، كَثِيرَ اللَّحْمِ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اللَّهُمَّ بَيِّنْ فَجَاءَتْ شَبِيهًا بِالرَّجُلِ الَّذِي ذَكَرَ زَوْجُهَا أَنَّهُ وَجَدَهُ، فَلاَعَنَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَيْنَهُمَا قَالَ رَجُلٌ لاِبْنِ عَبَّاسٍ، فِي الْمَجْلِسِ: هِيَ الَّتِي قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لَوْ رَجَمْتُ أَحَدًا بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ رَجَمْتُ هذِهِ فَقَالَ: لاَ، تِلْكَ امْرَأَةٌ كَانَتْ تُظْهِرُ فِي الإِسْلاَمِ السُّوءَ

955- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında lanetleşme zikrolundu. Âsım ibnu Adiy de bu konuda bir şeyler söyledi. Sonra da oradan ayrıldı. Kavminden bir adam yanına gelerek ona karısı ile birlikte yabancı bir adam gördüğünü söyleyerek şikayette bulundu. bunun üzerine Âsım şöyle dedi: Benim bu belaya maruz kalmamın tek sebebi, o söylediğim sözlerdir.

Sonra o adamı alıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına götürdü. Adam, karısını bulduğu hali haber verdi. Âsım'ın getirdiği bu adam çok sarı, az etli, düz ve sarkık saçlı idi. Bu adamın, karısının yanında bulunduğunu iddia ettiği adam ise iri vücutlu, esmer ve çok etli bir kimse idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allahım! Bu durumu açığa çıkar" diye dua etti. Sonra o kadın, kocasının kadınla beraber bulduğunu zikrettiği adama benzer bir çocuk dünyâya getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu karı-koca arasında lanetleşme yaptırmıştı.

Mecliste bir adam İbnu Abbas'a: Bu kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hakkında: "Şayet bir kimseyi delilsiz recmedecek olsaydım, bu kadını recmederdim" dediği kadın değil midir? diye sordu. İbnu Abbas şöyle dedi:

- Hayır bu o değildir. Bu, Müslüman olduğunu göstererek kötülüğü de açığa vuran bir kadın idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5310, 5316, 6855, 6856, 7238)

٩٥٦ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، قَالَ: قَالَ سَعْد ابْنُ عُبَادَةَ: لَوْ رَأَيْتُ رَجُلاً مَعَ امْرَأَتِي لَضَرَبْتُهُ بِالسَّيْفِ غَيْرَ مُصْفَحٍ فَبَلَغَ ذلِكَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: تَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةِ سَعْدٍ وَاللهِ لأَنَا أَغْيَرُ مِنْهُ، وَاللهُ أَغْيَرُ مِنِّي وَمِنْ أَجْلِ غَيْرَةِ اللهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ؛ وَلاَ أَحَدَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْعُذْرُ مِنَ اللهِ، وَمِنْ أَجْلِ ذَلِك بَعَثَ الْمُبَشِّرِينَ وَالْمُنْذِرِينَ؛ وَلاَ أَحَدَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمِدْحَةُ مِنَ اللهِ، وَمِنْ أَجْلِ ذَلِكَ وَعَدَ اللهُ الْجَنَّةَ

956- Mugîre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ensâr'dan Haz-rec'in seyyidi Sa'd İbnu Ubâde:

Eğer ben karımın yanında yabancı bir erkek görsem, onu kılıcımın geniş yüzü ile değil, keskin tarafı ile vurur öldürürdüm, dedi.

Onun bu sözü Rasûlullah'a ulaştı da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sa'd İbnu Ubâde'nin bu gayret ve hamiyyetinden hayret mi ediyorsunuz? Hayret etmeyiniz! Vallahi ben elbette Sa'd'den daha kıskancım. Allah da benden daha kıskançtır. İşte Allah'ın bu gayretinden dolayıdır ki, Allah açık, kapalı bütün çirkin işleri haram kılmıştır. Allah'tan daha çok hücceti seven hiçbir kimse de yoktur. İşte bundan dolayıdır ki, Allah bir çok mübeşşirler ve munzirler göndermiştir. Bir de Allah Taâlâ'dan fazla medh ve senayı seven kimse de yoktur. İşte bundan dolayıdır ki, kendisine itaat edenlere cenneti vaad etmiştir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7416)

٩٥٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلاً أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ وُلِدَ لِي غُلاَمٌ أَسْوَدُ، فَقَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: مَا أَلْوَانُهَا قَالَ: حُمْرٌ قَالَ: هَلْ فِيهَا مِنْ أَوْرَقَ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: فَأَنَّى ذَلِكَ قَالَ: لَعَلَّهُ نَزَعَهُ عِرْقٌ قَالَ: فَلَعَلَّ ابْنكَ هذَا نَزَعَهُ

957- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben beyaz olduğum halde karım siyahi bir çocuk doğurdu? Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Senin develerin var mı?" diye sordu. Adam da evet, diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Develerinin renkleri ne?" diye sordu. O da: Kırmızıdır, diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Develerinin içinde beyazı siyaha çalar boz deve var mı?" diye sordu. O da: Evet vardır! diye cevap verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "O boz renk nereden oldu?" diye sordu. Bedevi: Belki soyunun bir damarı çekmiştir! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: - "Belki bu çocuğunda bir damarı ile soyuna çekmiştir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5305, 6847, 7314)

كتاب العتق

Köle Azad Etme

٩٥٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَعْتَقَ شِرْكًا لَهُ فِي عَبْدٍ، فَكَانَ لَهُ مَالٌ يَبْلُغُ ثَمَنَ الْعَبْدِ، قُوِّمَ الْعَبْدُ قِيمَةَ عَدْلٍ فَأَعْطَى شُرَكَاءَهُ حِصَصَهُمْ وَعَتَقَ عَلَيْهِ، وَإِلاَّ فَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ

958- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bir köle üzerindeki payını azad ederse, köleyi tamamen satın alacak kadar da malı varsa, kölenin değeri belirlenir. Diğer ortakların hisselerinin değeri verilir ve köle azaed edilerek hürriyetine kavuşturulur. Şayet hissesini ilk âzâd edenin diğer ortakların hisselerini ödeyecek malı bulunmazsa, yalnızca kölenin azad olan payı azad olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2491, 2522)

ذكر سعاية العبد

Kölenin Çalıştırılması

٩٥٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَعْتَقَ شَقِيصًا مِنْ مَمْلُوكِهِ فَعَلَيْهِ خَلاَصُهُ فِي مَالِهِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ قُوِّمَ الْمَمْلُوكُ قِيمَةَ عَدْلٍ، ثُمَّ اسْتُسْعِيَ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ

959- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimse kölesini kısmen azad ederse kendi malından köleyi özgürlüğüne kavuşturması gerekir. Malı yoksa köleye adil bir kişi tarafından değer biçilir, onlar zorlanmaksızın değerini ödeyinceye kadar çalıştırılır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2492, 2504, 2526, 2527)

إنما الولاء لمن أعتق

Vela Azad Edene Aiddir

٩٦٠ – حديث عَائِشَةَ أَنَّ بَرِيرَةَ جَاءَتْ تَسْتَعِينُهَا فِي كِتَابَتِهَا، وَلَمْ تَكُنْ قَضَتْ مِنْ كِتَابَتِهَا شَيْئًا قَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ: ارْجِعِي إِلَى أَهْلِكِ فَإِنْ أَحَبُّوا أَنْ أَقْضِيَ عَنْكِ كِتَابَتَكِ وَيَكُونَ وَلاَؤُكِ لِي فَعَلْتُ فَذَكَرَتْ ذلِكَ بَرِيرَةُ لأَهْلِهَا فَأَبَوْا، وَقَالُوا: إِنْ شَاءَتْ أَنْ تَحْتَسِبَ عَلَيْكِ فَلْتَفْعَلْ وَيَكُونَ وَلاَؤُكِ لَنَا؛ فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: ابْتَاعِي فَأَعْتِقِي، فَإِنَّمَا الْوَلاَءُ لِمَنْ أَعْتَقَ قَالَ، ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَا بَالُ أُنَاسٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللهِ، مَنِ اشْتَرَطَ شَرْطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللهِ فَلَيْسَ لَهُ، وَإِنْ شَرَطَ مِائَةَ شَرْطٍ، شَرْطُ اللهِ أَحَقُّ وَأَوْثَقُ

960- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi: Berîre, sahipleriyle olan yazışma hakkında yardım istemek için Âişe'nin yanına geldi. Berîre, yazışmada öngörülen bedelden herhangi bir şey ödememişti. Âişe, Berîre'ye şöyle dedi:

- Sen efendilerine dön, şayet velâyetin bana ait olmak şartı ile bedelini bir defada ödememi isterlerse, bedelini ödeyim. Berîre, Aişe'nin bu sözlerini efendilerine bildirdi. Fakat onlar kabul etmediler ve:

- Âişe kitabet bedelinin ecrini Allah'tan isteyerek verir ve velâyet hakkında bize ait olmak şartıyla söylediği şeyi yapsın.

Aişe, bu meseleyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bildirdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ‘‘Berira’yı onlardan satın al ve O’nu azad et. Velayet hakkı azad edenin üzerinedir’’ Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalkıp şöyle buyurdu:

‘‘Bazı insanlara ne oluyor da, Allah’ın Kitabında olmayan şartları şart koşuyorlar? Her kim Allah’ın Kitabında olmayan bir şartı şart koşarsa onun lehine değildir. Yüz kerede şart koşsa bu hüküm değişmez. Allah’ın şartı daha hak ve daha sağlamdır.’’ (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1493, 2155, 2168, 2536, 2561, 2561, 2563, 2564, 2565, 2578, 2717, 2726, 2729, 7235, 5097, 5279, 5284, 5430, 6717, 6751, 6754, 6758, 6760)

٩٦١ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: كَانَ فِي بَرِيرَةَ ثَلاَثُ سُنَنٍ: إِحْدَى السُّنَنِ أَنَّهَا أُعْتِقَتْ فَخُيِّرَتْ فِي زَوْجِهَا، وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْوَلاَءُ لِمَنْ أَعْتَقَ وَدَخَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالْبُرْمَةُ تَفُورُ بِلَحْمٍ، فَقُرِّبَ إِلَيْهِ خُبْزٌ وَأُدْمٌ مِنْ أُدْمِ الْبَيْتِ؛ فَقَالَ: أَلَمْ أَرَ الْبُرْمَةَ فِيهَا لَحْمٌ قَالُوا: بَلَى، وَلكِنْ ذَلِكَ لَحْمٌ تُصُدِّقَ بِهِ عَلَى بَرِيرَةَ، وَأَنْتَ لاَ تَأْكُلُ الصَّدَقَةَ؛ قَالَ: عَلَيْهَا صَدَقَةٌ وَلَنَا هَدِيَّةٌ

961- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Berîre hakkında üç tane sünnet meydana gelmiştir: Kendisi kölelikten azad edildi ve hala köle olan kocasıyla evli kalma veya boşanma konusunda muhayyer bırakıldı. Hürriyetine kavuştuğunda kocasına karşı muhayyer kılındı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Berîre hakkında: ‘‘Velâyet hakkı, köleyi azad edene aittir’’ buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evine girdiğinde taştan yapılmış bir tencere ateşin üzerinde duruyordu. Buna rağmen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önüne ekmek ve evde bulunan katıklardan bir katık getirildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- Ben biraz önce ateşin üzerinde duran bir tencere görmedim mi? Neden bana o tencerede pişirdiğinizi getirmiyorsunuz?’’ diye sordu. Kendisine: Tencerenin içinde Berire’ye sadaka olarak verilmiş et var, sen ise sadaka malını yemezsin, denildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Tenceredeki et, Berire için bir sadaka, bizim için ise Berire’nin bir hediyesidir’’ buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5097, 5279)

النهى عن بيع الولاء وهبته

Velayı Satmaktan Ve Hibe Etmekten Nehy

٩٦٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ بَيْعِ الْوَلاَءِ وَعَنْ هِبَتِهِ

962- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, köle azâd edenin, azad ettiği kölesi üzerine mirasçı olma hakkının alınıp satılmasını ve hibe edilmesini yasakladı.[128] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2535, 6756)

تحريم تولى العتيق غير مواليه

Azad Edilenin Kendini Azad Edenden Başkasını Veli Edinmesi Haramdır

٩٦٣ – حديث عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه، خَطَبَ عَلَى مِنْبَرٍ مِنْ آجُرٍّ وَعلَيْهِ سَيْفٌ فِيهِ صَحِيفَةٌ مُعَلَّقَةٌ، فَقَالَ: وَاللهِ مَا عِنْدَنَا مِنْ كِتَابٍ يُقْرَأُ إِلاَّ كِتَابُ اللهِ وَمَا فِي هذِهِ الصَّحِيفَةِ، فَنَشَرَهَا؛ فَإِذَا فِيهَا: أَسْنَانُ الإِبِلِ، وَإِذَا فِيهَا: الْمَدِينَةُ حَرَمٌ مِنْ عَيْرٍ إِلَى كَذَا فَمَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَة اللهِ وَالْمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً، وَإِذَا فِيهِ: ذِمَّةُ الْمُسْلِمينَ وَاحِدَةٌ، يَسْعى بِهَا أَدْنَاهُمْ، فَمَنْ أَخْفَرَ مُسْلِمًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً، وَإِذَا فِيهَا: مَنْ وَالَى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالمَلاَئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، لاَ يَقْبَلُ اللهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلاَ عَدْلاً.

963- Yezîd İbnu Şurayh -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî İbnu Ebu Tâlib bizlere pişirilmiş tuğladan yapılmış bir minber üzerinde hutbe yaptı. Üzerinde, kınında asılı bir sahîfe bulunan bir kılıç vardı. Alî: Vallahi bizim yanımızda okunan hiçbir yazı yoktur, ancak Allah'ın Kitabı ve bir de şu sahîfedeki şeyler vardır, dedi ve sahîfeyi açtı. İçinde diyet develerinin yaşları ile "Medine Aîr Dağı'ndan şuraya kadar haremdir.

---

128 Velâ: Başlıkta da belirtildiği gibi, kişinin mâlik bulunduğu bir şahsı âzâd etmesi sebebiyle, âzâd edenle âzâd edilen arasında devam eden hükmî yakınlıktır ki, bu yakınlık sebebiyle âzâd eden, âzâd edilenin mirasına hak kazanır.

Kim Medine'nin bu haremi içinde bir bid'at çıkarırsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun üzerine olsun. Allah o kimseden hiçbir sarf ve adl kabul etmesin!" hadîsi, bir de "Müslümanların emânı birdir. O emânı müslümânların kadın ve köle nev'inden en aşağı bir ferdi de üzerine alır. Her kim bir müslümânın verdiği ahdi bozarsa, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun üzerine olsun. Allah o kimseden hiçbir sarf ve hiçbir adl kabul etmesin!"

Yine o sahîfede "Her kim de kendi efendilerinden başka bir kavmi, efendilerinin izni olmaksızın velî ve efendi edinirse, Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların la'neti onun aleyhine olsun; Allah ondan hiçbir sarf ve hiçbir adl kabul etmesin!" hadîsi yazılmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7300)

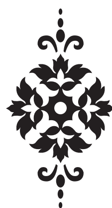
فضل العتق

Köle Azad Etmenin Fazileti

٩٦٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَيُّمَا رَجُلٍ أَعْتَقَ امْرَءًا مُسْلِمًا اسْتَنْقَذَاللهُ بِكُلِّ عُضْوٍ مِنْهُ عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ

964- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim Müslümân bir köleyi, kölelikten âzâd eder, hürriyetine kavuşturursa Allah, o âzâd edilenin her uzvuna karşılık âzâd eden adamın uzuvlarını ateşten muhafaza eder." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2715, 2517)

كتاب البيوع
ALIŞ VERİŞLER KİTABI

إبطال بيع الملامسة والمنابذة
Mülamese Ve Münabeze Satışının İptali

٩٦٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنِ الْمُلاَمَسَةِ وَالْمُنَابَذَةِ

965- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mulâmese (el dokundurma) ve munâbeze (atışma suretiyle) yoluyla yapılan alışverişi yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2146)

٩٦٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: يُنْهى عَنْ صِيَامَيْنِ وَبَيْعَتَيْنِ؛ الْفِطْرِ وَالنَّحْرِ، وَالْمُلاَمَسَةِ وَالْمُنَابَذَةِ

966- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İki oruç ve iki alış-verişten yasaklandık: Ramazan ve kurban bayramı günlerinde oruç tutmaktan, mülâmese (el değdirme suretiyle) ve münâbeze (birbiri üzerine taş atarak) satışı yapmaktan. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1993)

٩٦٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ لِبْسَتَيْنِ وَعَنْ بَيْعَتَيْنِ: نَهى عَنِ الْمُلاَمَسَةِ وَالْمُنَابَذَةِ فِي الْبَيْعِ؛ وَالْمُلاَمَسَةُ لَمْسُ الرَّجُلِ

ثَوْبَ الآخَرِ بِيَدِهِ بِاللَّيْلِ أَوْ بِالنَّهَارِ وَلاَ يُقَلِّبُهُ إِلاَّ بِذلِكَ، وَالْمُنَابَذَةُ أَنْ يَنْبِذَ الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ بِثَوْبِهِ وَيَنْبِذَ الآخَرُ ثَوْبَهُ، وَيَكُونَ ذلِكَ بَيْعَهُمَا مِنْ غَيْرِ نَظَرٍ وَلاَ تَرَاضٍ وَاللِّبْسَتَيْنِ: اشْتِمَالُ الصَّمَّاءِ؛ وَالصَّمَّاءُ أَنْ يَجْعَلَ ثَوْبَهُ عَلَى أَحَدِ عَاتِقَيْهِ، فَيَبْدُوَ أَحَدُ شِقَّيْهِ لَيْسَ عَلَيْهِ ثَوْبٌ، وَاللِّبْسَةُ الأُخْرَى احْتِبَاؤُهُ بِثَوْبِهِ وَهُوَ جَالِسٌ لَيْسَ عَلى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ.

967- Ebû Saîd el-Hudrî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki türlü giyinişten ve iki türlü alışverişten yasakladı. Alışverişte mulâmese ve munâbezeden yasakladı. Mulâmese, bir kimsenin gece veya gündüz vakti eliyle diğer birinin kumaşına dokunmasıdır. Bu adam o kumaşı evirip çevirmez, sâdece böyle el dokundurur. Munâbeze ise bir adamın kendi kumaşını diğer adama doğru atması ve diğer adamın da kendi kumaşını atmasıdır, ve bu atışma, kumaşa bakmaksızın ve aralarında karşılıklı bir rıza olmaksızın yapılır. Yasakladığı giyiniş şekillerinden biri: İştimâlus-Sammâ'dır. Sammâ, elbisesini omuzlarından birisi üzerine koyup iki yanından birinin açılması, üzerinde hiçbir elbise bulunmamasıdır. Diğer giyiniş ise; büründüğü kumaştan bir parçasını avret mahallinin üzerinde bulundurmaksızın, oturur hâlde kendi kumaşıyla bürünmesidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 368, 584, 588, 1992, 2145, 2146, 5819, 5820, 5821)

تحريم بيع حبل الحبلة

Hamile Devenin Satışı Haramdır

٩٦٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنْ بَيْعِ حَبَلِ الْحَبَلَةِ، وَكَانَ بَيْعًا يَتَبَايَعُهُ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ، كَانَ الرَّجُلُ يَبْتَاعُ الْجَزُورَ إِلَى أَنْ تُنْتَجَ النَّاقَةُ، ثُمَّ تُنْتَجُ الَّتِي فِي بَطْنِهَا.

968- Abdullah İbnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, habelul-habele satışından yani gebe devenin dişi doğacak yavrusunun gebeliğini satmaktan yasakladı. Bu, Cahiliyet halkının kendi aralarında yaptıkları bir alışverişti. Bu alışveriş şöyledir: Bir adam, bir deveyi veya herhangi bir malı gebe bir devenin doğurmasına, sonra bu doğan dişi yavru da gebe olup karnındaki cenini doğurmasına şart koşup mal alıp satardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2143, 2256, 3843)

تحريم بيع الرجل على بيع أخيه وسومه على سومه وتحريم النجش وتحريم التصرية

Din Kardeşinin Satışı Üzerine Satış Pazarlığı Üzerine Pazarlık Haramdır

٩٦٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَبِيعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ أَخِيهِ

969- İbnu Ömer-Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz Müslüman kardeşinin alışverişi üzerine alışveriş edemez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2139, 2165, 5142)

٩٧٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تَلَقَّوُا الرُّكْبَانَ وَلاَ يَبِيعُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَلاَ تَنَاجَشُوا وَلاَ يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ وَلاَ تُصَرُّوا الْغَنَمَ وَمَنِ ابْتَاعَهَا فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ بَعْدَ أَنْ يَحْتَلِبَهَا؛ إِنْ رَضِيهَا أَمْسَكَهَا، وَإِنْ سَخِطَهَا رَدَّهَا وَصَاعًا مِنْ تَمْرٍ

970- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Deve ve koyunları sütlerini memeleri içinde yığmak suretiyle bol sütlü göstermeye çalışmayınız. Her kim sütü memesinde hapsedilmiş bir hayvanı, bu hapsedişten sonra satın alırsa, onu sağması sırasında iki şey arasında muhayyerdir: Dilerse o hayvanı kendi mülkiyetinde tutar, isterse onu bir sâ' hurma ile birlikte sahibine geri verir" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2148)

٩٧١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ التَّلَقِّي، وَأَنْ يَبْتَاعَ الْمُهَاجِرُ لِلأَعْرَابِيِّ، وَأَنْ تَشْتَرِطَ الْمَرْأَةُ طَلاَقَ أُخْتِهَا، وَأَنْ يَسْتَامَ الرَّجُلُ عَلَى سَوْمِ أَخِيهِ؛ وَنَهى عَنِ النَّجْشِ وَعَنِ التَّصْرِيَةِ

971- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir bölgeye mal getiren kervanı şehrin dışında karşılayıp onlardan mal almaktan; şehirde oturan kimsenin, bedevi adına bedevinin malını alıp satmasından; bir kadının nikâh sırasında Müslüman bir kadın kardeşini boşama şartını koşmasından; kişinin, Müslüman kardeşinin pazarlığının üzerine pazarlık yapmaktan yasakladı. Pazarlığı

kızıştırmaktan ve alıcıları aldatmak için hayvanı sağmadan sütünü memede biriktirmekten de yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2140, 2727)

تحريم تلقي الجلب

Satıcıların Yolda Karşılanmalarının Haramlılığı

٩٧٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَنِ اشْتَرَى شَاةً مُحَفَّلَةً فَرَدَّهَا فَلْيَرُدَّ مَعَهَا صَاعًا؛ وَنَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ تُلَقَّى الْبُيُوعُ.

972- Abdullah İbnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kim sütü memesinde biriktirilmiş bir koyun satın almış ise ve o koyunu geri vermek isterse, onunla beraber süt bedeli olarak bir sâ' da bir şey versin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, mal satıcılarının yolda karşılanmasını da yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2149, 2164)

تحريم بيع الحاضر للبادي

Şehirli, Köylü Hesabına Satış Yapamaz

٩٧٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَلَقَّوُا الرُّكْبَانَ وَلاَ يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ (قَالَ الرَّاوِي) فَقُلْتُ لاِبْنِ عَبَّاسٍ: مَا قَوْلُهُ لاَ يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ قَالَ: لاَ يَكُونُ لَهُ سِمْسَارًا

973- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Alıcılar mal getiren kafileyi şehrin dışında karşılayıp malın fiyatını bilmeden karşılayıp onlardan malı satın alamazlar. Hiçbir şehirli de köylünün adına onun malını satamaz" Tâvûs dedi ki: Ben İbnu Abbâs'a: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin: "Şehirli, köylünün malını satamaz" sözünün manası nedir? diye sordum. İbnu Abbâs şöyle dedi: Şehirli, köylüye simsarlık edemez demektir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2158)

٩٧٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: نُهِينَا أَنْ يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ

974- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler, şehirlinin, köylü adına onun malını satmasından yasaklandık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2161)

بطلان بيع المبيع قبل القبض

Mal Ele Geçmeden Satış Yapılamaz

٩٧٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أَمَّا الَّذِي نَهى عَنْهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَهُوَ الطَّعَامُ أَنْ يُبَاعَ حَتَّى يُقْبَضَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: وَلاَ أَحْسِبُ كُلَّ شَيْءٍ إِلاَّ مِثْلَهُ

975- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yasakladığı şey, satın alınıp da henüz tamamen teslim alınmadan, yanında bulunmayan yiyeceğin, erzakın satılmasıdır. İbnu Abbâs şöyle dedi: Her şeyin yiyecek mesabesinde olduğunu sanıyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2135)

٩٧٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنِ ابْتَاعَ طَعَامًا فَلاَ يَبِيعُهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ

976- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bir yiyecek (hububat) satın alırsa, o hububatı ölçtürüp tastamam teslim etmedikçe satamaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2126)

٩٧٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانُوا يَبْتَاعُونَ الطَّعَامَ فِي أَعْلَى السُّوقِ فَيَبِيعُونَهُ فِي مَكَانِهِمْ، فَنَهَاهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ يَبِيعُوهُ فِي مَكانِهِ حَتَّى يَنْقُلُوه

977- Abdullah İbnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sahabeler çarşının üst tarafında yiyecek maddesi satın alırlar ve bu malları satın aldıkları yerde satarlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları, bu malları yükleyip pazara nakledinceye kadar aldıkları yerde satmaktan yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2167)

ثبوت خيار المجلس للمتبايعين

Alışverişte Muhayyerlik Vardır

٩٧٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ:

الْمُتَبَايِعَانِ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا بِالْخِيَارِ عَلَى صَاحِبِهِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا إِلاَّ بَيْعَ الْخِيَارِ

978- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Alıcı ve satıcı, bu ikisinden her biri birbirinden ayrılmadığı sürece alış-verişin tamamlanması veya feshi konusunda seçme hakkına sahiptirler. Ancak satışın muhayyerli satış olması müstesna."Bunun için ayrılmalarına veya birlikte olmalarına ihtiyaç yoktur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2111)

٩٧٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَالَ: إِذَا تَبَايَعَ الرَّجُلاَنِ فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتفَرَّقَا، وَكَانَا جَمِيعًا؛ أَوْ يُخَيِّرُ أَحَدُهُمَا الآخَرَ فَتَبَايَعَا عَلَى ذلِكَ فَقَدْ وَجَبَ الْبَيْعُ، وَإِنْ تفَرَّقَا بَعْدَ أَنْ يَتبَايَعَا وَلَمْ يَتْرُكْ وَاحِدٌ مِنْهُمَا الْبَيْعَ فَقَدْ وَجَبَ الْبَيْعُ

979- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki kişi alışveriş yaptığında bir arada bulunup da diğerinden ayrılmadıkları sürece her biri satışın tamamlanması veya feshi konusunda seçme hakkına sahiptir. Şayet onlardan biri diğerine muhayyerlik hakkı tanır ve bu şart üzere alışveriş yaparlarsa, alışverişten sonra ayrılsalar bile bu satış olmuştur. Bu satıştan sonra iki tarafta satışı feshedemez, ayrıldıktan sonrada satış olmuştur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2112)

الصدق في البيع والبيان

Alışverişte Dürüstlük

٩٨٠ – حديث حَكِيم بْنِ حِزَامٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا أَوْ قَالَ: حَتَّى يَتفَرَّقَا، فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا، وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَتْ بَرَكَةُ بَيْعِهِمَا

980- Hakîm İbnu Hizâm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Alıcı ve satıcı birbirinden ayrılmadıkça veya ayrılıncaya kadar muhayyerdirler. Bunlardan her biri dürüst, doğru söylerler ve mala ait kusurlu hususları açıklarlarsa yaptıkları satış bereketli olur. Eğer iki taraf mala ait

kusurlu hususları açıklamaz da gizlerler ve yalan söylerlerse yaptıkları satışın bereketi gider.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler. 2079, 2082, 2108, 2110, 2114)

من يخدع في البيع

Alışverişte Aldanan

٩٨١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلاً ذَكَرَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبُيُوعِ، فَقَالَ: إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ لاَ خِلاَبَةَ

981- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yaptığı alışverişte aldandığını söyledi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu: “Sen satış akdi yaptığında aldatmak-hile yoktur de!” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2117, 2407, 2414, 6964)

النهى عن الثمار قبل بدوّ صلاحها بغير شرط القطع

Meyveleri Olgunlaşmadan Önce Satmanın Haram Olması

٩٨٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ نَهى عَنْ بَيْعِ الثِّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلاَحُهَا، نَهى الْبَائِعَ وَالْمُبْتَاعَ

982- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, yaş meyveleri tamamen olgunlaşana kadar satmayı yasaklamış, bundan satıcıyı da, müşteriyi de yasaklamıştır. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2194)

٩٨٣ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ حَتَّى يَطِيبَ، وَلاَ يُبَاعُ شَيْءٌ مِنْهُ إِلاَّ بِالدِّينَارِ وَالدِّرْهَمِ إِلاَّ الْعَرَايَا

983- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, tatlanıncaya kadar ağaç üstündeki yaş meyveyi satmayı yasakladı. Olgun yaş meyve ancak altın ve gümüş

para ile satılır. Yalnız ariyyeler[129] bundan müstesnadır. Onlar yaş veya kuru hurma ile satılabilir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2189)

٩٨٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ بَيْعِ النَّخْلِ حَتَّى يَأْكُلَ أَوْ يُؤْكَلَ وَحَتَّى يُوزَنَ قِيلَ لَهُ: وَمَا يُوزَنُ قَالَ رَجُلٌ عِنْدَهُ: حَتَّى يُحْرَزَ

984- Ebul-Bahterî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, hurma ağacının meyvesini, sahibi yiyinceye veya ondan yenilinceye ve tartılıncaya kadar satmaktan yasakladı. Ben tekrar: Tartılacak nedir? diye sordum. İbnu Abbâs'ın yanında bulunan bir adam: Korununcaya veya tahmin edilinceye kadar, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2249)

تحريم بيع الرطب بالتمر إلاَّ في العرايا

Kuru Hurmanın Yaş Hurma İle Satışı Haram Kılınmıştır

٩٨٥ – حديث زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَرْخَصَ لِصَاحِبِ الْعَرِيَّةِ أَنْ يَبِيعَهَا بِخَرْصِهَا

985- Zeyd İbnu Sâbit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ağaç üzerindeki yaş meyveyi, kuruduğunda oluşturabileceği kuru hurma miktarını takdir ile o kadar kuru hurma mukabilinde satma hususunda ruhsat vermiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2188)

٩٨٦ – حديث سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ وَرَخَّصَ فِي الْعَرِيَّةِ أَنْ تُبَاعَ بِخَرْصِهَا يَأْكُلُهَا أَهْلُهَا رُطَبًا.

986- Sehl İbnu Ebu Hasme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ariyyede, sahabelerinin onun getireceği kuru hurma miktârını tahmîn etmek suretiyle, alıcıların onu yaş hurma olarak yemeleri için o kadar kuru hurmaya satmalarına ruhsat verdi, demiştir.

---

129 Ariyye satışı, bir ev halkının yaş olarak yiyecekleri hurma ihtiyacını karşılamak için bir ya da iki ağaç yaş hurma meyvesini, kuruduğunda geleceği miktar tahmin edilerek kuru hurma ile değiştirmeleridir.

٩٨٧ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ وَسَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنِ الْمُزَابَنَةِ، بَيْعِ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ، إِلاَّ أَصْحَابَ الْعَرَايَا فَإِنَّهُ أَذِنَ لَهُمْ

987- Sehl İbnu Ebu Hasme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yaş meyveyi kuru hurma ile satmayı yasaklamış ve ariyyede yani satılmak üzere ayrılan ağaçlarda satın alanların onu yaş meyve olarak yemeleri için ne kadar kuru hurma tutacağını tahmîn etmek suretiyle, o kadar hurmaya satılmasına izin vermiştir.

٩٨٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا فِي خَمْسَةِ أَوْسُقٍ أَوْ دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ

988- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ariyyeler satışında beş vesk veya beş veskten az miktara ruhsat verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2190, 2382)

٩٨٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنِ الْمُزَابَنَةِ، وَالْمُزَابَنَةُ بَيْعُ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ كَيْلاً، وَبَيْعُ الزَّبِيبِ بِالْكَرْمِ كَيْلاً

989- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem muzâbene[130] satışını yasakladı. Muzâbene satışı, yaş hurmayı ağacında iken miktârını tahmin ederek ölçekle kuru hurma karşılığında satmaktır. Kuru üzümü de üzüm karşılığında yine böyle tahmini ölçekle satmaktır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2171, 2172, 2185, 2205)

---

130 Muzâbene, iki kişi arasında müdâfaa ma'nâsınadır. Satıcılardan herbiri bu alışverişteki hakkını diğerine karşı müdâfaa ettiği için muzâbene = def edişme denilmiştir. Muzâbene, ağacı üzerindeki taze hurmayı tahmîn ve takdir ederek kuru hurma ile satmaktır. Bu tahmîn ve takdir hatâdan salim olmadığı için âkitlerden biri diğerine karşı dâima aldatılma iddia ederek alışverişi feshetmeyi, diğeri de satışın devamını ister, dolayısıyla satıcı ile müşteri birbirine karşı muâraza ve müdâfaadan boş kalmazlar. Satışta eşitlik şart kılındığı, hâlbuki ağaç üstündeki mahsûlün miktârını tahmîn hatâdan salim olmadığından, iki taraf arasında dâima anlaşmazlık çıkarır. Esas îtibâriyle yasaklamanın sebebi budur.

٩٩٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْمُزَابَنَةِ أَنْ يَبِيعَ ثَمَرَ حَائِطِهِ إِنْ كَانَ نَخْلاً بِتَمْرٍ كَيْلاً، وَإِنْ كَانَ كَرْمًا أَنْ يَبِيعَهُ بِزَبِيبٍ كَيْلاً، أَوْ كَانَ زَرْعًا أَنْ يَبِيعَهُ بِكَيْلِ طَعَامٍ، وَنَهى عَنْ ذَلِكَ كُلِّهِ

990- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem muzâbene[131] satışından yasakladı. Eğer bahçesi hurmalık ise, bahçesinin yaş hurma mahsûlünü kuru hurma ile ölçekleyerek satmaktan yasakladı. Eğer bahçe üzümlük ise, oranın yaş üzümünü ölçekle takdir edip, o kadar kuru üzüm mukabilinde satmaktan yasakladı. Veya ekilmiş tarla olursa, onun biçilmemiş ekinini de belli bir ölçek miktarına mukabil satmaktan yasakladı. İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu satışların hepsinden yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2205)

من باع نخلا عليها ثمر

Üzerinde Hurması Bulunan Ağacın Satışı

٩٩١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ بَاعَ نَخْلاً قَدْ أُبِّرَتْ فَثَمَرُهَا لِلْبَائِعِ إِلاَّ أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ

991- Abdullah İbnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim aşılanmış hurma ağacı satarsa, ağaç üstündeki meyve satana âittir. Ancak satın alan müşteri, mahsûlün satışa dâhil olduğunu şart kılması hâli bundan müstesnadır."[132] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2204)

النهى عن المحاقلة والمزابنة وعن المخابرة وبيع الثمرة قبل بدوّ صلاحها، وعن بيع المعاومة وهو بيع السنين

Meyveyi Olgunlaşmadan Satmanın Haramlılığı

131 Müzâbene, yaş hurmayı, ölçeğe vurarak kuru hurma mukabili satmaktır.

132 Bu hadîs ile aynı zamanda salâha erişmeden ağaç üzerinde meyve satışının mübâh olduğuna istidlâl edilmiştir. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Ağacın mahsûlü satıcısına âittir." buyurmuştur. Bu surette, ağaç ve üstündeki meyvesi olgunlaşmadan satılmış oluyor.

٩٩٢ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْمُخَابَرَةِ وَالْمُحَاقَلَةِ وَعَنِ الْمُزَابَنَةِ وَعَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلاَحُهَا، وَأَنْ لاَ تُبَاعَ إِلاَّ بِالدِّينَارِ وَالدِّرْهَمِ إِلاَّ الْعَرَايَا

992- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem muhabera, muhakale ve muzabene satışlarından, meyvenin iyi olduğu tamamen belli olana kadar mahsulün satılmasından ve tatlanıncaya kadar ağaç üstündeki yaş meyveyi satmayı yasakladı. Olgun yaş meyve ancak altın ve gümüş para ile satılır. Yalnız ariyyeler[133] bundan müstesnadır. Onlar yaş veya kuru hurma ile satılabilir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1487, 2189, 2196, 2381)

كراء الأرض

Araziyi Kiraya Verme

٩٩٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كَانَتْ لِرِجَالٍ مِنَّا فُضُولُ أَرَضِينَ، فَقَالُوا: نُؤَاجِرُهَا بِالثُّلُثِ وَالرُّبُعِ وَالنِّصْفِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَلْيَزْرَعْهَا أَو لِيَمْنَحْهَا أَخَاهُ فَإِنْ أَبَى فَلْيُمْسِكْ أَرْضَهُ

993- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sahabeler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında arazîleri, mahsûlün üçte biri veya dörtte biri veya yarısı karşılığında zirâat ederlerdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kimin tarlası ve toprağı varsa onu ya kendisi eksin, veya onu karşılıksız olarak verip ektirsin; bunu da yapmazsa tarlasını ziraat yapmayıp boş olarak bıraksın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 23402632,)

٩٩٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَلْيَزْرَعْهَا أَو لِيَمْنَحْهَا أَخَاهُ فَإِنْ أَبَى فَلْيُمْسِكْ أَرْضَهُ

994- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

133 Ariyye, satışı bir ev halkının yaş olarak yiyecekleri hurma ihtiyacını karşılamak için bir ya da iki ağaç yaş hurma meyvesini, kuruduğunda geleceği miktar tahmin edilerek kuru hurma ile değiştirmeleridir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kimin arazisi varsa onu kendisi eksin veya din kardeşine karşılıksız olarak ekmesi için versin; bunu da yapmaktan çekinirse arazisini ziraat yapmaksızın boş olarak bıraksın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler 2341, 3932)

٩٩٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنِ الْمُزَابَنَةِ وَالْمُحَاقَلَةِ؛ وَالْمُزَابَنَةُ اشْتِرَاءُ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ فِي رُءُوسِ النَّخْلِ

995- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, muzâbene ve mühâkale[134] satışından yasakladı. Muzâbene satışı, ağaçların başlarındaki yaş meyveyi tahmîn ederek kuru hurma ile satmaktır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2186)

٩٩٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ وَرَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنْ نَافِعٍ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ، كَانَ يُكْرِي مَزَارِعَهُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وعُثْمَانَ وَصَدْرًا مِنْ إِمَارَةِ مُعَاوِيَةَ، ثُمَّ حُدِّثَ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ؛ فَذَهَبَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى رَافِعٍ فَذَهَبْتُ مَعَهُ، فَسَأَلَهُ؛ فَقَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ كِرَاءِ الْمَزَارِعِ، فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: قَدْ عَلِمْتَ أَنَّا كُنَّا نُكْرِي مَزَارِعَنَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِمَا عَلَى الأَرْبِعَاءِ وَبِشَيْءٍ مِنَ التِّبْنِ

996- Nâfi' -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Ömer, -Allah ondan ve babasından razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir, Ömer, Osmân ve Muâviye'nin emirliği zamanında ekim arazilerini kiraya verirdi. Sonra Râfi' ibnu Hadîc'ten:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, tarlaları kiraya vermekten yasakladı" dediği rivayet olundu. Bunun üzerine İbnu Ömer, Râfi ibnu Hadîc'e gitti. Ben de onunla birlikte gittim. Râfi'den bu rivayetini sordu. O da şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tarlaları kiraya vermekten yasakladı, dedi. Bu cevap üzerine İbnu Ömer şöyle dedi:

---

134 Muhâkale, tarlada olan ekini henüz salâhı meydana çıkmadan satmak. Muhâkale, başağında olan buğdayı, ne kadar geleceğini tahmîn edip o kadar safî buğdaya satmaktır. Bu satışta da semen ile satılan nesne arasında denklik bilinmediği için yasaklanmıştır.

Sen bilirsin ki, biz, tarlalarımızı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında, tarlanın sulak, verimli yerlerinin mahsûlü arazî sahibine âit olmak ve samandan da bir şey verilmek üzere, kiraya verirdik.[135] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2287, 2345)

كراء الأرض بالطعام

Tarlayı Ekin Karşılığı Kiraya Verme

٩٩٧ – حديث ظُهَيْرِ بْنِ رَافِعٍ، قَالَ: لَقَدْ نَهَانَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَمْرٍ كَانَ بِنَا رَافِقًا (قَالَ رَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ رَاوِي هذَا الْحَدِيثِ) قُلْتُ: مَا قَالَ رسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَهُوَ حَقٌّ قَالَ: دَعَانِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا تَصْنَعُونَ بِمَحَاقِلِكُمْ قُلْتُ: نُؤَاجِرُهَا عَلَى الرُّبُعِ وَعَلَى الأَوْسُقِ مِنَ التَّمْرِ وَالشَّعِيرِ قَالَ: لاَ تَفْعَلُوا، ازْرَعُوهَا أَوْ أَزْرِعُوهَاَ أَوْ أَمْسِكُوهَا قَالَ رَافِعٌ، قُلْتُ: سَمْعًا وَطَاعَةً

997- Zuheyr ibnu Râfi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri, bize kolay olan bir işten yasakladı. Ben: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylediği şey elbette bir hakikattir, dedim. Zuheyr dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni çağırdı ve şöyle buyurdu: "Tarlalarınızla ne yapıyorsunuz yânî onları nasıl idare ediyorsunuz?" dedi. Ben de: Bunları, sulak tarafında yetişen bizim olmak üzere ve hurmadan, arpadan vesk denilen ölçekler mukabilinde kiraya veririz, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Öyle yapmayın. Onları ya kendiniz ekin ya ücretsiz olarak başkalarına verip ektirin veyâ da onları ziraat yapmadan boş olarak bırakın.!"[136] Râfi': Sözünü

---

135 İbnu Ömer'in bu hadîste tasvir ve tarîf ettiği ekincilik akdi, bambaşka bir mâhiyettedir. Mahsûlün yarısı, üçte biri, dörtte biri gibi bir cüzü mukabilinde anlaşmaya varılmış değildir. Fakat tarlanın sulak bir kısmının bitirdiği mahsûl arazî sahibine âit olmak üzere yapılmış, zararlı bir ekincilik anlaşmasıdır. İşte Abdullah ibnu Ömer, hadîsteki yasaklama bu çeşit anlaşmalara yöneliktir, demek istemiştir. Yani Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yasakladığı arazî kiralaması, içinde zararlı şart bulunan kirâlamadır. Râfi' ailesi, sulak kısmın mahsûlü kendilerine âit olmak ve samandan da bir pay verilmek üzere kiraya verirlerdi. Bu ise meçhûl üzere olan, zararlı ve çekişmeli olabilecek bir anlaşmadır. İşte bu yasaklanmıştır. Yoksa mutlak olarak kiraya vermek değil.

136 Tarlalarınızı ya kendiniz ekin ya karşılıksız başkalarına verip ektirin, sözünden maksat: İşte karşılıksız verip ektirme, onların sıkıntılarına ortak olmak ve yardımlaşmaktır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü sahîh olan

işittim ve sana itaat ettim, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2339, 2439, 2346, 4012)

الأرض تمنح

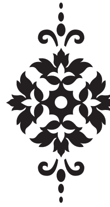
Tarlayı Karşılıksız Ekime Verme

٩٩٨ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم لَمْ يَنْهَ عَنْهُ (أَيِ الْمُخَابَرَةِ) وَلكِنْ قَالَ: أَنْ يَمْنَحَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْهِ خَرْجًا مَعْلُومًا

998- İbnu Abbas, -Allah ondan ve babasından razı olsun- Şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Muhabera dan: (الْمُخَابَرَةَ) Yani; Tarlada, araziden çıkacak mahsulden bir kısmını almak şartıyla çalışmaktan yasaklamadı. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Sizden birinizin tarlasını zirâat için dîn kardeşine ihsan etmesi, hediye olarak vermesi, kendisi için o arazî karşılığında belli bir ücret almasından daha hayırlıdır" (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2342, 2634)

kiralamadan yasaklama değil, kiralamanın cevazı ile beraber ücretsiz ektirilerek müminin mümine sıkıntısında ortak olması ve yardımının daha hayırlı olduğunu bildirmektir.

كتاب المساقاة

SULAMAK KİTABI

المساقاة والمعاملة بجزء من الثمر والزرع

Meyve Ve Ekini Bir Kısmı Karşılığı Sulama

٩٩٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَامَلَ خَيْبَرَ بِشَطْرِ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا مِنْ ثَمَرٍ أَوْ زَرْعٍ، فَكَانَ يُعْطِي أَزْوَاجَهُ مِائَةَ وَسْقٍ: ثَمَانُونَ وَ سْقَ تَمْرٍ، وَعِشْرُونَ وَ سْقَ شَعِيرٍ؛ فَقَسَمَ عُمَرُ خَيْبَرَ فَخَيَّرَ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنْ يُقْطِعَ لَهُنَّ مِنَ الْمَاءِ وَالأَرْضِ أَوْ يُمْضِيَ لَهُنَّ، فَمِنْهُنَّ مَنِ اخْتَارَ الأَرْضَ وَمِنْهُنَّ مَنِ اخْتَارَ الْوَسْقَ، وَكَانَتْ عَائِشَةُ اخْتَارَتِ الأَرْضَ

999- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hayber arazîsinden çıkacak meyveden, ekinden her mahsûlün yarısı Hayber ehline âit olmak üzere muamele yaptı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu mahsûlden hanımlarına yüz vesk verirdi ki, bunun seksen veski hurma, yirmi veski de arpa idi. Ömer, Hayber arazîsini bölümlere ayırdı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarını bu arazîden ve suyundan birer parça almaları veya Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında olduğu gibi mahsûlünden vesk almaları hususunda seçme hakkına sahip olduklarını bildirdi. Onlardan bâzıları arazîyi, bâzıları da veski tercih ettiler. Âişe -Allah ondan razı olsun- ise arazi almayı tercih etmişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2285, 2328)

١٠٠٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، أَجْلَى الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمَّا ظَهَرَ عَلَى خَيْبَرَ

أَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، وَكَانَتِ الأَرْضُ حِينَ ظَهَرَ عَلَيْهَا لِلهِ وَلِرَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم وَلِلْمُسْلِمِينَ، وَأَرَادَ إِخْرَاجَ الْيَهُودِ مِنْهَا، فَسَأَلَتِ الْيَهُودُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِيُقِرَّهُمْ بِهَا أَنْ يَكْفُوا عَمَلَهَا وَلَهِمْ نِصْفُ الثَّمَرِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: نُقِرُّكُمْ بِهَا عَلَى ذَلِكَ مَا شِئْنَا فَقَرُّوا بِهَا حَتَّى أَجْلاَهُمْ عُمَرُ إِلَى تَيْمَاءَ وَأَرِيحَاءَ

1000- İbnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb, -Allah ondan razı olsun- halifeliği zamanında Yahudi ve Hıristiyanları Hicaz toprağından kovdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Hayber topraklarını fethettiğinde Yahudileri Hayber'den çıkarmak istemişti. Hayber fethedilince, bu topraklar Allah'a, Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ve Müslümânlara âit olmuştu. Bu yüzden Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Yahudileri Hayber topraklarından çıkarmak istedi. Bunun üzerine Yahudiler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden hurmalıkların işlerini görmek ve mahsûlün yarısının kendilerinin olmak üzere, kendilerini Hayber'de bırakmasını istediler. Bu istek akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara şöyle buyurdu: "Dediğiniz şartlara göre istediğimiz müddetçe sizleri burada bırakıyoruz " Böylece onlar, Ömer bunları Teymâ ve Erîha bölgelerine sürünceye kadar Hayber'de kaldılar.[137] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2285, 2338)

فضل الغرس والزرع

Fidan Dikme Ve Ekin Ekmenin Fazileti

١٠٠١ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ أَوْ بَهِيمَةٌ إِلاَّ كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ

1001- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

137 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefatının yaklaştığı günlerde bu müddetin n -hayete erdiğini bildirmiş ve Müslüman olmayanların Arap Yarımadasından tamamen çıkarılmalarını vasiyet etmişti. Ebu Bekir'in halifeliği zamanında dinden dönme isyanlarının söndürülmesi ile uğraşıldığından, nispeten ikinci derecedeki işlere bakılamamıştı. Ebu Bekir, İslâm'ı sarsan bu isyanları bertaraf edip İslâm birliğini sağlayarak vefat etti. Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vasiyetini yerine getirme zamanı geldiği için Hayber Yahûdîlerini Arabistan'dan Teymâ ve Erîha bölgesine sürdü.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir Müslümân, bir ağaç diker veya ekin eker de bundan bir kuş veya bir insan veya bir hayvan yerse, bu kendisi için sadaka olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2320, 6012)

وضع الجوائح

Telef Olanı Hesabtan Düşme

١٠٠٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنْ بَيْعِ الثِّمَارِ حَتَّى تُزْهِيَ، فَقِيلَ لَهُ: وَمَا تُزْهِيَ قَالَ: حَتَّى تَحْمَرَّ؛ فَقَالَ: أَرأَيْتَ إِذَا مَنَعَ اللهُ الثَّمَرَةَ بِمَ يَأْخُذُ أَحَدُكُمْ مَالَ أَخِيهِ

1002- Enes İbnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, hurma kızarıncaya kadar satışını yasakladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:"Şayet Allah, bir âfet vererek o meyvenin çıkmasını, olgunlaşmasını engellerse, sizden biriniz Müslüman kardeşinin malını hangi hakla alır?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2198)

استحباب الوضع من الدين

Borcun Bir Kısmını Silme

١٠٠٣ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: سَمِعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَوْتَ خُصُوم بِالْبَابِ عَالِيَةٍ أَصْوَاتُهُمَا، وَإِذَا أَحَدُهُمَا يَسْتَوْضِعُ الآخَرَ وَيَسْتَرْفِقُهُ فِي شَيْءٍ، وَهُوَ يَقُولُ: وَاللهِ لاَ أَفْعَلُ فَخَرَجَ عَلَيْهِمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَيْنَ الْمُتَأَلِّي عَلَى اللهِ لاَ يَفْعَلُ الْمَعْرُوف فَقَالَ: أَنَا يَا رَسُولَ اللهِ وَلَهُ أَيُّ ذَلِكَ أَحَبَّ

1003- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kapısının önünde iki kişinin seslerini yükselterek birbirleriyle çekiştiklerini duydu. Bu alacak-verecek meselesinde borçlu olan, alacaklıdan borcun bir miktarını indirmesini ve alacağını kendinden güzellikle talep etmesini istiyordu. Alacaklı olan adam diğerine: Vallahi borcundan hiçbir indirme yapmam, diyordu. Bu ikisi böyle çekişirlerken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanlarına çıktı ve şöyle buyurdu: "İyilik yapmamak için Allah'a yemin eden adam nerede?" Alacaklı olan adam: Benim Ey Allah'ın Rasûlü! Şimdi bana borcu olan hangisini severse onu yapsın, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2705)

١٠٠٤ – حديث كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّهُ تَقَاضَى ابْنَ أَبِي حَدْرَدٍ دَيْنًا كَانَ لَهُ عَلَيْهِ فِي الْمَسْجِدِ، فَارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا حَتَّى سَمِعَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ فِي بَيْتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمَا حَتَّى كَشَفَ سِجْفَ حُجْرَتِهِ، فَنَادَى يَا كَعْبُ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: ضَعْ مِنْ دَيْنِكَ هذَا وَأَوْمَأَ إِلَيْهِ، أَيِ الشَّطْرَ، قَالَ: لَقَدْ فَعَلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: قُمْ فَاقْضِهِ

1004- Abdullah ibnu Ka'b, ibnu Malik'ten, O'na babası Ka'b ibnu Malik haber verdi.

O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Mescitte ibnu Ebi Hadrad'dan kendisine olan borcunu ödemesini istedi. O ikisinin sesleri öyle yükseldi ki, hatta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evinde olduğu halde onların sesini duydu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o ikisinin yanına çıktı ve odasının perdesini aralayarak şöyle seslendi: "Ey Ka'b ibnu Malik! Ey Ka'b!" Ka'b dedi ki: Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Onun borcunun yarısını bağışlamasını eliyle işaret etti. Ka'b dedi ki: Alacağımın yarısını bağışladım Ey Allah'ın Rasûlü! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem borçluya da: " Kalk ve borcunu öde " buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 471)

من أدرك ما باعه عند المشتري وقد أفلس فله الرجوع فيه

Satıcı İflas ettiğinde Satanın Malını Alma Hakkı

١٠٠٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم (أَوْ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ): مَنْ أَدْرَكَ مَالَهُ بِعَيْنِهِ عِنْدَ رَجُلٍ أَوْ إِنْسَانٍ قَدْ أَفْلَسَ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ مِنْ غَيْرِهِ

1005- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim veresiye satmış olduğu malını, iflâs etmiş olan kimsenin veya insanın yanında olduğunu kendi gözleriyle görür ve o malın kendisine ait olduğunu kesin olarak bilirse, o kimse o mala sahip olmaya başkalarından daha çok hak sahibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2402)

فضل إنظار المعسر

Borçluya Mühlet Verme

١٠٠٦ – حديث حُذَيْفَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم:

تَلَقَّتِ الْمَلاَئِكَةُ رُوحَ رَجُلٍ مِمَّنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، قَالُوا أَعَمِلْتَ مِنَ الْخَيْرِ شَيْئًا، قَالَ: كُنْتُ آمُرُ فِتْيَانِي أَنْ يُنْظِرُوا وَيَتَجَاوَزُوا عَنِ الْمُوسِرِ، قَالَ: قَالَ فَتَجَاوَزُوا عَنْهُ

1006- Huzeyfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden önceki milletlerden bir kişinin ruhunu melekler kabzettiler. Melekler adama sordu: Sen dünyada iken hayır adına herhangi bir şey yaptın mı? Bu adam: Ben yanımda çalıştırdığım kişilere, borçlulara süre tanımalarını ve ödeme gücüne sahip olsalar da kolaylık göstermelerini emrederdim, dedi. Bunun üzerine melekler de "ona müsamaha[138] gösterin" dediler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2077)

١٠٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كَانَ تَاجِرٌ يُدَايِنُ النَّاسَ، فَإِذَا رَأَى مُعْسِرًا قَالَ لِفِتْيَانِهِ تَجَاوَزُوا عَنْهُ، لَعَلَّ اللهَ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنَّا، فَتَجَاوَزَ اللهُ عَنْهُ

1007- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Eski zamanlarda insanlara borç verip duran bir tacir vardı. Alacaklı olduğu kişiler içinde fakir olan biri bulunduğunda hizmetçilerine hitaben: "Buna müsamaha gösterin. Ondan olan alacağımızdan almayıp, vazgeçin. Allah'ın da bizlere müsamaha etmesi ümit edilir" derdi. İşte bu huyundan dolayı Allah onun günahlarından vazgeçti." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2078, 3480)

تحريم مطل الغنيّ وصحة الحوالة واستحباب قبولها إذا أحيل على مليّ

Zenginin Borcunu Ödememesinin Haram Kılınması

١٠٠٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ، فَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيٍّ فَلْيَتَّبِعْ

1008- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ödeme gücü olduğu halde, zengin kişinin, borcunu ödemeyi uzatması bir zulümdür. Sizin

138 Müsamaha, her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadarıyla tolerans göstermek.

birinizin isteğinin ödenmesi bir zengine havale[139] edildiğinde havaleyi kabul ile ona müracaat etsin" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2287, 2288,2400)

تحريم بيع فضل الماء

Fazla Suyun Satılmasının Haramlılığı

١٠٠٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يُمْنَعُ فَضْلُ الْمَاءِ لِيُمْنَعَ بِهِ الْكَلأُ

1009- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İhtiyaçtan fazla su, o suya ihtiyacı olan kimselere yasaklanmaz. Bu yasaklama sebebi ile meradaki otların büyümesine de engel olunmuş olur" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2353, 2354,6962)

تحريم ثمن الكلب وحلوان الكاهن ومهر البغيّ

Köpeğin Satışı, Kahinin Ücreti Ve Fahişenin Kazancı Haramdır

١٠١٠ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ الأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ

1010- Ebû Mes'ûd el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem köpek bedelinden, zina kazancından, kâhinlik ücretinden yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2237, 5761)

الأمر بقتل الكلاب

Köpeklerin Öldürülmesi

١٠١١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَمَرَ بِقَتْلِ الْكِلاَبِ

---

139 Havale kelimesi, *tahvil* kökünden türemiş bazen *hıvale* şeklinde okunur. Sözünden caydı, anlamında *hale anil ahdi* cümlesi kullanılmaktadır.Havale, bir borcun bir kimsenin zimmetinden diğer kimsenin zimmetine nakletmesidir.

1011- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem köpeklerin öldürülmesini emretti.[140] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2322, 3323, 3324)

١٠١٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنِ اقْتَنَى كَلْبًا إِلاَّ كَلْبَ مَاشِيَةٍ، أَوْ ضَارٍ، نَقَصَ مِنْ عَمَلِهِ كُلَّ يَوْمٍ قِيرَاطَانِ

1012- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim koyun veya av köpeği olmayan bir köpek edinirse, o kimsenin her gün işlediği hayır amelinden iki kırat eksilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5482)

١٠١٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ أَمْسَك كَلْبًا فَإِنَّهُ يَنْقُصُ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطٌ، إِلاَّ كَلْبَ حَرْثٍ أَوْ مَاشِيَةٍ

1013- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim yanında köpek tutarsa, şu muhakkak ki, her gün o kimsenin amelinden bir kırat eksilir. Zirâat köpeği veya koyun köpeği edinmek bundan müstesnadır" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2322)

١٠١٤ – حديث سُفْيَانَ بْنِ أَبِي زُهَيْرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنِ اقْتَنَى كَلْبًا لاَ يُغْنِي عَنْهُ زَرْعًا وَلاَ ضَرْعًا، نَقَصَ كلَّ يَوْمٍ مِنْ عَمَلِهِ قِيرَاطٌ

1014- Sufyân ibnu Ebî Zuheyr –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyurdu: "Her kim, ekin korumayan ve koyun köpeği olmayan bir köpek edinirse, onun iyi amelinden her gün bir kırat eksilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2323)

---

140 Zirâat, koyun ve av köpeklerinin bundan müstesna olduğu bildirilmiş, böylece zirâat ve koyun sâhibleriyle avcıların köpek edinip kullanmalarının mübâh olduğu anlaşılmıştır.

حل أجرة الحجامة

Hacamat Ücreti

١٠١٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ أَجْرِ الْحَجَّامِ، فَقَالَ: احْتَجَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَجَمَهُ أَبُو طَيْبَةَ، وَأَعْطَاهُ صَاعَيْنِ مِنْ طَعَامٍ، وَكَلَّمَ مَوَالِيَهُ فَخَفَّفوا عَنْهُ وَقَالَ: إِنَّ أَمْثَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ وَالْقُسْطُ الْبَحْرِيُّ

1015- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisine hacamat yapan kişinin bunun karşılığında alacağı ücretin hükmünden soruldu. O şöyle dedi: Ebû Taybe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i hacamat yaptı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Taybe'ye iki sa' hurma verilmesini emretti. Kölenin sahiplerine de onun günlük vergisini hafifletmelerini emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizin tedavi olageldiğiniz tedavi şekillerinin en üstün olanı hacamat ve Kustu'l-Hind'dir. Sakın çocuklarınızı anjin hastalığından kurtarmak için bademciği sıkmak suretiyle azap etmeyiniz. Ûdul-Hindî ile tedaviye ehemmiyet verin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 835, 1202, 5696, 6230, 6265, 6328)

١٠١٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم احْتَجَمَ، وَأَعْطَى الْحَجَّامَ أَجْرَهُ وَاسْتَعَطَ

1016- İbnu Abbâs –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hacamat olmuş ve hacamat yapana ücretini vermiş, seût denilen burun ilâcını kullanmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5691)

تحريم بيع الخمر

İçki Satmanın Haramlılığı

١٠١٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَمَّا أُنْزِلَ الآيَاتُ مِنْ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي الرِّبَا، خَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِلَى الْمَسْجِدِ فَقَرَأَهُنَّ عَلَى النَّاسِ، ثُمَّ حَرَّمَ تِجَارَةَ الْخَمْرِ

1017- Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bakara suresindeki faiz ile alakalı (**275-** Ribâ yiyenler, "alışveriş, ribâ gibidir demiş olmaları dolayısıyle, ancak kendisini şeytan çarpmış mecnûn

kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Halbuki Allah, alışverişi helâl, ribâyı ise, haram kılmıştır. Buna göre, kime Rabbinden bir öğüt gelir de bu haramdan vazgeçerse, geçmişi kendisine, işi Allah'a aittir. Kim de tekrar bu harama dönerse, işte bunlar cehennem ashabıdır; cehennemde dâimidirler. **276-**Allah, ribânın bereketini giderir, sadakaları ise; bereketlendirir. Allah, küfürde ve günâhta ısrar eden hiç kimseyi sevmez. **277-** îman edenlerin, hayırlı iş işleyenlerin, namazı hakkıyla edâ edip zekatı verenlerin Rableri katında mükâfatları vardır; onlara korku yoktur; mahzun olacaklar da onlar değildir. **278-** Ey İman edenler! Eğer gerçekten mü'min iseniz, Allah'tan korkun ve rıbâdan geri kalanı bırakın. **279-** Fakat bunu yapmazsanız, Allah'a ve Rasulüne karşı savaşa girdiğinizi bilin ve eğer tevbe ederseniz, ana paranız sizindir; ne haksızlık etmiş, ne de haksızlığa uğramış olursunuz.) ayetleri indirilince, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem mescide çıkıp bu ayetleri insanlara okudu. Sonra da içki ticaretini haram kıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 459, 2084, 2226,4540, 4541, 4542, 4543)

تحريم بيع الخمر والميتة والخنزير والأصنام

İçki, Leş, Domuz Ve Put Satışının Haramlılığı

١٠١٨ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ، عَامَ الْفَتْحِ، وَهُوَ بِمَكَّةَ: إِنَّ اللهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ بَيْعَ الْخَمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخِنْزِيرِ وَالأَصْنَامِ فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ فَإِنَّهَا يُطْلَى بِهَا السُّفُنُ، وَيُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ، وَيَسْتَصْبِحُ بِهَا النَّاسُ فَقَالَ: لاَ، هُوَ حَرَامٌ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عِنْدَ ذَلِكَ: قَاتَلَ اللهُ الْيَهُودَ، إِنَّ اللهَ لَمَّا حَرَّمَ شُحُومَهَا جَمَلُوهُ ثُمَّ بَاعُوهُ فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ

1018- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Mekke Fethi senesinde Mekke'de iken, şöyle buyururken işittim: "Şübhesiz Allah ve Rasûlü alkollü içeceğin, ölü hayvan etinin,[141] domuzun, putların satışını haram kıldı." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle soruldu: Ey Allah'ın Rasûlü! Mur-

141 Meyte, dînin gerektirdiği şekilde kesilmeyerek murdar ölen hayvandır. Murdar ölen hayvanın satışının harâmlığında âlimlerin ittifakı vardır.Sanem, Allah'tan başka ilâh edinilen şeydir; yâni müşriklerin taptıkları put demektir. Vesen: İnsan sureti gibi taştan, ağaçtan yontulmuş yâhud arz cevherlerinden herhangi bir mâdenden yapılan cüsseli nesnedir ki, bir yere dikilir, müşrikler tarafından ibâdet edilir. Sanem de cüssesiz suretten ibarettir.

dar olarak ölen hayvanın iç yağları hakkında ne buyurursunuz? Murdar olarak ölen hayvanların iç yağları ile gemiler cilalanır, deriler yağlanır, onunla insanlar mum yapıp ışığından faydalanırlar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayır, bu haramdır." buyurdu. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Yahudilere lanet etsin! Allah, murdar olarak ölen hayvanın iç yağlarını haram kıldığı zaman onlar bu yağı erittiler, sonra onu satıp parasını yediler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2236, 4296, 4633)

١٠١٩ – حديث عُمَرَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: بَلَغَ عُمَرَ أَنَّ فُلاَنًا بَاعَ خَمْرًا فَقَالَ: قَاتَلَ اللهُ فُلاَنًا، أَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: قَاتَلَ اللهُ الْيَهُودَ، حُرِّمَتْ عَلَيْهِمُ الشُّحُومُ فَجَمَلُوهَا فَبَاعُوهَا

1019- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ömer İbnu Hattâb'a -Allah ondan razı olsun- falancanın şarâb, alkollü içecek sattığı haberi ulaştı. Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah o falancayı öldürsün, O, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şu buyruğunu bilmez mi? "Allah Yahûdiler'in canlarını alsın; onlara iç yağları haram kılındığı halde onlar bu yağları erittiler ve sattılar" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2223, 3460)

١٠٢٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: قَاتَلَ اللهُ يَهُودَ، حُرِّمَتْ عَلَيْهِمُ الشُّحُومُ فَبَاعُوهَا وَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا

1020- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah, Yahûdileri öldürsün. Onlara iç yağlar haram kılındığı halde, onlar bu yağları sattılar ve karşılığını yediler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2224)

الربا

Faiz Babı

١٠٢١ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلاَّ مِثْلاً بِمِثْلٍ، وَلاَ تَشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلاَ تَبِيعُوا الْوَرِقَ بِالْوَرِقِ إِلاَّ مِثْلاً بِمِثْلٍ، وَلاَ تَشِفُّوا بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ، وَلاَ تَبِيعُوا مِنْهَا غَائِبًا بِنَاجِزٍ

1021- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Altını altınla eşit olarak değişin. Onun bazısını bazısına ziyade edip kâr yapmayın. Gümüşü de gümüşle eşit olarak değişin. Onun bazısını bazısına ziyade edip kâr yapmayın. Bunlardan mevcut olmayanı hâzır ve peşin olanla satmayınız.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2177)

النهي عن بيع الورق بالذهب دينًا

Altını Gümüş Karşılığı Satmanın Haramlılığı

١٠٢٢ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ عَنْ أَبِي الْمِنْهَالِ، قَالَ: سَأَلْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ، وَزَيْدَ بْنَ أَرْقَمٍ عَنِ الصَّرْفِ فَكُلٌّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا يَقُولُ: هذَا خَيْرٌ مِنِّي، فَكِلاَهُمَا يَقُولُ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالْوَرِقِ دَيْنًا

1022- Ebul-Minhâl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Berâ İbnu Âzib ile Zeyd İbnu Erkam’a -Allah ondan razı olsun- dövizcilikten sordum. Bu iki sahabe birbiri hakkında, o benden daha hayırlıdır, diyordu. O ikisi de şöyle dediler: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem borç olarak vadeli satıştan altını gümüşle satmaktan yasakladı. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2180)

١٠٢٣ – حديث أَبِي بَكْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْفِضَّةِ بِالْفِضَّةِ، وَالذَّهَبِ بِالذَّهَبِ إِلاَّ سَوَاءً بِسَوَاءٍ، وَأَمَرَنَا أَنْ نَبْتَاعَ الذَّهَبَ بِالْفِضَّةِ كَيْفَ شِئْنَا، وَالْفِضَّةَ بِالذَّهَبِ كَيْفَ شِئْنَا

1023- Ebû Bekre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gümüşü gümüş ile ve altını altın ile satmaktan yasakladı. Ancak bunun birbirine müsâvî olması hâli bundan müstesnadır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizlere, altını gümüş ile nasıl istersek; gümüşü de altın ile nasıl istersek yânî müsâvî veya fazlalıklı olarak satın almamızı emretti. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2182)

بيع الطعام مثلاً بمثل

Yiyeceğin Misli Misline Satılması

١٠٢٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه

وسلم اسْتَعْمَلَ رَجُلاً عَلَى خَيْبَرَ، فَجَاءَهُ بِتَمْرٍ جَنِيبٍ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَكُلُّ تَمْرِ خَيْبَرَ هكَذَا قَالَ: لاَ، وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا لَنَأْخُذُ الصَّاعَ مِنْ هذَا بِالصَّاعَيْنِ، وَالصَّاعَيْنِ بِالثَّلاَثَةِ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَفْعَلْ، بِعِ الْجَمْعَ بِالدَّرَاهِمِ، ثُمَّ ابْتَعْ بِالدَّرَاهِمِ جَنِيبًا

1024- Ebû Saîd el-Hudrî ve Ebû Hureyre -Allah o ikisinden razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kimseyi Hayber[142] üzerine vergi memuru olarak gönderdi. Sonra bu zât Hayber'den Cenîb denilen en iyi hurma çeşidi ile geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayber'in bütün hurmaları böyle midir?" diye sordu. O zât: Hayır, vallahi hepsi böyle değildir Ey Allah'ın Rasûlü! Biz bu iyi hurmadan bir sâ'ı âdî hurmanın iki sâ'ı ile; yine iki sâ' iyi hurmayı üç sâ' âdî hurma ile alıp değiştiririz, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Böyle yapma, Cem' denilen âdî hurmayı para ile sat, sonra bu paralarla Cenîb cinsi hurma satın al."[143] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2302, 4244, 4246, 7350. 2201, 2202, 2303, 4245, 4247, 7351)

١٠٢٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ بِلاَلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِتَمْرٍ بَرْنِيٍّ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مِنْ أَيْنَ هذَا قَالَ بِلاَلٌ: كَانَ عِنْدَنَا تَمْرٌ رَدِيٌّ، فَبِعْتُ مِنْهُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ لِنُطْعِمَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ ذَلِكَ أَوَّهْ أَوَّهْ عَيْنُ الرِّبا عَيْنُ الرِّبَا لاَ تَفْعَلْ وَلكِنْ إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَشْتَرِيَ، فَبِعِ التَّمْرَ بِبَيْعٍ آخَرَ ثُمَّ

1025- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bilâl, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bernî denilen hurma getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Bilâl'e:

- "Bu hurma neredendir?" dedi. Bilâl şöyle dedi:

---

142 Hayber Medine'nin 170 km kuzeyinde güzel bir vaha beldesi olduğundan, Arabistan'ın "Cenîb" denilen en iyi nevî' hurmaları orada yetişirdi.

143 Hadîs, başlıktaki sorunun cevâbını ihtiva etmektedir ki, bu kişinin faizden kurtulma yolu âdî hurmayı para ile satması ve o para ile iyi cins hurma satın almasıdır. Bu yolda muamele, bir safhada aynı mal ile ve ziyâdeyi hâiz olarak yapılan faizli bir satış değildir. Hadîsteki bu satış ve değiştirme şekli, iki safhalı muâmele olduğundan dolayı faiz harâmlığından salimdir.

- Yanımızda fasit hurma vardı. Ondan iki sâ' ölçeğini bunun bir sâ' ölçeği ile Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yedirmek için değiştim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eyvah, eyvah! Bu faizin ta kendisidir; bu faizin ta kendisidir; sakın böyle yapma! Fakat iyi hurma satın almak istediğinde âdi hurmayı ayrıca sat, sonra onun parası ile bu iyi hurmayı satın al"(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2312)

١٠٢٦ – حديث أَبِي سَعِيدٍ رضي الله عنه، قَالَ: كنَّا نُرْزَقُ تَمْرَ الْجَمْعِ، وَهُوَ الْخِلْطُ مِنَ التَّمْرِ، وَكُنَّا نَبِيعُ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ صَاعَيْنِ بِصَاعٍ، وَلاَ دِرْهَمَيْنِ بِدِرْهَمٍ

1026- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bize çeşitli cinslerde rızık olarak karışık hurma verilirdi. Biz de bunun iki sa'ını bîr sa' hurma karşılığında satardık. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki sa'[144] hurmayı bir sa' hurma karşılığında, iki dirhemi bir dirhem karşılığında satmayın[145]" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer. 2080)

١٠٢٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه وَأُسَامَةَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ الزَّيَّاتِ أَنَّه سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، يَقُولُ: الدِّينَارُ بِالدِّينَارِ وَالدِّرْهَمُ بِالدِّرْهَمِ (قَالَ) فَقُلْتُ لَهُ: فَإِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ لاَ يَقُولُهُ: فَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ: سَأَلْتُهُ فَقُلْتُ سَمِعْتَهُ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَوْ وَجَدْتَهُ فِي كِتَابِ اللهِ قَالَ كُلُّ ذلِكَ لاَ أَقولُ، وَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنِّي، وَلكِنَّنِي أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ رِبَا إِلاَّ فِي النَّسِيئَةِ

---

144 Sa' bir ölçektir, ağırlık ölçüsü birimi değildir. Bilindiği gibi, tahıl ürünleri ağırlık olarak birbirinden farklılık arzeder. Kimisi daha hafif, kimisi daha ağır, kimisi de orta ağırlıktadır. Hatta bir tahıl ürününde bir sa'ın ağırlığı bile farklıdır.Örneğin yeni mahsül, kilo olarak eski mahsülden daha ağır gelir

145 Beytü'l-mâl'in sadakadan toplanmış bulunan hurması karışık olurdu. İçinde çeşitli nevi'ler, yânı iyisi, olmuşu olmamışı bulunurdu. Sahabeler kendilerine tayin olarak verilen bu hurmanın iki sâ'ını bir sâ' hurmaya satış ve mübadele ederlerdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem böyle fazlasına yapılan satış ve mübadeleyi yasaklamıştır. Hurma bîr cins olduğundan, fazlası faiz oluyordu. Hurma böyle olduğu gibi, diğer erzak ve hububat da böyledir. Cinsler ayrı olursa fazlalık caiz olur.

1027- Ebû Saîd el-Hudrî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Dînâr erdi ile, gümüş de gümüş ile eşit olarak değiştirilir. Ebû Salih dedi ki: Ebû Saîd'e: İbnu Abbâs böyle söylemiyor, dedim. Ebû Saîd şöyle dedi: Ben İbnu Abbâs'a kavuşup bunu sordum ve O'na dedim ki: Sen bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den mi işittin, yoksa bu hükmü Allah'ın Kitâbı'nda mı buldun? İbnu Abbâs şöyle dedi: Ben bunların hiçbirini söylemem. Sizler Allah'ın Rasûlü'nü benden daha iyi bilirsiniz. Ancak Usâme İbnu Zeyd bana, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu haber erdi: "Vadeli satış faizdir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer. 2178)

أخذ الحلال وترك الشبهات

Şüpheli Şeyleri Terk

١٠٢٨ – حديث النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: الْحَلاَلُ بَيِّنٌ، وَالْحَرَامُ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا مُشَبَّهَاتٌ لاَ يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ؛ فَمَنِ اتَّقَى الْمُشَبَّهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ كَرَاعٍي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يُوَاقِعَهُ؛ أَلاَ وَإِنَّ لِكلِّ مَلِكٍ حِمًى، أَلاَ إِنَّ حِمَى اللهِ فِي أَرْضِهِ مَحَارِمُهُ، أَلاَ وَإِنَّ فِي الْجَسدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلاَ وَهِيَ الْقَلْبُ

1028- Nu'man ibnu Beşir dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "(Apaçık delilleri ve vasıflarıyla) helal de bellidir haram da. İkisi arasında şüpheli şeyler vardır ki insanların çoğu onların helallerden mi yoksa haramlardan mı olduğunu bilmezler. Her kim şüpheli şeylere dikkat ederse dini konusunda noksanlıktan ve şahsiyeti konusunda da iftiradan, asılsız sözlerden kurtulmuş olur. Her kim de şüpheli şeylerde vuku bulursa, tıpkı sürüsünü bir koruluğun etrafında otlatan ve sürüsü neredeyse koruluğa dalacak olan bir çobanın durumuna benzer.[146] Dikkat edin her kıralın bir koruluğu vardır. Allah'ın yer-

146 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu misalinde çok güzel bir nükte-latife vardır. Arap krallarının, hayvanlarını otlattıkları kendilerine özel arazileri olurdu. O topraklarda onlardan izinsiz hayvanlarını otlatanlara büyük cezalar uygulanırdı. Araplarda bu bilindiği için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu misal olarak vermiştir. Kralın kendisini cezalandırmasından korkan çoban veya sürü sahibi hayvanları oraya girer korkusuyla oradan uzak tutardı. Korkmayan ise sürüsünü o topraklarda otlatır ki hayvanları her an oraya girebilir.

yüzündeki koruluğu da haram olup da yasaklanmış fiilleri yapmaktır ya da yapmakla görevli olduğu şeyleri terk etmektir. Dikkat edin, bedende bir et parçası vardır ki, şayet o doğru olursa bütün beden doğru olur. Şayet o bozulursa, çürük olursa bütün beden bozulur. İşte o et parçası kalptir. “[147] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 52, 2051.)

بيع البعير واستثناء ركوبه

Deveyi Satıp Binmeği İstisna Etme

١٠٢٩ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ كَانَ يَسِيرُ عَلَى جَمَلٍ لَهُ قَدْ أَعْيَا، فَمَرَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَضَرَبَهُ، فَدَعَالَهُ، فَسَارَ بِسَيْرٍ لَيْسَ يَسِيرُ مِثْلَهُ، ثُمَّ قَالَ: بِعْنِيه بِوَقِيَّةٍ قُلْتُ: لاَ ثُمَّ قَالَ: بِعْنِيهِ بِوَقِيَّةٍ فَبِعْتُهُ، فَاسْتَثْنَيْتُ حُمْلاَنَهُ إِلَى أَهْلِي، فَلَمَّا قَدِمْنَا أَتَيْتُهُ بِالْجَمَلِ، وَنَقَدَنِي ثَمَنَهُ، ثُمَّ انْصَرَفْتُ، فَأَرْسَلَ عَلَى إِثْرِى، قَالَ: مَا كُنْتُ لآخُذَ جَمَلَكَ، فَخُذْ جَمَلَكَ ذلِكَ فَهُوَ مَالُكَ

1029- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisine ait bir deve üzerinde yolculuk ediyordu. Yolculuk esnasında devesi yoruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem devenin yanına uğradı ve ona vurdu. Bunun üzerine deve, daha önce hiç yürümediği kadar hızlı yürümeye başladı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Câbir’e: “Bu deveyi bana bir ûkıyye karşılığında sat” buyurdu. Ben: Hayır, satmam, dedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikinci defa: “Bu deveyi bana ûkıyye karşılığında sat!” buyurdu. Bunun üzerine ben deveyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sattım. Ancak o deveye Medine’ye ailemin yanına varıncaya kadar binmeyi kendisine şart koştum. Medine’ye geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme deveyi getirdim ve O da bana bedelini ödedi. Sonra oradan ayrıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arkamdan birini gönderdi ve: “Ben senin deveni almayacağım. Deveni al; o senin malındır” buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer bir yer: 2178.)

Ayrıca bu hadis aklın kalpte olduğuna dair bir delildir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: «***Şu yalanlayanlar yeryüzünde hiç dolaşmıyorlar mı ki, orada onların akıl edecek kalpleri, işitecek kulakları olsun.*** » (Hacc: 46) ***«İşte bunda, kalbi olan için ibret vardır. »***

147 Ayrıca hadisi şerifte kalbin önemine değinilmiş, o düzelince bütün azaların düzeleceği, o bozulunca bütün azaların bozulacağı zikredilmiştir. Dolayısıyla helal ve haramın kalp üzerindeki etkisi ile bağlantı kurulmuştur.

١٠٣٠ – حديث جابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: فَتَلاحَقَ بِيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَأَنَا عَلَى نَاضِحٍ لَنَا قَدْ أَعْيَا فَلاَ يَكَادُ يَسِيرُ، فَقَالَ لِي: مَا لِبَعِيرِكَ قَالَ: قُلْتُ: عَيِيَ قَالَ: فَتَخَلَّفَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَزَجَرَهُ وَدَعَا لَهُ، فَمَا زَالَ بَيْنَ يَدَيِ الإِبِلِ قُدَّامَهَا يَسِيرِ، فَقَالَ لِي: كَيْفَ تَرَى بَعِيرَكَ قَالَ قُلْتُ: بِخَيْرٍ، قَدْ أَصَابَتْهُ بَرَكَتُكَ قَالَ: أَفَتَبِيعُنِيهِ قَالَ: فَاسْتَحْيَيْتُ، وَلَمْ يَكُنْ لَنَا نَاضِحٌ غَيْرُهُ، قَالَ فَقُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: فَبِعْنِيهِ فَبِعْتُهُ إِيَّاهُ عَلَى أَنَّ لِي فَقَارَ ظَهْرِهِ حَتَّى أَبْلُغَ الْمَدِينَةَ، قَالَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي عَرُوسٌ فَاسْتَأْذَنْتُهُ فَأَذِنَ لِي فَتَقَدَّمْتُ النَّاسَ إِلَى الْمَدِينَةِ، حَتَّى أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ، فَلَقِيَنِي خَالِي فَسَأَلَنِي عَنِ الْبَعِيرِ، فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا صَنَعْتُ فِيهِ فَلامَنِي قَالَ: وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ لِي حِينَ اسْتَأْذَنْتُهُ: هَلْ تَزَوَّجْتَ بِكْرًا أَمْ ثَيِّبًا فَقُلْتُ: تَزَوَّجْتُ ثَيِّبًا فَقَالَ: هَلاَّ تَزَوَّجْتَ بِكْرًا تُلاعِبُهَا وَتُلاعِبُكَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ تُوُفِّيَ وَالِدِي، أَوِ اسْتُشْهِدَ وَلِي أَخَوَاتٌ صِغَارٌ، فَكَرِهْتُ أَنْ أَتَزَوَّجَ مِثْلَهُنَّ فَلاَ تُؤَدِّبُهُنَّ وَلاَ تَقُومُ عَلَيْهِنَّ، فَتَزَوَّجْتُ ثَيِّبًا لِتَقُومَ عَلَيْهِنَّ وَتُؤَدِّبُهُنَّ قَالَ: فَلَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ، غَدَوْتُ عَلَيْهِ بِالْبَعِيرِ، فَأَعْطَانِي ثَمَنَهُ وَرَدَّهُ عَلَيَّ

1030- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir savaşa katıldım. Dönüşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem arkamdan bana ulaştı. Ben bize ait olan bir su taşıma devesi üzerinde idim. Deve yorulmuştu, neredeyse yürüyemiyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- Senin devenin nesi var? dedi. Ben: - Yoruldu, dedim. Benim bu sözüm üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, arka tarafa geçti, deveyi azarladı ve ona duâ etti. Artık bundan sonra benim deve diğer develerin önünde olmakta devam etti; onların önünde yürüyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: - Deveni nasıl görüyorsun? diye sordu. Ben: - Senin duanın bereketiyle çok iyi, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Onu bana satar mısın?" buyurdu. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den utandım; hâlbuki bizim ondan başka su taşıma devemiz yoktu. Ben: - Evet satarım, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - "Öyleyse onu bana sat" buyurdu. Ben de o deveyi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e, Medine'ye varıncaya kadar deveye binmek şartıyla sattım. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben yeni evliyim, dedim ve kendisinden önden gitmek hususunda izin istedim. O da bana izin verdi. Bunun üzerine ben Medine'ye ulaşmak yolunda insanların önüne geçtim, nihayet Medine'ye geldim. Beni dayım karşıladı ve bana devemden sordu. Kendisine deve hakkında yaptığım işi haber verdim. O da başka devemiz olmadığı yönünden devenin satışı üzerine beni azarladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, ben kendisinden izin istediğim sırada bana:

- "Bakire bir kızla mı yoksa dul bir kadınla mı evlendin?" diye sormuştu. Ben: - Dul kadınla evlendim, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - Senin onunla, onun da seninle oynaşacağın bakire bir kızla evlenseydin ya! buyurdu. Ben de dedim ki: - Ey Allah'ın Rasûlü! Babam vefat etti veya şehit edildi. Benim ise küçük kız kardeşlerim var. Onların terbiyesini veremeyecek ve onların ihtiyaçlarını gideremeyen onların emsali biriyle evlenmek istemedim. Dul bir kadınla evlendim ki, onların terbiyesini versin ve onların ihtiyaçlarını yerine getirsin.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiği zaman ben deveyi yanına götürdüm. O da bana hem devenin bedelini verdi, hem de deveyi bana geri verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1801, 2097, 2309, 2385. 2494, 2470, 2603, 2604, 2728. 2861, 2967, 3087, 3089, 3090, 3052, 5079, 5080, 5243, 5244, 5245, 5246, 5247, 5367, 6387)

١٠٣١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: اشْتَرَى مِنِّي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَعِيرًا بِوَقِيَّتَيْنِ وَدِرْهَمٍ أَوْ دِرْهَمَيْنِ، فَلَمَّا قَدِمَ صِرَارًا أَمَرَ بِبَقَرَةٍ فَذُبِحَتْ، فَأَكَلُوا مِنْهَا، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ أَمَرَنِي أَنْ آتِيَ الْمَسْجِدَ فَأُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ، وَوَزَنَ لِي ثَمَنَ الْبَعِيرِ.

1031- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuktan Medine'ye dönüşünde bir deve veya bir sığır kesti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benden iki ûkıyye ve bir dirhem veya iki dirhem karşılığında bir deve satın aldı. Sırâr bölgesine gelince bir sığır kesilmesini emretti. Sığır kesildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberinde bulunanlar ondan yediler. Medine'ye gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana Mescid'e gelmemi ve iki rekat namaz kılmamı emretti. Ve bana devenin bedelini tartıp verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 443, 1801, 2097, 2309, 2385. 2494, 2470, 2603, 2604, 2728. 2861, 2967, 3087, 3089, 3090, 3052, 5079, 5080, 5243, 5244, 5245, 5246, 5247, 5367, 6387)

من استسلف شيئًا فقضى خيرًا منه وخيركم أحسنكم قضاء

Sizin En Hayırlınız Borcunu En iyi Ödeyendir

١٠٣٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَجُلاً أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَتَقَاضَاهُ فَأَغْلَظَ، فَهَمَّ بِهِ أَصْحَابُهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: دَعُوهُ، فَإِنَّ لِصَاحِبِ الْحَقِّ مَقَالاً ثُمَّ قَالَ: أَعْطُوهُ سِنًّا مِثْلَ سِنِّهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ إِلاَّ أَمْثَلَ مِنْ سِنِّهِ فَقَالَ: أَعْطُوهُ، فَإِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنَكُمْ قَضَاءً

1032- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi de ondan borcunu ödemesini istedi. Borcunu isterken de kaba ve kötü konuştu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ağır sözler söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabeleri de bunun üzerine onu sözlü veya fiili olarak onu edeplendirmek istediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu bırakın, ona bir şey yapmayın. Çünkü her hak sahibinin söz söyleme hakkı vardır." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sonra şöyle buyurdu: "Ona kendi devesinin benzeri yaşta bir deve verin." Sahabeler: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz ancak onun devesinden daha değerlisini buluyoruz, onun devesi gibisini bulamıyoruz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O deveyi ona verin. Sizin en hayırlınız, borcunu en iyi şekilde ödeyendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2305, 2306)

الرهن وجوازه في الحضر كالسفر

Rehinin Hazarda Ve Seferde Caiz Olduğu

١٠٣٣ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم اشْتَرَى طَعَامًا مِنْ يَهُودِيٍّ إِلَى أَجَلٍ، وَرَهَنَهُ دِرْعًا مِنْ حَدِيدٍ

1033- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir Yahudi'den bedelini bir müddet sonra ödemek üzere yiyecek satın aldı ve karşılığında demirden yapılmış zırhını rehin olarak bıraktı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2068, 2096, 2200, 2251, 2252, 2386, 2509, 2513, 2916, 4467)

السلم
SELEM KİTABI

١٠٣٤ – حديث ابْنُ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ وَهُمْ يُسْلِفُونَ بِالتَّمْرِ السَّنَتَيْنِ وَالثَّلاَثَ، فَقَالَ: مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَفِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ وَوَزْنٍ مَعْلُومٍ إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ

1034- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

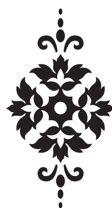
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiğinde, Medîne ehli selem suretiyle iki sene ve üç sene vadeli hurma alışverişi yapıyorlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim herhangi bir şeyde selef suretiyle alışveriş yaparsa bilinen ölçekte, bilinen tartıda olarak bilinen bir müddete kadar anlaşma yapsın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2240)

النهي عن الحلف في البيع
Alış Verişte Yemin etme

١٠٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: الْحَلِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلْعَةِ، مَمْحَقَةٌ لِلْبَرَكَةِ

1035- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurdu: "Yalan yere yemin mala rağbeti arttırsa bile hakikatte bereketi götürür" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2087)

الشفعة

ŞUFA KİTABI

١٠٣٦ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَضى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بالشُّفْعَةِ فِي كُلِّ مَا لَمْ يُقْسَمْ، فَإِذَا وَقَعَتِ الْحُدُودُ وَصُرِّفَتِ الطُّرُقُ فَلاَ شُفْعَةَ

1036- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, taksim olunmamış her şeyde şuf'a hakkı ile hükmetti. Sınırlar konulup yollar tayin edildiği zaman artık şuf'a hakkı yoktur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2213, 2257)

غرز الخشب في جدار الجار

Komşunun Duvarına Mertek Çakmak

١٠٣٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَمْنَعُ جَارٌ جَارَهُ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَهُ فِي جِدَارِهِ، ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ: مَالِي أَرَاكُمْ عَنْهَا مُعْرِضِينَ وَاللهِ لأَرْمِيَنَّ بِهَا بَيْنَ أَكْتَافِكُمْ

1037- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir komşu, komşusunu, kendi evinin duvarına bir ağaç başı koymasına engel olmasın" Sonra Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bana ne oluyor da, sizleri ben bu sözden, bu sünnetten yüz çeviriciler olarak görüyorum! Vallahi bu hükmü kabul etmez ve razı olarak bununla amel etmezseniz o ağacın başını sizin omuzlarınızın arasına koyarım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2463, 5627, 5628)

تحريم الظلم وغصب الأرض وغيرها

Zülmun Ve Yer Gasbetmenin Haram Kılınması

١٠٣٨ – حديث سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نفَيْلٍ، أَنَّهُ خاصَمَتْه أَرْوى فِي حَقٍّ، زَعَمَتْ أَنَّهُ انْتَقَصَهُ لَهَا، إِلَى مَرْوَانَ، فَقَالَ سَعِيدٌ: أَنَا أَنْتَقِصُ مِنْ حَقِّهَا شَيْئًا أَشْهدُ لَسَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقولُ: مَنْ أَخَذَ شِبْرًا مِنَ الأَرْضِ ظلْمًا فَإِنَّهُ يُطَوَّقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ

1038- Saîd ibnu Zeyd ibnu Amr ibnu Nufeyl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ervâ bintu Ebû Uveys, iddia ettiği bir hak hususunda, Saîd ibnu Zeyd kendisinin hakkını eksiltti diye Medîne Vâlîsi bulunan Mervân ibnul-Hakem'e şikâyet etti. Bu şikâyet üzerine Saîd: Ben bu kadının hakkından bir şey mi eksiltiyor muşum? Şehâdet ederim ki, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle buyururken işitmişimdir: "Her kim başkasına ait arazîden zalimlikle bir karış yer alırsa, hiç şüphe yok, kıyamet gününde o arazî parçası yedi kat yerden itibâren onun boynuna halka yapılır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2452, 3198)

١٠٣٩ – حديث عَائِشَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، أَنَّهُ كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أُنَاسٍ خُصُومَةٌ، فَذَكَرَ لِعَائِشَةَ، فَقَالَتْ: يَا أَبَا سَلَمَةَ اجْتَنِبِ الأَرْضَ، فَإِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ ظَلَمَ قِيدَ شِبْرٍ مِنَ الأَرْضِ طُوِّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ

1039- Yahya ibnu Ebi Kesir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bana Muhammed ibnu İbrahim bildirip şöyle dedi: Ebu Seleme, kendisiyle bazı kimseler arasında bir husumet olduğunu ve bunu Aişe'ye Allah ondan razı olsun- söylediğini, O'nunda şöyle dediğini bildirdi: Ey Ebu Seleme! Haksız yere toprak gasbetmekten sakın. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda şöyle buyurdu: "Her kim bir karış toprağı zulümlehaksız yere gasbeder, alırsa kıyamet gününde yerin yedi katı halka gibi onun boynuna geçirilir"[148] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2453, 3195)

148 Metindeki «Şibr» karış demektir; burada azlığı ifâde etmek için zikredilmiştir. Az tecâvüz ukubeti gerektirirse, çoğu evleviyetle gerektirir.

قدر الطريق إِذا اختلفوا فيه

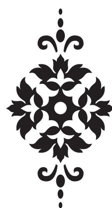
Yolun Ne Kadar Olacağı

١٠٤٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَضَى النَّبِيُّ، إِذَا تَشَاجَرُوا فِي الطَّرِيقِ، بِسَبْعَةِ أَذْرُعٍ

1040- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanların sürekli geçtikleri yolda ihtilaf edildiği, anlaşmazlığa düşüldüğü zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yedi ziralık bir alanın yol için tahsis edilmesi konusunda hüküm vermiştir.[149] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2473)

149 Halkın gelip geçmesi için işlek ve geniş cadde olarak bırakılacak arazînin mikdârında mal sâhibleri uyuşmazlığa düştüklerinde, bu hadîse göre asgarî yedi zira olarak hükmolunur. Zira (arşın), Çarşı ölçü birimi ve 68,58 cm'e karşılık gelen Arşın ölçü birimi ile yine bir çarşı ölçü birimi olan ve 65,25 cm'e karşılık gelen Endaze ölçüleri birbirlerine çok yakın değerlerdedir.1Arşın(Zira) 0,757738 mt. 1Parmak (1/24 zira) 0,031572 mt. dir.

كتاب الفرائض

FERAİZ KİTABI

ألحقوا الفرائض بأهلها، فما بقي فلأولى رجل ذكر

Miras Hisselerini Ehline Verin Kalanı En Yakın Erkeğe Verin

١٠٤١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَلْحِقُوا الْفَرَائِضَ بِأَهْلِهَا، فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرٍ

1041- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Mırâs paylarını, Kur'ân'da bildirilen sahiblerine veriniz. Bu paylardan geri kalan herhangi birşey de baba tarafından en yakın olan er kişiye âittir" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6732)

ميراث الكلالة

Kelalenin Mirası

١٠٤٢ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: مَرِضْتُ مَرَضًا فَأَتَانِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَعُودُنِي وَأَبُو بَكْرٍ، وَهُمَا مَاشِيَانِ، فَوَجَدَانِي أُغْمِيَ عَلَيَّ، فَتَوَضَّأَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَبَّ وَضُوءَهُ عَلَيَّ، فَأَفَقْتُ، فَإِذَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ أَصْنَعُ فِي مَالِي كَيْفَ أَقْضِي فِي مَالِي فَلَمْ يُجِبْنِي بِشَيْءٍ حَتَّى نَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ

1042- Câbir ibnu Abdullah –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben hastalanmıştım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de beni ziyaret için gelir giderdi. Ebu Bekir ile ikisi yürürlerken beni bayılmış bir şekilde buldular. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem abdest aldı abdest suyundan benim üzerime serpti. Ben kendime geldim ve birden

karşımda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördüm. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Malım konusunda ne yapayım? Malımı miras olarak nasıl pay edeyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda kendisine miras âyeti indirilene kadar bir şey demedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 4577, 5651, 5664, 5676, 6723, 6743, 7309)

آخر آية أنزلت آية الكلالة

Son İnen Ayetin Kelale Ayeti Olduğu

١٠٤٣ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: آخِرُ سُورَةٍ نَزَلَتْ بَرَاءَةٌ، وَآخِرُ آيَةٍ نَزَلَتْ يَسْتَفْتُونَكَ

1043- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

En son inen sûre Tevbe Suresi'dir. En son inen âyet de **«Senden fetvâ istiyorlar»** âyetidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 4605)

من ترك مالاً فلورثته

Kim Mal Bırakırsa O Mal Mirasçınındır

١٠٤٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُؤْتَى بِالرَّجُلِ الْمُتَوَفَّى، عَلَيْهِ الدَّيْنُ، فَيَسْأَلُ: هَلْ تَرَكَ لِدَيْنِه فَضْلاً فَإِنْ حُدِّثَ أَنَّهُ تَرَكَ لِدَيْنِهِ وَفَاءً صَلَّى وَإِلاَّ، قَالَ لِلْمُسْلِمِينَ: صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ فَلَمَّا فَتَحَ اللهُ عَلَيْهِ الْفُتُوحَ، قَالَ: أَنَا أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ، فَمَنْ تُوُفِّيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَتَرَكَ دَيْنًا فَعَلَيَّ قَضَاؤُهُ، وَمَنْ تَرَكَ مَالاً فَلِوَرَثَتِهِ

1044- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, üzerinde borç olduğu hâlde ölmüş bir kimsenin cenazesi getirilirdi de, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Borcu için bir mal bıraktı mı?" diye sorardı. Şayet kendisine o zatın borcu için bir ödeme bıraktığı söylenirse, onun cenaze namazını kılardı. Yoksa Müslümanlara hitaben şöyle buyurdu: "Arkadaşınızın cenaze namazını sizler kılınız" buyururdu. Nihayet Allah kendisine birçok fetihleri ihsan edince şöyle buyurdu: "Ben bütün müminlere kendi öz nefislerinden daha yakınımdır. Her kim üzerinde bir borç bırakarak ölürse, o borcu ödemek bana âittir. Her kim de bir mal bırakırsa, o mal kendi mirasçılarına âittir" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2298, 2398, 2399, 4781, 5371, 6731, 6745, 6763)

كتاب الهبات

BAĞIŞLAR KİTABI

كراهة شراء الإنسان ما تصدق به ممن تصدق عليه

Hibe Edenin Ettiği Malı Satın Alamayacağı

١٠٤٥ – حديث عُمَرَ رضي الله عنه، قَالَ: حَمَلْتُ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللهِ، فَأَضَاعَهُ الَّذِي كَانَ عِنْدَهُ، فَأَرَدْت أَنْ أَشْتَرِيَهُ، وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يَبِيعُهُ بِرخصٍ، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: لاَ تَشْتَرِ، وَلاَ تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ وَإِنْ أَعْطَاكَهُ بِدِرْهَمٍ، فَإِنَّ الْعَائِدَ فِي صَدَقَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ

1045- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Atımı, Allah yolunda birine sadaka olarak verdim. Atı kendisine sadaka olarak verdiğim şahıs, ata gerektiği gibi bakmadığı, ona yem vermediği için bakımsız ve çelimsiz bir hale gelmişti. Ondan atı satın almak istedim ve onun atı ucuz bir fiyata satacağını zannettim. Bu isteğimi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu atı satın alma! Atın sahibi, bu atı sana bir dirheme de satsa, vermiş olduğun sadakanı geri alma. Verdiği sadakasını geri almak isteyen kimse, kusmuğuna dönen kimse gibidir." [150](Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1490, 2623, 2636, 2970 , 3003)

---

150 Hadisin zahiri bunun haram olduğudur. Çünkü kusmuk haramdır. Kurtubi dedi ki: Hadisin zahiri böyledir. Nefret ettirmek, tiksindirmek için yapılmış bir teşbih manasına da gelebilir ki, bir çoklarının sözü bu doğrultudadır.

١٠٤٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ حَمَلَ عَلَى فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللهِ، فَوَجَدَهُ يُبَاعُ، فَأَرَادَ أَنْ يَبْتَاعَهُ، فَسَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: لاَ تَبْتَعْهُ وَلاَ تَعُدْ فِي صَدَقَتِكَ

1046- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb, Allah yolunda cihâd etmesi için bir kimseye bir at hibe etmişti. Sonra o atı satılıyor buldu ve onu satın almak istedi. Bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "O atı satın alma ve sadakana da geri dönme!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1489, 2775, 2971, 3002)

تحريم الرجوع في الصدقة والهبة بعد القبض إلا ما وهبه لولده وإن سفل

Sadaka Ve Hibeden Dönmenin Haramlılığı

١٠٤٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الْعَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْكَلْبِ يَقِيءُ ثُمَّ يَعُودُ فِي قَيْئِهِ

1047- İbnu Abbâs –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Karşılıksız olarak verdiği bir malı geri isteyen kimse, kusan, sonra da kusmuğunu yemek için dönen köpek gibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2589, 2621, 2622, 6975)

كراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة

Hibe Hususunda Evlattan Bazılarını Üstün tutma

١٠٤٨ – حديث النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، أَنَّ أَبَاهُ أَتَى بِهِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنِّي نَحَلْتُ ابْنِي هذَا غُلاَمًا، فَقَالَ: أَكُلَّ وَلَدِكَ نَحَلْتَ مِثْلَهُ قَالَ: لاَ، قَالَ: فَارْجِعْهُ

1048- Nu'mân ibnu Beşir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Babası Beşir ibnu Sa'd, kendisini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına getirip: Ben bu oğluma karşılıksız bir köle verdim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Çocuklarının hepsine bunun benzerini verdin mi?" diye sordu. Beşir: Hayır, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve

sellem: "Öyleyse bu oğluna karşılıksız olarak verdiğin bu köleyi de geri al" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2586, 2587, 2650)

١٠٤٩ – حديث النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ عَامِرٍ، قَالَ:سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: أَعْطَانِي أَبِي عَطِيَّةً، فَقَالَتْ عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ، لاَ أَرْضَى حَتَّى تُشْهِدَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنِّي أَعْطَيْتُ ابْنِي مِنْ عَمْرَةَ بِنْتِ رَوَاحَةَ عَطِيَّةً، فَأَمَرَتْنِي أَنْ أُشْهِدَكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: أَعْطَيْتَ سَائِرَ وَلَدِكَ مِثْلَ هذَا قَالَ: لاَ قَالَ فَاتَّقُوا اللهَ وَاعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلاَدِكُمْ قَالَ: فَرَجَعَ، فَرَدَّ عَطِيَّتَهُ

1049- Âmir ibnu Şurahbîl eş-Şa'bi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Nu'mân ibnu Beşir'i minber üzerinde hutbe verdiği bir esnada şöyle derken işittim: Babam bana bir köle hibe etmişti. Ravâha'nın kızı Amra şöyle dedi: Sen, vermiş olduğun bu hibeye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şahit tutmadıkça, O'nun onayını almadıkça razı olmam. Bunun üzerine Beşir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Ben, Ravâha'nın kızı Amra'dan doğan oğluma bir köle hibe ettim. Ancak seni bu hususta şahit tutmamı emretti, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sen Nu'mân'a verdiğin hibe gibi diğer çocuklarına da hibe verdin mi?" diye sordu. Beşir:

Hayır, vermedim, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Beşir'e:

"Çocuklarınız arasında adaleti sağlama konusunda Allah'tan korkun" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu emrinden sonra babam geri döndü ve bana vermiş olduğu hibesini geri aldı.[151] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2586, 2587, 2650)

١٠٥٠ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَضَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْعُمْرَى، أَنَّهَا لِمَنْ وُهِبَتْ لَهُ

1050- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

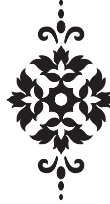
151 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Ey sahâbîlerim! Atıyye ve hibede çocuklarınız arasında eşitlik yapınız. Ben çocuklardan birisine fazla verici olsaydım, muhakkak kadınlara fazla verir idim»

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem umrânın hibe edilen kimseye ait olacağı ile hükmetti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2625)

١٠٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْعُمْرَى جَائِزَةٌ

1051- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Umrâ caizdir" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2626)

كتاب الوصية

VASİYYET KİTABI

١٠٥٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا حَقُّ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ إِلاَّ وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ

1052- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Vasiyet edecek bir şeyi bulunan herhangi bir Müslümânın vasiyeti yanında yazılı bulunmadıkça iki gece geçirme hakkı yoktur.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2738)

الوصية بالثلث

Üçte Biri Vasiyyet

١٠٥٣ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَعُودُنِي عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ، مِنْ وَجَعٍ اشْتَدَّ بِي، فَقُلْتُ: إِنِّي قَدْ بَلَغَ بِي مِنَ الْوَجَعِ وَأَنَا ذُو مَالٍ، وَلاَ يَرِثُنِي إِلاَّ ابْنَةٌ، أَفَأَتَصَدَّقُ بِثُلُثَيْ مَالِي قَالَ: لاَ فَقُلْتُ: بِالشَّطْرِ فَقَالَ: لاَ ثُمَّ قَالَ: الثُّلُثُ، وَالثُّلُثُ كَبِيرٌ أَوْ كَثِيرٌ، إِنَّكَ أَنْ تَذَرَ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَذَرَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ، وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجْهَ اللهِ إِلاَّ أُجِرْتَ بِهَا حَتَّى مَا تَجْعَلُ فِي فِي امْرَأَتِكَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أُخَلَّفُ بَعْدَ أَصْحَابِي قَالَ: إِنَّكَ لَنْ تُخَلَّفَ فَتَعْمَلَ عَمَلاً صَالِحًا إِلاَّ ازْدَدْتَ بِهِ دَرَجَةً وَرِفْعَةً، ثُمَّ لَعَلَّكَ أَنْ تُخَلَّفَ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ، اللهُمَّ أَمْضِ لأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلاَ تَرُدَّهُمْ عَلَى أَعْقَابِهِمْ، لكِنِ الْبَائِسُ سَعْدُ ابْنُ

خَوْلَةَ، يَرْثِي لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ

1053- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Veda Haccı yılında Mekke'de tutulduğum şiddetli bir hastalığımda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim ziyaretime gelmişti. Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hastalığım iyice şiddetlendi. Ben ise malı olan birisiyim. Benim bir tek kızımdan başka mirasımı bırakacağım kimsem yok. Malımın üçte ikisini sadaka olarak vereyim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hayır, sadaka yapma" buyurdu. Yarısını sadaka yapayım mı? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine: "Hayır, sadaka olarak verme" dedi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üçte birini sadaka olarak ver. Üçte biri de büyüktür veya çoktur. Senin mirasçılarını zengin bırakman, muhtaç ve halka el açar halde fakir olarak ortada bırakmandan daha hayırlıdır. Sen Allah'ın rızasını isteyerek harcayacağın her bir nafakadan dolayı sevabını alırsın. Hatta yemek yerken eşinin ağzına vereceğin bir lokmadan bile". Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Beni arkadaşlarımdan sonra burada terk mi edeceksin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sen terk edilmeyeceksin. Şayet burada (Mekke'de) sâlih amel işlersen, elbette onunla derecen artar ve merteben yükselir. Sonra umuyorum ki, sen uzun zaman yaşayacaksın. Hatta senden bir takım kavimler faydalanacak, diğer bir toplulukta senden dolayı zarara uğrayacaklardır. Allah'ım! Sahabelerimin hicretlerini tamamla, onları topukları üzerinde geri döndürme!" Lâkin üzüntülü olan Sa'd ibnu Havle'dir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun, Mekke'de iken ölmüş olmasından dolayı acı duyup üzülmüştür. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1295)

١٠٥٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَوْ غَضَّ النَّاسُ إِلَى الرُّبُعِ؛ لأَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الثُّلُثُ، وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ أَوْ كَبِيرٌ

1054- İbnu Abbâs –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Keşke insanlar vasiyeti dörtte bire eksiltseler. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Malının üçte birini vasiyet etmen caiz olur, fakat üçte bir de çoktur " veya "büyüktür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2743)

وصول ثواب الصدقات إلى الميت

Sadakaların Ölüye Ulaşması

١٠٥٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَجُلاً قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ أُمِّي افْتُلِتَتْ

نَفْسُهَا وأَظُنُّهَا لَوْ تَكَلَّمَتْ تَصَدَّقَتْ، فَهَلْ لَهَا أَجْرٌ إِنْ تَصَدَّقْتُ عَنْهَا قَالَ: نَعَمْ

1055- Aişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Annem (hiçbir hastalık olmaksızın ve beklenmedik bir şekilde) aniden vefat etti. Sanıyorum şayet o yaşasaydı malını sadaka olarak verirdi. Onun yerine sadaka versem onun için ecir var mıdır? Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, evet, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1388)

الوقف

Vakıf

١٠٥٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ أَصَابَ أَرْضًا بِخَيْبَرَ، فَأَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَسْتَأْمِرُهُ فِيهَا، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي أَصَبْتُ أَرْضًا بِخَيْبَرَ لَمْ أُصِبْ مَالاً قَطُّ أَنْفَسَ عِنْدِي مِنْهُ، فَمَا تَامُرُ بِهِ قَالَ: إِنْ شِئْتَ حَبَّسْتَ أَصْلَهَا وَتَصَدَّقْتَ بِهَا قَالَ: فَتَصَدَّقَ بِهَا عُمَرُ أَنَّهُ لاَ يُبَاعُ وَلاَ يُوهَبُ وَلاَ يُورَثُ، وَتَصَدَّقَ بِهَا فِي الْفُقَرَاءِ وَفِي الْقُرْبَى وَفِي الرِّقَابِ وَفِي سَبِيلِ اللهِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالضَّيْفِ، لاَ جُنَاحَ عَلَى مَنْ وَلِيَهَا أَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا بِالْمَعْرُوفِ وَيُطْعِمَ، غَيْرَ مُتَمَوِّلٍ قَالَ (الرَّاوِي): فَحَدَّثْتُ بِهِ ابْنَ سِيرِينَ، فَقَالَ: غَيْرَ مُتَأَثِّلٍ مَالاً

1056- Abdullah İbnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb –Allah ondan razı olsun- Hayber'de ganimet olarak bir araziye sahip oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek o arazi hakkında istişare etti ve dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Hayber'de ganimet olarak bir araziye sahip oldum ve daha önce öyle güzel bir araziye sahip olmamıştım. Bu araziyi nasıl kullanacağıma dair bana ne emredersin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dilersen arazinin aslı kendinde kalır ve oradan çıkan mahsulü de sadaka olarak verirsin." Ömer de: Bu arazi satılamaz, hibe edilemez ve miras olarak da verilemez, diyerek bu arazîyi vakfetti. Ömer bu malın gelirini de fakîrlere, yakınlara, köle ve esirleri hürriyetlerine kavuşturma ve Allah yolunda cihad edenlere, yolda kalmışlara ve zayıflara sadaka olarak erdi. Bununla beraber mütevellinin, o vakfın gelirinden örfe uygun bir şekilde yemesinde ve kendi malına katmaksızın birine yedirmesinde bir günah olmadığını belirtti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2313, 2737)

ترك الوصية لمن ليس له شيء يوصي فيه

Vasiyet Edecek Bir Şeyi Olmayan Vasiyyet Etmez

١٠٥٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى عَنْ طَلْحَةَ ابْنِ مُصَرِّفٍ قَالَ: سَأَلْتُ عَبْدَ اللهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى هَلْ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَوْصى قَالَ: لاَ فَقُلْتُ: كَيْفَ كُتِبَ عَلَى النَّاسِ الْوَصِيَّةُ، أَوْ أُمِرُوا بِالْوَصِيَّةِ قَالَ: أَوْصى بِكِتَابِ اللهِ

1057- Talha ibnu Musarrıf -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Abdullah ibnu Ebî Evfâ'ya -Allah ondan ve babasından razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mal olarak bir şey vasiyet etti mi, diye sordum. O: Hayır, dedi. Bunun üzerine ben dedim ki: Öyleyse insanlar üzerine vasiyet etmek nasıl farz yazıldı, veya insanlar nasıl vasiyet etmekle emrolundular? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah'ın Kitâbı'nı vasiyet etti, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2740, 4460, 5022)

١٠٥٨ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ الأَسْوَدِ، قَالَ: ذَكَرُوا عِنْدَ عَائِشَةَ أَنَّ عَلِيًّا رضي الله عنه كَانَ وَصِيًّا فَقَالَتْ: مَتَى أَوْصَى إِلَيْهِ وَقَدْ كُنْتُ مُسْنِدَتَهُ إِلَى صَدْرِي، أَوْ قَالَتْ: حَجْرِي، فَدَعَا بِالطَّسْتِ، فَلَقَدِ انْخَنَثَ فِي حَجْرِي فَمَا شَعَرْتُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ، فَمَتَى أَوْصى إِلَيْهِ

1058- Esved -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe'nin yanında, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ali'ye vasiyet ettiğini söylediler. Bunun üzerine Âişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Alî'ye ne zaman vasiyet etmiş? Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ölmeden hemen önce göğsüme veya elbiseme dayamıştım. Bu sırada bir tas istedi. Akabinde kucağımda iken bütün azası gevşedi ve kuvvetini kaybetti. Ben O'nun vefat ettiğinin farkına bile varamadım. Hal böyle iken, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Alî'ye ne zaman vasiyet etmiş? (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2741, 4459)

١٠٥٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ قَالَ: يَوْمُ الْخَمِيسِ، وَمَا يَوْمُ الْخَمِيسِ ثُمَّ بَكَى حَتَّى خَضَبَ دَمْعُهُ الْحَصْبَاءَ، فَقَالَ: اشْتَدَّ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَجَعُهُ يَوْمَ الْخَمِيسِ، فَقَالَ: ائْتُونِي بِكِتَابٍ، أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدَهُ أَبَدًا فَتَنَازَعُوا، وَلاَ يَنْبَغِي عِنْدَ نَبِيٍّ تَنَازُعٌ فَقَالُوا: هَجَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: دَعُونِي فَالَّذِي أَنَا فِيهِ خَيْرٌ مِمَّا تَدْعُونِي إِلَيْهِ وَأَوْصى عِنْدَ مَوْتِهِ بِثَلاَثٍ: أَخْرِجُوا الْمُشْرِكِينَ مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ،

وَأَجِيزُوا الْوَفْدَ بِنَحْوِ مَا كُنْتُ أُجِيزُهُمْ وَنَسِيتُ الثَّالِثَةَ

1059- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Perşembe günü! Perşembe günü! ne acı gündü! Sonra da gözyaşları çakıl taşlarını ıslatıncaya kadar ağladı ve şunları söyledi: Perşembe günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in rahatsızlığı artmıştı. Şöyle buyurdu: "Yazı yazabileceğim (kağıt- kalem) bir şeyler getirinde, sizlere ondan sonra hak yoldan sapıtmayacağınız bir yazı yazmanızı emredeyim." Bunun üzerine orada bulunanlar yazılsın, yazılmasın diye ihtilaf ettiler ve gürültü-kargaşa meydana geldi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Hiçbir peygamberin yanında çekişme yakışık kalmaz" buyurdu. Oradaki sahabelerden bâzıları: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalığın şiddetinden sayıkladı, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Beni kendi hâlime bırakınız. Benim içinde bulunduğum hâl, sizin beni davet etmekte olduğunuz şeylerden hayırlıdır" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefatından önce şu üç şeyi vasiyet etti:

"Bütün müşrikleri Arap yarımadasından çıkarın; size gelen heyetlere, tıpkı benim hediye verdiğim gibi hediyeler verin" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin üçüncü vasiyetini ben unuttum. Yakup ibnu Muhammed şöyle dedi:

Ben Abdurrahmân oğlu Mugîre'ye Arap yarımadasından sordum. O:

Mekke, Medine, Yemâme ve Yemen'dir, dedi.

Ve yine bu Yakup: el-Arc denilen yer Tıhâme'nin evvelidir, demişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3053, 3168, 4431, 4432, 5669, 7366)

١٠٦٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا حُضِرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَفِي الْبَيْتِ رِجَالٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: هَلُمُّوا أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لاَ تَضِلُّوا بَعْدَهُ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَدْ غَلَبَهُ الْوَجَعُ، وَعِنْدَكُمْ الْقُرْآنُ، حَسْبُنَا كِتَابُ اللهِ فَاخْتَلَفَ أَهْلُ الْبَيْتِ وَاخْتَصَمُوا؛ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ: قَرِّبُوا يَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لاَ تَضِلُّوا بَعْدَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ غَيْرَ ذلِكَ فَلَمَّا أَكْثَرُوا اللَّغْوَ وَالاخْتِلاَفَ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قُومُوا قَالَ عُبَيْدُ اللهِ (الرَّاوِي) فَكَانَ يَقُولُ ابْنُ عَبَّاسٍ: إِنَّ الرَّزِيَّةَ كُلَّ الرَّزِيَّةِ مَا حَالَ بَيْنَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَبَيْنَ أَنْ يَكْتُبَ لَهُمْ ذلِكَ الْكِتَابَ، لاِخْتِلاَفِهِمْ وَلَغَطِهِمْ.

1060- Abdullah ibnu Abbâs –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vefatının gerçekleştiği hastalığı esnasında kendisini bazı kimseler ziyarete geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Yazı yazabileceğim (kağıt-kalem) bir şeyler getirinde, sizlere ondan sonra hak yoldan sapıtmayacağınız bir yazı yazmanızı emredeyim."

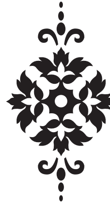
Ancak orada bulunanlardan bazıları:

-Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığı şiddetlendi. Sizin yanınızda ise Kurân vardır. Bize Allah'ın Kitabı yeter, dediler.

Bunun üzerine ev halkı ihtilâfa ve husûmete başladılar. Onlardan kimi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yazı yazdırması için kağıt-kalem getirin de kendisinden sonra sapmayacağınız şeyler yazdırsın. Kimileri de bundan başka şeyler söylüyordu. Orada bulunanlar içinde kargaşa ve ihtilaf meydana gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Yanımdan ayrılın" buyurdu. Ubeydullah dedi ki: İbnu Abbâs şöyle diyordu: Bu ne büyük bir musibettir ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile onlara yazdırmak istediği şeylere mani oldu. Bunun tek sebebi ise, onların Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında gürültü yapmaları ve ihtilaf etmeleridir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 114, 3053, 3168, 4432)

كتاب النذر

NEZİR KİTABI

الأمر بقضاء النذر

Nezrin Yerine Getirilmesi

١٠٦١ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ رضي الله عنه، اسْتَفْتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا نَذْرٌ، فَقَالَ: اقْضِهِ عَنْهَا

1061- İbnu Abbâs –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Sa'd ibnu Ubâde –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Annem üzerinde adak borcu olduğu halde vefat etti, diyerek bu konuda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden fetva istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Annenin adak borcunu onun adına yerine getir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2761, 6698, 6959)

النهي عن النذر وأنه لا يرد شيئًا

Nezrin Belayı Defedemeyeceği

١٠٦٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنِ النَّذْرِ، قَالَ: إِنَّهُ لاَ يَرُدُّ شَيْئًا، وَإِنَّمَا يُسْتَخْرَجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيل

1062- Abdullah ibn Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birşeyi adamaktan nehyetti de: "Adamak kaderden hiçbir şeyi (şerri ve zararı) geri çevirmez. Ancak yapılan adama sebebiyle, cimri kimseden mal çıkarılmış olur" buyurdu, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6608, 6694)

١٠٦٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ يَأْتِي ابْنَ آدَمَ النَّذْرُ بِشَيْءٍ لَمْ يَكُنْ قُدِّرَ لَهُ، وَلكِنْ يُلْقِيهِ النَّذْرُ إِلَى الْقَدَرِ قَدْ قُدِّرَ لَهُ، فَيَسْتَخْرِجُ اللهُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ، فَيُؤْتِي عَلَيْهِ مَا لَمْ يَكُنْ يُؤْتِي عَلَيْهِ مِنْ قَبْلُ

1063- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Nezr, Âdem oğluna, kendisine takdir edilmemiş birşey getirmez. Lâkin nezr onu kendisi için takdir edilmiş olan kadere sürükler. Ve bu nezr sebebiyle Allah cimriden mal çıkarır. Artık o kimse, nezrine sebeb olan iş üzerine, daha önceden vermez olduğu malı getirip verir". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6608, 6694)

من نذر أن يمشي إلى الكعبة

Kabeye Yürüyerek Gitmeyi Nezretme

١٠٦٤ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم رَأَى شَيْخًا يُهَادَى بَيْنَ ابْنَيْهِ، قَالَ: مَا بَالُ هذَا قَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ؛ قَالَ: إِنَّ اللهَ عَنْ تَعْذِيبِ هذَا نَفْسَهُ لَغَنِيٌّ وَأَمَرَهُ أَنْ يَرْكَبَ

1064- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, iki oğlu arasında onlara dayanarak yürüyen yaşlı bir adam gördü ve "bunun neyi var?" diye sordu. Oğulları "Kâbe'ye yürüyerek gitmeyi adadı" dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın, bunun kendisine eziyet etmesine ihtiyacı yoktur, Allah bundan müstağnidir." Sonra da adama bineğine binmesini emretti. (Hadîsin geçtiği diğer yer: 1865, 6701)

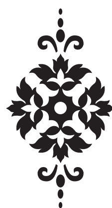
١٠٦٥ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ: نَذَرَتْ أُخْتِي أَنْ تَمْشِيَ إِلَى بَيْتِ اللهِ، وَأَمَرَتْنِي أَنْ أَسْتَفْتِيَ لَهَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَفْتَيْتُهُ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ: لِتَمْشِ وَلْتَرْكَبْ

1065- Ukbe ibnu Âmir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kız kardeşim Ummu Hibban, Beytullah'a yürüyerek gitmeyi adak olarak adadı. Bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sormamı istedi. Ben de bunu sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yürüsün ve

bineğine binsin" buyurdu.[152] Yezid ibnu Ebi Habib, Ebul-Hayr'ın, Ukbe'den duyduğunu ayırmazdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1866)

152 İmam Ahmed'in müsnedinde ve sünen kitaplarında gelen rivayette Ukbe ibnu Âmir el-Cuheni şöyle dedi: «Kız kardeşim Ummu Hibban Kâbe'ye yalın ayak, yürüyerek ve herhangi bir bineğe binmeksizin gideceğini adak olarak adadı.» Taberi, İshak ibnu Salim, Ukbe ibnu Âmir'den şu ibareyi ziyade etti: «Ummu Hibban, ağır, kilolu bir kadındır ve yürümek ona zor gelir.» Ebu Davud'da Katade'den, O'nun da İkrime'den, O'nun da İbnu Abbas'dan rivayetinde şöyle dedi: «Ukbetu-bnu Âmir, kız kardeşinin Kâbe'ye yürüyerek gitmeyi adak olarak adadığını, ancak kendisinin yürümeye karşı olan zayıflığını şikayet ettiğini ve bunun hükmünü Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme sorduğunu bildirdi. Abdullah ibnu Malik'den gelen rivayette Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «O'na, bineğe binmesini ve üç gün oruç tutmasını emret.» İmam Muslim –Allah kendisine rahmet etsin- bu hadisin akabinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in: «Adak adamanın keffareti, yeminin keffareti gibidir.» hadisini zikretmiştir.

كتاب الايمان

YEMİNLER KİTABI

النهي عن الحلف بغير الله تعالى

Allahtan Gayrına Yeminin Nehyi

١٠٦٦ – حديث عُمَرَ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ اللهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ قَالَ عُمَرُ: فَوَاللهِ مَا حَلَفْتُ بِهَا مُنْذُ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، ذَاكِرًا وَلاَ آثِرًا

1066- Ömer ibnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Şübhesiz Allah sizleri babalarınızla yemîn etmenizden nehyeder" buyurdu. Ömer: Vallahi ben bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den işittiğimden beri, ne bunu kasdedip söyleyerek ne de başkasından nakledici olarak, baba ismiyle yemîn etmedim, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6647)

١٠٦٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ أَدْرَكَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ فِي رَكْبٍ وَهُوَ يَحْلِفُ بِأَبِيهِ، فَنَادَاهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَلاَ إِنَّ اللهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ، فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللهِ، وَإِلاَّ فَلْيَصْمُتْ.

1067- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi babası Ömer ibnul-Hattâb'a bir kafile içinde giderlerken arkadan yetişti, o sırada Ömer, babası adına yemîn ediyordu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dikkat edin! Muhakkak ki Allah sizleri babalarınızla yemîn etmenizden yasaklamıştır. Her kim yemin

edecekse Allah adına yemin etsin ya da sussun."[153] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2679, 3836, 6108, 6646, 6648)

من حلف باللات والعزى فليقل لا إله إلا الله

"Lât ve Uzzâ adına" Derse Bu Sözünün Kefareti Olarak Hemen "Lâ ilahe illallâh desin"

١٠٦٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ حَلَفَ فَقَالَ فِي حَلِفِهِ وَاللَّاتِ وَالْعُزَّى، فَلْيَقُلْ، لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ؛ وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ، تَعَالَ أُقَامِرْكَ، فَلْيَتَصَدَّقْ

1068- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim yemîn eder ve yemininde "Lât ve Uzzâ adına" derse bu sözünün kefareti olarak hemen **Lâ ilahe illallâh** desin. Her kim de arkadaşına "Gel seninle kumar oynayayım" derse, o da hemen bir sadaka versin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4860, 6107, 6301, 6650)

ندب من حلف يمينًا فرأى غيرها خيرًا منها أن يأتي الذي هو خير ويكفّر عن يمينه

Yemin Edipte Hayırlısını Görünce Dönme

١٠٦٩ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: أَرْسَلَنِي أَصْحَابِي إِلَى رَسُولِ اللهِ

---

153 Yemin: Sağ el; bereket; güç, kuvvet ve güzel mevki, yaralayıcı; kişinin bir haberi kuvvetlendirmek veya bir işi yapıp yapmamak hususundaki azim ve iddiaya güç vermek için Allah'a kasem ya da boşama ve köle azadı gibi bir şeye bağlamak suretiyle akit etmesi anlamında bir fıkıh terimidir. Yemin, daha çok Allah'ın isimleri veya zâtî sıfatlarından birisi anılarak yapılan kasem için kullanılır. Talâka veya köle âzadına bağlı olanların yemin olup olmadığı tartışmalıdır.Kasem ve hılf kelimeleri arasında nüanslar olmakla birlikte «yemin» ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadırlar.Türkçe'de bazen yemin yerine «and içmek» tabirinin kullanıldığı görülmektedir. Bu mefhumun, kelimenin anlamı ile irtibatı; yeminin söze güç kuvvet katması ve yeminleşenlerin sağ ellerini birbirlerine vurmalarıdır. Peygamber bir hadisinde ümmetine, babalar ve putlar adına yemin etmemelerini, yemin edeceklerse Allah adına yemin etmelerini ya da hiç yemin etmemelerini emretmiştir. Babalar, anneler, melekler vs. gibi Allah'tan başka varlıklar adına edilen yeminler, câiz değildir. Böyle sözlerle yemin etmek câiz olmadığına göre, buna yemin demek de doğru değildir.

صلى الله عليه وسلم، أَسْأَلُهُ الْحُمْلاَنَ لَهُمْ إِذْ هُمْ مَعَهُ فِي جَيْشِ الْعُسْرَةِ، وَهِيَ غَزْوَةُ تَبُوكَ فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللهِ إِنَّ أَصْحَابِي أَرْسَلونِي إِلَيْكَ لِتَحْمِلَهُمْ، فَقَالَ: وَاللهِ لاَ أَحْمِلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ وَوَافَقْتُهُ وَهُوَ غَضْبَانُ، وَلاَ أَشْعُرُ، وَرَجَعْتُ حَزِينًا مِنْ مَنْعِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَمِنْ مَخَافَةِ أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَجَدَ فِي نَفْسِهِ عَلَيَّ؛ فَرَجَعْتُ إِلَى أَصْحَابِي فَأَخْبَرْتُهُمُ الَّذِي قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَلَمْ أَلْبَثْ إِلاَّ سُوَيْعَةً إِذْ سَمِعْتُ بِلاَلاً يُنَادِي، أَي عَبْدَ اللهِ بْنَ قَيْسٍ فَأَجَبْتُهُ، فَقَالَ: أَجِبْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدْعُوكَ، فَلَمَّا أَتَيْتُهُ قَالَ: خُذْ هذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ وَهذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ لِسِتَّةِ أَبْعِرَةٍ ابْتَاعَهُنَّ حِينَئِذٍ مِنْ سَعْدٍ فَانْطَلِقْ بِهِنَّ إِلَى أَصْحَابِكَ، فَقُلْ إِنَّ اللهَ أَوْ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَحْمِلُكُمْ عَلَى هؤُلاَءِ فَارْكَبُوهُنَّ فَانْطَلَقْتُ إِلَيْهِمْ بِهِنَّ فَقُلْتُ: إِنَّ النَبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَحْمِلُكُمْ عَلَى هؤُلاَءِ، وَلكِنِّي، وَاللهِ لاَ أَدَعُكُمْ حَتَّى يَنْطَلِقَ مَعِي بَعْضُكُمْ إِلَى مَنْ سَمِعَ مَقَالَةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لاَ تَظُنُّوا أَنِّي حَدَّثْتُكُمْ شَيْئًا لَمْ يَقُلْهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالُوا لِي: إِنَّكَ عِنْدَنَا لَمُصَدَّقٌ وَلَنَفْعَلَنَّ مَا أَحْبَبْتَ فَانْطَلَقَ أَبُو مُوسى بِنَفَرٍ مِنْهُمْ حَتَّى أَتَوُا الَّذِينَ سَمِعُوا قَوْلَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَنْعَهُ إِيَّاهُمْ، ثُمَّ إِعْطَاءَهُمْ بَعْدُ، فَحَدَّثُوهُمْ بِمِثْلِ مَا حَدَّثَهُمْ بِهِ أَبُو مُوسى

1069- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Tebuk savaşına katılmak isteyen arkadaşlarım beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme binmeleri için deve istemem için gönderdiler. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Arkadaşlarım beni, senden binmeleri için deve istemem için gönderdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Vallahi ben sizleri bindirmek için deve vermem."

Ben o sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi bilmediğim bir sebeple öfkeli bir hâlde bulduğum için, O'nun bu sözü üzerine beni reddetmesinden hüzünlü ve bana karşı gönlünde bir dargınlık bulunmasından endişeli olarak kederli bir hâlde geriye döndüm. Arkadaşlarımın yanına döndüm ve onlara Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bana dediğini onlara haber verdim. Aradan fazla bir zaman geçmeden Bilal'in bana:

- Ey Abdullah ibnu Kays! diye nida ettiğini duydum. Ben de onun çağrısına icabet ettim. Bilal bana dedi ki:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem seni çağırıyor! O'nun çağrısına icabet et!

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiğimde Sa'd ibnu Ubade'den satın aldığı altı deveyi bana göstererek şöyle buyurdu:

- "Bu develeri al ve arkadaşlarına götür ve onlara de ki: Allah veya Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem binmeniz için size bu develeri gönderdi. Bu develere binin." Ben de bu develerle arkadaşlarımın yanına gittim ve dedim ki:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sizlere bu develeri binmeniz için gönderdi. Ancak vallahi ben, sizden bazılarınızın benimle gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ne dediğini duymadıkça sizlerin gitmesine izin vermem. Sakın sizler benim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylemediği sözleri söylediğimi sanmayın. Bana dediler ki:

- Sen bizim yanımızda sözüne güvenilir birisisin. Senin istediğin şeyi yapacağız.

Bunun üzerine Ebu Musa arkadaşlarından bir gurupla yürüdüler ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önce develeri onlara vermeyip sonra da verdiği sözleri duyan kimselerin yanına geldiler. Onlar da Ebu Musa'nın onlara söylediği sözlerin aynını söylediler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4415)

١٠٧٠ – حديث أَبِي مُوسى عَنْ زَهْدَم، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ أَبِي مُوسى فَأُتِيَ ذَكَرَ دَجَاجَةً، وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَيْمِ اللهِ أَحْمَرُ، كَأَنَّهُ مِنَ الْمَوَالِي، فَدَعَاهُ لِلطَّعَام، فَقَال: إِنِّي رَأَيْتُهُ يَأَكُل شَيْئًا فَقَذِرْتُهُ؛ فَحَلَفْتُ لاَ آكلُ فقَالَ: هَلُمَّ فَلأُحَدِّثْكُمْ عَنْ ذَاك إِنِّي أَتَيْتُ النَبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي نَفَرٍ مِنَ الأَشْعَرِيِّينَ نَسْتَحْمِلهُ، فَقَالَ: وَاللهِ لاَ أَحْمِلُكمْ، وَمَا عِنْدِي مَا أَحْمِلُكُمْ وَأُتِيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِنَهْبِ إِبِلٍ، فَسَأَلَ عَنَّا، فَقَالَ: أَيْنَ النَّفَرُ الأَشْعَرِيُّونَ فَأَمَرَ لَنَا بِخَمْسِ ذَوْدٍ، غُرِّ الذُّرَى، فَلَمَّا انْطَلَقْنَا قلْنَا: مَا صَنَعْنَا لاَ يُبَارَكُ لَنَا فَرَجَعْنَا إِلَيْهِ، فَقُلْنَا: إِنَّا سَأَلْنَاكَ أَنْ تَحْمِلَنَا فَحَلَفْتَ أَنْ لاَ تَحْمِلَنَا، أَفَنَسِيتَ قَالَ: لَسْتُ أَنَا حَمَلْتُكُمْ، وَلكِنَّ اللهَ حَمَلَكُمْ، وَإِنِّي وَاللهِ إِنْ شَاءَ اللهُ، لاَ أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا إِلاَّ أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ، وَتَحَلَّلْتُهَا

1070- Zehdem ibnu Mudrıb el-Ezdi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Ebû Musa'nın yanında idik. Ebû Musa'ya içinde tavuk eti olan yemek ikram edildi. Ebû Mûsâ'nın yanında Teymullah oğullarından kızıl suratlı bir adam da vardı, sanki o Rum esîrlerindendi. Ebû Mûsâ o kızıl suratlı adamı yemeğe çağırdı. O adam:

- Ben bu hayvanı bir kere iğrendiğim bir şeyi yerken gördüm de bir daha tavuk eti yemememeye yemîn etmiştim, dedi.

Ebû Mûsâ ona şöyle dedi:

- Buraya gel de sana yeminin kefaretiyle alakalı bir hadis söyleyeyim. Ben Eşarî kabilesinden bir gurup ile beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. Kendisinden binmek ve yüklerimizi yüklemek için deve istedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Vallahi benim yanımda sizleri bindirecek deve yoktur'' buyurdu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e ganimet develeri getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri sorup:

- ''Eşari kabilesinden gelen gurup neredemdir? dedi. Bizler geldik. Bizlere yaşları iki ile dokuz arasında beyaz hörgüçlü beş deve verilmesini emretti. Biz yanından ayrılıp gittiğimiz zaman kendi aramızda:

- Biz ne yaptık? Onun bize verdikleri bize bereketli olmaz! dedik ve hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme döndük ve:

- Biz senden binmemiz için deve istemiştik. Sen ise bizlere deve vermeyeceğine dair yemîn etmiştin. Sen bu yemînini unuttun mu? dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''O develeri size ben vermedim. Ancak o develeri size Allah verdi. Vallahi ben şayet Allah isterse bir yemîn üzerine yemîn etmem ki yemîn edilen şeyin başkasını yemîn edilenden hayırlı görürsem muhakkak o hayırlı olanı yaparım. Ben o yemîni kefâretle çözmüştüm.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3133, 4385, 4415, 5517, 5518, 6623, 6649, 6678, 6680, 6718, 6719, 6721, 7555)

١٠٧١ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ سَمُرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَا عَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ سَمُرَةَ لاَ تَسْأَلِ الإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ مَسْئَلَةٍ وكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيتَهَا مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا، وَإِذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَيْتَ غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا فَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ وَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ

1071- Abdurrahmân ibnu Semure -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana bir kerre şöyle öğüt verdi: ''Yâ Abdurrahman ibnu Semure! Sakın sen kendiliğinden emirlik vazifesi isteme. Şüphesiz senin istemenden dolayı sana emirlik ve başkanlık verilir-

se, istediğin şey ile yalnız bırakılırsın Allah'ın yardımına nail olmazsın. Eğer emirlik ve başkanlık sana, sen istemeden verilirse Allah tarafından bu iş üzerine yardım olunursun. Bir de sen birşeye yemîn edip de başkasını ondan daha hayırlı gördüğünde, yemininden keffâret ver ve o hayırlı olan işi yap!. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6622)

الاستثناء

İstisna Babı

١٠٧٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلاَمُ: لأَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ بِمِائَةِ امْرَأَةٍ، تَلِدُ كُلُّ امْرَأَةٍ غُلاَمًا يُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللهِ فَقَالَ لَهُ الْمَلَكُ: قُلْ إِنْ شَاءَ اللهُ فَلَمْ يَقُلْ، وَنَسِيَ؛ فَأَطَافَ بِهِنَّ، وَلَمْ تَلِدْ مِنْهُنَّ إِلاَّ امْرَأَةٌ نِصْفَ إِنْسَانٍ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَوْ قَالَ إِنْ شَاءَ اللهُ لَمْ يَحْنَثْ، وَكَانَ أَرْجَى لِحَاجَتِهِ

1072- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Süleyman ibnu Dâvûd Allah'ın selâmı o ikisinin üzerine olsun şöyle dedi: Muhakkak ben bu gece yüz kadını dolaşırım yani onlarla cinsi münasebet yaparım ve onların hepsi de Allah yolunda atlarıyla cihâd edecek erkek çocuklar doğururlar. Melek kendisine:

- İnşallah de, dedi. Fakat o İnşallah demedi ve unuttu. O gece bütün kadınlarını dolaştı. Onlardan biri dışında kimse hamile kalmadı. O da yarım bir erkek çocuk dünyâya getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet İnşallah deseydi yeminini bozmuş olmaz ve haceti için de daha ümitli olurdu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2819, 5242)

١٠٧٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ، لأَطُوفَنَّ اللَّيْلَةَ عَلَى سَبْعِينَ امْرَأَةً، تَحْمِلُ كُلُّ امْرَأَةٍ فَارِسًا يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللهِ فَقَالَ لَهُ صَاحِبُهُ، إِنْ شَاءَ اللهُ، فَلَم يَقُلْ، وَلَمْ تَحْمِلْ شَيْئًا إِلاَّ وَاحِدًا سَاقِطًا إِحْدَى شِقَّيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَوْ قَالَهَا لَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ

1073- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Davud'un oğlu Süleyman aleyhisselam şöyle dedi: Muhakkak ki bu gece yetmiş kadı-

nı dolaşacağım ve onlardan her biri Allah yolunda cihad edecek birer süvari erkek çocuğa gebe kalacaklar. Arkadaşı O'na: İnşallah de, dedi. Süleyman aleyhisselam ise inşallah demedi. Bu sebepten dolayı o kadınlardan hiçbiri hamile kalmadı. Ancak o kadınların içinden biri hamile kaldı. O da yarısı olmayan sakat bir çocuk dünyaya getirdi." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet Süleyman aleyhisselam inşallah deseydi, elbette o çocukların hepsi Allah yolunda cihâd ederlerdi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3424)

النهي عن الإصرار على اليمين فيما يتأذى به أهل الحالف مما ليس بحرام

Yeminde Israrın Yasaklanması

١٠٧٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: وَاللهِ لأَنْ يَلِجَّ أَحَدُكُمْ بِيَمِينِهِ فِي أَهْلِهِ آثَمُ لَهُ عِنْدَ اللهِ مِنْ أَنْ يُعْطِيَ كَفَّارَتَهُ الَّتِي افْتَرَضَ اللهُ عَلَيْهِ.

1074- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hitabesine devamla:

"Vallahi sizin bağlısı biriniz ailesi aleyhinde yemîn edip de yemîninde inâd ve isrâr etmesi, yeminini bozup Allah'ın farz kıldığı keffâreti vermesinden daha günahlıdır" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6625)

نذر الكافر وما يفعل فيه إذا أسلم

Kafirin Nezri

١٠٧٥ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ كَانَ عَلَيَّ اعْتِكَافُ يَوْمٍ فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَفِيَ بِهِ قَالَ: وَأَصَابَ عُمَرُ جَارِيَتَيْنِ مِنْ سَبْيِ حُنَيْنٍ فَوَضَعَهُمَا فِي بَعْضِ بُيُوتِ مَكَّةَ، قَالَ: فَمَنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى سَبْيِ حُنَيْنٍ، فَجَعَلُوا يَسْعَوْنَ فِي السِّكَكِ؛ فَقَالَ عُمَرُ: يَا عَبْدَ اللهِ انْظُرْ مَا هذَا فَقَالَ: مَنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى السَّبْيِ، قَالَ: اذْهَبْ فَأَرْسِلِ الْجَارِيَتَيْنِ

1075- Nafi -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e: Cahiliye devrinde iken Mescid-i Haram içinde bir gece itikâf yapmayı adamıştım, adağımı yerine getireyim mi? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de O'na adağını yerine getirmesini emretti. Nâfi' şöyle demiştir: Ömer -Allah ondan razı olsun- Huneyn savaşında elde edilen esirler içinden iki cariyeye sahip olmuştu. Ömer bu iki cariyeyi

Mekke'deki evlerinden birisine yerleştirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Huneyn savaşında elde edilen esirleri serbest bıraktı ve onlar sokaklarda koşmaya başladılar. Bunun üzerine Ömer, oğluna:

- Ey Abdullah! Bu koşuşturma neyin nesiymiş git de bir bak, diyerek oğlunu gönderdi. Abdullah:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem esirleri serbest bırakmış, onlar da sokakta koşuşuyorlar, dedi.[154] Ömer:

- Öyleyse sen de git ve bize ait olan o iki cariyeyi serbest bırak, hürriyetlerine kavuştur, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2032, 3144)

التغليظ على من قذف مملوكه بالزنا

Köle Ve Cariyesine Zina İsnat Etmenin Haramlılığı

١٠٧٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِم صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ، وَهُوَ بَرِيءٌ مِمَّا قَالَ، جُلِدَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِلاَّ أَنْ يَكُونَ كَمَا قَالَ

1076- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyordu: "Her kim mâliki olduğu kölesine zina isnâd eder, köle de onun söylediği bu isnâddan berî bulunursa, o kimse kıyamet gününde dövülür, ancak kölenin onun söylediği gibi olması hâlinde dövülmez". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6858)

إطعام المملوك مما يأكل وإلباسه مما يلبس ولا يكلفه ما يغلبه

Köle Ve Cariyesine Yediğinden Yedirme Giydiğinden Giydirme

١٠٧٧ – حديث أَبِي ذَرٍّ عَنِ الْمَعْرُورِ، قَالَ: لَقِيتُ أَبَا ذَرٍّ بِالرَّبَذَةِ، وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ وَعَلَى غُلاَمِهِ حُلَّةٌ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذلِكَ، فَقَالَ: إِنِّي سَابَبْتُ رَجُلاً فَعَيَّرْتُهُ بِأُمِّهِ، فَقَالَ لِيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَا أَبَا ذَرٍّ أَعَيَّرْتَهُ بِأُمِّهِ إِنَّكَ امْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ، إِخْوَانُكُمْ خَوَلُكُمْ

154 İbnu Uyeyne'den gelen rivayet şöyledir. Ömer dedi ki: Ben, bu koşuşturma da neyin nesidir? dedim. Esirler Müslüman oldu, bu sebepten dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların hepsini serbest bıraktı, dediler. Ben de oğlum Abdullah'a, sen de cariyeyi serbest bırak, dedim.

جَعَلَهُمُ اللهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلاَ تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ

1077- Ma'rûr ibnu Suveyd şöyle dedi:

Rebeze köyünde[155] Ebû Zerr'le karşılaştım. Kendisinin ve kölesinin üzerinde birer cübbe vardı. Ben bunun sebebini sordum. Bana şöyle dedi: Ben bir adamla birbirimize karşılıklı sövdük. Ben de onu annesinden dolayı ayıpladım. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: ''Ey Ebu Zerr! Onu sen annesinden dolayı mı ayıpladın? Sen üzerinde cahiliye hasleti olan birisisin. Köleleriniz sizin kardeşlerinizdir ve Allah onları sizlerin elinizin altına vermiştir. Her kimin kardeşi elinin yani emri altındaysa yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin, gücü yetmeyen şeyleri onlara yüklemesin. Şayet yüklerseniz onlara yardım edin.'' [156] (Hadisin Buhari'de geçtiği yerler: 30, 2545, 6050.)

١٠٧٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ، فَإِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهُ فَلْيُنَاوِلْهُ أُكْلَةً أَوْ أُكْلَتَيْنِ، أَوْ لُقْمَةً أَوْ لُقْمَتَيْنِ، فَإِنَّهُ وَلِيَ حَرَّهُ وَعِلاَجَهُ

1078- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Sizden birinize, hizmetçisi yemeğini getirdiği zaman, şayet onu beraberinde oturtmazsa, hizmetçisine bir veya iki lokma yemekten versin. Çünkü o yemeği hazırlayıp efendisinin önüne getiren o hizmetçidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2557, 5460)

---

155 Rebeze köyü, Mekke ile Medine arasında bir mevki.

156 Vacibin terki ve haramların işlenilmesiyle elde edilen her günah cahiliye ahlakındandır. Günahların küfür olarak isimlendirilmesi ise inkârî küfür olarak değil nimete küfür anlamında mecazi olarak kullanılmıştır. İşlenilen günahlardan dolayı insanları küfürle-kâfirlikle itham eden Haricilerin hilafına buradaki küfrün dinden çıkarmayan küfür olduğunu beyan etmiştir. Allah Teâlâ'nın şu âyeti onlara reddiyedir: « *Bundan gayrisini dilediği kimse için bağışlar* » Şirk dışındaki günahların bağışlanması muhtemeldir. Âyetteki şirkten murad küfürdür. Çünkü her kim Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin peygamberliğini inkâr ederse, bu kişi her ne kadar Allah'a şirk koşmamışta olsa bu inkârından dolayı kâfir olur.
İbnu Battal şöyle dedi: Buhari'nin buradaki gayesi günahlardan dolayı tekfir eden Hariciler gibilerine reddiyedir ve şöyle der: Her kim şirk üzere ölürse ebedi cehennemdedir. Âyet onların görüşlerini reddetmektedir. Çünkü Allah Teâlâ'nın « *Bundan gayrisini dilediği kimse için bağışlar* » sözü, şirkten gayri günah üzere ölen manasınadır. (Fethul-Bari. Aynı hadisin şerhinden.)

ثواب العبد وأجره إذا نصح لسيده وأحسن عبادة الله

Sahibine Samimi Allah'a İbadetini Yapan Kölenin Ecri

١٠٧٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْعَبْدُ إِذَا نَصَحَ سَيِّدَهُ وَأَحْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ، كَانَ لَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ

1079- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir köle, efendisinin işinde düzgün bir şekilde çalışır, onu zarara uğratmaz ve sahtekarlık da yapmaz, Rabbisine de güzel bir şekilde ibadet ederse, onun için iki sevab vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2546, 2550)

١٠٨٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِلْعَبْدِ الْمَمْلُوكِ الصَّالِحِ أَجْرَانِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَوْلاَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالْحَجُّ وَبِرُّ أُمِّي، لأَحْبَبْتُ أَنْ أَمُوتَ وَأَنَا مَمْلوكٌ

1080- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Salih olan köle için iki ecir vardır." Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, şayet Allah yolunda cihâd etmek, hac yapmak ve anneme iyilik etmek olmasaydı, köle olarak ölmeyi arzu ederdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2548)

١٠٨١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: نِعْمَ مَا لأَحَدِهِمْ يُحْسِنُ عِبَادَةَ رَبِّهِ، وَيَنْصَحُ لِسَيِّدِهِ

1081- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rabbisine olan ibadetini güzelce yerine getiren, efendisini zarara uğratmayan ve sahtekarlık yapmayan köleye ne mutlu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2549)

من أعتق شركًا له في عبد

Köledeki Hisseyi Azad Etme

١٠٨٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَعْتَقَ شِرْكًا لَهُ فِي عَبْدٍ، فَكَانَ لَهُ مَالٌ يَبْلُغُ ثَمَنَ الْعَبْدِ، قُوِّمَ الْعَبْدُ قِيمَةَ عَدْلٍ، فَأَعْطَى شُرَكَاءَهُ حِصَصَهُمْ وَعَتَقَ عَلَيْهِ، وَإِلاَّ فَقَدْ عَتَقَ مِنْهُ مَا عَتَقَ

1082- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bir köle üzerindeki payını azad ederse, köleyi tamamen satın alacak kadar da malı varsa, kölenin değeri belirlenir. Diğer ortakların hisselerinin değeri verilir ve köle azad edilerek hürriyetine kavuşturulur. Şayet hissesini ilk âzâd edenin diğer ortakların hisselerini ödeyecek malı bulunmazsa, yalnızca kölenin azad olan payı azad olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2491, 2522)

١٠٨٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَعْتَقَ شَقِيصًا مِنْ مَمْلُوكِهِ، فَعَلَيْهِ خَلاَصُهُ فِي مَالِهِ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ قُوِّمَ الْمَمْلُوكُ قِيمَةَ عَدْلٍ ثُمَّ اسْتُسْعِيَ غَيْرَ مَشْقُوقٍ عَلَيْهِ

1083- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimse kölesini kısmen azad ederse kendi malından köleyi özgürlüğüne kavuşturması gerekir. Malı yoksa köleye adil bir kişi tarafından değer biçilir, sonra zorlanmaksızın değerini ödeyinceye kadar çalıştırılır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2492, 2504, 2526, 2527)

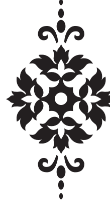
جواز بيع المدبر

Müdebbirin Cevazı

١٠٨٤ – حديث جَابِرٍ، أَنَّ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ دَبَّرَ مَمْلُوكًا لَهُ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَالٌ غَيْرُهُ، فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ يَشْتَرِيهِ مِنِّي فَاشْتَرَاهُ نعَيْمُ بْنُ النَّحَّامِ بِثَمَانِمِائَةِ دِرْهَمٍ

1084- Câbir –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensâr'dan bir adam kendine âid olan bir köleyi müdebber olarak azâd etti. O zâtın bu köleden başka hiçbir malı da yoktu. Onun fakîrlik hâli Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaşınca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o köleyi alıp: "Bunu benden kim satın almak ister?" dedi. Müzayede neticesinde onu Nuaym ibnu Nahhâm sekizyüz dirhem mukabilinde satın aldı. Peygamber de kölenin bedelini ona verdi. Amr ibnu Dînâr bu köle hakkında: Ben Câbir'den "Evvelki yıl vefat eden Mısırlı bir köle" derken işittim, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6716)

كتاب القسامة

KASAME KİTABI

القسامة

Kasame Babı

١٠٨٥ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ وَسَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ عَنْ بُشَيْرِ بْنِ يَسَارٍ، مَوْلَى الأَنْصَارِ، أَنَّهُمَا حَدَّثَاهُ: أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ سَهْلٍ وَمُحَيِّصَةَ بْنَ مَسْعُودٍ أَتَيَا خَيْبَرَ، فَتَفَرَّقَا فِي النَّخْلِ، فَقُتِلَ عَبْدُ اللهِ بْنُ سَهْلٍ فَجَاءَ عَبْدُ الرَّحْمنِ بْنُ سَهْلٍ، وَحُوَيِّصَةُ وَمُحَيِّصَةُ ابْنَا مَسْعُودٍ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَتَكَلَّمُوا فِي أَمْرِ صَاحِبِهِمْ، فَبَدَأَ عَبْدُ الرَّحْمنِ، وَكَانَ أَصْغَرَ الْقَوْمِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: كَبِّرِ الْكُبْرَ (قَالَ يَحْيى أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ: لِيَلِيَ الْكَلاَمَ الأَكْبَرُ) فَتَكَلَّمُوا فِي أَمْرِ صَاحِبِهِمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَتَسْتَحِقُّون قَتِيلَكُمْ أَوْ قَالَ صَاحِبَكُمْ بِأَيْمَانِ خَمْسِينَ مِنْكُمْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ أَمْرٌ لَمْ نَرَهُ قَالَ: فَتُبْرِئُكُمْ يَهُودُ فِي أَيْمَانِ خَمْسِينَ مِنْهُمْ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ قَوْمٌ كُفَّارٌ فَوَدَاهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ قِبَلِه قَالَ سَهْلٌ: فَأَدْرَكْتُ نَاقَةً مِنْ تِلْكَ الإِبِلِ، فَدَخَلَتْ مِرْبَدًا لَهُمْ فَرَكَضَتْنِي بِرِجْلِهَا

1085- Sehl ibnu Ebî Hasmete -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Sehl ve Muhayyısa ibnu Mesud ibnu Zeyd Hayber'e gittiler. O esnada Hayberlilerle Müslümanlar arasında barış vardı. Bu ikisi Hayber'e ulaşınca birbirlerinden ayrıldılar. Bir müddet sonra Muhayyısa işlerini bitirip Abdullah ibnu Sehl'e geldi. Fakat Abdullah öldürülmüş ve bedeni kana bulanmış bir haldeydi. Muhayyısa onu defnetti. Sonra dönüp Medine'ye

geri döndü. Abdurrahman ibnu Sehl ve Mesud'un iki oğlu Muhayyisa ve Huveyyisa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiler. Abdurrahman konuşmaya başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Konuşmaya büyükler başlar, ilk söz büyüklere aittir'' buyurdu. Abdurrahman o topluluğun yaşça en küçüğü idi. Bunun üzerine Abdurrahman sustu. Yahya: Yaşça büyük olan söze başlasın, dedi. Onlar da arkadaşlarının durumunu anlattılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Bu cinayetin Hayber'de Yahudiler tarafından işlendiğine dair elli kişi yemin eder ve arkadaşınızın kan bedeli olan diyete hak kazanır mısınız?'' Onlar da:

- Biz görmediğimiz ve şahit olmadığımız bir olaya nasıl yemin ederiz? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Öyleyse Yahudilerden bu cinayeti işlemediklerine dair elli kişi yemin ederek bu olaydan beraat ederler'' buyurdu. Bunun üzerine orada bulunanlar:

- Kafir bir topluluğun yeminini nasıl olurda kabul ederiz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem diyeti kendisi ödedi. Sehl şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin diyet olarak verdiği bu develerden bir dişi deveye, develerin toplandığı ağılda eriştim de deve beni ayağı ile tepti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2702, 3173, 6143, 6898, 7192)

حكم المحاربين والمرتدين

Mürtedin Hükmü

١٠٨٦ – حَدَّثَنِي أَنَسٌ أَنَّ نَفَرًا مِنْ عُكْلٍ ثَمَانِيَةً قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَايَعُوهُ عَلَى الْإِسْلَامِ فَاسْتَوْخَمُوا الْأَرْضَ فَسَقِمَتْ أَجْسَامُهُمْ فَشَكَوْا ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَفَلَا تَخْرُجُونَ مَعَ رَاعِينَا فِي إِبِلِهِ فَتُصِيبُونَ مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا قَالُوا بَلَى فَخَرَجُوا فَشَرِبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا فَصَحُّوا فَقَتَلُوا رَاعِيَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَطْرَدُوا النَّعَمَ فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْسَلَ فِي آثَارِهِمْ فَأُدْرِكُوا فَجِيءَ بِهِمْ فَأَمَرَ بِهِمْ فَقُطِّعَتْ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ ثُمَّ نَبَذَهُمْ فِي الشَّمْسِ حَتَّى مَاتُوا

1086- Enes-Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ukl kabîlesinden sekiz nefer insan Rasûlullah'a geldiler ve onunla

İslâm üzerine beyatlaştılar. Müteakiben Medine arazîsinin havası onlara ağır geldi de vücûdları hastalandı. Onlar bu hastalıklarını Rasûlullah'a arzettiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bizim çobanımızla beraber develerin yanına çıksanız, onların sütlerinden ve bevllerinden nail olsanız?" buyurdu. Onlar: Peki, deyip develerin yanına çıktılar. Onların sütlerinden ve sidiklerinden içtiler ve sıhhat buldular. Akabinde Rasûlullah'ın çobanını öldürdüler, develeri de sürüp gittiler. Derken bu haber Rasûlullah'a ulaştı. Rasûlullah derhâl arkalarından bir seriyye gönderdi. Kısa zamanda yakalanıp geri getirildiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emretti, elleri ve ayakları kesildi, gözlerini de oydurdu. Sonra onları güneşe attırdı ve nihayet öldüler.

ثبوت القصاص في القتل بالحجر وغيره من المحددات والمثقلات وقتل الرجل بالمرأة

Kadın karşılığında Erkeğin Öldürülmesi

١٠٨٧ – وَقَالَ الْأُوَيْسِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ هِشَامِ بْنِ زَيْدٍ. عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ عَدَا يَهُودِيٌّ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جَارِيَةٍ فَأَخَذَ أَوْضَاحًا كَانَتْ عَلَيْهَا وَرَضَخَ رَأْسَهَا فَأَتَى بِهَا أَهْلُهَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ فِي آخِرِ رَمَقٍ وَقَدْ أُصْمِتَتْ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَتَلَكِ فُلَانٌ لِغَيْرِ الَّذِي قَتَلَهَا فَأَشَارَتْ بِرَأْسِهَا أَنْ لَا قَالَ فَقَالَ لِرَجُلٍ آخَرَ غَيْرِ الَّذِي قَتَلَهَا فَأَشَارَتْ أَنْ لَا فَقَالَ فَفُلَانٌ لِقَاتِلِهَا فَأَشَارَتْ أَنْ نَعَمْ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرُضِخَ رَأْسُهُ بَيْنَ حَجَرَيْنِ.

1087- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında bir Yahudi küçük bir kızın üzerindeki ziynet eşyalarını almış ve başını da taş ile ezmişti. Bunun üzerine ailesi ölmekte ola kızlarını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına getirmişlerdi. Çocuk konuşamıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Seni kim öldürmek istedi? Falanca mı?" diyerek kendisine bunu yapmayan birisine işaret etti. O da hayır manasında işaret etti. Yine bu fiili yapmayan birini sordu. O yine hayır manasında işaret etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Falanca mı?" diye sorarak kendisine bunu yapan adamı sordu. O da evet manasında işaret etti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun yakalanmasını ve iki taş arasında kafasının ezilmesini emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5295, 2413)

الصائل على نفس الإنسان أو عضوه إذا دفعه المصول عليه فأتلف نفسه أو عضوه لا ضمان عليه

İnsanın Nefsi Müdafasında Kısas Ve Diyet Gerekmeyeceği

١٠٨٨ – حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ قَالَ سَمِعْتُ زُرَارَةَ بْنَ أَوْفَى. عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ رَجُلًا عَضَّ يَدَ رَجُلٍ فَنَزَعَ يَدَهُ مِنْ فَمِهِ فَوَقَعَتْ ثَنِيَّتَاهُ فَاخْتَصَمُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَعَضُّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ كَمَا يَعَضُّ الْفَحْلُ لَا دِيَةَ لَكَ.

1088- İmrân İbnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam diğer bir adamın elini ısırdı. Isırılan kimse elini ısıranın ağzından şiddetle çekti. Bu çekişten ısıranın ön dişleri düştü. Sonunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip muhakeme oldular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Biriniz kardeşini, kuvvetli erkek devenin ısırışı gibi ısırırmı? Senin dökülen dişlerin için diyet yoktur!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6892)

١٠٨٩ – حديث يَعْلَى بْنِ أُمَيَّةَ رضي الله عنه، قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ النَبِيِّ صلى الله عليه وسلم جَيْشَ الْعُسْرَةِ، فَكَانَ مِنْ أَوْثَقِ أَعْمَالِي فِي نَفْسِي، فَكَانَ لِي أَجِيرٌ، فَقَاتَلَ إِنْسَانًا، فَعَضَّ أَحَدُهُمَا إِصْبَعَ صَاحِبِهِ، فَانْتَزَعَ إِصْبَعَهُ، فَأَنْدَرَ ثَنِيَّتَهُ فَسَقَطَتْ فَانْطَلَقَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأَهْدَرَ ثَنِيَّتَهُ، وَقَالَ: أَفَيَدَعُ إِصْبَعَهُ فِي فِيكَ تَقْضَمُهَا قَالَ أَحْسِبُهُ قَالَ: كَمَا يَقْضَمُ الْفَحْلُ

1089- Ya'lâ ibnu Umeyye -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Tebuk savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber savaştım. Bu savaş, amellerimin en güvenli ve en sağlamından olmuştur. Benim ücretli bir hizmetçim vardı. Bu hizmetçi yolda birisi ile dövüştü. İki kavgacıdan biri öbürünün parmağını ısırdı. Hizmetçi, elini ısıran kişinin ağzından hızla çekti de, ısıranın ön dişini söktü. Dişi düşen kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip şikâyet etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dişinden dolayı ne diyet ödetti ne de kısas uygulattı ve şöyle buyurdu:

"Bu adam elini senin ağzın içinde bırakır mı ki, sen erkek devenin yan dişleriyle yem yediği gibi, onun elini yiyesin?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1848,2265, 2973, 4417, 6893)

إثبات القصاص في الأسنان وما في معناها

Dişlerin Kısası

١٠٩٠ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: كَسَرَتِ الرُّبَيِّعُ، وَهِيَ عَمَّةُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، ثَنِيَّةَ جَارِيَةٍ مِنَ الأَنْصَارِ، فَطَلَبَ الْقَوْمُ الْقِصَاصَ، فَأَتَوُا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَأَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْقِصَاصِ؛ فَقَالَ أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ، عَمُّ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: لاَ وَاللهِ لاَ تُكْسَرُ سِنُّهَا يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا أَنَسُ كِتَابُ اللهِ الْقِصَاصُ فَرَضِيَ الْقَوْمُ وَقَبِلُوا الأَرْشَ؛ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لأَبَرَّهُ.

1090- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Nadr'ın kızı er-Rubeyyi', genç bir kızın ön dişini kırmıştı. Onlar, bunun yerine diyet vermeyi teklif ettiler ve onu bağışlamalarını istediler. Ancak dişini kırdığı kızın ailesi diyet almayı ve onu affetmeyi kabul etmediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara kısas uygulanmasını emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu emri üzerine Enes ibnu Nadr şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Rubeyyi'nin ön dişi mi kırılacak? Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, hayır onun ön dişleri kırılmaz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Ey Enes! Allah'ın Kitâbı kısası emrediyor'' buyurdu. Daha sonra kızın ailesi diyete razı oldular ve onu affettiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Allah'ın kullarından öyle kimseler vardır ki, o, Allah'a yemin etse, muhakkak Allah onun yeminini yerine getirir.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2703, 4611)

ما يباح به دم المسلم

Müslümanın Kanını Mübah Kılan Haller

١٠٩١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ يَحِلُّ دَمُ امْرِىءٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللهِ إِلاَّ بِإِحْدَى ثَلاَثٍ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالثَّيِّبُ الزَّانِي، وَالْمَارِقُ مِنَ الدِّينِ التَّارِكُ الْجَمَاعَةَ

1091- Abdullah İbnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'tan başka ibâdete lâyık İlah bulunmadığına ve benim Allah'ın Rasûlü olduğuma şehâdet etmekte olan müslümân bir kimsenin kanı helâl olmaz, ancak şu üç şeyden biri ile helâl olur: Maktulün hayâtı karşılığında öldürülmesi, zina edenin evli olması, İslâm Dini'nden çıkıp Müslümân cemâtini terketmesi!". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6878)

بيان إِثم من سنّ القتل

İlk Katilin Günahı

١٠٩٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تُقْتَلُ نَفْسٌ ظُلْمًا إِلاَّ كَانَ عَلَى ابْنِ آدمَ الأَوَّلِ كِفْلٌ مِنْ دَمِهَا، لأَنَّهُ أَوَّلُ مَن سَنَّ الْقَتْلَ

1092- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zulümle cinayet işleyen her katilin günahından Adem'in oğlu olan ve ilk cinayeti kendi kardeşini öldürerek işleyen Kabil'e bir pay vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3335, 6867, 7321)

المجازاة بالدماء في الآخرة، وأنها أول ما يقضى فيه بين الناس يوم القيامة

Kıyamet Gününde İnsanların Arasında Görülecek İlk Dava Kan Dökmektir

١٠٩٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَوَّلُ مَا يُقْضى بَيْنَ النَّاسِ بِالدِّمَاءِ

1093- Abdullah İbnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Haksızca öldürülen her nefsin öldürülme günâhından muhakkak bir pay ilk Âdem oğlu üzerine de olur" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3335, 6867, 7321)

تغليظ تحريم الدماء والأعراض والأموال

Kan, Namus ve Mallar Haramdır

١٠٩٤ – حديث أَبِي بَكْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الزَّمَانُ قَدِ اسْتَدَارَ كَهَيْئَةِ يَوْمَ خَلَقَ السَّموَاتِ وَالأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا؛ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ، ثَلاَثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ مَضَرَ، الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ؛ أَيُّ شَهْرٍ هذَا قُلْنَا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: أَلَيْسَ ذُو الْحِجَّةِ قُلْنَا: بَلَى قَالَ: فَأَيُّ بَلَدٍ هذَا قُلْنَا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ، قَالَ: أَلَيْسَ الْبَلْدَةَ قُلْنَا: بَلَى قَالَ: فَأَيُّ يَوْمٍ هذَا قُلْنَا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَسَكَتَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ سَيُسَمِّيهِ بِغَيْرِ اسْمِهِ قَالَ: أَلَيْسَ يَوْمَ النَّحْرِ قُلْنَا: بَلَى قَالَ: فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ قَالَ مُحَمَّدٌ (أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ) وَأَحْسِبُهُ قَالَ: وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هذَا فِي بَلَدِكُمْ هذَا فِي شَهْرِكُمْ هذَا؛ وَسَتَلْقَوْنَ رَبَّكُمْ فَسَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ، أَلاَ فَلاَ تَرْجِعُوا بَعْدِي ضُلاَّلاً يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ، أَلاَ لِيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ، فَلَعَلَّ بَعْضَ مَنْ يُبَلَّغُهُ أَنْ يَكُونَ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَعْضِ مَن سَمِعهُ فَكَانَ مُحَمَّدٌ إِذَا ذَكَرَهُ يَقُولُ: صَدَقَ مُحَمَّدٌ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ قَالَ: أَلاَ هَلْ بَلَّغْتُ مَرَّتَيْنِ

1094- Abdurrahmân ibnu Ebî Bekr'e -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Zaman, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki ilk heyetine dönmüştür. Bir yıl, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü arka arkayadır ki bunlar: Zul-Ka'de, Zul-Hicce ve Muharrem aylarıdır. Dördüncüsü de Cumadal-Âhire ile Şabân ayları arasındaki Receb ayıdır."[157]

---

157 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu nasihatında evvelâ ay, yıl hesabını tesbît etmiştir. Bunun o devirde mal, can, nâmûs masuniyeti bakımından çok ehemmiyeti vardı. Bütün panayırlar bu haram aylarda emniyet İçinde kurulurdu.Bütün Arablar öteden beri bu dört haram aylara hürmet etmişlerdir ve böylece ticâret, sanat, ibâdet gibi beşerî faaliyetler emniyet içinde yapılagelmiştir. Sonradan çapulculuk maksadıyle bu haram ayların yerleri değiştirilmiş, bazen de oniki ay onüçe çıkarılmış, takvimde artırma ve eksiltme gibi birtakım oynamalar ve haksızlıklar yapılmıştır. İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu Veda Haccı hutbelerinde bu takvîm bozmalarını düzeltip, ayların ilk yaratıldıkları zamanki gibi yerli yerine geldiklerini

- "Bu ay hangi aydır?" diye sordu. Biz:

- Allah ve Rasûlü daha iyi bilir! dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu aya eski isminden başka bir isim vereceğini zannettik. Sonra:

- "Zul-Hicce ayı değil mi?" buyurdu. Biz:

- Evet Zul-Hicce ayıdır, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu içinde bulunduğumuz hangi beldedir?" buyurdu. Biz:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sustu. Öyle ki biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye yeni bir isim vereceğini zannettik. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Mekke beldesi değil mi?" buyurdu. Biz:

- Evet, Mekke'dir, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu gün hangi gündür?" diye sordu. Biz:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine sükût etti. Öyle ki biz bu günü daha önceki isminden başka bir isimle isimlendireceğini zannettik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu gün Nahr yani bayramın birinci günü değil midir?" buyurdu. Biz:

- Evet, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Sizin kanlarınız, mallarınız, ırzlarınız tıpkı bu gününüzün, bu ayınızın ve bu beldenizin (Mekke) haram kılındığı gibi birbirinize haram kılınmıştır. Muhakkak ki sizler Rabbinize kavuşacaksınız. O zaman Rabbiniz sizlere bütün işlerinizden soracaktır. Sakın ola ki benden sonra birbirlerinin boynunu vuran sapıklara dönmeyin. Burada hazır bulunup sözlerimi duyan, burada olmayana haber versin. Umulur ki burada bulunup da sözümü işiten, kendisinden daha anlayışlı birine bunu tebliğ etmiş olur."

Muhammed ibnu Sîrîn bunu zikrettiği zaman: Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem doğru söylemiştir, der idi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kere:

---

tesbît edip bildirmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mal, can, nâmûs masuniyeti bakımından mühim olduğu için haram aylarını adlarıyle tayîn etmiş, bunu en sâde fikirlere yerleştirmek için de soru-cevâb tarzında gayet belîğ bir uslûb ile ifâde buyurmuştur.

- “Tebliğ ettim mi?“ buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 67, 105, 1741, 3197, 4406)

دية الجنين ووجوب الدية في قتل الخطأ وشبه العمد على عاقلة الجاني

Ceninin Diyeti

١٠٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَضى فِي امْرَأَتَيْنِ مِنْ هُذَيْلٍ اقْتَتَلَتَا، فَرَمَتْ إِحْدَاهُمَا الأُخْرَى بِحَجَرٍ، فَأَصَابَ بَطْنَهَا وَهِيَ حَامِلٌ، فَقَتَلَتْ وَلَدَهَا الَّذِي فِي بَطْنِهَا فَاخْتَصَمُوا إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَضى أَنَّ دِيَةَ مَا فِي بَطْنِهَا غُرَّةٌ: عَبْدٌ أَوْ أَمَةٌ؛ فَقَالَ وَلِيُّ الْمَرْأَةِ الَّتِي غَرِمَتْ: كَيْفَ أَغْرَمُ، يَا رَسُولَ اللهِ مَنْ لاَ شَرِبَ وَلاَ أَكَلَ، وَلاَ نَطَقَ وَلاَ اسْتَهَلَّ، فَمِثْلُ ذَلِكَ بطَلَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا هذَا مِنْ إِخْوَانِ الْكُهَّانِ

1095- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi şöyle dedi:

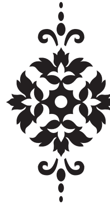
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Huzeyl kabilesinden birbiriyle kavga eden iki kadın arasında hüküm verdi. O kadınlardan biri hamile olan kadına taş atmış ve taşta karnına isabet etmiş karnındaki çocuğu öldürmüştü. Aralarında hüküm vermesi için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin karşısında muhakeme oldular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de kadının karnındaki ceninin diyeti köle veya câriye ğurresi yânî diyetin yirmide biri olarak hükmetti. Bunun üzerine diyet ödemesi ile hükmedilen kadının velisi şöyle dedi: Ey Allah’ın Rasûlü! Henüz yemeyen, konuşamayan ve sesini yükseltemeyen ana karnındaki çocuğun nasıl olurda diyeti ödenir? Bunun benzeri hüküm bâtıl olur! Onun bu sözleri üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Bu adam ancak kâhinlerin kardeşlerinden birisidir” buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5758, 5759, 5760, 6740, 6704, 6904, 6909, 6910)

١٠٩٦ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ وَمُحَمَّدِ بْنِ مَسْلَمَةَ عَنْ عُمَرَ رضي الله عنه، أَنَّهُ اسْتَشَارَهُمْ فِي إِمْلاَصِ الْمَرْأَةِ؛ فَقَالَ الْمُغِيرَةُ: قَضى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالْغُرَّةِ: عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ فَشَهِدَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ أَنَّهُ شَهِدَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَضى بِهِ.

1096- el-Mugîre ve Muhammed İbnu Mesleme -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Ömer İbnu Hattâb onlarla, kadının doğum vaktinden evvel düşürülen cenini hakkında istişare etti de, el-Mugîre: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi

ve sellem cenîn hakkında tam diyet bedelinin onda birinin yarısı kadar olan bir erkek yâhud dişi köle ile hükmetti, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6905)

كتاب الحدود

HADLER KİTABI

حد السرقة ونصابها

Hırsızlığın Haddi

١٠٩٧ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ فِي رُبُعِ دِينَارٍ

1097- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin "Hırsızın eli dörtte bir dinarda kesilir" buyurduğunu nakletmişlerdir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6790)

١٠٩٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَطَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَدَ سارِقٍ فِي مِجَنٍّ ثَمَنُهُ ثَلاَثَةُ دَرَاهِمَ

1098- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem değeri üç dirhem olan bir kalkan hırsızlığında hırsızın elini kestirdi, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6797)

١٠٩٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَعَنَ اللهُ السَّارِقَ، يَسْرِقُ الْبَيْضَةَ فَتُقْطَعُ يَدُهُ؛ وَيَسْرِقُ الْحَبْلَ فَتُقْطَعُ يَدُهُ.

1099- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Allah şu hırsız kişiye lanet etsin ki, o bir miğfer çalar da o sebeble eli kesilir, bir ip çalar da o yüzden eli kesilir!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6783)

قطع السارق الشريف وغيره والنهي عن الشفاعة في الحدود

Hırsız Kim Olursa Olsun Eli Kesileceği

١١٠٠ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ قُرَيْشًا أَهَمَّهُمْ شَأْنُ الْمَرْأَةِ الْمَخْزُومِيَّةِ الَّتِي سَرَقَتْ، فَقَالَ: وَمَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالُوا: وَمَنْ يَجْتَرِى عَلَيْهِ إِلاَّ أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، حِبُّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَكَلَّمَهُ أُسَامَةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَتَشْفَعُ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللهِ ثُمَّ قَامَ فَاخْتَطَبَ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ قَبْلَكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا، إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ؛ وَايْمُ اللهِ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ ابْنَةَ مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ، لَقَطَعْتُ يَدَهَا.

1100- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kureyş'i, Mahzûm oğullarından olup da hırsızlık etmiş bulunan kadının durumu hüzünlendirmişti. Şöyle dediler:

- Bu kadın hakkında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile kim konuşur?

- Bu kadına had cezası uygulanmaması için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gidip O'nun katında şefaatçı olabilecek tek kişi, O'nun çok sevdiği Usâme ibnu Zeyd'den başkası olamaz, dediler. Bunun üzerine Usame Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gidip o kadın hakkında şefaatçi oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise şöyle buyurdu:

"Sen, Allah'ın hadlerinden bir haddin uygulanması konusunda mı aracı oluyorsun?" Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı ve insanlara hitab ederek şöyle buyurdu:

"Sizden önceki kavimlerde soy-sop sahibi şerefli birisi hırsızlık ettiğinde ona hiçbir ceza uygulamaz, onu serbest bırakırlardı. Ancak içlerinden zayıf ve zavallı bir kimse hırsızlık yaparsa, onu hemen cezalandırırlardı. İşte bu onların helak oluş sebebidir. Allah'a yemin olsun ki, şayet Muhammed'in kızı Fâtıma hırsızlık yapsın O'nun da elini keserdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2648, 3475, 3732, 3733, 4304, 6787, 6788, 6800)

رجم الثيب في الزنى

Evli ve Dulun Recmedileceği

١١٠١ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِنَّ اللهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا صلى الله عليه وسلم

بِالْحَقِّ، وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الْكِتَابَ فَكَانَ مِمَّا أَنْزَلَ اللهُ آيَةُ الرَّجْمِ، فَقَرَأْنَاهَا وَعَقَلْنَاهَا وَوَعَيْنَاهَا رَجَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَرَجَمْنَا بَعْدَهُ فَأَخْشى، إِنْ طَالَ بِالنَّاسِ زَمَانٌ، أَنْ يَقُولَ قَائِلٌ: وَاللهِ مَا نَجِدُ آيَةَ الرَّجْمِ فِي كِتَابِ اللهِ؛ فَيَضِلُّوا بِتَرْكِ فَرِيضَةٍ أَنْزَلَهَا اللهُ وَالرَّجْمُ فِي كِتَابِ اللهِ حَقٌّ عَلَى مَنْ زَنَى، إِذَا أُحْصِنَ، مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ، إِذَا قَامَتِ الْبَيِّنَةُ، أَوْ كَانَ الْحَبَلُ أَوِ الاعْتِرَافُ

1101- Ömer ibnu Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Şübhesiz ki, Allah, Muhammed'i hakk peygamber gönderdi ve O'na Kitâb indirdi. Allah'ın indirdiği şeyler içinde Recm Âyeti de vardı. Bizler o âyeti okuduk, akledip anladık ve iyice ezberledik. Bunun içindir ki, Rasûlullah recm etti, O'ndan sonra biz de recm ettik. Ben insanlara zaman uzayıp da bir sözcünün: "Biz Allah'ın Kitâbı'nda recm âyetini bulmuyoruz" demesinden ve Allah'ın indirmiş olduğu bir farzı terketmeleri suretiyle insanların sapıklığa düşmelerinden endîşe ediyorum. Recm, Allah'ın Kitâbı'nda sabit bir haktır. Bu, erkeklerden ve kadınlardan evlenip de zina eden, zinası da beyyine ile yâhud gebelik ile yâhud da i'tirâf ile sabit olan kimselere uygulanır.[158] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1329, 4556, 7819, 6841, 7332, 7543)

---

158 Recm, zina fiilini işleyen evli erkek veya kadınlara uygulanan ceza. İslam'da recm, hemen hemen hep taşlama fiilinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Zaten recm kelimesi, hemen hemen tüm dillerde, taşlama sözcüğünün karşılığı olarak yer almakla birlikte, Osmanlıca'ya hukuk terimi olarak «zina yapan kadın veya erkeğin taşlanarak öldürülmesi» olarak geçmiştir. Recm ilk önce ayetle sabitti. Tilaveti nesh edildi, hükmü sünnetle sabit kaldı. Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir: Sizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda bulunduğunuz sırada birden bedevilerden bir adam ayağa kalktı ve: «Ey Allah'ın Rasûlü! Benim için Allah'ın Kitabı ile hükmet! dedi. Akabinde onun hasmı olan kimsede ayağa kalktı ve: Ey Allah'ın Rasûlü! Hasmım doğru söyledi. Sen onun için Allah'ın kitabı ile hükmet ve söz söylemek üzere bana izin ver!" dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'de ona: «Sözünü söyle» buyurdu. O da şöyle dedi: Benim oğlum, bu Arabinin yanında ücretle çalışan bir kimse idi. Oğlum bunun karısı ile zina etmiş. İnsanlar bana oğlum üzerine taşlanmak cezası olduğunu haber verdiler. Ben bu adama oğlum adına yüz koyun ve birde cariyeyi fidye vererek oğlumu bu cezadan kurtardım. Bundan sonra ben bu meseleyi ilim ehlinden sordum. Onlarda bana onun karısı üzerine taşlama cezası düştüğünü, benim oğluma da ancak yüz değnek vurulma ile bir yıl gurbete sürgün edilmek üzere, ceza olduğunu haber verdiler! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'de: «Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki ben sizin aranızda elbette Allah'ın kitabı ile hükmedeceğim. Cariye ile koyunları kendi sahibine geri veriniz. Senin oğluna gelince: Onun

üzerinde yüz değnek cezası ve bir yıl gurbete sürgün edilme cezası vardır» buyurdu. Bundan sonra Eslem kabilesinden bir adam olan Uneys'e de: «Sana gelince ey Uneys! Sende bu adamın karısına git. Şayet kadın suçunu itiraf ederse onu recmet» buyurdu. Ravi: Uneys o kadına gitti, kadının suçunu itiraf etmesi üzerine, Uneys ona taşlama cezası uyguladı demiştir. (Müslim 1697, Tirmizi 1457) İbnu Şihab şöyle dedi: Bana Ubeydullah ibnu Abdullah ibnu Utbe haber verdi ki kendisi Abdullah ibnu Abbas'tan şöyle derken işitmiştir: Ömer ibnul-Hattab, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberi üzerine çıkmış halde iken şöyle dedi: "Hiç şüphe yok ki Allah, Muhammed'i hak peygamber olarak gönderdi. Ona indirilen bu Kitab'ın içinde "recm ayeti de vardı" Biz bu ayeti okuduk-ezberledik, ve onu anlayıp belledik ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem recm etti, bizde ondan sonra recm ettik. Böyle olduğu halde insanlara zaman uzayıp da onlardan birinin: Biz Allah'ın Kitabı'nda recmi bulamıyoruz demesi ve böylece Allah'ın indirmiş olduğu bir farzı, terk suretiyle dalalete düşmelerinden korkarım. Hiç şüphesiz ki Allah'ın Kitabı'nda evli erkek ve kadınlardan olup da zina eden ve zinasında apaçık deliller bulunan veya da gebelik ve itiraf bulunmasıyla zinası sabit görünen kimse üzerine recm bir haktır." (Ebu Davud 4418, Tirmizi 1455, Müslim 1691) Ömer ibnul-Hattab'dan -Allah ondan razı olsun- rivayet edilmiştir. O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem recm etti; Ebu Bekir recm etti; ben de recm ettim. Allah'ın Kitabı'na ilave etmiş olmaktan çekinmemiş olsam onu muhakkak mushafa yazardım. Çünkü ileride bazı kavimlerin gelip onu Allah'ın Kitabı'nda bulamayınca inkar edeceklerinden cidden korkuyorum. (Tirmizi 1456) Ömer ibnul-Hattab, insanlara hutbe okumuş da Abdurrahman onun için şöyle dediğini işitmiş: "Uyanık olunuz; bazı kimseler: Recm de ne oluyormuş? Allah'ın Kitabı'nda değnek cezası var diyorlar. Muhakkak ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem recmi uygulamış ve ondan sonra bizde uygulamışızdır. Şayet bazı kimseler: Ömer Allah'ın Kitabı'ndan olmayan bir şeyi Allah'ın Kitabı'nda ziyade etti dememiş olsalardı, o âyeti nazil olduğu gibi Kurân'a koyardım." (Ahmet ibnu Hanbel, İbnu Kesir: 11.c / 5687 Nesei) **RECM'İN TEVRAT'TA DA OLDUĞU:** Abdullah ibnu Ömer şöyle haber verdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, zina etmiş bir Yahudi erkeği ile bir Yahudi kadını getirildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Yahudilerin yanına kadar gidip: "Sizler zina edenlerin üzerine Tevrat'ta ne cezası buluyorsunuz?" diye sordu. Onlar: "Biz zina eden erkek ile kadının yüzlerini karartır, onları bir hayvan üzerine yükler, yüzleri biri birinin aksine gelecek şekilde oturtup ve böylece onları dolaştırıp teşhir ederiz" dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şayet doğru söyleyenler iseniz Tevrat'ı getirin" buyurdu. Onlar, Tevrat'ı getirdiler ve onu okumaya başladılar. Nihayet "recm" ayeti üzerine elini koydu da iki eli arasını ve arkasını okudu. O sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bulunan Abdullah ibnu Selam, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ona emret de elini kaldırsın, dedi. Genç elini kaldırdı. Birde baktılar ki "recm" ayeti elinin altındadır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zina eden erkek ve kadın Yahudilerin "recm" edilmelerini emretti. Onlar da "recm" olundular. (Müslim: 1699) **ZİNA İLE İLGİLİ AYETLER:** ***"Kadınlarınızdan fuhuş yapanlara karşı içinizden dört şahit getirin. Şayet şahitlik ederlerse, o kadınları ölüm***

من اعترف على نفسه بالزنى

Zinayı İtiraf Etme

١١٠٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ وَجَابِرٍ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: أَتَى رَجُلٌ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ، فَنَادَاهُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي زَنَيْتُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ، حتَّى رَدَّدَ عَلَيْهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ؛ فَلَمَّا شَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ دَعَاهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: أَبِكَ جُنُونٌ قَالَ: لاَ قَالَ: فَهَلْ أَحْصَنْتَ قَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اذْهَبُوا بِهِ فَارْجُمُوهُ قَالَ جَابِرٌ: فَكُنْتُ فِيمَنْ رَجَمَهُ، فَرَجَمْنَاهُ بِالْمُصَلَّى؛ فَلَمَّا أَذْلَقَتْهُ الْحِجَارَةُ هَرَبَ، فَأَدْرَكْنَاهُ بِالْحَرَّةِ، فَرَجَمْنَاهُ

1102- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescidde iken bir adam geldi de O'na nida etti ve: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben zina ettim! dedi. Rasûlullah ondan yüz çevirdi. Bu adam bu şekilde kendi aleyhindeki itirâfını dört kerre tekrar etti. Kendi aleyhine dört kerre şehâdet edince Peygamber onu çağırdı da: "Sende delilik var mı?" diye sordu. O zât: Hayır yoktur, dedi. Peygamber: "Sen evli misin?" diye sordu. O zât: Evet evliyim, dedi. Bunun üzerine Peygamber oradakilere: "Bunu götürünüz ve taşlayınız!" emrini verdi.

Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben o zâtı taşlayanların içinde bulundum. Bizler onu cenazelere namaz kılınan musallada taşladık. Taşlar ona isabet edip acıtınca kaçtı. Biz de ona Harre'de yetiştik ve recmettik, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6815, 6816)

---

alıp götürünceye kadar, yahut Allah onlara bir yol gösterinceye kadar evlerde hapsedin" (Nisa: 15) Bu Âyeti Kerime zina eden kadının ölünceye kadar hapsedilmesini istiyor. Yani, müebbet hapis. ***"Zina eden kadın ve zina eden erkeğin her birine yüz değnek vurun. Allah'a ve ahiret gününe inananlar iseniz Allah'ın dinini uygulamada sizi, onlara karşı acıma duygusu tutmasın. Müminlerden bir gurup da onlara yapılan azaba şahit olsun."*** (Nur: 2) Ubade ibnu Samit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Benden alınız, benden alınız. Muhakkak ki Allah, zina yapan kadınlar için bir yol tayin etmiştir. Evlenmemiş olan, evlenmiş olanla zina ederse bunların her birine yüz değnek ve bir sene sürgün cezası vardır. Evli veya dul olan, evli veya dul olanla zina ederse bunların her birine de yüz değnek ve recm cezası vardır." (Müslim 1690) Cabir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Eslem kabilesinden bir adamı, Yahudilerden bir adamı ve onun zina ettiği kadını recm etti. (Müslim: 1701)

١١٠٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالاَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَنْشُدُكَ اللهَ إِلاَّ قَضَيْتَ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللهِ؛ فَقَامَ خَصْمُهُ، وَكَانَ أَفْقَهَ مِنْهُ، فَقَالَ: صَدَقَ، اقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللهِ، وَأْذَنْ لِي يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: قُلْ فَقَالَ: إِنَّ ابْنِي كَانَ عَسِيفًا فِي أَهْلِ هذَا، فَزَنَى بِامْرَأَتِهِ، فَافْتَدَيْتُ مِنْهُ بِمِائَةِ شَاةٍ وَخَادِمٍ؛ وَإِنِّي سَأَلْتُ رِجَالاً مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ فَأَخْبَرُونِي أَنَّ عَلَى ابْنِي جَلْدَ مِائَةٍ وَتَغْرِيبَ عَامٍ، وَأَنَّ عَلَى امْرَأَةِ هذَا الرَّجْمَ؛ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ اللهِ: الْمِائَةُ وَالْخَادِمُ رَدٌّ عَلَيْكَ، وَعَلَى ابْنِكَ جَلْدُ مِائَةٍ وَتَغْرِيبُ عَامٍ؛ وَيَا أُنَيْسُ اغْدُ عَلَى امْرَأَةِ هذَا فَسَلْهَا، فَإِنِ اعْتَرَفَتْ فَارْجُمْهَا فَاعْتَرَفَتْ، فَرَجَمَهَا

1103- Ebû Hureyre ile Zeyd ibnu Hâlid el-Cuhenî 'den -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir adam geldi de: Ey Allah'ın Resulu! Sana karşı Allah adına yemîn eder, muhakkak bizim aramızda Allah'ın Kitabı ile hüküm vermeni isterim, dedi. Bunun üzerine hasmı da ayağa kalktı. Hasım ötekinden daha anlayışlı ve dirayetli hâldeydi. O da: Evet o doğru söyledi, aramızda Allah'ın Kitabı ile hükmet ve davâmı söylemem için bana izin ver Ey Allah'ın Resulu! dedi. Peygamber ona: "Söyle!" buyurdu. O da şöyle anlattı: Benim oğlum bu adamın ailesi içinde ücretli idi, onun karısıyle zina etmiş. Ben bu adama oğlum adına yüz koyun ve bir erkek hizmetçi fidye verip, oğlumu kurtardım. Ve ben bu meseleyi ilim ehlinden birtakım adamlara sordum. Onlar bana, oğluma yüz deynek ve bir yıl sürgün cezası gerektiğini, bu adamın karısına da taşlanma cezası gerektiğini haber verdiler! dedi. Rasûlullah da: "Nefsim elinde bulunan Allah'a yemîn ederim ki, ben sizin aranızda elbette Allah'ın Kitabı ile hüküm veririm: Yüz koyun ve hizmetçi sana geri verilir, oğlun üzerinde de yüz deynek ve bir yıl gurbete gönderme cezası vardır. Yâ Uneys! Sen de bu adamın karısı üzerine git de ona sorup bu isnadı tahkik et! Eğer kadın zina suçunu sabit olacak tarzda itirâf ederse, onu recm et!" buyurdu. Uneys kadına gitti, tahkîkatta kadın zina ettiğini itirâf edince ona recm cezası uyguladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6859)

رجم اليهود أهل الذمة في الزنى

Yahudilerin Recmi

١١٠٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه

وسلم، فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ رَجُلاً مِنْهُمْ وَامْرَأَةً زَنَيَا فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَاةِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ فَقَالُوا: نَفْضَحُهُمْ وَيُجْلَدُونَ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلاَمٍ: كَذَبْتُمْ إِنَّ فِيهَا الرَّجْمَ فَأَتَوْا بِالتَّوْرَاةِ فَنَشَرُوهَا، فَوَضَعَ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجْمِ، فَقَرَأَ مَا قَبْلَهَا وَمَا بَعْدَهَا؛ فَقَالَ لَه عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلاَمٍ: ارْفَعْ يَدكَ فَرَفَعَ يَدَهُ، فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ فَقَالُوا: صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ فِيهَا آيَةُ الرَّجْمِ فَأَمَرَ بِهِمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَرُجِمَا قَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ: فَرَأَيْتُ الرَّجُلَ يَجْنَأُ عَلَى الْمَرْأَةِ، يَقِيهَا الْحِجَارَةَ

1104- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Yahûdîler Medine'de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldiler ve içlerinden bir kadınla erkeğin zina ettiğini haber verdiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara:

- ''Recmetmek konusunda sizler Tevrat'ta ne buluyorsunuz?'' diye sordu. Onlar:

- Biz zina edenleri teşhir ederiz ve bunlar değnekle de dövülürler, dediler. Onların bu sözleri üzerine Abdullah ibnu Selâm:

- Yalan söylediniz! Muhakkak ki Tevrat'ta recm âyeti vardır, dedi. Bunun üzerine Tevrat'ı getirdiler ve kitabı açtılar. Yahûdîlerden birisi elini recm âyeti üzerine koydu ve ondan önceki ve sonraki âyetleri okumağa başladı. Abdullah ibnu Selâm, ona:

- Elini kaldır! dedi. O da elini kaldırınca recm âyeti görülüverdi. Yahûdîler:

- Ey Muhammed! Abdullah ibnu Selâm doğru söylemiştir: Tevrat'ta recm âyeti vardır, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zina eden erkekle kadının recmedilmesini yani taşlanarak öldürülmesini emretti. Akabinde subût üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunların recm olunmalarına hüküm ve emretti.

Abdullah ibnu Ömer: Ben o Yahûdî erkeğini, taşlardan kadını korumak için kadının üzerine kapanıyor hâlde gördüm, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1329, 3635, 4556, 7819, 6841, 7332, 7543)

١١٠٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى عَنِ الشَّيْبَانِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ عَبْدَ اللهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى، هَلْ رَجَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: قَبْلَ سُورَةِ النُّورِ أَمْ بَعْدُ قَالَ: لاَ أَدْرِي

1105- Şeybânî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Abdullah ibnu Ebu Evfâ'ya: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem recmetti mi? diye sordum. O da: Evet etti, diye cevâb verdi. Ben tekrar: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Nûr Sûresi'nin inmesinden evvel mi, yoksa sonra mı recmetti? dedim. Abdullah ibnu Ebu Evfâ: Bunu bilmiyorum, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6813)

١١٠٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا زَنَتِ الأَمَةُ فَتَبَيَّنَ زِنَاهَا، فَلْيَجْلِدْهَا وَلاَ يُثَرِّبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَلْيَجْلِدْهَا وَلاَ يُثَرِّبْ، ثُمَّ إِنْ زَنَتِ الثَّالِثَةَ فَلْيَبِعْهَا وَلَوْ بِحَبْلٍ مِنْ شَعَرٍ

1106- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir cariye zina ettiği ve zinası da anlaşıldığında, efendisi onu kamçılasın, fakat onu bu cezadan sonra sözle ayıplamasın. Sonra yine zina ederse efendisi onu yine kamçı ile dövsün, fakat ayıbını yüzüne vurup sözle onurunu incitmesin. Sonra bu cariye üçüncü bir zina daha ederse, efendisi onu ayıbını beyân ederek kıldan yapılmış bir ip pahası ile de olsa satsın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2152, 2153, 2233, 2234, 2555, 6837, 6839)

١١٠٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم سُئِلَ عَنِ الأَمَةِ، إِذَا زَنَتْ وَلَمْ تُحْصِنْ، قَالَ: إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا، ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَبِيعُوهَا وَلَوْ بِضَفِيرٍ

1107- Ebû Hureyre ve Zeyd İbnu Hâlid -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, zina edip iffetini, namusunu korumayan bir cariyenin hükmü soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem cevaben şöyle buyurdu: "Cariye zina ederse, onu kamçılayın. Sonra yine zina ederse, yine kamçılayın. Sonra üçüncü kez yine zina ederse, bu sefer bir ip karşılığında bile olsa onu satın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2152, 2153, 2233, 2234, 2555, 6837, 6839)

حد الخمر

İçkinin Haddi

١١٠٨ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: جَلَدَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فِي الْخَمْرِ، بِالْجَرِيدِ

وَالنِّعَالِ؛ وَجَلَدَ أَبُو بَكْرٍ أَرْبَعِينَ

1108- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şarâb içmede hurma dalları ve ayakkabılarla dövme cezası uyguladı, Ebû Bekr de kırk deynek vurdu, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6776)

١١٠٩ – حديث عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَا كُنْتُ لأُقِيمَ حَدًّا عَلَى أَحَدٍ فَيمُوتَ، فَأَجِدَ فِي نَفْسِي، إِلاَّ صَاحِبَ الْخَمْرِ، فَإِنَّهُ لَوْ مَاتَ وَدَيْتُهُ؛ وَذلِكَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمْ يَسُنَّهُ.

1109- Alî İbnu Ebu Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben herhangi bir kimseye hadd vurup da onun ölmesiyle nefsimde üzüntü duymuş değilimdir. Ancak böyle bir üzüntüyü içki içen kimse hakkında duymuşumdur. Şayet içki içen kimse hadden dolayı ölseydi, muhakkak ben onun diyetini verirdim. Bunun da sebebi şudur: Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içki içenin haddi hakkında bize sabit bir aded kanûnlaştırmamıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6778)

قدر أسواط التعزير

Kırbaçların Haddi

١١١٠ – حديث أَبِي بُرْدَةَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يُجْلَدُ فَوْقَ عَشْرِ جَلَدَاتٍ، إِلاَّ فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللهِ

1110- Ebû Burde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'ın tayin ettiği haddlerden birinde olmak müstesna, hiçbir kimseye on kamçıdan fazla deynek vurmayın!" buyuruyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6850)

الحدود كفارات لأهلها

Haddler Günahlara Keffarettir

١١١١ – حديث عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رضي الله عنه، وَكَانَ شَهِدَ بَدْرًا، وَهُوَ أَحَدُ النُّقَبَاءِ لَيْلَةَ الْعَقَبَةِ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ، وَحَوْلَهُ عِصَابَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ: بَايِعُونِي عَلَى أَنْ لاَ تُشْرِكُوا بِاللهِ شَيْئًا وَلاَ تَسْرِقُوا وَلاَ تَزْنُوا وَلاَ تَقْتُلُوا أَوْلاَدَكُمْ وَلاَ تَأْتُوا

بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ، وَلاَ تَعْصُوا فِي مَعْرُوفٍ، فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ فَأَجْرُهُ عَلَى اللهِ، وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَعُوقِبَ فِي الدُّنْيَا فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ، وَمَنْ أَصَابَ مِن ذَلِكَ شَيْئًا ثُمَّ سَتَرَه اللهُ، فَهُوَ إِلَى اللهِ، إِنْ شَاءَ عَفَا عَنْهُ، وَإِنْ شَاءَ عَاقَبَهُ فَبَايَعْنَاهُ عَلَى ذَلِكَ

1111- Ubade İbnu Samit -Allah ondan razı olsun- Bedir savaşına katılmış Akabe Beyatı'nda hazır bulunmuş birisidir ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin etrafında sahabeden bir gurup[159] olduğu halde şöyle dediğini haber vermiştir:

"Allah'a (ibâdette) hiçbir şeyi ortak kılmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek,şu anda ve gelecekte yalanla iftira etmemek, hiçbir marûfta (dindeki emir ve yasaklar) isyan etmemek üzere bana tabi olunuz. İçinizden her kim ahdinde durursa onun mükâfatı Allah'a aittir. Her kim bu dediklerimden birini yapar da bu yüzden dünyada cezalandırılırsa bu ceza onun için kefaret olur. Her kim de bu dediklerimden birini yapar Allah da onu gizlerse onun hesabı Allah'a kalmıştır: Dilerse onu affeder, dilerse azab eder.".[160] Biz de bu şart üzere Peygamber'e beyat ettik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler. 18, 3892, 3893, 3999, 4894, 6784, 6801, 6873, 7055, 7199, 7213, 7468.)

جرح العجماء والمعدن والبئر جبار

Hayvanın, Maden Ve Kuyusunun Yaralamasının Heder Olması

١١١٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْعَجْمَاءُ جُبَارٌ، وَالبِئْرُ جُبَارٌ، وَالْمَعْدِنُ جُبَارٌ، وَفِي الرِّكَازِ الْخُمُسُ

1112- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Hayvanın, kuyunun ve madenin zararı da hederdir. Definede beşte bir zekât vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1499, 2355, 6912, 6913)

---

159 İsabe kelimesi sayıları onla kırk arasında olan guruba denir. (Fethul-Bari. Aynı hadisin şerhinden.)

160 Mâzinî şöyle dedi: Bu, işlenmiş günahlardan dolayı günah sahibini tekfir eden haricilere bir reddiyedir. Yine tevbe etmeden ölen fasığa azabı gerekli gören Mutezile'ye reddiye vardır. Çünkü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onun Allah'ın meşietinde (dilemesinde) olduğunu haber vermiştir. Dilerse azab eder, dilerse affeder, buyurmuştur. Muhakkak azab edilecektir, cezasını çekecektir, dememiştir. (Fethul-Bari. Aynı hadisin şerhinden.)

كتاب الأقضية

DAVALAR KİTABI

اليمين على المدعى عليه

Yeminin Davalıya Ait Oluşu

١١١٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ إِنَّ امْرَأَتَيْنِ كَانَتَا تَخْرِزَانِ فِي بَيْتٍ أَوْ فِي الْحُجْرَةِ، فَخَرَجَتْ إِحْداهُمَا وَقَدْ أُنْفِذَ بِإِشْفًا فِي كَفِّهَا، فَادَّعَتْ عَلَى الأُخْرَى، فَرُفِعَ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بدَعْوَاهُمْ لَذَهَبَ دِمَاءُ قَوْمٍ وَأَمْوَالُهُمْ ذَكِّرُوهَا بِاللهِ، وَاقْرَءُوا عَلَيْهَا (إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللهِ) فَذَكَّرُوهَا فَاعْتَرَفَتْ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ

1113- Abdullah ibnu Ebî Muleyke -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İki kadın bir evin veya bir odanın içerisinde içinde deri işleri dikerlerdi. Bu iki kadından birinin avucuna iğne saplanmış olarak dışarıya çıktı ve bunu diğer kadının yaptığını iddia ederek ondan davacı oldu. Bu dava İbnu Abbâs'a havale edildi. İbnu Abbâs şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet insanlara davacı olmaları halinde hiçbir delil ve şahid getirmeden davacının lehine hüküm verilmiş olsaydı, muhakkak ki insanların kanları ve malları heder olurdu."

Kadına, Allah adına yalan yere yemîn etmenin ne manaya geldiğini hatırlatın ve o kadına şu âyeti okuyun: **« Şüphesiz ki Allah'a verdikleri sözü ve kendi yeminlerini verip karşılığında az bir değeri satın alanlar var ya, işte onların, âhirette nasibi yoktur.»**

Onlara da bunu o kadına hatırlattılar. O kadın da suçunu itiraf etti. Bunun üzerine İbnu Abbas şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yemîn davâlıya düşer." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4552)

الحكم بالظاهر واللحن بالحجة

Delilleri İyi Anlatma

١١١٤ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، زَوْجِ النَبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ سَمِعَ خُصُومَةً بِبَابِ حُجْرَتِهِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِمْ، فَقَالَ: إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنَّه يَأْتِينِي الْخَصْمُ، فَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكونَ أَبْلَغَ مِنْ بَعْضٍ، فَأَحْسِبُ أَنَّهُ صَدَقَ فَأَقْضِيَ لَهُ بِذلِكَ؛ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ بِحَقِّ مُسْلِمٍ فَإِنَّمَا هِيَ قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ فَلْيَأْخُذْهَا أَوْ فَلْيَتْرُكْهَا

1114- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evinin kapısının önünde bir husumet duydu. Onların yanına çıkıp şöyle buyurdu:

- "Şüphesiz bende sizin gibi bir insanım yani gaybi bilmem. Bana sizden iki hasım gelir de, bâzınız bâzınızdan daha düzgün konuşmuş, hüccetini daha düzgün ifade etmiş olabilir. Ben de lehine hükmedebilirim. Kimin lehine bir Müslüman'ın hakkı ile hükmettimse, bilsin ki bu hak ateşten bir parçadır, ister onu alsın, ister bıraksın."[161] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2458, 2680, 6967, 7169, 7185)

قضية هند

Hind Davası

١١١٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ هِنْدَ بِنْتَ عُتْبَةَ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ

161 Hadisteki «Ben de sizin gibi bir insanım» sözü, Peygamber'in de beşeriyet gereği yalnız zahirî işleri idrâk ettiği ve vahiy ile teyîd edilmeyen hususlarda diğer insanların durumunda bulunduğunu ifâde eder. Yoksa bizler, din meselesinde O'na uymakla emrolunduk. Lisân ve ifâde düzgünlüğü ile ve hüccet getirerek hüküm kazanmakla Allah'ın haram kıldığı bir şey helâl olmaz.

رَجُلٌ شَحِيحٌ، وَلَيْسَ يُعْطِينِي مَا يَكْفِينِي وَوَلَدِي، إِلاَّ مَا أَخَذْتُ مِنْهُ وَهُوَ لاَ يَعْلَمُ فَقَالَ: خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَوَلَدَكِ بِالْمَعْرُوفِ

1115- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Utbe'nin kızı Hind, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Kocam Ebû Sufyân cimri bir adamdır. Bana ve çocuğuma geçimimizi sağlayacak miktarda mal vermiyor. Benim onun malından onun haberi olmadan aldığım ise başkadır. Onun malından gizlice almamda bana bir günâh var mıdır?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Örfe göre, kendine ve oğluna yetecek miktarda onun malından al." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2211, 2460, 3825, 5359, 5364, 5370, 6641, 7161, 7180)

١١١٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَتْ هِنْدُ بِنْتُ عُتْبَةَ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا كَانَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ مِنْ أَهْلِ خِبَاءٍ، أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ يَذِلُّوا مِنْ أَهْلِ خِبَائِكَ، ثُمَّ مَا أَصْبَحَ الْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ أَهْلُ خِبَاءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ يَعِزُّوا مِنْ أَهْلِ خِبائِكَ، قَالَ: وَأَيْضًا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ مِسِّيكٌ، فَهَلْ عَلَيَّ حَرَجٌ أَنْ أُطْعِمَ مِنَ الَّذِي لَهُ عِيَالَنَا قَالَ: لاَ أُرَاهُ إِلاَّ بِالْمَعْرُوفِ

1116- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Utbe'nin kızı Hind geldi ve şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Müslüman olmadan önce yeryüzünde senin ev halkın kadar hakir olmalarını istediğim başka bir ev halkı yoktu. Müslüman olduktan sonra ise, yeryüzünde senin ev halkın kadar azîz olmalarını istediğim hiçbir ev halkı yoktur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Hind'e:

- "Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, ben de bu konuda senin gibiyim" buyurdu. Yine Hind şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Kocam Ebû Sufyân cimri bir adamdır. Onun malından çocuklarım için gizlice almamda bana bir günâh var mıdır? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Örfe göre, kendine ve oğullarına yetecek miktarda onun malından almanda senin için bir günah yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2211, 2460, 3825, 5359, 5364, 5370, 6641, 7161, 7180)

النهي عن كثرة المسائل من غير حاجة والنهي عن منع وهات، وهو الامتناع من أداء حق لزمه، أو طلب ما لا يستحقه

Çok Soru Sormaktan Nehiy

١١١٧ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ اللهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الأُمَّهَاتِ، وَوَأْدَ الْبَنَاتِ، وَمَنعَ وَهَاتِ، وَكَرِهَ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ، وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ، وَإِضَاعَةَ الْمَالِ

1117-Muğîra ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah size annelere itaatsizlik etmeyi, kız çocuklarını diri diri gömmeyi, verilmesi gereken borcunuzu men etmeyi ve alma hakkınız olmayan şeyi almayı haram kıldı. Sizin için, şu şunu dedi, bu bunu dedi, demek suretiyle insanların dedikodusunu yapmayı, malı israf etmeyi ve çok soru sormayı da kerih gördü." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:1477, 2408, 5975, 6330, 6473, 6615)

بيان أجر الحاكم إذا اجتهد فأصاب أو أخطأ

Hakim İçtihatta Bulunur İsabet Ederse Veya Hata Ederse Ecir Alır

١١١٨ – حديث عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ.

1118- Amr İbnu As -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bir hâkim hükmedeceği zaman ictihâd eder, yânî hakkı arayıp hükmeder de sonra bu hükümde isabet ederse, o hâkime iki ecir vardır hakkı aramak ve isabet etmek sevabları. Eğer hâkim hükmedeceği zaman hakkı ictihâd edip arar, fakat sonunda hatâ ederse, bu hâkime de bir ecir vardır hakikati arama sevabı vardır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7352)

كراهة قضاء القاضي وهو غضبان

Hakim'in Öfkeli İken Hüküm Vermesi

١١١٩ – حديث أَبِي بَكْرَةَ، أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى ابْنِهِ، وَكَانَ بِسِجِسْتَانَ، بِأَنْ لاَ تَقْضِيَ

بَيْنَ اثْنَيْنِ وَأَنْتَ غَضْبَانُ، فَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَقْضِيَنَّ حَكَمٌ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَهُوَ غَضْبَانُ

1119- Abdurrahmân ibnu Ebî Bekr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Babam Ebû Bekr, Sîcistân'da hâkim olarak bulunan oğlu Ubeyd-ullah'a gönderdiği mektubunda:

Sakın öfkeli iken iki kimse arasında hükmetme! Çünkü ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim:

"İki kimse arasında hükmedecek hiçbir hâkim, sakın öfkeli bir hâlde iken hükmetmesin!" buyuruyordu, diye yazmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7158)

نقض الأحكام الباطلة ورد محدثات الأمور

Bidat Olan Şeyleri Red

١١٢٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هذَا مَا لَيْسَ فِيهِ فَهُوَ رَدٌّ.

1120- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Herkim bizim emrimiz olmayan bir şey ortaya çıkarırsa, o şey reddolunmuştur, geçerli değildir."[162] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2697)

بيان اختلاف المجتهدين

Hakimin İhtilafı

١١٢١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: كَانَتِ امْرَأَتَانِ مَعَهُمَا ابْنَاهُمَا، جَاءَ الذِّئْبُ فَذَهَبَ بِابْنِ إِحْدَاهُمَا، فَقَالَتْ صَاحِبَتُهَا إِنَّمَا ذَهَبَ بِابْنِكِ، وَقَالَتِ الأُخْرَى إِنَّمَا ذَهَبَ بِابْنِكِ؛ فَتَحَاكَمَتَا إِلَى دَاوُدَ، فَقَضى

162 Haksızlık üzerine anlaşma yapan, dînde olmayan bir şey yapmıştır; onun için bu haksızlık ve zulüm anlaşması reddedilecektir. Bu hadis aynı zamanda dinin temelini oluşturur. Çünkü dinde geçerli olan sadece Allah'ın kelamı ve O'nun Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetidir. Bunun dışında ne varsa batıldır ve geçersizdir.

بِهِ لِلْكُبْرَى؛ فَخَرَجَتَا عَلَى سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ، فَأَخْبَرَتَاهُ فَقَالَ: ائْتُونِي بِالسِّكِّينِ أَشُقُّهُ بَيْنَهُمَا، فَقَالَتِ الصُغْرَى: لاَ تَفْعَلْ، يَرْحَمُكَ اللهُ، هُوَ ابْنُهَا فَقَضى بِهِ لِلصُّغْرَى

1121- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İki kadın ve beraberlerinde onların iki oğlan çocukları vardı. Bunlar yolda giderken kurt geldi, bunlardan birisinin çocuğunu kapıp gitti. Bunun üzerine çocuğunu kurt kapan büyük kadın, arkadaşı küçük kadına: Kurt senin çocuğunu götürdü, dedi. Diğer kadın da: Hayır, senin çocuğunu götürdü, dedi. Nihayet bu iki kadın Davud aleyhisselama gelip O'nun karşısında muhakeme oldular. O da büyük kadın lehine hükmetti. Kurdun kaptığı çocuk, küçük kadına ait oldu. Bunlar mahkemeden çıkıp Davud'un oğlu Süleyman 'a gittiler. Ve babasının hükmünü yeniden ona bildirdiler. O da: Bana bir bıçak getirin de çocuğu iki kadın arasında paylaştırayım, dedi. Bunun üzerine küçük kadın: Allah sana merhamet etsin! Sakın böyle yapma! Çocuk bu kadınındır, dedi. Süleyman bu söz üzerine çocuğun küçük kadına ait olduğuna hükmetti." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3427)

استحباب إصلاح الحاكم بين الخصمين

Hakimin Davalıların Arasını Bulması

١١٢٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اشْتَرَى رَجُلٌ مِنْ رَجُلٍ عَقَارًا لَهُ، فَوَجَدَ الرَّجُلُ الَّذِي اشْتَرَى الْعَقَارَ فِي عَقَارِهِ جَرَّةً فِيهَا ذَهَبٌ، فَقَالَ لَهُ الَّذِي اشْتَرَى الْعَقَارَ: خذْ ذَهَبَكَ مِنِّي، إِنَّمَا اشْتَرَيْتُ مِنْكَ الأَرْضَ وَلَمْ أَبْتَعْ مِنْكَ الذَّهَبَ وَقَالَ الَّذِي لَهُ الأَرْضُ: إِنَّمَا بِعْتُكَ الأَرْضَ وَمَا فِيهَا؛ فَتَحَاكَمَا إِلَى رَجُلٍ فَقَالَ الَّذِي تَحَاكَمَا إِلَيْهِ: أَلَكُمَا وَلَدٌ قَالَ أَحَدُهُمَا: لِي غُلاَمٌ، وَقَالَ الآخَرُ: لِي جَارِيَةٌ؛ قَالَ: أَنْكِحُوا الْغُلاَمَ الْجَارِيَةَ، وَأَنْفِقُوا عَلَى أَنْفُسِهِمَا مِنْهُ وَتَصَدَّقَا

1122- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrail oğullarından bir kimse bir diğerinden bir tarla satın aldı. Tarlayı satın alan adam tarlada içi altın dolu bir testi buldu. Tarlayı satın alan kimse, satana:

- Şu altınlarını benden al. Çünkü ben senden yalnız bu toprağı satın aldım, altınları satın almadım, dedi. Toprağı satan adam da şöyle dedi:

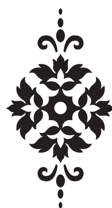
- Ben sana bu toprağı içindeki şeylerle beraber sattım, dedi. Bunun üzerine bu ikisi bir kimseye varıp muhakeme oldular. Kendisine muhakeme için vardıkları kimse de bunlara:

- Sizin oğlunuz kızınız var mı? diye sordu. Bunların biri:

- Benim bir oğlum var, dedi. Diğeri de:

- Benim bir kızım var, dedi. Hakem kılınan kişi:

- Bu oğlana bu kızı nikâh ediniz ve yeni evlilere bu altından bir kısmını harcayınız, bir kısmını da kendinize sadaka yapınız, diye hükmetti!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3472)

كتاب اللقطة

BULUNTU KİTABI

١١٢٣ – حديث زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَسَأَلَهُ عَنِ اللُّقَطَةِ، فَقَالَ: اعْرِفْ عِفَاصَهَا وَوِكَاءَهَا، ثُمَّ عَرِّفْهَا سَنَةً، فَإِنْ جَاءَ صَاحِبُهَا، وَإِلاَّ فَشَأْنَكَ بِهَا قَالَ: فَضَالَّةُ الْغَنَمِ قَالَ: هِيَ لَكَ أَوْ لأَخِيكَ أَوْ لِلذِّئْبِ قَالَ: فَضَالَّةُ الإِبِلِ قَالَ: مَالَكَ وَلَهَا مَعَهَا سِقَاؤُهَا وَحِذَاؤُهَا، تَرِدُ الْمَاءَ وَتَأْكُلُ الشَّجَرَ حَتَّى يَلْقَاهَا رَبُّهَا

1123- Zeyd İbnu Halid Cuheni -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam bulunan nesnelerden (yani buluntudan yada yitik maldan) sordu. Allah Rasûlü şöyle buyurdu:

"Yularını, kılıfını -yahut kabını- çıkar. Sonra onu bir sene boyunca insanlara haber ver, duyur. Daha sonra ondan faydalanabilir onu kullanabilirsin. Şayet onun sahibi çıkarsa onu iade et."

Adam dedi ki: Deve yitiği bulunursa? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öfkelendi hatta yanakları kızardı. -veya yüzü kızardı-. Şöyle buyurdu:

- "Ondan sana ne? Onun karnında ona günlerce yetecek suyu vardır. Devenin toynağı vardır. Suya gelir, ağaçlardan otlar. Sahibini buluncaya kadar onu kendi haline bırak." O zat:

- Yitik koyun nasıldır? diye sordu.

- "O ya senindir, ya kardeşinindir, ya da kurdundur," buyurdu.[163] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 91, 2372, 2427, 2428, 2429, 2436, 2438, 5292, 6112)

---

163 Hadîsin buraya uygunluğu «Su tulumu ve tabanları berâberindedir. Kendisi su başına gelir, ağaçları yer» sözüdür. Yânî deveye hiç kimse mâni olamaz. Çünkü Allah nehirleri insanlar, hayvanlar için yarattı. Nehirlerin Allah'tan başka mâliki yoktur.

١١٢٤ – حديث أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ رضي الله عنه، قَالَ: وَجَدْتُ صُرَّةً عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِيهَا مِائَةُ دِينَارٍ، فَأَتَيْتُ بِهَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: عَرِّفْهَا حَوْلاً فَعَرَّفْتُهَا حَوْلاً، ثُمَّ أَتَيْتُ، فَقَالَ: عَرِّفهَا حَوْلاً فَعَرَّفْتُهَا حَوْلاً، ثُمَّ أَتَيْتُهُ، فَقَالَ: عَرِّفْهَا حَوْلاً فَعَرَّفْتُهَا حَوْلاً، ثُمَّ أَتَيْتُهُ الرَّابِعَةَ فَقَالَ: اعْرِفْ عِدَّتَهَا وَوِكَاءَهَا وَوِعَاءَهَا، فَإِنْ جَاءَ صَاحِبُهَا، وَإِلاَّ اسْتَمْتِعْ بِهَا.

1124- Ubey ibnu Ka'b -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında içinde yüz dinâr olan bir kese buldum. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldim ve bulduğum keseyi O'na söyledim. Şöyle buyurdu:

- ''Onu bir sene bildirip ilân et'' Ben de bu keseyi bir sene ilân ettim. Fakat onu tanıyan kimse bulamadım. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bir sene daha bildir" buyurdu. Onu bir sene daha ilân ettim. Fakat sahibini bulamadım. Sonra üçüncü defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldim. Bu sefer Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bir sene daha bildir" Onu bir sene daha ilân ettim. Fakat sahibini bulamadım. Sonra dördüncü defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldim. Bu sefer Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Bu paranın kesesini, sayısını ve kesenin ağız bağını iyi koru. Sahibi gelir de bunları doğru haber verir ise keseyi ona ver, gelmezse onunla yararlan'' Ben de onunla faydalandım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2437)

تحريم حلب الماشية بغير إذن مالكها

Sahibinin Haberi Olmadan Koyunun Sağılmasının Haram Olması

١١٢٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَحْلُبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةَ امْرِىءٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِ، أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تُؤْتَى مَشْرُبَتُهُ فَتُكْسَرَ خِزَانَتُهُ، فَيُنْتَقَلَ طَعَامُهُ فَإِنَّمَا تَخْزُنُ لَهُمْ ضُرُوعُ مَوَاشِيهِمْ أَطْعِمَاتِهِمْ؛ فَلاَ يَحْلُبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةَ أَحَدٍ إِلاَّ بِإِذْنِهِ

1125- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbir kimse diğer birinin hayvanının sütünü onun izni olmaksızın kesinlikle sağmasın. Sizden biriniz yiyecek ve içeceklerinin saklandığı mahzenine gelinmesini, dolabının kırılmasını ve oradaki yiyeceklerinin naklolunma-

sını ister mi? Hayvanlarının memeleri de insanlar için onların yiyeceklerini muhafaza ederler. Onun için hiçbir kimse diğerinin hayvanının sütünü, onun izni olmak müstesna, asla sağmasın."[164] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2435)

الضيافة ونحوها

Misafiri Ağırlama

١١٢٦ – حديث أَبِي شُرَيْحٍ الْعَدَوِيِّ، قَالَ: سَمِعَتْ أُذُنَايَ، وَأَبْصَرَتْ عَيْنَايَ، حِينَ تَكَلَّمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ جَائزَتَه قَالَ: وَمَا جَائزَتُهُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالضِّيَافَةُ ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ، فَمَا كَانَ وَرَاءَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ عَلَيْهِ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

1126- Ebû Şurayh el-Adevî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden komşusuna ikramda bulunsun. Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden misafirine bir gün ve bir gece ikramda bulunsun. Misafirlik üç gündür. Üç günden sonrası ise ev sahibi için sadakadır. Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden ya hayır söylesin ya da sussun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6019, 6135, 6476)

١١٢٧ – حديث أَبِي شُرَيْحٍ الْكَعْبِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، جَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالضِّيَافَةُ ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ، فَمَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ، وَلاَ يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوِيَ عِنْدَهُ حَتَّى يُحْرِجَهُ

1127- Ebû Şurayh el-Ka'bî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'a ve Âhiret Günü'ne iman eden komşusuna ikramda bulunsun. Misafirine bir gün ve bir gece ikramda bulunsun. Misafirlik üç gündür. Üç günden sonrası ise ev sahibi için sadakadır. Bir misafirin, ev sahibine sıkıntı verecek şekilde rahatsızlık vermesi helal olmaz. Allah'a ve Âhiret Günü'ne

---

164 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, memedeki sütü, sahibinin izni olmaksızın alınmasının lâyık olmaması hususunu, dolabda muhafaza edilen yiyeceğe benzetmiştir. Hadîste ki, «Mâşiye» sözü deve, sığır, davar hayvanları için kullanılır; fakat daha çok koyunda kullanılır.

iman eden ya hayır söylesin ya da sussun."[165] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6019, 6135)

١١٢٨ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ: قُلْنَا لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِنَّكَ تَبْعَثُنَا فَنَنْزِلُ بِقَوْمٍ لاَ يَقْرُونَا، فَمَا تَرَى فِيهِ فَقَالَ لَنَا: إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ فَأُمِرَ لَكُمْ بِمَا يَنْبَغِي لِلضَّيْفِ فَاقْبَلُوا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا فَخُذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ

1128- Ukbe İbnu Âmir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedik:

-Sen bizi savaşa gönderiyorsun ve biz bir kavmin yanında konaklıyoruz, ancak onlar bizi misafir olarak ağırlamaktan kaçınıyorlar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu:

- "Siz bir kavmin yanında konaklar ve size de misafirin ağırlandığı gibi ağırlanırsanız, bunu onlardan kabul edin. Şayet onlar böyle yapmazsanız, onlardan misafir hakkını alın."[166] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2461, 6137)

---

165 Hem küfürden hem Cenâb-ı Hakk'ın yasaklarından sakınan ve malını hayır yolunda harcayarak cimrilikten kurtulan kimse cehennemden uzaklaştırılacaktır. O bahtiyar kimse kesinlikle cehenneme girmeyecek, sadece onun üzerinden şöyle bir geçip cennete kavuşacaktır. Bunun sebebi ise, onun dünyada iken "servetim temizlensin, maddeten ve mânen çoğalsın" diye malını Allah yolunda harcaması, kendilerine yardım ettiği kimselerden bir teşekkür bile beklememesi, sadece Allah'ın rızâsını elde etmek istemesidir. İşte bu sebeple o iyi insan mutlaka aradığını bulacak, Allah'ın rızâsını kazanacak, kavuştuğu nimetlerden râzı ve hoşnut olacaktır.Misafir ağırlamak ve onu memnun etmek bir incelik, daha doğrusu bir sanattır. Gönül adamı olmayanlar bu sanatın inceliğini kavrayamaz.Malı veya parayı saklayıp biriktirmeye kalkışmak, yani böylece cimrilik yapmak aslında insanın, kendisine yönelecek maddî ve mânevî ikram ve ihsanlara kapıyı kapamak demektir. Bu da akıllıca bir iş değildir. Yemek ikrâmı da selâm ifşâsı da başlı başına birer cömertliktir. Benzer yönleri vardır. Zira insanlar, genellikle yakınlarına ve sevdiklerine ya da iltifat ve iyiliğe layık gördüklerine ikrâmda bulunur ve onlara selâm verirler. Oysa her iki halde de, kimseyi küçümsemeden herkese aynı davranabilmek son derece önemli bir olgunluk ve iyiliktir. Bazı kendini beğenmişler, gözlerinin kestiği kimselere selâm verirken çoğu insanı selâm vermeye lâyık görmezler. Bu asla doğru bir hareket değildir. Aynı şeyi yemek ikrâmında, dâvetlerde de görmek mümkündür. Oysa İslâmiyet yemek yedirmekte ve selâm vermekte böyle bir ayırıma gitmeden müslümanlara eşit davranmayı emretmektedir. Zamanımızda özellikle büyük şehirlerde, kimin ne olduğunu hangi inanç ve düşünceye sahip bulunduğunu, çoğu zaman kestirmeye imkân yoktur. Buna rağmen tanıdık tanımadık herkese selâm vermek ve ikrâmda bulunmak, müslüman iyilik severliğinin anlaşılması bakımından da oldukca önemlidir. Çünkü insan, ihsanın kuludur. İyilik görmekten, iyisin denilmekten hoşlanmayan normal bir insan düşünmek mümkün değildir. Anormaller ise, zaten konu dışıdır. Onlara ne yapsanız hayra geçmez.

166 Ev sahibi, konuklarına karşı yemek yedirmek vazifesini yerine getirmezse, konuk bu hakkını kerhen ve cebren alır.

كتاب الجهاد
CİHAD KİTABI

جواز الإغارة على الكفار الذين بلغتهم دعوة الإسلام من غير تقدم الإعلام بالإغارة
Habersiz Baskın Yapmanın Cevazı

١١٢٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَغَارَ عَلَى بَنِي الْمُصْطَلِقِ وَهُمْ غَارُّونَ، وَأَنْعَامُهُمْ تُسْقَى عَلَى الْمَاءِ، فَقَتَلَ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَسَبَى ذَرَارِيَّهُمْ، وَأَصَابَ يَوْمَئِذٍ جُوَيْرِيَةَ وَكَانَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ فِي ذَلِكَ الْجَيْشِ

1129- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mustalik oğulları üzerine gece baskını yaptı. Onlar bundan habersizdiler. Hayvanları da su başında sulanıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlardan savaşanları öldürdü ve ailelerini esir etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o gün Mustalik oğullarının efendisi Haris ibnu Ebi Dirar'in kızı Cuveyriye'ye sahip olmuştu. Nâfi', bunu kendisine orduda bulunan İbnu Ömer'in haber verdiğini bildirmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2541)

في الأمر بالتيسير وترك التنفير
Müjdeleyin Nefret Ettirmeyin

١١٣٠ – حديث أَبِي مُوسى وَمُعَاذٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم جَدَّهُ أَبَا موسى وَمُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ، فَقَالَ: يَسِّرَا وَلاَ تُعَسِّرَا، وَبَشِّرَا وَلاَ تُنَفِّرَا.

1130- Ebû Burde Âmir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Mûsâ ile Muâz ibnu Cebel'i Yemen'e gönderdi. O ikisini iki ayrı mıntıkaya gönderdi. Yemen iki mıntıkadır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o ikisine şöyle buyurdu: "kolaylaştırın, zorlaştırmayın! Müjdeleyin, nefret ettirmeyin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4341, 4345)

١١٣١ – حديث أَنَسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَسِّرُوا وَلاَ تعَسِّرُوا، وَبَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا

1131- Ebu Teyyah Enes'ten bildirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın; müjdeleyin, nefret ettirmeyin."[167] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 69, 6125)

تحريم الغدر

Vefasızlığın Haram Kılınması

١١٣٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الْغَادِرَ يُنْصَبُ لَهُ لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُقَالُ: هذِهِ غَدْرَةُ فُلاَنِ بْنِ فُلاَنٍ

1132- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Verdiği sözünde durmayıp ahde vefasızlık yapan kişi, bu vefasızlığı nedeniyle Kıyamet günü bir sancak dikilir ve: "Bu Falancanın oğlu falanın verdiği sözünde durmayıp ahde vefasızlığıdır" denilir."[168] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3188, 6177, 6178, 6966, 7111)

---

167 Buradaki murad, İslam'a davette, bir kişinin İslam'a yakınlaşması esnasında yumuşak olma, başlangıcında da dinde bu da var şeklinde zorlamaya gitmemektir. Yine insanları günahlardan sakındırırken de kabul görmesi için şefkatli, sevecen olunması gerekir. İlminde tedricilikle yani azar azar, sindire sindire öğretilmesi gerekir. Çünkü başlangıç kolay olursa, ilim sevdirilir.

168 İnsanlarla yaptığımız belgeye bağlanmış antlaşma ve akidleşmeler; bir arada y - şamanın gereği olarak yapılan alım, satım, borçlanma, kira, şirket, hibe gibi işlemlerdir. Diğer milletlerle yapılan antlaşmalar da bu gruba dahildir. Antlaşma ve akidleşmelerin bağlayıcı özelliği vardır. Yaptığı antlaşmalar sebebiyle büyük bir sorumluluk yüklendiğini hissetmeyerek verdiği sözde durmayan kimseler, önce dünyada kanunlar karşısında hesaba çekilirler. Bütün antlaşmalar Allah adına verilmiş birer söz olduğu için, sözünde durmayanlar Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda hem

١١٣٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يُنْصَبُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرَفُ بِهِ

1133- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ahdini bozan[169] her kişi için kıyamet gününde bir sancak dikilir ve bununla bilinir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3188, 6177,6178, 6966, 7111)

---

bu sebeple hem de kul hakkını çiğnemeleri sebebiyle ilâhî cezaya mahkûm olurlar. İmanın gereği, doğruluk ve sözünde durmaktır. Yalancılık ve sözünde durmamak ise imanla taban tabana zıttır. Çünkü Allah Teâlâ insanı bu kabil sapmalardan uzak olarak yaratmıştır. Konuşma özelliği sadece insanda vardır. Bu sebeple insan doğruları konuşmak zorundadır. Sözleriyle doğruları değil de gerçek dışı hususları dile getirirse, kendisine verilen özelliğe ihanet etmiş, insanlıktan uzaklaşmış, şeytanın özelliğini benimseyerek ona yaklaşmış olur. Verdiği sözde durmamak, antlaşmalara uymamak da aynen böyledir. Zira bunun yalancılıktan farkı yoktur. İnsan, yaratılışına uygun olan doğruluktan uzaklaştığı ölçüde imanından fire verir. Bu sebeple verilen sözlere, yapılan antlaşma ve akitleşmelere titizlikle uymak gerekir. Münâfık, içinde gizlediği şeyin tam tersini açığa vuran kimse demektir. İslâm dininde bu kelime, Müslümanlığı kabul etmediği halde Müslüman olduğunu ileri süren ve kâfirliğini gizleyen kimseler hakkında kullanılmıştır. "Münâfık, iki sürü arasında gidip gelen öğürsek koyun gibidir ki, kâh koşar bu sürüye gelir kâh koşar ötekine gider "Demek oluyor ki münâfık, hangi sürüden döl alacağına karar veremeyen koyun gibi bir bakarsın müslümanların arasına karışmış onlardan gözüküyor; bir de bakarsın Müslümanlardan uzaklaşıp kâfirlerin arasına karışmış, bu defa da onlardan olduğunu iddia ediyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu tasviri, münâfığın, hislerinin ve şehvetinin esiri bir zavallı olduğunu ortaya koyuyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin münâfığı anlatırken söylediği "oruç tutsa da, namaz kılsa da, Müslüman olduğunu söylese de o yine münâfıktır" hadisi, münâfığın, görünüşüne aldanmamak gerektiğini belirtmektedir. Hadislerde münâfığın en belirgin dört özelliği sayılmıştır: Bunlar yalan söylemek, sözünde durmamak, diğer bir ifadeyle vâdettiği şeyi yapmamak, emanete hiyânet etmek ve birine düşman olduğu zaman çirkin sözler söyleyerek sınırı aşmak, yani haksızlık etmektir. Kavga ettiği kimseye söğüp saymak, kendisiyle mahkemelik olduğu kimsenin aleyhinde olmadık deliller veya şâhitler bularak ona haksızlık etmek yalancılığın bir başka şeklidir. Netice itibariyle münâfığın en belirgin alâmetleri, zikredilen üç huydan ibarettir. Kendisinde bu kötü huylardan sadece biri bulunan kimse hemen münâfık sayılmaz. Bununla beraber onun, bir yönüyle münâfığa benzediği de inkâr edilemez. Şu halde kendisinde bu huylardan biri bulunan Müslümanın yapması gereken şey, davranışlarına çeki düzen vermek ve o kötü huydan bir an önce kurtulmaya gayret etmektir.

169 Ahid ve akit sözlü ve yazılı olarak tespit edilen anlaşma demektir. Vefa da yapılan anlaşmanın icaplarını bütünüyle yerine getirmektir. İslam dini yapılan ahid ve akitlere çok önem verir ve tarafların yapılan bu akitlere sadık kalmalarını ve icaplarını

جواز الخداع في الحرب

Harp Hiledir

١١٣٤ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الْحَرْبُ خُدْعَةٌ

1134- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Savaş hiledir-aldatmadır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3028, 3029, 3030)

١١٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْحَرْبَ خُدْعَةً

1135- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaşı, hile-aldatma olarak isimlendirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3028, 3029, 3030)

كراهة تمني لقاء العدوّ، والأمر بالصبر عند اللقاء

Düşmanla Karşılaşmayı İstemeyin Karşılaşınca da Kaçmayın

١١٣٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ تَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ، فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا

---

yerine getirmelerini ister. Çünkü yapılan akitler ve ahidlerin icapları yerine getirilmez ise böyle ortamlarda kişilerin birbirlerine karşı itimatları kalmaz ve düzen bozulur. Onun için bu hususta gerek Kuran-ı Kerim'de ve gerekse hadis-i şeriflerde Müslümanlar uyarılmış, güven ortamına zarar verecek, kişilerin birbirlerine karşı olan itimatlarını sarsacak davranışlardan, verdikleri sözleri, yerine getirmemekten yaptıkları akitleri bozmaktan men edilmişlerdir. Sözünde durmamak, ahde vefasızlık bir nifak alâmetidir. Ahde vefa İslam ahlâkının en mühimlerinden biridir. Her hususta olduğu gibi bu hususta da biz Müslümanlara örnek Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemdir. O hayatı boyunca, peygamberlikten önce ve sonra, bütün akitlerine sadık kalmış ve biz ümmetine de ahidlerini ifa etmeleri, sözlerini yerine getirmelerini tavsiye buyurmuştur. Ahde vefâ olmayınca, verilen sözler yerine getirilmeyince, insanların da birbirlerine karşı güven ve saygısı kalmamaktadır. Sözünü yerine getirenler, ahdine vefa gösterenler hem Allah indinde hem de kullar indinde makbuldürler, sevilirler, itibar görürler. Böyle dürüst insanlar hem hayatlarında hem de öldükten sonra hayırla yâd edilir, örnek gösterilirler.

1136- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin! Düşmanla karşılaştığınız zaman da sabredin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3026)

١١٣٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى كَتَبَ إِلَى عُمَرَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ، حِينَ خَرَجَ إِلَى الْحَرُورِيَّةِ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْضِ أَيَّامِهِ الَّتِي لَقِيَ فِيهَا الْعَدُوَّ انْتَظَرَ حَتَّى مَالَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ قَامَ فِي النَّاسِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ لاَتَمَنَّوْا لِقَاءَ الْعَدُوِّ، وَسَلُوا اللهَ الْعَافِيَةَ، فَإِذَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاصْبِرُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّ الْجَنَّةَ تَحْتَ ظِلاَلِ السُّيُوفِ ثُمَّ قَالَ: اللهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، وَمُجْرِيَ السَّحَابِ، وَهَازِمَ الأَحْزَابِ اهْزِمْهُمْ وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ

1137- Mûsâ ibnu Ukbe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bana Ömer ibnu Ubeydulah'ın himayesinde bulunan Ebû'n-Nadr Salim tahdîs edip; ben Ömer ibnu Ubeydullah'ın kâtibi idim diyerek, şöyle dedi:

Ömer ibnu Ubeydullah, Harûriyye taifesine doğru yolculuğa çıktığı zaman Abdullah ibnu Evfâ -Allah onlardan razı olsun- kumandan Ömer ibnu Ubeydullah'a bir mektup yazdı. Bu mektup kumandana ulaştığında mektubu ben okudum. Mektûb'da şunların yazılmış olduğunu gördük:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düşmanla karşılaştığı bâzı savaş günlerinde, düşmanla savaşmak için güneş tam tepeden batıya doğru meyletmesini beklemiştir. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ordu içinde ayağa kalktı ve şöyle buyurdu:

- "Ey insanlar! Düşmanla karşılaşmayı temenni etmeyin! Allah'tan afiyet isteyin. Düşmanla karşılaştığınız zaman da sabredin. Şunu iyi bilin ki, cennet, kılıçların gölgeleri altındadır." Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua etti:

- "Kitab'ı indiren, bulutları yürüten, orduları bozguna uğratan Allahım! Onları hezimete uğrat ve bize yardım et!" (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2818, 2833, 2966, 3024, 3025, 7237)

تحريم قتل النساء والصبيان في الحرب

Savaşta kadın Ve Çocukları Öldürmenin Haramlılığı

١١٣٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ امْرَأَةً وُجِدَتْ، فِي بَعْضِ مَغَازِي النَّبِيِّ صلى

الله عليه وسلم، مَقْتُولَةً؛ فَأَنْكَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَتْلَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ

1138- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yaptığı savaşların birinde, bir kadın öldürülmüş olarak bulundu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaşta kadınların ve çocukların öldürülmesini çirkin gördü. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3014, 3015)

جواز قتل النساء والصبيان في البيات من غير تعمد

Gece Savaşında kadın Ve Çocukları Öldürmenin Caizliği

١١٣٩ – حديث الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ، قَالَ: مَرَّ بِيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِالأَبْوَاءِ أَوْ بِوَدَّانَ، وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ الدَّارِ يُبَيَّتُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَيُصَابُ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ قَالَ: هُمْ مِنْهُمْ

1139- Sa'b ibnu Cessâme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebvâ veya Veddân bölgesinde iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana uğradı. Kendisine:

- Müşriklerden aile sahibi bulunanlara gece baskını yapılıyor da ayırt edilmeyerek bunların kadınları ve küçük çocukları da musibete uğratılıyor. Bunun hükmü nedir? diye soruldu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Onlar da müşriklerdendir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3012, 2370)

جواز قطع أشجار الكفار وتحريقها

Kafirlerin Ağaçlarını Kesme Ve Yakmanın Caizliği

١١٤٠ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: حَرَّقَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ وَقَطَعَ، وَهِيَ الْبُوَيْرَةُ، فَنَزَلَتْ (مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللهِ)

1140- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir Yahûdî kabilesi olan Nadir oğullarının Buveyre'de bulunan hurmalıklarını yaktı ve kestirdi. Bunun üze-

rine şu âyet indi:[170]

«Hurma ağaçlarından her neyi kesmiş, yahut kesmeyip kökleri üzerinde dikili bırakmışsanız, o da Allah'ın izniyle ve fâsıkları rezil etmesi içindir.» Haşr: 5 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2326, 3021, 4031, 4032, 4884)

تحليل الغنائم لهذه الأمة خاصة

Ganimetler Sadece Bu Ümmete Helal Kılındı

١١٤١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: غَزَا نَبِيٌّ مِنَ الأَنْبِيَاءِ، فَقَالَ لِقَوْمِهِ: لاَ يَتْبَعْنِي رَجُلٌ مَلَكَ بُضْعَ امْرَأَةٍ، وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَبْنِي بِهَا وَلَمَّا يَبْنِ بِهَا، وَلاَ أَحَدٌ بَنَى بُيُوتًا وَلَمْ يَرْفَعْ سُقُوفَهَا، وَلاَ أَحَدٌ اشْتَرَى غَنَمًا أَوْ خَلِفَاتٍ وَهُوَ يَنْتَظِرُ وِلاَدَهَا فَغَزَا، فَدَنَا مِنَ الْقَرْيَةِ صَلاَةَ الْعَصْرِ، أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذلِكَ فَقَالَ لِلشَّمْسِ: إِنَّكِ مَأْمُورَةٌ وَأَنَا مَأْمُورٌ، اللهُمَّ احْبِسْهَا عَلَيْنَا فَحُبِسَتْ حَتَّى فَتَحَ اللهُ عَلَيْهِ؛ فَجَمَعَ الْغَنَائِمَ، فَجَاءَتْ (يَعْنِي النَّارَ) لِتَأْكُلَهَا فَلَمْ تَطْعَمْهَا؛ فَقَالَ: إِنَّ فِيكُمْ غُلُولاً، فَلْيُبَايِعْنِي مِنْ كُلِّ قبيلة رَجُلٌ، فَلَزِقَتْ يَدُ رَجُلٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: فِيكُمُ الْغُلُولُ فَلْيُبَايِعْنى قَبِيلَتُكَ فَلَزِقَتْ يَدُ رَجُلَيْنِ أَوْ ثَلاَثَةٍ بِيَدِهِ فَقَالَ: فِيكُمُ الْغُلُولُ فَجَاءُوا بِرَأْسٍ مِثْلِ رَأْسِ بَقَرَةٍ مِنَ الذَّهَبِ فَوَضَعُوهَا، فَجَاءَتِ النَّارُ فَأَكَلَتْهَا ثُمَّ أَحَلَّ اللهُ لَنَا الْغَنَائِمَ، رَأَى ضَعْفَنَا وَعَجْزَنَا فَأَحَلَّهَا لَنَا

1141- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Peygamberlerden bir peygamber savaşa gitmek istedi ve kavmine şöyle dedi:

- Bir kadınla evlenmiş ancak henüz zifafa girmemiş, ancak zifafa girmek isteyen bir kimse benimle savaşa gelmesin. Yine birçok evler inşa eden ancak henüz tavanlarını kapatmamış olan kimse de benimle savaşa gelmesin. Yine koyun veya gebe develer satın almış da bunların yavrularını doğurmalarını beklemekte olan kimse de benimle beraber savaşa gelmesin.

170 Muhacirlerden bir kısmı diğerini hurma ağacını kesmekten nehyetti ve; bunlar Müslümanların ganimetleridir, dediler. Bunun üzerine Kur'ân-ı Kerîm hurma ağacını kesmeyi yasaklayanı doğrulayan ve kesenin de günâh işlememiş olduğunu belirten hükümleri indirdi ve kesmenin de kesmemenin de Allah'ın izni dâiresinde olduğunu ifâde etti.

Bundan sonra peygamber savaşa çıktı. İkindi namazı vaktinde veya buna yakın bir zamanda fethedeceği beldeye yaklaşınca güneşe dedi ki:

- Sen de Allah tarafından görevlisin, ben de Allah tarafından görevliyim. Allahım! Bu güneşi bizim üzerimizde biraz durdur!

Müteakiben Allah bu peygambere fetih verinceye kadar güneş onun üzerinde durduruldu. Savaş sonunda peygamber ganimetleri topladı. Toplanan ganimetleri yemesi için gökten bir ateş geldi. Fakat ateş o ganimetleri yemedi. Bunun üzerine peygamber, ordusuna:

- Sizin içinizde ganimet malına bir hıyanet vardır. Her kabileden birer kişi gelip bana bu ganimet malından bir şey almadıklarına dair beyat etsin, dedi. Bu beyatleşme sırasında birinin eli peygamberin eline yapıştı. Peygamber:

- Hıyanet muhakkak sizin içinizdedir. Kabilen gelsin ve bana beyat etsinler, dedi.

Bu sırada iki veya üç kimsenin elleri peygamberin eline yapıştı. Peygamber:

Hıyanet fiili sizdedir, sizler hıyanet ettiniz, dedi. Akabinde onlar sığır başı gibi altından bir baş getirdiler ve bunu yere koydular. Akabinde ateş geldi ve o ganimet malını yedi. Sonra Allah bizler için ganimeti helâl kıldı. Allah bizim zayıflığımızı ve aczimizi gördü de ganimetleri bize helâl kıldı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3124, 5157)

الأنفال

Enfal

١١٤٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم بَعَثَ سَرِيَّةً، فِيهَا عَبْدُ اللهِ، قِبَلَ نَجْدٍ، فَغَنِمُوا إِبِلاً كَثِيرًا، فَكَانَتْ سِهَامُهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ بَعِيرًا أَوْ أَحَدَ عَشَرَ بَعِيرًا؛ وَنُفِّلُوا بَعِيرًا بَعِيرًا

1142- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, içinde Abdullah ibnu Ömer'inde bulunduğu bir gurup askeri birliği Necid tarafına gönderdi ve onlar bir çok deveyi ganimet olarak elde ettiler. Her bir askerin hissesine on iki veya on bir deve düştü. Bu hisselerine ilâve olarak kendilerine birer deve de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ait beşte bir hisseden verildi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3134, 4338)

١١٤٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُنَفِّلُ بَعْضَ مَنْ يَبْعَثُ مِنَ السَّرَايَا لأَنْفُسِهِمْ خَاصَّةً، سِوَى قِسْمِ عَامَّةِ الْجَيْشِ

1143- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gönderdiği seriyyelere, elde ettikleri ganimetlerden ordunun geneline nisbeten onlara özel olarak fazladan ganimet mallarından verirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3134, 3135, 4338)

استحقاق القاتل سلب القتيل

Öldüren Kimse Öldürdüğünün Üzerindeki Eşyayı Alır

١١٤٤ – حديث أَبِي قَتَادَةَ رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَامَ حُنَيْنٍ فَلَمَّا الْتَقَيْنَا كَانَتْ لِلْمُسْلِمِينَ جَوْلَةٌ، فَرَأَيْتُ رَجُلاً مِنَ الْمُشْرِكِينَ عَلاَ رَجُلاً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَاسْتَدَرْتُ حَتَّى أَتَيْتُهُ مِنْ وَرَائِهِ حَتَّى ضَرَبْتُهُ بِالسَّيْفِ عَلَى حَبْلِ عَاتِقِهِ، فَأَقْبَلَ عَلَيَّ فَضَمَّنِي ضَمَّةً وَجَدْتُ مِنْهَا رِيحَ الْمَوْتِ ثُمَّ أَدْرَكَهُ الْمَوْتُ فَأَرْسَلَنِي فَلَحِقْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ، فَقُلْتُ: مَا بَالُ النَّاسِ قَالَ: أَمْرُ اللهِ ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ رَجَعُوا، وَجَلَسَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ قَتَلَ قَتِيلاً لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ، فَلَهُ سَلَبُهُ فَقُمْتُ فَقُلْتُ: مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ: مَنْ قَتَلَ قَتِيلاً لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ، فَلَهُ سَلَبُهُ فَقُمْتُ فَقُلْتُ: مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ الثَّالِثَةَ مِثْلَهُ فَقَالَ رَجُلٌ: صَدَقَ يَا رَسُولَ اللهِ وَسَلَبُهُ عِنْدِي، فَأَرْضِهِ عَنِّي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيق رضي الله عنه: لاَهَا اللهِ، إِذًا يَعْمِدُ إِلَى أَسَدٍ مِنْ أُسْدِ اللهِ، يُقَاتِلُ عَنِ اللهِ وَرَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم، يُعْطِيكَ سَلَبَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: صَدَقَ فَأَعْطَاهُ، فَبِعْتُ الدِّرْعَ فَابْتَعْتُ بِهِ مَخْرِفًا فِي بَنِي سَلِمَةَ، فَإِنَّهُ لأَوَّلُ مَالٍ تَأَثَّلْتهُ فِي الإِسْلاَمِ

1144- Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Huneyn savaşına gittik. Düşmanla karşılaştığımız zaman Müslümân ordusu içinde bir düzensizlik ve karışıklık meydana geldi. Bu esnada müşriklerden birinin Müslümanlardan birinin üzerine çıktığını gördüm. Hemen o tarafa yöneldim ve onun arkasından gelerek boynu ile kürek kemiği arasına kılıç darbesini indirdim.

O hemen benden tarafa döndü ve beni öyle bir kucakladı ki, bu sıkı kucaklayıştan ölüm kokusunu hissettim. Sonra o öldü ve beni bıraktı. Ardından Ömer ibnu Hattâb ile karşılaştım ve:

- Bu insanlara ne oluyor da hezimete uğruyorlar? dedim. Ömer de:

- Allah'ın emri galip gelecek ve sonuçta muttakiler içindir, dedi. İnsanlar hezimetten sonra toparlandılar ve geri döndüler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oturdu ve şöyle buyurdu:

- ‘‘Her kim bir düşmanı öldürür ve öldürdüğüne dâir de apaçık delili-şahidi varsa öldürdüğü kimsenin eşyaları onun olur.” Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine ben ayağa kalktım ve: ‘‘Bana kim şahitlik eder?” dedim ve yerime oturdum. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine:

- ‘‘Her kim bir düşmanı öldürür ve öldürdüğüne dâir de apaçık delili-şahidi varsa öldürdüğü kimsenin eşyaları onun olur” buyurdu. Ben tekrar ayağa kalkarak:

- Bana kim şahitlik eder? dedim ve sonra yerime oturdum. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üçüncü defa aynı sözleri söyledi. Ben de ayağa kalkıp aynı sözlerimi tekrar ettim ve yerime oturdum. Benim bu fiilim üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Ey Ebu Katâde! Sana ne oluyor, derdin nedir?” buyurdu. Ben de düşmanı öldürüş kıssamı kendisine anlattım. Bir adam kalkıp:

- O doğru söyledi ey Allah'ın Rasûlü! Öldürdüğü o adamın eşyaları da benim yanımdadır, dedi. Artık hakkı olan bu şeyler yerine onu başka şeylerle benden yana razı kıl, dedi. Bunun üzerine Ebû Bekir Sıddîk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Vallahi bu olmaz. Peygamber, Allah ve Rasûlü yolunda savaşan Allah'ın aslanlarından bir aslanın, öldürdüğü düşmanın eşyalarını sana veremez. Bunun üzerine. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Ebû Bekir doğru söyledi” buyurdu ve o öldürdüğü düşmanın eşyalarını Ebû Katâde'ye verdi. Ebû Katâde şöyle dedi:

Ben de zırhımı sattım, bununla Seleme oğulları diyarında bir bahçe satın aldım. İşte bu bostan, Müslüman olduktan sonra elde ettiğim ilk mal idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2100, 3142, 4321, 4322, 7170)

١١٤٥ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: بَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ فِي الصَّفِّ يَوْمَ بَدْرٍ، فَنظَرْتُ عَنْ يَمِينِي وَشِمَالِي، فَإِذَا أَنَا بِغُلاَمَيْنِ مِنَ الأَنْصارِ حَدِيثَةٍ أَسْنَانُهُمَا، تَمَنَّيْتُ أَنْ أَكُونَ

بَيْنَ أَضْلَعَ مِنْهُمَا، فَغَمَزَنِي أَحَدُهُمَا، فَقَالَ: يَا عَمِّ هَلْ تَعْرِفُ أَبَا جَهْلٍ قُلْتُ: نَعَمْ، مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ يَا ابْنَ أَخِي قَالَ: أُخْبِرْتُ أَنَّهُ يَسُبُّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَئِنْ رَأَيْتُهُ لاَ يُفَارِقُ سَوَادِي سَوَادَهُ حَتَّى يَمُوتَ الأَعْجَلُ مِنَّا فَتَعَجَّبْتُ لِذلِكَ فَغَمَزَنِي الآخَرُ، فَقَالَ لِي مِثْلَهَا فَلَمْ أَنْشَبْ أَنْ نَظَرْتُ إِلَى أَبِي جَهْلٍ يَجُولُ فِي النَّاسِ، قُلْتُ: أَلاَ إِنَّ هذَا صَاحِبُكُمَا الَّذِي سَأَلْتُمَانِي فَابْتَدَرَاهُ بِسَيْفَيْهِمَا، فَضَرَبَاهُ حَتَّى قَتَلاَهُ، ثُمَّ انْصَرَفَا إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَخْبَرَاهُ، فَقَالَ: أَيُّكُمَا قَتَلَهُ قَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا: أَنَا قَتَلْتُهُ؛ فَقَالَ: هَلْ مَسَحْتُمَا سَيْفَيْكُمَا قَالاَ: لاَ فَنَظَرَ فِي السَّيْفَيْنِ، فَقَالَ: كِلاَكُمَا قَتَلَهُ، سَلَبُهُ لِمُعَاذِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ وَكَانَا مُعَاذَ بْنَ عَفْرَاءَ، وَمُعَاذَ بْنَ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ

1145- Abdurrahmân ibnu Avf -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bedir savaşında ben safta durmuş sağıma soluma bakıyordum. Bu esnada Ensâr'dan iki genç gördüm. Bunlardan daha şiddetli ve kuvvetli olan iki kimse arasında olmayı temenni ettim. Bu iki gençten biri bana doğru baktı ve:

- Ey amca! Ebû Cehil'i tanır mısın? diye sordu. Ben de:

- Evet, tanırım. Ey kardeşim oğlu! Ebû Cehil'i ne yapacaksın? diye sordum. O da:

- Bana haber verildi ki, o, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sövüyormuş. Hayâtım elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, eğer onu görürsem muhakkak onunla ölünceye kadar vuruşacağım, dedi. Ben bu gencin bu sözlerinden dolayı hayret ettim. Bu iki gençten diğeri de bana baktı ve diğer gencin söylediği gibi söyledi. Bu esnada ben Ebu Cehil'i gördüm. O, Kureyş askeri içinde dolaşıp duruyordu. Ben dedim ki:

- Benden sorduğunuz Ebu Cehil işte şu adamdır. O iki genç hemen kılıçlarına sarıldılar ve Ebu Cehil'i öldürünceye kadar ona kılıçlarıyla vurdular. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldiler ve yaptıklarını haber verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Onu hanginiz öldürdü?" diye sordu. Her ikisi de, onu ben öldürdüm, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Kılıçlarınızı sildiniz mi?" diye sordu. Onlar:

- Hayır silmedik, diye cevap verdiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o iki gencin kılıçlarına baktı ve:

- "Onu her ikiniz öldürdünüz. Onun eşyaları ise Muaz ibnu Amr ibnu Cemuh'a aittir" buyurdu.

Ebu Cehil'i öldüren o iki genç Mûaz ibnu Afra ile Muâz ibnu Amr ibnu Cemûh idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3141, 3964, 3988)

حكم الفيء

Ganimetin Hükmü

١١٤٦ – حديث عُمَرَ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم مِمَّا لَمْ يُوجِفِ الْمُسْلِمُونَ عَلَيْهِ بِخَيْلٍ وَلاَ رِكَابٍ، فَكَانَتْ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَاصَّةً، وَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَتِهِ، ثُمَّ يَجْعَلُ مَا بَقِيَ فِي السِّلاَحِ وَالْكُرَاعِ، عُدَّةً فِي سَبِيلِ اللهِ

1146- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Nadîr oğullarının malları, Allah'ın kendi Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme fey[171] olarak tahsis ettiği şeylerdendir. Bunlar müslümânların at sürerek, deveye binerek savaşarak elde ettikleri ganimetlerden değildir. Bu mallar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme özeldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ailesinin bir senelik ihtiyaçlarını bu maldan harcardı. Sonra bundan geri kalanı da Allah yolunda cihad için silâha ve atlara harcar idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2904, 3094, 4033, 4885, 5357, 6728, 7305)

١١٤٧ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسِ بْنِ الْحَدَثَانِ النَّصْرِيِّ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، دَعَاهُ، إِذْ جَاءَهُ حَاجِبُهُ يَرْفَا، فَقَالَ: هَلْ لَكَ فِي عُثْمَانَ وَعَبْدِ الرَّحْمنِ وَالزُّبَيْرِ وَسَعْدٍ يَسْتَأْذِنُونَ فَقَالَ: نَعَمْ، فَأَدْخِلْهُمْ فَلَبِثَ قَلِيلاً، ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: هَلْ لَكَ فِي عَبَّاسٍ وَعَلِيٍّ يَسْتَأْذِنَانِ قَالَ: نَعَمْ فَلَمَّا دَخَلاَ قَالَ عَبَّاسٌ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ اقْضِ بَيْنِي وَبَيْنَ هذَا، وَهُمَا يَخْتَصِمَانِ فِي الَّذِي أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ بَنِي النَّضِيرِ؛ فَاسْتَبَّ عَلِيٌّ وَالْعَبَّاسُ فَقَالَ الرَّهْطُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ اقْضِ بَيْنَهُمَا وَأَرِحْ أَحَدَهُمَا مِنَ الآخَرِ فَقَالَ عُمَرُ: اتَّئِدُوا، أَنْشُدُكُمْ بِاللهِ الَّذِي بِإِذْنِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ

---

171 Düşmandan savaşla veya savaşsız ele geçirilen toprakların mülkiyetinin devlette, yararlanma hakkının ise haraç vergisi karşılığında eski sahiplerinde bırakılması demektir. Bu, bir bakıma, geliri toplum ihtiyaçları için harcanmak üzere arazilerin topluca vakfedilmesidir.

وَالأَرْضُ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ نُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ يُرِيدُ بِذلِكَ نَفْسَهُ قَالُوا: قَدْ قَالَ ذلِكَ فَأَقْبَلَ عُمَرُ عَلَى عَبَّاسٍ وَعَلِيٍّ، فَقَالَ: أَنْشُدُكُمَا بِاللهِ هَلْ تَعْلَمَانِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَدْ قَالَ ذَلِكَ قَالاَ: نَعَمْ قَالَ: فَإِنِّي أُحَدِّثُكُمْ عَنْ هذَا الأَمْرِ، إِنَّ اللهَ سُبْحَانَهُ كَانَ خَصَّ رَسُولَهُ صلى الله عليه وسلم فِي هذَا الْفَيْءِ بِشَيْءٍ لَمْ يُعْطِهِ أَحَدًا غَيْرَهُ، فَقَالَ جَلَّ ذِكْرُهُ وَمَا أَفَاءَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلاَ رِكَابٍ إِلَى قَوْلِهِ قَدِيرٌ فَكَانَتْ هذِهِ خَالِصَةً لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ، وَاللهِ مَا احْتَازَهَا دُونَكُمْ، وَلاَ اسْتَأْثَرَهَا عَلَيْكُمْ، لَقَدْ أَعْطَاكُمُوهَا وَقَسَمَهَا فِيكُمْ حَتَّى بَقِيَ هذَا الْمَالُ مِنْهَا، فَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَتِهِمْ مِنْ هذَا الْمَالِ، ثُمَّ يَأْخُذُ مَا بَقِيَ فَيَجْعَلُهُ مَجْعَلَ مَالِ اللهِ فَعَمِلَ ذَلِكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم حَيَاتَهُ ثُمَّ تُوُفِّيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَأَنَا وَلِيُّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَبَضَهُ أَبُو بَكْرٍ، فَعَمِلَ فِيهِ بِمَا عَمِلَ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَأَنْتُمْ حِينَئِذٍ فَأَقْبَلَ عَلَى عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ، وَقَالَ: تَذْكُرَانِ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ فِيهِ كَمَا تَقُولاَنِ، وَاللهُ يَعْلَمُ إِنَّهُ فِيهِ لَصَادِقٌ بَارٌّ رَاشِدٌ تَابِعٌ لِلْحَقِّ ثُمَّ تَوَفَّى اللهُ أَبَا بَكْرٍ، فَقُلْتُ: أَنَا وَلِيُّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبِي بَكْرٍ، فَقَبَضْتُهُ سَنَتَيْنِ مِنْ إِمَارَتِي أَعْمَلُ فِيهِ بِمَا عَمِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو بَكْرٍ، وَاللهُ يَعْلَمُ أَنِّي فِيهِ صَادِقٌ بَارٌّ رَاشِدٌ تَابِعٌ لِلْحَقِّ ثُمَّ جِئْتُمَانِي كِلاَكُمَا وَكَلِمَتُكُمَا وَاحِدَةٌ، وَأَمْرُكُمَا جَمِيعٌ، فَجِئْتَنِي (يَعْنِي عَبَّاسًا) فَقُلْتُ لَكُمَا: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ نُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ فَلَمَّا بَدَا لِي أَنْ أَدْفَعَهُ إِلَيْكُمَا، قُلْتُ: إِنْ شِئْتُمَا دَفَعْتُهُ إِلَيْكُمَا، عَلَى أَنَّ عَلَيْكُمَا عَهْدَ اللهِ وَمِيثَاقَهُ، لَتَعْمَلاَنِ فِيهِ بِمَا عَمِلَ فِيهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو بَكْرٍ، وَمَا عَمِلْتُ فِيهِ مُذْ وَلِيتُ، وَإِلاَّ فَلاَ تُكَلِّمَانِي فَقُلْتُمَا: ادْفَعْهُ إِلَيْنَا بِذلِكَ، فَدَفَعْتُهُ إِلَيْكُمَا أَفَتَلْتَمِسَانِ مِنِّي قَضَاءَ غَيْرِ ذَلِكَ فَوَاللهِ الَّذِي بِإِذْنِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَالأَرْضُ لاَ أَقْضِي فِيهِ بِقَضَاءٍ غَيْرِ ذَلِكَ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ، فَإِنْ عَجَزْتُمَا عَنْهُ فَادْفَعَا إِلَيَّ، فَأَنَا أَكْفِيكُمَاهُ

1147- Malik ibnu Evs ibnu Hadsân en-Nasrî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Ömer ibnul-Hattâb'ın yanında oturmakta iken yanına kapıcısı Yerfa' geldi ve:

- Osmân ibnu Affân, Abdurrahmân ibnu Avf, Zubeyr, Sa'd ibnu Ebî Vakkas seninle görüşmek için izin istiyorlar, dedi. Ömer:

- Evet, dedi ve onlara izin verdi. Akabinde onlar içeriye girdiler ve selâm verip oturdular. Sonra Yerfa' da biraz oturdu. Sonra:

- Alî ve Abbâs senin yanına girmek için izin istiyorlar. Onlara izin verir misin? Dedi. Ömer:

- Evet, dedi ve onlara da izin verdi. Akabinde ikisi de içeriye girdiler ve selâm verip oturdular. Akabinde Abbâs, Ömer'e:

- Ey Müminlerin Emîri! Benimle şu Alî arasında bir hüküm ver, dedi. Alî ile Abbâs, Allah'ın, Rasûlü'ne Benu'n-Nadîr'den fey[172] olarak verdiği mallar hususunda aralarında ihtilaf etmişlerdi. Abbâs'ın bu sözü üzerine Osman ve arkadaşları:

- Ey Müminlerin Emîri, bu ikisi arasında hükmet ve bunların birini diğerinden rahat ettir, dediler. Ömer:

- Yavaş ve sabırlı olun! Gök ve yer izniyle duran Allah hakkı için size sorarım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin: "Bizler mîrâs bırakmayız, biz ne bırakmışşak sadakadır" buyurduğunu biliyor musunuz? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bununla kendisini kastetmektedir. Orada bulunanlar:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylemiştir, dediler. Bunun üzerine Ömer, Alî ve Abbâs'a yönelerek şöyle dedi:

- Allah hakkı için ikinize soruyorum: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu sözü söylemiş olduğunu biliyor musunuz? Dedi. Onlar:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözü söylemiştir, dediler. Ömer:

- Ben size bu işten tahdîs ediyorum: Muhakkak ki Allah bu fey' malı hakkında başka hiçbir kimseye vermediği bir şeyi kendi Rasûlüne tahsis etmiştir, dedi. Sonra da şu âyeti okudu:

«Allah'ın, onların mallarından Rasûlüne verdiği ganimete, siz ne at koşturdunuz, ne de sürdünüz. Fakat Allah, peygamberlerini dilediği kimselere musallat eder. Allah, her şeye kadirdir.» Haşr: 6

İşte bu Allah'ın Rasûlüne hâs oldu. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu malları sizleri dışarıda bırakarak alıp toplamadı ve onu sırf kendisine tahsîs etmedi, muhakkak bu ganimet mallarını sizlere vermiş ve onu size dağıtmıştır. Nihayet o ganimetten şu mal arta kalmıştır. Allah Rasûlü

---

172 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem´e has olup dilediği gibi ondan tasarruf ederdi.Fey´, kâfirlerden savaş olmaksızın alınan mal olup ganimet dışında cizye, haraç ve ticaret malları vergilerinin genel adıdır. Kâfirlerden bu isim altında alınan mallardır.

sallallahu aleyhi ve sellem bu ganimet malından kendi ailesinin bir senelik nafakasını ayırıp verirdi. Sonra geri kalanını alır ve onu Allah'ın malı, bir vakıf kılar Müslümânların işlerine tahsîs eder idi.

İşte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendi hayâtında bu malları böyle kullandı. Allah hakkı için size soruyorum: Siz bunu biliyor musunuz? Onlar:

- Evet, böyle biliyoruz, dediler. Sonra Alî ile Abbâs'a döndü ve:

- Sizlere Allah hakkı için soruyorum: Siz de bunu böyle biliyor musunuz? Diye sordu. Ukayl, İbnu Şihâb'dan şunu ziyâde etti:

- Onlar da evet dediler. Ömer şöyle dedi:

- Sonra Allah, Peygamberini vefat ettirdi. Ebû Bekir:

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin velîsiyim, dedi ve Ebû Bekir bu malları teslim aldı ve o mallarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yaptığı gibi tasarruf etti. Allah bilir ki, Ebû Bekir bu hususta doğru sözlüdür, itaatlidir, doğru yoldadır, hakka uyucudur. Sonra Allah, Ebû Bekir'i vefat ettirdi. Bu sefer ben Ebû Bekir'in velîsi oldum. Ve o malları teslim aldım, emirliğimin iki senesinde o mallarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ve Ebû Bekir'in yaptığı gibi tasarruf ediyordum. Allah biliyor ki, ben de bu tasarruf hususunda doğru sözlü, itaatli, doğru yolda yürüyen ve hakka uyucu idim. Sonra siz ikiniz bana geldiniz, benimle konuştunuz. Sözünüz bir, işiniz birdir. Ey Abbâs, sen bana geldin, kardeşinin oğlu tarafından mîrâs hisseni istiyordun. Ve bana Alî de geldi; o da karısı Fâtıma'nın babasının mîrâsından olan payını istiyordu. Ben de sizlere: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Biz peygamberler miras bırakmayız. Biz ne bırakırsak sadakadır, mülkiyeti Beytü1-mâla âittir" buyurdu, dedim.

Müteakiben o malı size aynı şartla yânî mülkiyeti Beytül-Mâl'a, tasarrufu da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir devrindeki gibi olmak şartıyla teslîm etmek fikri bana zahir olunca:

- İsterseniz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin tasarrufu, Ebû Bekir'in tasarrufu ve mallara velî olduğum zamandan beri benim tasarruf edegeldiğim gibi tasarruf edeceğinize dâir Allah'ın ahdi ve mîsâkı üzerinize olmak şartıyla o malları size teslîm edeyim, dedim. Sizler:

- Bu şart ile onları bize teslîm et, dediniz. Ben de malları size teslîm ettim. Şimdi Allah hakkı için ey topluluk sizlere soruyorum:

- Ben bu malları bu şartla Alî ile Abbâs'a teslîm ettim mi? dedi. Topluluk:

- Evet, teslîm ettin, dediler. Sonra Ömer, Alî ile Abbâs'a yöneldi ve:

- Vallahi ben o malları bu şartla sizlere teslîm ettim mi? dedi. Onlar da:

- Evet, diye cevap verdiler. Ömer:

- Öyleyken, benden bundan başka bir hüküm mü istiyorsunuz? Gök ve yer, izni ve emriyle durmakta olan Allah'a yemîn ediyorum ki, ben o mallar hakkında bundan başka bir hüküm vermem. Bu şartlar içinde bu malları kullanmaktan ileride acze düşerseniz, onları bana geri veriniz; ben onları sizin yerinize velayet yolu üzere tasarruf ederim, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2904, 3094, 4034, 4885, 5357, 6728, 7305)

قول النبي صلى الله عليه وسلم لا نورث ما تركنا فهو صدقة

"Bize Mirascı Olunmaz Bizim Bıraktığımız Sadakadır" Hadisi

١١٤٨ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، حِينَ تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَرَدْنَ أَنْ يَبْعَثْنَ عُثْمَانَ إِلَى ابى بَكْرٍ يَسْأَلْنَهُ مِيرَاثَهُنَّ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ: أَلَيْسَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ نورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ

1148- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin zevceleri Osman ibnu Affân'ı Ebû Bekr'e göndermeyi ve Peygamber'den olan mîrâs paylarını almayı istediler. Âişe dedi ki: Bunun üzerine Âişe onlara: Rasûlullah "Biz mîrâs olunmayız, bizim terikemiz sadakadır" buyurmuş değil mi? dedi böylece onları bu isteklerinden vazgeçirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6730)

١١٤٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ، بِنْتَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَرْسَلَتْ إِلَى أَبِي بَكْرٍ تَسْأَلُهُ مِيرَاثَهَا مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِمَّا أَفَاءَ اللهُ عَلَيْهِ بِالْمَدِينَةِ وَفَدَكٍ وَمَا بَقِيَ مِنْ خُمُسِ خَيْبَرَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ نُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ، إِنَّمَا يَأْكُلُ آلُ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم فِي هذَا الْمَالَ وَإِنِّي، وَاللهِ لاَ أُغَيِّرُ شَيْئًا مِنْ صَدَقَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ حَالِهَا الَّتِي كَان عَلَيْهَا فِي عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلأَعْمَلَنَّ فِيهَا بِمَا عَمِلَ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَبى أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَدْفَعَ إِلَى فَاطِمَةَ مِنْهَا شَيْئًا فَوَجَدَتْ فَاطِمَةُ عَلَى أَبِي بَكْرٍ فِي ذَلِكَ، فَهَجَرَتْهُ، فَلَمْ تُكَلِّمْهُ حَتَّى تُوُفِّيَتْ وَعَاشَتْ بَعْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه

وسلم سِتَّةَ أَشْهُرٍ، فَلَمَّا تُوُفِّيَتْ دفَنهَا زَوْجُهَا عَلِيٌّ لَيْلاً، وَلَمْ يُؤْذِنْ بِهَا أَبَا بَكْرٍ، وَصَلَّى عَلَيْهَا وَكَانَ لِعَلِيٍّ مِنَ النَّاسِ وَجْهٌ حَيَاةَ فَاطِمَةَ فَلَمَّا تُوُفِّيَتِ اسْتَنْكَرَ عَلِيٌّ وُجُوهَ النَّاسِ، فَالْتَمَسَ مُصَالَحَةَ أَبِي بَكْرٍ وَمُبَايَعَتَهُ، وَلَمْ يَكُنْ يُبَايِعُ تِلْكَ الأَشْهُرَ فَأَرْسَلَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ: أَنِ ائْتِنَا، وَلاَ يَأْتِنَا أَحَدٌ مَعَكَ (كَرَاهِيَةً لِمَحْضَرِ عُمَرَ) فَقَالَ عُمَرُ: لاَ، وَاللهِ لاَ تَدْخُلُ عَلَيْهِمْ وَحْدَكَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَمَا عَسِيْتَهُمْ أَنْ يَفْعَلُوا بِي وَاللهِ لآتِيَنَّهُمْ فَدَخَلَ عَلَيْهِمْ أَبُو بَكْرٍ، فَتَشَهَّدَ عَلِيٌّ، فَقَالَ: إِنَّا قَدْ عَرَفْنَا فَضْلَكَ وَمَا أَعْطَاكَ اللهُ، وَلَمْ نَنْفَسْ عَلَيْكَ خَيْرًا سَاقَهُ اللهُ إِلَيْكَ، وَلكِنَّكَ اسْتَبْدَدْتَ عَلَيْنَا بِالأَمْرِ، وَكُنَّا نَرَى، لِقَرَابَتِنَا مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَصِيبًا حَتَّى فَاضَتْ عَيْنَا أَبِي بَكْرٍ فَلَمَّا تَكَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَرَابَةُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَحَبُّ إِلَيَّ أَنْ أَصِلَ مِنْ قَرَابَتِي، وَأَمَّا الَّذِي شَجَرَ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ مِنْ هذِهِ الأَمْوَالِ فَلَمْ آلُ فِيهَا عَنِ الْخَيْرِ، وَلَمْ أَتْرُكْ أَمْرًا رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَصْنَعُهُ فِيهَا إِلاَّ صَنَعْتُهُ فَقَالَ عَلِيٌّ لأَبِي بَكْرٍ: مَوْعِدُكَ الْعَشِيَّةَ لِلْبَيْعَةِ فَلَمَّا صَلَّى أَبُو بَكْرٍ الظُّهْرَ، رَقِيَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَتَشَهَّدَ، وَذَكَرَ شَأْنَ عَلِيٍّ وَتَخَلُّفَهُ عَنِ الْبَيْعَةِ، وَعَذَرَهُ بِالَّذِي اعْتَذَرَ إِلَيْهِ ثُمَّ اسْتَغْفَرَ، وَتَشَهَّدَ عَلِيٌّ، فَعَظَّمَ حَقَّ أَبِي بَكْرٍ، وَحَدَّثَ أَنَّهُ لَمْ يَحْمِلْهُ عَلَى الَّذِي صَنَعَ، نَفَاسَةً عَلَى أَبِي بَكْرٍ، وَلاَ إِنْكَارًا لِلَّذِي فَضَّلَهُ اللهُ بِهِ، وَلكِنَّا نَرَى لَنَا فِي هذَا الأَمْرِ نَصِيبًا، فَاسْتَبَدَّ عَلَيْنَا، فَوَجَدْنَا فِي أَنْفُسِنَا فَسُرَّ بِذَلِكَ الْمُسْلِمُونَ، وَقَالُوا: أَصَبْتَ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ إِلَى عَلِيٍّ قَرِيبًا، حِينَ رَاجَعَ الأَمْرَ الْمَعْرُوفَ

1149- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Fâtıma, Ebû Bekir'den, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Hayber'den, Fedek'ten ve Medine civarındaki sadakasından, yânî geriye bıraktığı mallarından olan kendi hissesini istiyordu. Ebû Bekir, Fâtıma'nın -Allah onlardan razı olsun- bu isteğini kabul etmedi ve şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Biz peygamberler miras bırakmayız. Bizim bıraktığımız şeyler sadakadır. Muhammed'in ailesi ancak bu maldan yerler'' buyurmuştur. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hayâtında yapmakta olduğu hiçbir şeyi terk etmem, muhakkak O'nun yaptığı işi yaparım.

Ebu Bekir, Fatıma'ya o maldan bir şey vermedi. Bu cevap üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Fâtıma öfkelendi ve Ebû Bekir'den ayrıldı. Onun Ebû Bekir'den ayrılıp uzaklaşması tâ ölünceye kadar devam etti. Fâtma, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden sonra altı ay yaşadı.

Fâtıma vefat edince kocası Alî, onu Ebû Bekir'e bildirmeden geceleyin üzerine cenaze namazı kılıp defnetti. Fâtıma'nın hayâtında insanlar tarafından Alî'ye bir saygı, bir sevgi ciheti vardı. Fâtıma'yı teselli için meşguliyeti, beyattan geri kalmasına sebep sayılmıştı. Fâtma vefat edince Alî, insanlardan bu saygı cihetini bulamadı da Ebû Bekir'le barışmayı ve onunla beyatlaşmayı aradı. Bundan önceki altı ay içinde Ebû Bekir'e beyat etmemişti. Alî, Ebû Bekir'e haberci gönderip: Bize gel, fakat yanında başka bir kimse gelmesin! dedi. Ömer de bu Ebû Bekir'e ulaşınca: Hayır, vallahi onların yanına tek başına girmeyeceksin, dedi. Ebû Bekir de: Sen Alî ve beraberindekilerin bana ne yapacaklarını sanıyorsun? Vallahi ben onlara elbette gideceğim, dedi. Akabinde Ebû Bekir onların yanına girdi. Bunun üzerine Alî, şehâdet kelimelerini telâffuz etti de Ebû Bekir'e şunları söyledi: Bizler senin faziletini tanımış ve Allah'ın sana verip, sana doğru sevk eylediği hiçbir hayırda sana karşı haset etmemişizdir. Lâkin sen bize karşı bu halîfelik işinde bizimle istişare etmeyip, kendi bildiğine gittin. Bizler ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yakınlığımızdan dolayı bu işte müşavereden bir pay görüyorduk! Alî bunları söyleyinceye kadar Ebû Bekir'in iki gözü yaş akıttı. Bu sefer Ebû Bekir konuşunca şöyle dedi:

Nefsim elinde bulunan Allah'a yemîn ederim ki, muhakkak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin akrabalarına hizmet etmek bana kendi akrabalarıma hizmet etmemden daha sevimlidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geride bıraktığı mallardan dolayı sizinle aramda olan çekişmeye gelince, ben o mallarda hayırdan hiçbir şey eksiltmedim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin o mallarda yapmakta olduğunu gördüğüm herhangi bir işi terk etmeyip mutlaka yapmışımdır, dedi. Bu konuşma akabinde Alî, Ebû Bekir'e: Sana öğleden sonra beyat edeceğim, dedi. Ebû Bekir öğle namazını kılınca minbere çıktı, şehâdet kelimelerini söyledi ve Ali'nin durumunu, beyatten geri kalışını zikretti ve Ali'nin, kendisinden özrünün kabulünü istediği sebeple, Alî'nin özrünü kabul edip gecikmesini bağışladı. Sonra Alî istiğfar ve teşehhüd etti de, Ebû Bekir'in hakkını büyüttü ve ona beyat etti. Ve kendisinin yapmış olduğu şeye, ne Ebû Bekir'e karşı bir haset ve ne de Allah'ın Ebû Bekir'in üstün kıldığı fazîletini inkâr ve tanımamazlık düşüncesinin sevk etmediğini söyledi ve şunu ilâve etti: Lâkin bu devlet başkanlığı içinde kendimiz için istişareden bir pay görüyorduk. Fakat Ebû Bekir bize danışmayıp, kendi bildiğiyle hareket etti. Bu sebepten biz de gönüllerimizde darılmıştık! Alî'nin bu sözleriyle Müslümânlar sevindiler de: İsabet ettin yâ

Alî! dediler ve Alî, beyat işine böyle güzellikle döndüğü zaman, Müslümânlar Alî'ye yakın oldular. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3092, 3093, 4240)

١١٥٠ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ، ابْنَةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، سَأَلَتْ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ، بَعْدَ وَفَاةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنْ يَقْسِمَ لَهَا مِيرَاثَهَا مَا تَرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِمَّا أَفَاءَ اللهُ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهَا أَبُو بَكْرٍ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ نُورَثُ، مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ فَغَضِبَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَهَجَرَتْ أَبَا بَكْرٍ، فَلَمْ تَزَلْ مُهَاجِرَتَهُ حَتَّى تُوُفِّيَتْ وَعَاشَتْ بَعْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم سِتَّةَ أَشْهُرٍ قَالَتْ: وَكَانَتْ فَاطِمَةُ تَسْأَلُ أَبَا بَكْرٍ نَصِيبَهَا مِمَّا تَرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ خَيْبَرَ وَفَدَكٍ، وَصَدَقَتِهِ بِالْمَدِينَةِ فَأَبَى أَبُو بَكْرٍ عَلَيْهَا ذلِكَ وَقَالَ: لَسْتُ تَارِكًا شَيْئًا كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَعْمَلُ بِهِ إِلاَّ عَمِلْتُ بِهِ، فَإِنِّي أَخْشى، إِنْ تَرَكْتُ شَيْئًا مِنْ أَمْرِهِ، أَنْ أَزِيغَ فَأَمَّا صَدَقَتُهُ بِالْمَدِينَةِ فَدَفَعَهَا عُمَرُ إِلَى عَلِيٍّ وَعَبَّاسٍ فَأَمَّا خَيْبَرُ وَفَدَكٌ فَأَمْسَكَهَا عُمَرُ، وَقَالَ: هُمَا صَدَقَةُ رَسُولِ اللهِ كَانَتَا لِحُقُوقِهِ الَّتِي تَعْرُوهُ وَنَوَائِبِهِ، وَأَمْرُهُمَا إِلَى مَنْ وَلِيَ الأَمْرَ فَهُمَا عَلَى ذلِكَ إِلَى الْيَوْمِ.

1150- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Fâtıma -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vefatının ardından Ebû Bekir es-Sıddîk'tan Allah'ın, kendisine döndürdüğü mallardan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geride bıraktığı, kendisine ait mîrâsını taksim etmesini istedi.

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- ona şöyle cevap verdi:Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Biz peygamberler miras bırakmayız. Bizim bıraktığımız şeyler sadakadır'' buyurmuştur, dedi. Bu cevap üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı Fâtıma öfkelendi ve Ebû Bekir'den ayrıldı. Onun Ebû Bekir'den ayrılıp uzaklaşması tâ ölünceye kadar devam etti. Fâtıma, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden sonra altı ay yaşadı. Fâtıma, Ebû Bekir'den, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in Hayber'den, Fedek'ten ve Medine civarındaki sadakasından, yânî geriye bıraktığı mallarından olan kendi hissesini istiyordu.

Ebû Bekir, Fâtıma'nın -Allah onlardan razı olsun- bu isteğini kabul etmedi ve şöyle dedi:

"Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hayâtında yapmakta olduğu hiçbir şeyi terk etmem, muhakkak O'nun yaptığı işi yaparım. Çünkü ben O'nun işinden herhangi bir şeyi terk edersem, haktan sapacağımdan korkarım."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Medine'deki sadakasına gelince Ömer bunu mülkiyetle değil de, hakları kadar yararlanmaları için Alî ile Abbâs'a verdi. Hayber ile Fedek'teki arazîlere gelince, Ömer bunları elinde tuttu, başkasına vermedi ve şöyle dedi:

- Bu iki arazî Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sadakasıdır ki, bunlar kendisine inmekte olan haklar ve kendisine nöbet nöbet isabet edecek hâdiseler içindir. Bu iki arazînin işi devlet başkanlığı işini üzerine alan kimseye bırakılır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3092, 3711, 4035, 4240, 6725)

١١٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَقْتَسِمْ وَرَثَتِي دِينَارًا، مَا تَرَكْتُ، بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي وَمَئُونَةُ عَامِلِي، فَهُوَ صَدَقَةٌ

1151- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Benim mirasçılarım ne dinar ne de dirhem paylaşmasınlar. Hanımlarıma ve işçimin ücretine bıraktığımdan geri kalanı sadakadır" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2776, 3096, 6729)

ربط الأسير وحبسه وجواز المن عليه

Esiri Bağlama

١١٥٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم خَيْلاً قِبَلَ نَجْدٍ، فَجاءَتْ بِرَجُلٍ مِنْ بَنِي حَنِيفَةَ يُقَالُ لَهُ ثُمَامَةُ بْنُ أُثَالٍ، فَرَبَطُوهُ بِسَارِيَةٍ مِنْ سَوَارِي الْمَسْجِدِ، فَخَرَجَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ فَقَالَ: عِنْدِي خَيْرٌ يَا مُحَمَّدُ إِنْ تَقْتُلْنِي تَقْتُلْ ذَا دَمٍ، وَإِنْ تُنْعِمْ تُنْعِمْ عَلَى شاكِرٍ، وَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْمَالَ فَسَلْ مِنْهُ مَا شِئْتَ حَتَّى كَانَ الْغَدُ ثُمَّ قَالَ لَهُ: مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ قَالَ: مَا قُلْتُ لَكَ، إِنْ تُنْعِمْ تُنْعِمْ عَلَى شَاكِرٍ فَتَرَكَهُ حَتَّى كَانَ بَعْدَ الْغَدِ فَقَالَ: مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ فَقَالَ عِنْدِي مَا قُلْتُ لَكَ فَقَالَ: أَطْلِقُوا ثُمَامَةَ فَانْطَلَقَ إِلَى نَجْلٍ قَرِيبٍ مِنَ الْمَسْجِدِ فَاغْتَسَلَ، ثُمَّ دَخَلَ

الْمَسْجِدَ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِله إِلاَّ اللهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ يَا مُحَمَّدُ وَاللهِ مَا كَانَ عَلَى الأَرْضِ وَجْهٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ وَجْهِكَ، فَقَدْ أَصْبَحَ وَجْهُكَ أَحَبَّ الْوُجُوهِ إِلَيَّ وَاللهِ مَا كَانَ مِنْ دِينٍ أَبْغَضُ إِلَيَّ مِنْ دِينِكَ، فَأَصْبَحَ دِينُكَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيَّ وَاللهِ مَا كَانَ مِنْ بَلَدٍ أَبْغَضُ إِلَيَّ مِنْ بَلَدِكَ، فَأَصْبَحَ بَلَدُكَ أَحَبَّ الْبِلاَدِ إِلَيَّ، وَإِنَّ خَيْلَكَ أَخَذَتْنِي وَأَنَا أُرِيدُ الْعُمْرَةَ، فَمَاذَا تَرَى فَبَشَّرَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَمَرَهُ أَنْ يَعْتَمِرَ فَلَمَّا قَدِمَ مَكَّةَ، قَالَ قَائِلٌ: صَبَوْتَ قَالَ: لاَ، وَلكِنْ أَسْلَمْتُ مَعَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ، وَاللهِ لاَ يَأْتِيكُمْ مِنَ الْيَمَامَةِ حَبَّةُ حِنْطَةٍ حَتَّى يَأْذَنَ فِيهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم.

1152- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necd tarafına atlı birlik gönderdi. Onlar Hanifi oğullarından ve adına da Sumame İbnu Usal denilen birini esir olarak getirdiler ve onu mescidin direklerinden birine bağladılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına mescide çıktı ve:

- ‘‘Ey Sumâme! Sana nasıl muamele edeceğimi düşünüyorsun?’’ diye sordu. Sumâme şöyle dedi:

- Benim hakkımda hayırla muamele edeceğinden başka bir düşüncem yoktur. Ey Muhammed! Şayet beni öldürürsen, kanlı bir cânîyi öldürmüş olursun. Şayet bana ikram edersen, nimete karşı şükredici birine karşı ikram etmiş olursun. Şayet mal istersen, işte malım, ondan istediğin kadar al. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile aralarında geçen bu konuşmadan sonra Sumâme mescitte bağlı olarak bırakıldı. Ertesi gün yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına gelerek:

- ‘‘Ey Sumâme! Sana nasıl muamele edeceğimi düşünüyorsun?’’ diye sordu. Sumâme şöyle dedi:

- Sana dün söylediğim gibi: Şayet bana ikramda bulunursan, şükredici birine ikramda bulunmuş olursun. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu o gün de bağlı olarak bıraktı. Üçüncü gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sumême’ye:

- ‘‘Ey Sumâme! Sana nasıl muamele edeceğimi düşünüyorsun?’’ diye sordu. Sumâme de: Sana daha önce söylediğim şeyler, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘Sumame’yi serbest bırakın’’ buyurdu. Sumame, mescide yakın bir hurmalığa gitti ve orada gusül abdesti aldı. Sonra mescide girdi ve şöyle dedi: Eşhedü en lailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Abduhu ve Rasulühu (Ben şahadet ederim ki, Allah’tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Ve yine şahadet ederim ki Muhammed O’nun kulu ve Rasûlü’dür.)

Ey Muhammed! Vallahi şu yeryüzünde bana senin yüzünden daha düşman hiçbir yüz yoktu. Fakat bu sabah senin yüzün, bana yüzlerin en sevimlisi olmuştur. Vallahi dînlerden hiçbir dîn bana senin dîninden ziyâde düşman gelmezdi. Fakat bu sabah senin dînin bana göre dînlerin en sevimlisidir. Vallahi beldelerden hiçbir belde bana senin belden kadar sevimsiz değildi. Fakat bu sabah senin belden bana beldelerin en sevimlisi oldu. Ben umre yapmaya niyet ettiğim sırada süvari birliklerin beni yakalamışlardı. Şimdi senin görüşün nedir?

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sumâme'yi dünyâ ve âhiret saâdetiyle müjdeledi ve umre yapmasını emretti. Sumâme umre yapmak için Mekke'ye varınca birisi ona: Dîninden başka bir dîne mi döndün? dedi. O da: Hayır vallahi ben dînden çıkmadım. Fakat ben Allah'ın Rasûlü olan Muhammed'in beraberinde Müslümân oldum. Vallahi ben sizin dîn dediğiniz müşrikliğe dönmem ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o hususta izin vermedikçe size Yemâme'den bir buğday tanesi gelmeyecektir, dedi.[173] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 462, 4372)

إِجلاء اليهود من الحجاز

Yahudilerin Hicaz Bölgesinden Sürülmesi

١١٥٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ فِي الْمَسْجِدِ، إِذْ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: انْطَلِقُوا إِلَى يَهُودَ فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا بَيْتَ الْمِدْرَاسِ، فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَنَادَاهُمْ: يَا مَعْشَرَ يَهُودَ أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا فَقَالُوا: قَدْ بَلَّغْتَ، يَا أَبَا الْقَاسِمِ فَقَالَ: ذلِكَ أُرِيدُ ثُمَّ قَالَهَا الثَّانِيَةَ فَقَالُوا: قَدْ بَلَّغْتَ، يَا أَبَا الْقَاسِمِ ثُمَّ قَالَ الثَّالِثَةَ؛ فَقَالَ: اعْلَمُوا أَنَّ الأَرْضَ للهِ وَرَسُولِهِ، وَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُجْلِيَكُمْ، فَمَنْ وَجَدَ مِنْكُمْ بِمَالِهِ شَيْئًا فَلْيَبِعْهُ، وَإِلاَّ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا الأَرْضُ للهِ وَرَسُولِهِ

---

173 Sumâme, umre yaptıktan sonra Yemâme'ye gitmiş ve Mekke'ye zahire yükleyip götürmelerini Yemâme halkına yasak etmiştir. Bunun üzerine Mekkeliler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e mektûb yazıp: Sen akrabalara ilgiyi, akrabalık hakkına hürmeti emredersin! diye zahire gönderilmesini istemişler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Sumâme'ye bir mektûb yazıp Mekke'ye zahîre taşıyanlarla Mekkeliler arasındaki yolu boşaltmasını, yânî zahîre nakline müsâade etmesini bildirmiştir.

1153- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler mescitte bulunduğumuz bir sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza çıkageldi ve: "Yahûdîler'in yurduna yürüyünüz!" diye buyurdu. Biz de O'nun beraberinde olarak yola çıktık, nihayet Yahûdîler'in içinde Tevrat okudukları Beytu'l-Midrâs denilen yerlerine vardık. Peygamber onlara doğru ayağa kalktı ve onlara nida ederek:

"Ey Yahûdî topluluğu! Müslüman olunuz da selâmette kalınız!" dedi. Onlar cevaben: Yâ Ebâ'l-Kasim! Sen tebliğ ettin bizim daha ziyâde Sana ihtiyâcımız yok! dediler. Rasûlullah onlara: "Ben ancak bunu yânî benim tebliğ etmiş olduğumu itirâf etmenizi istiyorum", dedi. Sonra "Müslüman olun ki, selâmette kalasınız!" sözünü ikinci defa söyledi. Yahûdîler yine: Yâ Ebâ'l-Kasım! Sen bunu tebliğ ettin! dediler. Rasûlullah onlara: "Ben ancak bunu yânî benim teblîğ etmiş olduğumu itirâf etmenizi istiyorum" dedi. Sonra Rasûlullah bu tebliğini üçüncü defa olarak tekrar etti de: "Katî biliniz ki, Arz ancak Allah'a ve Rasûlü'ne âittir. Ben sizleri bu arazîden çıkarmak istiyorum. Binâenaleyh sizden her kim kendi malından taşıyamıyacağı birşeyi olursa onu satsın. Haberiniz olsun, iyi bilin iz ki, Arz ancak Allah'a ve Rasûlü'ne âittir!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6944)

١١٥٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: حَارَبَتِ النَّضِيرُ وَقُرَيْظَةُ، فَأَجْلَى بَنِي النَّضِيرِ وَأَقَرَّ قُرَيْظَةَ وَمَنَّ عَلَيْهِمْ، حَتَّى حَارَبَتْ قُرَيْظَةُ فَقَتَلَ رِجَالَهُمْ، وَقَسَمَ نِسَاءَهُمْ وَأَوْلاَدَهُمْ وَأَمْوالَهُمْ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ، إِلاَّ بَعْضَهُمْ، لَحِقُوا بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَآمَنَهُمْ وَأَسْلَمُوا وَأَجْلَى يَهُودَ الْمَدِينَةِ كُلَّهُمْ، بَنِي قَيْنُقَاعَ، وَهُمْ رَهْطُ عَبْدِ اللهِ بْنِ سَلاَمٍ، وَيَهُودَ بَنِي حَارِثَةَ، وَكُلَّ يَهُودِ الْمَدِينَةِ

1154- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme karşı Kurayza ve Nadîr oğulları savaş açtılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Nedîr oğullarını yurtlarından kovmuştur. Kurayza oğullarına ise yurtlarında kalmaları noktasında dokunmayarak onlara lütufta bulundu. Tâki Kurayza Yahudileri anlaşmayı bozup savaş ilan edinceye kadar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlarla savaşmış, savaşta erkeklerini öldürmüş, kadınlarını, çocuklarını ve mallarını ganimet olarak Müslümanlar arasında paylaştırmıştır. Onlardan bazıları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme katıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onlara güvence verdi ve onlar da Müslüman oldular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de bulunan

bütün Yahudileri dışarı attı. Bunlar: Abdullah ibnu Selâm'ın kabilesi olan Kaynuka oğulları ve Harise oğulları Yahudileridir.[174] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4028)

جواز قتال من نقض العهد، وجواز إنزال أهل الحصن على حكم حاكم عدل أهل للحكم

Anlaşmayı Bozanlarla Savaş

١١٥٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ بَنو قُرَيْظَة عَلَى حُكْمِ سَعْدٍ، هُوَ ابْنُ مُعَاذٍ، بَعَثَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَ قَرِيبًا مِنْهُ، فَجَاءَ عَلَى حِمَارٍ، فَلَمَّا دَنَا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قُومُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ فَجَاءَ فَجَلَسَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ لَهُ: إِنَّ هؤُلاَءِ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِكَ قَالَ: فَإِنِّي أَحْكُمُ أَنْ تُقْتَلَ الْمُقَاتِلَةُ، وَأَنْ تُسْبَى الذُّرِّيَّةُ قَالَ: لَقَدْ حَكَمْتَ فِيهِمْ بِحُكْمِ الْمَلِكِ

1155- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kurayza oğulları, Sa'd ibnu Muâz'ın hükmüne razı olup kalelerinden inince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd'a haberci gönderdi. Sa'd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e yakın bir yerde bulunuyordu. Akabinde bir merkep üzerinde geldi. Sa'd yaklaşınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Seyyidinize ayağa kalkınız!" buyurdu. Sa'd geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına oturdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd'a:

- "Bunlar senin hükmüne razı oldular" buyurdu. Sa'd:

- Ben bunlardan savaş meydanında savaşanların öldürülmesine, kadınları ve çocuklarının esir edilmesine hükmediyorum, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Muhakkak sen onlar hakkında Melik olan Allah'ın hükmüyle hüküm verdin" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3043, 3804, 4121, 6262)

---

174 Yahudiler her zaman olduğu gibi verdikleri ahdi tutmadılar. Medîne'de yayılan İslâmiyet'in nüfuzunun kendi nüfuzlarını gidereceğini anlayarak, Kureyş tarafını tutmuşlardı. Başta en savaşçı olan Kaynukaa oğulları olmak üzere, bunların birer birer hadleri bildirilmiştir.

١١٥٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: أُصِيبَ سَعْدٌ يَوْمَ الْخَنْدَقِ، رَمَاهُ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ يُقَالُ لَهُ حِبَّانُ بْنُ الْعَرِقَةِ، رَمَاهُ فِي الأَكْحَلِ، فَضَرَبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم خَيْمَةً فِي الْمَسْجِدِ لِيَعُودَهُ مِنْ قَرِيبٍ، فَلَمَّا رَجَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنَ الْخَنْدَقِ وَضَعَ السِّلاَحَ واغْتَسَلَ، فَأَتَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ وَهُوَ يَنْفُضُ رَأْسَهُ مِنَ الْغُبَارِ، فَقَالَ: قَدْ وَضَعْتَ السِّلاَحَ وَاللهِ مَا وَضَعْتُهُ، اخْرُجْ إِلَيْهِمْ قَالَ النبِيُّ صلى الله عليه وسلم: فَأَيْنَ فَأَشَارَ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ، فَأَتَاهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَنَزَلُوا عَلَى حُكْمِهِ، فَرَدَّ الْحُكْمَ إِلَى سَعْدٍ قَالَ: فَإِنِّي أَحْكُمُ فِيهِمْ أَنْ تُقْتلَ الْمُقَاتِلَةُ، وَأَنْ تُسْبَى النِّسَاءُ وَالذُّرِّيَّةُ، وَأَنْ تُقْسَمَ أَمْوَالُهُمْ

1156- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sa'd ibnu Muâz[175] Hendek savaşında yaralandı. Ona Kureyş'ten Hıbbân ibnul-Arıka denilen bir adam ok atmış ve kol damarından yaralamıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu yaralı iken ziyaret edebilmek ve ona bakılması için Mescitte bir çadır kurdurdu.[176]

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hendek savaşından dönünce silahını çıkardı ve yıkandı. O esnada Cibril aleyhisselam başındaki tozları silkeleyerek geldi ve dedi ki: Sen silâhım çıkarmışşın! Vallahi ben silâhımı daha çıkarmadım.[177] Haydi onların üzerine yürü!" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Savaş için nereye gideyim? Diye sordu. Cibril aleyhisselam da Kurayza oğullarını işaret etti.

Kurayza oğulları, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelip O'nun kendileri hakkında hüküm vermesini istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onlar hakkında hüküm vermesi için Sa'd ibnu Muâz'ı çağırdı. Sa'd şöyle dedi: Ben onlar hakkında, onlardan savaş meydanında savaşanların öldürülmelerini, kadın ve çocuklarının esir edilmesini ve mallarının da ganimet olarak dağıtılmasını hükmederim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 463, 2813, 3901, 4117, 4122)

---

175 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd'ın vefatı zamanında yanında bulunamamış. Kendisine Cibrîl gelip: «Yâ Muhammed, bu sâlih kul kimdir ki, ruhunun yükselmesi için göğün kapıları açıldı ve gelişinden dolayı Rahmân'ın Arş'ı titredi?» demiş. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem acele Sa'd'ın yanına gitmiş, fakat vefat etmiş bulmuştur.

176 Bu çadır Rufeyde Ensâriyye'nin kurduğu çadır idi ki, bu hayırsever kadın Müslümânların kimsesiz yaralılarına orada bakar, Allah rızâsı için bizzat hizmetlerini görürdü. Peygamber sık sık ziyareti kolay olsun diye Sa'd'ın, Rufeyde'nin çadırına naklini emrettikten sonra, sabah akşam yanına gider ve hatırını sormakla gönlünü hoş ederdi.

177 Bu da gösteriyorki, yüce Allah, Müslümanlara melekler ordusu ile yardım etmiştir.

١١٥٧ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ سَعْدًا قَالَ: اللهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ أُجَاهِدَهُمْ فِيكَ مِنْ قَوْمٍ كَذَّبُوا رَسُولَكَ صلى الله عليه وسلم وَأَخْرَجُوهُ؛ اللهُمَّ فَإِنِّي أَظُنُّ أَنَّكَ قَدْ وَضَعْتَ الْحَرْبَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ، فَإِنْ كَانَ بَقِيَ مِنْ حَرْبِ قُرَيْشٍ شَيْءٌ فَأَبْقِنِي لَهُ حَتَّى أُجَاهِدَهُمْ فِيكَ؛ وَإِنْ كُنْتَ وَضَعْتَ الْحَرْبَ فَافْجُرْهَا وَاجْعَلْ مَوْتَتِي فِيهَا فَانْفَجَرَتْ مِنْ لَبَّتِهِ فَلَمْ يَرُعْهُمْ، وَفِي الْمَسْجِدِ خَيْمَةٌ مِنْ بَنِي غِفَارٍ، إِلاَّ الدَّمُ يَسِيلُ إِلَيْهِمْ فَقَالُوا: يَا أَهْلَ الْخَيْمَةِ مَا هذَا الَّذِي يَأْتِينَا مِنْ قِبَلِكُمْ فَإِذَا سَعْدٌ يَغْذُو جُرْحُهُ دَمًا، فَمَاتَ مِنْهَا رضي الله عنه

1157- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sa'd ibnu Muâz; Allahım! Sen biliyorsun ki, Rasûlün sallallahu aleyhi ve sellemi yalanlayan ve O'nu Mekke'den çıkaran bir kavme karşı senin yolunda cihâd etmek istediğim hiçbir kimse yoktur. Allahım! Ben zannediyorum ki, Sen bizimle onlar arasında artık yapılacak bir savaş kalmamıştır. Şayet Kureyş ile yapılacak başka bir savaşımız olacak ise, Sen'in yolunda onlarla cihâd edebilmem için beni hayâtta bırak. Şayet onlarla aramızda savaş olmayacaksa bu yaramı deş de bu yüzden bana şehitlik nasip et! Sa'd'ın bu duası üzerine boyun damarı yarıldı ve kan akmaya başladı. Mescitte Ğifâr oğullarının da bir çadırı vardı. Sa'd'ın akan kanı onların tarafına doğru geldi. Bunun üzerine dediler ki:

Ey çadır ehli! Sizin tarafınızdan buraya gelen kan da neyin nesidir? Baktılar ki, Sa'd'ın yarası kanamaktadır. Buna binaen Sa'd -Allah ondan razı olsun- vefat etti.[178] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 463, 2813, 3901, 4117, 4122)

من لزمه أمر فدخل عليه أمر آخر

Bir Emrin Akabine Başka Bir Emri Söyleme

١١٥٨ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لَنَا، لَمَّا رَجَعَ مِنَ الأَحْزَابِ: لاَ يُصَلِّيَنَّ أَحَدٌ الْعَصْرَ إِلاَّ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَأَدْرَكَ بَعْضُهُمُ الْعَصْرَ فِي الطَّرِيقِ فَقَالَ

178 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd'ın vefatı zamanında yanında bulunamamış. Kendisine Cibrîl gelip: «Yâ Muhammed, bu sâlih kul kimdir ki, ruhunun yükselmesi için göğün kapılan açıldı ve gelişinden dolayı Rahmân'ın Arş'ı titredi?» demiş. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem acele Sa'd'ın yanına gitmiş, fakat vefat etmiş bulmuştur.

بَعْضُهُمْ: لاَ نُصَلِّي حَتَّى نَأْتِيَهَا وقَالَ بَعْضُهُمْ: بَلْ نُصَلِّي، لَمْ يُرَدْ مِنَّا ذلِكَ فَذُكِرَ لِلنَبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَلَمْ يُعَنِّفْ وَاحِدًا مِنْهُمْ

1158- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Hendek savaşından döndüğünde, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu: "Sizden hiçbiriniz, ikindi namazını Beni Kureyza'ya ulaşana kadar kılmasın." Yoldayken ikindi namazının vakti girdi. Onlardan bazıları dediler ki: İkindi namazını Beni Kurayza'ya ulaşıncaya kadar kılmayalım. Diğerleri ise namazımızı kılalım zira bizden istenen bu değildir dediler. (Yani, bizden istenen bir an önce Beni Kurayza'ya ulaşmamızdır. Yoksa namaz vakti girdiği halde namazı kılmamamız değildir. Çünkü Beni Kureyza'ya ulaştığımızda namazın vakti çıkabilir.) Bu olay Nebi sallallahu aleyhi ve selleme anlatıldığında onlardan hiçbirine bir şey demedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 946, 4119)

رد المهاجرين إِلى الأنصار منائحهم من الشجر والثمر حين استغنوا عنها بالفتوح

İhtiyaç Kalmayınca Muhacirlerin Ensara Bağışlarını İade Etmesi

١١٥٩ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا قَدِمَ الْمُهَاجِرُونَ الْمَدِينَةَ مِنْ مَكَّةَ، وَلَيْسَ بِأَيْدِيهِمْ، يَعْنِي شَيْئًا؛ وَكَانَتِ الأَنْصَارُ أَهْلَ الأَرْضِ وَالْعَقَارِ فَقَاسَمَهُمُ الأَنْصَارُ عَلَى أَنْ يُعْطُوهُمْ ثِمَارَ أَمْوَالِهِمْ كُلَّ عَامٍ، وَيَكْفُوهُمُ الْعَمَلَ وَالْمَئُونَةَ؛ وَكَانَتْ أُمُّهُ، أُمُّ أَنَسٍ، أُمُّ سُلَيْمٍ، كَانَتْ أُمَّ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ، فَكَانَتْ أَعْطَتْ أُمُّ أَنَسٍ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عِذَاقًا، فَأَعْطَاهُنَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أُمَّ أَيْمَنَ مَوْلاَتَهُ، أُمَّ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم لَمَّا فَرَغَ مِنْ قَتْلِ أَهْلِ خَيْبَرَ، فَانْصَرَفَ إِلَى الْمَدِينَةِ، رَدَّ الْمُهَاجِرُونَ إِلَى الأَنْصَارِ مَنَائِحَهُمُ الَّتِي كَانُوا مَنَحُوهُمْ مِنْ ثِمَارِهِمْ، فَرَدَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِلَى أُمِّهِ عِذَاقَهَا، وَأَعْطَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أُمَّ أَيْمَنَ مَكَانَهُنَّ مِنْ حَائِطِهِ

1159- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhacirler Mekke'den Medine'ye geldikleri zaman ellerinde hiçbir şeyleri yoktu. Medine ehli olan Ensâr'ın ise arazi ve gayri menkul malları vardı. Ensâr, muhacirlere her sene mallarının yarı mahsûlünü kendilerine vermek ve kendilerinin yerine tarla işlerini yapma karşılığında mallarını muha-

cirlerle kendi aralarında taksim ettiler. Enes'in annesi ve Abdullah ibnu Ebû Talha'nın da annesi olan Ummu Suleym, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir kaç hurma ağacının mahsulünü hibe etmişti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hurma ağaçlarının mahsûllerini Usâme ibnu Zeyd'in annesi olan ve azatlı cariyesi Ummu Eymen'e verdi.

İbnu Şihâb şöyle dedi: Enes ibnu Mâlik bana şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber yahudileriyle yaptığı savaştan sonra Medine'ye döndüğünde Muhacirler, mahsullerinden faydalandıkları hurma ağaçlarını geri verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'de Enes'in annesi Ummu Suleym'e, O'nun kendisine hurmasından faydalanması için verdiği hurma ağaçlarının yerine kendi bostanından hurma ağaçları verdi.[179] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2630, 3128, 4030 4120)

١١٦٠ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ الرَجُلُ يَجْعَلُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم النَّخلاَتِ، حَتَّى افْتَتَحَ قُرَيْظَةَ وَالنَّضِيرَ وَإِنَّ أَهْلِي أَمَرُونِي أَنْ آتِيَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَأَسْأَلَهُ الَّذِينَ كَانُوا أَعْطَوْهُ أَوْ بَعْضَهُ؛ وَكَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَدْ أَعْطَاهُ أُمَّ أَيْمَنَ؛ فَجاءَتْ أُمُّ أَيْمَنَ فَجَعَلت الثَّوْبَ فِي عُنُقِي، تَقُولُ: كَلاَّ وَالَّذِي لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ لاَ يُعْطِيكَهُمْ وَقَدْ أَعْطَانِيها أَوْ كَمَا قَالَتْ وَالنَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لَكِ كَذَا وَتَقُولُ: كَلاَّ وَاللهِ حَتَّى أَعْطَاهَا عَشَرَةَ أَمْثَالِهِ، أَوْ كَمَا قَالَ

1160- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye hicret edince bazı kimseler, hurmalığından bazı ağaçları Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme tahsis etmişti. Bu durum Kurayza ve Nadir'i fethedinceye kadar devam etti. Benim ailem de bana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gitmemi ve O'ndan vaktiyle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vermiş oldukları hurmaları veya bir kısmını geri istememi emrettiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise o hurma ağaçlarını Ummu Eymen'e vermişti. Allah

179 Bu hadîste anılan kadın sahabeler, Ummu Enes, Ummu Suleym ve Ummu Abdullah İbnu Ebu Talha, bir kadının üç ayrı künyesidir. İsmi Sehle veya Muleyke'dir. Ensâr'dan ve Neccâr oğullarından olan Sehle, Medîne'de ilk Müslümân olan kadınlardandır. Sahabe bir kadın olan Ummu Harâm'ın kardeşidir, ilk defa Mâlik ile evlenmişti. Enes bundan olmuştur. Sehle kavmiyle müslümân olduğu için kocası Mâlik buna kızmış, Şam tarafına gitmiş ve orada küfür üzere ölmüştür. Mâlik'in ölümünden sonra Ummu Suleym, Ebû Talha ile evlenmiş, ondan da Abdullah olmuştur.

Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o hurma ağaçlarını bana verdi. Bu esnada Ummu Eymen elbiseyi boynuna dolayarak geldi ve: O'ndan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları bana vermişken size geri vermez! Demeye başladı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise: "Sen o hurma ağaçlarını bırak! Ben sana falanca hurmalıkları vereyim" diyor, Ummu Eymen ise: Hayır, vallahi olmaz, diyordu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ummu Eymen'e bunun on misli hurmalık verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2630, 4120)

أخذ الطعام من أرض العدو

Düşman Arazisinden Yiyecek Alma

١١٦١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا مُحَاصِرِينَ قَصْرَ خَيْبَرَ، فَرَمَى إِنْسَانٌ بِجِرَابٍ فِيهِ شَحْمٌ، فَنَزَوْتُ لآخُذَهُ، فَالْتَفَتُّ فَإِذَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ

1161- Abdullah ibnu Muğaffel -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Hayber sarayını kuşatma altına aldık. Bir insan, içinde yağ bulunan bir tulum attı. Ben hemen onu almak için ileriye sıçradım. Arkama döndüğümde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i görünce ondan utandım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3153, 4224, 5508)

كتاب النبي صلى الله عليه وسلم إلى هرقل يدعوه إلى الإسلام

Herakle Yazılan Mektup

١١٦٢ – حديث أَبِي سُفْيَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سُفْيَانَ، مِنْ فِيهِ إِلَى فِيَّ، قَالَ: انْطَلَقْتُ فِي الْمُدَّةِ الَّتِي كَانَتْ بَيْنِي وَبَيْنَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: فَبَيْنَا أَنَا بِالشَّامِ إِذْ جِيءَ بِكِتَابٍ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِلَى هِرَقْلَ قَالَ: وَكَانَ دِحْيَةُ الْكَلْبِيُّ جَاءَ بِهِ، فَدَفَعَهُ إِلَى عَظِيمِ بُصْرَى، فَدَفَعَهُ عَظِيمُ بُصْرَى إِلَى هِرَقْلَ قَالَ: فَقَالَ هِرَقْلُ: هَلْ ههُنَا أَحَدٌ مِنْ قَوْمِ هذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَقَالُوا: نَعَمْ قَالَ: فَدُعِيتُ فِي نَفَرٍ مِنْ قُرَيْشٍ، فَدَخَلْنَا عَلَى هِرَقْلَ، فَأَجْلَسَنَا بَيْنَ يَدَيْهِ؛ فَقَالَ: أَيُّكُمْ أَقْرَبُ نَسَبًا مِنْ هذَا الرَّجُلِ

الَّذي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَقَالَ أَبُو سُفْيَانَ: فَقُلْتُ: أَنَا فَأَجْلَسُونِي بَيْنَ يَدَيْهِ، وَأَجْلَسُوا أَصْحَابِي خَلْفِي ثُمَّ دَعَا بِتُرْجُمَانِهِ، فَقَالَ قُلْ لَهُمْ: إِنِّي سَائِلٌ هذَا عَنْ هذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ، فَإِنْ كَذَبنِي فَكَذِّبُوهُ قَالَ أَبُو سُفْيَانَ: وَايْمُ اللهِ لَوْلاَ أَنْ يُؤْثِرُوا عَلَيَّ الْكَذِبَ لَكَذَبْتُ ثُمَّ قَالَ لِتُرْجُمَانِهِ: سَلْهُ كَيْفَ حَسَبُهُ فِيكُمْ قَالَ: قُلْتُ هُوَ فِينَا ذُو حَسَبٍ قَالَ: فَهَلْ كَانَ مِنْ آبائِهِ مَلِكٌ قَالَ: قُلْتُ لا فَهَلْ كُنْتُمْ تَتَّهِمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ قُلْتُ لاَ قَالَ: أَيَتَّبِعُهُ أَشْرَافُ النَّاسِ أَمْ ضُعَفَاؤُهُمْ قَالَ: قُلْتُ بَلْ ضعَفَاؤُهُمْ قَالَ: يَزِيدُونَ أَوْ يَنْقُصُونَ قَالَ: قُلْتُ لاَ، بَلْ يَزِيدُونَ قَالَ: هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخْطَةً لَهُ قَالَ: قُلْتُ لاَ

قَالَ: فَهَلْ قَاتَلْتُمُوهُ قَالَ: قُلْتُ نَعَمْ قَالَ: فَكَيْفَ كَانَ قِتَالُكُمْ إِيَّاهُ قَالَ: قُلْتُ تَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سِجَالاً، يُصِيبُ مِنَّا وَنصِيبُ مِنْهُ قَالَ: فَهَلْ يَغْدِرُ قَالَ: قُلْتُ لاَ، وَنَحْنُ مِنْهُ فِي هذِهِ الْمُدَّةِ لاَ نَدْرِي مَا هُوَ صَانِعٌ فِيها قَالَ: وَاللهِ مَا أَمْكَنَنِي مِنْ كَلِمَةٍ أُدْخِلُ فِيهَا شَيْئًا غَيْرَ هذِهِ قَالَ: فَهَلْ قَالَ هذَا الْقَوْلَ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ لا ثُمَّ قَالَ لِتُرْجُمَانِهِ: قُلْ لَهُ: إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ حَسَبِهِ فِيكُمْ فَزَعَمْتَ أَنَّهُ فِيكُمْ ذُو حَسَبٍ، وَكَذلِكَ الرُّسُلُ تُبْعَثُ فِي أَحْسَابِ قَوْمِهَا وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ فِي آبائِهِ مَلِكٌ، فَزَعَمْتَ أَنْ لاَ فَقُلْتُ لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مَلِكٌ قُلْتُ رَجُلٌ يَطْلُبُ مُلْكَ آبائِهِ وَسَأَلْتُكَ عَنْ أَتْبَاعِهِ، أَضُعَفَاؤُهُمْ أَمْ أَشْرَافُهُمْ فَقُلْتَ بَلْ ضُعَفَاؤُهُمْ وَهُمْ أَتْبَاعُ الرُّسُلِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ تَتَّهِمُونَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ فَزَعَمْتَ أَنْ لاَ فَعَرَفْتُ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ لِيَدَعَ الْكَذِبَ عَلَى النَّاسِ ثُمَّ يَذْهَبَ فَيَكْذِبَ عَلَى اللهِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدخُلَ فِيهِ سَخْطَةً لَهُ فَزَعَمْتَ أَنْ لاَ وَكَذلِكَ الإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بَشَاشَةَ الْقُلُوبِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ فَزَعَمْتَ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ وَكَذلِكَ الإِيمَانُ حَتَّى يَتِمَّ وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَاتَلْتُمُوهُ فَزَعَمْتَ أَنَّكُمْ قَاتَلْتُمُوهُ، فَتَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سِجَالاً، يَنَالُ مِنْكُمْ وَتَنَالُونَ مِنْهُ وَكَذلِكَ الرُّسُلُ تُبْتَلَى ثُمَّ تَكُونُ لَهُمُ الْعَاقِبَةُ وَسَأَلْتكَ هَلْ يَغْدِرُ فَزَعَمْتَ أَنَّهُ لاَ يَغْدِرُ وَكَذلِكَ الرُّسُلُ لاَ تَغْدِرُ وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَالَ أَحَدٌ هذَا الْقَوْلَ قَبْلَهُ فَزَعَمْتَ أَنْ لاَ فَقُلْتُ لَوْ كَانَ قَالَ هذَا الْقَوْلَ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ رَجُلٌ ائْتَمَّ بِقَوْلٍ قِيلَ قَبْلَهُ قَالَ: ثُمَّ قَالَ بِمَ يَأْمُرُكُمْ قَالَ: قُلْتُ يَأْمُرُنَا بِالصَّلاَةِ وَالزَّكَاةِ وَالصِّلَةِ وَالْعَفَافِ قَالَ: إِنْ يَكُ مَا تَقُولُ فِيهِ حَقًّا فَإِنَّهُ نَبِيٌّ وَقَدْ

كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ وَلَمْ أَكُ أَظُنُّهُ مِنْكُمْ وَلَوْ أَنِّي أَعْلَمُ أَنِّي أَخْلُصُ إِلَيْهِ لأَحْبَبْتُ لِقَاءَهُ وَلَوْ كُنْتُ عِنْدَهُ لَغَسَلْتُ عَنْ قَدَمَيْهِ وَلَيَبْلُغَنَّ مُلْكُهُ مَا تَحْتَ قَدَمَيَّ قَالَ: ثُمَّ دَعَا بِكِتَابِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَرَأَهُ، فَإِذَا فِيهِ: بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ الرُّومِ سَلاَمٌ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى أَمَّا بَعْدُ فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ الإِسْلاَمِ، أَسْلِمْ تَسْلَمْ، وَأَسْلِمْ يُؤْتِكَ اللهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ، فَإِنْ تَوَلَّيْتَ فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ الأَرِيسِيِّينَ (وَيَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَنْ لاَ نَعْبُدَ إِلاَّ اللهَ) إِلَى قَوْلِهِ (اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ) فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ قِرَاءَةِ الْكِتَابِ ارْتَفَعَتِ الأَصْوَاتُ عِنْدَهُ، وَكَثُرَ اللَّغَطُ، وَأُمِرَ بِنَا فَأُخْرِجْنَا قَالَ: فَقُلْتُ لأَصْحَابِي حِينَ خَرَجْنَا: لَقَدْ أَمِرَ أَمْرُ ابْنِ أَبِي كَبْشَةَ، إِنَّهُ لَيَخَافُهُ مَلِكُ بَنِي الأَصْفَرِ فَمَا زِلْتُ مُوقِنًا بِأَمْرِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ سَيَظْهَرُ حَتَّى أَدْخَلَ اللهُ عَلَيَّ الإِسْلاَمَ

1162- Abdullah ibnu Abbas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ebu Sufyan ibnu Harb bana şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ebu Sufyan ve Kureyşli kâfirlerle Hudeybiye barışının olduğu ve müddetinin uzatıldığı ve bu esnada Şam'da ticaret için bulundukları bir sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mektubu Hirakl'e gelmişti. Bu mektubu Dihye ibnu Halîfe el-Kelbî getirmiş ve mektubu Busrâ ahâlîsinin büyüğü olan Haris ibnu Ebî Şemir el-Ğassânî'ye vermiş, Busrâ'nın büyüğü olan bu zât da mektubu Hirakl'e vermişti.

Rum Kayser'i Hirakl Ebu Sufyan'a gelmeleri için haber yolladı. Hirakl ve Rum'un devlet büyükleri Îlyâ'dayken (Beytul-Makdis) onlar geldiler ve onları meclisine davet etti. Sonra onları ve tercümanını huzuruna çağırdı. Dedi ki:

- Kendisinin peygamber olduğunu iddia eden bu adama akraba olarak en yakın olanınız hanginizdir? Ebû Sufyân dedi ki: Dedim ki:

- Nesebce en yakınları benim. Hirakl:

- Onu bana yaklaştırın. Onun arkadaşlarını da yakına getirin. Onlarda arkasında dursunlar, dedi. Sonra tercümânına dedi ki:

- Bunlara de ki: Ben bu adama (kendisinin peygamber olduğunu iddia eden zât hakkında) bazı sorular soracağım. Bana yalan söylerse, onu yalanlayın. Ebû Sufyân dedi ki: Vallahi yalanımı başkalarına nakledecekler diye

haya etmeseydim, O'nun hakkında yalan uydururdum. Ondan sonra bana ilk sorduğu şu oldu:

- Sizin içinizde onun soyu nasıldır?

- O içimizde saygın bir soya sahiptir, dedim.

- Sizden, (Kureyş ve Araptan) ondan önce bu iddiada bulunmuş bir kimse var mıydı? dedi.

- Hayır, dedim.

- Babaları içinde kral var mıydı? dedi.

- Hayır, dedim.

- Ona tâbi olanlar halkın soyluları mı, yoksa zayıfları mı? dedi.

- Zayıf olanlar, dedim.

- Onların sayıları artıyor mu, yoksa eksiliyor mu? dedi.

- Bilakis artıyorlar, dedim.

- İçlerinde O'nun dînine girdikten sonra nefsani çıkarlarından dolayı dîninden dönenler var mıdır? dedi.

- Hayır, dedim.

- Peygamber olduğunu söylemezden önce onu hiç yalancılıkla ittiham eder miydiniz? dedi.

- Hayır, dedim.

- Hiç ihanet edip anlaşmasına aykırı davranır mı? dedi.

- Hayır. Bizler şu anda onunla anlaşma içerisindeyiz. Bu anlaşmayı bozup ihanet eder mi bilmem, dedim.

Ebû Sufyân dedi ki: Onun değerini düşürecek, onu gözden düşürecek bundan başka bir söz bulamadım.

- O'nunla hiç savaştınız mı? dedi.

- Evet, dedim.

- O'nunla olan savaşınız nasıldı? dedi.

- Aramızda savaş çekişmeyle geçer. Savaş, tarafların bir lehine bir aleyhine gelişir, dedim.

- Size ne emrediyor? dedi.

- Bize diyor ki: Yalnızca bir olan Allah'a ibâdet edin ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmayın. Babalarınızın cahiliyede söyleyip yapageldikleri şeyleri terk edin, dedim. Bize namazı, doğru sözlü olmayı (yalanı terk etmeyi) iffetli olmayı ve akrabaya iyiliği emrediyor, dedim. Babalarınızın inanıp söyleye geldikleri şeyleri terk ediniz, dedim. Bunun üzerine tercümânına dedi ki:

- Ona söyle: Sana nesebinden sordum, onun içinizde asil bir soya sahip olduğunu söyledin. Peygamberler de zâten böyle kavminin soy bakımından asil olanlarından gönderilirler. İçinizden (yani Kureyş ve Araptan) bu sözü O'ndan evvel söylemiş kimse var mıydı, diye sordum; hayır dedin. Şayet ondan önce bu sözü söylemiş birisi olsaydı; 'Kendisinden önce söylenmiş bir sözle teselli buluyor onu söylüyor, derdim. Sana onun babalarından kral olan var mıydı? Diye sordum. Olmadığını söyledin. Şayet onun babalarından birisi kral olsaydı: Babasının mülkünü krallığını isteyen birisi, derdim. Sana bu sözleri demezden önce onu yalancılıkla ittiham ediyor muydunuz? diye sordum. Hayır, diye cevap verdin. Ben biliyorum ki, insanlara karşı yalan söylemeyen, bunu huy edinmemiş birisi Allah'a karşı yalan söylemez. Sana ona tabi olanlar halkın eşrafımı yoksa zayıfları mı? diye sordum. Bana ona zayıf olanların tabi olduğunu bildirdin. Peygamberlere tabi olanlarda onlardır. Sana onların azaldıklarını mı yoksa arttıklarını mı? sordum. Onların arttıklarını söyledin. İşte îman da tamamlanıncaya kadar böyledir. Sana içlerinde O'nun dînine girdikten sonra nefsanî çıkarlarından dolayı dîninden dönenler var mıdır? diye sordum. Hayır, diye cevapladın. İmanda işte böyle kalbi bütün samimiyetiyle kaplar. Sana yapmış olduğu anlaşmaları bozar mı? diye sordum. Sen hayır dedin. Peygamberlerde işte böyle ahde vefa gösterip anlaşmalarına sadık kalırlar. Sana onun neyi emrettiğini sordum. Size Allah'a ibadet etmenizi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanızı emrettiğini, putlara ibadet etmekten yasakladığını ve sizlere namaz kılmayı, doğru sözlü olmayı ve iffetli olmayı emrettiğini söyledin.

Eğer bu söylediklerin doğruysa, şu iki ayağımın altındaki yere sahip olacaktır. Ben onun sizin içinizden çıkacağını tahmin etmiyordum. Şayet O'na ulaşacağımı bilsem her türlü yolu denerdim. Şayet O'nun yanında olsaydım ayaklarını yıkardım. Sonra Hırakl, Dıhye'nin elçiliği ile Busrâ emîrine gönderilen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mektubunu istedi. O da okudu. Mektûpta şunlar yazılıydı:

''Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. Allah'ın kulu ve Rasûlü Muhammed'den Rûm'un büyüğü Hirakl'e. Hidâyete tâbi olanlara selâm olsun. Seni İslâm'a çağıran kelimeye yani Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâh olmadığına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin Allah'ın Rasûlü olduğuna şehâdet etmene davet ediyorum. İslâm'a gir ki güvende olasın ve Allah ecrini iki kat versin. Şayet İslam dinine girme davetine icabet etmezsen çiftçilerin (veya halkının) günâhı senin boynunadır. **«De ki: „Ey kitap ehli, bizimle sizin aranızda müsavi olan bir söze gelin. Yalnız Allah'a kulluk edelim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Bir kısmımız Allah'ı bırakıp diğer bir kısmımızı rabler edinmesin." Eğer yüz çevirirlerse deyin ki „Şahit olun bizler Müslümanlarız."»** (Âl-i İmran: 64)

Ebû Sufyân dedi ki: Hirakl'in soru ve cevapları ve mektubun okunması bittikten sonra yanında gürültü çoğaldı, sesler yükseldi, biz de yanından çıkarıldık. Çıkarıldığımızda arkadaşlarıma dedim ki: İbnu Ebî Kebşe'nin (yani Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin) işi azametli oluyor. Benû Asfar (yani Rum) kralı O'ndan korkuyor. Artık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gâlib geleceğine tâ Allah'ın beni İslam'la şereflendirinceye kadar kesin inancım devam etti. Ben de bu inancımı ortaya çıkardım.

Şam'daki Hıristiyanların dini lideri ve Îlya'nın (Beytul-Makdis) emiri ve Hirakl'in dostu olan İbnun-Nâtûr, bu günlerde düşünceli ve üzüntülü görüp ondan konuştu. Romalı generallerinden bazıları ona dedi ki: Senin hâlini hiç beğenmiyoruz, dediler. İbnu'n-Nâtûr dedi ki: Hirakl yıldızlara bakan bir kâhindi. Ona sorduklarında onlara dedi ki: Ben bu gece yıldızlara baktığımda Hitan Meliki'nin üstünlük sağladığını gördüm. Bu ümmet içinde sünnet olanlar kimlerdir? Yahûdîler'den başka sünnet olan yoktur; onlar hususunda tasalanma. Senin sultan altında bulunan şehirlere yaz da oralarda bulunan Yahudileri öldürsünler, dediler. Bu sırada onlar kendi işleriyle meşgulken Hirakl'in huzuruna Gassân Meliki tarafından Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden haber ulaştırmakla görevlendirilmiş bir adam getirildi. Hirakl o adamdan haberi alınca: Gidin ve bu adam sünnetli midir, değil midir, diye bir bakın, dedi. Baktılar ve sünnetli olduğunu bildirdiler. Sonra Arapların sünnet olup olmadıklarını sordu. O adam: Arapların sünnet olduklarını söyledi. Bunun üzerine Hirakl: Sözü edilen bu zât bu ümmete hakim olacaktır. Ondan sonra Hirakl, Rûmiye'de ilimce kendine denk olan bir dostuna mektûb yazıp Hıms'a gitti. Hirakl, arkadaşından Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin gerçekten peygamber olduğu görüşüne muvafakat eden mektubu gelinceye kadar Hıms'tan ayrılmadı. Müteakiben Hirakl, Hıms'ta etrafında evler bulunan saraya girmeleri için Rûm büyüklerini davet ederek kapıların kapanmasını emretti. Sonra yüksek bir yere çıkıp:

- Ey Rûm topluluğu! Felaha ve rüşte erişmek ve mallarınızın ellerinizde kalması için bu peygambere tâbi olmaz mısınız?

Bunun üzerine orada bulunanlar, yaban eşeklerinin kaçışmaları gibi kapılara doğru koşmaya başladılar. Kapıların ise kapalı olduğunu gördüler. Hirakl, bundan hoşlanmadıklarını görüp onların iman etmede ümitsizliğe düşünce dedi ki: Onları bana geri getirin.

–Ben biraz önceki sözlerimi sizin dininize olan bağlılığınızı sınamak için söyledim. Dininize nedenli bağlı olduğunuzu gördüm. Bunun üzerine orada bulunanlar ona secde edip bundan dolayı razı oldular. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 51, 2681, 2804, 2941, 2978, 3174, 4553, 5980, 6260, 7169, 7541.)

في غزوة حنين

Huneyn Savaşı

١١٦٣ – حديث الْبَرَاءِ، وَسَأَلَهُ رَجُلٌ: أَكُنْتُمْ فَرَرْتُمْ يَا أَبَا عُمَارَةَ يَوْمَ حُنَيْنٍ قَالَ: لاَ، وَاللهِ مَا وَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلكِنَّهُ خَرَجَ شُبَّانُ أَصْحَابِهِ وَأَخِفَّاؤُهُمْ حُسَّرًا لَيْسَ بِسِلاَحٍ، فَأَتَوْا قَوْمًا رُمَاةً، جَمْعَ هَوَازِنَ وَبَنِي نَصْرٍ، مَا يَكَادُ يَسْقُطُ لَهُمْ سَهْمٌ، فَرَشَقُوهُمْ رَشْقًا مَا يَكَادُونَ يُخْطِئُون فَأَقْبَلُوا هُنَالِكَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ عَلَى بَغْلَتِهِ الْبَيْضَاءِ وَابْنُ عَمِّهِ، أَبُو سُفْيَانَ بْنُ الْحارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَقُودُ بِهِ؛ فَنَزَلَ وَاسْتَنْصَرَ؛ ثُمَّ قَالَ: أَنَا النَّبِيُّ لاَ كَذِبْ أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبْ ثُمَّ صَفَّ أَصْحَابَهُ.

1163- Berâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam kendisine: Sizler Huneyn günü savaş meydanından kaçtınız mı ey Ebâ Umâre? diye sordu. O da:

- Hayır, vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaş meydanından kaçmamıştır. Lâkin hakîkat şu ki, O'nun sahabelerinin gençleri ve ağırlığı olmayanları miğfersiz, zırhsız ve silâhsız olarak çıktılar. Akabinde hemen hemen kendilerinin hiçbir oku yere düşmeyecek kadar iyi atıcı olan Hevâzin ve Benû Nasr topluluğu olan atıcılardan ibaret bir kavme geldiler. Onlar bunlara ok yağdırdılar. Öyle bir ok yağmuru ki, hemen hemen hiç hatâ etmiyorlardı. Bunun üzerine o genç sahabeler oradan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına dönüp geldiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beyaz katırının üstünde; amcasının oğlu Ebû Sufyân ibnu Hâris ibnu Abdulmuttalib ise katırını tutuyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabit durup hemen bineğinden indi ve Allah'tan yardım istedi. Sonra:

"Ben Peygamberim yalan yok, ben Abdulmuttalib oğluyum" diyordu**.** Bundan sonra da sahabelerini harp saffına dizdi.[180] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2864, 2930)

---

180 Huneyn, Mekke ile Tâif arasında ve Tâif'in yakınında bir vâdînin adıdır. Mekke'ye üç mil mesafede ve Arafat Dağı'nın arkasındadır. Huneyn harbi hicretin sekizinci yılı şevvalinin beşinci günü vuku' buldu. Huneyn vadisinde pusulara gizlenmiş olan Hevâzin okçularının şiddetli ok hücumuna uğradıklarında fena hâlde bozuldular ve sahâbîlerde umûmî bir kaçma oldu. Herkes korkup sarsıldığı sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, tamâmiyle azim ve irâdesine sâhib tam bir yiğitlik timsâli kesilmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bu metin azmi, ordunun sağ kanadını bir derece yerinde tutabilmişti. Bu sırada gür sesli olan Abbâs vâsıtasıyle: Ey Akabe'de bey'at eden Ensâr! Ey Rıdvan ağacı altında söz veren sahâbîler!.. diye

١١٦٤ – حديث الْبَرَاءِ، وَسَأَلَهُ رَجُلٌ مِنَ قَيْسٍ: أَفَرَرْتُمْ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ حُنَيْنٍ فَقَالَ: لكِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لَمْ يَفِرَّ كَانَتْ هَوازِنُ رُمَاةً، وَإِنَّا لَمَّا حَمَلْنَا عَلَيْهِمْ انْكَشَفُوا فَأَكْبَبْنَا عَلَى الْغَنائِمِ، فَاسْتُقْبِلْنَا بِالسِّهَامِ وَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى بَغْلَتِهِ الْبَيْضَاءِ، وَإِنَّ أَبَا سُفْيَانَ آخِذٌ بِزِمَامِهَا، وَهُوَ يَقُولُ: أَنَا النَّبِيُّ لا كَذِبْ

1164- Ebû İshâk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam, Berâ ibnu Âzib'e -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

- Sizler Huneyn günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından kaçtınız mı? O şöyle dedi:

- Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kaçmadı. Hevâzin halkı iyi ok atan bir kabîle idiler. Biz onlarla karşılaşınca, onların üzerine atıldık. Onlar bozguna uğradılar. Onların bu halleri üzerine Müslümânlar ganimetleri toplamak için dağıldılar. Bunu gören Hevâzin kabilesi bizi ok yağmuruna tuttular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaş meydanından kaçmadı. O'nu beyaz katırının üzerinde ve Ebû Sufyân da katırın gemini tutuyor olduğu halde gördüm. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ben Peygamberim, bunda yalan yoktur. Ben Abdulmuttalib'in oğluyum" diyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2874, 2930, 3042, 4315, 4316, 4317)

غزوة الطائف

Taif Savaşı

١١٦٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمْرٍو، قَالَ: لَمَّا حَاصَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الطَّائِفَ فَلَمْ يَنَلْ مِنْهُمْ شَيْئًا، قَالَ: إِنَّا قَافِلُونَ إِنْ شَاءَ اللهُ فَثَقُلَ عَلَيْهِمْ، وَقَالُوا: نَذْهَبُ وَلاَ نَفْتَحُهُ وَقَالَ مَرَّةً، نَقْفُلُ فَقَالَ: اغْدُوا عَلَى الْقِتَالِ فَغَدَوْا، فَأَصَابَهُمْ جِرَاحٌ فَقَالَ: إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللهُ فَأَعْجَبَهُمْ فَضَحِكَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم

1165- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

davet etti. Lebbeyk diyerek döndüler ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına koştular. Bozulmuş asker bu suretle toplandı. Harb saffını düzeltti, yeniden harbe girişildi, sonunda zafer kazanıldı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem on sekiz gün boyunca Tâif'i kuşatma altına aldı. Ancak Tâifliler'den herhangi bir şey elde edemedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yarın kuşatmayı kaldırıp Medine'ye döneceğiz inşallah" dedi. Bu söz sahabelere ağır geldi ve: Taif'i fethetmeden mi gideceğiz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse yarın sabah savaşa hazırlıklı olun" buyurdu. Sabahleyin Taif'in surlarına saldırdılar. Ancak surlar yüksek olduğundan dolayı okları surlara yetişmedi. Sahabeler ise Taiflilerin attıkları oklarla yaralandılar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yarın Medine'ye dönüyoruz inşallah" buyurdu. Bu söz sahabelerin hoşuna gitti. Bu kararın onların hoşuna gitmesi üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tebessüm etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6086, 7480)

إزالة الأصنام من حول الكعبة

Kâbe'nin Etrafındaki Putların Kaldırılması

١١٦٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَكَّةَ، وَحَوْلَ الْكَعْبَةِ ثَلاَثُمِائَةٍ وَسِتُّونَ نُصُبًا، فَجَعَلَ يَطْعَنُهَا بِعُودٍ فِي يَدِهِ، وَجَعَلَ يَقُولُ: (جَاء الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ) الآيَةَ

1166- Abdullah İbnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin fethi günü hareme girdi. O gün Kâbe'nin etrafında üç yüz altmış put vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem elindeki değnekle bunlara dürtüyor ve şu âyeti okuyordu:

«Hak geldi, bâtıl yok oldu.» İsra: 81 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4287, 4720)

صلح الحديبية في الحديبية

Hudeybiye Antlaşması

١١٦٧ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: لَمَّا صَالَحَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَهْلَ الْحُدَيْبِيَةِ، كَتَبَ عَلِيٌّ بَيْنَهُمْ كِتَابًا، فَكَتَبَ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ: لاَ تَكْتُبْ مُحَمَّدٌ رَسُول اللهِ، لَوْ كُنْتَ رَسُولاً لَمْ نُقَاتِلْكَ، فَقَالَ لِعَلِيٍّ: امْحُهُ فَقَالَ عَلِيٌّ: مَا أَنَا بِالَّذِي أَمْحَاهُ فَمَحَاهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِيَدِهِ، وَصَالَحَهُمْ

عَلَى أَنْ يَدْخُلَ هُوَ وَأَصْحَابُهُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ، وَلاَ يَدْخُلُوهَا إِلاَّ بِجُلُبَّانِ السِّلاَحِ فَسَأَلُوهُ: مَا جُلُبَّانُ السِّلاَحِ فَقَالَ: الْقِرَابُ بِمَا فِيهِ

1167- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hudeybiye ehli ile Hudeybiye Anlaşması yaptığında da müşriklerle Müslümanlar arasındaki anlaşmayı Ali yazdı. Yapılan bu yazışmanın başına da: "Muhammed, Allah'ın Rasûlü'dür" ibaresini yazdı. Bunun üzerine Müşrikler dediler ki:

Buraya "Muhammed, Allah'ın Rasûlü'dür" ibaresini yazma. Şayet O peygamber olsaydı biz O'nunla savaşmazdık. Müşriklerin bu sözleri üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali'ye:

- "O ibareyi oradan sil" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu buyruğu üzerine Ali:

- Ben o ibareyi oradan silemem, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi elleriyle o yazıyı oradan sildi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, gelecek sene Mekke'ye kılıçları kılıflarının içinde olmak şartı ile ashabıyla beraber üç gün girip ikamet etmek üzere onlarla anlaşma yaptı.

١١٦٨ – حديث سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ، قَالَ: كُنَّا بِصِفِّينَ، فَقَامَ سَهْلُ بْنُ حُنَيْفٍ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ اتَّهِمُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنَّا كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ وَلَوْ نَرَى قِتَالاً لَقَاتَلْنَا، فَجَاءَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَهُمْ عَلَى الْبَاطِلِ فَقَالَ: بَلَى فَقَالَ: أَلَيْسَ قَتْلاَنَا فِي الْجَنَّةِ وَقَتْلاَهُمْ فِي النَّارِ قَالَ: بَلَى قَالَ: فَعَلَى مَا نُعْطِي الدَّنِيَّةَ فِي دِينِنَا أَنَرْجِعُ وَلَمَّا يَحْكُمِ اللهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ فَقَالَ: ابْنَ الْخَطَّابِ إِنِّي رَسُولُ اللهِ وَلَنْ يُضَيِّعَنِي اللهُ أَبَدًا فَانْطَلَقَ عُمَرُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ فَقَالَ: إِنَّهُ رَسُولُ اللهِ وَلَنْ يُضَيِّعَهُ اللهُ أَبَدًا فَنَزَلَتْ سُورَةُ الْفَتْحِ، فَقَرَأَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى عُمَرَ إِلَى آخِرِهَا فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَوَ فَتْحٌ هُوَ قَالَ: نَعَمْ.

1168- Ebû Vâil -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Sıffîn'de idik. Sehl ibnu Huneyf ayağa kalkıp şöyle dedi:

- Ey insanlar! Sizler kendinizi suçlayın. Bizler Hudeybiye gününde

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Şayet bizler savaşmayı uygun görseydik, muhakkak savaşırdık. Hudeybiye gününde Ömer ibnul-Hattâb geldi ve dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! bizler hak yol üzerinde, onlar ise batıl yolda değiller mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet" dedi.

- Bizim ölülerimiz-şehidlerimiz cennette, onların ölüleri ise cehennemde değiller mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet" dedi.

- Öyleyse dinimiz hususunda neden bu küçük düşmeyi kabul ediyoruz? Allah bizimle onlar arasında hükmünü vermeden Medine'ye geri mi döneceğiz. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ey İbnul-Hattâb! Muhakkak ki ben Allah'ın Rasûlü'yüm. Allah beni asla zayi etmeyecektir."

Bunun üzerine Ömer, Ebû Bekir'e gitti ve ona da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e söylediği sözlerin benzerini söyledi. Ebû Bekir de Ömer'e: Şüphesiz O, Allah'ın Rasûlü'dür ve Allah O'nu asla zayi etmeyecektir, dedi.

Bunun akabinde Fetih Sûresi indi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sûreyi sonuna kadar Ömer'e okudu. Akabinde Ömer:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Fetih bu mudur? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Evet" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3181)

غزوة أحد

Uhud Gazvesi

١١٦٩ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ جُرْحِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ أُحُدٍ فَقَالَ: جُرِحَ وَجْهُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَكُسِرَتْ رَبَاعِيَتُهُ، وَهُشِمَتِ الْبَيْضَةُ عَلَى رَأْسِهِ؛ فَكَانَتْ فَاطِمَةُ، عَلَيْهَا السَّلاَمُ، تَغْسِلُ الدَّمَ، وَعَلِيٌّ يُمْسِكُ؛ فَلَمَّا رَأَتْ أَنَّ الدَّمَ لاَ يَزِيدُ إِلاَّ كَثْرَةً، أَخَذَتْ حَصِيرًا فَأَحْرَقَتْهُ حَتَّى صَارَ رَمَادًا، ثُمَّ أَلْزَقَتْهُ، فَاسْتَمْسَكَ الدَّمُ

1169- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Uhud savaşında yaralanmasından soruldu. Şöyle dedi: Uhud savaşında Allah Rasûlü sallallahu

aleyhi ve sellemin miğferi başı üzerinde kırıldı, yüzü kanlara bulandı ve azı dişleri ile ön dişleri arasındaki dişleri kırıldı. Fatıma, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzündeki kanı yıkıyor, Ali de su kabını tutuyordu.

Nihâyet Fâtıma kanın sudan daha çok artmakta olduğunu görünce bir hasır parçasına yöneldi de onu yaktı ve külünü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yarası üzerine yapıştırdı, akabinde kan kesildi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 243, 2903, 2911, 3037, 4075, 5248, 5722)

١١٧٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَحْكِي نَبِيًّا مِنَ الأَنْبِيَاءِ، ضَرَبَهُ قَوْمُهُ فَأَدْمَوْهُ، وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ: (اللهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لاَ يَعْلَمُونَ)

1170- Abdullah ibnu Mesûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Şimdi ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzüne bakıp görür gibiyim: O, peygamberlerden bir peygamberi hikâye ediyordu ki, kavmi Onu dövmüş de, Onun kanını akıtmışlardı. Fakat O, yüzünden hem kanını siliyor, hem de:

"Yâ Rabb! Kavmimi mağfiret eyle, çünkü onlar bilmiyorlar!" diyordu.

اشتداد غضب الله على من قتله رسول الله صلى الله عليه وسلم

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Öldürdüğü Kimseye Allah Azze ve Celle'nin Gazabı Şiddetli Olacağı

١١٧١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اشْتَدَّ غَضَبُ اللهِ عَلَى قَوْمٍ فَعَلُوا بِنَبِيِّهِ يُشِيرُ إِلَى رَبَاعِيَتِهِ اشْتَدَّ غَضَبُ اللهِ عَلَى رَجُلٍ يَقْتُلُهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي سَبِيلِ اللهِ

1171- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud savaşında azı dişini işaret ederek şöyle buyurdu:

"Peygamberlerine bunu yapan bir topluluğa Allah'ın gadabı şiddetli olmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Allah yolunda öldürdüğü adamın üzerine Allah'ın gadabı şiddetli olmuştur."

ما لقي النبي صلى الله عليه وسلم من أذى المشركين والمنافقين

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in Karşılaştığı Müşrik Ve Münafık Eziyetleri

١١٧٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، أَنَّ النَبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يُصَلِّي عِنْدَ الْبَيْتِ، وَأَبُو جَهْلٍ وَأَصْحَابٌ لَهُ جُلُوسٌ؛ إِذْ قَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: أَيُّكُمْ يَجِيءُ بِسَلَى جَزُورِ بَنِي فُلاَنٍ فَيَضَعُهُ عَلَى ظَهْرِ مُحَمَّدٍ إِذَا سَجَدَ فَانْبَعَثَ أَشْقَى الْقَوْمِ، فَجَاءَ بِهِ، فَنَظَرَ حَتَّى سَجَدَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَضَعَهُ عَلَى ظَهْرِهِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ وَأَنَا أَنْظُرُ لاَ أُغَيِّرُ شَيْئًا، لَوْ كَانَ لِي مَنَعَةٌ قَالَ: فَجَعَلُوا يَضْحَكُونَ وَيُحِيلُ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم سَاجِدٌ لاَ يَرْفَعُ رَأْسَهُ حَتَّى جَاءَتهُ فَاطِمَةُ، فَطَرَحَتْ عَنْ ظَهْرِهِ، فَرَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ قَالَ: اللهُمَّ عَلَيْكَ بِقُرَيْشٍ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ فَشَقَّ عَلَيْهِمْ إِذْ دَعَا عَلَيْهِمْ قَالَ: وَكَانُوا يُرَوْنَ أَنَّ الدَّعْوَةَ فِي ذَلِكَ الْبَلَدِ مُسْتَجَابَةٌ ثُمَّ سَمَّى: اللهُمَّ عَلَيْكَ بِأَبِي جَهْلٍ، وَعَلَيْكَ بِعُتْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَشَيْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ، وَالْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ، وَأُمَيَّةَ بْنِ خَلَفٍ، وَعُقْبَةَ بْنَ أَبِي مُعَيْطٍ وَعَدَّ السَّابِعَ فَلَمْ يَحْفَظْهُ قَالَ: فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ رَأَيْتُ الَّذِين عَدَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صَرْعَى فِي الْقَلِيبِ، قَلِيبِ بَدْرٍ.

1172- Abdullah ibnu Mesud'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Kabe'de namaz kılıyordu. Bu sırada Ebu Cehil ve bazı arkadaşları orada oturmakta idiler. Ebu Cehil orada bulunanlara dedi ki: Sizden hanginiz fulan oğullarının kestiği devenin rahmini getirir de Muhammed secde ettiğinde O'nun sırtına koyar? O kötü topluluğun içerisinde Ukbe İbnu Ebi Muayt kalkıp getirdi ve bekledi. Taki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem secde ettiğinde sırtına, iki omzu arasına koydu. Ben ise yaptıkları şerri seyrediyor fakat engelleyemiyordum. Keşke bunu değiştirmeye gücüm olsaydı! İbnu Mesud dedi ki:

Birbirlerine işaret edip gülmeye ve alay etmeye başladılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise kızı Fatıma gelip o pisliği sırtından alana kadar başını secdeden kaldırmadı. Sonra başını kaldırıp (namazını bitirdikten sonra) dedi ki: "Allah'ım Kureyş'i (onlardan kâfir olanları) helak et!" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin onlara beddua etmesi onların ağrına gitti. (Bedduasından korkup gülmeyi bıraktılar.) İbnu Mesud dedi ki: Onlar Mekke'de

yapılan duanın kabul edileceğine inanırlardı. Sonra (Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem orada bulunupta kendine bu fiili yapıp beddua ettiği kişilerin) isimlerini tek tek saydı: "Allah'ım Ebu Cehil'i helak et! Utbe ibnu Rabia'yı, Şeybe ibnu Rabia'yı, Velid ibnu Utbe'yi, Umeyye ibnu Halef'i, Ukbe İbnu Ebi Muayt'ı helak et! " Yedinciyi de saydı ancak biz onu ezberleyemedik. İbnu Mesud dedi ki: Nefsim elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin saydığı kimseleri (Bedir savaşında) Bedir çukurunda yere serilmiş (yani öldürülmüş) bir şekilde gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 520, 2934, 3185, 3854, 3960)

١١٧٣ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا قَالَتْ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: هَلْ أَتَى عَلَيْكَ يَوْمٌ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمِ أُحُدٍ قَالَ: لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكِ مَا لَقِيتُ، وَكَانَ أَشَدُّ مَا لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعَقَبَةِ، إِذْ عَرَضْتُ نَفْسِي عَلَى ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ عَبْدِ كُلاَلٍ فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَرَدْتُ فَانْطَلَقْتُ وَأَنَا مَهْمُومٌ عَلَى وَجْهِي، فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلاَّ وَأَنَا بِقَرْنِ الثَّعَالِبِ، فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظَلَّتْنِي، فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جِبْرِيلُ، فَنَادَانِي فَقَالَ: إِنَّ اللهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ لَكَ وَمَا رَدُّوا عَلَيْكَ، وَقَدْ بَعَثَ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ لِتَأْمُرَهُ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ فَنَادَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ فَسَلَّمَ عَلَيَّ، ثُمَّ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ ذَلِكَ فِيمَا شِئْتَ إِنْ أُطَبِّقَ عَلَيْهِمُ الأَخْشَبَيْنِ؛ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَلْ أَرْجُو أَنْ يُخْرِجَ اللهُ مِنْ أَصْلاَبِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللهَ وَحْدَهُ، لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

1173- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Sana Uhud savaşında başına gelenlerden daha şiddetli olan bir gün erişti mi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Senin kavmin olan Kureyş'ten gelen birçok zorluklarla karşılaştım. Fakat onlardan Akabe günü[181] karşılaştığım zorluk hepsinden şiddetli idi. Şöyle

181 Akabe beyatı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Medine'den gelip ilk Mü - lüman olanlarla 621-622 yıllarında Mekke'nin Akabe adı verilen mevkîinde yaptığı iki anlaşma ve ahidleşmedir. Mekke'ye üç km. kadar uzaklıkta bulunan Mina ile Mekke arasındaki bir mevkiye verilen Akabe adına bölgenin başka yerlerinde de rastlanmaktadır. Aynı adı taşıyan birçok yer bulunmasına rağmen Akabe denince ilk defa bu meşhur ahidleşme ve anlaşmaların yapıldığı mevkî hatıra gelmektedir. İslâm'ı çeşitli kabile ve gruplara anlatmağa çalışan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi

ve sellem özellikle Hacc mevsiminde Mekke'ye gelen kabileler arasında dolaşıyor ve onlara bu yeni mesajı iletmeye uğraşıyordu. Bu hac mevsimlerinin birinde Yesrib (Medine)'den gelen ve bu şehirde yaşayan iki Arap kabilesinden biri olan Hazrec kabîlesine mensup bazı kimselerle karşılaşan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onları İslâm'a davet etti. Peygamberliğinin on birinci yılında onun bu çağrısına adı geçen kabileden altı kişi icabet edip, büyük bir samimiyetle bu yeni dine sarıldılar. Zira yıllardır Yesrib'teki diğer Arap kabilesiyle aralarında sürüp gitmekte olan Buas savaşlarından bezmiş olduklarından bu yeni dinin aralarında bir barış ortamı oluşturacağını ümit ediyorlardı. Yesrib'e geri döndüklerinde bu olaydan ve yeni dinlerinden kardeş kabîle Evs'e bahsedip onları da İslâm'a davet edeceklerine ve gelecek yıl yine Hacc mevsiminde aynı yerde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile buluşacaklarına dair söz verip ayrıldılar. Medine'de yaşayan bu iki kabîlenin dışında ayrıca üç yahûdi kabîlesi daha bulunuyordu. Bunlar müşrik Arapları dinlerinden ve putperestlik anlayışlarından dolayı hep hor görüyorlardı. Yahûdiler ellerindeki Tevrat'a, ayrıca âlimlerinden ve atalarından işitip durduklarına göre yakında bu bölgede zuhur edecek bir peygambere iman edeceklerini ve bu peygamberin desteğiyle putperestliğe son vererek Arapları ortadan kaldıracaklarını söyleyip duruyorlardı. Yahûdilerin bu sözleri Yesrib'li Evs ve Hazrec kabilelerinin zihninde yer etmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile Akabe'de görüşünce, Yahûdilerden önce davranıp bu peygamberin yanında yer almakta hiç tereddüt etmediler. Bu ilk Müslüman Yesribliler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme iman ederek şöyle dediler: «Kavmimiz çok zor günler yaşıyor, hiç iyi bir durumda değiliz. Yıllardır süren çatışmalar aramızda sonu gelmez bir anlaşmazlığa sebep oldu. Bu yeni dinin bizleri biraraya getireceğine ve bizleri barıştırıp kaynaştıracağına inanıyoruz.» Gerçekten Yesribliler Buas savaşlarının artık son bulmasını istiyorlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme iman eden Hazrecliler şu kişilerden ibaretti: Esad ibnu Zurâre, Avf ibnu Hâris, Râfi' ibnu Mâlik, Ukbe ibnu Âmir, Kutba ibnu Âmir ve Câbir ibnu Abdullah ibnu Riab. Bunlardan ilk ikisi Neccar oğullarına mensup idi. İslâm'a gönül veren bu ilk Medineli Müslümanlar memleketlerine geri dönerek bütün güçleriyle bu yeni dini tanıtmaya ve akrabalarının da iman etmelerini temine çalıştılar. Bu küçük grubun Yesribliler üzerinde büyük etkileri oldu. Evs ve Hazrec'ten bir çok kimse bunların aracılığıyla İslâm'a girdi. Özellikle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin dayılarından olan Neccar oğullarına mensup Es'ad ibnu Zurâre ile Avf ibnu Hâris Müslümanlıklarını asla gizlemeksizin büyük bir gayretle insanları İslâm'a davet ettiler. Gerçekten İslâm akîdesi Yesrib de yıllardır süren savaşların sona ermesinde büyük bir etken oldu. Düşmanlıklar sona erdi ve insanlar Allah'ın rahmeti sâyesinde kısa zamanda kardeşler oluverdiler. Ertesi yıl yani peygamberliğin on ikinci yılında yine Hacc mevsiminde Mekke'ye gelen Yesrib'li on iki kişi Akabe mevkiinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile geceleyin gizlice buluştular. Bunlardan altısı bir önceki yıl Müslüman olan kişilerdi. Birinci Akabe Beyatı adı verilen bu beyatta bulunan sahâbelerden Ubâde ibnu es-Sâmit, hadiseyi söyle anlatır: «Refahta olduğu kadar sıkıntıda, sevinçte olduğu kadar üzüntüde de onu destekleyecek ve her konuda emirlerine itaat edeceğimize, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi kendi nefislerimizden aziz tutup, durum

ki: Ben Kureyş'ten gördüğüm ezâ üzerine Taife gidip hayâtımın korunmasını Abdu Kulâl'in oğlu İbnu Abdu Yâlîl'e teklif ettiğim zaman o benim dileğime cevap vermemişti. Ben de kederli ve hayretli bir hâlde yüzümün doğrusuna Mekke'ye dönmüştüm. Bu hayretim Karnu's-Seâlib mevkine kadar devam etti. Burada başımı kaldırıp semâya baktığımda beni gölgelendirmekte olan

---

ne olursa olsun ona muhalefet etmeyeceğimize, Allah yolunda hiç bir kınayıcının kınamasından korkmayacağımıza, Allah'a asla şirk koşmayacağımıza, hırsızlık ve zina yapmayacağımıza, çocuklarımızı öldürmeyeceğimize, kendiliğimizden uyduracağımız yalan ve dolanlarla hiç kimseye iftirada bulunmayacağımıza, hiç bir hayırlı işte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme muhalefet etmeyeceğimize dair beyat ettik. Ayrıca bizden birinin verdiği sözünde durmasına karşılık onun ecir ve mükâfâtının Allah'a ait olduğuna ve ona Cennet nimetinin verileceğine; kim insanlık haliyle bunlardan birini işler de ondan dolayı dünyada cezaya çarptırılırsa bunun ona keffâret olacağına; kim de yine bunlardan birini işler de işlediği o suçu Allah açığa vurmazsa onun işinin Allah'a kalacağına; Allah'ın dilerse onu bağışlayıp dilerse azaba uğratacağına dair Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bize bildirdiği hususlara sadık kalacağımıza da söz verdik.» Bu birinci Akabe Beyatına katılan on iki kişiden altısı bir önceki yıl iman eden kimselerdi. Diğer altısı ise Muaz ibnu Hâris, Zekvân ibnu Kays, Ubâde ibnu es-Sâmit, Yezid ibnu Sa'lebe, Abbâs ibnu Ubâde ve Ebul-Heysem Mâlik ibnu Teyyihan idiler. Bazı kaynaklarda bir önceki yıl Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile tanışan altı kişiden biri olan Câbir ibnu Abdullah yerine Uveym ibnu Saide'nin birinci Akabe Bey'atında bulunduğu ifade edilir. Birinci Akabe Beyatından bir yıl sonra Medineliler yeniden hac için Mekke'ye geldiler. İçlerinde ikisi kadın yetmiş beş Müslüman vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu defa onlarla ilgi kurması İslâm'ın tebliğinden ibaret değildi. Çok önemli kararlar arifesindeydiler. Buluşma yeri yine Akabe mevkii oldu. Buluşma gizli yapılacak ve hiç kimseye haber sızdırılmayacaktı. Gece yarısına doğru, Medineliler, gayet tedbirli hareket ederek kararlaştırılan yerde toplandılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Akabe'ye bu defa amcası Abbâs ile birlikte geldi. Abbâs henüz ya Müslüman olmamış, yahut Müslümanlığını gizliyor, ancak yeğenini himaye ediyordu. Böylesi bir toplantıda bulunmayı bir aile borcu kabul etmişti. İslâm'a teslim olup Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme tam anlamıyla bey'at eden bu ilk Müslüman kitle için emre itaat mutlak idi. Akabe'deki bu toplantı dağıldı ve herkes yerine döndü. Sabah olunca Kureyşli müşrikler bu bey'attan haberdar olmuşlardı. Müşrikler bu anlaşmanın mahiyetini araştırmağa başladılar. Fakat henüz Müslüman olmamış olan Yesribliler'in Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile anlaşmalarına bir türlü anlam veremiyorlardı. Mekkeli müşrikler bu gizli anlaşma hakkında bir bilgi alamadan Yesrib'li Müslümanlar şehri terk etmişlerdi. İslâm Devleti'nin kurulmasında önemli bir dönüm noktası olan ikinci Akabe beyatına, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin savaş ve barışta korunacağına dair prensiplerin tesbit edildiği ve kararların alındığı bir beyat olmasından dolayı, «Beyatül-Harb» adı verilir. İkinci Akabe beyatının gerçekleşmesiyle İslâm tarihinde yeni bir dönem başlıyor ve o gün İslâm Devleti'nin temeli atılmış oluyordu.

bir bulut gördüm. Buluta dikkatle baktığımda bunun içinde Cibril'in bulunduğunu gördüm.

Cibril bana nida etti de: Allah, kavminin Sen'in hakkında dediklerini ve Seni korumayı reddettiklerini muhakkak işitti. Ve Allah Sana şu Dağlar Meleği'ni gönderdi. Kavmin hakkında ne dilersen ona emredebilirsin, dedi. Bunun üzerine Dağlar Meleği bana nida edip selâm verdi.

Sonra: Ey Muhammed! Cibril'in bu söylediği bir hakikattir. Sen ne istersen emrine hazırım. Eğer Ebû Kubeys ile Kuaykân denilen şu iki yalçın dağı Mekkeliler üzerine geçirmemi istersen onu da emret, dedi. Buna karşı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayır, ben Allah'ın, bu müşriklerin zürriyetlerinden yalnızca Allah'a ibâdet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan insanları çıkarmasını arzu ederim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7389)

١١٧٤ – حديث جُنْدُبِ بْنِ سُفْيَانَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ فِي بَعْضِ الْمَشَاهِدِ، وَقَدْ دَمِيَتْ إِصْبَعُهُ، فَقَالَ: هَلْ أَنْتِ إِلاَّ إِصْبَعٌ دَمِيتِ وَفِي سَبِيلِ اللهِ مَا لَقِيتِ

1174- Cundeb ibnu Sufyân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin parmağı savaşlardan birinde yaralanıp kanamış idi.[182] Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sen ancak kanayan bir parmaksın ve senin başına gelen de ancak Allah yolundadır" beyitlerini söyledi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2802, 6146)

١١٧٥ – حديث جُنْدُبِ بْنِ سُفْيَانَ رضي الله عنه، قَالَ: اشْتَكَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَلَمْ يَقُمْ لَيْلَتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا فَجَاءَتِ امْرَأَةٌ، فَقَالَتْ: يَا مُحَمَّدُ إِنِّي لأَرْجُو أَنْ يَكُونَ شَيْطَانُكَ قَدْ تَرَكَكَ، لَمْ أَرَهُ قَرِبَكَ مُنْذُ لَيْلَتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا فَأَنْزَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ (وَالضُّحى وَاللَّيْلِ إِذَا سَجى مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى)

1175- Cundub ibnu Sufyân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

182 Burada «savaşlar» olarak terceme ettiğimiz «elmeşahid» kelimesi «şehid edilen yer» manasındadır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalandı ve bu sebepten dolayı iki veya üç gece kalkamadı. Ebu Leheb'in karısı Ummu Cemil geldi ve şöyle dedi:

- Ey Muhammed! Şeytanının seni bırakıp gittiğini umuyorum. İki veya üç gecedir sana yaklaştığını görmedim.

Bu olaya binaen Allah Azze ve Celle şu âyetleri indirdi:

«Kuşluk vaktine ve sükûna erdiğinde geceye yemin ederim ki (Ey Muhammed), Rabbin seni ne terketmiş ve ne de sana darılmıştır.»

في دعاء النبيّ صلى الله عليه وسلم إلى الله وصبره على أذى المنافقين

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellemin Duası Ve Münafıkların Eziyetlerine Karşı Sabrı

١١٧٦ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم رَكِبَ حِمارًا، عَلَيْهِ إِكَافٌ، تَحْتهُ قَطِيفَةٌ فَدَكِيَّةٌ، وَأَرْدَفَ وَرَاءَهُ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، وَهُوَ يَعُودُ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ فِي بَنِي الْحارث بْنِ الْخَزْرَجِ، وَذَلِكَ قَبْلَ وَقْعَةِ بَدْرٍ حَتَّى مَرَّ فِي مَجْلِسٍ فِيهِ أَخْلاَطٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُشْرِكِينَ، عَبَدَةِ الأَوْثَانِ، وَالْيَهُودِ؛ وَفِيهِمْ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنُ سَلُولَ وَفِي الْمَجْلِسِ عَبْدُ اللهِ بْنُ رَوَاحَةَ، فَلَمَّا غَشِيَتِ الْمَجْلِسَ عَجَاجَةُ الدَّابَّةِ، خَمَّرَ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ أَنْفَهُ بِرِدَائِهِ، ثُمَّ قَالَ: لاَ تُغَبِّرُوا عَلَيْنَا فَسَلَّمَ عَلَيْهِمُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ وَقَفَ فَنزَلَ فَدَعَاهُمْ إِلَى اللهِ وَقَرَأَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ بْنُ سَلُولَ: أَيُّهَا الْمَرْءُ لاَ أَحْسَنَ مِنْ هذَا، إِنْ كَانَ مَا تَقُولُ حَقًّا، فَلاَ تُؤْذِنَا فِي مَجَالِسِنَا، وَارْجِعْ إِلَى رَحْلِكَ، فَمَنْ جَاءَكَ مِنَّا فَاقْصُص عَلَيْهِ قَالَ ابْنُ رَوَاحَةَ: اغْشَنَا فِي مَجَالِسِنَا، فَإِنَّا نُحِبُّ ذَلِكَ فَاسْتَبَّ الْمُسْلِمُونَ وَالْمُشْرِكُونَ وَالْيَهُودُ حَتَّى هَمُّوا أَنْ يَتَوَاثَبُوا؛ فَلَمْ يَزَلِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُخَفِّضُهُمْ ثُمَّ رَكِبَ دَابَّتَهُ حَتَّى دَخَلَ عَلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ فَقَالَ: أَيْ سَعْدُ أَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالَ أَبُو حُبَابٍ يُرِيدُ عَبْدَ اللهِ بْنَ أُبَيٍّ قَالَ كَذَا وَكَذَا قَالَ اعْفُ عَنْهُ يَا رَسُولَ اللهِ وَاصْفَحْ، فَوَاللهِ لَقَدْ أَعْطَاكَ اللهُ الَّذِي أَعْطَاكَ، وَلَقَدِ اصْطَلَحَ أَهْلُ هذِهِ الْبَحْرَةِ عَلَى أَنْ يُتَوِّجُوهُ فَيعَصِّبُونَهُ بِالْعِصَابَةِ فَلَمَّا رَدَّ اللهُ ذَلِكَ بِالْحَقِّ الَّذِي أَعْطَاكَ، شَرِقَ بِذلِكَ، فَذلِكَ فَعَلَ بِهِ مَا رَأَيْتَ فَعفَا عَنْهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم.

1176- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir savaşından önce bir gün Fedek dokuması kaplı, saçaklı bir palan vurulmuş bir merkep üzerine bindi ve Usâme İbnu Zeyd'i terkisine aldı. Haris İbnu Hazrec mahallesindeki evinde hasta yatan Sa'd ibnu Ubâde'ye hasta ziyaretine gitti.

Giderken yolda Abdullah ibnu Ubey ibnu Selûl'ün içinde bulunduğu bir meclise uğradı. Bu olay Abdullah ibnu Ubey Müslümân olmazdan evvel idi. Bu mecliste Müslümânlardan, puta tapan müşriklerden, Yahûdîlerden karışık birtakım kimseler vardı. Abdullah ibnu Revâha da bu mecliste bulunuyordu. Merkebin kaldırdığı toz meclisi kapladığı için Abdullah ibnu Ubey kaftanıyla burnunu kapadı. Sonra:

- Bizim üzerimizi tozutmayın! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara selâm verdi. Sonra da durup merkepten indi ve onları İslâm'a davet etti ve onlara Kur'ân okudu. Bunun üzerine Abdullah ibnu Ubey şöyle dedi:

- Ey adam! Bu söylediklerin hak ve gerçekse, bunlardan güzel bir şey olmaz. Fakat bizim meclisimize gelip de bizi bununla ezâlandırma! Kendi menziline git, sana gelen olursa ona anlat! dedi. Bunun üzerine Abdullah ibnu Revâha:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Meclisimizde bize Kurân'ı anlat. Bizim meclisimize gelip bize Kurân okumanı biz çok seviyoruz, dedi.

Bunun üzerine Müslümânlarla müşrikler, yahudiler birbirleriyle vuruşmak için ayağa kalktılar. Neredeyse birbirlerini öldüreceklerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise onları sakinleştirmeye çalışıyordu. Sonunda hepsi sakinleşti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem merkebine binip yürüdü. Sa'd İbnu Ubâde'nin evine varıp içeri girdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd'a:

- ''Ey Sa'd! -Abdullah İbnu Ubeyi kastederek- Ebû Hubâb'ın ne söylediğini duymadın mı? O şöyle şöyle dedi'' diyerek biraz önce başından geçen olayı ona anlattı. Sa'd ibnu Ubâde şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Sen onun kusurunu bağışla. Sana Kurân indiren Allah'a yemîn ederim ki, Allah'ın irâdesi senin üzerine indirdiği hakkın gelmesi yani sana peygamberlik gelmesi suretiyle tecellî etmiştir. Hâlbuki şu belde halkı İbnu Ubey'in başına tâç giydirmeye, üzerine de krala mahsûs sarık sarmaya hazırlanmışlardı. Allah sana ihsan buyurduğu peygamberlik hakkıyla onların tasavvurlarını imkânsız bir hâle koyunca, bu mahrumiyetle İbnu Ubey mahzun ve kederlenmiş oldu. Ey Allah'ın Rasûlü! Abdullah ibnu Ubey işte bu kederle, gördüğün çirkin harekette bulunmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onu affetti (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2987, 4566, 4663, 5964, 6207)

١١٧٧ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قِيلَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لَوْ أَتَيْتَ عَبْدَ اللهِ بْنَ أُبَيٍّ فَانْطَلَقَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَرَكِبَ حِمَارًا، فَانْطَلَقَ الْمُسْلِمُونَ يَمْشُونَ مَعَهُ، وَهِيَ أَرْضٌ سَبِخَةٌ فَلَمَّا أَتَاهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِلَيْكَ عَنِّي، وَاللهِ لَقَدْ آذَانِي نَتْنُ حِمَارِكَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ مِنْهُمْ: وَاللهِ لَحِمَارُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَطْيَبُ رِيحًا مِنْكَ فَغَضِبَ لِعَبْدِ اللهِ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ فَشَتَمَا، فَغَضِبَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا أَصْحَابُهُ، فَكَانَ بَيْنَهُمَا ضَرْبٌ بِالْجَرِيدِ وَالأَيْدِي وَالنِّعَالِ فَبَلَغَنَا أَنَّهَا أُنْزِلَتْ (وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا)

1177- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Hazrec kabilesinin reisi olan Abdullah ibnu Ubey es-Selûl'un[183] yanına gitseniz de onu İslâm'a davet etseniz, denildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir merkebe bindi ve yanında bazı Müslümanlarla beraber çorak bir yoldan Abdullah ibnu Ubey'in bulunduğu eve geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geldiğini gören Abdullah ibnu Ubey:

- Benden uzak dur! Vallahi eşeğinin kokusu bana ezâ veriyor! dedi. Ensar'dan bir adam onun bu sözüne cevap olarak şöyle dedi:

- Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin merkebinin kokusu, senden daha güzel kokmaktadır.

Abdullah ibnu Ubey'in kavminden biri bu söze öfkelendi ve bu iki kişi birbirlerine kötü sözler söylediler. Bu ikisi elleri, ayakkabı ve hurma dallarıyla birbirlerine vurdular.

Bu olaydan sonra şu âyetin indirildiği haberi bize ulaştı:

«Eğer müminlerden iki gurup birbiriyle vuruşurlarsa, aralarını düzeltin.» [184] **(**Hucurât: 9)

183 Abdullah ibnu Ubey ibnu Selûl, meşhur münafık. Aişe anamıza zina iftirasını ilk ortaya atan münafık.

184 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye gelişinin evvelinde Abdullah ibnu Ubeyy'in bulunduğu yere, onları İslâma da'vet için gitmiştir. Çünkü davet ve tebliğ kendisine farz idi. Ve onun İslâm'a girmesiyle kavminin İslâm'a girmelerini ümîd ediyordu.Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu çıkışı, işin aslında onlar lehine en büyük ıslâh ve en büyük iyileştirme idi.

قتل أبي جهل

Ebu Cehlin Öldürülmesi

١١٧٨ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ بَدْرٍ: مَنْ يَنْظُرُ مَا فَعَلَ أَبُو جَهْلٍ فَانْطَلَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ، فَوَجَدَهُ قَدْ ضَرَبَهُ ابْنَا عَفْرَاءَ، حَتَّى بَرَدَ فَأَخَذَ بِلِحْيَتِهِ فَقَالَ: أَنْتَ أَبَا جَهْلٍ قَالَ: وَهَلْ فَوْقَ رَجُلٍ قَتَلَهُ قَوْمُهُ، أَوْ قَالَ: قَتَلْتُمُوهُ

1178- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir savaşı esnasında: "Ebû Cehil'in ne yaptığına kim bakar?" diye sordu. Bunun üzerine İbnu Mesud gitti ve Ebu Cehil'i, Afra'nın iki oğlu olan Muâz ve Muavviz'in yaraladığını ve ölmekte olduğunu gördü ve:

- Sen Ebu Cehil misin? dedi ve onu sakalından yakaladı. Ebu Cehil dedi ki: Kendi kavminin öldürdüğü veya sizin öldürdüğünüz kişinin üstünde bir kimse var mıdır?

قتل كعب بن الأشرف طاغوت اليهود

Yahudilerin Tagutu Ka'b İbni Eşref'in Öldürülmesi

١١٧٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ لِكَعْبِ بْنِ الأَشْرَفِ فَإِنَّهُ قَدْ آذَى اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَامَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَتُحِبُّ أَنْ أَقْتُلَهُ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: فَأْذَنْ لِي أَنْ أَقُولَ شَيْئًا قَالَ: قُلْ فَأَتَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ، فَقَالَ: إِنَّ هذَا الرَّجُلَ قَد سَأَلَنَا صَدَقَةً، وَإِنَّهُ قَدْ عَنَّانَا، وَإِنِّي قَدْ أَتَيْتُكَ أَسْتَسْلِفُكَ قَالَ: وَأَيْضًا، وَاللهِ لَتَمَلُّنَّهُ قَالَ إِنَّا قَدِ اتَّبَعْنَاهُ فَلاَ نُحِبُّ أَنْ نَدَعَهُ حَتَّى نَنْظُرَ إِلَى أَيِّ شَيْءٍ يَصِيرُ شَأْنُهُ وَقَدَ أَرَدْنَا أَنْ تُسْلِفَنَا وَسْقًا أَوْ وَسْقَيْنِ فَقَالَ: نَعَمْ، ارْهَنُونِي قَالُوا: أَيَّ شَيْءٍ تُرِيدُ قَالَ: ارْهَنُونِي نِسَاءَكُمْ قَالُوا: كَيْفَ نَرْهَنُكَ نِسَاءَنَا، وَأَنْتَ أَجْمَلُ الْعَرَبِ قَالَ: فَارْهَنُونِي أَبْنَاءَكُمْ قَالُوا: كَيْفَ نَرْهَنُكَ أَبْنَاءَنَا، فَيُسَبُّ أَحَدُهُمْ فَيُقَالُ رُهِنَ بِوَسْقٍ أَوْ وَسْقَيْنِ، هذَا عَارٌ عَلَيْنَا، وَلكِنَّا نَرْهَنُكَ اللأْمَةَ (يَعْنِي السِّلاَحَ) فَوَاعَدَهُ أَنْ يَأْتِيَهُ، فَجَاءَهُ لَيْلاً وَمَعَهُ أَبُو نَائِلَةَ، وَهُوَ أَخو كَعْبٍ مِنَ الرَّضَاعَةِ فَدَعَاهُمْ إِلَى الْحِصْنِ، فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ؛ فَقَالَتْ لَهُ امْرَأَتُهُ: أَيْنَ تَخْرُجُ هذِهِ

السَّاعَةَ فَقَالَ: إِنَّمَا هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ وَأَخِي أَبُو نَائِلَةَ قَالَتْ: أَسْمَعُ صَوْتًا كَأَنَّهُ يَقْطُرُ مِنْهُ الدَّمُ قَالَ: إِنَّمَا هُوَ أَخِي مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ وَرَضِيعِي أَبُو نَائِلَةَ، إِنَّ الْكَرِيمَ لَوْ دُعِيَ إِلَى طَعْنَةٍ بِلَيْلٍ لأَجَابَ قَالَ: وَيُدْخِلُ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ مَعَهُ رَجُلَيْنِ

فَقَالَ: إِذَا مَا جَاءَ فَإِنِّي قَائِلٌ بِشَعَرِهِ فَأَشَمُّهُ، فَإِذَا رَأَيْتُمُونِي اسْتَمْكَنْتُ مِنْ رَأْسِهِ فَدُونَكُمْ فَاضْرِبُوهُ وَقَالَ مَرَّةً: ثُمَّ أُشِمُّكُمْ فَنَزَلَ إِلَيْهِمْ مُتَوَشِّحًا، وَهُوَ يَنْفَحُ مِنْهُ رِيحُ الطِّيبِ فَقَالَ: مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ رِيحًا، أَيْ أَطْيَبَ قَالَ: عِنْدِي أَعْطَرُ نِسَاءِ الْعَرَبِ وَأَكْمَلُ الْعَرَبِ؛ فَقَالَ: أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَشَمَّ رَأْسَكَ قَالَ: نَعَمْ فَشَمَّهُ ثُمَّ أَشَمَّ أَصْحَابَهُ ثُمَّ قَالَ: أَتَأْذَنُ لِي قَالَ: نَعَمْ فَلَمَّا اسْتَمْكَنَ مِنْهُ، قَالَ: دُونَكُمْ فَقَتَلُوهُ، ثُمَّ أَتَوُا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرُوهُ

1179- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ka'b ibnu Eşrefi kim öldürür? Çünkü o, Allah'a ve Rasûlü'ne eza etmiştir." Muhammed ibnu Mesleme:

- Benim onu öldürmemi ister misin ey Allah'ın Rasûlü? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

- ''Evet'' dedi. Muhammed ibnu Mesleme, Ka'b ibnu Eşref'in yanına geldi ve ona dedi ki:

- Bu Muhammed bizim üzerimize bazı emir yasaklar yükledi. Üstelik bizden de sadaka vermemizi istiyor. Ka'b ibnu Eşref:

- Yine vallahi sizler O'ndan bıkacaksınız, dedi. Muhammed ibnu Mesleme şöyle dedi:

- Bizler bir kere O'na tabi olduk ve sonunun ne olacağını görmek için de O'nun yanından ayrılmayı hoş görmedik. Biz şimdi senden bize bir deve veya iki deve yükü ödünç vermeni istiyoruz. Kab şöyle dedi:

Evet, size bu istediğinizi veririm, ancak bana bunun karşılığında rehin verin.

- Sana neyi rehin vermemizi istiyorsun? dediler.

Kab: Bana kadınlarınızı rehin olarak verin, dedi.

- Sen Araplar içinde en güzeli olduğun halde biz sana kadınlarımızı nasıl rehin bırakalım? dediler.

Ka'b: Öyleyse oğullarınızı bana rehin verin, dedi.

- Oğullarımızı sana nasıl rehin olarak bırakırız? Sonra bunların biri

hakkında “Bir veya iki deve yükü hurma karşılığında rehin olunan” diye sövülür. Bu da bize ebedî bir ardır. Ancak biz sana silâhlarımızı rehin bırakalım, dediler.

Ka’b bunu kabul etti ve onlara kendisine gelmeleri için randevu verdi. Muhammed ibnu Mesleme, Kab’ın süt kardeşi Ebu Nâile ile beraber geceleyin Kab’ın yanına geldiler ve kalesinin dışından ona seslendiler. Kab onları karşılamak için aşağı indi. Hanımı ona dedi ki: Bu saatte nereye çıkıyorsun? Kab: Gelenler, Muhammed ibnu Mesleme ve kardeşim Ebu Nâile’dir. Hanımı dedi ki: Ben, kendisinden kan damlayan bir ses işitiyorum. Ka’b: Gelenler ancak kardeşim Muhammed ibnu Mesleme ile süt kardeşim Ebû Nâile‘dir. Hem şüphesiz kerîm olan insan, şayet geceleyin kılıç darbesine çağırılsa bile o çağrıya muhakkak icabet eder, dedi.

Muhammed ibnu Mesleme beraberinde içeriye iki kişi daha soktu. Sufyân‘a: Amr ibnu Dînâr onların isimlerini söyledi mi? diye soruldu. O da: Bâzısının ismini söyledi, dedi. Amr: Beraberinde iki kişi getirdi, dedi. Amr‘dan başka râvîler ise: İçeri girenleri Ebû Abs ibnu Cebr, Hâris ibnu Evs, Abbâd ibnu Bişr diye isimlerini saydılar.

Amr dedi ki: İbnu Mesleme beraberinde iki kişiyi getirdi. Onlara: Ka’b gelince, ben onun saçını tutup koklarım. Benim onun kafasını tuttuğumu gördüğünüzde siz gelin ve onun boynunu kılıçla vurursunuz. Bir keresinde İbnu Mesleme arkadaşlarına: Kab‘ın başını size de koklatırım, dedi.

Ka’b ibnul-Eşref güzel giyimli ve silâhlarını kuşanmış olduğu hâlde etrafına hoş koku saçarak misafirlerin yanına indi. Bunun üzerine İbnu Mesleme: Ben bu günkü gibi güzel koku duymadım, dedi. Ka‘b: Arab’ın en güzel kokulu ve en asîl kadınları benim yanımda yaşıyor, dedi. Muhammed ibnu Mesleme: Başını saçını koklamama izin verir misin? dedi. Ka‘b: Evet izin veririm, dedi. İbnu Mesleme kendisi kokladı, sonra arkadaşlarına da koklattı. Sonra: Bana bir daha koklamaya izin verir misin? dedi. Ka‘b: Evet, dedi. İbnu Mesleme, Ka‘b ibnul-Eşref’in başını sıkıca tuttu ve: Haydi gelin ve onun boynunu vurun, dedi. Onlar da Kab ibnul-Eşref’i öldürdüler ve gelip bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdiler. Bu suretle Îbnul-Eşref’i öldürdüler. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip haber verdiler.[185] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2510, 3031, 3032)

185 Ka’b’ı öldüren mücâhidler, onun başını bir yem torbasının içine koyarak Medine’ye getirmişlerdi. Bu suretle İslâm’da ilk naklolunan düşman başı, Ka’b’ın başıdır, denilmiştir. Ka’b’ın öldürülmesi, hicretin üçüncü yılı ramazânında vâki’ olmuştur.

غزوة خيبر

Hayber Gazası

١١٨٠ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم غزَا خَيْبَرَ فَصَلَّيْنَا عِنْدَهَا صَلاَةَ الْغَدَاةِ بِغَلَسٍ، فَرَكِبَ نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَرَكِبَ أَبُو طَلْحَةَ وَأَنَا رَدِيفُ أَبِي طَلْحَةَ فَأَجْرَى نَبِيُّ الله صلى الله عليه وسلم فِي زُقَاقِ خَيْبَرَ وَإِنَّ رُكْبَتِي لَتَمَسُّ فَخِذَ نَبِيِّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ حَسَرَ الإِزَارَ عَنْ فَخْذِهِ حَتَّى إِنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ فَخِذَ نَبِيِّ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَلَمَّا دَخَلَ الْقَرْيَةَ، قَالَ: اللهُ أَكْبَرُ خَرِبَتْ خَيْبَرُ إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ قَالَهَا ثَلاَثًا قَالَ: وَخَرَجَ الْقَوْمُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ، فَقَالُوا: مُحَمَّدٌ وَالْخَمِيسُ (يَعْنِي الْجَيْشَ) قَالَ: فَأَصَبْنَاهَا عَنْوَةً

1180- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hayber'in dışında, sabahın ışıkları ile karışık karanlık var iken sabah namazını kıldık. Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellem bineğine bindi. Ebu Talha'da bindi, ben de Ebu Talha'nın terkisinde idim. Sonra izarını çekip baldırını açtı. Öyle ki ben Allah'ın Nebisi sallallahu aleyhi ve sellemin baldırının beyazlığına bakıyordum. Hayber'e girdiğinde şöyle dedi:

"Allahu Ekber, Hayber harap oldu. Bizler bir topluluğun bulundukları yere indiğimiz zaman, o korkutulanların sabahı ne kötü olur." Bunu üç kere tekrarladı. Enes dedi ki:

Hayberliler, işlerine gitmek için çıktıklarında: İşte Muhammed! Abdulaziz ve ashabımızdan bazıları dedi ki: İşte ordu! Zor kullanarak Hayeberi ele geçirdik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 371, 610, 947, 2228, 2235, 2889, 2893, 2943, 2944, 2945, 2991, 3085, 3086, 3367, 3647, 4083, 4084, 4197, 4198 4199 4200 4201, 4211, 4212, 4213. 5085, 5159, 5387, 5425, 5528, 5968, 6185, 6363 6369 7333)

١١٨١ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِلَى خَيْبَرَ، فَسِرْنَا لَيْلاً، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ، لِعَامِرٍ: يَا عَامِرُ أَلاَ تُسْمِعُنَا مِنْ هُنَيْهَاتِكَ وَكَانَ عَامِرٌ رَجُلاً شَاعِرًا، فَنَزَلَ يَحْدُو بِالْقَوْمِ، يَقُولُ: أَللّٰهُمَّ لَوْلاَ أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَاوَلاَ تَصَدَّقْنَا وَلاَ صَلَّيْنَافَاغْفِرْ، فِدَاءً لَكَ، مَا أَبْقَيْنَاوَثَبِّتِ الأَقْدَامَ إِنْ لاَقَيْنَاوَأَلْقِيَنْ سَكِينَةً عَلَيْنَاإِنَّا

إِذَا صِيحَ بِنَا أَبَيْنَاوَبِالصِّيَاحِ عَوَّلُوا عَلَيْنَافَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ هذَا السَّائِقُ قَالُوا: عَامِرُ بْنُ الأَكْوعِ قَالَ: يَرْحَمُهُ اللهُ قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: وَجَبَتْ يَا نَبِيَّ اللهِ لَوْلاَ أَمْتَعْتَنَا بِهِ فَأَتَيْنَا خَيْبَرَ فَحَاصَرْنَاهُمْ حَتَّى أَصَابَتْنَا مَخْمَصَةٌ شَدِيدَةٌ ثُمَّ إِنَّ اللهَ تَعَالَى فَتَحَهَا عَلَيْهِمْ فَلَمَّا أَمْسى النَّاسُ مَسَاءَ الْيَوْمِ الَّذِي فُتِحَتْ عَلَيْهِمْ أَوْقَدُوا نِيرَانًا كَثِيرَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا هذِهِ النِّيرَانُ عَلَى أَيِّ شَيْءٍ توقِدُونَ قَالُوا: عَلَى لَحْمٍ قَالَ: عَلَى أَيِّ لَحْمٍ قَالُوا: لَحْمُ حُمُرِ الإِنْسِيَّةِ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَهْرِيقُوهَا وَاكْسِرُوهَا فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَوْ نُهَرِيقُهَا وَنَغْسِلُهَا؛ قَالَ: أَوْ ذَاكَ فَلَمَّا تَصَافَّ الْقَوْمُ كَانَ سَيْفُ عَامِرٍ قَصِيرًا، فَتَنَاوَلَ بِهِ سَاقَ يَهُودِيٍّ لِيَضْرِبَهُ وَيَرْجِعُ ذُبَابُ سَيْفِهِ، فَأَصَابَ عَيْنَ رُكْبَةِ عَامِرٍ، فَمَاتَ مِنْهُ قَالَ: فَلَمَّا قَفَلُوا، قَالَ سَلَمَةُ: رَآنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَهُوَ آخِذٌ بِيَدِي، قَالَ: مَا لَكَ قُلْتُ لَهُ: فَدَاكَ أَبِي وَأُمِّي زَعَمُوا أَنَّ عَامِرًا حَبِطَ عَمَلُهُ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: كَذَبَ مَنْ قَالَهُ إِنَّ لَهُ لأَجْرَيْنِ وَجَمَعَ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ: إِنَّهُ لَجَاهِدٌ مُجَاهِدٌ، قَلَّ عَرَبِيٌّ مَشى بِهَا مِثْلَهُ

1181- Seleme ibnu Ekva -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Hayber savaşına çıktık. Geceleyin yürürken bir adam Âmir'e dedi ki:

Ey Âmir! Kısa vezinli şiirlerinden bize birkaç parça dinletmez misin? Âmir şâir biriydi. Bunun üzerine Âmir hayvanından aşağıya indi ve şiiriyle kafile develerini yönlendirmeye başladı:

Allahım! Şayet Sen hidâyet etmemiş olsaydın, biz doğru yolu bulamaz, sadaka vermez ve namaz da kılmazdık, canlarımız Sana feda olsun, bizleri hayâtta bıraktığın müddetçe mağfiret eyle. Düşmanla kavuştuğumuzda ayaklarımızı sabit tut ve üzerimize sekînet indir! Şüphesiz bizler haksızlığa çağrıldığımızda dayatırız. Düşmanlar ise bizim aleyhimize müşriklerden yüksek sesle yardım isteyerek hücum etmişlerdir.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Şiir okuyup develeri yönlendiren de kimdir?" diye sordu. Sahabeler: Âmir ibnu Ekva'dır, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah Âmir'e rahmet etsin!" diye duâ etti. Kafileden bir kişi: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu duâ bereketiyle Âmir cenneti kazandı. Âmir'in şehitliği vacip oldu. Âmir'le ve onun şiir ve kahramanlıklarıyla bizleri bir süre daha faydalandırsaydınız! dedi.

Nihayet Hayber'e geldik ve Hayber ehlini kuşatma altına aldık. Muhasara yirmi gün sürdü. Hattâ bize şiddetli bir açlık isabet etti. Sonra Yüce Allah Müslümânlara Hayber kalelerinin birer birer fethini müyesser kıldı. Hayber'in[186] Müslümânlara açıldığı günün akşamında mücahitler, yer yer pek

---

186 Hayber, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hicretin 7. yılında fethettiği, Şam-Medine yolu üzerinde, Medine'nin 150 km. kuzeyinde Yahûdilerin oturduğu bir yerleşim merkezi. Hayber, Yahûdi dilinde kale demek olup burası aynı zamanda hurma ve tahıl merkezidir. Kalesinin yedi burcu vardır. Bunlar Nâim, Kamûs, Şık, Netah, Sülâfim, Vatih ve Ketîbe'dir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber Yahûdilerinin Medine'ye karşı müşriklerle ittifak halinde olmaları ve pek çok Yahûdi kabilesinin burada toplanmasından dolayı Hudeybiye musalahasından sonra Hayber'i fethetmek üzere hazırlıklara başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bu cihad hareketi için sadece cihada rağbet edenlerin katılmasını emretti. Medine'de Siba' b. Urfuta'yı vekil bıraktı. Eşi Ümmü Seleme'yi yanına alarak 1400 yaya, 200 süvari ile yola çıkarken; «Biz buranın hayrını isteriz» buyurmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'den hareket ettikten sonra Hayber ile Gatafan kabilesi arasına karargahını kurdu. Sabaha kadar burada bekledi.Gatafanlıların Hayber'e yardımını engellemek için burada konaklamış bulunuyordu. Hayberliler sabaha kadar, Müslümanların gelişinden haberdar olmamışlardı. Sabahleyin kalelerinin kapısını açtıklarında; «Muhammed gelmiş ve günlerden de cumartesidir» diyerek kalelerine tekrar döndüler. Yahûdiler mukaddes günleri olduğu için cumartesi günü muharebe etmezlerdi.Hayber'in fethi, Nâim kalesi ile başladı. Burada Mahmûd b. Mesleme atılan taşla şehit oldu. Sonra Kamûs kalesi ele geçirildi. Daha sonra, Vatîh, Sülâlim, Şık, Netah ve Ketîba kaleleri alındı. Bu kalelerin ele geçirilmesinde şiddetli çarpışmalar oldu. Müslümanlardan yirmi beş kişi şehid olurken, Yahûdilerin kaybı doksan üç kişi oldu. Hayber'in ileri gelenlerinden Useyr, Yâsir, Emir ve Kinâne b. Ebi'l-Hukayk ve kardeşi öldürüldü.Müslümanlar bu gazvede pek çok esir aldılar. Ancak Hayber halkı esirlerinin iadesini, kendilerinin de affedilmesini istediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de bunu kâbul etti. Yahûdilerin ileri gelenlerinden Huyey bin Ahtab'ın kızı Safiyye de esirler arasında idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Safiyye'ye ailesinin yanına dönmeyi teklif ettiği halde Safiyye, Müslüman olarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme eş olmayı tercih etti. Safiyye Hayber gazvesinden önce Kinâne b. Rabia ile evlenmişti. İlk gece, gördüğü bir rüyayı Kinâne'ye anlatmış O da; «Sen ancak Muhammed'i istiyorsun» diyerek yüzüne bir tokat vurmuştu da, gözü morarmıştı. Safiyye'nin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile evlendiği zaman hâlâ bu morluğun izi vardı. Nitekim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'ın bunu sorması üzerine eşi de bu hadiseyi ona anlatmıştır.Bu gazve sonunda Hayberlilerin hayatlarının korunması, çoluk ve çocuklarının serbest bırakılması şartıyla Hayber'den çekilip gitmeyi ve topraklarını, altın ve gümüşlerini, üzerindekiler hariç, elbise ve silâhlarını teslim etmeyi, hiç bir şey saklamayacaklarını kabul etmek şartıyla Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile sulh andlaşması yaptılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem da Hayber arazisini, ashabı arasında taksim etmişlerdi. Ancak Yahûdilerin; «Biz toprağı işlemeyi ve hurma yetiştirmeyi biliriz, bizi yerimizde bırak» demeleri

çok ateşler yakmışlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu ateşler nedir, niçin yakıyorlar?" diye sordu. Sahabeler: Et pişirmek için yaktılar, diye cevap verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Hangi et, ne eti için?" diye sordu. Sahabeler: Evcil eşeklerin eti, diye cevap verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "O etleri dökünüz, kapları da kırınız!" buyurdu. Sahabelerden biri: Ey Allah'ın Rasûlü! Etleri döküp, kapları yıkasak olmaz mı? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Veyahut öyle yapınız!" buyurdu.

Hayber'de Müslümanlar ve Yahudiler karşı karşıya geldiler. Âmir, Yahudi birine karşı mübarezeye çıktı. Amir'in kılıcı kısa idi. Âmir bu kısa kılıcını vurmak için Yahudinin baldırına saldırmıştı. Fakat kılıcının keskin yüzü dönüp Âmir'in diz kapağına isabet etti. Âmir, aldığı bu yara neticesinde vefat etti.

Hayber'den döndüğümüzde Seleme dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni gördü ve elimi tutarak dedi ki: "Neyin var, sana ne oldu?" Ben dedim ki: Anam babam sana feda olsun! Amcam Âmir'in amelinin batıl olduğunu söylüyorlar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bunu kim söylemiş ise yalan söylemiş. Onun için iki ecir vardır. -Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylerken iki parmağını birleştirmiştir- O Allah yolunda savaşmış bir mücahiddir. Yeryüzünde yürüyen Arab ırkından onun benzeri bir Arab az bulunur."

Hâtim rivayetinde "Onun gibisi az yetişir" demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2477, 4197)

üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onları kendi mülklerinde yarıcı olarak çalışmalarına ve orada kalmalarına izin vermiştir.Bu duruma göre çoluk ve çocukları bağışlanmış, araziler elde edilen mahsulün ikiye ayrılması suretiyle onlara bırakılmıştı. Buna mukabil hiç bir mal saklanmaksızın teslim edilecekti. İşte Kinâne b. Rabi' bu andlaşma hükümlerine uymadığı, iâdesi gereken malları sakladığı ve Mahmûd b. Mesleme'nin ölümüne sebep olduğu için öldürülmüştür. Hayberliler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin irtihalinden sonra da Ebû Bekir ve Ömer zamanına kadar belirlenen usûl ile yarıcı olarak orada kalmaya devam ettiler. Bu arazilerin gelirlerin toplamak işi ile, Abdullah b. Ravâha görevlendirilmişti. Ancak Ömer zamanında aralarında zinânın çoğalması, Müslümanlara kârşı iyi davranmamaları, Ömer'in oğlu Abdullah'a suikast girişiminde bulunmaları ve müslümanların Hayber toprağını işletecek duruma gelmeleri üzerine yahûdiler Hayber'den Şam'a sürülmüşlerdir.Yahûdilerin Hayber'den çıkarılmalarına Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'ın «Arabistan'da iki dinin bir arada olmayacağına dâir» hadisinin de sebep olduğu rivayet edilmektedir. Ömer, Yahûdileri Hayber'den çıkardıktan sonra Hayber arazisini daha önce Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemın taksim ettiği ashaba ve ailelerine dağıtmıştır.

غزوة الأحزاب وهي الخندق

Hendek Savaşı

١١٨٢ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ الأَحْزَابِ يَنْقُلُ التُّرابَ، وَقَد وَارَى التُّرَابُ بَيَاضَ بَطْنِه، وَهُوَ يَقُولُ: لَوْلاَ أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَاوَلاَ تَصَدَّقْنَا وَلاَ صَلَّيْنَافَأَنْزِلِ السَّكِينَةَ عَلَيْنَاوَثَبِّتِ الأَقْدَامَ إِنْ لاَقَيْنَاإِنَّ الأُلَى قَد بَغَوْا عَلَيْنَاإِذَا أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا

1182- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hendek savaşında hendek kazılırken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi toprak karnının beyazlığını örtmüş olduğu hâlde toprak taşırken gördüm ve şöyle diyordu:

"Allahım! Şayet Sen olmasaydın biz ne doğru yolu bulabilir, ne sadaka verebilir, ne de namaz kılabilirdik! Üzerimize sekineti indir. Kafirlerle savaş meydanında karşılaştığımızda ayaklarımızı sabit kıl! Onlar bize zulmettiler ve bizim çekindiğimiz fitneyi istediler!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2836, 2837)

١١٨٣ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: جَاءَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَنَحنُ نَحفِرُ الْخَنْدَقَ وَنَنْقُلُ التُّرَابَ عَلَى أَكْتَادِنَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اللهُمَّ لاَ عَيْشَ إِلاَّ عَيْشُ الآخِرَهْفَاغْفِرْ لِلْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ

1183- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Hendek savaşında önce hendek kazıp ve sırtlarımızda toprak taşırken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanımıza geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âhiret hayatından başka hayat yoktur. Allahım! Sen Ensar ve Muhacirleri bağışla!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler 3797, 4098, 6414)

١١٨٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ عَيْشَ إِلاَّ عَيْشُ الآخِرَةِفَأَصْلِحِ الأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ

1184- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhacirler ve Ensar, Hendek savaşından önce hendek kazarlerken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âhiret hayatından başka hayat yoktur. Allahım! Ensar ve Muhacirleri ıslah et!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2835, 2961, 3796, 4099, 4100, 6413, 7201)

١١٨٥ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: كَانَتِ الأَنْصَارُ، يَوْمَ الْخَنْدَقِ، تَقُولُ: نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًاعَلَى الْجِهَادِ مَا حَيِينَا أَبَدًافَأَجَابَهُمُ النَبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: اللهُمَّ لاَ عَيْشَ إِلاَّ عَيْشُ الآخِرَهْفَأَكْرِمِ الأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَهْ

1185- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhacirler ve Ensâr, Hendek savaşında Medine etrafına hendek kazmaya ve sırtları üzerinde toprak taşımaya başladılar. Bu esnada da şöyle diyorlardı:

"Bizler yaşadığımız müddetçe Allah yolunda cihad için Muhammed'e beyat ettik." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onlara şöyle cevap veriyordu:

"Âhiret hayırından başka hayır yoktur. Allahım! Sen Ensar ve Muhacirleri mübarek kıl!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2834, 2835)

غزوة ذي قرد وغيرها

Zâtul-Kared Savaşı[187]

١١٨٦ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ، قَالَ: خَرَجْتُ قَبْلَ أَنْ يُؤَذَّنَ بالأُولَى، وَكَانَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم تَرْعَى بِذِي قَرَدٍ، قَالَ: فَلَقِيَنِي غُلاَمٌ لِعَبْدِ الرَّحمنِ بْنِ عَوْفٍ فَقَالَ: أُخِذَتْ لِقَاحُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قُلْتُ: مَنْ أَخَذَهَا قَالَ: غَطَفَانُ قَالَ: فَصَرَخْتُ ثَلاَثَ صَرَخَاتٍ، يَا صَبَاحَاهُ قَالَ: فَأَسْمَعْتُ مَا بَيْنَ لاَبَتَي الْمَدِينَةِ، ثُمَّ انْدَفَعْتُ عَلَى وَجْهِي حَتَّى أَدْرَكْتُهُمْ وَقَدْ أَخَذُوا يَسْتَقُونَ مِنَ الْمَاءِ، فَجَعَلْتُ أَرْمِيهِمْ بِنَبْلِي وَكُنْتُ رَامِيًا، وَأَقُولُ: أَنَا ابْنُ الأَكْوَعِ الْيَوْمُ يَوْمُ الرُّضَّعِ وَأَرْتَجِزُ حَتَّى اسْتَنْقَذْتُ اللِّقَاحَ مِنْهُمْ، وَاسْتَلَبْتُ مِنْهُمْ ثَلاَثِينَ بُرْدَةً قَالَ: وَجَاءَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم وَالنَّاسُ، فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ

187 Zâtul Kared, Gatafân diyârı yakınında oniki mil uzaklıkta bir yerdir. Medîne ile Hayber arasında ve Şâm yolu üzerindedir. Medîne'ye iki konak uzaklıktadır. Buna Gâbe gazvesi de denir. Yirmi deve civarı yağmalanmış, Ebû Zerr'in oğlu ve karısı da taarruza uğramış, Ebû Zerr'in oğlu öldürülmüş, kadını esir edilmiştir.

اللهِ قَدْ حَمَيْتُ الْقَوْمَ الْمَاءَ وَهُمْ عِطَاشٌ، فَابْعَثْ إِلَيْهِم السَّاعَةَ فَقَالَ: يَا ابْنَ الأَكْوَعِ مَلَكْتَ فَأَسْجِحْ قَالَ: ثُمَّ رَجَعْنَا، وَيُرْدِفُنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى نَاقَتِهِ، حَتَّى دَخَلْنَا الْمَدِينَةَ

1186- Seleme ibnu Ekva -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sabahleyin, sabah namazı için ilk ezan okunmadan önce evimden çıktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sağmal develeri Zul-Kared merasında otluyordu. Yolda Abdurrahmân ibnu Avf'ın hizmetçisiyle karşılaştım. Bana dedi ki

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ormandaki develeri alınıp götürüldü.

- Onları kim aldı? diye sordum. Hizmetçi:

- Gatafân kabilesinin adamları, dedi. Ben hemen:

- İmdat! Yardım edin! diye üç kere bağırdım ve bunu Medine'nin iki kara taşı arasında oturan herkese duyurdum. Sonra onların arkasında koştum ve onları yakaladım. Onlar, develeri hakikaten almışlardı. Onlar kuyudan su çekiyorlardı. Onlara ok atmaya başladım ve:

- Ben İbnu Ekva'ım, bugün, alçakların öleceği gündür! dedim. Sonunda develeri, onlara su içmelerine bile emân vermeden ellerinden kurtardım. Onlardan zorla otuz bürde aldım. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve insanlar geldiler. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Muhakkak ki o hırsızlar susuzdurlar. Ben acele edip su içmelerine meydan vermeden develeri kurtardım. Şimdi onlar su tedâriki ile uğraşacaklardır. Onların izi üzerine bir askerî birlik gönderseniz! dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ey İbnul-Ekva'! sen alacağını aldın, artık yumuşak ol, şiddeti bırak" buyurdu. Sonra biz Medine'ye döndük. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni Medine'ye girinceye kadar devesi üzerine terkisine bindirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3041, 4194)

غزوة النساء مع الرجال

Kadınların Erkeklerle Beraber Savaşa Çıkması

١١٨٧ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُدٍ، انْهَزَمَ النَّاسُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو طَلْحَةَ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

مُجَوِّبٌ بِهِ عَلَيْهِ بِحَجَفَةٍ لَهُ وَكَانَ أَبُو طَلْحَةَ رَجُلاً رَامِيًا شَدِيدَ الْقِدِّ يَكْسِرُ يَوْمَئِذٍ قَوْسَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا وَكَانَ الرَّجُلُ يَمُرُّ مَعَهُ الْجَعْبَةُ مِنَ النَّبْلِ، فَيَقُولُ: انْشُرْهَا، لأَبِي طَلْحَةَ فَأَشْرَفَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَنْظُرُ إِلَى الْقَوْمِ، فَيَقُولُ أَبُو طَلْحَةَ: يَا نَبِيَّ اللهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي لاَ تُشْرِفْ، يُصِيبُكَ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ الْقَوْمِ، نَحْرِي دُونَ نَحْرِك وَلَقَدْ رَأَيْتُ عَائِشَةَ بِنْتَ أَبِي بَكْرٍ، وَأُمَّ سُلَيْمٍ، وَإِنَّهُمَا لَمُشَمِّرَتَانِ، أَرَى خَدَمَ سُوقِهِمَا، تُنْقِزَانِ الْقِرَبَ عَلَى مُتُونِهِمَا، تُفْرِغَانِهِ فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ، ثُمَّ تَرْجِعَانِ فَتَمْلآنِهَا، ثُمَّ تَجِيئَانِ فَتُفْرِغَانِهِ فِي أَفْوَاهِ الْقَوْمِ وَلَقَدْ وَقَعَ السَّيْفُ مِنْ يَدَيْ أَبِي طَلْحَةَ، إِمَّا مَرَّتَيْنِ وَإِمَّا ثَلاَثًا

1187- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Uhud savaşında askerler bozulup insanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından dağıldığı sırada Ebû Talha, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önünde elindeki deriden kalkanıyla kendini siper etmişti. Ebû Talha iyi bir ok akıtıcısı idi. Yayının kirişi sert olduğundan dolayı ok hızlı giderdi. Uhud savaşında Ebû Talha iki veya üç yay kırmıştır. O gün Ebû Talha'nın yanından terkisi okla dolu olarak geçen her kese Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ''Terkindeki okları Ebû Talha'nın önüne boşalt'' diyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düşman ordusuna bakmak için yüksek bir yere çıkınca Ebû Talha şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Anam-babam sana feda olsun! Yüksek yere çıkma ki düşman oklarından biri sana isabet etmesin! Benim göğsüm senin göğsüne siperdir!

Ben Uhud savaşında Ebû Bekir'in kızı Âişe ile Ümmü Suleym'i yaralılar arasında dolaşırlarken gördüm. O ikisi rahat yürüyebilmek için elbiselerini toplamışlardı. Öyle ki ben onların ayaklarındaki halhallarını gördüm. Bu ikisi sırtlarında su kırbaları taşıyarak yaralıların ağzına su veriyorlardı. Sonra tekrar geri dönüp kırbalara su dolduruyor ve yaralılara su veriyorlardı.

Uhud savaşında Ebu Talha'nın eline iki veya üç kılıç darbesi isabet etmişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2880, 2902, 3811, 4064)

عدد غزوات النبيّ صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Savaşlarının Sayısı

١١٨٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ يَزِيدَ الأَنْصَارِيِّ، أَنَّهُ خَرَجَ، وَخَرَجَ مَعَهُ الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ وَزَيْدُ بْنُ أَرْقَمَ، فَاسْتَسْقَى، فَقَامَ بِهِمْ عَلَى رِجْلَيْهِ، عَلَى غَيْرِ مِنْبَرٍ، فَاسْتَغْفَرَ ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ، يَجْهَرُ بِالْقِرَاءَةِ، وَلَمْ يُؤَذِّنْ وَلَمْ يُقِمْ

1188- Abdullah ibnu Yezid el- Ensari beraberinde Berâ ibnu Azib ve Zeyd ibnu Erkam ile beraber sahraya yağmur duası için çıktı. Minber olmaksızın ayakta durdu. Allah'tan bağışlanma diledi. Sonra iki rekât namaz kılıp kıraatı dışından okudu. Bu namazda ne ezan okundu ne de kamet getirildi. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1022)

١١٨٩ – حديث زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ عَنْ أَبِي إِسْحقَ، قَالَ: كُنْتُ إِلَى جَنْبِ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، فَقِيلَ لَهُ: كَمْ غَزَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنْ غَزْوَةٍ قَالَ: تِسْعَ عَشْرَةَ قِيلَ: كَمْ غَزَوْتَ أَنْتَ مَعَهُ قَالَ: سَبْعَ عَشْرَةَ، قُلْتُ: فَأَيُّهُمْ كَانَتْ أَوَّلَ قَالَ: الْعُسَيْرَةُ أَوِ الْعُشَيْرُ

1189- Ebû İshâk Amr ibnu Abdullah es-Subey'î -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Zeyd ibnu Erkam'ın yanında idim. Kendisine, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kaç savaş yaptı? diye soruldu. Zeyd ibnu Erkam:

- On dokuz savaş, diye cevap verdi.

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile kaç savaşta bulundun? diye soruldu.

- On yedi, diye cevap verdi.

- O savaşların hangisi önce idi? diye sordum.

- Uşeyr veya Useyr Savaşı, diye cevap verdi.

Ben bunu Katade'ye söyledim. O, Uşeyr Savaşı, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3949, 4404, 4471)

١١٩٠ – حديث بُرَيْدَةَ، أَنَّهُ غَزَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم سِتَّ عَشْرَةَ غَزْوَةً

1190- Bureyde ibnu Husayb -Allah ondan razı olsun- kendisinin Al-

lah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde on altı savaşa katıldığını söylemiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4473)

١١٩١ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ، قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم سَبْعَ غَزَوَاتٍ، وَخَرَجْتُ فِيمَا يَبْعَثُ مِنَ الْبُعُوثِ تِسْعَ غَزَوَاتٍ: مَرَّةً عَلَيْنَا أَبُو بَكْرٍ، وَمَرَّةً عَلَيْنَا أُسَامَةُ

1191- Seleme ibnul-Ekva' -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yedi savaşa katıldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin gönderdiği dokuz orduda yer aldım. Bu savaşlarda komutan bazen Ebu Bekir olur, bazen de Usâme olurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4271)

غزوة ذات الرقاع

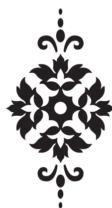
Zâtur-Rikâ' Savaşı

١١٩٢ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي غَزَاةٍ، وَنَحْنُ سِتَّةُ نَفَرٍ، بَيْنَنَا بَعِيرٌ نَعْتَقِبُهُ، فَنَقِبَتْ أَقْدَامُنَا، وَنَقِبَتْ قَدَمَايَ، وَسَقَطَتْ أَظْفَارِي، وَكُنَّا نَلُفُّ عَلَى أَرْجُلِنَا الْخِرَقَ، فَسُمِّيَتْ غَزْوَةَ ذَاتِ الرِّقَاعِ، لِمَا كُنَّا نَعْصِبُ مِنَ الْخِرَقِ عَلَى أَرْجُلِنَا وَحَدَّثَ أَبُو مُوسى بِهذَا، ثُمَّ كَرِهَ ذَاكَ، قَالَ: مَا كُنْتُ أَصْنَعُ بِأَنْ أَذْكُرَهُ كَأَنَّهُ كَرِهَ أَنْ يَكُونَ شَيْءٌ مِنْ عَمَلِهِ أَفْشَاهُ

1192- Ebû Mûsâ el-Eş'ârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Eş'arî kabilesinden, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde altı kişilik bir topluluk olarak savaşa çıktık. Bizim bir devemiz vardı ve biz ona nöbetleşerek biniyorduk. Ayaklarımızın derileri delindi. Benim de ayaklarım delindi ve tırnaklarım döküldü. Bizler ayaklarımıza bez parçaları sarıyorduk. Bizler ayaklarımıza bu suretle bez parçaları sardığımız için bu sefere Zâtur-Rikâ' savaşı adı verildi.

Ebû Burde şöyle dedi: Bu rivayette kendi nefsini tezkiye olduğu için Ebu Musa bunu rivayet etmeyi hoş görmedi ve: Bunu yapacak değilim, dedi. Sanki yaptığı salih bir ameli ifşa etmeyi hoş görmedi. (Çünkü yapılan salih bir ameli gizlemek, onu yaymaktan daha üstündür.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4128, 6092)

كتاب الإمارة
EMİRLİK KİTABI

الناس تبع لقريش والخلافة في قريش
Hilafet Kureyştendir

١١٩٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: النَّاسُ تبعٌ لِقُرَيْشٍ فِي هذَا الشَّأْنِ، مُسْلِمُهُمْ تَبَعٌ لِمُسْلِمِهِم، وَكَافِرُهُمْ تَبَعٌ لِكَافِرِهِمْ

1193- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İnsanlar hilafet meselesinde Kureyş'e tabi olurlar. Arabların Müslümanları Müslümanlara, kafirleri ise kafirlere tabidirler."(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3495)

١١٩٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَزَالُ هذَا الأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمُ اثْنَانِ

1194- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kureyş'ten iki kişi kaldığı müddetçe hilafet Kureyş'ten ayrılmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3501, 7140)

١١٩٥ – حديث جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ، وَأَبِيهِ سَمُرَةَ بْنِ جُنَادَةَ السُّوَائِيّ قَالَ جَابِرُ بْنُ سَمُرَةَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: يَكُونُ اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا فَقَالَ كَلِمَةً لَمْ أَسْمَعْهَا فَقَالَ أَبِي: إِنَّهُ قَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ

1195- Câbir ibnu Semure -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Oniki emir olacaktır" buyurdu. Yine Câbir: Ben ancak Peygamberden söylediği bir kelimeyi işitmemiştim. Onu da babam Semure: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "Bunların hepsi Kureyş'tendir" buyurdu, diye rivayet etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7223)

الاستخلاف وتركه

Yerine Halife Tayin Etme Ve Etmeme

١١٩٦ – حديث عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قِيلَ لِعُمَرَ، أَلاَ تَسْتَخْلِفُ قَالَ: إِنْ أَسْتَخْلِفْ فَقَدِ اسْتَخْلَفَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي، أَبُو بَكْرٍ؛ وَإِنْ أَتْرُكْ فَقَدْ تَرَكَ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنِّي، رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَثْنَوْا عَلَيْهِ فَقَالَ: رَاغِبٌ رَاهِبٌ، وَدِدْتُ أَنِّي نَجَوْتُ مِنْهَا كَفَافًا، لاَ لِي وَلاَ عَلَيَّ، لاَ أَتَحَمَّلُهَا حَيًّا وَمَيِّتًا

1196- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Babam Ömer vurulup vaziyeti ağırlaşınca, dostları tarafından:

Yerine bir halîfe tayîn etmez misin? diye sorulmuştu. Ömer: Eğer yerime halîfe ta'yîn ve tavsiye edersem aykırı bir iş yapmış olmam. Çünkü benden hayırlı olan Ebû Bekr, yerine halîfe tayîn ve tavsiye etti. Eğer tayin etmez de bu işi ümmete bırakırsam, şübhesiz benden hayırlı olan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde muayyen bir zâtı açıkça söylemeyip bu işi ümmete bırakmıştır, dedi.

İbn Ömer şöyle dedi: Halîfe tayîni teklifine karşı Ömer'in verdiği cevâbı, mecliste hazır bulunan sahâbîler Ömer'e karşı takdirle karşılayıp, onu övdüler. Bunun üzerine Ömer de: Ben bir halef tayîn etmek ve tayîninde isabet ederek medholunmak isterim. Fakat isabet olunamamasından da korkarım. Ben bu hilâfet işinden ne kârlı, ne de zararlı olmayarak; başabaş kurtuldum. Artık şimdi muayyen bir zâtı yerime halef ederek hayâtımda ve ölümümde mesûliyetini yüklenmek istemem! dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7218)

النهي عن طلب الإمارة والحرص عليها

Emir Olmayı İstemenin Nehyi

١١٩٧ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ سَمُرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم:

يَا عَبْدَ الرَّحْمنِ بْنَ سَمُرَةَ لاَ تَسْأَلِ الإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيتَهَا عَنْ مَسْئَلَةٍ وُكِلْتَ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيتَهَا مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا

1197- Abdurrahmân ibnu Semure –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana bir kerre şöyle öğüt verdi:

"Yâ Abdurrahman ibnu Semure! Sakın sen kendiliğinden emirlik vazifesi isteme. Şübhesiz eğer, senin istemenden dolayı sana emirlik ve başkanlık verilirse, istediğin şey ile yalnız bırakılırsın Allah'ın yardımına nail olmazsın. Eğer emirlik ve başkanlık sana, sen istemeden verilirse Allah tarafından bu iş üzerine yardım olunursun. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6622)

١١٩٨ – حديث أَبِي مُوسى وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ أَبُو مُوسى: أَقْبَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَمَعِي رَجُلاَنِ مِنَ الأَشْعَرِيِّينَ، أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِي وَالآخَرُ عَنْ يَسَارِي، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَسْتَاكُ فَكِلاَهُمَا سَأَلَ، فَقَالَ: يَا أَبَا مُوسى أَوْ يَا عَبْدَ اللهِ بْنَ قَيْسٍ قَالَ، قُلْتُ: وَالَّذِي بَعَثَك بِالْحَقِّ مَا أَطْلَعَانِي عَلَى مَا فِي أَنْفُسِهِمَا، وَمَا شَعَرْتُ أَنَّهُمَا يَطْلُبَانِ الْعَمَلَ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى سِوَاكِهِ تَحْتَ شَفَتِهِ قَلَصَتْ فَقَالَ: لَنْ أَوْ لاَ نَسْتَعْمِلُ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ، وَلكِنِ اذْهَبْ أَنْتَ يَا أَبَا مُوسى أَوْ يَا عَبْدَ اللهِ بْنَ قَيْسٍ إِلَى الْيَمَنِ ثُمَّ اتَّبَعَهُ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ فَلَمَّا قَدِمَ عَلَيْهِ أَلْقَى لَهُ وِسَادَةً، قَالَ: انْزِلْ وَإِذَا رَجُلٌ عِنْدَهُ مُوثَقٌ قَالَ: مَا هذَا قَالَ: كَانَ يَهُودِيًّا فَأَسْلَمَ ثُمَّ تَهَوَّدَ قَالَ: اجْلِسْ قَالَ: لاَ أَجْلِسُ حَتَّى يُقْتَلَ، قَضَاءُ اللهِ وَرَسُولِهِ، ثَلاَثَ مَرَّاتٍ فَأَمَرَ بِهِ فَقُتِلَ ثُمَّ تَذَاكَرَا قِيَامَ اللَّيْلِ فَقَالَ أَحَدُهُمَا: أَمَّا أَنَا فَأَقُومُ وَأَنَامُ، وَأَرْجُو فِي نَوْمَتِي مَا أَرْجُو فِي قَوْمَتِي

1198- Ebû Mûsâ el-Eşarî ve Muâz ibnu Cebel –Allah onlardandan razı olsun-. Ebû Mûsâ el-Eşarî şöyle dedi:

Ben Peygamberin huzuruna vardım. Yanımda Eşarîlerden iki adam vardı. Onların biri sağımda, diğeri de solumda idi. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dişlerini misvâklıyordu. Yanımdaki iki kimse de Rasûlullahtan iş ve memuriyet istediler. Bunun üzerine Rasûlullah:

"Ey Ebu Mûsâ!"yâhud: "Yâ Abdullah ibnu Kays!" buyurdu.

Ebû Mûsâ dedi ki: Ben: Seni hakk ile gönderen Allaha yemin ediyorum ki, bu iki kimse, gönüllerindeki vazîfe istemeyi bana bildirmediler ve ben onların böyle bir iş isteyeceklerini bilmiş değildim, dedim. Bu sırada ben, Onun yukarı kalkmış olan dudağının altındaki misvakına bakıyordum. Rasûlullah:

"İş dileyen kimseyi biz, işimiz üzerinde kullanmayız; lâkin sen yâ Ebâ Mûsâ yâhud Yâ Abdullah ibnu Kays Yemen'e oraya vâlî olarak git!" buyurdu. Sonra onun arkasından Muâz ibn Cebel Yemenin bir bölgesine vazifeli olarak gitti. Nihayet Muâz, Ebû Musa'nın yanına geldiği zaman, Ebû Mûsâ onun için bir yastık koydu ve ona: Bineğinden in ve yastık üzerine otur! Dedi. Ebû Musa'nın yakınında bir bağla sıkıca bağlanmış bir adam bulunuyordu. Muâz, Ebû Musa'ya: Bu bağlı insan nedir? Dedi. Ebû Mûsâ: Bu bir Yahûdi idi, İslâm'a girdi, sonra da yine Yahûdi oldu, dedi. Ebû Mûsâ, Muâza: Otur! Dedi. Muâz da üç kerre: Allah'ın ve Rasûlullah'ın hükmü olarak, dînînden dönen bu kişi öldürülünceye kadar ben oturmam! Dedi. Bunun üzerine Ebû Mûsâ, onunla ilgili emrini verdi, o mürted de öldürüldü.

Bundan sonra Muâz ile Ebû Mûsâ gece yaptıkları ibâdeti zikrettiler: Biri ki Muâz: Bana gelince, ben gece ibâdeti yapar ve uyurum, ibâdetim hususunda sevâb arzu etmekte olduğum gibi uykum hakkında da sevâb arzu etmekteyim, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6923)

فضيلة الإمام العادل وعقوبة الجائر والحث على الرفق بالرعية والنهي عن إِدخال المشقة عليهم

Adil Hükümdarın Fazileti, Zalim Olanın Cezası Halka Yumuşak Davranma, Onlara Güçlük Çıkarmama

١١٩٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كُلُّكُمْ رَاعٍ فَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُمْ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُمْ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَلَدِهِ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُمْ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُ، أَلاَ فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

1199- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürüsünden sorumludur. İmam çobandır ve mahiyetinden sorumludur. Evin erkeği ailesi üzerine çobandır ve ailesinden sorumludur. Kadın, kocasının evi ve çocuğu üzerine çobandır ve onlardan sorumludur. Hizmetçi-köle efendisinin malı üzerine çobandır ve onun malından sorumludur. Hepiniz çobansınız ve sürüsünden sorumludur."[188] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 893, 2554)

---

188 Kul (köle) da efendisinin malı üzerinde bir çobandır; o da bunlardan sorumludur.

١٢٠٠ – حديث مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ عَنِ الْحَسَنِ، أَنَّ عُبَيْدَ اللهِ بْنَ زِيَادٍ عَادَ مَعْقِلَ بْنَ يَسَارٍ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ، فَقَالَ لَهُ مَعْقِلٌ: إِنِّي مُحَدِّثُكَ حَدِيثًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَا مِنْ عَبْدٍ اسْتَرْعَاهُ اللهُ رَعِيَّةً فَلَمْ يَحُطْهَا بِنَصِيحَةٍ إِلاَّ لَمْ يَجِدْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ

1200- Hasan Basrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Basra Emîri Ubeydullah îbnu Ziyâd, Ma'kıl ibnu Yesâr'ı vefatı hastalığı içinde ziyaret etmişti. Ma'kıl, İbnu Ziyâd'a şöyle dedi: Ben sana Rasûlullah'tan işittiğim bir hadîs tahdîs edeceğim: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyururken işittim:

"Bir kul ki, Allah onu halkı görüp gözetmek üzere vâlî kılar da, o, hayırlı irşâdiyle halkı muhafaza etmezse, elbette o kişi cennet kokusu koklayamayacaktır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7150)

غلظ تحريم الغلول

Hiyanetin Haramlılığı

١٢٠١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَامَ فِينَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَذَكَرَ الْغُلُولَ، فَعَظَّمَهُ وَعَظَّمَ أَمْرَهُ، قَالَ: لاَ أُلْفِيَنَّ أَحَدَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، عَلَى رَقَبَتِهِ شَاةٌ لَهَا ثُغَاءٌ، عَلَى رَقَبَتِهِ فَرَسٌ لَهُ حَمْحَمَةٌ، يَقُولُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا، قَدْ أَبْلَغْتُكَ؛ وَعَلَى رَقَبَتِهِ بعِيرٌ لَهُ رُغَاءٌ، يَقُولُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَغثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ؛ وَعَلَى رَقَبَتِهِ صَامِتٌ، فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ؛ أَوْ عَلَى رَقَبَتِهِ رِقَاعٌ تَخْفِقُ فَيَقُولُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَغِثْنِي، فَأَقُولُ: لاَ أَمْلِكُ لَكَ شَيْئًا قَدْ أَبْلَغْتُكَ

1201- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim içimizde ayağa kalktı ve ganimet mallarında hıyaneti zikretti ve bunu çok önemsedi. Şöyle buyurdu:

Şüphesiz hizmetçi ve köle efendisinin hizmetinde dürüst çalışan ve emâneti hakkıyla yerine getiren birisi olması halinde, münâsib olan efendinin ona yardım etmesi ve ona karşı büyüklenmemesidir.

"Sakın sizden birinizi kıyamet gününde omuzunda meleyen bir koyunla, diğerinizi ise omuzunda homurdanan bir atla bulmayayım. O sırada o kimse bana:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bana yardım et, der. Ben de ona:

- Sana hiçbir şey yapmaya yâni şefaat etmeye mâlik değilim. Ben sana (dünyâda iken Allah'ın hükmünü) tebliğ ettim, diye cevap vereceğim. Birine de omzunda böğüren bir sığır olduğu hâlde rast gelmeyeyim. Öylesi de:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bana yardım et! Der. Ben ona da:

- Sana hiçbir şefaat etmeye mâlik değilim. Ben sana (dünyâda) Allah'ın hükmünü tebliğ ettim, derim. Bir başkasını da omzunda altın, gümüş yüklü bulmayayım. Öylesi de:

- Ey Allah'ın Rasûlü ! Bana yardım et, der. Ben de ona:

- Sana hiçbir yardım yapmaya mâlik değilim. Ben sana dünyâda iken Allah'ın hükmünü tebliğ ettim, derim.

Bir diğerini üzerinde ganîmet elbisesini rüzgar vurdukça yellenir bir şekilde bulmayayım. O da:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bana yardım et, der. Ben ona da:

- Sana hiçbir yardım yapmaya mâlik değilim. Ben sana tebliğ etmiştim, derim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1402, 2378, 3073, 9658)

تحريم هدايا العمال

Memura Hediyenin Haramlılığı

١٢٠٢ – حديث أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم اسْتَعْمَلَ عَامِلاً، فَجَاءَهُ الْعَامِلُ حِينَ فَرَغَ مِنْ عَمَلِهِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هذَا لَكُمْ، وَهذَا أُهْدِيَ لِي فَقَالَ لَهُ: أَفَلاَ قَعَدْتَ فِي بَيْتِ أَبِيكَ وَأُمِّكَ فَنَظَرْتَ أَيُهْدَى لَكَ أَمْ لاَ ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَشِيَّةً، بَعْدَ الصَّلاَةِ، فَتَشَهَّدَ وَأَثْنَى عَلَى اللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ، فَمَا بَالُ الْعَامِلِ نَسْتَعْمِلُهُ فَيَأْتِينَا فَيَقُولُ هذَا مِنْ عَمَلِكُمْ، وَهذَا أُهْدِيَ لِي، أَفَلاَ قَعَدَ فِي بَيْتِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ فَنَظَرَ هَلْ يُهْدَى لَهُ أَمْ لاَ فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لاَ يَغُلُّ أَحَدُكُمْ مِنْهَا شَيْئًا إِلاَّ جَاءَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَحْمِلُهُ عَلَى عُنُقِهِ، إِنْ كَانَ بَعِيرًا جَاءَ بِهِ لَهُ رُغَاءٌ، وَإِنْ كَانَتْ بَقَرَةً جَاءَ بِهَا لَهَا خوَارٌ، وَإِنْ كَانَتْ شَاةً جَاءَ بِهَا تَيْعَرُ، فَقَدْ بَلَّغْتُ

فَقَالَ أَبُو حُمَيْدٍ: ثُمَّ رَفَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدَهُ حَتَّى إِنَّا لَنَنْظُرُ إِلَى عُفْرَةِ إِبْطَيْهِ

1202- Ebû Humeyd es-Sâidî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdullah ibnu Lutbiyye el-Ezdî isminde bir adamı zekât toplama memûru tayin etmişti. Bu memûr işini bitirdiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi de: Ey Allah'ın Resulu! Şu sizin zekât malınızdır, bu da bana hediye verilmiştir, dedi. Rasulullah da ona: "Sen babanın ve ananın evinde otursaydın da sana hediye verilir miydi yâhud verilmez miydi baksaydın ya! Buyurdu. Akabinde zevalden sonraki bir namazın ardından ayağa kalktı, şehâdet kelimelerini söyledi ve Allah'ı lâyık olduğu sıfatlarla sena etti. Sonra "Ammâ badu, Sözün bundan sonrası şudur" deyip şu hutbeyi söyledi:

"Bu âmilin, yânı memûrun hâli nedir? Ben onu bir işe memûr tayîn ediyorum, sonra bana gelip hesap verirken: Şu sizin işinizdir, bu da bana hediye verildi diyor! O, babasının ve anasının evinde otursaydı da ona hediye verilir miydi yâhud verilmez miydi baksaydı ya! Muhammed'in nefsi elinde bulunan Allah'a yemîn ederim ki, herhangi biriniz devlet millet malından hainlik yapıp haksız birşey alırsa, muhakkak kıyamet gününde o çaldığı malı boynu üzerinde taşıyarak getirecektir. Öyle bir hâlde ki, çaldığı şey bir deve ise, deveyi iniltisi olduğu hâlde; bir sığır ise, bağırması olduğu hâlde; bir davar ise, yine melemesi olduğu hâlde bunların herbirini boynunda taşıyarak getirecektir. Ben emrolunduğum şeyi sizlere tebliğ ettim!" buyurdu.

Ebû Humeyd: Bundan sonra Rasûlullah elini, bizim kendi koltuk altı beyazlığını göreceğimiz derecede yukarı kaldırdı, dedi.

Yine Ebû Humeyd: Bu hutbeyi benimle beraber Zeyd ibnu Sabit de Peygamberden işitmiştir; ona da sorunuz! Dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 6636)

وجوب طاعة الأمراء في غير معصية وتحريمها في المعصية

Emre İtaaatın Ancak İyilikte Olduğu

١٢٠٣ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ (أَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِى الأَمْرِ مِنْكُمْ)، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَبْدِ اللهِ بْنِ حُذَافَةَ بْنِ قَيْسِ بْنِ عَدِيٍّ، إِذْ بَعَثَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي سَرِيَّةٍ.

1203- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

« Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin. » (Nisa: 59)[189] âyeti Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bir seriyyenin başında komutan olarak gönderdiği Abdullah ibnu Huzâfe ibnu Kays ibnu Adiy hakkında inmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 4584)

١٢٠٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصى اللهَ، وَمَنْ أَطَاعَ أَمِيرِي فَقَد أَطَاعَنِي، وَمَنْ عَصى أَمِيرِي فَقَدْ عَصَانِي

1204- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Her kim bana itaat ederse, Allah'a itaat etmiştir. Her kim bana isyan ederse, Allah'a isyan etmiştir. Her kim benim emîrime itaat ederse, bana itaat etmiştir. Her kim de benim emîrime isyan ederse, bana isyan etmiştir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 7137)

---

189 Ey iman edenler, Allah'ın kitabı olan Kur'an'a ve onun açıklaması olan Peyga - berin sünnetine uyarak bütün emir ve yasaklarda Allah'a ve Resulüne itaat edin. Allah'a itaate vesile olacak ve Müslümaların menfaatlerini gerçekleştirecek hususlada da sizden olan emirlerede itaat edin. Eğer gerçekten Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsanız herhangi bir meselede anlaşmazlığa düşerseniz işi Allah'a ve Resulüne havale edin. Bu sizin için Allah katında daha hayırlı ve netice bakımından daha güzeldir. Âyet-i kerimede Allah'a itaat edilmesi emredilmektedir. Allah'a itaatten maksat, onun bize gönderdiği emirleri tutmak ve yine onun bize yasakladığı şeylerden kaçınmaktır. Allah teala âyet-i kerimesinde Resululllah'a, hayatta iken emir ve yasaklarında ona uyulmasını, vefatından sonra da onun sünnetine tabi olunmasını emretmiştir. Çünkü âyetteki itaat emri geneldir. Onu Resulullah'ın sadece hayatına veya ölümünden sonrasına tahsis etmek isabetli değildir.Âyet-i kerimede Ulul Emre itaat edilmesi emredilmektedir,burada zikredilen Ulül Emir'den maksat, bizim gibi namaz kılan idarecilerdir. En önemli ayetlerden bir tanesi.
Kur'an'a yaklaşmada bazı usul ve kaideler vardır bunlardan bir tanesi de şu ayetin muhtevasıyla ilgilidir. ''..hiç düşünmüyormusunuz, hiç akıl etmiyormusunuz bu Kur'an, eğer Allah dan gayrından gelse idi çok ihtilaf olurdu.'' Evet üzerinde çok iyi düşünülmesi gereken bir meseledir bu. Çünkü bazı insanlar her önüne gelen ayetlerden hüküm çıkarmaya kalkıyor ve ben böyle düşünüyorum diyor. Ama bakın hiç akıl etmiyormusunuz diyor. İşte bu esnada bu ayet gündeme geliyor. Yani, ihtilaf mı ettiniz, Allah'a ve ahiret gününe de iman ettiğinizimi söylüyorsunuz, öyle ise o meseleyi Allah'a ve Rasulüne havale edin buyuruyor. Ve bunu yapmanın da inananlar için en hayırlı yol olduğunu belirtiyor.

١٢٠٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ، مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ؛ فَإِذَا أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلاَ سَمْعَ وَلاَ طَاعَةَ

1205- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Devlet âmirlerinin sevdiği yâhud sevmediği hususlardaki emirlerini dinlemek ve ma'siyetle emrolunmadıkça itaat ve icabet etmek Müslüman kişi üzerine vâcib bir haktır. Masiyetle emrolunduğu zaman da onları dinlemek ve boyun eğmek yoktur" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 7144)

١٢٠٦ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سَرِيَّةً وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يُطِيعُوهُ فَغَضِبَ عَلَيْهِمْ، وَقَالَ: أَلَيْسَ قَدْ أَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ تُطِيعُونِي قَالُوا: بَلَى قَالَ: عَزَمْتُ عَلَيْكُمْ لَمَا جَمَعْتُمْ حَطَبًا وَأَوْقَدْتُمْ نَارًا ثُمَّ دَخَلْتُمْ فِيهَا فَجَمَعُوا حَطَبًا، فَأَوْقَدُوا فَلَمَّا هَمُّوا بِالدُّخُولِ، فَقَامَ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلى بَعْضٍ، قَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّمَا تَبِعْنَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِرَارًا مِنَ النَّارِ، أَفَنَدْخُلُهَا فَبَيْنَمَا هُمْ كَذلِكَ إِذْ خَمَدَتِ النَّارُ، وَسَكَنَ غَضَبُهُ فَذُكِرَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: لَوْ دَخَلُوهَا مَا خَرَجُوا مِنْهَا أَبَدًا، إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوف.

1206- Alî ibnu Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir seriyye gönderdi de başlarına Ensâr'dan bir adamı kumandan tayin etti ve askerlere kumandanlarına itaat etmelerini emretti. Yolda kumandan maiyyetine öfkelendi de:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana itaat etmenizi emretmiş değil mi? dedi. Askerler: Evet emretti! dediler. Kumandan: Katî olarak size emrettim ki, muhakkak odun toplayacaksınız ve bir ateş yakacaksınız, sonra da ateşin içine gireceksiniz! dedi. Sahâbîler odun topladılar, bir ateş yaktılar. Bâzısı ateşin içine girmeyi kasdettikleri zaman, bir kısmı diğer bir kısmına bakmaya ve: Bizler Peygamber'e ancak ateşten kaçmak için tâbi olmuşuzdur; böyle iken şimdi biz bu ateşe girer miyiz? dedi. Onlar böyle konuşma yaptıkları sırada ateşin alevi söndü ve kumandanın da öfkesi sâkinleşti. Sonra bu vaka Peygamber'e zikrolununca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Eğer mucâhidler bu ateşe girselerdi, ebediyyen ondan dışarı çıkamazlardı. Çünkü âmire itaat, ancak makûl ve meşru olan emirler hakkındadır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 7145)

١٢٠٧ – حديث عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ جُنَادَةَ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ، قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ وَهُوَ مَرِيضٌ، قُلْنَا: أَصْلَحَكَ اللهُ، حَدِّثْ بِحَدِيثٍ يَنْفَعُكَ اللهُ بِهِ، سَمِعْتَهُ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: دَعَانَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَبَايَعْنَاهُ، فَقَالَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا، أَنْ بَايَعَنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأُثْرَةٍ عَلَيْنَا، وَأَنْ لاَ نُنَازِعَ الأَمْرَ أَهْلَهُ إِلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللهِ فِيهِ بُرْهَانٌ

1207- Ubâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, Ensâr üzerine bir borç olarak bizden aldığı ahid ve mîsâkta şöyle söyleyip beyat ettik:

"Allah ve Rasûlü'nün emirlerini dinleyip onlara hem neşeli hem kederli zamanımızda; hem zor hem kolay hâlimizde itaat etmek ve âmirlerimiz kendi arzularını nefislerimiz üzerine tercîh etseler dahî onlara itaat etmek ve niza ve kıtal etmemek üzere beyat ettik; ancak emîrin açık bir küfrünü görseniz, onun küfrü hakkında yanınızda Allah'ın Kitâbı'ndan kuvvetli bir deliliniz olması hâli müstesnadır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer : 7056)

الأمر بالوفاء ببيعة الخلفاء الأول فالأول

Halifenin Beyatına Sıralarına Göre Riayet

١٢٠٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ تَسُوسُهُمُ الأَنْبِيَاءُ، كُلَّمَا هَلَكَ نَبِيٌّ خَلَفَهُ نَبِيٌّ، وَإِنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي، وَسَيَكُون خُلَفَاءُ فَيَكْثُرُونَ قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا قَالَ: فُوا بِبَيْعَةِ فَالأَوَّلِ، أَعْطُوهُمْ حَقَّهُمْ، فَإِنَّ اللهَ سَائِلُهُمْ عَمَّا اسْتَرْعَاهُمْ

1208- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu işittim:

"İsrâîl oğulları arasında bir fesad meydana geldiğinde Allah onların içlerinden bir peygamber gönderirdi. O peygamber onların işlerini düzenler ve Tevrat'ın hükümlerinden değiştirdiklerini düzeltirdi. Her peygamberin ölümünden sonra da başka bir peygamber gelirdi. Şüphesiz ki benden sonra peygamber yoktur. Artık halîfeler olacaktır. Halîfeler çok da olabilirler" Sahabeler:

- Halîfeler birden fazla olursa, bize ne emredersin? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Birinciye yaptığınız bey'ate bağlı kalınız, birinciye. Onların emirlerini dinlemek suretiyle haklarını verin. Şüphesiz ki Allah da onlara idare ettikleri milletlerin haklarından soracaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3455)

١٢٠٩ – حديث ابْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: سَتَكونُ أُثَرَةٌ وَأُمُورٌ تُنْكِرُونَهَا قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ فَمَا تَأْمُرُنَا قَالَ: تُؤَدُّونَ الْحَقَّ الَّذِي عَلَيْكُمْ وَتَسْأَلُونَ اللهَ الَّذِي لَكُمْ

1209- Abdullah ibnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İleride, başınızdaki emirler, dünyalık işlerde kendi nefislerini tercih edecekler ve dini konularda da hoşunuza gitmeyecek olaylar meydana gelecektir." Orada bulunan sahabeler:

- Öyle bir zamanda bize ne yapmamızı emredersin? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Öyle bir durumda üzerinize gereken emire itaati yerine getirir, kendi hakkınızı da Allah'tan istersiniz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3603, 7052)

الأمر بالصبر عند ظلم الولاة واستئثارهم

Emirlerin Zülmü Karşısında Sabretme

١٢١٠ – حديث أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ، أَنَّ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ، قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلاَ تَسْتَعْمِلُنِي كَمَا اسْتَعْمَلْتَ فُلاَنًا قَالَ: سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أُثْرَةً، فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ

1210- Useyd ibnu Hudayr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensâr'dan bir adam:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Falâncayı yaptığın gibi beni de sadaka toplama memuru veya bir beldeye emir tayin etmez misin? diyerek Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden talepte bulundu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Benim ölümümden sonra sizler, dünyâ işlerinde başkalarının size tercih edildiği zamanı göreceksiniz. Sizler, bana Havz'ın başında kavuşuncaya kadar sabredin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3792, 7057)

الأمر بلزوم الجماعة عند ظهور الفتن وتحذير الدعاة إلى الكفر

Fitne Zamanında Cemaata İltizam

١٢١١ – حديث حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلاَنِيِّ، أَنَّهُ سَمِعَ حُذَيْفَةَ بْنَ الْيَمَانِ يَقُولُ: كَانَ النَّاسُ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْخَيْرِ، وَكُنْتُ أَسْأَلُهُ عَنِ الشَّرِّ مَخَافَةَ أَنْ يُدْرِكَنِي فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا كُنَّا فِي جَاهِلِيَّةٍ وَشَرٍّ، فَجَاءَنَا اللهُ بِهذَا الْخَيْرِ، فَهَلْ بَعْدَ هذَا الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَهَلْ بَعْدَ ذلِكَ الشَّرِّ مِنْ خَيْرٍ قَالَ: نَعَمْ، وَفِيهِ دَخَنٌ قُلْتُ: وَمَا دَخَنُهُ قَالَ: قَوْمٌ يَهْدُونَ بِغَيْرِ هَدْيِي، تَعْرِفُ مِنْهُمْ وَتُنْكِرُ قُلْتُ: فَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الْخَيْرِ مِنْ شَرٍّ قَالَ: نَعَمْ، دُعَاةٌ إِلَى أَبْوَابِ جَهَنَّمَ، مَنْ أَجَابَهُمْ إِلَيْهَا قَذَفُوهُ فِيهَا قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ صِفْهُمْ لَنَا فَقَالَ: هُمْ مِنْ جِلْدَتِنَا، وَيَتَكَلَّمُونَ بِأَلْسِنَتِنَا قُلْتُ: فَمَا تَأْمُرُنِي، إِنْ أَدْرَكَنِي ذَلِكَ قَالَ: تَلْزَمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلاَ إِمَامٌ قَالَ: فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرَقَ كُلَّهَا، وَلَوْ أَنْ تَعَضَّ بِأَصْلِ شَجَرَةٍ حَتَّى يُدْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذلِكَ

1211- Huzeyfe ibnul-Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden gelecekte meydana gelecek hayırlı işlerden sorarlardı. Ben ise onda vuku bulmak korkusuyla meydana gelecek şerli olaylardan sorardım. Dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler Müslüman olmadan önce cehalet ve şer içinde idik. Allah bize bu hayrı gönderdi. Bu hayırdan sonra şer var mıdır? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet, vardır" buyurdu. Ben:

- O şer ve fitneden sonra bir hayır ve iyilik var mıdır? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet, bir hayır ve iyilik vardır. Fakat onun içinde duman vardır." Ben:

- Onun dumanı nedir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- O topluluk, insanları benim sünnetim dışında idare edeceklerdir. Sen onların bazı hareketlerini dine uygun, bazılarının ise muhalif olduğunu görürsün." Ben dedim ki:

- Bu hayırdan sonra, şer gelecek mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Evet. Cehennem kapısına çağıran davetçiler olacak. Her kim onlara icabet ederse, onu cehenneme atacaklar.” Ben dedim ki:

- Ey Allah’ın Rasûlü! O davetçileri bize vasfet! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Onlar bizim milletimizden olan ve bizim dilimizle konuşan insanlardır.“ Ben dedim ki:

- Ey Allah’ın Rasûlü! Şayet o zamana ulaşırsam, bana ne yapmamı emredersin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- Müslümanların cemaatinden ayrılma ve onların imamlarına itaat et!“ Ben dedim ki:

- Şayet Müslümanların cemaati ve bir imamı olmazsa ne yapayım? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “O zaman o gurupların hepsinden ayrıl ve azı dişlerinle bir ağacın köklerine sarıl. Bu ölüme kadar da olsa, sen bu hal üzere devam et.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler:3607, 7058, 7084)

١٢١٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ؛ فَإِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنَ السُّلْطَانِ شِبْرًا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً

1212- İbnu Abbâs –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Her kim emîrinden meydana gelen bir hareketi fena görürse, sabretsin isyankâr vaziyet almasın. Çünkü her kim sultândan yânî ona itaatten bir karış dışarı çıkarsa, o, Câhiliyet ölümüyle ölür”. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 7053)

استحباب مبايعة الإمام الجيش عند إرادة القتال وبيان بيعة الرضوان تحت الشجرة

Savaşmak İstediğinizde Komutanın Beyat İsteyebileceği

١٢١٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ: أَنْتُمْ خَيْرُ أَهْلِ الأَرْضِ وَكُنَّا أَلْفًا وَأَرْبَعمِائَةٍ وَلَوْ كُنْتُ أُبْصِرُ الْيَوْمَ لأَرَيْتُكُمْ مَكَانَ الشَّجَرَةِ

1213- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Hudeybiye günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize: “Sizler yeryüzündeki insanların en hayırlısısınız” buyurdu. Biz ise bu seferde bin

dört yüz kişi idik. Şayet bugün gözlerim kör olmasaydı size Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme beyat ettiğimiz ağacın yerini gösterirdim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4154)

١٢١٤ – حديث الْمُسَيَّبِ بْنِ حَزْنٍ، قَالَ: لَقَدْ رَأَيْتُ الشَّجَرَة، ثُمَّ أَتَيْتها بَعْدُ فَلَمْ أَعْرِفْهَا.

1214- Museyyeb ibnu Hazn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, altında beyat edilen ağacı gördüm. Sonra o ağacın bulunduğu yere gittim, ancak onun hangi ağaç olduğunu bilemedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4162, 4163, 4164, 4165)

١٢١٥ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ، قَالَ: قُلْتُ لِسَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ: عَلَى أَيِّ شَيْءٍ بَايَعْتُمْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ قَالَ عَلَى الْمَوْتِ

1215- Yezîd ibnu Ebî Ubeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Seleme ibnu Ekva'ya: Sizler Hudeybiye günü hangi şey üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beyat ettiniz? diye sordum. Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bizler o gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ölmek üzere beyat ettik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2960, 4169)

١٢١٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ زَمَنَ الْحَرَّةِ، أَتَاهُ آتٍ، فَقَالَ لَهُ: إِنَّ ابْنَ حَنْظَلَةَ يُبَايِعُ النَّاسَ عَلَى الْمَوْتِ فَقَالَ: لاَ أُبَايِعُ عَلَى هذَا أَحَدًا بَعْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1216- Abdullah ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Harre vakası[190] zamanında birisi gelip kendisine dedi ki: -Abdullah ibnu Hanzala, insanlarla ölmek üzere beyatlaşıyor. O şöyle dedi: -Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden sonra hiç kimseyle ölüm üzerine beyatlaşmam. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2959, 4164)

---

190 Bu olay Medine'de hicri 63 senesinde Yezid ibnu Muaviye zamanında meydana gelmiştir.

تحريم رجوع المهاجر إلى استيطان وطنه

Hicret Edenin Yurduna Geri Dönemeyeceği

١٢١٧ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ، أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى الْحَجَّاجِ، فَقَالَ: يَا ابْنَ الأَكْوَعِ ارْتَدَدْتَ عَلَى عَقِبَيْكَ، تَعَرَّبْتَ قَالَ: لاَ، وَلكِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَذِنَ لِي فِي الْبَدْوِ

1217- Seleme ibnu Ekva –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Medine’de Haccâc’ın yanına geldiğinde, Haccâc: Ey İbnu Ekva, sen ayağının iki ökçesine basarak dîninden geri döndün, Medine’yi bırakıp çölde bedevî Arablar’la yaşadın! Dedi.İbnu Ekva’: Hayır ben hicret ettiğim Medine’den yüz çevirmedim, fakat Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana çölde oturmağa izin verdi, diye karşıladı. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 7087)

المبايعة بعد فتح مكة على الإسلام والجهاد والخير وبيان معنى لا هجرة بعد الفتح

Fetihten sonra Hicret Yoktur

١٢١٨ – حديث مُجَاشِعِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي مَعْبَدٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ، عَنْ مُجَاشِعِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: انْطَلَقْتُ بِأَبِي مَعْبَدٍ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لِيُبَايِعَهُ عَلَى الْهِجْرَةِ، قَالَ: مَضَتِ الْهِجْرَةُ لأَهْلِهَا، أُبَايِعُهُ عَلَى الإِسْلاَمِ وَالْجِهَادِ فَلَقِيْتُ أَبَا مَعْبَدٍ، فَسَأَلْتُهُ، فَقَالَ: صَدَقَ مُجَاشِعٌ

1218- Mucâşi ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Ebû Ma’bed’i, hicret üzerine beyat etmesi için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme götürdüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Artık hicretin hükmü, fetihten önce hicret edenlere ait olarak geçmiştir. Ben onunla İslâm ve cihâd üzerine bey’at ederim.”[191]

Ebû Osmân dedi ki:

Ben Ebû Ma’bed’le karşılaştım ve ona bundan sordum. O: Mucâşi doğru söyledi, dedi. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 4307)

---

191 Yani Mekke’nin fethinden sonra Medine’ye hicret artık bitmiştir; ama cihat kıyamete kadar bakidir.

١٢١٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ: لاَ هِجْرَةَ وَلكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ، وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا

1219- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'yi fethettiği gün şöyle buyurdu: "Mekke'nin fethinden sonra hicret yoktur. Lâkin cihâd ve niyet vardır. Devlet başkanı tarafından cihada çağrıldığınız zaman hemen ona icabet edip cihada çıkın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1349, 1587, 1833, 1834, 2090, 2433, 2783, 2825, 3077, 3189, 4313.)

١٢٢٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ أَعْرَابِيًّا سَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عنِ الْهِجْرَةِ، فَقَالَ: وَيْحَكَ إِنَّ شَأْنَهَا شَدِيدٌ، فَهَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ تُؤَدِّي صَدَقَتَهَا قَالَ: نَعَمْ؛ قَالَ: فَاعْمَلْ مِنْ وَرَاءِ الْبِحَارِ، فَإِنَّ اللهَ لَنْ يَتِرَكَ مِنْ عَمَلِكَ شَيْئًا

1220- Ebû Saîd el-Hudrî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir bedevi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hicretten sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:"Sana yazık olur! Çünkü hicret meşekkatlidir. Senin zekâtını verdiğin deven var mı?" Bedevi: Evet, dedi. Allah Rasûlü sallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Denizlerin ardında da olsan çalış. Öyle ise sen, denizlerin ötesinde bulunsan da çalış. Çünkü Allah senin çalışmanı karşılıksız bırakmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1452, 2633, 3923, 6165)

كيفية بيعة النساء

Kadınların Beyatı

١٢٢١ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَتْ: كَانَتِ الْمُؤْمِنَاتُ، إِذَا هَاجَرْنَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم يَمْتَحِنُهُنَّ بِقَوْلِ اللهِ تَعَالَى (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ) إِلَى آخِرِ الآيَةِ قَالَتْ عَائِشَةُ: فَمَنْ أَقَرَّ بِهذَا الشَّرْطِ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ فَقَدْ أَقَرَّ بِالْمِحْنَةِ، فَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِذَا أَقْرَرْنَ بِذلِكَ مِنْ قَوْلِهِنَّ، قَالَ لَهُنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: انْطَلِقْنَ، فَقَدْ بَايَعْتُكُنَّ لاَ، وَاللهِ مَا مَسَّتْ يَدُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدَ امْرَأَةٍ قَطُّ، غَيْرَ أَنَّهُ بَايَعَهُنَّ بِالْكَلاَمِ، وَاللهِ مَا أَخَذَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى النِّسَاءِ إِلاَّ بِمَا

أَمَرَهُ اللهُ، يَقُولُ لَهُنَّ، إِذَا أَخَذَ عَلَيْهِنَّ قَدْ بَايَعْتُكُنَّ كَلاَمًا

1221- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'ye hicret eden mümin kadınları Allah Azze ve Celle'nin şu âyetindeki emri gereğince imtihan ederdi: **«Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamak, hırsızlık etmemek, zina işlememek, evlâtlarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir yalan düzüp getirmemek ve iyilik hususunda karşı gelmemek üzere sana beyat etmek için geldiklerinde, onların beyatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile. Şüphe yoktur ki Allah, çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.»** (Mumtehine: 12) Medine'ye hicret etmiş mümin kadınları bu şartları kabul ettikleri takdirde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara sözlü olarak: "Senin beyatını kabul ettim" derdi. Bu beyat alma işinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin eli hiçbir kadının eline değmedi. Yani erkeklerde yaptığı gibi onlarla tokalaşmadı. Onlarla ancak: "Bu şartlar üzerine senden beyatını kabul ettim" sözüyle beyatlaştı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 713, 5288)

البيعة على السمع والطاعة فيما استطاع

Güç Nisbetinde Beyat

١٢٢٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم علَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، يَقُولُ لَنَا: فِيمَا اسْتَطَعْتَ.

1222- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, emirlerini dinlemek ve itaat etmek üzere beyat ettiğimiz zaman, O bizlere şefkat ederek: "Gücünüzün yettiği kadar" buyururdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7202)

بيان سنّ البلوغ

Buluğ Yaşı

١٢٢٣ – حديث ابْنِ عَمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَرَضَهُ يَوْمَ أُحُدٍ، وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعَ عَشْرَةَ سَنَةً فَلَمْ يُجِزْنِي، ثُمَّ عَرَضَنِي يَوْمَ الْخَنْدَقِ، وَأَنَا ابْنُ خَمْسَ عَشْرَةَ، فَأَجَازَنِي

1223- Abdullah İbnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ben on dört yaşında iken Uhud savaşına katılmak istedim. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana izin vermedi. On beş yaşında iken Hendek savaşına katılmak istedim. Bu sefer Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana savaşa katılmama izin verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2664, 4097)

النهي أن يسافر بالمصحف إِلى أرض الكفار إِذا خيف وقوعه بأيديهم

Kur'an İle Müşrik Diyarına Gitmenin Nehyi

١٢٢٤ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ.

1224- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Kur'ân-ı Kerim ile düşman topraklarına yolculuk yapılmasını yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2990)

المسابقة بين الخيل وتضميرها

At Yarışı Ve Atlara İdman

١٢٢٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم سَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ الَّتِي أُضْمِرَتْ مِنَ الْحَفْيَاءِ، وَأَمَدُهَا ثَنِيَّةُ الْوَدَاعِ، وَسَابَقَ بَيْنَ الْخَيْلِ الَّتِي لَمْ تُضْمَرْ مِنَ الثَّنِيَّةِ إِلَى مَسْجِدِ بَنِي زُرَيْقٍ، وَأَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ كَانَ فِيمَنْ سَابَقَ بِهَا

1225- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem besiye çekilmiş atlar arasında Hafya'dan başlayıp Seniyyetul-Veda'ya kadar yarış düzenledi. Yine besiye çekilmemiş (cılız) atlar arasında da Seniyye'den, Huzayk oğullarının mescidine kadar yarış düzenledi. Abdullah ibnu Ömer'de yarışmacılar arasındaydı.[192] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 420, 2868, 2869, 2870, 7336)

192 Bu rivayete göre camilere isim vermenin caizliği ortaya çıkıyor.

الخيل في نواصيها الخير إلى يوم القيامة

Kıyamete Kadar Hayır Atların Alınlarında

١٢٢٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْخَيْلُ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

1226- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Atlar, alınlarına dökülen saçlarında kıyamet gününe kadar hayır bulunan hayvanlardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2849, 3644)

١٢٢٧ – حديث عُرْوَةَ الْبَارِقِيّ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، الأَجْرُ وَالْمَغْنَمُ

1227- Urve ibnu1-Ca'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Atlar, alınlarına dökülen saçlarında kıyamet gününe kadar hayır düğümlenmiş hayvanlardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2850, 2852, 3119, 3643)

١٢٢٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْبَرَكَةُ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ

1228- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bereket, atların alınlarına dökülen saçlardadır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2851, 3645)

فضل الجهاد والخروج في سبيل الله

Cihadın Fazileti

١٢٢٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: انْتَدَبَ اللهُ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ، لاَ يُخْرِجُهُ إِلاَّ إِيمَانٌ بِي وَتَصْدِيقٌ بِرُسُلِي، أَنْ أَرْجِعَهُ، بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ

أَوْ غَنِيمَةٍ، أَوْ أُدْخِلَه الْجَنَّةَ وَلَوْلاَ أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي مَا قَعَدْتُ خَلْفَ سَرِيَّةٍ، وَلَوَدِدْت أَنِّي أُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللهِ، ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ، ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ

1229- 1229- Ebu Zur'a ibnu Amr, İbnu Cerir'den, Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- şöyle işittiğini bildirdi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Allah, kendi yolunda cihada çıkan bir kuluna, elde edeceği sevab veya ganimetle salimen evine döndereceğine veya da onu (şehid olarak) cennetine girdireceğine dair kefaleti altına almıştır. Çünkü onu evinden çıkaran ancak Allah'a olan imanı ve peygamberlerini tasdikidir. Şayet ümmetime meşakkat vermeyecek olsaydım hiçbir seriyyeden geri kalmazdım. Muhakak ki Allah yolunda öldürülmeyi sonra diriltilmeyi, sonra tekrar öldürülüp tekrar diriltilmeyi sonra da öldürülmeyi ne kadar da çok isterdim." (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457,7463.)

١٢٣٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: تَكَفَّلَ اللّهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ، لاَ يُخْرِجُهُ إِلاَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ، وَتَصْدِيقُ كَلِمَاتِهِ، بِأَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يَرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ.

1230- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah, kendi yolunda cihada çıkan bir kuluna, elde edeceği sevab veya ganimetle salimen evine döndüreceğine veya da onu (şehid olarak) cennetine girdireceğine dair kefaleti altına almıştır. Çünkü onu evinden çıkaran ancak Allah'a olan imanı ve peygamberlerini tasdikidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 36, 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457,7463.)

١٢٣١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كُلُّ كَلْمٍ يُكْلَمُهُ الْمُسْلِمُ فِي سَبِيلِ اللهِ يكون يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهَا إِذْ طُعِنَتْ تَفَجَّرُ دَمًا، اللَّوْنُ لَوْنُ الدَّمِ وَالْعَرْفُ عَرْفُ الْمِسْكِ.

1231- Ebu Hureyre, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden haber verdi.

O şöyle buyurdu: "Bir müslümanın Allah yolunda aldığı her bir yara, kıyamet günü, yaralanıpta yarasından kan fışkırdığı an gibi, o durumda olacaktır. Rengi kan rengi, kokusu ise misk kokusudur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 237, 2803, 5533)

فضل الشهادة في سبيل الله تعالى

Şehid Olmanın Fazileti

١٢٣٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَا أَحَدٌ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ، يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا، وَلَهُ مَا عَلَى الأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ، إِلاَّ الشَّهِيدُ، يَتَمَنَّى أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ، لِمَا يَرَى مِنَ الْكَرَامَةِ

1232- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiçbir kul yoktur ki ölüp de Allah katındaki büyük hayra kavuşsun, sonra da dünya ve içindekiler onun olmak şartıyla dünyaya geri dönmek onu sevindirsin. Şehitliğin faziletini gören Şehid bundan müstesnadır. Muhakkak ki o dünyaya geri döndürülmek ve on kere Şehid olarak öldürülmek onu sevindirir.".[193] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2817, 2795)

١٢٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ يَعْدِلُ الْجِهَادَ، قَالَ: لاَ أَجِدُهُ قَالَ: هَلْ تَسْتَطِيعُ، إِذَا خَرَجَ الْمُجَاهِدُ، أَنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ فَتَقُومَ وَلاَ تَفْتُرَ، وَتَصُومَ وَلاَ تُفْطِرَ قَالَ: وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ

1233- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e bir adam geldi ve:

- Bana cihâda denk olacak bir amel göster, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben cihâda denk bir amel bulamıyorum. Mücâhid savaş için sefere çıktığı zaman sen mescide girip de o geriye dönünceye kadar hiç durmadan sürekli namaz kılmaya ve hiç iftar etmeden sürekli oruç tutmaya güç yetirebilir misin?" O zât:

- Buna kim güç yetirebilir ki? Dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2785)

---

193 Bu hadîs şehîdliğin fazileti hakkında gelmiş olan haberlerin en ulusudur. Bir, asıl iyilik amellerin içinde nefsin bedel ve karşılık yapılacağı, cihâddan başka bir amel yoktur. İşte bunun içindir ki, cihâdda sevâb büyük olmuştur.

فضل الغدوة والروحة في سبيل الله

Allah Yolundaki Seferin Fazileti

١٢٣٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَغَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ رَوْحَة خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

1234- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah yolunda cihad için sabahleyin veya akşamleyin yürümek, dünyâ ve içindekilerden daha hayırlıdır" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2792, 2796, 6568)

١٢٣٥ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الرَّوْحَةُ وَالْغَدْوَةُ فِي سَبِيلِ اللهِ أَفْضَلُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

1235- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah yolunda cihâd için yapılan akşam ve sabah yürüyüşü dünyâ ve içindekilerden daha üstündür." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2769, 2794, 3250, 6415)

١٢٣٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَغَدْوَةٌ أَوْ رَوْحَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ خَيْرٌ مِمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَتَغْرُبُ

1236- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennette bir yay kadar bir zira yer, dünyada üzerine güneşin doğup battığı her yerden daha hayırlıdır. Allah yolunda cihad için sabahleyin veya akşamleyin yürüyüş yapmak, üzerine güneş doğup batan şeylerin hepsinden daha hayırlıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2793)

فضل الجهاد والرباط

Cihaddaki Nöbetin Fazileti

١٢٣٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مُؤْمِنٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ قَالُوا: ثُمَّ مَنْ قَالَ: مُؤْمِنٌ فِي شِعْبٍ مِنَ الشِّعَابِ يَتَّقِي اللهَ وَيَدَعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ.

1237- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah yolunda çarpışan mücâhidin misâli ki Allah, kendi yolunda cihâd eden kimseleri en iyi bilendir, gündüz oruç tutan, gece namaz kılan kimsenin mîsali gibidir. Allah, kendi yolunda cihada çıkan bir kuluna, elde edeceği sevab veya ganimetle salimen evine döndüreceğine veya da onu (şehid olarak) cennetine girdireceğine dair kefaleti altına almıştır.[194] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 36, 2787, 2797, 2972, 3123, 7226, 7227, 7457,7463.)

بيان الرجلين يقتل أحدهما الآخر يدخلان الجنة

Biri Diğerini Öldüren İki Adamın Cennete Gireceği

١٢٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: (يَضْحَكُ اللهُ إِلَى رَجُلَيْنِ يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا الآخَرَ يَدْخُلاَنِ الْجَنَّةَ، يُقَاتِلُ هذَا فِي سَبِيلِ اللهِ فَيُقْتَلُ، ثُمَّ يَتُوبُ اللهُ عَلَى الْقَاتِلِ فَيُسْتَشْهَدُ)

1238- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah iki kişiye güler: Bunlar birisi diğerini öldürür ve ikisi de cennete girer. Bu Allah yolunda cihad eder ve öldürülür. Sonra onu öldüren Allah’a tövbe eder ve şehid edilir.”[195] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2826)

---

194 Allah yolunda çarpışan mücâhidin oruçluya, namaz kılana benzemesi yönü şöyle belirtilmiştir. Oruç tutan ve namaz kılan kişi de, mücâhid de nefis imsaki içinde bulunurlar. Oruçlu bir kimse yemekten, içmekten, cinsî münâsebetlerden nefsini tutar, gönlü Allah ile meşgul olur. Namaz kılan kişi de dünyâ ile ilgisini kesip Allah’ın kelâmı, ibâdeti ile meşguldür. Bu sebeple oruçlu da, namaz kılan da her an sevâb kazanmaktadırlar. Mücâhid kişi de nefsini birçok şeylerden kesip düşmanla çarpışırken her ân ve her hareketinde sevâb kazanmaktadır.

195 Bu hadîsten, Allah yolunda nefsini feda eden her Müslümânın muhakkak cennete gireceği hükmü alınır. Bütün ilim adamlarına göre bu hadîsin manâsı, birinci katilin katli yaparken kâfir olduğudur. Ayrıca burada Allah Teâlâ’nın gülme sıfatı vardır ki bu diğer isim ve sıfatlarda olduğu gibi hiçbir tevil, tatil, tahrif ve teşbihe gidilmeden olduğu gibi kabul edilir ve Allah Azze ve Celle’nin gülmesinden murat, rızasıdır denilemez. «Tahrif» aslında bir şeyi asıl halinden uzaklaştırıp, değiştirmek bozmak hakkında kullanılan, bir şeyi cihetinden, yönünden başka bir tarafa çevirmek demektir. Tahrif kipi mübalağa ifade eder.Sözün tahrif edilmesi ise: hatıra gelen ilk anlamdan lafzın ancak zayıf bir ihtimal ile kendisine delâlet ettiği bir başka anlama kaydırmak demektir. O halde (sözün o manada olduğunu söyleyebilmek için) o anlamın kastedildiğini ortaya koyacak bir karinenin bulunması kaçınılmaz bir

şeydir.»Ta'til» boşluk, boş olmak ve terketmek demek olan âtıl olmaktan gelen bir lafızdır. Yüce Allah'ın: «Sahibsiz kalmış kuyular.» (el-Hac, 22/55) buyruğunda da bu kökten gelen lafız kullanılmıştır. Yani sahipleri terketmiş işlevsiz kalmış demektir. Burada bundan kasıt, ilahi sıfatları reddetmek ve bu sıfatların Allah'ın zatı ile kaim olduklarını kabul etmemektir.Ta'til, iki kısımdır: Sıfatları nefyeden Cehmiyye ve Mutezile'nin yaptıkları gibi küllî ta'tîl ile sadece yedi sıfatı kabul edip diğerlerini kabul etmeyen Eş'ari'lerin yaptıkları gibi cüz'î tâ'til.Buna göre tahrif ile ta'til arasındaki fark şudur: «Ta'til» kitab ve sünnetin delâlet ettiği gerçek ve hak olan manayı kabul etmemek, «Tahrif» ise nassları delâlet etmedikleri batıl anlamlarla yorumlamaktır. Her ikisi arasındaki ilişki mutlak umum, husus ilişkisidir. Yani ta'til mutlak olarak tahriften daha genel kapsamlıdır. Tahrif söz konusu olduğu zaman ta'til de var demektir, fakat aksi böyle değildir. Buna göre batıl bir anlamı kabul edip, hak olan bir manayı kabul etmeyen kimse hakkında her iki durum da söz konusu iken, kitab ve sünnette varid olan sıfatları reddedip, bunların zahirlerinin kastedilmediğini iddia eden, bununla birlikte onlara bir başka anlam da tesbit etmeksizin duran kimse hakkında ise, tahrif söz konusu olmaksızın ta'til var demektir. Bu da bu tutumu takınanların «tefviz» adını verdikleri şeydir. Ehl-i sünnet ve'l-cemaat ise sıfatları ve anlamlarını bilmeyi kabul ederler, fakat bunların keyfiyetlerinin bilinmesini Allah'a havale ederler.Ben sıfatları kabul ediyorum, bunların bilgisini ise Allah'a havale ediyorum diyen kimseye de şöyle deriz: Bunların bilinmesi ile neyi kastediyorsun? Manasının bilinmesini mi, yoksa keyfiyetlerinin bilinmesini mi kastediyorsun? diye sorarız.İmam Malik'e yüce Allah'ın Arşa istivâsına dair soru sorulduğunda: «İstivânın ne olduğu bilinen bir şeydir. Fakat keyfiyeti bizim için meçhuldür (bilinmezdir)» dediği gibi.»

Tekyîf ve temsil söz konusu olmaksızın» sözlerine gelince, her ikisi arasındaki fark şudur: «Tekyîf»; yüce Allah'ın sahib olduğu sıfatların şu keyfiyette olduğuna inanmak yahut ta sıfatlar hakkında bunların nasıl olduğunu soruşturmaktır.»Temsîl» ise; Allah'ın sıfatlarının, yaratılmışların sıfatları gibi olduğuna inanmaktır.»Tekyif söz konusu olmaksızın» sözlerinden maksat bu sıfatların keyfiyetlerini mutlak olarak reddetmek demek değildir. Çünkü herbir şeyin mutlaka herhangi bir keyfiyette olması kaçınılmaz bir şeydir. Maksat onların bu keyfiyeti bilmediklerini anlatmaktır. Zira yüce Allah'ın zat ve sıfatlarının keyfiyetini kendisinden başkası bilemez. «Yüce Allah... güler» hadisi ile ilgili olarak ehl-i sünnet ve'l-cemaat, -bu hadisin ve başkalarının da ifade ettiği şekilde- yüce Allah hakkında O'nun zatına yakışır şekilde gülmek hususiyetini kabul etmektedirler. O'nun bu gülmesi, elbetteki sevinçten dolayı bir hafiflik hissettiklerindeki yahut ta neşenin kendilerini hafifliklere ittiğindeki gülmelerine benzemez. Aksine bu onu gerektiren hususun varlığı sırasında zatında meydana gelen bir manadır ve bu mana O'nun meşîet ve hikmetiyle meydana gelir. Gülmek, yaratılmış olan varlıkta benzerleri dışına çıkan hayret verici bir işi idrâk etmesi esnasında söz konusu olur. Bu hadiste sözü edilen durum da bunun gibidir.

Kâfirin, Müslüman kimseyi öldürme imkanına sahib kılınması ilk anda yüce Allah'ın o kâfire gazab etmesini, onu yardımsız bırakmasını, dünya ve âhirette onu cezalandırmasını gerektirir. Ancak yüce Allah daha sonraları bu kâfire lütuf

فضل إِعانة الغازي في سبيل الله بمركوب وغيره، وخلافته في أهله بخير

Allah Yoluna Gidene Yardımın Fazileti

١٢٣٩ – حديث زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا.

1239- Zeyd ibnu Hâlid -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim Allah yolunda savaşa çıkacak bir mücahidi donatır; onun silahı, atı ve benzeri şeyleri temin ederse, o da savaşmış gibi ecir alır. Her kim Allah yolunda savaşa çıkmış mücahidin geride bıraktıkları aile ve malıyla hayırla ilgilenirse, o da savaşmış gibi ecir alır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2843)

سقوط فرض الجهاد عن المعذورين

Özürlü Olanın Üzerinden Cihadın Farziyetinin Düşmesi

١٢٤٠ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ (لاَ يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) دَعَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم زَيْدًا فَجَاءَ بِكَتِفٍ فَكَتَبَهَا، وَشَكَا ابْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ ضَرَارَتَهُ، فَنَزَلَتْ (لاَ يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ)

1240- Berâ ibnu Azib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«Müminlerden, oturanlarla, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenler bir olmazlar.» (Nisa: 95) âyeti indiği zaman, Allah Rasûlü

---

ve ihsanda bulunacak olur ve onu İslâm'a girmeye hidayet edecek olup o da şehit oluncaya kadar Allah yolunda çarpışarak cennete girmesini lutfedecek olursa, bu gerçekten hayret edilecek işlerden birisi demektir. Bu da şanı yüce Allah'ın rahmetinin kemalî, kullarına ihsan ve lutfunun genişliğindendir. Müslüman Allah yolunda savaşır, kâfir tarafından öldürülürse, Müslüman kimse şehit olmak lütfuna mazhar olur. Daha sonra yüce Allah o Müslümanı öldürene lütufta bulunur, onu İslâm'a iletir ve ona da Allah yolunda şehit olmayı nasib eder. Her ikisi de böylelikle beraberce cennete girerler. Yüce Allah'ın gülmesini, rıza yahut kabul ile te'vil etmeye ya da bu iş kendisi dolayısıyla gülünen bir işe benzer ve o konumdadır, yoksa ortada gerçek manada bir gülme yoktur; diye yorumlamaya gelince, bu Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem'in Rabbi hakkında tesbit ettiğini nefyetmektir, böyle bir yoruma da iltifat edilmez.

sallallahu aleyhi ve sellem Zeyd'i çağırdı. Zeyd bir kürek kemiği ile geldi ve o âyeti yazdı. Bu sırada İbnu Ummu Mektûm körlüğünden şikâyet etti. Bunun üzerine: **«Müminlerden, özür sahibi olmaksızın oturanlar»** kısmı indi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2831, 4393, 4394, 4990)

ثبوت الجنة للشهيد

Şehid Olan Cennete Gider

١٢٤١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ أُحُدٍ: أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فَأَيْنَ أَنَا قَالَ: فِي الْجَنَّةِ فَأَلْقَى تَمَرَاتٍ فِي يَدِهِ، ثُمَّ قَاتَلَ حَتَّى قُتِلَ

1241- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam, Uhud savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Bana haber ver! Şayet ben öldürülürsem, mekanım neresi olacak? Diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Senin mekanın cennet olacaktır" buyurdu. Bunun üzerine o adam elindeki hurmaları attı ve öldürülünceye kadar müşriklerle savaştı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4046)

١٢٤٢ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَقْوَامًا مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ إِلَى بَنِي عَامِرٍ، فِي سَبْعِينَ فَلَمَّا قَدِمُوا، قَالَ لَهُمْ خَالِي: أَتَقَدَّمُكُمْ، فَإِنْ أَمَّنُونِي حَتَّى أُبَلِّغَهُمْ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَإِلاَّ كُنْتُمْ مِنِّي قَرِيبًا فَتَقَدَّمَ، فَأَمَّنُوهُ فَبَيْنَمَا يُحَدِّثُهُمْ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، إِذْ أَوْمَئُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ، فَطَعَنَهُ فَأَنْفَذَهُ، فَقَالَ: اللهُ أَكْبَرُ فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ ثُمَّ مَالُوا عَلَى بَقِيَّةِ أَصْحَابِهِ فَقَتَلُوهُمْ، إِلاَّ رَجُلٌ أَعْرَجُ صَعِدَ الْجَبَلَ قَالَ هَمَّامٌ (أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ) فَأُرَاهُ آخَرَ مَعَهُ؛ فَأَخْبَرَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُمْ قَدْ لَقُوا رَبَّهُمْ فَرَضِيَ عَنْهُمْ وَأَرْضَاهُمْ فَكُنَّا نَقْرَأُ أَنْ بَلِّغُوا قَوْمَنَا، أَنْ قَدْ لَقِينَا رَبَّنَا، فَرَضِيَ عَنَّا، وَأَرْضَانَا ثُمَّ نُسِخَ بَعْدُ فَدَعَا عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، عَلَى رِعْلٍ، وَذَكْوَانَ، وَبَنِي لِحْيَانَ، وَبَنِي عُصَيَّةَ الَّذِينَ عَصَوُا اللهَ وَرَسُولَهُ صلى الله عليه وسلم

1242- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ensardan yetmiş hafızı Âmir oğullarına dîn öğretmek için göndermişti. Bunlar Suleym oğulları topraklarına yaklaştıklarında dayım Haram ibnu Milhân onlara dedi ki: -Sizden önce ben Suleym oğullarının yanına gideyim. Şayet bana eman verirlerse, onlara Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden kendilerine tebliğ edeyim. Aksi takdirde sizler bana yakın bir yerde bulunmuş olursunuz. Haram ibnu Milhân onlardan önce oraya gitti ve Suleym oğulları ona emân verdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den onlara teblîğ ettiği bir esnada kendilerinden bir adama işaret ettiler. O da mızrağı Haram ibnu Milhân'a sapladı. Bu darbe üzerine Haram ibnu Milhân:

- Allâhu Ekber! Kâbe'nin Rabbi'ne yemin ederim ki, ben şehitlik rütbesi kazandım! diye bağırdı. Sonra Suleym oğulları diğerlerine saldırdılar ve dağa kaçan Ka'b ibnu Zeyd denilen topal bir kişiden başka, onların hepsini öldürdüler. Cibril aleyhisselâm, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e yetmiş tane sahabenin Şehid edilerek Rablerine kavuştuklarını ve Allah'ın onlardan razı olduğunu ve onları da razı ettiğini haber verdi. Allah Teâlâ'nın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme onların hakkında indirdiği: "Kavmimize haber verin: Biz Rabbimize kavuştuk. O bizden razı oldu; bizi de razı etti" haberini Kurân gibi okuyorduk. Daha sonra bu nesh olundu. Allah'a ve Rasûlü'ne isyan eden Rı'l, Zekvân, Lihyân oğulları ve Usayya oğullarına kırk gün boyunca beddua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1001, 1300, 2801, 2814, 3064, 3170, 4088-4091)

من قاتل لتكون كلمة الله هي العليا فهو فِي سبيل الله

Allahın Kelamı İçin Savaşan Allah Yolunda Savaşmıştır

١٢٤٣ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: الرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلْمَغْنَمِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلذِّكْرِ، وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِيُرَى مَكَانُهُ، فَمَنْ فِي سَبِيلِ اللهِ قَالَ: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللهِ.

1243- Ebu Mûsa el-Eşari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam ganimet elde etmek için, bir diğeri insanlar içinde cesaretiyle anılmak için, bir diğeri de gösteriş-riya için savaşıyor. Öyleyse Allah yolunda cihad eden kimdir? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim Allah'ın kelimesini (Lâilâhe İllallâh Muhammedun Rasûlullah) yüceltmek için savaşıyorsa, O, Allah Azze ve Celle'nin yolundadır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 123, 2810, 3126, 7458).

١٢٤٤ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا الْقِتَالُ فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنَّ أَحَدَنَا يُقَاتِلُ غَضَبًا، وَيُقَاتِلُ حَمِيَّةً فَرَفَعَ إِلَيْهِ رَأْسَهُ (قَالَ، وَمَا رَفَعَ إِلَيْهِ رَأْسَهُ إِلاَّ أَنَّهُ كَانَ قَائِمًا) فَقَالَ: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ

1244- Ebu Mûsa el-Eşari'den -Allah ondan razı olsun-, O şöyle dedi: Bir adam Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek dedi ki:

Ey Allah'ın Rasulü! Allah yolunda savaş nedir? Kimimiz öfkesinden dolayı, kimimizde ırkçılığına sebep savaşmaktadır. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem başını O'na doğru kaldırdı ve –başını O ayakta olduğu için kaldırmıştır- şöyle buyurdu.

"Her kim Allah'ın kelimesini (lailahe İllallah Muhammedun Resulullah) yüceltmek için savaşıyorsa, O Allah Azze ve Celle'nin yolundadır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 123, 2810, 3126, 7458)

قوله صلى الله عليه وسلم إنما الأعمال بالنية وأنه يدخل فيه الغزو وغيره من الأعمال

Ameller Niyetlere Göredir Sözünün Kapsadıkları

١٢٤٥ – حديث عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لامْرِىءٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ؛ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوِ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ

1245- Ömer ibnu el-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Ameller ancak niyetlere göredir. Herkesin niyet ettiği ne ise, eline geçecek olan ancak odur. Artık her kim elde edeceği bir dünya menfaati için veya nikâh edeceği bir kadından dolayı hicret etmiş ise, onun hicreti, hicret etmiş olduğu şeyedir"[196] (Hadis'in Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1, 54, 2529, 3898, 5070, 6689, 6953.)

---

196 Bu kitap sünnet vahyini toplamak için yazıldığından Buhari kitaba "vahyin başlangıcı" konusu ile başlamıştır.Vahiy şeri amelleri açıklamak için indirildiğinden Buhari ameller le ilgili hadisi başa almıştır.

فضل الغزو في البحر

Denizde Gaza Etmenin Fazileti

١٢٤٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ فَتُطْعِمُهُ، وَكَانَتْ أُمُّ حَرَامٍ تَحْتَ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَطْعَمَتْهُ، وَجَعَلَتْ تَفْلِي رَأْسَهُ، فَنَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ قَالَتْ: فَقُلْتُ وَمَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً فِي سَبِيلِ اللهِ يَرْكَبُونَ ثَبَجَ هذَا الْبَحْرِ، مُلُوكًا عَلَى الأَسِرَّةِ أَوْ مِثْلَ الْمُلُوكِ عَلَى الأَسِرَّةِ قَالَتْ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ فَدَعَا لَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ، ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ فَقُلْتُ: وَمَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً فِي سَبِيلِ اللهِ كَمَا قَالَ فِي الأَوَّلِ قَالَتْ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ ادْعُ اللهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قَالَ: أَنْتِ مِنَ الأَوَّلِينَ فَرَكِبَتِ الْبَحْرَ، فِي زَمَانِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، فَصُرِعتْ عَنْ دَابَّتِهَا، حِينَ خَرَجَتْ مِنَ الْبَحْرِ، فَهَلَكَتْ

1246- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, teyzem Milhan'ın kızı Ummu Haram yanına girerdi. O da kendisine yemek ikram ederdi. O esnada Ummu Haram, Ubâde ibnu Sâmit'in hanımı idi. Bir gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ummu Harâm'ın ziyaretine geldi. Ummu Haram O'na yemek ikram etti ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in başını tarayıp temizledi. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir müddet uyudu. Sonra gülerek uyandı. Ummu Haram dedi ki: Ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Seni güldüren nedir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bana rüyâmda ümmetimden bir takım insanların Allah yolunda savaştıkları gösterildi. Denizde yolculuk ediyorlar ve krallar gibi tahtlar üzerinde yolculuk yapıyorlar." Ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'a dua et de Allah beni onlardan eylesin, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ummu Haram için duâ etti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem başını yastığa koydu ve tekrar uykuya daldı. Sonra yine gülerek uyandı. Ben yine:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Seni güldüren nedir? diye sordum. Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem birincide dediği gibi: "Ümmetimden bir takım insanlar bana Allah yolunda karada savaşırlarken gösterildi" buyurdu. Ummu Haram dedi ki: Ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'a dua et de beni de o karada savaşanlardan eylesin, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Sen birincilerden yani deniz gazilerindensin" buyurdu. Enes ibnu Mâlik dedi ki: Hakîkaten Ummu Haram, Muâviye ibnu Ebî Sufyân'ın Şâm Valiliği zamanında ve onun kumandasında tertip edilen bir deniz gazasında gemiye bindi ve denizden karaya çıktığı zaman bindiği hayvanından düştü de vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2799, 2800, 2877, 2878, 2894, 2895, 2974, 6283, 7002)

بيان الشهداء

Şehidlerin Beyanı

١٢٤٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ، فَأَخَّرَهُ فَشَكَرَ اللهُ لَهُ، فَغفَرَ لَهُ ثُمَّ قَالَ: الشُّهَدَاءُ خَمْسَةٌ: الْمَطْعُونُ وَالْمَبْطُونُ وَالْغَرِيقُ وَصَاحِبُ الْهَدْمِ وَالشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللهِ.

1247- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir adam yola yürürken, yol üstünde bir diken dalı buldu ve onu yoldan dışarı attı. Allah, onun bu fiilinden razı oldu ve ondan bunu kabul etti ve onu bağışladı." Sonra Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şehidler beştir: Vebâ (taun) hastalığından ölen kimse. Mide veya bağırsaklarla alakalı hastalıktan vefat eden kimse. Suda boğularak ölen kimse. Yıkıntı altında kalarak ölen kimse ve Allah yolunda şehid olan kimse." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 652, 720, 2472, 2829, 5733)

١٢٤٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ

1248- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Vebâ (taun) hastalığından ölmek, her bir Müslüman için şehitliktir" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 653, 720, 2732, 2829, 2830, 5733)

قوله صلى الله عليه وسلم لا تزال طائفة من أمتي ظاهرين على الحق لا يضرهم من خالفهم

Ümmetimden Birtakım İnsanlar Gâlip Gelmekte Devam Edeceklerdir.

١٢٤٩ – حديث الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَزَالُ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ

1249- Mugîre ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ümmetimden birtakım insanlar gâlip gelmekte devam edeceklerdir. Allah'ın emri gelinceye kadar onlar galip gelmeye devam edeceklerdir. " (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3640, 7311, 7459)

١٢٥٠ – حديث مُعَاوِيَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللهِ لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ وَلاَ مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ عَلَى ذلِكَ

1250- Muâviye –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittim, şöyle buyuruyordu:

"Benim ümmetimden bir topluluk Allah'ın emirlerini yerine getirmekte devam edecektir. Allah'ın emri (kalbinde imandan bir parça olanların ruhlarını alan rüzgârın gelip kıyametinde insanların şerlilerinin yani kâfirlerin üzerine kopacağı o gün) gelinceye kadar Allah'ın dini üzere kâim olacaktır ve muhalefet edenlerin muhalefeti de onlara zarar veremeyecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3641)

السفر قطعة من العذاب واستحباب تعجيل المسافر إلى أهله بعد قضاء شغله

Yolculuk Azabtan Bir Parçadır İşi Biten Menziline Dönsün

١٢٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ، يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ، فَإِذَا قَضى نَهْمَتَهُ فَلْيُعَجِّلْ إِلَى أَهْلِهِ

1251- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yolculuk azaptan bir parçadır; O sizden birinin yemeğine, içmesine ve uyumasına engel olur, düzenini bozar. İşi biten menziline, ailesine dönmekte acele etsin". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1804, 3001, 5429)

كراهة الطروق وهو الدخول ليلاً لمن ورد من سفر

Gece Yoldan Gelenin Evine Gitmesinin Hükmü

١٢٥٢ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لاَ يَطْرُقُ أَهْلَهُ، كَانَ لاَ يَدْخلُ إِلاَّ غُدْوَةً أَوْ عَشِيَّةً.

1252- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yolculuktan döndüğünde hemen ailesinin yanına gelmezdi. O ailesinin yanına ya sabah vaktinde ya da akşam namazından gecenin ilk üçte birine kadar olan vakitte gelirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1800)

١٢٥٣ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَفَلْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مِنْ غَزْوَةٍ، فَلَمَّا ذَهَبْنَا لِنَدْخُلَ قَالَ: أَمْهِلُوا حَتَّى تَدْخُلُوا لَيْلاً (أَيْ عِشَاءً) لِكَيْ تَمْتَشِطَ الشَّعِثَةُ، وَتَسْتَحِدَّ الْمُغِيبَةُ.

1253- Câbir ibnu Abdullah –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber gittiğimiz bir savaştan dönüyorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: -"Hanımlarınızın taranıp süslenmesi için yavaş hareket edin de, evlerinize yatsı vaktinde girin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 443, 5079)

كتاب الصيد والذبائح ما يؤكل من الحيوان
AV, HAYVAN KESME VE ETİ YENENLER

الصيد بالكلاب المعلمة
Av Köpeği İle Avlanma

١٢٥٤ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا نُرْسِلُ الْكِلاَبَ الْمُعَلَّمَةَ، قَالَ: كُلْ مَا أَمْسَكْنَ عَلَيْكَ قُلْتُ: وَإِنْ قَتَلْنَ قَالَ: وَإِنْ قَتَلْنَ قُلْتُ: وَإِنَّا نَرْمِي بِالْمِعْرَاضِ، قَالَ: كُلْ مَا خَزَقَ، وَمَا أَصَابَ بِعَرْضِهِ فَلاَ تَأْكُلْ.

1254- Adiy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedim: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz av köpeklerimizi avın üzerine göndeririz? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Onların senin için tuttukları avı ye!" buyurdu. Ben: Bu köpekler tuttukları avı öldürürlerse? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öldürseler de yine yiyebilirsin" buyurdu. Biz ava ucunda demir bulunan asa atıyoruz, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Delip yaraladığı avı ye! Enli tarafıyla dokunup öldürdüğü avı yeme!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5477)

١٢٥٥ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ، قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قُلْتُ: إِنَّا قَوْمٌ نَصِيدُ بِهذِهِ الْكِلاَبِ فَقَالَ: إِذَا أَرْسَلْتَ كِلاَبَكَ الْمُعَلَّمَةَ، وَذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ فَكُلْ مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَإِنْ قَتَلْنَ، إِلاَّ أَنْ يَأْكُلَ الْكَلْبُ، فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَكُونَ إِنَّمَا أَمْسَكَهُ عَلَى نَفْسِهِ، وَإِنْ خَالَطَهَا كِلاَبٌ مِنْ غَيْرِهَا فَلاَ تَأْكُلْ

1255- Adiy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki: Bizler av köpekleriyle avlanan bir topluluğuz. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah'ın ismini anıp da av köpeklerini av üzerine gönder-

diğin zaman öldürseler bile onların size tuttukları avlardan yiyebilirsin. Ancak köpeğin avdan yemesi müstesnadır. Çünkü o takdirde ben, köpeğin avı kendisi için tutmuş olmasından endîşe ederim. Şayet senin köpeklerine başka birtakım köpekler karışmış ise, o zaman beraber tuttukları avı yeme!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5483)

١٢٥٦ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنِ الْمِعْرَاضِ، فَقَالَ: إِذَا أَصَابَ بِحَدِّهِ فَكُلْ، وَإِذَا أَصَابَ بِعَرْضِهِ فَلاَ تَأْكُلْ، فَإِنَّهُ وَقِيذٌ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أُرْسِلُ كَلْبِي وَأُسَمِّي، فَأَجِدُ مَعَهُ عَلَى الصَّيْدِ كَلْبًا آخَرَ لَمْ أُسَمِّ عَلَيْهِ، وَلاَ أَدْرِي أَيُّهُمَا أَخَذَ قَالَ: لاَ تَأْكُلْ إِنَّمَا سَمَّيْتَ عَلَى كَلْبِكَ، وَلَمْ تُسَمِّ عَلَى الآخَرِ.

1256- Adiy İbnu Hâtim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ava atılan oku sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ava keskin yeri isabet ederse o avı ye. Ok enli tarafından isabet eder de avı öldürürse o av hayvanını yeme, çünkü bu okun enli tarafıyla vurulan hayvan sopa ile vurmak suretiyle öldürülmüş hayvan gibidir ve haramdır." Ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ben, ava, köpeğimi besmele çekerek yani Bismillah diyerek gönderiyorum. Akabinde köpeğimle birlikte avın yanında, gönderirken besmele çekmediğim başka bir köpek daha görüyorum. Avı, hangisinin avladığını bilmiyorum. Bu durumda avı yiyebilir miyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu yeme. Sen kendi köpeğinin üzerine besmele çektin, (yani onu "bismillah" diyerek gönderdin) diğer köpeğin üzerine ise besmele çekmedin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 175, 2054, 5475)

١٢٥٧ – حديث عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم عَنْ صَيْدِ الْمِعْرَاضِ قَالَ: مَا أَصَابَ بِحَدِّهِ فَكُلْهُ، وَمَا أَصَابَ بِعَرْضِهِ فَهُوَ وَقِيذٌ وَسَأَلْتُهُ عَنْ صَيْدِ الْكَلْبِ فَقَالَ: مَا أَمْسَكَ عَلَيْكَ فَكُلْ، فَإِنَّ أَخْذَ الْكَلْبِ ذَكَاةٌ، وَإِنْ وَجَدْتَ مَعَ كَلْبِكَ أَوْ كِلاَبِكَ كَلْبًا غَيْرَهُ فَخَشِيتَ أَنْ يَكُونَ أَخَذَهُ مَعَهُ، وَقَدْ قَتَلَهُ فَلاَ تَأْكُلْ، فَإِنَّمَا ذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ عَلَى كَلْبِكَ وَلَمْ تَذْكُرْهُ عَلَى غَيْرِهِ

1257- Adiyy ibnu Hatim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ava atılan oku sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ava keskin yeri isabet ederse o avı ye. Ok enli tarafından isabet eder de avı öldürürse o av hayvanını yeme, çünkü bu okun enli tarafıyla vurulan hayvan sopa ile vurmak suretiyle öldürülmüş hayvan gibidir ve haramdır."

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme köpekle yapılan avın hükmünü de sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Köpeğin senin için tuttuğu ve muhafaza ettiği avı ye! Çünkü köpeğin avı yakalayıp tutması şer'î kesimdir. Eğer köpeğin avı yakalayıp öldürmüş ise ve kendi köpeğinin veya köpeklerinin yanında başka bir köpek de bulursan ve bu sebeple yabancı köpeğin kendi köpeğin ile birlikte avı yakalayıp öldürmüş olmasından endişelenirsen, bu hâlde onu yeme. Çünkü sen kendi köpeğinin üzerine besmele çektin, (yani onu "bismillah" diyerek gönderdin) diğer köpeğin üzerine ise besmele çekmedin."[197] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 175, 2054, 5475)

١٢٥٨ – حديث عَدِيٍّ بْنِ حَاتِمٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ وَسَمَّيْتَ فَأَمْسَكَ وَقَتَلَ فَكُلْ، وَإِنْ أَكَلَ فَلاَ تَأْكُلْ، فَإِنَّمَا أَمْسَكَ عَلَى نَفْسِهِ؛ وَإِذَا خَالَطَ كِلاَبًا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللهِ عَلَيْهَا فَأَمْسَكْنَ وَقَتَلْنَ فَلاَ تَأْكُلْ، فَإِنَّكَ لاَ تَدْرِي أَيُّهَا قَتَلَ؛ وَإِنْ رَمَيْتَ الصَّيْدَ فَوَجَدْتَهُ بَعْدَ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ لَيْسَ بِهِ إِلاَّ أَثَرُ سَهْمِكَ فَكُلْ، وَإِنْ وَقَعَ فِي الْمَاءِ فَلاَ تَأْكُلْ

1258- Adiy ibnu Hâtim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine şöyle buyurdu: "Av köpeğini avın üzerine "Bismillâh" diyerek gönderir, köpek de avı tutar ve öldürürse onu ye! Şayet tuttuğu avdan yerse, sen sakın yeme! Çünkü köpek onu ancak kendisi için tutmuştur. Senin köpeğin, üzerlerine Allah 'in ismi anılmayan yabancı köpeklerle karışmış olduğu zaman, onların tuttukları ve öldürdükleri avı yeme! Çünkü köpeklerden hangisinin o avı öldürdüğünü bilemezsin. Sen bir hayvanı avlar ancak onu bir veya iki gün sonra bulur ve onun üzerinde sadece kendi okunun izini görürsen onu yiyebilirsin. Şayet av vurulduktan sonra suya düşmüşse onu da yeme!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5484)

١٢٥٩ – حديث أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ، قَالَ: قُلْتُ يَا نَبِيَّ اللهِ إِنَّا بِأَرْضِ قَوْمٍ أَهْلِ الْكِتَابِ، أَفَنَأْكُلُ فِي آنِيَتِهِمْ وَبِأَرْضِ صَيْدٍ، أَصِيدُ بِقَوْسِي وَبِكَلْبِي الَّذِي لَيْسَ بِمُعَلَّمٍ وَبِكَلْبِي الْمُعَلَّمِ، فَمَا يَصْلُحُ لِي قَالَ: أَمَّا مَا ذَكَرْتَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَإِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَهَا فَلاَ تَأْكُلُوا

197 Av köpeğini gönderirken besmele şarttır; şayet çekilmedi isen o hayvan helal o - maz. Ayrıca oku atarken veya silahı ateşlerken besmele çekilmesi gerekir.

فِيهَا، وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَاغْسِلوهَا وَكُلُوا فِيهَا، وَمَا صِدْتَ بِقَوْسِكَ فَذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ فَكُلْ، وَمَا صِدْتَ بِكَلْبِكَ الْمُعَلَّمِ فَذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ فَكُلْ وَمَا صِدْتَ بِكَلْبِكَ غَيْرَ مُعَلَّمٍ فَأَدْرَكْتَ ذَكَاتَهُ فَكُلْ

1259- Ebû Sa'lebe el-Huşenî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedim: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz kitap ehli bir kavmin bulunduğu Şam'da yaşamaktayız. Onların kaplarından yemek yiyebilir miyiz? Bizim bulunduğumuz bölge avcılık sahasıdır. Okumla ve av işinde ehil olan ve olmayan köpeğimle avlanıyorum. İslam'a uygun olacak şekilde ve harama düşmeden nasıl avlanabilirim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kitap ehli kaplarına gelince: Şayet o kaplardan başka kullanabileceğiniz kaplar bulabilirseniz, onların kaplarını kullanmayın. Şayet onların kaplarından başkasını bulamazsanız o takdirde o kapları yıkayın ve onların içinde yemek yiyin. Okunla Allah'ın adını anarak avlarsan, onu ye! Allah adını zikrederek bu işte ehil av köpeğinle avladığın avın etini de yiyebilirsin. Bu işte ehil olmayan köpeğinle avladığında avı diri iken yetişip kesersen, onu da yiyebilirsin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5478)

تحريم أكل كل ذي ناب من السباع وكل ذي مخلب من الطير

Keskin Dişli, Keskin Tırnaklı Hayvanların Hükmü

١٢٦٠ – حديث أَبِي ثَعْلَبَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ

1260- Ebû Salebe Cursûm el-Huşenî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem azı dişli yırtıcı hayvanların hepsinin etini yemekten yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5530)

إباحة ميتة البحر

Denizin Ölüsü Helal

١٢٦١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثَلاَثَمِائَةِ رَاكِبٍ، أَمِيرُنَا أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ، نَرْصُدُ عِيرَ قُرَيْشٍ، فَأَقَمْنَا بِالسَّاحِلِ نِصْفَ شَهْرٍ، فَأَصَابَنَا جُوعٌ شَدِيدٌ حَتَّى أَكَلْنَا الْخَبَطَ، فَسُمِّيَ ذَلِكَ الْجَيْشُ جَيْشَ الْخَبَطِ فَأَلْقَى لَنَا الْبَحْرُ

دَابَّةً يُقَالُ لَهَا الْعَنْبَرُ، فَأَكَلْنَا مِنْهُ نِصْفَ شَهْرٍ، وَادَّهَنَّا مِنْ وَدَكِهِ، حَتَّى ثَابَتْ إِلَيْنَا أَجْسَامُنَا فَأَخَذَ أَبُو عُبَيْدَةَ ضِلَعًا مِنْ أَضْلاَعِهِ فَنَصَبَهُ، فَعَمَدَ إِلَى أَطْوَلِ رَجُلٍ مَعَهُ، وَأَخَذَ رَجُلاً وَبَعِيرًا فَمَرَّ تَحْتَهُ قَالَ جَابِرٌ: وَكَانَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ نَحَرَ ثَلاَثَ جَزَائِرَ ثُمَّ نَحَرَ ثَلاَثَ جَزَائِرَ ثُمَّ نَحَرَ ثَلاَثَ جَزَائِرَ ثُمَّ إِنَّ أَبَا عُبَيْدَةَ نَهَاهُ

1261- Câbir ibnu Abdullah –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri üç yüz süvârî olarak gönderdi. Emirimiz Ebû Ubeyde ibnul-Cerrâh idi. Kureyş kervanını gözetliyorduk. Deniz sahilinde biz yarım ay kaldık. Bizlere şiddetli bir açlık isabet etti. Nihayet habat denilen dikenli ağacın yapraklarını, yemişlerini yedik. İşte bu sebeple bu ordu birliğine Ceyşu'l-Habat ismi verildi. İşte orada deniz bizim için sahile Anber denilen büyük bir balina attı. Artık biz onun etinden yarım ay yedik ve yağı ile yağlandık. Nihayet vücutlarımız ve kuvvetimiz açlıktan önceki yerine geldi. Ebû Ubeyde bu deniz hayvanının kaburga kemiklerinden birini alıp dikti. Beraberinde bulunan en uzun adama yöneldi.

(Sufyân ibnu Uyeyne bir defasında) Onun kaburga kemiklerinden birini alıp dikti. Bir adam ve bir deve aldı da o dikili kaburganın altından geçti, şeklinde rivayet etmiştir.

Câbir dedi ki: O açlık günlerinde mücahitler topluluğundan bir adam üç deve kesti. Sonra üç deve daha kesti. Sonra üç deve daha kesti. Sonra Ebû Ubeyde binek develeri azalıyor diye deve kesmeyi yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4361)

تحريم أكل لحم الحمر الإنسية

Ehli Eşek Etinin Haramlılığı

١٢٦٢ – حديث عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ يَوْمَ خَيْبَرَ، وَعَنْ أَكْلِ الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ.

1262- Alî ibnu Ebî Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber günü muta nikahından[198]

198 Mut'a; evlenme engeli bulunmayan bir kadınla, belli bir süre içinde ve belli bir mal karşılığında, «senin cinsî yönlerinden şu kadar süre ve şu kadar bedel ile yararlanayım» diyerek icap ve kabulde bulunmaktır. İslâm'ın ilk devirlerinde zaruret gereği izin verilmiş olan bu evlilik şekli, sonradan neshedilerek kıyamete kadar ebedî olarak yasaklanmış ve belli bir süreyi kapsayan nikâh akitleri batıl kılınmıştır. Çünkü bu çeşit bir nikâh akdiyle, evlilikten beklenen amaçlar elde edilemez.İslâm'ın ilk

ve evcil eşeklerin etlerini yemekten yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4216, 5523)

١٢٦٣ – حديث أَبِي ثَعْلَبَةَ، قَالَ: حَرَّمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لُحُومَ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ.

1263- Ebû Sa'lebe el-Huşenî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evcil eşeklerin etlerini haram kıldı.[199] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5527)

١٢٦٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَكْلِ لحُومِ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ.

1264- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber günü sarımsak yemekten ve evcil eşeklerin[200] etlerinden yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 853, 4215)

١٢٦٥ – حديث ابْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: أَصَابَتْنَا مَجاعَةٌ، لَيَالِيَ خَيْبَرَ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ خَيْبَرَ، وَقَعْنَا فِي الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ فَانْتَحَرْنَاهَا، فَلَمَّا غَلَتِ الْقُدُورُ نَادَى مُنَادِي رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَكْفِئُوا الْقُدُورَ فَلاَ تَطْعَمُوا مِنْ لُحُومِ الْحُمُرِ شَيْئًا قَالَ عَبْدُ اللهِ (هُوَ ابْنُ أَبِي أَوْفَى): فَقُلْنَا إِنَّمَا نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لأَنَّهَا لَمْ تُخَمَّسْ، قَالَ: وَقَالَ آخَرُونَ حَرَّمَهَا الْبَتَّةَ

---

dönemlerinde mut'a caizdi. Bir kimse tanımadığı bir beldeye geldiği zaman, orada kalacağı süre içinde, eşyasını koruyacak ve kendisine hizmet edecek bir kadınla evlenirdi. Mut'anın ne zaman yasaklandığını bildiren hadisler arasındaki bu çelişkiler, hadisçiler tarafından giderilerek, mut'anın birkaç kez yasaklanıp serbest bırakıldığı şeklinde açıklanmıştır. İmam Nevevî'ye göre, mut'a hakkındaki nehy ve serbest bırakma iki kez vuku bulmuştur. O şöyle der: «Hayber'den önce helaldi. Hayber'de yasaklandı. Mekke fethinde mübah kılındı. Evtas vak'ası da Mekke'nin fethini müteakip olmuştur. Bundan üç gün sonra da mut'a ebediyyen haram kılınmıştır».

199 İslam'da haramlılık ya ismen yada illeten gelir. Burada ise gelen illeten haramlılıktır. Yani keskin dişli, keskin tırnaklı ve leş yiyen hayvanların eti haram kılınmıştır. Fakat denizin ölüsü helal kılınmıştır, bu naslar kara avı içindir.

200 Eşek eti bu hadisle haram kılınmıştır. Aynı zamanda bu rivayet Allah Rasûlü salla - lahu aleyhi ve sellemin helal ve haram koyma yetkisinin olduğunun bir delilidir.

1265- Abdullah ibnu Ebî Evfâ -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Hayber savaşına çıktığımız gecelerde bizler acıktık. Hayber günü olduğunda evcil eşekler bulduk ve onları keserek pişirmek için tencerelere yerleştirdik. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin münadisi:

- Tencereleri dökün! Evcil eşeklerin etinden kesinlikle yemeyin! Diye nida etti.

Abdullah dedi ki: Bizler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunları ancak henüz beşte bir taksimi yapılmadığı için yenilmesini yasakladı, dedik. Bazıları da, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kesin olarak yasakladı, dediler. Ben bunu Said ibnu Cubeyr'e sordum. O:

- Evcil eşek eti kesin olarak yasaklanmıştır, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3155, 4220, 4222, 4224, 5526)

١٢٦٦ – حديث الْبَرَاءِ وَعَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى، أَنَّهُمْ كَانُوا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَأَصَابُوا حُمُرًا فَطَبَخُوهَا، فَنَادَى مُنَادِي النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: أَكْفِئُوا الْقُدُورَ.

1266- Berâ ve Abdullah ibnu Ebî Evfâ -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Kendileri Hayber'de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberlerken evcil eşek buldular ve onların etlerini pişirdiler. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin münadisi gelip:

"Tencereleri dökünüz! diye nida etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4220)

١٢٦٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما، قَالَ: لاَ أَدْرِي أَنْهى عَنْهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ كَانَ حَمُولَةَ النَّاسِ فَكَرِهَ أَنْ تَذْهَبَ حَمُولَتُهُمْ، أَوْ حَرَّمَهُ فِي يَوْمِ خَيْبَرَ، لَحْمَ الْحُمُرِ الأَهْلِيَّةِ.

1267- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bunlar insanların yük taşıma hayvanları olduğu için, bunları yemek sebebiyle yük hayvanlarının yok olup gitmelerini istemediği için mi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bundan yasakladı yoksa Hayber gününde mutlak olarak evcil eşek etlerini haram mı kıldı, bilmiyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4227)

١٢٦٨ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم رَأَى نِيرَانًا تُوقَدُ يَوْمَ خَيْبَرَ قَالَ: عَلَى مَا توقَدُ هذه النِّيرَانُ قَالُوا: عَلَى الْحُمُرِ الإِنْسِيَّةِ، قَالَ: اكْسِرُوهَا وَأَهْرِقُوهَا قَالُوا: أَلاَ نُهَرِيقُهَا وَنَغْسِلُهَا قَالَ: اغْسِلُوا.

1268- Seleme İbnu Ekva -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Hayber savaşında yakılmış ateşler gördü ve: - "Bu ateşleri ne amaçla yakıyorsunuz?" diye sordu. Sahabeler: - Evcil eşeklerin etlerini pişirmek için yakıyoruz, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "O etleri dökün ve kapları da kırın," buyurdu. Sahabeler: - "Etleri döksek de kapları yıkasak olmaz mı? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - "Öyleyse kapları yıkayın," buyurdu.[201] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2477, 4196, 5497, 6148, 6331, 6891)

في أكل لحوم الخيل

At Etinin Helal Olması

١٢٦٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضي الله عنهما، قَالَ: نَهى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ خَيْبَرَ، عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ، وَرَخَّصَ فِي الْخَيْلِ.

1269- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hayber günü evcil eşeklerin etlerini yasakladı, at etlerini[202] yemek hakkında ruhsat verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4219, 5520, 5524)

١٢٧٠ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنهما، قَالَتْ: نَحَرْنَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَرَسًا فَأَكَلْنَاهُ.

1270- Esma –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Medine'de iken atı boğazından kestik ve onun etini yedik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5511, 5512, 5519)

---

201 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yıkamaya izin vermesi, içine şarâb konulan kapların su ile temizlenmelerinin mümkün olduğuna delâlet etmiştir.

202 Dikkat edilirse burada at etinin helal olduğu ve yenilebileceği bildirilmiştir; ama maalesef yaşamış olduğumuz toplum eşek etine bakarak kıyas etmişler ve at etini de haram kabul etmişlerdir.

إِباحة الضب

Kelerin Mübah Oluşu

١٢٧١ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: الضَّبُّ، لَسْتُ آكُلُهُ، وَلاَ أُحَرِّمُهُ.

1271- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ben keleri yemem, ancak onun yenilmesini de haram kılmam" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5536)

١٢٧٢ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: كَانَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِيهِمْ سَعْدٌ، فَذَهَبُوا يَأْكُلُونَ مِنْ لَحْم، فَنَادَتْهُمُ امْرَأَةٌ مِنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، إِنَّهُ لَحْمُ ضَبٍّ، فَأَمْسَكُوا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كُلُوا أَوِ اطْعَمُوا، فَإِنَّهُ حَلاَلٌ أَوْ قَالَ: لاَ بَأْسَ بِهِ وَلكِنَّهُ لَيْسَ مِنْ طَعَامِي.

1272- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Peygamber'in sahâbîlerinden bâzı insanlar, içlerinde Sa'd ibnu Ebu Vakkas da var olduğu hâlde, bir et yemeye giriştiler. Tam bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kadınlarından bir kadın o et yemeye girişen topluluğa:

O et bir keler etidir! diye nida etti. Bunun üzerine sahâbîler o eti yemekten kendilerini tuttular. Bunun üzerine Rasûlullah: "Ondan yiyin yâhud onu taam edin. Çünkü o helâldır -yâhud: "Onda sakınca yoktur"; râvî bu iki ta'bîrde şekk etmiştir- Lâkin keler benim alışık olduğum yiyeceklerimden değildir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7267)

١٢٧٣ – حديث خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ، أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَلَى مَيْمُونَةَ، وَهِيَ خَالَتُهُ، وَخَالَةُ ابْن عَبَّاسٍ، فَوَجَدُ عِنْدَهَا ضَبًّا مَحْنُوذًا قَدِمَتْ بِهِ أُخْتُهَا، حُفَيْدَةُ بِنْتُ الْحارِثِ، مِنْ نَجْدٍ فَقَدَّمَتِ الضَّبَّ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَكَانَ، قَلَّمَا يُقَدِّمُ يَدَهُ لِطَعَامٍ، حَتَّى يُحَدَّثَ بِهِ وَيُسَمَّى لَهُ فَأَهْوَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَدَهُ إِلَى الضَّبِّ، فَقَالَتِ امْرَأَةٌ مِنَ النِّسْوَةِ الْحُضُورِ: أَخْبِرْنَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مَا قَدَّمْتُنَّ لَهُ، هُوَ الضَّبُّ يَا رَسُولَ اللهِ فَرَفَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَدَهُ عَنِ الضَّبِّ

فَقَالَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ: أَحَرَامٌ الضَّبُّ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: لاَ، وَلكِنْ لَمْ يَكُنْ بِأَرْضِ قَوْمِي، فَأَجِدُنِي أَعَافُهُ، قَالَ خَالِدٌ: فَاجْتَرَرْتُهُ فَأَكَلْتُهُ، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَنْظُرُ إِلَيَّ

1273- Kendisine Seyfullah (Allah'ın kılıcı) denilen Hâlid ibnul-Velîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Meymûne'nin yanına girdi. Bu Meymûne hem Hâlid'in, hem de İbnu Abbâs'ın teyzesidir. Onun yanında kızartılmış keler buldu. Bu keleri Necid'den Meymune'nin kızı kardeşi Haris'in kızı Hufeyde getirmişti. Keleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önüne getirip koydu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme o yemekten söz edilip, o yemeğin adı söylenmedikçe yiyecek bir şeye elini uzattığı çok nadir di. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem elini kızartılmış kelere uzattı. Orada bulunan kadınlardan biri: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme takdim ettiğiniz yemeğin ne olduğunu haber verin, dedi. Onlar da:

O kızartılmış kelerdir ey Allah'ın Rasûlü! deyince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kelerden elini çekti. Hâlid ibnu Velid:

Ey Allah'ın Rasûlü! Keler haram mıdır? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hayır, fakat bu benim kavmimin yaşadığı yerde yoktur. Ondan tiksindiğimi hissediyorum." Hâlid dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana bakıp dururken o kızartılmış keleri ben önüme çekip yedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5391, 5400, 5537)

١٢٧٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: أَهْدَتْ أُمُّ حُفَيْدٍ، خَالَةُ ابْنِ عَبَّاسٍ، إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَقِطًا وَسَمْنًا وَأَضُبًّا، فَأَكَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنَ الأَقِطِ وَالسَّمْنِ، وَتَرَكَ الضَّبَّ تَقَذُّرًا قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَأُكِلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلَوْ حَرَامًا مَا أُكِلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1274- İbnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs'ın teyzesi olan Ummu Hufeyd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hediye olarak süzme peynir, tereyağı ve birkaç tane keler getirdi.[203] Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem süzme peynirden ve tere-

203 Hadiste «Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem keşten ve yağdan yedi» sözü, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bunları yemesi Ümmü Hufeyd'in hedi-

yağından yedi, hoşlanmadığı için kelerden yemeyi terk etti. İbnu Abbâs şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yemek sofrasında keler yenildi. Şayet keler yemek haram olsaydı, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sofrasında keler yenmezdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem buna göz yummazdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2575, 5369, 5402, 7358)

إِباحة الجراد

Çekirgenin Helal Olması

١٢٧٥ – حديث ابْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، سَبْعَ غَزَوَاتٍ، أَوْ سِتًّا، كُنَّا نَأْكُلُ مَعَهُ الْجَرَادَ

1275- İbnu Ebû Evfâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber altı veya yedi savaşa katıldık. Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber çekirge yerdik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5495)

إِباحة الأرنب

Tavşanın Helal Olması

١٢٧٦ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: أَنْفَجْنَا أَرْنَبًا بِمَرِّ الظَّهْرَانِ، فَسَعَى الْقَوْمُ فَلَغَبُوا، فَأَدْرَكْتُهَا، فَأَخَذْتُهَا، فَأَتَيْتُ بِهَا أَبَا طَلْحَةَ، فَذَبَحَهَا، وَبَعَثَ بِهَا إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِوَرِكِهَا أَوْ فَخِذَيْهَا فَقَبِلَهُ، وَأَكَلَ مِنْهُ

1276- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke yakınında Merruz-Zahrân bölgesinde iken bir tavşanı ürkütüp kaçırdık. Orada bulunanlar tavşanı yakalamak için ona doğru koştular, ancak yoruldular. Ben tavşana yetiştim ve onu tuttum ve Ebû Talha'ya getirdim. Ebû Talha onu kesti ve uyluklarını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yolladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu kabul etti ve onun etinden yedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2572, 5489, 5535)

إِباحة ما يستعان به على الاصطياد والعدو وكراهة الخذف

Avlanmada Ve Düşmana Karşı Taş Atmanın Hükmü

١٢٧٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، أَنَّهُ رَأَى رَجُلاً يَخْذِفُ فَقَالَ لَهُ: لاَ تَخْذِفْ،

---

yesini kabule delildir. Bu kadın, İbn Abbâs'ın teyzesi idi ve çölde otururdu.

فَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم نَهى عَنِ الْخَذْفِ، أَوْ كَانَ يَكْرَهُ الْخَذْفَ وَقَالَ: إِنَّهُ لاَ يُصَادُ بِهِ صَيْدٌ وَلاَ يُنْكى بِهِ عَدُوٌّ، وَلكِنَّهَا قَدْ تَكْسِرُ السِّنَّ وَتَفْقَأُ الْعَيْنَ ثُمَّ رَآهُ بَعْدَ ذلِكَ يَخْذِفُ، فَقَالَ لَهُ: أُحَدِّثُكَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ نَهى عَنِ الْخَذْفِ أَوْ كَرِهَ الْخَذْفَ، وَأَنْتَ تَخْذِفُ لاَ أُكَلِّمُكَ كَذَا وَكَذَا

1277- Abdullah ibnu Bureyde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Muğaffel bir kimseyi eli (veya sapan) ile taş atarken gördü ve ona: Bu şekilde elinle taş atma! Muhakkak ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem el ile taş atmayı yasaklamıştır. -Veya el ile taş atmaktan hoşlanmazdı.- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "El ile atılan taş ile ne av avlanır, ne de düşman yaralanır. Bu ancak ya diş kırar yada göz çıkarır."

Abdullah ibnu Muğaffel bir müddet sonra kendisini uyardığı şahsı yine eliyle taş atarken gördü. Ona şöyle dedi: Ben sana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin el (veya sapan) ile taş atmayı yasakladığını -veya bu fiili çirkin gördüğünü- haber veriyorum, sen ise hala el ile taş atıyorsun. Bundan sonra seninle şu kadar zaman konuşmayacağım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2572, 5479, 5489, 5535)

النهي عن صبر البهائم

Canlı Hayvanı Atış Hadefi Yapmanın Haramlılığı

١٢٧٨ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَنْ تُصْبَرَ الْبَهَائِمُ.

1278- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hayvanların hapsedilip bağlanıp hedef tahtası yapılmasını yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5513)

١٢٧٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ، فَمَرُّوا بِفِتْيَةٍ، أَوْ بِنَفَرٍ نَصَبُوا دَجَاجَةً يَرْمُونَهَا، فَلَمَّا رَأَوُا ابْنَ عُمَرَ تَفَرَّقُوا عَنْهَا وَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: مَنْ فَعَلَ هذَا إِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم لَعَنَ مَنْ فَعَلَ هذَا.

1279- Saîd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben İbnu Ömer ile beraberdim. İbnu Ömer, beraberinde olanlarla birlikte bir tavuğu bağlayıp hedef tahtası gibi ona atış yapan gençlere uğradı. Gençler İbnu Ömer'i görünce hemen oradan dağıldılar. İbnu Ömer: Bunu kim yaptı? Muhakkak ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem böyle yapanlara lânet etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5515)

كتاب الأضاحي
KURBANLAR KİTABI

وقتها
Kurbanın Vakti

١٢٨٠ – حديث جُنْدَبٍ، قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَوْمَ النَّحْرِ ثُمَّ خَطَبَ ثُمَّ ذَبَحَ، فَقَالَ: مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيَذْبَحْ أُخْرَى مَكَانَهَا، وَمَنْ لَمْ يَذْبَحْ فَلْيَذْبَحْ بِاسْمِ اللهِ.

1280- Cundeb'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem kurban bayramında bayram namazını kıldırdı. Sonra hutbe verdi sonra kurbanını kesip şöyle buyurdu: "Her kim bayram namazını kılmadan önce kurbanını kesmişse onun yerine bir başkasını kurban kessin. Her kim de kurbanını kesmemişse "Bismillah" deyip kurbanını kessin. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 985, 5500, 5562, 6674, 7400)

١٢٨١ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: ضَحَّى خَالٌ لِي، يُقَالُ لَهُ أَبُو بُرْدَةَ، قَبْلَ الصَّلاَةِ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: شَاتُكَ شَاةُ لَحْمٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ عِنْدِي دَاجِنًا جَذَعَةً مِنَ الْمَعَزِ قَالَ: اذْبَحْهَا، وَلَنْ تَصْلُحَ لِغَيْرِكَ ثُمَّ قَالَ: مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ الصَّلاَةِ فَإِنَّمَا يَذْبَحُ لِنَفْسِهِ، وَمَنْ ذَبَحَ بَعْدَ الصَّلاَةِ فَقَدْ تَمَّ نُسُكُهُ وَأَصَابَ سُنَّةَ الْمُسْلِمِينَ

1281- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Dayım Ebu Burde bayram namazından önce kurbanını kesti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Senin bu kestiğin ibadet maksatlı kesilmiş kurban değil, et yemek için kesilmiş bir hayvan hük-

mündedir" buyurdu. Dayım şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim yanımda yaşını doldurmamış oğlağım var. Onu kurban olarak kesebilir miyim? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Onu kurban olarak kesebilirsin. Ancak bu hüküm senden başkası için geçerli değildir. Her kim bayram namazından önce kurbanını kesmiş ise muhakkak ki o bunu kendisi için kesmiştir. Her kim de kurbanını bayram namazından sonra kesmiş ise onun kurban ibadeti yerine gelmiş olur ve Müslümanların sünnetine isabet etmiş olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5556)

١٢٨٢ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ الصَّلاَةِ فَلْيُعِدْ فقَامَ رَجُلٌ، فقَالَ: هذَا يَوْمٌ يُشْتَهى فِيهِ اللَّحْمُ وَذَكَرَ مِنْ جيرَانِهِ فَكَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم صَدَّقَهُ قَالَ: وَعِنْدِي جَذَعَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ شَاتَيْ لَحمٍ، فَرَخَّصَ لَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَلاَ أَدْرِي أَبَلَغَتِ الرُّخْصَةُ مَنْ سِوَاهُ، أَمْ لاَ

1282- Enes'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bayram namazından önce kurbanını kesmişse yeniden kurban kessin. "Bir adam kalkıp dedi ki: Bu insanların canlarının et çektiği bir gündür. Komşularının durumundan bahsetti. Sanki Nebi sallallahu aleyhi ve sellem onu tasdikledi. Adam dedi ki: Benim iki koyunun etinden bana daha sevimli gelen ve yaşına girmemiş bir keçim var. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona ruhsat verdi. Bu verilen ruhsatın ondan başkası için geçerli olup olmadığını bilmiyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 954, 984, 5546, 5549, 5561)

١٢٨٣ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَعْطَاهُ غَنَمًا يَقْسِمُهَا عَلَى صَحَابَتِهِ، فَبَقِيَ عَتُودٌ، فَذَكَرَهُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: ضَحِّ أَنْتَ.

1283- Ukbe ibnu Amir –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine, sahabelerine taksim etmek üzere bir takım kurbanlık koyun verdi. Ukbe bunları taksim etti. Geriye bir yaşında kuvvetli bir keçi oğlağı kalmıştı. Ukbe bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme zikretmiş, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de:

- "Onu da sen kes!" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2300, 2500,5547,5555)

استحباب الضحية وذبحها مباشرة بلا توكيل، والتسمية والتكبير

Kurban Kesme Ve Tekbir Getirme

١٢٨٤ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: ضَحَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِكَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ أَقْرَنَيْنِ، ذَبَحَهُمَا بِيَدِهِ، وَسَمَّى وَكَبَّرَ، وَوَضَعَ رِجْلَهُ عَلَى صِفَاحِهِمَا

1284- Enes –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki tane alacalı ve boynuzlu koç kurban etti, onları Bismillah ve Allâhu Ekber diyerek ve ayağını boyunları üzerine koyarak kendi eliyle kesti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5565)

جواز الذبح بكل ما أنهر الدم إلا السن والظفر وسائر العظام

Tırnak Ve Kemikten Başka Kanı Akıtan Herşeyle Hayvan Kesme

١٢٨٥ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ، قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا لاَقُو الْعَدُوِّ غَدًا، وَلَيْسَتْ مَعَنَا مُدًى فَقَالَ: اعْجَلْ أَوْ أَرِنْ، مَا أَنْهَرَ الدَّمَ وَذُكِرَ اسْمُ اللهِ فَكُلْ، لَيْسَ السِّنَّ وَالظُّفُرَ، وَسَأُحَدِّثُكَ أَمَّا السِّنُّ فَعَظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفُرُ فَمُدَى الْحَبَشَةِ وَأَصَبْنَا نَهْبَ إِبِلٍ وَغَنَمٍ، فَنَدَّ مِنْهَا بَعِيرٌ، فَرَمَاهُ رَجُلٌ بِسَهْمٍ، فَحَبَسَهُ فَقَالَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ لِهذِهِ الإِبِلِ أَوَابِدَ كَأَوَابِدِ الْوَحْشِ، فَإِذَا غَلَبَكُمْ مِنْهَا شَيْءٌ فَافْعَلُوا بِهِ هكَذَا.

1285- Râfi' ibnu Hadîc -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizler yarın düşmanla karşılaşacağız. Bizim hayvan kesecek bıçaklarımız yoktur? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bol kan akıtan her şey ile kesilir ve üzerine Allah'ın ismi de zikredilirse onun etinden yiyin. Ancak diş ve tırnak bundan müstesnadır. Bunun sebebi ise; diş, kemiktir. Tırnak ise, Habeşlilerin kesme âletidir, bıçağıdır."

Bizler ganimet olarak deve ve koyunlar elde ettik. Onların içinden bir deve kaçtı. Bir adam ona bir ok attı ve hayvanı durdurdu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Vahşi hayvanların kaçanları gibi, bu evcil hayvanların da kaçanları vardır. Bunlardan biri sizden kaçarsa, ona bu şekilde yapın." (Yani av avlar gibi avlayın.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5509)

١٢٨٦ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، بِذِي الْحُلَيْفَةِ، فَأَصَابَ النَّاسَ جُوعٌ، فَأَصَابُوا إِبِلاً وَغَنَمًا، قَالَ: وَكَانَ النَّبِيُّ فِي أُخْرَيَاتِ الْقَوْمِ، فَعَجِلوا وَذَبَحُوا وَنَصَبُوا الْقُدُورَ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَالْقُدُورِ فَأُكْفِئَتْ، ثُمَّ قَسَمَ، فَعَدَلَ عَشَرَةً مِنَ الْغَنَمِ بِبَعِيرٍ، فَنَدَّ مِنْهَا بَعِيرٌ، فَطَلَبُوهُ فَأَعْيَاهُمْ وَكَانَ فِي الْقَوْمِ خَيْلٌ يَسِيرَةٌ فَأَهْوَى رَجُلٌ مِنْهُمْ بِسَهْمٍ، فَحَبَسَهُ اللهُ ثُمَّ قَالَ: إِنَّ لِهذِهِ الْبَهَائِمِ أَوَابِدَ كَأَوَابِدِ الْوَحْشِ، فَمَا غَلَبَكُمْ مِنْهَا فَاصْنَعُوا بِهِ هكَذَا قُلْتُ: إِنَّا نَرْجُو أَوْ نَخَافُ الْعَدُوَّ غَدًا، وَلَيْسَتْ مُدًى، أَفَنَذْبَحُ بِالْقَصَبِ قَالَ: مَا أَنْهَرَ الدَّمَ وَذُكِرَ اسْمُ اللهِ عَلَيْهِ، فَكُلُوهُ، لَيْسَ السِّنَّ وَالظُّفُرَ، وَسَأُحَدِّثُكُمْ عنْ ذلِكَ أَمَّا السِّنُّ فَعَظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفُرُ فَمُدَى الْحَبَشَةِ.

1286- Abâye ibnu Rifâa, dedesi Rafî' ibnu Hadîc'den –Allah onlardan razı olsun- bildirdi. O şöyle dedi:

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Zul-Huleyfe'de idik ve insanlar acıktılar. Huneyn savaşında ganimet olarak birçok deve ve koyun elde etmişlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ordunun arkasında kalmıştı. Sahabeler açlıklarından dolayı acele davranmışlar ve deve ve koyunlardan bazılarını kesmişler ve tencereleri kurmuş ve etleri içine koymuşlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tencerelerin içindeki etlerin dökülmesini emretti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ganimet mallarını sahabeler arasında paylaştırdı. Bu paylaştırmada on koyunu bir deveye denk saydı. Bu esnada ganimet develerinden biri kaçmıştı. Devenin peşinden gittiler, ancak onu yakalayamadılar. Ordu içinde de az miktarda at vardı. Bu esnada orada bulunanlardan birisi o kaçan deveye bir ok fırlattı ve o oku Allah, deveye isabet ettirdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Vahşi hayvanların kaçanları gibi, bu evcil hayvanların da kaçanları vardır. Bunlardan biri sizden kaçarsa, ona bu şekilde yapın." Dedem dedi ki:

- Biz yarın düşmanla karşılaşmaktan korkuyoruz, bizim yanımızda da bıçak olmayabilir. Bu yüzden dolayı kamışla hayvanı kesebilir miyiz? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bol kan akıtan her şey ile kesilir ve üzerine Allah'ın ismi de zikredilirse onun etinden yiyin. Ancak diş ve tırnak bundan müstesnadır. Bunun sebebi ise; diş, kemiktir. Tırnak ise, Habeşlilerin kesme âletidir, bıçağıdır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2488, 2507, 3075, 5498, 5503, 5506, 5509, 5543, 5544)

ما كان من النهي عن أكل لحوم الأضاحي بعد ثلاث في أول الإسلام وبيان نسخه وإباحته إلى من شاء

Kurban Etlerinin Üç Günden Fazla Saklanmasının Haramlılığı Ve Daha Sonra helal Kılınması

١٢٨٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كُلُوا مِنَ الأَضَاحِي ثَلاَثًا وَكَانَ عَبْدُ اللهِ يَأْكُلُ بِالزَّيْتِ حِينَ يَنْفِرُ مِنْ مِنًى مِنْ أَجْلِ لُحُومِ الْهَدْيِ.

1287- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun-şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kurbanların etlerinden üç gün içinde yiyin." Abdullah ibnu Ömer, kurban develerinin etlerini yemekten sakınmak için Minâ'dan hareket ederken ekmeği zeytinyağı ile yerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5574)

١٢٨٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: الضَّحِيَّةُ كُنَّا نُمَلِّحُ مِنْهُ، فَنَقْدَمُ بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِالْمَدِينَةِ، فَقَالَ: لاَ تَأْكُلُوا إِلاَّ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ وَلَيْسَتْ بِعَزِيمَةٍ، وَلكِنْ أَرَادَ أَنْ يُطْعِمَ مِنْهُ، وَاللهُ أَعْلَمُ.

1288- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Medine'de iken kurban etlerini tuzlayarak saklar ve daha sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme takdim ederdik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler kurban etlerini üç günden sonra yemeyin" buyurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu yasaklayışı kesin bir haram kılış değil idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim kurban etlerinden başkalarına da ikram etmemizi istiyordu. En iyisini bilen yalnızca Allah Azze ve Celle'dir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5570)

١٢٨٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كُنَّا لاَ نَأْكُلُ مِنْ لُحُومِ بُدْنِنَا فَوْقَ ثَلاَثِ مِنًى، فَرَخَّصَ لَنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: كُلُوا وَتَزَوَّدُوا فَأَكَلْنَا وَتَزَوَّدْنَا.

1289- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Biz, Mina'da kaldığımız üç günden fazla zamanda kurbanlık etlerden yemezdik. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize bu konuda ruhsat verdi ve şöyle buyurdu: "Kurbanlık etleri yiyin ve yanınıza azık olarak alın" Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin bu izninden sonra kurban etinden hem yedik, hem de yanımıza azık olarak aldık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1719, 2980, 5424, 5567)

١٢٩٠ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ ضَحَّى مِنْكُمْ فَلاَ يُصْبِحَنَّ بَعْدَ ثَالِثَةٍ وَفِي بَيْتِهِ مِنْهُ شَيْءٌ فَلَمَّا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ نَفْعَلُ كَمَا فَعَلْنَا عَامَ الْمَاضِي قَالَ: كُلُوا وَأَطْعِمُوا وَادَّخِرُوا، فَإِنَّ ذَلِكَ الْعَامَ، كَانَ بِالنَّاسِ جَهْدٌ فَأَرَدْتُ أَنْ تُعِينُوا فِيهَا

1290- Seleme ibnul Ekva -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizlerden her kim kurban kesecek ise onun etini üç günden fazla evinde bulundurmasın." Ertesi sene yine böyle bir kurban gününde ashab: Ey Allah'ın Rasûlü! Kurbanlarımızın etlerini geçen sene gibi evlerimizde üç günden fazla durdurmayacak mıyız? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Keseceğiniz kurbanlarınızın etlerinden kendiniz yiyin, başkalarına da ikram edin ve evinizde azık olarak saklayın. Geçen sene insanlar meşakkat içerisinde idiler. Bu sebepten dolayı zor durumda olan kardeşlerinize yardım etmenizi istedim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5569)

الفرع والعتيرة

Deve Veya Koyunun İlk Yavrusunun Putlara Kurban Meselesi

١٢٩١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ فَرَعَ وَلاَ عَتِيرَةَ وَالْفَرَعَ أَوَّلُ النِّتَاجِ كَانُوا يَذْبَحُونَهُ لِطَوَاغِيتِهِمْ

1291- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İslâm'da Fera'da, Atîra da yoktur."

Ebu Hureyre şöyle dedi: "Fera" devenin ilk yavrusudur ki, cahiliyede bunu tâgûtları için keserlerdi. "Atîre" de Receb ayında kestikleri hayvandır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5473)

كتاب الأشربة

İÇECEKLER KİTABI

تحريم الخمر وبيان أنها تكون من عصير العنب ومن التمر والبسر والزبيب وغيرها مما يسكر

Sarhoşluk Veren Herşeyin Haram Olduğu

١٢٩٢ – حديث عَلِيٍّ، قَالَ: كَانَتْ لِي شَارِفٌ مِنْ نَصِيبِي مِنَ الْمَغْنَم، يَوْمَ بَدْرٍ، وَكَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَعْطَانِي شَارِفًا مِنَ الْخُمُسِ؛ فَلَمَّا أَرَدْتُ أَنْ أَبْتَنِيَ بِفَاطِمَةَ، بِنْتِ رَسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَاعَدْتُ رَجُلاً صَوَّاغًا، مِنْ بَنِي قَيْنُقَاعٍ، أَنْ يَرْتَحِلَ مَعِي، فَنَأْتِيَ بِإِذْخِرٍ، أَرَدْتُ أَنْ أَبِيعَهُ الصَّوَّاغِينَ، وَأَسْتَعِينَ بِهِ فِي وَلِيمَةِ عُرْسِي؛ فَبَيْنَا أَنَا أَجْمَعُ لِشَارِفَيَّ مَتَاعًا مِنَ الأَقْتَابِ وَالْغَرَائِرِ وَالْحِبَالِ، وَشَارِفَايَ مُنَاخَانِ إِلَى جَنْبِ حُجْرَةِ رَجُلٍ مِنَ الأَنْصَارِ، رَجَعْتُ، حِينَ جَمَعْتُ مَا جَمَعْتُ، فَإِذَا شَارِفَايَ قَدِ اجْتُبَّ أَسْنِمَتُهُمَا، وَبُقِرَتْ خَوَاصِرُهُمَا، وَأُخِذَ مِنْ أَكْبَادِهِمَا؛ فَلَمْ أَمْلِكْ عَيْنَيَّ، حِينَ رَأَيْتُ ذَلِكَ الْمَنْظَرَ مِنْهُمَا فَقُلْتُ: مَنْ فَعَلَ هذَا فَقَالُوا: فَعَلَ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، وَهُوَ فِي هذَا الْبَيْتِ فِي شَرْبٍ مِنَ الأَنْصَارِ فَانْطَلَقْتُ حَتَّى أَدْخُلَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَعِنْدَهُ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ فَعَرَفَ النَّبَيُّ صلى الله عليه وسلم، فِي وَجْهِي الَّذِي لَقِيتُ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا لَكَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ قَطُّ، عَدَا حَمْزَةُ عَلَى نَاقَتَيَّ فَأَجَبَّ أَسْنِمَتُهُمَا، وَبَقَرَ خَوَاصِرَهُمَا؛ وَهَا هُوَ ذَا، فِي بَيْتٍ مَعَهُ شَرْبٌ فَدَعَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، بِرِدَائِهِ فَارْتَدَى، ثُمَّ انْطَلَقَ يَمْشِي، وَاتَّبَعْتُهُ أَنَا وَزَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ، حَتَّى جَاءَ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ حَمْزَةُ،

فَاسْتَأْذَنَ، فَأَذِنُوا لَهُ، فَإِذَا هُمْ شَرْبٌ فَطَفِقَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَلُومُ حَمْزَةَ فِيمَا فَعَلَ فَإِذَا حَمْزَةُ قَدْ ثَمِلَ مُحْمَرَّةً عَيْنَاهُ فَنَظَرَ حَمْزَةُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ، فَنَظَرَ إِلَى رُكْبَتِهِ، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ، فَنَظَرَ إِلَى سُرَّتِهِ، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ، فَنَظَرَ إِلَى وَجْهِهِ؛ ثُمَّ قَالَ حَمْزَةُ: هَلْ أَنْتُمْ إِلاَّ عَبِيدٌ لأَبِي فَعَرَفَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَدْ ثَمِلَ، فَنَكَصَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى عَقِبَيْهِ الْقَهْقَرَى وَخَرَجْنَا مَعَهُ

1292- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Benim Bedir Savaşında elde edilen ganimet mallarından payıma düşen yaşlı bir devem vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana humus yani beşte birden yaşlı bir deve daha vermişti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Fâtma ile evlenmek istediğim zaman, Kaynuka oğullarından kuyumcu bir adamla benimle beraber gelmesi ve beraber ızhır otu getirmemiz hususunda anlaştım. Buradan elde edeceğim gelirle düğün yemeği yani velime vermek istedim. Ben yaşlı develerim için semerler, çuvallar ve ipler toplarken, iki devem de Ensâr'dan bir adamın evinin yanında çöktürülmüş hâldeydiler. Topladığım şeyleri toplayıp döndüğüm zaman develerimi gördüm ki hörgüçleri kesilmiş, böğürleri yarılıp ciğerleri alınmış. Develerime yapılan bu manzara karşısında göz yaşlarıma hakim olamadım. Orada bulunanlara:

- Bu işi kim yaptı? Diye sordum. Onlar:

- Bunu Hamza ibnu Abdulmuttalib yaptı, kendisi bu evde Ensar'dan bazı kimselerle içki içiyor, dediler. Bunun üzerine ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gittim. O'nun yanında Zeyd ibnu Harise vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüzümden, karşılaştığım kötü durumu anladı ve.

- "Neyin var?" diye sordu. Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü, ben bugünkü kadar korkunç bir manzara görmedim: Hamza benim yaşlı iki dişi deveme saldırıp onların hörgüçlerini kesti, böğürlerini yardı, işte o, şu evde içki içenlerin berâberindedir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ridâsını istedi ve onu büründü. Sonra yürüyerek gitti. Zeyd ibnu Harise ile ben kendisini takip ettik. Nihayet içinde Hamza'nın bulunduğu o eve geldi, içeriye girmek için izin istedi. İçeridekiler gelenlere girme izni verdiler. İçerde içki içmekte olan bir toplulukla karşılaştık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, yaptığı iş hakkında Hamza'yı kınamaya başladı. Hamza da sarhoş olmuş, gözleri kıpkırmızı idi. Hamza, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e doğru baktı, sonra bakışı

yükseltti, akabinde dizlerine baktı. Sonra bakışı yükseltip göbeğine baktı. Sonra bakışı yükseltip yüzüne baktı. Sonra Hamza:

- Siz, babam Abdulmuttalib'in köleleri değil misiniz? dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, amcası Hamza'nın sarhoş olduğunu anladı da şuursuzca bir fiile kalkışmasından sakınarak topukları üzerinde arka arkaya çekildi. Biz de O'nunla beraber odadan dışarı çıktık.[204] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1801, 2097, 2309, 2385. 2494, 2470, 2603, 2604, 2728. 2861, 2967, 3087, 3089, 3090, 3052, 5079, 5080, 5243, 5244, 5245, 5246, 5247, 5367, 6387)

١٢٩٣ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: كُنْتُ سَاقِيَ الْقَوْمِ، فِي مَنْزِلِ أَبِي طَلْحَةَ، وَكَانَ خَمْرُهُمْ يَوْمَئِذٍ الْفَضِيخَ فَأَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُنَادِيًا يُنَادِي: أَلاَ إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ قَالَ: فَقَالَ لِي أَبُو طَلْحَةَ: اخْرُجْ فَأَهْرِقْهَا فَخَرَجْتُ فَهَرَقْتُهَا، فَجَرَتْ فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: قَدْ قُتِلَ قَوْمٌ وَهِيَ فِي بُطُونِهِمْ فَأَنْزَلَ اللهُ (لَيْسَ عَلَى الَّذِين آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا) الآية

1293- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Ebû Talha'nın evinde bir topluluğa içki dağıtıyordum. O gün onların şarâbı üzüm suyundan yapılırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir münadi gönderip ona:

- "Haberiniz olsun ki şarap haram kılınmıştır" diye nida etmesini emretti. Enes -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

- Ebû Talha bana: Çık ve şarapları dök! dedi. Ben de çıkıp şarapları döktüm. O gün Medine yollarında şarap aktı. Bu yasaktan sonra bazı kimseler şöyle dediler:

- Bir topluluk karınlarında şarap olduğu, yani içkinin haram kılınmasından önce öldüler. Bunların hükmü ne olacak? Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyetleri indirdi:

«İman edenler ve sâlih amellerde bulunanlar, sakınıp îman ettikleri ve iyi amellerde bulundukları, sonra tekrar sakınıp îman ettikleri, sonra yine sakınıp işlerini güzel yaptıkları takdirde, haram kılınan şeylerden, haram kılınmadan önce tattıklarından dolayı, üzerlerine bir günâh yoktur. Allah, işlerini güzel yapanları sever» Mâide: 93 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2464, 4617, 4620, 5580, 5582, 5583, 5584, 5600, 5622, 7253)

---

204 İçkinin haramlılığı Hicretten sonra olmuştur. İslam'ın ilk başlarında daha haramlılığı söz konusu değildi. Bu rivayette haram kılınmasından önceki bir olaydır.

كراهة انتباذ التمر والزبيب مخلوطين

Kuru Hurma Ve Kuru Üzümden Nebiz Yapma

١٢٩٤ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَنِ الزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ وَالْبُسْرِ وَالرُّطَبِ

1294- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kuru üzümle hurmayı, hurma koruğu ile taze hurmayı birleştirmekten yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5601)

١٢٩٥ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَنْ يَجْمَعَ بَيْنَ التَّمْرِ وَالزَّهْوِ، وَالتَّمْرِ وَالزَّبِيبِ، وَلْيُنْبَذْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَى حِدَةٍ

1295- Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, olgun hurma ile ermemiş hurma koruğunun, yine hurma ile kuru üzümün bir arada birleştirilmesini yasakladı. Bunlardan her biri tek başına şıra yapılarak içilmelidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5602)

النهي عن الانتباذ في المزفت والدباء والحنتم والنقير وبيان أنه منسوخ وأنه اليوم حلال ما لم يصر مسكرًا

Sarhoşluk Vermedikçe Şıranın Kurulacağı

١٢٩٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تَنْتَبِذُوا فِي الدُّبَّاءِ وَلاَ فِي الْمُزَفَّتِ

1296- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zift sürülmüş Dubbâ' ve muzeffet denilen kaplarda şıra kurmayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5587)

١٢٩٧ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ

1297- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dubbâdan ve ziftlenmiş kap içinde şıra kurmaktan yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5594)

١٢٩٨ – حديث عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ، قُلْتُ لِلأَسْوَدِ: هَلْ سَأَلْتَ عَائِشَةَ أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ عَمَّا يُكْرَهُ أَنْ يُنْتَبَذَ فِيهِ فَقَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ عَمَّا نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَنْ يُنْتَبَذَ فِيهِ قَالَتْ: نَهَانَا فِي ذلِكَ، أَهْلَ الْبَيْتِ، أَنْ نَنْتَبِذَ فِي الدُّبَّاءِ وَالْمُزَفَّتِ قُلْتُ: أَمَا ذَكَرَتِ الْجَرَّ وَالْحَنْتَمَ قَالَ: إِنَّمَا أُحَدِّثُك مَا سَمِعْتُ؛ أُحَدِّثُ مَا لَمْ أَسْمَعْ.

1298- İbrâhîm en-Nahaî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Esved ibnu Yezîd'e dedim ki: Sen müminlerin annesi Âişe'ye, hangi kaplar içinde şıra tutulması mekruh olur diye sordun mu? Esved şöyle dedi: Evet, ben dedim ki: Ey müminlerin annesi! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hangi şeylerin içinde şıra tutulmasından yasakladı? dedim. Âişe: Bu hususta biz ev halkını dubbâda ve ziftlenmiş kapta şıra kurmamızdan yasakladı, dedi. İbrâhîm en-Nahaî dedi ki: Bu sefer Esved'e: Âişe, hantem ve cer denilen testiyi zikretmedi mi? diye sordum. Esved: Ben sana ancak işittiğim şeyi söylüyorum, sana işitmediğim şeyi mi söyleyeyim? dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5595)

١٢٩٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: وَأَنْهَاكُمْ عَنِ الدُّبَّاءِ والْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْمُزَفَّتِ.

1299- İbnu Abbâs'tan -Allah ondan ve Bâbasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben sizlere dört şeyi emrediyor ve dört şeyden de yasaklıyorum: Allah'a iman etmeyi ve Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilahın olmadığına şehâdeti namaz kılmayı, zekât vermeyi ve (savaşlarda) ganimet olarak aldığınız mallardan beşte birini devlete vermenizi emrediyorum. Sizleri dubbâ', hantem, nakîr ve müzeffet denilen kablarda yapılan içkilerden de yasaklıyorum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 53, 87, 523, 1398, 3095, 4269, 4368, 6176, 7266, 7556)

١٣٠٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: لَمَّا نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَنِ الأَسْقِيَةِ، قِيلَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: لَيْسَ كُلُّ النَّاسِ يَجِدُ سِقَاءً فَرَخَّصَ لَهُمْ فِي

الْجَرِّ غَيْرِ الْمُزَفَّتِ.

1300- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem deriden yapılmış kırbalardan başka kaplarda şıra yapılmasını yasakladığı zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Her insan böyle deriden yapılmış kırba bulamaz ki, denildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara ziftlenmemiş olan balçık çömlek ve küp içinde şıra kurmalarına izin verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5593, 6593, 7048)

بيان أن كل مسكر خمر وأن كل خمر حرام

Her Sarhoşluk Veren Her Şey Haramdır

١٣٠١ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ

1301- Aişe'den,-Allah ondan razı olsun- O'da Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden bildirdi: O şöyle buyurdu:

"Sarhoşluk veren her içecek haramdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 242, 5585, 5586)

١٣٠٢ – حديث أَبِي مُوسى وَمُعَاذٍ بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَبَا مُوسى وَمُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ، فَقَالَ: يَسِّرَا وَلاَ تُعَسِّرَا، وَبَشِّرَا وَلاَ تُنَفِّرَا، وَتَطَاوَعَا فَقَالَ أَبُو مُوسى: يَا نَبِيَّ اللهِ إِنَّ أَرْضَنَا بِهَا شَرَابٌ مِنَ الشَّعِيرِ، الْمِزْرُ؛ وَشَرَابٌ مِنَ الْعَسَلِ، الْبِتْعُ فَقَالَ: كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ

1302- Ebû Mûsâ ile Muâz -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Mûsâ ile Muâz'ı Yemen'e gönderdi ve onlara:

"Kolaylaştırın; zorlaştırmayın, müjdeleyin; nefret ettirmeyin ve ikiniz de hükümde birbirinize uygun olun" buyurdu. Ebû Mûsâ dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bizim topraklarımızda arpadan ve baldan içki yapılır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sarhoşluk veren her şey haramdır" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4344)

عقوبة من شرب الخمر إذا لم يتب منها بمنعه إياها في الآخرة

İçki İçipte Tevbe Etmeyenin Ahiretteki Cezası

١٣٠٣ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا، ثُمَّ لَمْ يَتُبْ مِنْهَا، حُرِمَهَا فِي الآخِرَةِ

1303- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim dünyâda içki içer sonrada bu günahından dolayı tövbe etmez ise, Âhiretteki içecekten mahrum olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 951, 955, 965, 968, 976, 983, 5545-5557, 5560, 5563)

إباحة النبيذ الذي لم يشتد ولم يصر مسكرًا

Mayalanmayan Şıranın Mübah Oluşu

١٣٠٤ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: دَعَا أَبُو أُسَيْدٍ السَّاعِدِيُّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي عُرْسِهِ، وَكَانَتِ امْرَأَتُهُ، يَوْمَئِذٍ، خَادِمَهُمْ، وَهِيَ الْعَرُوسُ قَالَ سَهْلٌ: تَدْرُونَ مَا سَقَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْقَعَتْ لَهُ تَمَرَاتٍ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا أَكَلَ سَقَتْهُ إِيَّاهُ

1304- Sehl ibn Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Useyd Mâlik ibnu Rabîa, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi kendisinin düğün yemeğine davet etmişti. Yeni gelin olan hanımı da misafirlere hizmet ediyordu. O yeni gelinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ne ikram ettiğini bilir misiniz? Geceden biraz hurma ıslatmış ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düğün yemeğini yedikten sonra ikram etmişti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5176, 5182, 5183, 5591, 5597, 6685)

١٣٠٥ – حديث سَهْلٍ، قَالَ: لَمَّا عَرَّسَ أَبُو أُسَيْدٍ السَّاعِدِيُّ، دَعَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَأَصْحَابَهُ فَمَا صَنَعَ لَهُمْ طَعَامًا وَلاَ قَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ، إِلاَّ امْرَأَتُهُ، أُمُّ أُسَيْدٍ بَلَّتْ تَمَرَاتٍ فِي تَوْرٍ مِنْ حِجَارَةٍ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مِنَ الطَّعَامِ أَمَاثَتْهُ لَهُ، فَسَقَتْهُ، تُتْحِفُهُ بِذلِكَ

1305- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Useyd es-Sâidî evlendiği zaman, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ve sahabelerini velimeye davet etti. Yeni gelin olan hanımı Ummu

Useyd düğün yemeğini yaptı ve gelenlere hizmet etti. Taştan yapılmış bir tencerenin içinde geceden hurma ıslattı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düğün yemeğini yiyince hurma şırasını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ikram etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5176, 5182)

١٣٠٦ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: ذُكِرَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم امْرَأَةٌ مِنَ الْعَرَبِ، فَأَمَرَ أَبَا أُسَيْدٍ السَّاعِدِيَّ أَنْ يُرْسِلَ إِلَيْهَا؛ فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا، فَقَدِمَتْ، فَنَزَلَتْ فِي أُجُم بَنِي سَاعِدَةَ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم حَتَّى جَاءَهَا، فَدَخَلَ عَلَيْهَا، فَإِذَا امْرَأَةٌ مُنَكِّسَةٌ رَأْسَهَا فَلَمَّا كَلَّمَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: أَعُوذُ بِاللهِ مِنْكَ، فَقَالَ: قَدْ أَعَذْتُكِ مِنِّي فقَالُوا لَهَا: أَتَدْرِينَ مَنْ هذَا قَالَتْ: لاَ قَالُوا: هذَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم جَاءَ لِيَخْطُبَكِ قَالَتْ: كُنْتُ أَنَا أَشْقَى مِنْ ذَلِكَ فَأَقْبَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يَوْمَئِذٍ، حَتَّى جَلَسَ فِي سَقِيفَةِ بَنِي سَاعِدَةَ، هُوَ وَأَصْحَابُهُ، ثُمَّ قَالَ: اسْقِنَا يَا سَهْلُ فَخَرَجْتُ لَهُمْ بِهذَا الْقَدَحِ، فَأَسْقَيْتُهُمْ فِيهِ (قَالَ الرَّاوِي) فَأَخْرَجَ لَنَا سَهْلٌ ذَلِكَ الْقَدَحَ فَشَرِبْنَا مِنْهُ قَالَ: ثُمَّ اسْتَوْهَبَهُ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ، بَعْدَ ذَلِكَ، فَوَهَبَهُ لَهُ.

1306- Sehl ibnu Sa'd –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Arap kavminden bir kadından bahsedildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Useyd es-Sâidî'ye, o kadına haber göndermesini emretti. Ebû Useyd de o kadına haber yolladı. Bunun üzerine kadın Medine'ye geldi ve Medine'nin etrafında bulunan Sâide oğulları kalesine geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de kadının yanına girdi. Kadın o esnada başını öne eğmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onunla konuştuğunda ise: Senden Allah'a sığınırım, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyleyse ben de seni terk ettim" buyurdu. Orada bulunanlar kadına: Sen bunun kim olduğunu biliyor musun? Diye sordular. O da: Hayır, bilmiyorum, dedi. Bu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem idi ve seninle evlenmek için buraya geldi, dediler. Bunun üzerine kadın: Öyleyse ben O'nunla evlenememekten dolayı bedbaht oldum, dedi.

Bu olaydan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geri döndü. Kendisi ve ashabı Sâide oğulları sofrasında oturdular. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Yâ Sehl! Bize su ver!" buyurdu. Ben de onlara su ikram etmek için bu bardağı çıkardım ve bununla su ikram ettim.

Ebû Hazım şöyle dedi: Sehl bu kadehi bize çıkarıp gösterdi, biz de o bardaktan su içtik. Daha sonra Medine valisi olan Ömer ibnu Abdulazîz,

Sehl'den bu bardağın kendisine hibe edilmesini istedi. Sehl de bu kadehi ona hibe etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5256, 5255, 5637)

جواز شرب اللبن

Süt İçme

١٣٠٧ – حديث أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ عَنْ أَبِي إِسْحقَ، قَالَ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا أَقْبَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، إِلَى الْمَدِينَةِ، تَبِعَهُ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ، فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَسَاخَتْ بِهِ فَرَسُهُ قَالَ: ادْعُ اللهَ لِي وَلاَ أَضُرُّكَ، فَدَعَا لَهُ قَالَ فَعَطِشَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَمَرَّ بِرَاعٍ قَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَأَخَذْتُ قَدَحًا فَحَلَبْتُ فِيهِ كُثْبَةً مِنْ لَبَنٍ، فَأَتَيْتُهُ فَشَرِبَ حَتَّى رَضِيتُ

1307- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den Medine'ye hicret için yola çıktığında O'nu Surâka ibnu Mâlik ibnu Cu'şum takip etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona beddua etti. Bunun üzerine onun atının ayakları yere battı. Bunun üzerine Surâka, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Benim için Allah'a duâ et, ben sana zarar vermeyeceğim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de onun için duâ etti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem susamıştı. O esnada oraya bir çoban uğradı. Ebu Bekir dedi ki: Ben bir kap aldım ve bir miktar süt sağdım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sütten içti ve ben de bundan razı oldum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2439, 3615, 3652, 3908, 3917, 5607

١٣٠٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: أُتِيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ، بِإِيلِيَاءَ، بِقَدَحَيْنِ مِنْ خَمْرٍ وَلَبَنٍ فَنَظَرَ إِلَيْهِمَا، فَأَخَذَ اللَّبَنَ قَالَ جِبْرِيلُ: الْحَمْدُ للهِ الَّذِي هَدَاكَ لِلْفِطْرَةِ، لَوْ أَخَذْتَ الْخَمْرَ غَوَتْ أُمَّتُكَ

1308- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Mirac gecesinde birinin içinde süt, diğerinde şarap bulunan iki kap getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ikisine baktı ve süt dolu kabı aldı. Cibril şöyle dedi: Seni İslam fıtratı üzere hidayete erdiren Allah'a hamd olsun. Şayet sen şarâbı almış olaydın, ümmetin azgın olurdu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3394, 4709)

في شرب النبيذ وتخمير الإناء

Şıra İçmek Ve Ağızlarını Örtme

١٣٠٩ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ أَبُو حُمَيْدٍ، رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ، مِنَ النَّقِيعِ، بِإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَلاَّ خَمَّرْتَهُ، وَلَوْ أَنْ تَعْرُضَ عَلَيْهِ عُودًا

1309- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Humeyd, Nakî' merasından Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir kâse süt getirdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Humeyd'e şöyle buyurdu: "Bu kâsenin üzerini bir bez parçasıyla örtseydin ya, enlemesine bir tahta parçası olsun koysaydın ya!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5605)

الأمر بتغطية الإناء، وإيكاء السقاء، وإغلاق الأبواب وذكر اسم الله عليها، وإطفاء السراج والنار عند النوم، وكف الصبيان والمواشي بعد المغرب

Kapların Ağzını Örtün Tulumların Ağzını Bağlayın Yatarken Kandili Söndürün Akşam Olunca Çocukları Ve Hayvanları Dışarı Salmayın

١٣١٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ، أَوْ أَمْسَيْتُمْ، فَكُفُّوا صِبْيَانَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَحُلُّوهُمْ وَأَغْلِقُوا الأَبْوَابَ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللهِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لاَ يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا

1310- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Gecenin bir kısmı olduğunda veya akşam olduğu zaman çocuklarınızı dışarı çıkmaktan yasaklayın. Çünkü şeytânlar o zaman dağılırlar. Geceden bir saat geçince de dışarıdaki çocuklarınızı evlerinize koyunuz ve Bismillah diyerek bütün kapıları kapatın. Çünkü şeytân kapanmış kapıyı açamaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3280, 3304)

١٣١١ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تَتْرُكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ

1311- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Uyuyacağınız zaman evlerinizin içinde ateş bırakmayınız."[205] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6293)

١٣١٢ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: احْتَرَقَ بَيْتٌ بِالْمَدِينَةِ عَلَى أَهْلِهِ مِنَ اللَّيْلِ فَحُدِّثَ بِشَأْنِهِمُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ هذِهِ النَّارَ إِنَّمَا هِيَ عَدُوٌّ لَكُمْ، فَإِذَا نِمْتُمْ فَأَطْفِئُوهَا عَنْكُمْ

1312- Ebû Mûsâ –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Medine'de aile efradı da içinde olduğu halde bir ev yandı. Bu olay Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu ateş ancak sizin düşmanınızdır. Uyuyacağınız zaman ateşi söndürün." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6294)

آداب الطعام والشراب وأحكامهما

Yiyip İçmenin Adabı

١٣١٣ – حديث عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: كُنْتُ غُلاَمًا فِي حَجْرِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَتْ يَدِي تَطِيشُ فِي الصَّحْفَةِ، فَقَالَ لِي رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: يَا غُلاَمُ سَمِّ اللهَ، وَكلْ بِيَمِينِكَ، وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ طِعْمَتِي بَعْدُ

1313- Ömer ibnu Ebû Seleme –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin terbiyesi ve gözetimi altında yetişen bir çocuktum. Yemek yerken elim, yemek tabağının her tara-

205 İnsanoğlunun ısınma ve aydınlanma ihtiyacı süreklidir. Ateş de her yerde ve her zaman yakıcıdır. Bu sebeple hadîs-i şerîflerde ısınma ve aydınlanma maksadıyla yakılan her çeşit âletin yatarken söndürülmesi istenmektedir. Hadiste, „uyumak istendiği zaman" evde yanar halde ateş bırakılmaması tavsiye edilmektedir. Bu tavsiye ve irşad, bu ifadeden hareketle „gece vakti uyumak istendiği zaman" şeklinde anlaşılmış ve yorumlanmıştır. Zira normal uyku zamanı gecedir. Ancak, „uyumak istediğiniz zaman" kaydını daha genel anlamda değerlendirmek ve gündüz de uyuyacağınız zaman evde yanar halde ateş bırakmayın şeklinde anlamaya da herhangi bir engel yoktur. Hele gündüz de olsa uzun süre uyumak durumunda olanlar için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem 'in bu uyarısı aynen geçerlidir.Yakıcı veya yanıcı maddelerin müdâhale edilemeyecek vaziyet ve ortamlarda uzun süre ve özellikle yanar halde bırakılması çok büyük tehlike arzeder.

fında dolaşır dururdu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Ey çocuk! Yemeğe Bismillâh diyerek başla. Sağ elinle ve önünden ye!" buyurdu. Bu olaydan sonra ben yemeğimi hep bu şekilde yedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5377, 5376, 5378)

١٣١٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنِ اخْتِنَاثِ الأَسْقِيَةِ، يَعْنِي أَنْ تُكْسَرَ أَفْوَاهُهَا فَيُشْرَبَ مِنْهَا

1314- Ebû Saîd el-Hudrî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tulum ve kırbaların ağızlarını kıvırmaktan, yânî kapların ağızlarının dışa kıvrılıp direk ondan ağızla içilmesinden yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5625)

في الشرب من زمزم قائمًا

Zemzemi Ayakta İçme

١٣١٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَقَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِنْ زَمْزَمَ، فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ

1315- İbnu Abbas'dan, -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme zemzem ikram ettim, O da ayakta olduğu halde onu içti.[206] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1637)

كراهة التنفس في نفس الإناء، واستحباب التنفس ثلاثًا خارج الإناء

Kabın içine Solumanın Kerahatı

١٣١٦ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا شَرِبَ

---

206 İbnu Mace'de gelen rivayette Âsım şöyle dedi: Bunu İkrime'ye söyledim, O, Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ayakta içmediğine dair yemin etmiş ve devesinin üzerinde olduğunu söylemiştir. Ebu Davud'da gelen İkrime'nin İbnu Abbas'dan rivayetinde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem devesini çökertmiş ve iki rekât namaz kılmıştır. Herhalde zemzemi bundan sonra içmiştir. İkrime'nin ayakta içmesini reddetmesi Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ayakta su içmeyi yasaklamasına binâen olabilir. Ancak Buhari'de, Ali'den gelen rivayette Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin ayakta içtiğini söylemiştir.

أَحَدُكُمْ فَلاَ يَتَنَفَّسْ فِي الإِنَاءِ

1316- Ebu Katâde şöyle demiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz su içerken, su içtiği kabın içinde nefes alıp vermesin (yani hohlamasın)." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 153, 154, 5630)

١٣١٧ – حديث أَنَسٍ عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: كَانَ أَنَسٌ يَتَنَفَّسَ فِي الإِنَاءِ، مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا، وَزَعَمَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَتَنَفَّسُ ثَلاَثًا

1317- Sumâme ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Enes -Allah ondan razı olsun- suyu iki veya üç yudumda dinlenerek içerdi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin de suyu üç yudumda dinlenerek içtiğini söylerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5631)

استحباب إدارة الماء واللبن ونحوهما عن يمين المبتدى

İkramda Sağdan Başlanacağı

١٣١٨ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: أَتَانَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي دَارِنَا هذِهِ، فَاسْتَسْقَى، فَحَلَبْنَا لَهُ شَاةً لَنَا، ثُمَّ شُبْتُهُ مِنْ مَاءِ بِئْرِنَا هذِهِ، فَأَعْطَيْتُهُ، وَأَبُو بَكْرٍ عَنْ يَسَارِهِ، وَعُمَرُ تُجَاهَهُ، وَأَعْرَابِيٌّ عَنْ يَمِينِهِ فَلَمَّا فَرَغَ، قَالَ عُمَرُ: هذَا أَبُو بَكْرٍ فَأَعْطَى الأَعْرَابِيَّ ثُمَّ قَالَ: الأَيْمَنُونَ، الأَيْمَنُونَ، أَلاَ فَيَمِّنُوا قَالَ أَنَسٌ: فَهِيَ سُنَّةٌ، فَهِيَ سُنَّةٌ، ثَلاَثَ مَرَّاتٍ.

1318- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu evimizde bize geldi ve içmek için bir şey istedi. Biz bize ait bir koyunu onun için sağdık. Sonra ben bu sütü evimizdeki şu kuyunun suyu ile karıştırdım ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme verdim.

Ebû Bekir solunda, Ömer karşısında ve bir bedevi de sağında bulunuyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sütü içince, Ömer: Bu Ebû Bekir'indir, senden arta kalanı ona ver, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinden artan sütü sağında oturan bedeviye verdi. Sonra:

- "Sağdakiler öne geçirilir, sağdakiler öne geçirilir. Dikkat edin; sağ taraftan başlayın" buyurdu. Enes ibnu Mâlik üç kere: Sağdan başlamak sünnettir, sağdan başlamak sünnettir, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2352, 2571)

١٣١٩ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، بِقَدَحٍ، فَشَرِبَ مِنْهُ، وَعَنْ يَمِينِهِ غُلاَمٌ، أَصْغَرُ الْقَوْمِ، وَالأَشْيَاخُ عَنْ يَسَارِهِ، فَقَالَ: يَا غُلاَمُ أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أُعْطِيَهُ الأَشْيَاخَ قَالَ: مَا كُنْتُ لأُوثِرَ بِفَضْلِي مِنْكَ أَحَدًا، يَا رَسُولَ اللهِ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ

1319- Sehl ibnu Sa'd –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir bardak su getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bundan bir miktar içti. Sağında sahâbîlerin en küçüğü bir genç bulunuyordu. Yaşlılar da solunda idiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sağında bulunan gence şöyle dedi:

- "Ey genç! Bardakta kalanı ihtiyarlara vermeme izin verir misin?" Genç sahabe şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Senden gelecek artığımı hiçbir kimseye ihsan edecek değilim.Bu cevâb üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bardakta kalan suyu bu gence verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2351, 2366, 2451, 2602, 2605, 5620)

استحباب لعق الأصابع والقصعة، وأكل اللقمة الساقطة بعد مسح ما يصيبها من أذى، وكراهة مسح اليد قبل لعقها

Parmakları Yalama Ve Yere Düşen Lokmayı Alma

١٣٢٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلاَ يَمْسَحْ يَدَهُ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا

1320- İbnu Abbâs –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz yemek yediği zaman parmaklarını yalamadıkça veya yalatmadıkça mendil ile silmesin.[207]" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5456)

---

207 Muslim'in, Cabir'den rivayetinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Sizden birinizin lokması yere düştüğünde onu alsın ve pisliğin bulaştığı yeri temizlesin ve onu yesin. Parmaklarını yalamadan veya yalatmadan önce mendile silmesin. Zira yemeğin bereketinin nerde olduğunu bilemez.» Yine Muslim, Cabir'den şu hadisi rivayet eder: «Muhakkak ki şeytan sizden her biriniz bir iş yapacağında başında hazır bulunur. Hatta yemek yerken bile. Sizden birinizin lokması düştüğünde onu yerden alsın, ondaki pisliği temizlesin ve onu yesin. O lokmayı şeytana bırakmasın.» Hadiste geçen «başkasına yalatsın» sözünden mak-

ما يفعل الضيف إِذا تبعه غير من دعاه صاحب الطعام واستحباب إِذن صاحب الطعام للتابع

Davet Edilenin Yanına Takılıp Gelme

١٣٢١ – حديث أَبِي مَسْعُودٍ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ، يُكْنَى أَبَا شُعَيْبٍ، فَقَالَ لِغُلاَمٍ لَهُ قَصَّابٍ: اجْعَلْ لِي طَعَامًا يَكْفِي خَمْسَةً، فَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَدْعُوَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، خَامِسَ خَمْسَةٍ، فَإِنِّي قَدْ عَرَفْتُ فِي وَجْهِهِ الْجُوعَ فَدَعَاهُمْ، فَجَاءَ مَعَهُمْ رَجُلٌ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ هذَا قَدْ تَبِعَنَا، فَإِنْ شِئْتَ أَنْ تَأْذَنَ لَهُ، فَأْذَنْ لَهُ، وَإِنْ شِئْتَ أَنْ يَرْجِعَ رَجَعَ فَقَالَ: لاَ، بَلْ قَدْ أَذِنْتُ لَهُ

1321- Ebû Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensar'dan, Ebû Şuayb diye künyelenen bir adam gelerek kasap olan kölesine şöyle dedi: Bana beş kişiye yetecek kadar yemek yap. Çünkü ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde dahil beş kişiyi yemeğe davet etmek istiyorum. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzünde açlığın izini gördüm.Ebû Şuayb Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber beş kişiyi davet etti. Onlarla birlikte başka bir adam daha geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Şuayb'a şöyle buyurdu: "Bu zat da bizimle birlikte geldi. İzin vermek istersen izin ver, geri dönmesini dilersen geri dönsün." Ebû Şuayb: Hayır dönmesin. Ben ona izin verdim, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2081, 2456, 5434, 5461)

جواز استتباعه غيره إلى دار من يثق برضاه بذلك ويتحققه تحققًا تامًا، واستحباب الاجتماع على الطعام

Davet Edilenin Yanına Takılıp Gelme Ve Bir Yemeğin Etrafına Toplanma

١٣٢٢ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: لَمَّا حُفِرَ الْخَنْدَقُ، رَأَيْتُ بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم خَمَصًا شَدِيدًا، فَانْكَفَأْتُ إِلَى امْرَأَتِي، فَقُلْتُ: هَلْ عِنْدَكِ شَيْءٌ فَإِنِّي رَأَيْتُ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَمَصًا شَدِيدًا فَأَخْرَجَتْ إِلَيَّ جِرَابًا، فِيهِ صَاعٌ مِنْ شَعِيرٍ، وَلَنَا بُهَيْمَةٌ دَاجِنٌ، فَذَبَحْتُهَا، وَطَحَنَتِ الشَّعِيرَ فَفَرَغَتْ إِلَى فَرَاغِي وَقَطَّعْتُهَا فِي بُرْمَتِهَا، ثُمَّ

---

satla alakalı olarak Nevevi: Bundan tiksinmeyen hanımı, cariyesi, hizmetçisi ve çocuğudur, demiştir.

وَلَّيْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: لاَ تَفْضَحْنِي بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَبِمَنْ مَعَهُ فَجِئْتُهُ فَسَارَرْتُهُ؛ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ ذَبَحْنَا بُهَيْمَةً لَنَا، وَطَحَنَّا صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ، كَانَ عِنْدَنَا، فَتَعَالَ أَنْتَ وَنَفَرٌ مَعَكَ فَصَاحَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا أَهْلَ الْخَنْدَقِ إِنَّ جَابِرًا قَدْ صَنَعَ سُورًا، فَحَيَّ هَلاً بِكُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تُنْزِلُنَّ بُرْمَتَكُمْ، وَلاَ تَخْبِزُنَّ عَجِينَكُمْ حَتَّى أَجِيءَ فَجِئْتُ، وَجَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقْدُمُ النَّاسَ، حَتَّى جِئْتُ امْرَأَتِي فَقَالَتْ: بِكَ وَبِكَ فَقُلْتُ: قَدْ فَعَلْتُ الَّذِي قُلْتِ فَأَخْرَجَتْ لَهُ عَجِينًا، فَبَصَقَ فِيهِ وَبَارَكَ ثُمَّ عَمَدَ إِلَى بُرْمَتِنَا فَبَصَقَ وَبَارَكَ ثُمَّ قَالَ: ادْعُ خَابِزَةً فَلْتَخْبِزْ مَعِي، وَاقْدَحِي مِنْ بُرْمَتِكُمْ وَلاَ تُنْزِلُوهَا وَهُمْ أَلْفٌ فَأَقْسِمُ بِاللهِ لَقَدْ أَكَلُوا حَتَّى تَرَكُوهُ وَانْحَرَفُوا، وَإِنَّ بُرْمَتَنَا لَتَغِطُّ كَمَا هِيَ، وَإِنَّ عَجِينَنَا لَيُخْبَزُ كَمَا هُوَ

1322- Câbir ibnu AbdulIah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben hendek kazıldığı zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde şiddetli bir açlık gördüm. Hemen hanımımın yanına döndüm ve dedim ki: Yanında yiyecek bir şeyler var mı? Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin çok aç olduğunu gördüm. O bana içinde bir sâ' arpa bulunan bir dağarcık çıkardı. Bizim bir besi oğlağımız vardı. Ben onu kestim. Hanımım da o arpayı öğüttü. O arpa öğütmeyi, benim oğlağı kesip ayrılmamla beraber bitirdi. Ben oğlağın etini parçalayıp, çömleğinin içine koydum. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına döndüm. Hanımım Suheyle, benim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dönüşümün akabinde: Beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberindekilerle mahcup etme! dedi. Ben akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldim ve O'na gizlice: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz bir oğlağımızı kestik, yanımızda bulunan bir sâ' arpayı da öğüttük; Sen ve beraberindeki on kadar insanla bize buyur gel, dedim. Bu teklifim üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bağırıp: "Ey hendek ahâlîsi! Câbir ziyafet yemeği yapmıştır. Çabuk geliniz!" buyurdu. Akabinde Câbir'e de: "Ben size gelinceye kadar çömleğinizi tandırdan indirmeyin, hamurunuzu da ekmek yapmayın" diye tembih etti. Câbir dedi ki: Ben eve geldim, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de geldi. İnsanlar da ilerliyorlardı. Ben karımın yanına geldim. Karım gelen insanların çokluğunu ve yemeğin azlığını görünce, bana: Allah sana iyilik versin, Allah sana şöyle böyle yapsın! dedi. Ben de ona: Ben senin: Yemeğin azlığını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e haber ver de beni rüsvây etme, dediğini yaptım, dedim. Akabinde karım, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hamuru çıkardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun içine ağzının suyundan attı da hamura bereket duası yaptı. Sonra da et çömleğine yöneldi, onun içine

de ağız suyu attı ve bereket duası etti. Sonra: "Ekmek pişirici bir kadın çağır da benimle beraber pişirsin, sen de çömleğinizden kepçe ile et çıkar ve sakın çömleği tandır taşlarının üzerinden aşağıya indirmeyiniz" buyurdu. Oradaki topluluk bin kişi idi. Allah'a yemîn ederim ki onların hepsi yediler, yemeği bırakıp yemekten ayrıldılar; bizim et çömleğimiz olduğu gibi dopdolu idi, hamurumuz da olduğu gibi hiç eksilmeden hâlâ ekmek yapılır hâldeydi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3070, 4102)

١٣٢٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ أَبو طَلْحَة لأُمِّ سُلَيْم: لَقَدْ سَمِعْتُ صَوْتَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ضَعِيفًا، أَعْرِفُ فِيهِ الْجُوعَ، فَهَلْ عِنْدَكِ مِنْ شَيْءٍ قَالَتْ: نَعَمْ فَأَخْرَجَتْ أَقْرَاصًا مِنْ شَعِيرٍ، ثُمَّ أَخْرَجَتْ خِمَارًا لَهَا، فَلَفَّتِ الْخُبزَ بِبَعْضِهِ، ثُمَّ دَسَتْهُ تَحْتَ يَدِي وَلاَثَتْنِي بِبَعْضِهِ ثُمَّ أَرْسَلَتْنِي إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: فَذَهَبْتُ بِهِ، فَوَجَدْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْمَسْجِدِ، وَمَعَهُ النَّاسُ، فَقُمْتُ عَلَيْهِمْ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: آرْسَلَكَ أَبُو طَلْحَةَ فَقُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: بِطَعَامٍ فَقُلْتُ: نَعَمْ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لِمَنْ مَعَهُ قُومُوا فَانْطَلَقَ وَانْطَلَقْتُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ حَتَّى جِئْتُ أَبَا طَلْحَةَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ: يَا أُمَّ سُلَيْمٍ قَدْ جَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالنَّاسِ، لَيْسَ عِنْدَنَا مَا نُطْعِمُهُمْ، فَقَالَتْ: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَانْطَلَقَ أَبُو طَلْحَةَ حَتَّى لَقِيَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَأَبُو طَلْحَةَ مَعَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: هَلُمِّي يَا أُمَّ سُلَيْمٍ مَا عِنْدَكِ فَأَتَتْ بِذلِكَ الْخُبْزِ، فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَفُتَّ، وَعَصَرَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ عُكَّةً فَأَدَمَتْهُ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِيهِ مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَقُولَ ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ فَأَذِنَ لَهُمْ، فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ فَأَذِنَ لَهُمْ فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ فَأَذِنَ لَهُمْ فَأَكَلُوا حَتَّى شَبِعُوا ثُمَّ خَرَجُوا ثُمَّ قَالَ: ائْذَنْ لِعَشَرَةٍ فَأَكَلَ الْقَوْمُ كُلُّهُمْ وَشَبِعُوا، وَالْقَوْمُ سَبْعُونَ أَوْ ثَمَانُونَ رَجُلاً

1323- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Talha, Ummu Suleym'e şöyle dedi:

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sesini zayıf olarak duydum. Ben O'nun aç olduğunu biliyorum. Yanında yiyecek bir şeyler var mı? Ummu Suleym:

- Evet, dedi ve arpadan yapılmış ekmek parçaları çıkardı. Sonra bir baş

örtüsü çıkararak o ekmek parçalarını içine sardı. Sonra bohçayı benim elimin altına gizledi, örtünün bir kısmını da benim üstüme dürüp sarmaladı. Sonra beni Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gönderdi.

Enes dedi ki: Ben de bunu götürdüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi mescidde buldum. Beraberinde insanlar vardı. Ben onların yanına varıp ayakta bekledim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Seni Ebû Talha mı gönderdi?" diye sordu. Ben:

- Evet, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

- "Yemek sebebiyle mi?" dedi. Ben:

- Evet, dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beraberinde bulunanlara:

- "Haydi kalkın" buyurdu ve yürüdü; ben de önlerinde yürüdüm. Ebû Talha'ya geldim ve durumu ona haber verdim. Ebû Talha Ummu Suleym'e:

- Ey Ummu Suleym! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsanları getirmiştir. Hâlbuki onları doyurabileceğimiz bir şey yoktur, dedi. Ummu Suleym:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedi. Ardından Ebû Talha, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Talha ile beraber geldi ve:

- "Ey Ummu Suleym! Yanında yiyecek olarak ne varsa getir!" buyurdu. O da bu ekmekleri getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emretti ve ekmekler parmakla küçük küçük parçalara bölündü. Ummu Suleym bir yağ tulumundan bu bölünen ekmek parçalarının üzerine yağ sıktı ve onu bulayıp katık yaptı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o katık hakkında Allah'ın, söylemesini istediği şeyleri söyledi. Sonra:

- "On kişi için izin ver!" buyurdu. Ebû Talha on kişiye izin verdi. Onlar doyuncaya kadar yediler, sonra dışarı çıktılar. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "On kişiye daha izin ver!" buyurdu. Ebû Talha onlara da izin verdi. Onlar da doyuncaya kadar yedikten sonra dışarıya çıktılar. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tekrar:

- "On kişiye daha izin ver!" buyurdu.

Orada bulunanların tamamı bundan yediler ve doydular. O topluluk yetmiş veya seksen kişiydiler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 422, 1323, 5381, 5450, 6688)

جواز أكل المرق واستحباب أكل اليقطين، وإيثار أهل المائدة بعضهم بعضًا وإن كانوا ضيفانا، إذا لم يكره ذلك صاحب الطعام

Çorba İçme Ve Sofrada Kabak Yemeğini İkram Etme

١٣٢٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: إِنَّ خَيَّاطًا دَعَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِطَعَامٍ صَنَعَهُ قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: فَذَهَبْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِلَى ذَلِكَ الطَّعَامِ، فَقَرَّبَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، خُبْزًا وَمَرَقًا فِيهِ دُبَّاءٌ وَقَدِيدٌ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَتَتَبَّعُ الدُّبَّاءَ مِنْ حَوَالَيِ الْقَصْعَةِ قَالَ: فَلَمْ أَزَلْ أُحِبُّ الدُّبَّاءَ مِنْ يَوْمَئِذٍ

1324- Enes İbnû Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir terzi, yemek hazırlayarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi yemeğe davet etti. Enes İbnû Mâlik dedi ki:

Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte bu yemeğe gittim. Terzi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önüne bir miktar ekmek, kabak ve kurutulmuş et parçaları koydu. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin çanağın içinde kabakları araştırdığını gördüm. Artık o günden beri kabağı severim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2092, 5379, 5433, 5435, 5436, 5437, 5439)

أكل القثاء بالرطب

Salatalık Ve Hurma Yeme

١٣٢٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَأْكُلُ الرُّطَبَ بِالْقِثَّاءِ

1325- Abdullah ibnu Cafer ibnu Ebî Tâlib –Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, taze hurmayı salatalıkla beraber yerken gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5440, 5447, 5448)

نهي الآكل مع جماعة عن قران تمرتين ونحوهما في لقمة، إلا بإذن أصحابه

Hurmayı Çift Yemenin Kerahati

١٣٢٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ عَنْ جَبَلَةَ، كُنَّا بِالْمَدِينَةِ فِي بَعْضِ أَهْلِ الْعِرَاقِ، فَأَصَابَنَا

سَنَةٌ، فَكَانَ ابْنُ الزُّبَيْرِ يَرْزُقُنَا التَّمْرَ فَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَمُرُّ بِنَا، فَيقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنِ الإِقْرَانِ، إِلاَّ أَنْ يَسْتَأْذِنَ الرَّجُلُ مِنْكُمْ أَخَاهُ

1326- Cebele –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Medîne' de bâzı Iraklılarla birlikte idik. O esnada kıtlık olmuştu. İbnu Zubeyr de bize hurma ikram ediyordu. Bu esnada İbnu Ömer yanımızdan geçer ve şöyle derdi: -Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hurmayı çifter yemekten yasakladı. Ancak Müslüman kardeşinin ona bu hususta izin vermesi bundan müstesnadır.[208] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2455, 2489, 2490, 5446)

فضل تمر المدينة

Medine Hurmasının Fazileti

١٣٢٧ – حديث سَعْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: مَنْ تَصَبَّحَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةً لَمْ يَضُرُّهُ، ذَلِكَ الْيَوْمَ، سُمٌّ وَلاَ سِحْرٌ

1327- Sa'd ibnu Ebî Vakkas –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim her gün sabahleyin Medine'nin en iyi ve en yumuşak hurması olan acve hurmasından yerse, o gün içinde o kimseye zehir ve sihir zarar vermez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5445, 5768, 5769, 5779)

فضل الكمأة ومداواة العين بها

Mantarın Göze İyi Geldiği

١٣٢٨ – حديث سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ، وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ

1328- Saîd İbnu Zeyd-Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yer mantarı, kudret helvası çeşidinden bir bitkidir. Suyu da göz ağrısına şifâdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4478, 4639, 5708)

---

208 Nehiy sebebi, bu şekilde yemenin açgözlülük ve pisboğazlık gibi fena bir hareket olmasıdır,kişinin kendi malını dilediği gibi yemesi caizdir.

فضيلة الأسود من الكباث

Misvak Ağacının Meyvası

١٣٢٩ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضي الله عنه، قَالَ: كنَّا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَجْنِي الْكَبَاثَ، وَإِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: عَلَيْكُمْ بِالأَسْوَدِ مِنْهُ، فَإِنَّهُ أَطْيَبُهُ قَالُوا: أَكُنْتَ تَرْعَى الْغَنَمَ قَالَ: وَهَلْ مِنْ نَبِيٍّ إِلاَّ وَقَدْ رَعَاهَا.

1329- Câbir ibnu Abdullah –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber misvak ağacının yemişini topluyorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bundan siyah olanını alınız çünkü en tatlı olanı budur" buyurdu. Sahabeler:

- Sen koyun güder miydin? Diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Koyun çobanlığı yapmayan peygamber var mıdır ki?" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3406, 5453)

إكرام الضيف وفضل إيثاره

Misafire İkram

١٣٣٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَجُلاً أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَبَعَثَ إِلَى نِسَائِهِ، فَقُلْنَ: مَا مَعَنَا إِلاَّ الْمَاءُ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَنْ يَضُمُّ أَوْ يُضِيفُ هذَا فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: أَنَا فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى امْرَأَتِهِ فَقَالَ: أَكْرِمِي ضَيْفَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَتْ: مَا عِنْدَنَا إِلاَّ قُوتُ صِبْيَانِي فَقَالَ: هَيِّءِ طَعَامَكِ، وَأَصْبِحِي سِرَاجَكِ، وَنَوِّمِي صِبْيَانَكِ إِذَا أَرَادُوا عَشَاءً فَهَيَّأَتْ طَعَامَهَا، وَأَصْبَحَتْ سِرَاجَهَا، وَنَوَّمَتْ صِبْيَانَهَا؛ ثُمَّ قَامَتْ كَأَنَّهَا تُصْلِحُ سِرَاجَهَا، فَأَطْفَأَتْهُ، فَجَعَلاَ يُرِيَانِهِ أَنَّهُمَا يَأْكُلاَنِ فَبَاتَا طَاوِيَيْنِ فَلَمَّا أَصْبَحَ غَدَا إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: ضَحِكَ اللهُ اللَّيْلَةَ أَوْ عَجِبَ مِنْ فِعَالِكُمَا فَأَنْزَلَ اللهُ (وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)

1330- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona yemek ikram edilmesi için hanımlarının yanına gönderdi. Hanımları:

- Bizim yanımızda sudan başka bir şey yok, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bunu kim evinde misafir edip yemek ikram eder? buyurdu. Ensâr'dan biri:

- Ben onu evimde misafir ederim, dedi. Onunla birlikte evine gitti. Hanımına:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin misafirine ikram et, dedi. Hanımı:

- Yanımızda çocuklarımın azığından başka bir şey yoktur, dedi. Kocası:

- O yemeğini hazırlayıp getir, ışığını yak, çocuklar yemek istediklerinde de onları uyut, dedi. Hanımı yemeği hazırladı, kandili yaktı ve çocuklarını da uyuttu. Sonra kalktı ve kandili düzeltir gibi yaparak kandili söndürdü.O ikisi yemekten yer gibi yaptılar. Misafirlerinin karnını doyurdular. O ikisi ise aç olarak yattılar. Sabah olunca o adam misafiriyle birlikte Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gitti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hanımınla senin yaptığın şeye Allah güldü veya hayret etti. Sizin bu davranışınız üzerine de şu âyeti indirdi:

«Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, onları kendilerinden önce tutarlar. Kim nefsinin mal hırsından korunursa, işte asıl kurtuluşa erenler bunlardır.» Haşr: 9 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3798, 4889)

١٣٣١ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ثَلاَثِينَ وَمِائَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: هَلْ مَعَ أَحَدٍ مِنْكُمْ طَعَامٌ فَإِذَا مَعَ رَجُلٍ صَاعٌ مِنْ طَعَامٍ أَوْ نَحْوُهُ فَعُجِنَ ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ مُشْرِكٌ مُشْعَانٌّ طَوِيلٌ بِغَنَمٍ يَسُوقُهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَيْعًا أَمْ عَطِيَّةً أَوْ قَالَ: أَمْ هِبَةً قَالَ: لاَ، بَلْ بَيْعٌ فَاشْتَرَى مِنْهُ شَاةً، فَصُنِعَتْ، وَأَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِسَوَادِ الْبَطْنِ أَنْ يُشْوَى، وَايْمُ اللهِ مَا فِي الثَّلاثِينَ وَالْمِائَةِ إِلاَّ قَدْ حَزَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لَهُ حُزَّةً مِنْ سَوَادِ بَطْنِهَا، إِنْ كَانَ شَاهِدًا أَعْطَاهَا إِيَّاهُ، وَإِنْ كَانَ غَائِبًا خَبَأَ لَهُ، فَجَعَلَ مِنْهَا قَصْعَتَيْنِ فَأَكَلُوا أَجْمَعُونَ، وَشَبِعْنَا فَفَضَلَتِ الْقَصْعَتَانِ فَحَمَلْنَاهُ عَلَى الْبَعِيرِ أو كَمَا قَالَ.

1331- Ebu Bekir'in oğlu Abdurrahmân -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile yaptığımız bir yolculukta bizler yüz otuz kişi idik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Sizlerden kimin yanında yiyecek bir şeyi var?" diye sordu. Orada bulunanlardan birinin yanında bir sa' yiyecek bulundu. Bundan hamur yapıldı. Sonra başının saçları çok uzamış, uzun boylu bir müşrik kişi, bir koyun sürüsü ile onları sürerek geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o müşrike:

- "Koyunları satıyor musun? Yoksa atiye mi[209] yoksa hediye olarak mı getirdin?" diye sordu. O çoban:

-Hayır, bu koyunlar satılıktır, dedi. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o müşrikten bir koyun satın aldı. Koyun kesildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, koyunun karaciğerinin pişirilmesini emretti.

Abdurrahmân dedi ki: Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem orada bulunan yüz otuz kişinin tamamına o karaciğerden bir pay verdi. O anda orada olmayanlara da ondan bir pay ayırdı. Sonra koyunun eti pişince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu iki kap içine koydu. Bu iki kaptan yolculukta olanların hepsi yediler ve hepimiz doyduk. İki kap yemek yine arttı da, bu artığı deveye yükledik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2216, 2615)

١٣٣٢ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ: أَنَّ أَصْحَابَ الصُّفَّةِ كَانُوا أُنَاسًا فُقَرَاءَ، وَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ كَانَ عِنْدَهُ طَعَامُ اثْنَيْنِ فَلْيَذْهَبْ بِثَالِثٍ، وَإِنْ أَرْبَعٌ فَخَامِسٌ أَوْ سَادِسٌ وَأَنَّ أَبَا بَكْرٍ جَاءَ بِثَلاَثَةٍ، فَانْطَلَقَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِعَشَرَةٍ، قَالَ: فَهُوَ أَنَا وَأَبِي وَأُمِّي، وَامْرَأَتِي وَخَادِمٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَ بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ وَإِنَّ أَبَا بَكْرٍ تَعَشَّى عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ لَبِثَ حَيْثُ صُلِّيَتِ الْعِشَاءُ، ثُمَّ رَجَعَ فَلَبِثَ حَتَّى تَعَشَّى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَجَاءَ بَعْدَ مَا مَضى مِنَ اللَّيْلِ مَا شَاءَ اللهُ قَالَتْ لَهُ امْرَأَتُهُ: وَمَا حَبَسَكَ عَنْ أَضْيَافِكَ، أَوْ قَالَتْ: ضَيْفِكَ قَالَ: أَوَ مَا عَشَّيْتِيهِمْ قَالَتْ: أَبَوْا حَتَّى تَجِي، قَدْ عُرِضُوا فَأَبَوْا قَالَ: فَذَهَبْتُ أَنَا فَاخْتَبَأْتُ فَقَالَ: يَا غُنْثَرُ فَجَدَّعَ وَسَبَّ وَقَالَ: كُلُوا، لاَ هَنِيئًا فَقَالَ: وَاللهِ لاَ أَطْعُمُه أَبَدًا وَايْمُ اللهِ مَا كُنّا نَأْخُذُ مِنْ لُقْمَةٍ إِلاَّ رَبَا مِنْ أَسْفَلِهَا أَكْثَرُ مِنْهَا، قَالَ: يَعْنِي حَتَّى

---

209 Atiyye, ihsan, lütuf, muhtaç olanlara yapılan bağış.

شَبِعُوا، وَصَارَتْ أَكْثَرَ مِمَّا كَانَتْ قَبْلَ ذَلِكَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا أَبُو بَكْرٍ فَإِذَا هِيَ كَمَا هِيَ أَوْ أَكْثَرُ مِنْهَا فَقَالَ لامْرَأَتِهِ: يَا أُخْتَ بَنِي فِرَاسٍ مَا هذَا قَالَتْ: لاَ، وَقُرَّةِ عَيْنِي لَهِيَ الآنَ أَكْثَرُ مِنْهَا قَبْلَ ذَلِكَ بِثَلاَثِ مَرَّاتٍ فَأَكَلَ مِنْهَا أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ: إِنَّمَا كَانَ ذَلِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ، يَعْنِي يَمِينَهُ ثُمَّ أَكَلَ مِنْهَا لُقْمَةً ثُمَّ حَمَلَهَا إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَأَصْبَحَتْ عِنْدَهُ وَكَانَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمٍ عَقْدٌ فَمَضى الأَجَلُ فَفَرَّقَنَا اثْنَا عَشَرَ رَجُلاً، مَعَ كُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ أُنَاسٌ، اللهُ أَعْلَمُ كَمْ مَعَ كُلِّ رَجُلٍ فَأَكَلُوا مِنْهَا أَجْمَعُونَ، أَوْ كَمَا قَالَ

1332- Abdurrahman ibnu Ebi Bekir'den –Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ashabus-Suffe, fakir kimselerdi. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kimin evinde iki kişiye yetecek kadar yemeği varsa üçüncüyü, dört kişilik yemeği olanda beşinciyi veya altıncıyı evine davet etsin." Ebu Bekir üç kişiyi, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ise on kişiyi evine götürdü. Abdurrahman dedi ki: Ailem ben, babam, annem –Ravi, hanımım dediğini bilmiyorum, demiştir- ve bir de benimle Ebu Bekir'in evi arasında hizmetçilik eden hizmetçiden ibarettir. Ebu Bekir, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin yanında akşam yemeğini yedi. Sonra yatsı namazı kılınıncaya kadar orada kaldı. Sonra evine dönüp Nebi sallallahu aleyhi ve sellem akşam yemeğini yiyinceye kadar kaldı. Geceden Allah'ın dilediği kadar vakit geçince evine döndü. Hanımı ona dedi ki: Seni misafirlerinin yanında bulunmaktan alıkoyan şey nedir? Ebu Bekir dedi ki: Onlara akşam yemeği vermedin mi? Hanımı dedi ki: Sen gelene kadar yemekten kaçındılar. Onlara yemek ikram edildi. Ancak onlar yemediler. Abdurrahman dedi ki: ben gidip saklandım. Ebu Bekir bana: Ey câhil! Diye seslendi ve ağır sözler söyledi. Misafirlerine dedi ki: İçinize sinmesin, yemeği yiyin. Vallahi ben bu yemekten asla yemeyeceğim. Abdurrahman dedi ki: Allah'a yemin ederim ki, yemek yerken hiçbir lokmaya el uzatmadık ki, yemek altından daha fazla çoğalmış olmasın. Sonunda misafirler doydular. Yemek, yemeğe başlamadan önceki miktardan daha fazlaydı. Ebu Bekir yemeğe baktı. Yemek olduğu gibi sanki hiç yenmemiş gibi duruyor veya da daha da fazlalaşmıştı. Hanımına dedi ki: Ey Firas oğullarının kızı! Bu nedir? Hanımı dedi ki: Gözümün nuruna yemin ederim ki, o yemek ilk halinden üç kat daha fazladır. Ebu Bekir de o yemekten yiyip dedi ki: Benim, bu yemekten yemeyeceğim diye yemin etmem şeytandandır. Sonra ondan bir lokma yedi ve sonra da onu Nebi sallallahu aleyhi ve selleme götürdü. Yemek, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin evinde sabaha kadar durdu. Bizimle bir kavim arasında bir anlaşma vardı. Bu anlaşmanın müddeti sona ermişti. Onların

içinden on iki kişiyi ayırdık ve onların her birinin yanında kaç insan vardı, sayısını ancak Allah bilir. Hepsi de o yemekten yediler. Ebu Osman dedi ki: Veya da bu lafızlara benzer lafızlarla söyledi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 602, 3581, 6140, 6141)

فضيلة المواساة في الطعام القليل، وأن طعام الاثنين يكفي الثلاثة، ونحو ذلك

İki Kişinin Yemeğinin Üç Kişiye Yeteceği

١٣٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: طَعَامُ الاثْنَيْنِ كَافِي الثَّلاثَةِ، وَطَعَامُ الثَّلاَثَةِ كَافِي الأَرْبَعَةِ

1333- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki kişinin yemeği üç kişiye yeter. Üç kişinin yemeği de dört kişiye yeter." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5392)

المؤمن يأكل في معى واحد، والكافر يأكل في سبعة أمعاء

Mümin Bir Bağırsakla Kafir Yedi Bağırsakla Yer

١٣٣٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ، وَإِنَّ الْكَافِرَ أَوِ الْمُنَافِقَ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ

1334- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mümin bir bağırsağını doyurmak için yer. Kafir veya münafık ise yedi bağırsağını doyurmak için yer." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5394)

١٣٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَجُلاً كَانَ يَأْكُلُ كَثِيراً، فَأَسْلَمَ فَكَانَ يَأْكُلُ أَكْلاً قَلِيلاً؛ فَذُكِرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ، وَالْكَافِرَ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ

1335- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam çok yemek yerdi. Sonra Müslümân oldu ve az yemek yemeğe başladı. O adamın bu durumu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mümin bir bağırsağını doyurmak için yer. Kafir ise yedi bağırsağını doyurmak için yer." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5397)

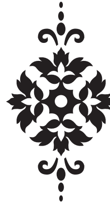
لا يعيب الطعام

Yemeğin Seçilmemesi

١٣٣٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: مَا عَابَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم طَعَامًا قَطُّ، إِنِ اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِلاَّ تَرَكَهُ

1336- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hiçbir zaman hiçbir yemeği ayıplamadı. Bu yemek şöyle kötü olmuş, demedi. Şayet yemeği yemek isterse yer, istemezse yemezdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:3563, 5409)

كتاب اللباس والزينة
ELBİSE VE ZİNET KİTABI

تحريم استعمال أواني الذهب والفضة، في الشرب وغيره، على الرجال والنساء
Yeme Ve İçmede Altın Ve Gümüş Kap Kullanmanın Haramlılığı

١٣٣٧ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الَّذِي يَشْرَبُ فِي إِنَاءِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ

1337- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Gümüş kaptan bir şey içen kişi, karnında ancak cehennem ateşini çalkalamaktadır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5634)

تحريم استعمال إناء الذهب والفضة على الرجال والنساء، وخاتم الذهب والحرير على الرجل وإباحته للنساء، وإباحة العلم ونحوه على الرجل ما لم يزد على أربع أصابع
Altın Ve İpeğin Erkeklere Haram, Kadınlara Helal Olduğu

١٣٣٨ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: أَمَرَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بِسَبْعٍ وَنَهَانَا عَنْ سَبْعٍ: أَمَرَنَا بِعِيَادَةِ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعِ الْجِنَازَةِ، وَتَشْمِيتِ الْعَاطِسِ، وَإِجَابَةِ

الدَّاعِي، وَإِفْشَاءِ السَّلاَمِ، وَنَصْرِ الْمَظْلُومِ، وَإِبْرَارِ الْمُقْسِمِ؛ وَنَهَانَا عَنْ خَوَاتِيمِ الذَّهَبِ، وَعَنِ الشُّرْبِ فِي الْفِضَّةِ، أَوْ قَالَ: آنِيَةِ الْفِضَّةِ، وَعَنِ الْمَيَاثِرِ وَالْقَسِّيِّ، وَعَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ وَالدِّيبَاجِ وَالإِسْتَبْرَقِ

1338- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize yedi şeyi yapmamızı emretti ve yedi şeyden de yasakladı: Cenazelere iştirak etmeyi, hastayı ziyaret etmeyi, davete icâbet etmeyi, mazluma (zulme uğramışa) yardım etmeyi, yemini kabul etmeyi, selamı almayı ve hapşırdığında "elhamdulillah" diyene "yerhamukellâh" demeyi emretti. Bizleri gümüş kap içerisinde bir şeyler içmeyi, semer ve eyer üstüne konulup binicinin üzerine oturduğu ipek yüzlü minderlerden, kassiyye, istebrak ve dîbâc adı verilen ipekli kumaşları kullanmaktan da yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2445, 5175, 5635, 5650, 5838, 5849, 5863, 6222, 6235, 6654)

١٣٣٩ – حديث حُذَيْفَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، أَنَّهُمْ كَانُوا عِنْدَ حُذَيْفَةَ، فَاسْتَسْقَى، فَسَقَاهُ مَجُوسِيٌّ فَلَمَّا وَضَعَ الْقَدَحَ فِي يَدِهِ رَمَاهُ بِهِ، وَقَالَ: لَوْلاَ أَنِّي نَهَيْتُهُ غَيْرَ مَرَّةٍ وَلاَ مَرَّتَيْنِ كَأَنَّهُ يَقُولُ لَمْ أَفْعَلْ هذَا وَلكِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ لاَ تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلاَ الدِّيبَاجَ وَلاَ تَشْرَبُوا فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالفِضَّةِ، وَلاَ تَأْكُلُوا فِي صِحَافِهَا، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَنَا فِي الآخِرَةِ

1339- Abdurrahmân ibnu Ebî Leylâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Huzeyfe'nin yanında iken Huzeyfe su istedi. Mecusi birisi ona su getirdi. Bardağı Huzeyfe'nin eline verince Huzeyfe elindeki bardağı fırlatıp attı. Sonra da o mecusiye şöyle dedi: Şayet bundan önce seni gümüş bardak içinde bana su getirmemene dair uyarmamış olsaydım muhakkak bu hareketi yapmazdım. Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu işittim: "Sakın harîr ve dibâc denilen ipekli kumaşlardan elbise giymeyin, altın ve gümüş kaplardan su içmeyin, altın ve gümüş kaplardan yemek yemeyin. Muhakkak ki bunlar dünyada kafirler için, Âhirette ise bizim içindir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5426, 5632, 5633, 5831, 5837)

١٣٤٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَأَى حُلَّةَ سِيَرَاءَ عِنْدَ بَابِ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ لَوِ اشْتَرَيْتَ هذِهِ فَلَبِسْتَهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَلِلْوَفْدِ إِذَا قَدِمُوا

عَلَيْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا يَلْبَسُ هذِهِ مَنْ لاَ خَلاَقَ لَهُ فِي الآخِرَةِ ثُمَّ جَاءَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِنْهَا حُلَلٌ فَأَعْطَى عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه مِنْهَا حُلَّةً فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللهِ كَسَوْتَنِيهَا، وَقَدْ قُلْتَ فِي حُلَّةِ عُطَارِدٍ مَا قُلْتَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِنِّي لَمْ أَكْسُكَهَا لِتَلْبَسَهَا فَكَسَاهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، أَخًا لَهُ، بِمَكَّةَ، مُشْرِكًا

1340- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer ibnul- Hattab, mescidin kapısının yanında ipekten bir elbise gördü ve dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi satın alsanda Cuma günleri ve sana elçiler geldiğinde giyinsen. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İpek elbiseyi ancak âhiretten nasibi olmayan kimse giyer" Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme birçok ipekli elbise geldi ve ondan Ömer ibnul- Hattab'a -Allah ondan razı olsun- bir elbise verdi. Bunun üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi bana verdin ancak Utârid'in elbisesi hakkında söyleyeceğini söylemiştin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben, o elbiseyi onu giyesin diye vermedim." Ömer ibnul-Hattab o elbiseyi Mekke'deki müşrik kardeşine verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 886, 948, 2104, 2612, 2619, 3054, 5841, 5981)

١٣٤١ – حديث عُمَرَ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ، قَالَ: أَتَانَا كِتَابُ عُمَرَ مَع عُتْبَةَ بْنِ فَرْقَدٍ، بِأَذْرَبِيجَانَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، نَهى عَنِ الْحَرِيرِ إِلاَّ هكَذَا؛ وَأَشَارَ بِإِصْبَعَيْهِ اللَّتَيْنِ تَلِيَانِ الإِبْهَامَ، قَالَ: فِيمَا عَلِمْنَا، أَنَّهُ يَعْنِي الأَعْلاَمَ

1341- Ebû Osmân en-Nehdî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Utbe ibnu Ferkad'ın komutasında Azerbaycan'da idik. Ömer, -Allah ondan razı olsun- Utbe'ye bir mektup yazarak şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dünyâda ipek giyilmez. Onu dünyada giyen âhirette ondan bir şey giyemez." Ebu Osman bunu derken işaret ve orta parmağıyla işaret etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5828,5829, 5830, 5834, 5835)

١٣٤٢ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: أَهْدَى إِلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، حُلَّةَ سِيَرَاءَ فَلَبِسْتُهَا، فَرَأَيْتُ الْغَضَبَ فِي وَجْهِهِ، فَشَقَقْتُهَا بَيْنَ نِسَائِي

1342- Ali ibnû Ebî Tâlib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana "Siyerâ" denilen ipekli bir elbise hediye etti. Ben de onu giydim. Ancak bu ipekli elbiseyi giydiğimde, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzünde bir öfke belirdiğini gördüm. Bunun üzerine ben de onu kavmimin kadınları arasında paylaştırdım.[210] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2614, 5366, 5840)

١٣٤٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا فَلَنْ يَلْبَسَهُ فِي الآخِرَةِ

1343- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim dünyâda ipek giyerse, âhirette onu asla giyemeyecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5832)

١٣٤٤ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ: أُهْدِيَ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَرُّوجُ حَرِيرٍ، فَلَبِسَهُ فَصَلّى فِيهِ، ثُمَّ انْصَرَفَ فَنَزَعَهُ نَزْعًا شَدِيدًا كَالْكَارِهِ لَهُ وَقَالَ: لاَ يَنْبَغِي هذَا لِلْمُتَّقِينَ

1344- Ukbe ibnu Amir'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme, arkası yırtmaçlı ipek bir kaftan hediye edildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu giyip namaz kıldı. Namazını bitirdikten sonra, kaftanını hoşlanmayan birinin çıkarması gibi şiddetlice çıkarıp " bu muttakilere uygun olmaz." dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 375, 5801)

إِباحة لبس الحرير للرجل إِذا كان به حكة أو نحوها

Uyuz Olduğunda Erkeklerin İpek Giyebileceği

١٣٤٥ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، رَخَّصَ لِعَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ

---

210 Sıyerâ; bir nevi alaca kumaştır ki, çizgili olur; dokumasında bol ipek karışmış bulunur. İşte bunun ipeği bol olduğu için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali'nin onu giymesine öfkelenmiştir. Başlığa uygunluğu da bu öfkelenmedir; öfkelenmesi mekruh olduğu içindir.

عَوْفٍ وَالزُّبَيْرِ فِي قَمِيصٍ مِنْ حَرِيرٍ، مِنْ حَكَّةٍ كَانَتْ بِهِمَا

1345- Enes –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdurrahmân ibnu Avf ve Zubeyr –Allah onlardan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bitten şikâyet ettiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, onlara ipek gömlek giymek hususunda izin erdi. Ben bir savaşta o ikisinin üzerinde ipek gömleği gördüm.[211] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2919, 2920, 2921, 2922, 5839)

فضل لباس ثياب الحبرة

Pamuklu Elbise Giymenin Fazileti

١٣٤٦ – حديث أَنَسٍ عَنْ قَتَادَةَ، قَالَ: قلْتُ لَهُ: أَيُّ الثِّيَابِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: الْحِبَرَةُ

1346- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme en sevimli elbise hibera denilen Yemen bürdesi idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5812, 5813)

التواضع في اللباس والاقتصار على الغليظ منه، واليسير من اللباس والفراش وغيرهما، وجواز لبس الثوب الشعر وما فيه من أعلام

Elbisede Ölçülü Olma

١٣٤٧ – حديث عَائِشَة عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، قَالَ: أَخْرَجَتْ إِلَيْنَا عَائِشَةُ كِسَاءً وَإِزَارًا غَلِيظًا؛ فَقَالَتْ: قُبِضَ رُوحُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي هذَيْنِ

1347- Ebû Burde –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vefatından sonra bize yünden keçelenmiş bir kaftan çıkardı ve şöyle dedi: -Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bu kaftanın içinde iken vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3108, 5818)

---

211 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem altını ve ipeği erkeklere haram, kadınlara helal kılmıştır; buradaki husus ise bir ruhsattır, bitlenen kişinin sakalını kesmesinde ipek giymesinde bir mahzur yoktur, ama ruhsat olarak.

جواز اتخاذ الأنماط

Yaygı Edinmenin Cevazı

١٣٤٨ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: هَلْ لَكُمْ مِنْ أَنْمَاطٍ قلْتُ: وَأَنَّى يَكُون لَنَا الأَنْمَاطُ قَالَ: أَمَا إِنَّهُ سَيَكُونُ لَكُمُ الأنْمَاطُ فَأَنَا أَقُولُ لَهَا (يَعْنِي امْرَأَتَهُ) أَخِّرِي عَنِّي أَنْمَاطَكِ فَتَقُولُ: أَلَمْ يَقُلِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّهَا سَتَكُون لَكُمُ الأنْمَاط فَأَدَعُهَا

1348- Câbir ibnu Abdullah'dan -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Câbir evlendiği zaman Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na: "Etrafı saçaklı oda döşemeleriniz var mı?" diye sordu. Ben:

- Bizde öyle döşemeler nereden olacak? diye cevap verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Muhakkak öyle süslü döşemeleriniz olacaktır" buyurdu. Câbir dedi ki: Ben hanımıma:

- Şu süslü döşemelerini gözümün önünden geri kaldır, derdim; o da bana:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizin yakında süslü ev ve yatak döşemeleriniz olacaktır" buyurmadı mı? derdi. Bu söz üzerine ben de bu döşemeleri yerinde bırakırdım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3631)

تحريم جر الثوب خيلاء، وبيان حد ما يجوز إرخاؤه إليه وما يستحب

Elbiseyi Yerde Sürüklemenin Haram Kılınması

١٣٤٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَنْظُرُ اللهُ إِلَى مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيَلاَءَ

1349- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim giydiği elbisesini büyüklenerek yerde sürüklerse, kıyamet gününde Allah o kimseye bakmaz."[212] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3665, 5783, 5784, 5791, 6062)

---

212 Elbisenin topuktan aşağı uzatılması, kibir alâmeti olması hasebiyle nehyedilmiş ve topuktan aşağı bırakanlar için ateş dokunacağı bildirilmiştir.

١٣٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَنْظُرُ اللهُ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِلَى مَنْ جَرَّ إِزَارَهُ بَطَرًا

1350- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ‘’Allah Azze ve Celle, kibrinden dolayı elbisesini yerde sürükleyen kimseye kıyamet günü bakmaz.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5788)

تحريم التبختر في المشي مع إعجابه بثيابه

Elbiseyi Beğenerek Yürüyüşün Haramlılığı

١٣٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صلى الله عليه وسلم: بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي فِي حُلَّةٍ تُعْجِبُهُ نَفْسُهُ، مُرَجِّلٌ جُمَّتَهُ، إِذْ خَسَفَ اللهُ بِهِ، فَهُوَ يَتَجَلْجَلُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

1351- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir adam güzel elbisesi içerisinde, kendisini beğenmiş ve saçlarını omuzlarına kadar uzatmış bir halde yolda yürürken Allah Azze ve Celle onu yerin dibine batırır. Artık o kimse kıyamet gününe kadar yerin dibine gömüldükçe gömülür.”[213] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 5789)

في طرح خاتم الذهب

Erkeklere Altın Yüzüğün Haramlılığı

١٣٥٢ – حديث أَبِي هرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ نَهى عَنْ خَاتَمِ الذَّهَبِ

1352- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem altın yüzük takılmasını yasaklamıştır. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5864)

---

213 Bütün bu rivayetler hangi yönden olursa olsun, kibirden dolayı, uzatılıp yerde sürüklenen elbiselerin nehyini ifâde etmektedirler.

١٣٥٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، اصْطَنَعَ خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ، وَكَانَ يَلْبَسُهُ، فَيَجْعَلُ فَصَّهُ فِي بَاطِنِ كَفِّهِ فَصَنَعَ النَّاسُ ثُمَّ إِنَّهُ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَنَزَعَهُ، فَقَالَ: إِنِّي كُنْتُ أَلْبَسُ هذَا الْخَاتَمَ وَأَجْعَلُ فَصَّهُ مِنْ دَاخِلٍ فَرَمَى بِهِ ثُمَّ قَالَ: وَاللهِ لاَ أَلْبَسُهُ أَبَدًا فَنَبَذَ النَّاسُ خَوَاتِيمَهُمْ

1353- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem altından bir mühür yüzük yaptırdı. Bunu parmağına takar ve kaşını, yânî yazılı olan tarafını elinin içine getirirdi. Bunu görünce insanlar da birtakım yüzükler yaptırdılar. Sonra Rasûlullah minber üzerine oturdu, elinden bu mühür yüzüğü çekip çıkardı da: "Ben bu mühür yüzüğü takınıyor ve bunun yazılı kaşını da elimin içine getiriyordum" buyurdu ve o yüzüğü attı. Sonra da:

"Vallahi ben bunu ebediyyen takmam!" buyurdu. Bunun üzerine insanlar da kendi yüzüklerini çıkarıp attılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6651)

لبس النبي صلى الله عليه وسلم خاتمًا من ورق نقشه محمد رسول الله ولبس الخلفاء له من بعده

Allah Rasûlü sallallahu Aleyhi Ve Sellem Gümüşten Bir Mühür Yüzük Ondan Sonra Halifelerinde Bu Yüzüğü Takınması

١٣٥٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: اتَّخَذَ رَسُول اللهِ صلى الله عليه وسلم، خَاتَمًا مِنْ وَرِقٍ، وَكَانَ فِي يَدِهِ، ثُمَّ كَانَ، بَعْدُ، فِي يَدِ أَبِي بَكْرٍ، ثُمَّ كَانَ، بَعْدُ، فِي يَدِ عُمَرَ، ثُمَّ كَانَ، بَعْدُ، فِي يَدِ عُثْمَانَ، حَتَّى وَقَعَ، بَعْدُ، فِي بِئْرِ أَرِيسٍ نَقْشه (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ)

1354- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gümüşten bir mühür yüzük edindi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edene kadar bu yüzük O'nun elinde kaldı. Vefat ettikten sonra Ebû Bekir'in elinde oldu. Onun vefatından sonra Ömer'in elinde oldu. Sonra onun ölümünün ardından Osmân'ın elinde bulundu. Osman'ın elinde iken Erîs Kuyusu'na düştü. Bu mühür yüzüğün nakşı **"Muhammedun Rasûlullâh"** idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5873)

١٣٥٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: صَنَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم،

خَاتَمًا، قَالَ: إِنَّا اتَّخَذْنَا خَاتَمًا، وَنَقَشْنَا فِيهِ نَقْشًا فَلاَ يَنْقُشْ عَلَيْهِ أَحَدٌ قَالَ: فَإِنِّي لأَرَى بَرِيقَهُ فِي خِنْصَرِهِ

1355- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir mühür yüzük edindi ve şöyle buyurdu: **"Biz bir yüzük edindik ve üzerine de Muhammedun Rasûlullah nakşını nakşettirdik. Hiç kimse kendi yüzüğüne bunu nakşettirmesin."** Ben şu anda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin serçe parmağındaki yüzüğünü görür gibiyim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5874)

في اتخاذ النبي صلى الله عليه وسلم خاتمًا لما أراد أن يكتب إلى العجم

Allah Rasûlü sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Mektup Yazmak İstediği Zaman Gümüşten Bir Yüzük Mühür Edinmesi

١٣٥٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَتَبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، كِتَابًا، أَوْ أَرَادَ أَنْ يَكْتُبَ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهُمْ لاَ يَقْرَءُونَ كِتَابًا إِلاَّ مَخْتُومًا فَاتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ، نَقْشُهُ (مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ) كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِهِ فِي يَدِهِ

1356- Enes ibnu Malik –Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir mektup yazdırdı veya yazdırmak istedi. Ona denildi ki: Onlar bir mektubu mühürlü olmadan okumazlar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine gümüşten bir mühür yaptırdı. Üzerinde de "Muhammedun Rasûlullah" yazılı idi. Sanki şu anda O'nun elinin beyazlılığına bakar gibiyim. (Şübe) Katade'ye dedim ki: Onun üzerinde "Muhammedun Rasûlullah" yazdığını kim söyledi? Katade: Enes, söyledi diye cevab verdi, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 65, 2938, 5870, 5872, 5874, 5875, 5877, 7162.)

في طرح الخواتم

Yüzüklerin Atılması

١٣٥٧ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ رَأَى فِي يَدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، خَاتَمًا مِنْ وَرِقٍ، يَوْمًا وَاحِدًا ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ اصْطَنَعُوا الْخَوَاتِيمَ مِنْ وَرِقٍ وَلَبِسُوهَا فَطَرَحَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَاتَمَهُ، فَطَرَحَ النَّاسُ خَوَاتِيمَهُمْ

1357- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir gün, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elinde gümüşten yapılmış bir mühür yüzük gördüm. Bunu gören insanlar da tıpkı O'nun gibi gümüş yüzük taktılar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi parmağındaki mühür yüzüğünü çıkarıp attı. Akabinde insanlar da parmaklarındaki yüzükleri çıkarıp attılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5868.)

إِذا انتعل فليبدأ باليمين وإِذَا خلع فليبدأ بالشمال

Ayakkabı Giyerken Sağdan Başlama Çıkarırken Soldan Başlama

١٣٥٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمِينِ، وَإِذَا نَزَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ، لِتَكُنِ الْيُمْنَى أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ وَآخِرَهُمَا تُنْزَعُ

1358- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Sizin biriniz ayakkabısını giyeceği zaman sağ ayağı ile başlasın; çıkaracağı zaman da sol ayağıyla çıkarmaya başlasın! Bu suretle sağ ayak, giyilen iki ayağın evveli; çıkarılan iki ayağın da sonu olsun!"** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5856)

١٣٥٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَمْشِي أَحَدُكُمْ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ لِيُحْفِهِمَا أَوْ لِيُنْعِلْهُمَا جَمِيعًا

1359- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Sizden biriniz ayağının birinde ayakkabı olduğu diğerinde ise olmadığı halde yürümesin. Ya ayakkabısını tamamen çıkarsın, ya da ikisini de birlikte giysin."** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5855)

في إِباحة الاستلقاء ووضع إِحدى الرجلين على الأخرى

Yatarken Bacak Bacak Üzerine Atmanın Mübahlığı

١٣٦٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مُسْتَلْقِيًا فِي الْمَسْجِدِ، وَاضِعًا إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الاخْرَى

1360- Abdullah ibnu Zeyd ibnu Âsım el-Mazini –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemi mescitte sırt üstü yatmış ve bir ayağını diğerinin üzerine koymuş bir şekilde gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 475, 5969, 6287)

النهي عن التزعفر للرجال

Erkeğe Zaferan Sürmenin Haramlılığı

١٣٦١ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: نَهى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَنْ يَتَزَعْفَرَ الرَّجُلُ

1361- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem erkeğin zağferân sürünmesini yasakladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5846)

في مخالفة اليهود في الصبغ

Sakalı Kınalamada Yahudilere Muhalefet Etme

١٣٦٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لاَ يَصْبُغُونَ، فَخَالِفُوهُمْ

1362- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Yahudiler ve Hıristiyanlar ak saçlarını ve sakallarını boyamazlar. Siz onlara muhalefet ediniz''[214] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3462, 5899)

لا تدخل الملائكة بيتًا فيه كلب ولا صورة

Resim Ve Köpek Bulunan Eve Melek Girmeyeceği

١٣٦٣ – حديث أَبِي طَلْحَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: لاَ تَدْخلُ الْمَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلاَ صُورَةُ تَمَاثِيلَ

1363- Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''İçinde köpek,

214 Burada saç ve sakalın kınalanmasını işaret ediyor.

insan ve hayvan resmi bulunan eve melekler girmez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3225, 3226, 3322, 4002, 5949, 5958)

١٣٦٤ –حديث أَبِي طَلْحَةَعَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ، أَنَّ زَيْدَ بْنَ خَالِدٍ الْجُهَنِيَّ،حَدَّثَهُ،وَمَعَ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عُبَيْدُ اللهِ الْخَوْلاَنِيُّ،الَّذِي كَانَ فِي حَجْرِ مَيْمُونَةَ رضي الله عنها، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، حَدَّثَهُمَا زَيْدُ ابْنُ خَالِدٍ أَنَّ أَبَا طَلْحَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ تَدْخُلُ الْمَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ قَالَ بُسْرٌ: فَمَرِضَ زَيْدُ ابْنُ خَالِدٍ، فَعُدْنَاهُ فَإِذَا نَحْن فِي بَيْتِهِ بِسِتْرٍ فِيهِ تَصَاوِيرُ، فَقُلْتُ لِعُبَيْدِ اللهِ الْخَوْلاَنِيِّ: أَلَمْ يُحَدِّثْنَا فِي التَّصَاوِيرِ فَقَالَ: إِنَّهُ قَالَ: إِلاَّ رَقْمٌ فِي ثَوْبٍ، أَلاَ سَمِعْتَهُ قُلْتُ: لاَ قَالَ: بَلَى، قَدْ ذَكَرَه.

1364- Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Melekler içinde insan ve hayvan resmi bulunan eve girmezler." Busr şöyle dedi: Zeyd ibnu Halid hastalandı. Biz de onun ziyaretine gittik. Evine vardığımızda üzerinde birtakım suretler bulunan bir perde ile karşılaştık. Ben Ubeydullah ibnu Havlani'ye dedim ki:

- Resimler konusunda ki hadisi sana bildirmedik mi? Ubeydullah bana; Zeyd ibnu Hâlid bu hadîsi Ebû Talha'dan bize naklederken, sonunda "Elbisedeki nakış ve resim müstesnadır" demiştir; sen onu işitmedin mi? dedi. Hayır işitmedim, dedim. O da: Fakat sen o hadîsi işittin, o bunu muhakkak zikretmiştir, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3225, 3226)

١٣٦٥ – حديث عَائِشَةَ رضي الله عنها، قَالَتْ: قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِنْ سَفَرٍ، وَقَدْ سَتَرْتُ بِقِرَامٍ لِي، عَلَى سَهْوَةٍ لِي، فِيهَا تَمَاثِيلُ فَلَمَّا رَآهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، هَتَكَهُ، وَقَالَ: أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِين يُضَاهُونَ بِخَلْقِ اللهِ، قَالَتْ: فَجَعَلْنَاهُ وِسَادَةً أَوْ وِسَادَتَيْنِ أخرجه البخاري في: ٧٧ كتاب اللباس: باب ما وطى من التصاوير.

1365- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuktan dönmüştü. Ben de üzerinde hayvan resimleri olan perdemi raf üzerine sermiştim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu örtüyü görünce çekip yırttı ve şöyle bu-

yurdu: **"Kıyamet Günü insanlardan azabı en şiddetli olanı, Allah'ın yaratmasına benzetmeye çalışan kimselerdir."** Biz ondan bir veya iki yastık yaptık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2479, 5595, 5954, 6109)

١٣٦٦ – حديث عَائِشَةَ، أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رضي الله عنها، أَنَّهَا اشْتَرَتْ نُمْرُقَةً فِيهَا تَصَاوِيرُ، فَلَمَّا رَآهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَامَ عَلَى الْبَابِ فَلَمْ يَدْخُلْهُ، فَعَرَفْتُ فِي وَجْهِهِ الْكَرَاهِيَةَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَتُوبُ إِلَى اللهِ وَإِلَى رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم، مَاذَا أَذْنَبْتُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا بَالُ هذِهِ النُّمْرُقَةِ قُلْتُ: اشْتَرَيْتُهَا لَكَ لِتَقْعُدَ عَلَيْهَا وَتَوَسَّدَهَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ أَصْحَابَ هذِهِ الصُّوَرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعَذَّبُونَ فَيُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ وَقَالَ: إِنَّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الصُّوَرُ لاَ تَدْخُلُهُ الْمَلاَئِكَةُ.

1366- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben üzerinde resimler bulunan bir yastık satın aldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu görünce kapıda durdu, eve girmedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzündeki hoşnutsuzluğu görünce şöyle dedim:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'a ve Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme tövbe ederim. Ben hangi günahı işledim ki? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu yastık da neyin nesi?" diye sordu. Ben dedim ki:

- "Ben bunu sizin için onun üzerine oturmanız ve yaslanmanız için satın aldım." Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Bu resimleri yapanlara kıyamet gününde azap edilecektir. Onlara: Bu yarattığınız yani resimlerini çizdiğiniz bu (hayvan ve insan) resimlerine can verin, denilecek." Daha sonra şöyle buyurdu:

- "İçinde resimler bulunan eve melekler girmez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2105, 3224, 5181, 5957, 5961, 7557)

١٣٦٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هذِهِ الصُّوَرَ يُعَذَّبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ

1367- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"İnsan ve hayvan resimlerini yapanlar kıyamet günü azab olunacaklardır. Onla-**

ra: Bu yaptığınız insan ve hayvan resimlerine can verin, denilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5951, 7558)

١٣٦٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللهِ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الْمُصَوِّرُونَ

1368- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Kıyamet gününde en şiddetli azaba uğrayanlar, insan ve hayvan resimleri yapanlardır."** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5950)

١٣٦٩ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ، إِذْ أَتَاهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا أَبَا عَبَّاسٍ إِنِّي إِنْسَانٌ إِنَّمَا مَعِيشَتِي مِنْ صَنْعَةِ يَدِي، وَإِنِّي أَصْنَعُ هذِهِ التَّصَاوِيرَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: لاَ أُحَدِّثُكَ إِلاَّ مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ، سَمِعْتُهُ يَقُولُ: مَنْ صَوَّرَ صُورَةً فَإِنَّ اللهَ مُعَذِّبُهُ حَتَّى يَنْفُخَ فِيهَا الرُّوحَ، وَلَيْسَ بِنَافِخٍ فِيهَا أَبَدًا فَرَبَا الرَّجُلُ رَبْوَةً شَدِيدَةً، وَاصْفَرَّ وَجْهُهُ فَقَالَ: وَيْحَكَ إِنْ أَبَيْتَ إِلاَّ أَنْ تَصْنَعَ، فَعَلَيْكَ بِهذَا الشَّجَرِ، كُلِّ شَيْءٍ لَيْسَ فِيهِ رُوحٌ.

1369- Saîd İbnu Ebil-Hasen -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs'ın -Allah ondan ve babasından razı olsun- yanında idim. Bir adam gelip şöyle dedi:

-Ey Ebu Abbâs! Ben, yaşantımı elimin sanatıyla kazanırım. Ben, bu resimleri yaparım bunların gelirleriyle geçinirim. İbnu Abbâs şöyle dedi: Ben sana başka değil, yalnız Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittiğim bir hadîsi söyleyeceğim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim bir resim yaparsa, şüphesiz Allah o kimseyi yaptığı resme ruh üfleyinceye yani can verinceye kadar azâb edecektir. Hâlbuki resim yapan o kimse, yaptığı resme asla can veremeyecektir." İbnu Abbâs'ın bu cevâbı üzerine o ressam kişinin sesi yükseldi ve kalbi daraldı. İbnu Abbâs ona acıyarak şöyle dedi:

- Vay sana! Bundan başka bir gelirin yoksa, başka bir iş yapamıyorsan, ağaç ve kendisinde rûh olmayan, can taşımayan her şeyin resmini yapabilirsin. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2225, 5963, 7042)

١٣٧٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ أَبِي هُرَيْرَةَ دَارًا بِالْمَدِينَةِ، فَرَأَى أَعْلاَهَا مُصَوِّرًا يُصَوِّرُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ كَخَلْقِي، فَلْيَخْلُقُوا حَبَّةً، وَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً

1370- Ebû Zur'a -Allah ondan razı olsun- edip şöyle dedi:

Ben Medine'de Ebu Hureyre ile birlikte bir eve girdim. Ebu Hureyre evin yukarı katında resim yapan bir ressam gördü. Ebu Hureyre şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu işittim: **"Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Benim yarattığım gibi yaratmaya çalışandan daha zalim kim vardır? Hadi onlar bir çekirdeği, bir tohumu, bir zerreyi yaratsınlar."** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5953)

كراهة قلادة الوتر في رقبة البعير

Devenin Boynuna Gerdanlık Takmanın Kerahatı

١٣٧١ – حديث أَبِي بَشِيرٍ الأَنْصَارِيِّ رضي الله عنه، أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، وَالنَّاسُ فِي مَبِيتِهِمْ، فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، رَسُولاً أَنْ لاَ يَبْقَيَنَّ فِي رَقَبَةِ بَعِيرٍ قِلاَدَةٌ مِنْ وَتَرٍ أَوْ قِلاَدَةٌ إِلاَّ قُطِعَتْ

1371- Ebû Beşîr el-Ensârî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile bazı yolculuklarında beraberdi. İnsanlar yerlerinde gecelediği sırada, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisini elçi olarak gönderdi ve şöyle buyurdu: "Hiçbir devenin boynunda koparılmamış ok yayı kirişinden yapılmış hiçbir gerdanlık kalmasın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3005)

جواز وشم الحيوان غير الآدمي في غير الوجه وندبه في نعم الزكاة والجزية

Hayvanları Damgalama

١٣٧٢ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا وَلَدَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ، قَالَتْ لِي: يَا أَنَسُ انْظُرْ هذَا الْغُلاَمَ، فَلاَ يُصِيبَنَّ شَيْئًا حَتَّى تَغْدُوَ بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، يُحَنِّكُهُ فَغَدَوْتُ بِهِ فَإِذَا هُوَ فِي حَائِطٍ وَعَلَيْهِ خَمِيصَةٌ حُرَيْثِيَّةٌ، وَهُوَ يَسِمُ الظَّهْرَ الَّذِي قَدِمَ عَلَيْهِ فِي الْفَتْحِ

1372- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Annem Ummu Suleym, kardeşim Abdullah ibnu Ebû Talha'yı doğurduğu zaman bana şöyle dedi:

Ey Enes! Bu çocuğa iyi bak ve onu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme götürüp de hurmayı ağzında çiğneyip bebeğin damağını onunla ovuncaya kadar ona bir şey isabet etmesin. Bunun üzerine ben kardeşimi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdim. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hurmalık içinde bulunuyordu, üzerinde hureysiyye denilen motifli elbise vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fetih zamanında kendisine gelmiş olan yük develerini damgalamakla meşgul oluyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler : 1502, 5542, 5824)

كراهة القزع

Alabulus Traşın Haramlılığı

١٣٧٣ – حديث ابْنُ عُمَرَ رضي الله عنهما، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَنْهى عَنِ الْقَزَعِ

1373- İbnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem saçın bir bölümünün kesilip bir kısmının bırakılmasını yasaklamıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5921)

النهي عن الجلوس في الطرقات وإعطاء الطريق حقه

Yolun Hakkını Verme

١٣٧٤ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله، عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ عَلَى الطُّرُقَاتِ فَقَالوا: مَا لَنَا بُدٌّ إِنَّمَا هِيَ مَجَالِسُنَا نَتَحَدَّثُ فِيهَا قَالَ: فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلاَّ الْمَجَالِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهَا قَالُوا: وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ قَالَ: غَضُّ الْبَصَرِ، وَكَفُّ الأَذَى، وَرَدُّ السَّلاَمِ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ

1374- Ebû Saîd el-Hudri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yollar üzerinde oturmaktan sakının" Sahabeler: Biz bundan vazgeçemeyiz. Çünkü oralar bizim oturup konuştuğumuz yerlerdir. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yollara oturduğunuz zaman, öyleyse yolun hakkını verin." Sahabeler:

- Yolun hakkı nedir? Dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Haramdan göz yummak, (oradan geçenlere hayır olmayan sözlü ve fiili müdahalede bulunma) insanlara ezâ vermekten kaçınmak, selâm verenin selâmını almak, iyiliği emretmek, kötülükten yasaklamaktır.[215] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2465, 6229)

تحريم فعل الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة والنامصة والمتنمصة والمتفلجات والمغيرات خلق الله

Saç ekleme, Döğme Yapma, Yüz Kıllarını Yolma, Diş Törpüleme Ve Fıtratı Değiştirmenin Lanet Sebebi Olması

١٣٧٥ – حديث أَسْمَاءَ، قَالَتْ: سَأَلَتِ امْرَأَةٌ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ ابْنَتِي أَصَابَتْهَا الْحَصْبَةُ فَامَّرَقَ شَعْرُهَا، وَإِنِّي زَوَّجْتُهَا؛ أَفَأَصِلُ فِيهِ فَقَالَ: لَعَنَ اللهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمَوْصولَةَ

1375- Ebû Bekir'in kızı Esmâ -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Kızım kızamık oldu. Hastalık sebebiyle saçları döküldü. Ben bu kızımı evlendirdim. Onun saçına saç ekleteyim mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: **"Saç ekleyen ve ekleten kadınlara Allah lânet etti."** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5930, 5941)

١٣٧٦ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ امْرَأَةً مِنَ الأَنْصَارِ زَوَّجَتِ ابْنَتَهَا، فَتَمَعَّطَ شَعَرُ رَأْسِهَا فَجَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ؛ فَقَالَتْ: إِنَّ زَوْجَهَا أَمَرَنِي أَنْ أَصِلَ فِي شَعَرِهَا، فَقَالَ: لاَ، إِنَّهُ قَدْ لُعِنَ الْمُوصِلاَتُ

1376- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensâr'dan bir kadın, kızını evlendirdi. Daha sonra kızının saçları kö-

215 Yol uğrağı yerlerde kimseye zarar vermeden oturmak caizdir. Fakat bunun mukabilinde gelip geçenlere yardımcı olmanın luzümu bildirilmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önce yasaklaması, yol üstünde oturanın fena şeyler görmekten fena söz işitmekten kurtulmamasıdır. Bu yasaklaması, haram kılma suretiyle değil, kişiyi fesada ulaştıracak şeyleri giderme, iyilik sebeplerine yönlendirme kabilindendir.

künden dökülmeye başladı. Bunun üzerine kadın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek durumu haber verdi ve şöyle dedi: Kızımın kocası bana kızımın saçına saç eklememi emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu bundan yasaklayarak şöyle buyurdu: "Hayır , sakın böyle bir şey yapma! Çünkü saç ekleten kadınlar lanetlenmişlerdir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 520, 5205, 5934)

١٣٧٧ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: لَعَنَ اللهُ الْوَاشِمَاتِ، وَالْمُوتَشِمَاتِ، وَالْمُتَنَمِّصَاتِ وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ، الْمُغَيِّرَاتِ خَلْقَ اللهِ فَبَلَغَ ذَلِكَ امْرَأَةً مِنْ بَنِي أَسَدٍ، يُقَالُ لَهَا أُمُّ يَعْقُوبِ فَجَاءَتْ، فَقَالَتْ: إِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّكَ لَعَنْتَ كَيْتَ وَكَيْتَ فَقَالَ: وَمَا لِي لاَ أَلْعَنُ مَنْ لَعَنَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَمَنْ هُوَ فِي كِتَابِ اللهِ فَقَالَتْ: لَقَدْ قَرَأْتُ مَا بَيْنَ اللَّوْحَيْنِ فَمَا وَجَدْتُ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَالَ: لَئِنْ كُنْتِ قَرَأْتِيهِ، لَقَدْ وَجَدْتِيهِ أَمَا قَرَأْتِ (وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ، وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا) قَالَتْ: بَلَى قَالَ: فَإِنَّهُ قَدْ نَهى عَنْهُ قَالَتْ: فَإِنِّي أَرَى أَهْلَكَ يَفْعَلُونَهُ قَالَ: فَاذْهَبِي، فَانْظُرِي فَذَهَبَتْ فَنَظَرَتْ، فَلَمْ تَرَ مِنْ حَاجَتِهَا شَيْئًا فَقَالَ: لَوْ كَانَتْ كَذَلِكَ مَا جَامَعَتْنَا

1377- Abdullah ibnu Mesud –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah, döğme yapana ve yaptırana, yüzünün tüylerini yolan, güzel görünmek için dişlerinin arasını yontan ve böylelikle Allah'ın yarattığını değiştiren kadınlara lânet etmiştir.

Bu söz Esed oğullarından bir kadın olan Ummu Yakub'un kulağına ulaştı. Kadın İbnu Mesud'un yanına geldi ve şöyle dedi:

- Senin kadınlara şu sözleri söyleyerek lanet ettiğin kulağıma geldi.

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin lanet ettiği ve Allah'ın Kitabı'nda olanlara ben neden lânet etmeyeyim? Kadın da şöyle dedi:

- Ben Kurân'ın tamamını okudum ve senin söylediğin bu sözleri bulamadım.

- Şayet sen Kurân'ı hakkıyla okumuş olsaydın muhakkak onu bulurdun. Allah Azze ve Celle'nin **«Peygamber size neyi verirse, onu alın; neden de sizi sakındırırsa ondan uzak durun.»** (Haşr: 7) âyetini okumadın mı? Kadın:

- Evet, okudum, dedi.

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu şeylerin yapılmasını yasaklamıştır. Kadın dedi ki:

- Ama senin ailen bu söylediklerini yapıyorlar.

- Git ve aileme bak! Bunun üzerine kadın gitti ve İbnu Mesud'un ailesine baktı ve bu sayılanların hiç birini bulamadı. İbnu Mesud şöyle dedi:

- Şayet bu saydıkların eşimde olsaydı muhakkak onu boşardım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4886, 4887, 5931, 5939, 5943, 5948)

١٣٧٨ – حديث مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ حُمَيْدِ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمنِ، أَنَّهُ سَمِعَ مُعَاوِيَةَ بْنَ أَبِي سُفْيَانَ، عَامَ حَجَّ، عَلَى الْمِنْبَرِ، فَتَنَاوَلَ قُصَّةً مِنْ شَعَرٍ، وَكَانَتْ فِي يَدَيْ حَرَسِيٍّ فَقَالَ: يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَيْنَ عُلَمَاؤُكُمْ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَنْهى عَنْ مِثْلِ هذِهِ، وَيَقُولُ: إِنَّمَا هَلَكَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ حِينَ اتَّخَذَهَا نِسَاؤُهُمْ

1378- Humeyd ibnu Abdurrahmân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, hac yaptığı yıl minber üzerinde hutbe veren Muaviye ibnu Ebi Sufyan'ı şöyle derken işitti: Muaviye, bir askerin elinde bulunan bir tutam saçı eline aldı ve şöyle dedi: Ey Medîne ehli! Sizin âlimleriniz neredendir? Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi böyle bir şeyden yasakladığını ve şöyle buyurduğunu işittim: "İsrâîl oğulları, ancak onların kadınları şu takma saçları edindikleri zaman helak olmuşlardır"[216] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3488, 5932, 5938)

النهي عن التزوير في اللباس وغيره والتشبع بما لم يعط

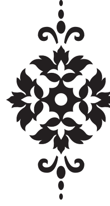
Gösteriş Yapma

١٣٧٩ – حديث أَسْمَاءَ، أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ لِي ضَرَّةً، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ إِنْ تَشَبَّعْتُ مِنْ زَوْجِي غَيْرَ الَّذِي يُعْطِينِي فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الْمُتَشَبِّعُ بِمَا لَمْ يُعْطَ كَلاَبِسِ ثَوْبَيْ زُورٍ

1379- Esmâ, -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

216 İslamda saç ekleme, peruk takma lanet sebebi kılınmıştır.

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi: -Ey Allah'ın Rasûlü! Kocamın benden başka bir eşi daha var. Kocamın bana vermediği şeyi verdi diye, kocamdan yana o diğer eşine karşı gösteriş yapsam, bu benim üzerime günâh olur mu? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kendisine verilmemiş olan şeylerle tokluk yapan kimse, yalandan iki elbise giyen kimse gibi olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5219)

كتاب الآداب

ADAB KİTABI

النهي عن التكني بأبي القاسم وبيان ما يستحب من الأسماء

Benim Künyem ile Künyelenmeyin Ve Güzel İsimler Koyma

١٣٨٠ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: دَعَا رَجُلٌ بِالْبَقِيعِ، يَا أَبَا الْقَاسِمِ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: لَمْ أَعْنِكَ قَالَ: سَمُّوا بِاسْمِي وَلاَ تَكْتَنُوا بِكُنْيَتِي

1380- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Bakî'de yani oradaki çarşıda: Ey Ebul-Kâsım! diye seslendi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o seslenen adama yüzünü döndü. O adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: "Seni kastetmemiştim" dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Benim ismimle isimlendirin, ancak künyemle künyelenmeyin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2121, 2537.)

١٣٨١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيِّ، قَالَ: وُلِدَ لِرَجُلٍ مِنَّا غُلاَمٌ، فَسَمَّاهُ الْقَاسِمَ فَقَالَتِ الأَنْصَارُ: لاَ نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ، وَلاَ نُنْعِمُكَ عَيْنًا فَأَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ وُلِدَ لِي غُلاَمٌ، فَسَمَّيْتُهُ الْقَاسِمَ، فَقَالَتِ الأَنْصَارُ: لاَ نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ، وَلاَ نُنْعِمُكَ عَيْنًا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَحْسَنَتِ الأَنْصَارُ، سَمُّوا بِاسْمِي، وَلاَ تَكَنَّوْا بِكُنْيَتِي، فَإِنَّمَا أنا قَاسِمٌ

1381- Câbir ibnu Abdullah el-Ensari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Ensâr'dan birinin bir oğlu doğdu. Kendisi çocuğa Kasım adını verdi. Kendi kabilesi ona:

- Biz seni Ebûl-Kasım künyesiyle künyelemeyiz ve bu doğum sebebiyle de "gözünüz aydın" demeyiz. Bunun üzerine o adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bir oğlum oldu ve ben ona Kasım adını verdim. Ensâr kabilem bana: - Biz seni Ebûl-Kasım künyesiyle künyelemeyiz ve bu doğum sebebiyle de "gözünüz aydın" demeyiz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ensâr kabilen güzel söylemiş. Çocuklarınızı benim ismimle isimlendirin, ancak benim künyem ile künyelenmeyin. Çünkü Kasım, yalnız benim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3114, 3115)

١٣٨٢ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: وُلِدَ لِرَجُلٍ مِنَّا غُلاَمٌ، فَسَمَّاهُ الْقَاسِمَ، فَقُلْنَا: لاَ نَكْنِيكَ أَبَا الْقَاسِمِ، وَلاَ كَرَامَةَ فَأَخْبَرَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: سَمِّ ابْنَكَ عَبْدَ الرَّحْمنِ

1382- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Ensâr'dan bir adamın oğlu dünyaya geldi. O adam oğluna Kâsım ismini verdi. Bunun üzerine: Biz seni Ebul-Kasım olarak künyelemeyiz (çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin künyesi Ebul-Kâsım'dır) ve sana ikram da etmeyiz, dedik. Adam da bu olayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu: "Sen de çocuğuna Abdurrahman ismini ver." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3114, 3115, 6186)

١٣٨٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صلى الله عليه وسلم: سَمُّوا بِاسْمِي وَلاَ تَكْتَنُوا بِكُنْيَتِي

1383- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebul-Kasım sallallahu aleyhi ve sellem : "Benim ismimle isimlendirin, ancak künyemle künyelenmeyin" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 110, 3539, 6188, 6197, 6993)

استحباب تغيير الاسم القبيح إلى حسن وتغيير اسم برة إلى زينب وجويرية ونحوها

Çirkin İsimleri Güzel Olanla Değiştirme

١٣٨٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ زَيْنَبَ كَانَ اسْمُهَا بَرَّةً، فَقِيلَ تُزَكِّي نَفْسَهَا فَسَمَّاهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، زَيْنَبَ

1384- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Zeyneb'in adı (Allah'a itaat eden, boyun eğen manasında) Berre idi. Bu kız kendi adı ile kendi nefsini tezkiye ediyor, denildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona Zeyneb adını verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6192)

تحريم التسمي بملك الأملاك وبملك الملوك

Melikül Emlak Ve Melikül Mülk İsimleri Almanın Haramlılığı

١٣٨٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَخْنَعُ الأَسْمَاءِ عِنْدَ اللهِ رَجُلٌ تَسَمَّى بِمَلِكِ الأَمْلاَكِ

1385- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde Allah katında isimlerin en hakir olanı (kralların kralı manasında) Melikul-Emlâk ismiyle isimlenen kimsedir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6205)

استحباب تحنيك المولود عند ولادته وحمله إلى صالح يحنكه وجواز تسميته يوم ولادته واستحباب التسمية بعبد الله وإبراهيم وسائر أسماء الأنبياء عليهم السلام

Çocuk Doğduğunda Salih Birine Götürüp Çiğdem Yapma Doğduğu Gün Güzel Bir İsim Koyma

١٣٨٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: كَانَ ابْنٌ لأَبِي طَلْحَةَ يَشْتَكِي، فَخَرَجَ أَبُو طَلْحَةَ، فَقُبِضَ الصَّبِيُّ فَلَمَّا رَجَعَ أَبُو طَلْحَةَ، قَالَ: مَا فَعَل ابْنِي قَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ: هُوَ أَسْكَنُ مَا كَانَ فَقَرَّبَتْ إِلَيْهِ الْعَشَاءَ، فَتَعَشَّى، ثُمَّ أَصَابَ مِنْهَا فَلَمَّا فَرَغَ، قَالَتْ: وَارِ الصَّبِيَّ فَلَمَّا أَصْبَحَ أَبُو طَلْحَةَ أَتَى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ: أَعْرَسْتُمُ اللَّيْلَةَ

قَالَ: نَعَمْ قَالَ: اللهُمَّ بَارِكْ لَهُمَا فَوَلَدَتْ غُلاَمًا قَالَ لِي أَبُو طَلْحَةَ: احْفَظْهُ حَتَّى تَأْتِيَ بِهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَأَتَى بِهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَأَرْسَلَتْ مَعَهُ بِتَمَرَاتٍ، فَأَخَذَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: أَمَعَهُ شَيْءٌ قَالُوا: نَعَمْ، تَمَرَاتٌ فَأَخَذَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَمَضَغَهَا، ثُمَّ أَخَذَ مِنْ فِيهِ، فَجَعَلَهَا فِي فِي الصَّبِيِّ، وَحَنَّكَهُ بِهِ، وَسَمَّاهُ عَبْدَ اللهِ

1386- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Talha'nın hasta bir çocuğu vardı. Ebu Talha evinden dışarı çıktığında oğlu vefat etti. Ebu Talha eve döndüğünde: Oğlum nasıl oldu? diye sordu. Ummu Suleym de: Çocuk, olduğundan daha sakin bir hâldedir, dedi. Ummu Suleym ona akşam yemeği hazırladı ve o yemeğini yedi. Sonra Ummu Suleym ile cinsî münâsebet yaptı. Daha sonra Ummu Suleym, Ebû Talha'ya: Çocuğun vefat etti, onu defnet, dedi. Sabah olunca Ebu Talha Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve kendisine olanları haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: "Siz bu gece cinsî münâsebet mi yaptınız?" diye sordu. Ebû Talha da: Evet, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allahım! Bunlara bu gecelerini mübarek kıl!" diye dua etti. Ummu Suleym bir oğlan çocuğu doğurdu. Ebû Talha bana: Bu çocuğu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına götür, dedi. Enes de bu çocuğu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme götürdü. Ummu Suleym benim yanımda birkaç tane hurma da göndermişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğu aldı da: "Enes'in yanında bir şey var mı?" diye sordu. Orada bulunanlar: Evet, birkaç hurma var, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o hurmaları aldı ve ağzında çiğnedi ve ağzından çıkartarak bebeğin damağını onunla ovdu. Bebeğin ismini de Abdullah koydu.
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1301, 5470)

١٣٨٧ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: وُلِدَ لِي غُلاَمٌ، فَأَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَسَمَّاهُ إِبْرَاهِيمَ، فَحَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ وَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ وَدَفَعه إِلَيَّ وَكَانَ أَكْبَرَ وَلَدِ أَبِي مُوسى

1387- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Benim bir oğlum dünyaya geldi. Onu alıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona İbrahim adını verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ağzında hurma çiğnedi ve onunla bebeğin damağını ovdu, bebeğe hayır duası yaptı ve bana geri verdi. Ebu Burde şöyle dedi: Bu bebek, Ebu Musa'nın en büyük çocuğu idi.
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5467, 6198)

١٣٨٨ – حديث أَسْمَاءَ رضي الله عنها، أَنَّهَا حَمَلَتْ بِعَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَتْ: فَخَرَجْتُ وَأَنَا مُتِمٌّ فَأَتَيْتُ الْمَدِينَةَ، فَنَزَلْتُ بِقُبَاءٍ، فَوَلَدْتُهُ بِقُبَاءٍ ثُمَّ أَتَيْتُ بِهِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَوَضَعْتُهُ فِي حَجْرِهِ ثُمَّ دَعَا بِتَمْرَةٍ فَمَضَغَهَا، ثُمَّ تَفَلَ فِي فِيهِ فَكَانَ أَوَّلَ شَيْءٍ دَخَلَ جَوْفَهُ رِيقُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثُمَّ حَنَّكَهُ بِتَمْرَةٍ، ثُمَّ دَعَا لَهُ وَبَرَّكَ عَلَيْهِ؛ وَكَانَ أَوَّلَ مَوْلُودٍ وُلِدَ فِي الإِسْلاَمِ

1388- Urve -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Esmâ -Allah ondan razı olsun- Mekke'ye hicret etmeden önce oğlu Abdullah ibnu Zubeyr'e hâmile idi. Esmâ şöyle dedi:

- Ben hamilelik müddetini tamamlamış ve son günlerimde iken Medine'ye hicret ettim. Kuba'ya geldim ve orada doğum yaptım. Sonra oğlum Abdullah'ı alarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdim ve kucağına koydum. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hurma istedi, onu çiğnedi sonra da bebeğin ağzına tükürdü. Böylelikle bebeğin midesine ilk giren şey Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin tükrüğü olmuştu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ağzında çiğnediği hurma ile bebeğin damağını ovdu. Sonra onun için bereket duası etti. Medine'ye hicret edildiğinde ilk doğan çocuk benim çocuğum oldu.[217] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3909, 5469)

١٣٨٩ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: أُتِيَ بِالْمُنْذِرِ ابْنِ أَبِي أُسَيْدٍ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، حِينَ وُلِدَ، فَوَضَعَهُ عَلَى فَخِذِهِ، وَأَبُو أُسَيْدٍ جَالِسٌ؛ فَلَهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِشَيْءٍ بَيْنَ يَدَيْهِ، فَأَمَرَ أَبُو أُسَيْدٍ بِابْنِهِ فَاحْتُمِلَ مِنْ فَخِذِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَفَاقَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَيْنَ الصَّبِيُّ فَقَالَ أَبُو أُسَيْدٍ: قَلَبْنَاهُ، يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: مَا اسْمُهُ قَالَ: فُلاَنٌ قَالَ: وَلكِنْ أَسْمِهِ الْمُنْذِرَ فَسَمَّاهُ يَوْمَئِذٍ الْمُنْذِرَ

1389- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Useyd'in oğlu Munzir doğduğu zaman Allah Rasûlü sallallahu

---

217 Esmâ'nın çocuğu Kuba'da doğurup, emzirmeden Peygamber'e getirdiği, Peygamber'in de ona duâ ettiği ve Abdullah adını verdiği ziyâdesi de vardır. Hicretten sonra Medîne hâricinde Muhacir Müslümân aileleri arasında ilk doğan erkek çocuk olarak da Habeşistan'da doğan Abdullah ibn Ca'fer bildiriliyor. Medine'de Ensâr aileleri arasında ilk doğan çocuk da Mesleme ibn Mahled yâhud Nu'mân ibn Beşîr'dir denilmiştir.

aleyhi ve selleme getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğu uyluğuna koydu. Çocuğun babası Ebu Useyd de orada oturmakta idi. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem önündeki bir şeyle oyalandı. Bunun üzerine Ebu Useyd çocuğunun alınmasını emretti ve çocuk da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin uyluğundan alındı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oyalandığı işi bırakınca: "Çocuk nerede?" diye sordu. Ebu Useyd: Onu götürdük ey Allah'ın Rasûlü! Dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Çocuğun ismi nedir?" diye sordu. Ebu Useyd: Falan'dır, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Onun ismi Munzir'dir" buyurarak çocuğun ismini değiştirdi. Ebu Useyd de çocuğunun ismini Munzir olarak değiştirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6191)

١٣٩٠ – حديث أَنَسٍ: قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَحْسَنَ النَّاسِ خُلُقًا وَكَانَ لِي أَخٌ يُقَالُ لَهُ أَبُو عُمَيْرٍ، وقال أحبه فَطِيمٌ وَكَانَ إِذَا جَاءَ قَالَ: يَا أَبَا عُمَيْرٍ، مَا فَعَلَ النُّغَيْرُ نُغَرٌ كَانَ يَلْعَبُ بِهِ

1390- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsanlar içinde ahlakı en güzel olan idi. Benim sütten yeni kesilmiş ve kendisine Ebu Umeyr denilen bir kardeşim vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize geldiğinde: "Ya Eba Umeyr! Ne yaptı nuğeyr?" der idi. Nuğer küçük bir kuş idi ve kardeşim onunla oynardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6129, 6203)

الاستئذان

İzin İsteme

١٣٩١ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: كُنْتُ فِي مَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ الأَنْصَارِ إِذْ جَاءَ أَبُو مُوسى كَأَنَّهُ مَذْعُورٌ فقَالَ: اسْتَأْذَنْتُ عَلَى عُمَرَ ثَلاَثًا، فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي، فَرَجَعْتُ فَقَالَ: مَا مَنَعَكَ قُلْتُ: اسْتَأْذَنْتُ ثَلاَثًا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي، فَرَجَعْتُ وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدُكُمْ ثَلاَثًا، فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُ فَلْيَرْجِعْ فقَالَ: وَاللهِ لَتُقِيمَنَّ عَلَيْهِ بِبَيِّنَةٍ أَمِنْكُمْ أَحَدٌ سَمِعَهُ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ: وَاللهِ لاَ يَقُومُ مَعَكَ إِلاَّ أَصْغَرُ الْقَوْمِ، فَكُنْت أَصْغَرَ الْقَوْمِ؛ فَقُمْتُ مَعَهُ فَأَخْبَرْتُ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ ذَلِكَ

1391- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Ensâr'ın meclislerinden bir mecliste oturmakta idim. Bu sırada Ebû Mûsâ geldi. O sanki bir şeyden korkmuş gibiydi. Şöyle dedi:

- Ben Ömer'in yanına girmek için üç kere izin istedim, bana izin verilmeyince geri döndüm. Ömer bana:

- İçeri girmene engel olan şey ne idi? diye sordu. Ben de:

- Evine girmek için üç kere izin istedim. Bana izin verilmeyince geri döndüm. Bu konuda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biri, bir yere girmek için üç kere izin ister, kendisine de izin verilmezse, o kimse geri dönsün." Bunun üzerine Ömer şöyle dedi:

- Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü söylediğine dair bana şahit getireceksin, dedi.

- İçinizden bu sözü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işiten biri var mı? Ubey ibnu Ka'b dedi ki:

Vallahi bu söze bu topluluğun yaşça en küçüğü şahitlik eder. O topluluğun yaşça en küçüğü ben idim. Ben de Ebu Musa ile beraber kalktım ve Ömer'e Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü söylediğini haber verdim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2062, 6245, 7353)

كراهة قول المستأذن أنا إذا قيل من هذا

Kim O Dendiğinde Ben Demenin Kerehati

١٣٩٢ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي دَيْنٍ كَانَ عَلَى أَبِي فَدَقَقْتُ الْبَابَ فَقَالَ: مَنْ ذَا فَقُلْتُ: أَنَا فَقَالَ: أَنَا، أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا

1392- Câbir ibnu Abdullah –Allah o ikisinden razı olsun- şöyle dedi:

Babam vefat etmişti ve üzerinde de ödemesi gereken borçları vardı. Bu konuda yardım etmesi için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim ve kapısını çaldım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kim o?" diye sordu. Ben de: Ben! Dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim bu şekilde cevap vermemi: "Ben, ben" diyerek hoş görmemişti.[218] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2127, 6250)

---

218 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine kim olduğu sorulan kişinin "ben" veya "benim" gibi bilinmezlik ifade eden ve bir tanıtma unsuru taşımayan kelimelerle cevap vermesini hoş karşılamamıştır. Çünkü bildik tanıdık biri bile olsa, insanları her zaman seslerinden tanıyıp ayırabilme imkânı yoktur. Oysa, "Sen kimsin?" veya "Kim o?" tarzındaki sorular, karşıdakini asgari ölçüde tanıma isteği taşır.

تحريم النظر في بيت غيره

Başkasının Evine Bakmanın Haram Kılınması

١٣٩٣ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ، أَنَّ رَجُلاً اطَّلَعَ فِي جُحْرٍ فِي بَابِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَمَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِدْرًى يَحُكُّ بِهِ رَأْسَهُ فَلَمَّا رَآهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَوْ أَعْلَمُ أَنْ تَنْتَظِرَنِي لَطَعَنْتُ بِهِ فِي عَيْنَيْكَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِنَّمَا جُعِلَ الإِذْنُ مِنْ قِبَلِ الْبَصَرِ

1393- Sehl İbnu Sa'd es-Sâidî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kimse Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kapısındaki bir delikten içeriye bakmıştı. O sırada Rasûlullah'ın elinde midrâ denilen demirden bir tarak vardı ki, onunla başını kaşıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem delikten münasebetsizce bakan o kişiyi görünce: "Eğer senin bana bakıyor olduğunu daha önce bileydim, şu demiri gözüne saplardım!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6901)

١٣٩٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَجُلاً اطَّلَعَ مِنْ بَعْضِ حُجَرِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَامَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، بِمِشْقَصٍ، أَوْ بِمَشَاقِصَ، فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ يَخْتِلُ الرَّجُلَ لِيَطْعُنَهُ

1394- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

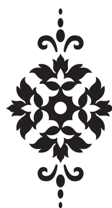
Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin odalarının birinden içeriye uzanıp baktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de mişkas denilen uzunca ok demiri veya demirleriyle o adama doğru kalktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi, o adam gafil olduğu halde ona doğru gidişini görür gibiyim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6242, 6889, 6900)

Ben, benim, bir insan, bir şahıs, Allah'ın bir kulu, bildiğiniz kişiyim gibi cevaplar yeterli değildir. Çünkü bu cevaplarda kapalılık vardır. Bu ve benzeri hadisleri delil alan İslâm âlimleri, "Kim o?" sorusuna böyle kapalı cevaplarla mukabele edilmesini hoş görülmeyen ve edebe uymayan kerih bir davranış kabul ederler. Aslında kötü olan "ben" tabirini kullanmak değil, "ben" dedikten sonra kendini tanıtıcı unsurları, yani adını, soyadını, gerekirse babasının adını ve mesleğini söylemeyi ihmal etmektir. Müslümanlar, bu edep kurallarını canlı tutmaya olabildiğince özen göstermeli ve bunun medenî bir toplum olmanın kuralları arasında yer aldığını başkalarına göstererek örnek olmalıdır.

١٣٩٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: لَوِ اطَّلَعَ فِي بَيْتِكَ أَحَدٌ وَلَمْ تَأْذَنْ لَهُ، خَذَفْتَهُ بِحَصَاةٍ فَفَقَأْتَ عَيْنَهُ، مَا كَانَ عَلَيْكَ مِنْ جُنَاحٍ

1395- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin:

“Eğer sen evinde iken içeriye bakmasına izin vermediğin bir kimse, senin evinin içine baksa, sen de ona bir taş atıp gözünü çıkarsan, senin üzerine günâh yoktur” buyurduğunu rivayet etti. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6888)

كتاب السلام

SELAM KİTABI

يسلم الراكب على الماشي والقليل على الكثير

Binekteki Yayaya Az Çoğa Selam Verir

١٣٩٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يُسَلِّمُ الرَّاكِبُ عَلَى الْمَاشِي، وَالْمَاشِي عَلَى الْقَاعِدِ، وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ

1396- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Binek üzerinde olan yaya yürüyene, yaya yürüyen oturana, sayıca az olan bir toplulukta çok olana selâm verir.”[219] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 6231, 6232, 6233, 6234)

219 İslâm âlimleri, hadiste anılan bu prensiplerin bir tavsiye değil, emir niteliği taşıdığını belirtirler. Binitli olanın, herhangi bir binek hayvanına binmesiyle bir araca binmesi arasında fark yoktur. Binitlinin yaya yürüyene selâm vermesinin sebebi, Allah’ın kendisine binit lutfettiği için mütevazi olması gerektiğindendir. Taki bu kişi kendisini daha hayırlı ve daha üstün görmesin. “Yaya yürüyen”, ifadesi bazı rivayetlerde “yoldan geçmekte olan” şeklindedir. Yürüyen kimse, oturana nisbetle bir yere girmiş kabul edilir. Sayıca çok olanların hakkı, az olanlardan daha çok ve önceliklidir. Bu sebeple az olanlar çok olanlara selâm verirler. Binitlinin yürüyene, yürüyenin oturana önce selâm vermeleri, muhataplardan korkuyu gidermek; az olanların çok olanlara selâm vermeleri, tevazu göstermek; küçüğün büyüğe selâm vermesi de saygı ve hürmetini ortaya koymak maksadına yöneliktir. Esasen bunların her birinde tevazuun bulunduğunu söylemek mümkündür. Selâm verenin sevabının selâmı

من حق المسلم للمسلم رد السلام

Müslümanın Müslüman Üzerindeki Haklarından Selamlaşma

١٣٩٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلاَمِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ

1397- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslümanın Müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selamını almak, hastayı ziyâret etmek, cenazelere iştirak etmek, davete icâbet etmek ve aksırdığında "elhamdulillah" diyene "yerhamukellâh" demek. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1240)

النهي عن ابتداء أهل الكتاب بالسلام وكيف يرد عليهم

Kitap Ehline Önce Müslümanın Selam Vermeyeceği Ve Yolun Dar Olan Yerine Sıkıştırılacağı

١٣٩٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ، فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ

1398- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kitap ehli size selam verdiklerinde: "Ve aleykum" (sizin üzerinize) deyin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6258, 6926)

١٣٩٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمُ الْيَهُودُ فَإِنَّمَا يَقُولُ أَحَدُهُمْ: السَّامُ عَلَيْكَ فَقُلْ: وَعَلَيْكَ

1399- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

alandan daha çok olduğunu da biliyoruz. Burada bilinmesi gereken bir başka önemli nokta, bir kişiye veya bir topluluğa gelenlerin, yanlarına geldiklerine selâm vermelerinin temel prensip olduğudur. Bu durumda gelenin binitli olmasıyla yaya olması, yaşça küçük olmasıyla büyük olması, sayıca çok olmasıyla az olması arasında bir fark gözetilmez.

“Yahudiler size selâm verdikleri zaman, onların biri ancak “es-Sâmu aleyke” (ölüm senin üzerine olsun) der. Sen de: “ve aleyke” (senin üzerine olsun) de.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 6257, 6928)

١٤٠٠ – حديث عَائِشَةَ رضي الله عنها، قَالَتْ: دَخَلَ رَهْطٌ مِنَ الْيَهُودِ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالُوا: السَّامُ عَلَيْكَ فَفَهِمْتُهَا، فَقُلْتُ: عَلَيْكُمُ السَّامُ وَاللَّعْنَةُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَهْلاً، يَا عَائِشَةُ فَإِنَّ اللهَ يُحِبُّ الرِّفْقَ فِي الأَمْرِ كُلِّهِ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَوَ لَمْ تَسْمَعْ مَا قَالوا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: فَقَدْ قُلْتُ: وَعَلَيْكُمْ.

1400- Âişe –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir gurup yahudi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiler ve: es-Sâmu aleyke (ölüm senin üzerine olsun) dediler. Ben onların bu sözünü anladım ve: “aleykumus-sâmu vel-la’netu” (Ölüm ve lanet sizin üzerinize olsun) dedim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yavaş ol ey Aişe! Muhakkak ki Allah her işte yumuşak olmayı sever.” Ben dedim ki: Ey Allah’ın Rasûlü! Onların ne dediklerini duymadın mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ben de onlara ve aleykum (sizin üzerinize olsun) dedim.”[220] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2935, 6024, 6256)

استحباب السلام على الصبيان

Çocuklara Selam Verme

١٤٠١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّهُ مَرَّ عَلَى صِبْيَانٍ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَقَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَفْعَلُهُ

220 Yahudilerin verdikleri selâmın anlamı, “Ölüm sizin üzerinize olsun” demektir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu anlamış ve verdiği cevapla “Sizin üzerinize de olsun” demişti. Fakat Âişe’nin buna lâneti de ilâve etmesini hoş karşılamamıştı. Çünkü bu, söylenen sözün misli olmayan bir karşılık ve haddi aşmaktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hangi konuda olursa olsun haddi aşmayı hoş karşılamamıştır.

1401- Sabit el-Bunânî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- çocukların yanına uğradı ve onlara selam verdi. Şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de böyle yapardı.[221] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1835, 1938, 1939, 2103, 2278, 2279, 5691, 5695, 5699, 5700, 5701, 6247)

إباحة الخروج للنساء لقضاء حاجة الإنسان

İnsanın İhtiyacını Görmek İçin Kadınların Dışarıya Çıkmalarının Mübahlığı

١٤٠٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجَتْ سَوْدَةُ بَعْدَمَا ضُرِبَ الْحِجَابُ، لِحَاجَتِهَا؛ وَكَانَتِ امْرَأَةً جَسِيمَةً لاَ تَخْفَى عَلَى مَنْ يَعْرِفُهَا؛ فَرَآهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَقَالَ: يَا سَوْدَةُ أَمَا وَاللهِ مَا تَخْفَيْنَ عَلَيْنَا، فَانْظُرِي كَيْفَ تَخْرُجِينَ قَالَتْ: فَانْكَفَأَتْ رَاجِعَةً وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي بَيْتِي، وَإِنَّهُ لَيَتَعَشَّى، وَفِي يَدِهِ عَرْقٌ فَدَخَلَتْ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي خَرَجْتُ لِبَعْضِ حَاجَتِي، فَقَالَ لِي عُمَرُ كَذَا وَكَذَا قَالَتْ: فَأَوْحى اللهُ إِلَيْهِ ثُمَّ رُفِعَ عَنْهُ وَإِنَّ الْعَرْقَ فِي يَدِهِ، مَا وَضَعَهُ فَقَالَ: إِنَّه قَدْ أُذِنَ لَكُنَّ أَنْ تَخْرُجْنَ لِحَاجَتِكُنَّ

1402- Âişe –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından biri olan Sevde bintu Zem'a, Hicâb Âyeti indikten sonra bir ihtiyâcı için evinden dışarı çıkmıştı. Sevde iri yapılı bir kadındı. Bu sebepten dolayı örtülü de olsa onu

221 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin çocuklara selâm verdiği ve bunu hiç ihmâl etmediği sahâbeden gelen çeşitli rivayetlerden anlaşılmaktadır. Enes, çocuk yaşta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin uzun süre hizmetinde bulunan ve bu sebeple onun davranışlarını en iyi bilen sahâbîlerden biri olduğu için, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sünnetini ömrü boyunca ihyâ etmiştir. Enes'in yanında bulunan sahâbî ve tâbiîler ile, küçükken selâm verdiği çocuklar da büyüyünce kendisinin bu davranışını sonraki nesillere aktarmışlardır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in çocuklara selâm vermesi hem onun tevâzuunu, hem çocuklara şahsiyet kazandırma yönündeki üstün ahlâkını hem de selâmı küçük büyük toplumun her kesimi arasında yayma gereğini ortaya koyucu özellikler taşır. Büyükler de çocukların kendilerine verdiği selâmı alırlar. Çocuklara selâm verme ve selâmlarını alma, onların şahsiyet oluşumuna, topluma uyum sağlamalarına ve küçük yaştan itibaren eğitilmelerine büyük katkı sağlar. Peygamberimiz'in bu yöndeki uygulamaları, emir ve nehiy özelliği taşıyan tavsiyeleri Müslüman psikologların ilgi alanı olmaya değer niteliktedir.

tanıyanlar tanırdı. Ömer İbnu Hattâb onu gördü ve şöyle dedi:

- Ey Sevde! Vallahi sen bize karşı gizli olamıyorsun. Biz seni tanıyoruz. Sen nasıl olur da evinin dışına çıkıyorsun? Bunun üzerine Sevde evine dönüp geldi. O sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim odamda akşam yemeği yiyordu ve elinde de etli bir kemik vardı. Sevde içeri girdi ve şöyle dedi:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Ben ihtiyacımı gidermek için dışarı çıkmıştım. Ömer beni gördü ve bana şöyle şöyle dedi.

Bunun üzerine Allah Azze ve Celle, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy indirdi. Sonra kendisinden vahiy hâli kaldırıldı. O kemik elinde olduğu hâlde ve onu yere koymaksızın Sevde'ye şöyle buyurdu:

"Hacetinizi gidermek için evlerinizden çıkmanıza izin verildi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 146, 4795)

تحريم الخلوة بالأجنبية والدخول عليها

Yabancı Kadınla Başbaşa Kapalı Kapılar Arkasında Kalmanın Haramlılığı

١٤٠٣ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ، يَا رَسولَ اللهِ أَفَرَأَيْتَ الْحَمْوَ قَالَ: الحَمْوُ المَوْتُ

1403- Ukbe ibnu Âmir –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ,"Sakın ola ki yalnız olan, yanında mahremi olmayan kadınların yanına girmeyin!" Ensardan bir adam şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Kocanın erkek akrabaları hakkında ne dersin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Kocanın erkek akrabaları ölümdür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5232)

بيان أنه يستحب لمن رُؤِيَ خاليًا بامرأة وكانت زوجة أو محرمًا له أن يقول هذه فلانة ليدفع ظن السوء به

Bir Kadınla Görülenin Bu Filan Kızı Filan Diyeceği

١٤٠٤ – حديث صَفِيَّةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا جَاءَتْ رَسُولَ اللهِ

صلى الله عليه وسلم، تَزُورُهُ فِي اعْتِكَافِهِ، فِي الْمَسْجِدِ، فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ فَتَحَدَّثَتْ عِنْدَهُ سَاعَةً، ثُمَّ قَامَتْ تَنْقَلِبُ فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَعَهَا يَقْلِبُهَا، حَتَّى إِذَا بَلَغَتْ بَابَ المَسْجِدِ، عِنْدَ بَابِ أُمِّ سَلَمَةَ، مَرَّ رَجُلاَنِ مِنَ الأَنْصَارِ فَسَلَّمَا عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: عَلَى رِسْلِكُمَا، إِنَّمَا هِيَ صَفِيَّةُ بِنْتُ حُيَيٍّ فَقَالاَ: سُبْحَانَ اللهِ، يَا رَسُولَ اللهِ وَكَبُرَ عَلَيْهِمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الشَّيْطَانَ يَبْلُغُ مِنَ الإِنْسَانِ مَبْلَغَ الدَّمِ، وَإِنِّي خَشِيتُ أَنْ يَقْذِفَ فِي قُلُوبِكُمَا شَيْئًا

1404- Ali ibnul-Huseyin –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Safiyye kendisine şöyle haber verdi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ramazan ayının son on günü Mescitte itikâfta iken O'nu ziyarete gittim. Onunla bir süre konuştum. Daha sonra dönmek için kalktım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de beni uğurlamak için kalktı. Safiyye, Ummu Seleme'nin kapısı önündeki Mescidin kapısına geldiğinde Ensar'dan iki adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından geçerek O'na selam verdiler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o ikisine şöyle dedi: "Yavaş yürüyün, bekleyin. Bu yanımdaki kadın, hanımım Safiyye bintu Huyey'dir." O iki kişi: Subhânallâh! Ey Allah'ın Rasûlü! (Biz senin hakkında hayırdan başka bir şey düşünmeyiz.) dediler. Bu söz onlara çok ağır geldi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki şeytan, Ademoğlunun vücudunda kanın dolaştığı gibi dolaşır. Ben sizin kalplerinize şeytanın vesvese vermesinden endişe ettim" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2035, 2038, 2039, 3101, 3281, 6219, 7171)

من أتى مجلسًا فوجد فرجة فجلس فيها، وإلا وراءهم

Bir Meclise Gelindiğinde Yer Yoksa Arkaya Oturulacağı

١٤٠٥ – حديث أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ، وَالنَّاسُ مَعَهُ، إِذْ أَقْبَلَ ثَلاَثَةُ نَفَرٍ، فَأَقْبَلَ اثْنَانِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَذَهَبَ وَاحِدٌ قَالَ: فَوَقَفَا عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَرَأَى فُرْجَةً فِي الْحَلْقَةِ، فَجَلَسَ فِيهَا وَأَمَّا الآخَرُ فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ وَأَمَّا الثَّالِثُ فَأَدْبَرَ ذَاهِبًا فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَلاَ أُخْبِرُكُمْ عَنِ النَّفَرِ الثَّلاَثَةِ أَمَّا أَحَدُهُمْ

فَأَوَى إِلَى اللهِ فَآوَاهُ اللهُ، وَأَمَّا الآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا اللهُ مِنْهُ؛ وَأَمَّا الآخَرُ فَأَعْرَضَ فَأَعْرَضَ اللهُ عَنْهُ.

1405- Ebu Vakıd el-Leysi şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanlarla beraber elle m oturduğu bir esnada mescide doğru üç adam yaklaştı. Onlardan ikisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme doğru yaklaştı, biri de oradan uzaklaştı. O ikisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin meclisinin yanında durdu. O ikisinden biri halkada boş bir yer görüp oraya oturdu. Diğeri ise onların arkalarına oturdu. Üçüncüsü ise arkasını dönüp oradan ayrıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sohbetini bitirince şöyle buyurdu:

- "Sizlere şu üç kişiden haber vereyim mi? Onlardan biri Allah Rasûlü'nün meclisine katılarak Allah'a sığındı. Allah da yapmış olduğu fiiline karşılık onu rızasına ve rahmetine kattı. Diğeri ise çekip giden arkadaşı gibi Allah Rasûlü'nün meclisini terk etmekten hayâ etti. Allah da hayâ etti, yani onu cezalandırmayıp bağışladı. Sonuncusu ise Allah Rasûlü'nün meclisinden yüz çevirdi. Allah da ondan yüz çevirdi ve ona öfkelendi."[222] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yerler; 66, 474.)

تحريم إِقامة الإنسان من موضعه المباح الذي سبق إِليه

Kişi Kalktı mı Tekrar Geldiğinde O Yere Başkasından Daha Hak Sahibidir

١٤٠٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ

1406- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun-şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse, diğer bir kimseyi oturduğu yerden kaldırıp onun yerine oturamaz." [223] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 911, 6269, 6270)

---

222 Bu hadis, hayrı talep etme konusunda başkaları ile yarışan kişinin övüldüğünü de gösterir.

223 Erkek olsun kadın olsun, bir kimse gerek mescidde gerek bir başka mekânda oturulmasında sakınca bulunmayan bir yere oturmuşsa, o oturduğu yerin hak sahibi olur; o kimseyi oradan kaldırarak yerine oturmak câiz olmaz. Meclise sonradan gelen bir kimse için oturacak yer yoksa, halkayı genişleterek ve safları sıklaştırmak suretiyle yer açarak onun oturmasını temin etmek gerekir. Böyle davranmak mecli-

منع المخنث من الدخول على النساء الأجانب

Erkek Ve Dişiliği Olmayanın Kadınların Yanına Girmesinin Men Edilmesi

١٤٠٧ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ رضي الله عنها، قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَعِنْدِي مُخَنَّثٌ، فَسَمِعَهُ يَقُولُ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ أُمَيَّةَ: يَا عَبْدَ اللهِ أَرَأَيْتَ إِنْ فَتَحَ اللهُ عَلَيْكُمُ الطَّائِفَ غَدًا، فَعَلَيْكَ بِابْنَةِ غَيْلاَنَ، فَإِنَّهَا تَقْبِلُ بِأَرْبَعٍ، وَتدْبِرُ بِثَمَانٍ وَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ يَدْخُلَنَّ هؤُلاَءِ عَلَيْكُنَّ

1407- Ummu Seleme –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdi. O esnada yanımda muhannes[224] birisi bulunuyordu. Onun kardeşim Abdullah ibnu Umeyye'ye şöyle dediğini işittim: Ey Abdullah! Bana haber ver, şayet Allah yarın size Tâif'i fethetmenizi nasip ederse sana gereken, Gaylân'ın şişman kızını yakalamandır. O kız semizlikten karnı dört büklüm karşılar, sekiz büklüm de arkaya döner! Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bunlar bir daha yanınıza girmesin" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4324)

جواز إِرداف المرأة الأجنبية إِذا أعيت في الطريق

Yabancı Bir Kadının Yolda Yorulduğunda Hayvanın Terkine Alınacağı

sin âdâbındandır. Gerek camide, gerekse cami dışındaki meclislerde bir yerde oturmakta olan kimse, abdestini yenilemek veya benzer herhangi bir sebeple tekrar yerine dönmek üzere kalkarsa, geri gelince o yerde oturma hakkı baki kalır. Oraya başka biri oturmuş olsa bile, onu kaldırmaya hakkı vardır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbının Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin meclisinde nerede yer bulurlarsa oraya oturmaları bizler için de örnek alınacak davranışlardan biridir Çünkü oturulan yerin başı ile sonu arasında bir fark yoktur Sonradan gelen birinin başa veya öne geçmek istemesi bir takım kırgınlık ve dargınlıklara hatta düşmanlıklara sebep olabilir. Sahâbîler mevki ve makamları, Efendimiz'e yakınlıkları ve yaşları ne olursa olsun böyle hareket ederlerdi. İnsanlara eziyet vermeden, onların huzurunu bozacak veya dikkatlerini dağıtacak tarzda aralarından geçmeden, nerede boş yer varsa oraya oturmaları bir edebin eseriydi. Bütün bu prensipler, insanlar arasında bu sebeplerle ortaya çıkabilecek ihtilâfları önlemek, topluma bir çeki düzen vermek ve onları belli bir edebe riayet etmeye alıştırmak için konulmuştur.

224 Muhannes: Kadınsı davranışları olan erkek.

١٤٠٨ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، قَالَتْ: تَزَوَّجَنِي الزُّبَيْرُ، وَمَا لَهُ فِي الأَرْضِ مِنْ مَالٍ وَلاَ مَمْلوكٍ وَلاَ شَيْءٍ، غَيْرَ نَاضِحٍ وَغَيْرَ فَرَسِهِ فَكُنْتُ أَعْلِفُ فَرَسَهُ، وَأَسْتَقِي الْمَاءَ، وَأَخْرِزُ غَرْبَهُ، وَأَعجِنُ، وَلَمْ أَكُنْ أُحْسِنُ أَخْبِزُ وَكَانَ يَخْبِزُ جَارَاتٌ لِي مِنَ الأَنْصَارِ، وَكُنَّ نِسْوَةَ صِدْقٍ وَكُنْتُ أَنْقُلُ النَّوَى مِنْ أَرْضِ الزُّبَيْرِ الَّتِي أَقْطَعَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَلَى رَأْسِي، وَهِيَ مِنِّي عَلَى ثُلثَيْ فَرْسَخٍ فَجِئْتُ يَوْمًا وَالنَّوَى عَلَى رَأسِي، فَلَقِيتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنَ الأَنْصَارِ فَدَعَانِي ثُمَّ قَالَ: إِخْ إِخْ لِيَحْمِلَنِي خَلْفَهُ فَاستَحْيَيْتُ أَنْ أَسِيرَ مَعَ الرِّجَالِ، وَذَكَرْتُ الزُّبَيْرَ وَغَيْرَتَهُ، وَكَانَ أَغْيَرَ النَّاسِ فعَرَفَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنِّي اسْتَحْيَيْتُ، فَمَضى فَجِئْتُ الزُّبَيْرَ، فَقُلْتُ: لَقِيَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَعَلَى رَأْسِي النَّوَى، وَمَعَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَأَنَاخَ لأَرْكَبَ فَاسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ، وَعَرَفْتُ غَيْرَتَكَ فَقَالَ: وَاللهِ لَحَمْلُكِ النَّوَى كَانَ أَشَدَّ عَلَيَّ مِنْ رُكُوبِك مَعَهُ قَالَتْ: حَتَّى أَرْسَلَ إِلَيَّ أَبُو بَكْرٍ، بَعْدَ ذَلِكَ، بِخَادِمٍ يَكْفِينِي سِيَاسَةَ الْفَرَسِ، فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَنِي.

1408- Ebû Bekir'in kızı Esma –Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Zubeyr benimle evlendiğinde ne malı ne de kölesi vardı. Su çeken bir devesi ile atından başka bir şeye sahip değildi. Bundan dolayı atının yemini ben koyar, suyu ben çekerdim. Su kırbası söküldüğünde ben diker, hamur yoğururdum. Yalnız ekmek yapmayı beceremezdim. Onu da Ensâr'dan komşularım olan kadınlar yaparlardı. Bunlar komşu olarak sadakatli kimselerdi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Zubeyr'e bir miktar hurmalık vermişti. Ben Zubeyr'in bu hurmalığından deveye yedirmek için başımın üstünde hurma çekirdeği taşırdım. Bu hurmalık, evimden üçte iki fersahlık bir mesafede idi. Yine böyle bir gün, başımda hurma çekirdeği yüklü olarak evime gelirken yolda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile karşılaştım. Beraberinde Ensâr'dan birtakım kimseler vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni çağırdı. Sonra beni devesinin terkisine bindirmek için devesine « ıh, ıh » diyerek çöktürdü. Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin devesinin terkisine binmekten utandım. Zubeyr ve onun kıskançlığı aklıma geldi. Zubeyr insanların en kıskancı idi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim utandığımı anladı ve yoluna devam etti. Ben de bu olayın ardından Zubeyr'in yanına gelip dedim ki :

- Ben başımın üzerinde hurma çekirdeği taşırken yolda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile karşılaştım. Beraberinde ashabından bir gurup

vardı. Benim binmem için devesini çökertti. Ancak ben O'ndan utandım ve senin kıskançlığın aklıma geldi ve binmedim. Bunun üzerine Zubeyr şöyle dedi :

- Vallâhi senin hurma çekirdeği yükünü taşıman, bana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber deveye binmenden daha güç oldu. Ebu Bekir bana atın bakımını yapacak bir hizmetçi gönderdi. Bununla sanki beni kölelikten kurtarmış gibi oldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3151, 5224)

مناجاة الاثنين دون الثالث بغير رضاه

Üç Kişi Varsa İki Kişinin Fısıldaşamayacağı

١٤٠٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ، قَالَ: إِذَا كَانُوا ثَلاَثَةً فَلاَ يَتَنَاجى اثْنَانِ دُونَ الثَّالِثِ

1409- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kişi bir arada bulundukları zaman, bunlardan ikisi, üçüncüyü bırakıp da gizli konuşmasınlar."[225] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6288)

١٤١٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا كُنْتُمْ ثَلاَثَةً، فَلاَ يَتَنَاجى رَجُلاَنِ دُونَ الآخَرِ حَتَّى تَخْتَلِطُوا بِالنَّاسِ أَجْلَ أَنْ يُحْزِنَهُ

1410- Abdullah ibnu Mesud –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üç kişi bir arada olduğunuz zaman bunlardan ikisi, üçüncüyü üzmemek için, ondan ayrı gizli konuşmasın! Tâ ki bu üç kişi insanlara karışıncaya kadar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6290)

الطب والمرض والرقي

Rukye Yapma

١٤١١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْعَيْنُ حَقٌّ

---

225 Üç kişi bir arada bulundukları zaman, bunlardan ikisi, üçüncüyü bırakıp da gizli konuşmasınlar sözü kardeşlik hukukunu pekiştiren en güzel nasihatlardandır.

1411- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Göz değmesi haktır" buyurmuş ve bedene dövme yaptırmaktan yasaklamıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5740, 5944)

السحر

Sihir Babı

١٤١٢ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم سُحِرَ، حَتَّى كَانَ يَرَى أَنَّهُ يَأْتِي النِّسَاءَ وَلاَ يَأْتِيهِنَّ قَالَ سُفْيَانُ (أَحَدُ رِجَالِ السَّنَدِ) وَهذَا أَشَدُّ مَا يَكُونُ مِنَ السِّحْرِ إِذَا كَانَ كَذَا فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ أَعَلِمْتِ أَنَّ اللهَ قَدْ أَفْتَانِي فِيمَا اسْتَفْتَيْتُهُ فِيهِ أَتَانِي رَجُلاَنِ فَقَعَدَ أَحَدُهُمَا عِنْدَ رَأْسِي، وَالآخَرُ عِنْدَ رِجْلَيَّ، فَقَالَ الَّذِي عِنْدَ رَأْسِي لِلآخَرِ: مَا بَالُ الرَّجُلِ قَالَ: مَطْبُوبٌ قَالَ: وَمَنْ طَبَّهُ قَالَ: لَبِيدُ ابْنُ أَعْصَمَ، رَجُلٌ مِنْ زُرَيْقٍ، حَلِيفٌ لِيَهُودَ، كَانَ مُنَافِقًا قَالَ: وَفِيمَ قَالَ: فِي مُشْطٍ وَمُشَاقَةٍ قَالَ: وَأَيْنَ قَالَ: فِي جُفِّ طَلْعَةٍ ذَكَرٍ تَحْتَ رَعُوفَةٍ، فِي بِئْرِ ذَرْوَانَ قَالَتْ: فَأَتَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْبِئْرَ حَتَّى اسْتَخْرَجَهُ فَقَالَ: هذِهِ الْبِئْرُ الَّتِي أُرِيتُهَا وَكَأَنَّ مَاءَهَا نُقَاعَةُ الْحِنَّاءِ، وَكَأَنَّ نَخْلَهَا رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ قَالَ: فَاسْتُخْرِجَ قَالَتْ: فَقُلْتُ أَفَلاَ، أَي، تَنَشَّرْتَ فَقَالَ: أَمَا وَاللهِ فَقَدْ شَفَانِي، وَأَكْرَهُ أَنْ أُثِيرَ عَلَى أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ شَرًّا.

1412- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sihir yapılmıştı. Hattâ kendisi kadınlarına cinsî münâsebet için yanaşmamış hâldeyken, onlara yanaşır olduğunu düşünür, zannederdi.

Sufyân şöyle dedi: İşte böyle olduğu zaman bu, sihirden olabilecek rahatsızlığın en şiddetlisidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: "Ey Âişe! Bildin mi? Allah, bana hakkında fetva istediğim şey hususunda fetva verdi. Şöyle ki; Bana iki adam geldi. Bunlardan biri başımın yanına, diğeri de ayaklarımın yanına oturdu. Başımın yanındaki diğerine: Bu adamın hâli nedir? dedi. Öteki: Sihir yapılmıştır, dedi. Kim sihir yapmıştır? dedi. Zurayk oğullarından Yahûdîlerin yeminli dostu olan Lebîd ibnu A'sam yapmıştır. Bu bir münafık idi, dedi. Ne içinde sihir yapmış? dedi. Tarak ve keten tarantısıyla sihir yapmış, dedi. Nerede yapmış, dedi. Zervâ Kuyusu içinde ağır bir taşın altında, erkek hurma çiçeğinin kurumuş kapçığında, dedi" Âişe dedi ki: Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kuyuya gitti de onu çıkardı.

Ve: "İşte bana gösterilmiş olan kuyu budur. Onun suyu sanki kına suyu gibi kırmızımtırak, etrafındaki hurma ağacının başları da şeytânların başları gibidir" buyurdu ve "Kuyudan çıkarıldı" diye ilâve etti. Âişe dedi ki: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Sana tutukluğunu çözecek ilâç verilmedi mi? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Vallahi Allah bana şifâ verdi. Ben insanlardan hiçbir kimse üzerine bir şer yapmak istemiyorum" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2268, 3175, 5763, 5765, 5766, 6063, 6391)

السم

Zehir Babı

١٤١٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ يَهُودِيَّةً أَتَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، بِشَاةٍ مَسْمُومَةٍ فَأَكَلَ مِنْهَا، فَجِيءَ بِهَا، فَقِيلَ: أَلاَ تَقْتُلُهَا قَالَ: لاَ قَالَ: فَمَا زِلْتُ أَعْرِفُهَا فِي لَهَوَاتِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1413- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yahûdi bir kadın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme eti zehirlenmiş ve kızartılmış bir koyun getirmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de, bu zehirli koyunun etinden yemişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bulunan sahabeleri:

- Bu kadını öldürelim mi? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, hayır, öldürmeyin, dedi. Enes ibnu Mâlik şöyle dedi: Ben o zehrin tesirini, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin damağında halen görürüm.[226]

استحباب رقية المريض

Hastaya Okumanın Cevazı

١٤١٤ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، كَانَ إِذَا أَتَى مَرِيضًا، أَوْ أُتِيَ بِهِ قَالَ: أَذْهِبِ الْبَاسَ، رَبَّ النَّاسِ، اشْفِ وَأَنْتَ الشَّافِي، لاَ شِفَاءَ إِلاَّ شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لاَ يُغَادِرُ سَقَمًا

226 Bu zehirli etten Bişr ibnu Berâ da yemiş ve bu yüzden o ölünce kadın da kısas olarak öldürülmüştür. Bu Yahûdî karısının adının Zeyneb olduğu diğer rivayetlerde gelmiştir.

1414- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir hasta ziyaretine gittiğinde veya kendisine bir hasta getirildiğinde ona şöyle dua ederdi: “Ey insanların Rabbi olan Allahım! Bu hastanın hastalığını gider, ona şifa ver, Şâfî olan, hastalara şifa veren ancak sensin. Senin şifandan başka ona şifa verecek kimse yoktur. Ona öyle bir şifa ver ki, hastalığından bir eser kalmasın.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5675, 5743, 5744, 5750)

رقية المريض بالمعوّذات والنفث

Hastaya Felak Ve Nas Surelerini Okuyarak Rukye Yapma

١٤١٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ، إِذَا اشْتَكَى، يَقْرَأُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمَعَوِّذَاتِ، وَيَنْفُثُ فَلَمَّا اشْتَدَّ وَجَعُهُ كُنْتُ أَقْرَأُ عَلَيْهِ، وَأَمَسَحُ بِيَدِهِ، رَجَاءَ بَرَكَتِهَا

1415- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalandığında Muavvizât (Felak, Nâs ve İhlas) surelerini okur, ellerine üfler ve elini bütün vücudunda gezdirirdi. Vefat ettiği hastalığı sırasında bu sureleri okur O’nun elinin bereketini ümit ederek, kendi eliyle O’na meshederdim. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 4439, 5016)

استحباب الرقية من العين والنملة والحمة والنظرة

Nazarda Ve Zehirlemede Rukye Yapma

١٤١٦ – حديث عَائِشَةَ عَنِ الأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ، أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنِ الرُّقْيَةِ مِنَ الْحُمَةِ فَقَالَتْ: رَخَّصَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الرُّقْيَةَ مِنْ كُلِّ ذِي حُمَةٍ

1416- Esved ibnu Yezîd en-Nehaî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Âişe’ye zehirli hayvan sokmasından dolayı rukye yapmayı sordum. Âişe şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem her zehirli hayvanın sokmasından dolayı rukye yapılmasına izin vermiştir. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5741, 5944)

١٤١٧ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَقُولُ لِلْمَرِيضِ: بِسْمِ اللهِ، تُرْبَةُ أَرْضِنَا، بِرِيقَةِ بَعْضِنَا، يُشْفَى سَقِيمُنَا، بِإِذْنِ رَبِّنَا

1417- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastaya şöyle der idi: "Allah'ın ismiyle şifâ isterim. Şu bizim yurdumuzun toprağı, bâzımızın tükürüğü ile beraberdir. Bunlardan Rabbimizin izniyle hastamız şifâ bulur."[227] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5744, 5745, 5746, 5675)

١٤١٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: أَمَرَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَوْ أَمَرَ أَنْ يُسْتَرْقَى مِنَ الْعَيْنِ

1418- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana, göz değmesine karşı rukye yapılmasını emretti.[228] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5738)

---

227 İmam Nevevi şöyle dedi: Hadisin manası şudur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem tükürüğünü işaret parmağına alır sonra parmağını toprağa sürter ve ona toprak bulaşır, sonra da parmağını ağrıyan veya yara olan yerin üzerine koyar ve bu duayı okurdu.

228 Nazar hak olarak gelmiştir. Yakup Aleyhisselâm, küçük oğlu Bünyamin'i hazırlayıp ağabeyleri ile beraber Mısır'a göndereceği zaman Mısır'da şehre girerken hepsinin bir tek kapıdan değil, muhtelif kapılardan şehre girmelerini onlara emretmişti. Yakup Aleyhisselâm'ın böyle davranmasının sebebi şu idi: Çünkü Yakup Aleyhisselâm, insanların, çocuklarına «nazar» etmelerinden korkuyordu. Zira onlar, çok güzel fizikî yapıya sahip idiler. Yüce Allah, kulu ve Resulü Muhammed sallahu aleyhi veselleme hitaben şöyle buyurmaktadır: **«Doğrusu inkâr edenler, Kur'an'ı duydukları vakit (sana olan düşmanlıklarından dolayı) neredeyse gözleri ile seni yere sereceklerdi! Hâlâ da (senin için): Mutlaka o, delidir! Diyorlar. Halbuki Kur'an, bütün âlemler için bir öğütten başka bir şey değildir.»** (Kalem, 68/51-52) Müşrikler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme olan kin ve hasedlerinden dolayı onu gözleri ile öldürmek istiyorlardı. Yani, gözleri ile ona nazar ediyorlar ve onu kıskanıyorlardı. Eğer Allah'ın koruması olmasaydı, ona fenalık yapacaklardı. Yüce Allah, hasedcinin şerrinden kendisine sığınmamızı emretmektedir: **»De ki: (Karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkaran) sabahın Rabbine sığınırım. Yarattığı şeylerin şerrinden,(Karanlık çöktüğü zaman) bastıran gecenin şerrinden, Sihir yapmak için düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden, Ve kıskandığı zaman kıskanç kişinin hasedinden (Allah'a sığınırım.)»** (Felâk Suresi, 113/1-5) Bu surenin son ayetinde, hased eden kimsenin hasedinden Allah'a sığınılması açık bir şekilde emrolunmaktadır, Hasedci, Cenab-ı Hakk'ın, kuluna verdiği nimeti çekemez ve o nimetin yok olmasını ister. Bu, genel bir tutumdur. Hasedcinin nazar etmesini ve daha başka musibetleri içine alır. Yukarıda zikrolunan ayetler, gözdeğmesinin hak ve gerçek olduğuna bir delildir. Eğer gözdeğmesi (nazar) diye bir olay olmasaydı, onun şerrinden Cenab-ı Hakk'a sığınmaya da gerek olmazdı. Yine onun hak ve gerçek olduğuna dair sünnetten de deliller vardır. İnsanlardan pek

çoğu gözdeğmesi ile ilgili olaylara daima şahit olmuşlardır ve şahit olmaya devam etmektedirler. Bazan bu gözdeğmesinin farkına varırlar ve onu bilirler. Bazan da onu bilip anlayamazlar. İnsanların başlarına gelen tecrübeler, zikredilenlerden çok daha fazladır. Nice ölen kimseler vardır ki, onların ölüm sebepleri bilinmez. Nice sağlam, kişiler de vardır ki, hasta olup yatağa düşerler fakat hastalıklarının gerçek sebebini bilmezler. Nazar (gözdeğmesi), toplumda vâki olan bir husustur. Bazı kimselerin gözlerinde bir hâl vardır ki, konsantre olarak baktığı kişiye çeşitli zararlar verir. Gözdeğmesi gerçek olmakla beraber asıl sebebin ne olduğu bilinmemektedir. Onu ancak Yüce Allah bilir. Gözdeğmesi ile ilgili olarak pekçok hadis-i şerifler de vardır. Yani, kem göz ile nazar edip gözdeğdirmek, toplumda var ve sabit olan bir şeydir. Bütün bunların hepsi Cenab-ı Hakk'ın dilemesi ile olmaktadır.» Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **«Onlar ise, Allah'ın izni olmaksızın kimseye bir zarar veremezler.»** (Bakara. 2/102.). Vahiyden (dinden) ve akıldan nasibi olmayan bir taife, gözdeğmesi işini geçersiz saymışlardır. Onlara göre, bu nazar değme işi ancak bir evhamdan ibarettir. Onun aslı yoktur! Bunlar akıl ve nakil bakımından insanların en cahilidirler. Hicap (utanma) bakımından da insanların en kabasıdırlar. Sıfatlarıyla, Fiilleriyle ve tesirleriyle onlar, ruh ve nefisleri bilmek-ten uzaktırlar. Akıllı olan kimseler, her ne kadar göz değmesinin sebebi ve tesiri hakkında ihtilâf etseler de inkâr etmezler.» Gözdeğmesi (nazar) iki sebepten dolayı olur: Biri, şiddetli düşmanlıktır. Diğeri de, bir şeyi beğenip onu güzel bulmasıdır. Bazı insanlar nazar değmesini garip bulurlar. Bazıları da dehşete kapılırlar. Bununla beraber olaylar onun varlığını tasdik etmektedir. Nice kimse vardır ki, Allah ona bolca mal ve nimet vermiştir de bir hasedcinin nefsi o nimetlere takılmıştır. Böylece o adamın malı bir felâkete ve zarara uğramıştır. Yahut bütün malı ve mülkü yokolup gitmiştir. Yine nice insanlar ve özellikle de bazı kadınlar vardır ki, Allah onlara son derece fizikî güzellik vermiştir de bir hasedcinin nefsi o güzelliklere takılmıştır. Böylece o güzele bir felâket, yahut bir hastalık, ya da benzeri bir musibet gelmiştir de uzman doktorlar onun tedavisinden âciz kalmışlardır. Gözdeğmesi (nazar) illetine yakalanmadan önce korunmak için şu tedbirler alınmalıdır: Sabah ve akşam koruyucu dua, evrad ve zikirlere devam edilmelidir. Onları okuyan kimseyi Allah nazardan muhafaza buyurur. Okunacak sure ve dualar çoktur. Bazıları şunlardır: Fatiha Suresi, Ayetü'l-Kürsî, Felâk Suresi, Nâs Suresi, Nazara karşı şu duayı okumalıdır: «Yarattığı şeylerin şerrinden Allah' in tam olan kelimelerine sığınırım.» Yine şu duayı okumalıdır: «Bütün şeytanlardan, zararlı hayvanlardan, Kem gözlerden Allah (c.c.)'ın tam olan kelimelerine sığınırım. Hiçbir iyinin ve kötünün yapamadığı ve Allah'ın yaratıp vücuda getirdiği bütün şerlerin şerrinden, Gökten inenlerin ve göğe çıkanların şerrinden, Yerde bitenlerin ve yerden çıkanların şerrinden, Gecenin ve gündüzün fitnelerinin şerrinden, İyilik için kapı çalan hariç, gece ve gündüz her kapı çalanın şerrinden Allah'ın tam olan kelimelerine sığınırım. Ey Rahman (olan Allah'ım)» Nazar değmesinden korunma yollarından biri de, korktuğu ve şüphelendiği kişilerin yanında güzelliklerini teşhir etmemelidir. Gözdeğmesinden korunma yollarından biri de, görüp beğendiği bir şey hakkında, gören kişinin bereketle dua etmesidir. Bir kimse, kendi gözünün başkasına zarar vermesinden korkarsa, ona baktığı zaman şöyle demelidir: «Allah onu sana mübarek etsin.»

١٤١٩ – حديث أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، رَأَى فِي بَيْتِهَا جَارِيَةً، فِي وَجْهِهَا سَفْعَةٌ فَقَالَ: اسْتَرْقُوا لَهَا، فَإِنَّ بِهَا النَّظْرَةَ

1419- Ummu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim evimde yüzü sararmış bir kız çocuğu gördü ve şöyle buyurdu: "Bu kız çocuğuna rukya yapın. Zira bu çocuğa göz değmiş." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5739)

جواز أخذ الأجرة على الرقية بالقرآن والأذكار

Rukye Karşılığı Ücret Almanın Cevazı

١٤٢٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ رضي الله عنه، قَالَ: انْطَلَقَ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِي سَفْرَةٍ سَافَرُوهَا، حَتَّى نَزَلُوا عَلَى حَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ، فَاسْتَضَافُوهُمْ، فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ فَلُدِغَ سَيِّدُ ذلِكَ الْحَيِّ، فَسَعَوْا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ، لاَ يَنْفَعُهُ شَيْءٌ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَوْ أَتَيْتُمْ هؤُلاَءِ الرَّهْطَ الَّذِين نَزَلُوا، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ فَأَتَوْهُمْ فَقَالُوا: يَا أَيُّهَا الرَّهْطُ إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ، وَسَعَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ، لاَ يَنْفَعُهُ فَهَلْ عِنْدَ أَحدٍ مِنْكُمْ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: نَعَمْ وَاللهِ إِنِّي لأَرْقِي، وَلكِنْ وَاللهِ لَقَدِ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَلَمْ تُضَيِّفُونَا، فَمَا أَنَا بِرَاقٍ لَكُمْ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعْلاً فَصَالَحُوهُمْ عَلَى قَطِيعٍ مِنَ الْغَنَمِ فَانْطَلَقَ يَتْفِلُ عَلَيْهِ وَيَقْرَأُ (الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) فَكَأَنَّمَا نُشِطَ مِنْ عِقَالٍ فَانْطَلَقَ يَمْشِي وَمَا بِهِ قَلَبَةٌ قَالَ: فَأَوْفَوْهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ: اقْسِمُوا فَقَالَ الَّذِي رَقَى لاَ تَفْعَلُوا، حَتَّى نَأْتِيَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَنَذْكُرَ لَهُ الَّذِي كَانَ، فَنَنْظُرَ مَا يَأْمُرُنَا فَقَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللهِ

Veya şöyle demelidir: «Ya Rabbi! Ona mübarek eyle.» Yahut şöyle demelidir: «Mâşâallah (Allah ne güzel yapmış) Allah'tan başka kuvvet (sahibi) yoktur.» Ya da buna benzer dualar etmelidir. O zaman Allah (c.c.)'ın izni ile zarar tesir etmez. Gözdeğmesinin ilacı beyan olunmuştur. Buna göre, nazar eden kimsenin abdest azalarını yıkadığı ve bilhassa cildine temas eden iç çamaşırlarını yıkadığı su alınır ve nazar olunan kimsenin arkasından dökülür. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: «Sizden yıkamanız istenirse, yıkayınız.» Yani, bir şahıs gelip de sizden birinizin abdest ve gusül suyundan elbisenin bir kısmına sürmek isterse, bunu yapsın. Bundan dolayı ona kızmasın, demektir. Kendi nefsinden, başkasına nazar değmiş olmasından şüphelenen ve endişe duyan kimsenin yapması gereken şey, Allah'dan korkması ve gözdeğmesine sebep olabilecek şeylerden sakınmasıdır. Bunun için Allah'ı çokça zikretmeye devam etmelidir.

صلى الله عليه وسلم، فَذَكَرُوا لَهُ فَقَالَ: وَمَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا رُقْيَةٌ ثُمَّ قَالَ: قَدْ أَصَبْتُمْ، اقْسِمُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ سَهْمًا فَضَحِكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1420- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sahabelerinden bir gurup, görevli oldukları bir sefere gitti.

Bunlar Arab kabilelerinden bir kabileye uğradılar ve onlardan kendilerini misafir etmelerini istediler. Fakat o kabile bunları misafir etmekten çekindiler. Bu sırada bu kabilenin başkanı bir akrep tarafından sokuldu. Başkanlarına şifa bulmak için uğraşsalar da ona fayda verecek bir şey bulamadılar. Kabilelerden bazıları dediler ki: Buraya uğrayan şu topluluğa gidip durumu anlatsanız, belki bunun tedavisini yapabilen, bu işten anlayan birileri vardır. Kabile halkından bazıları sahabelerin yanına geldiler ve şöyle dediler:

- Ey ahâlî, başkanımızı akrep soktu. Onun için her çareye koştuk, hiçbir şey ona fayda vermiyor. Sizin bildiğiniz bu konuda fayda verecek herhangi bir şey, bir çare var mı? Sahabelerden birisi: "Evet ben varım, Vallahi, ben rukye ederim yani okuyarak tedavi edebilirim. Fakat biz sizden bizi misafir etmenizi istemiştik de siz bizleri misafir etmediniz. Size bizim için bir ücret tayîn etmedikçe, rukye yapıcı değilim, dedi. O oba halkı sahabelerle bir sürü koyun üzerine anlaşma yaptılar. O zat sokulmuş olan oba başkanına gitti. Önce sokulmuş yerin üzerine hafifçe tükürerek Fatiha Suresi'ni okudu. Akabinde oba başkanı sanki hiçbir şey yokmuş gibi kalktı yürüyerek gitti ve kendisinde hiçbir hastalık kalmadı. Bunun üzerine: Üzerinde anlaşmış oldukları ücreti bu sahabeye ödediler.

Daha sonra sahabelerden bazısı: "Bu koyunları paylaştırın," dediler. Fakat rukye eden sahabe: "Hayır, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gidip, bu durumu anlatalım ve bize ne emredeceğine bakmamıza kadar bu koyunları paylaştırmayalım," dedi.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna geldiler ve kendisine bu durumu anlattılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem fatiha suresi ile rukye yapan sahabeye şöyle buyurdu:

- "Fâtiha suresi ile rukye yapıldığını nereden biliyorsun?" Sonra seferden gelen o topluluğa şöyle buyurdu:

- "Bu konuda isabet ettiniz.[229] Koyunları aranızda taksim edin ve bera-

229 Onların isabet ettikleri şey, rukye konusunda ki isabetleri olabileceği gibi, rukye sonucunda aldıkları koyunlardaki tasarrufu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sormaları, O'na danışmaları konusunda isabet etmeleri de olabilir. Veya bundan daha genel bir şey için de olabilir.

berinizde benim için de bir hisse ayırın." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözünün akabinde gülümsedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2276,5007,5736,5749)

لكل داء دواء واستحباب التداوي

Her Derdin Bir İlacı Olduğu

١٤٢١ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضي الله عنهما، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِنْ أَدْوِيَتِكُمْ، أَوْ يَكُونُ فِي شَيْءٍ مِنْ أَدْوِيَتِكُمْ، خَيْرٌ، فَفِي شَرْطَةِ مِحْجَمٍ، أَوْ شَرْبَةِ عَسَلٍ، أَوْ لَذْعَةٍ بِنَارٍ تُوَافِقُ الدَّاءَ، وَمَا أُحِبُّ أَنْ أَكْتَوِيَ

1421- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şayet bir şeyde deva varsa veya bir şeyde deva olacaksa, bir hayır var ise bu hacamatta, bal şerbeti içmede ve tedaviye uygun ateşle dağlamakta vardır. Ancak ben ateşle dağlamak suretiyle yapılan tedaviyi sevmiyorum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5683)

١٤٢٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما، قَالَ: احْتَجَمَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَأَعْطَى الْحَجَّامَ أَجْرَهُ

1422- İbnu Abbas -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hacamat oldu ve hacamat yapana ücretini verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2278)

١٤٢٣ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، يَحْتَجِمُ، وَلَمْ يَكُنْ يَظْلِم أَحَدًا أَجْرَهُ

1423- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, hacamat olurdu ve hiçbir kimseye zulmedici değildi, yani hiçbir çalışanın ücretini eksik vermezdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2280)

١٤٢٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الْحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ

1424- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Humma, cehennemin kaynamasındandır. Onun hararetini su ile serinletin.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3264, 5723)

١٤٢٥ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، كَانَتْ، إِذَا أُتِيَتْ بِالْمَرْأَةِ قَدْ حُمَّتْ تَدْعُو لَهَا، أَخَذَتِ الْمَاءَ فَصَبَّتْهُ بَيْنَهَا وَبَيْنَ جَيْبِهَا قَالَتْ: وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَأْمُرُنَا أَنْ نَبْرُدَهَا بِالْمَاءِ

1425- Munzir’in kızı Fâtıma -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekir'in kızı Esma’ya -Allah onlardan razı olsun- humma hastalığına yakalanıp vücudu ateşler içinde feryat eden bir kadın getirildiğinde hemen vücuduna su dökerdi. Esma şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize humma hastalığını su ile soğutmamızı emretti. (Hadisin geçtiği diğer yer: 5724)

١٤٢٦ – حديث رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: الْحُمَّى مِنْ فَوْحِ جَهَنَّمَ، فَابْرُدُوهَا بِالْمَاءِ

1426- Râfi ibnu Hadîc -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Humma, cehennemin kaynamasındandır. Onun hararetini su ile serinletin.”[230] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3262, 5726)

كراهة التداوي باللدود

İlaç İle Tedavi

١٤٢٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: لَدَدْنَاهُ فِي مَرَضِهِ، فَجَعَلَ يُشِيرُ إِلَيْنَا أَنْ لاَ تَلُدُّونِي فَقُلْنَا: كَرَاهِيَةُ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ فَلَمَّا أَفَاقَ، قَالَ: أَلَمْ أَنْهَكُمْ أَنْ تلدُّوني قُلْنَا: كَرَاهِيَةَ الْمَرِيضِ لِلدَّوَاءِ فَقَالَ لاَ يَبْقَى أَحَدٌ فِي الْبَيْتِ إِلاَّ لُدَّ وَأَنَا أَنْظرُ، إِلاَّ الْعَبَّاسَ، فَإِنَّهُ لَمْ يَشْهَدْكُمْ

230 Humma hastalığının cehennemin kaynamasına benzetilmesi, hummanın da insan bedenini eritici olması hususunda, cehennem ateşi gibi oluşundandır.

1427- Âişe –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hastalığı esnasında ağzına ilâç koymuştuk. O da bize:

- "İlâç vermeyin!" diye işaret etmeye başlamıştı. Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu isteksizliği bir hastanın ilaç almaya olan isteksizliği gibidir, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hastalığının şiddeti geçip kendine gelince:

- "Ben sizi bana ilâç vermekten yasaklamamış mıydım?" buyurdu.

Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu isteksizliği bir hastanın ilaç almaya olan isteksizliği gibidir, dedik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ev içinde bulunan herkes istisnasız bu ilâçtan alacaktır. İşte ben bakıyorum. Yalnız Abbâs müstesnadır. Çünkü o, siz bana ilaç verirken hazır bulunmadı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4458)

التداوي بالعود الهندي وهو الكست

Udi Hindi kustdur İle Tedavi

١٤٢٨ – حديث أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ، أَنَّهَا أَتَتْ بِابْنٍ لَهَا صَغِيرٍ، لَمْ يَأْكُلِ الطَّعَامَ، إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَجْلَسَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فِي حِجْرِهِ، فَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَنَضَحَهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ.

1428- Ummu Kays bintu Mihsan'dan, -Allah ondan razı olsun- O henüz yemek yemeyen (sadece süt emen) oğlunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğu kucağına oturttu. Çocuk Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elbisesinin üzerine işedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem su istedi ve elbisesinin üzerine serpti de onu yıkamadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 223, 5693)

١٤٢٩ – حديث أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ، قَالَتْ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِهذا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ، يُسْتَعَطُ بِهِ مِنَ الْعُذْرَةِ، وَيُلَدُّ بِهِ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ.

1429- Mihsan kızı Ummu Kays –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben sizlere Ûdul-Hindî’yi kullanmağa devam ediniz. Çünkü bunun içinde yedi türlü şifâ vardır. Uzre yânî boğaz hastalığı için bu ilâç buruna çekilir. Zâtul-cenb hastalığı için de su ile hastaya içirilir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5692, 5713, 5715, 5718)

التداوي بالحبة السوداء

Çörek Otu İle Tedavi

١٤٣٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّه سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: فِي الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ، إِلاَّ السَّامَ

1430- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Çörek otu ölümden başka her hastalığa şifadır.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 5688)

التلبينة مجمة لفؤاد المريض

Bulamacın Kalbe İyi Geldiği

١٤٣١ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهَا كَانَتْ، إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ مِنْ أَهْلِهَا، فَاجْتَمَعَ لِذلِكَ النِّسَاءُ، ثُمَّ تَفَرَّقْنَ إِلاَّ أَهْلَهَا وَخَاصَّتَهَا، أَمَرَتْ بِبُرْمَةٍ مِنْ تَلْبِينَةٍ فَطُبِخَتْ ثمَّ صُنِعَ ثَرِيدٌ فَصُبَّتِ التَّلْبِينَةُ عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَتْ: كُلْنَ مِنْهَا، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: التَّلْبِينَةُ مَجَمَّةٌ لِفُؤَادِ الْمَرِيضِ تَذْهَبُ بِبَعْضِ الْحُزْنِ

1431- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Âişe –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Aile halkından biri vefat ettiği zaman kadınlar bir araya gelip tekrar ayrıldıkları ve evde sadece yakın akrabaları kaldığı zaman kendisi bir çömlek içinde telbîne bulamacı pişirilmesini emretti.

Telbine bulamacı pişirildi ve sonra da tirit yapılıp telbîne bulamacı onun üzerine döküldü. Sonra Âişe orada bulunanlara şöyle dedi: Haydi bundan yiyiniz! Çünkü ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden:

“Telbîne hastanın kalbine rahatlık verir, hüznün bir kısmını da giderir” buyururken işittim. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5417, 5689, 5690)

التداوي بسقي العسل

Bal Şerbeti İle Tedavi

١٤٣٢ – حديث أَبِي سَعِيدٍ، أَنَّ رَجُلاً أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَخِي يَشْتَكِي بَطْنَهُ فَقَالَ: اسْقِهِ عَسَلاً ثُمَّ أَتى الثَّانِيَةَ، فَقَالَ: اسْقِهِ عَسَلاً ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ: اسْقِهِ عَسَلاً ثُمَّ أَتَاهُ، فَقَالَ: فَعَلْتُ فَقَالَ: صَدَقَ اللهُ وَكَذَبَ بَطْنُ أَخِيكَ، اسْقِهِ عَسَلاً فَسَقَاهُ، فَبَرَأَ

1432- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve: Kardeşim karın ağrısından şikayetçi, dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ona bal şerbeti içir" buyurdu. Sonra adam ikinci bir kez daha geldi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine: "Ona bal şerbeti içir" buyurdu. Adam üçüncü bir kez daha geldi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adama yine: "Ona bal şerbeti içir" burdu. Sonra adam bir kez daha geldi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah doğruyu söylemiş, kardeşinin karnı ise yalan söylemiştir. Kardeşine bal şerbeti içir." Bunun üzerine adam kardeşine tekrar bal şerbeti içirdi ve o da karın ağrısından kurtuldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5684, 5716)

الطاعون والطيرة والكهانة وغيرها

Veba, Teşeüm Ve Kehanet

١٤٣٣ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: الطَّاعُونُ رِجْسٌ، أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ، أَوْ عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، فَإِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلاَ تَقْدَمُوا عَلَيْهِ وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلاَ تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ (وَفِي رِوَايَةٍ) لاَ يُخْرِجُكُمْ إِلاَّ فِرَارًا مِنْهُ

1433- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Tâûn hastalığı, İsrâîl oğullarından bir taife üzerine veya sizden önce geçen bir ümmete Allah tarafından gönderilmiş bir ceza, bir azabtır. Siz bir

yerde tâûn hastalığı olduğunu duyarsanız o bölgeye gitmeyin. Şayet sizin bulunduğunuz yerde tâûn hastalığı varsa, bu hastalıktan kaçmak için oradan da çıkmayın.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3473, 5728, 6974)

١٤٣٤ – حديث عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رضي الله عنه، خَرَجَ إِلَى الشَّام، حَتَّى إِذَا كَانَ بِسَرْغَ، لَقِيَهُ أُمَرَاءُ الأَجْنَادِ، أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَأَصْحَابُهُ، فَأَخْبَرُوهُ أَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِأَرْضِ الشَّامِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَقَالَ عُمَرُ: ادْعُ لِي الْمُهَاجِرِينَ الأَوَّلِينَ فَدَعَاهُمْ فَاسْتَشَارَهُمْ وَأَخْبَرَهُمْ أَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِالشَّامِ، فَاخْتَلَفُوا فَقَالَ بَعْضُهُمْ: قَدْ خَرَجْتَ لأَمْرٍ، وَلاَ نَرَى أَنْ تَرْجِعَ عَنْهُ وَقَالَ بَعْضُهُمْ: مَعَكَ بَقِيَّةُ النَّاسِ وَأَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ نَرَى أَنْ تُقْدِمَهُمْ عَلَى هذَا الْوَبَاءِ فَقَالَ: ارْتَفِعُوا عَنِّي ثُمَّ قَالَ: ادْعُوا لِي الأَنْصَارَ فَدَعَوْتُهُمْ، فَاسْتَشَارَهُمْ فَسَلَكُوا سَبِيلَ الْمُهَاجِرِينَ، وَاخْتَلَفُوا كَاخْتِلاَفِهِمْ فَقَالَ: ارْتَفِعُوا عَنِّي ثُمَّ قَالَ: ادْعُ لِي مَنْ كَانَ ههُنَا مِنْ مَشْيَخَةِ قُرَيْشٍ مِنْ مُهَاجِرَةِ الْفَتْحِ فَدَعَوْتُهُمْ، فَلَمْ يَخْتَلِفْ مِنْهُمْ عَلَيْهِ رَجُلاَنِ فَقَالُوا: نَرَى أَنْ تَرْجِعَ بِالنَّاسِ وَلاَ تقْدِمَهُمْ عَلَى هذَا الْوَبَاءِ فَنَادَى عُمَرُ، فِي النَّاسِ: إِنِّي مُصْبِحٌ عَلَى ظَهْرٍ فَأَصْبِحُوا عَلَيْهِ قَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ: أَفِرَارًا مِنْ قَدَرِ اللهِ فَقَالَ عُمَرُ: لَوْ غَيْرُكَ قَالَهَا يَا أَبَا عُبَيْدَةَ نَعَمْ، نَفِرُّ مِنْ قَدَرِ اللهِ إِلَى قَدَرِ اللهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لَكَ إِبِلٌ هَبَطَتْ وَادِيًا لَهُ عُدْوَتَانِ، إِحْدَاهُمَا خَصِبَةٌ وَالأُخْرَى جَدْبَةٌ، أَلَيْسَ إِنْ رَعَيْتَ الْخَصِبَةَ رَعَيْتَهَا بِقَدَرِ اللهِ، وَإِنْ رَعَيْتَ الْجَدْبَةَ رَعَيْتَهَا بِقَدَرِ اللهِ قَالَ: فَجَاءَ عَبْدُ الرَّحْمنِ بْنُ عَوْفٍ وَكَانَ مُتَغَيِّبًا فِي بَعْضِ حَاجَتِهِ، فَقَالَ: إِنَّ عِنْدِي فِي هذَا عِلْمًا سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: إِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلاَ تَقْدَمُوا عَلَيْهِ، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلاَ تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ قَالَ: فَحَمِدَ اللهَ عُمَرُ، ثُمَّ انْصَرَفَ

1434- Abdurrahman İbnu Avf, Abdullah ibnu Abbâs’dan –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer ibnu Hattâb, Şam’a doğru yolculuğa çıktı. Yermûk yakınında bir köy olan Serğ’a vardığı zaman ordu komutanları olan Ebû Ubeyde ibnul-Cerrâh ve arkadaşları kendisini karşıladılar ve Şâm’da veba hastalığının baş gösterdiğini haber verdiler. Ömer: İlk muhacirleri bana çağır, dedi. Onları ça-

ğırdılar ve Ömer onlarla istişare etti. Onlara Şam'da veba hastalığının ortaya çıktığını haber verdi. Onlar bu durumda Şam'a girip girmeme konusunda görüş ayrılığına düştüler. Onlardan bazıları:

Bizler Medine'den bir amaç için çıktık. Biz geri dönmen görüşünde değiliz, dediler. Bazıları da şöyle dediler: İnsanların geri kalanı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı seninle beraberdir. Bu veba hastalığı olan yere girmen görüşünde değiliz.

Ömer onlara: Yanımdan ayrılın, dedi. Sonra da: Bana Ensar'ı çağırın, dedi. Ben de onları çağırdım ve Ömer onlarla istişare etti. Onlar da muhacirlerin dediği dediler ve görüş ayrılığına düştüler. Bunun üzerine Ömer:

Yanımdan ayrılın, dedi. Sonra: Burada bulunan Kureyşli ihtiyarları, fetih muhacirlerini çağır, dedi. Ben de onları çağırdım. Onlardan ikisi bile Ömer'e karşı ihtilâf etmedi. Onlar:

İnsanları geriye döndürmeni ve veba hastalığı bulunan yere girdirmemen görüşündeyiz, dediler. Bunun üzerine Ömer, insanlara şöyle dedi:

Ben sabahleyin bineğime binip geri döneceğim. Sizde ona göre hazırlığınızı yapın. Ömer'in bu sözü üzerine Ebû Ubeyde ibnul-Cerrâh:

Allah'ın kaderinden mi kaçıyorsun? Dedi. Ömer şöyle dedi:

Keşke bu sözü senden başkası söylemiş olsaydı. Evet Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz. Şayet senin develerin olsa, iki yamacı olan bir vâdîye indirsen o yamaçlardan biri yeşilliği bol, diğeri ise otsuz olsa, sen develeri bitek yerde gütsen, Allah'ın kaderi ile gütmüş; otsuz yerde gütsen, yine Allah'ın kaderi ile gütmüş olmaz mısın?[231]

Bir ihtiyacını gidermek için bir yere giden ve ortalıkta gözükmeyen Abdurrahmân ibnu Avf geldi ve şöyle dedi:

Bu konuda benim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden duyduğum bir söz vardır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Tâûn hastalığının bir yerde çıktığını işittiğiniz zaman oraya gitmeyin. Hastalık eğer bulunduğunuz yerde meydana çıkarsa, ondan kaçmak için sakın o yerden dışarı çıkmayın!"

Bunun üzerine Ömer, Allah'a hamd etti, sonra da oradan ayrıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5729, 5730, 6973)

---

231 Burada o kadar güzel bir ifade varki tam teslimiyetin, kadere imanın zirvesi gündeme geliyor. Hiçbir şey Allah istemedikçe sirayet edici değildir. Düşünün eğer hastalıklar sirayet edici olsa idi hiçbir hekim görev yapmaz, yapanlarda o hastalıktan ölürdü. Allah takdir etmedikçe hiçbir şey olmaz.

لا عدوى ولا طيرة ولا هامة ولا صفر ولا نوء ولا غول ولا يورد ممرض على مصح

Hastalığın Bulaşıcı Olmadığı

١٤٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ عَدْوَى وَلاَ صَفَرَ وَلاَ هَامَةَ فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ: يَا رَسُول اللهِ فَمَا بَالُ إِبِلِي تَكُونُ فِي الرَّمْلِ كَأَنَّهَا الظِّبَاءُ، فَيَأْتِي الْبَعِيرُ الأَجْرَبُ فَيَدْخُلُ بَيْنَهَا فَيُجْرِبُهَا فَقَالَ: فَمَنْ أَعْدَى الأَوَّلَ.

1435- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bulaşıcı hastalık yoktur. Safer de yoktur. Baykuşun ötüşünün uğursuzluk getirdiği batıl bir inanıştır."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözüne binaen bir bedevi şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim develerim kumda ceylânlar gibi sağlıklı oluyorlar. Derken uyuz deve gelip aralarına girer de onları uyuz ediyor?

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Öyle ise ilk uyuz deveye bu hastalığı kim sirayet ettirdi?" diye cevap verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5707, 5717)

١٤٣٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ يُورِدَنَّ مُمْرِضٌ عَلَى مُصِحٍّ

1436- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Sakın hasta deveyi sağlam devenin yanına sokmayınız. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5771, 5774)

الطيرة والفأل وما يكون فيه الشؤم

Teşeüm, Fal Ve Uğursuzluk

١٤٣٧ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ عَدْوَى وَلاَ طِيَرَةَ، وَيُعْجِبُنِي الْفَأْلُ قَالُوا: وَمَا الْفَأْلُ قَالَ: كَلِمَةٌ طَيِّبَةٌ

1437- Enes İbnu Malik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bulaşıcı hastalık yoktur. Eşyada uğursuzluk yoktur; el-Fa'l' benim hoşuma gider." Orada bulunanlar: El-Fa'l nedir? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sizden birinizin duyduğu güzel sözdür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5755, 5776)

١٤٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: لاَ طِيَرَةَ، وَخَيْرُهَا الْفأْلُ قَالُوا: وَمَا الْفَأْلُ قَالَ: الْكَلِمَةُ الصَّالِحَةِ يَسْمَعُهَا أَحَدُكُمْ

1438- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem; şöyle buyururken işittim:

"Eşyada uğursuzluk yoktur; bunun hayırlısı el-Fa'l'dır." Orada bulunanlar: El-Fa'l nedir? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sizden birinizin duyduğu güzel sözdür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5754)

١٤٣٩ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ عَدْوَى وَلاَ طِيَرَةَ، وَالشُّؤْمُ فِي ثَلاَثٍ: فِي الْمَرْأَةِ وَالدَّارِ وَالدَّابَّةِ

1439- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bulaşıcı bir hastalık yoktur. Eşyada uğursuzluk da yoktur. Şayet uğursuzluk olsaydı, at, kadın ve evde olurdu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2099, 2858, 5093, 5094, 5753, 5772)

١٤٤٠ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ فَفِي الْمَرْأَةِ وَالْفَرَسِ وَالْمَسْكَنِ

1440- Sehl ibnu Sa'd –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet bir şeyde uğursuzluk olacak olsaydı, bunlar: Kadın, at ve ev olurdu." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2859, 5095)

قتل الحيات وغيرها

Yılanların Öldürülmesi

١٤٤١ – حديث ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي لُبَابَةَ قَالَ ابْنُ عُمَرَ: إِنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ، يَقُولُ: اقْتُلُوا الْحَيَّاتِ، وَاقْتُلُوا ذَا الطُّفْيَتَيْنِ وَالأَبْتَرَ، فَإِنَّهُمَا يَطْمِسَانِ الْبَصَرَ وَيَسْتَسْقِطَانِ الْحَبَلَ

قَالَ عَبْدُ اللهِ: فَبَيْنَا أَنَا أُطَارِدُ حَيَّةً لأَقْتُلَهَا، فَنَادَانِي أَبُو لُبَابَةَ: لاَ تَقْتُلْهَا فَقلْتُ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَدْ أَمَرَ بِقَتْلِ الْحَيَّاتِ قَالَ: إِنَّهُ نَهى بَعْدَ ذلِكَ عَنْ ذَوَاتِ الْبُيُوتِ، وَهِيَ الْعَوَامِرُ وَفِي رِوَايَةٍ (فَرَآنِي أَبُو لُبَابَةَ أَوْ زَيْدُ بْنُ الْخَطَّابِ)

1441- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi minber üzerinde hutbe verirken şöyle buyurduğunu işitti:

“Siz yılanları öldürünüz ve bilhassa arkasında iki beyaz çizgili cinsi ile kuyruksuz engerek yılanını öldürünüz! Çünkü yılanların bu iki cinsi gözün nurunu giderir, hamile kadının da çocuğunu düşürür.” Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kere ben bir yılanı öldürmek için arkasından kovalıyordum. Ebû Lubâbe bana: Onu öldürme! diye nida etti. Ben de ona:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yılanları öldürmeyi emretmiştir, dedim. Bunun üzerine Ebû Lubâbe şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yılanların öldürülmesini emrettikten sonra, ev yılanlarını öldürmekten yasakladı. Onlar uzun ömürlüdürler. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3297, 3310, 3312, 4016)

١٤٤٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي غَارٍ، إِذْ نَزَلَتْ عَلَيْهِ وَالْمُرْسَلاَتِ فَتَلَقَّيْنَاهَا مِنْ فِيهِ وَإِنَّ فَاهُ لَرَطْبٌ بِهَا، إِذْ خَرَجَتْ حَيَّةٌ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: عَلَيْكُمُ اقْتُلُوهَا قَالَ: فَابْتَدَرْنَاهَا فَسَبَقَتْنَا قَالَ: فَقَالَ: وُقِيَتْ شَرَّكُمْ كَمَا وُقِيتُمْ شَرَّهَا

1442- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Minâ’da bir mağarada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Bu sırada Murselât Sûresi indirildi. Bizler bu sureyi Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellemin direk ağzından dinleyip ezberlemeye çalışıyorduk. Bu esnada bir yılan çıktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hemen bu yılanı öldürün" buyurdu. Bunun üzerine biz o yılanı öldürmek için yılanın üzerine doğru koştuk. Ancak yılan bizi geçti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yılan sizin şerrinizden korunduğu gibi, sizler de onun şerrinden korundunuz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4931)

استحباب قتل الوزغ

Kertenkele Öldürmenin Müstehaplığı

١٤٤٣ – حديث أُمِّ شَرِيكٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم أَمَرَهَا بِقَتْلِ الأَوْزَاغِ

1443- Ummu Şerîk Guzeyye -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisine kelerleri öldürmesini emrettiğini haber verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3307, 3359)

١٤٤٤ – حديث عَائِشَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم؛ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لِلْوَزَغِ فُوَيْسِقٌ وَلَمْ أَسْمَعْهُ أَمَرَ بِقَتْلِه

1444- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin zehirli keler hakkında (onu hakir ve küçük görüp onu yerme açısından) "fâsıkçık" dediğini işittim. Ancak onun öldürülmesini emrettiğini işitmedim. (Hadisin geçtiği diğer yer: 1831, 3306)

النهي عن قتل النمل

Karınca Öldürmenin Yasaklılığı

١٤٤٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: قَرَصَتْ نَمْلَةٌ نَبِيًّا مِنَ الأَنْبِيَاءِ، فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُحْرِقَتْ، فَأَوْحى اللهُ إِلَيْهِ أَنْ قَرَصَتْكَ نَمْلَةٌ أَحْرَقْتَ أُمَّةً مِنَ الأُمَمِ تُسَبِّحُ

1445- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir karınca peygamberlerden birini ısırdı. O peygamber karınca köyünün yakılmasını emretti ve köy yakıldı. Bunun üzerine Allah, o peygambere: «Seni bir karınca

ısırdı, sen ise Allah'ı tesbih etmekte olan ümmetlerden bir ümmeti yaktın» diye vahyetti." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3319)

تحريم قتل الهرة

Kedi Öldürmenin Haramlılığı

١٤٤٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: عُذِّبَتِ امْرَأَةٌ فِي هِرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ، فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارَ، لاَ هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَلاَ سَقَتْهَا إِذْ هِيَ حَبَسَتْهَا، وَلاَ هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الأَرْضِ

1446- Abdullah ibnu Ömer –Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kadın bir kedi yüzünden azâp edildi. Kadın o kediyi acından ölünceye kadar hapsetmiş ve kedi yüzünden cehenneme girmiştir. Kadın o kediye ne yiyecek vermiş, ne de su içirmişti. Çünkü onu hapsetmiş, onu yerin haşerelerinden yemesi için de bırakmamıştır. » (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2365, 3318, 3482)

فضل ساقي البهائم المحترمة وإطعامها

Yaş Ciğeri Sulayana Allah Rahmet Eder

١٤٤٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: بَيْنَا رَجُلٌ يَمْشِي فَاشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ، فَنَزَلَ بِئْرًا، فَشَرِبَ مِنْهَا، ثُمَّ خَرَجَ؛ فَإِذَا هُوَ بِكَلْبٍ يَلْهَثُ يَأْكُلُ الثَّرَى مِنَ الْعَطَشِ فَقَالَ: لَقَدْ بَلَغَ هذَا مِثْلُ الَّذِي بَلَغَ بِي فَمَلأَ خُفَّهُ، ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِفِيهِ، ثُمَّ رَقِيَ، فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا قَالَ: فِي كُلِّ كَبِدٍ رَطْبَةٍ أَجْرٌ

1447- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrail oğullarından bir adam yürürken susuzluğu arttı, iyice susadı. Bir kuyuya indi ve oradan su içti. Sonra kuyudan çıktığında susuzluktan dolayı nemli-ıslak toprağı yalayan bir köpek gördü ve:

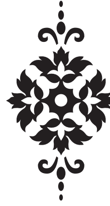
- Benim susadığım gibi bu köpek de susamış, dedi. Adam kuyuya indi. Ayakkabısını suyla doldurdu ve ağzıyla tutarak kuyudan çıktı ve köpeği suladı. Allah onu övdü, onun amelini kabul etti ve onu cennetine koydu."

Sahabeler: Ey Allah'ın Rasûlü, hayvanları sulamakta bize de ecir var mıdır? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hayat taşıyan her canlıyı sulamada sevab vardır."[232] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 173, 2363)

١٤٤٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَيْنَمَا كَلْبٌ يُطِيفُ بِرَكِيَّةٍ كَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ، إِذْ رَأَتْهُ بَغِيٌّ مِنْ بَغَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَنَزَعَتْ مُوقَهَا، فَسَقَتْهُ، فَغُفِرَ لَهَا بِهِ.

1448- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Neredeyse susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek bir kuyunun etrafında dolaşıp durduğu sırada onu İsrâîl oğulları fahişelerinden birisi gördü, hemen ayakkabısını çıkardı da onunla köpeğe su içirdi. Onun bu fiilinden dolayı Allah o kötü kadını bağışladı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3321, 3467)

---

232 Hadîste her yaş ciğerde sevâb vardır, sözü, susuzluktan henüz ölmemiş, fakat ölmeye yüz tutmuş, kendisinde hayât eseri olarak biraz nemlilik bulunan her hayvan ve hattâ her bitkiyi sulamakta sevâb vardır, demektir. Bundan su hayrının Allah'a yakınlık sebebi olduğu anlaşılır. Bâzı tabiî âlimleri: «Günâhı çok olanlar susuzları sulasın» demişlerdir. Susuz bir köpeği sulamak mağfirete vesile olunca, bir insanın susuzluğunu ve su ihtiyâcını gidermenin rahmet ve mağfirete vesile olacağı muhakkaktır.

كتاب الألفاظ من الأدب وغيرها

EDEBE AİT MESELELER

النهي عن سب الدهر

Zamana Sövmenin Yasaklanması

١٤٤٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ الدَّهْرَ، وَأَنَا الدَّهْرُ، بِيَدِي الأَمْرُ، أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

1449- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Âdem oğlu zamana söverek bana eza verir. Zaman benim. Her iş benim elimdedir. Geceyi de, gündüzü de ben evirip çeviririm."[233] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4826, 6181)

---

233 Taberi'nin Ebu Kureyb'den, O'nun da ibnu Uyeyne'den bu isnatla rivayet ettiği hadiste Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Cahiliye ehli şöyle derdi: Bizi gece ve gündüz helak ediyor, bizi öldüren ve yaşatan odur. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: ***«Müşrikler demişlerdi ki: "Dünya hayatımızdan başka bir şey yoktur."»*** Onlar zamana söverlerdi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Âdem oğlu bana eziyet eder." Kurtubi bunun manası hakkında şunları söyledi: Allah Azze ve Celle kendisine ezanın ulaşmasından münezzehtir. Bundan maksat ise Allah'ın gazabını hak eder demektir. Hattâbî -Allah ondan razı olsun- "Zaman benim" hadisinin manası hakkında şunları söyledi: Zamanın sahibi ve zamana nispet ettiğiniz işleri idare eden, evirip-çeviren benim. Her kim, bu işleri yapanın zaman olduğunu söyleyerek zamana söverse, onun sövmesi bu işleri yapan

كراهة تسمية العنب كرمًا

Üzüme Kerm Demeyin

١٤٥٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: وَيَقُولُونَ الْكَرْمُ إِنَّمَا الْكَرْمُ قَلبُ الْمُؤْمِنِ

1450- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İnsanlar üzüm ağacına kerm diyorlar. Kerm, ancak müminin kalbidir."[234] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6183)

حكم إطلاق لفظة العبد والأمة والمولى والسيد

Köle, Cariye, Efendi Ve Seyyid Deme

١٤٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ: لاَ يَقُلْ أَحَدُكُمْ أَطْعِمْ رَبَّكَ، وَضِّى رَبَّكَ، اسْقِ رَبَّكَ وَلْيَقُلْ سَيِّدِي، مَوْلاَيَ وَلاَ يَقُلْ أَحَدُكُمْ عَبْدِي، أَمَتِي وَلْيَقُلْ فَتَايَ وَفَتَاتِي وَغُلاَمِي

1451- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz kölesine: 'Rabbini doyur, rabbine abdest aldır, rabbine su içir!' diye hitâb etmesin. Köle de efendisine: 'Efendim, mevlam' desin. Sizden biriniz kölesine: 'Kulum, cariyem! demesin. Ancak: 'Kızım, oğlum, çocuğum! diye hitâb etsin."[235] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2552)

Rabbisine döner. Cahiliye adetlerinden biri de onların başlarına hoşlanmadıkları bir şey geldiğinde bunu zamana yükler ve: Yazıklar olsun zamana, derlerdi. (İbnu Hacer-Fethul Bari: Aynı hadisin şerhinden.)

234 Kerm kelimesi Kerem kelimesinden türemiştir ki değerli, kıymetli şey manasına gelir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisinden şarap yapıldığı için üzüme ve ağacına kerm denilmesini yasaklamıştır. Ki insanlara bu isim çekici gelip de onlara şarabı, içkiyi hatırlatmasın. Kerm yani kıymetli ve değerli olan şey, İman nuru ve İslam üzere olmasından dolayı müminin kalbidir, buyurmuştur Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem

235 Kişinin kölesine böyle hitâb etmemesinin sebebi de şöyle rivayet edilmiştir: «Çünkü sizler hepiniz Allah'ın kulusunuz, hepiniz memlûksunuz».

كراهة قول الإنسان خبثت نفسي

Nefsim Pis Oldu Demeyin

١٤٥٢ – حديث عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ خَبُثَتْ نَفْسِي، وَلكِنْ لِيَقُلْ لَقِسَتْ نَفْسِي

1452- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sakın sizden biriniz "Nefsim pis oldu"[236] demesin. Lâkin "Nefsim sıkıldı" desin!"[237] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6179)

١٤٥٣ – حديث سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ خَبُثَتْ نَفْسِي، وَلكِنْ لِيَقُلْ لَقِسَتْ نَفْسِي

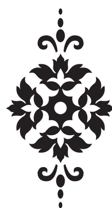
1453- Sehl ibnu Huneyf el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sakın sizden biriniz "Nefsim pis oldu" demesin. Lâkin "Nefsim sıkıldı" desin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6180)

---

236 Habes kelimesi hakkında Râğib şöyle dedi: İtikatta batıl inanış, sözde yalan ve kötü amele hamledilir. İbnu Hacer de bu konuda şöyle dedi: Bu kelime harama, zemmedilmiş kavli ve fiili sıfatlara hamledilir.

237 Hattâbî şöyle dedi: Aslında "habes" ve "lakes" kelimeleri aynı manaya gelmektedir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "habes" isminin Müslümanın şahsında kullanılmasını kerih görmüş ve onu "lakes" ismiyle değiştirmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sünnetinden biri de kabîh olan, kötü olan bir kelimeyi hasen olan, güzel olan bir kelimeyle değiştirmektir.

كتاب الشعر

ŞİİR KİTABI

١٤٥٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرِ، كَلِمَةُ لَبِيدٍ أَلاَ كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلاَ اللهَ بَاطِلُ وَكَادَ أُمَيَّةُ بْنُ أَبِي الصَّلْتِ أَنْ يُسْلِمَ.

1454- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şâirin söylediği en doğru söz, Lebîd'in şu sözüdür: "Allah'tan başka her şey bâtıldır." Umeyye ibnu Ebis-Salt da neredeyse Müslüman olacaktı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3841, 6147, 6489)

١٤٥٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لأَنْ يَمْتَلِىءَ جوفُ رَجُلٍ قَيْحًا يَرِيهِ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَمْتَلِىءَ شِعْرًا

1455- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimsenin karnının, içini bozacak bir irinle dolması, şiir dolmasından daha hayırlıdır."[238] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6155)

---

238 Cahiliye dönemi denilen İslam öncesinde, Arap toplumu için en etkili sanat şiirdi. Cahiliye şiiri toplumsal hayatın en asli görünümlerinden biriydi. Şairin eserinin kaynağı kendi duyguları ile çevresinin duygularının çakıştığı noktalardı. Şair ister bir kabile reisi, ister bir prens, isterse yoksul ve yağmacı bir haydut olsun, daima mensup olduğu toplumun üzerinde hassasiyetle durduğu kimi erdemleri temsil eder,

dile getirirdi. Siyasi görüşmelere katılan heyetlerde mutlaka şairler de bulunur; kabile ya da kabileler birliğinin sözcüsü olarak kendisini yetiştiren toplumu temsil ederdi. Kabile, hayatının duygularının, geçmişteki övünç kaynağı olayların, zaferlerinin, düşmanlarına karşı beslediği kinin, onları aşağılayan hicivlerin, çevresini saran doğanın en güzel anlatımını şairin büyülü sözlerinde bulur ve bütün bunları ondan beklerdi. Bu nedenle de şairin şiirlerinin korunmasına ve yayılmasına çalışırdı. Bir reisin şair olması, kabilesi için büyük bir mutluluktu. Kabileler için başlıca gurur ve şeref kaynağı, büyük şairler yetiştirmiş olmaktı; buna karşılık şairden mahrum olmak yalnız mutsuzluk değil, aynı zamanda utanç ve ayıplanma nedeniydi. Kabilenin şaire olan ihtiyacı, düşman kabile şairinin açtığı yaranın ancak ona aynı tarzda karşılık vermekle kapanabileceğine olan inanış öylesine güçlüydü ki, bu yüzden ortaklaşa şiir yazmak zorunluluğunu duyan kabileler oluyordu. Şiir, Arap kabilelerinin şan ve şereflerini koruyan, mazide başardıkları büyük işleri unutulmaktan kurtaran, hatıralarını canlı tutan ve yayan tek bilgi kaynağıydı. Bu nedenle kimi bilginler şiiri, Arapların en büyük ilimleri olarak nitelemekten kendilerini alamamışlardı. Kimi eski yazarlar da, şiirin Arap toplumu içindeki yer ve önemine değinirken, onun Arapların bütün bilgilerini içine alan, bunların korunmasını sağlayan, daima başvurdukları, yararlandıkları eserleri (divan ilminin ya da divan el-Arap) olduğunu söylemişlerdir. Şiirin Arap toplumu için yerine getirdiği tarihsel ve toplumsal işlev göz önüne alınınca bu değerlendirmelerin abartılı olmadığı görülür. Şairlerin gücü, yalnız söz sanatındaki ustalıklarından değil, aynı zamanda kahinlik niteliğini taşımalarından geliyordu. Arap toplumunda çok eskilerden beri şairlerin kendileriyle ilişki kurduğu, bilgi ve ilham aldığı bir cine sahip olduğuna inanılıyordu. Şairler de bu inancı canlı tutmaya özen gösteriyorlardı. Örneğin el-Hatay, cinlerden bir arkadaşı bulunduğunu; el Ferazdak, gerektiği zaman cini ile görüştüğünü, Kusayyir, şiire bir cinin yardımı ile başladığını söylüyordu. Bu inanç hem ilham kaynağını insan üstü sihirli bir aleme bağlayarak şairde doğa üstü güçler bulunduğu zannını güçlendiriyor, hem de bunun sonucu olarak şiirlerinin etki gücünü artırıyor, ona kahinlik niteliği kazandırıyordu. Şiirin ve şairlerin böylesine önem kazandığı Cahiliye toplumunda onun gelişmesini sağlayan, onu besleyen kimi etkenler, gelenekler oluşmuştu. Belli günlerde kurulan panayırlarda yapılan şiir yarışmaları, bu geleneklerin en önemlisiydi. Ukaz, Zu'l Mecaz, Mecannatu's-Sarh, Duvmetu'l-Cendel, Hacar Suhar gibi panayırlarda yapılan bu yarışmalarda zamanın en büyük şairi hakemlik eder, şairler en güzel elbiselerini giyerek donatılmış binek hayvanları üzerinde çevrelerini saran halka şiirlerini okurlar, yarışma sonunda birinci gelen şair ilan edilirdi. Kimi şairler de kabilelerinden ayrılarak kendilerine zengin birer korucu bulurlardı. Bu şairler nüfuz sahibi hamilerinin yanında kabilelerinin çıkarlarını korurlardı. Lahmi ve Gassani melikleri böyle birçok şaire koruyuculuk yaparlardı. Hira ve Lahmi sarayları da şiirin gelişmesinde çok etkili olmuşlardı. Dinlenmesi helal olmayan, söyleyeni de yerilen, zemmedilmiş şiire gelince, bu batıl sözlerin bulunduğu şiirdir. Öyle ki insanların en korkağını Antere'ye, en cimrilerini Hatim'e üstün gibi gösterirler. Suçsuz, günahsız kimseye iftira ederler. Takva sahibi kimsenin fasık olduğunu ileri sürerler. Kişinin yapmadığı şeyleri yapmış gibi söyleyecek kadar aşırı giderler. Bunu da can sıkıntısını gider-

كتاب الرؤيا

RÜYA KİTABI

١٤٥٦ – حديث أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: الرُّؤْيَا مِنَ اللهِ وَالْحُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ، فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَنْفِثْ، حِينَ يَسْتَيْقِظ، ثَلاَثَ مَرَّاتٍ، وَيَتَعَوَّذْ مِنْ شَرِّهَا، فَإِنَّهَا لاَ تَضُرُّهُ

1456- Ebû Katâde -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Salih rüyâ Allah'tandır. Hoşa gitmeyen kötü rüya ise şeytândandır. Sizden biriniz rüyasında hoşlanmadığı bir şey gördüğünde uyandığında sol tarafına üç kere hafifçe tükürsün ve o rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın. Bu takdirde o rüya kendisine zarar vermez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5747)

---

mek ve sözleri güzelleştirmek için yaparlar. Şiir bir çeşit sözdür. Onun güzeli güzel çirkini de çirkin söz gibidir. Yani şiir bizatihi hoşlanılmayan bir şey değildir. O muhtevaları dolayısıyla mekruh görülür. Arapların nezdinde şiirin pek büyük bir etkisi vardı. Hep hicveden, fuhuştan, Müslümanlardan birinin şeref ve haysiyetine taarruzdan hali olan şiirin söylenmesinde bir sakınca yoktur. Şiir, bir şeyi zeka ve fetanetle iyice anlatmak manasındadır ve bilmek anlamına gelen ilimden daha özel bir manaya gelmektedir. Istılahta ise kasten ve irade ile söylenen vezinli, kafiyeli sözdür.Şiir bizatihi kendisi iyi veya kötü diye yaftalanamaz. İyisi de olur şiirin kötüsü de. Bu şiirin muhtevasına bağlıdır. İnsanlara öğüt veren, ufuk açan, müsbet yönde etki eden şiirlerin okunması da yazılması da güzeldir. Hatta Peygamber Efendimiz bu tür şiirleri övmüştür. Rasulullah'ın bir şaire "Şu beytinden dolayı Allah sana teşekkür ediyor " demesi mevzuyu aydınlatmaya yeter. Yine Peygamberimizin "Ya Hassan onlara şiirle cevap ver" buyurması, muhtevası güzel şiirlerin takriri sünnet olduğunu ortaya koyar. Muhakkak ki şiir insanları etkileyen yazılı sanatların en üstünüdür. Şiirle insanın ruhu kanatlanır, sonsuz ufuklara yelken açar. Bu noktada şiirin ve dolayısıyla şairin mesuliyeti ortaya çıkmaktadır. Kur'an'da yerilen şairler, İslam'a çatan, peygamberin ve Müslümanların ailesine dil uzatan, içkiden vs. bahseden müteşairlerdir. Bu tür şairleri ve şiirlerini tasvip etmek mümkün değildir. Çünkü Kur'an ve hadis bunların pespaye, adi şeyler olduklarını bize beyan buyurmaktadır. Bunlar haram şeylerdir. Bizim özellikle üzerinde durmak istediğimiz yüce duyguların ürünü olan şiirdir.

١٤٥٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَان لَمْ تَكَدْ تَكْذِبُ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ، وَرُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ

1457- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zaman yaklaşınca mü'minin rüyası yalan çıkmaz. Çünkü mü'minin rüyâsı, nübüvvetin kırkaltı cüzünden bircüzdür. Nübüvvetten cüz olan şey ise yalan olmaz". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7017)

١٤٥٨ – حديث عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ

1458- Ubâde ibnu Sâmit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Mü'minin rüyâsı nübüvvetin kırkaltı cüzünden bir cüzdür" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6987)

١٤٥٩ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ

1459- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Mü'minin rüyâsı, nübüvvetin kırkaltı cüzünden bir cüzdür" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6994)

١٤٦٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ

1460- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:"Mü'minin rüyâsı, nübüvvetin kırkaltı cüzünden bir cüzdür" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6988)

قول النبيّ صلى الله عليه وسلم من رآني في المنام فقد رآني

Her Kim Rüyâsında Beni Görürse, Muhakkak O, Beni Görmüştür

١٤٦١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ رَآنِي فِي الْمَنَامِ فَسَيَرَانِي فِي الْيَقَظَةِ، وَلاَ يَتَمَثَّلُ الشَّيْطَانُ بِي

1461- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim, şöyle buyuruyordu: "Her kim beni rüyasında görürse, muhakkak o, uyanık bir hâlde beni görecektir. Çünkü şeytân bana benzer bir surete giremez!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6993)

في تأويل الرؤيا

Rüya Tabiri

١٤٦٢ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَجُلاً أَتى رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: إِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ فِي الْمَنَامِ ظُلَّةً تَنْطُفُ السَّمْنَ وَالْعَسَلَ، فَأَرَى النَّاسَ يَتَكَفَّفُونَ مِنْهَا فَالْمُسْتَكْثِرُ وَالْمُسْتَقِلُّ وَإِذا سَبَبٌ وَاصِلٌ مِنَ الأَرْضِ إِلى السَّمَاءِ، فَأَرَاكَ أَخَذْتَ بِهِ فَعَلَوْتَ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلاَ بِهِ، ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلاَ بِهِ، ثُم أَخَذ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَانْقَطَعَ ثُمَّ وُصِلَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللهِ بِأَبى أَنْتَ، وَاللهِ لَتَدَعَنِّي فَأَعْبُرَهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اعْبُرْ قَالَ: أَمَّا الظُّلَّةُ فَالإِسْلاَمُ، وَأَمَّا الَّذِي يَنْطُفُ مِنَ الْعَسَلِ وَالسَّمْنِ فَالْقُرْآن، حلاَوَتُهُ تَنْطِفُ فَالْمُسْتَكْثِرُ مِنَ الْقُرْآنِ وَالْمُسْتَقِلُّ وَأَمَّا السَّبَبُ الْوَاصِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الأَرْضِ فَالْحَقُّ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ؛ تَأْخُذُ بِهِ فَيُعْلِيكَ اللهُ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ مِنْ بَعْدِكَ فَيَعْلُو بِهِ، ثُمَّ يَأْخُذُ رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ ثُمَّ يَأْخُذُ رَجُلٌ آخَرُ فَيَنْقَطِعُ بِهِ، ثُمَّ يُوَصَّل لَهُ فَيَعْلُو بِهِ فَأَخْبِرْنِي، يَا رَسُولَ اللهِ، بِأَبِي أَنْتَ، أَصَبْتُ أَمْ أَخْطَأْتُ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَصَبْتَ بَعْضًا وأَخطَأْتَ بَعْضًا قَالَ: فَوَاللهِ لَتُحَدِّثني بِالَّذِي أَخْطَأْتُ قَالَ: لاَ تُقْسِمْ

1462- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kişi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi de şöyle dedi:

Ey Allahın Resulu! Ben bu gece rüyâmda yerle gök arasında bir bulut gördüm, ondan yere yağ ve bal yağıyordu. İnsanların da bu yağdan ve baldan avuç avuç almakta olduklarım görüyordum. Kimi çok, kimi az topluyordu. Bu sırada yerden göğe bir ip uzandığını gördüm. Onun ardısıra Seni görüyordum

ki Ey Allahın Resulu, Sen o ipe tutunup yukarıya göğe doğru yükseldin. Sonra o ipi başka bir kimse tuttu, o da yükseldi. Sonra başka bir kimse daha tutup bu üçüncü kimse de yükseldi. Sonra dördüncü biri tuttu. Fakat bu defa ip koptu. Sonra ip bağlanıp bitiştirildi. Bunun üzerine Ebû Bekr: Ey Allahın Resulu, babam anam Sana feda olsun! Vallahi beni bırakıp herhalde müsâade ediniz de, bu Rüyâyı ben ta'bîr edeyim! dedi.

Rasûlullah da: "Haydi tabîr et!" diye izin verince, Ebû Bekr şöyle yordu: Bu zâtın gördüğü bulut, İslâm'dır. Ondan yağan yağ, bal Kur'ân'dır. Onun tatlılığından çok veya az kabiliyet derecelerine göre, Müslümânlar faydalanacaklardır. Gökten yere erişen ip de, üzerinde bulunduğun hakk ve adalet ipidir. Sen onu tutuyorsun. Allah da Sen'i yükseltiyor. Sen'den sonra o hakk ve adalet ipini başka birisi tutacak ve o iple yükselecek. Sonra başka birisi daha tutacak, o da yükselecek. Sonra bir kimse daha tutacak, fakat ip kopacak. Sonra onun için bağlanıp, o da yükselecek.

Bu ta'bîrin sonunda Ebû Bekr: Ey Allahın Resulu, babam anam Sana kurban olsun! Bana haber versen, bu tabîrimde isabet mi ettim, yoksa hatâ mı ettim? diye sordu. Rasûlullah:

"Bâzısında isabet, bâzısında hatâ ettin" buyurdu. Ebû Bekr:

Ey Allahın Resulu, hatâ ettiğim ciheti Allah rızâsı için bana haber versen! dedi. Rasûlullah:

"Allah adına and vererek ısrar etme!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7046)

رؤيا النبيّ صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Rüyası

١٤٦٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَرَانِي أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكٍ، فَجَاءَنِي رَجُلاَنِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الآخَرِ فَنَاوَلْتُ السِّوَاكَ الأَصْغَرَ مِنْهُمَا، فَقِيلَ لِي كَبِّرْ، فَدَفَعْتُهُ إِلَى الأَكْبَرِ مِنْهُمَا

1463- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rüyamda dişlerimi misvakla misvaklarken gördüm. Bana iki kişi geldi. Biri diğerinden yaşça daha büyüktü. Misvakı yaşça küçük olana alması için uzattım. Bana denildi ki: (yani Cibril): Onu büyük olana ver. Ben de o ikisinden yaşça büyük olanına verdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 246)

١٤٦٤ – حديث أَبِي مُوسى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أُهَاجِرُ مِنْ مَكَّةَ إِلَى أَرْضٍ بِهَا نَخْلٌ، فَذَهَبَ وَهَلِي إِلَى أَنَّهَا الْيَمَامَةُ أَوْ هَجَرُ فَإِذَا هِيَ الْمَدِينَةُ، يَثْرِبُ وَرَأَيْتُ فِي رُؤْيَايَ هذِهِ أَنِّي هَزَزْتُ سَيْفًا فَانْقَطَعَ صَدْرُهُ، فَإِذَا هُوَ مَا أُصِيبَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، يَوْمَ أُحُدٍ ثُمَّ هَزَزْتُهُ بِأُخْرَى، فَعَادَ أَحْسَنَ مَا كَانَ، فَإِذَا هُوَ مَا جَاءَ اللهُ بِهِ مِنَ الْفَتْحِ وَاجْتِمَاعِ الْمُؤْمِنِينَ وَرَأَيْتُ فِيهَا بَقَرًا، وَاللهُ خَيْرٌ، فَإِذَا هُمُ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ أُحُدٍ، وَإِذَا الْخَيْرُ مَا جَاءَ اللهُ، مِنَ الْخَيْرِ، وَثَوَابِ الصِّدْقِ الَّذِي آتَانَا اللهُ بَعْدَ يَوْمِ بَدْرٍ

1464- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben rüyâmda kendimi Mekke 'den, hurmalıkları bol olan bir yere hicret ettiğimi gördüm. O hicret ettiğim yerin Yemame veya Hecer olduğunu düşündüm. Bu gördüğüm Yesrib denilen Medine olarak çıktı. Bu rüyamda yine bir kılıç salladım ve bu kılıcın ortası kırıldı. Bu rüyamda Uhud savaşında müminlerin başına gelen sıkıntılar olarak çıktı. Sonra yine rüyamda kılıcımı salladım ve öncekinden daha güzel bir duruma döndü. Bu rüyamda Allah'ın müminlere nasib ettiği fetihler ve müminlerin içtiması olarak çıktı. Yine rüyamda bir sığırın boğazlandığını gördüm. O da Uhud savaşında şehid edilen müminler olarak çıktı. Allah onlar için en hayırlısını yapmıştır. Bir de gördüm ki, asıl hayır Uhud günü musibete uğramalarının ardından Allah'ın onlara hayır nevinden getirdiği şeylerdir. Ve Bedir gününden sonra Allah'ın bizlere verdiği doğruluk ve sebat mükâfatıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3622, 3987, 4081, 7035, 7041)

١٤٦٥ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَدِمَ مُسَيْلِمَةُ الْكَذَّابُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَجَعَلَ يَقُولُ: إِنْ جَعَلَ لِي مُحَمَّدٌ مِنْ بَعْدِهِ تَبِعْتُهُ وَقَدِمَهَا فِي بَشَرٍ كَثِيرٍ مِنْ قَوْمِهِ فَأَقْبَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَمَعَهُ ثَابِتُ بْنُ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ وَفِي يَدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قِطْعَةُ جَرِيدٍ، حَتَّى وَقَفَ عَلَى مُسَيْلِمَةَ، فِي أَصْحَابِهِ فَقَالَ: لَوْ سَأَلْتَنِي هذِهِ الْقِطْعَةَ مَا أَعْطَيْتُكَهَا وَلَنْ تَعْدُوَ أَمْرَ اللهِ فِيكَ؛ وَلَئِنْ أَدْبَرْتَ لَيَعْقِرَنَّكَ اللهُ وَإِنِّي لأَرَاكَ الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ وَهذَا ثَابِتٌ يُجِيبُكَ عَنِّي ثُمَّ انْصَرَفَ عَنْهُ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَسَأَلْتُ عَنْ قَوْلِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّكَ أُرَى الَّذِي أُرِيتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ

1465- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Museylemetul-Kezzâb Medine'ye geldi ve:

- Şayet Muhammed kendisinden sonra beni peygamber olarak bırakırsa kendisine uyarım! demeye başladı. Museyleme Medîne'ye kendi kavminden kalabalık bir heyet içinde gelmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sabit ibnu Kays ibnu Şemmas ile beraber Museyleme'yi karşıladı. O esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elinde hurma dalından bir değnek bulunuyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kavmi içinde bulunan Museyleme'nin önünde durdu ve şöyle buyurdu:

- "Şayet benden şu elimdeki dal parçasını bile istesen sana vermezdim. Allah'ın senin hakkındaki emrinde haddi aşma. Şayet sen bana muhalefet edersen, Allah seni muhakkak helak eder. Ben öyle sanıyorum ki, sen bana rüyamda gösterilen adamsın. İşte şu zât Sâbit'tir. Benim tarafımdan sana cevâb verecektir." Sonra Museylime'nin yanından dönüp gitti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3620, 4373)

١٤٦٦ – فَأَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ فِي يَدَيَّ سِوَارَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ فَأَهَمَّنِي شَأْنُهُمَا، فَأُوحِيَ إِلَيَّ فِي الْمَنَامِ أَنِ انْفُخْهُمَا، فَنَفَخْتُهُمَا فَطَارَا، فَأَوَّلْتُهُمَا كَذَّابَيْنِ يَخْرُجَانِ بَعْدِي؛ أَحَدُهُمَا الْعَنْسِيُّ، وَالآخَرُ مُسَيْلِمَةُ

1466- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben rüyâmda iki kolumda iki altın bilezik gördüm. Bu durum beni hüzünlendirdi. Akabinde rüyamda bana o iki altın bileziğe üflemem vahyolundu. Ben de üfledim. Bunun üzerine o iki altın bilezik uçup gitti. Ben bu rüyamda gördüğüm bu iki altın bileziği benden sonra çıkacak olan iki yalancı peygamber ile yorumladım. O ikisinden biri San'a'lı el-Ansi, diğeri ise Yemâme'li Museylemetul-Kezzab'dır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4375)

١٤٦٧ – حديث سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مِمَّا يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ لأَصْحَابِهِ: هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنْ رُؤْيَا

قَالَ: فَيَقُصُّ عَلَيْهِ مَنْ شَاءَ اللهُ أَنْ يَقُصَّ وَإِنَّهُ قَالَ، ذَاتَ غَدَاةٍ: إِنَّهُ أَتَانِي، اللَّيْلَةَ، آتِيَانِ، وَإِنَّهُمَا ابْتَعَثَانِي، وَإِنَّهُمَا قَالاَ لِي: انْطَلِقْ وَإِنِّي انْطَلَقْتُ مَعَهُمَا، وَإِنَّا أَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُضْطَجِعٍ، وَإِذَا آخَرُ قَائِمٌ عَلَيْهِ بِصَخْرَةٍ، وَإِذَا هُوَ يَهْوِي بِالصَّخْرَةِ لِرَأْسِهِ، فَيَثْلَغُ رَأْسَهُ فَيَتَهَدْهَدُ الْحَجَرُ هٰهُنَا، فَيَتْبَعُ الْحَجَرَ، فَيَأْخُذُهُ، فَلاَ يَرْجِعُ إِلَيْهِ حَتَّى يَصِحَّ رَأْسُهُ كَمَا كَانَ ثُمَّ

يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الأُولَى

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: سُبْحَانَ اللهِ مَا هذَانِ

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ

قَالَ: فَانْطَلَقْنَا، فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ مُسْتَلْقٍ لِقَفَاهُ، وَإِذَا آخَرُ قَائِمٌ عَلَيْهِ، بِكَلُّوبٍ مِنْ حَدِيدٍ، وَإِذَا هُوَ يَأْتِي أَحَدَ شِقَّيْ وَجْهِهِ فَيُشَرْشِرُ شِدْقَهُ إِلَى قَفَاهُ، وَمَنْخِرَهُ إِلَى قَفَاهُ، وَعَيْنَهُ إِلَى قَفَاهُقَالَ: ثُمَّ يَتَحَوَّلُ إِلَى الْجَانِبِ الآخَرِ، فَيَفْعَلُ بِهِ مِثْلَ مَا فَعَلَ بِالْجَانِبِ الأَوَّلِ، فَمَا يَفْرُغُ مِنْ ذَلِكَ الْجَانِبِ حَتَّى يَصِحَّ ذَلِكَ الْجَانِبُ كَمَا كَانَ، ثُمَّ يَعُودُ عَلَيْهِ فَيَفْعَلُ مِثْلَ مَا فَعَلَ الْمَرَّةَ الأُولى

قَالَ: قُلْتُ سُبْحَانَ اللهِ مَا هذَانِ

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا، فَأَتَيْنَا عَلَى مِثْلِ التَّنُّورِ، فَإِذَا فِيهِ لَغَطٌ وَأَصْوَاتٌ

قَالَ: فَاطَّلَعْنَا فِيهِ، فَإِذَا فِيهِ رِجَالٌ وَنِسَاءٌ عُرَاةٌ، وَإِذَا هُمْ يَأْتِيهِمْ لَهَبٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهُمْ، فَإِذَا أَتَاهُمْ ذَلِكَ اللَّهَبُ ضَوْضَوْا

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هؤُلاَءِ

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ

قَالَ: فَانْطَلَقْنَا، فَأَتَيْنَا عَلَى نَهَرٍ أَحْمَرَ مِثْلِ الدَّمِ، وَإِذَا فِي النَّهَرِ رَجُلٌ سَابِحٌ يَسْبح، وَإِذَا عَلَى شَطِّ النَّهَرِ رَجُلٌ قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ حِجَارَةً كَثِيرَةً، وَإِذَا ذَلِكَ السَّابِحُ يَسْبَحُ مَا يَسْبَحُ ثُمَّ يَأْتِي ذَلِكَ الَّذِي قَدْ جَمَعَ عِنْدَهُ الْحِجَارَةَ فَيَفْغَرُ لَهُ فَاهُ، فَيُلْقِمُهُ حَجَرًا، فَيَنْطَلِقُ يَسْبَحُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَيْهِ كُلَّمَا رَجَعَ إِلَيْهِ فَغَرَ لَهُ فَاهُ فَأَلْقَمَهُ حَجَرًا

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هذَانِ

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ

قَالَ: فَانْطَلَقْنَا، فَأَتَيْنَا عَلَى رَجُلٍ كَرِيهِ الْمَرْآةِ، كَأَكْرَهِ مَا أَنْتَ رَاءٍ رَجُلاً، مَرْآةً؛ وَإِذَا عِنْدَهُ نَارٌ يَحُشُّهَا وَيَسْعى حَوْلَهَا

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هذَا

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ فَانْطَلَقْنَا، فَأَتَيْنَا عَلَى رَوْضَةٍ مُعْتَمَّةٍ، فِيهَا مِنْ كُلِّ نَوْرِ الرَّبِيعِ، وَإِذَا بَيْنَ ظَهْرَيِ الرَّوْضَةِ رَجُلٌ طُوِيلٌ لاَ أَكَادُ أَرَى رَأْسَهُ طُولاً فِي السَّمَاءِ، وَإِذَا

حَوْلَ الرَّجُلِ مِنْ أَكْثَرِ وِلْدَانٍ رَأَيْتُهُمْ قَطُّ

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: مَا هذَا مَا هؤُلاَءِ

قَالَ: قَالاَ لِي: انْطَلِقْ، انْطَلِقْ

قَالَ: فَانْطَلَقْنَا فَانْتَهَيْنَا إِلَى رَوْضَةٍ عَظِيمَةٍ؛ لَمْ أَرَ رَوْضَةً قَطُّ أَعْظَمَ مِنْهَا وَلاَ أَحْسَنَ

قَالَ: قَالاَ لِي: ارْقَ فِيهَا

قَالَ: فَارْتَقَيْنَا فِيهَا فَانْتَهَيْنَا إِلَى مَدِينَةٍ مَبْنِيَّةٍ، بِلَبِنِ ذَهَبٍ وَلَبِنِ فِضَّةٍ، فَأَتَيْنَا بَابَ الْمَدِينَةِ، فَاسْتَفْتَحْنَا، فَفُتِحَ لَنَا، فَدَخَلْنَاهَا، فَتَلَقَّانَا فِيهَا رِجَالٌ، شَطْرٌ مِنْ خَلْقِهِمْ كَأَحْسَنِ مَا أَنْتَ رَاءٍ، وَشَطْرٌ كَأَقْبَحِ مَا أَنْتَ رَاءٍ

قَالَ: قَالاَ لَهُمْ: اذهَبُوا فَقَعُوا فِي ذلِكَ النَّهَرِ

قَالَ: وَإِذَا نَهَرٌ مُعْتَرِضٌ يَجْرِي كَأَنَّ مَاءَهُ الْمَحْضُ فِي الْبَيَاضِ فَذَهَبُوا فَوَقَعُوا فِيهِ ثُمَّ رَجَعُوا إِلَيْنَا، قَد ذَهَبَ ذَلِكَ السُّوءُ عَنْهُمْ فَصَارُوا فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ

قَالَ: قَالاَ لِي: هذِهِ جَنَّةُ عَدْنٍ، وَهذَا مَنْزِلُكَ

قَالَ: فَسَمَا بَصَرِي صُعُدًا، فَإِذَا قَصْرٌ مِثْلُ الرَّبَابَةِ الْبَيْضَاءِ

قَالَ: قَالاَ لِي: هذَاكَ مَنْزِلُكَ

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: بَارَكَ اللهُ فِيكُمَا، ذَرَانِي فَأَدْخلَهُ قَالاَ: أَمَّا الآنَ فَلاَ وَأَنْتَ دَاخِلُهُ

قَالَ: قُلْتُ لَهُمَا: فَإِنِّي قَدْ رَأَيْتُ مَنْذُ اللَّيْلَةِ عَجَبًا فَمَا هذَا الَّذِي رَأَيْتُ

قَالَ: قَالاَ لِي: أَمَا إِنَّا سَنُخْبِرُكَ أَمَّا الرَّجُلُ الأَوَّلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يُثْلَغُ رَأْسُهُ بِالْحَجَرِ، فَإِنَّهُ الرَّجُلُ يَأْخُذُ الْقُرْآنَ فَيَرْفِضُهُ، وَيَنَامُ عَنِ الصَّلاَةِ الْمَكْتُوبَةِ وَأَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يُشَرْشَرُ شِدْقُهُ إِلَى قَفَاهُ، وَمَنْخِرُهُ إِلَى قَفَاهُ، وَعَيْنُهُ إِلَى قَفَاهُ، فَإِنَّهُ الرَّجُلُ يَغْدُو مِنْ بَيْتِهِ فَيَكْذِبُ الْكَذْبَةَ تَبْلُغُ الآفَاقَ وَأَمَّا الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ الْعُرَاةُ، الَّذِينَ فِي مِثْلِ بِنَاءِ التَّنُّورِ، فَإِنَّهُمُ الزُّنَاةُ وَالزَّوَانِي وَأَمَّا الرَّجُلُ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيْهِ يَسْبَحُ فِي النَّهَرِ وَيُلْقَمُ الْحَجَرَ، فَإِنَّهُ آكِلُ الرِّبَا وَأَمَّا الرَّجُلُ الْكَرِيهُ الْمَرْآةِ، الَّذِي عِنْدَ النَّارِ، يَحُشُّهَا وَيَسْعى حَوْلَهَا، فَإِنَّهُ مَالِكٌ، خَازِنُ جَهَنَّمَ وَأَمَّا الرَّجُلُ الطَّوِيلُ الَّذِي فِي الرَّوْضَةِ فَإِنَّهُ إِبْرَاهِيمُ صلى الله عليه وسلم وَأَمَّا الْوِلْدَانُ الَّذِينَ حَوْلَهُ فَكُلُّ مَوْلُودٍ مَاتَ عَلَى الْفِطْرَةِ

قَالَ: فَقَالَ بَعْضُ الْمُسْلِمِينَ: يَا رَسُولَ اللهِ وَأَوْلاَدُ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى

الله عليه وسلم وَأَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ وَأَمَّا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَانُوا، شَطْرٌ مِنْهُمْ حَسَنًا وَشَطْرٌ مِنْهُمْ قَبِيحًا، فَإِنَّهُمْ قَوْمٌ خَلَطُوا عَمَلاً صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا، تَجَاوَزَ اللهُ عَنْهُمْ

1467- Semure ibnu Cundeb'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kılınca yüzünü bize döner ve: "Bu gece sizden kim rüya gördü?" diye sorardı. Eğer birisi rüya görmüş ise, rüyasını Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlatırdı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Allah Azze ve Celle'nin dilediği kadar onun rüyasını tabir ederdi.

Yine bir gün bize: "Sizden rüya gören var mı?" diye sordu. Biz: Hayır, dedik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: "Ancak bu gece rüyamda iki kişiyi gördüm. Yanıma gelerek benim elimi tuttular ve beni Ardul-Mukaddes'e çıkardılar. Orada bir adam oturuyor, başında da başka biri ayakta duruyordu. Ayakta duran adamın elinde demirden bir kanca vardı.

Ayaktaki adam bu demir kancayı oturanın avurt içine, ensesine, kafasının arkasına kadar sokup (çekerek parçalıyordu). Kafasının diğer tarafına da bu yaptığının aynını yapıyordu. Bu arada ağzın sağ tarafı iyileşiyordu. Bu sefer kafasının diğer tarafına dönüp aynı işlemi tekrar ediyordu.

Ben: Subhanallah bunlar nedir? diye sordum. Onlar bana: Yürü, dediler. Birlikte yürümeye devam ettik. Sırt üstü yatmış bir adamın yanına geldik. Bunun başında bir adam ayakta durmuş, elinde bir kaya parçası var. Onunla yatan adamın başını parçalıyordu. O kaya parçasını başına her vuruşunda, taş yuvarlanıp gidiyordu. O adam da onu almak için gidiyordu. O adam daha geri dönmeden başı iyileşiyor ve kafası eski haline geri dönüyordu. O adam gelip yine o yatan adamın başına kaya parçasını vurup eziyordu.

Ben: Subhanallah bunlar nedir? diye sordum. Onlar: Yürü, dediler. Birlikte yürümeye devam ettik. Altında ateş yanan altı geniş fırına benzer bir yere geldik. Buranın altında ateş yanıyordu. Ateş alevlenip yükseldikçe içindeki insanlar da yükseliyor, hatta delikten çıkacak olacaklardı. Ateşin alevi sakinleşince de aşağı dönüyorlardı. İçinde çıplak erkekler ve çıplak kadınlar vardı.

Ben: Bunlar nedir? diye sordum. Onlar da: Yürü, dediler. Beraber yürümeye devam ettik. Kandan bir nehrin başına geldik. O nehrin ortasında ayakta bir adam duruyordu. Bu nehrin kenarında da bir adam duruyordu. Önünde de taşlar vardı. Nehrin içindeki adam yüzerek kenara doğru gelip dışarı çıkmak isteyince, kıyıdaki adam onun ağzının içine bir taş atıyor ve onu geriye eski yerine döndürüyordu. Çıkmak için nehrin kıyısına her defasında gelmek iste-

mesinde, kıyıdaki adam hemen ağzına bir taş fırlatıyor ve onu eski yerine döndürüyor.

Ben: Bunlar nedir? diye sordum. Onlar da: Yürü, dediler. Yürümeye devam ettik. Yeşil bir bahçeye geldik. Bu bahçede büyük bir ağaç vardı. Bu ağacın dibinde de yaşlı bir adam ve çocuklar vardı. Bu ağaca yakın bir yerde de bir adam vardı ve önündeki ateşi yakıyordu. Benim yanımdaki iki kişiyle beraber, benimle beraber ağaca çıktılar. Beni bir eve girdirdiler. Ben bundan daha güzel bir ev görmedim. Bu evin içinde yaşlı erkekler, gençler, kadınlar ve çocuklar vardı. Sonra yanımdaki iki adam beni buradan dışarıya çıkardılar. Benimle birlikte ağaca yukarı çıktılar. Beni daha güzel ve daha değerli bir eve girdirdiler. Bu evin içinde de ihtiyar erkekler ve gençler vardı.

Ben, yanımdaki iki şahsa dedim ki: İkiniz beni bu gece gezdirdiniz. Öyleyse gördüklerimi bana haber verin. Onlar: Evet, dediler. Şu ağzının parçalandığını gördüğün kimse, o bir yalancı idi ve yalan yere konuşurdu. Söylediği yalan her tarafa ulaşırdı. İşte bu yalancı, kıyamet gününe kadar yapılmakta olduğunu gördüğün şekilde azâb olunacaktır.

Başı ezilmekte olduğunu gördüğün kimseye gelince, öyle bir adamdır ki, Allah ona Kuran öğretmiş, o da (bu nimetin kıymetini bilmeyerek) bütün gece uyumuş, gündüz de Kuran ile amel etmemişti. İşte hayatında Kur'an ,dan yüz çeviren bu gafil kimse de, kıyamet gününe kadar bu suretle azâb olunacaktır.

O delik içinde gördüğün çıplak kimselere gelince, onlar da zina eden erkek ve kadınlardı. Nehir içinde gördüğün kimse ise, faiz yiyenlerdir. Ağacın dibindeki yaşlı kimse İbrahim aleyhisselamdır. Etrafındaki çocuklar ise, insanların çocuklarıdır. Ateş yakan kimse, cehennemin bekçisi olan Mâlik'tir. Girdiğin birinci ev, bütün müminlerin evidir. Bu ev ise şehidlerin evidir. Ben Cibril'im, bu da Mikâil'dir. Başını yukarı kaldır. Başımı kaldırdım ve üst tarafımda beyaz bulut misali bir şey gördüm. Cibril ve Mikâil dediler ki: İşte senin evin burası. Ben dedim ki: Beni bırakın da evime gireyim. Cibril ve Mikail dediler ki: Hayır. Senin daha tamamlamadığın kalan bir ömrün vardır. Onu ne vakit tamamlarsan, işte o zaman evine girersin."

Semure dedi ki: Müslümanların bâzısı: Ey Allahın Resulu! Müş-riklerin çocukları da mı? diye sordular. Rasûlullah: "Müşriklerin çocukları da" buyurdu. "Melekler devamla: Kendilerinin bir kısım güzel, diğer kısımları da çirkin olan o topluluğa gelince; onlar bir kısım güzel amellerini diğer çirkin amelleriyle karıştırmış olan kimselerdir ki, Allah onların suçlarından vazgeçmiştir, dediler". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 845, 1142, 1386, 2085, 2791, 3236, 3354, 4674, 6096, 7047)

كتاب الفضائل

FAZİLETLER KİTABI

في معجزات النبيّ صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Mucizeleri

١٤٦٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَحَانَتْ صَلاَةُ الْعَصْرِ، فَالْتَمَسَ النَّاسُ الْوَضُوءَ، فَلَمْ يَجِدُوهُ، فَأُتِيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِوَضُوءٍ، فَوَضَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي ذلِكَ الإِنَاءِ يَدَهُ، وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّؤُوا مِنْهُ قَالَ: فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يَنْبَعُ مِنْ تَحْتِ أَصَابِعِهِ، حَتَّى تَوَضَّؤُوا مِنْ عِنْدَ آخِرِهِمْ

1468- Enes İbnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

İkindi namazının vaktinin yaklaştığı bir zamanda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördüm. İnsanlar abdest almak için su arasalar da bulamadılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme abdest alması için bir kap su getirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kandisine getirilen su kabının içine elini koydu ve insanlara ondan abdest almalarını emretti. Enes dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin parmaklarının altından suyun (tıpkı kaynağından kaynadığı gibi) kaynadığını gördüm. Öyle ki orada bulunan herkes, sırasıyla, hiç kimse kalmayacak şekilde o sudan abdestini aldı.[239] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 162, 195, 200, 3573, 3574, 3575)

239 Bu rivayet hem su olmadığında toprağın yetrli olacağının hemde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin mucizelerine işaret eder.

١٤٦٩ – حديث أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم غَزْوَةَ تَبُوكَ فَلَمَّا جَاءَ وَادِيَ الْقُرَى، إِذَا امْرَأَةٌ فِي حَدِيقَةٍ لَهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، لأَصْحَابِهِ اخْرُصُوا وَخَرَصَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَشَرَةَ أَوْسُقٍ فَقَالَ لَهَا: أَحْصِي مَا يَخْرُجُ مِنْهَا فَلَمَّا أَتَيْنَا تَبُوكَ، قَالَ: أَمَا إِنَّهَا سَتَهُبُّ اللَّيْلَةَ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، فَلاَ يَقُومَنَّ أَحَدٌ، وَمَنْ كَانَ مَعَهُ بَعِيرٌ فَلْيَعْقِلْهُ فَعَقَلْنَاهَا وَهَبَّتْ رِيحٌ شَدِيدَةٌ؛ فَقَامَ رَجُلٌ فَأَلْقَتْهُ بِجَبَلِ طَيِّءٍ وَأَهْدَى مَلِكُ أَيْلَةَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بَغْلَةً بَيْضَاءَ، وَكَسَاهُ بُرْدًا وَكَتَبَ لَهُ بِبَحْرِهِمْ فَلَمَّا أَتَى وَادِيَ الْقُرَى، قَالَ لِلْمَرْأَةِ: كَمْ جَاءَ حَدِيقَتُكِ قَالَتْ: عَشَرَةَ أَوْسُقٍ، خَرْصَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي مُتَعَجِّلٌ إِلَى الْمَدِينَةِ، فَمَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَجَّلَ مَعِي فَلْيَتَعَجَّلْ فَلَمَّا أَشْرَفَ عَلَى الْمَدِينَةِ، قَالَ: هذِهِ طَابَةُ فَلَمَّا رَأَى أُحُدًا، قَالَ: هذَا جُبَيْلٌ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ، أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ دُورِ الأَنْصَارِ قَالُوا: بَلَى قَالَ: دُورُ بَنِي النَّجَّارِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي عَبْدِ الأَشْهَلِ، ثُمَّ دُورُ بَنِي سَاعِدَةَ، أَوْ دُورُ بَنِي الْحارِثِ بْنِ الْخَزْرَجِ، وَفِي كُلِّ دُورِ الأَنْصَارِ يَعْنِي خَيْرًا فَلَحِقْنَا سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ فَقَالَ أَبُو أُسَيْدٍ: أَلَمْ تَرَ أَنَّ نَبِيَّ اللهِ صلى الله عليه وسلم، خَيَّرَ الأَنْصَارَ فَجَعَلَنَا أَخِيراً فَأَدْرَكَ سَعْدٌ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ خُيِّرَ دُورُ الأَنْصَارِ فَجُعِلْنَا آخِرًا فَقَالَ: أَوَلَيْسَ بِحَسْبِكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِنَ الْخِيَارِ

1469- Ebû Humeyd es-Sâidî'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Tebuk savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber idik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kurâ Vadisi'ne[240] geldiğinde, kendi bahçesinde çalışan bir kadına rast geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabelerine şöyle dedi:

"Şu bahçedeki hurmayı tahmin ediniz" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem on vesk olarak tahmîn etti. Bahçe sahibi olan kadına şöyle dedi:

"Ölçü olarak ne kadar geldiğini say." Tebük'e geldiğimizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu gece fırtına çıkacak. Kesinlikle hiç kimse ayağa kalkmasın! Beraberinde devesi olan da devesini iple bağlasın!" Bunun üzerine bizler develerimizi iple bağladık. Geceleyin fırtına çıktı. Bir adam ayağa kalktı ve fırtına onu Tay Dağı'na fırlattı.

240 Vâdul-Kurâ, Medine ile Şam arasında bir şehirdir.

Eyle[241] kralı Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme beyaz bir katır hediye etti ve bir de bürde giydirmişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu krala (cizye ödedikleri takdirde güvende olacaklarına dair) belde halkına bir mektup yazdı.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Kurâ Vadisi'ne geldiğinde hurmalık sahibi kadına: "Bahçenin hurması ne kadar?" diye sordu. Kadın şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellemin tahmin ettiği gibi on vesk ürün verdi.

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sahabelerine şöyle buyurdu: "Ben Medine'ye girmek için hızlı hareket edeceğim. Sizden her kim benimle beraber hızlı hareket etmek isterse, acele etsin."

Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem Medine'ye yaklaştığında: "İşte Tâbe!" buyurdu. Uhud dağını görünce de şöyle buyurdu:

"Uhud dağı bizi sever, biz de onu severiz! Sizlere Ensâr evlerinin en hayırlılarını haber vereyim mi!"

Sahabeler: Haber ver! dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Neccâr oğullarının evleri, sonra Abdul-Eşhel oğullarının evleri, sonra Sâide oğullarının evleri veya Hâris ibnul-Hazrec oğullarının evleri. Ensâr evlerinin hepsinde hayır vardır"

Bunun üzerine Sa'd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelerek:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ensâr evlerinin en hayırlıları zikredildi ve bizim evimiz en sonuncu sırada zikredilmiş? dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'na:

- "En hayırlılar içinde olmanız size yetmez mi? buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1481, 2838, 3791, 4422,)

توكله على الله تعالى وعصمة الله تعالى له من الناس

Allah Rasûlü Sallallahu aleyhi ve sellemin Tevekkülü Ve Allllah'ın Onu İnsanlardan Koruması

١٤٧٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم غَزْوَةَ نَجْدٍ فَلَمَّا أَدْرَكَتْهُ الْقَائِلَةُ، وَهُوَ فِي وَادٍ كَثِيرِ الْعِضَاهِ، فَنَزَلَ تَحْتَ شَجَرَةٍ، وَاسْتَظَلَّ

241 Eyle, deniz kenarında eski bir yerleşim yeridir.

بِهَا، وَعَلَّقَ سَيْفَهُ فَتَفَرَّقَ النَّاسُ فِي الشَّجَرِ يَسْتَظِلُّونَ وَبَيْنَا نَحْنُ كَذلِكَ إِذْ دَعَانَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَجِئْنَا، فَإِذَا أَعْرَابِيٌّ قَاعِدٌ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ: إِنَّ هذَا أَتَانِي وَأَنَا نَائِمٌ فَاخْتَرَطَ سَيْفِي فَاسْتَيْقَظْتُ وَهُوَ قَائِمٌ عَلى رَأْسِي، مُخْتَرِطٌ صَلْتًا قَالَ: مَنْ يَمْنَعكَ مِنِّي قُلْتُ: اللهُ فَشَامَهُ، ثُمَّ قَعَدَ فَهُوَ هذَا قَالَ: وَلَمْ يُعَاقِبْهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1470- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Necd tarafına doğru savaşa gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem döndüğünde o da O'nunla beraber döndü. Öğle sıcağı bastırınca orta boylu dikenli çalıların çok olduğu bir vadide Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mola verdi. İnsanlar gölgelenmek için ağaçların gölgesine dağıldılar.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ağacın altına geçti ve kılıcını o ağaca astı. Bizler bir müddet uyuduk. Birden Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in bizi çağırmakta olduğunu işittik. Bir de baktık ki yanında müşriklerden bedevi bir Arab var! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Şu bedevi Arab ben uyurken gelmiş, kılıcımı alarak kınından sıyırmış, yanımda durmuş. Bu arada ben uyandım. Kılıç, kınından sıyrılmış olarak bu adamın elinde idi. Bu hâlde bedevi bana:

-Benden şu anda seni kim koruyabilir? dedi. Ben de Allah korur, dedim. Bunun üzerine o bedevi kılıcını kınına soktu. İşte o bu adamdır."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o adamı cezalandırmadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2910, 4139)

بيان مثل ما بعث النبيّ صلى الله عليه وسلم من الهدى والعلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Hidayet Ve İlimle Gönderildiği

١٤٧١ – حديث أَبِي مُوسى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَثَلُ مَا بَعَثَنِي اللهُ بِهِ مِنَ الْهُدَى وَالْعِلْم، كَمَثَلِ الْغَيْثِ الْكَثِيرِ، أَصَابَ أَرْضًا، فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ قَبِلَتِ الْمَاءَ فَأَنْبَتَتِ الْكَلأَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيرَ وَكَانَ مِنْهَا أَجَادِبُ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ فَنَفَعَ اللهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا وَأَصَابَتْ مِنْهَا طَائِفَةً أُخْرَى، إِنَّمَا هِيَ قِيعَانٌ لاَ تُمْسِكُ مَاءً، وَلاَ تُنْبِتُ كَلأً، فَذلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقِهَ فِي دِينِ اللهِ وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِي اللهُ بِهِ، فَعَلِمَ وَعَلَّمَ وَمَثَلُ مَنْ لَمْ

يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى اللهِ الَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَفِي رِوَايَةٍ: وَكَانَ مِنْهَا طَائِفَةٌ قَيَّلَتِ الْمَاءَ

1471- Ebu Mûsa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın benimle gönderdiği hidayet ve ilmin misali yeryüzüne yağan bol ve bereketli yağmurun misaline benzer. Orada, suyu kabul eden güzel ve verimli topraklar vardır ki üzerinde çokça yeşil ve kuru bitkiler biter. Yine yeryüzünde öyle topraklar vardır ki verimsizdir, kuraktır ve suyu üstünde tutar. Allah da o suyla insanları faydalandırır. Ondan içerler, hayvanlarını ve tarlalarını sularlar. Yine o yağmur öyle bir toprağa isabet eder ki, o dik ve pürüzsüzdür. Ne suyu üstünde tutar ne de bitki yetiştirir. İşte bu Allah'ın dininde anlayışlı olan, Allah'ın benimle gönderdiği (hidayet ve ilimden) faydalanan, öğrenen ve öğretenin; ondan yüz çevirip faydalanmayan ve fayda vermeyenin; benim getirdiğim hidayet, din kendisine tebliğ edilip onunda yüz çevirdiği ve dine girmemesinin misalidir."

Ebu Abdullah (Buhari) dedi ki: İshak'ın Ebu Usame'den olan rivayetinde şöyle dedi:

"O toprağın üzerindeki su içilir" Kâun kelimesi, suyun yüksekte, üstünde olması, Safsaf ise yerden yüksek olması yani dik olması manasına gelir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 79)

شفقته صلى الله عليه وسلم على أمته ومبالغته في تحذيرهم مما يضرهم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Ümmetine Olan Şefkati

١٤٧٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ النَّاسِ كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ، جَعَلَ الْفَرَاشُ وَهذِهِ الدَّوَابُّ الَّتِي تَقَعُ فِي النَّارِ يَقَعْنَ فِيهَا، فَجَعَلَ يَنْزِعُهُنَّ وَيَغْلِبْنَهُ، فَيَقْتَحِمنَ فِيهَا فَأَنَا آخُذُ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ وَهُمْ يَقْتَحِمُونَ فِيهَا

1472- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benim misalimle insanların misali, ateş yakan bir adamın misali gibidir: Ateşin ışığı etrafını aydınlattığı zaman kelebekler ve diğer hayvanlar ateşin içine düşmeğe başlarlar. Bunun üzerine o adam da bu hayvancıkları ateşe düşmemeleri için engellemeye çalışır; ancak bu hayvanlar o adama galebe

çalar ve ateşe girerler. İşte ben de ateşe girmemeniz için sizin izar bağlarınızdan tutuyorum. Sizler ise ateşe giriyorsunuz."[242] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6483)

ذكر كونه صلى الله عليه وسلم خاتم النبيين

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Son Peygamber Oluşu

١٤٧٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ مَثَلِي وَمَثَلُ الأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي كَمَثَلِ رَجُلٍ بَنى بَيْتًا فَأَحْسَنَهُ وَأَجْمَلَهُ إِلاَّ مَوْضِعَ لَبِنَةٍ مِنْ زَاوِيَةٍ، فَجَعَلَ النَّاسُ يَطُوفُونَ بِهِ، وَيَعْجَبُونَ لَهُ، وَيَقُولُونَ: هَلاَّ وُضِعَتْ هذِهِ اللَّبِنَةُ فَأَنَا اللَّبِنَةُ، وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ

1473- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benimle diğer bütün peygamberlerin misali, bina yapan bir adamın misali gibidir. O adam bir bina yapmış, onu tamamlamış ve onu güzelce süslemiştir. Ancak bu binanın yapımında, binanın köşesinde bir tuğlası eksik kalmıştır. İnsanlar bu binanın içine girerler ve o güzel binada bu şekilde bir tuğlanın eksik kalmasına hayret ederek:

- Keşke bu bir tuğlalık yer boş bırakılmasaydı, derler. İşte o yeri boş bırakılan tuğla benim. Ben Hâtemun-Nebiyyîn, peygamberlerin sonuncusuyum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3535)

١٤٧٤ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَثَلِي وَمَثَلُ الأَنْبِيَاءِ كَرَجُلٍ بَنى دَارًا فَأَكْمَلَهَا وَأَحْسَنَهَا إِلاَّ مَوْضِعَ لَبِنَةٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَدْخُلُونَهَا وَيَتَعَجَّبُونَ وَيَقُولُونَ: لَوْلاَ مَوْضِعُ اللَّبِنَةِ.

---

242 Eskiden Arabların adetine göre, bîr adam bir cemaatı korkutmak ve kendilerine korkunç bir haber vermek isterse, elbisesini çıkarır, şayet uzakta ise, bu elbise ile kendilerine işarette bulunur.Bununla musibet haberi verdiğine işaret ederdi. Bunu, ekseriyetle bir cemaatin öncüsü ve gözcüsü yapardı.Böyle yapması: Gören daha iyi farketsin, daha çok şaşsın ve manzara daha çirkin olsun diyedir. Bu şekil, o cemaatı düşman için hazırlamaya daha çok teşvik eder. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem bu sözleri ilede bizlere çok özlü nasihatlar ederek bizleri uyarıyor.

1474- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Benimle diğer bütün peygamberlerin misali, bina yapan bir adamın misal gibidir. O adam bir bina yapmış, onu tamamlamış ve onu güzelce süslemiştir. Ancak bu binanın yapımında bir tuğlası eksik kalmıştır. İnsanlar bu binanın içine girerler ve o güzel binada bu şekilde bir tuğlanın eksik kalmasına hayret ederek:

- Keşke bu bir tuğlalık yer boş bırakılmasaydı, derler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3534)

إِثبات حوض نبينا صلى الله عليه وسلم وصفاته

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Havzı

١٤٧٥ – حديث جُنْدَبٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: أَنَا فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَوْضِ

1475- Cundeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ben havz başında sizin öncünüzüm" buyuruyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler:1344, 3596, 4085, 6589, 6590)

١٤٧٦ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَوْضِ، مَنْ مَرَّ عَلَيَّ شَرِبَ، وَمَنْ شَرِبَ لَمْ يَظْمَأْ أَبَدًا لَيَرِدَنَّ عَلَيَّ أَقْوَامٌ أَعْرِفُهُمْ وَيَعْرِفُونِي، ثُمَّ يُحَالُ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ.

1476- Sehl ibnu Sad -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben sizin havz başında öncünüzüm. Benim yanıma gelen ondan içer, ondan içen de ebediyyen susamaz. Ve muhakkak benim yanıma birtakım kavimler gelecekler ki, ben onları tanırım, onlar da beni tanırlar. Sonra benimle onların arasına bir perde konulur". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6583, 7050)

١٤٧٧ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، يَزِيدُ فِيهِ فَأَقُولُ: إِنَّهُمْ مِنِّي، فَيُقَالُ إِنَّكَ لاَ تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ: سُحْقًا سُحْقًا لِمَنْ غَيَّرَ بَعْدِي.

1477- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Yukarıdaki hadîste şunları da ziyâde ederek, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ben; Onlar bendendirler, derim. Bana: Sen onların Senin ardından neler ortaya çıkardıklarını bilmezsin, denilir. Ben de: Benden sonra dînde değiştirme yapanlar uzak olsunlar, uzak olsunlar! derim". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6584, 7051)

١٤٧٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: حَوْضِي مَسِيرَةُ شَهْرٍ، مَاؤُهُ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ، وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ، وَكِيزَانُهُ كَنُجُومِ السَّمَاءِ، مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلاَ يَظْمَأُ أَبَدًا

1478- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Benim havzım açıları müsâvî olarak bir aylık yol genişliğindedir. Onun suyu sütten daha beyaz, kokusu miskten daha hoştur. Bardakları da gökyüzünün yıldızları gibi çoktur. Her kim ondan içerse, o kimse artık ebediyyen susamaz". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6579)

١٤٧٩ – حديث أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنهما قَالَتْ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي عَلَى الْحَوْضِ حَتَّى أَنْظُرَ مَنْ يَرِدُ عَلَيَّ مِنْكُمْ، وَسَيُؤْخَذُ نَاسٌ دُونِي، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ مِنِّي ومِنْ أُمَّتِي فَيُقَالُ: هَلْ شَعَرْتَ مَا عَمِلُوا بَعْدَكَ، وَاللهِ مَا بَرِحُوا يَرْجِعُونَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ فَكَانَ ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ (رَاوِي هذَا الْحَدِيثِ عَنْ أَسْمَاءَ) يَقُولُ: اللهُمَّ إِنَّا نعُوذُ بِكَ أَنْ نَرْجِعَ عَلَى أَعْقَابِنَا، أَوْ نُفْتَنَ عَنْ دِينِنَا

1479- Esma bintu Ebu Bekr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben havz başında olacağım. Hattâ sizden bana gelmekte olanları gözetlerken, benim önümde birtakım insanlar yakalanacak. Bunun üzerine ben: Yâ Rabb! Onlar benden ve benim ümmetimdendir, derim. Buna cevaben: Sen onların Sen den sonra neler yaptıklarını bildin mi? Vallahi onlar Sen den sonra ayak topukları üzerinde dönmekten hiç mi hiç ayrılmadılar, denilir."

Râvî: Abdullah ibnu Ebu Muleyke dedi ki: Allahım! Biz topuklarımız üzerinde dönmemizden yâhud dinimizden fitnelere uğratılmamızdan Sana sığınırız! diye duâ ederdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5593, 6593, 7048)

١٤٨٠ – حديث عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى قَتْلَى أُحُدٍ، بَعْدَ ثَمَانِي سِنِينَ، كَالْمُوَدِّعِ لِلأَحْيَاءِ وَالأَمْوَاتِ، ثُمَّ طَلَعَ الْمِنْبَرَ، فَقَالَ: إِنِّي بَيْنَ أَيْدِيكُمْ فَرَطٌ، وَأَنَا عَلَيْكُمْ شَهِيدٌ، وَإِنَّ مَوْعِدَكُمُ الْحَوْضُ، وَإِنِّي لأَنْظُرُ إِلَيْهِ مِنْ مَقَامِي هذَا، وَإِنِّي لَسْتُ أَخْشى عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا، وَلكِنِّي أَخْشى عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا، أَنْ

1480- Ukbe ibnu Âmir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud savaşından sekiz yıl sonra Uhud şehidleri üzerine cenaze namazı kıldı. Sanki ölülere ve yaşayanlara veda eder gibiydi. Sonra minbere çıktı ve şöyle buyurdu:

“Ben sizin için havzıma ilk erişeniniz olacağım. Sizin şahidiniz ben olacağım. Sizinle buluşma yerimiz Havzım olacaktır. Vallahi ben şu anda cennetteki havzımı görmekteyim. Vallahi ben, sizlerin benden sonra şirk koşmanızdan korkmam. Ancak, dünya malı hususunda birbirinizle yarışmanızdan korkarım.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler:1344, 3596, 4042, 4085, 6590)

١٤٨١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَنَا فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَوْضِ، وَلَيُرْفَعَنَّ رِجَالٌ مِنْكُمْ، ثُمَّ لَيُخْتَلَجُنَّ دُونِي، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ أَصْحَابِي فَيُقَالُ: إِنَّكَ لاَ تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ

1481- Abdullah ibnu Mesûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Ben sizin havz üzerine ilk erişeniniz ve sizin orada karşılayıcınızım. Ve muhakkak orada benim yanımda sizlerden birtakım adamlar kaldırılacaklar. Sonra onlar muhakkak benim önümden sürüklenecekler de havzdan uzaklaştırılacaklardır. Ben: Yâ Rabbi Onlar benim sahâbîlerim! derim. Bana: Sen onların Sen den sonra dînde ne bidatler çıkardıklarını bilmezsin! denilecektir”. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 6575, 6576, 7049)

١٤٨٢ – حديث حارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَذَكَرَ الْحَوْضَ فَقَالَ كَمَا بَيْنَ الْمَدِينَةِ وَصَنْعَاءَ

1482- Harise ibnu Vehbden -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Ve kendisi havzı zikretti de: “Onun büyüklüğü Medine ile Sanâ arasındaki saha gibidir” buyurdu. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6591)

١٤٨٣ – حديث فَقَالَ لَهُ الْمُسْتَوْرِدُ، أَلَمْ تَسْمَعْهُ قَالَ الأَوَانِي قَالَ: لاَ قَالَ الْمُسْتَوْرِدُ: تُرَى فِيهِ الآنِيَةُ مِثْلَ الْكَوَاكِبِ

1483- el-Mustevrid, râvîye: Sen ondan "Kapları" söylediğini işitmedin mi? dedi. Râvî: Hayır, diye cevâb verdi. Bunun üzerine el-Mustevrid: "Orada yıldızlar gibi kaplar görülür" dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6592)

١٤٨٤ – حديث ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ قَالَ: أَمَامَكُمْ حَوْضٌ كَمَا بَيْنَ جَرْبَاءَ وَأَذْرَحَ

1484- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Önünüzde bir havuz vardır ki, büyüklüğü Cerbâ ile Ezruh arası gibidir" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6577)

١٤٨٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنهما، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لأَذُودَنَّ رِجَالاً عَنْ حَوْضِي، كَمَا تُذَادُ الْغَرِيبَةُ مِنَ الإِبِلِ عَنِ الْحَوْضِ.

1485- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki Kıyamet gününde ben bir takım adamları, tıpkı yabancı bir devenin havuz başından kovulup uzaklaştırıldığı gibi, muhakkak havuzumdan kovacağım."[243] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2367)

١٤٨٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ قَدْرَ حَوْضِي كَمَا بَيْنَ أَيْلَةَ وَصَنْعَاءَ مِنَ الْيَمَنِ، وَإِنَّ فِيهِ مِنَ الأَبَارِيقِ، كَعَدَدِ نُجُومِ السَّمَاءِ

1486- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Şübhesiz havzımın sahası mikdârı Eyle ile Yemen'in Sanâ şehri arasındaki mesafe gibidir. Muhakkak ki, havzda semânın yıldızları sayısınca ibrikler vardır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6580)

243 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in «Benim havuzum.» sözüyle havuzu kendi nefsine izafe etmesidir. Bu da havuzdaki mülkiyeti ve ondaki suda herkesten ziyâde tasarrufa hakkı olduğunu ifâde eder.

١٤٨٧ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَيَرِدَنَّ عَلَيَّ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِي الْحَوْضَ حَتَّى عَرَفْتُهُمُ اخْتُلِجُوا دُونِي، فَأَقُولُ: أَصْحَابِي فَيَقُولُ: لاَ تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ

1487- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Sahâbîlerimden birtakım insanlar muhakkak havz başında benim yanıma geleceklerdir. Nihayet ben onları görüp tanıdığım zaman onlar benim önümden çekilip götürülürler. Ben: Onlar benim sahâbîlerim! derim. Allah tarafından vazîfeli melek bana: Sen onların, Senden sonra havzdan mahrûmluğa sebeb olacak masiyetlerden neler meydana getirdiklerini bilmezsin! der". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6582)

في قتال جبريل وميكائيل عن النبيّ صلى الله عليه وسلم يوم أُحُد

Uhud'da Cebrail İle Mikail'in Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Adına Savaşmaları

١٤٨٨ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رضي الله عنه، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَوْمَ أُحُدٍ، وَمَعَهُ رَجُلاَنِ يُقَاتِلاَنِ عَنْهُ، عَلَيْهِمَا ثِيَابٌ بِيضٌ، كَأَشَدِّ الْقِتَالِ، مَا رَأَيْتُهُمَا قَبْلُ وَلاَ بَعْدُ

1488- Sa'd ibnu Ebî Vakkas –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Uhud savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ve O'nunla beraber, üzerlerinde beyaz elbiseleriyle kahramanca savaşan iki kişiyi gördüm. Ben o ikisini ne bundan önce ne de bundan sonra gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4054, 5826)

في شجاعة النبيّ صلى الله عليه وسلم وتقدّمه للحرب

Allah Rasûlü sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Cesareti

١٤٨٩ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَحْسَنَ النَّاسِ وَأَشْجَعَ النَّاسِ، وَلَقَدْ فَزِعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ لَيْلَةً، فَخَرَجُوا نَحْوَ الصَّوْتِ، فَاسْتَقْبَلَهُمُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَقَدِ اسْتَبْرَأَ الْخَبَرَ وَهُوَ عَلَى فَرَسٍ، لأَبِى طَلْحَةَ، عُرْيٍ، وَفِي عُنُقِهِ السَّيْفُ، وَهُوَ يَقُولُ: لَمْ تُرَاعُوا، لَمْ تُرَاعُوا ثُمَّ قَالَ: وَجَدْنَاهُ بَحْرًا أَوْ قَالَ: إِنَّهُ لَبَحْرٌ.

1489- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem insanların en güzeli ve en cesuru idi. Bir gece Medîne ehli bir düşman baskınından korkmuştu. İnsanlar sesin geldiği yöne doğru çıkmışlardı. İnsanlar giderlerken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları karşıladı. Kendisi Ebû Talha'ya ait eğersiz bir at üzerinde süratle gidip durumu tahkîk etmiş, dönüyordu. Karşılaşma sırasında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kılıcı boynunda asılı hâlde:

- "Korkmayın! Korkmayın! Bizim bulduğumuz tek şey atın hızlı bir şekilde bulmamızdır." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2627, 2908)

كان النبيّ صلى الله عليه وسلم أجود الناس بالخير من الرّيح المرسلة

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Cömertliği

١٤٩٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَجْوَدَ النَّاسِ، وَكَانَ أَجْوَدُ مَا يكونُ فِي رَمَضَانَ، حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ وَكَانَ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ، فَيُدَارِسُهُ القُرْآنَ فَلَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَجْوَدُ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ

1490- İbnu Abbâs dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, insanların en cömerdi idi. En cömert olduğu zaman da Ramazan ayıydı ki bu ayda Cibril'le buluşurdu. Onunla Ramazanın her gecesinde buluşur ve Kur'ân'ı mütalaa ederlerdi. İşte bu sebepten dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hayır dağıtmakta, sürekli esen rüzgârdan daha cömert idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6)

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم أحسن الناس خلقًا

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin En Güzel Ahlak Üzere Olması

١٤٩١ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: خَدَمْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، عَشْرَ سِنِينَ، فَمَا قَالَ لِي: أُفٍّ وَلاَ: لِمَ صَنَعْتَ وَلاَ: أَلاّ صَنَعْتَ

1491- Enes ibnu Mâlik –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme on sene boyunca hizmet ettim. Bu süre zarfında bana "öf" bile demedi. Yapmadığım bir iş için "Bunu niçin yapmadın?" demedi. Yapmış olduğum bir iş içinde: "Böyle yapsaydın"

demedi.[244] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2768, 6038)

١٤٩٢ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم الْمَدِينَةَ، أَخَذَ أَبُو طَلْحَةَ بِيَدِي، فَانْطَلَقَ بِي إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَنَسًا غُلاَمٌ كَيِّسٌ، فَلْيَخْدُمْكَ قَالَ: فَخَدَمْتُهُ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفَرِ فَوَاللهِ مَا قَالَ لِي، لِشَيْءٍ صَنَعْتُهُ: لِمَ صَنَعْتَ هذَا هكَذَا وَلاَ لِشَيْءٍ لَمْ أَصْنَعْهُ: لِمَ لَمْ تَصْنَعْ هذَا هكَذَا

1492- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiği zaman üvey babam Ebû Talha benim elimden tutup Rasûlullah'ın yanına götürdü ve: Ey Allahın Resulu! Enes akıllı bir oğlandır, Sana hizmet etsin! dedi. Enes: Artık ben hazarda, seferde O'na hizmet ettim. Vallahi bana yapmış olduğum birşey için "Bunu neden böyle yaptın?" demedi; yine yapmadığım birşey için de "Bunu neden şöyle yapmadın?" demedi, demiştir.

ما سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم شيئًا قط فقال لا، وكثرة عطائه
Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Bir Şey İstendiğinde Asla Yok Demediği

١٤٩٣ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَا سُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ شَيْءٍ قَطُّ، فَقَالَ: لاَ

1493- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendisinden bir şey istenildiğinde "Hayır" dediği olmamıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6034)

١٤٩٤ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لَوْ قَدْ جَاءَ مَال الْبَحْرَيْنِ قَد أَعْطَيْتُكَ هكَذَا وَهكَذَا وَهكَذَا فَلَمْ يَجِى مَالُ الْبَحْرَيْنِ حَتَّى قبِضَ النَّبِيُّ

244 Peygamber Efendimiz çok içli, şefkatli, anlayışlı, sevgi dolu bir insandı. Dostlarının, yakınlarının, kendisine tabi olan tüm müminlerin maddi ve manevi her türlü sorunu ile ilgilenir; sağlıkları, güvenlikleri, neşeleri için tüm tedbirleri alır, onlara koruyucu kanatlarını gerer, imanlarını ve takvalarını sürekli takviye ederek ahiret hayatlarını düşünürdü. Peygamber Efendimiz ashabına da merhametli olmalarını hatırlatmış ve onlara en güzel örnek olmuştur.

صلى الله عليه وسلم فَلَمَّا جَاءَ مَالُ الْبَحْرَيْنِ أَمَرَ أَبُو بَكْرٍ، فَنَادَى: مَنْ كَانَ لَهُ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عِدَةٌ أَوْ دَيْنٌ فَلْيَأْتِنَا فَأَتَيْتُهُ، فَقُلْتُ: إِنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لِي: كَذَا وَكَذَا فَحَثَى لِي حَثْيَةً، فَعَدَدْتُهَا فَإِذَا هِيَ خَمْسُمِائَةٍ وَقَالَ: خُذْ مِثْلَيْهَا

1494- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Şayet Bahreyn'den cizye malı gelecek olursa sana iki avucunu göstererek şöyle şöyle veririm.''

Fakat Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edinceye kadar Bahreyn malı gelmedi. Bahreyn malı geldiği zaman Ebû Bekir emretti de biri şöyle nida etti:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında her kimin bir sözü veya bir alacağı varsa bize gelsin! Bunun üzerine ben Ebû Bekir'e gittim ve:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle şöyle buyurup va'd etmişti,'' dedim. Ebû Bekir, benim için bir avuç para avuçladı ve bunları say dedi. Ben onları saydım. Onların beş yüz adet olduğunu gördüm. Ebû Bekir:

- Bunun iki mislini daha al, dedi. (Hadisin geçtiği diğer yerler: 2598, 2683, 3127, 3164, 4383)

رحمته صلى الله عليه وسلم الصبيان والعيال وتواضعه وفضل ذلك

Allah Rasûlü sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Tevazusu

١٤٩٥ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه قَالَ: دَخَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَلَى أَبِي سَيْفٍ الْقَيْنِ وَكَانَ ظِئْرًا لإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ فَأَخَذَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِبْرَاهِيمَ فَقَبَّلَهُ وَشَمَّهُ ثُمَّ دَخَلْنَا عَلَيْهِ، بَعْدَ ذلِكَ، وَإِبْرَاهِيمُ يَجُودُ بِنَفْسِهِ فَجَعَلَتْ عَيْنَا رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم تَذْرِفَانِ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمنِ بْنُ عَوْفٍ رضي الله عنه: وَأَنْتَ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الْعَيْنَ تَدْمَعُ، وَالْقَلْبَ يَحْزَنُ، وَلاَ نَقُولُ إِلاَّ مَا يَرضى رَبُّنَا وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ، يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ

1495- Enes ibnu Mâlik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile demirci olan Ebu Seyf'in yanına girdik.

Ebû Seyf, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin oğlu İbra-him'in süt babası idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, İbrahim'i aldı, onu öptü ve kokladı. Bundan sonra bir kere daha Ebû Seyf in evine gittik. Bu defa İbrahim can çekişiyordu. (yani ölmek üzereydi) Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ağlamaya başladı.

Bunun üzerine Abdurrahmân ibn Avf -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme dedi ki: Sen de mi ey Allah'ın Rasûlü! Sen de mi ağlıyorsun?! Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ey ibnu Avf! Bu bir rahmettir." Sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem sözlerine devamla şöyle buyurdu: "Muhakkak ki göz ağlar, kalp hüzünlenir. Biz ise, ancak Rabbimizin razı olacağı söz söyleriz. Ey İbrahim! Bizler senin ayrılığınla hüzünlüyüz" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1303)

١٤٩٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: تقَبِّلُونَ الصِّبْيَانَ فَمَا نُقَبِّلُهُمْ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَوَ أَمْلِكُ لَكَ أَنْ نَزَعَ اللهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ

1496- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına bir bedevi geldi ve dedi ki: Sizler çocuklarınızı öpüyorsunuz. Bizler ise çocuklarımızı öpmeyiz. Onun bu sözüne karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah senin kalbinden rahmet duygusunu çekip almışsa ben ne yapayım?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5998)

١٤٩٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَبَّلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، وَعِنْدَهُ الأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ، جَالِسًا فَقَالَ الأَقْرَعُ: إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ قَالَ: مَنْ لاَ يَرْحَمُ لاَ يُرْحَمُ.

1497- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torunu Hasan ibnu Ali'yi öptü. O esnada yanında Ekra' ibnu Hâbis et-Temîmî oturmakta idi. Ekra' dedi ki: Benim on tane çocuğum var. Onlardan hiçbirini öpmedim. Onun bu sözü üzerine ona doğru baktı ve şöyle buyurdu: "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5997)

١٤٩٨ – حديث جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَنْ لاَ يَرْحَمُ لاَ يُرْحَمُ

1498- Cerîr ibnu Abdullah el-Becelî –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6013)

كثرة حيائه صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Hayası

١٤٩٩ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا

1499- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem evinde oturan bakire kızdan daha çok haya sahibiydi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3562, 6119, 6102)

١٥٠٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَاحِشًا وَلاَ مُتَفَحِّشًا وَكَانَ يَقُولُ: إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلاَقًا

1500- Abdullah ibnu Amr -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kötü söz söylemeyen ve kötü davranışlarda bulunmayan birisiydi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururdu: "Sizin en hayırlı olanınız, ahlakı en güzel olanınızdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3559, 3759, 6029, 6035)

في رحمة النبيّ صلى الله عليه وسلم للنساء، وأمر السواق مطاياهن بالرفق بهن

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Kadınlara Merhameti

١٥٠١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي سَفَرٍ، وَكَانَ مَعَهُ غُلاَمٌ لَهُ أَسْوَدُ، يُقَالُ لَهُ أَنْجَشَةُ، يَحْدُو فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: وَيْحَكَ يَا أَنْجَشَةُ رُوَيْدَكَ بِالْقَوَارِيرِ

1501- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculukta idi. Kendisiyle beraber hanımlarının develerini sevkeden Enceşe denilen siyahi biri vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Vay sana! Ey Enceşe! Cam şişelerini yavaş yönlendir!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6149, 6161)

مباعدته صلى الله عليه وسلم للآثام واختياره من المباح أسهله وانتقامه لله عند انتهاك حرماته

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Günahlardan Uzak bulunuşu

١٥٠٢ – حديث عَائِشَة، أَنَّهَا قَالَتْ: مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلاَّ أَخَذَ أَيْسَرَهُمَا، مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ وَمَا انْتَقَمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لِنَفْسِهِ، إِلاَّ أَنْ تُنْتَهَكَ حُرْمَةُ اللهِ فَيَنْتَقِمَ للهِ بِهَا

1502- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dünyâ işlerinden iki iş arasında seçme hakkına sahip olduğunda, o ikisinden günah olmadığı müddetçe kolay olanını tercih ederdi. Şayet o kolay yolda günahı gerektirecek bir şey varsa, insanlar içinde ona en uzak olanı O idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendi nefsi için asla intikam almamıştır. Ancak Allah'a karşı saygısızlık edildiğinde ise Allah için intikam alır, onun hesabını sorardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3560, 6126, 6786, 6853)

طيب رائحة النبيّ صلى الله عليه وسلم ولين مسه والتبرّك بمسحه

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Güzel Kokması Ve Cildinin Yumuşak Olması

١٥٠٣ – حديث أَنَس رضي الله عنه، قَالَ: مَا مَسِسْتُ حَرِيرًا وَلاَ دِيبَاجًا أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ شَمِمْتُ رِيحًا قَطُّ أَوْ عَرْفًا قَطُّ أَطْيَبَ مِنْ رِيحِ أَوْ عَرْفِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

1503- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elinden daha yumuşak hiçbir ipeğe el sürmedim. Yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kokusundan daha güzel bir koku koklamadım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3561)

طيب عرق النبيّ صلى الله عليه وسلم والتبرّك به

Allah Rasûlü sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Terinin Güzel Kokması

١٥٠٤ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ أُمَّ سُلَيْمٍ كَانَتْ تَبْسُطُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم نِطَعًا فَيَقِيلُ عِنْدَهَا عَلَى ذلِكَ النِّطَعِ قَالَ: فَإِذَا نَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَخَذَتْ مِنْ عَرَقِهِ وَشَعَرِهِ فَجَمَعَتْهُ فِي قَارُورَةٍ، ثُمَّ جَمَعَتْهُ فِي سُكٍّ

1504- Enes ibnu Malik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ummu Suleym, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem için deriden yapılmış bir sergi sererdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de o deri serginin üzerinde öğle uykusuna yatardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyuduğu zaman, Ummu Suleym, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin terinden ve saçlarından alırdı da bunları bir şişe içinde toplardı. Sonra bunları diğer kokularla karıştırırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6281)

عرق النبيّ صلى الله عليه وسلم في البرد وحين يأتيه الوحي

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Vahy Geldiğindeki Hali

١٥٠٥ – حديث عَائِشَةَ، أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنَّ الْحارِثَ بْنَ هِشَامٍ رضي الله عنه، سَأَلَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَحْيَانًا يَأْتِينِي مِثْلَ صَلْصَلَةِ الْجَرَسِ، وَهُوَ أَشَدُّهُ عَلَيَّ، فَيُفْصَمُ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ وَأَحْيَانًا يَتَمَثَّلُ لِي الْمَلَكُ رَجُلاً فَيُكَلِّمُنِي فَأَعِي مَا يَقُولُ قَالَتْ عَائِشَةَ: وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يَنْزِلُ عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ فَيَفْصِمُ عَنْهُ، وَإِنَّ جَبِينَهُ لَيَتَفَصَّدُ عَرَقًا

1505- Âişe'den –Allah ondan razı olsun- şöyle haber verdi. Haris ibnu Hişâm –Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: "Ey Allah'ın Rasûlü, sana vahiy nasıl gelir?" diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Bâzı vakitlerde bana çıngırak sesi gibi gelir ki, bana en ağır geleni de budur. Benden o hâl gider gitmez, (meleğin) bana getirmiş olduğu sözü hafızamda tutarım. Bazen de melek bana bir insan suretinde gelir, benimle konuşur, ben de söylediklerini ezberime alırım" buyurdu.

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

O'nu, soğuğu şiddetli bir günde kendisine vahiy inerken gördüm, kendisinden o hâl geçtiğinde alnından ter boşanırdı. (Hadisin Buhari'de geçtiği başka yerler; 2, 3215)

في صفة النبيّ صلى الله عليه وسلم وأنه كان أحسن الناس وجهًا

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Sıfatı Ve Yüzce En Güzel Olması

١٥٠٦ – حديث الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، مَرْبُوعًا، بَعِيدَ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ، لَهُ شَعَرٌ يَبْلُغُ شَحْمَةَ أُذنَيْهِ، رَأَيْتُهُ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ، لَمْ أَرَ شَيْئًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهُ

1506- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem orta boylu idi. İki omzunun arası genişti. Kulak memesine kadar gelen saçları vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi kırmızı bir kaftanın içinde gördüm ki ben daha önce bu güzellikte bir şey görmemiştim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3551, 5848, 5901)

١٥٠٧ – حديث الْبَرَاءِ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَحْسَنَ النَّاسِ وَجْهًا، وَأَحْسَنَهُ خَلْقًا، لَيْسَ بِالطَّوِيلِ الْبَائِنِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ

1507- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüz olarak insanların en güzeliydi. Yaratılış itibariyle de insanların en güzeliydi. Boy olarak da ne uzun boylu, ne de kısa boyluydu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3549)

صفة شعر النبي صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Saçının Şekli

١٥٠٨ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: كَانَ شَعَرُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَجِلاً لَيْسَ بِالسَّبِطِ وَلاَ الْجَعْدِ، بَيْنَ أُذُنَيْهِ وَعَاتِقِهِ

1508- Enes ibnu Mâlik'e -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin saçlarından sordum. Enes şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin saçları ne düz ne çok uzun ne de kıvırcık ve kısa idi. O'nun saçları kulaklarıyla omuzu arasındaydı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5905)

١٥٠٩ – حديث أَنَسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَضْرِبُ شَعَرُهُ مَنْكِبَيْهِ.

1509- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin saçları iki omuzlarına kadar gelirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5903)

شيبه صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Yaşlılığı

١٥١٠ – حديث أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسًا أَخَضَبَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَمْ يَبْلُغِ الشَّيْبَ إِلاَّ قَلِيلاً

1510- Muhammed ibnu Sîrîn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Enes'e: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem saçını sakalını boyadı mı? diye sordum. Enes şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin saç ve sakalında çok az beyazlık vardı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5894)

١٥١١ – حديث أَبِي جُحَيْفَةَ السُّوَائِيِّ، قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَرَأَيْتُ بَيَاضًا مِنْ تَحْتِ شَفَتِهِ السُّفْلَى، الْعَنْفَقَةَ

1511- Vehb ibnu Cuhayfe es-Suvâî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüm. O'nun alt dudağının altında biraz beyazlık gördüm. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3543, 3544, 3544)

١٥١٢ – حديث أَبِي جُحَيْفَةَ رضي الله عنه، قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ، عَلَيْهِمَا السَّلاَمُ، يُشْبِهُهُ

1512- Ebû Cuhayfe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördüm. Ali'nin oğlu Hasan O'na benzerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3543, 3544)

إثبات خاتم النبوة وصفته ومحله من جسده صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Nübüvvet Mührü

١٥١٣ – حديث السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: ذَهَبَتْ بِي خَالَتِي إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ ابْنَ أَخْتِي وَجِعٌ فَمَسَحَ رَأْسِي، وَدَعَا لِي بِالْبَرَكَةِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ، فَشَرِبْتُ مِنْ وَضُوئِهِ، ثُمَّ قُمْتُ خَلْفَ ظَهْرِهِ، فَنَظَرْتُ إِلَى خَاتَمِ النُّبُوَّةِ بَيْنَ كَتِفَيْهِ، مِثْلَ زِرِّ الْحَجَلَةِ

1513– Saib İbnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Teyzem beni Nebi sallallahu aleyhi ve selleme götürdü ve dedi ki: Ey Allah'ın Rasulü! Kız kardeşimin oğlu ayağından rahatsızdır. Benim başımı okşadı ve Allah'ın rahmet etmesi için bana dua etti. Sonra abdest aldı. Bende O'nun abdestinden arta kalan sudan içtim. Sonra kalkıp omuzu arasında ki güvercin yumurtası gibi olan nübüvvet mührüne baktım.[245] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 190, 354, 3541, 5670, 6352)

في صفة النبيّ صلى الله عليه وسلم ومبعثه وسنه

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Sıfatı

١٥١٤ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ يَصِفُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كَانَ رَبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ، لَيْسَ بِالطَّوِيلِ وَلاَ بِالْقَصِيرِ، أَزْهَرَ اللَّوْنِ، لَيْسَ بِأَبْيَضَ أَمْهَقَ، وَلاَ آدَمَ، لَيْسَ بِجَعْدٍ قَطَطٍ، وَلاَ سَبْطٍ رَجِلٍ؛ أُنْزِلَ عَلَيْهِ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ، فَلَبِثَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ يُنْزَلُ عَلَيْهِ، وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ، وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلِحْيَتِهِ عِشْرُونَ شَعَرَةً بَيْضَاءَ

1514- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi vasfederek şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kavmi içinde orta boylu biriydi. Ne uzun ne de kısa boyluydu. Ten rengi, kırmızı rengi iyice emmiş

245 Bu rivayet kullanılmış suyun necis olmadığının delilidir.

beyazdı. Kireç gibi duru beyaz da değildi, esmer de değildi. Sudânlılar gibi kıvırcık, kısa saçlı değildi. Düz ve uzun saçlı da değildi. O, mutedil sarkık saçlı idi. Ona kırk yaşında vahiy indirildi. Vahiy indirilmekte olduğu hâlde Mekke'de on yıl ikamet etti, Medine'de on yıl yaşadı. Vefat ettiğinde saçında ve sakalında yirmiden fazla beyaz saçı yoktu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3548, 5900)

كم سنّ النبيّ صلى الله عليه وسلم يوم قبض

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Vefat Yaşı

١٥١٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم تُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلاَثٍ وَسِتِّينَ

1515- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem altmış üç yaşında vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3536, 4466)

كم أقام النبيّ صلى الله عليه وسلم بمكة والمدينة

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Mekke Ve Medine'de Ne Kadar kaldığı

١٥١٦ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: مَكَثَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بِمَكَّةَ ثَلاَثَ عَشْرَةَ، وَتُوُفِّيَ وَهُوَ ابْنُ ثَلاَثٍ وَسِتِّينَ

1516- İbnu Abbâs –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendisine peygamberlik verildikten sonra Mekke'de on üç sene kaldı. Altmış üç yaşında iken Medîne'de vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler 3851, 3902, 3903)

في أسمائه صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin İsimleri

١٥١٧ – حديث جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لِي خَمْسَةُ أَسْمَاءٍ؛ أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ، وَأَنَا الْمَاحِي الَّذِي يَمْحُو اللهُ بِي الْكُفْرَ، وَأَنَا الْحَاشِرُ الَّذِي يَحْشَرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي، وَأَنَا الْعَاقِبُ

1517- Cubeyr ibnu Mut'im –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Benim beş ismim vardır: Ben Muhammed'im, Ben Ahmed'im. Ben o Mâhi'yim ki, Allah benim peygamberliğimle küfrü mahvedecektir. Ben o Haşir'im ki kıyamet gününde insanlar beni takip ederek toplanacaklardır. Ben o Âkib'im ki, peygamberlerin sonuncusuyum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3532)

علمه صلى الله عليه وسلم وشدة خشيته

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Sellemin Allah'tan Korkması

١٥١٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: صَنَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم شَيْئًا، فَرَخَّصَ فِيهِ فَتَنَزَّهَ عَنْهُ قَوْمٌ، فَبَلَغَ ذلِكَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَخَطَبَ، فَحَمِدَ اللهَ، ثُمَّ قَالَ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَتَنَزَّهُونَ عَنِ الشَّيْءِ أَصْنَعُهُ فَوَاللهِ إِنِّي لأَعْلَمُهُمْ بِاللهِ، وَأَشَدُّهُمْ لَهُ خَشْيَةً

1518- Âişe –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir şey yapmış ve onun yapılabilineceğine dair ruhsat vermişti. Bir topluluk ise sanki o fiili kerih gördüler ve bundan kaçındılar. İnsanların bu durumu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaşınca Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hutbeye çıktı, Allah'a hamd ettikten sonra şöyle buyurdu: "Vallahi ben Allah'ı onlardan en iyi bileni ve O'ndan en çok korkanı olduğum halde bazı topluluklara ne oluyor da benim yapmış olduğum bir şeyi yapmaktan kaçınıyorlar."[246] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6101, 7301)

---

246 Eşler arasında sevgi ve rahmet yaratan ve aile hayatına teşvik eden Allah'a hamdolsun. O'na hamdeder, bağışladığı hayırlar ve nimetler için O'na şükrederim. Şehadet ederim ki, Allah'dan başka ilah yoktur. O, tektir ve ortağı yoktur. O, (Mü'minler ancak kardeştirler) buyurur. Ve şehadet ederim ki, efendimiz ve nebimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve rasulüdür. Allah'a hikmet ile davet etmiş, davranışlarıyla ve sözleriyle en üstün örnek olmuştur. Allah O'na, ailesine ve ashabına salât ve selam eylesin. Müslüman aile salih bir toplumun çekirdeğidir. Ferdin doğruluğu ailenin doğruluğuna bağlıdır. Aynı şekilde, toplumun doğruluğu da bütünüyle ailenin doğruluğuna bağlıdır. İslam, aile olayına artık üzerine bir şey eklenemeyecek derecede çok özen göstermiştir. Müslüman ailenin yüce kalması için ailenin oluşumunu ve aile bağının devamını sağlayacak faktörleri belirlemiştir. Aileye uyum hakimdir. Üzerinde sevgi bayrağı dalgalanır. Sevgi ve rahmet duyguları biraraya gelir.

وجوب اتباعه صلى الله عليه وسلم

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Selleme Tabi Olmanın Vucubu

١٥١٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، أَنَّ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَارِ خَاصَمَ الزُّبَيْرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِي شِرَاجِ الْحَرَّةِ الَّتِي يَسْقُونَ بِهَا النَّخْلَ فَقَالَ الأَنْصَارِيُّ: سَرِّحِ الْمَاءَ يَمُرُّ فَأَبَى عَلَيْهِ فَاخْتَصَمَا عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لِلزُّبَيْرِ: اسْقِ يَا زُبَيْرُ ثُمَّ أَرْسِلِ الْمَاءَ إِلَى جَارِكَ فَغَضِبَ الأَنْصَارِيُّ، فَقَالَ: أَنْ كَانَ ابْنَ عَمَّتِكَ فَتَلَوَّنَ وَجْهُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، ثُمَّ قَالَ: اسْقِ يَا زُبَيْرُ ثُمَّ احْبِسِ الْمَاءَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْجَدْرِ

1519- Urve ibnu Zubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensâr'dan bir kimse, Harre bölgesindeki hurmalıkları sulamakta oldukları su yollarından ve su nöbetinden dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzurunda Zubeyr ibnu Avvâm hakkında şikâyette bulundu. Bu yollardan geçen su, Ensari'nin tarlasından önce Zubeyr'in hurmalığından geçerdi. Zubeyr, önce kendi tarlasını sulamak için suyu tutar, sulamasını bitirdikten sonra da komşusunun tarlasını sulaması için suyu bırakırdı. Ensari, bu sulama işinde acele etmiş ve Zubeyr de buna razı olmamıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zubeyr'e: - "Ey Zubeyr! Tarlanı sula, sonra suyu komşuna gönder" buyurdu. Ensârî, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu hükmüne öfkelendi ve: -Zubeyr halanın oğlu olduğu için mi bu hükmü verdin? diye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin verdiği bu hükme razı olmadı. Onun bu sözüne karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzü kızardı ve: -Ey Zubeyr! Tarlanı sula ve suyu tarlanda tut ki su, hurmaların ta köküne kadar ulaşsın." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2362, 6101, 7301)

١٥٢٠ – فَقَالَ الزُّبَيْرُ: وَاللهِ إِنِّي لأَحْسِبُ هذِهِ الآيَةَ نَزَلَتْ فِي ذلِكَ (فَلاَ وَرَبِّكَ لاَ يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ)

1520- Urve ibnu Zubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Vallahi ben şu âyetin bu sebebe binâen indirildiğini sanıyorum:

«Fakat hayır; Rabbına yeminler olsun ki onlar, aralarında çekiştikleri şeyler hakkında seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükümden

dolayı içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyet göstermedikçe îman etmiş olmazlar.» (Nisa: 65)[247] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2361, 2362, 2708, 4585)

توقيره صلى الله عليه وسلم وترك إكثار سؤاله عما لا ضرورة إليه أو لا يتعلق به تكليف، وما لا يقع، ونحو ذلك

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Selleme Çok Soru Sormanın Kerihliği

١٥٢١ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ أَعْظَمَ الْمُسْلِمِينَ جُرْمًا مَنْ سَأَلَ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يُحَرَّمْ فَحُرِّمَ مِنْ أَجْلِ مَسْئَلَتِهِ

1521- Sa'd İbnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Müslümanların, Müslümânlar hakkında şübhesiz en büyük günahlısı o kimsedir ki, insanlara haram edilmedik birşeyin hükmünü sorar da o şey, sırf onun bu sormasından dolayı haram kılınır" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7289)

١٥٢٢ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، خُطْبَةً، مَا سَمِعْت مِثْلَهَا قَطُّ قَالَ: لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلاً وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيراً قَالَ: فَغَطَّى أَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وُجُوهَهُمْ، لَهُمْ خَنِينٌ فَقَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي قَالَ: فُلاَنٌ فَنَزَلَتْ هذِهِ الآيَةُ (لاَ تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَلَكُمْ تَسُؤْكُمْ)

1522- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün daha önce hiç benzerini duymadığım bir hutbe verdi. Hutbesinde şöyle buyurdu:

"Şayet sizler benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız."

---

247 Vadilerde akan mübâh sulardan halkın su nöbeti hakkı nehrin akışı takîb edilerek evvelâ yukarıda ki istifâde eder. Nöbet sahibi suyu kendi tarlasına, bostanına çevirerek sarf edilecek miktâr su aldıktan sonra, alt taraftaki komşusuna bırakır. O da bu suretle su alma hakkını kullanır. Bu davâda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zubeyr ile Ensârî arasında evvelâ sulh yoluyla hükmetmek istemişti. Sulama ile yetinip suyun hapsedilmemesini emretmişti. Ensârî'nin itirâzı üzerine iki tarafın haklarını tam kullanmasını emretmiştir. Âyetin inme sebebinin bu hâdise olduğunun bildirilmesi de çok kıymetli bir bilgidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hiçbir hükmüne itirâz edilemeyeceği bununla isbât edilmiş oluyor.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu hutbesi üzerine sahabiler yüzlerini örttüler ve inleyerek ağlamaya başladılar.

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Benim babam kim? diye sordu.

- Senin baban Falan'dır, dedi. Bunun üzerine şu âyet indi:

«Ey iman edenler! Açıklandığı zaman size kötü gelecek şeyler hakkında soru sormayın. Zira Kurân'ın nazil olduğu sırada onlar hakkında (soru) sorarsanız, size açıklanır, o da size zor gelir; halbuki siz sormazdan önce Allah sizi onlardan affetmişti. Allah çok bağışlayıcıdır; ceza vermekte de aceleci değildir.» (Mâide: 101) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4621)

١٥٢٣ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى أَحْفَوْهُ الْمَسْئَلَةَ، فَغَضِبَ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ، فَقَالَ: لاَ تَسْأَلُونِي الْيَوْمَ عَنْ شَيْءٍ إِلاَّ بَيَّنْتُهُ لَكُمْ فَجَعَلتُ أَنْظُرُ يَمِينًا وَشِمَالاً فَإِذَا كُلُّ رَجُلٍ لاَفٌّ رَأْسَهُ فِي ثَوْبِهِ يَبْكِي فَإِذَا رَجُلٌ كَانَ إِذَا لاَحَى الرِّجَالَ يُدْعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ مَنْ أَبِي قَالَ: حُذَافَةُ ثُمَّ أَنْشَأَ عُمَرُ، فَقَالَ: رَضِينَا بِاللهِ رَبًّا، وَبِالإِسْلاَمِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم رَسُولاً، نَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الْفِتَنِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مَا رَأَيْتُ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ كَالْيَوْمِ قَطُّ، إِنَّهُ صُوِّرَتْ لِي الْجَنَّةُ وَالنَّارُ حَتَّى رَأَيْتُهُمَا وَرَاءَ الْحَائِطِ

1523- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme soru sordular ve bunda da aşırıya gittiler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öfkelendi ve minbere çıktı ve:

"Bugün sorduğunuz her soruya cevap vereceğim" buyurdu. Ben, sağa ve sola bakmaya başladım. Orada bulunan herkes başını elbisesinnin içine sokmuş ağlamakta.

O toplulukta, insanlarla kavga ettiği zaman babasından başka biriyle çağrılan bir adam vardı. O adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Benim babam kimdir?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Senin baban Huzafe'dir" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin öfkesini gören Ömer ibnul-Hattâb şöyle dedi:

- Bizler, Rab olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan, Peygamber olarak

da Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemden razı olduk. Fitnelerden Allah'a sığınırız.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biraz önce size namaz kıldırdığım zaman, cennet ve cehennemi şu duvarın arkasında şekillenmiş olarak gördüm. Hayır ve şer hususunda bugünkü gördüğüm gibi bir manzara görmedim."

Katâde bu hadîsi naklederken şu âyeti de söylerdi:

«Ey îman edenler! Açıklandığı zaman size kötü gelecek şeyler hakkında soru sormayın. Zira Kurân'ın nazil olduğu sırada onlar hakkında (soru) sorarsanız, size açıklanır, o da size zor gelir; halbuki siz sormazdan önce Allah sizi onlardan affetmişti. Allah çok bağışlayıcıdır; ceza vermekte de aceleci değildir.» (Mâide: 101)[248] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 93, 540, 749, 4621, 6468, 6486, 7089, 7090, 7091, 7294, 7295)

١٥٢٤ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: سُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَنْ أَشْيَاءَ كَرِهَهَا، فَلَمَّا أُكْثِرَ عَلَيْهِ غَضِبَ ثُمَّ قَالَ لِلنَّاسِ: سَلُونِي عَمَّا شِئْتُمْ قَالَ رَجُلٌ: مَنْ أَبِي قَالَ:

---

248 Hadiste yararlanılacak çok faydalar var. Akabinde inen ayet meseleye ışık tutuyor. Allah Teala bu âyet-i celile ile kullarına, davranış ve konuşma âdabını öğretmekte, kendileri için faydalı olmayan şeylerin arkasına düşmelerini yasaklamaktadır. Zira sorulan hususların cevapları ortaya çıkınca ya kendilerine ağır gelen bir hüküm gelecek veya hoşlarına gitmeyen bir durum ortaya çıkacaktır. Bu âyet-i kerime, Resulullahtan, babalarının kimler olduğunu veya kaybolan develerinin nereye gittiğini soracak kadar Resulullah'a çokça soru soran sahabiler hakkında nazil olmuştur ve onların, bu tür huylarından vazgeçmelerini emretmiştir.Âyet-i kerimede «Eğer onları Kur'an indirilirken sorarsanız size açıklanır.» buyurulmaktadır. Bu ifadeden maksat şudur: «Ey çokça soru soran insanlar, eğer sizler o sorularınızı Kur'an'ın hükümlerini açıklamasından sonra Peygamberime soracak olursanız o size kitabımın açıklamasını ve dolayısıyla sorularınızın cevabını size açıklamış olur. Böylece önceden sorduğunuz bir kısım sorularla kendinize farz olmayan şeylerin farz kılınmasına, haram kılınmayan şeylerin haram kılınmasına vasıta olmazsınız.»Saf olanı olmayandan ayırmak için altın, gümüş gibi maddeleri ateşte eritmek manasındaki «Fetn» kökünden gelen ve imtihan etmek, denemek, tecrübe etmek anlamında bir sözcük. Madenler de, saf olanını olmayanından ayırmak için, ateşte bir nevi denemeye tabi tutulurlar. Fitne kelimesinin bu manalarından başka küfür, azgınlık, sapıklık, günah, rüsvaylık, ayrılık, birisini azdırmak, delilik, iç ihtilaf ve kargaşa, kavga, kalbin bir şeyi fazlaca beğenip, ona meyletmesi, hoşuna gitmesi, bela, azap, musîbet... gibi anlamları da vardır. Aynı zamanda insanlar arasında vukua gelen ihtilaf, ihtilâl, eşkiyalık ve kavgaya da denir. Bazı hadis ve ayetlerde söz konusu kelime daha ziyade bu manadadır.

أَبُوكَ حُذَافَةُ فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: مَنْ أَبِي يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ: أَبُوكَ سَالِمٌ مَوْلَى شَيْبَةَ فَلَمَّا رَأَى عُمَرُ مَا فِي وَجْهِهِ، قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّا نَتُوبُ إِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ

1524- Ebu Musa –Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir.

Nebi sallallahu aleyhi ve selleme hoşlanmadığı şeylerden soruldu. Bu tür sorular çoğaltılınca öfkelendi ve insanlara dedi ki: "İstediğinizi sorun" Bir adam dedi ki: Benim babam kimdir?

- "Senin baban Huzeyfe'dir," buyurdu. Bir başkası kalkıp: Benim babam kimdir Ey Allah'ın Rasulü? Diye sordu.

- Senin baban Şeybe'nin azatlısı Salim'dir, buyurdu. Ömer, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yüzündeki öfkeyi görünce dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Biz Allah Azze ve Celle'ye tevbe ediyoruz. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 92, 7291)

فضل النظر إليه صلى الله عليه وسلم، وتمنيه

Allah Rasûlü Sallallahu Aleyhi Ve Selleme Bakmanın Ve Onu Görmek İstemenin Fazileti

١٥٢٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: وَلَيَأْتِيَنَّ عَلَى أَحَدِكُمْ زَمَانٌ لأَنْ يَرَانِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَهُ مِثْلُ أَهْلِهِ وَمَالِهِ

1525- Ebû Hureyre –Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden birinizin üzerine öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda beni görmesi, ona kendisinin bir kat daha ailesinin ve malının bir kat fazla olmasından daha sevgili olacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3589)

فضائل عيسى عليه السلام

İsa Aleyhisselamın Fazileti

١٥٢٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِابْنِ مَرْيَمَ، وَالأَنْبِيَاءُ أَوْلاَدُ عَلاَّتٍ، لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ

1526- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben Meryem oğlu İsa'ya insanların en yakınıyım. Peygamberler anneleri ayrı, babaları bir evlatlardır. Benimle İsâ aleyhisselam arasında başka bir peygamber yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3442, 3443)

١٥٢٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلاَّ يَمَسُّهُ الشَّيْطَانُ، حِينَ يُولَدُ، فَيَسْتَهِلُّ صَارِخًا مِنْ مَسِّ الشَّيْطَانِ، غَيْرَ مَرْيَمَ، وَابْنِهَا ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ (وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)

1527- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Âdemoğullarından doğan her çocuğa şeytan gelir ve ona dokunur. Şeytanın bu dokunmasından dolayı çocuk dünyaya geldiğinde feryat ederek ağlar. Şeytanın bu dokunmasından Meryem ve oğlu İsa müstesnadır" Sonra Ebû Hureyre: **«Onu ve zürriyetini kovulmuş olan şeytandan sana sığındırırım.»** Âli İmrân: 36 âyetini söylerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3286, 3431)

١٥٢٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: رَأَى عِيسى ابْنُ مَرْيَمَ رَجُلاً يسْرِقُ فَقَالَ لَهُ: أَسَرَقْتَ قَالَ: كَلاَّ، وَاللهِ الَّذِي لاَ إِلهَ إِلاَّ هُوَ فَقَالَ عِيسى: آمَنْتُ بِاللهِ وَكَذَّبْتُ عَيْنِي

1528- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Meryem oğlu İsâ, hırsızlık yapan birini gördü ve ona dedi ki:

- Sen hırsızlık mı yaptın? Adam şöyle dedi:

- Kendisinden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah olmayan Allah'a yemin ederim ki ben hırsızlık yapmadım. Bunun üzerine İsâ aleyhisselam şöyle dedi:

- Allah adına yemin eden kimsenin sözünü tasdik ettim ve hırsızlık yapar gördüğüm kendi gözümü de yalanladım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer ye: 3444)

من فضائل إبراهيم الخليل صلى الله عليه وسلم

İbrahim Aleyhisselamın Fazileti

١٥٢٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: اخْتَتَنَ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِينَ سَنَةً، بِالْقَدُّومِ

1529- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Îbrâhîm aleyhisselâm seksen yaşında iken keser ile sünnet[249] oldu."[250] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3356, 6298)

١٥٣٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: نَحْنُ أَحَقُّ بِالشَّكِّ مِنْ إِبْرَاهِيمَ، إِذْ قَالَ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوَ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي وَيَرْحَمُ اللهُ لُوطًا، لَقَدْ كَانَ يَأْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ وَلَوْ لَبِثْتُ فِي السِّجْنِ طُولَ مَا لَبِثَ يُوسُفُ لأَجَبْتُ الدَّاعِيَ

1530- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Biz şüphe konusunda İbrahim'den daha haklıyız: İbrahim şöyle demişti: **«Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster! demişti. Rabbi: Yoksa inanmıyor musun? buyurunca: Hayır, inanıyorum, fakat kalbimin huzur bulması için, demişti»** Bakara: 260

---

249 Erkek üreme organının uç kısmında bulunan deri parçasının kesilmesine hitan denir. Kur'ân'da "Sünnet" "hıtan" ile ilgili bir âyet bulunmamakla birlikte, Müslümanlığın simgesi olarak kabul edilmiştir. Geçmişi , İbrahim aleyhisselâm'a kadar varan sünnet, câhiliye devri arapları arasında da devam edegelen bir âdetti. Araplarda hem kadın hem de erkekler sünnet edilirdi. Erkeğin sünneti için "hıtan" kadınların sünneti için "hafd" kelimesini kullanmaktaydılar. Ancak "el-hıtanan" ifadesi sünnet edilen yer anlamına hem kadın hem erkek için müşterek kullanılır. Bunların birbirine değmesi gusulü gerektirir. Yedi günlükten itibaren çocukların buluğa ermeden sünnet ettirilmeleri babalarının bir vazifesidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torunları Hasan ve Hüseyin'i doğumlarının yedinci gününde sünnet ettirmiştir. Bazı toplumlarda, kızlarda erkekler gibi sünnet edilirler. Daha çok gizli olarak icra edilen bu sünnet Mısır, Arabistan ve Cava'da yaşayan Müslümanların bir kısmında halen mevcuttur. Bu toplumlarda İslamiyet öncesi de sünnetin varlığı bilinmektedir. İslâmiyet'in zuhuruyla İslâmî bir anlam kazanmıştır. Sünnet olayının, tıb ilminin ilerlemesiyle hikmet değeri daha iyi anlaşılmıştır. Erkeklerin sünnet olmadığı toplumlarda rahim hastalıkları oranı, sünnet olan toplumlara göre çok daha fazladır.

250 İbrahim aleyhisselamın keser ile sünnet olduğunu Ebu Ya'la'nın Ali ibnu Rabâh yoluyla rivayet ettiği şu hadis teyid etmektedir. «İbrahim'e sünnet olması emredildi. İbrahim de keserle sünnet oldu ve bu kendisine ağır geldi. Allah Teâlâ kendisine sünnet olacağı âleti emretmeden önce neden acele ettiğini vahyetti. İbrahim de şöyle dedi: Ya Rabbi! Senin emrini geciktirmeyi kerih gördüm.»

Allah Lût Peygamber'e de rahmet etsin, O da çok sağlam bir rükne, Allah'a dayanıp dururken şöyle dedi: **«Âh keşke size yetecek bir kuvvetim olsaydı veya sağlam bir kaleye sığınsaydım.»** Hûd: 80

Şayet ben Yusuf aleyhisselamın hapiste kaldığı gibi hapiste uzun süre kalmış olsaydım, muhakkak gelen kişiye hemen icabet ederdim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3372, 3375, 3387, 4537, 4694, 6992)

١٥٣١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: لَمْ يَكْذِبْ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، إِلاَّ ثَلاَثَ كَذَبَاتٍ: ثِنْتَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ قَوْلُهُ (إِنِّي سَقِيمٌ) وَقَوْلُهُ (بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هذَا) وَقَالَ: بَيْنَا هُوَ ذَاتَ يَوْمٍ وَسَارَةُ، إِذْ أَتَى عَلَى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَابِرَةِ فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ ههُنَا رَجُلاً مَعَهُ امْرَأَةٌ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ، فَسَأَلَهُ عَنْهَا، فَقَالَ: مَنْ هذِهِ قَالَ: أُخْتِي فَأَتَى سَارَةَ، قَالَ: يَا سَارَةُ لَيْسَ عَلَى وَجْهِ الأَرْضِ مُؤْمِنٌ غَيْرِي وَغَيْرُكِ، وَإِنَّ هذَا سَأَلَنِي فَأَخْبَرْتُهُ أَنَّكِ أُخْتِي، فَلاَ تُكَذِّبِينِي فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ ذَهَبَ يَتَنَاوَلُهَا بِيَدِهِ، فَأُخِذَ فَقَالَ: ادْعِي اللهَ لِي، وَلاَ أَضُرُّكِ فَدَعَتِ اللهَ، فَأُطْلِقَ ثُمَّ تَنَاوَلَها الثَّانِيَةَ، فَأُخِذَ مِثْلَهَا أَوْ أَشَدَّ فَقَالَ: ادْعِي اللهَ لِي وَلاَ أَضُرُّكِ فَدَعَتْ، فَأُطْلِقَ فَدَعَا بَعْضَ حَجَبَتِهِ، فَقَالَ: إِنَّكُمْ لَمْ تَأْتُونِي بِإِنْسَانٍ، إِنَّمَا أَتَيْتُمُونِي بِشَيْطَانٍ فَأَخْدَمَهَا هَاجَرَ فَأَتَتْهُ، وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فَأَوْمَأَ بِيَدِهِ، مَهْيَا قَالَتْ رَدَّ اللهُ كَيْدَ الْكَافِرِ (أَوِ الْفَاجِرِ) فِي نَحْرِهِ، وَأَخْدَمَ هَاجَرَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: تِلْكَ أُمُّكُمْ يَا بَنِي مَاءِ السَّمَاءِ.

1531- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbrâhîm Peygamber yalnız üç defa yalan söylemiştir: Bunlardan ikisi Allah Azze ve Celle'nin zâtı ve rızâsı içindir: Puta tapanlara **«Ben hastayım»** (Sâffât: 89) demesi ve bütün putları kırıp sonra da kırdığı aleti putların en büyüğünün boynun asarak **«Hayır, onu şu büyükleri yapmıştır»** (Enbiya: 63) demesi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İbrahim aleyhisselamın söylediği üçüncü yalanı da şöyle haber vermiştir:

"İbrâhîm aleyhisselam bir yolculukta zorbalardan bir zorba kralın memleketine uğradı. Krala denildi ki:

- Buraya bir adam geldi. Beraberinde de çok güzel bir kadın var. Bunun üzerine de kral adamlarını İbrahim'e gönderip:

- Bu kadın kimdir? diye sordurdu. İbrahim:

- Bu benim kız kardeşimdir, dedi. İbrahim, bu cevabı üzerine Sara'nın yanına geldi ve:

- Ey Sara! Şu anda yeryüzünde benden ve senden başka mümin kimse yoktur. Bunlar seni benden sordular. Ben de senin benim kız kardeşim olduğunu söyledim. Sakın beni yalancı çıkarma.

İbrahim bu sözlerinden sonra Sara'yı kralın yanına yolladı. Sara onun yanına girince kral Sara'ya el uzatıp ona sahip olmak istedi. O esnada kralın nefesi derhal boğuldu; horlamağa, hattâ ayağı ile yere vurup deprenmeğe başladı. Kral Sara'ya:

- Benim için Allah'a duâ et de beni bu durumdan kurtarsın. Sana zarar vermeyeceğim, dedi. Bunu üzerine Sara, Allah'a dua etti de kral içinde bulunduğu kötü durumdan kurtuldu. Bu durumdan kurtulan kral Sara'ya ikinci kez sahip olmak istedi. Bu defa da ilki veya daha şiddetli bir şekilde nefesi derhal boğuldu; horlamağa, hattâ ayağı ile yere vurup deprenmeğe başladı. Kral yine Sara'ya:

- Allah'a dua et de beni bu bulunduğum durumdan kurtarsın. Sana hiç bir şekilde zarar vermeyeceğim, dedi. Kralın bu sözü üzerine Sara dua etti ve kral içinde bulunduğu kötü durumdan kurtuldu. Daha sonra kral adamlarını çağırdı ve:

- Sizler bana insan değil bir şeytan getirmişsiniz, dedi. Akabinde Sara'yı serbest bıraktı ve ona hizmetçi olarak da Hâcer'i verdi. Daha sonra Sara namaz kılmakta olan İbrahim'in yanına geldi. İbrahim eliyle Sara'ya işaret ederek:

- Ne oldu? diye sordu. Sara şöyle dedi:

- Allah, kâfirin veya fâcirin tuzağını göğsüne çevirdi ve Hâcer'i de bana hizmetçi verdi, dedi."

Ebû Hureyre şöyle dedi: İşte bu Hâcer sizin annenizdir ey Arab topluluğu! (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2635, 3357, 3358, 5084, 6950)

من فضائل موسى صلى الله عليه وسلم

Musa Aleyhisselamın Fazileti

١٥٣٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عُرَاةً، يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ وَكَانَ مُوسى يَغْتَسِلُ وَحْدَه فَقَالُوا: وَاللهِ مَا يَمْنَعُ مُوسى أَنْ يَغْتَسِلَ مَعَنَا إِلاَّ أَنَّهُ آدَرُ فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ، فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى حَجَرٍ، فَفَرَّ الْحَجَرُ بِثَوْبِهِ، فَخَرَجَ مُوسى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ: ثَوْبِي يَا حَجَرُ حَتَّى نَظَرَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى مُوسى، فَقَالُوا: وَاللهِ مَا بِمُوسى مِنْ بأسٍ وَأَخَذَ ثَوْبَهُ، فَطَفِقَ بِالْحَجرِ ضَرْبًا فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَاللهِ إِنَّهُ لَنَدَبٌ بِالْحَجَرِ، سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ، ضَرْبًا بِالحَجَرِ

1532- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O da Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden O şöyle buyurdu:

"İsrail oğulları çıplak olarak ve birbirlerine bakar bir halde yıkanırlardı. Musa ise tek başına yıkanırdı. Dediler ki: Musa'nın bizimle yıkanmasını engelleyen şey testislerinde şişkinlik olmasıdır. Bir seferinde yıkanmak için (insanlardan uzak bir yere) gitmişti. Elbisesini çıkarıp bir taşın üzerine koydu. Bu arada taş elbiseyle beraber kaçtı. Musa, taşın arkasından "Ey taş elbisemi getir, ey taş elbisemi getir" diyerek hızlıca koşmaya başladı. Nihayet İsrailoğulları Musa'yı bu halde (yani çıplak olarak) gördüler ve dediler ki: Allah'a yemin olsun ki Musa da hiçbir kusur yokmuş. Musa elbisesini taşın üzerinden aldı ve ona vurmaya başladı."

Ebu Hureyre dedi ki: Taşın üzerinde altı veya yedi vurma izi kalmıştır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 278, 3404, 4799)

١٥٣٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: أُرْسِلَ مَلَكُ الْمَوْتِ إِلَى مُوسى عَلَيهِ السَّلاَمُ فَلَمَّا جاءَهُ صَكَّهُ فَرَجَعَ إِلَى رَبِّهِ، فَقَالَ: أَرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لا يُرِيدُ الْمَوْتَ فَرَدَّ اللهُ عَلَيْهِ عَيْنَهُ وَقَالَ: ارْجِعْ فَقُلْ لَهُ يَضَعُ يَدَهُ عَلَى مَتْنِ ثَوْرٍ فَلَهُ بِكُلِّ مَا غَطَّتْ بِهِ يَدُهُ، بِكُلِّ شَعْرَةٍ سَنَةٌ قَالَ: أَيْ رَبِّ ثُمَّ مَاذَا قَالَ: ثُمَّ الْمَوْتُ قَالَ: فَالآنَ فَسَأَلَ اللهَ أَنْ يُدْنِيَهُ مِنَ الأَرْضِ الْمُقَدَّسَةِ رَمْيَةً بِحَجَرٍ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: فَلَوْ كُنْتُ ثَمَّ لأَرَيْتُكُمْ قَبْرَهُ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ، عِنْدَ الْكَثِيبِ الأَحْمَرِ

1533- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle demiştir:

Ölüm meleği Mûsâ aleyhisselâma (Allah'ın selamı O'nun üzerine olsun) gönderildi. Melek Musa aleyhisselâma gelince, Mûsâ, aleyhisselam meleğe vurdu ve onun gözünü çıkardı. Melek Rabbine dönüp dedi ki: Sen beni ölmek istemeyen bir kula gönderdin. Allah, meleğe gözünü geri iade etti ve şöyle dedi: Musa'ya geri dön ve O'na: Elini bir öküzün sırtına koymasını ve elinin dokunduğu her bir kıla karşılık bir yıl ömür verileceğini söyle, dedi. Mûsâ aleyhisselâm dedi ki: Ey Rabbim! Sonra ne olacak? Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: Sonra öleceksin. Mûsâ aleyhisselam: Öyleyse şimdi öleyim, dedi. Allah'tan, kendisiyle Ardul-Mukaddes arasında bir taş atımı mesafeye kadar yaklaştırmasını istedi.

Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şayet ben orada olsaydım, onun yol kenarında ve kızıl bir kum tepesinin yanında bulunan kabrini muhakkak sizlere

gösterirdim."[251] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1339, 1533, 3407)

١٥٣٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلاَنِ، رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَرَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ قَالَ الْمُسْلِمُ: وَالَّذِي اصْطَفَى مُحَمَّدًا عَلَى الْعَالَمِينَ فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: وَالَّذِي اصْطَفَى مُوسى عَلَى الْعَالَمِينَ فَرَفَعَ الْمُسْلِمُ يَدَهُ، عِنْدَ ذلِكَ، فَلَطَمَ وَجْهَ الْيَهُودِيِّ فَذَهَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأَخْبَرَه بِمَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ وَأَمْرِ الْمُسْلِمِ فَدَعَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم الْمُسْلِمَ، فَسَأَلَهُ عَنْ ذلِكَ، فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسى، فَإِنَّ النَّاسَ يَصْعَقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَصْعَقُ مَعَهُمْ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ يُفِيقُ، فَإِذَا مُوسى بَاطِشٌ جَانِبَ الْعَرْشِ، فَلاَ أَدْرِي أَكَانَ فِيمَنْ صَعِقَ فَأَفَاقَ قَبْلِي، أَوْ كَانَ مِمَّنِ اسْتَثْنَى اللهُ

1534- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Müslümanlardan ve Yahûdîlerden iki kişi birbirlerine sövdüler.[252] Müslüman olan Yahudi'ye:

- Muhammed'i âlemlere seçen Allah'a yemîn ederim ki, dedi. Yahûdî de Müslümâna:

- Musa'yı âlemlere seçen Allah'a yemîn ederim ki, dedi. Bunun üzerine Müslümân elini kaldırıp Yahudi'nin yüzüne tokat attı. Yahûdî hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gidip kendisiyle Müslümân arasında cereyan eden olayı haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o Müslümanı çağırdı ve ona aralarında ne geçtiğini sordu. Müslümân da olanları kendisine haber verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Beni Musa'dan üstün tutmayın. Muhakkak ki insanlar Kıyamet gününde korkunç bir sesten dolayı bayılacaklar. Onlarla beraber ben de bayılacağım. Fakat ilk ayılan ben olacağım. O anda ben Musa'yı Arş'ın bir tarafına sımsıkı tutunmuş olarak görürüm. Mûsâ da bayılanların içinde idi de benden evvel mi ayıldı, yoksa baygınlıktan Allah Azze ve Celle'nin istisna ettiklerinden mi idi, bilmiyorum." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2411)

---

251 Bu konuda Ümmülkura yayın evinden bir eser çıkmıştır. Bu eser konuyu detayı ile açıklamıştır. Araştırmak isteyenler o eserden faydalanabilir.

252 «İki kimse birbirleriyle sövüştüler..» sözü, iki kişinin birbiriyle sövüşmesi ancak husûmet ve çekişmede olur.

١٥٣٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم جَالِسٌ، جَاءَ يَهُودِيٌّ فَقَالَ: يَا أَبَا الْقَاسِمِ ضَرَبَ وَجْهِي رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِكَ فَقَالَ: مَنْ قَالَ: رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ قَالَ: ادْعُوهُ فَقَالَ: أَضَرَبْتَهُ قَالَ: سَمِعْتُهُ بِالسُّوقِ يَحْلِفُ، وَالَّذِي اصْطَفَى مُوسى عَلَى الْبَشَرِ قلْتُ: أَيْ خَبِيثُ عَلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم فَأَخَذَتْنِي غَضْبَةٌ ضَرَبْتُ وَجْهَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: لاَ تُخَيِّرُوا بَيْنَ الأَنْبِيَاءِ، فَإِنَّ النَّاسَ يَصْعَقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَكُون أَوَّلَ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الأَرْضُ فَإِذَا أَنَا بِمُوسى آخِذٌ بِقَائِمَةٍ مِنْ قَوَائِمِ الْعَرْشِ، فَلاَ أَدْرِي أَكَانَ فِيمَنْ صَعِقَ أَمْ حُوسِبَ بِصَعْقَةِ الاولَى.

1535- Ebû Saîd el-Hudri-Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem otururken bir Yahûdî geldi ve:

- Ey Ebu Kasım! Sahabelerinden bir adam yüzüme vurdu, diye şikâyet etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Kim vurdu?" diye sordu.Yahûdî, Ensâr'dan bir adam olduğunu söyledi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Onu çağırın!" buyurdu. O adam gelince:

- Sen bu Yahudi'ye vurdun mu?" diye sordu. O adam şöyle dedi:

- Bu adamın çarşıda 'Musa'yı bütün insanlığın üzerine seçen Allah'a yemin ederim ki' diye yemin ettiğini duydum. Ben de:

- Ey pislik adam! Musa'yı Muhammed'den daha mı üstün kıldın? Dedim ve o esnada öfkelendim ve onun yüzüne tokat attım. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Peygamberler arasında 'şu şundan daha üstündür' gibi laflar etmeyin. Çünkü Kıyamet gününde insanlar duydukları bir sesten dolayı bayılacaklar. Onların beraberinde ben de bayılacağım. Fakat kabri ilk açılan kimse ben olacağım. O anda ben Musa ile karşılaşacağım, Mûsâ Arş'ın direklerinden bir direğe tutunmuş bulunacak. Mûsâ da bayılanlar içinde bulundu da benden evvel mi ayıldı yoksa Sînâ Dağı'ndaki ilk bayılma ile mi hesap olundu, bilmiyorum."[253] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2412, 3398, 4638, 6916, 7427)

---

253 ***«Rabb'ı dağa tecellî edince onu darmadağın etmiş, Mûsâ da baygın bir vaziyette yere düşmüştü»*** A'râf: 143. âyetindeki bayılmayı işaret etmektedir. Bundan önce geçen hadîsteki "Yâhud Allah'ın istisna ettiği kimselerden mi oldu" sözü ile buradaki "Yoksa ilk bayılma ile hesaba çekildi" sözü arasında hiçbir zıtlık yoktur. Çünkü manâ: Ben bu üç şeyin hangisi olduğunu; ayılmadan mı, istisna edilmekten mi veya hesaba çekilmekten mi olduğunu bilmiyorum, demektir.

في ذكر يونس عليه السلام وقول النبيّ صلى الله عليه وسلم لا ينبغي لعبد أن يقول أنا خير من يونس بن متّى

Yunus Aleyhisselamın Fazileti

١٥٣٦ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى

1536- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kimse Yûnus ibnu Mettâ'dan daha üstündür, sözünü de söylemem." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3416, 3604, 3631, 4805)

١٥٣٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لاَ يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ أَنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى وَنَسَبَهُ إِلَى أَبِيهِ

1537- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbir kul için 'Ben Yûnus ibnu Mettâ'dan daha hayırlıyım' demek yakışık olmaz." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bununla Yûnus aleyhisselamı babası Mettâ'ya nispet etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3395)

من فضائل يوسف عليه السلام

Yusuf Aleyhisselamın Fazileti

١٥٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ مَنْ أَكْرَمُ النَّاسِ قَالَ: أَتْقَاهُمْ فَقَالُوا: لَيْسَ عَنْ هذَا نَسْأَلُكَ قَالَ: فَيُوسُفُ نَبِيُّ اللهِ ابْنُ نَبِيِّ اللهِ ابْنِ نَبِيِّ اللهِ ابْنِ خَلِيلِ اللهِ قَالُوا: لَيْسَ عَنْ هذَا نَسْأَلُكَ قَالَ: فَعَنْ مَعَادِنِ الْعَرَبِ تَسْأَلُونَ خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الإِسْلاَمِ إِذَا فَقُهُوا

1538- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e:

- Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlar içinde en üstün olanlar kimlerdir? diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Allah katında en üstün olanlar, Allah'tan en çok korkanlardır." bu-

yurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu cevabı üzerine bu soruyu soranlar:

- Biz bundan sormuyoruz, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Öyleyse Allah'ın Peygamberi olan ve Halilullah İbrahim'in oğlu olan ve bir peygamber olan İshak'ın, yine peygamber olan Yakub'un oğlu olan Yusuf aleyhisselamdır." Soru soranlar yine:

- Biz Sana bundan da sormuyoruz, dediler. Bu defa Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Sizler Arab soyunun aslını mı soruyorsunuz? Cahiliyet döneminde hayırlı olanlar, şayet dinde anlayış sahibi olurlarsa İslam'da da en hayırlıları olurlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3353, 3374, 3383, 3490, 4689)

من فضائل الخضر عليه السلام

Hızır Aleyhisselamın Fazileti

١٥٣٩ – حديث أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: قَامَ مُوسى النَّبِيُّ خَطِيبًا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَسُئِلَ: أَيُّ النَّاسِ أَعْلَمُ فَقَالَ: أَنَا أَعْلَمُ فَعَتَبَ اللهُ عَلَيْهِ إِذْ لَمْ يَرُدَّ الْعِلْمَ إِلَيْهِ فَأَوْحى اللهُ إِلَيْهِ أَنَّ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي بِمَجْمَعِ الْبَحْرَيْنِ هُوَ أَعْلَمُ مِنْكَ قَالَ: يَا رَبِّ وَكَيْفَ بِهِ فَقِيلَ لَهُ: احْمِلْ حُوتًا فِي مِكْتَلٍ، فَإِذَا فَقَدْتَهُ فَهُوَ ثَمَّ فَانْطَلَقَ، وَانْطَلَقَ بِفَتَاهُ يُوشَعُ بْنِ نُونٍ، وَحَمَلاَ حُوتًا فِي مِكْتَلٍ، حَتَّى كَانَا عِنْدَ الصَّخْرَةِ، وَضَعَا رُؤُوسَهُمَا وَنَامَا فَانْسَلَّ الْحُوتُ مِنَ الْمِكْتَلِ فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا وَكَانَ لِمُوسى وَفَتَاهُ عَجَبًا فَانْطَلَقَا بَقِيَّةَ لَيْلَتِهِمَا وَيَوْمَهُمَا فَلَمَّا أَصْبَحَ، قَالَ مُوسى لِفَتَاهُ: آتِنَا غَدَاءَنَا، لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هذَا نَصَبًا وَلَمْ يَجِدْ مُوسى مَسًّا مِنَ النَّصَبِ حَتَّى جَاوَزَ الْمَكَانَ الَّذِي أُمِرَ بِهِ فَقَالَ لَهُ فَتَاهُ: أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ قَالَ مُوسى: ذلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِي فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا فَلَمَّا انْتَهَيَا إِلَى الصَّخْرَةِ، إِذَا رَجُلٌ مُسَجًّى بِثَوْبٍ (أَوْ قَالَ تَسَجَّى بِثَوْبِهِ) فَسَلَّمَ مُوسى فَقَالَ الْخَضِرُ: وَأَنَّى بِأَرْضِكَ السَّلاَمُ فَقَالَ: أَنَا مُوسى فَقَالَ: مُوسى بَنِي إِسْرَائِيلَ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِي صَبْرًا يَا مُوسى إِنِّي عَلَى عِلْمٍ مِنْ عِلْمِ اللهِ عَلَّمَنِيهِ لاَ تَعْلَمُهُ أَنْتَ، وَأَنْتَ عَلَى عِلْمٍ عَلَّمَكَهُ لاَ أَعْلَمُهُ قَالَ: سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللهُ صَابِرًا وَلاَ أَعْصِي لَكَ أَمْرًا فَانْطَلَقَا يَمْشِيَانِ عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ، لَيْسَ

لَهُمَا سَفِينَةٌ فَمَرَّتْ بِهِمَا سَفِينَةٌ، فَكَلَّمُوهُمْ أَنْ يَحْمِلُوهُمَا، فَعُرِفَ الْخَضِرُ، فَحَمَلُوهُمَا بِغَيْرِ نَوْلٍ فَجَاءَ عُصْفُورٌ فَوَقَعَ عَلَى حَرْفِ السَفِينَةِ، فَنَقَرَ نَقْرَةً أَوْ نَقْرَتَيْنِ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ الْخَضِرُ: يَا مُوسى مَا نَقَصَ عِلْمِي وَعِلْمُكَ مِنْ عِلْمِ اللهِ إِلاَّ كَنَقْرَةِ هذا الْعُصْفُورِ فِي الْبَحْرِ فَعَمَدَ الْخَضِرُ إِلَى لَوْحٍ مِنْ أَلْوَاحِ السَّفِينَةِ فَنَزَعَهُ فَقَالَ مُوسى: قَوْمٌ حَمَلُونَا بِغَيْرِ نَوْلٍ، عَمَدْتَ إِلَى سَفِينَتِهِمْ فَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا قَالَ: أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِي صَبْرًا قَالَ: لاَ تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ فَكَانَتِ الأُولى مِنْ مُوسى نِسْيَانًا فَانْطَلَقَا، فَإِذَا غُلاَمٌ يَلْعَبُ مَعَ الغِلْمَانِ، فَأَخَذَ الْخَضِرُ بِرَأْسِهِ مِنْ أَعْلاَهُ فَاقْتَلَعَ رَأْسَهُ بِيَدِهِ فَقَالَ مُوسى: أَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ قَالَ: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِي صَبْرًا فَانطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا، فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا، فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَّ، فَأَقَامَهُ قَالَ الْخَضِرُ بِيَدِهِ فَأَقَامَهُ فَقَالَ لَهُ مُوسى: لَوْ شِئْتَ لاَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا قَالَ: هذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَرْحَمُ اللهُ مُوسى لَوَدِدْنَا لَو صَبَرَ حَتَّى يُقَصَّ عَلَيْنَا مِنْ أَمْرِهِمَا

1539- Said ibnu Cubeyr şöyle demiştir:

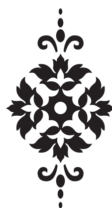
İbnu Abbas'a Nevf el-Bekâli, Hızır'ın arkadaşı Musa'nın, İsrailoğullarına gönderilen Musa'nın değil, O'nun başka bir Musa olduğunu iddia ediyor, dedim. İbnu Abbas dedi ki: Allah'ın düşmanı yalan söylemiş. Ubey ibnu Ka'b, Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden şöyle bildirdi:

"Musa peygamber, İsrailoğulları içinde hutbe vermek için kalkmıştı. Kendisine: İnsanların en âlimi hangisidir? diye soruldu. Dedi ki: İnsanların en âlim olanı benim. İlmi Allah'a havale etmediğinden dolayı Allah onu azarladı. Allah O'na, iki denizin birleştiği yerde O'ndan daha âlim bir kulunun olduğunu Musa'ya vahyetti. Musa dedi ki: Ya Rabbi! O'na giden yolu bana göster. O'na denildi ki: Büyük bir sepetin içinde bir balık taşı, onu kaybettiğin yer O'nu bulduğun yerdir. O ve hizmetçisi Yûşa ibnu Nûn, yanlarına büyük bir sepet içinde balığı alarak yola koyuldular. (Deniz de yol alırlarken iki denizin birleşme yerine varınca) bir kayanın yanına gelip kafalarını ona yaslayıp uyudular. Bu arada balık, büyük sepetin içinden çıkmış denizde yolunu bulup kaybolmuştu. Bu Musa ve hizmetçisi için şaşılacak bir şey idi. O ikisi gecenin geri kalan kısmında ve gündüz boyunca yol aldılar. Sabah olunca, Musa hizmetçisine dedi ki: Yiyeceğimizi getir. Bu yolculuğumuzda bir hayli yorgun düştük. Musa, emrolunduğu yeri geçinceye kadar, yolculuğu boyunca yorgunluk hissetmemişti. Hizmetçisi ona dedi ki: Gördün mü, kayaya sığınınca ben balığı unuttum. Musa dedi ki: Bizim istediğimizde bu idi. Hemen izlerini takip ederek aynı yoldan geri döndüler, kayaya ulaştıklarında, yanında elbise-

lerine bürünmüş –veya bürünen- bir adam buldular. Musa selam verdi. Hızır dedi ki: Bu topraklarda bilinmeyen bu selam şekli neredendir? Dedi ki: Ben Musa'yım. Hızır dedi ki: İsrailoğullarının Musa'sı mı? "Evet" dedi. Musa dedi ki: Sana tam olarak öğretilenlerden bana da öğretmen için sana tâbii olabilir miyim? Hızır dedi ki: Şu bir gerçektir ki benimle beraber bulunmaya aslâ sabredemezsin. Ey Musa! Ben de Allah'ın bana öğrettiği bir ilme sahibim ki sen onu bilmiyorsun. Sen de Allah'ın sana öğrettiği ve benim bilmediğim bir ilme sahipsin. Musa dedi ki: Beni inşallah sabreden bir kimse olarak göreceksin. Senin hiçbir emrine karşı gelmeyeceğim. Gemileri olmadığından, birlikte denizin sahilinde yürümeye başladılar. Onların yanına bir gemi uğradı. Kendilerini gemiye almaları için onlarla konuştular. Hızır'ı tanıdılar ve onları ücretsiz gemiye aldılar. Bu arada bir serçe gelip geminin kenarına konup denizden bir ya da iki damla su içti. Hızır dedi ki: Ey Musa! Allah'ın ilminin yanında benim ilmim ve senin ilmin ancak bu serçenin gagasıyla aldığı kadardır. Daha sonra Hızır, geminin tahtalarından birini söküp çıkardı. Musa dedi ki: Bizi ücretsiz taşıyan bir topluluğa karşı gemi halkını suda boğmak için mi onu deldin? Hızır dedi ki: Benimle birlikte bulunmaya sabredemeyeceksin, dememiş miydim? Musa dedi ki: Unuttuğum şeyden dolayı beni suçlama. Bu ilk (sorusu) unuttuğu içindi. Beraber yürümeye devam ettiler. Çocuklarla beraber oynayan bir çocuğa rast geldiler. Hızır çocuğun kafasını yukardan tuttu ve eliyle kafasını koparıverdi. Musa dedi ki: Bir nefsin karşılığı olmaksızın onu öldürdün mü? Hızır dedi ki: Sana söylememiş miydim, benimle olmaya sabredemezsin diye? (İbnu Uyeyne dedi ki: Bu daha kuvvetlidir.) Yine yollarına devam ettiler. Nihayet bir kasaba halkına geldikleri zaman, onlardan yiyecek istemişler, onlar ise bundan kaçınmışlardı. Bu sırada orada yıkılmaya yüz tutmuş bir duvar bulmuşlardı ki, Hızır eliyle işaret ederek onu doğrultuvermişti. Musa, Hızır'a dedi ki: Eğer dileseydin buna karşılık bir ücret alırdın. İşte bu, (itiraz) benimle senin aramızın ayrılmasıdır. Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Allah, Musa'ya merhamet etsin. O'nun sabredipte ikisi arasında geçecek olayların bize anlatılmasını isterdim.[254]

---

254 Musa ile Hızır'ın kıssasında bizler için dersler ve ibretler vardır: Muhakkak ki A -lah, mülkünde dilediğini yapar. Kulları arasında zararlı ve faydalı olan şeylerde dilediği gibi hükmeder. Fiillerinde ve hükümlerinde akıl araya girmez. Bilakis kula düşen rıza gösterip teslim olmaktır. Nitekim Allah Azze ve Celle'nin Rablığıyla alakalı bazı şeylerde akıl aciz kalmaktadır.

كتاب فضائل الصحابة
SAHABENİN FAZİLETİ

من فضائل أبي بكر الصديق رضي الله عنه
Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- in Fazileti

١٥٤٠ – حديث أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنه، قَالَ: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَأَنَا فِي الْغَارِ، لَوْ أَنَّ أَحَدَهُمْ نَظَرَ تَحْتَ قَدَمَيْهِ لأَبْصَرَنَا فقَالَ: مَا ظَنُّكَ، يَا أَبَا بَكْرٍ بِاثْنَيْنِ اللهُ ثَالِثُهُمَا

1540- Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke'den Medine'ye hicrette mağarada iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki:

-Şayet onlardan biri eğilip ayaklarının ucundan mağaraya baksa muhakkak bizi görür. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ey Ebu Bekir! İki kişiden üçüncüleri Allah olanlara kim ne yapabilir ki?!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3653, 3922, 4663)

١٥٤١ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، جَلَسَ عَلَى الْمِنبَرِ، فَقَالَ: إِنَّ عَبْدًا خَيَّرَهُ اللهُ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ زَهْرَهِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ، وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، فَاخْتَارَ مَا عِنْدَهُ فَبَكَى أَبُو بَكْرٍ، وَقَالَ: فَدَيْنَاكَ بِآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا فَعَجِبْنَا لَهُ وَقَالَ النَّاسُ: انْظُرُوا إِلَى هذَا الشَّيْخِ، يُخْبِرُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، عَنْ عَبْدٍ خَيَّرَهُ اللهُ

بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ زَهْرَةِ الدُّنْيَا وَبَيْنَ مَا عِنْدَهُ، وَهُوَ يَقُولُ: فَدَيْنَاكَ بِآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا فكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم هُوَ الْمُخَيَّرَ، وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ هُوَ أَعْلَمَنَا به وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ أَمَنِّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ أَبَا بَكْرٍ، وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَليلاً مِنْ أُمَّتِي لاَتَّخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ، إِلاَّ خُلَّةَ الإِسْلاَمِ لا يَبْقَيَنَّ فِي الْمَسْجِد خَوْخَةٌ إِلاَّ خَوْخَةُ أَبِي بَكْرٍ

1541- Ebu Said El- Hudri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefatına yakın verdiği bir hutbede şöyle buyurdu:

"Allah Subhânehû, bir kuluna kendi katındaki nimetleri ile dünya nimetleri arasında seçme hakkı tanıdı. O kul ise Allah katında olanı tercih etti."

Bu sözler üzerine Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- ağlamaya başladı ve dedi ki:

- Anamız babamız sana feda olsun. O'nun böyle demesine bizler şaşırdık ve insanlar dediler ki.

- Bu şeyhe bakın! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah'ın bir kuluna dünya ile kendi katındakiler hususunda seçme hakkı tanıyıp o kulunda Allah'ın katındakini seçmesini haber veriyor ve O da: Anamız babamız sana feda olsun, diyor.

O kul, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem idi. Bunu içimizde en iyi bilen Ebu Bekir -Allah ondan razı olsun- idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yaptığı arkadaşlığı ve verdiği malıyla bana Ebu Bekir'den daha hayırlı birisi yoktur. Şayet ümmetimden birini dost edinecek olsaydım muhakkak Ebu Bekir'i kendime dost edinirdim. Ancak İslam kardeşliği ve sevgisi (ve dostluğu bundan daha üstündür.) Ebu Bekir'in kapısından başka Mescid'e açılan hiçbir kapıyı açık (yani kapatılmamış olarak) bırakmayın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 466, 3654, 3904)

١٥٤٢ – حديث عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، بَعَثَهُ عَلَى جَيْشِ ذَاتِ السَّلاَسِلِ فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ: أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ: عَائِشَةُ فَقُلْتُ: مِنَ الرِّجَالِ قَالَ: أَبُوهَا، قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ قَالَ: ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَعَدَّ رِجَالاً

1542- Amr ibnul-Âs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisini Zâtus-Selâsil ordusu üzerine kumandan yapıp göndermişti. Savaş dönüşü ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelip:

-İnsanlardan sana en sevimli gelen kimdir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Aişe'dir" buyurdu. Ben:

-Erkeklerden hangisidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem.

- "Aişe'nin babasıdır" buyurdu.

-Sonra hangisidir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Sonra Ömer ibnul-Hattâb'tır" buyurdu ve birkaç kişinin ismini saydı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3662, 4358)

١٥٤٣ – حديث جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، قَالَ: أَتَتِ امْرَأَةٌ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِع إِلَيْهِ قَالَتْ: أَرَأَيْتَ إِنْ جِئْتُ وَلَمْ أَجِدْكَ كَأَنَّهَا تَقولُ: الْمَوْتَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ: إِنْ لَمْ تَجِدِينِي فَأْتِي أَبَا بَكْرٍ

1543- Cubeyr ibnu Mut'im -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelmiş ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadına kendisine tekrar gelmesini emretmişti. O kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sanki ölümünü kastederek:

- Şayet gelir de seni bulamazsam ne yapayım, kime gideyim? Diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Şayet beni bulamazsan Ebu Bekir'in yanına git" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3659, 7220, 7360)

١٥٤٤ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، صَلاَةَ الصُّبْحِ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: بَيْنَا رَجُلٌ يَسُوقُ بَقَرَةً إِذْ رَكِبَهَا فَضَرَبَهَا فَقَالَتْ: إِنَّا لَمْ نُخْلَقْ لِهذَا؛ إِنَّمَا خُلِقْنَا لِلْحَرْثِ فَقَالَ النَّاسُ: سُبْحَانَ اللهِ بَقَرَةٌ تَكَلَّمُ فَقَالَ: فَإِنِّي أُومِنُ بِهذَا، أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا ثَمَّ وَبَيْنَمَا رَجُلٌ فِي غَنَمِهِ إِذْ عَدَا الذِّئْبُ فَذَهَبَ مِنْهَا بِشَاةٍ، فَطَلَبَ حَتَّى كَأَنَّهُ اسْتَنْقَذَهَا مِنْهُ، فَقَالَ لَهُ الذِّئْبُ: هذَا، اسْتَنْقَذْتَهَا مِنِّي، فَمَنْ لَهَا يَوْمَ السَّبُعِ، يَوْمَ لاَ رَاعِيَ لَهَا غَيْرِي فَقَالَ النَّاسُ: سُبْحَانَ اللهِ ذِئْبٌ يَتَكَلَّمُ قَالَ: فَإِنِّي أُومِنُ بِهذَا أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا ثَمَّ

1544- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir adam bir öküzün üzerine binmişti. Bu sırada hayvan o kimseye yüzünü çevirip baktı ve:

- Ben bunun için yaratılmadım; ben tarla sürmek için yaratıldım, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ben hayvanın böyle söylediğine inandım; Ebû Bekir ve Ömer de inandı."

Bir kere de bir kurt bir koyunu yakaladı. Çoban onun arkasından gitti ve koyunu bıraktırdı. Bunun üzerine kurt şöyle dedi:

-Yırtıcı hayvan gününde koyunu benden kim kurtarır? O gün koyunun benden başka çobanı bulunmayacaktır! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben kurdun böyle söylediğine inandım; Ebû Bekir ve Ömer de inandı"

Ebû Seleme şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu kıssayı anlattığı gün Ebû Bekir ile Ömer o cemâat içinde mevcut değillerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3324, 3471)

من فضائل عمر رضي الله تعالى عنه

Ömer -Allah ondan razı olsun- in Fazileti

١٥٤٥ – حديث عَلِيٍّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: وُضِعَ عُمَرُ عَلَى سَرِيرِهِ، فَتَكَنَّفَهُ النَّاسُ، يَدْعُونَ وَيُصَلُّونَ، قَبْلَ أَنْ يُرْفَعَ، وَأَنَا فِيهِمْ فَلَمْ يَرُعْنِي إِلاَّ رَجُلٌ آخِذٌ مَنْكِبِي؛ فَإِذَا عَلِيٌّ، فَتَرَحَّمَ عَلَى عُمَرَ وَقَالَ: مَا خَلَّفْتَ أَحَدًا أَحَبَّ إِلَيَّ أَنْ أَلْقَى اللهَ بِمِثْلِ عَمَلِهِ مِنْكَ وَايْمُ اللهِ إِنْ كُنْتُ لأَظُنُّ أَنْ يَجْعَلَكَ اللهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ، وَحَسِبْتُ أَنِّي كُنْتُ كَثِيرًا أَسْمَعُ النَّبِيَ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: ذَهَبْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَدَخَلْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ، وَخَرَجْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

1545- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ömer, vefat ettiğinde defnedilmeden önce insanlar O'na dua ediyorlar ve cenaze namazını kılıyorlardı. Ben de insanların arasında idim. Beni hiçbir şey korkutmadı, ancak şu olay beni ürpertti: Bir adam benim omzumu tuttu. Baktım ki o, Alî'dir. Alî, Ömer'e rahmet okudu ve şöyle dedi:

- Yaptığı işlerin benzeriyle Allah'a kavuşmak istediğim senden daha sevgili hiçbir kimseyi arkanda bırakmadın. Vallahi ben Allah'ın seni iki arkadaşın olan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebu Bekir ile beraber kılacağını muhakkak umuyordum. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bir çok kereler:

- "Ben, Ebû Bekir ve Ömer'le birlikteydim, ben Ebû Bekir ve Ömer'le şöyle yaptım, ben Ebû Bekir ve Ömer'le şuraya gittim" derken işitirdim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3677, 3685)

١٥٤٦ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ النَّاسَ يُعْرَضُونَ عَلَيَّ، وَعَلَيْهِمْ قُمُصٌ، مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الثُّدِيَّ، وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَعُرِضَ عَلَيَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجُرُّهُ قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: الدِّينَ

1546- Ebu Said el-Hudri -Allah ondan razı olsun- dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Uyuduğum bir esnada rüyamda insanların üzerlerinde gömlekler olduğu halde bana arz olunduklarını gördüm. Kiminin gömleği göğsüne kadar, kiminin ki ise daha kısaydı. Bana, Ömer ibnu Hattab, üzerinde bir ucu yerde sürünen bir gömlek olduğu halde arz olundu." Bunu ne ile tevil ettin ey Allah'ın Rasûlü? dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Din ile tevil ettim" buyurdu.[255] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 23, 3691, 7008, 7009.)

١٥٤٧ – حديث ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، أُتِيتُ بِقَدَحِ لَبَنٍ، فَشَرِبْتُ حَتَّى إِنِّي لأَرَى الرِّيَّ يَخْرُجُ فِي أَظْفَارِي ثُمَّ أَعْطَيْتُ فَضْلِي عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَهُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: الْعِلْمَ

1547- İbnu Ömer şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi işittim, şöyle buyurdu:

"Ben uykudayken bana bir kadeh süt getirildi. Ben o sütten kana kana içtim. Öyle ki sütün neminin tırnaklarımın ucundan çıktığını görüyorum. Sonra sütten arta kalanı Ömer ibnu Hattab'a verdim." Ey Allah'ın Rasûlü bunu ne

---

255 Gömleğin din olarak tabir edilmesi, kişilerin imanlarının da aynı seviyede olmadığının delillerindendir.

ile yorumladın? dediler. "İlim ile" dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 82, 3681, 7006, 7007, 7027, 7032)

١٥٤٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي عَلَى قَلِيبٍ، عَلَيْهَا دَلْوٌ فَنَزَعْتُ مِنْهَا مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي قُحَافَةَ فَنَزَعَ بِهَا ذَنُوبًا أَوْ ذَنُوبَيْنِ وَفِي نَزعِهِ ضَعْفٌ، وَاللهُ يَغْفِرُ لَهُ ضَعْفَهُ ثُمَّ اسْتَحَالَتْ غَرْبًا، فَأَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَابِ، فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا مِنَ النَّاسِ يَنْزِعُ نَزْعَ عُمَرَ، حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِعَطَنٍ

1548- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben rüyâmda kendimi üzerinde kova olan bir kuyunun başında gördüm. O kuyudan Allah'ın dilediği kadar su çektim. Sonra su çekmesi için kovayı Ebu Kuhafe'nin oğlu Ebu Bekir'e verdim. O da kuyudan bir veya iki kova su çekti. Ancak onun kovayı çekişinde bir zayıflık vardı. Allah onun zayıflığını bağışlasın. Sonra bu küçük kova büyük bir kovaya dönüştü. Onu Ömer ibnul-Hattâb aldı. Ben insanlar içinde Ömer'in çekişi gibi su çekebilen birini görmedim. Nihayet insanlar o kuyu başını develerin sulak ve konaklama yeri edindiler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3664, 7021, 7022, 7475)

١٥٤٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أُرِيتُ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَنْزِعُ بِدَلْوٍ بَكْرَةٍ عَلَى قَلِيبٍ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ، فَنَزَعَ ذَنُوبًا أَوْ ذَنُوبَيْنِ نَزْعًا ضَعِيفًا، وَاللهُ يَغْفِرُ لَهُ، ثُمَّ جَاءَ عُمَرُ بْنُ الخَطَّابِ فَاسْتَحَالَتْ غَرْبًا، فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا يَفْرِي فَرِيَّهُ، حَتَّى رَوِيَ النَّاسُ وَضَرَبُوا بِعَطَنٍ

1549- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben rüyâmda kendimi üzerinde kova olan bir kuyunun başında gördüm. O kuyudan Allah'ın dilediği kadar su çektim. Sonra su çekmesi için kovayı Ebu Bekir'e verdim. O da kuyudan bir veya iki kova su çekti. Ancak onun kovayı çekişinde bir zayıflık vardı. Allah onun zayıflığını bağışlasın. Sonra bu küçük kova büyük bir kovaya dönüştü. Onu Ömer ibnul-Hattâb aldı. Ben insanlar içinde Ömer'in çekişi gibi su çekebilen birini görmedim. Nihayet insanlar o kuyu başını develerin sulak ve konaklama yeri edindiler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3682)

١٥٥٠ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: دَخَلْت الْجَنَّةَ أَوْ أَتَيْتُ الْجَنَّةَ فَأَبْصَرْتُ قَصْرًا فَقُلْتُ: لِمَنْ هذَا قَالُوا: لِعُمَرَ ابْنِ الْخَطَّاب فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ، فَلَمْ يَمْنَعْنِي إِلاَّ عِلْمِي بِغَيْرَتِكَ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: يَا رَسُولَ اللهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا نَبِيَّ اللهِ أَوَ عَلَيْكَ أَغَارُ

1550- Câbir ibnu Abdullah -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kendimi rüyamda iken cennete girmiş olarak gördüm. Cennette bir saray gördüm.

- Bu saray kimindir? diye sordum. Cibril:

- Bu saray Ömer'indir, dedi. Bu sarayın içine girip bakmak istedim. Senin ne kadar kıskanç olduğun aklıma geldi de girmekten vazgeçtim."

Bunun üzerine Ömer dedi ki:

- Anam-babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü! Sana karşı mı kıskanacağım? (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3679, 5226)

١٥٥١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِذْ قَالَ: بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُنِي فِي الْجَنَّةِ فَإِذَا امْرَأَةٌ تَتَوَضَّأُ إِلَى جَانِبِ قَصْرٍ، فَقُلْتُ: لِمَنْ هذَا الْقَصْرُ فَقَالُوا: لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَذَكَرْتُ غَيْرَتَهُ فَوَلَّيْتُ مُدْبِرًا فَبَكَى عُمَرُ، وَقَالَ: أَعَلَيْكَ أَغَارُ يَا رَسُولَ اللهِ

1551- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bulunduğumuz sırada O bize şöyle buyurdu:

"Ben uyurken kendimi cennette gördüm. Bir kadın, bir sarayın yanında abdest almakta idi. Ben yanımdaki meleklere:

- Bu saray kimindir? diye sordum. Onlar:

- Bu köşk Ömer ibnul-Hattâb için, dediler. Ömer'in kıskançlığını hatırladım da hemen yüzümü o taraftan çevirdim."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözleri üzerine Ömer ağladı ve:

-Sana karşı kıskançlık olur mu ey Allah'ın Rasûlü! dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3242, 3680, 5227, 7023, 7025)

١٥٥٢ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، قَالَ: اسْتَأْذَنَ عُمَرُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَعِنْدَهُ نِسَاءٌ مِنْ قُرَيْشٍ يُكَلِّمْنَهُ، وَيَسْتَكْثِرْنَهُ، عَالِيَةً أَصْوَاتُهُنَّ فَلَمَّا اسْتَأْذَنَ عُمَرُ قُمْنَ يَبْتَدِرْنَ الْحِجَابَ فَأَذِنَ لَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَضْحَكُ فَقَالَ عُمَرُ: أَضْحَكَ اللهُ سِنَّكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: عَجِبْتُ مِنْ هؤُلاَءِ اللاَّتِي كُنَّ عِنْدِي فَلَمَّا سَمِعْنَ صَوْتَكَ ابْتَدَرْنَ الْحِجَابَ قَالَ عُمَرُ: فَأَنْتَ يَا رَسُولَ اللهِ كُنْتَ أَحَقَّ أَنْ يَهَبْنَ ثُمَّ قَالَ: أَيْ عَدُوَّاتِ أَنْفُسِهِنَّ أَتَهَبْنَنِي وَلاَ تَهَبْنَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قلْنَ: نَعَمْ أَنْتَ أَفَظُّ وَأَغْلَظُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا لَقِيَكَ الشَّيْطَانُ قَطُّ سَالِكًا فَجًّا إِلاَّ سَلَكَ فَجًّا غَيْرَ فَجِّكَ

1552- Sa'd ibnu Ebû Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında Kureyş'ten bazı kadınlar vardı. Bunlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle konuşuyorlar ve yüksek sesle O'ndan bir şeyler istiyorlardı. O esnada Ömer -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına girmek için izin istedi. Ömer izin isteyince kadınlar hemen kalktılar ve perde arkasına koştular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ömer'e izin verdi. Ömer yanına girince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gülüyordu. Ömer:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah seni güldürsün! dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Senin sesini duyduklarında hemen örtülerine bürünen şu yanımdaki kadınlara hayret ettim." Ömer dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Onların bu şekilde davranmalarına sen daha layıksın. Ey nefislerinin düşmanları olan kadınlar! Sizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden kaçınmıyor da benden mi kaçınıyorsunuz? Kadınlar dediler ki:

- Evet, sen yaratılış ve mizaç olarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden daha sertsin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurdu:

- "Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, şeytân sana hiç kavuşmaz: Sen bir sokağa girersen muhakkak o, senin bulunduğun sokaktan başka bir sokağa girer de senden kaçar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3294, 3683, 6085)

١٥٥٣ – حديث ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: لَمَّا تُوُفِّيَ عَبْدُ اللهِ، جَاءَ ابْنُهُ عَبْدُ اللهِ بْنُ عَبْدِ اللهِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَسَأَلَهُ أَنْ يُعْطِيَهُ قَمِيصَهُ يُكَفِّنُ فِيهِ أَبَاهُ، فَأَعْطَاهُ ثُمَّ سَأَلَهُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لِيُصَلِّيَ، فَقَامَ عُمَرُ فَأَخَذَ بِثَوْبِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ تُصَلِّي عَلَيْهِ وَقَدْ نَهَاكَ رَبُّكَ أَنْ تُصَلِّي عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا خَيَّرَنِي اللهُ فَقَالَ (اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لاَ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً) وَسَأَزِيدُهُ عَلَى السَّبْعِينَ قَالَ: إِنَّهُ مُنَافِقٌ قَالَ: فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَأَنْزَلَ اللهُ (وَلاَ تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلاَ تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ)

1553- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ubey ölünce, oğlu Abdullah ibnu Abdullah Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve O'ndan babasını kefenlemek için gömleğini istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona gömleğini verdi.

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden babasının cenaze namazını kıldırmasını istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldırmak istediğinde Ömer -Allah ondan razı olsun- O'nu çekip dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah Azze ve Celle seni münafıkların cenaze namazını kıldırmanı yasakladığı halde onun cenaze namazını mı kıldıracaksın?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle beni iki şeyi tercih etmemde serbest bıraktı: **«Onlar için bağışlanma dile veya bağışlanma dileme. Onlar için yetmiş defa da bağışlanma dilesen…»** (Tevbe:80) Ben yetmişten daha fazla bağışlanma dileyeceğim." Ömer dedi ki:

- Muhakkak ki o bir münafıktır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldırdı. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«(Ey Peygamber!) Münafıklardan ölen bir kimsenin namazını sakın kılma ve kabri başında da durma. Zira onlar Allah'ı ve Rasûlü'nü inkâr etmişler ve fâsık olarak ölmüşlerdir.» (Tevbe: 84) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4670)

من فضائل عثمان بن عفان رضي الله عنه

Osman İbnu Affan -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٥٤ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِي حَائِطٍ مِنْ حِيطَانِ الْمَدِينَةِ، فَجَاءَ رَجُلٌ فَاسْتَفْتَحَ، فَقَالَ النبيُّ صلى الله عليه وسلم: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ فَفَتَحْتُ لَهُ، فَإِذَا أَبُو بَكْرٍ، فَبَشَّرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَحَمِدَ اللهَ ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ فَاسْتَفْتَحَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بَالْجَنَّةِ فَفَتَحْتُ لَهُ، فَإِذَا هُوَ عُمَرُ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، فَحَمِدَ اللهَ ثُمَّ اسْتَفْتَحَ رَجُلٌ فَقَالَ لِي: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ فَإِذَا عُثْمَانُ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَحَمِدَ اللهَ، ثُمَّ قَالَ: اللهُ الْمُسْتَعَانُ

1554- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Medine bostânlarından bir bostânın içinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdim. Bir adam geldi ve kapının açılmasını istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ona kapıyı aç ve kendisini cennetle müjdele" buyurdu. Ben o kimseye kapıyı açtım. Gelen kimsenin Ebu Bekir olduğunu gördüm. Ben onu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylemiş olduğu sözle müjdeledim. Ebu Bekir de bundan dolayı "Elhamdulillah" diyerek Allah'a hamd etti. Bunun ardından birisi daha geldi ve kapının açılmasını istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ona kapıyı aç ve onu cennetle müjdele" buyurdu. Bunun üzerine ben kapıyı açtım. Gelen Ömer'di. O'na da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sözünü söyledim. O da Allah'a hamd etti. Sonra birisi daha geldi ve kapının açılmasını istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Ona kapıyı aç ve kendisine isabet edecek belâ ve imtihana karşı onu cennetle müjdele" buyurdu. Gelenin Osmân olduğunu gördüm. O'na da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylediğini söyledim. O da bundan dolayı Allah'a hamd etti. Sonra "Allah yardımcım olsun" dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3674 , 3693)

١٥٥٥ – حديث أَبِي موسى الأَشْعَرِيِّ، أَنَّهُ تَوَضَّأَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ خَرَجَ فَقُلْتُ لأَلْزَمَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَلأَكُونَنَّ مَعَهُ يَوْمِي هذَا، قَالَ: فَجَاءَ الْمَسْجِدَ فَسَأَلَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالُوا: خَرَجَ وَوَجَّهَ ههُنَا فَخَرَجْتُ عَلَى إِثْرِهِ أَسْأَلُ عَنْهُ حَتَّى

دَخَلَ بِئْرَ أَرِيس فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَاب، وَبَابُهَا مِنْ جَرِيدٍ، حَتَّى قَضى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، حَاجَتَهُ فَتَوَضَّأَ، فَقُمْتُ إِلَيْهِ، فَإِذَا هُوَ جَالِسٌ عَلَى بِئْرِ أَرِيسٍ، وَتَوَسَّطَ قُفَّهَا، وَكَشَف عَنْ سَاقَيْهِ وَدَلاَّهُمَا فِي الْبِئْرِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، ثُمَّ انْصَرَفْتُ فَجَلَسْتُ عِنْدَ الْبَاب فَقُلْتُ لأَكُونَنَّ بَوَّابَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، الْيَوْمَ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ فَدَفَعَ الْبَابَ، فَقُلْتُ: مَنْ هذَا فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ ثُمَّ ذَهَبْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ هذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ فَقَالَ: ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّة فَأَقْبَلْتُ حَتَّى قُلْتُ لأَبِي بَكْر: ادْخُلْ، وَرَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُبَشِّرُكَ بِالْجَنَّةِ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ، فَجَلَسَ عَنْ يَمِينِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم مَعَهُ فِي الْقُفِّ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبِئْرِ، كَمَا صنَعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، وَكَشَفَ عَنْ سَاقَيْهِ ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ، وَقَدْ تَرَكْتُ أَخِي يَتَوَضَّأُ وَيَلْحَقُنِي فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ اللهُ بِفُلاَنٍ خَيْرًا (يُرِيدُ أَخَاهُ) يَأْتِ بِهِ فَإِذَا إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ فَقُلْتُ: مَنْ هذَا فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ ثُمَّ جِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ، فَقُلْتُ: هذَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ يَسْتَأْذِن فَقَالَ: ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ فَجِئْتُ، فَقُلْتُ: ادْخُلْ، وَبَشَّرَكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالْجَنَّة فَدَخَلَ فَجَلَسَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فِي الْقُفِّ، عَنْ يَسَارِهِ، وَدَلَّى رِجْلَيْهِ فِي الْبِئْرِ ثُمَّ رَجَعْتُ فَجَلَسْتُ فَقُلْتُ: إِنْ يُرِدِ اللهُ بِفُلاَنٍ خَيْرًا يَأْتِ بِهِ فَجَاءَ إِنْسَانٌ يُحَرِّكُ الْبَابَ فَقُلْتُ: مَنْ هذَا فَقَالَ: عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقُلْتُ: عَلَى رِسْلِكَ فَجِئْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ: ائْذَنْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ، عَلَى بَلْوَى تُصِيبهُ فَجِئْتُهُ، فَقُلْتُ لَهُ: ادْخُلْ، وَبَشَّرك رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصِيبُكَ فَدَخَلَ، فَوَجَدَ الْقُفَّ قَدْ مُلِئَ، فَجَلَسَ وُجَاهَهُ مِنَ الشِّقِّ الآخَر قَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ (رَاوِي الْحَدِيثِ عَنْ أَبِي مُوسى): فَأَوَّلْتها قُبُورَهُمْ

1555- Saîd ibnul-Müseyyeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bana Ebû Mûsâ el- Eş'arî şöyle haber verdi:

Kendisi evinde abdest alıp sonra dışarıya çıktı. Evden çıkınca dedim ki: ''Bu günümü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber geçireceğim.''

Ebû Mûsâ bu niyetle mescide geldi ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi sordu. Orada bulunanlar:

"Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescitten çıktı ve şu tarafa yönelip gitti." dediler.

Ben de mescitten çıkıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin izi üzere gidip O'nu Erîs kuyusunun bulunduğu bostana girmiş buldum. Ben de bu bostanın hurma dalından yapılmış kapısının yanına oturdum.

Nihayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hacetini yerine getirip abdest aldı. Ben de kalkıp O'nun yanına vardım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Erîs kuyusunun başına oturmuş ve serinlemek için iki baldırını açarak kuyuya sarkıtmıştı.

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme selâm verdim. Sonra geri dönüp kapının yanına oturdum ve kendi kendime: Bugün ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kapısınıda bekleyeceğim, dedim. Bu sırada Ebû Bekir geldi, kapıyı çaldı. Ben:

- Kimdir o? diye sordum.

- Ebû Bekir! dedi.

- Biraz bekle, dedim, Sonra gittim ve:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Şu bekleyen Ebû Bekir'dir, yanınıza gelmek için izin istiyor, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ona izin ver ve kendisini cennetle müjdele" buyurdu. Hemen geri döndüm ve Ebû Bekir'e:

- Gir! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem seni cennetle müjdeliyor, dedim. Ebû Bekir içeriye girdi ve kuyunun başına, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sağ tarafında O'nun yanına oturdu. Ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yaptığı gibi baldırlarını açarak ayaklarını kuyuya sarkıttı. Sonra ben dönüp kapı yanındaki yerime oturdum. Ben, evden çıkarken kardeşimi abdest alıp arkamdan bana yetişmek üzere bıraktım.

Şayet Allah kardeşim hakkında hayır dilerse buraya Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelir dedim. Bu esnada birisi kapıyı hareket ettirdi. Ben:

- Kimdir o? dedim.

- Ömer ibnul-Hattâb'dır! diye cevap verdi.

- Biraz bekle, dedim. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim, selam verip:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ömer ibnul-Hattâb yanınıza girmek için senden izin istiyor, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ona izin ver ve kendisini cennetle müjdele" buyurdu. Geldim ve Ömer'e:

- Gir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem seni cennetle müjdeledi, dedim. Ömer de girdi ve O da kuyunun başına Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sol tarafına oturdu. O da iki ayağını kuyuya sarkıttı. Sonra ben kapı yanındaki yerime dönüp oturdum. Yine kardeşimi hatırlayarak:

- Şayet Allah kardeşim hakkında hayır murad ederse buraya gelir. O esnada birisi gelip kapıyı hareket ettirdi. Ben:

- Kimdir o? dedim.

- Osmân ibnu Affân'dır, dedi.

- Biraz bekle, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip haber verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ona izin ver ve kendisine, erişecek belâ ve imtihan üzerine onu cennetle müjdele" buyurdu. Ben de geldim ve Osmân'a:

- Gir, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sana erişecek belâ ve musibet üzerine cennetle müjdeledi, dedim. O da girdi. Kuyunun başının dolu olduğunu gördü ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin karşısında başka tarafa oturdu. Şerîk ibnu Abdullah şöyle dedi:

Saîd ibnul-Museyyeb şöyle dedi: Ebu Bekir ve Ömer'in kuyunun başında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber oturmalarını o ikisinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına defnedilmesi olarak yorumladım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3674, 6216)

من فضائل عليّ بن أبي طالب رضي الله عنه

Ali İbnu Talib -Allah ondan razı olsun-'in Fazileti

١٥٥٦ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ، أَن رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم خَرجَ إِلَى تَبُوكَ، وَاسْتَخْلَفَ عَلِيًّا فَقَالَ: أَتخَلفُنِي فِي الصِّبْيَانِ وَالنِّسَاءِ قَالَ: أَلاَ تَرْضى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هارونَ مِنْ موسى إِلاَّ أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٌّ بَعْدِي

1556- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk savaşına çıktı ve Alî'yi de Medine'de vekîl olarak bıraktı. Bunun üzerine Alî dedi ki:

- Beni çocuklar ve kadınlar içinde vekîl mi bırakıyorsun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Senin benim katımdaki değerinin, Harun'un Musa'nın yanındaki değeri gibi olmasından razı olmaz mısın? Muhakkak ki benden sonra Peygam-

ber yoktur."[256] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3706, 4416)

١٥٥٧ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه، سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ، يَوْمَ خَيْبَرَ: لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ رَجُلاً يفتحُ اللهُ عَلَى يَديْهِ فقَامُوا يَرْجُونَ لِذلِكَ، أَيُّهُمْ يُعْطَى فغَدَوْا وَكُلُّهُمْ يَرْجُو أَنْ يُعْطِي فقَالَ: أَيْنَ عَلِيٌّ فقِيلَ: يَشْتَكِي عَيْنَيْهِ فأَمَرَ، فَدُعِي لَهُ، فَبَصَقَ فِي عَيْنَيْهِ، فَبَرَأَ مَكَانَهُ حَتَّى كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ بِهِ شَيْءٌ فقَالَ: نقَاتِلُهُمْ حَتَّى يَكُونُوا مِثْلَنَا فقَالَ: عَلَى رِسْلِكَ، حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الإِسْلاَمِ، وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ، فَوَاللهِ لأَنْ يُهْدَى بِكَ رَجُلٌ وَاحِدٌ خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ

1557- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Hayber günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sancağı öyle bir kimseye vereceğim ki, Allah onun elleriyle fetih verecektir." Bunun üzerine orada bulunan sahabeler, sancağın kendilerinden hangisine verileceği meselesi için ümit eder oldular. Onların hepsi bayrağın kendisine verilmesini umarak, ertesi güne erdiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Alî nerededir?" diye sordu. Kendisine:

- Alî gözlerinden rahatsız, denildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emretti de Ali çağrıldı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Alî'nin gözlerine tükürdü ve gözlerinde hiçbir şey yokmuş gibi oldu. Bunun üzerine Alî:

- Hayber Yahûdîleriyle onlar da bizim gibi Müslümân oluncaya kadar savaşırız, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

256 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebük gazasını Medîne'den Hicretin 9. yılı Recep ayında perşembe günü çıkmıstı. Çünkü O, cihada perşembe günü çıkmayı severdi. Bu, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sonuncu gazası oldu. Medine'de vekil bırakılan Ali için münafıkların «Muhammed, Ali'yi onda görüp hoslanmadığı bir şey için geri bırakmıştır» gibi dedikodular yapması üzerine, Ali silahlanıp Cürf mevkiinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yetişti. Resulullah'ın geliş nedenini sorması üzerine hakkındaki dedikodudan söz etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem; «Onlar yalan söylemişlerdir. Ben seni arkamda bıraktıklarıma vekil tayin ettim. Hemen geri dön, gerek benim ev halkım ve gerekse senin ev halkın içinde vekilim ol. Sen bana göre, Musa'ya göre Harun'un durumunda olmak istemez misin? Ancak benden sonra Peygamber gelmeyecektir» dedi. Ali; «Ey Allah'in elçisi öyledir» diye cevap verdi ve Medîne'ye geri döndü»

- "Onların mıntıkalarına ininceye kadar sakin ol! Onlarla hemen savaşa girişme! Sonra onları İslâm'a davet et ve üzerlerine gerekenleri bildir. Vallahi senin elinle bir kişinin hidayet bulması senin için kırmızı develerin olmasından daha hayırlıdır."[257] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2942, 3009, 3701, 4210)

١٥٥٨ – حديث سَلَمَةَ بْنِ الأَكْوَعِ رضي الله عنه قَالَ: كَانَ عَلِيٌّ رضي الله عنه تَخَلَّفَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي خَيْبَرَ، وَكَانَ بِهِ رَمَدٌ فَقَالَ: أَنَا أَتَخَلَّفُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَخَرَجَ عَلِيٌّ، فَلَحِقَ بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَلَمَّا كَانَ مَسَاءُ اللَّيْلَةِ الَّتِي فَتَحَهَا فِي صَبَاحِهَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ أَوْ قَالَ: لَيَأْخُذَنَّ غَدًا رَجُلٌ يُحِبُّهُ اللهُ وَرَسُولُهُ، أَوْ قَالَ: يُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ يَفْتَحُ اللهُ عَلَيْهِ فَإِذَا نَحْنُ بِعَلِيٍّ، وَمَا نَرْجُوهُ فَقَالُوا: هذَا عَلِيٌّ فَأَعْطَاهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَفَتَحَ اللهُ عَلَيْهِ

1558- Seleme İbnu1-Ekva -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî -Allah ondan razı olsun- gözlerindeki rahatsızlık sebebiyle Hayber savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den geri kalmıştı.

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den geriye mi kalacağım, dedi ve dışarı çıkarak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e yetişti. Hayber'in fethinin gerçekleşeceği günün akşamında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Yarın sancağı öyle birine vereceğim ki veya sancağı öyle bir kişi alacak ki, Allah ve Rasûlü onu sever. Allah onun eliyle fethi nasip edecektir."

Bizler Alî ile karşı karşıya geldik, hâlbuki onu orada ümit etmiyorduk. Sahabeler: İşte Alî buradadır, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, sancağı Alî'ye verdi, Allah da fethi ona nasip etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2975, 3702, 4209)

١٥٥٩ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: جَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بَيْتَ فَاطِمَةَ، فَلَمْ يَجِدْ عَلِيًّا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ: أَيْنَ ابْنُ عَمِّكِ قَالَتْ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ شَيْءٌ،

---

257 Bu hadiste de açıkça gösteriyor ki İslam dini güzellik ve izzet dinidir. Öldürme ve kan dökme değil. Savaştan önce imana davet et, eğer kabul etmezlerse onlarla savaş! diyor ve ekliyor «Vallahi senin elinle bir kişinin hidayet bulması senin için kırmızı develerin olmasından daha hayırlıdır»

فَغَاضَبَنِي، فَخَرَجَ، فَلَمْ يَقِلْ عِنْدِي فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم لإِنْسَانٍ: انْظُرْ أَيْنَ هُوَ فَجَاءَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هُوَ فِي الْمَسْجِدِ رَاقِدٌ فَجَاءَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ مُضْطَجِعٌ، قَدْ سَقَطَ رِدَاؤُهُ عَنْ شِقِّهِ، وَأَصَابَهُ تُرَابٌ فَجَعَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَمْسَحُهُ عَنْهُ، وَيَقُولُ: قُمْ أَبَا تُرَابٍ قُمْ أَبَا تُرَابٍ

1559- Sehl İbnu Sa'd'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Fatıma'nın evine geldi ve Ali'yi göremeyince: "Amcanın oğlu nerede?" diye sordu. Fatıma dedi ki: Onunla benim aramda bir şey oldu da benimle bozuştu ve bu yüzden evden çıktı ve burada kaylûle (yani öğlen uykusuna) yatmadı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birisine: "Onun nerede olduğuna bak" buyurdu. O adam gelip dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! O, mescitte uyuyor. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem mescide geldi. Ali ise, yan tarafına yatmış, ridası bir yanından yere düşmüş ve vücuduna toprak bulaşmış bir halde idi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'ndan toprağı silerek şöyle diyordu: "Kalk ey Ebu Turab! Kalk ey Ebu Turab!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 441, 3703, 6204, 6280)

في فضل سعد بن أبي وقاص رضي الله عنه

Saad İbnu Ebu Vakkas -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٦٠ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سَهِرَ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ، قَالَ لَيْتَ رَجُلاً مِنْ أَصْحَابِي صَالِحًا يَحْرُسُنِي اللَّيْلَةَ إِذْ سَمِعْنَا صَوْتَ سِلاَحٍ فَقَالَ: مَنْ هذَا فَقَالَ: أَنَا سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، جِئْتُ لأَحْرُسَكَ وَنَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم

1560- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'ye hicret ettiğinin ilk günlerinde düşman baskınından endîşe ederek uykusuz kalıyordu. "Ashabımdan salih bir kişi beni bu gece korusa, nöbet tutsa" buyurdu. Bu esnada kılıç sesi duyduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: - "Kimdir bu?" diye sordu. O gelen adam: -Ben Sa'd ibnu Ebi Vakkas. Seni korumak, senin kapında nöbet tutmak için geldim, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyudu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2885, 7231)

١٥٦١ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

يُفَدِّي رَجُلاً بَعْدَ سَعْدٍ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: ارْمِ، فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

1561- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in babasını ve annesini Sa'd ibnu Ebî Vakkas'tan başka birine feda ettiğini duymadım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd'a: "Anam babam sana feda olsun ey Sa'd! Okunu at!" derken işittim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2905, 4058, 4059, 6184)

١٥٦٢ – حديث سَعْدٍ قَالَ: جَمَعَ لِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، أَبَوَيْهِ يَوْمَ أُحُدٍ.

1562- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Uhud savaşında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Anam-babam sana feda olsun" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3725, 4055, 4056, 4057)

فضائل طلحة والزبير رضي الله تعالى عنهما

Talha Ve Zübeyr -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٦٣ – حديث طَلْحَةَ وَسَعْدٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ، قَالَ: لَمْ يَبْقَ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْضِ تِلْكَ الأَيَّامِ، الَّتِي قَاتَلَ فِيهِنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، غَيْرُ طَلْحَةَ وَسَعْدٍ، عَنْ حَدِيثِهِمَا

1563- Ebû Osmân Abdurrahmân en-Nehdî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Uhud savaşının olduğu günlerde, savaşın kızıştığı öyle saatler oldu ki, o durumlarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin etrafında O'nu koruyan, O'nun etrafında pervane olan Talha ve Sa'd'dan başkası yoktu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3722, 4060, 4061)

١٥٦٤ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ يَوْمَ الأَحْزَابِ قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنَا ثُمَّ قَالَ: مَنْ يَأْتِينِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ قَالَ الزُّبَيْرُ: أَنا فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا، وَحَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ

1564- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hendek savaşı günü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kurayza oğullarının haberini bana kim getirir?" diye sordu Zubeyr: Ben getiririm, dedi. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kere daha: "Kurayza oğullarının haberini bana kim getiririr?"[258] Zubeyr: Ben, diye cevap verdi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her peygamberin sahabeleri içinde havarisi, hâlis ve seçkin bir adamı vardır. Benim havarim de Zubeyr'dir."[259] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2846, 2847, 2997, 3719, 4113, 7261)

١٥٦٥ – حديث الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الزُّبَيْرِ، قَالَ: كُنْتُ، يَوْمَ الأَحْزَابِ، جُعِلْتُ أَنَا وَعُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ، فِي النِّسَاءِ فَنَظَرْتُ فَإِذَا أَنَا بالزُّبَيْرِ عَلَى فرسِهِ، يَخْتَلِفُ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ، مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثًا فَلَمَّا رَجَعْتُ قُلْتُ: يَا أَبَتِ رَأَيْتُكَ تَخْتلِفُ، قَالَ: أَوَ هَلْ رَأَيْتَنِي يَا بُنَيّ قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ يَأْتِ بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأتِينِي بِخَبَرِهِمْ فَانْطَلَقْتُ، فَلَمَّا رجعْتُ جَمَعَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَبَوَيْهِ، فَقَالَ: فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

1565- Abdullah ibnuz-Zubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hendek savaşında ben ve Ömer ibnu Ebi Seleme yaşımızın küçük olması nedeniyle savaşa alınmadık ve kadınların yanına bırakıldık. O esnada babam Zubeyr'in, atının üzerinde Kureyza oğullarının yanına iki veya üç kere gidip geldiğini gördüm. Ben eve döndüğümde babama:

- Ey babacığım! Ben senin, Kureyza oğullarının yanına gidip geldiğini gördüm. Babam Zubeyr:

- Sen beni gerçekten gördün mü ey oğulcağızım? Diye sordu. Ben de:

- Evet, dedim. O şöyle dedi:

---

258 Hendek günü Beni Kurayza Yahudileri verdikleri sözde durmayıp müşriklere yardıma kalkışınca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onların durumlarıyla ilgili haberleri toplayıp tedbîr alıyordu.

259 Havârî, İsa aleyhisselâmın öğüt ve inançlarını yayma işiyle görevlendirdiği yardımcısı ve öğrencisinden her birine verilen isimdi. Zamanla havari sözcüğü, «herhangi bir davayı canla başla savunan kişi» anlamında kullanılagelmiştir. Mecazi olarak havari dost, yardımcı anlamlarında da kullanılır. Örneğin bu hadiste olduğu gibi; Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, her peygamberin bir havarisi vardır benimki de Zübeyr'dir demiştir.

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kureyza oğullarının haberin bana kim getirir" dedi. Ben de hemen atıma atlayıp onların haberini almak, savaş hakkındaki taktiklerini öğrenmek için gizlice onların arasına sızdım. Döndüğümde ise Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana:

- "Anam-babam sana feda olsun" dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3720)

فضائل أبي عبيدة بن الجراح رضي الله تعالى عنه

Ebu Ubeyde İbnu Cerrah -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٦٦ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينًا، وَإِنَّ أَمِينَنَا، أَيَّتُهَا الأُمَّةَ، أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ

1566- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her ümmetin bir emini vardır. Ey Muhammed Ümmeti! Bizim eminimiz de Ebû Ubeyde ibnul-Cerrâh'tır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3744, 4382, 7255)

١٥٦٧ – حديث حُذَيْفَةَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لأَهْلِ نَجْرَانَ: لأَبْعَثَنَّ، يَعْنِي عَلَيْكُمْ، يَعْنِي أَمِينًا حَقَّ أَمِينٍ فَأَشْرَفَ أَصْحَابُهُ، فَبَعَثَ أَبَا عَبَيْدَةَ رضي الله عنه.

1567- Huzeyfe ibnul-Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necrân ehline: "Size emin olan birini göndereceğim" buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine sahabelerden her biri gönderilecek bu emin kişinin kendisinin olmasını ümit ettiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Necran ehline Ebu Ubeyde'yi gönderdi.[260] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3745, 4380, 4381, 7354)

260 Muslim'in rivayet ettiği Enes hadisi şöyledir: "Yemen ehli Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip: Bizimle beraber öyle birini gönder ki bize sünneti ve İslam'ı öğretsin, dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ebu Ubeyde'nin elinden tuttu ve: «Bu, bu ümmetin eminidir» buyurdu.

فضائل الحسن والحسين رضي الله عنهما

Hasan ve Hüseyin'in -Allah onlardan razı olsun- Fazileti

١٥٦٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ الدَّوْسِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي طَائِفَةِ النَّهَارِ، لاَ يُكَلِّمُنِي وَلاَ أُكَلِّمُهُ، حَتَّى أَتَى سُوقَ بَنِي قَيْنُقَاعَ، فَجَلَسَ بِفناءِ بَيْتِ فَاطِمَةَ، فَقَالَ: أَثَمَّ لُكَعُ أَثَمَّ لُكَعُ فَحَبَسَتْهُ شَيْئًا، فَظَنَنْتُ أَنَّهَا تلْبِسُهُ سِخابًا، أَوْ تُغَسِّلُهُ فَجاءَ يَشْتَدُّ حَتَّى عَانَقَهُ وَقَبَّلَهُ، وَقَالَ: اللَّهُمَّ أَحْبِبْهُ وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّه

1568- Ebû Hureyre ed-Devsî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gündüzün bir parçasında çıktı; Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benimle, ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle konuşmayarak Kaynuka çarşısına gelinceye kadar yürüdük. Sonra oradan dönüp Fâtıma'nın evinin önünde bir kenara oturdu ve Hasan'ı yâhud Hüseyin'i kastederek:

"Küçük orada mısın, küçük orada mısın?" diye sordu. Fâtıma çocuğu evden çıkmaktan biraz alıkoydu. Zannettim ki bu az zaman içinde annesi çocuğu ya giydirdi veya başını yıkayıp taramıştı. Sonra çocuk koşarak geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem çocuğu kucakladı ve onu öptü de:

"Allahım, sen bu çocuğu sev; onu seveni de sev" diye dua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği yer: 2122, 5884)

١٥٦٩ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَالْحَسَنُ عَلَى عَاتِقِهِ، يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ

1569- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem torunu Hasan'ı omzuna almış bir vaziyette gördüm. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allahım! Ben onu seviyorum, sen de sev!" diyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3749)

فضائل زيد بن حارثة وأسامة بن زيد رضي الله عنهما

Zeyd İbnu Harise Ve Usame İbnu Zeyd -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٧٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، أَنَّ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ، مَوْلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله

عليه وسلم، مَا كُنَّا نَدْعُوهُ إِلاَّ زَيْدَ بْنَ مُحَمَّدٍ حَتَّى نَزَلَ الْقُرْآن ﴿ادْعُوهُمْ لآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللهِ﴾

1570- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bizler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin azatlı kölesi ve evlatlığı olan Zeyd ibnu Hârise'yi: **«Evlatlıkları babalarına nisbet ederek çağırın; bu, Allah yanında daha doğrudur.»** (Ahzâb: 5) âyeti inene kadar Muhammed'in oğlu Zeyd olarak çağırırdık. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4782)

١٥٧١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَعْثًا، وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، فَطَعَنَ بَعْضُ النَّاسِ فِي إِمَارَتِه، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَنْ تَطْعُنُوا فِي إِمَارَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعُنُونَ فِي إِمَارَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ، وَايْمُ اللهِ إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلإِمَارَةِ، وَإِنْ كَانَ لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ، وَإِنَّ هذَا لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ

1571- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, küçük bir askeri birlik hazırlatmış ve başlarına da komutan olarak Usâme ibnu Zeyd'i görevlendirmişti. İnsanlardan bazıları Usame'nin başlarına emir tayin edilmesi hakkında kötü konuştular. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizler daha önce babası Zeyd'in emirliği hakkında kötü konuştuğunuz gibi şimdi de oğlu Usâme'nin emirliği hakkında kötü konuşuyorsunuz. Allah'a yemin olsun ki Usame emirliği hak eden birisidir. O'nun babası Zeyd bana insanların en sevimlisi olduğu gibi, O'ndan sonra oğlu Usame de bana insanların en sevimlisidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3730, 4250, 4468, 4469, 6627, 7187)

فضائل عبد الله بن جعفر رضي الله عنهما

Abdullah İbnu Cafer -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٧٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ ابْنُ الزُّبَيْرِ لاِبْنِ جَعْفَرٍ رضي الله عنهما: أَتَذْكُرُ إِذْ تَلَقَّيْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنَا وَأَنْتَ وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ: نَعَمْ فَحَمَلَنَا وَتَرَكَكَ

1572- İbnu Ebî Muleyke -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Zubeyr, İbnu Ca'fer'e -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi: -Ben, sen ve İbnu Abbas'ın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Mekke'nin fethi günü dönüşünde karşıladığımızı hatırlar mısın? Abdullah ibnu Ca'fer: -Evet hatırlarım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benimle İbnu Abbâs'ı bineğinin arka tarafına almış, seni ise almamıştı, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3082)

فضائل خديجة أم المؤمنين رضي الله تعالى عنها

Hatice -Allah onlardan razı olsun- 'nın Fazileti

١٥٧٣ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، يَقولُ: خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ، وَخَيْرُ نِسَائِهَا خَدِيجَةُ

1573- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zamanındaki dünyâ kadınlarının en hayırlısı İmrân kızı Meryem'dir. Bu ümmetin kadınlarının hayırlısı da Hadîce'dir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3432, 3815)

١٥٧٤ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كَمَلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ، وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ آسِيَةُ امْرَأَة فِرْعَوْنَ، وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَإِنَّ فَضْلَ عَائِشَةَ عَلَى النسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ

1574- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Erkeklerden birçok kimse kemâle erdi. Kadınlardan ise Firavun'un karısı Âsiye ile İmrân'ın kızı Meryem'den başkası kemâle erişemedi. Bu ümmetin kadınları üzerine Âişe'nin üstünlüğü tirid yemeğinin başka yemeklere karşı üstünlüğü gibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3411,3433, 3769, 5418)

١٥٧٥ – حديث أَبِي هرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلاَمَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ، لاَ صَخَبَ فِيهِ وَلاَ نَصَبَ

1575- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hira Dağı'nda iken kendisine Cibril geldi ve şöyle dedi: **- "Ey Allah'ın Rasûlü! Yanında bir kap içinde yemek veya suyla Hadice geliyor. O senin yanına geldiğinde O'na Rabbisinden ve benden selam söyle! O'nu içinde gürültü ve yorgunluğun olmadığı inciden bir evle müjdele!"** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3820, 7497)

١٥٧٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: قُلْتُ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رضي الله عنه: بَشَّرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم خَدِيجَةَ قَالَ: نَعَمْ بِبَيْتٍ مِنْ قَصَبٍ، لاَ صَخَبَ فِيهِ وَلاَ نَصَبَ

1576- İsmâîl ibnu Ebî Hâlid -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Abdullah ibnu Ebû Evfâ'ya: -Allah ondan ve babasından razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hatîce'ye müjde verdi mi? diye sordum. O dedi ki: -Evet, içinde gürültünün, meşakkat ve yorgunluğun olmadığı inciden bir ev ile müjdeledi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1792, 3819)

١٥٧٧ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: مَا غِرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ، وَمَا رَأَيْتُهَا وَلكِنْ كَانَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم يُكْثِر ذِكْرَهَا وَرُبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ ثُمَّ يُقَطِّعُهَا أَعْضَاءً، ثُمَّ يَبْعَثُهَا فِي صَدَائِقِ خَدِيجَةَ؛ فَرُبَّمَا قُلْتُ لَهُ: كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي الدُّنْيَا امْرَأَةٌ إِلاَّ خَدِيجَةُ فَيَقُولُ: إِنَّهَا كَانَتْ، وَكَانَتْ، وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ

1577- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Hatice'yi görmediğim halde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından en çok onu kıskanırdım. Ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nu yanımda çokça anardı. Bir koyun keser, onu parçalar ve Hadice'nin kadın arkadaşlarına gönderirdi. Öyle oldu ki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: -Dünyada Hadice'den başka kadın yok mu? dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise Hadice hakkında: - "O şöyle şöyleydi ve benim O'ndan çocuklarım vardı" derdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3816, 3818)

١٥٧٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتِ: اسْتَأْذَنَتْ هَالَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، أُخْتُ خَدِيجَةَ، عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَعَرَفَ اسْتِئْذَانَ خَدِيجَةَ، فَارْتَاعَ لِذلِكَ، فَقَالَ: اللّهُمَّ هَالَةَ

قَالَتْ: فَغِرْتُ فَقُلْتُ: مَا تَذْكُرُ مِنْ عَجُوزٍ مِنْ عَجَائِزِ قرَيْشٍ، حَمْرَاءَ الشِّدْقَيْنِ، هَلَكَتْ فِي الدَّهْرِ، قَدْ أَبْدَلَكَ اللهُ خَيْرًا مِنْهَا

1578- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hatice'nin kız kardeşi Hâle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına girmek için izin istedi. Hâle'nin sesinin kız kardeşi Hadice'nin sesine benzemesinden dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birden Hadice'yi hatırlayarak heyecanlandı ve:

- "Allah'ım Hâle bu" dedi. Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: -Ben kıskandım ve dedim ki: Kureyş'in ölüp gitmiş, ağzının etrafı kırmızı yaşlı kadınlarından bir kadını, Allah Azze ve Celle ondan yaşça daha küçük ve daha güzel birini sana nasip etmişken neden anıp duruyorsun? (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3821)

في فضل عائشة رضي الله تعالى عنها

Aişe'nin -Allah onlar razı olsun- Fazileti

١٥٧٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ لَهَا: أُرِيتُكِ فِي الْمَنَامِ مَرَّتَيْنِ، أَرَى أَنَّكِ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ، وَيَقُولُ: هذِهِ امْرَأَتكَ، فَاكْشِفْ عَنْهَا فَإِذَا هِيَ أَنْتِ، فَأَقُولُ: إِنْ يَكُ هذَا مِنْ عِنْدِ اللهِ يُمْضِهِ

1579- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine şöyle buyurdu: "Rüyamda bana iki kere gösterildin. Senin suretini ipek bir kumaş parçasının üstünde gördüm. Cibril bana: Bu senin hanımındır, diyordu. O surete baktığımda Onun sen olduğunu gördüm. Şayet bu rüyam Allah katından ise muhakkak bunu gerçekleştirecektir, diyordum" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3895, 5078, 5125, 7011, 7012)

١٥٨٠ – حديث عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لأَعْلَمُ إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً، وَإِذَا كُنْتِ عَلَيَّ غَضْبَى قَالَتْ، فَقُلْتُ: مِنْ أَيْنَ تَعْرِفُ ذلِكَ فَقَالَ: أَمَّا إِذَا كُنْتِ عَنِّي رَاضِيَةً فَإِنَّكِ تَقُولِينَ: لاَ، وَرَبِّ مُحَمَّدٍ وَإِذَا كُنْتِ غَضْبَى، قلْتِ: لاَ، وَرَبِّ إِبْرَاهِيمَ قَالَتْ قلْتُ: أَجَلْ وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ مَا أَهْجُرُ إِلاَّ اسْمَكَ

1580- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

“Muhakkak ki ben senin benden hoşnut olduğun zamanları da, bana karşı öfkeli olduğun zamanları da bilirim.”

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

-Bunu nereden biliyorsun? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Benden razı olduğunda “Muhammed’in Rabbine yemin olsun ki, hayır” dersin. Bana karşı öfkeli olduğunda ise, “İbrahim’in Rabbine yemin olsun ki hayır” dersin.”

-Evet ey Allah’ın Rasûlü! Vallahi dediğin gibi. Ancak ben sadece senin ismini söylemem. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5228, 6078)

١٥٨١ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كُنْتُ أَلْعَبُ بِالْبَنَاتِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَكَانَ لِي صَوَاحِبُ يَلْعَبْنَ مَعِي؛ فَكَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِذَا دَخَلَ يَتَقَمَّعْنَ مِنْهُ، فَيُسَرِّبُهُنَّ إِلَيَّ، فَيَلْعَبْنَ مَعِي

1581- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında iken kız çocuğu şeklinde bebek oyuncaklarla oynardım. Benim akranım olan kız arkadaşlarım vardı ve onlar benimle oyun oynarlardı. Onlarla benim evimde oyun oynarken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içeriye girdiğinde onlar hemen perdenin arkasına gizlenirlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlarla oynamam için onları benim yanıma gönderirdi. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6130)

١٥٨٢ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّاسَ كَانُوا يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ يَبْتَغُونَ بِهَا، أَوْ يَبْتَغُونَ بِذَلِكَ، مَرْضَاةَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1582- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin rızâsını kazanmak amacıyla O’na hediye vermek için, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin geceleme sırasının Aişe de olduğu zamanı gözetlerlerdi. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2574, 2580, 2581, 3775)

١٥٨٣ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، كَانَ يَسْأَلُ فِي مَرَضِهِ الَّذي مَاتَ فِيهِ، يَقُولُ: أَيْنَ أَنَا غَدًا أَيْنَ أَنَا غَدًا يُرِيدُ عَائِشَةَ فَأَذِنَ لَهُ أَزْوَاجُهُ يَكونُ حَيْثُ شَاءَ فَكَانَ فِي بَيْتِ عَائِشَةَ حَتَّى مَاتَ عِنْدَهَا قَالَتْ عَائِشَةُ: فَمَاتَ فِي الْيَوْمِ الَّذِي كَانَ يَدورُ عَلَيَّ فِيهِ، فِي بَيْتِي فَقَبَضَهُ اللهُ وَإِنَّ رَأْسَهُ لَبَيْنَ نَحْرِي وَسَحْرِي

1583- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat sebebi olan hastalığı esnasında, hanımlarının yanında geceleme sırasına göre onların yanında geceliyor ve:

- "Yarın ben nerede olacağım? Yarın ben nerede olacağım?" demeğe başladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu sözünü Aişe'nin evinde olmayı, O'nun yanında gecelemeyi çok arzu ettiği için söylerdi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu isteği üzerine hanımları kendisine istediği yerde gecelemesine izin verdiler. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat edinceye kadar Aişe'nin evinde kalmıştır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim günümde, benim evimde iken vefat etti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin başı gerdanımla göğsüm arasında iken ve tükrüğü tükrüğüme karışmış hâlde iken Allah Azze ve Celle O'nun ruhunu kabzetti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4450)

١٥٨٤ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّهَا سَمِعَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَأَصْغَتْ إِلَيْهِ قَبْلَ أَنْ يَمُوتَ، وَهُوَ مُسْنِدٌ إِلَيَّ ظَهْرَهُ يَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ

1584- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim evimde ve göğsüme yaslanmış bir şekilde vefat etti. Bizlerden herbir kadın O'nu hastalandığı zaman bir duâ ile Allah'a sığındırırdı. Ben de O'nu bir duâ ile sığındırmaya başladım. Bu esnada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem başını gökyüzüne doğru kaldırdı ve: - "Allahım bana Refîkul-A'lâ'yı ver" diye dua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4451)

١٥٨٥ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كُنْتُ أَسْمَعُ أَنَّهُ لاَ يَمُوتُ نَبِيٌّ حَتَّى يُخَيَّرَ بَيْنَ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ فَسَمِعْت النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ فِي مَرَضِهِ الَّذي مَاتَ فِيهِ، وَأَخَذَتْهُ بُحَّةٌ، يَقُولُ: (مَعَ الَّذِين أَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِمْ) الآيَةَ فَظَنَنْتُ أَنَّهُ خُيِّرَ

1585- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin:

"Hiçbir peygambere dünya ile ahiret arasında seçim hakkı tanınmadıkça vefat etmez" dediğini işitirdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vefat ettiği hastalığında sesi kısılmış bir şekilde: **«Her kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte böyleleri, (kıyamet gününde), Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddîklar, şehidler ve salihlerle beraberdirler. Onlar ne iyi arkadaştırlar.»** Nisâ: 69[261] âyetini okuyordu.

Ben anladım ki kendisi de dünya ile âhiret arasında muhayyer bırakıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4435, 4436, 4437, 4463, 4586, 6348, 6509)

١٥٨٦ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ صَحِيحٌ يَقُولُ: إِنَّهُ لَمْ يُقْبَضْ نَبِيٌّ قَطُّ حَتَّى يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، ثُمَّ يُحَيَّا أَوْ يُخَيَّرَ فَلَمَّا اشْتَكَى، وَحَضَرَهُ الْقَبْضُ، وَرَأْسُهُ عَلَى فَخِذِ عَائِشَةَ، غُشِيَ عَلَيْهِ فَلَمَّا أَفَاقَ، شَخَصَ بَصَرُهُ نَحْوَ سَقْفِ الْبَيْتِ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الأَعْلَى فَقُلْتُ: إِذًا لاَ يُجَاوِرُنَا فَعَرَفْتُ أَنَّهُ حَدِيثُهُ الَّذِي كَانَ يُحَدِّثُنَا وَهُوَ صَحِيحٌ.

1586- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sağlığı zamanında şöyle derdi: "Hiçbir peygamberin, cennetteki yerini görmeden ruhu kabzolunmaz. Sonra onun gideceği yere gitmesi onun arzusuna bırakılır ya da muhayyer kılınır." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ölümünden önceki hastalığı esnasında, başı benim dizimin üzerinde bulunduğu bir sırada kendisine bir baygınlık geldi. Sonra ayılınca gözü açılıp evin tavanına doğru dikildi. Sonra da:

"Allahım! Beni Refîkul-Â'lâ zümresine kat!" diye duâ etti. Bunun üzerine ben: Artık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizi tercih etmiyor, dedim. Anladım ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin daha önceki sözü doğrudur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4435, 4436, 4437, 4463, 4586, 6348, 6509)

---

261 Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle dedi: "Ey Allah'ın Rasûlü; sen, bana kendimden, ailemden ve çocuğumdan daha sevgilisin. Ben evde olup da seni hatırladığımda, sabredemez gelir sana bakarım. Ölümü ve senin ölümünü hatırladım ve bildim ki; sen cennete girdiğinde peygamberlerle birlikte yükseleceksin. Eğer ben cennete girersem seni göremeyeceğimden korkarım." Allah'ın Rasûlü bu kişiye «Kim Allah'a ve peygambere itaat ederse, işte onlar, Allah'ın nimetine eriştirdiği peygamberler, sıddîkler, şehîdler ve sâlihlerle birliktedirler. Ne iyi arkadaştır onlar.» âyet-i kerîme'si nazil oluncaya kadar cevâb vermediler.

١٥٨٧ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، كَانَ إِذَا خَرَجَ، أَقْرَعَ بَيْنَ نِسَائِهِ فَطَارَتِ الْقُرْعَةُ لِعَائِشَةَ وَحَفْصَةَ وَكَانَ النبيُّ صلى الله عليه وسلم إِذَا كَانَ بِاللَّيْلِ سَارَ مَعَ عَائِشَةَ يَتَحَدَّثُ فَقَالَتْ حَفْصَةُ: أَلاَ تَرْكَبِينَ اللَّيْلَةَ بَعِيرِي وَأَرْكَبُ بَعِيرَكَ تَنْظُرِينَ وَأَنْظُرُ فَقَالَتْ: بَلَى فَرَكِبَتْ فَجَاءَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِلَى جَمَلِ عَائِشَةَ، وَعَلَيْهِ حَفْصَةُ، فَسَلَّمَ عَلَيْهَا، ثُمَّ سَارَ حَتَّى نَزَلوا وَافْتَقَدَتْهُ عَائِشَةُ فَلَمَّا نَزَلُوا، جَعَلَتْ رِجْلَيْهَا بَيْنَ الإِذْخِرِ، وَتَقُولُ: يَا رَبِّ سَلِّطْ عَلَيَّ عَقْرَبًا أَوْ حَيَّةً تَلْدَغُنِي، وَلاَ أَسْتَطِيعُ أَنْ أَقُولَ لَهُ شَيْئًا

1587- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuğa çıkmak istediğinde hanımları arasında kura çekerdi. Yine bir yolculukta kura Âişe ile Hafsa'ya çıktı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gece olduğu zaman Aişe'nin devesinin yanına gelir ve O'nunla konuşarak yoluna devam ederdi. Bunun üzerine Hafsa, Aişe'ye şöyle dedi:

- Bu gece ben senin devene, sen de benim deveme binsen de, senin görmediklerini ben, benim görmediklerimi de sen görsen, olmaz mı? Aişe de:

- Tabi, neden olmasın, dedi. Hafsa, Âişe'nin devesine bindi. Devenin üzerinde ve hevdecin içinde bulunan Hafsa'ya Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem selam verdi ve yoluna devam etti. Yolda mola verdiler. Bu sebepten dolayı Âişe, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi kaybetmişti. Mola yerinde Aişe içinde akrep ve yılan gibi hayvanların gizlendiği izhir otunun içine ayaklarını soktu ve şöyle demeye başladı: Rabbim! Bana akrep veya yılanı musallat et ki, bir daha Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir şey demeye güç yetiremeyim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5211)

١٥٨٨ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى الطَّعَامِ

1588- Enes ibnu Mâlik -Allah onlardan razı olsun-şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Âişe'nin diğer kadınlara karşı üstünlüğü, tirit yemeğinin diğer yemeklere karşı üstünlüğü gibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3770, 5419, 5428)

١٥٨٩ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لَهَا: يَا عَائِشَةُ هذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلاَمَ فَقَالَتْ: وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ تَرَى مَا لاَ أَرَى تريدُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

1589- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine:

- "Ey Âişe! Bu Cibril'dir, sana selâm ediyor" buyurdu. Ben de:

- Ve aleyhisselam ve rahmetullahi ve berakatuhu, Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi O'nun üzerine olsun, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hitaben de:

- Sen, benim görmediğimi görüyorsun, dedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3217, 3768, 6201, 6249, 6253)

ذكر حديث أم زرع

Ümmü Zer Hadisi

١٥٩٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَلَسَ إِحْدى عَشْرَةَ امْرَأَةً، فَتَعَاهَدْنَ وَتعَاقَدْنَ أَنْ لاَ يَكْتُمْنَ مِنْ أَخْبَارِ أَزْوَاجِهِنَّ شَيْئًا

قَالَت الأُولَى:

زَوْجِي لَحم جَمَلٍ غَثٍّ، عَلَى رَأْسِ جَبَلٍ، لاَ سَهْلٍ فَيُرْتقَى، وَلاَ سَمِينٍ فَيُنْتَقَلُ

قَالَت الثَّانِيَةُ:

زَوْجِي لاَ أَبُثُّ خَبَرَه، إِنِّي أَخَافُ أَنْ لاَ أَذرَهُ، إِنْ أَذْكُرْهُ أَذْكُرْ عُجرَهُ وَبُجرَهُ

قَالَت الثَّالثَةُ:

زَوْجِي الْعَشَنَّقُ، إِنْ أَنطِقْ أُطَلَّقْ، وَإِنْ أَسْكُتْ أُعَلَّقْ

قَالَت الرَّابعَةُ:

زَوْجِي كَلَيْلِ تِهامَةَ، لاَ حَرٌّ وَلاَ قُرٌّ، وَلاَ مَخَافَةَ وَلاَ سَآمَةَ

قَالَت الْخَامسَةُ:

زَوْجِي إِنْ دَخَلَ فَهِدَ، وَإِنْ خَرَجَ أَسِدَ، وَلاَ يَسْأَلُ عَمَّا عَهِدَ

قَالَت السَّادسَةُ:

زَوْجِي إِنْ أَكَلَ لَفَّ، وَإِنْ شَرِبَ اشْتَفَّ، وَإِنِ اضطَجَعَ الْتَفَّ، وَلاَ يُولِجُ الْكَفَّ، لِيَعْلَمَ الْبَثَّ

قَالَت السَّابعَةُ:

زَوْجِي غَيَايَاءُ أَوْ عَيَايَاءُ، طَبَاقَاءُ، كُلُّ دَاءٍ لَهُ دَاءٌ، شَجَّكِ أَوْ فَلَّكِ، أَوْ جَمَعَ كُلاًّ لَكِ

قَالَت الثَّامنَةُ:

زَوْجِي الْمَسُّ مَسُّ أَرْنَبٍ، وَالرِّيحُ رِيحُ زَرْنَبٍ

قَالَت التَّاسعَةُ:

زَوْجِي رَفِيعُ الْعِمَادِ، طَوِيلُ النِّجَادِ، عَظِيمُ الرَّمَادِ، قَرِيبُ الْبَيْتِ مِنَ النَّادِ

قَالَت الْعَاشرَةُ:

زَوْجِي مَالكٌ، وَمَا مَالكٌ مَالكٌ خَيْرٌ منْ ذلك، لَهُ إبلٌ كَثيرَاتُ الْمَبَارِك، قَليلاَتُ الْمَسَارِح، وَإذَا سَمعْنَ صَوْتَ الْمِزْهَرِ أَيْقَنَّ أَنَّهُنَّ هَوَالِكُ

قَالَت الْحَاديَةَ عَشْرَةَ:

زَوْجِي أَبُو زَرْعٍ، فَمَا أَبُو زَرْعٍ أَنَاسَ مِنْ حُلِيٍّ أُذُنَيَّ، وَمَلأَ مِنْ شَحْمٍ عَضُدَيَّ، وَبَجَّحَنِي فَبَجِحَتْ إِلَيَّ نَفْسِي وَجَدَنِي فِي أَهْلِ غُنَيْمَةٍ بِشقٍّ، فَجَعَلَنِي فِي أَهْلِ صَهِيلٍ وَأَطِيطٍ وَدَائِسٍ وَمُنَقٍّ فعِنْدَهُ أَقُولُ فلاَ أُقَبَّحُ، وَأَرْقُدُ فَأَتَصَبَّحُ، وَأَشْرَبُ فَأَتَقَنَّحُ أُمُّ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا أُمُّ أَبِي زَرْعٍ عُكُومُهَا رَدَاحٌ، وبَيْتُهَا فَسَاحٌ ابْنُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا ابْنُ أَبِي زَرْعٍ مَضْجِعُهُ كَمَسَلِّ شَطْبَةٍ، وَيُشْبِعُهُ ذِرَاعُ الْجَفْرَةِ بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا بِنْتُ أَبِي زَرْعٍ طُوْعُ أَبِيهَا وَطَوْعُ أُمِّهَا، وَمِلْءُ كِسَائِهَا، وَغَيْظُ جَارَتِهَا جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ، فَمَا جَارِيَةُ أَبِي زَرْعٍ لاَ تَبُثُّ حَدِيثَنَا تَبْثِيثًا، وَلاَ تُنَقِّثُ مِيرَتَنَا تَنْقِيثًا، وَلاَ تَمْلأُ بَيْتَنَا تَعْشِيشًا

قَالَتْ: خَرَجَ أَبُو زَرْعٍ وَالأَوْطَابُ تُمْخَضُ، فَلَقِيَ امْرَأَةً مَعَهَا وَلَدَانِ لَهَا كَالْفَهْدَيْنِ، يَلْعَبَانِ مِنْ تَحْتِ خَصْرِهَا بِرُمَّانَتَيْنِ، فَطَلَّقَنِي وَنَكَحَهَا فَنَكَحْتُ بَعْدَهُ رَجُلاً سَرِيًّا، رَكِبَ شَرِيًّا، وَأَخَذَ خَطِّيًّا، وَأَرَاحَ عَلَيَّ نَعَمًا ثَرِيًّا، وَأَعْطَانِي مِنْ كُلِّ رَائِحَةٍ زَوْجًا وَقَالَ: كُلِي، أُمَّ زَرْعٍ وَمِيرِي أَهْلَكِ

قَالَتْ: فَلَوْ جَمَعْتُ كُلَّ شَيْءٍ أَعْطَانِيهِ، مَا بَلَغَ أَصْغَرَ آنِيَةِ أَبِي زَرْعٍ

قَالَتْ عَائِشَةُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كُنْتُ لَكِ كَأَبِي زَرْعٍ لأُمِّ زَرْعٍ

1590- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bir zaman on bir kadın bir yerde oturmuşlar ve kocalarının haberlerinden bir şey saklamayıp birbirlerine bildireceklerine dâir aralarında ahitleşmişlerdi.

Birinci kadın şöyle dedi: Benim kocam çıkılması pek kolay olmayan bir dağın başındaki zayıf bir devenin eti gibidir. Üstelik semiz de değildir ki, oradan alınıp yenilsin.

İkinci kadın şöyle dedi: Ben kocama ait haberi etrafa yayamam. Çünkü ben onu söz konusu edecek olursam, gizli açık zikretmedik hiçbir halini bırakmamaktan korkarım.

Üçüncü kadın şöyle dedi: Benim kocam aşırı uzun boylu birisidir. Konuşursam beni boşar, susarsam beni elinde tutar.

Dördüncü kadın şöyle dedi: Kocam tihame gecesine benzer. Ne sıcaktır, ne soğuk. Evimizde ne korku vardır ne de usanma vardır.

Beşinci kadın şöyle dedi: kocam içeri girdiğinde bir parstır. Dışarı çıkınca bir arslandır. Alışageldiği şeylere dair de bir şey sormaz.

Altıncı kadın şöyle dedi: Kocam yemek yedi mi ne var ne yok hepsiniye. İçti mi su kabını kurutur. Yatıp uzandı mı yorganına sarınıp bürünür. Üzüntü ve kederini anlamak için elini uzatmaz.

Yedinci kadın şöyle dedi: Kocam vazifesini yapamayan ahmağın tekidir. Her bir dert ve hastalık onun derdidir; ya benim başımı yarar, ya vücudumu yaralar, ya da bunların hepsini bir arada yapar.

Sekizinci kadın şöyle dedi: Kocama dokunmak, tavşana dokunmak gibidir. Kokusu da hoş bir bitkinin kokusu gibidir.

Dokuzuncu kadın şöyle dedi: kocamın evinin direkleri yüksek, kılıcının hamayılı uzun, ocağının külü çok, evi de insanların toplantı yerlerine yakındır.

Onuncu kadın şöyle dedi: Kocam Malik'tir. Hem neye maliktir? Hatıra gelen her şeyin hayırlısına maliktir. Onun çökecek yerleri pek çok, yayılıp otlayacak yerleri pek az develeri vardır. Onun develeri arap çalgısını duydukları zaman, kendilerinin misafir için kesilip ikram edileceklerini anlarlar.

Onbirinci kadın şöyle dedi: benim kocam Ebu Zer'dir. Ebu Zer nedir? Zinet eşyaları ile kulaklarını doldurdu. Bana rahat ve huzurlu bir hayat yaşattı. Ben de bu rahat ve huzur içinde yaşadım. O beni Şık denilen bir yerde birkaç koyuna sahip bir yerde buldu. Beni atları kişneyen, develeri böğüren, ekinleri sürülüp taneleri ayrılan bir topluluk içerisine getirdi. İşte onun yanında bir söz söyledim mi bana çirkin bir şekilde karşılık verilmez. Sabah vakti uyurum da uyandırılmam. İçecek takatim kalmayıncaya kadar da süt içerim.

Ebu Zer'in annesi vardır. Ebu Zer'in annesini bir bilseniz. Onun zahire ambarları vardır, eşyasını koyduğu evi çok büyüktür.

Ebu Zer'in bir de oğlu vardır. Ebu Zer'in oğlunu bir bilseniz. Yattığı yer kılıcı çekilmiş kın gibidir. Düzgün, boylu posludur, karnı çıkık değildir. Dört aylık bir kuzunun kolu ile doyar.

Ebu Zer'in bir de kızı vardır. Ebu Zer'in kızı nasıl bir kızdır bilir misiniz? Babasına ve annesine karşı itaatkârdır. Vücudu elbisesini doldurur. Güzelliğiyle komşusunu kıskandırır.

Ebu Zer'in bir de bir cariyesi vardır. Ebu Zer'in cariyesi nasıldır, bilir misiniz? Aile sırlarımızı etrafa yaymaz. Evimizdeki azığı rastgele saçıp savurmaz. Evimizi de çer çöple doldurarak kir getirmez.

Bir gün Ebu Zer dışarı çıktığında her tarafta yayıklar çalkalanıyordu. Beraberinde iki parsı andıran iki çocuk bulunan bir kadın gördü. Bu çocuklar koltuğunun altında iki narı andıran memeleriyle oynuyorlardı. Bunun üzerine kocam beni boşadı ve o kadınla evlendi. Ben de ondan sonra şerefli bir adam ile evlendim. Güzel ata biner ve Hat denilen beldenin mızrağını taşırdı. Benim üzerime akşamüzeri pek çok deve ve sığır sürüp bana getirdi. Bu gidip gelen davarlardan her birisinden bana birer çift verdi ve: Ey Ummu Zer! Bundan ye ve akrabana da ikram et! dedi. Ummu Zer dedi ki: Şayet bana verdiği her şeyi toplayıp bir araya getirecek olsam Ebu Zer'in en küçük kabını bile doldurmaz.

Aişe şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «Ebu Zer'in, Ummu Zer'e davrandığı gibi ben de sana davrandım.» (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5189)

فاطمة بنت النبيّ عليها الصلاة والسلام

Fatıma -Allah ondan razı olsun- 'nın Fazileti

١٥٩١ – حديث الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، أَنَّ عَلِيَّ بْنَ حُسَيْنٍ حَدَّثَهُ أَنَّهُمْ حِينَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ، مِنْ عِنْدِ يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ، مَقْتَلَ حُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ، رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ، لَقِيَهُ الْمِسْوَرُ بْنُ مَخْرَمَةَ، فَقَالَ لَهُ: هَلْ لَكَ إِلَيَّ مِنْ حَاجَةٍ تَأْمُرُنِي بِهَا فَقُلْتُ لَهُ: لاَ فَقَالَ لَهُ: هَلْ أَنْتَ مُعْطِيَّ سَيْفَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَغْلِبَكَ الْقَوْمُ عَلَيْهِ وَايْمُ اللهِ لَئِنْ أَعْطَيْتَنِيهِ، لاَ يُخْلَصُ إِلَيْهِمْ أَبَدًا حَتَّى تُبْلَغَ نَفْسِي إِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ خَطَبَ ابْنَةَ أَبِي جَهْلٍ عَلَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَخْطُبُ النَّاسَ فِي ذَلِكَ، عَلَى مِنْبَرِهِ هذَا، وَأَنَا يَوْمَئِذٍ مُحْتَلِمٌ فَقَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ مِنِّي، وَأَنَا أَخَافُ أَنْ تُفْتَنَ فِي دِينِهَا ثُمَّ ذَكَرَ صِهْرًا لَهُ مِنْ بَنِي عَبْدِ شَمْسٍ، فَأَثْنَى عَلَيْهِ فِي مُصَاهَرَتِهِ إِيَّاهُ، قَالَ:

حَدَّثَنِي فَصَدَقَنِي، وَوَعَدَنِي فَوَفَى لِي، وَإِنِّي لَسْتُ أُحَرِّمُ حَلاَلاً، وَلاَ أُحِلُّ حَرَامًا، وَلكِنْ، وَاللهِ لاَ تَجْتَمِعُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَبِنْتُ عَدُوِّ اللهِ أَبَدًا

1591- Ali ibnu Hüseyin -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî'nin oğlu Hüseyin'in -Allah ondan razı olsun- öldürüldüğü zaman Muâviye'nin oğlu Yezîd'in yanından Medîne'ye geldikleri sırada kendilerini Misver ibnu Mahrame karşıladı ve:

- Bir ihtiyacın, bana emredeceğin bir emrin var mı? dedi. Ben:

- Hayır, dedim. Misver şöyle dedi:

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kılıcını bana verir misin? Çünkü ben bu kavmin onu almakta sana galebe etmesinden endîşe ediyorum. Allah'a yemîn ederim ki, eğer sen onu bana verirsen, benim nefsime ulaşılmadıkça, bu kılıç asla onların eline geçmez.

Ali ibnu Ebî Tâlib, Fâtıma ile evli iken ikinci eş olarak Ebû Cehil'in kızını istedi. Bu konuda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi minber üzerinde hutbe verirken işittim. Ben o zaman ergenlik çağına girmiştim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhakkak Fâtıma bendendir. Ben onun kıskançlık sebebiyle böyle bir şeye sabredememesinden korkuyorum."

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Abdu Şems oğullarından olan, kızı Zeynep'in kocası Ebûl-Âs ibnu Rabî'i zikretti de onu kendisine hısımlığı hususunda övdü ve güzel hâllerini şöyle dile getirdi:

"O bana söz söylemiş, sözünde sadık olmuştur. O bana söz vermiş ve sözünü yerine getirmiştir. Ben ne haram olan bir şeyi helal kılıyorum, ne de helal olan bir şeyi haram kılıyorum. Ancak vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kızı ile Allah'ın düşmanının kızı asla bir adamın nikâhı altında birleşmez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 926, 3110, 3714, 3729, 3767, 5230 ve 5278)

١٥٩٢ – حديث الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ، قَالَ: إِنَّ عَلِيًّا خَطَبَ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ، فَسَمِعَتْ بِذلِكَ فَاطِمَةُ، فَأَتَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَزْعُمُ قَوْمُكَ أَنَّكَ لاَ تَغْضَبُ لِبَنَاتِكَ، وَهذَا عَلِيٌّ نَاكِحٌ بِنْتَ أَبِي جَهْلٍ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَسَمِعْتُهُ حِينَ تَشَهَّدَ يَقُولُ: أَمَّا بَعْدُ، أَنْكَحْتُ أَبَا الْعَاصِ بْنَ الرَّبِيعِ، فَحَدَّثَنِي وَصَدَقَنِي، وَإِنَّ

فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي، وَإِنِّي أَكْرَهُ أَنْ يَسُوءَهَا وَاللهِ لاَ تَجْتَمِعُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَبِنْتُ عَدُوِّ اللهِ، عِنْدَ رَجُلٍ وَاحِدٍ فَتَرَكَ عَلِيٌّ الْخِطْبَةَ

1592- Misver ibnu Mahrame -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Alî, Ebû Cehil'in kızını nikahlamak istedi. Fatıma bunu duydu ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle dedi:

- Kavmin senin kızların için öfkelenmez olduğunu söylüyorlar. Ali, Ebû Cehil'in kızıyla evlenmek istiyor.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı ve bir hutbe verdi. Hutbesinde şöyle buyurdu:

- "Ben kızım Zeyneb'i Ebûl-Âs ibnu Rabî'a nikâhladım. O bana söz verdi ve bana karşı verdiği sözde doğru hareket etti. Şüphesiz Fâtıma benden bir parçadır. Muhakkak ki, ben ona fenalık yapılmasını çirkin görürüm. Vallahi Allah Rasûlü'nün kızı ile Allah düşmanının kızı bir erkeğin nikahı altında bir araya gelmez."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözleri üzerine Alî, Ebû Cehil'in kızı ile evlenmeyi terk etti.

Muhammed ibnu Amr ibnu Halhala, İbnu Şihâb'dan; o da Alî ibnu Huseyn'den; o da Misver'den olmak üzere şöyle demiştir: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin en büyük kızı olan Zeyneb'in kocası olan Abdu Şems oğullârından Ebû1-Âs'ı zikretti ve onu överek: "O bana söz verdi, sözünde durdu ve bana vadini yerine getirdi" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 926, 3110, 3714, 3729, 3767, 5230 ve 5278)

١٥٩٣ – حديث عَائِشَةَ، وَفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلاَمُ عَنْ عَائِشَةَ، أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: إِنَّا كُنَّا، أَزْوَاجَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، عِنْدَهُ جَمِيعًا لَمْ تُغَادَرْ مِنَّا وَاحِدَةٌ فَأَقْبَلَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلاَمُ تَمْشِي، لاَ، وَاللهِ مَا تَخْفَى مِشْيَتُهَا مِنْ مَشْيَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَلَمَّا رَآهَا رَحَّبَ قَالَ: مَرْحَبًا بِابْنَتِي، ثُمَّ أَجْلَسَهَا عَنْ يَمِينِهِ أَوْ عَنْ شِمَالِهِ ثُمَّ سَارَّهَا فَبَكَتْ بُكَاءً شَدِيدًا فَلَمَّا رَأَى حُزْنَهَا سَارَّهَا الثَّانِيَةَ، فَإِذَا هِيَ تَضْحَكُ فَقُلْتُ لَهَا، أَنَا مِنْ بَيْنِ نِسَائِهِ: خَصَّكِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، بِالسِّرِّ مِنْ بَيْنِنَا، ثُمَّ أَنْتِ تَبْكِينَ فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، سَأَلْتُهَا: عَمَّا سَارَّكِ قَالَتْ: مَا كُنْتُ لأُفْشِيَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم سِرَّهُ فَلَمَّا تُوُفِّيَ قُلْتَ لَهَا: عَزَمْتُ عَلَيْكِ، بِمَا لِي عَلَيْكِ مِنَ الْحَقِّ، لَمَّا أَخْبَرْتِنِي قَالَتْ: أَمَّا الآنَ، فَنَعَمْ فَأَخْبَرَتْنِي، قَالَتْ: أَمَّا حِينَ سَارَّنِي فِي الأَمْرِ الأَوَّلِ، فَإِنَّهُ أَخْبَرَنِي: أَنَّ

جِبْرِيلَ كَانَ يُعَارِضُهُ بِالْقُرْآنِ كُلَّ سَنَةٍ مَرَّةً، وَإِنَّهُ قَدْ عَارَضَنِي بِهِ، الْعَامَ، مَرَّتَيْنِ، وَلاَ أَرَى الأَجَلَ إِلاَّ قَدِ اقْتَرَبَ، فَاتَّقِي اللهَ وَاصْبِرِي، فَإِنِّي نِعْمَ السَّلَفُ أَنَا لَكِ قَالَتْ: فَبَكَيْتُ بُكَائِي الَّذِي رَأَيْتِ فَلَمَّا رَأَى جَزَعِي سَارَّنِي الثَّانِيَةَ، قَالَ: يَا فَاطِمَةُ أَلاَ تَرْضَيْنَ أَنْ تَكُونِي سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ، أَوْ سَيِّدَةَ نِسَاءِ هٰذِهِ الأُمَّةِ

1593- Müminlerin Annesi Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları, hepimiz, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında idik. Fâtıma yürüyerek geldi. Fâtma'nın yürüyüşü tıpkı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yürüyüşü gibidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nu güzelce karşıladı ve:

- "Merhaba kızım" dedi. Sonra onu sağ veya sol tarafına oturttu. Sonra ona gizlice bir şey söyledi. Bunun üzerine Fâtıma şiddetli bir şekilde ağladı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem O'nun üzüldüğünü görünce tekrar gizlice bir şey daha söyledi. Bu defa da Fâtıma güldü.

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim aramızda olduğun halde gizlice bir şey söyledi. Bunun üzerine sen önce ağladın sonra da güldün. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kalktığı zaman ben Fâtıma'ya bu sevincinin sebebini sordum. Fâtıma da bana:

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sırrını ifşa edecek değilim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde Fâtıma'ya:

- Vallahi bana muhakkak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sana söylediğini haber vereceksin, dedim. Fâtıma da şöyle dedi:

- Evet, şimdi sana haber vereceğim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana birincide haber verip şöyle buyurdu:

- "Cibril, Kurân'ı her sene benimle bir kere mukabele ederdi. Bu sene ise benimle iki kere mukabele etti. Ben bundan anladım ki, benim ecelim yaklaştı. Allah'tan kork ve sabret! Şüphesiz ki ben senin için senden önce gidecek en iyi bir kimseyim."

Bunun üzerine ben de görmüş olduğun ağlamayla ağladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim üzüldüğümü görünce ikinci kez gizlice şunları söyledi:

- "Ey Fâtıma! Müminlerin kadınlarının efendisi olmak istemez misin? Veya Bu ümmetin kadınlarının efendisi olmak istemez misin?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3623, 3624, 3625, 3626, 3715, 3716, 4433, 4434, 6285)

من فضائل أم سلمة أم المؤمنين رضي الله عنها

Ümmü Seleme -Allah ondan razı olsun- 'nın Fazileti

١٥٩٤ – حديث أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، أَنَّ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلاَمُ، أَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم وَعِنْدَهُ أُمُّ سَلَمَةَ فَجَعَلَ يُحَدِّثُ، ثُمَّ قَامَ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لأُمِّ سَلَمَةَ: مَنْ هذَا قَالَ، قَالَتْ: هذَا دِحْيَةُ قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: ايْمُ اللهِ مَا حَسِبْتُهُ إِلاَّ إِيَّاهُ، حَتَّى سَمِعْتُ خُطْبَةَ نَبِيِّ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُخْبِرُ جِبْرِيلَ

1594- Usame İbnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Cibrîl aleyhisselâm, Dıhyetul-Kelbî suretinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. Bu esnada yanında Ummu Seleme vardı. Cibrîl, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle konuşmağa başladı. Sonra kalkıp gitti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ummu Seleme'ye:

- "Bu kimdir?" diye sordu. Ummu Seleme:

- Bu, Dihye'dir, dedi. Ummu Seleme dedi ki:

- Allah'a yemîn ederim ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Cibril'den aldığı vahyi sahabelere haber vermek üzere verdiği hutbesini işitinceye kadar ben Cibril'i hiç şüphesiz Dihye sandım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3633)

من فضائل زينب أم المؤمنين رضي الله عنها

Zeyneb -Allah ondan razı olsun- 'nın Fazileti

١٥٩٥ – حديث عَائِشَةَ، أَنَّ بَعْضَ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قُلْنَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: أَيُّنَا أَسْرَعُ بِكَ لُحُوقًا قَالَ: أَطْوَلُكُنَّ يَدًا فَأَخَذُوا قَصَبَةً يَذْرَعُونَهَا فَكَانَتْ سَوْدَةُ أَطْوَلَهُنَّ يَدًا فَعَلِمْنَا بَعْدُ، أَنَّمَا كَانَتْ طُولَ يَدِهَا الصَّدَقَةُ، وَكَانَتْ أَسْرَعَنَا لُحُوقًا بِهِ، وَكَانَتْ تُحِبُّ الصَّدَقَةَ

1595- Âişe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından bâzısı Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme: Hangimiz sana daha çabuk kavuşacaktır? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Sizden eli en uzun olanı" buyurdu.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları bir kamış alıp ellerini ölçmeye başladılar. Sevde onların içinde elleri en uzun olanı idi. Eli uzun olmaktan maksadın sadaka olduğunu ancak Sevde'nin ölümünden sonra anladık. O, içimizde Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme ilk kavuşan hanımı idi. Sevde, sadaka vermeyi seven bir kimse idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1420)

من فضائل أم سليم أم أنس بن مالك

Ümmü Süleym -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٥٩٦ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، لَمْ يَكُنْ يَدْخُلُ بَيْتًا بِالْمَدِينَةِ، غَيْرَ بَيْتِ أُمِّ سُلَيْمٍ، إِلاَّ عَلَى أَزْوَاجِهِ فَقِيلَ لَهُ فَقَالَ: إِنِّي أَرْحَمُهَا، قُتِلَ أَخُوهَا مَعِي

1596- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, kendi hanımlarının yanına girmesi müstesna, Medîne'de Ummu Suleym'in evinden başka hiçbir eve girmezdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bunun sebebi sorulduğunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ben Ummu Suleym'e en çok merhamet edenim. Onun erkek kardeşi olan Haram ibnu Milhân, Maûne Kuyusu günü benim askerlerimin beraberinde öldürüldü"(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2844)

من فضائل عبد الله بن مسعود وأمه رضي الله تعالى عنهما

Abdullah İbnu Mesud Ve Annesi'nin -Allah onlardan razı olsun- Fazileti

١٥٩٧ – حديث أَبِي مُوسى الأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: قَدِمْتُ، أَنَا وَأَخِي مِنَ الْيَمَنِ، فَمَكَثْنَا حِينًا مَا نُرَى إِلاَّ أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، لِمَا نَرَى مِنْ دُخُولِهِ وَدُخُولِ أُمِّهِ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

1597- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben ve kardeşim Yemen'den Medîne'ye geldik. Bir müddet bekledik.

İbnu Mesud ve annesinin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına çokça girip-çıkmalarını gördüğümüzden dolayı biz Abdullah ibnu Mesud'un Ehli Beyt'ten[262] bir kişi olduğunu zannettik. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3763, 4384)

١٥٩٨ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ خَطَبَ، فَقَالَ: وَاللهِ لَقَدْ أَخَذْتُ مِنْ فِي رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم بِضْعًا وَسَبْعِينَ سُورَةً، وَاللهِ لَقَدْ عَلِمَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنِّي مِنْ أَعْلَمِهِمْ بِكِتَابِ اللهِ، وَمَا أَنَا بِخَيْرِهِم قَالَ شَقِيقٌ (رَاوِي الْحَدِيثِ): فَجَلَسْتُ فِي الْحِلَقِ أَسْمعُ مَا يَقُولُونَ، فَمَا سَمِعْتُ رَدًّا يَقُولُ غَيْرَ ذَلِكَ

1598- Şakîk ibnu Seleme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Mesud bize bir hutbe verdi. Hutbesinde şöyle dedi:

- Vallahi ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ağzından yetmiş küsur sûre almışımdır. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı iyi bilmiştir ki, ben onlar içinde Allah'ın kitâbı'nı en iyi bilenim. Bununla beraber ben onların en hayırlısı değilim.

Şakîk şöyle dedi: Ben onların ne dediklerini dinlemek için ilim meclislerinde oturdum. İbnu Mesud'un bu sözünün aksini söyleyen birini duymadım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5000)

١٥٩٩ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، قَالَ: وَاللهِ الَّذِي لاَ إِلَهَ غَيْرُهُ مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مِنْ كِتَابِ اللهِ إِلاَّ وَأَنَا أَعْلَمُ أَيْنَ أُنْزِلَتْ وَلاَ أُنْزِلَتْ آيَةٌ مِنْ كِتَابِ اللهِ إِلاَّ وَأَنَا أَعْلَمُ فِيمَ أُنْزِلَتْ وَلَوْ أَعْلَمُ أَحَدًا أَعْلَمَ مِنِّي بِكِتَابِ اللهِ تُبَلِّغُهُ الإِبِلُ لَرَكِبْتُ

1599- Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisinden başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilâhın olmadığı

262 Ehli Beyt deki, ehl ile ahali aynı köktendir. Kişiler demektir. Beyt ise ev demektir. Yani ev ahalisi manasına gelir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ev ahalisi için kullanılan bir terimdir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ehli Beyt'i Kuran'da şu şekilde geçer: "Ey Peygamber'in hanımları! Siz, kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz. Eğer Allah'a karşı gelmekten sakınıyorsanız (erkeklerle konuşurken) sözü yumuşak bir eda ile söylemeyin ki kalbinde hastalık (kötü niyet) olan kimse ümide kapılmasın. Güzel (ve doğru) söz söyleyin.Evlerinizde oturun. Önceki cahiliye dönemi kadınlarının açılıp saçıldığı gibi siz de açılıp saçılmayın. Namazı kılın, zekatı verin. Allah'a ve Resülüne itaat edin. Ey Ehli Beyt! Allah sizden ancak günah kirini gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor."(Ahzab/32-33)

Allah'a yemin ederim ki, Allah'ın Kitabı'nda indirilen her surenin nerede indirildiğini muhakkak bilmekteyim. Yine Allah'ın Kitabı'nda indirilen her bir âyetin kimin hakkında indirildiğini muhakkak bilmekteyim. Şayet Allah'ın Kitâbı'nı benden daha iyi bilen ve kendisine develerin ulaştırabileceği bir kimsenin var olduğunu bileydim, muhakkak biner, ona giderdim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5002)

١٦٠٠ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ: ذُكِرَ عَبْدُ اللهِ عِنْدَ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، فَقَالَ: ذَاكَ رَجُلٌ لاَ أَزَالُ أُحِبُّهُ بَعْدَ مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقولُ: اسْتَقْرِئوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ: مِنْ عَبْدِ اللهِ مَسْعُودٍ (فَبَدَأَ بِهِ)، وَسَالِم مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ، وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

1600- Mesrûk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Amr'ın yanında Abdullah ibnu Mesud anıldı. Bunun üzerine Abdullah ibnu Amr şöyle dedi: İşte bu o kimsedir ki, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şu sözünü duyduğum günden bu yana onu sevmeye devam edeceğim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kurân okumayı dört kişiden isteyiniz. Bunlar: Abdullah ibnu Mesud -ki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem saymaya onunla başladı- Ebu Huzeyfe'nin azatlı kölesi Salim, Ubey ibnu Ka'b ve Muaz ibnu Cebel." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3758)

من فضائل أُبَيّ بن كعب وجماعة من الأنصار رضي الله تعالى عنهم

Ubey İbnu Kaab Ve Ensardan Bir Cemaat -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٠١ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَرْبَعَةٌ: كُلُّهُمْ مِنَ الأَنْصَارِ؛ أُبَيٌّ، وَمُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ، وَأَبُو زَيْدٍ، وَزَيْدُ ابْنُ ثَابِتٍ

1601- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Kurân'ı dört kişi ezberlemişti ki, bunların hepsi de Ensâr'dandır. Bunlar: Ubey ibnu Ka'b, Muâz ibnu Cebel, Ebû Zeyd, Zeyd ibnu Sabit'tir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler 3810, 3996, 5003, 5004)

١٦٠٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم

لأُبَيٍّ: إِنَّ اللهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا قَالَ: وَسَمَّانِي قَالَ: نَعَمْ فَبَكَى

1602- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ubey ibnu Ka'b'a:

"Allah Azze ve Celle Allah bana ﴿ لَمْ يَكُنْ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ﴾ (Beyine: 1) âyetini sana okumamı emretti" buyurdu. Ubey:

- Allah benim adımı bu şekilde zikretti mi? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet" diye cevap verdi. Bunun üzerine Ubey ibnu Ka'b ağladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3809, 4959, 4961, 4970)

من فضائل سعد بن معاذ رضي الله عنه

Saad İbnu Muaz -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٠٣ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: اهْتَزَّ الْعَرْشُ لِمَوْتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ

1603- Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sa'd ibnu Muaz'ın ölümüyle Allah'ın Arş'ı titredi." Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3803)

١٦٠٤ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: أُهْدِيَتْ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم حُلَّةٌ حَرِيرٍ، فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ يَمَسُّونَهَا وَيَعْجَبُونَ مِنَ لِينِهَا فَقَالَ: أَتَعْجَبُونَ مِنْ لِينِ هذِهِ لَمَنَادِيلُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ خَيْرٌ مِنْهَا، أَوْ أَلْيَنُ

1604- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ipekten bir elbise hediye edildi. Ashabı o ipek elbiseye dokundular ve onun yumuşaklılığı karşısında şaşırdılar. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Siz bu ipek elbisenin ne kadar da yumuşak oluşuna mı şaşıyorsunuz? Muhakkak ki Sa'd ibnu Muaz'ın cennetteki mendilleri bundan daha hayırlı ve daha yumuşaktır."[263] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3802, 3249)

---

263 Hadîste Sa'd'ın cennetlik olduğu haber verilmiştir ki, bu Sa'd için çok büyük bir menkıbedir.

١٦٠٥ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: أُهْدِيَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم جُبَّةُ سُنْدُسٍ، وَكَانَ يَنْهى عَنِ الْحَرِيرِ فَعَجِبَ النَّاسُ مِنْهَا فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَمَنَادِيلُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّةِ أَحْسَنُ مِنْ هذَا

1605- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ipekten bir cübbe hediye edildi. Hâlbuki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ipekli kullanmaktan yasaklardı. Bu sebepten dolayı insanlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bunu kabul etmesine şaşırıp taaccüp ettiler. İnsanların bu şaşkın bakışlarına binaen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin ederim ki, Sa'd ibnu Muâz'ın cennetteki mendilleri bu ipekli cübbeden çok daha güzeldir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2615, 2616, 3248)

من فضائل عبد الله بن عمرو بن حرام والد جابر رضي الله تعالى عنه

Abdullah İbnu Amr -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٠٦ – حديث جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضي الله عنهما، قَالَ: جِيءَ بِأَبِي، يَوْمَ أُحُدٍ، قَدْ مُثِّلَ بِهِ، حَتَّى وُضِعَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَقَدْ سُجِّيَ ثَوْبًا فَذَهَبْتُ أُرِيدُ أَنْ أَكْشِفَ عَنْهُ، فَنَهَانِي قَوْمِي، ثُمَّ ذَهَبْتُ أَكْشِفُ عَنْهُ فَنَهَانِي قَوْمِي، فَأَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَرُفِرَ فَسَمِعَ صَوْتَ صَائِحَةٍ، فَقَالَ: مَنْ هذِهِ فَقَالُوا: ابْنَةُ عَمْرٍو أَوْ أُخْتُ عَمْرٍو، قَالَ: فَلِمَ تَبْكِي أَوْ لاَ تَبْكِي، فَمَا زَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ تُظِلُّهُ بِأَجْنِحَتِهَا حَتَّى رفِعَ

1606- Câbir ibnu Abdullah'tan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Uhud savaşında babam öldürülüp burnu veya kulağı ya da bedeninden bir parça kesilmiş bir halde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önüne konuldu. Üzeri bir kumaşla örtülmüştü. Ben, babamın yanına gittim ve üstünden örtüsünü açmak istedim. Ancak kavmim beni bundan yasakladılar. Sonra yüzündeki örtüyü açmak için tekrar yanına gittim.

Yine kavmim beni bundan yasakladılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem emretti ve babamın yüzündeki örtü kaldırıldı. Bu arada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kadın çığlığı işitti ve:

"Bu kadın kimdir?" diye sordu. Orada bulunanlar: Amr'ın kızı, veya Amr'ın kız kardeşidir, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu kadın niçin ağlıyor ki?" Yahut da: "Ağlasın veya ağlamasın, cenazesi kaldırılıncaya kadar melekler onu kanatlarıyla gölgelemekte devam ettiler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerr: 1293)

من فضائل أبي ذر رضي الله عنه

Ebu Zer -Allah ondan razı olsun- 'in Fazileti

١٦٠٧ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا بَلَغَ أَبَا ذَرٍّ مَبْعَثُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لأَخِيهِ: ارْكَبْ إِلَى هذَا الْوَادِي فَاعْلَمْ لِي عِلْمَ هذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ يَأْتِيهِ الْخَبَرُ مِنَ السَّماءِ وَاسْمَعْ مِنْ قَوْلِهِ ثُمَّ ائْتِنِي فَانْطَلَقَ الأَخُ حَتَّى قَدِمَهُ، وَسَمِعَ مِنْ قَوْلِهِ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى أَبِي ذَرٍّ، فَقَالَ لَهُ: رَأَيْتُهُ يَأْمُرُ بِمَكَارِمِ الأَخْلاَقِ، وَكَلاَمًا، مَا هُوَ بِالشِّعْرِ فَقَالَ: مَا شَفَيْتَنِي مِمَّا أَرَدْتُ فَتَزَوَّدَ وَحَمَلَ شَنَّةً لَهُ، فِيهَا مَاءٌ، حَتَّى قَدِمَ مَكَّةَ فَأَتَى الْمَسْجِدَ فَالْتَمَسَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، وَلاَ يَعْرِفُهُ وَكَرِهَ أَنْ يَسْأَلَ عَنْهُ، حَتَّى أَدْرَكَهُ بَعْضُ اللَّيْلِ فَرآهُ عَلِيٌّ، فَعَرَفَ أَنَّهُ غَرِيبٌ فَلَمَّا رَآهُ تَبِعَهُ فَلَمْ يَسْأَلْ وَاحِدٌ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أَصْبَحَ ثُمَّ احْتَمَلَ قِرْبَتَهُ وَزَادَهُ إِلَى الْمَسْجِدِ، وَظَلَّ ذلِكَ الْيَوْمَ، وَلاَ يَرَاهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، حَتَّى أَمْسى فَعَادَ إِلَى مَضْجَعِهِ فَمَرَّ بِهِ عَلِيٌّ، فَقَالَ: أَمَا نَالَ لِلرَّجُلِ أَنْ يَعْلَمَ مَنْزِلَهُ فَأَقَامَهُ، فَذَهَبَ بِهِ مَعَهُ، لاَ يَسْأَلُ وَاحِدٌ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ عَنْ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا كَانَ يَوْمُ الثَّالِثِ، فَعَادَ عَلِيٌّ مِثْلَ ذلِكَ، فَأَقَامَ مَعَهُ ثُمَّ قَالَ: أَلاَ تُحَدِّثُنِي مَا الَّذِي أَقْدَمَكَ قَالَ: إِنْ أَعْطَيْتَنِي عَهْدًا وَمِيثَاقًا لَتُرْشِدَنَّنِي، فَعَلْتُ فَفَعَلَ، فَأَخْبَرَهُ قَالَ: فَإِنَّهُ حَقٌّ، وَهُوَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَإِذَا أَصْبَحْتَ فَاتَّبِعْنِي، فَإِنِّي إِنْ رَأَيْتُ شَيْئًا أَخَافُ عَلَيْكَ قُمْتُ كَأَنِّي أُرِيقُ الْمَاءَ فَإِنْ مَضَيْتُ فَاتَّبِعْنِي، حَتَّى تَدْخُلَ مَدْخَلِي فَفَعَلَ، فَانْطَلَقَ يَقْفُوهُ، حَتَّى دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَدَخَلَ مَعَهُ، فَسَمِعَ مِنْ قَوْلِهِ، وَأَسْلَمَ مَكَانَهُ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم ارْجِعْ إِلَى قَوْمِكَ فَأَخْبِرْهُمْ حَتَّى يَأْتِيَكَ أَمْرِي قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لأَصْرُخَنَّ بِهَا بَيْنَ ظَهْرَانَيْهِمْ فَخَرَجَ حَتَّى أَتَى الْمَسْجِدَ، فَنَادَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ: أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ ثُمَّ قَامَ الْقَوْمُ فَضَرَبُوهُ حَتَّى أَضْجَعُوهُ وَأَتَى الْعَبَّاسُ، فَأَكَبَّ عَلَيْهِ قَالَ: وَيْلَكُمْ أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ مِنْ غِفَارٍ، وَأَنَّ طَرِيقَ تِجَارِكُمْ إِلَى الشَّامِ فَأَنْقَذَهُ مِنْهُمْ ثُمَّ عَادَ مِنَ الْغَدِ لِمِثْلِهَا، فَضَرَبُوهُ، وَثَارُوا إِلَيْهِ، فَأَكَبَّ الْعَبَّاسُ عَلَيْهِ

1607- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin peygamber gönderildiği haberi Ebû Zer'e ulaşınca, Ebû Zer, kardeşi Uneys'e:

- Haydi Mekke'ye git ve kendisinin peygamber olduğunu, gökyüzünden haber geldiğini iddia eden adamın haberini bana getir, dedim.

Kardeşim gitti, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem 'e kavuştu. Sonra dönüp geldi. Kardeşime:

- Sende ne haber var? diye sordum. O da:

- Vallahi bir adam gördüm, O hayırlı şeyleri emrediyor, şerli şeylerden de yasaklıyor, dedi. Kardeşime:

- Gönlüme şifâ verir bir haber getirmedin! dedim. Yanıma tulum içinde bir miktar su alarak Mekke'ye yola koyuldum. (Mescide girdim.) Fakat ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi tanımıyordum; O'nu başkasına sormak da istemiyordum. Zemzem suyu içiyor, mescitte bulunuyordum.

Bu sırada yanıma Alî uğradı ve:

- Bu adam yabancı gibidir! dedi. Ben de:

- Evet, yabancıyım, dedim. Ali:

- Öyleyse bizim eve buyur! dedi.

Alî'nin beraberinde yürüdüm. Sabaha kadar o bana bir şey sormadı. Ben de ona haber vermiyordum. Sabahlayınca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi sormak için kuşluk vakti mescide gittim. Fakat hiç kimse bana O'na dâir bir şey bildirmiyordu. Bana yine Ali uğradı ve:

- Bu adam için henüz yerini öğrenmesi zamanı gelmedi mi? diye sordu. Ben de:

- Hayır burada ikamet niyetinde değilim, dedim. Alî:

- Beraberimde yürü, bize gidelim, dedi. Gittik. Evde Alî:

- Senin işin nedir, seni bu beldeye getiren şey nedir? diye sordu. Ben de:

- Gizli tutacağına bana söz verirsen, sana haber veririm, dedim. Alî:

- Emîn ol, öyle yaparım, dedi. Ben de ona şöyle anlattım:

- Burada peygamber olduğunu iddia eden bir adam çıkmış olduğu haberi bize ulaştı. Onunla konuşmak üzere kardeşimi gönderdim. Fakat kardeşim dönüp geldi; getirdiği haber bana kanâat vermedi. Bunun üzerine kendim bu zâta varıp yüz yüze kavuşmak istedim, buraya geldim. Alî şöyle dedi:

- Şüphesiz sen hidâyete mazhar oldun. Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gidiyorum. Sen benim peşimden gel. Benim girdiğim yere sen de gir! Şayet ben (yolda) sana zarar vereceğinden korktuğum birisini görürsem, ayakkabımı düzeltir gibi bir duvara yönelik dururum. Sen yoluna devam et.

Alî gitti. Ben de onun beraberinde gittim. Nihayet o, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna girdi. Ben de beraberinde girdim. Hemen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

- Bana İslâm'ı öğret! dedim. O da bana İslâm'ı anlattı. Ben de bulunduğum yerde müslümân oldum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

- "Ey Ebu Zer! Müslüman olduğunu gizli tut ve memleketine dön. Sonra sana bizim meydana çıktığımız haberi ulaşınca hemen gel!" Ben de şöyle dedim:

- Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemîn ederim ki, ben Müslüman olduğumu onların ortasında haykıracağım.

Kureyş mescitte toplu bir hâlde iken Ebû Zer mescide geldi ve şöyle dedi:

- Ey Kureyş topluluğu! Eşhedu en lâ ilâhe illellâh ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve Rasûluhu (Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve Rasûlüdür) dedim.

Kureyş müşrikleri de:

- Saldırın şu dinini değiştiren adama! dediler de kalktılar ve ölesiye bana vurmaya başladılar.

Bu sırada Abbâs bana yetişti ve üzerime kapandı. Sonra onlara döndü ve:

- Yazıklar olsun sizlere! Ğifâr'dan bir adamı öldürüyorsunuz. Ğifâr ise sizin ticâret yeriniz ve yolunuz üzerindedir, dedi.

Bunun üzerine Kureyşliler benden çekildiler. Ertesi gün sabah vakti ben yine Mescide gittim. Ve dünkü gibi söylediklerimi tekrar ettim. Onlar da yine:

- Vurun şu dinini değiştiren adama! dediler yine dünkü gibi ölesiye beni dövdüler. Abbâs yine imdadıma yetişip üzerime kapandı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3522, 3861)

من فضائل جرير بن عبد الله رضي الله عنه

Cerir İbnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٠٨ – حديث جَرِيرٍ رضي الله عنه، قَالَ: مَا حَجَبَنِي النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مُنْذُ أَسْلَمْتُ، وَلاَ رَآنِي إِلاَّ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِي وَلَقَدْ شَكَوْتُ إِلَيْهِ أَنِّي لاَ أَثْبُتُ عَلَى الْخَيْلِ،

فَضَرَبَ بِيَدِهِ فِي صَدْرِي، وَقَالَ: اللهُمَّ ثَبِّتْهُ وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا

1608- Cerîr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Müslüman olduğum günden bu yana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bir şey istediğimde veya evine girmek için izin istediğimde beni hiç geri çevirmedi. Beni her gördüğünde muhakkak yüzüme gülümsedi. Beni hep tebessümle karşıladı. Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme atın üzerinde sabit oturamamaktan yana şikayette bulundum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem eliyle göğsüme vurdu ve: - "Allahım! Cerir'i sabit tut ve onu her hâlinde hidâyet edici, hidâyet edilmiş kıl!" diye dua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3020, 3035, 3822, 6090)

١٦٠٩ – حديث جَرِيرٍ قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَلاَ تُرِيحُنِي مِنْ ذِي الْخَلَصَةِ وَكَانَ بَيْتًا فِي خَثْعَمَ، يُسَمَّى كَعْبَةَ الْيَمَانِيَةَ قَالَ: فَانْطَلَقْتُ فِي خَمْسِينَ وَمَائَةِ فَارِسٍ مِنْ أَحْمَسَ، وَكَانُوا أَصْحَابَ خَيْلٍ قَالَ: وَكُنْتُ لاَ أَثْبُتُ عَلَى الْخَيْلِ فَضَرَبَ فِي صَدْرِي، حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ أَصَابِعِهِ فِي صَدْرِي، وَقَالَ: اللهُمَّ ثَبِّتْهُ وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا فَانْطَلَقَ إِلَيْهَا، فَكَسَرَهَا وَحَرَّقَهَا ثُمَّ بَعَثَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُخْبِرُهُ فَقَالَ رَسُولُ جَرِيرٍ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا جِئْتُكَ حَتَّى تَرَكْتُهَا كَأَنَّهَا جَمَلٌ أَجْوَفُ، أَوْ أَجْرَبُ قَالَ: فَبَارَكَ فِي خَيْلِ أَحْمَسَ وَرِجَالِهَا، خَمْسَ مَرَّاتٍ

1609- Cerîr ibnu Abdullah el-Ahmesî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle buyurdu:

- "Şu Zul-Halasa sıkıntısından beni rahata kavuşturmaz mısın?" Zu'1-Halasa, Has'am kabilesi yurdunda, Mekke'de bulunan Kâbe'ye karşı yapılmış içi put dolu bir bina idi. Yemenlilerin Kabe'si diye anılırdı.

Cerîr dedi ki: Ben Ahmes kabilesinden yüz elli süvârî ile beraber Zul-Halasa'ya gittim. Ahmesliler at sahipleri olup iyi binici idiler. Ben ise at üzerinde duramıyordum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem göğsüme vurdu. Öyle ki ben, O'nun parmaklarının izini göğsümde gördüm. Şöyle buyurdu:

- "Allahım! Sen Cerir'i at üstünde sabit tut ve onu hidâyet edici, hidâyet edilmiş kıl."

Akabinde Cerîr ZuI-Halasa'ya gitti, onu yıkıp yaktı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bu haberi ulaştırmak üzere bir haberci yolladı. Cerîr'in gönderdiği bu elçi:

- Seni hak ile gönderen Allah'a yemîn ederim ki, ben senin huzuruna ancak o şirk mabedi Zu1-Halasa'yi bomboş veya uyuzlu bir deve gibi harâb bir hâlde bıraktım da geldim, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beş kere: "Ahmes kabilesinin atları ve süvarileri mübarek olsun" diye duâ etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3020, 3036, 3076, 3823, 4355, 4356, 4357, 6089, 6333)

فضائل عبد الله بن عباس رضي الله عنهما

Abdullah İbnu Abbas -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦١٠ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، دَخَلَ الْخَلاَءَ، فَوَضَعْتُ لَهُ وَضُوءًا، قَالَ: مَنْ وَضَعَ هذَا فَأُخْبِرَ فَقَالَ: اللهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ

1610- İbnu Abbas -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem helaya girdi. Bende onun abdest alması için su hazırladım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem

"Bunu kim koydu?" diye sordu. Kendisine suyu kimin koyduğu (Meymune bintul-Haris tarafından) haber verildi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Allah'ım onu dinde anlayışlı kıl" diye dua etti.[264] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 143)

من فضائل عبد الله بن عمر رضي الله عنهما

Abdullah İbnu Ömer -Allah onlardan razı olsun- 'in Fazileti

١٦١١ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ، فِي حَيَاةِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِذَا رَأَى رؤْيَا قَصَّهَا عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَتَمَنَّيْتُ أَنْ أَرَى رُؤْيَا، فَأَقُصَّهَا عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَكُنْتُ غُلاَمًا شَابًّا وَكُنْتُ أَنَامُ فِي الْمَسْجِدِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَرَأَيْتُ فِي النَّوْمِ كَأَنَّ مَلَكَيْنِ أَخَذَانِي، فَذَهَبَا بِي إِلَى النَّارِ فَإِذَا هِيَ مَطْوِيَّةٌ كَطَيِّ الْبِئْرِ، وَإِذَا لَهَا قَرْنَانِ، وَإِذَا فِيهَا أُنَاسٌ، قَدْ عَرَفْتُهُمْ فَجَعَلْتُ أَقُولُ: أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ النَّارِ قَالَ: فَلَقِيَنَا مَلَكٌ آخَرُ، فَقَالَ لِي: لَمْ تُرَعْ فَقَصَصْتُهَا عَلَى حَفْصَةَ،

264 Bu rivayet, iyiliğe dua ederek karşılık vermenin müstehab olduğunu gösteriyor.

فَقَصَّتْهَا حَفْصَةُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: نِعْمَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللهِ لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ فَكَانَ، بَعْدُ، لاَ يَنَامُ مِنَ اللَّيْلِ إِلاَّ قَلِيلاً

1611- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin sağlığında bir kimse bir rûya gördüğünde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip bunu O'na anlatırdı. Ben de bir rûya görüp bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlatmayı temenni ettim. Ben genç bir delikanlı idim ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında Mescitte uyurdum. Rüyamda iki meleğin beni alıp cehenneme götürdüğünü gördüm. Cehennemin kuyu duvarı gibi yanları örülmüş ve iki boynuzu (yani sütunu) vardı. Cehennemin içinde tanıdığım insanlar vardı. Ben cehennemden Allah'a sığınırım demeye başladım. Başka bir melekle karşılaştık ve bana bundan sonra sana korku yoktur, dedi. Bu rüyamı Hafsa'ya anlattım. Hafsa'da bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlattı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Abdullah ne iyi adamdır. Şayet bir de gece namazı kılsa!"[265] Bundan sonra geceleyin çok az uyumaya başladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1122, 1157, 3739, 3741, 7016, 7029, 7031)

من فضائل أنس بن مالك رضي الله عنه

Enes İbnu Malik-Allah ondan razı olsun- 'in Fazileti

١٦١٢ – حديث أَنَسٍ عَنْ أُمِّ سُلَيْم قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ أَنَسٌ خَادِمُكَ، ادْعُ اللهَ لَهُ قَالَ: اللّهُمَّ أَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أَعْطَيْتَهُ

1612- Enes ibnu Mâlik'in annesi Ummu Suleym -Allah onlardan razı olsun- şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü! Oğlum Enes senin hizmetinde bulunsun. Allah'a O'nun için dua et. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de Enes'e şöyle dua etti: "Allahım! O'nun malını ve evlatlarını çoğalt. Ona verdiğin şeyleri bereketli kıl!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1982, 6334, 6344, 6378, 6380)

١٦١٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: أَسَرَّ إِلَيَّ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم سِرًا، فَمَا أَخْبَرْتُ بِهِ أَحَدًا بَعْدَهُ وَلَقَدْ سَأَلَتْنِي أُمُّ سُلَيْمٍ، فَمَا أَخْبَرْتُهَا بِهِ

265 Bu rivayet gece namazının faziletine dair güzel bir örnektir.

1613- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana bir sır verdi. Ben o sırrı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vefatından sonra da kimseye haber vermedim, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sırrını ifşa etmedim. Annem, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bana vermiş olduğu sırrı sordu. Ben ona da sırrımı haber vermedim.[266] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6289)

من فضائل عبد الله بن سلام رضي الله تعالى عنه

Abdullah İbnu Selam -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦١٤ – حديث سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ لأَحَدٍ يَمْشِي عَلَى الأَرْضِ إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلاَّ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ سَلاَمٍ قَالَ: وَفِيهِ نَزَلَتْ هذِهِ الآيَةُ (وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ الآية)

1614- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi Abdullah ibnu Selam dışında bir kimse için "Bu cennet ehlindendir" buyururken işitmedim. " **«Keza de ki: "Bana söyler misiniz, eğer bu Kurân Allah katından ise, siz de onu inkâr etmişseniz, İsrail oğullarından bir şahit de bunun bir benzerine şahitlik edip ona inanmışsa ve siz de büyüklük taslamışsanız bu takdirde siz insanların en sapığı olmaz mısınız? Şüphesiz Allah, zâlim olan kavme asla hidayet etmez.»** (Ahkâf: 10) Bu âyet de O'nun hakkında inmiştir."

Abdullah ibnu Yûsuf şöyle dedi: Ben İmâm Mâlik'in bu âyetin nüzulünün bu kıssanın içinde olduğunu kendi nefsinden mi söyledi veya bu hadîsin içinde midir; bilmiyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler 3812, 7010, 7014)

١٦١٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ سَلاَمٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ عُبَادٍ، قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا فِي مَسْجِدِ الْمَدِينَةِ، فَدَخَلَ رَجُلٌ عَلَى وَجْهِهِ أَثَرُ الْخُشُوعِ فَقَالُوا: هذَا رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

266 Açığa çıkmayıp gizli kalması gereken şeylerin saklanması. Mutlaka yerine getirilmesi gereken büyük bir fazilettir.Bazan başkaları tarafından bilinmesi istenmeyen şeyler olur. Bunlar özel sırlardır. İnsan, kendi sırlarını kimseye söylememelidir. Çünkü bu durumda onlar sır olmaktan çıkar. Sır saklamak nasıl güzel ve faydalı bir davranışsa, bunun aksini yapmak da o ölçüde kötü ve zararlı bir iştir. Başkalarının sırrını araştırıp ortaya çıkarmak, sonra da onları ifşa etmek İslâm ahlâkına sığmayan bir davranıştır.

فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ، تَجَوَّزَ فِيهِمَا، ثُمَّ خَرَجَ وَتَبِعْتُهُ، فَقُلْتُ: إِنَّكَ حِينَ دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ، قَالُوا: هذَا رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ قَالَ: وَاللهِ مَا يَنْبَغِي لأَحَدٍ أَنْ يَقُولَ مَا لاَ يَعْلَمُ وَسَأُحَدِّثُكَ لِمَ ذَاكَ رَأَيْتُ رُؤْيَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَصَصْتُهَا عَلَيْهِ وَرَأَيْتُ كَأَنِّي فِي رَوْضَةٍ (ذَكَرَ مِنْ سَعَتِهَا وَخُضْرَتِهَا) وَسْطَهَا عَمُودٌ مِنْ حَدِيدٍ، أَسْفَلُهُ فِي الأَرْضِ وَأَعْلاَهُ فِي السَمَاءِ فِي أَعْلاَهُ عُرْوَةٌ، فَقِيلَ لَهُ ارْقَهْ قُلْتُ لاَ أَسْتَطِيعُ فَأَتَانِي مِنْصَفٌ فَرَفَعَ ثِيَابِي مِنْ خَلْفِي فَرَقِيتُ، حَتَّى كُنْتُ فِي أَعْلاَهَا فَأَخَذْتُ بِالْعُرْوَةِ فَقِيلَ لَهُ: اسْتَمْسِكْ فَاسْتَيْقَظْتُ، وَإِنَّهَا لَفِي يَدِي فَقَصَصْتهَا عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: تِلْكَ الرَّوْضَةُ الإِسْلاَمُ، وَذَلِكَ الْعَمُودُ عَمُودُ الإِسْلاَمِ، وتِلْكَ الْعُرْوَةُ عُرْوَةُ الوُثْقى فَأَنْتَ عَلَى الإِسْلاَمِ حَتَّى تَمُوتَ وَذَاكَ الرَّجُلُ عَبْدُ اللهِ بْنُ سَلاَمٍ

1615- Kays ibnu Ubâd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Medine Mescidi'nde oturuyordum. O esnada yüzünde huşu izi olan bir adam içeriye girdi. Orada bulunanlar:

- Bu, cennet ehlinden bir kimsedir, dediler. O gelen uzun olmayacak bir şekilde iki rekat namaz kıldı. Sonra dışarıya çıktı. Ben de onun arkasından gittim. Ona dedim ki:

- Sen mescide girdiğinde, bu cennet ehlinden biridir, dediler. O şöyle dedi:

- Vallâhî hiçbir kimseye bilmediği bir şeyi söylemesi gerekmez. Neden böyle söylenildiğini sana haber vereyim: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında bir rüya gördüm ve gelip bu rüyamı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlattım.[267] Rüyamda kendimi bir bahçede gördüm. -Abdullah ibnu Selâm, o bahçenin genişliğini, yeşilliğini zikretti- Ve o bahçenin ortasında demirden bir direk vardı. Bu direğin alt tarafı yerde, yukarısı gökte idi. Yukarısında da tutunacak bir kulpu vardı. Bana:

- Haydi bu direğe çık! denildi. Ben:

- Ben bunu yapmaya gücüm yetmez, dedim. Bunun üzerine yanıma bir hizmetçi geldi. O hizmetçi arkamdan elbisemi kaldırdı, ben de ta o direğin en üst ucuna kadar tırmandım ve direğin kulpundan tuttum. Bana:

- Bu kulpa iyice yapış, denildi. Ben o kulp elimde olduğu halde uyan-

267 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hem rüya yorar hem de ashabına Bu ilmi öğrenin, derdi.

dım. Bu rüyamı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme anlattım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"O bahçe İslam'dır. O direk İslam'ın direğidir. (İslam'ın şartları). O kulp ise kopmak bilmeyen bir kulptur. (iman). Sen ölene kadar İslam üzeresin."

O adam Abdullah ibnu Selâm idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3813, 7010, 7014)

فضائل حسان بن ثابت رضي الله عنه

Hassan İbnu Sabit -Allah ondan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦١٦ – حديث حَسَّانِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، قَالَ: مَرَّ عُمَرُ فِي الْمَسْجِدِ وَحَسَّانُ يُنْشِدُ، فَقَالَ: كُنْتُ أُنْشِدُ فِيهِ، وَفِيهِ مَنْ هُوَ خَيْرٌ مِنْكَ ثُمَّ الْتَفَت إِلَى أَبِي هُرَيْرَةَ، فَقَالَ: أَنْشُدُكَ بِاللهِ أَسَمِعْتَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: أَجِبْ عَنِّي، اللّهُمَّ أَيِّدْهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ قَالَ: نَعَمْ

1616- Saîd ibnu Museyyeb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hassan ibnu Sabit mescitte şiir okuduğu sırada Ömer mescide uğradı. Hassân'ın mescidde şiir okumasını çirkin gördü. Hassan dedi ki:

- Ben bu Mescitte senden daha hayırlı olan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem var iken şiir okurdum. Sonra Hassan ibnu Sabit el- Ensari (mescitte şiir okumak hususunda) Ebu Hureyre'yi kendisine şahit tutmak isteyerek dedi ki:

- Allah için söyle. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittin mi? "Ey Hassan! (Allah'ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ve ashabını hicveden bu kâfirlere şiirinle) Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem adına cevap ver. Allah'ım onu Cibril ile kuvvetlendir." Ebu Hureyre onu doğrulayarak: Evet duydum, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 453, 3212)

١٦١٧ – حديث الْبَرَاءِ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لِحَسَّانَ: اهْجُهُمْ أَوْ هَاجِهِمْ وَجِبرِيلُ مَعَكَ

1617- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hassân'a şöyle buyurdu: "Sen

de müşrikleri hicvedip[268] kötüle veya onların hicivlerine karşılık ver, Cibril de seninle beraberdir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3213, 4123, 4124, 6153)

١٦١٨ – حديث عَائِشَةَ عَنْ عُرْوَةَ، قَالَ: ذَهَبْتُ أَسُبُّ حَسَّانَ عِنْدَ عَائِشَةَ، فَقَالَتْ: لاَ تَسُبُّهُ، فَإِنَّهُ كَانَ يُنَافِحُ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم

1618- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Urve, babası Hişâm'dan rivayet etti. Ben Aişe'nin yanında Hassân'a sövmeye başladım. Bunun üzerine Âişe: -Hassân'a sövme! Çünkü o Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi müdâfaa ederdi, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3531, 4145, 6150)

١٦١٩ – حديث عَائِشَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ، قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى عَائِشَةَ، وَعِنْدَهَا حَسَّان بْنُ ثَابِتٍ، يُنْشِدُهَا شِعْرًا، يُشَبِّبُ بِأَبْيَاتٍ لَهُ، وَقَالَ:

حَصَانٌ رَزَانٌ مَا تُزَنُّ بِرِيبَةٍوَتُصْبِحُ غَرْثَى مِنْ لُحُومِ الْغَوَافِلِفَقَالَتْ لَهُ عَائِشَةُ: لكِنَّكَ لَسْتَ كَذلِكَ قَالَ مَسْرُوقٌ: فَقلْتُ لَهَا لِمَ تَأْذَنِي لَهُ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْكِ وَقَدْ قَالَ اللهُ تَعَالَى (وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ) فَقَالَتْ: وَأَيُّ عَذَابٍ أَشَدُّ مِنَ الْعَمى قَالَتْ لَهُ: إِنَّهُ كَانَ يُنَافِحُ، أَوْ يُهَاجِي عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

1619- Mesrûk -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Âişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanına girdik. O'nun yanında Hassan ibnu Sabit vardı ve şiiriyle Aişe'ye iltifatta bulunuyordu: Namus ve vakar sahibi bir kadına iftira atılmaz. Her kim gıybet ederse, o zaman kardeşinin etini yemiş olur ki o aç olmaz tok olur.

Bunun üzerine Aişe dedi ki: - Ancak sen böyle olmadın. Mesruk dedi ki: Ben Aişe'ye dedim ki: - Allah Azze ve Celle: **«İftiranın en büyüğünü yüklenene ise, büyük bir azab vardır.»** (Nur: 11) buyurduğu halde onun senin yanına girmesine neden izin veriyorsun? Aişe dedi ki: - Hangi azab körlükten daha şiddetlidir. Hassan ibnu Sabit, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi hicveden müşriklere karşı şiiriyle onlara karşılık verir, onları hicvederdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4146, 4755, 4756)

---

268 Hicv: Birini şiir ile zemmetmek, onu gülünç hale koymak. Bu şekilde yazılan şiir veya manzume.

١٦٢٠ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ حَسَّانُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي هِجَاءِ الْمُشْرِكِينَ قَالَ: كَيْفَ بِنَسَبِي فَقَالَ حَسَّانٌ: لأَسُلَّنَّكَ مِنْهُمْ كَمَا تُسَلُّ الشَّعَرَةُ مِنَ الْعَجِينِ

1620- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

(Müşrikler şiirleriyle bizi hicvedince, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize: "Onların sizi hicvettiği gibi sizler de onları hicvedin" buyurdu.[269] Bunun üzerine) Hassan ibnu Sabit, Kureyş müşriklerini şiiriyle hicvetmek için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Müşriklerle soyum bir olduğu halde onları nasıl hicvedeceksin?"[270] Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü üzerine Hassan şöyle dedi:

- Ben senin soyunu Kureyş soyları arasından, hamurdan kılın çekilmesi gibi muhakkak çeker çıkarırım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3531, 4145, 6150)

من فضائل أبي هريرة الدوسي رضي الله عنه

Ebu Hüreyre -Allah ondan razı olsun- 'nin Fazileti

١٦٢١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: إِنَّكُمْ تَزْعُمُونَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ يُكْثِرُ الْحَدِيثَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَاللهُ الْمَوْعِدُ إِنِّي كُنْتُ امْرَءًا مِسْكِينًا، أَلْزَمُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى مِلْءِ بَطْنِي وَكَانَ الْمُهَاجِرونَ يَشْغَلُهُمُ الصَّفْقُ بِالأَسْوَاقِ وَكَانَتِ الأَنْصَارُ يَشْغَلُهُمُ الْقِيَامُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ فَشَهِدْتُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ذَاتَ يَوْمٍ وَقَالَ: مَنْ يَبْسُطْ رِدَاءَهُ حَتَّى أَقْضِيَ مَقَالَتِي، ثُمَّ يَقْبِضْهُ فَلَنْ يَنْسى شَيْئًا سَمِعَهُ مِنِّي فَبَسَطْتُ بُرْدَةً كَانَتْ عَلَيَّ فَوَالَّذِي بَعَثَهُ بِالْحَقِّ مَا نَسِيتُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْهُ

1621- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sizler: "Ebû Hureyre, Rasûlullah üzerine çok hadîs rivayet ediyor" diye iddia ediyorsunuz. Allah kıyamet günü sizin inkârda yâhud benim çoğaltmak-

---

269 Hadisin bu kısmını Ahmed ve Bezzar, Ammar ibnu Yasir'den rivayet etmişlerdir.

270 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözü gösteriyor ki, hiciv, babalara yapılan bir şeydir.

ta hakk üzere olduğum meydana çıkacaktır. Ben Suffa ehlinin miskinlerinden fakır bir kimse idim. Karnımın doyması karşılığında Rasûlullah'tan hiç ayrılmazdım. Muhacirler çarşılarda alışveriş etmekle meşgul bulunurlar, Ensâr da malları, toprakları üzerindeki işlerinde çalışmalarıyle meşgul bulunurlardı. Ben bir gün Rasûlullah'tan şuna şâhid oldum. Rasûlullah:

"Her kim ben sözümü bitirinceye kadar ridâsını yayar, sonra onu yumarsa, benden işitmiş olduğu hiçbir şeyi asla unutmayacaktır" buyurdu. Bunun üzerine ben üzerimde bulunan bir bürdeyi yaydım. Rasûlullah'ı hakk ile gönderen Allah adına yemîn ediyorum ki, bundan sonra ben kendisinden işittiğim hiçbir şeyi unutmadım. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7354)

من فضائل أهل بدر رضي الله عنهم وقصة حاطب بن أبي بلتعة

Bedir Gazileri Ve Hâtıb İbnu Belta -Allah onlardan razı olsun- 'nın Fazileti

١٦٢٢ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، أَنَا وَالزُّبَيْرَ وَالْمِقْدَادَ بْنَ الأَسْوَدِ قَالَ: انْطَلِقُوا حَتَّى تَأْتُوا رَوْضَةَ خَاخٍ، فَإِنَّ بِهَا ظَعِينَةً، وَمَعَهَا كِتَابٌ، فَخُذُوهُ مِنْهَا فَانْطَلَقْنَا، تَعَادَى بِنَا خَيْلُنَا حَتَّى انْتَهَيْنَا إِلَى الرَّوْضَةِ فَإِذَا نَحْنُ بِالظَّعِينَةِ فَقُلْنَا: أَخْرِجِي الْكِتَابَ فَقَالَتْ: مَا مَعِي مِنْ كِتَابٍ فَقُلْنَا: لَتُخْرِجَنَّ الْكِتَابَ أَوْ لَنُلْقِيَنَّ الثِّيَابَ فَأَخْرَجَتْهُ مِنْ عِقَاصِهَا فَأَتَيْنَا بِهِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَإِذَا فِيهِ: مِنْ حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ، إِلَى أُنَاسٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ، يُخْبِرُهُمْ بِبَعْضِ أَمْرِ رَسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: يَا حَاطِبُ مَا هذَا قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ لاَ تَعْجَلْ عَلَيَّ إِنِّي كُنْتُ امْرَءًا مُلْصَقًا فِي قُرَيْشٍ، وَلَمْ أَكُنْ مِنْ أَنْفُسِهَا وَكَانَ مَنْ مَعَكَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ، لَهُمْ قَرَابَاتٌ بِمَكَّةَ يَحْمُونَ بِهَا أَهْلِيهِمْ وَأَمْوَالَهُمْ؛ فَأَحْبَبْتُ، إِذ فَاتَنِي ذَلِكَ مِنَ النَّسَبِ فِيهِمْ، أَنْ أَتَّخِذَ عِنْدَهُمْ يَدًا يَحْمُونَ بِهَا قَرَابَتِي وَمَا فَعَلْتُ كُفْرًا وَلاَ ارْتِدَادًا، وَلاَ رِضًا بِالْكُفْرِ بَعْدَ الإِسْلاَمِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لَقَدْ صَدَقَكُمْ فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللهِ دَعْنِي أَضْرِبْ عُنُقَ هذَا الْمُنَافِقِ قَالَ: إِنَّهُ قَدْ شَهِدَ بَدْرًا، وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ اللهَ أَنْ يَكُونَ قَدِ اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ، فَقَالَ: اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ الله تعالى (لا تتخذوا عدوّي وعدوّكم أولياء)

1622- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni, Zubeyr ve Mikdâd'ı gönderdi ve şöyle buyurdu:

- "Gidin, Hah bostânına kadar ilerleyin.Oraya vardığınızda mahfe içinde yolculuk eden bir kadın bulacaksınız. O kadının yanında bir mektup vardır. Onu kadından alıp getiriniz." Biz, atlarımızla koşarak gittik ve bostana vardık. Hakîkaten orada mahfe içinde bir kadın bulduk. Kadına:

- Mektubu çıkar, dedik. Kadın:

- Benim yanımda mektup yoktur, diye inkâr etti. Biz kadına:

- Ya mektubu üzerine sakladığın yerden çıkartırsın yada biz senin elbiseni soyup bulacağız! dedik.

Bunun üzerine kadın mektubu saç örgüsünün arasından çıkardı. Biz mektubu alıp Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdik. Mektupta: "Hâtıb ibnu Ebî Belta'dan Mekke müşriklerinden bir takım insanlara!" başlığı altında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yapacağı bazı işleri onlara haber veriyordu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu da neyin nesidir ey Hâtib?!" diye sordu. Hâtıb şöyle cevap verdi:

- Ey Allah'ın Rasûlü, benim aleyhime hüküm vermede acele etme. Ben Kureyş'e antlaşma ile bağlı bir kişiyim. Fakat ben hiçbir zaman onlardan olmadım. Senin beraberinde bulunan Muhacirlerin Mekke'de ailelerini ve mallarını koruyacak akrabaları vardır. Benim ise himaye edecek kimsem yoktur. Neseb yönünden olan bu boşluğu, Mekkeliler arasında minnetdârlık kazanarak doldurmak ve bu suretle akrabamı himaye etmek istedim. Yoksa bu işi Müslüman olduktan sonra, ne kafir olmak, ne dinimden dönerek mürted olmak ve ne de küfre rıza göstererek yaptım. Onun bu sözleri üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hâtıb sizlere doğruyu söyledi" buyurdu. Ömer dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü, beni bırak da şu münâfığın boynunu vurayım!

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: - "Muhakkak ki Hâtıb, Bedir savaşına katılmıştır. Bilemezsin, belki de Allah Bedir savaşına katılanların yüksek mücâdelelerine muttali' olmuştu da: "Ey Bedir askerleri, bundan böyle ne dilerseniz işleyiniz, ben sizleri bağışladım" buyurmuş olabilir!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3007, 3081, 3983, 4274, 4890, 6259, 6939)

من فضائل أبي موسى وأبي عامر الأشعريين رضي الله عنهما

Ebu Musa Ve Ebu Amir El Eşari -Allah onlardan razı olsun- 'nin Fazileti

١٦٢٣ – حديث أَبي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ نَازِلٌ بَالْجِعْرَانَةِ، بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، وَمَعَهُ بِلاَلٌ فَأَتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

أَعْرَابِيٌّ، فَقَالَ: أَلاَ تُنْجِزُ لِي مَا وَعَدْتَنِي فَقَالَ لَهُ: أَبْشِرْ فَقَالَ: قَدْ أَكْثَرْتَ عَلَيَّ مِنْ (أَبْشِرْ) فَأَقْبَلَ عَلَي أَبِي مُوسى وَبِلاَلٍ، كَهَيْئَةِ الْغَضْبَانِ، فَقَالَ: رَدَّ الْبُشْرَى، فَاقْبَلاَ أَنْتُمَا قَالاَ: قَبِلْنَا ثُمَّ دَعَا بِقَدَحٍ، فِيهِ مَاءٌ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ، وَمَجَّ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ: اشْرَبَا مِنْهُ، وَأَفْرِغَا عَلَى وُجُوهِكُمَا وَنُحُورِكُمَا، وَأَبْشِرَا فَأَخَذَا الْقَدَحَ، فَفَعَلاَ فَنَادَتْ أُمُّ سَلَمَةَ، مِنْ وَرَاءِ السِّتْرِ: أَنْ أَفْضِلاَ لأُمِّكُمَا فَأَفْضَلاَ لَهَا مِنْهُ طَائِفَةً

1623- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tâif seferinden dönüşünde Mekke ile Medine arasında Ci'râne mevkine inerken, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bulunuyordum. Beraberinde Bilâl de vardı. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir bedevi geldi ve: Bana verdiğin sözü hâlâ yerine getirmeyecek misin? dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ona; "Yakında elde edeceğimiz ganimetle seni müjdelerim" buyurdu. Bedevi dedi ki: Sen bana "seni müjdelerim" sözünü çokça söyledin. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem öfkelenmiş bir kimse heyetinde Ebû Mûsâ ile Bilâl'e döndü de: "Bu bedevi verdiğim müjdeyi reddetti, onu sizler kabul ediniz!" buyurdu. Ebû Mûsâ ve Bilâl de: "Kabul ettik" dediler. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içi su dolu bir kap istedi. Bu kap içinde ellerini ve yüzünü yıkadı. Ağzındaki bir miktar suyu da bunun içine püskürdü. Sonra Ebû Mûsâ ve Bilâl'e: "Bu sudan içiniz, bunu yüzleriniz ve göğüsleriniz üzerine boşaltınız ve sevininiz!" buyurdu. Onlar da su kabını aldılar ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin emrettiği işleri yaptılar. Bu sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Ummu Seleme, perde arkasından: "Şu sudan annenize de ikram edin!" diye seslendi. Onlar da bu sudan arta kalan bir kısmı da Ummu Seleme'ye ikram ettiler. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 188, 4328)

١٦٢٤ – حديث أَبِي مُوسَى رضي الله عنه، قَالَ: لَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، مِنْ حُنَيْن، بَعَثَ أَبَا عَامِرٍ عَلَى جَيْشٍ إِلَى أَوْطَاسٍ فَلَقِي دُرَيْدَ بْنَ الصِّمَّةِ فَقُتِلَ دُرَيْدٌ، وَهَزَمَ اللهُ أَصْحَابَهُ قَالَ أَبُو مُوسى: وَبَعَثَنِي مَعَ أَبِي عَامِرٍ فَرُمِيَ أَبُو عَامِرٍ فِي رُكْبَتِهِ رَمَاهُ جُشَمِيٌّ بِسَهْمٍ فَأَثْبَتَهُ فِي رُكْبَتِهِ فَانْتَهَيْتُ إِلَيْهِ، فَقُلْتُ: يَا عَمِّ مَنْ رَمَاكَ فَأَشَارَ إِلَي أَبِي مُوسى، فَقَالَ: ذَاكَ قَاتِلِي الَّذِي رَمَانِي فَقَصَدْتُ لَهُ فَلَحِقْتُهُ فَلَمَّا رَآنِي وَلَّى فَاتَّبَعْتُهُ وَجَعَلْتُ أَقُولُ لَهُ: أَلاَ تَسْتَحِي أَلاَ تَثْبُتُ فَكَفَّ فَاخْتَلَفْنَا ضَرْبَتَيْنِ بِالسَّيْفِ، فَقَتَلْتُهُ ثُمَّ قُلْتُ لأَبِي عَامِرٍ: قَتَلَ

اللهُ صَاحِبَكَ قَالَ: فَانْزِعْ هذَا السَّهْمَ فَنَزَعْتُهُ، فَنَزَا مِنْهُ الْمَاءُ قَالَ: يَا ابْنَ أَخِي أَقْرِىءِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم السَّلاَمَ، وَقُلْ لَهُ: اسْتَغْفِرْ لِي وَاسْتَخْلَفَنِي أَبُو عَامِرٍ عَلَى النَّاسِ، فَمَكُثَ يَسِيرًا، ثُمَّ مَاتَ فَرَجَعْتُ، فَدَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فِي بَيْتِهِ عَلَى سَرِيرٍ مُرْمَلٍ، وَعَلَيْهِ فِرَاشٌ قَدْ أَثَّرَ رِمَالُ السَّرِيرِ بِظَهْرِهِ وَجَنْبَيْهِ، فَأَخْبَرْتُهُ بِخَبَرِنَا، وَخَبَرِ أَبِي عَامِرٍ وَقَالَ قُلْ لَهُ اسْتَغْفِرْ لِي فَدَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ، ثُمَّ رَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ: اللّهُمَّ اغْفِرْ لِعُبَيْدٍ أَبِي عَامِرٍ وَرَأَيْتُ بَيَاضَ إِبْطَيْهِ ثُمَّ قَالَ: اللّهُمَّ اجْعَلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَوقَ كَثِيرٍ مِنْ خَلْقِكَ مِنَ النَّاسِ فَقُلْتُ: وَلِي فَاسْتَغْفِرْ فَقَالَ: اللّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِ اللهِ بْنِ قَيْسٍ ذَنْبَهُ، وَأَدْخِلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُدْخَلاً كَرِيمًا قَالَ أَبُو بُرْدَةَ (رَاوِي الْحَدِيثِ): إِحْدَاهُمَا لأَبِي عَامِرٍ، والأُخْرَى لأَبِي مُوسى

1624- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Huneyn savaşını bitirince amcam Ebû Âmir'i bir ordu birliği üzerine kumandan yaparak Evtâs'a gönderdi. Ebû Âmir burada Dureyd ibnu Simme ile karşılaştı. Bu savaşta Dureyd öldürüldü, askerlerini de Allah hezîmete uğrattı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem beni amcam Ebû Âmir ile beraber göndermişti. Ebû Âmir'in dizine bir ok isabet etti. Cuşem kabilesinden birisi tarafından bir ok atılmış ve atılan ok Ebû Âmir'in dizkapağına isabet etmişti. Ben hemen Ebû Âmir'in yanına koştum ve: ''Ey amca, sana kim ok attı?'' diye sordum. Bana: İşte ok atan katilim şudur! diye gösterdi. Ben hemen katile doğru koştum ve ona yetiştim. Katil beni görünce dönüp kaçmağa başladı. Ben onun arkasından gittim. Hem katilin arkasından onu takip ediyor hem de: ''Kaçmaya utanmaz mısın, yerinde durup benimle erkekçe savaşmaz mısın?'' diyordum. Adam kaçmaktan vazgeçti. Her ikimiz kılıçlarımızla vuruşmaya başladık. Sonunda adamı öldürdüm. Sonra Ebû Âmir'in yanına geldim ve: ''Allah, seni yaralayan adamı öldürdü'' dedim. Amcam bana: Şu oku dizimden çek çıkar, dedi. Ben de hemen çıkardım. Okun çıktığı yerden bir su boşandı. Ebu Âmir öleceğini anlayınca bana şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme benden selam söyle! O'na söyle benim için Allah'tan bağışlanma dilesin. Ebu Âmir beni ordunun başına komutan tayin etti. Az bir zaman yaşadı, sonra vefat etti. Savaşın akabinde Medine'ye döndüm ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına girdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, odasında hasırdan örülmüş ve üzerine ince şilte serilmiş bir sedir üstünde yatıyordu. Hasırın örgüleri vücûdunun arkasına ve iki yanlarına iz yapmıştı. Ben kazandığımız savaşı ve Ebu Âmir'in: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim için Allah'tan bağışlanma dilesin, sözünü haber verdim. Bunun üzerine

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem su istedi ve abdest aldı. Sonra ellerini kaldırıp şöyle dua etti:

"Allahım! Kulcağızın Ebu Âmir'i bağışla!" Ben o esnada O'nun iki koltuğunun beyazlığını gördüm. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem duasına şöyle devam etti: "Allahım! Kıyamet gününde Ebû Âmir'i şu yarattığın insanlardan çoğunun üstünde yüksek bir makamda kıl." Bunun üzerine ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim için de Allah'tan bağışlanma dile! dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua etti: "Allahım! Abdullah ibnu Kays'ın günâhını bağışla ve kıyamet gününde onu kerîm bir makama girdir."

Ebû Burde şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu ilk duası Ebu Âmir için, ikinci duası ise Ebu Musa içindir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2884, 4323)

من فضائل الأشعريين رضي الله عنهم

Eş'ârîlerin –Allah onlardan razı olsun- Fazileti

١٦٢٥ – حديث أَبِي مُوسى قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنِّي لأَعْرِفُ أَصْوَاتَ رُفْقَةِ الأَشْعَرِيِّينَ بِالْقُرْآنِ حِينَ يَدْخُلُونَ بِاللَّيْلِ، وَأَعْرِفُ مَنَازِلَهُمْ مِنْ أَصْوَاتِهِمْ بِالْقُرْآنِ بِاللَّيْلِ، وَإِنْ كُنْتُ لَمْ أَرَ مَنَازِلَهُمْ حِينَ نَزَلُوا بِالنَّهَارِ وَمِنْهُمْ حَكِيمٌ، إِذَا لَقِيَ الْخَيْلَ (أَوْ قَالَ) الْعَدُوَّ، قَالَ لَهُمْ إِنَّ أَصْحَابِي يَأْمُرُونَكُمْ أَنْ تَنْظُرُوهُمْ

1625- Ebu Musa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eş'âri kabilesinin geceleyin evlerine girdikleri zaman okudukları Kurân seslerini çok iyi tanırım. Onları, yolculuk esnasında da konakladıkları yerde gece vakti Kurân seslerinden tanırım. Velev ki ben Eşarîler'in indikleri bu konak yerlerini gündüz görmemiş olsam bile. Eşarîler'den hakîm bir kimse de vardır ki, o, bir süvârî veya bir düşman müfrezesine yetiştiği zaman onlara: Arkadaşlarım size burada kendilerini beklemenizi emrediyor, diyerek düşmanlarını korkutur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4232)

١٦٢٦ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ الأَشْعَرِيِّينَ إِذَا أَرْمَلُوا فِي الْغَزْوِ، أَوْ قَلَّ طَعَامُ عِيَالِهِمْ بِالْمَدِينَةِ، جَمَعُوا مَا كَانَ عِنْدَهُمْ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، ثُمَّ اقْتَسَمُوهُ بَيْنَهُمْ، فِي إِنَاءٍ وَاحِدٍ بِالسَّوِيَّةِ فَهُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ

1626- Ebû Mûsâ Eşari şöyle demiştir: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Eşari kabilesine mensup insanlar savaşta iken yol azıkları bittiğinde veya Medine'deki ailelerinin yiyecekleri azaldığında, yanlarındaki yiyeceği bir kumaşın içinde toplarlar, sonra da bir kap içinde eşit şekilde aralarında paylaşırlardı. Eşari kabilesi benden, ben de Eşari kabilesindenim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2486)

من فضائل جعفر بن أبي طالب وأسماء بنت عميس وأهل سفينتهم رضي الله عنهم

Cafer İbnu Ebû Tâlib, Esma Bintu Umeys Ve Gemidekilerin -Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٢٧ – حديث أَبِي مُوسى وَأَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ عَنْ أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: بَلَغَنَا مَخْرَجُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَنَحْنُ بِالْيَمَنِ فَخَرَجْنَا مُهَاجِرِينَ إِلَيْهِ، أَنَا وَأَخَوَانِ لِي، أَنَا أَصْغَرُهُمْ، أَحَدُهُمَا أَبُو بُرْدَةَ، وَالآخَرُ أَبُو رُهْمٍ فِي ثَلاَثَةٍ وَخَمْسِينَ أَوِ اثْنَيْنِ وَخَمْسِينَ رَجُلاً مِنْ قَوْمِي فَرَكِبْنَا سَفِينَةً، فَأَلْقَتْنَا سَفِينَتُنَا إِلَى النَّجَاشِيِّ، بِالْحَبَشَةِ، فَوَافَقْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَأَقَمْنَا مَعَهُ حَتَّى قَدِمْنَا جَمِيعًا فَوَافَقْنَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، حِينَ افْتَتَحَ خَيْبَرَ وَكَانَ أُنَاسٌ مِنَ النَّاسِ يَقُولُونَ لَنَا: (يَعْنِي لأَهْلِ السَّفِينَةِ) سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ وَدَخَلَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ، وَهِيَ مِمَّنْ قَدِمَ مَعَنَا، عَلَى حَفْصَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، زَائِرَةً وَقَدْ كَانَتْ هَاجَرَتْ إِلَى النَّجَاشِيِّ فِيمَنْ هَاجَرَ فَدَخَلَ عُمَرُ عَلَى حَفْصَةَ، وَأَسْمَاءُ عِنْدَهَا فَقَالَ عُمَرُ، حِينَ رَأَى أَسْمَاءَ: مَنْ هذِهِ قَالَتْ: أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ قَالَ عُمَرُ: الْحَبَشِيَّةُ هذِهِ الْبَحْرِيَّةُ هذه قَالَتْ أَسْمَاءُ: نَعَم قَالَ: سَبَقْنَاكُمْ بِالْهِجْرَةِ، فَنَحْنُ أَحَقُّ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، مِنْكُمْ فَغَضِبَتْ، وَقَالَتْ: كَلاَّ وَاللهِ كُنْتُمْ مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يُطْعِمُ جَائِعَكُمْ، وَيَعِظُ جَاهِلَكُمْ وَكُنَّا فِي دَارِ، (أَوْ) فِي أَرْضِ الْبُعَدَاءِ الْبُغَضَاءِ بِالْحَبَشَةِ وَذلِكَ فِي اللهِ وَفِي رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم وَايْمُ اللهِ لاَ أَطْعَمُ طَعَامًا، وَلاَ أَشْرَبُ شَرَابًا، حَتَّى أَذْكُرَ مَا قُلْتَ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَنَحْنُ كُنَّا نُؤْذَى وَنَخَافُ، وَسَأَذْكُرُ ذلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، وَأَسْأَلُهُ وَاللهِ لاَ أَكْذِبُ وَلاَ أَزِيغُ وَلاَ أَزِيدُ عَلَيْهِ فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: يَا نَبِيَّ اللهِ إِنَّ عُمَرَ قَالَ كَذَا وَكَذَا قَالَ: فَمَا قُلْتِ لَهُ قَالَتْ: قُلْتُ لَهُ كَذَا وَكَذَا قَالَ: لَيْسَ بِأَحَقَّ بِي مِنْكُمْ وَلَهُ وَلأَصْحَابِهِ هِجْرَةٌ وَاحِدَةٌ وَلَكُمْ أَنْتُمْ، أَهْلَ السَّفِينَةِ هِجْرَتَانِ

قَالَتْ: فَلَقَدْ رَأَيْتُ أَبَا مُوسى وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ يَأْتُونِي أَرْسَالاً، يَسْأَلُونِي عَنْ هذَا الْحَدِيثِ مَا مِنَ الدُّنْيَا شَيْءٌ هُمْ بِهِ أَفْرَحُ، وَلاَ أَعْظَمُ فِي أَنْفُسِهِمْ، مِمَّا قَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم قَالَ أَبُو بُرْدَةَ (رَاوِي الْحَدِيثِ) قَالَتْ أَسْمَاءُ: فَلَقَدْ رَأَيْتُ أَبَا مُوسى وَإِنَّهُ لَيَسْتَعِيدُ هذَا الْحَدِيثَ مِنِّي

1627- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz Yemen'de iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Medine'ye hicret edişi haberi bize erişti. Biz de ben ve iki kardeşim Ebû Burde ve Ebû Ruhm, kavmimizle beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in tarafına muhacirler olarak Yemen'den çıktık. Kardeşlerim içinde ben en küçükleri idim. Kavmimin sayısı ise otuz beş veya otuz iki kişi idi. Biz bir gemiye bindik ve Habeşistan'daki Necaşi'nin memleketine gittik. Habeş kralı Nacaşi'nin yanında Cafer ibnu Ebi Talib ve arkadaşlarıyla karşılaştık. Bir müddet onunla beraber Habeşistan'da kaldık. Nihayet hepimiz topluca yola çıkıp Medîne'ye geldik. Ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e Hayber'i fethettiği sırada kavuştuk. Ordudaki mücahitlerden bâzı insanlar bize, yânî gemi ile gelenlere: Hicrette biz sizi geçtik, diyorlardı. Bizimle Habeşistan'a gelenlerden biri olan Esma bintu Umeys Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Hafsa'yı ziyarete geldi. O da hicret edenlerle birlikte Habeşistan'a hicret edenlerden biriydi. O esnada Ömer, Hafsa'nın yanına geldi. Yanında Esma da vardı. Ömer, Esmâ'yı görünce Hafsa'ya: Bu kadın kimdir? diye sordu. Hafsa: Umeys kızı Esmâ'dır, dedi. Ömer: Bu kadın Habeşli Esma mıdır? Bu kadın deniz yolcusu Esma mıdır? dedi. Esma da: Evet, dedi. Ömer, Esmâ'ya: Medine'ye hicret faziletinde biz sizi geçtik! Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e sizden daha lâyık, daha yakın bulunuyoruz, dedi. Ömer'in bu sözlerinden dolayı Esma öfkelendi ve şöyle dedi: Hayır vallahi! Sizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdiniz. O, sizlerden aç olanları doyuruyor ve cahil olanlarınıza dini anlatıyordu. Bizler ise Müslümanlara uzak ve onlara öfkeli bir yer olan Habeş topraklarında idik. Bu ise ancak bu sıkıntılara Allah ve Rasûlü için katlandık. Allah'a yemin olsun ki, bu söylediklerini Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verene kadar ne bir lokma yemek yiyecek ne de bir içecek içeceğim. Biz uzak illerde eziyet olunuyorduk ve korku içinde yaşıyorduk. Bunları gidip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verecek ve O'na soracağım. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bunları aktarırken ne yalan söyleyecek, ne haktan meyledecek ve ne de bunlara bir kelime ekleyeceğim. Allah Rasûlü sallallahu

aleyhi ve sellem gelince Esma dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ömer bana şöyle şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sen ona ne dedin?" diye sordu. Ben de ona şöyle şöyle dedim. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bu hususta Ömer bana sizden daha lâyık ve yakın değildir. Ömer ve Ömer'le beraber Medîne'ye hicret eden arkadaşları için bir hicret sevabı vardır. Ey gemi yoldaşları, sizin için ise iki hicret sevabı vardır." (Önce Habeşistan'a ardından da Medine'ye yapılan hicret.) Esma şöyle dedi:

Ebu Musa ve gemiyle Habeşistan'a gidenler bana geldiler ve bana Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu hadisinden sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin onlara verdiği bu müjdeli haber onlar için dünyadakilerden daha sevimli olmamıştır. Ebû Burde dedi ki: Esma şöyle dedi: Ebû Musa'yı gördüm. O, bu hadîsi benden tekrar tekrar anlatmamı istiyordu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3136, 4230)

من فضائل الأنصار رضي الله تعالى عنهم

Ensar –Allah onlardan razı olsun- 'ın Fazileti

١٦٢٨ – حديث جَابِرٍ رضي الله عنه، قَالَ: نَزَلَتْ هذِهِ الآيَةُ فِينَا (إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلاَ) بَنِي سَلِمَةَ وَبَنِي حَارِثَةَ وَمَا أُحِبُّ أَنَّهَا لَمْ تُنْزَلْ؛ وَاللهُ يَقُولُ (وَاللهُ وَلِيُّهُمَا)

1628- Câbir ibnu Abdulah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«İçinizden iki gurup, Allah yardımcıları olduğu halde, bozguna uğramak korkusuna kapılmıştı.» Âli-İmran: 122 âyeti, bizim hakkımızda yani Seleme ve Hârise oğulları hakkında inmiştir. Ben, Allah Azze ve Celle'nin , **«Allah yardımcıları olduğu halde»** buyururken, bu âyetin bu sebeple inmemiş olmasını arzu etmem. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4051, 4358)

١٦٢٩ – حديث زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: حَزِنْتُ عَلَى مَنْ أُصِيبَ بِالْحَرَّةِ، فَكَتَبَ إِلَيَّ زَيْدُ ابْنُ أَرْقَمَ، وَبَلَغَهُ شِدَّةُ حُزْنِي، يَذْكُرُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: اللهُمَّ اغْفِرْ لِلأَنْصَارِ، وَلأَبْنَاءِ الأَنْصَارِ

1629- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Basra'da iken Harre olayında musîbete uğrayanlara çok üzülmüştüm. Bu üzüldüğüm haberi Zeyd ibnu Erkam'a ulaşınca bana bir mektup yazdı. Mektubunda şöyle diyordu:

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurduğunu işitim: "Allahım! Sen Ensar'ı ve Ensar'ın çocuklarını bağışla." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4906)

١٦٣٠ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، قَالَ: رَأَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم النِّسَاءَ وَالصِّبْيَانَ مُقْبِلِينَ، مِنْ عُرُسٍ، فَقَامَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مُمْثِلاً، فَقَالَ: اللهُمَّ أَنْتُمْ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ قَالَهَا ثَلاَثَ مِرَارٍ

1630- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem düğün yemeğinden gelen kadın ve çocukları gördü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalkarak:

- "Allah şahidim olsun ki, insanlar içinde en çok sevdiğim sizlersiniz" buyurdu ve bu sözü üç kere tekrarladı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3785, 5180)

١٦٣١ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ مِنَ الأَنْصَارِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَمَعَهَا صَبِيٌّ لَهَا فَكَلَّمَهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّكُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ مَرَّتَيْنِ

1631- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ensâr'dan bir kadın çocuğu ile beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadınla konuştu. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem iki kere:

"Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, insanlar içinde en çok sevdiğim sizlersiniz" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3786, 5234, 6645)

١٦٣٢ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: الأَنْصَارُ كَرِشِي وَعَيْبَتِي وَالنَّاسُ سَيَكْثُرُونَ وَيَقِلُّونَ فَاقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ

1632- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ensâr benim arkadaşlarım, sırdaşlarım, güvendiğim insanlardır. İnsanlar çoğalacak, Ensâr ise azalacaktır. Ensar'dan iyi insanların güzelliklerini kabul edin, onların kötülerini de affedin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3799, 3801)

في خير دور الأنصار رضي الله عنهم

Ensarın Evlerinin En Hayırlısı

١٦٣٣ – حديث أَبِي أُسَيْدٍ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: خَيْرُ دُورِ الأَنْصَارِ بَنُو النَّجَّارِ، ثُمَّ بَنُو عَبْدِ الأَشْهَلِ، ثُمَّ بَنُو الْحرِثِ بْنِ خَزْرَجٍ، ثُمَّ بَنُو سَاعِدَةَ؛ وَفِي كُلِّ دُورِ الأَنْصَارِ خَيْرٌ فَقَالَ سَعْدٌ: مَا أَرَى النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم إِلاَّ قَدْ فَضَّلَ عَلَيْنَا فَقِيلَ: قَدْ فَضَّلَكُمْ عَلَى كَثِيرٍ

1633- Ebû Useyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ensâr evlerinin en hayırlısı Neccâr oğullarının evidir. Sonra Abdul-Eşhel oğullarının, sonra Hâris ibnu Hazrec oğullarının, sonra da Sâide oğullarının evidir. Ensâr evlerinin hepsinde hayır vardır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3789)

في حسن صحبة الأنصار رضي الله عنهم

Ensar İle Güzel Geçinme

١٦٣٤ – حديث جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: صَحِبْتُ جَرِيرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ، فَكَانَ يَخْدُمُنِي وَهُوَ أَكْبَرُ مِنْ أَنَسٍ قَالَ جَرِيرٌ: إِنِّي رَأَيْتُ الأَنْصَارَ يَصْنَعُونَ شَيئًا، لاَ أَجِدُ أَحَدًا مِنْهُمْ إِلاَّ أَكْرَمْتُهُ

1634- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir yolculukta Cerîr ibnu Abdullah Becelî'ye yoldaşlık ettim. Cerîr bana hizmet ediyordu. Cerîr, Enes'ten yaşça daha büyük idi. Cerir şöyle dedi: Ben, Ensâr'ın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme tazîm ve hizmet nevinden yapmakta olduklarını gördüğümden dolayı, Ensar'dan kim olursa muhakkak ona ikram ve hizmet ederim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2888)

دعاء النبيّ صلى الله عليه وسلم لغفار وأسلم

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Gıfar Ve Eslem Kabilelerine Duası

١٦٣٥ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: أَسْلَمُ، سَالَمَهَا اللهُ وَغِفَارُ، غَفَرَ اللهُ لَهَا

1635- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Eslem, Allah ona selamet versin. Gıfar, Allah ona mağfiret buyursun.

١٦٣٦ – حديث ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ عَلَى الْمِنْبَرِ: غِفَارُ، غَفَرَ اللهُ لَهَا وَأَسْلَمُ، سَالَمَهَا اللهُ وَعُصَيَّةُ، عَصَتِ اللهَ وَرَسُولَهُ

1636- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsanlar içinde ayağa kalktı, Allah'ı lâyık olduğu sıfatlarla övdü. Gıfar, Allah ona mağfiret buyursun. Eslem, Allah ona Selamet versin. Useyye, onlar Allah'a ve O'nun Peygamberine isyan ettiler.

من فضائل غفار وأسلم وجهينة وأشجع ومزينة وتميم ودوس وطيء

Gıfar, Eslem, Cüheyne, Eşca, Müzeyne, Temim, Devs Ve Tayy Kabileleri –Allah onlardan razı olsun- 'nın Fazileti

١٦٣٧ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: قُرَيْشٌ وَالأَنْصَارُ وَجُهَيْنَةُ وَمُزَيْنَةُ وَأَسْلَمُ وَأَشْجَعُ وَغِفَارُ، مَوَالِيَّ؛ لَيْسَ لَهُمْ مَوْلًى دُونَ اللهِ وَرَسُولِهِ

1637- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kureyş, Evs ile Hazrec, Cuhayne, Muzeyne, Eşlem, Eşca', Gıfâr kabileleri fertleri benim hâlis yardımcılarımdır. Onların da Allah'tan ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden başka velîleri himaye edenleri yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3504, 3512)

١٦٣٨ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: أَسْلَمُ وَغِفَارُ وَشَيْءٌ مِنْ مُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ (أَوْ قَالَ) شَيْءٌ مِنْ جُهَيْنَةَ أَوْ مُزَيْنَةَ، خَيْرٌ عِنْدَ اللهِ (أَوْ قَالَ) يَوْمَ الْقِيَامَةِ، مِنْ أَسَدٍ وَتَمِيمٍ وَهَوَازِنَ وَغَطَفَانَ

1638- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Eslem, Ğifâr kabileleri, Muzeyne ve Cuheyne kabilelerinden bir kısmı veya Cuheyne veya Muzeyne kabilelerinden bir kısmı Allah'ın yanında Kıyamet gününde Esed, Temîm, Havâzin ve Gatafân'dan daha hayırlıdırlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3516)

١٦٣٩ – حديث أَبِي بَكْرَةَ، أَنَّ الأَقْرَعَ بْنَ حَابِسٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا بَايَعَكَ سُرَّاقُ الْحَجِيجِ، مِنْ أَسْلَمَ وَغِفَارَ وَمُزَيْنَةَ وَجُهَيْنَةَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ أَسْلَمُ وَغِفَارُ وَمُزَيْنَةُ وَجُهَيْنَةُ خَيْرًا مِنْ بَنِي تَمِيمٍ وَبَنِي عَامِرٍ وَأَسَدٍ وَغَطَفَانَ، خَابُوا وَخَسِرُوا قَالَ: نَعَمْ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ لَخَيْرٌ مِنْهُمْ

1639- Ebû Bekre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Akra' ibnu Habis, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

- Sana ancak Eslem, Gıfâr, Muzeyne ve Cuheyne kabîlelerinden hacıları soyan hırsızlar beyat etmişlerdir.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ey Akra'! Bana haber ver! Şayet Eslem, Ğifâr, Muzeyne ve Cuheyne kabileleri Temîm, Âmir, Esed, Ğatafân oğulları kabîlelerinden daha hayırlı iseler, onlar hüsrana uğramış ziyan etmiş değiller midir?"

Akra': Evet, dedi. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: :

"Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, Eslem, Ğifâr, Muzeyne ve Cuheyne kabileleri Temîm, Âmir, Esed, Ğatafân oğulları kabîlelerinden daha hayırlıdırlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3515, 3516)

١٦٤٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَدِمَ طُفَيْلُ بْنُ عَمْرٍو الدَّوْسِيُّ، وَأَصْحَابُهُ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالُوا: يَا رسُولَ اللهِ إِنَّ دَوْسًا عَصَتْ، وَأَبَتْ فَادْعُ اللهَ عَلَيْهَا فَقِيلَ: هَلَكَتْ دَوْسٌ قَالَ: اللهُمَّ اهْدِ دَوْسًا وَأْتِ بِهِمْ

1640- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Tufeyl ibnu Amr Devsî, arkadaşlarıyla beraber Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Devs kabîlesi İslam çağrımıza karşılık vermediler ve Müslüman olmaktan kaçındılar. Onların aleyhine Allah'a dua et. Orada bulunanlar: Devs kabilesi helak olsun, diye beddua ettiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise:

"Allahım! Devs kabilesine hidayet ver ve onları Müslümanlar olarak bizim yanımıza getir" diyerek hayır duada bulundu.[271] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2937, 4392, 6397)

١٦٤١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: مَا زِلْتُ أُحِبُّ بَنِي تَمِيم مُنْذُ ثَلاَثٍ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ فِيهِمْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: هُمْ أَشَدُّ أُمَّتِي عَلَى الدَّجَّالِ قَالَ: وَجَاءَتْ صَدَقَاتُهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: هذِهِ صَدَقَاتُ قَوْمِنَا وَكَانَتْ سَبِيَّةٌ مِنْهُمْ عِنْدَ عَائِشَةَ فَقَالَ: أَعْتِقِيهَا، فَإِنَّهَا مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلِ

1641- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Benû Temîm kabilesi hakkında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden şu üç sözü söylerken işittiğim zamandan beri, Temîm oğulları kabilesini sevmekte devam ediyorum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim:

- Temîm oğulları ümmetimin Deccâl'a karşı en şiddetli olanlarıdır. Temîm oğullarının zekât malları gelmişti. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- Bu mallar kavmimizin sadakalarıdır" buyurdu.

Âişe'nin -Allah ondan razı olsun- yanında Temîm oğullarından esir bir kadın vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Âişe'ye şöyle buyurdu:

- Bu esîr kadını âzâd et! Çünkü o İsmâîl soyundandır."[272] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2543, 4366)

---

271 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in aleyhte duâ etmesi istenmişken, ümmetine şefkatinin kemâlinden ve büyük ahlâkından dolayı, onlara hayır duâ etmiştir.

272 Benî Temîm, Mudârîler içinde büyük bir kabiledir ve Temîm ibnu Murr ibnu Edd ibnu İlyâs ibnu Mudârr'a mensûbdur. Bunlar Basra, Necd ve Yemâme aralarında otururlardı, dokuzuncu hicret asrına kadar devam etmiş, sonra dağılmışlardır.Bu hadîste Arab'ın da diğer gayrı Arab milletler gibi esîr edilmesinin ve onlara mâ-

خيار الناس

İnsanların En Hayırlıları

١٦٤٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: تَجِدُونَ النَّاسَ مَعَادِنَ، خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الإِسْلاَمِ، إِذَا فَقِهُوا وَتَجِدونَ خَيْرَ النَّاسِ فِي هذَا الشَّأْنِ أَشَدَّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِي هؤُلاَءِ بِوَجْهٍ وَهؤُلاَءِ بِوَجْهٍ

1642- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Siz insanları madenler gibi bulursunuz. İnsanların câhiliyet devrinde hayırlı olanları, dînde anlayışlı oldukları zaman İslâm'da da en hayırlılarıdırlar. Siz şu halifelik ve emirlik konusunda insanların en hayırlısını, bunu en çok kerih gören, bundan hoşlanmayan kimseleri bulursunuz. İnsanların şerlisi olarak da iki yüzlü olan şu münafık kimseler olarak bulursunuz ki bunlar bir topluluğun yanına bir yüzle, diğer topluluğun yanına da başka bir yüzle giderler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3494, 3588, 6058, 7179)

من فضائل نساء قريش

Kureyş Kadınları -Allah onlardan razı olsun- 'nın Fazileti

١٦٤٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: نِسَاءُ قُرَيْشٍ خَيْرُ نِسَاءٍ رَكِبْنَ الإِبِلَ أَحْنَاهُ عَلَى طِفْلٍ، وَأَرْعَاهُ عَلَى زَوْجٍ فِي ذَاتِ يَدِهِ يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ عَلَى إِثْرِ ذلِكَ: وَلَمْ تَرْكَبْ مَرْيَمُ بِنْت عِمْرَانَ بَعِيرًا قَطُّ

1643- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kureyş kadınları deveye binen Arab kadınlarının en hayırlısıdır. Onlar, kadınların çocuğa en şefkatlisi, kocasının elindeki malını korumak hususunda kocaya en riâyetlisidir."

---

lik olunmasının cevazına delîl vardır. Ancak onların hürriyete kavuşturulması daha faziletlidir.Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin «Bu mallar bizim kavmimizin sadakalarıdır» diye Temîmîleri kendisine nisbet buyurması, Temîmîlerin nesebi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile İlyâs ibnu Mudâr'da birleşmiş olmasındandır.

Ebu Hureyre -Allah ondan razı olsun- bu rivayetin ardından şöyle dedi: "İmrân kızı Meryem asla deveye binmedi." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3434, 5082, 5365)

مؤاخاة النبيّ صلى الله عليه وسلم بين أصحابه رضي الله تعالى عنهم

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Sahabe Arasında Kardeşlik Akdi Yapması

١٦٤٤ – حديث أَنَسٍ رضي الله عنه، عَنْ عَاصِمٍ، قَالَ: قُلْتُ لأَنَسٍ رضي الله عنه، أَبَلَغَكَ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ حِلْفَ فِي الإِسْلاَمِ فَقَالَ: قَدْ حَالَفَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بَيْنَ قُرَيْشٍ وَالأَنْصَارِ فِي دَارِي

1644- Âsım ibnu Süleyman -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Enes ibnu Mâlik'e, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şu buyruğu sana ulaştı mı? diye sordum.

"İslâm'da câhiliyet devrinin ahdi (hılf)[273] yoktur" Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'de benim evimde Kureyş ile Ensâr arasında kardeşlik ahdi yaptı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2294, 6083, 7340)

فضل الصحابة ثم الذين يلونهم ثم الذين يلونهم

Sahabe, Tabiin, Tebai Tabiin -Allah onlardan razı olsun-'nın Fazileti

١٦٤٥ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَأْتِي زَمَانَ يَغْزو فِئَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيُقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فَيُقَالُ: نَعَمْ فَيُفْتَحَ عَلَيْهِ ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ فَيُقَال: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَيُقَالُ: نَعَمْ فَيُفْتَحُ ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ فَيُقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ صَاحِبَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَيقَالُ: نَعم فَيُفْتَحُ

273 Hılf; ahit, anlaşma demektir. İslamda hılf yoktur sözü, cahiliyyet devrinde ittifak ettikleri hususun İslam'da geçerli olamayacağıdır.

1645- Ebû Saîd el-Hudri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Öyle bir zaman gelir ki, insanlardan bir gurup savaşır. Onlara: İçinizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile arkadaşlık etmiş kimse var mı? diye sorulur da:

- Evet vardır! denilir ve onlar için zafer kapısı açılır. Yine öyle bir zaman gelir ki:

- Sizin içinizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı ile arkadaşlık etmiş kimse var mı? diye sorulur da:

- Evet, vardır! denilir ve onlar için zafer kapısı açılır. Sonra yine öyle bir zaman gelir ki:

- İçinizde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabesinin sahabesi yani tabiin ile arkadaşlık eden kimse var mıdır? diye sorulur da:

- Evet, vardır! denilir ve onlar için de zafer kapısı açılır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2897, 3594, 3649)

١٦٤٦ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيء أَقْوَامٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ، وَيَمِينُهُ شَهَادَةُ»

1646- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizin en hayırlınız, benim içinde yaşadığım asırda yaşayanlar yani sahabelerimdir. Ondan sonra en hayırlı insanlar, benim yaşadığım asırdan sonra yaşayanlar (tabiûn) daha sonra en hayırlı insanlar ondan sonra yaşayanlardır (tebeut-tâbiîn). Sonra bir takım kavimler gelir ki, onlardan herhangi birinin şahitliği yemininin önüne, yemini de şahitliğinin önüne geçer." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2652, 3651, 6429, 6658)

١٦٤٧ – حَدِيثُ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رضي الله عنهما، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: «خَيْرُكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِين يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِين يَلُونَهُمْ» قَالَ عِمْرَانُ: لاَ أَدْرِي، أَذَكَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، بَعْدُ، قَرْنَيْنِ أَوْ ثَلاَثَةً، قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ بَعْدَكُمْ قَوْماً يَخُونُونَ وَلاَ يُؤْتَمَنون، وَيَشْهَدُونَ وَلاَ يُسْتَشْهَدُونَ، وَيَنْذِرُونَ وَلاَ يَفُونَ، وَيَظْهَرَ فِيهِمُ السِّمَنُ».

1647- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizin en hayırlınız, benim içinde yaşadığım asırda yaşayan yani sahabelerimdir. Ondan sonra en hayırlı insanlar, benim yaşadığım asırdan sonra yaşayanlar, (tabiûn) daha sonra en hayırlı insanlar ondan sonra yaşayanlardır (tebeut-tâbiîn)."

İmrân: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendi asrından sonra hayırlı insanların yaşadığı asır olarak iki asır mı, yoksa üç asır mı zikretti; bilmiyorum, demiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden sonra bir kavim gelecektir ki onlar hıyanet edecekler, kimse bunlara itimat etmeyecek ve güvenmeyecektir. Bunlar kendilerinden şahitlik etmeleri istenmeden şahitlik edeceklerdir. Bunlar adak adayacaklar, ancak adaklarını yerine getirmeyecekler. Bunlar çokça yeme-içmeyi seveceklerdir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2651, 3650, 6428, 6695)

قَوْلِهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَأْتِي مِائَةُ سَنَةٍ وَعَلَى الأَرْضِ نَفْسٌ مَنْفُوسَةٌ الْيَوْمَ

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Yüz Sene Sonra Yeryüzünde Bugün Yaşayan Bir Kimsenin Kalmayacağı Sözü

١٦٤٨– حَدِيثُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: صَلَّى بِنَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم العِشَاءَ، فِي آخِرِ حَيَاتِهِ، فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ، فَقَالَ: «أَرَأَيْتَكُمْ لَيْلَتَكُمْ هاذِهِ؟ فَإِنَّ رَأْسَ مِائَةِ سَنَةٍ مِنْهَا، لاَ يَبْقَى، مِمَّنْ هُوَ عَلَى ظَهْرِ الأَرْضِ، أَحَدٌ».

1648- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hayatının sonunda (vefatından bir ay önce) bize yatsı namazını kıldırdı. Selam verdikten sonra ayağa kalkıp şöyle buyurdu: "İçinde bulunduğunuz şu geceniz var ya, yüz senenin bitiminden sonra, şu anda mevcut olan hiç kimse yaşamayacaktır."[274] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 116, 564, 601)

---

274 İbnu Battal şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin buradaki muradı, bu müddetin içinde bulundukları yüzyılı (nesli) bitireceğidir. Ömürlerinin, ibadetle meşgul olan geçmiş ümmetler gibi uzun olmayıp kısa olduğunu haber vermiştir. Nevevi şöyle demiştir: O gece de yeryüzünde bulunan hiç kimse, bu geceden sonra yüz seneden fazla yaşamayacaktır, ömrü ister az olsun ister fazla. Yoksa o geceden sonra doğan birinin hayatının yüz sene olmayacağı manasına gelmez. Allahu âlem. (En iyisini bilen Allah'tır.)

تَحْرِيم سَبِّ الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ

Sahabeye Sövmenin Haramlılığı

١٦٤٩ – حَدِيثُ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: «لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي. فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَباً، مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ، وَلاَ نَصِيفَه».

1649- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sahabelerime sövmeyin. Şayet sizden biriniz Uhud Dağı kadar altını sadaka olarak verse, sahabelerden birinin verdiği iki avuç hurma sadakasının ecrine ulaşamaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3673)

فَضْلِ فَارِس

Farisililerin Fazileti

١٦٥٠ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا جُلُوساً عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَأُنْزِلَتْ عَلَيْهِ سُورَةُ الْجُمُعَةِ {وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ} قَالَ: قُلْتُ: مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَلَمْ يُرَاجِعْهُ، حَتَّى سَأَلَ ثَلاَثًا. وَفِينَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ. وَضَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ، ثُمَّ قَالَ: «لَوْ كَانَ الإِيمَانُ عِنْدَ الثُّرَيَّا، لَنَالَهُ رِجَال (أَوْ) رَجلٌ مِنْ هؤلاء».

قَوْلِهِ صلى الله عليه وسلم: النَّاسُ كَإِبِلٍ مِائَةٍ لاَ تَجِدُ فِيهَا رَاحِلَةً

1650- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Bizler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında oturuyorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Cuma Sûresi indirildi. **«Henüz kendilerine katılmamış olan mü'minlerden daha sonra gelecek olanlara da Rasûlü gönderen O'dur.»**

- Onlar kimlerdir ey Allah'ın Rasûlü? diye sordum.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu soruma bir cevap vermedi. Öyle ki ben bu soruyu üç kere tekrarladım. Bizim aramızda Selman Fârisî de vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem elini Selman'ın üzerine koydu ve şöyle buyurdu:

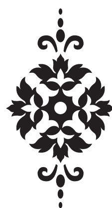
- "Şayet iman Süreyya Yıldızı'nın üzerinde olsaydı bunlardan olan insanlar ona uzanıp alırlardı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4897)

١٦٥١ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: «إِنَّمَا النَّاسُ كَالإِبِلِ المِائَةِ، لاَ تَكَادُ تَجِدُ فِيهَا رَاحِلَةً».

1651- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem den işittim: "İnsanlar ancak yüz deve gibidirler; içlerinde hemen hemen kâmil sıfatlı, kullanışlı bir tane iyi binek devesi bulamazsın!" buyuruyordu.[275] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6498)

275 İnsanlar, birbirine müsavîdir. Neseb itibariyle hiçbirinin diğerine üstünlüğü yoktur. Hepsi, yüz deveden müteşekkil deve sürüsü gibi birbirine benzerler.Dünyada zühdü, takvası kâmil, kalbi ahirete müteveccih insan pek azdır. Bu, deve sürüsünün içinde işe yarar takımının az bulunmasına benzer.Yani, yüz develik bir sürü içinde taşımacılıkta ve uzun yolculukta kullanılmaya elverişli, güçlü ve seçkin deve nasıl az ise, toplumda da seçkin mü'min az bulunur!İnsanlar, dinî hükümler karşısında eşittir. Dünyaca üstün olanın ast olana, yüksek mevkide bulunanın ondan aşağı mevkide bulunana üstünlüğü yoktur. Yani, bütün Müslümanlar, hukuk bakımından eşittir. Nasıl ki, içlerinde binit olmaya elverişli bir tane bulunmayan yüz deve ayrı durumdadır.İnsanların çoğunun kusurları ve noksanlıkları bulunur. Fazilet ehlinin sayısı ise, cidden pek azdır. Nasıl ki, yük hayvanı olan bir deve sürüsü içinde binek olmaya elverişli bir deve zor bulunabilir.Hadisteki insanlardan maksad, Sahabîlerden, tabiîlerden ve bunları takib eden kuşaktan sonra gelenlerdir. Çünkü bu üç kuşaktan sonra gelenler arasında hiyanet etme hastalığı yayılmış, kimseye güvenilmez olmuştur!

كِتَابُ البِرِّ والصِّلَةِ وَالآدَابِ
BİR SILA VE ADAB KİTABI

بِرِّ الوَالِدَيْنِ وَأَنَّهُمَا أَحَقُّ بِهِ
Ana Babaya İyilik Ve Bunun Onların Hakkı Olduğu

١٦٥٢ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ الله! مَنْ أَحَقُّ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: «أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: «أُمُّكَ» قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ «ثُمَّ أَبُوكَ».

1652- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir adam geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Benim iyilikte bulunmama, kendisine yardımcı olmama, hizmet etmeme en layık olan kimdir? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: **"Annendir"** buyurdu. Adam: Sonra hangisidir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: **"Annendir"** buyurdu. Adam: Sonra hangisidir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: **"Annendir"** buyurdu. Adam: Sonra hangisidir? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dördüncü de: **"Sonra da babandır"** buyurdu.[276] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5971)

---

276 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine en iyi davranılması gereken kimsenin ana olduğunu söylemekte, hatta onun bu iyi muameleyi, babaya nispetle üç misli daha fazla hak ettiğini belirtmektedir. Çünkü anne babaya kıyasla çocuğu karnında taşıma, dünyaya getirme ve emzirme gibi üç farklı ve pek sıkıntılı işi üstlenmiş durumdadır. Ayrıca çocuğu yetiştirip terbiye etme konusunda babadan hiç de geri kalmamaktadır. İşte bu ve benzeri sebepler, evlâdın saygısına, iyilik ve ikrâmına annenin daha fazla lâyık olduğunu göstermektedir.

١٦٥٣ – حَديثُ عَبْدِ الله بْنِ عَمْرٍو رضي الله عنهما، قَالَ: جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَأْذَنَهُ فِي الجِهَادِ. فَقَالَ: «أَحَيٌّ وَالِدَاكَ؟» قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: «فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ».

1653- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Bir adam, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve cihada çıkmak için O'ndan izin istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Anne ve baban hayattalar mı?" diye sordu. Adam:

- Evet, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "O hâlde sen, onların rızâsı yolunda çalış" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3004, 5972)

تَقْدِيم بِرِّ الوالدَيْنِ عَلَى التَّطَوُّعِ بِالصَّلاَةِ وَغَيْرِهَا

Ana Babaya İtaatın Nafileden Üstün Olduğu

١٦٥٤ – حَديثُ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «لَمْ يَتَكَلَّمْ فِي المَهْدِ إِلاَّ ثَلاَثَةٌ: عيساى.

وَكَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ: جُرَيْجٌ، كَانَ يُصَلِّي. جَاءَتْهُ أُمُّهُ فَدَعَتْه، فَقَالَ: أُجِيبُهَا أَوْ أُصَلِّي؟ فَقَالَتْ: اللَّهُمَّ! لاَ تُمِتْهُ حَتَّى تُرِيَهُ وُجُوهَ المُومِسَاتِ. وَكَانَ جُرَيْجٌ فِي صَوْمَعَتِهِ، فَتَعَرَّضَتْ لَهُ امْرَأَةٌ، وَكَلَّمَتْهُ، فَأَبَى. فَأَتَتْ رَاعِيًا، فَأَمْكَنَتْهُ مِنْ نَفْسِهَا، فَوَلَدَتْ غُلاَمًا. فَقَالَتْ: مِنْ جُرَيْجٍ. فَأَتَوْهُ فَكَسَرُوا صَوْمَعَتَهُ، وَأَنْزَلُوهُ، وَسَبُّوهُ. فَتَوَضَّأَ وَصَلَّى. ثُمَّ أَتى الغُلاَمَ. فَقَالَ: مَنْ أَبُوكَ يَا غُلاَمُ؟ قَالَ: الرَّاعِي. قَالوا: نَبْنِي صَوْمَعَتَكَ مِنْ ذَهَبٍ. قَالَ: لاَ. إِلاَّ مِنْ طِينٍ. وَكَانَتِ امْرَأَةٌ تُرضِعُ ابْنًا لَهَا، مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ. فَمَرَّ بِهَا رَجُلٌ رَاكِبٌ ذو شَارَةٍ. فَقَالَتْ: اللهُمَّ! اجْعَلِ ابْنِي مِثْلَهُ. فَتَرَكَ ثَدْيَهَا وَأَقْبَلَ عَلَى الرَّاكِبِ، فَقَالَ: اللهُمَّ! لاَ تَجْعَلْنِي مِثْلَهُ. ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى ثَدْيِهَا يَمَصُّهُ». قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: كَأَنِّي أَنْظُر إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، يَمَصُّ إِصْبَعَهُ.

«ثُمَّ مُرَّ بِأَمَةٍ. فَقَالَتْ: اللهُمَّ! لاَ تَجْعَلِ ابْنِي مِثْلَ هاذِهِ. فَتَرَكَ ثَدْيَهَا، فَقَالَ: اللهُمَّ! اجْعَلْنِي مِثْلَهَا فَقَالَتْ: لِمَ ذَاكَ؟ فَقَالَ: الرَّاكِبُ جَبَّارٌ مِنَ الجَبَابِرَةِ. وَهاذِهِ الأَمَةُ، يَقُولُونَ: سَرَقْتِ، زَنَيْتِ. وَلَمْ تَفْعَلْ».

1654- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beşikte yalnız üç çocuk konuşmuştur: Bunların ilki İsa aleyhisselamdır. İkincisi de şu kıssadaki çocuktur:

İsrail oğullarında Cureyc isimli bir zat vardı. Uzlet yerinde (rahip hücresi) namaz kılarken annesi geldi ve onu çağırdı. Annesine namazdayken karşılık vermekten kaçındı ve:

- Allahım, namazımı mı kılayım yoksa anneme mi cevap vereyim, dedi. Sonra annesi tekrar geldi ve:

- Allahım! Cureyc, fahişe kadınların yüzüne bakmadıkça ölmesin, diye beddua etti. Cureyc uzlet yerinde (rahip hücresi) yaşardı. Bir kadın dedi ki:

- Muhakkak ben Cureyc’i saptıracağım. Nefsini Cureyc’e arz etti, ancak Cureyc bundan kaçındı. O kadın bir çobana gitti ve nefsini ona teslim etti ve kadın o çobandan hamile kaldı. Kadın bir çocuk doğurdu ve:

- Bu çocuk Cureyc’dendir, dedi. Halk, Cureyc’in uzlet yerine geldiler ve orayı yıktılar. Cureyc’i oradan indirdiler ve ona ağır ve kötü sözler söylediler. Cureyc abdest aldı ve namaz kıldı. Sonra o yeni doğan bebeğin yanına geldi ve:

- Ey çocuk! Senin baban kim? diye sordu. Çocuk:

- Benim babam falanca çobandır, dedi. Orada bulunan halk Cureyc’e:

- Uzlet odanı altından yeniden bina edelim, dediler. Cureyc:

- Hayır, orayı çamurdan bina edin, dedi.

Üçüncüsü de şudur: İsrâîl oğullarından emzikli bir kadın vardı. Bir gün erkek çocuğunu emzirirken yanından yakışıklı ve haşmetli bir süvârî geçti. Bunu gören kadın:

- Allahım! Oğlumu bunun gibi heybetli kıl! diye dua etti. Çocuk hemen anasının memesini bırakıp süvârîye döndü ve:

- Allahım! Beni bunun gibi kılma! diye duâ etti. Sonra anasının memesine dönüp emmeye devam etti.

Ebû Hureyre dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu bize anlatırken parmağını ağzına koyarak çocuğun emişini göstermişti. O’nun bu hâli hala gözümün önündedir. Şimdi ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendi parmağını emişini görür gibiyim. “Bundan sonra da o emzikli kadının yanından bir câriye geçti. Bu defa kadın:

- Allah’ım! Benim oğlumu şu câriye gibi hakîr yapma! diye duâ etti. Bu sefer çocuk yine anasının memesini bıraktı ve:

- Allahım! Beni bunun gibi kıl! dedi. Bunun üzerine kadın, çocuğuna: Niçin böyle söyledin? diye sordu. Çocuk da şöyle cevap verdi:

- O süvârî kibirli zâlimlerden birisi idi. Şu câriye ise zavallı bir kadındır; insanlar ona: Sen çaldın, sen zina ettin diye söz ederler; hâlbuki o bunların hiçbirisini yapmamış masûm bir kadındır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1206, 2482, 3436, 3466)

صِلَةِ الرِّحِمِ وَتَحْرِيمِ قَطِيعَتِهَا

Sılayı Rahmi Kesmenin Haramlılığı

١٦٥٥ – حَديثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضيَ الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «خَلَقَ اللهُ الخَلْقَ. فَلَمَّا فَرَغَ منْهُ، قَامَتِ الرَّحِمُ، فَأَخَذَتْ بِحَقْوِ الرَّحْمانِ، فَقَالَ لَهُ: مَهْ. قَالَتْ: هاذَا مَقَامُ العَائِذِ بِكَ مِنَ القَطِيعَةِ. قَالَ: أَلاَ تَرْضَيْنَ أَنْ أَصِلَ مَنْ وَصَلَكِ، وَأَقْطَعَ مَنْ قَطَعَكِ؟ قَالَتْ: بَلى يَا رَبِّ! قَالَ: فَذَاكِ».

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: اقْرَؤُوا إِن شِئْتُمْ {فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ}.

1655- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle mahlukatı yarattı. Bu yaratmayı yerine getirip tamamlayınca rahim/akrabalık ayağa kalktı da Rahman'ın ridâsının eteğini tuttu. Bunun üzerine Allah ona:

- Ne istersin? diye sordu. O da şöyle cevap verdi:

- Yâ Rabbi! Benim bu şekilde kalkmam, ilişkileri kesilen birinin kalkışıdır. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

- Seninle bağ kuranlar ile bağ kurmama; seninle bağlarını koparanlarla bağlarımı koparmama razı olur musun?

O da şöyle cevap verdi:

- Elbette ey Rabbim. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

- "Bundan sonra akrabayla ilgilenmeyi devam ettirenlerle, devam ettirmeyip bu ilgiyi kesip koparanların hâli böyle olacaktır."

Ebû Hureyre şöyle dedi:

Dilerseniz şu âyeti okuyun: **«Ey münafıklar! Halkın işlerini üstlendiğiniz takdirde, sizden yeryüzünde bozgunculuk etmeniz ve akrabalık bağlarını kesmeniz beklenmez mi?»** (Muhammed: 22) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4830, 4831, 4832, 5987, 7502)

١٦٥٦ – حدِيثُ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: «لاَ يَدْخُلُ الجَنَةَ قَاطِعٌ».

1656- Cubeyr ibnu Mut'im -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Akrabalarına iyilik ve ikramı kesen kimse cennete giremez." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2067, 5968)

١٦٥٧ – حَدِيثُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ رِزْقُهُ، أَو يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ».

1657- Enes İbnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Rızkının artırılması ve ömrünün uzatılması kimi sevindirirse akrabasına iyilikte bulunsun.[277]" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2067, 5968)

النَّهْيِ عَنِ التَّحَاسُدِ وَالتَّبَاغُضِ وَالتَّدَابُرِ

Hasedin, Sırt Dönmenin Haramlılığı

١٦٥٨ – حَدِيثُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «لاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا. وَكُونُوا عِبَادَ الله إِخْوَاناً. وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ».

1658- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Birbirinizle öfke yarışına girişmeyin, hased etmeyin, birbirinize buğzederek sırtınızı dönmeyin, ey Allah'ın kulları kardeşler olun! Bir Müslüman'ın bir Müslüman'a üç günden fazla küs durması, onunla her türlü alakayı kesip onu terk etmesi helal olmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6065, 6076)

277 Akrabaya iyilik; onu ziyaret etme, maddi ve manevi yardımda bulunma, selam verme gibi davranışlarla gerçekleşir.

تحريم الهَجْرِ فَوْقَ ثَلاَث بِلاَ عُذْرٍ شَرْعِيٍّ

Üç Günden Fazla Küsmenin Haramlılığı

١٦٥٩ – حَدِيثُ أَبِي أَيُّوبَ الأَنْصَارِيِّ، أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «لاَ يَحِل لِرَجُلٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثِ لَيَالٍ. يَلْتَقِيَانِ، فَيُعْرِضُ هاذَا، وَيُعْرِضُ هاذَا. وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلاَمِ».

1659- Hâlid ibnu Zeyd el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir Müslüman'ın bir Müslüman'a üç günden fazla küs durması, onunla her türlü alakayı kesip onu terk etmesi helal olmaz. Öyle ki bu ikisi bir yerde bir araya geldikleri zaman biri yüzünü bir tarafa, diğeri de yüzünü diğer tarafa çevirir. Birbirine küs bu iki Müslümandan en hayırlısı diğerine önce selam verendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6077, 6237)

تَحْرِيمِ الظَّنِّ وَالتَّجَسُّسِ والتَّنَافُسِ والتَّنَاجُشِ وَنَحْوِهَا

Su-i Zan, Tecessüs, Bencillik Ve Müşteri Kızıştırmanın Haramlılığı

١٦٦٠ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَن رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ. وَلاَ تَحَسَّسُوا، وَلاَ تَجَسَّسُوا، وَلاَ تَنَاجَشُوا، وَلاَ تَحَاسَدُوا، وَلاَ تَبَاغَضُوا، وَلاَ تَدَابَرُوا. وَكُونوا عِبَادَ الله إِخْوَانًا».

1660- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Zandan sakının. Çünkü zan, sözün en yalanıdır. Bir topluluğun konuşmasını işitmeye çalışmayın, insanların gizli hallerini araştırmayın, almayacağınız bir malın, alıcıyı zarara sokmak için fiyatını artırmayın, hased etmeyin, birbirinizle öfke yarışına girişmeyin, birbirinize buğzederek sırtınızı dönmeyin, ey Allah'ın kulları kardeşler olun!"[278] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5143, 6064, 6066)

---

278 Cemiyetleri karıştıran, huzur ve sükûnu ihlâl eden, aralarında fitnelerin çıkmasına ve insanlarn birbirinden nefret edip uzaklaşmasına vesile olan âmillerden birisi de belki de en önemlisi başkalarının kusurlarını görme, araştırma ve onları etrafa yayma dediğimiz tecessüstür. Tecessüs, daha çok kötülükleri, kusurları araştırmada

kullanılan bir tabirdir. Tahassus kelimesi ise daha çok hayırda kullanılır. Tecessüs, Kur'an'da menedilen, yasaklanan şeylerden biridir. Aynı zamanda burada bir nevi, müminin vasıfları belirtilmekte, mümin tanıtılmaktadır. Buna göre müminler, kötü zan, tecessüs ve gıybetten uzak dururlar. Bu gibi güzel özellikleriyle diğer insanlardan farklı olurlar . Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemde, tecessüsü men etmiş, inanan insanlara bundan uzak durmayı tavsiye etmiştir. Böylece tecessüsün zararlı ve kötü bir şey olduğunu haber vermiştir.İnsanın hiç bir şekilde çiğnenemeyecek ve dokunulamayacak olan şerefi, haysiyeti, hak ve hürriyetleri vardır. Bunlardan biri de, gizli hususların araştırılmamasıdır. İslâm dini, bu şekilde fevkalâde mükemmel bir tarzda fertlerin haklarına riâyet etmeyi emretmiştir. İslâm'da insana, insan olma onuruna yakışır bir şekilde davranma emredilirken, onun hiç bir şekilde taciz edilmesine izin verilmemiştir. Birbirinizin Gizli Hallerini Araştırmayın!» Bir arada yaşama mecburiyetinde olan insanların, huzuru ve emniyeti sağlayacak ahlâkî kurallara riâyet etmesi, insanların arasını bozacak, kargaşaya, çekişmeye ve huzursuzluğa vesîle olacak davranışlardan kaçınması gerekir. İnsanları huzura kavuşturmak için gönderilen İslâm, insanların birbirlerine karşı son derece sıcak ve merhametli olmalarını emretmiş, başkalarını rahatsız edici tutum ve davranışları da yasaklamıştır. İnsan, Allah'ın yeryüzünde değer verdiği ve bütün canlılardan üstün kıldığı bir konumdadır. İnsanın bizzat kendisi değerli olduğu gibi, şânı, şerefi ve haysiyeti de değerli ve üstündür. Hangi şekilde olursa olsun, onun tahkir edilmesi, ayıplanması, kusurlarının veya duyulmasını istemediği fiillerinin, özel durumlarının vs. araştırılarak, sağa sola taşınması ve açıklanması da yasaklanmıştır. Güzel ahlak; amellerin en yücelerinden, Allah'a ve Rasulü'ne en sevimlilerindendir. Sa'd bin Ebu Vakkas'dan rivayet olunan sahih hadiste Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Şüphesiz ki Allah, ahlakın yücesini sever ve aşağılığından hoşlanmaz" Bilir misin, güzel ahlak nedir? Hadis alimi ve zühd sahibi İmam Abdullah b. Mübarek onu bize şöyle tanımlamıştır: "O güzel ahlak; güler yüzlü olmak, iyilikte bulunmak başkalarına eziyet vermemektir." Bizler, bu zamanda bir ahlak buhranından geçmekteyiz. Bir çok insanın kaybettiği ve bir kısım insanda bulunur hale gelen şer'i ahlak, sanki gereksiz birşey olmuş! Ahlak; İslam'da , mevkilerin en yücesinde ve derecelerin en yükseğinde yer alır. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurur: "Ben, ancak güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim." Bir rivayette de şöyle buyurur: "Ben, ancak yüce ahlakı tamamlamak üzere gönderildim" Bazı müslümanların haline bakan kimse acayip şeyler görür. Doğru sözün yerine yalanı görür. Merhametin yerine şiddeti görür. Vefakarlığın yerine hıyaneti görür. Sinirlerine hakim olmanın ve insanları affetmenin yerine öfkeyi görür. İyiliğin yerine eziyeti görür. Cömertliğin yerine cimriliği, ikram yerine aç gözlülüğü, tevazu yerine kibirliliği, adaletin yerine zulmü görür. Ve kendi kendine sorar: Bunlar mı müslümanlar? İffet nerede? Güvenilirlik nerede? Hayâ nerede? Zayıflara merhamet nerede? Yoksullara şefkat nerede? Nerede sevgi? Mü'minlere karşı nezaket nerede?!! Bu şekilde çirkin davranışlarda bulunan kimselerle karşılaşabilirsin. Belki, sana çirkin sözler söyleyenlerle karşılaşacaksın. Bunlara karşı yapman gereken ne? Kötülüğe, kötülükle karşılık vermek ve doğruca onlardan intikam almak mı? Böyle yaparsak onlardan hiçbir farkımız olmaz. Onlara, kötü ahlakın yayılmasında

ثَوَابِ الْمُؤْمِنِ فِيْمَا يُصِيبُهُ مِنْ مَرَضٍ أَوْ حُزْنٍ أَوْ نَحْوِ ذَلِكَ حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا

Müminin Başına Gelen Hastalık, Üzüntü Ve Benzeri Her Şeyin Ona Sevab Kazandırması

١٦٦١ – حَدِيثُ عَائِشَةَ رضي الله عنها، قَالَتْ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَشَدَّ عَلَيْهِ الوَجَعُ مِنْ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم.

1661- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden başka hastalığından dolayı şiddetli ağrı çeken birini görmedim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5646)

١٦٦٢ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ يُوعَكُ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ الله! إِنَّكَ تُوعَكُ وَعْكًا شَدِيداً. قَالَ: «أَجَلْ. إِنِّي أُوعَكُ كَمَا يُوعَكُ رجُلاَنِ مِنْكُمْ» قُلْتُ: ذالِكَ أَنَّ لَكَ أَجْرَيْنِ. قَالَ: «أَجَلْ. ذالِكَ كَذالِكَ. مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَذًى، شَوْكَةٌ فَمَا فَوْقَهَا، إِلاَّ كَفَّرَ الله بِهَا سَيِّئَاتِهِ، كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا».

1662- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şiddetli humma hastalığından dolayı acı çekerken yanına geldim. Şöyle dedim: Ey Allah'ın Rasûlü! Muhakkak ki, sen şiddetli bir humma hastalığından dolayı acı çekmektesin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet, ben sizlerden iki kişinin yanması kadar yanmaktayım." Ben: Bu sebepten dolayı sana iki kat ecir vardır, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet, dediğin gibidir. Müslümâna bir diken batması ve daha küçük bir ezâ isabet ederse Allah muhakkak bu ezaya mukabil, onun kötülüklerini tıpkı ağacın kendi yapraklarını döktüğü gibi dökerek kefaret olur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5648, 5660, 5661, 5667)

---

ortaklık etmiş oluruz. Şüphesiz, onlara karşı yapmamız gereken, Allah Teâlâ'nın gösterdiği yola tâbi olmaktır. Affetmek ve aldırış etmemek, kötülüğe güzellikle karşılık vermektir.

١٦٦٣ – حَدِيثُ عَائِشَةَ رضي الله عنها، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «مَا مِنْ مُصِيبَةٍ تُصِيبُ الْمُسْلِمَ، إِلاَّ كَفَّرَ الله بِهَا عَنْهُ. حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا».

1663- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümân’ın başına gelen her musibet onun günahlarına kefaret olur. Hatta kendisine batan bir iğneden bile.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 5640)

١٦٦٤ – حَدِيثُ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ، وَلاَ وَصَبٍ، وَلاَ هَمٍّ، وَلاَ حُزْنٍ، وَلاَ أَذًى، وَلاَ غَمٍّ، حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا؛ إِلاَّ كَفَّرَ الله بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ».

1664- Ebû Saîd el-Hudrî ve Ebû Hureyre -Allah onlardan razı olsun- şöyle dediler:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümân’ın başına gelen yorgunluk, hastalık, gelecekten kederlenme, geçmişten hüzünlenme, başkalarından gelen eza ve iç sıkıntısı sebebiyle, hatta vücuduna batan bir dikenden dolayı bile günâhlarından bir kısmının kefâreti olur.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 5641)

١٦٦٥ – حَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ. عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ، قَالَ: قَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ: أَلاَ أُرِيكَ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْتُ: بَلَى. قَالَ: هاذِهِ الْمَرْأَةُ السَّوْدَاءُ، أَتَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَلَتْ: إِنِّي أُصْرَعُ، وَإِنِّي أَتَكَشَّفُ، فَادْعُ الله لِي. قَالَ: «إِنْ شِئْتِ، صَبَرْتِ؛ وَلَكِ الْجَنَّةُ. وَإِنْ شِئْتِ، دَعَوْتُ الله أَنْ يُعَافِيَكِ» فَقَالَتْ: أَصْبِرُ. فَقَالَتْ: إِنِّي أَتَكَشَّفُ: فَادْعُ الله أَنْ لاَ أَتَكَشَّفَ. فَدَعَا لَهَا.

1665- Atâ ibnu Ebû Rebâh -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs, bana: Ben sana cennet kadınlarından bir kadın göstereyim mi? dedi. Ben: Evet göster, dedim. İbnu Abbâs şöyle dedi: Şu gördüğün siyahi kadın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldi ve şöyle dedi: Sara hastalığımdan dolayı bana kriz geliyor ve bu sebepten dolayı üstüm başım açılıyor. Benim bu hastalığıma şifa vermesi için Allah’a benim için dua et.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dilersen sabret. Bu sabrının karşılığında sana cennet vardır. Dilersen sana şifa vermesi için Allah'a dua edeyim. Bunun üzerine kadın şöyle dedi: Öyleyse sabredeyim. Ancak hastalığımdan dolayı kriz geldiği zaman üstüm başım açılıyor. Allah'a dua et de böyle bir durumda üstüm başım açılmasın. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem o kadın için dua etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5652)

تَحْرِيمِ الظُّلْمِ

Zulmün Haramlılığı

١٦٦٦ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما. عن النبي صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ القِيَامَةِ».

1666- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Zulüm, kıyamet gününde zulmetlerdir"[279] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2447)

١٦٦٧ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «المُسْلِمُ أَخُو المُسْلِمِ، لاَ يَظْلِمُهُ، وَلاَ يُسْلِمُهُ. وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ، كَانَ الله فِي حَاجَتِهِ. وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِم كُرْبَةً، فَرَّجَ الله عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرُبَاتِ يَوْمِ القِيَامَةِ. وَمَنْ سَتَر مُسْلِمًا، سَتَرَهُ الله يَوْمَ القِيَامَةِ».

1667- Abdullah İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslüman Müslümân'ın din kardeşidir. Müslüman Müslüman'a zulmetmez ve ona eziyet verecek birisiyle veya bir şeye karşı terk etmez, bilakis ona yardım eder ve onu savunur. Her kim bir Müslüman kardeşinin bir hacetini giderirse, Allah da onun bir hacetini giderir. Her kim, bir sıkıntısını giderirse, Allah da Kıyamet günü o kulunun bir sıkıntısını giderir. Her kim de bir Müslüman'ın dünyadaki bir ayıbını, bir kusurunu gizlerse, Allah da kıyamet günü onun bir ayıbını, bir

279 Zulüm iki şekilde olur: Bîri haksız yere başkasının malını almak, öbürü de adaletle emreden Allah'a muhalefet etmektir ki, bu ikincisi insanların irtikâb ettiği günâhların en büyüğüdür. Şübhesiz ki, zulüm, kuvvetlinin Allah'tan başka yardımcısı olmayan zayıfa îka ettiği çirkin fiildir. Zayıf, Allah'ın emân ve emânetinde iken ona zulmetmek, Allah'ın emânını tanımamaktır .

kusurunu gizler.''[280] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2442)

١٦٦٨ – حدِيثُ أَبِي مُوسى رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «إِنَّ الله لَيُمْلِي للظَّالِم، حَتَّى إِذَا أَخَطَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ» قَالَ: قَرَأَ {وَكَطالِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ القُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ}.

1668- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

''Allah zâlime muhakkak ki mühlet verir. Onu yakalayacağı zaman göz açtırmadan ansızın yakalar.''

Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: **«İşte Rabbin, zâlim kasabalar halkını yakaladığı zaman, O'nun yakalayışı böyledir ve O'nun bu yakalayışı da, çok acı ve çok şiddetlidir.»** (Hud: 102) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4686)

نَصْرِ الأَخِ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا

Zalim Ve Mazlum Müslümana Yardım Etme

١٦٦٩ – حَديثُ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ الله رضي الله عنهما. قَالَ: كُنَّا فِي غَزَاةٍ، فَكَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلاً مِنَ الأَنْصَار! فقَالَ الأَنْصَارِيُّ: يَا لَلأَنصار! وَقَالَ الْمُهَاجِرِيُّ: يَا لَلْمُهَاجِرِينَ! فَسَمِعَ ذَاكَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم، فقَالَ: «مَا بَالُ دَعْوَى جاهِلِيَّةٍ؟» قَالُوا: يَا رَسُولَ الله! كَسَعَ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلاً مِنَ الأَنصَارِ. فقَالَ: «دَعُوهَا، فَإِنَّهَا مُنْتِنَةٌ». فَسَمِعَ بِذَلِكَ عَبْدُ الله بْنُ أُبَيٍّ، فَقَالَ: فَعَلوهَا؟ أَمَا وَالله! لَئِنْ رَجَعْنَا إِلى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الأَعَزُّ مِنْهَا الأَذَلَّ. فَبَلَغَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم. فَقَامَ عُمَرُ، فَقَالَ يَا رَسُولَ الله! دَعْنِي أَضْرِبْ عُنُقَ هاذَا الْمُنَافِقِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: «دَعْهُ. لاَ يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ».

1669- Abdullah ibnu Câbir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bizler bir savaşta, bir ordunun içinde idik. Bu Muhâcirler'den biri Ensâr'dan birinin kıçına vurdu. Bunun üzerine Ensarlı adam:

---

280 Hadîs, güzel ahlâkın en önemli esaslarını öğretmektedir.

- Ey Ensar topluluğu yardım edin! diye bağırdı. O bu şekilde bağırınca Muhacir de:

- Ey Muhacirler yardım edin! diye bağırdı. O ikisinin bu şekilde bağırıp kavimlerini yardıma çağırdıklarını duyan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bu cahiliye işi de neyin nesidir?" buyurdu. Onlar dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Muhâcirler'den bir kimse, Ensâr'dan birinin kıçına ayağının ucuyla vurdu.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Bunu terk edin. Zira bu çirkin bir şeydir" buyurdu. Akabinde bunu Abdullah ibnu Ubey işitti ve şöyle dedi:

- Bunları yaptılar mı? Vallahi şayet Medine'ye dönersek şerefli olanlar zelil olanları oradan çıkaracaktır.

Onun bu sözleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ulaştı. Ömer ayağa kalktı ve:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Beni bırak da şu münafığın boynunu vurayım, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise şöyle buyurdu:

- "Onu bırak ey Ömer! Sonra insanlar Muhammed ashabını öldürüyor, demesinler.

O esnada Ensar, Medine'ye gelen Muhacirlerden sayıca daha fazlaydı. Sonra ise Muhacirlerin sayısı Ensar'dan daha fazla oldu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4905)

تَرَاحُمِ الْمُؤْمِنِينَ وَتَعَاطُفِهِمْ وَتَعَاضُدِهِمْ

Müminlerin Merhamette, Şefkatli Olmada Yardımlaşmaları

١٦٧٠ – حَدِيثُ أَبِي مُوسى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا» وَشَبَّكَ أَصَابِعَهُ.

1670- Ebu Musa'dan, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir mümin, bir mümine karşı tıpkı birbirini güçlendiren, takviye eden bir duvarın tuğlaları gibidir. " Bunu derken Nebi sallallahu aleyhi ve sellem parmaklarını birbirine geçirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 481, 2446, 6026)

١٦٧١ – حَدِيثُ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ. قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «تَرَى الْمُؤْمِنِينَ فِي تَرَاحُمِهِمْ، وَتَوادِّهِمْ، وَتَعَاطُفِهِمْ، كَمَثَلِ الْجَسَدِ. إِذَا اشْتَكَى عضْوًا، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ جَسَدِهِ بِالسَّهَرِ والحُمَّى».

1671- Numan İbnu Beşir -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müminleri birbirlerine karşı merhamette, muhabbette, lütuf ve yardımlaşma hususlarında tek bir vücut gibi olduklarını görürsün. O vücûdun bir organı hastalanınca, vücudun diğer organları da uykusuzluk ve hararete ortak olmaya çağırırlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6011)

مُدَارَاةِ مَنْ يُتَّقَى فُحْشُهُ

Kötülüğünden Çekinilen Birine İyi Davranma

١٦٧٢ – حَدِيثُ عَائِشَةَ رَضي الله عنها، قَالَتِ: اسْتَأْذَنَ رَجُلٌ عَلَى رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: «ائْذَنُوا لَهُ، بِئْسَ أَخو العَشِيرَةِ، أَو ابْنُ العَشِيرَةِ» فَلَمَّا دَخَلَ، أَلانَ لَهُ الكَلامَ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ الله! قُلْتَ الَّذِي قُلْتَ، ثُمَّ أَلَنْتَ لَهُ الكَلامَ! قَالَ: «أَيْ عَائِشَةُ! إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ (أَوْ وَدَعَهُ النَّاسُ) اتِّقَاءَ فُحْشِهِ».

1672- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelmek için izin istedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Ona girmesi için izin verin. O, kabilesinin en kötü adamıdır!" buyurdu. O adam gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına oturunca ona güzel sözler söyledi. O adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından ayrılınca ben dedim ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Sen o adamı gördüğünde onun hakkında şöyle şöyle dedin. Sonra ise ona güzel sözler söyledin. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Âişe! Kıyamet Günü Allah katında insanların en şerlisi, insanların dünyada iken çirkin hareketlerinden korunmak için insanların kendisini terk ettikleri -veya karşılaşmak istemeyip yalnız bıraktıkları- kimsedir."[281] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6032, 6054)

---

281 Ara bozmak maksadıyla insanların sözlerini birbirine taşımaktır. Koğuculuk demek, açıklanması hoş görülmeyen şeyi açıklamaktır. Koğuculuğun genel anlamı, bir sırrı açıklamak ve örtülü kalması istenen şeyin yüzünden perdeyi kaldırmaktır. Eğer koğuculuk yaptığı şey, o kişide bir eksiklik ve kusur ise, o zaman koğuculuk

مَنْ لَعَنَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم أَوْ سَبَّهُ أَوْ دَعَا عَلَيْهِ وَلَيْسَ هُوَ أَهْلاً لِذَلِكَ، كَانَ لَهُ زَكَاةً وَأَجْرًا وَرَحْمَةً

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Bir Kimseye Hak Etmediği Halde Lanet Ettiğinde O Kimse İçin Rahmet Olacağı

١٦٧٣ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: «اللَّهُمَّ! فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ، فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

1673- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allahım! Bir mümine kötü söz söylersem, bunu onun lehine Kıyamet Günü Sana yakınlaşma vesilesi kıl!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6361)

---

yanında bir de gıybet etmiş olur. Koğuculuk (nemime) yapana «nemmam» adı verilir. Bazen nemmam yerine kattat kullanılır. Kattat ile nemmam ikisi de bir anlamda, söz gezdiren demektir. Fakat anlam itibariyle aralarındaki fark şudur: Nemmam, beraber bulunduğu bir topluluğu dinler, sonra gider konuşulanı haber verir. Kattat ise, onların haberi olmadan gizlice dinler, her şeyi öğrenir ve sonra da gider başkalarına haber verir. Dinimizin üzerinde önemle durduğu sıfatlardan biri de laf getirip götürme huyudur. Bu rezil huy, fertler arasındaki münasebetleri bozarak toplumun huzuruna tesir ettiğinden ve içtimai bütünlüğü yaraladığı için şiddetle yasaklanmıştır. Bazı günahlar sadece günahı işleyene zarar vermektedir. Bazı günahlar da vardır ki bütün toplumu etkilemekte ve toplumun düzenini bozmaktadır. İşte gıybet ve koğuculuk gibi hastalıklar bu türdendir. Koğucunun yaptığı tahribatı şeytan bile yapamaz. Koğucunun fitnesi şeytanın fitnesinden daha tehlikeli ve korkunçtur. Çünkü şeytan insana gizli bir vesvese verir. Allah'ın adını zikreder bu vesveseden kurtulur. Fakat koğucu öyle değildir, insanla konuşur ve konuştuklarına birtakım ilaveler de yaparak gidip onları anlatır. Koğucunun şerri o kadar büyüktür ki bazen insanların birbirlerini öldürmelerine bile yol açmaktadır. Kendisine dedikodu ulaşan kimseye düşen, onu tasdik etmemek, aleyhinde konuştuğu söylenen kimseye karşı kötü zanda bulunmamak, söyleneni araştırmaya kalkmamak, laf getireni ayıplayıp, bunu bir daha yapmamasını söylemek, eğer vazgeçmezse ona öfkelenmek ve nemmamın söylediğini yaymaya kalkışmamaktır. Aksi takdirde kendisi de nemmam olur. Lokman Hekim oğluna dedi ki:» Senin arkadaşların o kimseler olsun ki, sen onlardan onlar da senden ayrıldıkları zaman, ne sen onların aleyhine, ne de onlar senin aleyhinde konuşsunlar.

تَحْرِيمِ الكَذِبِ وَبَيَانِ مَا يُبَاحُ مِنْهُ

Yalanın Hükmü

١٦٧٤ – حَدِيثُ أُمِّ كُلْثُومِ بِنْتِ عُقْبَةَ، أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: «لَيْسَ الكَذَّابُ الذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ، فَيَنْمِي خَيْرًا، أَوْ يَقُولُ خَيْرًا».

1674- Ukbe'nin kızı Ummu Kulsûm -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: "İnsanlar arasını düzeltmek için söz ulaştıran veya hayır kastiyle söz söyleyen kimse yalancı değildir"[282] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2692)

قُبْحِ الكَذِبِ وَحُسْنِ الصِّدْقِ وَفَضْلِه

Yalanın Çirkinliği Ve Doğruluğun Fazileti

١٦٧٥ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى البِرِّ، وَإِنَّ البِرَّ يَهْدِي إِلَى الجَنَّةِ، وإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يَكُونَ صِدِّيقًا. وَإِنَّ الكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الفُجُورِ، وَإِنَّ الفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ الله كَذَّابًا».

1675- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Doğruluk insanı bütün hayırlı amellere götürür, hayır amelleri yapmak da cennete kılavuzluk eder. İnsan doğruluk etmeye devam eder ve sonuçta da doğrulardan olur. Yalan da kişiyi her türlü kötülüğe götürür. Her türlü kötülük de kişiyi cehenneme kılavuzluk eder. Bir kimse yalan söylemeye devam ettikçe Allah katında yalancılardan yazılır."[283] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6094)

---

282 Bundan kasıt, böyle kimse yalan günâhına hak kazanmaz demektir. Hadîste yalanın aslı yok edilmiş değildir. Fakat yalan üzerine olan günâh yok edilmiştir. Yalan, gerek ıslâh gerek başka maksatla söylensin, yine mâhiyeti itibâriyle yalandır. Yalnız bâzı hususlarda fesadı düzeltmek için ruhsat verilmiştir.

283 'Sıdk' sözlükte, yalanın (kizb'in) zıddı olan doğruluk demektir. Bu doğruluk, geçmişte olduğu gibi gelecekte de olabilir. Söz vermede veya başka bir konuda doğru olmayı, sözünde durmayı da ifade eder. Sıdk, yalnızca konuşmada ve bir olayı veya bir haberi başkalarına aktarmada değil; kelâmın (sözün) bütün çeşitlerinde, -ki buna yazı da dahildir- doğru olmaktır. Sıdk/doğruluk, haber verilen ile saklanılan şey arasındaki uygunluktur. Bir başka deyişle, gönüldekinin dille söylenene uyması; kişinin içinin ve dışının aynı olmasıdır. İnsanın içi ve dışı farklı olursa, sıdk (doğruluk) gerçekleşmez. Sâdık kimse, sözünde duran kimsedir. Onun

فَضْلِ مَنْ يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الغَضَبِ وَبِأَيِّ شَيْءٍ يَذْهَبُ الغَضَبُ

Kızgınlığın Beyanı

١٦٧٦ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الغضَبِ».

1676- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kuvvetli kimse güreşte çok yenen kimse değildir. Asıl kuvvetli kimse öfke anında nefsine hakim olan kimsedir."[284] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6114)

---

içi ve dışı birdir. Yalan söylemez, hile yapmaz, kimseyi aldatmaz, işini düzgün yapar. Gittiği yol doğru bir yoldur. Mü'min, önce özünde (kalbinde) sâdık olmalıdır. Kalbinde yalana, hileye, düşmanlığa, hileye, fitneye yer vermemelidir. Ondan sonra da sözünde doğru olmalıdır. Konuşurken yalana, uydurmaya ve iftiraya başvurmamalıdır. Yalanın zararları açıktır, doğruluğun faydaları ise tartışılmayacak kadar çoktur. Mü'min, sonra da işinde doğru olmalıdır. İşini düzgün yapmalı, hileden ve aldatmadan uzak durmalıdır. Peygamberimiz, insanları aldatanları şiddetle tenkit ediyor ve onları kendisine bağlılardan saymıyor. Mü'min, verdiği sözde durur, emâneti yerine getirir, işini sağlam yapar, yalandan uzak durur, aldığı vazifeyi yerine getirir, emâneti ehline verir. Allah'a ibâdet ve itaatinde tam bir 'sadâkat' ahlâkı sergiler. Rabbine kalbinden bağlıdır. O'nun huzurunda O'nu kandırmaya, başkasına tapınmaya, ibâdetinde hile yapmaya yeltenmez. Doğruluk; doğru olma hali, dürüstlük, sıdk, sadâkat, istikamet, hak, birr, hidâyet anlamına gelen itikadî ve ahlâkî bir kavramdır. Allah'ın emrine ve kanunlarına uygun bir yol izlemek ve insanların haklarına riâyet etmek demektir. İman eden ve inancını hayata geçiren doğru insan, Peygamber'in en güzel ahlâkını örnek alır. Kur'ân-ı Kerim, doğruluğa dair birçok âyet içerir. Doğruluk anlamında, hak, istikamet, birr, hidâyet vb. kelimeler de kullanılmasına rağmen doğruluk, daha çok "sıdk" kelimesiyle karşılanır.

284 Kuvvetli olan bir kimse, kendinden güçsüz birini kolaylıkla yenebilir. Hele güreş oyunlarını biliyorsa, rakibini zorlanmadan mağlûp edebilir. Fakat nefsi yenmek, güçle, kuvvetle olacak iş değildir. Onun kendine has yolu yordamı vardır. Öfkemize yenik düştüğümüz zaman konumuzun başındaki âyetler ile devamındaki hadisleri düşünmeliyiz. Allah Teâlâ'nın bizim üzerimizdeki kuvvet ve kudretinin, öfkelendiğimiz adam üzerindeki bizim kuvvet ve kudretimizden daha üstün olduğunu hatırlamalıyız. Şimdi ben bu câhil ve kendini bilmez adamı affetmezsem, yarın kıyamet günü Allah Teâlâ'nın beni affetmesini nasıl umabilirim, demeliyiz. Öte yandan öfkeli bir suratın tabii halini nasıl yitirdiğini, kızgın insan çehresinin nasıl çirkinleştiğini gözümüzün önüne getirmeliyiz. Buna karşılık yumuşak başlı, hoşgörülü bir kimsenin yüz güzelliğini ve mûnisliğini hayal etmeliyiz. Kızmakta ne derece haklı olduğumuzu, kızdığımız kimsenin haklılık payı bulunup bulunmadığını yeniden gözden geçirmeliyiz. Bunları süratle düşünürken Peygamber Efendimiz'in

١٦٧٧ – حَدِيثُ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ. قَالَ: اسْتَبَّ رَجُلاَنِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلمد، وَنَحْنُ عِنْدَهُ جُلُوسٌ. وَأَحَدُهُمَا يَسُبُّ صَاحِبَهُ، مُغْضَبًا، قَدِ احْمَرَّ وَجْهُهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: «إِنِّي لأَعْلَمُ كَلِمَةً، لَوْ قَالَهَا، لَذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ. لَوْ قَالَ: أَعُوذ بِالله مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». فَقَالُوا لِلرَّجُلِ: أَلاَ تَسْمَعُ مَا يَقُولُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم؟ قَالَ: إِنِّي لَسْتُ بِمَجْنُونٍ.

1677- Süleyman ibnu Surad -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İki adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında birbirlerine karşı kötü sözler söylediler. O esnada bizler de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında oturmakta idik. O ikisinden biri öfkeden yüzü kızarmış bir halde diğerine sövüyordu. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Ben öyle bir kelime biliyorum ki şayet onu söylerse öfkesi gider. Şayet o kimse Eûzubillahi mineş-şeytânir-racim derse öfkesi gider."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözünü öfkeli adama iletip: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylediğini duymuyor musun? dediler. O adam ise: Ben deli değilim, diyerek onlara cevap verdi.[285](Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3282, 6048, 6115)

---

tavsiye buyurduğu bazı fiilî yatıştırıcılara da başvurmalıyız: Önce eûzü besmele çekerek öfkemizi körükleyip kabartan şeytandan Allah'a sığınmalıyız. Ayakta isek oturmalı, oturuyorsak yaslanmalı veya yere uzanmalıyız. Öfkemiz yine geçmemişse kalkıp soğuk su ile abdest almalıyız. Ateşi ancak suyun söndüreceğini unutmamalıyız. Şunu da hiçbir zaman unutmamalıyız ki, öfkesini yenenler, insanların kusurlarını bağışlayanlar Allah Teâlâ'nın kendilerinden hoşnut olduğu kimselerdir.

285 Hadîs-i şerîfte, öfkesinden kan beynine sıçramış, hiddetinden kıpkırmızı kesilmiş, boyun ve şakaklarındaki damarları şişmiş birinin o sırada herhangi bir hata işlemeden sakinleşmesi için eûzü besmele çekmesi tavsiye edilmektedir. "Efendimiz'in bu tavsiyesi, "Şeytan seni dürtükleyecek olursa Allah'a sığın. Doğrusu o, işitendir, bilendir." [Fussılet sûresi (41), 36] âyetindeki ilâhi öğüdün teyid ve te'kididir. Halkımızın "eûzü" diye bildiği istiâze, "Rahmetten uzaklaştırılmış şeytandan ve onun şerrinden Allah'a sığınırım" anlamındadır ve âyetteki Allah'a sığınma tavsiyesinin nasıl ifade edileceğini öğretmektedir. Bu bilinçle hatırlanacak ve söylenecek istiâze, hiddet ve öfkenin yatışmasını, kişinin aklını başına devşirmesini sağlayacaktır. Nitekim hadiste, kavga ettiği bildirilen kızgın sahâbîye Resûlullah'ın bu tavsiyesi ulaştırılmış, o da bunu söyleyerek sakinleşmiştir. Hatta bir başka rivayete göre "Ben delirdim mi, bendeki bu hâl nedir?" diyerek aklını başına toplamıştır. Kin ve öfkeyi körükleyen şeytandır. Şeytandan Allah'a sığınmakla kin ve öfkenin sebebi ortadan kaldırılmış olmaktadır.

النَّهْيِ عَنْ ضَرْبِ الوَجْهِ

Yüze Vurmanın Haramlılığı

١٦٧٨ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «إِذَا قَاتَلَ أَحَدُكُمْ، فَلْيَجْتَنِبِ الوَجْهَ».

1678- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz dövdüğü zaman yüze vurmaktan sakınsın"[286] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2559)

أَمْرِ مَنْ مَرَّ بِسِلاَحٍ فِي مَسْجِدٍ أَوْ سُوقٍ أَوْ غَيْرِهِمَا مِنَ المَوَاضِعِ الْجَامِعَةِ لِلنَّاسِ أَنْ يَمْسِكَ بِنِصَالِهَا

Mescid, Pazar Yeri Gibi İnsanların Bir Arada Olduğu Yerlerde Silahla Geçenin Dikkatli Olması

١٦٧٩ – حَدِيثُ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ الله، قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ فِي المَسْجِدِ، وَمَعَهُ سِهَامٌ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «أَمْسِكْ بِنِصَالِهَا».

1679- Sufyan'dan, O şöyle dedi: Amr'a dedim ki:

Cabir ibnu Abdullah'ı şöyle derken işittin mi: Beraberinde oku olan birisi mescide uğradı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ona dedi ki: "Okunun ucundaki sivri demiri tut." (Amr: Evet, dedi.)[287] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 451, 7073, 7074)

١٦٨٠ – حَدِيثُ أَبِي مُوسى، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «إِذَا مَرَّ أَحَدُكُمْ فِي مَسْجِدِنَا أَوْ فِي سُوقِنَا، وَمَعَهُ نَبْلٌ، فَلْيُمْسِكْ عَلَى نِصَالِهَا. أَوْ قَالَ فَلْيَقْبِضْ بِكَفِّهِ. أَنْ يُصِيبَ أَحَداً مِنَ الْمُسْلِمِينَ مِنْهَا شَيْءٌ».

1680- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

---

286 Yüz, insanoğlunun en şerefli bir parçasıdır. Yüz, aynı zamanda bütün vücûdu ve şahsı temsîl eden uzuvdur. Bu sebeblerden dolayı özellikle yüze vurulmaması söylenmiştir.

287 Müslümanın dokunulmazlığına işaret edilmiştir.

"Herhangi biriniz mescidimizin yâhud çarşımızın birinden yanında demirli oklar varken geçecek olursa, okların demirlerinin üzerinden tutsun, yâhud; onlardan birini Müslümânlardan bir kimseye isabet ettirmemek için demirlerini avucunun içiyle alıp tutsun!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7075)

النَّهْي عَنِ الإِشَارَةِ بِالسِّلاَحِ إِلَى مُسْلم

Bir Müslümana Silah Doğrultmanın Haramlılığı

١٦٨١ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «لاَ يُشِيرُ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِي بِالسَّلاَحِ، فَإِنَّهُ لاَ يَدْرِي، لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فهي يَدِهِ، فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ».

1681- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Sakın sizin biriniz silâhını çıkarıp da dîn kardeşine işaret etmesin! Çünkü işaret eden kimse bilmez, belki şeytân eline hız verip çeker de dîn kardeşini vurur bu suretle cehennemden bir çukura yuvarlanır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7072)

فَضْلِ إِزَالَةِ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ

Yoldan Eziyet Veren Şeyleri Giderme

١٦٨٢ – حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ، وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ، فَأَخَّرَهُ، فَشَكَرَ الله لَهُ، فغفر لَهُ».

1682- Ebu Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir adam yolda yürürken, yol üstünde bir diken dalı buldu ve onu yoldan dışarı attı. Allah, onun bu fiilinden razı oldu ve ondan bunu kabul etti ve onu bağışladı." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 652, 2472)

تَحْرِيمِ تَعْذِيبِ الهِرَّةِ وَنَحْوِهَا مِنَ الحَيْوَانِ الَّذِي لاَ يُؤْذِي

Kedi Ve benzeri Zararsız Hayvanlara Eziyetin Haramlılığı

١٦٨٣ – حَدِيثُ عَبْدِ الله بْنُ عُمَرَ رضي الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «عُذِّبَتِ امْرَأَةٌ فِي هِرَّةٍ، سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ، فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارَ. لاَ هِيَ أَطْعَمَتْهَا، وَلاَ سَقَتْهَا، إِذْ حَبَسَتْهَا. وَلاَ هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الأَرْضِ».

1683- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kadın bir kedi yüzünden azâp edildi. Kadın o kediyi acından ölünceye kadar hapsetmiş ve kedi yüzünden cehenneme girmiştir. Kadın o kediye ne yiyecek vermiş, ne de su içirmişti. Çünkü onu hapsetmiş, onu yerin haşerelerinden yemesi için de bırakmamıştır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2365, 3318, 3482)

الوَصِيَّةِ بِالجَارِ وَالإِحْسَانِ إِلَيْهِ

Komşuya İyilik Ve Nasihat

١٦٨٤ – حَدِيثُ عَائِشَةَ رضي الله عنها، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «مَا زَالَ يُوصِينِي جِبْرِيلُ بِالجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ».

1684- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cibril aleyhisselam bana komşuluk hakları konusunda sürekli tavsiyede bulunurdu. Öyle ki ben komşuyu komşuya mirasçı kılacak zannettim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6014)

١٦٨٥ – حَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالجَارِ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ».

1685- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cibril aleyhisselam bana komşuluk hakları konusunda sürekli tavsiyede bulunurdu. Öyle ki ben komşuyu komşuya mirasçı kılacak zannettim." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6015)

اسْتِحْبَابِ الشَّفَاعَةِ فِيْمَا لَيْسَ بِحَرَامٍ

Haram Olmayan Hususta Şefeat

١٦٨٦ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، إِذَا جَاءَهُ السَّائِلُ، أَوْ طُلِبَتْ إِلَيْهِ حَاجَةٌ قَالَ: اشْفَعُوا تُؤْجَرُوا، وَيَقْضِي اللهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ صلى الله عليه وسلم، مَا شَاءَ

1686- İbnu Mûsâ'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendisine bir dilenci geldiğinde veya kendisinden herhangi bir talepte bulunulduğunda şöyle derdi: "Bu kimsenin ihtiyacının giderilmesi için aracı olun ki sevab kazanasınız. Allah, Peygamberi'nin dili üzere ne dilerse onu yerine getirecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1432, 6027, 6028 , 7476)

استحباب مجالسة الصالحين ومجانبة قرناء السوء

Salih Kimselerle Beraber Olmak Ve Facirlerden Uzak Kalma

١٦٨٧ – حديث أَبِي مُوسى رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: مَثَلُ جَلِيسِ الصَّالِحِ وَالسَّوْءِ، كَحَامِلِ الْمِسْكِ، وَنَافِخِ الْكِيرِ؛ فَحَامِلُ الْمِسْكِ إِمَّا أَنْ يُحْذِيَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً وَنَافِخُ الْكِيرِ إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ رِيحًا خَبِيثَةً

1687- Ebû Musa -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İyi arkadaş ve kötü arkadaşın misali, misk satan ile demir körükleyen kimseye benzer. Misk satan kimsenin mutlaka sana bir yararı dokunur; ya ondan bir miktar misk satın alırsın, yahut onun güzel kokusunu duyarsın. Demircinin körüğü ise ya bedenini veya elbiseni yakar yahut da onun kötü kokusunu duyarsın" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2101, 5534)

فضل الإحسان إلى البنات

Kız Çocuklarına İyilik Yapmak

١٦٨٨ – حديث عَائِشَةَ، قَالَتْ: دَخَلَتِ امْرَأَةٌ، مَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا، تَسْأَلُ فَلَمْ تَجِدْ

عِنْدِي شَيْئًا، غَيْرَ تَمْرَةٍ، فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا فَقَسَمَتْهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا، وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ فَدَخَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم، عَلَيْنَا، فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ: مَنِ ابْتُلِيَ مِنْ هذِهِ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ، كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ.

1688- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın ve beraberinde iki kız çocuğu yanıma girdi. Yiyecek bir şeyler istiyordu. Yanımda bir hurmadan başka bir şey bulamadım. O hurmayı kadına verdim. Kadın hurmayı iki çocuğu arasında paylaştırdı. Kadın ise o hurmadan bir şey yemedi. Sonra kalktı ve çıkıp gitti. Ardından yanımıza Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem girdi. Olan biteni kendisine anlattım. O şöyle buyurdu: "Her kim bu kız çocukları sebebiyle bir sıkıntıya uğratılırlarsa, o kız çocukları onun için cehenneme karşı bir perde olurlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1418, 5995)

فضل من يموت له ولد فيحتسبه

Çocuğu Ölenin Bundan Sevab Beklemesi

١٦٨٩ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لاَ يَمُوتُ لِمُسْلِمٍ ثَلاَثَةٌ مِنَ الْوَلَدِ، فَيَلِجُ النَّارَ، إِلاَّ تَحِلَّةَ الْقَسَمِ

1689- Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üç çocuğu ölen bir müslüman cehenneme girmez. Ancak Allah'ın yemini yerine gelmesi için girer."Ebu Abdullah el-Buhari şöyle dedi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: **«(Ey insanlar!) İçinizden hiç kimse yoktur ki, cehenneme yaklaşmış (ve onun çevresinde bulunmuş) olmasın. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür.»** (Meryem:71) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1251, 6656)

١٦٩٠ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللهِ ذَهَبَ الرِّجَالُ بِحَدِيثِكَ، فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ نَفْسِكَ يَوْمًا نَأْتِيكَ فِيهِ، تَعَلِّمُنَا مِمَّا عَلَّمَكَ اللهُ فَقَالَ: اجْتَمِعْنَ فِي يَوْمِ كَذَا وَكَذَا، فِي مَكَانِ كَذَا وَكَذَا فَاجْتَمَعْنَ فَأَتَاهُنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَعَلَّمَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَهُ اللهُ ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْكُنَّ امْرَأَةٌ تُقَدِّمُ بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْ وَلَدِهَا ثَلاثَةً، إِلاَّ كَانَ لَهَا حِجَابًا مِنَ النَّارِ فَقَالَتِ

امْرَأَةٌ مِنْهُنَّ: يَا رَسُولَ اللهِ اثْنَيْنِ قَالَ: فَأَعَادَتْهَا مَرَّتَيْنِ ثُمَّ قَالَ: وَاثْنَيْنِ، وَاثْنَيْنِ، وَاثْنَيْنِ

1690- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kadın Rasûlullah'a geldi de: Yâ Rasûlallah! Erkekler Sen'in hadîslerini alıp gittiler. O hâlde biz kadınlar için de kendiliğinden bir gün ayır da, bizler o günde Sana gelelim, Sen de Allah'ın Sana öğrettiği şeylerden bizlere öğretirsin! dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara: "Fulân ve fulân günlerde, şu ve şu mekânlarda toplanın " buyurdu. Kadınlar o günlerde ve yerlerde toplandılar. Rasûlullah onların yanlarına geldi de Allah'ın kendisine öğrettiği şeylerden kadınlara da öğretti. Sonra Rasûlullah, kadınlara: "içinizden hiçbir kadın yoktur ki, çocuklarından üç tanesini âhirete kendinden önce yollasın da bunlar cehenneme karşı onun için bir perde olmasın!" buyurdu.

Bunun üzerine kadınlardan biri: Yâ Rasûlallah! iki tanesi de öyle mi? dedi.

Ebû Saîd: Kadın "İki tane" sözünü iki defa tekrar etti, dedi. Sonra Rasûlullah üç kerre tekrar ederek: "İki tane de, iki tane de, iki tane de öyledir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7310)

١٦٩١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ الأَصْبَهَانِيِّ، عَنْ ذَكْوَانٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم بِهذَا وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمنِ بْنِ الأَصْبَهَانِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا حَازِمٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: ثَلاَثَةٌ لَمْ يَبْلُغُوا الحِنْثَ

1691- Abdurrahman ibnu Esbehani den, O şöyle dedi:

Ebu Hazm, Ebu Hureyre'den şöyle derken işittim: "Buluğ çağına girmemiş üç çocuk.[288]" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 102, 1250)

إِذا أحب الله عبدًا حببه لعباده

Allah Bir Kulu Sevdimi Onu Diğer Kullara da Sevdirir

١٦٩٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه

288 Hadis, sahabe hanımlarının ilim öğrenmede ne denli hırslı olduklarını göstermektedir. Yine hadiste Müslümanların çocuklarının cennette olduğunun delili vardır. Her kimin kendisinden önce, henüz buluğ çağına girmemiş iki çocuğu ölürse, ateşe karşı koruyucu olurlar.

وسلم: إِنَّ اللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا، نَادَى جِبْرِيلَ: إِنَّ اللهَ قَدْ أَحَبَّ فُلاَنًا، فَأَحِبَّهُ، فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يُنَادِي جِبْرِيلُ فِي السَّمَاءِ: إِنَّ اللهَ قَدْ أَحَبَّ فُلاَنًا فَأَحِبُّوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ، وَيُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي أَهْلِ الأَرْضِ

1692- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Tebâreke ve Taâlâ bir kulu sevdiği zaman Cibril'e: Allah fulân kulu sevmiştir, onu sen de sev! diye nida eder. Cibril de o kulu sever. Sonra Cibril gök halkına: Allah fulân kulu sevmiştir, sizler de onu sevin! diye nida eder. Gök ahâlîsi de o kulu severler. Ve Yer ahâlîsi arasında da o kimse için gönüllerine bir kabul konulur". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7485)

المرء مع من أحب

Kişi Sevdiği İle Beraberdir

١٦٩٣ – حديث أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَجُلاً سَأَلَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم: مَتَى السَّاعَةُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: مَا أَعْدَدْتَ لَهَا قَالَ: مَا أَعْدَدْتُ لَهَا مِنْ كَثِيرِ صَلاَةٍ، وَلاَ صَوْمٍ، وَلاَ صَدَقَةٍ وَلكِنِّي أُحِبُّ اللهَ وَرَسولَهُ قَالَ: أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ

1693- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Ey Allah'ın Rasûlü! Kıyamet ne zaman olacak? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de: "Sen onun için ne hazırladın?" buyurdu. Adam da: Ben Kıyâmet için çokça namaz, oruç ve sadaka hazırlamadım. Lâkin ben Allah'ı ve Rasûlü'nü seviyorum, dedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Sen sevdiğinle berabersin" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3688, 6167, 6171, 7153)

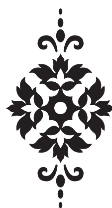
١٦٩٤ – حديث أَبِي مُوسى، قَالَ: قِيلَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: الرَّجُلُ يُحِبُّ الْقَوْمَ، وَلَمَّا يلْحَقْ بِهِمْ قَالَ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

1694- Ebû Mûsâ el-Eşarî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme: Onların ameli gibi amel etmediği halde o topluluğu seven biri hakkında ne dersin? Diye soruldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kişi sevdiği kimse ile

beraberdir."[289] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6168, 6169, 6170)

289 Hayır ehlini ziyaret edip onlarla beraber olmanın, mutlaka onların yaptıklarını yapmaya bağlı olduğu sanılabilir. Yukarıdaki üç hadis ve rivâyet farklılıkları, fazilet sahibi kişilerle beraber olabilmenin bir başka yolunu göstermektedir: Sâlihleri ve iyileri sevmek. Hadîs-i şerîfler de "kişinin, sevdikleriyle beraber olduğu" genel bir kaide ve ifade ile anlatılmaktadır. Öncelikle buradaki beraberlik, hiç şüphesiz her bakımdan yani, fazilet ve derece bakımından beraberlik demek değildir. Aynı yerde veya mecliste bulunan insanlar, beraberdirler ama gerçek durumları, imkânları ve mânevî değerleri farklı farklıdır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'i sevdiği için onunla beraber olacağı belirtilen kimse, Peygamber aleyhisselâm ile aynı seviyede olacak demek değildir. Ama onunla cennette bulunma ve onu görebilme imkânına sahip olacak demektir. Öte yandan "Kişi sevdiği ile beraberdir" beyânında iyilik-kötülük ayırımı yapılmamış, genel bir kaide olarak durum ortaya konulmuştur. Bundan iyileri seven iyilerle, kötüleri seven de kötülerle beraberdir, anlamı çıkar. Zaten insan, sevdiği kimselerle olmayı onların yakınında bulunmayı ister. Sevmediği kimselerle birlikte vakit geçirmek, başlı başına azap vesilesidir. Kimse de böyle bir beraberliğin peşinde olmaz. Birlikte olma arzusunun temelinde sevgi yatar. Burada dile getirilmiş olan endişe, amel noksanlığı ya da sevdiklerinin yaptıklarını yapamama gibi durumların, sonuçta sevilen kimselerden ayrı kalmaya sebep olabileceği düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Onun için de "Bir topluluğu sevdiği halde onların yaptıklarını yapamayan, dolayısıyla onların seviyelerine ulaşamayan kimsenin durumu" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme sorulmuştur. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in cevabı, bu endişenin yersiz olduğunu ortaya koymuştur. Beraberlik için aynı seviyeyi paylaşmanın ya da aynı şeyleri yapmanın şart olmadığını, iyiliklerinden dolayı sevilen insanlarla beraber olabilmek için onlara duyulan sevginin yeteceğini müjdelemiştir. Çünkü niyet çoğu kere amelden önde gelir. Ashâb-ı kirâmın, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden duydukları bu müjdeli beyan üzerine, müslüman oldukları gün dışında hiçbir gün bu derece sevinmediklerini kaydetmektedir. Hatta bizzat kendisi, "Ben de Allah ve Resûlünü ve Ebû Bekir ile Ömer'i seviyorum. Onların amelleri gibi amel edemediysem de, onlarla beraber olmayı umuyorum" demiştir. Burada, kıyametin ne zaman kopacağını soran bedevîye Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in "Kıyamet için ne hazırladın?" diye karşı soru yöneltmesi, asıl merak edilmesi gerekli olan konuya dikkat çekmek ve böylece ümmetini eğitmek içindir.

كتاب القدر
KADER KİTABI

كيفية خلق الآدمي في بطن أمه وكتابة رزقه وأجله وعمله وشقاوته وسعادته
İnsanın Ana Rahminde Yaratılması Şekli, Rızkı, Eceli, Ameli

١٦٩٥ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وَهُوَ الصَّادِق الْمَصْدُوقُ، قَالَ: إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ يَبْعَثُ اللهُ مَلَكًا فَيُؤْمَرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ، وَيُقَالُ لَهُ: اكْتُبْ عَمَلَهُ وَرِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ ثُمَّ يُنْفَخُ فِيهِ الرُّوحُ فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ لَيَعْمَلُ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ إِلاَّ ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ كِتَابُهُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ وَيَعْمَلُ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ إِلاَّ ذِرَاعٌ، فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ، فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

1695- Abdullah ibnu Mes'ûd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden birinizin yaratılışı, ilk kırk gün anne karnında meni şeklinde kalmasıyla başlar. İkinci kırk günde bu meni bir kan pıhtısı şeklini alır. Üçüncü kırk günde ise bu kan pıhtısı bir çiğnemlik et haline gelir. Yüz yirmi günü doldurunca Allah Azze ve Celle ona bir melek gönderir. Bu melek ona şu dört şeyi yazmakla emrolunur. O meleğe denilir ki:

- Onun amelini, rızkını, cennetlik mi yoksa cehennemlik mi olacağını yaz. Sonra ona ruh üflenir. Sizden biriniz, cennetliklerin amelini işler. Öyle

ki kendisiyle cennet arasında bir kol boyu mesafe kalır. Onun yazgısı öne geçer de cehennem ehlinin amelini işler ve cehenneme girer. Yine bir kimse cehennem ehlinin amelini işler. Öyle ki cehennemle kendisi arasında bir kol boyu mesafe kalır. Bunun da önüne yazgısı geçer. Cennet ehlinin amelini işler de cennete girer.[290] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3208, 3332, 6594, 7454)

---

290 Kader meselesi imanda çok önemli cüzlerdendir. Günümüz Müslümanları gene - de iki uç noktada seyrediyorlar. Ya Mümini delillere ulaşmaktan alıkoyan taklitçi, kolaycı ve yer yer bid'atlara boğulmuş, şekilcilikten kurtulamayan bir İslamî anlayış ya da Müslümanı yine delillere ulaşmaktan alıkoyan, amelden çok akideye, dua ve zikirden çok cihad, tebliğ vb. konulara önem veren radikal anlayış. İslam sadece cihattan ibaret olmadığı gibi yalnızca dua ve zikirden de ibaret değildir. İslam, Kur'an ve sünnete iman edilmesi emredilen şeylere inanmak, yapılması istenenleri yapmak, yasaklanan şeylerden kaçınmaktır. Kader konusunda Allah ve Rasûlü'nün müsaade ettiği kadar konuşmak gerekir. Konuşulacak olan da Allah ve Resulu'nun haber verdiği ve müsaade ettiği şeyler olmalıdır. Kader, müspet ve menfi yönüyle tespit edilirken, Kadere iman dört erkan üzere kaimdir. Bu erkanları bilme kadere giriştir. Bu rükünlere iman, kader ilmini bilme imanın şartlarındandır. Bu rükünler şunlardır. 1- EL-İLMU (İLİM). 2- EL-KİTABETU (YAZI). 3- EL-MEŞİETU (DİLEME). 4- EL-HALKU (YARATMA). Bunlardan birincisi El-İlmu (İLİM): Allah'ın ilmen, cümleten ve tafsileten ezeli ve ebedi her şeyi bildiğine inanma. Kullarının fiillerini, olacak olmayacak her ne varsa ilmi ile kaimdir (bilir). Yarattığının rızkının ne kadar olacağı, fiilini ve cennete mi, cehenneme mi gireceğini bilir. En iyi bilen O'dur ve ğaybın anahtarı O'ndadır. Ve onları O'ndan başkası bilemez. Karada, denizde olanı bilir. Hiçbir yaprak düşmesin ki onu bilmesin. Yani dalındaki bir yaprak bile onun ilminin dışında düşmez. Yeryüzünün karanlıklarında hiçbir tane, hiçbir yaş ve kuru olmasın ki apaçık kitapta (Levhi Muhfuz'da) yazılı bulunmasın. Olacağı, olanı, olmayışı ve olmayacağı biliyordu. Allah, yarın onların itirazı olmasın diye onlara Resuller gönderiyor. İkincisi El-Kitabetu (YAZI) Allah, yazması, kıyamete kadar yaşayıp yaşatacağı mahlukatın kaderini ilminin her yeri kuşatmasından dolayı «Levhi Mahfuz» da yazmıştır. Allah kıyamete kadar insanlığı yaratmadan 50 yıl önce yaratacağı bütün mahlukatın kaderini ilminin fevgatından dolayı «Levhi Mahvuz»da yazmıştır. Sahabe Tabiin, Ehli sünnet, kıyamete kadar olacak her şeyin, ilmin Kur'an da (Levhi Mahfuzu kast ediyor) yazılı olduğuna icma etmiştir. El-Meşietu (DİLEME) Bu mertebe üçüncü mertebe. Her şeyde nüfus eden Allah'ın meşiyetinin, dilemesinin kudretinin şümulune; istediği şeyin olduğu, istemediğinin olmadığına; ne hareket ne sükut, ne hidayet nede dalalet ancak Allah'ın meşiyetine tabidir. Bütün Resullerin ilkinden sonuncusu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme kadar hepsi Allah'ın indirmiş olduğu bütün kitaplar Allah'ın insanlar üzerinde yaratmış olduğu fıtrat bu mertebede icma etmişlerdir. El-Halku (YARATMA) Bu mertebede Allah'tan gayrı kainattaki her şeyin; yoktan var olma zatlarıyla, sıfatlarıyla, hareketleriyle Allah'ın mahluku olduğuna iman etmeyi gerektirmektedir. Bunlarda birçok şeyin reddiyesi vardır. Bu dört rukun birbiriyle beraberdir. Çünkü Allah'ın ilmini anlayamamışsak, yazmasını anlayamıyorsak, ilmin anlaşılması, yazılması anlaşılmaz.

١٦٩٦ – حديث أَنَس بْنِ مَالِكٍ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ وَكَّلَ بِالرَّحِمِ مَلَكًا، يَقُولُ: يَا رَبِّ نُطْفَةٌ يا رَبِّ عَلَقَةٌ يَا رَبِّ مُضْغَةٌ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقْضِيَ خَلْقَهُ، قَالَ: أَذَكَرٌ أَمْ أُنْثى شَقِيٌّ أَمْ سَعِيدٌ فَمَا الرِّزْقُ وَالأَجَلُ فَيُكْتَبُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ

1696- Enes ibnu Malik'ten, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle ana rahmine bir melek gönderir. Melek ana rahmine geldiğinde şöyle der: Ya Rabbi, bu bir nutfedir. Ya Rabbi, bu bir kan pıhtısıdır. Ya Rabbi, bu bir çiğnemlik ettir.[291] Allah onu yaratmayı hükmettiği zaman, Melek der ki: Bu erkek midir? Dişi midir? Cehennem ehlinden mi, cennet ehlinden mi? Rızkı ve eceli nedir? Bütün bunlar anne karnında yazılır."

١٦٩٧ – حديث عَلِيٍّ رضي الله عنه، قَالَ: كُنَّا فِي جَنَازَةٍ، فِي بَقِيعِ الْغَرْقَدِ فَأَتَانَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَقَعَدَ وَقَعَدْنَا حَوْلَهُ، وَمَعَهُ مِخْصَرَةٌ، فَنَكَّسَ، فَجَعَلَ يَنْكُتُ بِمِخْصَرَتِهِ ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ، مَا مِنْ نَفْسٍ مَنْفُوسَةٍ إِلاَّ كُتِبَ مَكَانُهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَإِلاَّ قَدْ كُتِبَ شَقِيَّةً أَوْ سَعِيدَةً فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَفَلا نَتَّكِلُ عَلَى كِتَابِنَا، وَنَدَعُ الْعَمَلَ فَمَنْ كَانَ مِنَّا مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ وَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَّا مَنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ فَسَيَصِيرُ إِلَى عَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ قَالَ: أَمَّا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيَسَّرُونَ لَعَمَلِ السَّعَادَةِ، وَأَمَّا أَهْلُ الشَّقَاوَةِ فَيُيَسِّرُونَ لِعَمَلِ الشَّقَاوَةِ ثُمَّ قَرَأَ (فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى) الآيَة

1697- Ali'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Bakîul-Ğargad'da (Baki mezarlığı) bir cenazede idik. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim yanımıza gelip oturdu. Biz de O'nun etrafına oturduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elinde bir değnek vardı. Başını eğdi ve elindeki değnekle yere bir şeyler çizmeye başladı. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden her bizinizin ve her bir canlının cennet ve cehennemdeki mekanları yazılmıştır. Onun cennetlik mi cehennemlik mi olduğu yazılmıştır."

Bunun üzerine sahâbelerden biri dedi ki:

291 Bir meni, anne rahmine düştüğünde ilk kırk gün nutfe olarak, ikinci kırk gün kan pıhtısı olarak ve üçüncü kırk gün bir çiğnemlik et olur. Yani yüz yirmi gün olduğunda Allah, ona bir melek gönderir ve onun rızkını, ecelini, cennetlik mi, cehennemlik mi olduğu yazılır.

Ey Allah'ın Rasûlü! Yazımıza (kaderimize) güvenip amel işlemeyi terk edemez miyiz.? Bizden her kim cennet ehlinden ise cennet ehlinin amelini işler. Her kim de cehennem ehlinden ise o da cehennem ehlinin amelini işler.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennet ehline, cennet ehlinin amelleri, cehennem ehline ise cehennem ehlinin ameli kolaylaştırılır." Sonra da şu ayeti okudu: **«Kim malından verir ve sakınır, en güzeli de tasdik ederse, biz de ona en kolayı hazırlarız. Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görür ve en güzeli yalanlarsa, biz de ona en güç olanı kolaylaştırırız.»** (Leyl: 5-10) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1362, 3674, 4945, 6216, 6605)

١٦٩٨ – حديث عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُعْرَفُ أَهْلُ الْجَنَّةِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: فَلِمَ يَعْمَلُ الْعَامِلُونَ قَالَ: كُلٌّ يَعْمَلُ لِمَا خُلِقَ لَهُ، أَوْ لِمَا يُسِّرَ لَهُ

1698- İmrân ibnu Husayn -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir kimse: Ey Allahın Resulu! Cennet ehli, ateş ehlinden ayırt edilip tanınıyor mu? diye sordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Evet ayırdedilip bilinir" buyurdu. O zât: Öyleyse yani cennetlik, cehennemlik ezelde biliniyorsa işleyip çalışanlar niye böyle amel edip duruyorlar? dedi. Rasûlullah: "Herkes niçin yaratılmışsa, onun için çalışır yâhut kendisi için kolaylaştırılıp hazırlanan şey için çalışır" buyurdu.[292] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6596, 7551)

---

292 Kula faydası olmayan, bilakis kendisine zararlı olan, Allah'a isyan etmek, varlık içinde şımarmak ve azmak gibi şeyler kolaylaştırıldığı gibi, Allah'a ibadet maksadıyla yönelmek, O'na itaat etmek ve salih amel işlemek de kolaylaştırılmıştır. Bu yüzden her namazda şöyle demesi emredilmiştir: "Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz..." (Fatiha, 5) Kul, bir amel işle, bu amel Allah'a yönelik itaat ve ibadet değilse, yani salih amel değilse, bu amel batıldır. Çünkü dünya lanetlenmiştir, onda bulunan şeyler de lanetlenmişlerdir. Ancak Allah için olan şeyler müstesnadır. Eğer insan dünyada işlediği amellerle liderlik ve mal elde etmek isterse, liderlik istemenin sonu Firavunluk, mal biriktirmenin sonu da Karun'luktur. Yüce Allah Kasas suresinde Firavunun da Karun'un da kıssanını anlatmış ki, bu kıssalarda akıl sahibi kimseler için büyük ibretler vardır. Bir işte Allah kuluna yardım etmezse, bu iş olmaz ve fayda sağlamaz. Allah ile olmayan bir şey de asla olmaz. Allah için olmayan bir şey de ne fayda verir, ne de devam eder. Takdir edilenden önce kulun Allah'tan yardım istemesi, O'na güvenip dayanması ve O'na dua etmesi gerekir. O'nun fiilinin bir etkisi olmaksızın ön görülen şey takdir edilince, buna sabretmesi veya rıza göstermesi gerekir. Şayet takdir edilen şey kendi fiili aracılığıyla

١٦٩٩ – حديث سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ النَّارِ، فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ، وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

1699- Sehl ibn Sa'd es-Sâidî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse, insanlara görünen işlerde cennet ehlinin amelini işler. Ancak o, cehennem ehlindendir. Yine bir kimse, insanlara görünen işlerde cehennem ehlinin yapacağı kötü işler yapar. Hâlbuki o, cennet ehlindendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2898, 4202, 4207, 6493, 6607)

حجاج آدم وموسى عليهما السلام

Adem İle Musa Aleyhisselamın Tartışması

١٧٠٠ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: احْتَجَّ آدَمُ وَمُوسى فَقَالَ لَهُ مُوسى: يَا آدَمُ أَنْتَ أَبُونَا، خَيَّبْتَنَا، وَأَخْرَجْتَنَا مِنَ الْجَنَّةِ قَالَ لَهُ آدَمُ: يَا مُوسى اصْطَفَاكَ اللهُ بِكَلاَمِهِ، وَخَطَّ لَكَ بِيَدِهِ، أَتَلُومُنِي عَلَى أَمْرٍ قَدَّرَ اللهُ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَنِي بِأَرْبَعِينَ سَنَةً فَحَجَّ آدَمُ مُوسى ثَلاَثًا

1700- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Âdem ile Mûsâ birbirlerine karşı hüccet getirip çekiştiler. Mûsâ, Âdem'e: Yâ Âdem! Sen bizim babamızdın. Sen bizi cennetten çıkardığın için, bizleri mahrumiyet ve zarara düşürdün! dedi, Âdem de ona: Yâ Mûsâ! Sen, Allah'ın kelâmı ile seçip mümtaz kıldığı ve lehine eliyle yazıp çizdiği Musa'sın. Öyle iken sen, Allah'ın beni yaratmasından kırk sene evvel üzerime takdir buyurduğu bir işten dolayı beni kınıyor musun? dedi". Bunu takîben Peygamber: "Böylece Âdem, Musa'ya delil ve burhan ile gâlib oldu. Âdem Musa'ya delîl ve burhanla gâlib oldu" cümlesini üç kerre söyledi.[293] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3409, 4736, 4738, 6614, 7515)

---

gerçekleşirse, o zaman bu, bir nimettir ve bundan dolayı Allah'a hamd etmesi gerekir. Şayet fiili sonucu takdir edilen şey günah nitelikli ise, o zaman da Allah'tan bağışlanma dilemesi gerekir.

293 Musa, Adem'i, yaptığı bir fiil yüzünden ona ve zürriyetine isabet eden bir musibetten dolayı kınadı. Emri terk eden, günahkâr bir asi olduğu için değil. Bu yüzden:

قدّر على ابن آدم حظه من الزنا وغيره

AdemoğlununZinadan Nasibi Vardır

١٧٠١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ اللهَ كَتَبَ عَلَى ابْنِ آدَمَ حَظَّهُ مِنَ الزِّنَا أَدْرَكَ ذَلِكَ، لاَ مَحَالَةَ فَزِنَا الْعَيْنِ النَّظَرُ، وَزِنَا اللِّسَانِ الْمَنْطِقُ وَالنَّفْسُ تَمَنَّى وَتَشْتَهِي وَالْفَرْجُ يُصَدِّقُ ذَلِكَ وَيُكَذِّبُهُ

1701- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şöyle buyurdu:

"Allah, Âdemoğlu üzerine zinadan nasibini ezelden takdir etmiştir. Âdem oğlu ezelde amel etmesi yazılmış olan şeyi mutlaka yapacaktır. Gözün zinası, bakması helal olmayan şeye bakmasıdır. Dilin zinası, helâl olmayan sözleri konuşmasıdır. Nefis de zinayı temenni eder ve bunu arzular. Kişinin cinsiyet organı da bunların hepsinin arzularını ya doğrular yada yalanlar."[294] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6243, 6612)

معنى كل مولود يولد على الفطرة، وحكم موت أطفال الكفار وأطفال المسلمين

Her Doğan Çocuk Fıtrat Üzere Doğar Hadisi Ve Ölen Mümin Ve Kafirlerin Çocuklarının Durumu

١٧٠٢ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلاَّ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ كَمَا تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بَهِيمَةً جَمْعَاءَ هَلْ تُحِسُّونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ ثُمَّ يَقُولُ أَبُو هُرَيرَةَ رضي الله عنه: (فِطْرَةَ اللهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لاَ تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللهِ، ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ)

1702- Ebû Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "(Ademoğlun-

---

Niçin emre karşı geldin? Niçin günah işledin? demiyor da: Niçin kendini ve bizi cennetten çıkardın? diyor. İnsanlara, insanların fiillerinin veya başka şeylerin etkisiyle başlarına gelen musibetler karşısında kadere teslim olmaları ve rububiyete tanıklık etmeleri emredilmiştir.

294 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Müslümanları kıyamete kadar başlarına gelecek her meselede uyarmıştır. Bu rivayette de insanın nefsani arzularına uyarak günaha sapmama noktasında dikkatini çekmiştir. Allah sakınanlardan eylesin. Amin.

dan) her doğan çocuk, fıtrat üzere doğar. Sonra o çocuğun anne ve babası onu Yahudileştirirler, veya Hıristiyanlaştırırlar, veya da Mecusileştirirler. Tıpkı hayvanın yavrusunu bütün uzuvları yerli yerinde ve eksiksiz bir şekilde doğurması gibi. Sen o hayvanın kulağı (veya herhangi bir uzvu) kesik (eksik) olarak doğduğunu gördün mü?" (Bir hayvanın yavrusunu vücudunda her hangi bir eksiklik veya bir kesik olmadan doğurur. Ancak sahipleri onun kulağını (veya kuyruğunu) sonradan keserler. Bu ise onların küfürde ısrar etmeleri ve Hakka karşı sağır olmalarını işaret vardır.) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1385)

١٧٠٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: سُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ ذَرَارِيِّ الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: اللهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

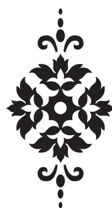
1703- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme, müşriklerin ölen çocuklarından soruldu. O şöyle buyurdu: "(Yaşadıkları takdirde) Allah, onların ne yapacaklarını en iyi bilendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1384, 6598, 6600)

١٧٠٤ – حديث ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَوْلاَدِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ: اللهُ، إِذْ خَلَقَهُمْ، أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

1704- İbnu Abbâs'tan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme müşriklerin ölen çocuklarından soruldu. O şöyle buyurdu: "Allah onları yarattığında, (yaşadıkları takdirde) onların ne yapacaklarını en iyi bilendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1383, 6597)

كتاب العلم
İLİM KİTABI

النهي عن اتباع متشابه القرآن والتحذير من متبعيه والنهي عن الاختلاف في القرآن

Müteşabihin Beyanı Ve Kuran Hakkında İhtilafın Yasaklanması

١٧٠٥ – حديث عَائِشَةَ رضي الله عنها، قَالَتْ: تَلاَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم هذِهِ الآيَةَ (هُوَ الَّذي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فيَتَّبِعُون مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ) إِلَى قَوْلِهِ (أُولُو الأَلْبَابِ)

قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: فَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَّى اللهُ فَاحْذَرُوهُمْ

1705- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu:

«Sana kitabı indiren O'dur. Onun (kitabın) bir kısım âyetleri muhkemdir, (mânâsı açıktır) Bu âyetler kitabın anasıdır. (esasıdır) Diğer bir kısım âyetleri de müteşabihtir (anlaşılması güçtür) Kalblerinde eğrilik bulunanlar, fitne çıkarmak ve arzularına göre açıklamak niyetiyle, müteşabih olanlarına uyarlar. Oysa bunların açıklamasını sadece Allah bilir. İlimde ileri gitmiş olanlar ise "Biz bunlara iman ettik hepsi rabbi-

miz katındandır." derler. Bunları ancak akıl sahipleri düşünür. » (Âl-i İmran:7) [295]

---

295 Ey Muhammed, Kur'an'ı sana indiren Allahtır. O Kur'an'ın bir kısım âyetl - ri açıktır, üzerinde başka türlü yorum yapılamaz. Bu âyetler, vaad tehdit, sevap, ceza, helal, haram, öğüt ve ibretleri açık bir şekilde anlatmaktadır. Bu âyetler, dinin temeli olan kitabın esasıdır. Bunlar, farzları, cezaları, hükümleri ve bütün zaruri olan hususları kapsamaktadır. Kur'an'ın diğer bir kısım âyetleri de müteşabihtir, anlaşılması güçtür. Kelimeleri birbirine benzemekte fakat mânâları değişiktir. Kalblerinde haktan ayrılma, doğrudan sapma eğilimi bulunanlar bu müteşabih âyetlere uyarlar. Bunların gayesi karışıklık meydana getirmek, fitne çıkarmak ve Allah'ın, muhkem âyetlerle açıkladığı doğru izahı bırakıp âyetleri, kendi arzu ve istelerine göre yorumlamaktır. Halbuki bu müteşabih âyetlerin mânâlarını yalnızca Allah bilir. İlimde ileri gitmiş olan sağlam bilgili âlimler ise şöyle derler: «Biz, müteşabih âyetlerin izahını bilmesek te muhkem ve müteşabih olan bütün âyetlerin rabbimiz katından geldiğine kesinlikle iman ederiz.» Allah'ın kitabındaki müteşabih âyetler hakkında herhangi bir şey söylemekten çekinen ve bunlardan öğüt alanlar ancak akıl sahibi olan kimseledir. Kur'an-ı Kerim âyetleri muhkem ve müteşabih olmak üzere ikiye ayrılmıştır. a) Muhkem: Muhkem ayetler, manalarının anlaşılması için açıklamaya ihtiyaç duyulmayan, herkesin anlayabileceği ayetlerdir. Helal, haram, namaz, oruç, zekat, hac ve Peygamberlerin kıssaları türünde olan ayetler muhkem ayetlerdir. Başka bir ifadeyle Muhkem, kolaylıkla anlaşılan, tefsire ihtiyaç göstermeyen ve tek manası olan ayetlerdir. Muhkem, manâsı apaçık anlaşılan âyetlerdir. Ayrıca «kitabın anası» ummu'l kitab olarak vasıflandırılmıştır.Kur'an- Kerim'de; Allah'a, Meleklere, Kitablara, Peygamberlere ve Ahiret gününe iman gibi zamanın değişmesiyle değişmeyen, temel hükümlere delâlet eden ayetler ve yine fazilet ve ahlâk esaslarını bildiren ve selîm fıtratın benimsediği kurallarla, zulüm, hıyanet, yalan, sözde durmama, ana babaya karşı gelme ve fısk (bozgunculuk) gibi kötü hasletleri yasaklayan hükümler de muhkemdir .b) Müteşabih: Müteşabih ayetler, birçok manalara gelebilen, açıklamaya ihtiyaç duyulan veya anlamı akıl ve nakille bilinmeyecek olan ve manâsında kapalılık bulunan âyetlerdir. Bunların hangi manâya geldikleri yalnız kendilerinden anlaşılmaz. Başka harici bir delile ihtiyaç gösterirler. Allah'ın sıfatları, kıyametin durumu, Cennet nimetleri, Cehennem azabı vs. hakkındaki ayetler bu çeşittendir.Genel olarak usul alimleri müteşabihleri iki kısma ayırmışlardır:1- Muhkemle karşılaştırıldığında manası bilinebilen. 2- Hakikatını bilmeye imkan olmayan ayetlerdir. Müteşabihteki gizlilik şu yönlerde belirebilir: a) Müteşabihliğin sadece lafızda olması: Lafızda müteşâbihlik ya kelimede, ya da cümlede olur. Kelimenin garip bir kelime olması veya birden fazla anlama gelmesi onu müteşâbih kılar. Cümlede müteşâbihlik ise, cümlenin kuruluşundan ve cümlenin üslûbundan kaynaklanan durumdur. b) Müteşabihliğin sadece manada olması: Allah'ın sıfatları, kıyametin ahvali, cennet nimetleri, cehennem azabı gibi insan aklının tam anlamıyla kavrayamadığı hususlardır. c) Müteşabihliğin hem lafız hem de manada olması: Anlaşılması hem lafzının hem de manasının çeşitli yönlerden inceleyip araştırılmasına bağlı olan ayetlerdir. Geniş anlamıyla müteşâbihlerin kapsamına yukarıda anlattığımız hususların hepsi girmesine rağmen, özel ve yaygın

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sen Kur’ân’ın yalnız müteşâbih âyetlerine uyan dalâlet ehlini gördüğünde, işte onlar Allah'ın bu âyette isim ve sıfatlarını söylediği kimselerdir, artık hepiniz onlardan sakının.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1383, 4547, 6597)

١٧٠٦ – حديث جُنْدَبٍ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: اقْرَءُوا الْقُرْآنَ مَا ائْتلَفَتْ عَلَيْهِ قُلُوبُكُمْ فَإِذَا اخْتَلَفْتُمْ، فَقُومُوا عَنْهُ

1706- Cundeb ibnu Abdullah -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kalpleriniz Kur’ân üzerinde birleştiği müddetçe Kur’ân’ı okuyun. Şayet manasının anlaşılmasında ayrılığa düşerseniz, bu ihtilafınızın şerre dönüşmemesi için oradan ayrılın.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 5060, 5061, 7364, 7365)

في الألد الخصم

Husumette Haddi Aşmama

١٧٠٧ – حديث عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ أَبْغَضَ الرِّجَالِ إِلَى اللهِ، الأَلَدُّ الْخَصِمُ

1707- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Muhakkak ki Allah’ın en sevmediği kişi, düşmanlıkta ve husumet anında şiddetli davranandır.”[296] (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 2457, 4523, 7188)

---

anlamıyla müteşâbih, Allah’ın sıfatlarını konu alan âyetlerdir. Kur’ân-ı Kerim Allah hakkında istivâ, vech (yüz), yed (el), ayn (göz) gibi sıfatlardan bahsetmektedir. Ehli sünnet bu sıfatları zahirleri üzere kabul eder, te’vil etmezlerdi. Onlara göre bu sıfatları te’vil etmek, meselâ «istivâ»ya «istilâ» demek «vech»e Allah’ın zâtı; «yed»e Allah’ın kudreti gibi anlamlar vermek, bu sıfatları tatîl (işlevsiz kılma) ve onları yok saymaktır. Ehli sünnet bunu söylerken, Allah’ın elinin bizim elimize benzediğini ya da Allah’ın cisim olduğunu kasdetmezler. Nasıl Allah’ın zat ve sıfatlarını bilmiyorsak, sıfatlarının da keyfiyetini bilemeyiz, derler. İmam Malik’in, «istivâ»nın ne olduğunu soran birine; «İstivânın keyfiyeti akıl ile bilinemez . İstivâ’nın dildeki anlamı ise meçhul değildir. Ayrıca buna iman etmek vacib, hakkında soru sormak ise bid’attir» şeklindeki cevabı meşhurdur.

296 Münafıklar husûmet hâlinde yalan söyler, iftira eder, doğruluğa tutunmazlar da eğri, dolambaçlı yolları seçerler.

اتباع سنن اليهود والنصارى

Yahudi Ve Hıristiyanların Yollarına Tabi Olma

١٧٠٨ – حديث أَبِي سَعِيدٍ الْخدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَتَتْبَعُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، شِبْرًا بِشِبْرٍ، وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّى لَوْ دَخَلُوا جُحْرَ ضَبٍّ تَبِعْتُمُوهُمْ قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى قَالَ: فَمَنْ

1708- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Muhakkak sizler, sizden önceki ümmetlerin yolunca karış karış, arşın arşın uyup gideceksiniz. Hattâ onlar bir keler deliğine girmiş olsalar bile siz de o daracık yere girecek onlara tâbi olacaksınız" buyurdu. Biz: Ey Allahın Rasûlu! Bu ümmetler YahûdîlerIe Hırıstîyanlar mı? diye sorduk. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Onlardan başka kim olacak?" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7320)

رفع العلم وقبضه وظهور الجهل والفتن في آخر الزمان

Ahir Zamanda İlmin Gidip Cehaletin Ve Fitnenin Yaygınlaşacağı

١٧٠٩ – حديث أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ العِلْمُ، وَيَثْبُتَ الْجَهْلُ، وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ، وَيَظْهَرَ الزِّنَا

1709- Enes -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İlmin kaldırılıp cehaletin yayılması, içkinin çokça tüketilmesi ve zinanın yayılması kıyâmet alâmetlerindendir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 81, 5231, 5577, 6808)

١٧١٠ – حديث أَبِي مُوسى قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ أَيَّامًا، يُرْفَعُ فِيهَا الْعِلْمُ، وَيَنْزِلُ فِيهَا الْجَهْلُ، وَيَكْثُرُ فِيهَا الْهَرْجُ وَالْهَرْجُ الْقَتْلُ

1710- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kıyametin önünde öyle günler vardır ki, onlarda ilim kaldırılır, cahillik inip yayılır, ölüm çoğalır" buyurdu, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7064)

١٧١١ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: يَتَقَارَبُ الزَّمَان، وَيَنْقُصُ الْعَمَلُ، وَيُلْقَى الشُّحُّ، وَتَظْهَرُ الْفِتَنُ، وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّمَ هُوَ قَالَ: القَتْلُ، الْقَتْلُ

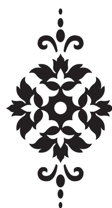
1711- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kıyametin yaklaşması alâmetleri şunlardır: Zaman birimleri birbirine yakın olur yıllar ay, aylar gün, günler de saat gibi hızla geçer. Allah'a kulluk ve hayır amelleri eksilir, kalblere şiddetli cimrilik atılıp yerleştirilir, birçok fitneler meydana gelir ve hercümerc çoğalır" buyurdu. Sahâbîler: Ey Allahın Resulu! O here nedir? diye sordular. Rasûlullah da iki kerre: "Öldürme, öldürme!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7061)

١٧١٢ – حديث عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَقُول: إِنَّ الله لاَ يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا، يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ وَلكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا، اتَّخَذَ النَّاسُ رُءُوسًا جُهَّالاً، فَسُئِلُوا، فَأَفْتَوْا بغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا

1712-Abdullah ibnu Amr, ibnul-Âs'tan, O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Muhakkak ki Allah, ilmi kullarının göğüslerindenden silerek çekip almaz. Fakat hiçbir âlim kalmayıncaya kadar âlimlerin ruhlarını almak suretiyle ilmi ortadan kaldırır. Bundan sonra insanlar cahilleri kendilerine başkanlar edinirler. Onlara ilimden sorulduğunda, o konuda bir bilgileri olmadığı halde fetva verirler. Bununla hem kendileri sapıtır hem de başkalarını saptırırlar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 100, 7207)

كتاب الذكر والدعاء والتوبة والاستغفار
ZİKİR, DUA, TEVBE VE İSTİĞFAR

على ذكر الله تعالى
Esma'ül-Hüsna'nın Fazileti

١٧١٣ – حديث أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: يَقُولُ اللهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ، ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلإٍ، ذَكَرْتُهُ فِي مَلإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشِبْرٍ، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي، أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً

1713- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah şöyle buyurur: Ben kulumun beni zannı üzereyim. Kulum beni andığı zaman ben muhakkak onunla beraber bulunurum. O beni gönlünde gizlice zikrederse, ben de onu bu suretle nefsimde yânî Zâtımda zikrederim. Eğer o beni bir cemâat içinde zikrederse, ben de onu bu cemâat ferdlerinden daha hayırlı bir cemiyet içinde anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!".[297] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7405)

---

297 İmanın en faziletli halinin ihsan ve murakabe (Allah'ın gözetimi altında olduğunu bilmek) makamı olduğunu göstermektedir. Bu ise kulun görüyor ve O'nu müşahede ediyormuşcasına Rabbine ibadet etmesidir. Nerede olursa olsun, Allah'ın da kendisiyle birlikte olduğunu bilmesidir. Her ne konuşur, ne yapar ve her ne işe dalarsa mutlaka yüce Allah'ın kendisini görmekte ve gözetmekte olduğunu bilmesidir.

في أسماء الله تعالى وفضل من أحصاها

Esma'ül-Hüsna'nın Bilinmesi

١٧١٤– حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ لِلهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

1714- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın yüzden bir eksik olarak doksan dokuz ismi vardır. Kim bu isimleri sayarsa cennete girer" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2736, 6410, 7392)

١٧١٥– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعْزِمْ الْمَسْأَلَةَ وَلَا يَقُولَنَّ اللهُمَّ إِنْ شِئْتَ فَأَعْطِنِي فَإِنَّهُ لَا مُسْتَكْرِهَ لَهُ.

1715- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biri dua ederken "Allahım dilersen bana ver" demesin. Allah'a kesin ifadelerle dua etsin. Muhakkak ki Allah'ı hiçbir zorlayıcı yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6338, 7464)

١٧١٦– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ اللهُمَّ اغْفِرْ لِي إِنْ شِئْتَ اللهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ لِيَعْزِمْ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا مُكْرِهَ لَهُ.

1716- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sakın ola ki sizden biri: Allahım dilersen beni bağışla! Allahım dilersen bana merhamet et! diye dua etmesin. Allah'a kesin ifadelerle dua etsin. Muhakkak ki Allah için hiçbir zorlayıcı yoktur!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7477)

١٧١٧– حَدَّثَنَا ابْنُ سَلَامٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عُلَيَّةَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ الْمَوْتَ لِضُرٍّ نَزَلَ بِهِ فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ مُتَمَنِّيًا لِلْمَوْتِ فَلْيَقُلْ اللّٰهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي.

1717- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Sizden birinizin başına (dünyalık) bir musibet, bir zarar geldiği zaman ölümü temenni etmesin. Şayet bunu yapmak zorunda kalırsa o zaman şöyle desin: Allahım! Hayat benim için hayırlı olduğu müddetçe beni yaşat, ölüm benim için hayırlı ise beni öldür."[298] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5671, 6351, 7233)

---

298 Bu hadis ölümü temenni etmenin ve ölmek için dua etmenin yasak olduğunu göst - riyor. Zira ölümle amel kesilmektedir. Hayat amel edebilme sebebi, amel ise sevabı artırma sebebidir. Tevhidden ayrılmamak dışında bir ameli olmasa da böyledir. Çünkü amellerin en faziletlisi Tevhid üzere devam etmektir. Bunu Allah Azze ve Celle korusun dinden çıkma ihtimali geri çevirmez. Zira bu nadirdir. İman, kalplerin sevinci ile karıştığı zaman bir kimsede bunun vuku bulması zordur. Olmuştur ama nadirdir. Kim acele eder de ölümü talep ederse bu onun için hayırlı olmaz. Ahmed ve Müslim'de Hemmam'ın Ebu Hureyre'den rivayetinde şöyle geçer; "Müminin ömrü arttıkça hayrı artar" "O halde kötülük işlemesiyle yaşaması onun için şer olur" denirse buna verilecek cevaplar şöyledir; Birincisi; bu kâmil mümin hakkında olmasına yorumlanır. Bu uzak bir ihtimaldir. İkincisi; mümin, gerek büyük günahlardan uzaklaşarak gerekse güzel ameller işleyerek günahları örter, kötülüklerini zayıflatabilir. İman devam ettiği sürece iyilikleri kalıcıdır. Üçüncüsü; bu rivayet, konu ile ilgili hadiste "umulur ki" ifadesi ile kayıtlama yapılmıştır. Bu kesinlik değil, yüksek ihtimal ifade eder. Haberin kaynağı Allah (Azze ve Celle)'a hüsnü zandır. İyilik sahibi Allah (Azze ve Celle)'tan kendisini daha fazla salih amele muvaffak kılmasını ümit eder. Kötülük sahibinin de Allah (Azze ve Celle)'ın rahmetinden ümit kesmemesi gerekir. Şeyhimiz Tirmizi şerhinde buna işaret etmiştir. Ömrün kısa olması da mümin için hayırlı olabilir. Enes hadisinde; "Eğer ölüm benim için hayırlıysa canımı al" şeklinde geçmişti. Bu Ebu Hureyre hadisinde geçene ulaşamayan hakkındadır; "Şüphesiz müminin ömrü arttıkça hayrı artar" Ebu Umame hadisinde geçen ise nadir vuku bulana değil genelde gerçekleşene hamledilir. Dinin kaybedilmesinden korkulması veya fitne zamanında ölümü temenni etmek ve ölüm için dua etmek caizdir. Meryem aleyhisselam'ın dediği gibi; "Keşke ben bundan önce ölmüş olsaydım da unutulup gitseydim."(Meryem 23) ve Yusuf aleyhisselam'ın dediği gibi; "Benim canımı Müslüman olarak al ve beni salihlere kat"(Yusuf 101) Ebu Hureyre; "Kişi bir kimsenin kabrine uğrayıp "Keşke onun yerinde olsaydım" demedikçe kıyamet kopmaz."(Buhari ve Müslim) Başına gelen bir musibet sebe-

١٧١٨– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ قَالَ حَدَّثَنِي قَيْسٌ قَالَ أَتَيْتُ خَبَّابًا وَقَدْ اكْتَوَى سَبْعًا فِي بَطْنِهِ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ لَوْلَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَانَا أَنْ نَدْعُوَ بِالْمَوْتِ لَدَعَوْتُ بِهِ.

1718- Kays ibnu Ebî Hâzim -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hastalığı esnasında Habbâb ibnul-Eret'i ziyarete gittim. Tedavi için karnını yedi defa dağlamıştı. Onu şöyle derken işittim: Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizleri ölümü temenni etmekten yasaklamamış olsaydı, muhakkak ölmeyi temenni ederdim. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5672, 6349, 6350, 6430, 6431, 7234)

١٧١٩– حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللهِ أَحَبَّ اللهُ لِقَاءَهُ.

1719- Ubâde ibnus- Sâmit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Her kim Allaha kavuşup görmeyi arzu eder severse, Allah da ona kavuşup görmeyi sever. Her kim de Allah'a kavuşmaktan hoşlanmazsa, Allah da ona kavuşmaktan hoşlanmaz."

١٧٢٠– حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللهِ أَحَبَّ اللهُ لِقَاءَهُ وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللهِ كَرِهَ اللهُ لِقَاءَهُ.

1720- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Her kim Allah'a kavuşmayı severse, Allah da ona kavuşmayı sever. Her kim de Allah'a kavuşmayı sevmezse, Allah da onunla buluşmayı istemez" buyurmuştur.

---

biyle değil de, dindeki durumun bozulması, dinde zayıflık ve dinin gitmesinden korkmak sebebiyle elbette insan şiddetli bir sıkıntı yaşar. Kabire gıpta edip ölümü temenni etmek, fitnelerin zuhur ettiği zaman, batılın ve batıl ehlinin galip gelmesi, isyan ve münkeratın ortaya çıkması sebebiyle dinin gitmesi korkusundan dolayı olur."Bu, herkes hakkında genel değil, hayır ehline özeldir. Onlardan başkaları ise ölümü, dinleriyle alakalı musibetleri olsa da, canlarına, ailelerine veya dünyalarına isabet eden bir musibet sebebiyle isterler.

١٧٢١– حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ سَمِعْتُ أَبَا صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشِبْرٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.

1721-Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah şöyle buyurur: Ben kulumun beni zannı yanındayım. Kulum beni andığı zaman ben muhakkak onunla beraber bulunurum. O beni gönlünde gizlice zikrederse, ben de onu bu suretle nefsimde yânî Zâtımda zikrederim. Eğer o beni bir cemâat içinde zikrederse, ben de onu bu cemâat ferdlerinden daha hayırlı bir cemiyet içinde anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!".[299]

١٧٢٢– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلهِ مَلَائِكَةً يَطُوفُونَ فِي الطُّرُقِ يَلْتَمِسُونَ أَهْلَ الذِّكْرِ فَإِذَا وَجَدُوا قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَنَادَوْا هَلُمُّوا إِلَى حَاجَتِكُمْ قَالَ فَيَحُفُّونَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا قَالَ فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ مِنْهُمْ مَا يَقُولُ عِبَادِي قَالُوا يَقُولُونَ يُسَبِّحُونَكَ وَيُكَبِّرُونَكَ وَيَحْمَدُونَكَ وَيُمَجِّدُونَكَ قَالَ فَيَقُولُ هَلْ رَأَوْنِي قَالَ فَيَقُولُونَ لَا وَاللهِ مَا رَأَوْكَ قَالَ فَيَقُولُ وَكَيْفَ لَوْ رَأَوْنِي قَالَ يَقُولُونَ لَوْ رَأَوْكَ كَانُوا أَشَدَّ لَكَ عِبَادَةً وَأَشَدَّ لَكَ تَمْجِيدًا وَتَحْمِيدًا وَأَكْثَرَ لَكَ تَسْبِيحًا قَالَ يَقُولُ فَمَا يَسْأَلُونِي قَالَ يَسْأَلُونَكَ الْجَنَّةَ قَالَ يَقُولُ وَهَلْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ لَا وَاللهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُ فَكَيْفَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ لَوْ أَنَّهُمْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ عَلَيْهَا حِرْصًا وَأَشَدَّ لَهَا طَلَبًا وَأَعْظَمَ

---

299 İmanın en faziletli halinin ihsan ve murakabe (Allah'ın gözetimi altında olduğunu bilmek) makamı olduğunu göstermektedir. Bu ise kulun görüyor ve O'nu müşahede ediyormuşcasına Rabbine ibadet etmesidir. Nerede olursa olsun, Allah'ın da kendisiyle birlikte olduğunu bilmesidir. Her ne konuşur, ne yapar ve her ne işe dalarsa mutlaka yüce Allah'ın kendisini görmekte ve gözetmekte olduğunu bilmesidir.

فِيهَا رَغْبَةً قَالَ فَمِمَّ يَتَعَوَّذُونَ قَالَ يَقُولُونَ مِنْ النَّارِ قَالَ يَقُولُ وَهَلْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ لَا وَاللَّهِ يَا رَبِّ مَا رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُ فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْهَا قَالَ يَقُولُونَ لَوْ رَأَوْهَا كَانُوا أَشَدَّ مِنْهَا فِرَارًا وَأَشَدَّ لَهَا مَخَافَةً قَالَ فَيَقُولُ فَأُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ قَالَ يَقُولُ مَلَكٌ مِنْ الْمَلَائِكَةِ فِيهِمْ فُلَانٌ لَيْسَ مِنْهُمْ إِنَّمَا جَاءَ لِحَاجَةٍ قَالَ هُمْ الْجُلَسَاءُ لَا يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ الْأَعْمَشِ وَلَمْ يَرْفَعْهُ وَرَوَاهُ سُهَيْلٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1722- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın bir gurup melekleri vardır ki, bunlar yollarda dolaşarak zikir ehlini ararlar. Onlar Allah Azze ve Celle'yi anan bir topluluk buldukları zaman birbirlerine: Aradığınıza geliniz, diye seslenirler. Melekler onları kanatlarıyla sararlar. Melekler bu şekilde üst üste dünya semasına kadar ulaşır, yer ile gökyüzü arasını doldururlar. Rableri -onlardan daha iyi bildiği halde- meleklere:

- Kullarım ne diyor? diye sorar. Melekler de şöyle derler:

- Onlar Subhânallah diyerek Seni tesbîh ediyorlar, Allâhu Ekber diyerek Seni tekbîr ediyorlar, elhamdulillâh diyerek hamd edip Seni överek yüceltiyorlar. Allah Azze ve Celle:

- Onlar beni görürler mi ki? diye sorar. Melekler:

- Hayır, vallahi onlar Sen'i görmezler! derler. Allah:

- O kullarım ya beni görseler nasıl olurlar? buyurur. Melekler:

- Şayet onlar Seni görselerdi, Sana daha çok ibadet ederler, Seni daha çok överler ve Seni daha çok tesbih ederlerdi! derler. Allah Azze ve Celle:

- Benden ne diliyorlar? diye sorar. Melekler:

- Cennet istiyorlar! diye cevâb verirler. Allah Azze ve Celle:

- Onlar cenneti görmüşler mi?

- Hayır, vallahi onlar cenneti görmemişlerdir!

- Ya onlar cenneti görselerdi?

- Eğer görselerdi cennete karşı hevesleri daha çok, talebleri daha şiddetli, rağbetleri daha büyük olurdu. Allah Azze ve Celle:

- O kullarım neden sığınırlar? Melekler:

- Cehennem ateşinden!

- Cehennemi gördüler mi?

- Hayır, vallahi onu görmediler.

- Ya görselerdi nasıl olurlardı?

- Ondan daha çok kaçınırlardı, korkuları daha çok olurdu. Bunun üzerine Yüce Allah, meleklere:

- Ey melekler, Ben sizleri şâhid yapıyorum ki, Ben bu zikreden kullarımı mağfiret ettim! buyurur. Meleklerden birisi:

- O zikredenlerin arasında fulan kişi var ki, o zikredenlerden değildir, bir haceti için gelmiş oturmuştu! der. Allah Azze ve Celle:

- O mecliste oturanlar öyle kemâl sahibi kimselerdir ki, onlarla birlikte oturanlar şaki olamaz! cevâbını verir.» [300]

---

300 Hadis Allah'ı zikretmenin değerini, zikredenlerin kıymetini pek çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. "Allah'ı zikredenler" yani namaz kılan, Kur'an okuyan, hadis okuyan, Allah'a dua eden, ilim tahsil eden, ilmî sohbetler yapan kimseleri ziyaret etmek ve onların sohbetlerini dinlemek üzere vazifelendirilmiş melekler vardır. Hadisin bazı rivayetinde bu meleklerin, hafaza denilen koruyucu meleklerin dışında oldukları özellikle belirtilmektedir. Bunların dünya semâsına kadar, bir rivayete göre tâ arşa kadar birbirinin üstünde durdukları, bu bahtiyar insanları arayan diğer melekleri de haberdâr ettikleri, o zikir meclisindekilere kol kanat gerdikleri ve sohbetlerine kulak verdikleri belirtilmektedir.Allah Teâlâ kullarının ne yaptığını meleklerden daha iyi bildiği halde yine de onlara "Kullarım ne diyor?" diye sormakla bir nevi târizde bulunmaktadır. Bilindiği üzere Allah Teâlâ meleklerine yeryüzünde bir halife yaratacağını haber verdiği zaman melekler buna karşı çıkmışlar, yeryüzünde fesat çıkaracak, orada kan dökecek insanı yaratmaya ne gerek var; zaten biz sana hamdü senâ ediyoruz, ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan seni tenzih ediyoruz, demişlerdi. (Bakara, 30) Cenâb-ı Hak kendisini zikreden kulları hakkında meleklere muhtelif sorular sorup onlardan cevaplar almak suretiyle âdetâ onlara, görüyorsunuz ya, kullarımın arasında işte böyleleri de var. Onlar beni zikretme hususunda meleklerden farksızdır, demiş olmaktadır. Hatta onlara, kullarım beni böyle samimiyetle zikrettiklerine göre, onlar da sizin gibi beni, cenneti, cehennemi görmüşler mi, diye ayrı ayrı sormak ve her birine, hayır görmediler, diye cevap verdirmek, görselerdi daha fazla zikrederlerdi, cehenneminden daha çok korkarlardı, dedirtmek suretiyle kullarının yaptığı zikrin değerine işaret buyurmaktadır. Cenâb-ı Hakk'ın meleklerini mahcup etmemek için söylemediği ve fakat onların çok iyi bildiği bir diğer husus da, bütün vazifeleri Allah'ı zikretmek olan meleklerin insanlar gibi şeytanın vesvesesine ve baştan çıkarmasına muhatap olmamasıdır. Allah'ı zikreden bu kimseler şeytanın bütün düzenlerini bertaraf ederek Allah'ın rızâsını kazanmak için orada toplandıklarına göre, onların Cenâb-ı Mevlâ katındaki yeri ve değeri çok üstündür. Cenneti ve cehennemi görmüşler mi, tarzındaki sorulardan, cennet ile cehennemin hâlen yaratılmış olduğu. Kendisini rızâsına uygun işlerle, zikir ve tesbihlerle anan kullarını, onlardan hoşnut olduğunu belirterek bağışlaması ne güzel bir tecellidir. Zikir meclisinde bulunmayı düşünmediği halde, her ne sebeple olursa olsun onların arasına katılmaktan dolayı ilâhî affa kavuşan insanın durumu, Allah'ı anıp zikreden kimselerle beraber olmanın kişiye kazandıracağı imkânı ve fazileti göstermektedir.

١٧٢٣– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ أَكْثَرُ دُعَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

1723- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu duayı çokça ederdi:

"Rabbenâ âtinâ fid-dunyâ haseneten ve fil-âhirati haseneten ve kinâ azaben-nâr" (Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver ve bizi cehennem ateşinden koru.)[301] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6389, 4522)

١٧٢٤– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سُمَيٍّ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ عَدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمْسِيَ وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ.

1724- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Her kim bir günde yüz kere **«Lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ şerike leh, Lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alâ kullî şeyin kadîr»** derse, o kimseye on köle azat etmiş gibi sevap vardır. Ona yüz sevap yazılır ve yüz günâh ondan silinir. Bu

---

Güzel koku satıcısının yanında bulunan kimse, koku satın almasa bile etrafa yayılan güzel kokulardan nasıl faydalanırsa, iyi insanlarla oturup kalkan kimse de şu veya bu şekilde onların iyiliklerinden istifade eder.

301 Bu duada üç şey istenmektedir. Biri, dünyada iyiliktir. Dünyada iyilik sözü sağlık ve âfiyeti, helâl rızkı, hayırlı evlâdı, iyi eşi, faydalı ilmi, makbûl amel ve ibadeti, kısaca nimet denebilecek her şeyi içine alan geniş kapsamlı bir ifadedir. Âhirette iyilik, Allah'ın affını elde ederek başta cennet olmak üzere Cenâb-ı Hakk'ın iyi kulları için hazırladığı her türlü nimete kavuşmayı, kıyametin korkunç hallerinden emin olmayı, hesabı kolayca vermeyi ve özellikle Cenâb-ı Hakk'ı görmeyi ifade etmektedir. Cehennem azâbı ise bir insan için felâketlerin en büyüğüdür. Bu sebeple Efendimiz her fırsatta ondan Allah Teâlâ'ya sığınmıştır. Cehennem azâbından korunmayı isteyen kimse, Cenâb-ı Hak'tan kendisini her türlü kötülükten ve haramdan korumasını da istemiş olmaktadır.

sözler sebebiyle akşama kadar o kişiye şeytan zarar veremez. Bundan daha çok yapan kişi müstesna, hiçbir kimse onun söylediğinden daha faziletlisini getirmemiştir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3293, 6403)

١٧٢٥– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

1725- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim günde yüz kere **“Subhânallahi ve bi-hamdihi”** (Allah’a hamd eder, O’nu her türlü noksanlıktan tenzih ederim) derse, o kimsenin günâhları deniz köpüğü kadar da olsa bu kendisinden bağışlanır.”[302]

١٧٢٦– حَدَّثَنَا أَبِي أَيُّوبَ عَنْ النَّبِيِّ مَنْ قَالَ عَشْرًا لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ

302 Sübhânallah zikri, Cenâb-ı Hakk’ı O’na yakışmayan sıfatlardan tenzîh anlamına geldiği için sevabı da çoktur.İnsan, sahip olduğu ömrü bir sermâye bilmeli, elinden geldiği ölçüde sermayesini artırmaya bakmalıdır.Günde yüz defa sübhânallah diyen kimse hem bin sevap kazanır hem de kul hakkıyla ilgili olmayan günahlarından bin tanesi affedilir. Peygamber Efendimiz ashâbına önemli bir şey söyleyeceği zaman, onların ilgisini çekecek sorular sorar ve böylece sözünü dikkatle dinlemelerini sağlardı. Her gün bin sevap kazanmak ashâb-ı kirâmın arayıp da bulamayacağı bir nimetti. Ama bu kadar çok sevap bir günde nasıl kazanılırdı? İnsan bir gün gibi kısa bir zamanda kendisine bin sevap kazandıracak birçok iyiliği nasıl yapabilir? Nitekim orada bulunanlardan biri bunu merakla sordu. Bir iyiliğe on sevap verileceği bir ilâhî kanun olup bunu bizzat Cenâb-ı Hak «İyilik edene, yaptığı iyiliğin on misli mükâfat verilir. Kötülük yapan da yaptığının dengiyle cezalandırılır» (En`âm, 160) âyet-i kerîmesiyle haber vermiştir. Resûl-i Ekrem Efendimiz de bu kanuna dayanarak “yüz defa sübhânallah diyene bin sevap yazılacağını” veya o kimsenin Allah hakkı ile ilgili günahlarından bin tanesinin bağışlanacağını belirtmiştir. Hadisin bazı rivayetlerinde veya yerine ve dendiği görülmektedir ki, bu takdirde günde yüz defa sübhânallah diyen kimseye, vadedilen bu mükâfatların ikisi birden verilecektir. Yapılan bir iyiliğe on sevap verilmesi, Allah Teâlâ’nın kullarına vadettiği mükâfatın en aşağı derecesidir. Şayet Cenâb-ı Hak kulun davranışından ve samimiyetinden hoşnut olursa, onun yaptığı iyiliği yedi yüz misliyle, hatta kat kat fazlasıyla değerlendirir.

1726- Ebu Eyyüb El-Ensari -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim günde on kere **«Lâ ilâhe illallâhu vahdehû lâ şerike leh, Lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alâ kullî şeyin kadîr»** derse, İsmail aleyhisselamın neslinden on esîr azat etmiş gibi sevab alır."

١٧٢٧- حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا ابْنُ فُضَيْلٍ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ.

1727- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İki kelime vardır ki bunların söylemesi kolaydır, mizanda ağırdır, Rahman'a sevgili gelir: "Subhânallâhil-Azîm", "Subhânallahi ve bi-hamdihi" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6406, 6682, 7563)

١٧٢٨- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا غَزَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ أَوْ قَالَ لَمَّا تَوَجَّهَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْرَفَ النَّاسُ عَلَى وَادٍ فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ بِالتَّكْبِيرِ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ إِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ وَأَنَا خَلْفَ دَابَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَنِي وَأَنَا أَقُولُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ فَقَالَ لِي يَا عَبْدَ اللهِ بْنَ قَيْسٍ قُلْتُ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ قُلْتُ بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ فَدَاكَ أَبِي وَأُمِّي قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ.

1728- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Hayber savaşı dönüşümüzde bizler bir vâdî üzerinde yükseldikçe **"Lâ ilâhe illallâh"** ve **"Allâhu Ekber"** diyerek seslerimizi yükseltiyorduk. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

-"Ey insanlar! Nefislerinize yumuşak davranın! Şüphesiz sizler sağır ve gâib olan birini çağırmıyorsunuz. Muhakkak ki Allah sizinle beraberdir. Allah işitendir, yakın oolandır. İsmi ve zâtı çok mübarek, celâl ve azameti çok yücedir."

Bu sırada ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bineğinin arkasında idim. Ben de: "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" (Allah'tan başkasında güç ve kuvvet yoktur) diyordum. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana dedi ki: "Ey Abdullah ibnu Kays!" Ben: Buyur ey Allah'ın Rasûlü! Emrine amadeyim! dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennet hazinelerinden bir hazine olan bir kelimeyi sana bildireyim mi?" Ben: Anam babam sana feda olsun! Söyle ey Allah'ın Rasûlü! dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "O kelime Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh kelimesidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2992, 4205, 6384, 6409, 6610, 7386)

١٧٢٩- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي قَالَ قُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّك أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

1729- Ebu Bekir es- Sıddik'tan, -Allah ondan razı olsun- O Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

Bana bir dua öğrette onunla namazımda dua edeyim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Şöyle dua et: Allahım! Ben nefsime çok zulmettim. Günâhları senden başkası bağışlamaz. Katından bir mağfiretle beni bağışla. Bana merhamet et. Muhakkak ki sen kullarının günâhlarını bağışlayan ve bütün insanlara merhamet edensin." (Hadisin Buhari'deki geçtiği diğer yerler: 834, 6326, 7388)

١٧٣٠- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرٌو عَنْ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ سَمِعَ عَبْدَ اللهِ بْنَ عَمْرٍو أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللهِ عَلِّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَلَاتِي قَالَ قُلْ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاغْفِرْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَغْفِرَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

1730- Abdullah İbnu Amr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekr -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme:

Yâ Rasûlallah, bana bir duâ öğret de onunla namâzımın sonunda duâ edeyim, dedi. Rasûlullah da ona:

"Allâhumme innîzalemtu nefsîzulmen kesîran velâ yağfiru'z-zunûbe illâ ente. Fağfir lî min indike mağfîraten. Inneke ente'l-ğafûrur-rahîm (Yâ Allah, şübhesiz ben kendime çok zulmettim. Günâhları mağfiret eden de ancak Sen'sin. Öyle ise kendi rahîmiyet makamından gelen bir mağfiret ile bana mağfiret ve rahmet eyle. Şübhesiz Gafur, Rahîm Sen'sin) de!" buyurdu.[303]
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7387)

١٧٣١– حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَشَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَشَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ اللهُمَّ اغْسِلْ قَلْبِي بِمَاءِ الثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ.

1731- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi: "Allahım! Cehennem fitnesinden ve cehennem azabından, kabir fitnesinden, kabir azabından, zenginlik fitnesinin şerrinden, fakirlik fitnesinin şerrinden sana sığınırım. Allahım! Mesih Deccal'in fitnesinin şerrinden sana sığınırım. Allahım! Kalbimi su, kar ve dolu ile yıka. Beyaz elbiseyi kirden temizlediğin gibi kalbimi hatalardan temizle. Doğu ile batının arasını ayırdığın gibi benimle

---

303 Yüce Allah'ın:»O çok mağfiret eden (el-ğafûr) ve pek sevendir (el-vedûd)» (el-Buruc, 85/14) âyeti yüce Allah'ın Esma-i Hüsnâ'sından «el-ğafûr» ile «el-vedûd» isimlerini ihtiva etmektedir. Birincisi mağfiret etmekten mübalağadır. Yani günahkar kullarının günahlarını çokça örten ve onları sorgulamayıp, affeden demektir. «el-Ğafr (merhamet etmek)» in asıl anlamı setretmek, örtmek demektir. Boyanın kiri örtmesini anlatmak üzere de bu kökten gelen kelime kullanılır. Başı örten başlığa «el-miğfer» denilmesi de buradan gelmektedir.İkinci isim olan «el-vedûd» ise katıksız sevgi ve sevginin en latifi olan «el-vudd»den gelir. Bu şekliyle ya «fail» anlamında «feûl» veznindedir. O takdirde anlamı kendisine itaat edenlere çokça sevgi besleyen ve onlara yardım ve verdiği zaferleriyle onlara yakın demek olur yahut ta «mef'ul» anlamında feûl vezninde olup o takdirde anlamı çokça ihsanda bulunması dolayısıyla sevilen ve yarattıkları tarafından sevilmeye layık olup, kendisine ibadet etmeleri ve hamdetmeleri gereken, anlamında olur.

hatalarımın arasını ayır. Allahım! Tembellikten, günah işlemekten ve borçlanmaktan sana sığınırım."[304] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 832, 833, 2397, 6368, 6375, 6376, 6377)

١٧٣٢– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَقُولُ كَانَ نَبِيُّ اللهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ

---

304 Müminin dünya hayatında nasıl yaşaması gerektiğini, herşeyin Yaratıcısı olan Allah en ince ayrıntısına kadar bildirmiştir. Ancak insan istek ve tutkularını ölçü aldığında, bedeni arzularını ve kendi beklentilerini dinin menfaatlerinin ve Allah'ın hoşnutluğunun önüne alabilmekte, gaflet dolu bir ruh haline girebilmektedir. Böyle olunca da Allah'ın, sakınmasını söylediği şeylerin içine büsbütün dalabilmekte, titizlik göstermesi gereken konularda vurdumduymaz bir duruma gelebilmektedir. Allah, dünya nimetlerinin geçici olduğunu ve dünyanın bir imtihan yeri olduğunu defalarca bildirmesine rağmen böyle bir insan dünyayı kendine «asıl yurt» edinmekte, ahiretten büsbütün yüz çevirebilmektedir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem kendinden sonra meydana gelecek ve müslüman toplumun dirlik ve düzenliğini bozacak çeşitli fitnelerden ümmetini sakındırmıştır. Bu fitnelerin özelliklerini de sayarak bunları ümmetine tanıtmıştır. İnsana emanet olarak verilen mallar ve çocuklar da onlar için bir fitnedir, deneme ve sınama aracıdır. Mala ve çocuğa olan tutku ve aşırı kişiyi Allah yolundan, O'na olan kulluktan alıkoyabilir. İnsan mal ve dünyalıklar peşinde koşarken Rabbine karşı görevlerini unutabilir. Hatta malla şımarabilir, kibirlenir ve haddi aşabilir. Malın helâlinden kazanılması ve yine helâl yollarda harcanması, mal üzerinde hakkı olanların haklarının verilmesi İslâm'ın getirdiği ölçülerdir. Bu açıdan mal insan için denemedir. Çocuk sahibi olmak, onları fıtratlarına uygun olarak terbiye etmek, onları salih insan olarak yetiştirmek kişinin görevidir.Mala ve çocuklara karşı olan tutku, onları ve aileyi koruma ve kollama duygusu insanı bazen adaletten uzaklaştırabilir, haddi aşıp haksızlık yapmaya sürükleyebilir. Böyle yapmakta ilâhi ölçülerden sapma sonucunu doğurur. Bu da insan için bir fitnedir. Fitne kelimesinin sözlük anlamından anlaşıldığı kadarıyla o, iyiyi kötüden, arı olanı kirli olandan, doğruyu yalancıdan ayıran bir metoddur. İnsanlar arasında suç, kötülük, kirlilik arttıkça onların karşılaşacağı fitne de çok olacaktır. Fitne bu anlamda toplumun kirlerini arıtan, temizleyen bir temizleyici gibidir. Nitekim içinde zorlukları, sıkıntı ve meşakkatleri barındıran savaş da bir fitnedir. Savaş bazen, insanların hatalarını, pisliklerini kendi önlerine koyar. İnanç uğruna belâ ve sıkıntılara uğrama anlamındaki fitne, olumsuz bir anlam taşımamaktadır. Bu gibi sıkıntılar inanan kişiyi kararlı kılar, irâdesini güçlendirir, ahlâkını arındırır. Böyle bir fitne kişiyi ve toplumu dinî yönden geliştirir. Onların hatalarını gösterdiği gibi, din uğruna sabırlarını da ortaya koyar. Böylece Allah'ın vereceği karşılığı almalarına zemin hazırlar. Bu rivayettede bu özellikler zikredilerek ümmet uyarılmıştır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem azgınlık veren zenginlikten, isyan ettiren fakirlikten Allah'a sığınırdı.

بِكَ مِنْ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.

1732- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi: "Allahım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan ve aşırı yaşlılıktan dolayı bunamaktan Sana sığınırım. Kabir azabından Sana sığınırım. Hayâtın ve ölümün fitnesinden Sana sığınırım!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2823, 4708, 6371)

١٧٣٣– حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي سُمَيٌّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَعَوَّذُ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرَكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ

1733- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem belânın meşakkatinden, helaka ileten sebepten, kazanın kötüsünden,[305] düşmanların sevinmesinden Allah'a sığınır idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6347, 6616)

١٧٣٤– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُقَاتِلٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ قَالَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ ثُمَّ قُلْ اللهُمَّ أَسْلَمْتُ

---

305 Kader ve kaza, Yüce Allah'ın, ezelden ebede kadar olacak bütün şeylerin zaman ve yerini, özellik ve niteliklerini, ezeli ilmiyle bilip sınırlaması ve takdir etmesi, demektir. Allah'ın ilim ve irade sıfatlarıyla ilgili bir kavram olan kader, evreni, evrendeki tüm varlık ve olayları belli bir nizam ve ölçüye göre düzenleyen ilahi kanunu ifade eder.Kaza ve kadere inanmak demek, hayır ve şer iyi ve kötü, acı ve tatlı, canlı ve cansız, faydalı ve faydasız her ne varsa hepsinin Allah'ın bilmesi, dilemesi, kudreti, takdiri ve yaratması ile olduğuna, Allah'tan başka yaratıcı bulunmadığına inanmak demektir. Dünyada meydana gelmiş ve gelecek olan her şey, Allah'ın ilmi, dilemesi, takdiri ve yaratması ile olur.Kader konusunda bilinmesi gereken bir başka husus da şudur: Kader iç yüzünü ancak Allah'ın bilebileceği, mutlak ve kesin bir biçimde çözümlenmesi mümkün olmayan bir ilahi sırdır. Zaman ve mekan kavramlarıyla yoğrulmuş bulunan insan aklı, zaman ve mekan boyutlarının söz konusu olmadığı bir ilahi ilmi, irade ve kudreti kavrayabilme güç ve yeteneğinde değildir. Kader konusunu kesin biçimde çözmeye girişmek, insanın kapasitesini zorlaması ve imkansıza talip olması demektir.

وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ اللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ فَإِنْ مُتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ فَأَنْتَ عَلَى الْفِطْرَةِ وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَتَكَلَّمُ بِهِ قَالَ فَرَدَّدْتُهَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا بَلَغْتُ اللَّهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ قُلْتُ وَرَسُولِكَ قَالَ لَا وَنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ.

1734- Bera ibnu Azib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «(Geceleyin yatmak için) yatağına geldiğinde, namaz abdesti gibi abdest al. Sonra sağ tarafın üzerine yat. Sonra da şöyle de: **"(** Allahumme eslemtu nefsî ileyk ve fevva-d tu emrî ileyke ve veccehtu vechiye ileyke vel câtu zahrî ileyk ragbeten ve rahbeten ileyke la melcâ ve lâ muncâ minke illa ileyk amentu bi kitabikel-lezî enzelte ve bi nebiyyikel lezî erselte.**) Allah'ım yüzümü sana teslim ettim, işimi sana havale ettim. Senden ümit ederek ve korkarak sırtımı sana dayadım. Sığınmak ve senden sakınmak ancak sana yönelmektedir. Allahım, indirdiğin Kitab'a ve gönderdiğin Nebi'ne iman ettim."** Şayet o gece ölürsen fıtrat (İslam) üzere ölürsün. Bu sözler,(uykudan önceki) söyleyeceğin son sözlerin olsun.»

Bera dedi ki: Bu sözleri Nebi sallallahu aleyhi ve selleme tekrar ettim. "Allahım, indirdiğin Kitab'a iman ettim" kısmına geldiğimde dedim ki: "senin Rasûlüne" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki:

"Hayır, (öyle deme) "Gönderdiğin Nebi'ne" şeklinde söyle." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler; 247, 6311, 6313, 6315, 7488)

١٧٣٥ - حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَنْفُضْ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلَفَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ يَقُولُ بِاسْمِكَ رَبِّ وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ تَابَعَهُ أَبُو ضَمْرَةَ وَإِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّاءَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ وَقَالَ يَحْيَى وَبِشْرٌ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1735- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizin biriniz yatacağına yatacağı zaman izârının iç tarafıyla döşeğini silksin. Çünkü o kimse, kendisinden sonra ne olduğunu bilmez. Sonra da şöyle desin:

Rabbim, ancak senin isminle yan tarafımı yatağıma koydum. Senin isminle de kaldırırım. Eğer canımı tutup alacaksan, beni öldüreceksen bana merhamet et! Şayet beni yaşatacaksan, tıpkı salih kullarını koruduğun gibi beni koru!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6320, 7393)

١٧٣٦- حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ الْمُعَلِّمُ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ.

1736- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle duâ ederdi: "Eûzu biizzetikellezî lâ ilahe illâ entellezî lâyemûtu vel-cinnu vel-insu yemûtûne" - Allah'ım, Sen'in izzetine sığınırım, Sen o kudret sahibisin ki, Sen'den başka ibâdet edilecek ma'bûd yoktur, yalnız Sen varsın! Ve Sen ebedî hayât sahibisin. Hâlbuki cinn ve ins -görülen ve görülmeyen bütün varlıklar- ölürler". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7383)

١٧٣٧- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ صَبَّاحٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ ابْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ رَبِّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي كُلِّهِ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي اللهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطَايَايَ وَعَمْدِي وَجَهْلِي وَهَزْلِي وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي اللهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَقَالَ عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُعَاذٍ وَحَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَحْوِهِ.

1737- Ebû Mûsâ el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu duâ ile duâ ederdi: "Ey Rabbim! Benim hatamı ve bilgisizliğimi, her işimde israfımı ve benden daha iyi bilmekte olduğun bütün kusurlarımı bağışla! Allahım! Benim hatâlarımı, kastımla ve bilgisizliğimle işlediklerimi, şakalarımı bağışla! Bunların hepsi bende vardır. Allahım! Daha önce yaptığım ve yapacağım, gizlediğim ve açığa çıkardığım bütün günâhlarımı bağışla! Öne geçiren ancak Sen'sin, sonraya

bırakan da ancak Sen'sin. Sen her şeye gücü yetensin!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6398)

١٧٣٨–حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ أَعَزَّ جُنْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَغَلَبَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَهُ.

1738- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi:"Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Allah ordusunu aziz kıldı. Kuluna yardım etti. Tek olarak Arab kabilelerini yendi. O'ndan sonra bir şey yoktur."[306] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4114)

١٧٣٩– حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي لَيْلَى قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيٌّ أَنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَام شَكَتْ مَا تَلْقَى مِنْ أَثَرِ الرَّحَا فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْيٌ فَانْطَلَقَتْ فَلَمْ تَجِدْهُ فَوَجَدَتْ عَائِشَةَ فَأَخْبَرَتْهَا فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ بِمَجِيءِ فَاطِمَةَ فَجَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْنَا وَقَدْ أَخَذْنَا مَضَاجِعَنَا فَذَهَبْتُ لِأَقُومَ فَقَالَ عَلَى مَكَانِكُمَا فَقَعَدَ بَيْنَنَا حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ قَدَمَيْهِ عَلَى صَدْرِي وَقَالَ أَلَا أُعَلِّمُكُمَا خَيْرًا مِمَّا سَأَلْتُمَانِي إِذَا أَخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُمَا تُكَبِّرَا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ وَتُسَبِّحَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَتَحْمَدَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ خَادِمٍ.

1739- Alî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Fâtma'nın el değirmeniyle hububat öğütmekten dolayı eline hastalık gelmişti. O sırada Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e birtakım harp esirleri getirildiği Fâtma'ya ulaştı. Fâtma da o esirlerden bir hizmetçi istemek üzere babasına gitti, fakat babasını evde bulamadı. İsteğini Âişe'ye söyledi. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem geldiğinde Âişe, Fâtma'nın geldiğini ve dileğini kendisine söyledi. Alî dedi ki: -Müteakiben biz yataklarımıza girmiş hâlde iken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize geldi. Biz hemen yatağımızdan kalkmağa davrandık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:-"Yerinizde durunuz!"

306 Yaratılan herşey Yüce Allah'ın varlığına nisbetle yok gibidir. Çünkü herşey yok olur, O ise bakîdir. O, herşeyden sonra vardır, O'ndan sonra hiçbirşey yoktur.

buyurdu ve ikimizin arasına oturdu hattâ ben göğsümün üzerine dokunan iki ayağının serinliğini hissettim. Akabinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: -"İyi dinleyin! Ben size, sizin benden istediğiniz esîr hizmetçiden daha hayırlı bir şeyi göstereceğim: Siz gece yataklarınıza girdiğinizde otuz dört defa 'Allâhu Ekber', otuz üç kere 'Elhamdulillâh' ve otuz üç kere de 'Subhânallah' deyin. Bunları söylemeniz sizler için benden istediğiniz hizmetçiden daha hayırlıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3113, 3705)

١٧٤٠– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهِيقَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّذُوا بِاللهِ مِنْ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا.

1740- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Horoz ötüşünü duyduğunuzda Allah'ın fazlından isteyin! (Yani Allâhumme innî eseluke min fadlik -Allahım! Senin fazlından isterim- deyin.) Çünkü o melek görmüştür. Eşeğin anırma sesini işittiğinizde de şeytândan Allah'a sığının. (Yâni **Eûzu billahi mineş-şeytânir-racîm** deyin.) Çünkü eşek şeytân görmüştür." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3303)

١٧٤١– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ هِشَامِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ وَقَالَ وَهْبٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ مِثْلَهُ.

1741- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem keder ve şiddet zamanında şöyle derdi: **"Lâ ilahe illallâhul-Azîmul-Halîm. Lâ ilahe illallâhu Rabbul-Arşil-Azîm. Lâ ilahe illallâhu Rabbus-semâvâti ve Rabbul-Ardi ve Rabbul-Arşil-Kerîm."**

"Azim ve Halim olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Yüce Arşın Rabbi olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Göklerin ve yerin Rabbi olan, Yüce Arşın Rabbi

olan Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur." (Hadisin geçtiği diğer yer: 6346, 7426, 7431)

١٧٤٢– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى ابْنِ أَزْهَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي.

1742- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biri Allah'a dua eder, sonra da: "Dua ettim de duam kabul edilmedi" diyerek acele etmez ise onun duasına icabet edilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6340)

١٧٤٣– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أُسَامَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قُمْتُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَكَانَ عَامَّةُ مَنْ دَخَلَهَا الْمَسَاكِينَ وَأَصْحَابُ الْجَدِّ مَحْبُوسُونَ غَيْرَ أَنَّ أَصْحَابَ النَّارِ قَدْ أُمِرَ بِهِمْ إِلَى النَّارِ وَقُمْتُ عَلَى بَابِ النَّارِ فَإِذَا عَامَّةُ مَنْ دَخَلَهَا النِّسَاءُ.

1743- Usâme -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben cennetin kapısı önünde durdum, oraya girenlerin çoğu fakirler idi. Zenginlik sahibleri fakirlerle beraber cennete girmekten alıkonulmuşlardı.[307] Lâkin ateş ehli, ateşe girmeye emrolunmuşlardı. Ben cehennemin kapısı önünde de durdum.

---

307 Allah'ın takva ehli insanlar için hazırladığı cennet; içinde nehirlerin, yüksek od - ların, güzel hanımların, nefsin arzu ettikleriyle; hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı, hiçbir kalbin hatırına gelmeyecek nimetlerin diyarıdır. Cennetin nimetleri hiçbir şekilde bitmez ve sona ermez. Cennette bir kırbaç kadar yer, dünya ve içindeki her şeyden daha hayırlıdır. Kokusu kırk yıllık yoldan duyulur. Cennette kula verilecek en büyük nimet kendi gözüyle Rabbi olan Yüce Allah'ı görmesidir. Kafirler ise; Rableri olan Allah'ı göremeyeceklerdir. Buna izin verilmeyecektir. Kim Allah'ın müminler tarafından görüleceğini inkar ederse kafirlerle müslümanları bu yasaklamalarda bir tutmuş olur. Cennetin yüz derecesi vardır. Her derece arası gökyüzü ile yeryüzü arasındaki mesafe kadardır. En yüksek derecede firdevs cenneti vardır. Bu cennetin çatısını Yüce Allah'ın arşı (tahtı) oluşturur. Cennetin sekiz kapısı vardır. Her kapının genişliği Mekke ile Medine arasındaki mesafe kadardır. Öyle bir gün gelecektir ki bu kapılarda kalabalıktan izdiham oluşacaktır. Cennetin en alt seviyesini hak eden kişiye dünya ve onun on katı kadar nimet verilecektir.

Oraya girenlerin çoğunun kadınlar olduğunu gördüm!''[308] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5196, 6547)

١٧٤٤– حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عُثْمَانَ النَّهْدِيَّ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا تَرَكْتُ بَعْدِي فِتْنَةً أَضَرَّ عَلَى الرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ.

1744- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: ''Benden sonra erkeklere kadınlardan daha zararlı bir fitne bırakmadım.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5096)

١٧٤٥– حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَرَجَ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ يَمْشُونَ فَأَصَابَهُمُ الْمَطَرُ فَدَخَلُوا فِي غَارٍ فِي جَبَلٍ فَانْحَطَّتْ عَلَيْهِمْ صَخْرَةٌ قَالَ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ادْعُوا اللَّهَ بِأَفْضَلِ عَمَلٍ عَمِلْتُمُوهُ فَقَالَ أَحَدُهُمْ اللهُمَّ إِنِّي كَانَ لِي أَبَوَانِ شَيْخَانِ كَبِيرَانِ فَكُنْتُ أَخْرُجُ فَأَرْعَى ثُمَّ أَجِيءُ فَأَحْلُبُ فَأَجِيءُ بِالْحِلَابِ فَآتِي بِهِ أَبَوَيَّ فَيَشْرَبَانِ ثُمَّ أَسْقِي الصِّبْيَةَ وَأَهْلِي وَامْرَأَتِي فَاحْتَبَسْتُ لَيْلَةً فَجِئْتُ فَإِذَا هُمَا نَائِمَانِ قَالَ فَكَرِهْتُ أَنْ أُوقِظَهُمَا وَالصِّبْيَةُ يَتَضَاغَوْنَ عِنْدَ رِجْلَيَّ فَلَمْ يَزَلْ ذَلِكَ دَأْبِي وَدَأْبَهُمَا حَتَّى طَلَعَ الْفَجْرُ اللهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَافْرُجْ عَنَّا فُرْجَةً نَرَى مِنْهَا السَّمَاءَ قَالَ فَفُرِجَ عَنْهُمْ وَقَالَ الْآخَرُ اللهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنِّي كُنْتُ أُحِبُّ امْرَأَةً مِنْ بَنَاتِ عَمِّي كَأَشَدِّ مَا يُحِبُّ الرَّجُلُ النِّسَاءَ فَقَالَتْ لَا تَنَالُ ذَلِكَ مِنْهَا حَتَّى تُعْطِيَهَا مِائَةَ دِينَارٍ فَسَعَيْتُ فِيهَا حَتَّى جَمَعْتُهَا فَلَمَّا قَعَدْتُ بَيْنَ رِجْلَيْهَا قَالَتْ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَفُضَّ الْخَاتَمَ إِلَّا بِحَقِّهِ فَقُمْتُ وَتَرَكْتُهَا فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَافْرُجْ عَنَّا فُرْجَةً قَالَ فَفَرَجَ عَنْهُمْ

308 Cehennem: Allah'ın asiler, kafirler için hazırladığı içinde türlü türlü azapların, çeşit çeşit işkencelerin olduğu bekçileri sert ve tutumlu olan, kafirlerin ebedi olarak içinde kalacakları bir diyardır. Onların yiyecekleri zakkum ağacının meyveleri, içecekleri ise kaynamış madendir. Dünyadaki ateş cehennem ateşinin hararetinden yetmiş kat daha hafiftir. Cehennem ateşi atmış dokuz kat daha güçlü ve şiddetlidir. Bu ateş içine atılanlardan hiç bıkmaz hatta daha yok mu diye söylenir. Cehennemin yedi kapısı vardır. Her kapı belli miktarda insanlardan nasibini içine alır.

الثُّلُثَيْنِ وَقَالَ الْآخَرُ اللهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنِّي اسْتَأْجَرْتُ أَجِيراً بِفَرَقٍ مِنْ ذُرَةٍ فَأَعْطَيْتُهُ وَأَبَى ذَاكَ أَنْ يَأْخُذَ فَعَمَدْتُ إِلَى ذَلِكَ الْفَرَقِ فَزَرَعْتُهُ حَتَّى اشْتَرَيْتُ مِنْهُ بَقَرًا وَرَاعِيهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ يَا عَبْدَ اللهِ أَعْطِنِي حَقِّي فَقُلْتُ انْطَلِقْ إِلَى تِلْكَ الْبَقَرِ وَرَاعِيهَا فَإِنَّهَا لَكَ فَقَالَ أَتَسْتَهْزِئُ بِي قَالَ فَقُلْتُ مَا أَسْتَهْزِئُ بِكَ وَلَكِنَّهَا لَكَ اللهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَافْرُجْ عَنَّا فَكُشِفَ عَنْهُمْ.

1745- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Üç kişi sefere çıktılar. Yürürlerken yağmura tutuldular ve dağda bir mağaraya sığındılar. Bunlar orada iken bir taş düşüp mağaranın kapısını üzerlerine kapadı. Bunlar birbirlerine dediler ki:

- Hayâtınızda işlediğiniz en hayırlı işi söyleyerek Allah'a dua edin. Umulur ki Allah, bizi buradan kurtarır. Onlardan biri şöyle dedi:

- Allahım! Benim yaşlı ihtiyar annemle babam vardı. Ben her gün koyunlarımla meraya çıkar, onları otlatır, sonra gelip sağardım. Sütü önce anne ve babama getirirdim de onlar içerlerdi. Sonra da çocuklara, kardeşlerime ve eşime içirirdim. Bir gece eve geç geldim. Geldiğimde anne babamın uyumuş olduklarını gördüm. Onları uyandırmak istemedim. Ayak ucumda da çocuklar ağlaşıyorlardı. O gece sabah olana kadar onlar uyudu, ben de başlarında bekledim. Allahım, sen çok iyi bilirsin ki ben bunu senin rızânı kazanmak için yaptım. Bunun için bu kayayı arala ki gökyüzünü görelim!

Bunun üzerine kaya biraz aralandı. (Ancak çıkacak kadar değildi.) Bunlardan bir diğeri şöyle dedi:

- Allahım! Sen bilmektesin ki, ben, amcamın kızlarından birini, bir erkeğin kadınları sevdiği en şiddetli bir sevgiyle severdim. Ben, ona olan arzumu söyledikçe o bana: Sen yüz dînâr vermedikçe bu arzuna kavuşamazsın, derdi. Ben bu parayı kazanmak için çalıştım, nihayet parayı biriktirip amcamın kızına getirdim. Arzumu yerine getirip onun iki ayağı arasına oturduğumda kız bana: Allah'tan kork! Allah'ın koyduğu mührü bozma; o bekâret mührü yalnız hak yoluyla yani nikâhla açılır, dedi. Ben bu söz akabinde kalktım ve kızı bıraktım. Bunu senin rızanı kazanmak için yaptım. Bu sebepten dolayı bizi bu bulunduğumuz durumdan kurtar. Bunun üzerine kayanın üçte ikisi aralandı. (Ancak yine bir adam çıkacak kadar değildi.) Üçüncü kişi de şöyle dedi:

- Allahım! Sen bilmektesin ki, ben bir ölçek darı ile bir işçi tutmuştum. Ben ona iş sonunda ücretini verdim, fakat o bu ücretini almaktan çekindi ve bırakıp gitti. Ben mevsiminde bu darıyı ektim. Nihayet mahsûlü ile bir sığır, bir de çoban satın aldım. Bir müddet sonra bu işçi geldi ve bana: Ey Allah'ın

kulu, haydi benim hakkımı bana ver, dedi. Ben de ona: Şu sığırlara ve çobanına git; çünkü onların hepsi senindir onları al, dedim. O zât: Benimle alay mı ediyorsun! dedi. Ben: Hayır, seninle alay etmiyorum. Bunlar hakîkaten senindir, dedim. Gitti, bunları alıp götürdü. Allahım! Sen şüphesiz biliyorsun ki, ben bunu senin rızanı kazanmak için yaptım. Bu sebepten dolayı bizi içinde bulunduğumuz bu durumdan kurtar. Bunun üzerine kaya tamamen açıldı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2215, 2272, 2333, 3465, 5974)

١٧٤٦– حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ سَمِعْتُ أَبَا صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَإٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَإٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشِبْرٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً.

1746-Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yüce Allah şöyle buyurur: Ben kulumun beni zannı yanındayım. Kulum beni andığı zaman ben muhakkak onunla beraber bulunurum. O beni gönlünde gizlice zikrederse, ben de onu bu suretle nefsimde yânî Zâtımda zikrederim. Eğer o beni bir cemâat içinde zikrederse, ben de onu bu cemâat ferdlerinden daha hayırlı bir cemiyet içinde anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşırım. Kulum bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim!".[309] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7405)

١٧٤٧– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَلَّهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ رَجُلٍ نَزَلَ مَنْزِلًا وَبِهِ مَهْلَكَةٌ وَمَعَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَوَضَعَ رَأْسَهُ فَنَامَ نَوْمَةً فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ رَاحِلَتُهُ حَتَّى إِذَا اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْحَرُّ وَالْعَطَشُ أَوْ مَا شَاءَ اللهُ قَالَ أَرْجِعُ إِلَى مَكَانِي فَرَجَعَ فَنَامَ نَوْمَةً ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَإِذَا رَاحِلَتُهُ

309 İmanın en faziletli halinin ihsan ve murakabe (Allah'ın gözetimi altında olduğunu bilmek) makamı olduğunu göstermektedir. Bu ise kulun görüyor ve O'nu müşahede ediyormuşcasına Rabbine ibadet etmesidir. Nerede olursa olsun, Allah'ın da kendisiyle birlikte olduğunu bilmesidir. Her ne konuşur, ne yapar ve her ne işe dalarsa mutlaka yüce Allah'ın kendisini görmekte ve gözetmekte olduğunu bilmesidir.

1747- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Muhakkak ki Allah Azze ve Celle kulunun tövbesinden dolayı şu adamın sevincinden daha fazla sevinir: Yolculuğa çıkan bu adam devesinin üzerinde yiyeceği ve içeceği olduğu halde kimsenin olmadığı, ıssız ve korkutucu bir yerde mola vermiş ve orada uykuya dalmıştı. Uyandığında üzerinde yemeği ve içeceği bulunan devesi gitmişti. Bu adam devesini aramaya çıkmış ancak aşırı sıcak, susuzluk ve Allah'ın dilediği diğer şeylerden dolayı: Mola verdiğim yerime döneyim, demişti. Mola verdiği yerine döndü ve tekrar uykuya daldı. Uyanıp başını kaldırdığında devesini yanında buldu."[310] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6308)

١٧٤٨– حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ أَخْبَرَنَا حَبَّانُ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثنا قَتَادَةُ حَدَّثَنا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح و حَدَّثَنَا هُدْبَةُ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

310 Muslim'de Enes'ten gelen rivayette şöyledir: «Adam aşırı sevincinden dolayı: Allahım sen benim kulumsun, ben de senin Rabbinim, der.» Bu hadiste ilmin şu temel kaidesine işaret vardır: Aşırı sevinç, öfke vb. durumlarda kişi, yanılarak söylediği sözden dolayı yargılanmaz. Bundan dolayı kişi, «sen benim kulumsun, ben de senin rabbin» cümlesinden dolayı kafir olmaz.Kastı o olmadığı halde, öfkenin etkisinden dolayı kişinin bu veya bundan daha tehlikeli hallere düştüğü malumdur. Bu tür sözlerinden dolayı çok öfkeli bir halde söylediği sözden dolayı talak gerçekleşmez ve dinden irtidat ettiğine hükmedilmez. Bu sevinç, kulun ihmal edip yüz çevirmeyeceği kadar büyük bir sevinçtir. Buna ancak, Allah'ın isimleri, sıfatları ve O'nun yüceliğine yakışan hususları iyi bilen, bu konuda özel bir bilgisi bulunan kişiler anlar.Bu, ilahi sevincin ihsan, cömertlik ve iyilikle ilgisine bakıldığı zaman anlayacağın bir husustur. Bu sevincin, O'nun uluhiyyeti ve Ma'bud oluşuyla bağlantısını düşündüğünde bu idrak, senin için daha önemli ve daha büyük bir hadisedir. Bunu, ancak O'nu seven seçkin kimseler idrak edebilir. Allah Azze ve Celle mahlukatı ancak kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır. Bu ibadet, O'na karşı beslenen sevgi, teslimiyet ve itaati kapsar. Göklerin ve yerin yaratılmasının gerçek sebebi budur. Yaratma ve emrin gayesi budur. Allah çok tevbe edenleri ve çokça temizlenenleri muhakkak ki sever. Bu sevgisi öyle bir sevinç doğurur ki, bu sevinç düşünülebilenlerin en büyüğüdür. Eğer bu sevinci tarif edebilecek Rasûlullah'ın bildirdiğinden daha büyük bir sevinç örneği bu dünyada müşahede edilebilseydi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu da elbet bildirirdi. Fakat yolculuğu esnasında hayatını sürdüreceği yiyecek ve içeceğini kaybedip bulmaktan ümidini kesen bir insanın, bunu bulduktan sonra duyduğu sevinçten daha büyük bir sevinç yoktur. Çok sevdiği bir şeyi kaybedip sonra ele geçiren kimsenin hissettiği sevinçten daha büyük bir sevinç mevcut olmamıştır. İşte Allah Teala'nın kulun tevbesinden dolayı duyduğu sevinç, bu kişinin sevinci gibi, hatta daha fazladır.

اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللهُ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ مِنْ أَحَدِكُمْ سَقَطَ عَلَى بَعِيرِهِ وَقَدْ أَضَلَّهُ فِي أَرْضِ فَلَاةٍ.

1748- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle bir kulunun tövbesinden dolayı, çölde devesiyle ilerlerken devesinden düşüp onu kaybetmiş sonra da onu bulmuş birisinin sevincinden daha çok sevinir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6309)

١٧٤٩- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا مُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُرَشِيُّ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَضَى اللهُ الْخَلْقَ كَتَبَ فِي كِتَابِهِ فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ إِنَّ رَحْمَتِي غَلَبَتْ غَضَبِي.

1749- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah mahlukları yarattığı zaman kendi yanında, Arş'ın[311] üstünde olan

---

311 Allah'ın sıfatlarına tahrifsiz olarak, yaratıkların sıfatlarına benzetmeden iman etmek vaciptir. İmam-ı Mâlik'in meşhûr sözünde dediği gibi; bir adam kendisine soru sorarak dedi ki: "Rahman Arş'a istiva etti" (Taha Sûresi âyet 5) âyetindeki istivânın keyfiyeti nedir? O da "İstiva (dilde) malûmdur, keyfiyeti ise meçhûldür, buna iman etmek vaciptir, ondan soru sormak da bid'at'tır" cevabını verdi. Ondan soru sormaktan kasıt; sadece Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın bildiği keyfiyyettir. İstivâ sıfatına gelince, Allahu Teâlâ Kur'ân'ın yedi yerinde zikrederek kendisini bununla methetmektedir. Bunu bilip isbat etmek vâciptir. İnkârı ise küfürdür. Lâkin istivânın keyfiyyetini Allah'tan başka kimse bilemez. İşte el sıfatının keyfiyetini de kendisinden başka kimse bilemez. İsim ve sıfat tevhidinin bilinmesi dinen zarûridir, dinin temel esâsı ve tevhidin özüdür. Çünkü Allah'ı güzel isimleriyle ve yüce sıfatlarıyla tanımak, ilimlerin en şereflisi ve gâyelerin en yücesidir. Ancak bu marifet esası üzerine, sahih bir imanla hâlis bir tevhid kâim olabilir. İsim ve sıfat tevhidinden kasıt, Allah'ın zâtı ile alâkalı, kendisinin ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin isbât ettiği sıfatları (nitelikleri) isbât etmek, Zâtı hakkında yine kendisinin ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin reddettiği sıfatları reddetmektir ki bu cüz, tevhidin kısımlarındandır. Şüphesiz ki bu cüz tevhidin en üstünü, başta geleni ve en ehemmiyetli olanıdır. Çünkü Allah hakkında ancak sağlam ve sahih bir ilim esası üzerine doğru bir imana sahip olunabilir. Yoksa ilimsiz bir iman düşünülemez ve olamaz da. Allah'ın sıfatları hakkındaki bilgi imanın temelidir. Şüphesiz ki isim ve sıfat tevhidi, Ulûhiyet ve Rubûbiyet tevhidinden de daha şümullü ve daha umûmî olmaktadır. Allah'ın hâk bir ilâh olduğunu, ibâdetin ondan başkasına caiz olmadığı ve bu esasla yönelmenin sadece Subhânehû ve Teâlâ'ya yapıldığını bilmek; O'nun

kitabında ‘Rahmetim öfkeme gâlip olmuştur’ diye yazdı.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3194, 7404, 7416, 7553, 7554)

١٧٥٠– حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ الْبَهْرَانِيُّ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ جَعَلَ اللهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ فَأَمْسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ جُزْءًا وَأَنْزَلَ فِي الْأَرْضِ جُزْءًا وَاحِدًا فَمِنْ ذَلِكَ الْجُزْءِ يَتَرَاحَمُ الْخَلْقُ حَتَّى تَرْفَعَ الْفَرَسُ حَافِرَهَا عَنْ وَلَدِهَا خَشْيَةَ أَنْ تُصِيبَهُ.

1750- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Azze ve Celle rahmeti yüz parçaya böldü. Bunun doksan dokuz parçasını kendi katında tuttu, bir parçasını ise yeryüzüne indirdi. İşte Allah Azze ve Celle yeryüzüne indirdiği bir parça rahmet ile insanlar birbirlerine merhamet ederler. Hattâ kısrak yavrusunu emzirirken dokunur korkusuyla bir ayağının tırnağını yukarı kaldırır.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 6000, 6469)

١٧٥١– حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي مَرْيَمَ حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ قَالَ حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْيٌ فَإِذَا امْرَأَةٌ مِنَ السَّبْيِ قَدْ تَحْلُبُ ثَدْيَهَا تَسْقِي إِذَا وَجَدَتْ صَبِيًّا فِي السَّبْيِ أَخَذَتْهُ فَأَلْصَقَتْهُ بِبَطْنِهَا وَأَرْضَعَتْهُ فَقَالَ لَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتُرَوْنَ هَذِهِ طَارِحَةً وَلَدَهَا فِي النَّارِ قُلْنَا لَا وَهِيَ تَقْدِرُ عَلَى أَنْ لَا تَطْرَحَهُ فَقَالَ لَلَّهُ أَرْحَمُ بِعِبَادِهِ مِنْ هَذِهِ بِوَلَدِهَا.

1751- Ömer ibnul-Hattâb -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Havâzin kabilesinden birtakım esirler gelmişti. Bunların içinde emzikli bir kadın vardı. Çocuğunu kaybetmişti. O kadın göğsüne biriken sütü sağıyor, çocuklara veriyor, onları emziriyordu. Bu kadın esirler arasında çocuğunu bulunca hemen alıp onu sinesine bastı ve derin bir şefkatle çocuğunu emzirmeye başladı. Onun bu halini görünce Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: “Şu kadın çocuğunu ateşe atar mı?” diye sordu. Biz de: Hayır, o kadın gücü yettikçe çocuğunu ateşten

---

isim ve sıfatları ilminden bir daldır. Aynı şekilde O’nun Rab olduğuna, her şeyi yaratıp yoktan var ettiğine, varlıklara şekil verdiğine imân etmek, isim ve sıfat tevhidinden bir cüzdür.

korumaya çalışır, dedik. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Allah Azze ve Celle kullarına karşı, bu kadının çocuğuna olan merhametinden çok daha merhametlidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 5999)

١٧٥٢– حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ فَإِذَا مَاتَ فَحَرِّقُوهُ وَاذْرُوا نِصْفَهُ فِي الْبَرِّ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَوَاللهِ لَئِنْ قَدَرَ اللهُ عَلَيْهِ لَيُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنْ الْعَالَمِينَ فَأَمَرَ اللهُ الْبَحْرَ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَأَمَرَ الْبَرَّ فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لِمَ فَعَلْتَ قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ وَأَنْتَ أَعْلَمُ فَغَفَرَ لَهُ.

1752- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem:

"Asla hiçbir hayır yapmamış olan bir adam kendi ailesine hitaben: Ben öldüğüm zaman benim cesedimi yakın. Sonra külünün yarısını kara tarafına rüzgârla tozutup uçurun, yarısını da deniz içine doğru tozutun. Allah'a yemîn ederim ki, eğer Allah onu ele geçirmeğe kadir olursa, onu muhakkak âlemlerden hiçbir kimseye tatbik etmediği bir azapla azaplandıracaktır, dedi.

Bu kimse öldüğü zaman emrettiği işleri yaptılar. Neticede Allah denize emretti, deniz kendisinde bulunan kul zerrelerini topladı. Allah karaya emretti, o da hemen kendisinde bulunan zerreleri topladı. Sonra Allah o kimseye;

Bunu niçin yaptın? diye sordu. O zât: Sen'den korktuğumdan dolayı yâ Rabb! Hâlbuki Sen en iyi bilensin! dedi. Bunun üzerine Allah o kimseyi mağfiret eyledi". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer bir yer: 7506)

١٧٥٣– حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَبْدِ الْغَافِرِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَجُلًا كَانَ قَبْلَكُمْ رَغَسَهُ اللهُ مَالًا فَقَالَ لِبَنِيهِ لَمَّا حُضِرَ أَيَّ أَبٍ كُنْتُ لَكُمْ قَالُوا خَيْرَ أَبٍ قَالَ فَإِنِّي لَمْ أَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ فَإِذَا مُتُّ فَأَحْرِقُونِي ثُمَّ اسْحَقُونِي ثُمَّ ذَرُّونِي فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ فَفَعَلُوا فَجَمَعَهُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ مَا حَمَلَكَ قَالَ مَخَافَتُكَ فَتَلَقَّاهُ بِرَحْمَتِهِ. وَقَالَ مُعَاذٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَبْدِ الْغَافِرِ سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1753- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

‘‘Allah, sizden önceki kavimlerden bir adama bol mal verdi. Ona ölüm geldiği zaman oğullarına:

-Ben sizin için nasıl bir baba oldum. Babalık görevimi yerine getirdim mi? diye sordu. Oğulları da:

-Sen bizim için hayırlı bir baba oldun, dediler. Babaları dedi ki:

-Ben hayatım boyunca hiçbir hayır işlemedim. Onun için ben öldüğüm zaman beni yakın. Sonra cesedimi toz haline getirin ve rüzgârı şiddetli bir günde benim tozlarımı havaya saçıp savurun. Çocukları da o öldükten sonra bu vasiyeti yerine getirdiler. Kıyamet günü Allah Azze ve Celle onun bedenini bir araya getirdi ve sordu:

- Seni böyle yapmana iten sebep ne idi? Neden böyle yaptın? Adam:

- Bana azab etmenden korktuğum için böyle yaptım, dedi. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle onu rahmetiyle karşıladı.’’ (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3478, 6481, 7508)

١٧٥٤- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثنا هَمَّامٌ حَدَّثنا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللهِ سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي عَمْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبًا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ عَبْدًا أَصَابَ ذَنْبًا وَرُبَّمَا قَالَ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ وَرُبَّمَا قَالَ أَصَبْتُ فَاغْفِرْ لِي فَقَالَ رَبُّهُ أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ أَصَابَ ذَنْبًا أَوْ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ أَوْ أَصَبْتُ آخَرَ فَاغْفِرْهُ فَقَالَ أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَثَ مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا وَرُبَّمَا قَالَ أَصَابَ ذَنْبًا قَالَ قَالَ رَبِّ أَصَبْتُ أَوْ قَالَ أَذْنَبْتُ آخَرَ فَاغْفِرْهُ لِي فَقَالَ أَعَلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَأْخُذُ بِهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثَلَاثًا فَلْيَعْمَلْ مَا شَاءَ.

1754- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

“Bir kula bilmeyerek bir günâh isabet edip veya bilerek bir günâh işleyip de: Yâ Rabb, ben bilerek bir günâh işledim, yâhud bilmeyerek ben bir günâha uğramış oldum, kusurumu af ve mağfiret eyle! diye günâhını itirâf ve niyaz ederse, o kulun Rabb’i: Demek ki kulum dilerse günâhını affedecek, dilerse cezalandıracak muhakkak bir Rabbi olduğunu bildi. Şu hâlde ben de kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah’ın dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günâh daha isabet edip veya bir günâh işleyip de; Yâ Rabb! Ben bilerek

bir günâh işledim, yâhud bilmeyerek bir günâha uğradım. Kusurumu afv ve mağfiret eyle! diye niyaz ederse, o kulun Rabb'i: Demek ki, kulum günâhını affedecek veya cezalandıracak bir Rabb'i bulunduğunu gereği gibi bildi. Şu hâlde ben de bu kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah'ın dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günâha isabet edip veya günâh işleyip de: Yâ Rabb! Ben bir günâh işledim veya bir günâha uğradım, kusurumu afv ve mağfiret eyle! diye niyaz ederse, o kulun Rabb'i:

Demek ki, kulum günâhını affedecek veya cezalandıracak bir Rabb'i bulunduğunu gereği gibi bildi. Şu hâlde ben de bu kulumu mağfiret ettim! buyurur.

Sonra bu kul Allah 'in dilediği kadar bir zaman günahsız yaşar. Sonra bir günâha isabet edip veya günâh işleyip de: Yâ Rabb! Ben bir günâh işledim veya bir günâha uğradım, kusurumu afv ve mağfiret eyle! diye Allah'a yalvarırsa, o kulun Rabb'i: Demek ki, kulum günâhını affedecek veya cezalandıracak bir Rabb'i olduğunu bildi, ben de üç defa kendisini afv ve mağfiret ettim. Artık günâh işlediğinde tevbe etmesini bilen bu kulum dilediği işi işlesin! buyurur". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7507)

١٧٥٥– حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ لَا أَحَدَ أَغْيَرُ مِنَ اللهِ وَلِذَلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا شَيْءَ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنَ اللهِ وَلِذَلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ

1755- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mü'minleri Allah'tan ziyâde kötülüklerden koruyan bir kimse yoktur. Mü'minlerin en büyük koruyucusu olduğu için Allah açık, gizli bütün kötülükleri, çirkin işleri haram kılmıştır. Bir de Allah'tan daha çok övülmeyi seven kimse yoktur. İşte bunun içindir ki kendi nefsini övmüştür. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4634)

١٧٥٦– وَعَنْ يَحْيَى أَنَّ أَبَا سَلَمَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ اللهَ يَغَارُ وَغَيْرَةُ اللهِ أَنْ يَأْتِيَ الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ اللهُ .

1756- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhakkak ki Allah kıskanır. Allah'ın kıskanması, bir mü'minin Allah'ın haram kıldığı şeyleri yapmasıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5223)

١٧٥٧– حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ عَنْ أُمِّهِ أَسْمَاءَ أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا شَيْءَ أَغْيَرُ مِنْ اللهِ.

1757- Esma -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'tan daha kıskanç hiçbir şey yoktur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5222)

١٧٥٨– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ رَجُلًا أَصَابَ مِنْ امْرَأَةٍ قُبْلَةً فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَأَنْزَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿أَقِمْ الصَّلَاةَ طَرَفَيْ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ فَقَالَ الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللهِ أَلِي هَذَا قَالَ لِجَمِيعِ أُمَّتِي كُلِّهِمْ

1758- İbnu Mesud'dan -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Bir adam, bir kadını öptü. O adam Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelip bunu haber verdi. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: **«Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın vakitlerinde namazı dosdoğru kıl. Muhakkak ki iyilikler kötülükleri giderir.»** (Hud: 114) Adam dedi ki: Bu bana özel mi? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu ümmetimin hepsi içindir." buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 526, 4687)

١٧٥٩– حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ الْكِلَابِيُّ حَدَّثَنَا هَمَّامُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي أَصَبْتُ حَدًّا فَأَقِمْهُ عَلَيَّ قَالَ وَلَمْ يَسْأَلْهُ عَنْهُ قَالَ وَحَضَرَتْ الصَّلَاةُ فَصَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ قَامَ إِلَيْهِ الرَّجُلُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي أَصَبْتُ

حَدًّا فَأَقِمْ فِيَّ كِتَابَ اللهِ قَالَ أَلَيْسَ قَدْ صَلَّيْتَ مَعَنَا قَالَ نَعَمْ قَالَ فَإِنَّ اللهَ قَدْ غَفَرَ لَكَ ذَنْبَكَ أَوْ قَالَ حَدَّكَ.

1759- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında idim. O'na bir adam geldi de: Ey Allahın Rasûlu! Ben hadd yânî dînî ceza gerektirecek bir günâha isabet ettim, bana bu cezayı uygula! dedi. Enes dedi ki: Peygamber o adama işlediği günâhı sormadı. Enes dedi ki: Bu sırada namaz vakti geldi. O adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beraber namazı kıldı. Peygamber namazı bitirince o adam Peygamber'e doğru kalktı da: Ey Allahın Rasûlu! Ben bir hadde isabet ettim, bana Allah'ın Kitâbı'nı uygula! dedi. Rasûlullah: "Sen şimdi bizimle beraber namaz kılmış değil misin?" dedi. O da: Evet namaz kıldım, dedi. Rasûlullah: "Şübhesiz ki, Allah senin lehine günâhını yâhud cezanı- mağfiret etmiştir!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6823)

١٧٦٠ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ النَّاجِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ خَرَجَ يَسْأَلُ فَأَتَى رَاهِبًا فَسَأَلَهُ فَقَالَ لَهُ هَلْ مِنْ تَوْبَةٍ قَالَ لَا فَقَتَلَهُ فَجَعَلَ يَسْأَلُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ ائْتِ قَرْيَةَ كَذَا وَكَذَا فَأَدْرَكَهُ الْمَوْتُ فَنَاءَ بِصَدْرِهِ نَحْوَهَا فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ فَأَوْحَى اللهُ إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقَرَّبِي وَأَوْحَى اللهُ إِلَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعَدِي وَقَالَ قِيسُوا مَا بَيْنَهُمَا فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبَ بِشِبْرٍ فَغُفِرَ لَهُ.

1760- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Îsrâîl oğulları içinde doksan dokuz insan öldürmüş olan bir kimse vardı. Sonra bu adam evinden çıkıp bir rahibe geldi ve.

- Benim için tövbe var mıdır? diye sordu. Rahib:

- Hayır, senin için bir tövbe yoktur, deyince o adam o rahibi de öldürdü. Sonra bu adam yine sormağa devam etti. Bir adam ona şöyle dedi:

- Sen falânca köye git, dedi. O adam da o köye gitmek için o tarafa yönelmişken yolda vefat etti. Rahmet melekleriyle azâp melekleri o adamın başına gelerek o adam konusunda çekişmeye başladılar. Bunun üzerine Allah, tövbe için gideceği köye:

- "Biraz yaklaş!" Ölen kimsenin kendi köyüne de:

- "Biraz uzaklaş!" diye vahyetti. Rahmet ve azâp meleklerine de:

- "Haydi şimdi her iki taraf arasındaki uzaklığı ölçün de mukayese edin" diye emretti. Ölen o kimse gideceği yere bir karış daha yakın bulundu da, bu sebeple mağfiret olundu."[312] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3470)

١٧٦١- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ قَالَ أَخْبَرَنِي قَتَادَةُ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُحْرِزٍ الْمَازِنِيِّ قَالَ بَيْنَمَا أَنَا أَمْشِي مَعَ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا آخِذٌ بِيَدِهِ إِذْ عَرَضَ رَجُلٌ فَقَالَ كَيْفَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي النَّجْوَى فَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللهَ يُدْنِي الْمُؤْمِنَ فَيَضَعُ عَلَيْهِ كَنَفَهُ وَيَسْتُرُهُ فَيَقُولُ أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا أَتَعْرِفُ ذَنْبَ كَذَا فَيَقُولُ نَعَمْ أَيْ رَبِّ حَتَّى إِذَا قَرَّرَهُ بِذُنُوبِهِ وَرَأَى فِي نَفْسِهِ أَنَّهُ هَلَكَ قَالَ سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدُّنْيَا وَأَنَا أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ فَيُعْطَى كِتَابَ حَسَنَاتِهِ وَأَمَّا الْكَافِرُ وَالْمُنَافِقُونَ فَيَقُولُ الْأَشْهَادُ ﴿هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾.

1761- Safvân İbnu Muhriz el-Mazini -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben, İbnu Ömer'in -Allah ondan ve babasından razı olsun- elinden tutup giderken birisi geldi ve şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin necvâ[313] hakkında söylediği

---

312 Tövbe; Rücu etmek, geri dönmek, pişman olmak, nedamet duymak, yaptığı günahı bırakıp Cenab-ı Hakk'a yönelmek. Asıl anlamı geri dönmek olup, tövbe kelimesinin türemişi olan «tevvâb» kelimesi tövbe işini çok çok yapan anlamında aşırılık ifade eden ism-i faildir. Yüce Allah'ın bir ismi, bir sıfatı olarak «et-Tevvâb» ise itaata yönelerek Allah'a dönen kişinin istediği bağışlanmayı kabul edip, o tövbekâr kulunu huzuruna alan ve onu affeden anlamındadır. Bu itibarla tövbe, kul hakkında günahlardan dönmeyi, yüce Rabb'imiz hakkında da cezalandırmaktan dönmeyi ifade eder, yani kul Rabb'ine döner, Rabb'i de onun bu yönelişini kabul eder ve onu cezalandırmaktan vazgeçer. İşte bu mânâda «et-Tevvab» sıfatı, kulların tövbelerini her yönelişlerinde rahmet ve mağfiretiyle kabul eden demektir.

313 Necve, yavaşça söz söylemeye denir ki, fısıldamak diye tabîr olunur. Necve isimdir; masdar yerine kaaimdir. Kıyamet gününde Yüce Allah'ın mü'min kuluna gizlice hitabıdır, manasınada gelir. Bu hadîste râvî Safvân'ın «İbnu Ömer'le el ele tutuşup gittiğimiz sırada birisi gelip de necveden sordu. O da şöyle rivayet etti» şeklindeki durum beyânı ifâdesi, hadîsin târihî değeri bakımından çok kıymetlidir. Hadîsçiler ve tarihçiler bu gibi beyânları vakanın doğruluğu lehine birer vesika kabul ederler.

sözden neler işittin? ki beyanâtını nasıl işittin bunu bize bildirir misin? İbnu Ömer de şöyle dedi:

- Ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Muhakkak Allah kıyamet günü mümine yaklaşır, üzerine örtüsünü koyar ve:

- **«İşlediğin falan günâhı biliyor musun? Falan günâhı biliyor musun?»** diye sorar. Mü'min de:

- Evet ey Rabbim! der. Günahlarını ikrar edip kendisinin helak olacağını anladığında Allah Azze ve Celle şöyle buyurur:

- **«Sen dünyada iken senden bu günahları gizledim. Bu gün de burada günahlarını bağışlıyorum».**

Bunun üzerine o kulun hasenat kitabı verilir. Kâfirlere ve münafıklara gelince, onlar için de, onların küfür ve şirklerine şahid olan peygamber ve melekler derler ki:

- İşte bunlar Rablerini dünyadayken yalanlayanlardır. Allah'ın laneti o zâlimlerin üzerine olsun." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2441, 4685, 6070, 7514)

١٧٦٢- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ وَكَانَ قَائِدَ كَعْبٍ مِنْ بَنِيهِ حِينَ عَمِيَ قَالَ سَمِعْتُ كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ يُحَدِّثُ حِينَ تَخَلَّفَ عَنْ قِصَّةِ تَبُوكَ قَالَ كَعْبٌ لَمْ أَتَخَلَّفْ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا إِلَّا فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ غَيْرَ أَنِّي كُنْتُ تَخَلَّفْتُ فِي غَزْوَةِ بَدْرٍ وَلَمْ يُعَاتِبْ أَحَدًا تَخَلَّفَ عَنْهَا إِنَّمَا خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدُ عِيرَ قُرَيْشٍ حَتَّى جَمَعَ اللهُ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ عَدُوِّهِمْ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ وَلَقَدْ شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةَ الْعَقَبَةِ حِينَ تَوَاثَقْنَا عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لِي بِهَا مَشْهَدَ بَدْرٍ وَإِنْ كَانَتْ بَدْرٌ أَذْكَرَ فِي النَّاسِ مِنْهَا كَانَ مِنْ خَبَرِي أَنِّي لَمْ أَكُنْ قَطُّ أَقْوَى وَلَا أَيْسَرَ حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْهُ فِي تِلْكَ الْغَزَاةِ وَاللهِ مَا اجْتَمَعَتْ عِنْدِي قَبْلَهُ رَاحِلَتَانِ قَطُّ حَتَّى جَمَعْتُهُمَا فِي تِلْكَ الْغَزْوَةِ وَلَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرِيدُ غَزْوَةً إِلَّا وَرَّى بِغَيْرِهَا حَتَّى كَانَتْ تِلْكَ الْغَزْوَةُ غَزَاهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَرٍّ شَدِيدٍ وَاسْتَقْبَلَ سَفَرًا بَعِيدًا وَمَفَازًا وَعَدُوًّا كَثِيرًا فَجَلَّى لِلْمُسْلِمِينَ أَمْرَهُمْ

لِيَتَأَهَّبُوا أُهْبَةَ غَزْوِهِمْ فَأَخْبَرَهُمْ بِوَجْهِهِ الَّذِي يُرِيدُ وَالْمُسْلِمُونَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَثِيرٌ وَلَا يَجْمَعُهُمْ كِتَابٌ حَافِظٌ يُرِيدُ الدِّيوَانَ قَالَ كَعْبٌ فَمَا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَتَغَيَّبَ إِلَّا ظَنَّ أَنْ سَيَخْفَى لَهُ مَا لَمْ يَنْزِلْ فِيهِ وَحْيُ اللهِ وَغَزَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ الْغَزْوَةَ حِينَ طَابَتْ الثِّمَارُ وَالظِّلَالُ وَتَجَهَّزَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ فَطَفِقْتُ أَغْدُو لِكَيْ أَتَجَهَّزَ مَعَهُمْ فَأَرْجِعُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا فَأَقُولُ فِي نَفْسِي أَنَا قَادِرٌ عَلَيْهِ فَلَمْ يَزَلْ يَتَمَادَى بِي حَتَّى اشْتَدَّ بِالنَّاسِ الْجِدُّ فَأَصْبَحَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمُسْلِمُونَ مَعَهُ وَلَمْ أَقْضِ مِنْ جَهَازِي شَيْئًا فَقُلْتُ أَتَجَهَّزُ بَعْدَهُ بِيَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ ثُمَّ أَلْحَقُهُمْ فَغَدَوْتُ بَعْدَ أَنْ فَصَلُوا لِأَتَجَهَّزَ فَرَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا ثُمَّ غَدَوْتُ ثُمَّ رَجَعْتُ وَلَمْ أَقْضِ شَيْئًا فَلَمْ يَزَلْ بِي حَتَّى أَسْرَعُوا وَتَفَارَطَ الْغَزْوُ وَهَمَمْتُ أَنْ أَرْتَحِلَ فَأُدْرِكَهُمْ وَلَيْتَنِي فَعَلْتُ فَلَمْ يُقَدَّرْ لِي ذَلِكَ فَكُنْتُ إِذَا خَرَجْتُ فِي النَّاسِ بَعْدَ خُرُوجِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطُفْتُ فِيهِمْ أَحْزَنَنِي أَنِّي لَا أَرَى إِلَّا رَجُلًا مَغْمُوصًا عَلَيْهِ النِّفَاقُ أَوْ رَجُلًا مِمَّنْ عَذَرَ اللهُ مِنْ الضُّعَفَاءِ وَلَمْ يَذْكُرْنِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَلَغَ تَبُوكَ فَقَالَ وَهُوَ جَالِسٌ فِي الْقَوْمِ بِتَبُوكَ مَا فَعَلَ كَعْبٌ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ يَا رَسُولَ اللهِ حَبَسَهُ بُرْدَاهُ وَنَظَرُهُ فِي عِطْفِهِ فَقَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ بِئْسَ مَا قُلْتَ وَاللهِ يَا رَسُولَ اللهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ إِلَّا خَيْرًا فَسَكَتَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ فَلَمَّا بَلَغَنِي أَنَّهُ تَوَجَّهَ قَافِلًا حَضَرَنِي هَمِّي وَطَفِقْتُ أَتَذَكَّرُ الْكَذِبَ وَأَقُولُ بِمَاذَا أَخْرُجُ مِنْ سَخَطِهِ غَدًا وَاسْتَعَنْتُ عَلَى ذَلِكَ بِكُلِّ ذِي رَأْيٍ مِنْ أَهْلِي فَلَمَّا قِيلَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَظَلَّ قَادِمًا زَاحَ عَنِّي الْبَاطِلُ وَعَرَفْتُ أَنِّي لَنْ أَخْرُجَ مِنْهُ أَبَدًا بِشَيْءٍ فِيهِ كَذِبٌ فَأَجْمَعْتُ صِدْقَهُ وَأَصْبَحَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَادِمًا وَكَانَ إِذَا قَدِمَ مِنْ سَفَرٍ بَدَأَ بِالْمَسْجِدِ فَيَرْكَعُ فِيهِ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ جَلَسَ لِلنَّاسِ فَلَمَّا فَعَلَ ذَلِكَ جَاءَهُ الْمُخَلَّفُونَ فَطَفِقُوا يَعْتَذِرُونَ إِلَيْهِ وَيَحْلِفُونَ لَهُ وَكَانُوا بِضْعَةً وَثَمَانِينَ رَجُلًا فَقَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَانِيَتَهُمْ وَبَايَعَهُمْ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمْ وَوَكَلَ سَرَائِرَهُمْ إِلَى اللهِ فَجِئْتُهُ فَلَمَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ تَبَسَّمَ تَبَسُّمَ الْمُغْضَبِ ثُمَّ قَالَ تَعَالَ فَجِئْتُ أَمْشِي حَتَّى جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ لِي مَا

خَلَّفَكَ أَلَمْ تَكُنْ قَدْ ابْتَعْتَ ظَهْرَكَ فَقُلْتُ بَلَى إِنِّي وَاللهِ لَوْ جَلَسْتُ عِنْدَ غَيْرِكَ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا لَرَأَيْتُ أَنْ سَأَخْرُجُ مِنْ سَخَطِهِ بِعُذْرٍ وَلَقَدْ أُعْطِيتُ جَدَلًا وَلَكِنِّي وَاللهِ لَقَدْ عَلِمْتُ لَئِنْ حَدَّثْتُكَ الْيَوْمَ حَدِيثَ كَذِبٍ تَرْضَى بِهِ عَنِّي لَيُوشِكَنَّ اللهُ أَنْ يُسْخِطَكَ عَلَيَّ وَلَئِنْ حَدَّثْتُكَ حَدِيثَ صِدْقٍ تَجِدُ عَلَيَّ فِيهِ إِنِّي لَأَرْجُو فِيهِ عَفْوَ اللهِ لَا وَاللهِ مَا كَانَ لِي مِنْ عُذْرٍ وَاللهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَقْوَى وَلَا أَيْسَرَ مِنِّي حِينَ تَخَلَّفْتُ عَنْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا هَذَا فَقَدْ صَدَقَ فَقُمْ حَتَّى يَقْضِيَ اللهُ فِيكَ فَقُمْتُ وَثَارَ رِجَالٌ مِنْ بَنِي سَلِمَةَ فَاتَّبَعُونِي فَقَالُوا لِي وَاللهِ مَا عَلِمْنَاكَ كُنْتَ أَذْنَبْتَ ذَنْبًا قَبْلَ هَذَا وَلَقَدْ عَجَزْتَ أَنْ لَا تَكُونَ اعْتَذَرْتَ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا اعْتَذَرَ إِلَيْهِ الْمُتَخَلِّفُونَ قَدْ كَانَ كَافِيَكَ ذَنْبَكَ اسْتِغْفَارُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكَ فَوَاللهِ مَا زَالُوا يُؤَنِّبُونِي حَتَّى أَرَدْتُ أَنْ أَرْجِعَ فَأُكَذِّبَ نَفْسِي ثُمَّ قُلْتُ لَهُمْ هَلْ لَقِيَ هَذَا مَعِي أَحَدٌ قَالُوا نَعَمْ رَجُلَانِ قَالَا مِثْلَ مَا قُلْتَ فَقِيلَ لَهُمَا مِثْلُ مَا قِيلَ لَكَ فَقُلْتُ مَنْ هُمَا قَالُوا مُرَارَةُ بْنُ الرَّبِيعِ الْعَمْرِيُّ وَهِلَالُ بْنُ أُمَيَّةَ الْوَاقِفِيُّ فَذَكَرُوا لِي رَجُلَيْنِ صَالِحَيْنِ قَدْ شَهِدَا بَدْرًا فِيهِمَا أُسْوَةٌ فَمَضَيْتُ حِينَ ذَكَرُوهُمَا لِي وَنَهَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُسْلِمِينَ عَنْ كَلَامِنَا أَيُّهَا الثَّلَاثَةُ مِنْ بَيْنِ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ فَاجْتَنَبَنَا النَّاسُ وَتَغَيَّرُوا لَنَا حَتَّى تَنَكَّرَتْ فِي نَفْسِي الْأَرْضُ فَمَا هِيَ الَّتِي أَعْرِفُ فَلَبِثْنَا عَلَى ذَلِكَ خَمْسِينَ لَيْلَةً فَأَمَّا صَاحِبَايَ فَاسْتَكَانَا وَقَعَدَا فِي بُيُوتِهِمَا يَبْكِيَانِ وَأَمَّا أَنَا فَكُنْتُ أَشَبَّ الْقَوْمِ وَأَجْلَدَهُمْ فَكُنْتُ أَخْرُجُ فَأَشْهَدُ الصَّلَاةَ مَعَ الْمُسْلِمِينَ وَأَطُوفُ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يُكَلِّمُنِي أَحَدٌ وَآتِي رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُسَلِّمُ عَلَيْهِ وَهُوَ فِي مَجْلِسِهِ بَعْدَ الصَّلَاةِ فَأَقُولُ فِي نَفْسِي هَلْ حَرَّكَ شَفَتَيْهِ بِرَدِّ السَّلَام عَلَيَّ أَمْ لَا ثُمَّ أُصَلِّي قَرِيبًا مِنْهُ فَأُسَارِقُهُ النَّظَرَ فَإِذَا أَقْبَلْتُ عَلَى صَلَاتِي أَقْبَلَ إِلَيَّ وَإِذَا الْتَفَتُّ نَحْوَهُ أَعْرَضَ عَنِّي حَتَّى إِذَا طَالَ عَلَيَّ ذَلِكَ مِنْ جَفْوَةِ النَّاسِ مَشَيْتُ حَتَّى تَسَوَّرْتُ جِدَارَ حَائِطِ أَبِي قَتَادَةَ وَهُوَ ابْنُ عَمِّي وَأَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَوَاللهِ مَا رَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ فَقُلْتُ يَا أَبَا قَتَادَةَ أَنْشُدُكَ بِاللهِ هَلْ تَعْلَمُنِي أُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ فَسَكَتَ فَعُدْتُ لَهُ فَنَشَدْتُهُ فَسَكَتَ فَعُدْتُ لَهُ فَنَشَدْتُهُ فَقَالَ اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ فَفَاضَتْ عَيْنَايَ وَتَوَلَّيْتُ حَتَّى تَسَوَّرْتُ الْجِدَارَ قَالَ فَبَيْنَا

أَنَا أَمْشِي بِسُوقِ الْمَدِينَةِ إِذَا نَبَطِيٌّ مِنْ أَنْبَاطِ أَهْلِ الشَّأْمِ مِمَّنْ قَدِمَ بِالطَّعَامِ يَبِيعُهُ بِالْمَدِينَةِ يَقُولُ مَنْ يَدُلُّ عَلَى كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ فَطَفِقَ النَّاسُ يُشِيرُونَ لَهُ حَتَّى إِذَا جَاءَنِي دَفَعَ إِلَيَّ كِتَابًا مِنْ مَلِكِ غَسَّانَ فَإِذَا فِيهِ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ قَدْ بَلَغَنِي أَنَّ صَاحِبَكَ قَدْ جَفَاكَ وَلَمْ يَجْعَلْكَ اللهُ بِدَارِ هَوَانٍ وَلَا مَضْيَعَةٍ فَالْحَقْ بِنَا نُوَاسِكَ فَقُلْتُ لَمَّا قَرَأْتُهَا وَهَذَا أَيْضًا مِنَ الْبَلَاءِ فَتَيَمَّمْتُ بِهَا التَّنُّورَ فَسَجَرْتُهُ بِهَا حَتَّى إِذَا مَضَتْ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً مِنَ الْخَمْسِينَ إِذَا رَسُولُ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِينِي فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَعْتَزِلَ امْرَأَتَكَ فَقُلْتُ أُطَلِّقُهَا أَمْ مَاذَا أَفْعَلُ قَالَ لَا بَلْ اعْتَزِلْهَا وَلَا تَقْرَبْهَا وَأَرْسَلَ إِلَى صَاحِبَيَّ مِثْلَ ذَلِكَ فَقُلْتُ لِامْرَأَتِي الْحَقِي بِأَهْلِكِ فَتَكُونِي عِنْدَهُمْ حَتَّى يَقْضِيَ اللهُ فِي هَذَا الْأَمْرِ قَالَ كَعْبٌ فَجَاءَتْ امْرَأَةُ هِلَالِ بْنِ أُمَيَّةَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ هِلَالَ بْنَ أُمَيَّةَ شَيْخٌ ضَائِعٌ لَيْسَ لَهُ خَادِمٌ فَهَلْ تَكْرَهُ أَنْ أَخْدُمَهُ قَالَ لَا وَلَكِنْ لَا يَقْرَبْكِ قَالَتْ إِنَّهُ وَاللهِ مَا بِهِ حَرَكَةٌ إِلَى شَيْءٍ وَاللهِ مَا زَالَ يَبْكِي مُنْذُ كَانَ مِنْ أَمْرِهِ مَا كَانَ إِلَى يَوْمِهِ هَذَا فَقَالَ لِي بَعْضُ أَهْلِي لَوْ اسْتَأْذَنْتَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي امْرَأَتِكَ كَمَا أَذِنَ لِامْرَأَةِ هِلَالِ بْنِ أُمَيَّةَ أَنْ تَخْدُمَهُ فَقُلْتُ وَاللهِ لَا أَسْتَأْذِنُ فِيهَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يُدْرِينِي مَا يَقُولُ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَأْذَنْتُهُ فِيهَا وَأَنَا رَجُلٌ شَابٌّ فَلَبِثْتُ بَعْدَ ذَلِكَ عَشْرَ لَيَالٍ حَتَّى كَمَلَتْ لَنَا خَمْسُونَ لَيْلَةً مِنْ حِينَ نَهَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كَلَامِنَا فَلَمَّا صَلَّيْتُ صَلَاةَ الْفَجْرِ صُبْحَ خَمْسِينَ لَيْلَةً وَأَنَا عَلَى ظَهْرِ بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِنَا فَبَيْنَا أَنَا جَالِسٌ عَلَى الْحَالِ الَّتِي ذَكَرَ اللهُ قَدْ ضَاقَتْ عَلَيَّ نَفْسِي وَضَاقَتْ عَلَيَّ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ سَمِعْتُ صَوْتَ صَارِخٍ أَوْفَى عَلَى جَبَلِ سَلْعٍ بِأَعْلَى صَوْتِهِ يَا كَعْبُ بْنَ مَالِكٍ أَبْشِرْ قَالَ فَخَرَرْتُ سَاجِدًا وَعَرَفْتُ أَنْ قَدْ جَاءَ فَرَجٌ وَآذَنَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَوْبَةِ اللهِ عَلَيْنَا حِينَ صَلَّى صَلَاةَ الْفَجْرِ فَذَهَبَ النَّاسُ يُبَشِّرُونَنَا وَذَهَبَ قِبَلَ صَاحِبَيَّ مُبَشِّرُونَ وَرَكَضَ إِلَيَّ رَجُلٌ فَرَسًا وَسَعَى سَاعٍ مِنْ أَسْلَمَ فَأَوْفَى عَلَى الْجَبَلِ وَكَانَ الصَّوْتُ أَسْرَعَ مِنْ الْفَرَسِ فَلَمَّا جَاءَنِي الَّذِي سَمِعْتُ صَوْتَهُ يُبَشِّرُنِي نَزَعْتُ لَهُ ثَوْبَيَّ فَكَسَوْتُهُ إِيَّاهُمَا بِبُشْرَاهُ وَاللهِ مَا أَمْلِكُ غَيْرَهُمَا يَوْمَئِذٍ وَاسْتَعَرْتُ

ثَوْبَيْنِ فَلَبِسْتُهُمَا وَانْطَلَقْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَتَلَقَّانِي النَّاسُ فَوْجًا فَوْجًا يُهَنُّونِي بِالتَّوْبَةِ يَقُولُونَ لِتَهْنِكَ تَوْبَةُ اللهِ عَلَيْكَ قَالَ كَعْبٌ حَتَّى دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَإِذَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ حَوْلَهُ النَّاسُ فَقَامَ إِلَيَّ طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللهِ يُهَرْوِلُ حَتَّى صَافَحَنِي وَهَنَّانِي وَاللهِ مَا قَامَ إِلَيَّ رَجُلٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ غَيْرَهُ وَلَا أَنْسَاهَا لِطَلْحَةَ قَالَ كَعْبٌ فَلَمَّا سَلَّمْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَبْرُقُ وَجْهُهُ مِنَ السُّرُورِ أَبْشِرْ بِخَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْكَ مُنْذُ وَلَدَتْكَ أُمُّكَ قَالَ قُلْتُ أَمِنْ عِنْدِكَ يَا رَسُولَ اللهِ أَمْ مِنْ عِنْدِ اللهِ قَالَ لَا بَلْ مِنْ عِنْدِ اللهِ وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سُرَّ اسْتَنَارَ وَجْهُهُ حَتَّى كَأَنَّهُ قِطْعَةُ قَمَرٍ وَكُنَّا نَعْرِفُ ذَلِكَ مِنْهُ فَلَمَّا جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللهِ وَإِلَى رَسُولِ اللهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قُلْتُ فَإِنِّي أُمْسِكُ سَهْمِي الَّذِي بِخَيْبَرَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ اللهَ إِنَّمَا نَجَّانِي بِالصِّدْقِ وَإِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ لَا أُحَدِّثَ إِلَّا صِدْقًا مَا بَقِيتُ فَوَاللهِ مَا أَعْلَمُ أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَبْلَاهُ اللهُ فِي صِدْقِ الْحَدِيثِ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسَنَ مِمَّا أَبْلَانِي مَا تَعَمَّدْتُ مُنْذُ ذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى يَوْمِي هَذَا كَذِبًا وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يَحْفَظَنِي اللهُ فِيمَا بَقِيتُ وَأَنْزَلَ اللهُ عَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

﴿ لَقَدْ تَابَ اللهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ فَوَاللهِ مَا أَنْعَمَ اللهُ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَةٍ قَطُّ بَعْدَ أَنْ هَدَانِي لِلْإِسْلَامِ أَعْظَمَ فِي نَفْسِي مِنْ صِدْقِي لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا أَكُونَ كَذَبْتُهُ فَأَهْلِكَ كَمَا هَلَكَ الَّذِينَ كَذَبُوا فَإِنَّ اللهَ قَالَ لِلَّذِينَ كَذَبُوا حِينَ أَنْزَلَ الْوَحْيَ شَرَّ مَا قَالَ لِأَحَدٍ فَقَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ﴿ سَيَحْلِفُونَ بِاللهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ فَإِنَّ اللهَ لَا يَرْضَى عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴾ قَالَ كَعْبٌ وَكُنَّا تَخَلَّفْنَا أَيُّهَا الثَّلَاثَةُ عَنْ أَمْرِ أُولَئِكَ الَّذِينَ قَبِلَ مِنْهُمْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ حَلَفُوا لَهُ فَبَايَعَهُمْ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمْ وَأَرْجَأَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْرَنَا حَتَّى قَضَى اللهُ فِيهِ فَبِذَلِكَ قَالَ اللهُ

﴿ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا ﴾ وَلَيْسَ الَّذِي ذَكَرَ اللهُ مِمَّا خُلِّفْنَا عَنْ الْغَزْوِ إِنَّمَا هُوَ تَخْلِيفُهُ إِيَّانَا وَإِرْجَاؤُهُ أَمْرَنَا عَمَّنْ حَلَفَ لَهُ وَاعْتَذَرَ إِلَيْهِ فَقَبِلَ مِنْهُ.

1762- Ka'b ibnu Malik[314] -Allah ondan razı olsun- Tebûk savaşına katılmama kıssasını şöyle anlatır:

Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Tebûk savaşından başka bir savaştan geri kalmadım. Bir de ben Bedir savaşına katılmamıştım ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir savaşına katılmayan hiç kimseye bir şey demedi. Çünkü Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir'e savaş maksadıyla değil, Kureyş kervanını karşılamak için çıkmıştı. Ancak Allah Azze ve Celle Müslümânlarla düşmanlarını savaşa dair bir kasıt olmaksızın karşı karşıya getirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme İslam üzere beyat edilen Beyat gecesinde ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdim. Her ne kadar insanlar Akabe Beyatı'na nazaran Bedir savaşından daha çok bahsetseler de, benim için Bedir savaşına katılmak, Akabe'de hazır bulunmak derecesinde sevimli değildir.

Tebûk savaşına katılmayışımın haberine gelince: Ben o savaş esnasında güçlü olduğum kadar hiçbir savaşta güçlü ve kolay imkanlara sahip değildim. Vallahi bu savaşta olduğu gibi daha önce iki deveyi bir arada bulamamıştım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir savaşa çıkmak istediğinde onu bir başkasıyla îmâ ederdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk savaşına şiddetli sıcak bir mevsimde yola çıkılmıştı. Bu, uzun, tehlikeli bir yolculuk olacak ve çetin bir düşmanla karşılaşılacaktı. Bu sebepten dolayı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu uzun ve çetin geçecek olan yolculuğa hazırlanmaları için onlara gidecekleri yeri önceden haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Tebûk yolculuğuna çıkacak Müslümanların sayısı da fazlaydı.[315] Mücâhidlerin künyelerini muhafaza edici hiçbir kitâb, yânî dîvân defteri almıyordu.

---

314 Kâ'b bin Mâlik, babasının tek oğlu olup hâli vakti yerinde idi. Arabistan'ın ileri g -len şâirlerinden biri idi. İslâmiyet'in Medîne'de hızla yayılmasından sonra yapılan ikinci Akabe bî'atına katılmış ve orada Müslüman olmuştu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin şâirlerinden olan Kâ'b, Hicretin 50. yılında Muâviye'nin hilâfeti zamanında 77 yaşında iken vefât etti.

315 Muslim'in Mi'kel'den yaptığı rivayette onların sayısının on binden fazla olduğu ziyadesi vardır. Hâkim, «İklîl» adlı eserinde Muaz'dan gelen rivayette onların sayısının otuz binden fazla olduğunu nakletmiştir. Vâkidi, başka bir senetle onların atlı birliklerin adedinin on bin olduğunu bildirmiştir. Buna göre Mi'kel'in rivayeti atlı birliklerin sayısının on bin olduğunu beyan ihtimali vardır.

Hiçbir kimse bu savaştan gizlenmek istemiyordu. Ancak Allah tarafından vahiy inmedikçe Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bundna haberi olmaz, diye zanneden kimseler bu savaşa katılmamak için gizlenmişlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu savaşa mey-veler olgunlaştığı ve ağaç gölgeleri de hoş olup tam gölgelenilecek bir zamanda çıkıyordu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve Müslümanlar savaş hazırlığıyla meşgul oluyorlardı. Onlarla birlikte savaş hazırlığı için ben de onlarla birlikte çıkmaya başladım. Ancak evime savaş için hiçbir hazırlık yapmadan döner ve derdim ki:

- Ben savaş için çabucak hazırlanabilirim, buna benim gücüm yeter.

Bu şekilde savaşa hazırlık için ihmalkar davranışım devam etti. Öyle ki, Müslümanlar işlerini ciddiye almışlar ve hazırlıklarını neredeyse bitirmişlerdi. Artık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ve beraberindeki Müslümanlar hazırlıklarını bitirmişler ve yola çıkmaya hazır bir hale gelmişlerdi. Ben ise hâlâ hiçbir hazırlık yapmamıştım. Ben dedim ki:

- O'nun ardından bir iki günde hazırlanır, sonra Müslümânlara arkalarından katılırım!

Ordu Medine'den ayrıldıktan sonra yine ben sabah vakti hazırlık için çıktım. Fakat bir iş göremeden geri döndüm. Sonra ertesi sabah çıktım, yine boş döndüm. Bu hâl bende böyle devam etti. Nihayet Müslümanlar hızla yol aldılar. Böylelikle de savaşa katılmayı da elimden kaçırmış oldum. Bunun ardından ben istedim ki, hiç olmazsa yola çıkayım ve onlara yetişeyim. Keşke bunu bari yapmış olsaydım. Bunu da yapmadım.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk savaşına çıktıktan sonra Medine'de insanların arasına çıkıp dolaştığımda üzerine nifak yani münafıklık damgası vurulmuş bir adamdan ve zayıflığından dolayı Allah'ın özürlü gördüğü kimseden başkasını görememiş olmam beni çok üzmüştü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk'e ulaşana kadar benden bahsetmemişti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk'de bir topluluk içinde otururken:

- "Ka'b ne yaptı?" diye sormuş. Selime oğullarından birisi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ka'b'ı kıymetli iki bürdesi ve kibirle iki tarafına bakması Medîne'de habsetti! diye cevâb vermiş. Bunun üzerine Muâz ibnu Cebel, bunu söyleyen o kimseye:

- Sen ne de kötü bir şey söyledin! Vallahi ey Allah'ın Rasûlü, biz onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz, demiş.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hiçbir şey dememiş.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Tebûk'ten Medine'ye dönmekte olduğu haberi gelince beni bir hüzün ve endişe sardı.

- Yarın Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ne desem de O'nun öfkesinden kurtulsam, diyerek kendimce bir yalan düşünmeye başladım. Ailemden akıllı-başlı kimselere gidip bu konuda yardım istedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldi, denilince artık bendeki bu batıl düşünceler yok oldu ve anladım ki içimde bulunduğum bu durumdan asla yalan söyleyerek kurtulamam. Bu düşünceyle Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme doğruyu söylemeye karar verdim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah vakti Medine'ye geldi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuktan döndüğünde ilk iş olarak Mescid'e girer ve orada iki rekat namaz kılardı. Sonra da insanlarla beraber otururdu. Yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem âdeti üzere bunları yaptı. Tebûk savaşına katılmayanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiler ve özürlerini beyan edip yemin etmeye başladılar. Bunlar seksen küsür kişi idiler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunların sözleri ve yeminlerine binaen özürlerini kabul etti ve Allah'tan onlar için bağışlanma diledi, onlardan beyat aldı ve gizli hallerini, işin hakikatini Allah'a havale etti. Onlardan sonra ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldim. Kendisine selâm verince öfkelenmiş bir kimsenin gülümsemesi ile gülümsedi. Sonra bana:

- "Gel!" buyurdu.

Ben de yürüyerek yanına gittim ve önüne oturdum. Bana dedi ki:

- "Senin bizimle Tebûk savaşına çıkmana engel olan şey ne idi? Sen Akabe beyatından bulunanlardan biri değil misin?"

Ben dedim ki:

- Evet ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi şayet şu anda senin dışında birinin önünde oturmuş olsaydım, muhakkak ona bir özür beyan eder ve onun öfkesinden kurtulurdum. Çünkü bana güzel konuşma ve ikna yeteneği verilmiştir. Ancak ben şunu çok iyi biliyorum ki, şayet ben şu anda seni razı edecek bir yalan söyleyecek olursam, muhakkak Allah sana yalanımı bildirir ve seni hakkımda öfkelendirir. Şayet senin karşında seni öfkelendirecek doğruyu söylersem, muhakkak ben bu konuda Allah'ın beni bağışlamasını ümit ederim. Ancak hayır, benim seninle beraber Tebûk savaşına katılmayışıma dair hiçbir şerî özrüm yoktur. Vallahi ben bu savaşta olduğum kadar daha önce hiçbir savaşta bu kadar güçlü ve kolay imkanlara sahip olmamıştım. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Ka'b doğruyu söyledi. Şimdi kalk ve Allah senin hakkında hükmedinceye kadar bekle!" buyurdu.

Ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanından kalktım. Yolda kalktım. Selime oğullarından birtakım kişiler benim yanıma geldiler ve benimle yürümeye başladılar. Dediler ki:

- Vallahi biz senin bundan önce günah işlediğini bilmiyoruz. Sen, Tebûk savaşına katılmayanlar gibi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir özür beyan etmekten aciz kaldın. Şayet Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bir özür beyan etmiş olsaydın, O'nun senin için Allah'tan bağışlanma dilemesi senin için yeterli olurdu.

Vallahi Selime oğulları beni bu konuda azarlayıp suçlamaya o kadar çok devam ettiler ki, ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geri dönüp kendimi yalanlamayı yani geçerli bir özür beyan etmeyi düşündüm. Sonra onlara:

- Benim gibi savaşa katılmayıp da hiç özür beyan etmeyen kimse var mı? diye sordum. Onlar dediler ki:

- Evet senin gibi iki kişi daha var. O ikisi de senin söylediğin gibi söylediler ve onlara da sana söylenilenler söylendi.

- O ikisi kimdir? diye sordum.

- Murâre ibnu'r-Rabî' el-Amrî ile Hilâl ibnu Umeyye el-Vâkıfı, dediler ve böylece bana Bedir gazvesinde hazır bulunan ve kendilerinde güzel bir imtisal örneği bulunan bu iki kişiyi söyleyince ben de eski sözümde kalmaya karar verdim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk savaşına katılmayan benimle beraber üç kişiyle Müslümanların konuşmasını yasakladı. Bunun üzerine insanlar bizden uzaklaştılar ve bize karşı tavır takındılar. Öyle ki yaşadığım topraklar artık bana yabancı gelmeye başlamıştı. Bu durum elli gün sürdü. Diğer iki arkadaşım evlerine kapandılar ve günlerini ağlamakla geçirdiler. Ben ise onların içinde en genci ve daha dirayetli idim. Ben evimden dışarı çıkar ve Müslümânlarla beraber namazda hazır bulunurdum. Çarşıda dolanırdım. Ancak benimle kimse konuşmazdı. Namazdan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gelir ve O'na selam verirdim ve kendi kendime:

- Acaba Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem dudaklarını hareket ettirerek selâmımı aldı mı? derdim.

Sonra namazı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yakınında kılardım da gizlice O'nu gözetlerdim. Namazıma yöneldiğim sıra O bana doğru dönerdi. Fakat ben O'nun tarafına bakınca da yüzünü benden çevirirdi.

Nihayet insanların yüz çevirmelerinden de cefâsından ızdırâp çektiğim bu hâl uzayınca, bir gün Ebû Katâde'nin bahçe duvarından aştım. Ebû Katâde amcamın oğlu ve insanlar arasında beni en çok seven bir kimse idi. Yanına vardım ve ona selâm verdim. Vallahi selâmımı almadı. Ben dedim ki:

- Ey Ebû Katâde! Allah için söyle! Benim Allah ve Rasûlü'nü çok sevdiğimi bilmez misin?

Ebu Katâde bana hiçbir şey demedi. Ben yine Allah'ın adını vererek sordum, ama o yine bana hiçbir cevap vermeyerek sustu. Ben tekrar Allah'ın adını vererek ona sordum. Bu defa o sadece:

- Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, sözünden başka bir şey demedi.

Bunun üzerine gözlerimden yaş boşandı. Döndüm, duvardan aştım.

Ben bir gün Medine çarşısında gidiyordum. Medine'ye buğday satmaya gelen Şâm ahâlîsi ekincilerinden bir ekinci:

- Ka'b ibnu Mâlik'i bana kim gösterir? diye soruyordu.

İnsanlar ona beni göstermeye başladılar. O adam benim yanıma geldi ve bana Ğassân kralından bir mektûb verdi. Mektupta Ğassan kralı şunları diyordu:

- Bana arkadaşının sana eziyet ettiği haberi ulaştı. Allah seni hakaret görecek ve hakkın zayi olacak bir mevkide yaratmamıştır. Bizim yanımıza gel ki sana hak ettiğin değeri verelim. Bu mektubu okuyunca:

- Bu da diğeri gibi bir belâdır! Dedim ve mektubu ocağa atıp yaktım. Bu elli günün kırk günü geçince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin elçisinin bana geldiğini gördüm. O şöyle dedi:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem senin hanımından ayrılmanı emrediyor.

- Hanımı boşayacak mıyım, yoksa ne yapacağım? dedim. O da:

- Hayır hanımını boşama, ancak ondan uzaklaş ve ona yaklaşma! dedi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Tebûk savaşına özürsüz katılmayan diğer iki arkadaşıma da aynı şeyleri emretti. Ben hanımıma dedim ki:

- Babanın evine git ve Allah bu konuda hakkımda bir hüküm verene kadar onların yanında kal!

Hilâl ibnu Umeyye'nin karısı Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme geldi ve dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Hilâl ibnu Umeyye ihtiyardır, gücü kuvveti gitmiştir. Hizmetçisi de yoktur. Ona hizmet etmemi çirkin görür müsün?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hayır çirkin görmem, fakat sana yaklaşmasın!" buyurdu. Ha-nımı:

- Vallahi onda hiçbir hareket yoktur. Vallahi o günden bu yana ağlamaya devam etmektedir, dedi. Bunun üzerine akrabamdan bâzı kimseler bana dediler ki:

- Hanımının evinde sana hizmet etmesi konusunda sen de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin istesen. Nitekim Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hilâl ibnu Umeyye'nin karısına, kocasına hizmet etmesi için izin verdi. Ben de onlara dedim ki:

- Vallahi bu hususta Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden izin Bu konuda izin istediğim de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bana ne cevap vereceğini bilemem. Çünkü ben genç biriyim.

Aradan on gün daha geçti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bizimle konuşulmasını yasakladığı günden bu yana tam elli gün geçmişti. Ellinci günün sabahında sabah namazını kılmış ve evlerimizin birinin damında oturuyordum. Ben orada Allah Azze ve Celle'nin Tevbe suresi 118. âyette buyurduğu hal üzereydim. Bütün genişliğine rağmen yeryüzü bana dar gelmiş ve vicdanım beni sıktıkça sıkıyordu. İşte bu esnada Sel' Dağı üzerinde en yüksek sesiyle:

Ey Ka'b ibnu Mâlik! Sana müjdeler olsun! diye en yüksek sesiyle bağıran birinin sesini duydum.

Bu müjdeli haber üzerine ben hemen secdeye kapandım. Anladım ki benim için bir çıkış yolu ve kurtuluş gelmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldırdıktan sonra insanlara Allah'ın bizim tövbemizi kabul ettiğini ilan etmiş ve insanlar da bunu bana müjdelemek için koşmuşlardı.

Arkadaşlarım tarafına da birtakım müjdeciler gitmişlerdi. Bana da Zubeyr ibnul-Avvâm müjdelemek için atını sürmüştü. Ve Eslem kabilesinden Hamza ibnu Amr da koşup Sel' Dağı'nın üstüne çıkmıştı. Bunun sesi attan daha hızlı idi.

Beni sevindiren sesini işittiğim bu müjdecim bana geldiği zaman, üzerimdeki iki kat elbisemi hemen çıkarıp müjdelik olarak ona giydirdim. Vallahi o gün bunlardan başka elbisem yoktu. Emanet olarak iki parça elbise alıp giydim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına gittim. Oradaki insanlar beni gurup gurup karşılamaya ve tövbemin kabulünden dolayı beni tebrik ediyorlar ve:

- Allah'ın senin tövbeni kabul etmesi sana kutlu olsun, ne mutlu sana! diyorlardı.

Nihayet mescide girdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem oturmuş, insanlar da etrafında toplanmışlardı. Hemen Talha ibnu Ubeydullah ayağa kalktı, koşarak geldi, benimle tokalaştı ve beni tebrik etti. Vallahi Muhâcirler'den Talha'dan başka kimse benim için ayağa kalkmadı. Talha'nın bu yaptığını asla unutmam.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme selâm verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin sevinçten yüzü şimşek gibi parlar bir şekilde:

- »Annenden doğduğun günden bu yana geçen günlerin en hayırlısı ile sevin!» buyurdu. Ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu müjde senin tarafından mı yoksa Allah tarafından mı? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- »Benim tarafımdan değil, Allah katından» buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sevindiği bir durumla karşılaştığında yüzü ay parçası gibi parlardı. Biz de sevinçli bir vahiy geldiğini O'nun bu sevimli yüzünden anlardık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin önüne oturdum ve:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Tövbemin bir göstergesi olarak malımın hepsini Allah Rasûlü için vermek istiyorum, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- »Malının bir kısmını yanında tutman senin için daha hayırlıdır.» Ben de:

- Hayber'de ganimetten payıma düşen malı yanımda tutuyorum, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah beni bu sıkıntıdan ancak doğru sözlü olmam, doğruluktan ayrılmamam sebebiyle kurtardı. Yine tövbemin bir göstergesi olarak ben yaşadığım müddetçe doğruluktan, doğru sözden ayrılmayacağım.

Vallahi ben bunu Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme söylediğim zamandan beri müslümânlardan hiçbirisini, doğru söylemekte Allah'ın bana yaptığı imtihandan daha güzel bir imtihan yaptığını bilmiyorum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme o sözlerimi söylediğimden bu günüme kadar yalan söylemek hatırımdan geçmedi. Bundan sonra yaşadığım zaman içinde de Allah'ın beni yalandan koruyacağını kuvvetle ümîd etmekteyim. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle, Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şu âyeti indirdi:

«Allah, Peygamberin ve içlerinden bir kısmının kalpleri neredeyse (imandan) kaymak üzereyken güçlük ânında Peygambere tabi olan Muhacirlerle Ensarın tövbelerini kabul etmiştir. Kabul etmiştir, çünkü O, onlara karşı çok müşfik, çok merhametlidir.

(Keza Peygamberle birlikte savaşa çıkmaktan) geri bırakılan üç kişinin tövbesini de kabul etmiştir; çünkü bunlar (savaştan geri kalınca), bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkmış ve Allah (ın azabı) ndan yine Allah'ın kendisinden başka sığınacak yer olmadığını anlamışlardı. Sonra da Allah, (hep Allah'a sığınıp) tövbe etsinler diye, onların tövbesini kabul etmişti. Şüphesiz tövbeleri en çok kabul eden, çok merhametli olan yalnız Allah'tır.

Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve sadıklarla birlikte olun.» (Tevbe: 117-119[316]

Vallahi Allah'ın bana ihsan buyurduğu nimetler içinde, beni İslâm Dîni'ne hidâyetinden sonra nefsimde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme doğru söylemekten daha büyük hiçbir nimet asla ihsan etmemiştir. Büyük nimet, Rasûlullah'a yalan söyleyip de helak olmuş bulunmamak nimetidir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yalan söyleyenler helak oldular. Çünkü Allah Azze ve Celle onlar hakkında onlardan biri hakkında söylenebilecek en ağır sözleri söyledi. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«(Savaştan) onların yanına döndüğünüz zaman, (özürlerini kabul edip) kendilerinden vazgeçmeniz için Allah'a yemin edeceklerdir. Onlardan vazgeçin; zira onlar pistir. İrtikâb etmiş oldukları şeyden dolayı ceza olarak varacakları yer cehennemdir.

Kendilerinden hoşnud olmanız için size yemin etmektedirler. Halbuki siz onlardan hoşnud olsanız bile, Allah fâsık kimselerden aslâ hoşlanmaz.» Tevbe: 95-96

---

316 Bu âyet-i kerimeler, Tebük seferine katılan müminleri anlatmaktadır. Tebük seferine «Zorluk seferi» adı verilmiştir. Çünkü bu sefer, bineklerin, azıkların ve suların az, sıcağın ise şiddetli olduğu bir zamanda yapılmıştı .Bu sefere katılanlar büyük bir sıkıntıya düşmüşlerdir.Ömer bu sefer hakkında diyor ki: «Biz, Resulullah ile birlikte, sıcağın şiddetli olduğu bir sırada Tebük seferine çıktık. Bir yerde konakladık. Çok susamıştık. Neredeyse susuzluktan ölecektik. Bazıları, develerini kesip karnındaki suyu içiyor böylece ciğerini yanmaktan kurtarıyordu. Ebubekir «Ey Allanın Resulü, Allah sana, dualarının karşılığında hayır nasibediyor bizim için dua et.» dedi. Resulullah «Bunu istiyor musun» diye sordu Ebubekir de «Evet» dedi. Bunun üzerine Resulullah, ellerini kaldırıp Allaha yalvarmaya başladı. Daha ellerini indirmeden hava değişti, bulutlar geldi ve gökten yağmur dökülmeye başladı. Herkes yanında bulunan kapları doldurdu. Etrafımıza baktık, yağmurun, ordunun üzerinden başka yere yağmadığını gördük.» Savaştan geri kalan ve tevbeleri daha sonra kabul edilen bu üç kişi Kâ'b bin Mâlik, Mürare bin Rebil ve Hilâl bin Ümeyye'dir. Kâ'b bin Mâlik, Akabe bey'atına katılmış, Resulullahı ve İslâm'ı kendi canından önce koruyacağına, onu her zaman ve her yerde müdafaa edeceğine dair ahitte bulunmuş seçkin ve şair bir kişiydi. Mürare bin Rebil ve Hilal bin Ümeyye de Bedir savaşına katılmış, halk için örnek davranışlara sahip olan salih birer kişiydiler.

Tebûk savaşına özürsüz katılmayan benimle beraber üç kişi, özür beyan edip yemin eden ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin kendilerini özrünü kabul edip onlar için Allah'tan bağışlanma dilediği kimselerden Allah'ın bizi affetmesi için biz elli gün geri kalmıştık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim işimizi Allah hakkımızda hüküm verene kadar geriye bırakmıştı. Bunun içindir ki Allah Azze ve Celle: **«(Keza Peygamberle birlikte savaşa çıkmaktan) geri bırakılan üç kişinin tevbesini de kabul etmiştir»** (Tevbe: 119) buyurmuştur. Yoksa Allah'ın bu âyette zikrettiği yemîn etme ve geri bırakılma, bizim savaştan geri kaldığımızdan değildir. Bu ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bizim üçümüzü ve bizim tevbemizi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yemîn ve özür beyân edip de özürleri kabul olunanların tövbelerinden geri bırakmasıdır. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4418)

حَدِيثِ الْإِفْكِ

İfk Hadîsesi[317]

317 İfk; yalan, büyük yalan, iftira, namuslu birinin namusu hakkında iftira etmek manasınadır.İfk olayı; İslâm tarihinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in zevcesi ve müminlerin annesi (el-Ahzâb, 33/6). Âîşe hakkında münâfıklar tarafından uydurulan iftira olayının adıdır.Olayın gerçek yüzü münâfıkların, Medine'de güvenli bir yurt edinen ve günden güne gelişen İslâm toplumunu parçalamak için İslâm peygamberinin aile mahremiyetini hedef alarak, baş vurdukları bir aleyhte propaganda ve karalama hareketidir. Onlar, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin, en yakın arkadaşları ile arasını açabilirlerse, İslâm'ı yok etme emellerine kısa yoldan varabileceklerini zannediyorlardı. Münâfıklar Mustalikoğullarına karşı düzenlenen cihat harekatında, Âîşe'nin başına gelen normal bir olaydan yararlanarak Ebu Bekir'le Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'ın arasına fitne sokmaya ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gözden düşürmeye çalıştılar. Münâfıklar, hicretin beşinci yılı Şaban ayında, Necid bölgesinde, Müreysî suyu yanında konaklamış olan Mustalikoğulları kabilesine karşı düzenlenen sefere savaşın şiddetli geçmeyeceğini bildikleri için kalabalık bir şekilde katılmışlardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sefere çıkmadan önce, adeti olduğu üzere, hanımları arasında kura çekmiş, kendisiyle beraber sefere gitme kurası Âîşe'ye çıkmıştı.Sefer dönüşü ordu, geceleyin bir yere konakladı. Âîşe ihtiyacı için ordugahın dışına çıktı. Döndüğü zaman, boynundaki Yemen boncuğundan dizilmiş gerdanlığının kopup düşmüş olduğunu gördü. Bu gerdanlığı Âîşe'ye, gelin olduğunda annesi Ümmü Rûman hediye etmişti.Âîşe, gerdanlığı aramak için ordunun dışında ihtiyacını giderdiği yere gitti. Bulup döndüğünde ise kendisinin devesi üzerindeki mahfelinde olduğunu zanneden muhafızları da dahil olmak üzere, ordunun oradan ayrılıp gitmiş olduğunu gördü. Geri dönüp kendisini ararlar düşüncesiyle orada oturup bekledi. Bu arada da olduğu

١٧٦٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ صَالِحٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ وَسَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ وَعَلْقَمَةُ بْنُ وَقَّاصٍ وَعُبَيْدُ اللهِ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُتْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالَ لَهَا أَهْلُ الْإِفْكِ مَا قَالُوا وَكُلُّهُمْ حَدَّثَنِي طَائِفَةً مِنْ حَدِيثِهَا وَبَعْضُهُمْ كَانَ أَوْعَى لِحَدِيثِهَا مِنْ بَعْضٍ وَأَثْبَتَ لَهُ اقْتِصَاصًا وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْ كُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمُ الْحَدِيثَ الَّذِي حَدَّثَنِي عَنْ عَائِشَةَ وَبَعْضُ حَدِيثِهِمْ يُصَدِّقُ بَعْضًا وَإِنْ كَانَ بَعْضُهُمْ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَعْضٍ قَالُوا قَالَتْ عَائِشَةُ كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ سَفَرًا أَقْرَعَ بَيْنَ أَزْوَاجِهِ فَأَيُّهُنَّ خَرَجَ سَهْمُهَا خَرَجَ بِهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَهُ قَالَتْ عَائِشَةُ فَأَقْرَعَ بَيْنَنَا فِي غَزْوَةٍ غَزَاهَا فَخَرَجَ فِيهَا سَهْمِي فَخَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ مَا أُنْزِلَ الْحِجَابُ فَكُنْتُ أُحْمَلُ فِي هَوْدَجِي وَأُنْزَلُ فِيهِ فَسِرْنَا حَتَّى إِذَا فَرَغَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزْوَتِهِ تِلْكَ وَقَفَلَ دَنَوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ قَافِلِينَ آذَنَ لَيْلَةً بِالرَّحِيلِ فَقُمْتُ حِينَ آذَنُوا بِالرَّحِيلِ فَمَشَيْتُ حَتَّى جَاوَزْتُ الْجَيْشَ فَلَمَّا قَضَيْتُ شَأْنِي أَقْبَلْتُ إِلَى رَحْلِي

---

yerde uyuyup kaldı.Ordunun artçısı Safvan bin Muattal kendisini görerek, hiç konuşmadan onu devesine bindirdi. Devenin yularını çekerek orduya yetiştirdi.İkinci konakta Âîşe'nin devesinin üzerinde olmadığı anlaşılıp bir süre sonra genç bir askerin devesiyle geldiğini görünce, münâfıklar bunu fırsat bilip dedikoduya başladılar. Abdullah b. Übeyy el altından bu dedikoduyu besledi. Müslümanlar bunun iftira olduğunu anladılar.Ne yazık ki münâfıklar dışında üç müslüman da bu dedikoduya kendilerini kaptırdılar; Bunlar Safvan'dan öç almak isteyen Hassan bin Sâbit, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hanımlarından Zeyneb binti Cahş'ın kız kardeşi Hamne ve Ebû Bekir'in yardımlarıyla geçinen Mıstah b. Üsâse idiler.Bunun üzerine ayetler indi. «Namuslu ve hür kadınlara (zina isnadıyla) iftira atan, sonra da (bununla ilgili olarak) dört şahit getirmeyen kimselerin (her birine) seksen değnek vurun. Onların ebedî şahitliklerini kabul etmeyin. Onlar fâsıkların ta kendileridir. Ancak (bu hareketlerine) tevbe edip durumlarını ıslah edenler müstesnâdır. Çünkü Allah çok yarlığayıcı, çok esirgeyicidir» (en-Nûr, 24/4-5).Ayetlerde, zina iftirası atanlar için üç ayrı hüküm konulmuştur:1- İftiracıya seksen sopa vurulacak. 2- Şahitliği ebediyyen kabul edilmeyecek. 3- Allah'ın taatından çıktığı için fâsıklıkla vasıflandırılacak.Bu ayetlerin inmesi üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Hassan, Hamne ve Mıstah'a zina iftirası cezası olarak seksener değnek vurdurdu. Abdullah b. Übeyye'ye bu ceza tatbik edilmedi.İftira, içi başka dışı başka olan iki yüzlü münâfıkların metodudur. İftiradan sakınmak, iftiraya uğrayan mazlumlara arka çıkmak, zalim ve iftiracıları yalanlamak gerekir.

فَلَمَسْتُ صَدْرِي فَإِذَا عِقْدٌ لِي مِنْ جَزْعِ ظَفَارِ قَدْ انْقَطَعَ فَرَجَعْتُ فَالْتَمَسْتُ عِقْدِي فَحَبَسَنِي ابْتِغَاؤُهُ قَالَتْ وَأَقْبَلَ الرَّهْطُ الَّذِينَ كَانُوا يُرَحِّلُونِي فَاحْتَمَلُوا هَوْدَجِي فَرَحَلُوهُ عَلَى بَعِيرِي الَّذِي كُنْتُ أَرْكَبُ عَلَيْهِ وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنِّي فِيهِ وَكَانَ النِّسَاءُ إِذْ ذَاكَ خِفَافًا لَمْ يَهْبُلْنَ وَلَمْ يَغْشَهُنَّ اللَّحْمُ إِنَّمَا يَأْكُلْنَ الْعُلْقَةَ مِنْ الطَّعَامِ فَلَمْ يَسْتَنْكِرْ الْقَوْمُ خِفَّةَ الْهَوْدَجِ حِينَ رَفَعُوهُ وَحَمَلُوهُ وَكُنْتُ جَارِيَةً حَدِيثَةَ السِّنِّ فَبَعَثُوا الْجَمَلَ فَسَارُوا وَوَجَدْتُ عِقْدِي بَعْدَ مَا اسْتَمَرَّ الْجَيْشُ فَجِئْتُ مَنَازِلَهُمْ وَلَيْسَ بِهَا مِنْهُمْ دَاعٍ وَلَا مُجِيبٌ فَتَيَمَّمْتُ مَنْزِلِي الَّذِي كُنْتُ بِهِ وَظَنَنْتُ أَنَّهُمْ سَيَفْقِدُونِي فَيَرْجِعُونَ إِلَيَّ فَبَيْنَا أَنَا جَالِسَةٌ فِي مَنْزِلِي غَلَبَتْنِي عَيْنِي فَنِمْتُ وَكَانَ صَفْوَانُ بْنُ الْمُعَطَّلِ السُّلَمِيُّ ثُمَّ الذَّكْوَانِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْجَيْشِ فَأَصْبَحَ عِنْدَ مَنْزِلِي فَرَأَى سَوَادَ إِنْسَانٍ نَائِمٍ فَعَرَفَنِي حِينَ رَآنِي وَكَانَ رَآنِي قَبْلَ الْحِجَابِ فَاسْتَيْقَظْتُ بِاسْتِرْجَاعِهِ حِينَ عَرَفَنِي فَخَمَّرْتُ وَجْهِي بِجِلْبَابِي وَ وَاللهِ مَا تَكَلَّمْنَا بِكَلِمَةٍ وَلَا سَمِعْتُ مِنْهُ كَلِمَةً غَيْرَ اسْتِرْجَاعِهِ وَهَوَى حَتَّى أَنَاخَ رَاحِلَتَهُ فَوَطِئَ عَلَى يَدِهَا فَقُمْتُ إِلَيْهَا فَرَكِبْتُهَا فَانْطَلَقَ يَقُودُ بِي الرَّاحِلَةَ حَتَّى أَتَيْنَا الْجَيْشَ مُوغِرِينَ فِي نَحْرِ الظَّهِيرَةِ وَهُمْ نُزُولٌ قَالَتْ فَهَلَكَ مَنْ هَلَكَ وَكَانَ الَّذِي تَوَلَّى كِبْرَ الْإِفْكِ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ ابْنُ سَلُولَ قَالَ عُرْوَةُ أُخْبِرْتُ أَنَّهُ كَانَ يُشَاعُ وَيُتَحَدَّثُ بِهِ عِنْدَهُ فَيُقِرُّهُ وَيَسْتَمِعُهُ وَيَسْتَوْشِيهِ وَقَالَ عُرْوَةُ أَيْضًا لَمْ يُسَمَّ مِنْ أَهْلِ الْإِفْكِ أَيْضًا إِلَّا حَسَّانُ بْنُ ثَابِتٍ وَمِسْطَحُ بْنُ أُثَاثَةَ وَحَمْنَةُ بِنْتُ جَحْشٍ فِي نَاسٍ آخَرِينَ لَا عِلْمَ لِي بِهِمْ غَيْرَ أَنَّهُمْ عُصْبَةٌ كَمَا قَالَ اللهُ تَعَالَى وَإِنَّ كِبْرَ ذَلِكَ يُقَالُ لَهُ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ ابْنُ سَلُولَ قَالَ عُرْوَةُ كَانَتْ عَائِشَةُ تَكْرَهُ أَنْ يُسَبَّ عِنْدَهَا حَسَّانُ وَتَقُولُ إِنَّهُ الَّذِي قَالَ فَإِنَّ أَبِي وَوَالِدَهُ وَعِرْضِي لِعِرْضِ مُحَمَّدٍ مِنْكُمْ وِقَاءُ قَالَتْ عَائِشَةُ فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَاشْتَكَيْتُ حِينَ قَدِمْتُ شَهْرًا وَالنَّاسُ يُفِيضُونَ فِي قَوْلِ أَصْحَابِ الْإِفْكِ لَا أَشْعُرُ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ وَهُوَ يَرِيبُنِي فِي وَجَعِي أَنِّي لَا أَعْرِفُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللُّطْفَ الَّذِي كُنْتُ أَرَى مِنْهُ حِينَ أَشْتَكِي إِنَّمَا يَدْخُلُ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيُسَلِّمُ ثُمَّ يَقُولُ كَيْفَ تِيكُمْ ثُمَّ يَنْصَرِفُ فَذَلِكَ يَرِيبُنِي وَلَا أَشْعُرُ بِالشَّرِّ حَتَّى خَرَجْتُ حِينَ نَقَهْتُ فَخَرَجْتُ مَعَ أُمِّ مِسْطَحٍ قِبَلَ الْمَنَاصِعِ وَكَانَ مُتَبَرَّزَنَا وَكُنَّا لَا نَخْرُجُ إِلَّا لَيْلًا إِلَى لَيْلٍ وَذَلِكَ قَبْلَ أَنْ نَتَّخِذَ الْكُنُفَ قَرِيبًا مِنْ بُيُوتِنَا قَالَتْ وَأَمْرُنَا أَمْرُ الْعَرَبِ الْأُوَلِ فِي الْبَرِّيَّةِ قِبَلَ الْغَائِطِ وَكُنَّا نَتَأَذَّى بِالْكُنُفِ أَنْ نَتَّخِذَهَا عِنْدَ بُيُوتِنَا قَالَتْ فَانْطَلَقْتُ أَنَا وَأُمُّ

مِسْطَحٍ وَهِيَ ابْنَةُ أَبِي رُهْمِ بْنِ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ وَأُمُّهَا بِنْتُ صَخْرِ بْنِ عَامِرٍ خَالَةُ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَابْنُهَا مِسْطَحُ بْنُ أُثَاثَةَ بْنِ عَبَّادِ بْنِ الْمُطَّلِبِ فَأَقْبَلْتُ أَنَا وَأُمُّ مِسْطَحٍ قِبَلَ بَيْتِي حِينَ فَرَغْنَا مِنْ شَأْنِنَا فَعَثَرَتْ أُمُّ مِسْطَحٍ فِي مِرْطِهَا فَقَالَتْ تَعِسَ مِسْطَحٌ فَقُلْتُ لَهَا بِئْسَ مَا قُلْتِ أَتَسُبِّينَ رَجُلًا شَهِدَ بَدْرًا فَقَالَتْ أَيْ هَنْتَاهْ وَلَمْ تَسْمَعِي مَا قَالَ قَالَتْ وَقُلْتُ مَا قَالَ فَأَخْبَرَتْنِي بِقَوْلِ أَهْلِ الْإِفْكِ قَالَتْ فَازْدَدْتُ مَرَضًا عَلَى مَرَضِي فَلَمَّا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ كَيْفَ تِيكُمْ فَقُلْتُ لَهُ أَتَأْذَنُ لِي أَنْ آتِيَ أَبَوَيَّ قَالَتْ وَأُرِيدُ أَنْ أَسْتَيْقِنَ الْخَبَرَ مِنْ قِبَلِهِمَا قَالَتْ فَأَذِنَ لِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لِأُمِّي يَا أُمَّتَاهُ مَاذَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ قَالَتْ يَا بُنَيَّةُ هَوِّنِي عَلَيْكِ فَوَاللهِ لَقَلَّمَا كَانَتْ امْرَأَةٌ قَطُّ وَضِيئَةً عِنْدَ رَجُلٍ يُحِبُّهَا لَهَا ضَرَائِرُ إِلَّا كَثَّرْنَ عَلَيْهَا قَالَتْ فَقُلْتُ سُبْحَانَ اللهِ أَوَلَقَدْ تَحَدَّثَ النَّاسُ بِهَذَا قَالَتْ فَبَكَيْتُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ حَتَّى أَصْبَحْتُ لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ ثُمَّ أَصْبَحْتُ أَبْكِي قَالَتْ وَدَعَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَأُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ حِينَ اسْتَلْبَثَ الْوَحْيُ يَسْأَلُهُمَا وَيَسْتَشِيرُهُمَا فِي فِرَاقِ أَهْلِهِ قَالَتْ فَأَمَّا أُسَامَةُ فَأَشَارَ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالَّذِي يَعْلَمُ مِنْ بَرَاءَةِ أَهْلِهِ وَبِالَّذِي يَعْلَمُ لَهُمْ فِي نَفْسِهِ فَقَالَ أُسَامَةُ أَهْلَكَ وَلَا نَعْلَمُ إِلَّا خَيْرًا وَأَمَّا عَلِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ لَمْ يُضَيِّقْ اللهُ عَلَيْكَ وَالنِّسَاءُ سِوَاهَا كَثِيرٌ وَسَلْ الْجَارِيَةَ تَصْدُقْكَ قَالَتْ فَدَعَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرِيرَةَ فَقَالَ أَيْ بَرِيرَةُ هَلْ رَأَيْتِ مِنْ شَيْءٍ يَرِيبُكِ قَالَتْ لَهُ بَرِيرَةُ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا رَأَيْتُ عَلَيْهَا أَمْرًا قَطُّ أَغْمِصُهُ غَيْرَ أَنَّهَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ تَنَامُ عَنْ عَجِينِ أَهْلِهَا فَتَأْتِي الدَّاجِنُ فَتَأْكُلُهُ قَالَتْ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ يَوْمِهِ فَاسْتَعْذَرَ مِنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أُبَيٍّ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ مَنْ يَعْذِرُنِي مِنْ رَجُلٍ قَدْ بَلَغَنِي عَنْهُ أَذَاهُ فِي أَهْلِي وَاللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا خَيْرًا وَلَقَدْ ذَكَرُوا رَجُلًا مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِ إِلَّا خَيْرًا وَمَا يَدْخُلُ عَلَى أَهْلِي إِلَّا مَعِي قَالَتْ فَقَامَ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ أَخُو بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ فَقَالَ أَنَا يَا رَسُولَ اللهِ أَعْذِرُكَ فَإِنْ كَانَ مِنْ الْأَوْسِ ضَرَبْتُ عُنُقَهُ وَإِنْ كَانَ مِنْ إِخْوَانِنَا مِنْ الْخَزْرَجِ أَمَرْتَنَا فَفَعَلْنَا أَمْرَكَ قَالَتْ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ الْخَزْرَجِ وَكَانَتْ أُمُّ حَسَّانَ بِنْتَ عَمِّهِ مِنْ فَخِذِهِ وَهُوَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ وَهُوَ سَيِّدُ الْخَزْرَجِ قَالَتْ وَكَانَ قَبْلَ ذَلِكَ رَجُلًا صَالِحًا وَلَكِنْ احْتَمَلَتْهُ الْحَمِيَّةُ فَقَالَ لِسَعْدٍ كَذَبْتَ لَعَمْرُ اللهِ لَا تَقْتُلُهُ وَلَا تَقْدِرُ عَلَى قَتْلِهِ

وَلَوْ كَانَ مِنْ رَهْطِكَ مَا أَحْبَبْتَ أَنْ يُقْتَلَ فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ وَهُوَ ابْنُ عَمِّ سَعْدٍ فَقَالَ لِسَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ كَذَبْتَ لَعَمْرُ اللهِ لَنَقْتُلَنَّهُ فَإِنَّكَ مُنَافِقٌ تُجَادِلُ عَنِ الْمُنَافِقِينَ قَالَتْ فَثَارَ الْحَيَّانِ الْأَوْسُ وَالْخَزْرَجُ حَتَّى هَمُّوا أَنْ يَقْتَتِلُوا وَرَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ عَلَى الْمِنْبَرِ قَالَتْ فَلَمْ يَزَلْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَفِّضُهُمْ حَتَّى سَكَتُوا وَسَكَتَ قَالَتْ فَبَكَيْتُ يَوْمِي ذَلِكَ كُلَّهُ لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ قَالَتْ وَأَصْبَحَ أَبَوَايَ عِنْدِي وَقَدْ بَكَيْتُ لَيْلَتَيْنِ وَيَوْمًا لَا يَرْقَأُ لِي دَمْعٌ وَلَا أَكْتَحِلُ بِنَوْمٍ حَتَّى إِنِّي لَأَظُنُّ أَنَّ الْبُكَاءَ فَالِقٌ كَبِدِي فَبَيْنَا أَبَوَايَ جَالِسَانِ عِنْدِي وَأَنَا أَبْكِي فَاسْتَأْذَنَتْ عَلَيَّ امْرَأَةٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَأَذِنْتُ لَهَا فَجَلَسَتْ تَبْكِي مَعِي قَالَتْ فَبَيْنَا نَحْنُ عَلَى ذَلِكَ دَخَلَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنَا فَسَلَّمَ ثُمَّ جَلَسَ قَالَتْ وَلَمْ يَجْلِسْ عِنْدِي مُنْذُ قِيلَ مَا قِيلَ قَبْلَهَا وَقَدْ لَبِثَ شَهْرًا لَا يُوحَى إِلَيْهِ فِي شَأْنِي بِشَيْءٍ قَالَتْ فَتَشَهَّدَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ جَلَسَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ يَا عَائِشَةُ إِنَّهُ بَلَغَنِي عَنْكِ كَذَا وَكَذَا فَإِنْ كُنْتِ بَرِيئَةً فَسَيُبَرِّئُكِ اللهُ وَإِنْ كُنْتِ أَلْمَمْتِ بِذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرِي اللهَ وَتُوبِي إِلَيْهِ فَإِنَّ الْعَبْدَ إِذَا اعْتَرَفَ ثُمَّ تَابَ تَابَ اللهُ عَلَيْهِ قَالَتْ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَالَتَهُ قَلَصَ دَمْعِي حَتَّى مَا أُحِسُّ مِنْهُ قَطْرَةً فَقُلْتُ لِأَبِي أَجِبْ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِّي فِيمَا قَالَ فَقَالَ أَبِي وَاللهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لِأُمِّي أَجِيبِي رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا قَالَ قَالَتْ أُمِّي وَاللهِ مَا أَدْرِي مَا أَقُولُ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ وَأَنَا جَارِيَةٌ حَدِيثَةُ السِّنِّ لَا أَقْرَأُ مِنَ الْقُرْآنِ كَثِيرًا إِنِّي وَاللهِ لَقَدْ عَلِمْتُ لَقَدْ سَمِعْتُمْ هَذَا الْحَدِيثَ حَتَّى اسْتَقَرَّ فِي أَنْفُسِكُمْ وَصَدَّقْتُمْ بِهِ فَلَئِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي بَرِيئَةٌ لَا تُصَدِّقُونِي وَلَئِنْ اعْتَرَفْتُ لَكُمْ بِأَمْرٍ وَاللهُ يَعْلَمُ أَنِّي مِنْهُ بَرِيئَةٌ لَتُصَدِّقُنِّي فَوَاللهِ لَا أَجِدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلًا إِلَّا أَبَا يُوسُفَ حِينَ قَالَ ﴿ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴾ ثُمَّ تَحَوَّلْتُ وَاضْطَجَعْتُ عَلَى فِرَاشِي وَاللهُ يَعْلَمُ أَنِّي حِينَئِذٍ بَرِيئَةٌ وَأَنَّ اللهَ مُبَرِّئِي بِبَرَاءَتِي وَلَكِنْ وَاللهِ مَا كُنْتُ أَظُنُّ أَنَّ اللهَ مُنْزِلٌ فِي شَأْنِي وَحْيًا يُتْلَى لَشَأْنِي فِي نَفْسِي كَانَ أَحْقَرَ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللهُ فِيَّ بِأَمْرٍ وَلَكِنْ كُنْتُ أَرْجُو أَنْ يَرَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّوْمِ رُؤْيَا يُبَرِّئُنِي اللهُ بِهَا فَوَاللهِ مَا رَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَجْلِسَهُ وَلَا خَرَجَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ حَتَّى أُنْزِلَ عَلَيْهِ فَأَخَذَهُ مَا كَانَ يَأْخُذُهُ مِنَ الْبُرَحَاءِ حَتَّى إِنَّهُ لَيَتَحَدَّرُ مِنْهُ مِنَ

الْعَرَق مِثْلُ الْجُمَانِ وَهُوَ فِي يَوْمٍ شَاتٍ مِنْ ثِقَلِ الْقَوْلِ الَّذِي أُنْزِلَ عَلَيْهِ قَالَتْ فَسُرِّيَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَضْحَكُ فَكَانَتْ أَوَّلَ كَلِمَةٍ تَكَلَّمَ بِهَا أَنْ قَالَ يَا عَائِشَةُ أَمَّا اللهُ فَقَدْ بَرَّأَكِ قَالَتْ فَقَالَتْ لِي أُمِّي قُومِي إِلَيْهِ فَقُلْتُ وَاللهِ لَا أَقُومُ إِلَيْهِ فَإِنِّي لَا أَحْمَدُ إِلَّا اللهَ عَزَّ وَجَلَّ قَالَتْ وَأَنْزَلَ اللهُ تَعَالَى ﴿ إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ ﴾ الْعَشْرَ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْزَلَ اللهُ هَذَا فِي بَرَاءَتِي قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ وَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحِ بْنِ أُثَاثَةَ لِقَرَابَتِهِ مِنْهُ وَفَقْرِهِ وَاللهِ لَا أُنْفِقُ عَلَى مِسْطَحٍ شَيْئًا أَبَدًا بَعْدَ الَّذِي قَالَ لِعَائِشَةَ مَا قَالَ فَأَنْزَلَ اللهُ ﴿ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ بَلَى وَاللهِ إِنِّي لَأُحِبُّ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لِي فَرَجَعَ إِلَى مِسْطَحٍ النَّفَقَةَ الَّتِي كَانَ يُنْفِقُ عَلَيْهِ وَقَالَ وَاللهِ لَا أَنْزِعُهَا مِنْهُ أَبَدًا قَالَتْ عَائِشَةُ وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَ زَيْنَبَ بِنْتَ جَحْشٍ عَنْ أَمْرِي فَقَالَ لِزَيْنَبَ مَاذَا عَلِمْتِ أَوْ رَأَيْتِ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللهِ أَحْمِي سَمْعِي وَبَصَرِي وَاللهِ مَا عَلِمْتُ إِلَّا خَيْرًا قَالَتْ عَائِشَةُ وَهِيَ الَّتِي كَانَتْ تُسَامِينِي مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَصَمَهَا اللهُ بِالْوَرَعِ قَالَتْ وَطَفِقَتْ أُخْتُهَا حَمْنَةُ تُحَارِبُ لَهَا فَهَلَكَتْ فِيمَنْ هَلَكَ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ فَهَذَا الَّذِي بَلَغَنِي مِنْ حَدِيثِ هَؤُلَاءِ الرَّهْطِ ثُمَّ قَالَ عُرْوَةُ قَالَتْ عَائِشَةُ وَاللهِ إِنَّ الرَّجُلَ الَّذِي قِيلَ لَهُ مَا قِيلَ لَيَقُولُ سُبْحَانَ اللهِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا كَشَفْتُ مِنْ كَنَفِ أُنْثَى قَطُّ قَالَتْ ثُمَّ قُتِلَ بَعْدَ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللهِ.

1763- Urve ibnu Zubeyr, Saîd ibnu'l-Müseyyeb, Alkame ibnu Vak-kaas ve Ubeydullah ibnu Abdullah ibnu Utbe ibnu Mes'ûd, -Allah onlardan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin zevcesi Âişe'den -Allah ondan razı olsun-, iftira sahiplerinin kendisi için söyledikleri zamanki hadîsini tahdîs ettiler. Bu dört râvîden her biri bana Âişe hadîsinden bir kısmını tahdîs ettiler. Bunların bâzısı, Âişe hadîsini diğer bâzısından daha iyi muhafaza edici ve hadîsi aynen getirip nakletmekte, daha sağlam tespit edici idi. İşte ben bu râvîlerin her birinden, onların Âişe'den bana tahdîs ettikleri bu hadîsi iyice belleyip muhafaza ettim. Bunların bâzısı her ne kadar hadîsi diğerinden daha iyi muhafaza edici ise de, bunlardan bâzısının hadîsi diğer bâzısının hadîsini tasdîk etmektedir. Bunlar söylediler ki, Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir yolculuğa sefere çıkmak istediği zaman hanımları arasında kura çekerdi. Kura hanımlarından hangisine çıkarsa onunla o yolculuğuna çıkardı. Mustalik oğulları savaşına çıkacağında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yine hanımları arasında kura çekti ve

kurada benim ismim çıktı. Hicap âyeti indirildikten sonra ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yolculuğa açıktım. Ben hevdec içinde yolculuğumu yapar ve kervan konakladığı zaman ben o hevdecden indirilirdim. Bu şekilde yolumuza devam ettik.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu Mustalik oğulları savaşından döndüğü ve Medine'ye yaklaştığımızda bir konaklama yerinde konakladı. Gecenin bir kısmını orada geçirdi. Sonra konaklama yerinden ayrılma emri verdi. Hareket emrini orduya duyurdukları zaman ben kalktım ve ihtiyâcımı gidermek için ordudan ayrılıp gittim. Hacetimi bitirince ordunun konaklama yerine geldim.

Bu esnada göğsüme elimle dokundum ve Yemen akikli gerdanlığımın koptuğunun farkına vardım. Geri döndüm ve gerdanlığımı aramaya başladım. Gerdanlığımı aramak beni ordudan geride bırakmıştı. İçine bindiğim hevdecimi deveye indirip bindirenler benim hevdec içinde olduğumu zannetmişler ve onu alarak deveye yüklemişlerdi. O zamanlarda kadınlar az yemek yediklerinden dolayı hafif idiler; fazla kilolu değillerdi. Bu sebepten dolayı hizmetçiler hevdeci deveye yüklemek için kaldırdıklarında, hevdecin ağırlığını fark etmeyerek deveye yüklemişler. Ben o zamanlar küçük yaşta bir kadındım. Böylelikle deveyi sürüp yürümüşler.

Ordu, konaklama yerinden ayrıldıktan sonra ben düşürdüğüm gerdanlığımı buldum. Konaklama yerine geldim, ancak orada hiç kimse yoktu. Onlar benim hevdecde olmadığımı fark ederler ve beni almak için geri dönerler, düşüncesiyle orada beklemeye başladım. Bu esnada uykum geldi ve bulunduğum yerde uyuyakaldım.

Ordunun ardından kolaçan etmekle görevli olan Safvân ibnu Muattal Sulemi ez-Zekvâni benim konakladığım yere geldi. Uyuyan bir insan karaltısı görünce benim yanıma geldi ve beni tanıdı. Çünkü o beni hicab (örtünme) âyeti inmeden önce de tanırdı. Safvân beni görüp hayret içinde **«İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn»** (Biz Allah'tan geldik, yine Allah'a döneceğiz) demesiyle ben uyandım. Safvân devesini çökertti, ben de deveye bindim. Safvân, deveyi çekerek önde yürüdü. Ordu, öğle sıcağında mola verdikleri bir esnada orduya yetiştik.

İşte bana zina iftirası atarak helak olanlar bu esnada helak oldular. Zina iftirasını ilk çıkaran da Abdullah ibnu Ubey ibnu Selûl olmuştu. Medine'ye geldiğimizde ben bir ay boyunca hasta olarak yattım. İnsanlar da bana zina iftirası atanların sözlerini etrafta yaymaya başlamışlar.

Ben, bu hastalığım boyunca, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden, daha önceki hasta olduğum zamanlarda görmekte olduğum şefkati bu hastalığımda göremiyordum. Bu zamanlarda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma giriyor, bana selâm veriyor ve:

- "Hastanız nasıl?" diye soruyordu. Ben ise bana atılan zina iftirasından habersizdim. Artık hastalığım iyileşmeye başlamıştı.

Bir gece ben Ummu Mistah ile beraber ihtiyâç gidermek için Mesâni' bölgesine çıkmıştım. Biz buraya ancak geceleri çıkardık. Bu bizim evlerimizin yakınında helâlar edinmemizden önceydi. Bu şekilde bizim helâ ihtiyacımızı gidermek için evlerimizin dışına çıkmamız, tıpkı çöl bedevilerinin ihtiyaçlarını gidermek için çölde dışarıya çıkmalarına veya temizlenmek için gezinmelerine benziyordu. Ben, Ebû Ruhm'ın kızı Ummu Mistah ile beraber hacet gidermeye giderken onun ayağı çarşafına takılıp yere düştü ve:

- Mistah helak olsun! diye oğluna beddua etti. Ben Ummu Mistah'a dedim ki:

- Sen ne kadar kötü bir söz söyledin! Bedir savaşında bulunan bir kimseye mi sövüyorsun? dedim. Ummu Mistah bana:

- Ey kadın! Senin hakkında söylenilen sözleri işitmez misin? dedi ve kendisine zina iftirası atanların sözlerini bana haber verdi. Duyduğum bu sözlerden sonra hastalığım daha da arttı. Evime döndüğümde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yanıma geldi, bana selâm verdi ve:

- "Hastanız nasıldır?" diye sordu. Ben kendisine dedim ki:

- Annem ve babamın yanına gitmek üzere bana izin ver! dedim. Bu haberin insanlar içinde yayılıp yayılmadığını, anne ve babamdan kesin bir haberle öğrenmek istedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana izin verdi. Ben anne ve babamın yanına geldim. Anneme:

- İnsanlar benim hakkımda neler konuşuyorlar? diye sordum. Annem şöyle dedi:

- Ey kızım! Sen kendini üzme. Vallahi bir kadın senin gibi güzelliğe sahip ve kocasının kendisini sevdiği biri olsun ve onun birçok da ortakları bulunsun da, aleyhinde dedikoduyu çoğaltmasınlar; bu çok az olan bir şeydir. Ben de:

- Subhânallah! İnsanlar gerçekten bu sözleri mi söylüyorlar? dedim.

O gece babamın evinde yattım. Sabaha kadar ne gözüme uyku girdi ne de gözyaşım dindi.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Ali ibnu Ebî Tâlib' ve Usâme ibnu Zeyd'i yanına çağırdı. O esnada vahiy geciktiği için bunlarla ailesinden ayrılma hususunda onlarla istişare edecekti. Usâme, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ailesine karşı olan sevgisini dile getirerek şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi hanımın Âişe hakkında biz hayırdan başka bir şey bilmiyoruz.

Yapılan bu istişarede Ali ibnu Ebî Tâlib ise şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Allah sana bu konuda kısıtlama ve darlık vermemiştir. Âişe'den başka kadın çoktur. Bunu bir de Aişe'nin cariyesi olan Berire'ye sorunuz. O doğrusunu sana söyler.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Berire'yi yanına çağırdı ve:

- "Ey Berire! Sen Âişe'de seni şüpheye düşüren bir durum gördün mü?" diye sordu, Berire Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle cevap verdi:

- Seni hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, ben Aişe'den beni şüpheye düşüren, ayıp olarak bir şey görmedim. Ancak Âişe küçük yaşta bir kadın olduğu için hamur yoğururken uyurdu da evin koyunu gelir ve hamuru yerdi.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Mescitte ayağa kalktı ve bu iftirayı en evvel ortaya atan Abdullah ibnu Ubeyy ibnu Selül'den dolayı söz söylemekte mazeretli tutulmasını isteyerek şöyle buyurdu:

- ''Ev halkım hakkında bana eza eden bir şahıs hakkında, bana kim yardım eder de, benim için ondan intikam alır? Vallahi ben ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. zikrettikleri adam hakkında da ben hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Bu adam benimle birlikte olmadığı sürece ailemin yanına girmemiştir."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözleri üzerine Sa'd ibnu Muâz ayağa kalkıp şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Vallahi ona karşı sana ben yardım edeceğim. Eğer bu iftirayı çıkaran Evs kabilesinden biri ise, biz onun boynunu vururuz. Şayet Hazrec kardeşlerimizden biri ise, sen bu konuda ne emredersen biz de onu yerine getiririz.

Sa'd ibnu Muaz'ın bu sözlerinden sonra Hazrec kabilesinin reisi olan Sa'd ibnu Ubâde ayağa kalktı. -Bu olaydan önce sâlih bir kimse idi. O esnada öfkelendi ve şöyle dedi:

- Allah'a yemin ederim ki sen yalan söylüyorsun. Vallahi sen onu öldüremezsin ve öldürmeye muktedir değilsin.

Useyd ibnul-Hudayr ayağa kalkıp şöyle dedi:

- Allah'a yemin ederim ki sen yalan söyledin. Vallahi biz muhakkak onu öldürürüz. Sen münafıksın ve münafıklar hakkında bizimle mücâdele ediyorsun!

Bu münakaşadan sonra Evs ve Hazrec kabileleri ayaklandılar. Neredeyse birbirleriyle savaşacaklardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ise o

esnada hala minber üzerinde idi. Bu olay üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem minderden indi ve onları sakinleştirerek susturmuş ve kendisi de başka bir şey söylemeyip sustu.

Ben, o gün, bütün gün boyunca ağladım. Ne gözümün yaşı dindi, ne gözüme uyku girdi. Sabahleyin babam ve annem yanıma geldiler. Ben iki gece, bir gün boyunca ağladım. Ağlamaktan neredeyse ciğerim parçalanacak sandım.

Annem ve babam yanımda oturdukları bir esnada ben ağlamakta iken Ensâr'dan bir kadın yanıma gelmek için izin istedi. Ben de ona girmesi için izin verdim. O kadın da oturup benimle ağlamaya başladı. Biz bu durumda ağlaşıp dururken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içeriye girdi ve oturdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem üzerime bu zina iftirası atıldığı günden bu yana yanımda oturmamıştı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir ay beklediği hâlde kendisine beni temize çıkaracak herhangi şey indirilmemişti, bu konuda vahiy gelmemişti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şehâdet getirdi ve şöyle buyurdu:

- "Ey Âişe! Hakkında bana bu sözler ulaştı. Şayet sen bu söylenilenlerden uzak isen, yakında Allah seni temize çıkarır. Yok eğer böyle bir günâha yaklaştınsa Allah'tan bağışlanma dile ve Allah'a tevbe et. Çünkü kul, günâhın itirâf eder ve sonra tevbe ederse Allah da onu bağışlar."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sözlerini bitirince gözümün yaşı kesildi. Artık ben gözyaşından bir damla bulamıyordum. Babama:

- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylediği söze benim tarafımdan cevap ver! dedim. Babam:

- Vallahi ben, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ne diyeceğimi bilmiyorum, dedi.

Sonra anneme: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin söylediği söze benim tarafımdan cevap ver! dedim. O da:

- Vallahi ben de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme ne diyeceğimi bilmiyorum, dedi.

Ben yaşı küçük bir kadındım. Kurân'dan da çok ezberim yoktu. Bundan dolayı şöyle dedim:

- Vallahi ben bildim ki, sizler insanların benim hakkımda konuştuklarını duydunuz, bu söz nefsinize yerleşti ve siz bu söze inanıp tasdik ettiniz. Şimdi ben size: Ben böyle bir fiilden uzağım, desem ki Allah benim bu fiilden uzak olduğumu biliyor, benim bu sözümü tasdik etmezsiniz. Şayet ben size bir iş itirâf etsem, ki Allah benim bu fiilden uzak olduğumu biliyor, beni tas-

dik edersiniz. Vallahi benim ve sizin misalinizi bulamıyorum. Ancak Yûsuf Peygamber'in babası Yakup aleyhisselâmın dediğini ben de söylüyorum:

«Artık benim için yapılacak iş, güzel bir sabırdır. Şu anlatışınıza göre, yardımına sığınılacak kimse, yalnız Allah'tır.» (Yûsuf: 18)

Bu sözleri söyledikten sonra yatağıma doğru uzandım ve Allah'tan beni temize çıkarmasını temenni ediyordum. Kendi nefsimi hakir gördüğümden dolayı, vallahi Kurân'da benim hakkımda Allah'ın âyet indireceğini sanmıyordum. Ancak ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin rüyasında görüp Allah'ın beni temize çıkarmasını ümit ediyordum. Vallahi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yerinden kalkmamış ve oradakilerden hiçbiri odadan çıkmamışken Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy indirildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem hararetlendi ve böyle vahiy geldiğinde kış gününde bile kendisinden inci tanesi gibi ter dökülürdü. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bu durum gidince O gülüyordu. Bana ilk söylediği söz şu oldu:

- "Ey Âişe! Allah'a hamd et! Allah, sana atılan bu zina iftirasından seni temize çıkardı" Bunun üzerine annem bana:

- Kalk ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme teşekkür et! dedi. Ben: Hayır, ben O'na kalkmam. Ben yalnız Allah'a hamd ederim, dedim.

Allah Teâlâ, bana atılan zina iftirasından beni işte şu âyetle temizledi:

"(Peygamberin eşi hakkındaki) o iftirayı yapanlar, içinizden bir topluluktur. Bunu kendiniz için bir şer sanmayın; aksine o, sizin için hayırlı olmuştur. Onlardan her biri için kazandığı günâh nisbetinde ceza vardır. İftiranın en büyüğünü yüklenene ise, büyük azâb vardır." (Nur: 11)

Allah, beni zina iftirasından temizleyen bu âyetleri indirince Ebû Bekir es-Sıddîk -Allah ondan razı olsun- akrabalığından dolayı infâk etmekte bulunduğu Mistah ibnu Usâse için:

- Vallahi Âişe hakkında bu iftirayı söyledikten sonra ona bundan hiçbir infakta bulunmayacağım. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«İçinizden fazilet ve servet sahipleri, yakınlarına, düşkünlere, Allah yolunda hicret edenlere vermemek hususunda yemin etmesinler; fakat affetsinler, geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasını istemez misiniz? Allah çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir» (Nur: 2)

Bu âyetin inmesi üzerine Ebû Bekir:

- Vallahi ben, Allah'ın beni bağışlamasını severim, dedi ve Mistah'a vermekte olduğu yardımı vermeye devem etti.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Zeyneb bintu Cahş'a benim nasıl olduğumu sorarak:

- "Ey Zeyneb! Âişe hakkında ne bildin ve ne gördün?" buyurdu. Zeyneb de şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben gözümü ve kulağımı görmediğim ve duymadığım şeyler hakkında, duydum ve gördüm, demekten muhafaza ederim. Vallahi ben Âişe hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum.

Âişe dedi ki: Zeyneb, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin katında yeri olması açısından bana benzeyen biriydi. Allah, onun takvası sebebiyle iftiracılara katılmaktan korudu. Kız kardeşi Hamne ise o iftiraya taassupla tutunmaya ve iftiracıların söylediklerini hikâye etmeye başladı da, bu sebeple helak olanlar içinde helak oldu.

Zuhrî: İşte bu, o zümrenin işinden bize ulaşmış olan hadîstir, demiştir. Sonra Urve şöyle dedi: Âişe dedi ki: Vallahi hakkında dedikodu yapılan o adam şöyle derdi: Subhânallah! Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, ben hayâtımda hiçbir kadının elbisesini asla açmamışımdır. Sonra Safvân ibnu Muattal Allah yolunda şehit olmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2593, 2637, 2661, 2688, 2879, 4025)

١٧٦٤– وَقَالَ أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ لَمَّا ذُكِرَ مِنْ شَأْنِي الَّذِي ذُكِرَ وَمَا عَلِمْتُ بِهِ قَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيَّ خَطِيبًا فَتَشَهَّدَ فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ أَشِيرُوا عَلَيَّ فِي أُنَاسٍ أَبَنُوا أَهْلِي وَايْمُ اللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَى أَهْلِي مِنْ سُوءٍ وَأَبَنُوهُمْ بِمَنْ وَاللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَطُّ وَلَا يَدْخُلُ بَيْتِي قَطُّ إِلَّا وَأَنَا حَاضِرٌ وَلَا غِبْتُ فِي سَفَرٍ إِلَّا غَابَ مَعِي وَلَقَدْ جَاءَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتِي فَسَأَلَ عَنِّي خَادِمَتِي فَقَالَتْ لَا وَاللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا عَيْبًا إِلَّا أَنَّهَا كَانَتْ تَرْقُدُ حَتَّى تَدْخُلَ الشَّاةُ فَتَأْكُلَ خَمِيرَهَا أَوْ عَجِينَهَا وَانْتَهَرَهَا بَعْضُ أَصْحَابِهِ فَقَالَ اصْدُقِي رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَسْقَطُوا لَهَا بِهِ فَقَالَتْ سُبْحَانَ اللهِ وَاللهِ مَا عَلِمْتُ عَلَيْهَا إِلَّا مَا يَعْلَمُ الصَّائِغُ عَلَى تِبْرِ الذَّهَبِ الْأَحْمَرِ وَاللهِ إِنَّ الرَّجُلَ الَّذِي قِيلَ لَهُ مَا قِيلَ لَيَقُولُ سُبْحَانَ اللهِ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا كَشَفْتُ مِنْ كَنَفِ أُنْثَى قَطُّ قَالَتْ ثُمَّ قُتِلَ بَعْدَ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللهِ.

1764- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Benim hakkımda söylenenler söylendiği zaman ve ben de hiçbir şeyin farkında değil iken, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem benim hakkımda söz söylemek için minbere çıktı. Allah'a şehadet etti, O'na hamd ve sena ettikten sonra şöyle buyurdu:

"Aileme töhmet isnâd eden birtakım insanlar hakkında yapılması gereken işi, bu husustaki fikirlerinizi bana söyleyiniz. Vallahi ben ailem hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Aileme bu iftirayı atan adam hakkında da ben hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Bu adam benimle birlikte olmadığı sürece ailemin yanına girmemiştir.

Âişe dedi ki:Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Berire'yi yanına çağırdı ve:

- "Ey Berire! Sen Âişe'de seni şüpheye düşüren bir durum gördün mü?" diye sordu, Berire Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle cevap verdi:

- Seni hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, ben Aişe'den beni şüpheye düşüren, ayıp olarak bir şey görmedim. Ancak Âişe küçük yaşta bir kadın olduğu için hamur yoğururken uyurdu da evin koyunu gelir ve hamuru yerdi.

Âişe dedi ki: Vallahi hakkında dedikodu yapılan o adam şöyle derdi: Subhânallah! Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim ki, ben hayâtımda hiçbir kadının elbisesini asla açmamışımdır. Sonra Safvân ibnu Muattal Allah yolunda şehit olmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2593, 2637, 2661, 2688, 2879, 4025)

١٧٦٥- حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ أَرْقَمَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ أَصَابَ النَّاسَ فِيهِ شِدَّةٌ فَقَالَ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ لِأَصْحَابِهِ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِهِ وَقَالَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ فَأَرْسَلَ إِلَى عَبْدِ اللهِ بْنِ أُبَيٍّ فَسَأَلَهُ فَاجْتَهَدَ يَمِينَهُ مَا فَعَلَ قَالُوا كَذَبَ زَيْدٌ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَقَعَ فِي نَفْسِي مِمَّا قَالُوا شِدَّةٌ حَتَّى أَنْزَلَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ تَصْدِيقِي فِي ﴿ إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ ﴾ فَدَعَاهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَسْتَغْفِرَ لَهُمْ فَلَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَقَوْلُهُ ﴿ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ ﴾ قَالَ كَانُوا رِجَالًا أَجْمَلَ شَيْءٍ.

1765- Zeyd ibnu Erkam -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bir yolculuğa çıkmıştık. Yolculuk esnasında insanlara bir şiddet, bir sıkıntı, bir açlık isabet etti. Bunun üzerine Abdullah ibnu Ubey arkadaşlarına şöyle dedi:

- Allah Rasûlü'nün yanındakilere bir yiyecek vermeyin ki O'nun yanından dağılıp gitsinler. Şayet Medine'ye dönersek şerefli olanlar zelil olanları oradan çıkaracaktır.

Onun bu sözü üzerine ben gelip Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme haber verdim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Abdullah ibnu Ubey'e birini gönderip bu sözü söyleyip söylemediğini sordu. O da böyle bir söz söylemediğine dair yemin etti. Bunun üzerine insanlar:

- Zeyd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme yalan söyledi, dediler.

Onların söylediği bu sözden dolayı içime bir sıkıntı düştü. Bu hal, Allah Azze ve Celle'nin **«Münafıklar sana gelince,»** âyetini indirinceye kadar devam etti. Ve bu âyetle Allah Azze ve Celle benim sözümü doğruladı. Bu âyetten sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onları Allah'tan bağışlanma dilemek için çağırdı. Onlar ise başlarını çevirdiler.

﴿ خُشُبٌ مُسَنَّدَةٌ ﴾ O münafıklar cüsse ve yüz olarak güzel kimselerdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4903)

١٧٦٦ – حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرٍو سَمِعَ جَابِرًا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ أَتَى النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَ اللهِ بْنَ أُبَيٍّ بَعْدَ مَا دُفِنَ فَأَخْرَجَهُ فَنَفَثَ فِيهِ مِنْ رِيقِهِ وَأَلْبَسَهُ قَمِيصَهُ.

1766- Câbir'den -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem defnedildikten sonra Abdullah ibnu Ubey'in yanına geldi. Onu çıkardı ve ona tükürüğünden tükürdü ve ona gömleğini giydirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1270, 1350, 3008, 5795)

١٧٦٧ – حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ أُبَيٍّ لَمَّا تُوُفِّيَ جَاءَ ابْنُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللهِ أَعْطِنِي قَمِيصَكَ أُكَفِّنْهُ فِيهِ وَصَلِّ عَلَيْهِ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ فَأَعْطَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمِيصَهُ فَقَالَ آذِنِّي أُصَلِّي عَلَيْهِ فَآذَنَهُ فَلَمَّا أَرَادَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ جَذَبَهُ عُمَرُ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فَقَالَ أَلَيْسَ اللهُ نَهَاكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى الْمُنَافِقِينَ فَقَالَ أَنَا بَيْنَ خِيَرَتَيْنِ قَالَ

﴿ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ﴾ فَصَلَّى عَلَيْهِ فَنَزَلَتْ ﴿ وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ ﴾

1767- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Abdullah ibnu Ubey ölünce, oğlu Nebi sallallahu aleyhi ve selleme gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü! Gömleğini ver de onunla babamı kefenleyim. Onun cenaze namazını kıldır ve Allah'ın onu bağışlaması için dua et. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ona gömleğini verdi ve şöyle buyurdu: "Bana haber ver de onun cenaze namazını kıldırayım. "Oda Nebi sallallahu aleyhi ve selleme haber verdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun cenaze namazını kıldırmak istediğinde Ömer -Allah ondan razı olsun- O'nu çekip dedi ki: Allah, sana münafıkların cenaze namazını kıldırmanı yasaklamadı mı? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ben iki şeyi tercih etmede serbestim: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: **«Onlar için bağışlanma dile veya bağışlanma dileme. Onlar için yetmiş defa da bağışlanma dilesen Allah onları bağışlamayacaktır.»** (Tevbe:80) Onun cenaze namazını kıldırdı. Bunun üzerine Tevbe 84. Ayeti indi: **«(Ey Muhammed!) Münafıklardan ölen bir kimsenin namazını sakın kılma.»** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1269, 5796)

١٧٦٨ – حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ اجْتَمَعَ عِنْدَ الْبَيْتِ ثَقَفِيَّانِ وَقُرَشِيٌّ أَوْ قُرَشِيَّانِ وَثَقَفِيٌّ كَثِيرَةٌ شَحْمُ بُطُونِهِمْ قَلِيلَةٌ فِقْهُ قُلُوبِهِمْ فَقَالَ أَحَدُهُمْ أَتَرَوْنَ أَنَّ اللّٰهَ يَسْمَعُ مَا نَقُولُ قَالَ الْآخَرُ يَسْمَعُ إِنْ جَهَرْنَا وَلَا يَسْمَعُ إِنْ أَخْفَيْنَا وَقَالَ الْآخَرُ إِنْ كَانَ يَسْمَعُ إِذَا جَهَرْنَا فَإِنَّهُ يَسْمَعُ إِذَا أَخْفَيْنَا فَأَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالَى ﴿ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ ﴾ الْآيَةَ.

1768- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Beyt'in yanında Sakîf kabilesine mensûb iki kişi ile bir Kureyşli yâhud iki Kureyşli ile bir Sakîfli birleştiler. Bunlar karınlarının yağı çok, kalblerinin anlayışı az olan kimselerdi. Bunlardan biri diğerlerine: Allah'ın bizim söyleyeceğimiz herşeyi işitir olduğunu düşünür, zanneder misiniz? diye sordu. Diğer biri: Eğer açıktan söylersek işitir, gizlersek işitmez, dedi. Diğeri de: Eğer açıktan söylediğimizde işitiyor idiyse, o takdîrde O gizlediğimiz zaman da işitir, dedi.

İşte onların aralarında konuştukları bu sözlere binaen Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Siz, kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin sizin aleyhinize şâhidlik etmelerinden çekinmemiştiniz. Fakat zannediyordunuz ki Allah, sizin yaptıklarınızın çoğunu bilmez. İşte Rabbınız hakkındaki bu zannınız sizi helak etti ve bu yüzden hüsrana uğrayanlardan oldunuz.» (Fussilet: 23)[318] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4817, 7521)

١٧٦٩– حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَقُولُ لَمَّا خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أُحُدٍ رَجَعَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَتْ فِرْقَةٌ نَقْتُلُهُمْ وَقَالَتْ فِرْقَةٌ لَا نَقْتُلُهُمْ فَنَزَلَتْ ﴿ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِئَتَيْنِ ﴾ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهَا تَنْفِي الرِّجَالَ كَمَا تَنْفِي النَّارُ خَبَثَ الْحَدِيدِ.

1769- Zeyd ibnu Sabit -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Uhud savaşına çıktığında ashabından bir kısım insanlar savaştan geri döndüler. Bir gurup, savaştan geri dönenler hakkında, onları öldürelim, dediler. Diğer bir gurup ise, onları öldürmeyelim, dediler. Bunun üzerine **«Size ne oluyor da münafıklar hakkında iki guruba ayrıldınız»** (Nisa: 88) âyeti nazil oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Tıpkı ateşin demirin pisini attığı gibi Medine de pis olan insanları dışarı atar." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4050, 4589)

١٧٧٠– حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رِجَالًا مِنَ الْمُنَافِقِينَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْغَزْوِ تَخَلَّفُوا عَنْهُ وَفَرِحُوا بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا قَدِمَ

---

318 Sizler dünyada iken yaptığınız işleri; gözlerinizin ve derilerinizin kıyamet gününde aleyhinize şahitlik edeceklerinden korkarak gizlemiyordunuz. İnsanlar görmesin diye gizliyordunuz. Sizler, Allah'ın işlediğiniz günahlardan çoğunu bilmediğini zannediyordunuz. İşte sizin dünyada iken rabbinize karşı beslediğiniz bu zan sizi helake sürüklemiştir ve sizler bugün hüsrana uğrayanlardan oldunuz, zanlarınızda yanıldınız.

رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اعْتَذَرُوا إِلَيْهِ وَحَلَفُوا وَأَحَبُّوا أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَنَزَلَتْ ﴿ لَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا ﴾ الْآيَةَ.

1770- Ebû Said el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında münafıklardan birtakım kimseler, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaşa çıktığı zaman O'ndan arkada kalırlardı ve Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden geri kalıp evlerinde oturmalarından dolayı sevinirlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem savaştan dönüp geldiği zaman da özür beyan edip yalan yere yemin ederler ve yapmadıkları işlerden dolayı övülmekten hoşlanırlardı. Bunun üzerine şu âyet nazil oldu.

«Yaptıklarıyla sevinen, yapmadıklarıyla da övülmeyi arzulayan kimselerin, azâbtan kurtulacak bir mevkide olduklarını sakın zannetme. Onlar için elim bir azâb vardır.» (Âl-i İmran: 188)[319] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4567)

١٧٧١– حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا هِشَامٌ أَنَّ ابْنَ جُرَيْجٍ أَخْبَرَهُمْ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ أَنَّ عَلْقَمَةَ بْنَ وَقَّاصٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ مَرْوَانَ قَالَ لِبَوَّابِهِ اذْهَبْ يَا رَافِعُ إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَقُلْ لَئِنْ كَانَ كُلُّ امْرِئٍ فَرِحَ بِمَا أُوتِيَ وَأَحَبَّ أَنْ يُحْمَدَ بِمَا لَمْ يَفْعَلْ مُعَذَّبًا لَنُعَذَّبَنَّ أَجْمَعُونَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَمَا لَكُمْ وَلِهَذِهِ إِنَّمَا دَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهُودَ فَسَأَلَهُمْ عَنْ شَيْءٍ فَكَتَمُوهُ إِيَّاهُ وَأَخْبَرُوهُ بِغَيْرِهِ فَأَرَوْهُ أَنْ قَدْ اسْتَحْمَدُوا إِلَيْهِ بِمَا أَخْبَرُوهُ عَنْهُ فِيمَا سَأَلَهُمْ وَفَرِحُوا بِمَا أُوتُوا مِنْ كِتْمَانِهِمْ ثُمَّ قَرَأَ ابْنُ عَبَّاسٍ ﴿ وَإِذْ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ﴾ كَذَلِكَ حَتَّى قَوْلِهِ ﴿يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا ﴾ تَابَعَهُ عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ ح حَدَّثَنَا ابْنُ مُقَاتِلٍ أَخْبَرَنَا الْحَجَّاجُ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ مَرْوَانَ بِهَذَا.

1771- Alkame ibnu Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Medîne vâlîsi olan Mervân İbnul-Hakem kapıcısı Râfi'e:

---

319 Ey Muhammed, senin Peygamberliğini insanlardan saklayarak, yaptıklarıyla sev - nen ve kendileri Allah'a ibadet etmedikleri halde, insanların, kendilerini «itaatkâr kullar» diye övmelerinden memnun olan ehl-i kitabın, Allah'ın azabından kurtulacaklarını sakın zannetme. Böyle bir tahminde sakın bulunma. Onlar için âhirette can yakıcı bir azap vardır. Bu âyet-i kerime ehl-i kitap hakkında nazil olmuştur.

- Ey Râfi'! İbnu Abbâs'a git ve ona şunu de: Şayet kendisine verilenle sevinen ve yapmadığıyla da övünmeyi seven kimse azab olunacaksa o zaman bu bütün Müslümânlar azab olunacak manasına gelmez mi?

İbnu Abbâs şöyle dedi:

- Sizinle bu âyet arasında ne alakanız var? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yahûdîleri çağırmış ve onlara bir soru sormuştu. Onlar da sorunun gerçek cevâbını sakladılar ve ondan başkasını haber verdiler. Bununla beraber verdikleri bu cevâb ile Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında takdîr olunduklarını sandılar ve hakîkati gizleyerek verdikleri cevâb ile de sevindiler. Sonra İbnu Abbâs şu âyeti okudu:

«(Bir zamanlar) Allah kendilerine kitap verilenlerden "onu insanlara muhakkak açıklayacaksınız; onu asla gizlemeyeceksiniz" diye söz almıştı da, onlar onu arkalarına alıp umursamamışlar, yok pahasına onu satmışlardı. Ne kötü alışveriş! Yaptıklarıyla sevinen, yapmadıklarıyla da övülmeyi arzulayan kimselerin, azâbtan kurtulacak bir mevkide olduklarını sakın zannetme. Onlar için elim bir azâb vardır.» (Âl-i İmran: 187-188). (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4568)

١٧٧٢- حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَجُلٌ نَصْرَانِيًّا فَأَسْلَمَ وَقَرَأَ الْبَقَرَةَ وَآلَ عِمْرَانَ فَكَانَ يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَادَ نَصْرَانِيًّا فَكَانَ يَقُولُ مَا يَدْرِي مُحَمَّدٌ إِلَّا مَا كَتَبْتُ لَهُ فَأَمَاتَهُ اللهُ فَدَفَنُوهُ فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ فَقَالُوا هَذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا فَأَلْقَوْهُ فَحَفَرُوا لَهُ فَأَعْمَقُوا فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ فَقَالُوا هَذَا فِعْلُ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ نَبَشُوا عَنْ صَاحِبِنَا لَمَّا هَرَبَ مِنْهُمْ فَأَلْقَوْهُ فَحَفَرُوا لَهُ وَأَعْمَقُوا لَهُ فِي الْأَرْضِ مَا اسْتَطَاعُوا فَأَصْبَحَ وَقَدْ لَفَظَتْهُ الْأَرْضُ فَعَلِمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ النَّاسِ فَأَلْقَوْهُ.

1772- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Neccâr oğullarından hıristiyan bir adam vardı. Bu adam Müslüman olmuş, Bakara ve Âli İmran surelerini okumuştu. Bu adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme vahiy katipliği de yapıyordu. Bu adam sonradan mürted oldu, hıristiyanlığa geri döndü. O adam:

- Muhammed benim kendisine yazdığım şeyden başkasını bilmez, demeğe başladı. Allah o adamın canını aldı. Onu defnettiler. Fakat sabah olunca toprağın onu dışarı attığını gördüler. Bunun üzerine hıristiyanlar:

- Bu arkadaşımıza bunu onların dininden çıktığı için Muhammed ve ashabı yaptı, dediler. Tekrar onun için derin bir mezar kazıp onu defnettiler. Sabah olduğunda ise yine toprağın onun cesedini dışarı çıkardığını gördüler. Yine hıristiyanlar:

- Yine onun için derin bir çukur kazıp içine bıraktılar. Fakat sabah olunca gömüldüğü yer onu yine dışına attı. Hıristiyanlar yine:

- Arkadaşımız onların dininden çıktığı Muhammed ve ashabı onu kabrinden dışarı çıkardılar, dediler. Onun için kazabildikleri kadar derin bir mezar kazdılar ve cesedini onun içine koydular. Sabah olduğunda toprak yine onun cesedini dışarıya çıkardı. O hıristiyanlar da bunun insanlar tarafından dışarı atılmadığını anladılar. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3617)

١٧٧٣– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّهُ لَيَأْتِي الرَّجُلُ الْعَظِيمُ السَّمِينُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَزِنُ عِنْدَ اللهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ وَقَالَ اقْرَءُوا ﴿ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا ﴾ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ بُكَيْرٍ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ مِثْلَهُ.

1773- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kıyamet gününde iri cüsseli ve şişman bir adam getirilir. Onun Allah katında bir sineğin kanadı kadar bir ölçü tutmaz. Allah Azze ve Celle'nin şu âyetini okuyun: **«Kıyamet günü onlar için bir tartı da yapmayacağız.»** (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4729)

١٧٧٤– حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ حَبْرٌ مِنْ الْأَحْبَارِ إِلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّا نَجِدُ أَنَّ اللهَ يَجْعَلُ السَّمَوَاتِ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْأَرَضِينَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالشَّجَرَ عَلَى إِصْبَعٍ وَالْمَاءَ وَالثَّرَى عَلَى إِصْبَعٍ وَسَائِرَ الْخَلَائِقِ عَلَى إِصْبَعٍ فَيَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ تَصْدِيقًا لِقَوْلِ الْحَبْرِ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿ وَمَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴾.

1774- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına yahûdî hahamlarından bir haham geldi ve şöyle dedi:

- Ey Muhammed! Bizler kitâplarımızda şu lafızları bulmaktayız: Allah gökleri bir parmağında, yer tabakalarını bir parmağında, bütün ağaçları bir parmağında, suları ve toprakları bir parmağında, diğer mahlûkları da bir parmağında tutar ve şöyle der: Melik benim.

Hahamın Tevrat'tan naklettiği bu sözlerine karşılık Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun bu sözlerini doğrular mahiyette azı dişleri gözükecek şekilde tebessüm etti. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: **«Allah'ı gerektiği gibi takdir edememişlerdir. Kıyamet günü, yeryüzü bütünüyle O'nun elinde, gökler de elinde dürülmüş olacaktır. Allah, onların şirk koştukları şeylerden münezzehtir ve çok yücedir.»** (Zumer: 67)[320] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7414, 7415, 7451, 7513)

---

320 Ehl-i Sünnet ve'l- Cemâat'in görüşüne göre Allah-u Teâlâ'nın bahşetme ve nimetle açılmış iki eli vardır. Allah'ın iki eli, O'nun sâbit zâtî sıfatlarından olup kendisine yaraşır gerçek iki eldir.Allah'ın iki elinin olduğunu Kitap ve Sünnet kesin olarak göstermektedir: Kitabın kanıtlarından biri Allah-u Teâlâ'nın şu buyruğudur: "Allah iblise şöyle dedi: Ey İblis! İki elimle yarattığıma (insana) secde etmekten seni alıkoyan nedir?" (Sâd, 75) Peygamber -Sallallâhu aleyhi ve sellemin şu sözü ise sünnetin kanıtlarından sadece biridir: "Allah'ın eli öyle doludur ki gece gündüz ondan (bağışlar ve nimetler) devamlı akar. Siz, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığından beri (eliyle) infak ettiği (verdiği) şeyleri gördünüz mü? (düşündünüz mü?) Çünkü bütün bu verdikleri bile O'nun sağ elindekileri hiçbir şekilde eksiltememiştir." Ehl-i Sünnet Allah'ın, yaratıkların ellerine benzemeyen gerçek iki eli olduğu inancında icmâ etmiştir. Bunların anlamını kuvvet, nimet veya benzer şeylerle tahrîf etmek (değiştirmek) birkaç bakımdan doğru değildir:1- Bu tahrîf, sözü hiçbir kanıt olmadan gerçek anlamından mecâzî anlamına çevirmektir. 2- Bu, Allah-u Teâlâ'ya izâfe edilerek kullanıldığı böyle bir siyakta (söz gelişinde) dilin kesinlikle kabul etmediği bir anlamdır. Çünkü Allah "iki elimle yarattığıma" buyurmuştur. Buna göre bu cümlenin "nimetimle veya kuvvetimle yarattığıma" anlamına gelmesi doğru olmaz. 3- Ellerin Allah'a izâfesi ikil bir kiple (sîgayla) geçmiştir. Oysa ne kitap ve sünnette ne de herhangi bir yerde nimet ve kuvvet ikil bir kiple Allah'a izâfe (nispet) edilmiş olarak geçmektedir. Öyleyse el, nasıl olurda nimet veya kuvvet ile açıklanır?! 4- Eğer iki el ile, kuvvet kastedilmiş olsaydı o zaman "Allah iblis'i eliyle yarattı" ve benzeri şeyler söylemek doğru olurdu ki bunları Allah hakkında söylemek olanaksızdır. Eğer böyle söylemek caiz olsaydı, Allah "İki elimle yarattığıma secde etmene engel olan nedir?" (Sâd, 75) dediği zaman iblis bunu delil olarak "beni de iki elinle yarattın" diye ileri sürebilirdi. 5- Allah'ın, kendisine izâfe ettiği el, bundan nimet veya kuvvetin kastedilmiş olmasını engelleyen değişik şekillerde geçmektedir. Öyle ki bazen el ve avuç lafzıyla, bazen Allah-u Teâlâ'nın kendine yaraşır parmakları olduğunun belirtilmesi şeklinde, bazen de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in şu sözünde olduğu gibi gökleri ve yeri eliyle tutup silkelediği şeklinde

١٧٧٥- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عُفَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ خَالِدِ بْنِ مُسَافِرٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَقْبِضُ اللهُ الْأَرْضَ وَيَطْوِي السَّمَوَاتِ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ.

1775- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah kıyamet günü bütün yer tabakalarını avucuna alır, gökleri de sağ eli içine dürer büker. Sonra mahşer halkına: İşte ben kâinatın Melikiyim! Yeryüzünün melikleri nerede? diye hitâb eder".[321] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4812, 6519, 7382, 7413)

---

geçmektedir: "Allah bir eliyle gökleri, diğer eliyle de yeri avuçlar sonra da onları silkeler ve 'mülkün sâhibi melik (hükümdar) benim' der." İşte bütün bu değişik kullanımlar, el ile nimet veya kuvvetin kastedilmiş olmasına engeldir..

321 El-Melik: Görünen ve görünmeyen bütün alemlerin sahibi ve yöneticisi. Allah'ın 'El-Melik' isminin tecellisini gözlerimiz de dahil, gördüğümüz ve göremediğimiz yaratılan her şey üzerinde görmemiz mümkün. Her ne kadar da tapu kağıtlarında beşer isimleri yazsa da gerçek sahip Allah'tır.Yarattıklarının sahibi olmasının yanı sıra yarattığı her şeyde tasarrufta bulunan ve yöneten anlamına da gelen 'El-Melik' isminin tecellisini;İnsanların güzel ve adaletli bir şekilde yaşaması için gerekli kanunlar göndermesinde (Kur'an ve Sünnet), tabiattaki diğer canlıların belirli bir ahenkte yaşaması için fıtratlarına bazı programlar yüklemesinde de görmek mümkün. Ehl-i sünnet ve'l-cemaat'in, iman esaslarının ilki ve en büyüğü olan Allah'a imanın kapsamı içerisinde olmak üzere onların Allah'a kendi zatını vasfettiği şekilde iman etmeleri de vardır. «Tahrif söz konusu olmaksızın» lafzı sözü edilen iman ile alakalıdır. Yani onlar bütün bu batıl anlamlardan uzak bir şekilde ilahi sıfatlara iman ederler. Herhangi bir temsil söz konusu olmaksızın bu sıfatları kabul ettikleri gibi, bu sıfatları ta'til (anlamsız hale getirmek) de söz konusu olmaksızın (mahlukata benzemekten) tenzih ederler.»Yüce Allah'ın kendi zatını nitelendirdiği sıfatları O'ndan nefyetmezler...» sözleri, daha önce geçen ifadeler esas alınarak ortaya konulmuş bir ayrıntı açıklamadır. Onlar bu şekilde Allah'a iman ettiklerine göre, sıfatları nefyetmezler, tahrif etmezler, keyfiyetlendirmezler ve temsil yoluna da gitmezler demektir. Yüce Allah'ın: «Kendi ellerimle... seni ne alıkoydu?» buyruğu ile bir sonraki âyet-i kerîme, şanı zatına yakışan bir şekilde gerçek anlamı ile onun sıfatı olmak üzere yüce Allah'ın iki elinin olduğunu ihtiva etmektedir. Birinci âyet-i kerîmede yüce Allah İblis'i elleriyle yaratmış olduğu Âdem'e secde etmediğinden dolayı azarlamaktadır. Burada «iki el»in kudret diye yorumlanması imkânsızdır. Çünkü İblis de dahil olmak üzere herşeyi yüce Allah kudretiyle yaratmıştır. Bu durumda Âdem'in ayrıcalıklı bir konumda olduğunu belirten bir özelliği kalmaz. Abdullah bin Amr yoluyla rivayet edilen hadiste:»Aziz ve Celil olan Allah

١٧٧٦– حَدَّثَنَا مُقَدَّمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنِي عَمِّي الْقَاسِمُ بْنُ يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ اللهَ يَقْبِضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَرْضَ وَتَكُونُ السَّمَوَاتُ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ.

üç şeyi eliyle yaratmıştır: Adem'i eliyle yaratmış, Tevrat'ı eliyle yazmış ve Adn Cennetini (ağaçlarını) eliyle dikmiştir.» (Bu hadisi Darakutnî, es-Sıfat (s. 45)'de rivayet etmiştir.), İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- dan da şöyle dediği sahih olarak sabittir: "Allah dört şeyi eliyle yaratmıştır: Arş, Kalem, Adem ve Adn cenneti. Sonra da diğer yaratıklara: Ol dedi, onlar da oluverdi." ez-Zehebî, el-Uluvv, el-Elbanî, Muhtasaru'l-Uluvv s.105'de. Diğer yaratılmış varlıklarla birlikte bu üç şeyin de Allah'ın kudreti ile var olmalarına rağmen, özellikle bu üç şeyin söz konusu edilmesi onların başkalarında bulunmayan ayrı bir özelliğe sahib olduklarını göstermektedir. Aynı şekilde «el-yedeyn: iki el» lafzının tesniye (ikil) olarak ancak gerçek el hakkında kullanıldığı bilinen bir husustur. Bu lafız hiçbir zaman kudret ya da nimet anlamında varid olmuş değildir. Dolayısıyla; Yüce Allah onu iki kudret ile yahut iki nimet ile yaratmıştır, demek uygun düşemez. Aynı şekilde «iki el» in ni'met, kudret veya başka bir anlamda kullanılmaları ancak gerçek anlamıyla iki ele sahib olarak nitelendirilen kimseler hakkında söz konusu olabilir. Bundan dolayı mesela, rüzgarın eli vardır, suyun eli vardır, denilmez. Muattile'nin bazı âyet-i kerîmelerde «el» lafzının tekil olarak kullanılmış olduğunu, bazı âyetlerde de çoğul olarak zikredildiğini delil diye ileri sürmelerinin delil olacak bir tarafı yoktur. Çünkü lugatta iki organ ile yapılan bir işin bazan tek organ ile yapılmış gibi söz konusu edilmesi pekala mümkündür. Mesela; gözümle gördüm, kulağımla duydum denilir. Maksat ise iki göz ve iki kulaktır. Aynı şekilde çoğul da bazan tesniye anlamında kullanılır. Yüce Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi: «Eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz (ne alâ; çünkü) kalbleriniz meyletmiş bulunuyor.» (Tahrim, 4) Maksad ikinizin kalbidir. Ancak gerçek el için söz konusu edilebilen, parmaklarıyla birlikte el, parmaklar, sağ, sol, yakalamak (kabz) ve bast (açmak) ve buna benzer hususların da varid olduğu göz önünde bulundurulacak olursa, «el» in kudret ya da nimete yorumlanması nasıl mümkün olabilir? İkinci âyet-i kerîmede de şanı yüce Allah -müstehakları verilesice- yahudilerin söyledikleri sözleri aktarmakta ve onların -hâşâ- yüce Allah'ın elini bağlı olmakla vasfettiklerini belirtmektedir. Yani onun eli infak etmeyip cimrilik etmektedir. Daha sonra yüce Allah onların söylediklerinin aksinin kendisi hakkında sözkonusu olduğunu belirtmektedir. O da iki elinin dilediği şekilde infak etmek ve bol bol bağışlarda bulunmak suretiyle yayılmış olduklarını, açık olduklarını belirtmektedir. Nitekim hadiste şöyle denilmiştir: «Allah'ın eli dopdoludur. O gece gündüz durmadan infak eder. Hiçbir harcama onda bulunanları azaltmaz.» Müslim'deki lafzi manası da şöyledir: "Allah'ın sağ eli dopdoludur. Hiç eksilmez. O, gece gündüz durmadan infak eder. Gökleri ve yeri yarattığı günden beri infak ettiklerini bir düşünün. Bu dahi onun sağ elinde bulunanı eksiltmiş değildir.") Acaba yüce Allah'ın gerçek anlamıyla iki eli bulunmamış olsaydı, burada «iki elin açık olduğu» nun belirtilmesi güzel bir tabir olabilir miydi? Evet, gerçekten gereksiz yere te'vil edenler bundan mahcub olmalıdır.

1776- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

"Şübhesiz Allah kıyamet gününde bütün Arz'ı avucuna alır, gökler de O'nun sağ elinde olur. Sonra: Melik ancak benim! buyurur". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4812, 6519, 7382, 7412, 7413)

١٧٧٧- حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ قَالَ سَمِعْتُ سَهْلَ بْنَ سَعْدٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يُحْشَرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى أَرْضٍ بَيْضَاءَ عَفْرَاءَ كَقُرْصَةِ نَقِيٍّ قَالَ سَهْلٌ أَوْ غَيْرُهُ لَيْسَ فِيهَا مَعْلَمٌ لِأَحَدٍ.

1777- Sehl ibnu Sad -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyordu: "Kıyamet günü insanlar, beyaz, duru beyaz ve kepekten arınmış undan yapılan çörek gibi bir saha üzerinde toplanırlar."

Sehl ibnu Sad'ın yâhud başka birisinin rivayetinde: "O sahada bir kimseye delâlet edecek, yol gösterecek dağ taş gibi hiçbir alâmet yoktur" demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6521)

١٧٧٨- حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ خَالِدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَكُونُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُبْزَةً وَاحِدَةً يَتَكَفَّؤُهَا الْجَبَّارُ بِيَدِهِ كَمَا يَكْفَأُ أَحَدُكُمْ خُبْزَتَهُ فِي السَّفَرِ نُزُلًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ فَأَتَى رَجُلٌ مِنْ الْيَهُودِ فَقَالَ بَارَكَ الرَّحْمَنُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ أَلَا أُخْبِرُكَ بِنُزُلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ بَلَى قَالَ تَكُونُ الْأَرْضُ خُبْزَةً وَاحِدَةً كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَظَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْنَا ثُمَّ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ ثُمَّ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكَ بِإِدَامِهِمْ قَالَ إِدَامُهُمْ بَالَامٌ وَنُونٌ قَالُوا وَمَا هَذَا قَالَ ثَوْرٌ وَنُونٌ يَأْكُلُ مِنْ زَائِدَةِ كَبِدِهِمَا سَبْعُونَ أَلْفًا.

1778- Ebû Saîd el-Hudri -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde bütün Arz, tandırda pişirilen bir tek ekmek gibi olur. Cebbar olan Allah, onu eliyle evirir çevirir düzelinceye kadar altüst eder. Sizin biriniz yolculukta bazlamasını tandıra koyup pişirinceye kadar evirip çevirdiği gibi. Bu muazzam ekmek, uzun müddet mahşerde bekleyen cennet ehli için yolcu konuk azığı olarak hazırlanır."

Ebû Saîd dedi ki: Bu sırada bir Yahûdî geldi de: Ey Ebu Kasım! Rahman Sana mübarek kılsın! Cennet ehlinin kıyamet günü yol azığının ne olduğunu Sana haber vereyim mi? dedi.

Rasûlullah: "Evet" buyurdu. Yahûdî: Rasûlullah'ın söylediği gibi, Arz bir tek ekmek yapılır! dedi. Bunun üzerine Rasûlullah bize baktı. Sonra taaccüb edip hoşlanarak son dişleri meydana çıkıncaya kadar güldü. Sonra Yahûdî: Sana cennet ehlinin ekmeklerinin katığını da haber vereyim mi? dedi" ve şöyle devam etti: Cennet ehlinin katıkları Bâlâm ve Nûndur, dedi. Sahâbîler: Bunlar nedir? diye sordular. Yahûdî: Öküzle balıktır! Bu iki hayvanın ciğerlerinin en nefis uç parçalarını cennet ehlinden yetmiş bin kişi yiyecektir, diye cevâb verdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6520)

١٧٧٩- حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا قُرَّةُ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ آمَنَ بِي عَشَرَةٌ مِنْ الْيَهُودِ لآمَنَ بِي الْيَهُودُ.

1779- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yahudilerin ileri gelenlerinden on kişi bana iman etmiş olsaydı, muhakkak yahudilerin tamamı bana iman ederlerdi."[322] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3941)

قَوْلِ اللهِ تَعَالَى ﴿ وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴾

Allahu Teâlâ'nın: "(Ey Muhammed!) Sana Rûhtân Soruyorlar. De ki: " Rûh, Rabbimin emrindendir. Onun hakkında size çok az bilgi verilmiştir. " (İsra: 85) **Kavli**

١٧٨٠- حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ حَفْصٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ قَالَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ سُلَيْمَانُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ بَيْنَا أَنَا أَمْشِي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

322 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiğinde yahudilerin ileri gelenleri şu kimselerdi: Nadir oğullarından: 1- Ebu Yasir ibnu Ehtab, 2- Kardeşi Huyey ibnu Ehtab, 3- Kab ibnul-Eşref, 4- Rafi ibnu ebi Hakik. Kaynuka oğullarından: 5- Abdullah ibnu Hanif, 6- Nuhhas, 7- Rufa ibnu Zeyd. Kurayza oğullarından: 8- Zubeyr ibnu Batıya, 9- Kab ibnu Esed, 10- Şemvil ibnu Zeyd. Bunların hiçbirinin Müslüman olduğu sabit olmamıştır. Bunlardan her biri yahudilerin ileri gelenleriydiler ve kendilerine tabi olan cemaatleri vardı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin muradının bu kişiler olduğu ihtimaldir.

وَسَلَّمَ فِي خَرِبِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ يَتَوَكَّأُ عَلَى عَسِيبٍ مَعَهُ فَمَرَّ بِنَفَرٍ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ سَلُوهُ عَنِ الرُّوحِ وَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا تَسْأَلُوهُ لَا يَجِيءُ فِيهِ بِشَيْءٍ تَكْرَهُونَهُ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَنَسْأَلَنَّهُ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَقَالَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ مَا الرُّوحُ فَسَكَتَ فَقُلْتُ إِنَّهُ يُوحَى إِلَيْهِ فَقُمْتُ فَلَمَّا انْجَلَى عَنْهُ قَالَ ﴿ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي ﴾ وَمَا أُوتُوا مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

1780- Abdullah ibnu Mesud şöyle demiştir:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellemle beraber Medine'nin harabelerinde yürüyordum. -O hurma dalından bir âsâya dayanıyordu.- Yahudilerden bir topluluk yanımıza uğradı. Bazısı bazısına dedi ki:

O'na rûhtân sorun. Onlardan bazıları dediler ki: O'na bir şey sormayın, hoşlanmayacağımız bir şey söyler. Onlardan bazıları dediler ki: Muhakkak ona soracağız. İçlerinden biri kalkıp şöyle dedi: Ey Ebû Kâsım! Rûh nedir? Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Ben: O'na vahy geliyor dedim ve O'nu rahatsız etmemek için yanından kalktım. O'ndan o hal gidince şöyle buyurdu:

« (Ey Muhammed!) Sana rûhtan soruyorlar. De ki: Rûh, Rabbimin emrindendir. Onun hakkında size çok az bilgi verilmiştir. » (İsra: 85). (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 125, 4721, 7297, 7456, 7462)

١٧٨١- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ خَبَّابٍ قَالَ كُنْتُ قَيْنًا فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَكَانَ لِي عَلَى الْعَاصِ بْنِ وَائِلٍ دَيْنٌ فَأَتَيْتُهُ أَتَقَاضَاهُ قَالَ لَا أُعْطِيكَ حَتَّى تَكْفُرَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَا أَكْفُرُ حَتَّى يُمِيتَكَ اللهُ ثُمَّ تُبْعَثَ قَالَ دَعْنِي حَتَّى أَمُوتَ وَأُبْعَثَ فَسَأُوتَى مَالًا وَوَلَدًا فَأَقْضِيكَ فَنَزَلَتْ ﴿ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴾

1781- Habbâb İbnu Eret -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben câhiliyet devrinde demirci idim. Benim Âsî ibnu Vâil'den alacağım vardı. Ben alacağımı istemek için ona gittiğimde bana:

- Sen Muhammed'i inkar edip küfretmedikçe, sana alacağını vermem, dedi. Ben de:

- Allah seni öldürüp de diriltinceye kadar ben de Muhammed'i inkar etmem, dedim. O bu defa:

- Öyle ise sen de ben ölüp de dirilinceye kadar beni bırak. Bana dirildikten sonra mal ve çocuk verilecek. Sana borcumu bundan öderim, dedi. Bunun üzerine şu âyetler indirildi:

«Ey Muhammed! Âyetlerimizi inkar eden ve «bana mal da çocuk da elbet verilecektir» diyen kimseyi görüyor musun? O, ğayba mı muttali oldu, yoksa Rahman katından bir söz mü aldı?» Meryem: 77-78 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2091, 2275, 2425, 4732, 4733, 4734, 4735)

١٧٨٢ – حَدَّثَنِي أَحْمَدُ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ هُوَ ابْنُ كُرْدِيدٍ صَاحِبُ الزِّيَادِيِّ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ أَبُو جَهْلٍ اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ فَنَزَلَتْ ﴿ وَمَا كَانَ اللهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ وَمَا لَهُمْ أَنْ لَا يُعَذِّبَهُمُ اللهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ﴾ الْآيَةَ.

1782- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Cehil: **«Allahım! Bu senin katından gelen hak ise, üzerimize gökten taş yağdır; yahut bize elim bir azâb ver.»** dedi.

Bunun üzerine şu âyetler indi: **«Oysa Allah, içlerinde sen de varken onlara azâb edecek değildi. Keza içlerinde bağışlanmayı dileyenler olduğu halde, Allah, onların azâb vericisi de olmazdı.Yoksa onlar, Müslümanların Mescid-i Harâm'a girmelerine engel olup dururken, üstelik onun bakıcıları da olmadıkları halde zira onun bakıcıları, ancak takva sahibi olanlardır; fakat çokları bunu bilmezler. Allah'ın onlara azâb etmemesi için ne özellikleri vardır?»** (Enfal: 33-34) [323] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4648)

---

323 «Mekke müşrikleri, «Şayet Muhammed'in getirdiği doğru ise sen bizim üzerimize gökten taş yağdır. Veya bize can yakıcı bir azap ver.» demişlerdir. Bunun üzerine de Allah Teala, peygamberine buyurmuştur ki: «Sen onların içindeyken ben onlara azap edecek değilim. Seni onların içinden çıkardıktan sonra onlar af dilemiş olsalardı yine onlara azap edecek değildim. Fakat onlar, isyan ve inkârlarına devam ettiler. İnsanları, Mescid-i Haram'dan alıkoydular. Artık ben onlara niçin azap etmiyeyim?» Böylece Allah Teala, azap isteyen bu insanları, Resulullah'ı aralarından çıkarmasından sonra, azabına uğratacağını bildirmiş ve Bedir savaşında mağlup ederek ileri gelenlerinin boynunu vurdurmuştur. Âhirette de kendilerini cehennem azabı beklemektedir. Bir kısım insanların, burada zikredilenleri, müminler sayıp bu nedenle helak edilmediklerini söylemeleri isabetli değildir. Zira âyet, müşriklerden bahsetmektedir.

١٧٨٣– حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللهِ إِنَّمَا كَانَ هَذَا لِأَنَّ قُرَيْشًا لَمَّا اسْتَعْصَوْا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا عَلَيْهِمْ بِسِنِينَ كَسِنِي يُوسُفَ فَأَصَابَهُمْ قَحْطٌ وَجَهْدٌ حَتَّى أَكَلُوا الْعِظَامَ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَنْظُرُ إِلَى السَّمَاءِ فَيَرَى مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا كَهَيْئَةِ الدُّخَانِ مِنْ الْجَهْدِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ قَالَ فَأُتِيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللهِ اسْتَسْقِ اللَّهَ لِمُضَرَ فَإِنَّهَا قَدْ هَلَكَتْ قَالَ لِمُضَرَ إِنَّكَ لَجَرِيءٌ فَاسْتَسْقَى لَهُمْ فَسُقُوا فَنَزَلَتْ ﴿ إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴾ فَلَمَّا أَصَابَتْهُمْ الرَّفَاهِيَةُ عَادُوا إِلَى حَالِهِمْ حِينَ أَصَابَتْهُمْ الرَّفَاهِيَةُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ﴾ قَالَ يَعْنِي يَوْمَ بَدْرٍ.

1783- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bu azabın sebebi şudur: Kureyşliler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin emrine karşı gelip İslam dinine girmekte geç kalınca "Allahım! Onlara Yûsuf'un zamanındaki yedi yıl süren kıtlık gibi onlara kıtlık ver" diye beddua etti. Onlara bir kuraklık isabet etti ve bütün bitkiler susuzluktan dolayı yok oldu. Öyle ki onlar hayvan derileri, ölü eti ve leş yediler. Onlardan biri gökyüzüne baktığında açlıktan dolayı duman görüyordu. Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu:

«(Ey Muhammed!) Göğün insanları saran apaçık bir duman getireceği günü bekle. Bu acı bir azaptır.» (Duhân:10-11)

Bu kıtlık sebebiyle Kureyşliler Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanına geldiler ve şöyle dediler:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Mudar kabilesi için Allah'tan yağmur yağdırmasını dile! Muhakkak ki Mudar helak oldu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- "Mudar kabilesi için mi Allah'tan yağmur yağdırmasını dileyeceğim? Bu konuda sen çok cüretkârsın.

Onların bu isteği üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Allah'tan yağmur yağmasını diledi. Bunun üzerine de Allah onlara yağmuru indirdi. Bu olaya binaen şu âyet indirildi:

Bu sebeple, biz azabı biraz kaldırırız; siz de şüphesiz küfrünüze dönersiniz.» (Duhân:15)

Onların içinde bulundukları kıtlık kaldırılınca onlar yine küfürlerine geri döndüler. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi:

«Fakat o büyük azâb gününde biz de intikamımızı mutlaka alırız.» (Duhân:16)

Bu intikam alma ile Bedir savaşı kastedilmiştir. Yani onlardan intikamımızı Bedir savaşında alacağız. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4821, 4809)

انْشِقَاقُ الْقَمَرِ

Ayın İkiye Bölünmesi

١٧٨٤–حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ انْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شِقَّتَيْنِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اشْهَدُوا.

1784- Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında ay ikiye bölündü de Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Şahit olun!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3869, 3870, 4864, 4865)

١٧٨٥– حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ح و قَالَ لِي خَلِيفَةُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ أَهْلَ مَكَّةَ سَأَلُوا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرِيَهُمْ آيَةً فَأَرَاهُمْ انْشِقَاقَ الْقَمَرِ.

1785- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Mekke ehli Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den, kendilerine bir mucize göstermelerini istediler. O da kendilerine ayın ikiye bölünmesini gösterdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3868, 4867, 4868)

١٧٨٦– حَدَّثَنِي خَلَفُ بْنُ خَالِدٍ الْقُرَشِيُّ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ الْقَمَرَ انْشَقَّ فِي زَمَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1786- Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında ay ikiye bölündü. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3870, 4866)

١٧٨٧- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ قَالَ حَدَّثَنِي الْأَعْمَشُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ أَحَدٌ أَوْ لَيْسَ شَيْءٌ أَصْبَرَ عَلَى أَذًى سَمِعَهُ مِنْ اللهِ إِنَّهُمْ لَيَدْعُونَ لَهُ وَلَدًا وَإِنَّهُ لَيُعَافِيهِمْ وَيَرْزُقُهُمْ.

1787- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurdu:

"İşittiği ezaya karşı Allah Azze ve Celle'den daha hilm sahibi yani hak edene cezasını hemen vermeyen başka bir kimse -veya başka bir şey- yoktur. Onlardan bir kısmı Allah'a oğul isnad ederek O'na şirk koşuyorlar, Allah Azze ve Celle ise onları afiyette kılıyor ve onlara dünyada iken her türlü rızkı veriyor."[324] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6099, 7378)

---

324 "Şirk", "şerike" fiilinden masdardır. "Şirk" ve aynı kökten gelen şirket, müşâreket, sözlükte; mülk ve saltanatta ortak olmak demektir. Bir şeyin birden fazla kişiye ait olduğunu ifade ederler. Aynı kökten gelen 'eşreke' fiili, ortak koşmak, ortak olmak anlamına gelir. Ortak koşana ise "müşrik" denir. Istılahta şirk; Allah'a zatında, sıfatlarında ve fiillerinde ortak ve denk tanımaktır. Şirk koşan kişiye müşrik denir. İki veya daha çok ilâh tanımak, herhangi bir varlığı ma'bud (ibadet edilen) olarak bilmek, Allah'ın yaratıcı, kadim, bâkî... gibi sıfatlarını başka varlıklara vermek şirktir. Kısaca şirk, Allah'ın ilâhlık vasıflarını Allah'tan başkasına vermektir. Şirk; tevhidin temeli olan "lâ ilâhe illâllah" gerçeğinin dışına çıkmak, Allah'tan başka ilâh(lar) olduğunu inanç, söz veya eylemle iddia etmek, Allah'ın dışında ibâdet edilecek, duâ edilecek, gerçek anlamda güç ve kudret sahibi olduğunu kabul etmektir. Şirk küfürdür, müşrik aynı zamanda kâfirdir. Şirk kavramı, insanların uydurdukları dinleri tanımlama açısından son derece önemli kavramlardan biridir. İnsanlar tarih boyunca sınırlı sayıdaki inançsızlar/ateistler dışında ya "şirk' dini üzerinde ya da 'Tevhid' dini üzerinde olmuşlardır. Aslında ateistler de bir anlamda müşrik ve münkirdirler.Şirkin olduğu yerde sâlih amel olmaz. Çünkü amelin kabul olması için ihlâs, yani yapılan ibâdetin yalnız Allah için yapılmış olması gereklidir. İnanmak fıtratta vardır. İnanma ve yüce bir kudrete kulluk yapma ve ona tapma; yüce bir güçten yardım isteme ihtiyacı bütün insanlarda vardır. İnsanın fıtratı böyledir. Yaşamak için suya, yemeğe, havaya muhtaç olan insan, inanmaya ve inandığı ilâhın önünde eğilmeye de muhtaçtır. Bu ihtiyacı bilen, insanların yaratılışına bu ihtiyacı koyan âlemlerin Rabbi, ilk insandan itibaren toplumlara peygamberler göndermiş ve nasıl hareket etmeleri gerektiğini onlara göstermiştir. Dünyaya imtihan için gelen insan, bu elçilerin gösterdiği gibi yani Tevhid dini üzerinde yaşadığı zaman, hem

١٧٨٨- حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْجَوْنِيِّ عَنْ أَنَسٍ يَرْفَعُهُ إِنَّ اللهَ يَقُولُ لِأَهْوَنِ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ كُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَقَدْ سَأَلْتُكَ مَا هُوَ أَهْوَنُ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ بِي فَأَبَيْتَ إِلَّا الشِّرْكَ.

1788- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle cehennemde en hafif bir azabla cezalandırılan birine şöyle der:

- «Şayet yeryüzünde ne varsa senin olsaydı bu azaptan kurtulmak için onu feda eder miydin?» O da:

- Evet feda ederdim, diye cevap verir. Onun bu cevabı üzerine Allah Azze ve Celle şöyle der:

- «Ben daha sen henüz Adem'in sulbünde iken ben senden bundan çok daha kolay, çok daha basit bir şey istemiştim. O da bana hiçbir şeyi şirk koşmamandı. Ancak sen bundan kaçındın ve bana şirk koştun.»" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3334, 6538, 6557)

١٧٨٩- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ قَتَادَةَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا نَبِيَّ اللهِ يُحْشَرُ الْكَافِرُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ أَلَيْسَ الَّذِي أَمْشَاهُ عَلَى الرِّجْلَيْنِ فِي الدُّنْيَا قَادِرًا عَلَى أَنْ يُمْشِيَهُ عَلَى وَجْهِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ قَتَادَةُ بَلَى وَعِزَّةِ رَبِّنَا.

1789- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bir adam Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Peygamberi! Kâfir, kıyamet gününde yüzüstü nasıl haşrolunur? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Dünyâda iken onu iki ayak üstünde yürütmeye kâdir olan Allah, kıyâmet gününde onu yüz üstü yürütmeye kâdir değil midir?

---

sınavı kazanır hem de dünya hayatını fıtratına uygun olarak yaşamış olur. Üstelik Tevhid'in ilkeleri, insana gerçek saâdeti ve kurtuluşu getirmektedir. İnsana ait hakları ona vermekte, insanlar ve toplumlar arasındaki adâleti sağlamakta, azgın kimselerin hevâ ve heveslerinin getirdiği fitne ve zulümden insanları korumaktadır.

Katâde şöyle dedi: Rabbimin izzetine yemin ederim ki Allah buna kâdirdir. [325] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4760, 6523)

١٧٩٠– حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ فُلَيْحٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ هِلَالِ بْنِ عَلِيٍّ مِنْ بَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْخَامَةِ مِنْ الزَّرْعِ مِنْ حَيْثُ أَتَتْهَا الرِّيحُ كَفَأَتْهَا فَإِذَا اعْتَدَلَتْ تَكَفَّأُ بِالْبَلَاءِ وَالْفَاجِرُ كَالْأَرْزَةِ صَمَّاءَ مُعْتَدِلَةً حَتَّى يَقْصِمَهَا اللهُ إِذَا شَاءَ.

1790- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mümin kişinin benzeri, bir sap üzerinde biten ekin gibidir. Hangi taraftan ona rüzgâr esip gelirse, rüzgâr onu eğer. Doğrulduğu zaman rüzgâr belâsı ile yine eğilir fakat yıkılmayıp doğrulur, doğru kalır. Haktan yüz çeviren fâcir kişinin benzeri de sert ve düz çam gibidir ki, Allah onu dilediği vakit bir defada söküp kırıncaya kadar dimdik olmakta devam eder." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5644, 7466)

١٧٩١– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ عَنْ سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَالْخَامَةِ مِنْ الزَّرْعِ تُفَيِّئُهَا الرِّيحُ مَرَّةً وَتَعْدِلُهَا مَرَّةً وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ كَالْأَرْزَةِ لَا تَزَالُ حَتَّى يَكُونَ انْجِعَافُهَا مَرَّةً وَاحِدَةً وَقَالَ زَكَرِيَّاءُ حَدَّثَنِي سَعْدٌ حَدَّثَنَا ابْنُ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ كَعْبٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

1791- Ka'b ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Müminin misali yeşil ekin dalı gibidir. Rüzgâr onu kâh eğer, kâh doğrultur durur. Münafığın misali yere sabit sedir ağacı gibidir. Ortasından veya altından kırılıncaya kadar dimdik durmaya devam eder.[326] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5643, 7466)

---

325 Allah Teala bu âyet-i kerimede, kıyamet gününde kâfirlerin perişan bir halde ve en kötü bir vaziyette haşrolacaklarını bildiriyor. Onlar cehenneme ayaklarıyla yürüyerek değil yüzüstü gideceklerdir.

326 Veyahutta çam ağacı gibidir.

١٧٩٢– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنَ الشَّجَرِ شَجَرَةً لَا يَسْقُطُ وَرَقُهَا وَإِنَّهَا مَثَلُ الْمُسْلِمِ فَحَدِّثُونِي مَا هِيَ فَوَقَعَ النَّاسُ فِي شَجَرِ الْبَوَادِي قَالَ عَبْدُ اللهِ وَوَقَعَ فِي نَفْسِي أَنَّهَا النَّخْلَةُ فَاسْتَحْيَيْتُ ثُمَّ قَالُوا حَدِّثْنَا مَا هِيَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ هِيَ النَّخْلَةُ.

1792- İbnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ağaçların içinde bir ağaç vardır ki, onun yaprağı dökülmez. O ağaç müslümanın misalidir. Onun hangi ağaç olduğunu bana söyleyin." İnsanların zihinleri vadilerde bulunan ağaçlara gitti (ve onlardan her biri oralarda yetişen ağaçları saymaya başladılar ve hurma ağacını unuttular.) Aklıma onun hurma ağacı olabileceği geldi. Fakat söylemeye utandım. Sonra: -Ey Allah'ın Rasûlü! Onun hangi ağaç olduğunu bize söyle, dediler. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "O hurma ağacıdır" buyurdu.[327] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 61, 62, 72, 131, 2209, 4698, 5444, 5448, 6122, 6144)

١٧٩٣– حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو عُبَيْدٍ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَنْ يُدْخِلَ أَحَدًا عَمَلُهُ الْجَنَّةَ قَالُوا وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ لَا وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللهُ بِفَضْلٍ وَرَحْمَةٍ فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَلَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَزْدَادَ خَيْرًا وَإِمَّا مُسِيئًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَسْتَعْتِبَ.

1793- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Hiç kimseyi dünyada işlemiş olduğu ameli cennete girdirmez." Bunun üzerine sahabeler: Sen de mi ey Allah'ın Rasûlü! diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Evet, beni de. Allah'ın fazlı ve rahmeti beni bürümedikçe ben de cennete giremem. (Hadisin Buhari'de geçtiği yerler: 39, 6463, 7235.)

---

327 Müslümanın yaprağının düşmemesi açısından hurma ağacına benzetilmesinin hi - meti İbnu Ömer'in başka bir açıdan gelen rivayeti açıklar. O şöyle demiştir: Bir gün Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanındayken dedi ki: «*Müminin misali yaprakları düşmeyen ağaç misali gibidir. Onun ne olduğunu bilir misiniz?*" Hayır bilmeyiz, dediler. "*O hurma ağacıdır. Onun yaprakları düşmez. Müslüman da davetten geri kalmaz*" (sürekli davetle, dinini insanlara anlatmakla meşgul olur.) (Fethul-Bari. Aynı hadisin şerhinden.)

١٧٩٤– حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا فَإِنَّهُ لَا يُدْخِلُ أَحَدًا الْجَنَّةَ عَمَلُهُ قَالُوا وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللهُ بِمَغْفِرَةٍ وَرَحْمَةٍ قَالَ أَظُنُّهُ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ وَقَالَ عَفَّانُ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَدِّدُوا وَأَبْشِرُوا قَالَ مُجَاهِدٌ ﴿ قَوْلًا سَدِيدًا﴾ وَسَدَادًا صِدْقًا.

1794- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Amel işlerken ne aşılığa kaçın ne de ihmalkâr davranın. Bilakis orta yollu olun. İbadetleri tam manasıyla yapamasanız da ona en yakın olanı yapmaya çalışın. Azda olsa sürekli yapa geldiğiniz amellere sevinin. Şunu iyi biliniz ki, sizlerden hiçbirinizi kendi ameli cennete girdiremiyecektir."

Sahâbîler: Seni de mi ey Allah'ın Rasûlü? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Evet, beni de. Ancak Allah'ın fazlı ve rahmeti beni bürümedikçe ben de cennete giremem."[328] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6464, 6467)

١٧٩٥–حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْم قَالَ حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ عَنْ زِيَادٍ قَالَ سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَقُولُ إِنْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَقُومُ لِيُصَلِّيَ حَتَّى تَرِمُ قَدَمَاهُ أَوْ سَاقَاهُ فَيُقَالُ لَهُ فَيَقُولُ أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا

1795- Mugire'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Nebi sallallahu aleyhi ve sellem ayakları şişinceye kadar gece namaz kılardı. Bu kendisine söylendiğinde, O sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: "Şükreden bir kul olmayayım mı?" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1130)

---

328 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, Allah'ın seçkin bir kulu ve vahye muhatap elçisi olduğu için bizim bilip göremediğimiz şeyleri bilme ve görme imkânına sahipti. Bunlar, Allah'ın kendisine öğretmesi ve göstermesi sayesinde idi. Peygamberimiz, bunlardan bazılarını ashabına ve ümmete açıkladı, bazılarını ise açıklamadı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bilip bizim bilmediğimiz şeyler âhiret hayatı, cennet ve cehennem ahvâli ayrıca bizim bilme ve görme imkânımız olmayan gayb âlemiyle ilgili hususlardır. Bunlar, Allah'ın isyankârlara verdiği cezalar, itaatkârlara verdiği mükâfatlar, bizlere gizli kalıp Resûlullah'a açılmış olan sırlar, niyetlerdeki bozukluklar ve neticeleri gibi Peygamberimiz'e bildirilen hususlardır. İşte insanlar bunları bilipte görmüş olsalardı çok ağlar az gülerlerdi.

١٧٩٦- حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ كَانَ عَبْدُ اللهِ يُذَكِّرُ النَّاسَ فِي كُلِّ خَمِيسٍ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ لَوَدِدْتُ أَنَّكَ ذَكَّرْتَنَا كُلَّ يَوْمٍ قَالَ أَمَا إِنَّهُ يَمْنَعُنِي مِنْ ذَلِكَ أَنِّي أَكْرَهُ أَنْ أُمِلَّكُمْ وَإِنِّي أَتَخَوَّلُكُمْ بِالْمَوْعِظَةِ كَمَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَخَوَّلُنَا بِهَا مَخَافَةَ السَّآمَةِ عَلَيْنَا.

1796- Ebû Vâil şöyle demiştir:

Abdullah ibnu Mesud her Perşembe insanlara sohbet ederdi. Bir adam ona şöyle dedi: Ey Ebû Abdurrahman! Allah'a yemin olsun ki, senin bize her gün sohbet etmeni temenni ettim. İbnu Mesud: Beni bundan engelleyen şey, sizleri usandırmak istemediğimdendir. Muhakkak ki ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin üzerimize bıkkınlığın gelmesinden korkarak nasihat ve hatırlatma için bizim uygun bir vaktimizi kolladığı gibi ben de sizlere sohbet etmek için uygun vakitlerinizi kolluyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 70)

١٧٩٧- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حُجِبَتْ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتْ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ.

1797- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ateş, şehvet ile örtüldü. (İnsanın şehvetleri ateşe girmesine sebep olmuştur.) Cennet de nefsin hoşlanmadığı şeylerle örtüldü."[329] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6487)

---

329 İnsan nefsi; arzularıyla, hırslarıyla, özlemleriyle, şehvetiyle, öfkesiyle, korkularıyla ve ihtiyaçlarıyla insanın bizzat kendisidir. Nefsin temel güçleri şuuraltı güdüleridir. İnsan doğasındaki en temel içgüdüler açlık, cinsellik ve var olma güdüleridir. Bu içgüdüler insanın yaşaması için gerekli olan, öz olarak faydalı ancak kontrol edilmediği takdirde insanı uçurumlara atacak özelliktedir. Örneğin yemek ve içmek duyguları özü itibariyle faydalıdır. Hayatın devamını sağlar. Ancak bu duygu kontrol edilmediği takdirde modern çağın en önemli problemlerinden olan şişmanlık problemlerine yol açar, birçok hastalığa zemin oluşturur. İnsanın çevresiyle temasa geçtiği hayatın ilk dönemlerinden itibaren sevmek, kendini sevmek, sevilmek, değer verilmek, takdir edilmek, övülmek, güçlü olmak, tanınmış olmak gibi psikolojik ihtiyaçları ortaya çıkar. Çocuk açtır, doyurulmak ister, ilgi ister, sevgi ister bencildir, tüm dünyanın onun etrafında dönmesini ister. İstekleri yerine gelmediği zaman ağlar kendini yerlere atar. Başkalarına zarar vermekten çekinmez. Kıskançtır.

١٧٩٨– حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللهُ أَعْدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ فَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ ﴿ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ ﴾.

1798- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: «Ben iyi kullarım için cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir insan gönlüne gelmeyen nimetler hazırladım.» Dilerseniz şu âyeti okuyun:

«Yaptıklarına mükâfat olmak üzere hoşlarına gidecek nimetlerden kendileri için gizli tutulan şeyleri hiç kimse bilemez» Secde: 17 (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1798, 4779, 4780, 7498)

١٧٩٩– حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةً يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا وَاقْرَءُوا إِنْ شِئْتُمْ ﴿ وَظِلٍّ مَمْدُودٍ ﴾.

1799- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennette bir ağaç vardır ki bir atlı o ağacın gölgesinde yüz sene yürüse yine de onun gölgesini bitiremez. Dilerseniz **«Uzamış gölgelerin bulunduğu.»** (Vâkia: 30) âyetini okuyun. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4881)

Saldırgandır.Hiç umulmadık bir anda bilinçaltında saklı güdüleri harekete geçip onu pervasızca hazlarını ve bastırılmış duygularını tatmin etmeye götürebilir. Bu yüzden hep tetikte olmak gerekir.Ölümü çokça hatırlamak, lezzetlerin geçici olduğunu unutmamak, en büyük dünyevi zevklerin bile geçici olduğunu bilmek ve nefsin isteklerinin sonunun gelmeyeceği bilinciyle hareket etmek gereklidir. "Lezzetleri kesen ölümü çokça hatırlayın" diyen Allah Rasulü de bunu hedeflemektedir. Bunun sonucunda nefsin ve kalbin rahatı kaçar. Dünyevi zevklerden ayrılmak nefse ağır gelir. Nefis kederlenir. Umudunu keser ve kendine gelir. Nefis zorlanınca, ahiret azabının şiddetini düşününce korkusu artar. Arzularının gerçekleşeceği yurt olan ahiret yurduna ulaşıncaya kadar sabretmesi gerektiğini hatırlar ve ümidi artar.

١٨٠٠– وَقَالَ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ سَلَمَةَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّاكِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا

1800- Sehl ibnu Sad -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Cennette bir ağaç vardır ki, bir süvârî, onun gölgesinde yüz sene yürür de, onun gölgesini geçip bitiremez" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6552)

١٨٠١– قَالَ أَبُو حَازِمٍ فَحَدَّثْتُ بِهِ النُّعْمَانَ بْنَ أَبِي عَيَّاشٍ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّاكِبُ الْجَوَادَ الْمُضَمَّرَ السَّرِيعَ مِائَةَ عَامٍ مَا يَقْطَعُهَا.

1801- Ebû Saîd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "Cennetin içinde şübhesiz öyle bir ağaç vardır ki, iyi cins, talîmli ve çok süratli bir atın binicisi yüz yıl onun gölgesinde yürür de yine onun gölgesini kesip bitiremez" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6553)

١٨٠٢– حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ لَبَّيْكَ رَبَّنَا وَسَعْدَيْكَ فَيَقُولُ هَلْ رَضِيتُمْ فَيَقُولُونَ وَمَا لَنَا لَا نَرْضَى وَقَدْ أَعْطَيْتَنَا مَا لَمْ تُعْطِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ أَنَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ قَالُوا يَا رَبِّ وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَيَقُولُ أُحِلُّ عَلَيْكُمْ رِضْوَانِي فَلَا أَسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أَبَدًا.

1802- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle haber verdi: "Mübarek ve Yüce Allah cennet ehline: Ey cennet ehli! diye hitâb eder. Onlar da: Ey Rabbimiz, buyur, emrini yapmaya hazırız, ubûdiyyette dâimiz! derler. Yüce Allah: Bu hâlinizden razı mısınız? buyurur. Onlar da: Rabbimiz, nasıl razı olmayalım? Sen bize, halkından hiçbir kimseye vermediğin bunca nimetleri ihsan eyledin! derler. Allah; Ben size bunlardan daha şerefli bir nimet verece-

ğim! buyurur. Yâ Rabb! Bunlardan daha üstün hangi nimet var ki? derler. Allah: Sizden razı ve hoşnûd olmaklığımın şerefi size lâyık kılındı. Artık bundan sonra ebedî olarak size darılmayacağım! buyurur". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6549, 7518)

١٨٠٣- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْلٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاءَوْنَ الْغُرَفَ فِي الْجَنَّةِ كَمَا تَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ فِي السَّمَاءِ. قَالَ أَبِي فَحَدَّثْتُ بِهِ النُّعْمَانَ بْنَ أَبِي عَيَّاشٍ فَقَالَ أَشْهَدُ لَسَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ يُحَدِّثُ وَيَزِيدُ فِيهِ كَمَا تَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الْغَارِبَ فِي الْأُفُقِ الشَّرْقِيِّ وَالْغَرْبِيِّ.

1803- Sehl -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Cennet ehli cennette kendilerinden yükseklerdeki köşkleri mesafe uzaklığından dolayı güçlükle görebilirler. Sizin gökyüzündeki yıldızı güçlükle görür olduğunuz gibi!"

Abdulazîz şöyle dedi: Babam Ebû Hazım şöyle dedi: Ben bu hadîsi en-Numân ibnu Ebu Ayyâşa tahdîs ettim, o: Ben şehâdet ediyorum ki, Ebû Saîd'den işittim, o bu hadîsi tahdîs ediyor ve bunda şu ziyâdeyi getiriyordu: "Nasıl ki gündüz doğu ve batı ufkundaki ışıklı kalan parlak yıldızı aradaki mesafe uzunluğundan dolayı zorlukla görebilirsiniz!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3256, 6555, 6556)

١٨٠٤- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغُرَفِ مِنْ فَوْقِهِمْ كَمَا يَتَرَاءَوْنَ الْكَوْكَبَ الدُّرِّيَّ الْغَابِرَ فِي الْأُفُقِ مِنْ الْمَشْرِقِ أَوْ الْمَغْرِبِ لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللهِ تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ لَا يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ قَالَ بَلَى وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ رِجَالٌ آمَنُوا بِاللهِ وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِينَ.

1804- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennet ehli cennette kendilerinden yüksekteki odalarda birtakım köşklerin sahiblerini aralarındaki uzaklık farkından dolayı güçlükle görebilirler. Nitekim gündüz doğu veya batı ufkunda ışıklı kalan parlak yıldızı, aradaki mesafe uzaklığından dolayı dikkatle bakanlar seçebilir."

Sahabeler: Ey Allah'ın Rasûlü, o yüksek köşkler peygamberlerin menzilleri midir? Başkaları oralara erişemez mi? diye sordular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Evet o köşkler peygamberlerin köşkleridir. Fakat Allah başkalarına da ihsan edebilir. Nefsim elinde olan Allah'a yemîn ederim, o başkaları öyle erlerdir ki, onlar Allah'a îmân ve rasûlleri hakkıyla tasdik etmişlerdir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3256, 6556)

١٨٠٥– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ عَلَى أَشَدِّ كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً لَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَغَوَّطُونَ وَلَا يَتْفِلُونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ أَمْشَاطُهُمْ الذَّهَبُ وَرَشْحُهُمْ الْمِسْكُ وَمَجَامِرُهُمْ الْأَلُوَّةُ الْأَنْجُوجُ عُودُ الطِّيبِ وَأَزْوَاجُهُمْ الْحُورُ الْعِينُ عَلَى خَلْقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلَى صُورَةِ أَبِيهِمْ آدَمَ سِتُّونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ.

1805- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennete ilk giren topluluğun yüzleri ayın on dördüncü gecesindeki dolunay hali gibi parlaktır. Bunların ardından cennete girecek olanlar ise en parlak ışığa sahip olan yıldızlar gibidirler. Cennetlikler orada tuvalet ihtiyacı hissetmezler, tükürmezler ve sümkürmezler. Onların cennetteki tarakları altın, terleri misk, buhurdanlıklarının yakacığı Uluvve ve Elencûc denilen güzel kokulu çubuktur.

Onların hanımları iri gözlü hurilerdir. Onların cennetteki boyları babaları Âdem'in boyu gibi altmış zira olacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3327, 3245)

١٨٠٦– حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عِمْرَانَ الْجَوْنِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ قَيْسٍ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْخَيْمَةُ دُرَّةٌ مُجَوَّفَةٌ طُولُهَا فِي السَّمَاءِ ثَلَاثُونَ مِيلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا لِلْمُؤْمِنِ أَهْلٌ لَا يَرَاهُمْ الْآخَرُونَ قَالَ أَبُو عَبْدِ الصَّمَدِ وَالْحَارِثُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ سِتُّونَ مِيلًا.

1806- Abdullah ibnu Kays el-Eş'arî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennetteki çadır, içi boşaltılmış bir incidir. Bunun semâya doğru uzunluğu otuz mildir. Bu çadırın her bir köşesinde müminin ehli vardır ki, onları başkaları göremezler". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3243, 4879)

١٨٠٧– حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَلَقَ اللهُ آدَمَ وَطُولُهُ سِتُّونَ ذِرَاعًا ثُمَّ قَالَ اذْهَبْ فَسَلِّمْ عَلَى أُولَئِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَاسْتَمِعْ مَا يُحَيُّونَكَ تَحِيَّتُكَ وَتَحِيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالُوا السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللهِ فَزَادُوهُ وَرَحْمَةُ اللهِ فَكُلُّ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ عَلَى صُورَةِ آدَمَ فَلَمْ يَزَلْ الْخَلْقُ يَنْقُصُ حَتَّى الْآنَ.

1807- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah, Âdem’i yarattı. Boyunun uzunluğu altmış zira idi. Sonra şöyle dedi: «Meleklerin yanına git ve onlara selam ver. Ve senin selamına nasıl karşılık verdiklerini dinle. Çünkü bu senin zürriyetinin selamı olacaktır.»

Bunun üzerine Âdem, meleklere: «Es-selâmu aleykum» diye selam verdi. Melekler de O’nun selamına: «es-Selâmu aleyke ve rahmetullâh» diyerek karşılık verdiler ve O’nun selamına mukabil olarak da «ve rahmetullah» kısmını ziyade ettiler.

Cennete giren her kişi Âdem’in sıfatı üzere girer. Uzunluk-boy olarak, her yüzyıldaki insanlar bir öncekine nazaran daha kısa olacaktır. Bu boyların kısalma durumu bu ümmette son bulmuştur.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 3326, 6227)

١٨٠٨– حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي أُوَيْسٍ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً قَالَ فُضِّلَتْ عَلَيْهِنَّ بِتِسْعَةٍ وَسِتِّينَ جُزْءًا كُلُّهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا.

1808- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizin şu dünya ateşiniz sıcaklık olarak cehennem ateşinin yetmişte biridir.” Kendisine:

- Ey Allah’ın Rasûlü! Dünya ateşi günahkarlar için azab olarak yeterlidir, denildi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cehennem ateşi dünyâ ateşleri üzerine altmış dokuz derece daha fazla kılındı. Bunlardan her birinin sıcaklığı bütün dünyâ ateşinin sıcaklığı gibidir.” (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 3265)

١٨٠٩– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحَاجَّتْ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ فَقَالَتْ النَّارُ أُوثِرْتُ بِالْمُتَكَبِّرِينَ وَالْمُتَجَبِّرِينَ وَقَالَتْ الْجَنَّةُ مَا لِي لَا يَدْخُلُنِي إِلَّا ضُعَفَاءُ النَّاسِ وَسَقَطُهُمْ قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْجَنَّةِ أَنْتِ رَحْمَتِي أَرْحَمُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ مِنْ عِبَادِي وَقَالَ لِلنَّارِ إِنَّمَا أَنْتِ عَذَابِي أُعَذِّبُ بِكِ مَنْ أَشَاءُ مِنْ عِبَادِي وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مِلْؤُهَا فَأَمَّا النَّارُ فَلَا تَمْتَلِئُ حَتَّى يَضَعَ رِجْلَهُ فَتَقُولُ قَطْ قَطْ فَهُنَالِكَ تَمْتَلِئُ وَيُزْوَى بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ وَلَا يَظْلِمُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ خَلْقِهِ أَحَدًا وَأَمَّا الْجَنَّةُ فَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُنْشِئُ لَهَا خَلْقًا.

1809- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Cennet ve cehennem birbirleriyle münâkaşa ettiler. Cehennem şöyle dedi:

- Ben dünyada iken büyüklenenler ve zorbalar için tahsis edildim. Cennet de şöyle dedi:

- Bana ne oldu ki, bana insanların yalnız zayıfları ve dünyada iken insanlar katında değersizleri giriyor? Allah Tebâreke ve Teâlâ cennete şöyle der:

- Sen benim rahmetimsin, ben seninle kullarımdan dilediğime rahmet ederim. Allah Azze ve Celle cehenneme de şöyle der:

- Sen ancak bir azabsın ve ben seninle kullarımdan dilediğime azab ederim.

Cennet ve cehennemden her birinin dolmak hakkı vardır. Fakat cehennem dolmak bilmez, sonunda Allah ona ayağını koyar. O da: yeter, yeter, yeter, der. İşte o zaman cehennem dolar ve bâzısı bâzısına büzülür. Allah Azze ve Celle yarattıklarından hiç birine zulmetmez. Cennete gelince, Allah Azze ve Celle, onun için onun boşluklarını doldurmak için yeniden birtakım halk yaratır.» (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4850)

١٨١٠– حَدَّثَنَا آدَمُ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَزَالُ جَهَنَّمُ ﴿ تَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴾ حَتَّى يَضَعَ رَبُّ الْعِزَّةِ فِيهَا قَدَمَهُ فَتَقُولُ قَطْ قَطْ وَعِزَّتِكَ وَيُزْوَى بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ.

1810- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Cehennem dâima: **Daha ziyâde var mı? der durur.** Nihayet Rabbul-İzzet, İzzetin Rabbi olan Allah ona ayağını koyar. Bunun üzerine cehennem: İzzetine yemîn ederim ki, yetişir, yetişir! der. Ve bâzısı bâzısına toplanıp dürülür”. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yer: 6661)

١٨١١– حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ حَدَّثَنَا أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤْتَى بِالْمَوْتِ كَهَيْئَةِ كَبْشٍ أَمْلَحَ فَيُنَادِي مُنَادٍ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَشْرَئِبُّونَ وَيَنْظُرُونَ فَيَقُولُ هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا فَيَقُولُونَ نَعَمْ هَذَا الْمَوْتُ وَكُلُّهُمْ قَدْ رَآهُ ثُمَّ يُنَادِي يَا أَهْلَ النَّارِ فَيَشْرَئِبُّونَ وَيَنْظُرُونَ فَيَقُولُ هَلْ تَعْرِفُونَ هَذَا فَيَقُولُونَ نَعَمْ هَذَا الْمَوْتُ وَكُلُّهُمْ قَدْ رَآهُ فَيُذْبَحُ ثُمَّ يَقُولُ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ وَيَا أَهْلَ النَّارِ خُلُودٌ فَلَا مَوْتَ ثُمَّ قَرَأَ ﴿ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ ﴾ وَهَؤُلَاءِ فِي غَفْلَةٍ أَهْلُ الدُّنْيَا ﴿ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴾.

1811- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet günü ölüm, alaca bir koyun suretinde getirilir. Akabinde bir münadi:

- Ey cennet ehli! diye nida eder. Bu nida üzerine cennet ehli ona bakmak için boyunlarını uzatırlar. Münadi der ki:

- Sizler bunu tanıyor musunuz? der. Onlar:

- Evet, bu ölümdür, derler. Onu hepsi görmüştür. Sonra münadi şöyle nida eder:

- Ey cehennem ehli! diye nida eder. Cehennem ehli de ona bakmak için boyunlarını uzatırlar. Münadi:

- Bu alaca koyunu tanıyor musunuz? diye sorar. Onlar da:

- Evet, o ölümdür, derler. Onu istisnasız hepsi görmüştür. Akabinde o alaca koyun kesilir. Sonra münadi şöyle nida eder:

- Ey cennet ehli! Burada ebedi olarak kalacaksınız ve sizin için ölüm yoktur. Ey cehennem ehli! Sizler de cehennemde ebedi olarak kalacaksınız ve sizin için ölüm yoktur.”

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şu âyeti okudu: **«(Ey Muhammed!) Onlar gaflet içinde ve iman etmezlerken işin bitmiş olacağı o pişmanlık gününe karşı onları uyar.»** Bu gaflette olanlar dünya ehlidir. (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 4730, 6661)

١٨١٢ – حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ حَدَّثَهُ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَارَ أَهْلُ الْجَنَّةِ إِلَى الْجَنَّةِ وَأَهْلُ النَّارِ إِلَى النَّارِ جِيءَ بِالْمَوْتِ حَتَّى يُجْعَلَ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ ثُمَّ يُذْبَحُ ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ لَا مَوْتَ وَيَا أَهْلَ النَّارِ لَا مَوْتَ فَيَزْدَادُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَرَحًا إِلَى فَرَحِهِمْ وَيَزْدَادُ أَهْلُ النَّارِ حُزْنًا إِلَى حُزْنِهِمْ.

1812- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Cennet ehli cennete, cehennem ehli de cehenneme ayrılıp gidince, ölüm mefhûmuna bir koç suretinde vücûd verilerek getirilir. Tâ cennetle cehennem arasında yatırılır. Sonra kesilir. Sonra bir nidâcı: Ey cennet ehli, artık ölüm yoktur! Ey cehennem ehli, ölüm yoktur! diye nida eder. Cennet ehlinin ferahına bir ferah daha ziyâde olunur. Cehennem ehlinin hüzün ve kederine bir hüzün daha artırılır!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6544, 6548)

١٨١٣ – حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا الْفُضَيْلُ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا بَيْنَ مَنْكِبَيْ الْكَافِرِ مَسِيرَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ لِلرَّاكِبِ الْمُسْرِعِ.

1813- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem :

"Kıyamet gününde kâfirin iki omuzu arası, süratli bir süvârî yürüyüşü ile üç günlük mesafedir" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3247, 6543, 6551, 6554)

١٨١٤ – حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَعْبَدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ حَارِثَةَ بْنَ وَهْبٍ الْخُزَاعِيَّ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ كُلُّ عُتُلٍّ جَوَّاظٍ مُسْتَكْبِرٍ.

1814- Harise ibnu Vehb el-Huzâî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Size cennet ehlini haber vereyim mi? Her zayıf olan ve dünyada zayıflığından dolayı hor görülen kimsedir ki şayet o kimse yemin etse Allah

Azze ve Celle onun yeminini yerine getirir. Size cehennem ehlini de haber vereyim mi? Onlar da her katı yürekli, kibirli ve insanlar içinde büyüklük taslayan kimsedir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3247, 4918, 6543, 6551, 6554)

١٨١٥– حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَبْدُ اللهِ بْنُ زَمْعَةَ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ وَذَكَرَ النَّاقَةَ وَالَّذِي عَقَرَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ﴿إِذْ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا﴾ انْبَعَثَ لَهَا رَجُلٌ عَزِيزٌ عَارِمٌ مَنِيعٌ فِي رَهْطِهِ مِثْلُ أَبِي زَمْعَةَ وَذَكَرَ النِّسَاءَ فَقَالَ يَعْمِدُ أَحَدُكُمْ فَيَجْلِدُ امْرَأَتَهُ جَلْدَ الْعَبْدِ فَلَعَلَّهُ يُضَاجِعُهَا مِنْ آخِرِ يَوْمِهِ ثُمَّ وَعَظَهُمْ فِي ضَحِكِهِمْ مِنْ الضَّرْطَةِ وَقَالَ لِمَ يَضْحَكُ أَحَدُكُمْ مِمَّا يَفْعَلُ وَقَالَ أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ زَمْعَةَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلُ أَبِي زَمْعَةَ عَمِّ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ.

1815- Abdullah ibnu Zem'a -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin hutbesinde Salih aleyhisselamın devesinden ve onu kesen kimseden bahsederken işitmiştir. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

«Semûd kavmi, içlerinden en azgını, deveyi kesmek üzere ayaklanınca, azgınlıkları sebebiyle Peygamberlerini yalanlamıştı.» (Şems: 12)

O dişi deveyi boğazlaması için emsali az bulunan, gözü pek, şerli, kavmi içinde güçlü kuvvetli birini yolladılar. O adam, Ebu Zem'a gibidir."

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu hutbesinde kadınlardan da bahsederek şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz günün sonunda aynı yatakta yatacağı için, hanımını, kölesini döver gibi dövmesin."

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem, bir toplum içinde yellenip de diğerlerinin ona gülmesi hakkında onlara nasihatte bulunarak şöyle buyurdu:

"Kendisinin de yaptığı bir şey için insan niye güler ki?"

Ebû Muâviye şöyle dedi: Bize Hişâm, babası Urve ibnu Zubeyr'den; O da Abdullah ibnu Zem'a'dan bildirdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem "Zubeyr ibnu Avvâm'ın amcası Ebû Zem'a'nın benzeri" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4942)

١٨١٦– حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عَمْرُو بْنُ لُحَيِّ بْنِ قَمَعَةَ بْنِ خِنْدِفَ أَبُو خُزَاعَةَ.

1816- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Amr ibnu Luhayy ibnu Kam'a ibnu Hindif, Huzâa kabilesinin babasıdır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3520)

١٨١٧– حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ أَبِي صَغِيرَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ حَدَّثَنِي الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُحْشَرُونَ حُفَاةً عُرَاةً غُرْلًا قَالَتْ عَائِشَةُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ فَقَالَ الْأَمْرُ أَشَدُّ مِنْ أَنْ يُهِمَّهُمْ ذَاكِ.

1817- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "Sizler yalınayaklılar, çıplaklar, sünnetsizler olarak toplanacaksınız" buyurdu.

Âişe dedi ki: Ben de: Ey Allahın Rasûlü! Erkekler ve kadınlar birbirlerine avret yerlerine bakarlar?! dedim. Rasûlullah: "Haşr işi, onların bunu düşünmelerinden bile çok şiddetli ve çetindir" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6527)

١٨١٨– حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَامَ فِينَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فَقَالَ إِنَّكُمْ مَحْشُورُونَ حُفَاةً عُرَاةً غُرْلًا ﴿ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ﴾ الْآيَةَ وَإِنَّ أَوَّلَ الْخَلَائِقِ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمُ وَإِنَّهُ سَيُجَاءُ بِرِجَالٍ مِنْ أُمَّتِي فَيُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتَ الشِّمَالِ فَأَقُولُ يَا رَبِّ أُصَيْحَابِي فَيَقُولُ إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحْدَثُوا بَعْدَكَ فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ ﴿ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ إِلَى قَوْلِهِ الْحَكِيمُ ﴾ قَالَ فَيُقَالُ إِنَّهُمْ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَدِّينَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ.

1818- İbnu Abbâs -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bizim aramızda ayağa kalktı da hutbe yaparak şöyle buyurdu: "Muhakkak sizler yalınayaklılar, çıplaklar olarak toplanacaksınız. "İşte o gün, göğü kitap sahîfesini dürer gibi düreriz. Onu ilk yaratmaya başladığımız gibi hesab için yeniden yaratırız. Üzerimize bir vad olarak bunu mutlaka yapacağız. "(Enbiyâ: 104) Mahlûklar içinde kıyamet gününde ilk olarak elbise giydirilecek kimse İbrahimdir. Şu da muhakkak ki ümmetimden birtakım adamlar getirilecek de onlar yakalanıp sol tarafa cehennem tarafına götürülecekler. Hemen ben: Yâ Rabb! Onlar benim sahâbîlerimdir! derim. Allah bana: Sen onların senden sonra dînde ne bidatler meydana getirdiklerini bilmezsin! der. Ben de Allahın sâlih kulunun, Meryem oğlu İsâ'nın dediği gibi şöyle derim: **"Benim onlara söylediğim, senin bana emrettiğin şeyden başkası değildir; o da: Hem benim Rabbım, hem de sizin Rabbınız olan Allah'a ibadet edin sözüdür. Aralarında bulunduğum sürece onlara şâhid oldum. Bana ölüm verdiğinde de, onlara sen gözcü oldun. Bu itibarla sen. her şeye şâhidsin. Eğer onlara azâb edersen, onlar, şüphesiz, senin kullarındır. Yok eğer onları bağışlarsan, elbette gâlib olan, hüküm sahibi olan sensin."** (Mâide: 117-118).

Dedi ki: "Bunun üzerine bana: Bunlar ökçelerine basarak geri dönmüş mürtedler olmakta devam etmişlerdir, denilir". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6526)

١٨١٩– حَدَّثَنَا مُعَلَّى بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُحْشَرُ النَّاسُ عَلَى ثَلَاثِ طَرَائِقَ رَاغِبِينَ رَاهِبِينَ وَاثْنَانِ عَلَى بَعِيرٍ وَثَلَاثَةٌ عَلَى بَعِيرٍ وَأَرْبَعَةٌ عَلَى بَعِيرٍ وَعَشَرَةٌ عَلَى بَعِيرٍ وَيَحْشُرُ بَقِيَّتَهُمْ النَّارُ تَقِيلُ مَعَهُمْ حَيْثُ قَالُوا وَتَبِيتُ مَعَهُمْ حَيْثُ بَاتُوا وَتُصْبِحُ مَعَهُمْ حَيْثُ أَصْبَحُوا وَتُمْسِي مَعَهُمْ حَيْثُ أَمْسَوْا.

1819- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar mahşerde üç fırka olarak toplanırlar. Birinci fırka gelecek hayâtı özleyen, geride kalan dünyâ hayâtından nefret eden zümredir. Bunlar azık ve binekleri bol olanlardır. İkinci fırka ikisi bir deve, üçü bir deve, dördü bir deve, onu bir deve üzerinde sevkolunurlar. Bunların bakıyyesini ki üçüncü fırkadır bir ateş hasredip toplar. Onlar nerede istirahat ederlerse o ateş de beraberlerinde istirahat eder, onların geceledikleri yerde onlarla beraber geceler, onların sabahladıkları yerde beraberlerinde sabahlar. Ve onlarla beraber yürüyüp onların akşamladıkları yerde onlarla beraber akşamlar". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6522)

١٨٢٠– حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا مَعْنٌ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ﴿ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴾ حَتَّى يَغِيبَ أَحَدُهُمْ فِي رَشْحِهِ إِلَى أَنْصَافِ أُذُنَيْهِ.

1820- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

«İnsanlar Alemlerin Rabbi huzurunda duracaklar» Öyle ki, onlardan birinin kulaklarının yan tarafına kadar ulaşacak olan terinden dolayı, o teri içinde kaybolacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4938, 6531)

١٨٢١– حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ عَنْ ثَوْرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي الْغَيْثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَعْرَقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الْأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ آذَانَهُمْ.

1821- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Kıyamet günü insanlar mahşer yerinde sıkışmaktan, şiddetten, güneşin yaklaşmasından terleyecektir. Öyle bir derecede ki, dökülen ter yetmiş zira derinliğinde yere geçecek ve onların ağızlarına yükselip gemliyecek, hattâ kulaklarına ulaşacaktır".[330] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4938, 6531, 6532)

---

330 Kıyâmet gününde güneş, bir mil mesafesi kadar insanlara yaklaşacak ve insanlar amellerine göre tere gömülecektir. Kimisi aşık kemiklerine kadar, kimisi dizlerine kadar, kimisi beline kadar, kimisi kendisini konuşmaktan alıkoyacak şekilde gırtlağına kadar tere gömülecektir. Allah Teâlâ, hiçbir gölgenin olmadığı o günde dilediği kimseyi arşının gölgesinde barındıracaktır. Müminlerin bu sevinç ve coşkusuna karşın kafirler öldürücü bir utanç içindedirler. Ölmeyi hatta yok olmayı isterler. Bir kulun, Rabbimizin huzurunda yaptıklarını inkar etmeye fırsatı yoktur. İşlediği bütün hayır ve şer ortaya çıkarılmıştır. İnkar etse bile şahitler onu yalanlar. Dünya hayatında kendisine şahit olan insanlar da hesap sırasında şahitlik yapmak için ortaya getirilir. Kafirler, kendilerini yaratan ve yaşatan Allah'a isyan etmekle, olabilecek en büyük suçu işlemişlerdir. Bu yüzden hesap günü kendilerini savunmalarına dahi izin verilmez. Hatta seslerini çıkarmalarına dahi fırsat tanınmaz.

الْمَيِّت يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ

Ölüye, Sabah Akşam Kendi Oturacağı Yerinin Gösterilmesi Bâbı

١٨٢٢– حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ فَيُقَالُ هَذَا مَقْعَدُكَ حَتَّى يَبْعَثَكَ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

1822- Abdullah ibnu Ömer'den -Allah ondan ve babasından razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz öldüğü zaman, ona sabah akşam, gideceği yer gösterilir. Şayet o kimse cennet ehlinden ise cennet ehlinin gideceği yer, cehennem ehlinden ise cehennem ehlinin gideceği yer gösterilir. Ve ona: Allah seni Kıyamet gününde diriltene kadar senin kalacağın yer burasıdır, denilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1379, 3240, 6515)

١٨٢٣– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ حَدَّثَنِي عَوْنُ بْنُ أَبِي جُحَيْفَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ قَالَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَبَتْ الشَّمْسُ فَسَمِعَ صَوْتًا فَقَالَ يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا وَقَالَ النَّضْرُ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا عَوْنٌ سَمِعْتُ أَبِي سَمِعْتُ الْبَرَاءَ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1823- Ebû Eyyûb'dan, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem , güneş battığında bir haceti için dışarıya çıktı. Bir ses işitti ve şöyle buyurdu: "Yahudiler kabirlerinde azâb olunuyorlar"[331] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6334)

331 Taberani, Abdulcebbar ibnul-Abbas'dan, O da Avn'dan aynı senedle bu hadisi açıklayıcı olarak şu lafızla rivayet etmiştir: «Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem ile beraber güneş battığında dışarı çıktım. Yanımda bir kap dolusu su vardı. Haceti için yanımdan ayrıldı. Sonra yanıma geldi. O'nun suyunu döktüm ve O da abdestini aldı. Sonra: «Benim duyduğumu sen de duyuyor musun?» dedi. Ben, Allah ve Rasûlü en iyi bilendir, dedim. Şöyle buyurdu: «Kabirlerinde azâb olunan Yahudilerin seslerini işitiyorum.»

١٨٢٤– حَدَّثَنَا عَيَّاشُ بْنُ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ وَإِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ أَتَاهُ مَلَكَانِ فَيُقْعِدَانِهِ فَيَقُولَانِ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ فَيُقَالُ لَهُ انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنْ النَّارِ قَدْ أَبْدَلَكَ اللهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنْ الْجَنَّةِ فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا قَالَ قَتَادَةُ وَذُكِرَ لَنَا أَنَّهُ يُفْسَحُ لَهُ فِي قَبْرِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى حَدِيثِ أَنَسٍ قَالَ وَأَمَّا الْمُنَافِقُ وَالْكَافِرُ فَيُقَالُ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ لَا أَدْرِي كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ فَيُقَالُ لَا دَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ وَيُضْرَبُ بِمَطَارِقَ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً فَيَصِيحُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ.

1824- Enes'ten -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kul kabrine konulduğu ve ölünün, eşi-dostu-akrabaları kabrinde onu bırakıp giderken, ölü, onlar yürürken ayakkabılarının sesini muhakkak işitir. Ona iki melek gelir. Bunlar ölüyü oturturlar ve ona derler ki: Muhammed hakkında ne dersin? O şöyle der: Ben şehadet ederim ki O, Allah'ın kulu ve Rasûlü'dür. Bunun üzerine ona: Cehennemdeki yerine bak. Allah bunu senin için cennetle değiştirmiştir.''. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem : "O kişi, cehennem ve cennetteki makamını birden görür'' buyurmuştur.'' Katade dedi ki: Bize onun kabrinin onun için genişletileceği söylendi. Sonra Enes hadisine dönüp devam etti. Fakat kâfir veya münafık olan kimse meleklerin aynı sorusuna şöyle cevap verir: Muhammed hakkında bir şey bilmiyorum. İnsanların O'nun hakkında söylediklerini ben de söylüyordum. Bu iki melek tarafından o kâfir veya münafığa: Bilmez ve söylemez olaydın! denilir. Sonra bu kâfir veya münafığın iki kulağı arasına demirden bir topuzla vurulur. Ondan sonra o kâfir veya münafık şiddetli bir feryat-figanla çığlık atar ki, bu çığlığı insan ve cinden başka, her şey işitir.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1374)

١٨٢٥– حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أُقْعِدَ الْمُؤْمِنُ فِي قَبْرِهِ أُتِيَ ثُمَّ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ فَذَلِكَ قَوْلُهُ ﴿ يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ ﴾ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ بِهَذَا وَزَادَ ﴿

يُثَبِّتُ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا ﴾ نَزَلَتْ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ.

1825- Berâ ibnu Âzib'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mümin bir kimse kabre konulduğunda iki melek gelip onu otururlar. Sonra o mümin kul: Eşhedu en lâ ilahe illâllah ve eşhedu enne Muhammeden Rasûlullah (Ben şehâdet ederim ki, Allah'tan başka hakkıyla ibadet edilecek başka bir ilah yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın Rasûlü'dür) diye şehâdet eder. İşte bu şehâdet, Allah Azze ve Celle'nin şu kavlidir:

« Allah, iman edenleri, dünya hayatında ve âhirette sağlam bir söz üzerinde tutar; zalim olanları da saptırır. Allah, dilediğini yapar. » (İbrahim: 27) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4699)

١٨٢٦- حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ سَمِعَ رَوْحَ بْنَ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ ذَكَرَ لَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّ نَبِيَّ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ يَوْمَ بَدْرٍ بِأَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ رَجُلًا مِنْ صَنَادِيدِ قُرَيْشٍ فَقُذِفُوا فِي طَوِيٍّ مِنْ أَطْوَاءِ بَدْرٍ خَبِيثٍ مُخْبِثٍ وَكَانَ إِذَا ظَهَرَ عَلَى قَوْمٍ أَقَامَ بِالْعَرْصَةِ ثَلَاثَ لَيَالٍ فَلَمَّا كَانَ بِبَدْرٍ الْيَوْمَ الثَّالِثَ أَمَرَ بِرَاحِلَتِهِ فَشُدَّ عَلَيْهَا رَحْلُهَا ثُمَّ مَشَى وَاتَّبَعَهُ أَصْحَابُهُ وَقَالُوا مَا نُرَى يَنْطَلِقُ إِلَّا لِبَعْضِ حَاجَتِهِ حَتَّى قَامَ عَلَى شَفَةِ الرَّكِيِّ فَجَعَلَ يُنَادِيهِمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ يَا فُلَانُ بْنَ فُلَانٍ وَيَا فُلَانُ بْنَ فُلَانٍ أَيَسُرُّكُمْ أَنَّكُمْ أَطَعْتُمْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّا قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالَ فَقَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللهِ مَا تُكَلِّمُ مِنْ أَجْسَادٍ لَا أَرْوَاحَ لَهَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ قَالَ قَتَادَةُ أَحْيَاهُمْ اللهُ حَتَّى أَسْمَعَهُمْ قَوْلَهُ تَوْبِيخًا وَتَصْغِيرًا وَنَقِيمَةً وَحَسْرَةً وَنَدَمًا.

1826- Ebû Talha -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Bedir savaşı sona erdikten sonra Kureyş'in ileri gelenlerinden yirmi dört kişinin cesedinin toplanmasını ve içine pislik atılan Bedir kuyusuna atılmasını emretti. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kavme karşı savaş kazandığı zaman, o kavmin hiçbir bina bulunmayan boş arazisinde üç gün boyunca ikamet ederdi. Savaştan sonra Bedir de bulunduğu üçüncü günü devesinin hazırlanmasını emretti. Sonra yü-

rüdü. Ashabı da O'nu takip etti ve dediler ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bazı ihtiyaçları için yürüdüğünü sanıyoruz.

Sonunda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem müşriklerin cesetlerinin atıldığı Bedir kuyusunun başında durdu ve onların isimleri ve babalarının isimleriyle hitab ederek konuşmaya başladı:

"Ey Falan oğlu Falan! Ey Falan oğlu Falan! Allah'a ve Rasulü'ne itaat etmeniz sizi sevindirir miydi? Bizler Rabbimizin bize vad etmiş olduğu şeyi hak olarak bulduk. Muhakkak ki O vadini yerine getirdi. Sizler de Rabbinizin size vad etmiş olduğu şeyi hak olarak buldunuz mu?"

Bunun üzerine Ömer dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Ruhları olmayan cesetlere ne söylüyorsun?

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin ederim ki, benim söylemekte olduğum sözleri sizler onlardan daha iyi işitici değilsiniz". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3065)

١٨٢٧ – حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ أَخْبَرَنَا نَافِعُ بْنُ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي مُلَيْكَةَ أَنَّ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ لَا تَسْمَعُ شَيْئًا لَا تَعْرِفُهُ إِلَّا رَاجَعَتْ فِيهِ حَتَّى تَعْرِفَهُ وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حُوسِبَ عُذِّبَ قَالَتْ عَائِشَةُ فَقُلْتُ أَوَلَيْسَ يَقُولُ اللهُ تَعَالَى ﴿ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴾ قَالَتْ فَقَالَ إِنَّمَا ذَلِكِ الْعَرْضُ وَلَكِنْ مَنْ نُوقِشَ الْحِسَابَ يَهْلِكْ

1827- Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin hanımı Aişe'den -Allah ondan razı olsun- O, duyup da anlamadığı hiç bir şey yoktur ki tekrar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme müracaat edip onun tarifini O'ndan istememiş olsun. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her kim hesaba çekilirse o kişiye azap edilir." Aişe dedi ki: Dedim ki: Allahu Teâlâ şöyle buyurmuyor mu ki? **«Sonra kolay bir hesapla hesaba çekilirler.»** (İnşikak: 8) Aişe dedi ki: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu ancak insanların mizana arz olunmalarıdır. Fakat her kimin hesabı tamamlanırsa (mizanda günahları ağır basarsa) helak olur."[332] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 103, 4939, 6536, 6537)

---

332 Hesabın ince görülmesi, azabı hak etme sonucunu doğurur. Kişinin iyilikleri Allah'ın kabul etmesine bağlıdır. Allah rahmeti ile bunları kabul etmezse şefeat gerçekleşmez.

١٨٢٨– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ عُثْمَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ أَخْبَرَنَا يُونُسُ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ سَمِعَ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَنْزَلَ اللهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا عَلَى أَعْمَالِهِمْ.

1828- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah bir kavme azâb indirince, o kavim içinde bulunan iyi, kötü her ferde azâb isabet eder. Sonra kıyamet gününde herkes kendi amellerine göre diriltilirler" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7108)

١٨٢٩– حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ بِنْتِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُنَّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا فَزِعًا يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَيْلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرٍّ قَدْ اقْتَرَبَ فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَدْمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هَذِهِ وَحَلَّقَ بِإِصْبَعِهِ الْإِبْهَامِ وَالَّتِي تَلِيهَا قَالَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَنَهْلِكُ وَفِينَا الصَّالِحُونَ قَالَ نَعَمْ إِذَا كَثُرَ الْخَبَثُ.

1929- Zeynep bintu Cahş -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir keresinde telâşla kendi evine girdi ve şöyle buyurdu:

"Lâ ilahe illallah! Yaklaşan şerden dolayı Arab'ın vay hâline! Bu gün Ye'cûc ve Me'cûc'ün seddinden şunun gibi bir delik açıldı" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu söylerken başparmağı ile onu takip eden şehâdet parmağını halka yaptı. Bunun üzerine ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! İçimizde sâlih kimseler olduğu halde helak olur muyuz? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Evet, günahlar çoğaldığı zaman helak olursunuz" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3346, 3598, 7059, 7135)

١٨٣٠– حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَتَحَ اللهُ مِنْ رَدْمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلَ هَذَا وَعَقَدَ بِيَدِهِ تِسْعِينَ.

1830- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah bugün Ye'cûc ve Me'cûc'ün seddinden bunun gibi bir yer açtı." Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bunu derken ellerini birbirine geçirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3347, 6543, 7136)

١٨٣١– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّاءَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ قَالَ حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْزُو جَيْشٌ الْكَعْبَةَ فَإِذَا كَانُوا بِبَيْدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ وَفِيهِمْ أَسْوَاقُهُمْ وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ قَالَ يُخْسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

1831- Aişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bir ordu Kâbe'yi yıkmak için yola çıkacak. Bunlar Beydâ bölgesine geldiklerinde, ordunun tamamı yere batırılırlar" Aişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! İçlerinde pazara gitmek için yola çıkanlar ve onlardan olmayanlar olduğu halde onların tamamı nasıl yerin dibine batırılır?" Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Onların tamamı yere batırılırlar. Sonra bu yere batırılanlar kıyamet gününde kendi niyetlerine göre diriltilirler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2118)

١٨٣٢– حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا ابْنُ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ سَمِعْتُ أُسَامَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ أَشْرَفَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أُطُمٍ مِنْ آطَامِ الْمَدِينَةِ فَقَالَ هَلْ تَرَوْنَ مَا أَرَى إِنِّي لَأَرَى مَوَاقِعَ الْفِتَنِ خِلَالَ بُيُوتِكُمْ كَمَوَاقِعِ الْقَطْرِ تَابَعَهُ مَعْمَرٌ وَسُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ.

1832- Usâme ibnu Zeyd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yüksek bir yerden, Medi-ne'nin taştan yapılmış yüksek binalarına baktı ve şöyle buyurdu:

"Sizler benim görmekte olduğum tehlikeleri görüyor musunuz? Şüphesiz ben fitne ve felaketlerin evlerinizin yanlarına yağmur sularının düştüğü

yer gibi düştüğünü görüyorum."[333] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1878, 2467, 3597, 7060)

١٨٣٣– حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ الْأُوَيْسِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ ابْنِ الْمُسَيَّبِ وَأَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَتَكُونُ فِتَنٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنْ الْقَائِمِ وَالْقَائِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنْ الْمَاشِي وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنْ السَّاعِي وَمَنْ يُشْرِفْ لَهَا تَسْتَشْرِفْهُ وَمَنْ وَجَدَ مَلْجَأً أَوْ مَعَاذًا فَلْيَعُذْ بِهِ.

1833- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yakın bir gelecekte birtakım fitneler olacaktır. Fitne zamanında ona karışmayıp oturan kişi, karışmak üzere ayakta durandan daha hayırlıdır. Ayakta duran yürüyenden daha hayırlıdır. Yürüyen, koşandan daha hayırlıdır. Her kim fitneye bulaşırsa, muhakkak fitneler onu helak eder. Her kim de o fitne zamanı sığınacak bir yer bulursa, hemen oraya sığınsın ve fitnelere bulaşmasın." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3601, 7081, 7082)

١٨٣٤– حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ وَيُونُسُ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ الْأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ ذَهَبْتُ لِأَنْصُرَ هَذَا الرَّجُلَ فَلَقِيَنِي أَبُو بَكْرَةَ فَقَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قُلْتُ أَنْصُرُ هَذَا الرَّجُلَ قَالَ ارْجِعْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا الْتَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ هَذَا الْقَاتِلُ فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ قَالَ إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ

1834- Ahnef ibnu Kays şöyle dedi: Bir adama yardıma gidiyordum. Karşıma Ebu Bekre çıktı ve:

- Nereye gidiyorsun? diye sordu.

- Şu adama yardıma gidiyorum,[334] dedim. Bana dedi ki:

---

333 Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem, Medine'de fitnelerin çoğalmasını yağmurun çokça yağıp genele yayılmasına benzetmiştir.

334 Ahnef, kavmiyle beraber Cemel günü Hz. Ali'yle beraber savaşmak istemiş fakat Ebu Bekre onu bundan engellemiştir. Daha sonra Ahnef sözünden dönmüş ve Hz. Ali'nin bundan sonraki bütün savaşlarında onun yanında savaşmıştır.

- Geri dön! Çünkü ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim: "Şayet iki Müslüman kılıçlarıyla birbirleriyle vuruşmak için karşı karşıya gelirlerse ölende öldürende ateştedir."

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu öldüren (onu anladım da) ya öldürülenin durumu nedir? diye sordum. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "O da arkadaşını öldürmeye hırslıydı", buyurdu[335]. (Hadisin Buhari'de geçtiği yerler: 31, 6875, 7083.)

١٨٣٥– حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَقْتَتِلَ فِئَتَانِ دَعْوَاهُمَا وَاحِدَةٌ.

1835- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Her ikisi de Müslüman olduklarını söyleyen iki gurup birbirleriyle savaşmadıkça kıyamet kopmaz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 85, 1036, 1412, 3608, 3609, 5635, 5636, 6037, 6506, 6935, 7061, 7115, 7121)

١٨٣٦– حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مَسْعُودٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ لَقَدْ خَطَبَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُطْبَةً مَا تَرَكَ فِيهَا شَيْئًا إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ إِلَّا ذَكَرَهُ عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ وَجَهِلَهُ مَنْ جَهِلَهُ إِنْ كُنْتُ لَأَرَى الشَّيْءَ قَدْ نَسِيتُ فَأَعْرِفُ مَا يَعْرِفُ الرَّجُلُ إِذَا غَابَ عَنْهُ فَرَآهُ فَعَرَفَهُ.

1836- Huzeyfe ibnu Yemân -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize bir hutbe yaptı da bu hutbesinde kıyamet kopuncaya kadar olacak mühim hiçbirşeyi terketmeyip muhakkak zikretti. Bunu belleyen belledi, bellemeyen câhil kaldı. Eğer ben birşeyi unuttum sanıp da şimdi onu hatırlıyorsam, bu bilgim, kişinin bildiği birşey hafızasından kaybolup da sonra onu görüp bilmesi gibidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6604)

---

335 «Şirk dışında» yani, bir farzı terk etmek veya haramı işlemekten kaynaklanan her günah cahiliye ahlâkındandır. Şirk en büyük günah olduğundan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onu istisna etmiştir. Buhârî, inkâr anlamında değil de nimete karşı nankörlük etmek anlamında, günahlara da küfür denilebileceği konusunu önceki bölümde ele almış, daha sonra günah işleyenleri tekfir eden Haricîlerin görüşünün aksine, bunların insanı dinden çıkarmadığını açıklamak istemiştir.

١٨٣٧- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ قَالَ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ الْأَعْمَشِ قَالَ حَدَّثَنِي شَقِيقٌ قَالَ سَمِعْتُ حُذَيْفَةَ قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فَقَالَ أَيُّكُمْ يَحْفَظُ قَوْلَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْفِتْنَةِ قُلْتُ أَنَا كَمَا قَالَهُ قَالَ إِنَّكَ عَلَيْهِ أَوْ عَلَيْهَا لَجَرِيءٌ قُلْتُ فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ تُكَفِّرُهَا الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ وَالنَّهْيُ قَالَ لَيْسَ هَذَا أُرِيدُ وَلَكِنْ الْفِتْنَةُ الَّتِي تَمُوجُ كَمَا يَمُوجُ الْبَحْرُ قَالَ لَيْسَ عَلَيْكَ مِنْهَا بَأْسٌ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابًا مُغْلَقًا قَالَ أَيُكْسَرُ أَمْ يُفْتَحُ قَالَ يُكْسَرُ قَالَ إِذًا لَا يُغْلَقَ أَبَدًا قُلْنَا أَكَانَ عُمَرُ يَعْلَمُ الْبَابَ قَالَ نَعَمْ كَمَا أَنَّ دُونَ الْغَدِ اللَّيْلَةَ إِنِّي حَدَّثْتُهُ بِحَدِيثٍ لَيْسَ بِالْأَغَالِيطِ فَهِبْنَا أَنْ نَسْأَلَ حُذَيْفَةَ فَأَمَرْنَا مَسْرُوقًا فَسَأَلَهُ فَقَالَ الْبَابُ عُمَرُ.

1837- Huzeyfe'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi:

Ömer'in -Allah ondan razı olsun- yanında oturuyorduk. Dedi ki: Sizden hanginiz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin fitne hakkındaki sözünü ezberlemiştir? Dedim ki: Ben O'nun dediğini ezberledim. Ömer dedi ki: Sen Nebi sallallahu aleyhi ve selleme ve söylenilen söz üzerine çok cesursun. Ben dedim ki: Kişinin ailesi, malı, çocuğu ve komşusu tarafından uğradığı fitnedir. Buna ise namaz, oruç, sadaka, iyiliği emredip kötülükten yasaklamak keffâret olur. Ömer dedi ki: Ben bu fitneyi kastetmiyorum. Fakat denizin dalgalandığı gibi dalgalanacak fitneyi kastediyorum. Huzeyfe dedi ki: O fitnelerden sana hiçbir kötülük gelmez ey müminlerin emiri! Seninle o fitneler arasında kapalı bir kapı vardır. (Yani fitnenin zamanı ile senin zamanın arasında senin varlığın, yani senin hayatta olman vardır.) Ömer dedi ki: O kapı kırılacak mı yoksa açılacak mı? Huzeyfe dedi ki: Kırılacak. Ömer: Öyleyse asla kapanmayacak, dedi. Bizler dedik ki: Ömer kapının ne olduğunu biliyor muydu? Huzeyfe: Evet, yarından önce gecenin olduğunu bildiği gibi, dedi. Ben O'na, içinde yanlışlık olmayan bir söz söyledim.

Bizler Huzeyfe'ye (O kapının kim olduğunu) sormaya korktukta Mesruk'a bunu sormasını emrettik. O da sordu. Huzeyfe: Kapı Ömer'dir, dedi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 525, 1435, 1895, 3586, 7096)

١٨٣٨- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ جَدِّهِ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوشِكُ الْفُرَاتُ أَنْ يَحْسِرَ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذْ

مِنْهُ شَيْئًا قَالَ عُقْبَةُ وَحَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ يَحْسِرُ عَنْ جَبَلٍ مِنْ ذَهَبٍ.

1838- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Fırat nehrinin suyu çekilerek kıymetli altın hazînesini açıklaması zamanı yaklaşıyor. Her kim o zaman orada hazır bulunursa, ondan birşey almasın!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7119)

١٨٣٩- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَخْرُجَ نَارٌ مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ تُضِيءُ أَعْنَاقَ الْإِبِلِ بِبُصْرَى.

1839- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Hicaz Arzı'nda bir ateş çıkmadıkça kıyamet kopmayacakttr. Öyle bir ateş ki, Busrâ'daki develerin boyunlarını ziyâlandıracaktır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7118)

١٨٤٠- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُسْتَقْبِلٌ الْمَشْرِقَ يَقُولُ أَلَا إِنَّ الْفِتْنَةَ هَا هُنَا مِنْ حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ.

1840- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem gündoğusu tarafına yönelmiş olduğu hâlde: "Dikkat edin! İyi biliniz ki, fitne işte bu taraftadır; şeytânın boynuzu doğduğu yerdedir!" buyururken işitmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7093)

١٨٤١- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ قَالَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ أَخْبَرَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَضْطَرِبَ أَلَيَاتُ نِسَاءِ دَوْسٍ عَلَى ذِي الْخَلَصَةِ وَذُو الْخَلَصَةِ طَاغِيَةُ دَوْسٍ الَّتِي كَانُوا يَعْبُدُونَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ.

1841- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Devs kabilesi kadınlarının kıçları tekrar Zu'l-Halasa puthânesinin etrafında tavaf ederek çalkalanmadıkça, kıyamet kopmaz" buyurmuştur. "Zu'l-Halasa", Devs kabilesinin Câhiliyet devrinde ibâdet ede-geldikleri bir puttur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7116)

١٨٤٢- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ.

1842- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Hayâttaki bir kişi, kabirdeki bir adamın yanından geçerken: "Keşke şu ölünün yerinde ben olaydım" diye ölümü temenni etmedikçe kıyamet kopmaz" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7115)

١٨٤٣- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُخَرِّبُ الْكَعْبَةَ ذُو السُّوَيْقَتَيْنِ مِنْ الْحَبَشَةِ.

1843- Ebû Hureyre'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kâbe'yi, ince bacaklı Habeşli bir adam yıkacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1596)

١٨٤٤- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ ثَوْرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي الْغَيْثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ قَحْطَانَ يَسُوقُ النَّاسَ بِعَصَاهُ.

1844- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kahtân oğullarından bir kişi çıkıp insanları asasıyla sevk ve idare etmedikçe (yani onların başına kral olup onlara sahip olmadıkça) kıyamet kopmayacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3517)

١٨٤٥– حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ الزُّهْرِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمْ الشَّعَرُ وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا كَأَنَّ وُجُوهَهُمْ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ قَالَ سُفْيَانُ وَزَادَ فِيهِ أَبُو الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رِوَايَةً صِغَارَ الْأَعْيُنِ ذُلْفَ الْأُنُوفِ كَأَنَّ وُجُوهَهُمْ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ.

1845- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizler, ayakkabıları kıl keçe olan bir kavimle savaşmadıkça kıyamet kopmaz. Yine sizler yüzleri üst üste deri kaplanmış kalkanlar gibi kalın etli olan bir kavimle savaşmadıkça kıyamet kopmaz."

Ebû Hureyre'den gelen rivâyette: "Gözleri küçük, burunları yassı, yüzleri üst üste deri kaplanmış kalkanlar gibi etli olan" kelimesini ziyâde etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2928, 2929, 3587, 3590, 3591)

١٨٤٦– حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُهْلِكُ النَّاسَ هَذَا الْحَيُّ مِنْ قُرَيْشٍ قَالُوا فَمَا تَأْمُرُنَا قَالَ لَوْ أَنَّ النَّاسَ اعْتَزَلُوهُمْ قَالَ مَحْمُودٌ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ سَمِعْتُ أَبَا زُرْعَةَ.

1846- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kureyş'ten bâzı kimseler insanları fitne ile ölüme sürükleyeceklerdir." Orada bulunan sahabeler:

- Öyleyse bize ne yapmamızı emredersin? diye sordular. Allah Rasû-lü sallallahu aleyhi ve sellem:

"Keşke insanlar onlardan uzak bulunsalar!" buyurdu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3604, 3605, 7058)

١٨٤٧– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَلَكَ كِسْرَى ثُمَّ لَا يَكُونُ

كِسْرَى بَعْدَهُ وَقَيْصَرٌ لَيَهْلِكَنَّ ثُمَّ لَا يَكُونُ قَيْصَرٌ بَعْدَهُ وَلَتُقْسَمَنَّ كُنُوزُهَا فِي سَبِيلِ اللهِ.

1847- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kisrâ helak olduktan sonra onun ardından başka Kisrâ olmayacaktır. Kayser da muhakkak helak olacaktır, sonra onun ardından başka Kayser olmayacaktır. Kisrâ ile Kayser'in hazineleri de muhakkak Allah yolunda taksim olunacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3120, 3618, 6630)

١٨٤٨– حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ سَمِعَ جَرِيرًا عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا هَلَكَ كِسْرَى فَلَا كِسْرَى بَعْدَهُ وَإِذَا هَلَكَ قَيْصَرُ فَلَا قَيْصَرَ بَعْدَهُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتُنْفَقَنَّ كُنُوزُهُمَا فِي سَبِيلِ اللهِ.

1848- Câbir ibnu Semure -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kisrâ helak olduktan sonra onun ardından başka Kisrâ olmayacaktır. Kayser da muhakkak helak olacaktır, sonra onun ardından başka Kayser olmayacaktır. Kisrâ ile Kayserin hazîneleri de muhakkak Allah yolunda harcanacaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3027, 3120, 3121, 3619, 6629)

١٨٤٩– حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ نَافِعٍ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ تُقَاتِلُكُمْ الْيَهُودُ فَتُسَلَّطُونَ عَلَيْهِمْ ثُمَّ يَقُولُ الْحَجَرُ يَا مُسْلِمُ هَذَا يَهُودِيٌّ وَرَائِي فَاقْتُلْهُ.

1849- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Yahudiler sizlerle savaşacaklar. Savaşta sizler üstün geleceksiniz. Öyle ki, bir yahudinin arkasına gizlendiği taş dile gelecek ve:

- Ey Müslüman! Şu arkamda gizlenen bir yahudidir. Gel de onu öldür! diyecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3593, 2925)

١٨٥٠– حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَقْتَتِلَ

فِئَتَانِ فَيَكُونَ بَيْنَهُمَا مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ دَعْوَاهُمَا وَاحِدَةٌ وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُبْعَثَ دَجَّالُونَ كَذَّابُونَ قَرِيبًا مِنْ ثَلَاثِينَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ رَسُولُ اللهِ.

1850- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İkisi de Müslüman olan iki gurup arasında büyük bir savaş meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır. Yine sayıları otuza yakın yalancı deccal ortaya çıkmadıkça kıyamet kopmayacaktır. O yalancı deccallerin hepsi de kendisinin Allah'ın peygamberi olduğunu iddia edecektir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 85, 1036, 1412, 3608, 3609, 5635, 5636, 6037, 6506, 6935, 7061, 7115, 7121)

١٨٥١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا هِشَامٌ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عُمَرَ انْطَلَقَ فِي رَهْطٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِبَلَ ابْنِ صَيَّادٍ حَتَّى وَجَدُوهُ يَلْعَبُ مَعَ الْغِلْمَانِ عِنْدَ أُطُمِ بَنِي مَغَالَةَ وَقَدْ قَارَبَ يَوْمَئِذٍ ابْنُ صَيَّادٍ يَحْتَلِمُ فَلَمْ يَشْعُرْ بِشَيْءٍ حَتَّى ضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَهْرَهُ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللهِ فَنَظَرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأُمِّيِّينَ فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللهِ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمَنْتُ بِاللهِ وَرُسُلِهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاذَا تَرَى قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ يَأْتِينِي صَادِقٌ وَكَاذِبٌ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُلِطَ عَلَيْكَ الْأَمْرُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي قَدْ خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ هُوَ الدُّخُّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْسَأْ فَلَنْ تَعْدُوَ قَدْرَكَ قَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللهِ ائْذَنْ لِي فِيهِ أَضْرِبْ عُنُقَهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ يَكُنْهُ فَلَنْ تُسَلَّطَ عَلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنْهُ فَلَا خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ.

1851- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Ömer, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemle beraber bir toplulukla İbnu Sayyâd'ın bulunduğu tarafa gittiler. Onu, Megâlete oğullarının sarayı yanında çocuklarla oynarken buldular. İbnu Sayyâd o sırada ergenlik çağına yaklaşmıştı. İbnu Sayyâd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip ona eliyle dokununcaya kadar hissetmedi. Sonra Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem İbnu Sayyad'a şöyle dedi:

- ‘‘Benim Allah’ın Rasûlü olduğuma şehâdet eder misin?’’ Bunun üzerine ibnu Sayyâd, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme baktı ve:

- Senin Ümmîlerin Rasûlü olduğuna şehâdet ederim, dedi. İbnu Sayyâd Allah Rasûlü sallallâhu aleyhi ve selleme dedi ki:

- Peki sen benim Allah’ın Rasûlü olduğuma şehâdet eder misin? Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun suâline cevâb vermeyi terk ederek şöyle buyurdu:

- ‘‘Ben Allah’a ve peygamberlerine iman ettim.’’ Akabinde ona:

- ‘‘Ne görüyorsun?’’ diye sordu. İbnu Sayyâd dedi ki:

- Bana doğru haberler de, yalan haberler de gelir. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- ‘‘İş senin için karıştırılmış’’ buyurdu. Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem İbnu Sayyâd’a:

- “Senin için bir şey sakladım“ dedi. İbnu Sayyâd şöyle dedi:

- O ‘‘Duh’’ tur, diye cevâb verdi. Bunun üzerine sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Defol git, haddini aşma!“ Bu olay üzerine Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

- Bana müsaade et de onun boynunu vurayım ey Allah’ın Rasûlü! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ‘‘Onu bırak! Şayet o Deccal ise sen ona karşı üstün gelemezsin. Şayet o Deccal değil ise, senin onu öldürmende senin için hiçbir hayır yoktur.’’ (Hadisin Buhari’de geçtiği diğer yerler: 1354, 3055)

١٨٥٢– قَالَ ابْنُ عُمَرَ انْطَلَقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ يَأْتِيَانِ النَّخْلَ الَّذِي فِيهِ ابْنُ صَيَّادٍ حَتَّى إِذَا دَخَلَ النَّخْلَ طَفِقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّقِي بِجُذُوعِ النَّخْلِ وَهُوَ يَخْتِلُ ابْنَ صَيَّادٍ أَنْ يَسْمَعَ مِنْ ابْنِ صَيَّادٍ شَيْئًا قَبْلَ أَنْ يَرَاهُ وَابْنُ صَيَّادٍ مُضْطَجِعٌ عَلَى فِرَاشِهِ فِي قَطِيفَةٍ لَهُ فِيهَا رَمْزَةٌ فَرَأَتْ أُمُّ ابْنِ صَيَّادٍ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَتَّقِي بِجُذُوعِ النَّخْلِ فَقَالَتْ لِابْنِ صَيَّادٍ أَيْ صَافِ وَهُوَ اسْمُهُ فَثَارَ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ تَرَكَتْهُ بَيَّنَ.

1852- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

Bu olaydan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Ubey ibnu Ka’b ile beraber İbnu Sayyâd’ın bulunduğu hurmalığa gitmişti. Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem, İbnu Sayyad kendisini görüp fark etmeden önce gizlice İbnu Sayyad'dan bir şeyler duymak istiyordu. Onu kadife örtüsü içinde yan yatmış bir durumda gördü. Ondan bazı sesler geliyordu. Bu esnada hurma ağacının arkasına gizlenmiş bulunan İbnu Sayyâd'ın annesi, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi gördü ve oğluna:

- Ey Safi![336] Muhammed burada, dedi. İbnu Sayyâd ayağa kalktı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- ''Şayet annesi onu o halde bıraksaydı, onun hali ortaya çıkacaktı.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2638, 3033, 3056, 6174)

١٨٥٣– وَقَالَ سَالِمٌ قَالَ ابْنُ عُمَرَ ثُمَّ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّاسِ فَأَثْنَى عَلَى اللهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ ذَكَرَ الدَّجَّالَ فَقَالَ إِنِّي أُنْذِرُكُمُوهُ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ وَلَكِنْ سَأَقُولُ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَرُ وَأَنَّ اللهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ.

1853- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleminsanlar içinde ayağa kalktı, Allah'ı lâyık olduğu sıfatlarla övdü. Sonra Deccâl'i zikredip şöyle buyurdu:

"Ben sizleri onun şerrinden sakındırıyorum. Hiç bir peygamber yoktur ki, kavmini ondan sakındırmamış olsun. Daha önce Nuh peygamber de kavmini ondan sakındırmıştı. Ancak ben sizlere kavmine söylemediği bir sözü söyleyeceğim: Deccal şaşıdır, Allah ise şaşı değildir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3057, 3337, 3439, 4402, 6175, 7123, 7127, 7407)

١٨٥٤– حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَبُو ضَمْرَةَ حَدَّثَنَا مُوسَى عَنْ نَافِعٍ قَالَ عَبْدُ اللهِ ذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا بَيْنَ ظَهْرَيْ النَّاسِ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ فَقَالَ إِنَّ اللهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ أَلَا إِنَّ الْمَسِيحَ الدَّجَّالَ أَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيُمْنَى كَأَنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ.

1854- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir gün insanların arasında Mesîh Deccal'den bahsederek şöyle buyurdu: "Şüphesiz Allah şaşı değildir. Dikkat edin ki, Mesih Deccal'in sağ gözü şaşıdır. Onun gözü sanki salkımından dışarı çıkmış, iri bir üzüm tânesi gibidir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3057, 3439)

---

336 Bu, ibnu Sayyad'ın ismidir.

١٨٥٥– حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بُعِثَ نَبِيٌّ إِلَّا أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ أَلَا إِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ وَإِنَّ بَيْنَ عَيْنَيْهِ مَكْتُوبٌ كَافِرٌ فِيهِ أَبُو هُرَيْرَةَ وَابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

1855- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ümmetini sakat gözlü ve pek yalancı olan Deccâl'den sakındırmadık hiçbir peygamber gönderilmedi. Haberiniz olsun ki, o sakat gözlüdür; Rabb'iniz ise sakat gözlü değildir. Şübhesiz Deccâl'in iki gözünün arasında "Kâfir" yazılmıştır". (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7131)

١٨٥٦– حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ قَالَ قَالَ عُقْبَةُ بْنُ عَمْرٍو لِحُذَيْفَةَ أَلَا تُحَدِّثُنَا مَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ مَعَ الدَّجَّالِ إِذَا خَرَجَ مَاءً وَنَارًا فَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهَا النَّارُ فَمَاءٌ بَارِدٌ وَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسُ أَنَّهُ مَاءٌ بَارِدٌ فَنَارٌ تُحْرِقُ فَمَنْ أَدْرَكَ مِنْكُمْ فَلْيَقَعْ فِي الَّذِي يَرَى أَنَّهَا نَارٌ فَإِنَّهُ عَذْبٌ بَارِدٌ.

1856- Rib'iy ibnu Hirâş -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ukbe ibnu Amr, Huzeyfe'ye şöyle dedi:

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğin şeyleri bizlere haber vermez misin? Huzeyfe de şöyle dedi:

- Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim, şöyle buyuruyordu:

"Deccâl çıktığı zaman beraberinde bir su, bir de ateş bulunacaktır. İnsanların ateş olarak gördükleri soğuk bir sudur. İnsanların soğuk bir su olarak gördükleri ise yakıcı bir ateştir. Sizlerden her kim Deccâl'in çıkması zamanına erişirse, ateş suretinde göreceği şeyin tarafında bulunsun. Çünkü o, tatlı soğuk bir sudur." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3450, 7130)

١٨٥٧– حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا عَنِ الدَّجَّالِ مَا

حَدَّثَ بِهِ نَبِيٌّ قَوْمَهُ إِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنَّهُ يَجِيءُ مَعَهُ بِمِثَالِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَالَّتِي يَقُولُ إِنَّهَا الْجَنَّةُ هِيَ النَّارُ وَإِنِّي أُنْذِرُكُمْ كَمَا أَنْذَرَ بِهِ نُوحٌ قَوْمَهُ.

1857- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dikkat edin! Ben sizlere Deccal hakkında öyle bir şeyden bahsedeceğim ki daha önce hiçbir peygamber bundan bahsetmemiştir: Muhakkak ki Deccâl tek gözlüdür. Onunla beraber cennet ve cehennemin misali gelecektir. Onun cennet dediği cehennemdir. Tıpkı Nûh'un kavmini sakındırdığı gibi ben de sizleri ondan sakındırırım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3338)

١٨٥٨– حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللهِ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُتْبَةَ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثًا طَوِيلًا عَنْ الدَّجَّالِ فَكَانَ فِيمَا حَدَّثَنَا بِهِ أَنْ قَالَ يَأْتِي الدَّجَّالُ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِ أَنْ يَدْخُلَ نِقَابَ الْمَدِينَةِ بَعْضَ السِّبَاخِ الَّتِي بِالْمَدِينَةِ فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ يَوْمَئِذٍ رَجُلٌ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ أَوْ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّكَ الدَّجَّالُ الَّذِي حَدَّثَنَا عَنْكَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثَهُ فَيَقُولُ الدَّجَّالُ أَرَأَيْتَ إِنْ قَتَلْتُ هَذَا ثُمَّ أَحْيَيْتُهُ هَلْ تَشُكُّونَ فِي الْأَمْرِ فَيَقُولُونَ لَا فَيَقْتُلُهُ ثُمَّ يُحْيِيهِ فَيَقُولُ حِينَ يُحْيِيهِ وَاللهِ مَا كُنْتُ قَطُّ أَشَدَّ بَصِيرَةً مِنِّي الْيَوْمَ فَيَقُولُ الدَّجَّالُ أَقْتُلُهُ فَلَا أُسَلَّطُ عَلَيْهِ.

1858- Ebû Saîd el-Hudrî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bize Deccâl hakkında uzun bir konuşma yaptı. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin bize anlattıklarından bir kısmı şöyleydi:

"Deccâl, Medine'nin kapılarından geçmesi kendisine haram olduğu halde Medine'nin civarındaki boş çakıllı bir araziye gelecek. O gün onun karşısına insanların en hayırlısı veya en hayırlı insanlardan birisi çıkacak ve şöyle diyecek: Ben şehadet ederim ki, sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selemin hadisinde bahsettiği Deccâl'sin! Bunun üzerine Deccâl şöyle der: Bunu öldürsem, sonra da diriltsem bunda şüpheye düşer misiniz? Onlar, hayır, derler. Deccâl o adamı öldürür ve sonra diriltir. Adam da diriltilince şöyle der: Vallahi, senin Deccal olduğun hakkında şu ana kadar hiç böylesine kesin bir imana sahip olmamıştım! Bunun üzerine Deccâl şöyle der: Bu adamı yine öldürün ki bir daha ona bulaşmayayım." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1882, 7132)

١٨٥٩– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنِي قَيْسٌ قَالَ قَالَ لِي الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ مَا سَأَلَ أَحَدٌ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الدَّجَّالِ أَكْثَرَ مَا سَأَلْتُهُ وَإِنَّهُ قَالَ لِي مَا يَضُرُّكَ مِنْهُ قُلْتُ لِأَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّ مَعَهُ جَبَلَ خُبْزٍ وَنَهَرَ مَاءٍ قَالَ هُوَ أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ ذَلِكَ.

1859- Mugîre ibnu Şu'be -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Hiçbir kimse benim sorduğum kadar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme Deccâl'den sormamıştır. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bana: "Deccâl sana zarar vermiyecektir" buyurdu. Ben: Ey Allahın Rasulü, ondan korku vardır. Çünkü insanlar onun beraberinde ekmek dağı ve su nehri vardır, diye söylüyorlar! dedim.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Mü'minlerin sapıtmasına sebeb olacak bu nevi'den birşey yapmak Allah üzerine pek kolaydır" buyurdu, (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 7122)

١٨٦٠– حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ حَدَّثَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطَؤُهُ الدَّجَّالُ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَابِهَا نَقْبٌ إِلَّا عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ صَافِّينَ يَحْرُسُونَهَا ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ فَيُخْرِجُ اللهُ كُلَّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ.

1860- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Mekke ve Medine dışında Deccâl'in ayak basmadığı, çiğnemediği, istila etmediği hiçbir yer kalmayacak. Medine'nin kapılarının her birinde saf saf durup, Medine'ye giriş kapılarını koruyan melekler olacaktır. Sonra Medine'de, Medine ehlini sarsacak üç deprem olacaktır. Bu depremle Allah, bütün kâfir ve münafıkları Medine'den çıkaracaktır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 1881, 7124, 7134, 7473)

١٨٦١– وَقَالَ أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ الْأَشْعَرِيِّ أَنَّهُ قَالَ لِعَبْدِ اللهِ تَعْلَمُ الْأَيَّامَ الَّتِي ذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَّامَ الْهَرْجِ نَحْوَهُ قَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمْ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ.

1861- Ebû Mûsâ Eş'arî, Abdullah ibnu Mes'ûd'a:

Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in zikretmiş olduğu kıyametten önceki o herc günlerini biliyorsun, deyip bundan önceki hadîs tarzında söylemiştir.

İbnu Mes'ûd: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'den: "Kendileri hayâtta bulunup da kıyametin koptuğu zamana erişen kimseler, insanların şerlilerindendir" buyururken işittim, demiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 7067)

١٨٦٢ – حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ حَدَّثَنَا الْفُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا أَبُو حَازِمٍ حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بِإِصْبَعَيْهِ هَكَذَا بِالْوُسْطَى وَالَّتِي تَلِي الْإِبْهَامَ بُعِثْتُ وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ ﴿الطَّامَّةُ﴾ تَطِمُّ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ.

1862- Sehl ibnu Sa'd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem işaret ve orta parmağını uzatarak: "Kıyamet günü ile ben şu ikisi gibi gönderildim" buyurdu.

الطَّامَّةُ (Nâziât: 34) her şeyi kaplayan Kıyamet. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4936)

١٨٦٣ – حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ هُوَ الْجُعْفِيُّ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ وَأَبِي التَّيَّاحِ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ.

1863- Enes -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kıyamet günü ile ben işte şu iki parmak gibi yanyana gönderildim" buyurmuştur. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6504)

١٨٦٤ – حَدَّثَنِي مُحَمَّدٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ النَّفْخَتَيْنِ أَرْبَعُونَ قَالَ أَرْبَعُونَ يَوْمًا قَالَ أَبَيْتُ قَالَ أَرْبَعُونَ شَهْرًا قَالَ أَبَيْتُ قَالَ أَرْبَعُونَ سَنَةً قَالَ أَبَيْتُ قَالَ ثُمَّ يُنْزِلُ اللهُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْبَقْلُ لَيْسَ مِنَ الْإِنْسَانِ شَيْءٌ إِلَّا يَبْلَى إِلَّا عَظْمًا وَاحِدًا وَهُوَ عَجْبُ الذَّنَبِ وَمِنْهُ يُرَكَّبُ الْخَلْقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

1864- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: "Kıyamet günü Sûr'a iki kere üflenilir ve bu ikisi arasında kırk vardır" buyurdu. Orada bulunanlar:

- Ey Ebu Hureyre: Kırk gün mü? diye sordular. Ben bu soruya cevap vermekten kaçındım.

- Kırk sene mi? dediler. Ben yine cevap vermekten kaçındım.

- Kırk ay mı? diye sordular. Ben yine cevap vermekten kaçındım. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sonra Allah semâdan bir su indirir de yeşil otun bitmesi gibi kabirlerinizden bitersiniz. İnsan ölüp toprağa konulduğunda bütün vücudu çürür. Yalnız kuyruk sokumunda Acbu Zeneb denilen bir kemik çürümez. İnsanlar tekrar diriltileceği zaman işte bu parçadan meydana getirilir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4935, 4814)

١٨٦٥- حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتْبَعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدٌ يَتْبَعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ.

1865- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ölüyü üç şey takîb edip kabre kadar gider de ikisi tekrar geri döner, biri orada onunla beraber kalır: Ölüyü ailesi, malı ve ameli takîb eder. Neticede ailesi ve malı geriye döner de, kendisiyle beraber sâdece ameli kalır." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6514)

١٨٦٦- حَدَّثَنَا أَبُو الْيَمَانِ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَمْرَو بْنَ عَوْفٍ الْأَنْصَارِيَّ وَهُوَ حَلِيفٌ لِبَنِي عَامِرِ بْنِ لُؤَيٍّ وَكَانَ شَهِدَ بَدْرًا أَخْبَرَهُأَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ إِلَى الْبَحْرَيْنِ يَأْتِي بِجِزْيَتِهَا وَكَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ صَالَحَ أَهْلَ الْبَحْرَيْنِ وَأَمَّرَ عَلَيْهِمْ الْعَلَاءَ بْنَ الْحَضْرَمِيِّ فَقَدِمَ أَبُو عُبَيْدَةَ بِمَالٍ مِنْ الْبَحْرَيْنِ فَسَمِعَتْ الْأَنْصَارُ بِقُدُومِ أَبِي عُبَيْدَةَ فَوَافَتْ صَلَاةَ الصُّبْحِ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا صَلَّى بِهِمْ الْفَجْرَ انْصَرَفَ فَتَعَرَّضُوا لَهُ فَتَبَسَّمَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ رَآهُمْ وَقَالَ أَظُنُّكُمْ قَدْ

سَمِعْتُمْ أَنَّ أَبَا عُبَيْدَةَ قَدْ جَاءَ بِشَيْءٍ قَالُوا أَجَلْ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ فَأَبْشِرُوا وَأَمِّلُوا مَا يَسُرُّكُمْ فَوَاللهِ لَا الْفَقْرَ أَخْشَى عَلَيْكُمْ وَلَكِنْ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُبْسَطَ عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَتَنَافَسُوهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا وَتُهْلِكَكُمْ كَمَا أَهْلَكَتْهُمْ.

1866- Amr ibnu Avf el-Ensârî -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem cizye almak için Ubeyde ibnul-Cerrah'ı Bahreyn'e gönderdi. Harp etmeksizin Bahreyn ehliyle barış antlaşması yapmış ve onlara Alâ ibnu Hadramî'yi emir tayin etmişti. Ebu Ubeyde Bahreyn'den topladığı cizyeyle Medine'ye geldi. Ensar, Ebu Ubeyde'nin topladığı cizyelerle Medine'ye geldiğini duydular. Ensar bu haberi Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber kıldıkları sabah namazında duymuştu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in onlara sabah namazını kıldırıp ayrılması ile beraber hemen sahabeler Ebû Ubeyde'yi karşılamaya çıktılar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahabeleri bu hâlde görünce gülümsedi ve onlara:

- "Sanıyorum ki sizler Ebû Ubeyde'nin birçok malla geldiğini duymuşsunuz" buyurdu. Onlar da:

- Evet, ey Allah'ın Rasûlü! dediler. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sevininiz ve sizi sevindirecek şeyleri de ümit edin. Vallahi sizin için fakirlikten korkmam. Ancak sizden öncekilere dünya nimetleri açıldığı, genişletildiği gibi size de bu şekilde dünya nimetlerinin bolca verilmesinden korkarım. Sonra onların bu dünya malında birbirleriyle yarıştıkları gibi sizler de birbirinizle yarışırsınız. Tıpkı bu sebepten dolayı onların helak olduğu gibi sizler de helak olursunuz." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3158, 4015, 6425)

١٨٦٧- حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا نَظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ.

1867- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz yaratılış ve mal konusunda kendisinden daha üstün birini görürse, yaratılış ve mal hususunda kendisinden daha aşağıda olan, ken-

disinin onlardan üstün kılındığı kimselere baksın (ve Allah'a hamd etsin)."[337]
(Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6490)

١٨٦٨- حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ح و حَدَّثَنِي مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ رَجَاءٍ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ ثَلَاثَةً فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَبْرَصَ وَأَقْرَعَ وَأَعْمَى بَدَا لِلهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَبْتَلِيَهُمْ فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا فَأَتَى الْأَبْرَصَ فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ لَوْنٌ حَسَنٌ وَجِلْدٌ حَسَنٌ قَدْ قَذِرَنِي النَّاسُ قَالَ فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ عَنْهُ فَأُعْطِيَ لَوْنًا حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا فَقَالَ أَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْإِبِلُ أَوْ قَالَ الْبَقَرُ هُوَ شَكَّ فِي ذَلِكَ إِنَّ الْأَبْرَصَ وَالْأَقْرَعَ قَالَ أَحَدُهُمَا الْإِبِلُ وَقَالَ الْآخَرُ الْبَقَرُ فَأُعْطِيَ نَاقَةً عُشَرَاءَ فَقَالَ يُبَارَكُ لَكَ

---

337 Hadis çok önemli iki hasleti ön plana çıkarıyor, sabır ve şükür. Şükür, nimet vereni bilip onu açığa vurmak olduğu gibi, bunun tam zıddı olan 'küfr' ise, nimet vereni inkâr edip onu gizlemektir. Küfür kavramının, inkâr ve nimet sahibini gizlemeyi de ifade ettiğini hatırlayalım. Küfür kelimesi, iman etmemeyi, insanlara sonsuz nimetler veren rızık sahibi Allah'ı inkâr etmeyi anlattığı gibi, şükür kelimesi de iman etmeyi, verilen nimetlerin sahibi olan Allah'ı tanımayı ve O'na minnettarlık duymayı ifade eder.Şükür, nimet vereni boyun eğerek itiraf etmektir. Şükür, ihsan yapan kimseyi, ihsanını anarak övmektir. Şükür, nimet verene kalbin sevgiyle, organların itaatle, dilin onun zikri ile ve onu övmekle meşgul olmasıdır. Şükür, nimetleri onu verene boyun eğerek nisbet etmektir. Şükür, Allah'ın nimet vermesinden dolayı O'nun ihtiyacı olmadığı halde O'nu övmekle lezzet duymaktır. Şükür, bir nimeti verene teşekkür etmek, memnuniyetini ve minnettarlığını belirtmek, verilen nimetin değerini bilip takdir etmektir. Her türlü nimetin tek ve gerçek sahibinin Allah olduğunun şuuruna varmak ve bunu saygıyla ifade etmektir. Şükür, şükürden âciz olduğunu bilmektir. Şükür, Allah'ın verdiği nimet ile Allah'a isyan etmemektir. Allah mü'minleri zaman zaman 'sabır ve şükr' ile imtihan eder. Bazen darlıkla, bazen varlıkla, bazen musibetlerle, bazen de zaferlerle dener. Kendini yeterince tanımaları için nimet verir ve verdiği nimetleri hatırlatır. Bazen bolluk verir, bazen de bolluktan sonra darlık verir. Sınava tutulan mü'minlerin başlarına sıkıntı gelir, bazı şeylerden mahrum kalırlar, insanlardan eziyet görürler. Mü'min her türlü zorluğa ve denemeye sabreder, her türlü nimete ise hamd eder veya şükreder. Allah, insana sayısız nimetler vermiştir. Bu nimetlerle insanları sınamaktadır; insan şükür mü edecek, nankörlük mü?

فِيهَا وَأَتَى الْأَقْرَعَ فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ شَعَرٌ حَسَنٌ وَيَذْهَبُ عَنِّي هَذَا قَدْ قَذِرَنِي النَّاسُ قَالَ فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ وَأُعْطِيَ شَعَرًا حَسَنًا قَالَ فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْبَقَرُ قَالَ فَأَعْطَاهُ بَقَرَةً حَامِلًا وَقَالَ يُبَارَكُ لَكَ فِيهَا وَأَتَى الْأَعْمَى فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ يَرُدُّ اللهُ إِلَيَّ بَصَرِي فَأُبْصِرُ بِهِ النَّاسَ قَالَ فَمَسَحَهُ فَرَدَّ اللهُ إِلَيْهِ بَصَرَهُ قَالَ فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْغَنَمُ فَأَعْطَاهُ شَاةً وَالِدًا فَأُنْتِجَ هَذَانِ وَوَلَّدَ هَذَا فَكَانَ لِهَذَا وَادٍ مِنْ إِبِلٍ وَلِهَذَا وَادٍ مِنْ بَقَرٍ وَلِهَذَا وَادٍ مِنْ غَنَمٍ ثُمَّ إِنَّهُ أَتَى الْأَبْرَصَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ فَقَالَ رَجُلٌ مِسْكِينٌ تَقَطَّعَتْ بِيَ الْحِبَالُ فِي سَفَرِي فَلَا بَلَاغَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللهِ ثُمَّ بِكَ أَسْأَلُكَ بِالَّذِي أَعْطَاكَ اللَّوْنَ الْحَسَنَ وَالْجِلْدَ الْحَسَنَ وَالْمَالَ بَعِيرًا أَتَبَلَّغُ عَلَيْهِ فِي سَفَرِي فَقَالَ لَهُ إِنَّ الْحُقُوقَ كَثِيرَةٌ فَقَالَ لَهُ كَأَنِّي أَعْرِفُكَ أَلَمْ تَكُنْ أَبْرَصَ يَقْذَرُكَ النَّاسُ فَقِيرًا فَأَعْطَاكَ اللهُ فَقَالَ لَقَدْ وَرِثْتُ لِكَابِرٍ عَنْ كَابِرٍ فَقَالَ إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ اللهُ إِلَى مَا كُنْتَ وَأَتَى الْأَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِهَذَا فَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ مَا رَدَّ عَلَيْهِ هَذَا فَقَالَ إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ اللهُ إِلَى مَا كُنْتَ وَأَتَى الْأَعْمَى فِي صُورَتِهِ فَقَالَ رَجُلٌ مِسْكِينٌ وَابْنُ سَبِيلٍ وَتَقَطَّعَتْ بِيَ الْحِبَالُ فِي سَفَرِي فَلَا بَلَاغَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللهِ ثُمَّ بِكَ أَسْأَلُكَ بِالَّذِي رَدَّ عَلَيْكَ بَصَرَكَ شَاةً أَتَبَلَّغُ بِهَا فِي سَفَرِي فَقَالَ قَدْ كُنْتُ أَعْمَى فَرَدَّ اللهُ بَصَرِي وَفَقِيرًا فَقَدْ أَغْنَانِي فَخُذْ مَا شِئْتَ فَوَاللهِ لَا أَجْهَدُكَ الْيَوْمَ بِشَيْءٍ أَخَذْتَهُ لِلهِ فَقَالَ أَمْسِكْ مَالَكَ فَإِنَّمَا ابْتُلِيتُمْ فَقَدْ رَضِيَ اللهُ عَنْكَ وَسَخِطَ عَلَى صَاحِبَيْكَ.

1868- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrâîl oğullarında abraş, kel ve kör üç kişi vardı. Allah bunları imtihan etmek istedi de onlara bir melek gönderdi. Melek abraşa geldi:

- En çok neyi seversin? dedi. Abraş:

- Güzel renk, güzel ten. Çünkü insanlar beni çirkin görüyor, benden iğreniyorlar, dedi. Melek, abraşın vücûdunu sıvadı. Ondan bu çirkinlik gitti de ona güzel bir renk ve güzel bir ten verildi. Bundan sonra melek ona:

- En çok hangi malı seversin? diye sordu. O:

- Deveyi ya da sığırı, dedi". Abraşa on aylık gebe bir deve verildi. Bunun üzerine melek ona:

- Bu deve mübarek olsun! diye dua etti. Sonra melek, başı kel kişinin yanına vardı. Ona da:

- En çok neyi seversin? diye sordu. O da:

- Güzel bir saç, şu kellik benden gitsin! Herkes benden iğreniyor, dedi. Melek onun başını sıvadı da ondan kellik gitti ve ona güzel bir saç verildi. Melek ona:

- En çok hangi malı seversin? diye sordu. Oda:

- Sığırı severim, dedi. Allah ona gebe bir sığır verdi de, melek ona:

- Bu sığır sana mübarek olsun! diye duâ etti. Melek körün yanına geldi ve ona da:

- En çok neyi seversin? diye sordu. O da:

- Allah gözümü bana geri versin de, ben de onunla insanları göreyim, dedi. Melek onun gözünü sıvadı da Allah ona gözünü geri verdi. Melek, köre:

- Hangi malı çok seversin? diye sordu. O da:

- Koyunu severim, dedi. Melek de ona kuzulu bir koyun verdi.

Bir müddet sonra deve ve sığır sahiplerinin devesi ve sığırı yavruladı. Koyun sahibinin de koyunu kuzuladı. Bu suretle deve isteyen kişinin bir vâdî dolusu devesi oldu. Sığır isteyen kimsenin de bir vâdî dolusu sığırı oldu. Koyun isteyen körün de bir vâdî dolusu koyunu oldu. Bundan sonra günün birinde o melek, bu üç kişi ile ilk görüştüğü suret ve heyetinde abraş kişiye geldi de şöyle dedi:

- Ben fakir ve garip, yabancı bir kişiyim. Yol üzerinde yaşama ve memleketime ulaşma sebepleri kesilmiştir. Artık bu gün benim için muradıma erişebilmek ancak evvelâ Allah'ın inâyetiyledir, sonra senin yardımınladır. Şimdi ben sana güzel bir renk, güzel bir vücut ve bir çok mal veren Allah rızâsı için, senden bir deve isterim ki, bu seferimde onun üzerinde muradıma ve vatanıma erişebileyim! Bu istek üzerine eski abraş ona:

- İsteyen fakirler çoktur, her dilenciye bir deve vermek olmaz, dedi. Melek de ona:

- Öyle sanıyorum ki ben seni tanıyacağım. Sen insanların iğrendiği abraş kimse değil misin? Sen fakir idin de bu malı sana Allah vermişti, dedi. Bu eski abraş, meleğe:

- Hayır yemin olsun ben bu mala atadan ataya geçerek vâris oldum, dedi. Melek de ona:

- Eğer sen bu iddianda yalancı isen, Allah seni eski hâline çevirsin! dedi.

Sonra melek, ilk buluştuğu suretinde ve heyetinde kel adama gitti de,

abraşa dediği gibi ona da söyledi. Kel de abraşın reddettiği gibi reddetti. Melek de ona:

- Eğer sen bu iddianda yalancı isen, Allah seni eski hâline çevirsin! diye beddua etti. Bu defa melek gözlerini sıvadığı köre geldi de şunları söyledi:

- Ben fakir ve vatanından uzak düşmüş garip bir kimseyim. Sefer hâlinde iken geçimim ve memleketime dönmem sebepleri benden kesilmiştir. Bu gün benim için muradıma ulaşabilmek ancak evvelâ Allah'ın inayeti, sonra senin yardımınla olur. Şimdi ben sana gözlerini geri veren Allah rızâsı için senden bir koyun isterim ki, bu yolculuğumda onunla muradıma ve vatanıma erişebileyim, dedi. O kişi de meleğe şöyle dedi:

- Hakîkaten ben kör idim, Allah gözlerimin nurunu bana geri verdi. Fakir idim. Allah beni zengin kıldı. İşte koyunlarım dilediğin kadar al. Allah'a yemîn ederim ki, bu gün Allah rızâsı için benden alacağın bir şeyin miktarını sınırlandırmak ile sana güçlük vermek istemem, dedi. Melek de ona:

- Malını tamamen muhafaza et! Allah ancak sizin üçünüzü imtihan etti de, Allah senden razı oldu. İki dostun, abraşla kel de Allah'ın gazabına uğradılar, dedi.»[338] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3464, 6653)

---

338 Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin vermiş olduğu bu örnekte, insanoğlunun darlık ve bolluk, felâket ve saadet, hastalık ve sağlık gibi farklı hal ve zamanlarında nasıl farklı davranabildiği görülmektedir. Davranışlardaki bu farklılık, her şeyden önce, murâkabe şuurundan uzaklaşmaktan ileri gelmektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de de bu tutarsız davranışlara işaret buyurulmuştur. Meselâ Lokman sûresinin 32. âyetinin meali şöyledir: «Onları, gölgeler salan dağlar gibi dalgalar sardığı zaman, bütün samimiyetleriyle Allah'a yönelerek O'na yalvarırlar. Fakat Allah, onları kurtarıp karaya çıkarınca içlerinden bir kısmı orta yolu tutar (bir çoğu da inkâr eder); zaten bizim âyetlerimizi (öyle) nankör gaddarlardan başkası inkâr etmez» Hadiste sözü edilen abraşlık (alatenlilik), kellik ve körlük başkalarınca görülen hastalıklar olduğu için özellikle eski toplumlar da bu tür hastalar ayıplanır, kınanır ve hatta toplumdan dışlanırdı. Tabiatıyla böyle bir muamele onlar için daha da büyük bir felâket olurdu. Bu tür hastalıklardan kurtulmak da hiç şüphesiz hastalara büyük mutluluk verirdi. Zira onlar hem hastalıktan, hem de toplumun dışlamasından kurtulmuş olurlardı. Böylece her nimete bir şükür hesabından bunlara iki şükür gerekirdi. Hadiste zikredilen şükür imtihanını ancak üç kişiden birinin kazandığı görülmektedir. Bu ölçü ve oran belki de insanoğlunun, ilâhî nimetlere karşı tavrını ortaya koymaktaydı. Yani ilâhî denetim altında yaşadığını her hâlükârda fark edebilenler ancak üçte bir oranındaydı. Nitekim Allah Teâlâ "Şükreden kullarım gerçekten pek azdır" Sebe' sûresi 13 buyurmamış mıydı? Hadis şerhlerinde işin psikolojik tarafına da dikkat çekilmektedir. Şöyle ki, alatenlilik ve kellik kişinin bünyesi, fizik yapısı, mizacı, tabiatı ile ilgilidir. Yani bu hastalıkların sebebi, dâhîlidir. Dolayısıyla hastanın psikolojisini de etkilemektedir. Körlük ise, böyle değildir. Haricî sebeplerle de insan kör olabilir. Netice itibariyle de insan psikolojisini diğerleri kadar olumsuz

١٨٦٩– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا قَيْسٌ قَالَ سَمِعْتُ سَعْدًا يَقُولُ إِنِّي لَأَوَّلُ الْعَرَبِ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللهِ وَرَأَيْتُنَا نَغْزُو وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا وَرَقُ الْحُبْلَةِ وَهَذَا السَّمُرُ وَإِنَّ أَحَدَنَا لَيَضَعُ كَمَا تَضَعُ الشَّاةُ مَا لَهُ خِلْطٌ ثُمَّ أَصْبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ تُعَزِّرُنِي عَلَى الْإِسْلَامِ خِبْتُ إِذًا وَضَلَّ سَعْيِي.

1869- Sa'd ibnu Ebî Vakkas -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Allah yolunda ok atmış olan Arab mücahitlerinin muhakkak birincisiyim. Biz Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde gaza ediyorduk. Yanımızda bizim ağaç yaprağından başka yiyecek bir şeyimiz de yoktu. Hattâ bizlerden her birimiz, hacetini yaparken, muhakkak devenin veya koyunun çıkardığı gibi kuru dışkı çıkarırdı, bu dışkı katılığından dolayı birbirine karışmazdı. İslâm'a yaptığımız bunca hizmetlerden sonra Esed oğulları İslâm esâsları ve ibâdeti üzerinde bizi ayıplar oldular. Yemîn olsun

---

etkilemez. Hadiste de bunun örneği görülmektedir. Alatenli ve kel, mizaçlarına bağlı olarak huyları da bozulmuş olduğu için kendilerine yapılan ikram ve iyiliği ve onun sahibi olan Allah'ı unutmuşlar ve imtihanı böylece kaybetmişlerdir. Kör ise, böylesi kötü bir sonuçtan kendisini kurtarabilmiştir. Meleğin bu üç kişiden her birine onların eski hallerine bürünerek gelmesi, onlara eski durumlarını hatırlatmak, istemedikleri o halleri gözlerinin önüne getirmekle ve onlara herhangi bir mâzeret ileri sürme imkânı bırakmamak içindir. Ayrıca olayda mal ve servetin insanı nasıl azdıracağına da dikkat çekilmiştir. Hadisin faydalarından; Cimrilik en kötü huylardan biridir. Çünkü cimrilik insana Allah'ın nimetlerini unutturur ve inkar ettirir. Cimrilik ve yalancılık Allah'ın azabını kazandırır. Doğruluk ve cömertlik güzel huylardandır. Cömertlik de Allah'ın rızasını kazandırır. İbret verici kıssalardan yararlanılmalıdır. Cömertlik ve doğruluk, iman eden kimselerin huylarından olmalıdır. Allah'ın nimetlerine karşı kalp, söz, amel ile şükredilmelidir. Şükür Allah'a ve Peygamber'e itaat etmektir. İnsan şükrettikçe, insana verilen nimetler, rızıklar, güzellikler, imkanlar artacak ve çoğalacaktır. İsrailoğullarının başına gelen olaylar Kur'an-ı Kerim'de ve sahih sünnette yer alıyorsa kabul edilmelidir. Kuran'da ve sahih sünnette yeri olmayan olaylara gelince; dinimize ters düşen olaylar kabul edilmez ve reddedilmelidir. Dinimizin doğrulamadığı ve yalanlamadığı olaylara gelince biz de ne doğrular ne de yalanlarız. İman eden kimse verdiği sözü yerine getirir. Münafık söz verir ama sözünde durmaz. Bazı zenginler geçmişteki fakirliklerini, düşkünlüklerini, yoksulluklarını unuturlar, birileri onlara geçmişlerini hatırlattıklarında öfkelenirler. İnsanoğlu bu dünyada mutlaka imtihana tâbi tutulacaktır. Melekler bazen insan suretine girerler, konuşurlar. Hastanın başını sıvazlarlar ve Allah'ın izniyle hasta iyileşir. Allah hikmetinden sorulmaz. Dilediği kimseleri zengin veya fakir kılar, yüceltir veya alçaltır. En kötü huy, nankörlük ve cimriliktir. Çünkü bu huylar insana Allah'ı ve O'nun nimetlerini unutturur, hatta inkâr ettirir. "Ne oldum delisi" olmamak, geçmişi unutmamak gerekir .

ben onların iddia ettikleri gibi namazı güzel kıldıramıyorsam, o takdîrde ben onların öğretmesine muhtaç olurum ve bunca amelim de boşa gitmiş olur! (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3728, 5412, 6453)

١٨٧٠– حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللهُمَّ ارْزُقْ آلَ مُحَمَّدٍ قُوتًا.

1870- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

"Allâhım! Muhammed'in ailesine geçinebilecek kadar rızık ver!" (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6460)

١٨٧١– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَبِعَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْذُ قَدِمَ الْمَدِينَةَ مِنْ طَعَامِ الْبُرِّ ثَلَاثَ لَيَالٍ تِبَاعًا حَتَّى قُبِضَ.

1871- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Muhammed ailesi, Medine'ye hicret edip geldikleri zamandan Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ruhu alınıncaya kadar arka arkaya üç gün buğday ekmeği ile karınları doymadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5416, 6454)

١٨٧٢– حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ هُوَ الْأَزْرَقُ عَنْ مِسْعَرِ بْنِ كِدَامٍ عَنْ هِلَالٍ الْوَزَّانِ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا أَكَلَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْلَتَيْنِ فِي يَوْمٍ إِلَّا إِحْدَاهُمَا تَمْرٌ.

1872- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ailesi bir günde iki öğün yemek yemedi; yediği iki öğünden biri muhakkak hurma idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6455)

١٨٧٣– حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْأُوَيْسِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَزِيدَ بْنِ رُومَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ لِعُرْوَةَ ابْنَ أُخْتِي إِنْ كُنَّا لَنَنْظُرُ إِلَى الْهِلَالِ ثُمَّ الْهِلَالِ ثَلَاثَةَ أَهِلَّةٍ فِي شَهْرَيْنِ وَمَا أُوقِدَتْ فِي أَبْيَاتِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى

اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَارٌ فَقُلْتُ يَا خَالَةُ مَا كَانَ يُعِيشُكُمْ قَالَتْ الْأَسْوَدَانِ التَّمْرُ وَالْمَاءُ إِلَّا أَنَّهُ قَدْ كَانَ لِرَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِيرَانٌ مِنْ الْأَنْصَارِ كَانَتْ لَهُمْ مَنَائِحُ وَكَانُوا يَمْنَحُونَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَلْبَانِهِمْ فَيَسْقِينَا.

1873- Âişe -Allah ondan razı olsun- kız kardeşi Esmâ'nın oğlu Urve'ye şöyle dedi:

- Ey kız kardeşimin oğlu! Bizler, hilâle bakardık, sonra hilale bakardık, sonra yine hilale bakardık. İki ay içerisinde üç kere hilale bakardık. Bu zaman zarfında Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin evlerinde yemek yapmak için hiçbir ateş yakılmazdı. Urve dedi ki: Ben Âişe'ye:

- Ey teyze! O halde siz nasıl yaşıyordunuz? Ne yeyip, ne içiyordunuz? diye sordum. Aişe şöyle dedi:

- İki siyah şeyle yani hurma ve suyla yaşardık. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Ensâr'dan komşuları ve onların da sağım koyunları vardı. Bunlar hayvanlarını sağarlardı ve sütlerinden Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hediye ederlerdi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem de ondan bizlere içirirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2567, 6458, 6459)

١٨٧٤- وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ صَفِيَّةَ حَدَّثَتْنِي أُمِّي عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ شَبِعْنَا مِنْ الْأَسْوَدَيْنِ التَّمْرِ وَالْمَاءِ.

1874- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Biz hurma ile sudan doyup kandığımız halde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5442, 5383)

١٨٧٥- حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ مَا شَبِعَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ طَعَامٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ حَتَّى قُبِضَ.

1875- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin ailesi, kendisi vefat edinceye kadar üç gün üst üste yemekten doymadı. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 5374)

١٨٧٦ – حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَدْخُلُوا عَلَى هَؤُلَاءِ الْمُعَذَّبِينَ إِلَّا أَنْ تَكُونُوا بَاكِينَ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا بَاكِينَ فَلَا تَدْخُلُوا عَلَيْهِمْ لَا يُصِيبُكُمْ مَا أَصَابَهُمْ.

1876- Abdullah ibnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah'ın azâb indirdiği bu kavmin meskenlerine girmeyin. Ancak ağlayarak oradan geçin. Şayet ağlayamazsanız oralara girmeyiniz ki onların başlarına gelen sizin de başınıza gelmesin." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 338, 4333381, 4419, 4420, 4702)

١٨٧٧ – حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَاضٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ عَنْ نَافِعٍ أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَخْبَرَهُ أَنَّ النَّاسَ نَزَلُوا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْضَ ثَمُودَ الْحِجْرَ فَاسْتَقَوْا مِنْ بِئْرِهَا وَاعْتَجَنُوا بِهِ فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُهَرِيقُوا مَا اسْتَقَوْا مِنْ بِئْرِهَا وَأَنْ يَعْلِفُوا الْإِبِلَ الْعَجِينَ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَسْتَقُوا مِنَ الْبِئْرِ الَّتِي كَانَتْ تَرِدُهَا النَّاقَةُ تَابَعَهُ أُسَامَةُ عَنْ نَافِعٍ.

1877- Abdullah ibnu Ömer -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

İnsanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin beraberinde Semûd arazîsi olan el-Hicr'e inip konakladılar, akabinde oranın kuyusundan su aldılar ve bununla hamur yoğurdular. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara, oranın kuyusundan aldıkları suyu dökmelerini, o su ile yoğurulan hamuru develere yedirmelerini emretti. Ve yine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onlara Salih Peygamber'in dişi devesinin su içmeye gelmekte olduğu kuyudan su almalarını emretti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3379)

١٨٧٨ – حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ قَزَعَةَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ ثَوْرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي الْغَيْثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلَ الصَّائِمِ النَّهَارَ.

1878- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Dul kadınların ve fakirlerin nafakalarını kazanmaya, onların yardımına koşan kimse, Allah yolunda savaşan mücahid gibidir. Veya da o kimse geceleri namaz kılıp gündüzleri oruçlu geçiren kimse gibidir." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 5353, 6006, 6007)

١٨٧٩– حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرٌو أَنَّ بُكَيْرًا حَدَّثَهُ أَنَّ عَاصِمَ بْنَ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَيْدَ اللهِ الْخَوْلَانِيَّ أَنَّهُ سَمِعَ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ يَقُولُ عِنْدَ قَوْلِ النَّاسِ فِيهِ حِينَ بَنَى مَسْجِدَ الرَّسُولِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ أَكْثَرْتُمْ وَإِنِّي سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ بَنَى مَسْجِدًا قَالَ بُكَيْرٌ حَسِبْتُ أَنَّهُ قَالَ يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ اللهِ بَنَى اللهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ.

1879- Ubeydullah el-Havlani'den, -Allah ondan razı olsun- O şöyle bildirdi:

Osman ibnu Affan, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin Mescidi'ni yeniden inşa ederken, insanların bunun hakkında konuştuklarını duyunca şöyle dedi: "Muhakkak ki sizler bu konuda sözü çoğalttınız. Oysa ben Nebi sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle derken işittim:

"Her kim yalnızca Allah'ın rızasını isteyerek mescid inşa ederse, Allah da onun için aynını cennette inşa eder." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 450)

١٨٨٠– حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي سَلَمَةُ بْنُ كُهَيْلٍ ح و حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَلَمَةَ قَالَ سَمِعْتُ جُنْدَبًا يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ أَسْمَعْ أَحَدًا يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيْرَهُ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَمَّعَ سَمَّعَ اللهُ بِهِ وَمَنْ يُرَائِي يُرَائِي اللهُ بِهِ.

1880- Cundeb ibnu Abdullahtan -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Seleme dedi ki: Ben bu zamanda Cundeb'den başka kimseden "Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu" derken işitmedim. Cundeb'e yaklaştım ve onun şöyle demekte olduğunu işittim: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem: Kim işlediği hayrı şöhret için insanlara duyurursa, Allah onun gizli işlerini duyurur. Kim de herhangi bir hayrı gösteriş için yaparsa, Allah da onun gösterişçiliğini meydana çıkarır" buyurdu.[339] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6499)

---

339 Her hastalığın bir ilacı vardır. Bilen bilir, bilmeyen de bilmez. Riyanın büyüklügüne

١٨٨١- حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَبَيَّنُ فِيهَا يَزِلُّ بِهَا فِي النَّارِ أَبْعَدَ مِمَّا بَيْنَ الْمَشْرِقِ.

1881- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir kul, manasını ve nereye varacağını düşünmeden bir söz söyler de, o söz sebebiyle ateşin içinde, güneşin doğduğu yer ile battığı yer arasından daha uzak bir derinliğe kayıp gider!"[340] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 6477)

---

ve Müslüman'ın ibadeti için oluşturduğu tehlikeye rağmen, onun ve ihlasa ters düşen benzeri hastalıkların da çesitli tedavi yolları ve ilacı vardır. Küçük Şirk: Bazı amelleri yaparken Allah'ın dışında başkalarının da rızâsını hesaba katmaktır. Böyle bir tavır riyâ ve amelî münafıklıktır. Şirkle ilgili yukarıdaki tasniflerin yanında, şirk; açık şirk ve gizli şirk olmak üzere de ikiye ayrılmıştır.Açık şirk: Allah'ın zatında, sıfatlarında ve isimlerinde ortak tanımaktır. Bu şirkin tesbiti kolaydır. Fakat gizli şirk öyle değildir. Gizli şirk; Allah'ın tasarruflarına (isteklerine) kafa tutmak ve Allah'tan beklenmesi gerekeni başkasından beklemektir. Bu şirkin farkına varmak zordur, kişi çoğu zaman bu şirke düştüğünün farkına bile varmayabilir. Maalesef, günümüzde dinini tam olarak bilmeyen bazı Müslümanlar gizli şirke bulaşmaktadırlar. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selem bu hususta Müslümanları uyarmaktadır. Riyâ, gizli şirklerin başında gelir. Meselâ, bir insan Allah'a ibadet ederken insanların gözüne girmeyi, onların yardımlarından faydalanmayı amaç edinirse, şirk koşmuş olur. Buna gizli şirk denir. Çağımızda bir hastalık derecesine varan, aşırı mal-mülk sevgisi, aşırı para ve servet hırsı, aşırı şöhret sevdası gibi kötü duygular da gizli şirk sayılmışlardır. Bunlar için delicesine çalışılırsa, bu çok tehlikelidir. Farkına varmadan insanı şirke götürebilir. Çünkü İslâm'da ibâdet, sadece Allah'ın rızâsı için yapılır; hayatın amacı sadece Allah olmalıdır.

340 Hadis dikkatsizce veya önemsenmeden söyleniverecek bir kaç kelimelik bir sözün, aslında Allah katında çok büyük neticelere vesile olacağını açıkça ortaya koymaktadır. Bu bir anlamda, sonuçları itibariyle «küçük söz veya basit kelime» olmadığını göstermektedir. Dili korumanın asıl lüzumu da buradan ileri gelmektedir.Haram mı helâl mi, güzel mi kötü mü, hayır mı şer mi henüz tam olarak kestiremediği bir sözü söylemek suretiyle bazan kulların, cehennemin doğu-batı arasından daha uzak bir yerine fırlatılıp atılacakları bildirilmektedir. Bu, üzerinde durulması gerekli çok ciddî bir tehdittir.Herhangi bir kişinin, bazan Allah'ın hoşnutluğunu gerektiren bir sözü pek önemsemeksizin, daha doğrusu basit görerek söyleyebileceği haber verilmektedir. Tabiî aynı tutum, Allah'ın gazabını celbedecek herhangi bir söz için de aynen geçerlidir. Birinci halde Allah, o sözü söyleyen kulunun derecesini yükseltir, ikinci durumda ise, onu cehennemin dibine atar. O halde

١٨٨٢– حَدَّثَنَا عَلِيٌّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ قِيلَ لِأُسَامَةَ لَوْ أَتَيْتَ فُلَانًا فَكَلَّمْتَهُ قَالَ إِنَّكُمْ لَتُرَوْنَ أَنِّي لَا أُكَلِّمُهُ إِلَّا أُسْمِعُكُمْ إِنِّي أُكَلِّمُهُ فِي السِّرِّ دُونَ أَنْ أَفْتَحَ بَابًا لَا أَكُونُ أَوَّلَ مَنْ فَتَحَهُ وَلَا أَقُولُ لِرَجُلٍ أَنْ كَانَ عَلَيَّ أَمِيرًا إِنَّهُ خَيْرُ النَّاسِ بَعْدَ شَيْءٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا وَمَا سَمِعْتَهُ يَقُولُ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ يُجَاءُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُهُ فِي النَّارِ فَيَدُورُ كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ بِرَحَاهُ فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ أَيْ فُلَانُ مَا شَأْنُكَ أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَانَا عَنْ الْمُنْكَرِ قَالَ كُنْتُ آمُرُكُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا آتِيهِ. وَأَنْهَاكُمْ عَنْ الْمُنْكَرِ وَآتِيهِ رَوَاهُ غُنْدَرٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ.

1882- Ebû Vâil -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Usâme ibnu Zeyd'e: Falân'a yâni Osmân ibnu Affân'a gitsen de onunla konuşsan, denildi. Usame şöyle dedi:

önemli olan, sözün uzun veya kısalığı, basit ve ağır oluşu değil, Allah'ın rızâsını mı, yoksa gazabını mı celbedici nitelikte olduğudur. Bunun için de söylenilecek sözün iyice düşünülmesi gerekmektedir. Atalarımız «Bin düşün bir söyle!» derken, bu ve benzeri hadisleri dikkate almış olmalıdırlar. Allah Teâlâ, hoşnut olacağı sözü söyleyen kişiyi, kendisine kavuştuğu kıyamet gününe kadar, kendilerinden razı olduğu kişiler arasına kaydeder. Yani o kişiyi, ölünceye kadar hayır ve iyilikler işlemeye, taat ve ibadet etmeye muvaffak kılar. Neticede o kul bu güzellikleri yaşarken ölür ve Rabbine kavuşur. Dolayısıyla âhiret hayatı aynı güzellikler içinde sürer gider. Aksi de aynen vâriddir. Allah Teâlâ'nın gazabını gerektiren bir sözü söyleyen kişiyi, kıyamete kadar gazap ettikleri kimseler arasına yazar. Yani o kişi hep gazabı gerektiren işler yapar. Sonuçta da bu kötü halin tabiî uzantısı olan kötü âkıbete uğrar.Hadisteki «Kendisine kavuştuğu güne kadar» kaydından, söz konusu durumun dünya ile sınırlı olduğu asla sanılmamalıdır. Burada ağızdan çıkacak bir sözün, insanın hem dünya hem de âhiret hayatını çok ciddî mânada etkilediği anlatılmaktadır. Hadisin ifâdesi, «Ceza gününe kadar lânetim senin üzerindedir» [Sad sûresi (38), 78] âyetindeki ifadeye benzemektedir. Bu ifadeden, İblis'in o gün lânetten kurtulacağı anlaşılamıyacağı gibi, hadisimizin ifadesinden de ilâhî hoşnutluk veya gazabın âhirete uzanmayacağı mânası çıkarılamaz.Müslüman, her ağzına gelen sözü söylememelidir. Önemsemeden, ciddiye almadan söylenen sözler insanın başına çok ciddi işler açar.Dilini tuttuğu, sözünü yuttuğu için zarar gören insan çok azdır. Fakat diline hâkim olamamak yüzünden kayba uğrayanların sayısını tesbit etmeye imkân yoktur. Söylenecek sözün Allah'ın rızâsını mı yoksa gazabını mı gerektireceğine çok dikkat etmek gerekir.İnsan, âhiretteki hayatını dünyada hazırlar. Bu hazırlıkta dilin etkisi çok büyüktür. Sonucu büyük olduğu sürece küçük veya basit söz yoktur.

- Sizler benim O'nunla konuşmadığımı zannediyorsunuz. Ben O'nunla sizin bulunduğunuz bir ortamda mı konuşup size duyuracağım? Muhakkak ki ben O'nunla fitneye bir kapı açmaksızın gizli olarak konuşurum ve fitne kapısını ilk açan da ben olmam. Hem ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden işittiğim bir sözden sonra bir kişi hakkında o üzerimde emîr olduğundan dolayı:

- Bu adam insanların hayırlısıdır! demem. Orada bulunan sahabeler:

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi ne söylerken işittin? diye sordular. Usâme şöyle dedi: Ben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemi şöyle buyururken işittim:

"Kıyamet gününde bir kişi getirilir ve cehennemin içine atılır. Cehennemde onun bağırsakları karnından dışarı çıkar. Sonra o kişi bağırsakları etrafında değirmen eşeğinin değirmende dönüşü gibi döner. Bunun üzerine Cehennem ehli o adamın başına toplanırlar ve derler ki:

- Ey Falan! Senin halin nedir böyle?! Sen bize dünyada iken iyiliği emreder, kötülükten de yasaklamaz mıydın? O adam şöyle der:

- Ben sizlere iyiliği emreder, ancak kendim yapmazdım. Sizleri kötülükten yasaklar, ancak kendim kötülük yapardım.[341]

Bu hadisi Ğunder, Şube'den, O da A'meş'den rivayet etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3267, 7098)

١٨٨٣ – حَدَّثَنَا الْحُمَيْدِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللهَ تَجَاوَزَ لِي عَنْ أُمَّتِي مَا وَسْوَسَتْ بِهِ صُدُورُهَا مَا لَمْ تَعْمَلْ أَوْ تَكَلَّمْ.

1883- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah benim sebebimle, ümmetimin içinden geçirdikleri kötü düşünceleri konuşmadıkları ve yapmadıkları sürece onlardan bu affedilmiştir."[342] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2528, 5269, 6664)

---

341 Bu meyanda gelen diğer bir rivayette "İlmi ile amel etmeyen alim şu yanan kandile benzer.." denmiş ve akıbetinin çok acı olduğu bildirilmiştir.

342 Kalbe iyice yatışıp yerleşmediği zaman itibâr yoktur. Unutan ve yanılan da böyledir; onlar için de kalbin bir nesneye yatışıp yerleşmesi yoktur.

١٨٨٤– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ عَطَسَ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَمَّتَ أَحَدَهُمَا وَلَمْ يُشَمِّتْ الْآخَرَ فَقِيلَ لَهُ فَقَالَ هَذَا حَمِدَ اللَّهَ وَهَذَا لَمْ يَحْمَدْ اللَّهَ.

1884- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında iki kişi hapşırdı. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birine "yerhamukellâh" (Allah sana merhamet etsin) dedi. Diğerine ise bir şey demedi. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme bunun sebebi sorulduğunda şöyle buyurdu:

"Bu adam hapşırdıktan sonra "Elhamdulillâh" dediği için ben de ona "yerhamukellâh" dedim. Diğeri hapşıran ise "Elhamdulillâh" demediği için ben de kendisine "yerhamukellâh" demedim."[343] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6221, 6225)

١٨٨٥– حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ التَّثَاؤُبُ مِنْ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَثَاءَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَالَ هَا ضَحِكَ الشَّيْطَانُ.

1885- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Esnemek**[344]** şeytândandır. Sizden biriniz esneyeceği zaman gücü yetti-

---

343 Bu rivayet Müslümanın, Müslüman üzerindeki haklarından bahsediyor.

344 **Esnemek;** Uyku, yorgunluk veya can sıkıntısı halinde, elde olmadan, ağzın kendiliğinden açılarak, uzunca bir nefes alıp verme hali. Bu hal bir bakıma, dalgınlık ve gaflet haline benzer. Bu ise, Müslümana pek yakışır bir durum değildir. Bunun için Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda şöyle buyurmuştur: «Allah (c.c.), aksırmayı sever, fakat esnemeyi sevmez. Bir kimse aksırıp «Elhamdülillâh» derse, bunu işiten Müslümanların, «yerhamukellah « diye karşılık vermesi gerekir. Esneme ise, şeytandandır. Bunun için, esneme ihtiyacı duyan kişi mümkün olduğu kadar buna mani olsun. Çünkü biriniz esnediği zaman şeytan ona güler». Şeytanın gülmesinden maksat, esneyenin içine düştüğü, gaflet ve bitkinlik hali ile gülünç durumundan şeytanın hoşlanmasıdır. Zaten, inanan bir kişinin başına gelecek her kötülük şeytanı memnun eder ve onu güldürür. Şeytanı güldürmemek için kişinin, esneme belirtileri olunca; hareket ederek, elini yüzünü yıkayarak, abdest alarak, yorgunsa dinlenerek bu gaflet halinden kurtulmaya çalışması gerekir. Bütün bunlara rağmen esnemeden kurtulunamazsa, esneme halinde ağzın el veya başka bir şeyle kapatılması İslâmi edep gereğidir.

ği kadar esnemesine engel olsun. Çünkü sizden biriniz esnerken hâa diye ses çıkarınca şeytân o kimseye güler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3289, 6223, 6226)

١٨٨٦– حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ خَالِدٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فُقِدَتْ أُمَّةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا يُدْرَى مَا فَعَلَتْ وَإِنِّي لَا أُرَاهَا إِلَّا الْفَارَ إِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الْإِبِلِ لَمْ تَشْرَبْ وَإِذَا وُضِعَ لَهَا أَلْبَانُ الشَّاءِ شَرِبَتْ فَحَدَّثْتُ كَعْبًا فَقَالَ أَنْتَ سَمِعْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ لِي مِرَارًا فَقُلْتُ أَفَأَقْرَأُ التَّوْرَاةَ.

1886- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrâîl oğullarından bir kavim beşer târihinden silinip yok oldu. O kavmin ne yaptıkları ise bilinmez. Ben Allah'ın onları fareye dönüştürdüğünü sanıyorum. Çünkü fare, kendisi için bir yere deve sütü konulduğunda onu içmez de, koyun sütü konulduğunda onu içer.[345]" Ben bu hadisi o zaman hıristiyan olan Kab ibnul-Ahbar'a bildirdim. O da bana:

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bunu söylerken işittin mi? diye sordu. Ben de:

- Evet, işittim, dedim. Sonra Ka'b tekrar tekrar bana:

- Sen Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden bunu söylerken işittin mi? diye sordu. Ben de dedim ki:

- Ben Tevrat mı okuyorum? Ben sana ancak Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden duyduğumu söylüyorum. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3305)

١٨٨٧– حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ ابْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ.

1887- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mümin, ze-

345 İsrail oğullarına deve sütü haramdı. Koyun sütü ise onlara helal kılınmıştı.

hirli bir hayvanın bulunduğu delikten iki kere sokulmaz."[346] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 6133)

١٨٨٨– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ أَثْنَى رَجُلٌ عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ وَيْلَكَ قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ قَطَعْتَ عُنُقَ صَاحِبِكَ مِرَارًا ثُمَّ قَالَ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَادِحًا أَخَاهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ أَحْسِبُ فُلَانًا وَاللهُ حَسِيبُهُ وَلَا أُزَكِّي عَلَى اللهِ أَحَدًا أَحْسِبُهُ كَذَا وَكَذَا إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَلِكَ مِنْهُ.

1888- Ebû Bekre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin yanında bir adam, bir adamı övdü. Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem birkaç kere sözünü tekrarlayarak şöyle buyurdu:

"Bu çok şaşılacak bir şey! Sen arkadaşının boynunu kestin, sen arkadaşının boynunu kestin" Sonra şöyle buyurdu:

"Sizden her kim din kardeşini ille de methedip övecekse: Falanca kişi hakkındaki zannım şudur ki, onun hesaba çekicisi Allah'tır. Ben, Allah'a karşı kimseyi tezkiye edemem. Onu şöyle şöyle kimse olduğunu sanıyorum, desin! Bu sözleri de şayet o kimsenin öyle olduğunu biliyorsa söylesin."[347] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2662, 6061, 6162)

---

346 Mümin her zaman kesin kararlı, basiretli, uzağı gören olmalı. Uyanık olmalı. Aldandıktan sonra tekrar aldanmamalı.

347 Medh; övgü, medih ise yapılan güzel işlerden dolayı dil ile yapılan övgü. Medhin zıttı zemmdir. Zemm birinin aleyhinde kötü sözler söylemek ve onun çirkin, eksik hallerini ortaya dökmek demektir. Medhe lâyık kimseleri medhetmek, toplum arasında faziletin ve kemalin artmasına neden olabileceği gerekçesiyle hoş görülmüş ve hatta teşvik edilmiştir. Ancak medhe lâyık olmayan kişileri medhetmek, oldukça çirkin bir davranıştır. Bir kişiyi medhederken, medhedenin dikkat etmesi gereken bazı noktalar vardır. Bunlar; övgüde fazlaya kaçıp sözü yalanla bitirmemeli; söylenen sözün içine riyâ karışmamalı; zalim ve alçak kişileri övme yoluna gitmemelidir. Medhetme konusuna dikkat etmeli ve olur olmaz, her zaman ve her durumda medhe kalkışmamalıdır. Bunun neticesinde gündeme riya gelir ki bu çok tehlikelidir. Çünkü, riya, insanlar arasında manevî nüfûz, şan ve şöhret, maddî çıkar sağlamak için yapılır. Dünyaya âit bu tür maddî ve manevî çıkarları elde etmek için, dinin insanlar tarafından kutsal değerlere karşı beslenen bağlılık ve hürmet duygularının âlet edilmesi, riyanın en kötü şeklidir. Bu tür davranışlar, hilekârlık ve yalancılıktır. İnsan şeref ve haysiyetine hakarettir. Riyakâr kişinin söz ve davranışlarındaki samimiyetsizlikleri, diğer insanlar tarafından kısa zamanda anlaşılır. Bunlara kimse

١٨٨٩ – حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صَبَّاحٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكَرِيَّاءَ حَدَّثَنَا بُرَيْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يُثْنِي عَلَى رَجُلٍ وَيُطْرِيهِ فِي مَدْحِهِ فَقَالَ أَهْلَكْتُمْ أَوْ قَطَعْتُمْ ظَهَرَ الرَّجُلِ.

1889- Ebû Mûsâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem bir kimsenin diğer bir kimseyi övdüğünü ve onu överken de aşırıya gittiğini işitince şöyle buyurdu:

- ''Siz o adamı helak ettiniz; veya: Adamın sırtını kestiniz.'' (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 2663, 6060)

١٨٩٠ – وَقَالَ عَفَّانُ حَدَّثَنَا صَخْرُ بْنُ جُوَيْرِيَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرَانِي أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكٍ فَجَاءَنِي رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ الْآخَرِ فَنَاوَلْتُ السِّوَاكَ الْأَصْغَرَ مِنْهُمَا فَقِيلَ لِي كَبِّرْ فَدَفَعْتُهُ إِلَى الْأَكْبَرِ مِنْهُمَا قَالَ أَبُو عَبْد اللهِ اخْتَصَرَهُ نُعَيْمٌ عَنْ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ أُسَامَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ

1890- İbnu Ömer'den, -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Rüyamda dişlerimi misvakla misvaklarken gördüm. Bana iki kişi geldi. Biri diğerinden yaşça daha büyüktü. Misvakı yaşça küçük olana alması için uzattım. Bana denildi ki: (yani Cibril): Onu büyük olana ver. Ben de o ikisinden yaşça büyük olanına verdim.''

Ebu Abdullah dedi ki: Bu hadisi Nuaym, İbnul-Mubarek'ten, O'da Usame'den, O da Nafi'den, O da ibnu Ömer'den kısaltarak rivayet etmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 246)

١٨٩١ – حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ صَبَّاحٍ الْبَزَّارُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُحَدِّثُ حَدِيثًا لَوْ عَدَّهُ الْعَادُّ لَأَحْصَاهُ.

1891- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

---

güvenmez. Riyanın her çeşidi ahlaksızlık olduğu halde, ibadetlerde riyakâr olmak çok daha büyük bir ahlâksızlıktır. İşte bu yüzden birinin birini övmesini dinimiz yasaklamıştır.

Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem konuşurken tane tane ve son derece anlaşılır bir şekilde konuşurdu. Şayet bir kimse, O konuşurken, O'nun kelimelerini, harflerini saysa sayabilirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3567)

١٨٩٢– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ أَبُو الْحَسَنِ الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ يَقُولُ جَاءَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ إِلَى أَبِي فِي مَنْزِلِهِ فَاشْتَرَى مِنْهُ رَحْلًا فَقَالَ لِعَازِبٍ ابْعَثْ ابْنَكَ يَحْمِلْهُ مَعِي قَالَ فَحَمَلْتُهُ مَعَهُ وَخَرَجَ أَبِي يَنْتَقِدُ ثَمَنَهُ فَقَالَ لَهُ أَبِي يَا أَبَا بَكْرٍ حَدِّثْنِي كَيْفَ صَنَعْتُمَا حِينَ سَرَيْتَ مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ أَسْرَيْنَا لَيْلَتَنَا وَمِنْ الْغَدِ حَتَّى قَامَ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ وَخَلَا الطَّرِيقُ لَا يَمُرُّ فِيهِ أَحَدٌ فَرُفِعَتْ لَنَا صَخْرَةٌ طَوِيلَةٌ لَهَا ظِلٌّ لَمْ تَأْتِ عَلَيْهِ الشَّمْسُ فَنَزَلْنَا عِنْدَهُ وَسَوَّيْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَانًا بِيَدِي يَنَامُ عَلَيْهِ وَبَسَطْتُ فِيهِ فَرْوَةً وَقُلْتُ نَمْ يَا رَسُولَ اللهِ وَأَنَا أَنْفُضُ لَكَ مَا حَوْلَكَ فَنَامَ وَخَرَجْتُ أَنْفُضُ مَا حَوْلَهُ فَإِذَا أَنَا بِرَاعٍ مُقْبِلٍ بِغَنَمِهِ إِلَى الصَّخْرَةِ يُرِيدُ مِنْهَا مِثْلَ الَّذِي أَرَدْنَا فَقُلْتُ لَهُ لِمَنْ أَنْتَ يَا غُلَامُ فَقَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ أَوْ مَكَّةَ قُلْتُ أَفِي غَنَمِكَ لَبَنٌ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ أَفَتَحْلُبُ قَالَ نَعَمْ فَأَخَذَ شَاةً فَقُلْتُ انْفُضْ الضَّرْعَ مِنْ التُّرَابِ وَالشَّعَرِ وَالْقَذَى قَالَ فَرَأَيْتُ الْبَرَاءَ يَضْرِبُ إِحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى يَنْفُضُ فَحَلَبَ فِي قَعْبٍ كُثْبَةً مِنْ لَبَنٍ وَمَعِي إِدَاوَةٌ حَمَلْتُهَا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْتَوِي مِنْهَا يَشْرَبُ وَيَتَوَضَّأُ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَرِهْتُ أَنْ أُوقِظَهُ فَوَافَقْتُهُ حِينَ اسْتَيْقَظَ فَصَبَبْتُ مِنْ الْمَاءِ عَلَى اللَّبَنِ حَتَّى بَرَدَ أَسْفَلُهُ فَقُلْتُ اشْرَبْ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ فَشَرِبَ حَتَّى رَضِيتُ ثُمَّ قَالَ أَلَمْ يَأْنِ لِلرَّحِيلِ قُلْتُ بَلَى قَالَ فَارْتَحَلْنَا بَعْدَمَا مَالَتْ الشَّمْسُ وَاتَّبَعَنَا سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكٍ فَقُلْتُ أُتِينَا يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَارْتَطَمَتْ بِهِ فَرَسُهُ إِلَى بَطْنِهَا أُرَى فِي جَلَدٍ مِنْ الْأَرْضِ شَكَّ زُهَيْرٌ فَقَالَ إِنِّي أُرَاكُمَا قَدْ دَعَوْتُمَا عَلَيَّ فَادْعُوَا لِي فَاللهُ لَكُمَا أَنْ أَرُدَّ عَنْكُمَا الطَّلَبَ فَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَجَا فَجَعَلَ لَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا قَالَ قَدْ كَفَيْتُكُمْ مَا هُنَا فَلَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا رَدَّهُ قَالَ وَوَفَى لَنَا.

1892- Berâ ibnu Âzib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ebû Bekir -Allah ondan razı olsun- babam evinde iken yanına geldi ve ondan bir binek devesi satın aldı. Ebû Bekir, Âzib'e:

- Benimle beraber oğlunu gönder de bunu benim eve kadar nakletsin, dedi. Berâ dedi ki: Bunun üzerine ben onun beraberinde hayvanı götürdüm. Babam da dışarı çıkmış devenin bedelini alıyordu. Bu sırada babam, Ebû Bekir'e:

- Ey Ebu Bekir! Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yaptığınız Mekke'den Medine'ye olan hicret yolculuğunuzu bana anlat, dedi. Ebû Bekir şöyle dedi:

- Evet, anlatayım! Bütün gece boyunca yürüdük. Nihayet güneş, gündüzün yarısına gelip dikildi. Yol tamâmıyla boşaldı. Artık oradan hiçbir kimse geçmiyordu. O sırada gözümüze uzun gölgeli bir kaya göründü. Onun üzerine henüz güneş gelmemişti. Onun yakınında indik. Ben kayanın gölgesinde Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin uyuması için elimle bir yeri düzeltip hazırladım. Sonra oraya bir post serdim ve:

- Sen uyu Ey Allah'ın Rasûlü! Ben etrafında olan şeyleri bakar araştırırım ki, buralarda bir düşman olmasın, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem uyudu. Ben oranın etrafını araştırıp gözetlemek için çıktım. Derken koyunlarını bulunduğumuz kayaya doğru getirmekte olan bir koyun çobanı ile karşılaştım. O da bizim gibi o kayanın gölgesinden faydalanmak istiyordu. Ben ona:

- Sen kimin çobanısın ey delikanlı? diye sordum. O:

- Mekke ahâlîsinden veya Mekke'den bir adamın çobanıyım, dedi. Ben:

- Senin koyunlarında süt var mı? dedim, O:

- Evet, vardır, dedi. Ben:

- Benim için süt sağar mısın? dedim. O:

- Evet sağarım, dedi ve bir koyun tuttu. Ben ona:

- Memesi üzerindeki toprak, kıl ve pislikleri silkele, dedim.

Çoban benim için, yanında bulunan iri ve kalın karınlı ağaç çanağa bir adam kandıracak kadar az bir süt sağdı. Benim yanımda da Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem için taşıdığım, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin su ister, su içer ve abdest alır olduğu deriden bir kap bulunuyordu. Ben müteakiben Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldim. Fakat O'nu uykusundan uyandırmak istemediğim için, kendi kendine uyanıncaya kadar bekledim. Bu sırada sütün üstüne biraz su döktüm, hattâ kabın aşağısı biraz soğudu. Uyanınca O'na:

- Ey Allah'ın Rasûlü, iç, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem içti. Ben de bundan hoşnut oldum. Sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Hareket etme zamanı gelmedi mi?" dedi. Ben:

- Evet, dedim. Ve güneş ortadan batıya meylettikten sonra hareket ettik. Bizim arkamıza Surâka ibnu Mâlik arkamıza düşüp bizi takip etti. Ben:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bizim yanımıza geldiler, yakalanacağız, dedim. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem:

- "Üzülme! Muhakkak ki Allah bizimle beraberdir!" (Tevbe: 40) buyurdu. Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Suraka'ya beddua etti. Bunun üzerine Surâka'nın atı tökezleyip karnına kadar yere battı. Zannediyorum biz bu sırada düz ve sert bir arazî üzerinde bulunuyorduk. Surâka bunun üzerine şöyle dedi:

- Görüyorum ki siz ikiniz bana beddua ettiniz. Benim buradan kurtulmam için dua edin ki, Allah şahidim olsun sizin peşinizden gelenleri geri çevireceğim.

Bunun üzerine Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem onun için dua etti ve o da bulunduğu durumdan kurtuldu. Sonra geriye döndü ve bizim peşimize düşen herkese:

- Ben buralara baktım, kimse yok, diyerek karşılaştığı herkesi geri çevirdi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2439, 3615, 3652, 3908, 3917, 5607)

١٨٩٣– حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ ﴾ فَبَدَّلُوا فَدَخَلُوا يَزْحَفُونَ عَلَى أَسْتَاهِهِمْ وَقَالُوا حَبَّةٌ فِي شَعْرَةٍ.

1893- Ebû Hureyre -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İsrâîl oğulları'na: Beytu'l-Makdis kapısından secde ederek girin ve hitta (bağışla) deyin. Ancak onlar bunu değiştirdiler ve kıçları üzere emekleyerek girdiler. Hitta yerine "Kıl çuval içinde hububat" sözünü söylediler." (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 3403, 4479, 4641)

١٨٩٤– حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ اللهَ تَعَالَى تَابَعَ عَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْوَحْيَ قَبْلَ وَفَاتِهِ حَتَّى تَوَفَّاهُ أَكْثَرَ مَا كَانَ الْوَحْيُ ثُمَّ تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدُ.

1894- Enes ibnu Mâlik -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Allah Azze ve Celle, Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hayatı boyun-

ca arka arkaya vahiy indirdi. En çok vahyi de ölümüne yakın indirdi.[348] Bundan sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem vefat etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4982)

١٨٩٥ – حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ سَمِعَ جَعْفَرَ بْنَ عَوْنٍ حَدَّثَنَا أَبُو الْعُمَيْسِ أَخْبَرَنَا قَيْسُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْيَهُودِ قَالَ لَهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ آيَةٌ فِي كِتَابِكُمْ تَقْرَءُونَهَا لَوْ عَلَيْنَا مَعْشَرَ الْيَهُودِ نَزَلَتْ لَاتَّخَذْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ عِيدًا قَالَ أَيُّ آيَةٍ قَالَ ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ قَالَ عُمَرُ قَدْ عَرَفْنَا ذَلِكَ الْيَوْمَ وَالْمَكَانَ الَّذِي نَزَلَتْ فِيهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ قَائِمٌ بِعَرَفَةَ يَوْمَ جُمُعَةٍ.

1895- Tarık ibnu Şihab, Ömer ibnu Hattab'tan bildirdi. Yahudilerden birisi (Ka'b el-Ehbar) ona dedi ki:

Ey müminlerin emiri! Kitab'ınızda okuduğunuz bir âyet var ki, şayet Yahudi topluluğunun üzerine inseydi o günü bayram edinirdik. Ömer -Allah ondan razı olsun- : o hangi âyettir? diye sordu. O Yahudi dedi ki: «Bugün size dininizi ikmal ettim ve üzerinizdeki nimeti tamamladım. Ve din olarak, sizin için İslam'ı seçtim.» (Mâide: 3) Ömer -Allah ondan razı olsun- dedi ki: biz o âyetin Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme hangi gün ve nerede indiğini biliyorduk. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Arafat'ta idi ve günlerden de Cuma idi. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 45, 4407, 4606, 7268)

١٨٩٦ – حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْعَامِرِيُّ الْأُوَيْسِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ صَالِحٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَقَالَ اللَّيْثُ حَدَّثَنِي يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا عَنْ قَوْلِ اللهِ تَعَالَى ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَنْ لَا تُقْسِطُوا﴾ إِلَى ﴿وَرُبَاعَ﴾ فَقَالَتْ يَا ابْنَ أُخْتِي هِيَ الْيَتِيمَةُ تَكُونُ فِي حَجْرِ وَلِيِّهَا تُشَارِكُهُ فِي مَالِهِ فَيُعْجِبُهُ مَالُهَا وَجَمَالُهَا فَيُرِيدُ وَلِيُّهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا بِغَيْرِ أَنْ يُقْسِطَ فِي صَدَاقِهَا فَيُعْطِيهَا مِثْلَ مَا يُعْطِيهَا غَيْرُهُ فَنُهُوا أَنْ يُنْكِحُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يُقْسِطُوا لَهُنَّ

---

348 Çünkü Mekke'nin fethinden sonra Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve selleme gelip soru soranlar çoğalmış ve buna binaen inen vahiyde çoğalmıştır.

وَيَبْلُغُوا بِهِنَّ أَعْلَى سُنَّتِهِنَّ مِنْ الصَّدَاقِ وَأُمِرُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا طَابَ لَهُمْ مِنْ النِّسَاءِ سِوَاهُنَّ قَالَ عُرْوَةُ قَالَتْ عَائِشَةُ ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ اسْتَفْتَوْا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ هَذِهِ الْآيَةِ فَأَنْزَلَ اللهُ ﴿ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ ﴾ وَالَّذِي ذَكَرَ اللهُ أَنَّهُ يُتْلَى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ الْآيَةُ الْأُولَى الَّتِي قَالَ فِيهَا ﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ أَنْ لَا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنْ النِّسَاءِ ﴾ قَالَتْ عَائِشَةُ وَقَوْلُ اللهِ فِي الْآيَةِ الْأُخْرَى ﴿ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ ﴾ يَعْنِي هِيَ رَغْبَةُ أَحَدِكُمْ لِيَتِيمَتِهِ الَّتِي تَكُونُ فِي حَجْرِهِ حِينَ تَكُونُ قَلِيلَةَ الْمَالِ وَالْجَمَالِ فَنُهُوا أَنْ يَنْكِحُوا مَا رَغِبُوا فِي مَالِهَا وَجَمَالِهَا مِنْ يَتَامَى النِّسَاءِ إِلَّا بِالْقِسْطِ مِنْ أَجْلِ رَغْبَتِهِمْ عَنْهُنَّ.

1896- Urve ibnu Zubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kendisi, Aişe'ye -Allah ondan razı olsun- Allah Teâlâ'nın şu âyetinin manasını sordu:

«Eğer yetim kızlar hakkında âdil davrânamamaktan korkarsanız, onların yerine sizin için uygun olan kadınlarla ikiye, üçe ve dörde kadar evlenin. Eğer aralarında adaletli davranamamaktan korkarsanız, bir tane ile yahut elinizin altındakiyle yetinin; bu, haksızlık etmemeniz için daha elverişlidir.» (Nisa: 3)

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle cevap verdi:

- Ey kız kardeşimin oğlu! Bu, velisinin evinde bulunan ve malı onunla ortak olan yetim kızdır. Yetim kızın malı ve güzelliği velisinin hoşuna gider ve yetim kızın mehrinde adaletsizlik ederek onunla evlenmek ister ve ona diğer kadınlara verdiği mehir kadar verir.

İşte bu âyette o çeşit velîlerin kendi himayeleri altındaki yetim kızlarla, haklarında adalet ve onların mehirlerini en yüksek miktârına yükselmedikçe evlenmekten yasaklanıp bunlardan başka kendilerine helâl olan kadınlardan evlenmeleri emrolundu.

Urve dedi ki: Âişe sözüne devam ederek şöyle dedi: Bu âyet indikten sonra insanlar Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemden sorup fetva istediler. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi:

«**Kadınlar hakkında senden fetva istiyorlar De ki; "Allah, onlar hakkında size fetva vermektedir: (Velileri olduğunuz halde) kendileri için yazılmış (bir hak olan mirası) kendilerine vermediğiniz, (bununla beraber güzel olmaları ve çok malları bulunması halinde) kendileriyle**

evlenmek istediğiniz yetim kızlar hakkında, (keza miras hakkını vermediğiniz) küçük çocuklar hakkında ve yetimlere karşı adaletli davranmanız hakkında (bu) kitapta size okuyageldiğiniz (âyetler, bu fetvalardandır). Hayır olarak her ne yapmışsanız, şüphesiz Allah onu hakkıyla bilendir.» **(**Nisa: 127)

Allah Teâlâ'nın bu âyette, Kitab'da size okunuyor, diye zikrettiği birinci âyettir ki Allah Teâlâ orada şöyle buyurur:

«Eğer yetim kızlar hakkında âdil davrânamamaktan korkarsanız, onların yerine sizin için uygun olan kadınlarla ikiye, üçe ve dörde kadar evlenin»

Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi: **«kendileriyle evlenmek istediğiniz yetim kızlar...»** âyeti şu manaya gelmektedir: Herhangi birinizin kendi evinde yani koruması altında olan yetim kızın malı az olduğu ve güzel de olmadığı zaman onunla evlenmek istememesidir. Yetim kızlarla evlenmek istemedikleri halde, sırf mallarını elde etmek amacı ile mehirlerini adaletsiz bir şekilde, diğer kadınlardan az vermek suretiyle evlenmekten yasaklanmıştır.[349] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2494, 2763, 4573, 4574, 4600, 5064, 5092, 5098, 5128, 5131, 5140, 6965)

١٨٩٧- حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ ح و حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ سَلَّامٍ قَالَ سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ فَرْقَدٍ قَالَ سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ عُرْوَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا تَقُولُ ﴿وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ﴾ أُنْزِلَتْ فِي وَالِي الْيَتِيمِ الَّذِي يُقِيمُ عَلَيْهِ وَيُصْلِحُ فِي مَالِهِ إِنْ كَانَ فَقِيرًا أَكَلَ مِنْهُ بِالْمَعْرُوفِ.

1897- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«Zengin olan kimse, (yetimin malını yemekten sakınıp) **iffetli davransın; fakir olan kimse de, marûf ölçüler içinde yesin»** Nisa: 6. âyeti, yetimin işlerini yapan ve malını ıslâh eden yetim velîsi hakkında indirildi. Şayet yetimin velisi fakir olursa yetimin malından marûf ölçüde, örfe göre yiyebilir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2212, 2765, 4575)

349 Cahiliye devrinde, bir adamın yanında bir yetim kız olurda o adam o kızın üzerine elbise atarsa o yetim kızla kimse evlenemezdi. Şayet yetim kız güzelse, o adam onunla evlenir ve onun malını da yerdi. Şayet çirkinse onun evlenmesini ölünceye kadar yasaklardı. Ölünce de mirasını alırdı. İslâm bunu yasakladı.

١٨٩٨– حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا فِي هَذِهِ الْآيَةِ ﴿ وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا ﴾ قَالَتْ الرَّجُلُ تَكُونُ عِنْدَهُ الْمَرْأَةُ لَيْسَ بِمُسْتَكْثِرٍ مِنْهَا يُرِيدُ أَنْ يُفَارِقَهَا فَتَقُولُ أَجْعَلُكَ مِنْ شَأْنِي فِي حِلٍّ فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي ذَلِكَ.

1898- Âişe -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«Eğer bir kadın, kocasının kendisine karşı kötü davranmasından veya kendisinden yüz çevirmesinden korkarsa…» (Nisa: 128)

Bu âyet hakkında şöyle dedi: Bir adamın nikâhında bir kadın olur adam karısını onun yaşlılığından veya kötü ahlâkından dolayı boşamak istemesinden dolayı onunla konuşmak istemez. Bunun üzerine kadın, kocasına der ki:

- Ben sana evliliğin gerektirdiği şeyleri ve haklarımı helal ediyorum. İşte bu âyet bu hususta inmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 2450, 2694, 4601, 5206)

١٨٩٩– حَدَّثَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مُغِيرَةُ بْنُ النُّعْمَانِ قَالَ سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ قَالَ آيَةٌ اخْتَلَفَ فِيهَا أَهْلُ الْكُوفَةِ فَرَحَلْتُ فِيهَا إِلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَسَأَلْتُهُ عَنْهَا فَقَالَ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ﴾ هِيَ آخِرُ مَا نَزَلَ وَمَا نَسَخَهَا شَيْءٌ.

1899- Saîd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Kûfe ehli bir âyetin hükmü konusunda görüş ayrılığına düştüler. Bunun üzerine ben bu âyetten sormak için İbnu Abbas'ın yanına gittim.

İbnu Abbas şöyle dedi: Şu âyet indi:

«Her kim bir mü'mini kasten öldürürse, cezası, içinde dâimi kalacağı cehennemdir.» (Nisa: 93) Bu âyet bu konuda inen son âyettir ve bunu hiçbir şey neshetmemiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1899)

١٩٠٠– حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ قَالَ ابْنُ أَبْزَى سَلْ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى ﴿ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا ﴾ وَقَوْلِهِ ﴿ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالْحَقِّ حَتَّى بَلَغَ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ ﴾ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ لَمَّا نَزَلَتْ قَالَ أَهْلُ مَكَّةَ فَقَدْ عَدَلْنَا بِاللهِ وَقَدْ قَتَلْنَا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ

اللهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَتَيْنَا الْفَوَاحِشَ فَأَنْزَلَ اللهُ ﴿ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا﴾ إِلَى قَوْلِهِ ﴿غَفُورًا رَحِيمًا ﴾.

1900- Abdurrahmân ibnu Ebzâ -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs, şu iki âyetin manasından soruldu:

«Her kim bir mümini kasten öldürürse, cezası, içinde daimi kalacağı cehennemdir.» (Nisa: 93)

«Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarmayanlar, hak yolla olmadıkça Allah'ın haram kıldığı nefsi öldürmeyenler ve zina etmeyenlerdir. Kim bunları yaparsa, günahının cezasını bulur. Kıyamet günü, onun azabı kat kat artırılır; orada, zelil olarak ebediyen kalırlar. Ancak tövbe eden, îman eden ve iyi iş yapanlar başka.» (Furkan: 68-70)

İbnu Abbas şöyle dedi:

Bu âyetler indirilince Mekkeli müşrikler dediler ki:

- Bizler, Allah'ın haram kıldığı canı öldürdük, Allah'la beraber başka ilaha yalvardık ve her türlü kötülüğü yaptık. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle şu âyeti indirdi: **«Ancak tövbe eden, îman eden ve iyi iş yapanlar başka. Allah, onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir.»** (Furkan: 70) âyetini indirdi.

١٩٠١– حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا ﴿ وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ﴾ قَالَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ كَانَ رَجُلٌ فِي غُنَيْمَةٍ لَهُ فَلَحِقَهُ الْمُسْلِمُونَ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَتَلُوهُ وَأَخَذُوا غُنَيْمَتَهُ فَأَنْزَلَ اللهُ فِي ذَلِكَ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ تِلْكَ الْغُنَيْمَةُ قَالَ قَرَأَ ابْنُ عَبَّاسٍ السَّلَامَ.

1901 Abdullah ibnu Abbâs -Allah ondan ve babasından razı olsun- şöyle dedi:

«Size selâm veren kimseye, "sen mü'min değilsin" demeyin.» (Nisa: 94)

Bir adam küçük bir koyun sürüsünün başında duruyordu. Müslümanlar onunla karşılaştılar. Adam müslümanlara: Es-selamu aleykum, diyerek selam verdi. Onlar da buna rağmen o adamı öldürdüler ve koyunlarını aldılar. Bunun üzerine şu ayet indi:

«Size selâm veren kimseye, dünya hayatının malını arzulayarak "sen mü'min değilsin" deyip (onu öldürmeye kalkışmayın) » (Nisa: 94)[350] (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4591)

١٩٠٢- حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَقُولُ نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ فِينَا كَانَتْ الأَنْصَارُ إِذَا حَجُّوا فَجَاءُوا لَمْ يَدْخُلُوا مِنْ قِبَلِ أَبْوَابِ بُيُوتِهِمْ وَلَكِنْ مِنْ ظُهُورِهَا فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ الأَنْصَارِ فَدَخَلَ مِنْ قِبَلِ بَابِهِ فَكَأَنَّهُ عُيِّرَ بِذَلِكَ فَنَزَلَتْ ﴿ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَى وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ﴾

1902- Berâ ibnu Azib -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Bu âyet bizim hakkımızda indirildi. Cahiliyet döneminde Ensar hac yapıp da eve döndüğünde evlerinin kapısından girmezler, arkalarından girerlerdi. Bir seferinde, Ensar'dan bir adam hacdan döndükten sonra evine kapısından girdi. Bu hareketi sebebiyle insanlar tarafından kınandı. Bunun üzerine şu âyeti indi: **«Ey Muhammed! Sana hilalleri soruyorlar. De ki: Onlar, insanlar için ve hac için vakit ölçüleridir. İyilik, evlere arkalarından girmeniz değildir; fakat asıl iyilik, sakınan kimsenin iyiliğidir. Evlere kapılarından girin.»** (Bakara 189) (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 1803)

---

350 Ey Allah'a iman eden ve ondan getirdiği şeyler hususunda Peygamberini tasdik edenler, düşmanlarınızla savaşmak üzere, Allah yolunda sefere çıktığınız zaman düşmanlarınızdan, öldürülmesi caiz olup olmayanları iyice araştırın. Acele edip de kim olduğunu tesbit edemediğiniz kişileri öldürmeyin. Ancak, Allah'a ve Peygamberine karşı kesin olarak savaş açtığını bildiğiniz kimseleri öldürün. Size teslim olan ve size karşı savaşmadığını açıklayan ve sizin dininizden olduğunu beyan eden bir kimseye «Sen mümin değilsin.» deyip sırf dünya menfaatini elde etmek için onu öldürmeyin. Zira Allah katındaki nimetler, o öldürülen kişiden elde edeceğiniz ganimetlerden pek çoktur. Ve sizin için de daha hayırlıdır. Sizler de, Allah'ın sizi dini ile aziz kılıp müslüman yapmasından önce sizin, öldürmeye teşebbüs ettiğiniz o teslim olan kimseler gibiydiniz. Şimdi dininiz olan İslam'ı onlar gibi gizliyordunuz. Allah size dini aziz kılarak ve taraftarlarını çoğaltarak lütufta bulundu. O halde kâfir olup olmadığını kesin olarak bilmediğiniz kişileri öldürmede acele etmeyin. İyice araştırın. Ola ki, Allah o kimseye size lütfettiği gibi, İslam'ı lütfetmiştir. Şüphesiz ki Allah, düşmanlarınızdan kimi öldürdüğünüzü, kimden el çektiğinizi ve diğer bütün işlerinizi bilir. Kıyamet gününde herkese, yaptığını karşılığını vermek için sizin de onların da amellerinizi muhafaza ettirir. Bu âyet-i kerimenin Resulullah'ın gönderdiği bir müfrezenin Müslüman olduğu veya kelime-i şehadet getirdiği yahut elindeki koyunlarını ve mallarını teslim ettiği halde bir kişiyi öldürmeleri üzerine nazil olmuştur. Allah teala o kişiyi öldüren Müslümanı kınamıştır. Halbuki kâfir bir kimseyi öldürenin kınanması söz konusu değildir. Ayet-i kerimede geçen «Allah size lütufta bulundu.» ifadesi, «Allah size, teslim olanı öldürmenize rağmen tevbenizi kabul ederek size lütufta bulundu.» demektir.

١٩٠٣– حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ ﴿ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ ﴾ قَالَ كَانَ نَاسٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعْبُدُونَ نَاسًا مِنَ الْجِنِّ فَأَسْلَمَ الْجِنُّ وَتَمَسَّكَ هَؤُلَاءِ بِدِينِهِمْ زَادَ الْأَشْجَعِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ ﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ ﴾

1903- Ebu Ma'mer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Abdullah ibnu Mesud -Allah ondan razı olsun- **«Rablerine daha yakın olmak için vesile aralar»** âyeti hakkında şöyle dedi:

- İnsanlardan bir topluluk, cinlerden bir topluluğa ibâdet ediyorlardı. O cinler İslâm Dîni'ne girdi, o insanlar ise cinlerin dîninde kaldılar.

Ubeydullah el-Eşcaî, Sufyân'dan; O da A'meş'ten yaptığı rivayette: **«Ey Muhammed! Müşriklere de ki: "Allah'tan başka ilah olduğunu iddia ettiğiniz şeyleri çağırın»** (İsrâ: 56) âyetini ziyade etti. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4714)

١٩٠٤– حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا أَبُو بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ سُورَةُ التَّوْبَةِ قَالَ التَّوْبَةُ هِيَ الْفَاضِحَةُ مَا زَالَتْ تَنْزِلُ وَمِنْهُمْ وَمِنْهُمْ حَتَّى ظَنُّوا أَنَّهَا لَنْ تُبْقِيَ أَحَدًا مِنْهُمْ إِلَّا ذُكِرَ فِيهَا قَالَ قُلْتُ سُورَةُ الْأَنْفَالِ قَالَ نَزَلَتْ فِي بَدْرٍ قَالَ قُلْتُ سُورَةُ الْحَشْرِ قَالَ نَزَلَتْ فِي بَنِي النَّضِيرِ.

1904- Saîd ibnu Cubeyr -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

İbnu Abbâs'a: Tevbe Sûresi ne hakkında indi? diye sordum. O şöyle dedi:

- Tevbe mi? O sûre el-Fâdiha Sûresi'dir. Çünkü bu sûre sürekli birilerini zikrederek iniyordu.[351] Sonunda onlardan hiç kimse kalmayıp hepsinin zikredileceğini zannettiler.

- Peki Enfâl Sûresi ne hakkında inmiştir?

- Bu sûre Bedir savaşı hakkında inmiştir.

- Haşr Sûresi ne hakkında inmiştir?

---

351 ***«Onlardan bir kısmı da, sadakalar konusunda sana saldıran kimselerdir.»*** (Tevbe: 58***) «Onlardan bir kısmı da savaşa katılmamak için bana izin ver ve beni fitneye düşürme diyen kimselerdir.»*** (Tevbe: 49) ***«O münafıklardan bir kısmı da "Allah, bize fazlı keremiyle verirse, biz de elbet tasadduk ederiz ve iyilerden oluruz" diye Allah'a söz veren kimselerdir.»*** (Tevbe: 75) âyetlerinde olduğu gibi.

- Bu sûre de Nadîr oğulları hakkında inmiştir. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 4882)

١٩٠٥– حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ابْنُ أَبِي رَجَاءٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ أَبِي حَيَّانَ التَّيْمِيِّ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ خَطَبَ عُمَرُ عَلَى مِنْبَرِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّهُ قَدْ نَزَلَ تَحْرِيمُ الْخَمْرِ وَهِيَ مِنْ خَمْسَةِ أَشْيَاءَ الْعِنَبِ وَالتَّمْرِ وَالْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالْعَسَلِ وَالْخَمْرُ مَا خَامَرَ الْعَقْلَ وَثَلَاثٌ وَدِدْتُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُفَارِقْنَا حَتَّى يَعْهَدَ إِلَيْنَا عَهْدًا الْجَدُّ وَالْكَلَالَةُ وَأَبْوَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الرِّبَا قَالَ قُلْتُ يَا أَبَا عَمْرٍو فَشَيْءٌ يُصْنَعُ بِالسِّنْدِ مِنْ الْأُرْزِ قَالَ ذَاكَ لَمْ يَكُنْ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ قَالَ عَلَى عَهْدِ عُمَرَ وَقَالَ حَجَّاجٌ عَنْ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي حَيَّانَ مَكَانَ الْعِنَبِ الزَّبِيبَ.

1905- İbnu Ömer -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

Ben Ömer'i -Allah ondan razı olsun- Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin minberinde şöyle derken işittim:

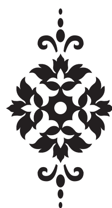
- Ey insanlar! İçkinin haram kılındığına dair emir inmiştir. İçki beş şeyden imal edilir. Bunlar: Üzüm, hurma, bal, buğday ve arpadır. Aklı gideren her şey içkidir. Üç şey var ki, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellemin onlar hakkında bize tam bir bilgi verinceye kadar bizlerden ayrılmamasını temennî ettim: Dedenin mirastan ne kadar alacağı, kelâle ve faiz ile alakalı bir takım hükümler.

Ebû Hayyân et-Teymî dedi ki: Ben Âmir eş-Şa'bî'ye dedim ki: Ey Ebu Amr! Sind'de pirinçten yapılan içkinin hükmü nedir? Şa'bî şöyle dedi: O içki Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem zamanında yoktu, veya: Ömer zamanında yoktu. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yerler: 4619, 5581, 5588, 5589, 7237)

١٩٠٦– حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا أَبُو هَاشِمٍ عَنْ أَبِي مِجْلَزٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ عُبَادٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا ذَرٍّ يُقْسِمُ قَسَمًا إِنَّ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿ هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ ﴾ نَزَلَتْ فِي الَّذِينَ بَرَزُوا يَوْمَ بَدْرٍ حَمْزَةَ وَعَلِيٍّ وَعُبَيْدَةَ بْنِ الْحَارِثِ وَعُتْبَةَ وَشَيْبَةَ ابْنَيْ رَبِيعَةَ وَالْوَلِيدِ بْنِ عُتْبَةَ.

1906- Kays ibnu Ubâd -Allah ondan razı olsun- şöyle dedi:

«İşte bu iki hasım, Rableri hakkında çekişmeye girmişlerdir.» (Hac: 19) âyeti, Bedir savaşında mübareze yapan şu altı kişi hakkında inmiştir. Bunlar: Alî, Hamza, Ubeyde ibnul-Hâris, Şeybe ibnu Rabîa, Utbe ibnu Rabîa ve Velîd ibnu Utbe. (Hadisin Buhari'de geçtiği diğer yer: 3969)

SON SÖZ

Allah Teâlâ'dan Müslümanların hallerini düzeltmesini, onları dînlerinde bilgili kılmasını, bizi ve onları fitnelerin şaşırtmasından korumasını dileriz. Şüphesiz ki O, duâları hakkıyla işiten ve kabul buyurandır.

"Allahım! Senden dînim, dünyam, âilem ve malımda sağlık ve âfiyet içerisinde yaşamayı dilerim."

"Allahım! Ayıplarımı örterek beni korktuklarımdan emîn eyle.Allahım! Beni önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden koru. Altımdan gelebilecek tüm kötülüklerden sana sığınırım."

"Allahım! Bedenime, kulağıma ve gözüme sıhhat ver. Senden başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur."

"Allahım! Küfür ve fakirlikten, kabir azabından sana sığınırım. Senden başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur."

"Allahım! Sen Rabbimsin. Senden başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Beni, sen yarattın.Ben, senin kulunum.Gücüm yettiğince sana verdiğim kulluk sözü üzereyim. Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Bana olan nimetlerini, bu nimetlere karşı olan günah ve kusurlarımı itiraf edip senden beni bağışlamanı dilerim. Çünkü senden başka günahları bağışlayacak hiç kimse yoktur."

"Allahım! Üzerimdeki nimetinin gitmesinden, sıhhatimin bozulmasından, ansızın gelebilecek belândan ve her türlü gazâbından sana sığınırım."

"Allahım! Faydasız ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul olunmayan duâdan sana sığınırım."

"Allahım! Senden hayırların başlangıcıyla sonunu açık ve gizlisini vermeyi, cennetin yüce derecelerine ermeyi dilerim."

"Allahım! Sen sözümü duyan, yerimi gören, gizlimi ve açığımı bilensin. Hiç bir işim sana saklı kalmaz. Ben ise affına muhtaç,senden yardım ve imdat dileyen,huzurunda titreyerek günahlarını itiraf eden zavallı bir kulum. Sana, zavallı ve günahlarını itiraf eden, boynu bükük kulun olarak yalvarıp huzurunda boynunu eğen, vûcudunu senin rızân için zelîl kılan bir kul gibi çaresiz olarak duâ ediyorum."

"Allahım! Dînimi islâh eyle. Evimi genişletip rızkımı bereketlendir."

"Allahım! Sevabımızı arttır, eksiltme. Bize ikrâm eyle. Bizi alçaltma. Bize ihsân eyle,bizi yoksun bırakma.Bizi üstün kıl. Bizi ezdirme ve yenik düşürme."

"Allahım! Her bakımdan sonumuzu güzel eyle. Bizi dünya ve âhirette perişan olmaktan koru."

"Allahım!Bu günün başlangıcını salâh, ortasını felâh, sonunu da başarı kıl. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Senden dünya ve âhirette bana iyilikler vermeni dilerim."

Allah Teâlâ, Peygamberimiz Muhammed'e, onun aile halkına, ashabına, kıyamet gününe kadar onlara güzel bir şekilde tabi olacaklara salat ve selam buyursun, bereketler ihsan etsin. Alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

HARUN YILDIRIM

15 - Muharrem - 1431 / 31 - Aralık – 2009

FİHRİST

TEMİZLİK KİTABI

HAYIZ KİTABI

NAMAZ KİTABI

ZEKÂT KİTABI

ORUÇ KİTABI

İTİKAF KİTABI

HAC KİTABI

NİKÂH KİTABI

SÜT EMME KİTABI

TALÂK KİTABI

LİAN KİTABI

ALIŞ VERİŞLER KİTABI

SULAMAK KİTABI

SELEM KİTABI

ŞUFA KİTABI

FERAİZ KİTABI

BAĞIŞLAR KİTABI

VASİYYET KİTABI

NEZİR KİTABI

YEMİNLER KİTABI

KASAME KİTABI

HADLER KİTABI

DAVALAR KİTABI

BULUNTU KİTABI

CİHAD KİTABI

EMİRLİK KİTABI

AV, HAYVAN KESME VE ETİ YENENLER

KURBANLAR KİTABI

İÇECEKLER KİTABI

ELBİSE VE ZİNET KİTABI

ADAB KİTABI

SELAM KİTABI

EDEBE AİT MESELELER

ŞİİR ve RÜYA KİTABI

FAZİLETLER KİTABI

SAHABENİN FAZİLETİ

BİR SILA VE ADAB KİTABI

KADER KİTABI

İLİM KİTABI

ZİKİR, DUA, TEVBE VE İSTİĞFAR